17008/C/2

A I n

42900 dup.

LEXICON
MEDICUM
CASTELLI.

55350

BARTHOLOMÆI CASTELLI LEXICON MEDICUM GRÆCO-LATINUM,

PRIMUM QUATUOR EDITIONIBUS

A JACOBO PANCRATIO BRUNONE

LOCUPLETATUM.

DEINDE AB ALIIS PLURIMIS

NOVIS ACCESSIONIBUS AUCTUM.

EDITIO PRIMA NEAPOLITANA EMENDATISSIMA
JUXTA EXEMPLAR PATAVINUM

Plurimis recentiſſimorum Auctorum vocabulis ornatum.

TOMUS PRIMUS.

NEAPOLI, MDCCLXI.

EX TYPOGRAPHIA VALENTINI AZZOLINI, EXPENSIS STEPHANI MANFREDI.

SUPERIORUM PERMISSU, ET PRIVILEGIO.

D. Luigi Langrandi

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

LEXICON MEDICUM.

A.

A, α, inter literas omnium primam eſſe, pueris notiſſimum. In Sacro N. Teſtamenti Codice attribui Deo Salvatori noſtro, omnibus Chriſtianis perſpectum eſt & eſſe debet: Quam ſignificationem Raymundus Lullius tranſtulit etiam in ſuam Practicam, applicando ad inſtrumentum memorativum, uti patet ex *Theatr. Chym. Vol. IV. p.* 137. Vocatur hæc litera Græcis *Alpha*, cui opponitur *Omega*. Utraque litera exponitur myſtice: illa de principio vitæ reſtitutæ longæ loco perpetuæ; hæc de vitæ fine, a Gerh. Dorneo *in Philoſophia Chymica Theatr. Chym. Vol.* 1. *p.* 469. *A.* & *Ab* etiam in principio nominum Medicorum occurrens negationem aliquam importare docuit Zacchias *Quæſt. Medico-Legal. lib.I. Tit.*2. *quæſt.*10. *n.*16. quemadmodum & Græcum α particulam στερητικὴν, h.e. privativam, vel negativam eſſe ex Grammaticis conſtat, & multa in hoc Lexico ſeqq. nomina ſatis ſuperque confirmabunt. * Præterea nota hæc alphabetica magni uſus eſt in medicina. ā enim cum linea ſupra hanc notam ducta accipitur pro *Ana* quod interdum brevitatis cauſa ita ſcribitur ā ā, & ſignificat partes æquales ingredientium medicamenta. Hanc præpoſitionem *ana* Græci eodem ſenſu accipiebant, quo noſtri auctores. Hippocrates enim de *morb.mulier.* poſtquam de peſſario ad conceptionem juvandam apto, deque ſingulis peſſarium ingredientibus verba fecit, addit, ἀνὰ ὀβολὸν ἕκαστον, h.e. ſingulorum drachmam. Hoc ſenſu Dioſcorides quoque non ſemel uſurpat, ut in his propoſitionibus, ἀνὰ οὐγκίαν μίαν, ἀνὰ δραχμὰς ιβ'. Plura in hanc rem afferri poſſent, ſed ex allatis abunde conſtat, apud antiquos notam hanc æqualitatis ſignum fuiſſe. In quodam celebri Dictionario Gallico legitur, *Ana* eſſe plantam medicinalem: at hæc definitio a vero aliena eſt.

* *A. A. A.* Chymici ita ſcribunt *Amalgama* (V. *Amalgama*.

Aabam, vocatur a Chymicis quibuſdam *Plumbum*. Rulandus *in Lexic. Chymic.*

* *Abactus*, Chambers ait, antiquos medicos hac voce uſos fuiſſe, ut ſignificarent abortum illum, quem ars, vel remediorum vis adjuvat: nam naturalem abortum appellari *Aborſum*. Ego tamen neminem medicorum inveni, qui hanc vocem eo ſenſu acciperet, præter unum latinitatis pene corruptæ, qui abortum vocavit *Abactum ventrem*: hinc, opinor, Chambers errandi occaſio fuit.

* *Abada*. Animal quatrupes, ferociſſimum, quod in Africa reperitur. Caput habet crinibus ornatum, & quod equinum figura refert, licet magnitudine non exæquet. Cauda bovinæ ſimilis, ſed brevior. Cornua duo gerit: alterum in ſummitate capitis, alterum in fronte, quod hujus regionis naturales Philoſophi adverſus venena remedium eſſe crediderunt. V. Valliſner. T. 3. p. 367.

Abaiſir, i. e. *Spodium*. Muller *in Lex. M.*

Abalienatus, idem quod *corruptus*. Uſurpatur de parte totaliter deſtructa, & ſui remotionem poſtulante apud Scribon. Larg. ex recenſione Joh. Rhodii *compoſ. vel n.* 227. Dicitur & de ſenſuum internorum & externorum corruptione, *n.* 180. Quemadmodum & *alienari* ſimpliciter ſumitur pro *corrumpi*, apud Celſ. *l.* 5. *cap.* 26. *l.* 7. *c.* 16. *l.* 8. *c.* 10. Scribon. *n.* 20. Vid. Rhodii *Lexicon Scribonianum*.

Abaptiſton, ἀβάπτιστον, ſcil. *Trepanum* (uſitatius, quam *Abaptiſta*, ſubintelligendo *Terebella*): Vide infra *Terebella*.

* *Abaremotemo*. Arbor Baſiliæ montibus inaſcens, cujus radices colorem rubrum exhibent, cortex ad cinerem accedit. Hæc amara guſtu percipitur, ex qua decoctum ad ſordida ulcera detergenda paratur. Cortex quoque in pulverem redactus eidem uſui inſervit. Dict. Trev.

Abarnahas, terminus Spagyricus, præſertim in negotio tranſmutationis metallorum, denotans *Lunam plenam Magneſia*, vel ipſam *Magneſiam* & vocatur *Abarnahas perfectum*: item *Ovum ruffum*; in Seniori Zadith filii Hamulis Chymia, *Theatr. Chym. Vol. V. p.* 205. *ſeq.* & 449.

Abartamen, id eſt, *Plumbum*. Ruland. *in Lex.*

Abarticulatio, ἀπάρθρωσις, idem, quod *Dearticulatio*, Gr. διάρθρωσις, id eſt, ea naturalis oſſium per articulationem conjunctio, quæ evidentem motum habet, ad differentiam *Coarticulationis*, Gr. συνάρθρωσις dictæ, qua indicatur ea oſſium naturalis commiſſio, quæ exiguum, obſcurum, ali-

quando nullum motum præ ſe fert, ex Gal. *com*. 2. *in Hipp. de artic. t.* 8. Jungatur Foeſ. *in Oecon. Hippocr. p.* 69.

Abas, idem, quod *Tinea*, Arab. Saphatum, teſtimonio P. Sorbait *Medic. Pract. Tract.* 6. *c.* 14. *in princip. p.* 757. quamvis autoritatem omiſerit.

* *Abavi Abavo* ſeu Abavon. Arbor procera in Æthiopia naſcens, quæ fructum gignit cucurbitæ ſimilem.

Abbreviatio, Gr. βράχυνσις, vel βραχυσμὸς, quid communiter ſignificet, ex aliis Lexicis quoque conſtat. Hujuſmodi *abbreviationes* in Scriptura Medicis eſſe uſitatiſſimas, patet ex eorum ſcriptis, præſertim e formulis remediorum. Dicitur & *Abbreviatura*. Legatur de his Joh. Theod. Schenck. *de præſcrib. medic. formul. p. m.* 84. Alias *abbreviatio* quoque uſurpatur Spagyrice de *proceſſu* quodam breviori, v. g. *Philoſophia Adrop*: a Guidone a Monte *in Deſcriptione illius Theatr. Chym. Vol. VI. pag.* 557. 558. Jung. Libav. *in Apoc. Hermet. part. poſter. T. II. oper. p.* 348.

* *Abditæ Cauſæ*. *Abditæ cauſæ* ſunt, in quibus requiritur, ex quibus principiis noſtra corpora ſint, quid fecundam, quid adverſam valetudinem faciat. Quarum cognitionem Medico perquam neceſſariam eſſe Dogmatici Medici contendunt. Eum enim recte curaturum, ajunt, quem prima origo cauſæ non fefellerit: Hinc ex eo maxime podagram difficile tolli, quod ignoramus, unde ſanitas, & ex qua cauſa, eo morbo adveniente, hæc amittitur. Celſ. in præfat.

Abditus, pro *inditus*, vel *abſconditus* accipitur apud Scribon. Larg. *n.* 132. *abditum* veſica, pro: veſicæ incluſum. Celſus *Medicin. l.* 1. *in præfat. p. m.* 4. *abditas* vocat cauſſas minus evidentes & morbos continentes, in quibus requiritur, ex quibus noſtra corpora ſint, quid fecundam, quid adverſam valetudinem faciat, quarum tamen notitiam nec ſemper poſſibilem, nec etiam neceſſariam eſſe e Th. Sydenham demonſtravit Theod. Janſon ab Almeloveen *in Invent. Novantiq. p.* 99. 100.

Abdomen, ab *abdendo*, communiter idem eſt, quod *imus venter*. Græce γαστὴρ, præſertim Ariſtoteli *l.* 1. *Hiſt. an. c.* 13. vocatur, qui ſuperius quidem cartilagine enſiformi, ad latera coſtis ſpuriis, inferius ſepto tranſverſo, inferius autem oſſibus pubis circumſcribitur, ac dividitur in partem ſupremam, quam in ſpecie ἐπιγάστριον, *Epigaſtrium*, nominant, cujus latera ſub coſtis ſpuriis & cartilagineis *Hypochondria* dicuntur; in partem mediam, quæ eſt *regio umbilicalis*, τὰ περὶ τὸν ὀμφαλὸν, Hipp. 2. *aph.* 35. cujus latera *Ilia* appellantur: & in partem infimam ſeu *Hypogaſtrium*, ὑπογάστριον, Hippocr. ἦτρον d. l. cujus latera *Inguina*, Græce βουβῶνες, vocantur; Ejus vero pars piloſa, αἱ ὑπὲρ καὶ αἰδοῖα τριχώσεις, *Pubes* nominatur. Damnavit vocabulum *Abdomen* Caſp. Bauhinus *in Teatr. Anat. lib.* 1. *c.* 1. ſed abſque addita ratione, more videlicet judicis, haud dubie reſpiciens ad loca Plinii *Lib.* 2. *hiſt. nat. c.* 37. & *lib.* 8. *c.* 51. ubi vocab. hoc ſcrophis & ſuibus adjudicavit. Conſentit Spigel. *l.* 1. *de H. C. F. c.* 3. Verum nihilominus defendi poſſe autoritate Celſi *l.* 4. *c.* 1. *fin.* recte judicavit Joh. Ant. van der Linden, *Medic. Phyſiolog. l.* 2. *c.* 4. *art.* 1. §. 1. *p.* 38. quem ibidem de hoc vocabulo prolixius diſſerentem legere, ſi libet, licet. Strictius quoque aliquando *Abdomen* ſumi poſſe, vel pro parte anteriori imi ventris, vel pro communibus & propriis membrorum ad ſtabulum nutritionis & officinam procreationis ſpectantium integumentis, vel pro hypogaſtrio & ſumine, nolumus præfracte impugnare.

Abductio, ἀπαγωγὴ vel ἀπόκλασμα, idem, quod *Abruptio*, eſt *fracturæ ſpecies*, quæ prope articulum per totam oſſium craſſitudinem fit, ita ut, a ſeſe plurimum diſtent. Quales fracturæ a recentioribus καυληδὸν, *caulatim*, *factæ fracturæ* nuncupantur, teſte Gal. *com.* 3. *in Hipp. de iis, quæ in medic. fiunt t.* 31. Jungatur Foeſ. *Oec. pag.* 67. *Abducere* etiam pro *bibere* ſumtum legitur apud Scribon. *n.* 122. notante Rhodio *in Lex. Scribon.* Alias Muſculi *Abductores* vel *Abducentes* vocantur in Anatomicis, qui a corpore vel parte vicina membrum vel partem ſemovent, v. g. *Abductores* manuum, digitorum, pedum &c. vide Barthol. & alios. His opponuntur *Adductores* vel *Adducentes*, qui admovent. * Item apud Cœlium Aurel. ſignificat motum corporis vehementem, & violenter factum ut eorum, qui onera ingentia tollunt, vel inter laborandum vehementer exercentur. Id inter præcipuas dolorum Iſchiatic. & pſoatic. cauſas auctor recenſet. *morb.* chron. lib. 5. cap. 1.

Abebæos, ἀβέβαιος, Lat. *infirmus*, debilis, *inconſtans* dicitur apud Hippocr. *de ſignis* 2. *aph.* 37. adde Dieterich. *Iatrei Hippocr. n.* 1.

* *Abelmoſch*. Nomen granorum cujuſdam plantæ Ægyptiæ ambram gryſeam redolentis. His Arabes potionem ex Caffé paratam ſuaviorem, ac delicatiorem reddunt. Ita Blancardus. Alcæa Ægyptia villoſa Caſparis B. vel Ægyptia moſchata Parkeriſon, vel Belmuſchus Ægyptia Caſp. B. vel Moſch-Arabum Veſlingii eſt planta, cujus grana vocantur *Abelmoſch*. V. Raj.

Abeſamum eſt *Lutum Rotæ*. Ruland. & Guilielm. Iohnſon *in Lex. Chym.*

* *Abeſſi*, vel *Rebis*. Excrementa, ſeu id, quod ex

ex alimentis poſt chyli confectionem ſupereſt.

Abeſtus, idem, quod *Asbeſtus*, de quo inferius. Videtur Lectio mendoſa. Ruland. *d. loc.* Dicitur & *Albeſten*, *ibid.*

Abeſum, id eſt, *Calx viva*. Rul. & Iohnſ. *in Lex. Chym.*

Abevacuatio, ἀποκένωσις, h. e. partialis evacuatio. Vide *Cenoſis*.

Abicum, id quod *Coopertorium*. Rul. & Iohnſ. *d. l.*

Abit, vel *Aboit*, id eſt, *Ceruſſa*. Rul.

Ablactatio, ἀπογαλακτισμὸς, vocatur, cum fœtus a lacte materno depellitur, legitur apud Hippocr. *de dentitione*, *ed. Lind. II.* 11. vid. Foeſ. *p.* 72.

* *Ablaſtos*, ἀβλαστὴς, ἄβλαστος, non germinans ſine germine, non pullulans, infœcundus. Theophr.

Ablatio, ἀφαίρεσις, triplicem in Medicina habet ſignificationem: prima eſt Hippocratis, quando *in lib. de flatib. III.* 13. definivit per additionem & *ablationem*; additionem eorum, quæ deficiunt; *ablationem* eorum, quæ excedunt, & hæc omnes evacuationum & remotionum ſpecies complectitur. In ſpecie tamen uſurpavit de ſubtractione victus, 1. *aph.* 19. de ſanguinis e venis remotione, 7. *aph.* 53. *Coac. t.* 360. Jungatur Foeſ. *d. l. p.* 110. Dieter. *Jatrei n.* 133. Altera eſt Galeni *l. de morbor. temp. c.* 6. ubi ſignificat *tempus remiſſionis* poſt paroxyſmum, ſive ad integritatem veniat, ſive non. Vocatur & *Intervallum*. Vide *Dialeimma*. Tertia eſt Chymica, denotatque *abſtractionem* per partem ſuperiorem, variiſque modis perficitur. In ſiccis, quæ lenius adhærent, deterſio fieri poteſt per pedem leporinum, vel ſimilia: quædam penna, cultellis auferimus: quædam detergimus adſtricto panno, vel ſcopis, iiſque ſetaceis, ferreis, ligneis, &c. Rul. & Iohnſon. *in Lex.* Eſt & ſignificatio ἀφαιρέσεως peculiaris apud Hippocr. *de dec. orn. V.* 22. & *rapinum* notat, ſed eſt extra pomeria artis Medicæ.

Abluentia vocantur medicamenta, quæ & *Abſtergentia*, ῥύπτοντα καὶ ἀποπλύνοντα dicuntur, quæ ſuccum mordicationem facientem, præſertim in inteſtinis, leniendo ſecum educunt, & mordicationis fiunt medela, Galen. *l.* 2. *de Simp. fac. c.* 12. Hæc *adſtringentibus* opponuntur, *l.* 1. *d. t. c.* 37. *Abſtergentia* vel *Detergentia* duum alias ſunt generum: Alia detergunt ſordes, quæ ſaltem ſunt in ſuperficie, & hæc proprie *Abluentia* dicuntur; alia, quæ etiam ſordes in materia impactas detergunt, quæ rectius *Detergentia* vocantur. Fallop. *de Med. purg.* ſimpl. *c.* 10. *Tom. I. Oper. p.* 55.

Ablutio, ἀπόνιψις, κατάκλυσμὸς, alia eſt *externa*, quæ fit in balneis, ſive totius corporis, ſive certorum ſaltem membrorum; alia *interna*, ad quam Veteres, magnam copiam ſeri lactis propinare ſoliti ſunt, cujus meminit Gal. *de ſal. diæt. t.* 18. alia eſt *Chymica*, quæ eſt exaltatio crebris infuſionibus res immundas *abluens* & ad puritatem reducens. Eſtque vel Imbibitio, vel Cohobatio' Rul. & Iohnſ. *in Lex.* In negotio tranſmutationis metallorum quæ & qualis dicatur *Ablutio*, legatur *in Operibus Mineralibus* Joh. Iſaaci *c.* 26. *Th. Chym. Vol. III. p.* 435. quamvis adeo obſcure, ut vix queas intelligere, quid velit. Paulo aliter *in Roſario abbreviato*, *ibid. p.* 654. *Abluere* eſt inhumare, deſtillare & calcinare. Jungatur & David Lagnæi *Harmonia Chymica Vol. IV. p.* 749. *ſeqq.* & 764. Pertinet quoque huc *Ablutio Latonis* ænigmatica, & fit per Lac Virginis, h. e. per Mercurium Philoſophorum reſolutum, ſeu reductum, qui & Azoth dicitur & Aqua permanens. Libav. *Synt. Arcan. Chym. l.* 7. *c.* 8.

Abneleclen, id eſt, *Alumen*. Dicitur & *Asfor*. Rul. *in Lex. Chym.*

Aboit, vide *Abit*, i. e. *Ceruſſa*. Dicitur & *Alkarat*. V. Idem.

Abolitio pulſus, ἀσφυξία, vide *Aſphyxia Pulſus*.

* *Abolus*, ἄβολος qui nondum emiſit dentes ætatis indices.

Abollam ſignificat veſtimenti genus, quod Æſchylum inveniſſe ſcribit Theodor. Janſſon ab Almeloveen *in Rer. inventar. Onomaſtico p.* 1.

Abomaſum, Barth. *Abomaſus*, ἤνυστρον, vide *Enyſtron*.

Abominatio, ἀποσιτία, idem ſignificat, quod *Faſtidium ciborum*, & differt ab Inappetentia: illud vocabulum uſurpavit P. M. de Caldera *Tom. II. Oper. p.* 105. D. Jung. Joh. Anglicus *Roſ. Angl. p. m.* 328.

Abortus, *Aborſus*, indiſcriminatim accipiuntur, quamvis ex Nonio Marcello differentiam aliquam ponat Dieterich. *in Latr. n.* 202. *Aborſum* dicens fœtus corruptelam, quæ fit in primis menſibus: *Abortum* vero, quæ prope tempus. Caſp. Barthius *Adverſ. l.* 38. *c.* 15. vix Latinum eſſe vocabulum *Aborſus* judicat. Et cui bono hæc λεπτολογία? Græce dicitur, ἀμβλωσις, ἐκτρωσμὸς, φθορὰ, ἀποφθορὰ, διαφθορὰ, ἐκθολὴ, ἐξαμβλωσις. Eſt vero nihil aliud, quam fœtus imperfecti vel immaturi excluſio a cauſis internis vel externis violentis inducta. Pleraſque *abortus* cauſſas enumeravit Galen. *c.* 2. *in l.* 3. *Epidem. t.* 8. Medicamenta *abortum* promoventia Grecis dicuntur ἀμβλωτικὰ, φθόρια, ἐκβόλια, ἀποφθόρια: An licitum ſit talibus uti medicamentis ad provocandum abortum propter aliquem caſum, aut vitæ periculum, proli-xe ventilavit Caſp. Reies *Camp. Elyſ. quæſt.* 51.

Jungatur & Dieterich. *d. l.*

Abrabax, vox Magica, quæ & *Abraxas*, dies anni literis numeralibus comprehendens. Libav. *in Exam. Philoſ. novæ Crollianæ Tom. IV. Oper. p.* 55.

Abracadabra eſt vox cabballiſtica, & magica, quam Serenus loco amuleti commendavit in curanda febre ſemitertiana, *in ſua Medicina metri-ca c.* 52. modum vero utendi ulterius declaravit Robert. Keuchenius, *in not. ad h. l. pag.* 275. *ſeq.* Plura etiam de hac voce legantur apud eundem *in proleg. p.* 59. Verum apage has aniles & diabolicas τερθρείας. Nobis Chriſtianis abominanda hæc characterologica ſunto. Satius enim eſt, mortte crudeliſſima mori, quam per execranda & vetita remedia ſanitatem acquirere. Igitur chartam & characteres ſubnecti collo, quicquid inſcribatur, cum Chryſoſtomo & Auguſtino ſtatuimus, meram eſſe idololatriam, ſi ignorantes fecerint: ſortilegium vero, ſi iſtud illi conceſſerint, qui noverunt interdictum, nec eo minus fidem ſuperſtitionibus adhibent; libet ejuſdem cordatam ἐπίκρισιν lectu notatuque digniſſimam *p.* 65. traditam annectere.

* *Abracalau*, vox occulta ratione, ſeu verius imaginaria virtute agens, cui eadem vis tribuitur, ac voci *Abracadabra*. V. Buxtorf. Hæc amuletorum genera tamquam ſuperſtitioſa a D. Chryſoſt. & Auguſt. damnantur. Selden, ubi de *Diis Syriis* verba facit, ait memoratas voces eſſe nomina Dei cujuſdam, apud Syrios: hinc magi hoc nomine fortaſſe putant ſe antiquum hoc numen invocare.

* *Abraham*; De quo Sacra Hiſtoria. Summus hic vir medicinæ peritus fuiſſe dicitur, eamque Ægyptios docuiſſe cum apud eos commoratus eſt. Tota hæc opinio eo niti videtur, quod Magi Perſæ Abrahamum cum Zoroaſtre confundunt, qui ipſorum religionis, & philoſophiæ auctor fuit. V. Diction. Jam.

Abraſaxas, *Baſilidis* eſſe dicitur character, qui circulo inſcriptus muſcas abigit, ſi credere fas eſt: unde fortaſſis Serenus ſuum *Abracadabra* deduxit. Libav. *defenſ. Syntagm. contra Scheunem. I. c.* 2. *in Tom. III. Oper. p.* 4.

Abraſio, ξυσματώδης διάθεσις, eſt ſuperficiaria quædam partium membranearum exulceratio, ita ut quædam ſecedant ramenta, quemadmodum in ſpecie *abraſionis* in inteſtinis meminit, ejuſque noxam exponit Galen. *c.* 3. *de rat. vict. in ac. t.* 33.

Abraſum, ἀπόσυρμα, vide *Apoſyrma*.

Abric, id eſt, *Sulphur*. Dicitur & *Kibit*, *Kibut*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

* *Abrotanoides*. Coralli ſpecies, aut plantæ ſpideæ, ita dictæ, quod *abrotano* fœm. ſimilis ſit. Hanc ſcopulis in fundo mari innaſci Cluſius putat.

* *Abrotanum*, ἀβρότονον, planta notiſſima, cujus deſcriptionem a Botanicis pete. Satis ſit hic monere, Miller. decem & octo abrotani ſpecies recenſere.

* *Abrotonites*, ἀβροτονίτης, Vinum ex abrotano confectum, cujus conficiendi modum tradit Dioſcorides l. 5. c. 62. Hoc cum diuretica ſit virtute præditum, juvat imbecilles ſtomacho, arquatos, & nauſea laborantes.

* *Abromos*, graviter olens, fœtidus: Nam βρωμᾶσθαι de leonibus, hircis, atque id genus aliis animalibus graviter olentibus dicitur; & α hic auget; item non viroſus, nec tetri odoris, atque ſic α, privat. Hinc cum Dioſcorides ait mare abromum fieri ἄβρωμον γίνεσθαι intelligit virus deponere, & ſalſuginem, ut interpr. Bud.

* *Abrotoninus*, ἀβροτόνινος, & ἀβροτονίτης, ex abrotono confectus; ut abrotoninum oleum, aut unguentum, & abrotoninum vinum. Dioſcor. ab abrotono herba ſeu planta perpetuo viventi; & ſic nominata, quod aſpectu ſit mollis, & tenera. V. Matiol.

Abruptio, vide *Abductio*.

Abſcendentia, ſive *quæ abſceſſerunt*, τὰ ἀφεστῶτα vocat Hippoc. omnia, quæ, cum corpus ſecundum naturam ſeſe habeat, vel unita aliis partibus ſunt, vel congrua: cum præter naturam affectum eſt, unionem vel contactum non amplius ſervant. Ita Hipp. oſſa in ulceribus annuis & chronicis abſcendere dixit 6. *aphor:* 45. Huc pertinet etiam Expanſa, de quibus ſuo loco. Gal. *c.* 2. *de iis, quæ in medic. t.* 25.

Abſceſſio; ἀπόστασις, inter alias ſignificationes hanc quoque recipit, quod denotet continuitatis vel contiguitatis ſolutionem, quæ fieri ſolet plerumque in criſi imperfecta a materia morbifica ad aliam partem vergente & collecta. Quo pertinent *aphoriſmi* 31. 32. 74. *ſect.* 4. & 2. *prognoſt. t.* 34. 65. Alias vocabulum *Abſceſſio* latius quoque acceptum legitur apud eund. Hippocr. & Galenum, quatenus denotat tranſitum unius febris in aliam, *l.* 1. *Epid. ſ.* 2. *t.* 21. vel omnis generis evacuationes, morbis acutis ſupervenientes, *l.* 6. *Epid. ſ.* 3. *t.* 39. & *l.* 1. *Ep. ſ.* 2. *t.* 8. ubi Galen. *in Comm.* cum additione appellat ἀπόστασιν κατ᾽ ἔκρουν, *abſceſſionem cum effluxu*. Plura vid. apud Dieterich. *Iatr. n.* 93. quamvis in eo mihi videatur hallucinatus, dum in Galenum cenſoria virgula uſus eſt, ideo, quod vocabulo *Abſceſſionis* plane inuſitatam & Hippocratis menti adverſam ſignificationem attribuerit; *c.* 4. *de R. V. I. A. t.* 68.

quaſi

quaſi perfectam criſin *apoſtaſis*, *metaſtaſis* vero imperfectam *d. textu* notaret, quod tamen ex ipſo commentario evinci nequit. Quin potius mihi videtur Gal. *ibidem* demonſtrare diſtinctos ſolutionis modos in morbis acutis contingentes, videlicet 1. per evacuationem manifeſtam, quæ eſt criſis perfecta. 2. per *abſceſſum* ad partem ignobiliorem, ceu imperfectam criſin. 3. per metaſtaſin ſive tranſmutationem in morbum lentum ſive chronicum, minus tamen periculoſum, qui ſucceſſive, cauſſa peccante per loca convenientia educta, ſolvitur.

Abſceſſus, ἀπόστημα, præter illas ſignificationes, quas cum Abſceſſionis vocabulo communes habet, ut plurimum denotat tumorem præter naturam, cujus materia collecta vel ob caloris vitalis debilitatem degenerat aut in pus, aut in ſaniem; aut certo quodam *folliculo* & membrana incluſa, vel ſpeciem pultis, ut in *Atheromate*: vel mellis, ut in *Meliceride*: vel ſevi, ut in *Steatomate*, præ ſe fert. Hinc diſtinctio inter *Abſceſſus ſine & cum folliculo* introducta fuit. Interdum etiam in *abſceſſibus* reperiuntur carbones, teſtæ, amurca, lutum, lapides, & aliæ id genus corporum proprietates, quæ omnes toto genere ſunt præter naturam. Hier. Fabr. ab Aquapend. *de Operat. Chirurg. p. m.* 142. *Edit. Patavin.* * Hippocrates nomine *abſceſſus* non modo intelligit tumores, & quæ vulgo dicuntur *apoſtemata*, ſed quaslibet evacuationes, quæ, ut ipſe ait, per effluxiones fiunt. Vid. 2. Epid. Sect. 1. Intelligit quoque humorum collectiones non ſuppurantes, ut varices, & gravitates lumborum. Ibidem. Ex Galen. Com. 2. in 1. Epid. 21. intelligit quoque cum alius morbus tranſit in alium.

* *Abſciſſio*, ἀποκοπή. Vox hæc varias obtinuit apud medicos ſignificationes: ut plurimum autem adhibetur ad ſignificandam partis alicujus corporis vitiatæ, corruptæ, emortuæ, & nullius uſus amputationem acuto ferro adminiſtratam. Porro ſolæ partes corporis molles proprie reſcindi dicuntur; nam oſſa non reſcinduntur, ſed detruncantur. Interdum apud latinos auctores ſignif. ſubitum morbi finem ante quam tertiam periodum conſequutus ſit, vel ad declinationem pervenerit. Item apud eoſdem ſign. integram, & ſubitam vocis privationem, quo ſenſu a Celſo *Abſciſſa vox* dicta eſt.

* *Abſinthites*, ἀψινθίτης, epith. vini ex Abſinthio, cujus conficiendi varias rationes tradit Dioſcorides l. 5. c. 49. Abſinthii vinum cacoſtomacho laborantes juvat, urinam movet, calculos expellit, lieni, ictero, menſtruis deficientibus, & pleriſque hypochondriorum morbis medetur. Advertendum tamen eſt, hujus vini copiam magnam bibendam eſſe, ut vomitum excitet.

* *Abſinthium*, ἀψίνθιον, planta vulgo notiſſima cujus undecim ſpecies numerantur a James in Diction. Med. A Miller tamen viginti tres ſpecies recenſentur, ſed dictæ tantum ſpecies ſunt, quarum uſus recipitur in medicina. Cum plures ſint hujus plantæ facultates, quam hic referre poſſimus, V. Gal. Plin. præſertim Dioſcor. l. 3. c. 26.

Abſciſſio, ἀποκοπή, quadruplicem habet ſignificationem. I. *Exitum morbi*, qui citra declinationem terminatur, vel propter ægrotantium imbecillitatem, vel propter cauſſæ morbificæ vehementiam & ferociam, quando ſupra vires exiſtit, quod lethalium morborum eſt proprium. Galen. *l. de tot. morb. temp. c.* 1. & 5. II. Significat *ſpeciem fracturæ oſſis*, quæ & ἀποσκεπαρνισμὸς vocatur, cum oſſis pars abſcinditur & detrahitur; vel reſectæ alicujus partis mollioris, nervi videlicet, aut tenuis particulæ genæ, aut præputii, *ex* 6. *aph.* 19. & 7. *aph.* 29. Vocatur & διακοπή. Jung. Foeſ. *Oec. p.* 74. III. Dicitur *Abſciſſio* de *vocis obſcurita*te & interceptione apud Dioſcor. *lib.* 2. *c.* 146. unde & Celſus *vocem abſciſſam* vel ſuppreſſam vocavit. Scribon. Larg. *n.* 72. 100. Adde Rhod. *in Lex Scrib.* Dicitur & *vocis amputatio* apud Cæl. Aurelian. *l.* 2. *de morb. chron. c.* 6. IV. *Abſciſſionis* vox etiam ſumitur pro *operatione chirurgica*, qua pars quædam corrupta vel alia materia vitioſa inſtrumento ſecante reſcinditur, apud Hildan. *in Centuriis Obſervationum*, alioſque Autores.

Abſconſio, idem, quod *Sinus*. Græcæ κόλπος, Latine etiam *Caverna* dicitur; quamvis nonnulli dicant, *Abſconſionem* eſſe, quod penetrat ſub cute, & ſeparatur ab eo cutis, *Cavernam* illud, quod concavat inflectiturque ſub cute, & dilatatur in ea. Illam Græci in ſpecie dicuntur ῥακώδη, *lacernoſum ſinum*, attritæ videlicet veſti lacernæque ſimilem. Hanc vero ὑπόνομον, *cuniculoſum*. Ingraſſias *in Avic. de Tum. p. n. Tract.* 1. *c.* 1. *p. m.* 81.

Abſorbeo, ἀναπίνω. Vide *Anapinomena*. *Abſorbentia*, ἀναπίνοντα, dicuntur medicamenta, quæ ſiccitate ſua terreſtri ſalia acria & acida in humoribus corporis humani hærentia imbibunt, unde & *Imbibentia* vocantur. An vero recte Aperientibus annumerentur, uti fecit Dn. D. Vvaldſchmidt *Inſt. l.* 3. *c.* 16. §. 12. aliis ventilandum relinquimus, nobis per accidens talia dicenda eſſe videtur.

Abſtemius proprie ſignificat illum, qui vino abſtinet, unde & Græcis ἄοινος. An vero etiam lata ſignificatio, quam Blancardus [illegible] *ſuo* ipſi tribuit, quod is, qui cibis & potu a Medi-

eo interdictis ſe abſtinet, autoritate nitatur, no-bis non conſtat.

* *Abſtentio*. Vox hæc a Cœl. Aurel. ſumitur pro *ſuppreſſione, retentione*, detentione. Hac ſen-ſu ab eodem Acut. l. 3. c. 17. accepta *abſtentio ſtercorum*, quæ ſatyriaſim plerumque comitatur: & Acut. l. 2. c. 5. *abſtentas officiorum naturalium ege-ſtiones* idem ſignificat. Idem adjectivo *abſtenta* ad aliud ſignificandum uſus eſt acut. l. 2. c. 16. Hoc enim pleuræ tribuit, & ſign. *impedita*; ut ex his verbis patet, *hinc denique quoties tumore denſatur* (Pleura) *officiis vicinantibus abſtenta ire latius prohibetur*.

Abſtergentia, vide *Abluentia*. Recentiores e Carteſianis principiis vim *abſtergentem* in aſperis duriuſculis pectinatis & ſcopalibus particulis for-des abradendo auferentibus conſiſtere volunt.

Abſtinentia, ἀσιτία, νηστεία, dicitur plerumque de cibo & potu, eſtque debita alimentorum in-termiſſio & carentia, quæ duplex eſſe poteſt: alia omnimoda & *totalis*, quæ Græcis etiam λιμοκτονία dicitur, Galen. c. 4. *de R. V. I. A. t.* 61. alia *par-ticularis*, quo pertinet *victus tenuiſſimus*, & te-nuis, quando æger, non niſi, quod oportet, aſ-ſumit. Celſ. *l.* 2. *c.* 16. Rolfink. *Ord. & Med. Me-dic. Comment. l.* 14. *ſect.* 1. *c.* 6. *Dogm. noſtra Medi-cinæ General. Part. V. c.* 2. *dogm.* 10. Scrib. Larg. *n.* 6. Rhod. *in Lex.* Dicitur & *Abſtinentia*, genera-liter de omni re. Scrib. *n.* 52. & 122.

Abſtracticius, vel *Abſtractivus*, nonnullis ho-diernis Chymicis vocatur Spiritus e vegetabilibus paratus, quatenus opponitur Spiritibus per fer-mentationem productis. Et locum habet in illis plantis, quæ multo abundant ſale volatili. Ita Spi-ritus Cochleariæ *abſtractivus* melior eſt eo, qui per fermentationem paratur. Legitur vero hoc vocabulum apud Dan. Ludovici *Pharmac. diſſert.* 1. *p.* 457.

Abvacuatio, ἀποκένωσις, denotat *largiorem eva-cuationem*, corpori plus æquo plethorico cacochy-mico convenientem, quando præfertim palindro-mia materiæ peccantis urget, ex Galen. *art. parv.* c. 96. vertente ita Græcum vocabulum Nicol. Leoniceno. Alias Latinum eſt inuſitatum.

Abundantia, *Abundans*, πλεῖστος, περισσός, vide *Periſſoy*; *Periſſoſis*. Significatio etiam ex aliis Lexicis jam nota eſſe debet.

Abuſus, καταχρησις, quid ſignificet, aliunde etiam notum eſt. *Abuſus* rerum non naturalium ut & medicamentorum chirurgicarumque opera-tionum ſunt cauſſæ procatarcticæ morborum. Vide *Inſtitutiones Medicas*.

Abutiiu; Nomen Arabum. Nos Malvam appellamus, de qua Botan. Miller ſexdecim hu-jus plantæ ſpecies diſtinguit. Tam femina, quam folia ad uſum medicum recipiuntur, ac folia qui-dem ad ulcera detergenda, ſemina ad urinam ciendam, & arenulas renum expellendas.

Abyſſus, ἄβυσσος, proprie ſignificat infinitam aquarum congeriem, quæ fundum non habet. Tropice vero etiam pro materia prima accipitur a Guil. Menenſ. *tract. Aurei velleris l.* 1. *cap.* 7. *in Theatr. Chym. Vol. V. pag.* 274. Eſt & terminus Paracelſiſtarum myſticus, quo denotatur proxi-mum receptaculum ſeminalis materiæ cavum, ſo-lidum, utplurimum humidum, quia & femina ſunt ſpiritualia, & humida, propter quæ omnia ſunt facta Libav. *in Exam. Philoſ. vivent. Tom. IV. p.* 139.

* *Acacia*, ἀκακία, de qua Botan. Hipp. de morb. mul. 11. 53. v. 2. ejus uſum ad capill. de-fluvium commendat.

Acacos, ἄκακος, ſumtum legitur de morbo nullum vitæ periculum conjunctum habente a D. Pechlino *l.* 1. *Obſ. Phyſ. Med. Obſ.* 71. *p.* 188. & in ſpecie de *Aphthis puerorum*.

Academia quid ſignificet, aliunde debet con-ſtare; locum videlicet publicum docentium & di-ſcentium artes nobiliores & ſcientias. *Academia* vero *Paracelſi* dicitur *univerſa Natura*, per quam Deus ſeſe cernendum præbet tam potentem, tam-que ſapientem, modo quæramus eum. Dornæus de *Genealog. mineral. c.* 7. *in Theatr. Chym. Vol. I. p.* 576.

Acæria, ἀκαιρία, *Acæros*, ἄκαιρος, ſignificat *importunitatem* & *intempeſtivum*. Vide *importu-nitas*.

Achai eſt *Aqua Aluminis*. Dicitur & *Achabi*; item *Feſeol*. Rul. *in Lex.*

Acaiá eſt *Acetum* vel *Acetoſum*. Rul. & Jonh-ſon. *in Lex Chym.*

Acalai, id eſt, *Sal*. Dicitur & *Alet*. Iidem.

Acalcum, id eſt, *Stannum*, Jupiter. Mul. *L. M.*

Acamatos, ἀκάματος, media eſt omnium mem-brorum figura, quaſi *ſine fatigatione* dixeris, ea-que optima. Galen. *l.* 2. *de mot. muſc. c.* 1. Occur-rit & apud Hippocr. *c.* 1. *de fract. t.* 16. ubi men-doſe nonnulli ἀκαμπτος legerunt, animadverten-te Foeſ. *Oec. p.* 15.

Acanor, *Furnus Philoſophorum*. Mul. *L. M.*

Acantha, ἄκανθα, generaliter ſignificat *ſpinam* qualemcunque: preſſius ſi ſumatur, animalium quorundam, ut Echinorum piſcium notat *aculeos*. Hinc piſcis quidam *Galeus* ad differentiam alio-rum Galeorum vocatur *Acanthias*, ἀκανθίας, *Acu-leatus*, *Spinoſus* a duobus aculeis, quos in dorſo ha-

habet. Rondelet, *l.* 13. *de piſc. c.* 2. de Galeo vero vide infra in GA. In ſpecie vero *Acantha* etiam dicitur *ſpina dorſi*, ſeu potius vertebrarum dorſi proceſſus in id facti, ut violentiam extrinſecus incidentium & medullæ damnum parantium retundant. Gal. *l.* 12. *de V. P. c.* 15. Junge *Comment.* Caſp. Hofm. *ad h. l. n.* 921. Dicitur alias ῥάχις. vide infra *Rhachis*, Derivatio Blancardi ab ἀκὴ & ἀνθίζομαι commentitia & inepta videtur. Cum ἀνθίζομαι jam ſit verbum compoſitum, in nomine vero *Acantha* ne veſtigium quidem verbi ἵζομαι obſervare liceat.

Acanthabolos, ἀκανθάβολος, dicitur Æginetæ *l.* 6. *c.* 32. inſtrumentum chirurgicum pro extrahendis ſpiculis, ſpinis piſcium, turundis, pilis, &c. quod Celſus *Volſellam* dixit *l.* 7. *c.* 30. Ejus delineatio habetur apud Scultetum: *Armam. Chirurg. Tab. II. Fig. I.* Recervum quoque aliud *Acanthaboli* nomine ad faucium chirurgiam commodum exhibet idem ex Aquapend. *Tab. X. Figur. I.*

* *Acanthice*, ἀκανθικὴ μαστίχη. Gorrhæus contendit illud eſſe lacrymam in ſummitate helſinis, aut parientariæ incluſam, eamque ſuaviſſimo guſtu præditam: ſed eum duabus de cauſis deceptum fuiſſe opinor, primum quod ex Theophr. hic eſt fructus cardui argentei, deinde quod vox græca εὔστομον, quam vertit *guſtus ſuaviſſimi*, hoc loco ſignificat morbis oris conveniens.

Acanthis, ἀκανθὶς, vide *Carduelis*.

* *Acanthus*, ἄκανθος, de qua Botanici, ſic dicta, quia ſpinis referta, & aculeis: ſunt qui fruticem, alii ſpinoſam eſſe herbam tradunt; item echinus ſeu erinaceus, vel, ut alii, erinacei genus; habet enim erinaceus aculeatum totũ fere corpus.

* *Acanus*, ἄκανος, ſpine genus eſt, hinc acanodes, ἀκανώδης, acanaceus; ſpeciem acani gerens, ſeu qui ex acani genere eſt, cum dicitur planta aliqua eſſe acanodes; ſic dicitur etiam illud, quod veluti malum extulerat in carduorum genere. Teophr. Hiſt. Pl. 6. 4.

Acardios, ἀκάρδιος q. d. *Lat. Secors, Excors*, qui ignavus, timidus, imbecilliſque eſt; quemadmodum cor reaſſumere dicuntur ii, qui ad rem fortem obeundam excitantur. Gal. *l.* 3. *de Hipp. & Pl. decr. c.* 4.

Acari eſt animaculum minimum, quod juxta Ariſtot. in cera gignitur. Alii vero tribuunt hoc nomen *pediculis* ſub cute & cuticula latitantibus, qui *Cirrones*, vel *Cyrones* vulgo dicuntur. Aldrov. *l.* 5. *de Inſect. c.* 4. Nic. Piſo *de morb. cogn. & cur. l.* 1. *c.* 4.

* *Acaricola*. Planta Braſiliæ, cujus radices cum ſint aromaticæ inter præſtantiora aperientia collocari merito poſſunt. Indi ſucco foliorum utuntur ad vomitum excitandum. Piſon.

* *Acarus*, animal ita dictum propter ipſius parvitatem, quæ ſectionem non admittit. Nam vox *Acarus* a κείρω, ſeco, & α priv. deriv. Ex muſcæ ovulis naſci ajunt. Eſt autem animal infeſtiſſimum tum vegetantibus, tum animalibus. Interdum facta ſibi via inter cutem, & cuticulam pruritos moleſtiſſimos parit. Non raro etiam in puſtulis ſcabiei, & variolarum repertum fuit. Carioſos quandoque dentes obſidet. Oleum, Sulphur, odores fortiores, præſertim vapor nucis myriſticæ dum comburitur, hæc animalia necant.

Acarnan, ἀκαρνὰν, ἄκαρνος, ἄκαρνα, *Acarne*, eſt piſcis *Orpho* ſimilis ratione carnis: colore vero differt, cum ſit albus, ſquamis argenteis. Carne eſt candidiſſima, facile concoquitur, diſtribuitur, & bonum ſuccum gignit. Rondelet *l.* 5. *de piſc. c.* 20. Aldrov. *l.* 2. *h. tit. c.* 10.

Acatalepſia, ἀκαταληψία, *incertitudinem* in cognoſcendo ſignificat: Ejus contrarium καταληψις. Galen. *l. de ſect. c.* 5.

Acataſtatos, ἀκατάστατος, dicitur *Incoſtans*, uſurpaturque de febribus apud Hippocr. quæ nihil certi neque in periodis, neque in urinis retinent, ſed ſemper variant. 4. *de R. V. I. A. t.* 52. De horrore *Coac. t.* 584. De urina *l.* 1. *porrhet. com.* 1. *t.* 31. *Coac.* 198. De tempore *l. de Humor. VII.* 15. De morbis in genere 3. *aphor.* 8. Junge Foeſ. *Oec. p.* 15. Dieter. *n.* 26.

Acatharſia, ἀκαθαρσία, *impuritatem humorum non purgatorum*, ſordes & illuviem, ipſam etiam intermiſſam purgationem ſignificat apud Hipp. *l.* 3. *de Morb. II.* 2. & *III.* 3. *c.* 3. *de fract. t.* 33. adde Foeſ. *d. l. p.* 14.

* *Acaulis*, ἄκαυλος, planta caulis expers, ſine caule, cujus folia, flores, nullo interpoſito caule, radici hærent.

Acazdir, id eſt, *Stannum*. Dicitur & *Alkain*, *Alomba*. Rul. & Iohnſ. *d. l.*

Accatem, *Accatum*, id eſt, *Auricalcum*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

* *Acceleratores urinæ*. Nomen hoc obtinuere muſculi quidam, qui lotio excernendo, jaculandoque ſemini inſerviunt. Quorum originem non pauci Anatomici a ſpinctere ani, vel a criſtis oſſium iſchium repetunt: verum hos deceptos fuiſſe Couper oſtendit.

Acceleratores vocantur muſculi penis ab ipſius urethræ parte ſuperiore, dum ſub oſſibus pubis progreditur, procedentes, qui etiam venas cavernoſi corporis urethræ coarctant, quemadmodum legitur *in Supplementis Actor. Eruditor. Lipſ. Tom. II. ſect.*

II. ſect. XI. p. 507. & 510. ex Gulielmi Cowper Chirurgi Angli *Myotomia reformata cap.* 5. & *append.*

Acceſſio ; παροξυσμὸς, eſt deterius tempus totius in morbis intermittentibus periodi. Frequentius autem apud Latinos in uſu eſt vocabulum *Paroxyſmus*, de quo ſuo loco. Dicitur & *Exacerbatio*. *Acceſſio* quoque idem ac ἐπισημασία, ſcil. proprium in febribus intermittentibus invaſionis febrilis ſpecificæ, ſymptoma. Vide Rhod. *in Lex. Scrib.* *Acceſſio*, Græce ἀρχὴ καὶ ἐπισημασία, dicitur primi paroxyſmi εἰσβολὴ vel *invaſio*, ſeu tempus illud indiviſibile, quo humor morbum faciens vel fovens moveri incipit. Ionſton. *Synt. Med.* P. II. *l.* 1. *tit.* 1. *c.* 1.

* *Acceſſorius*. Epithet. quod Vviliſius cuidam nervo tribuit.

* *Acceſſus*, pro coitu, ſeu conjunctione maris cum fœmina ſumitur.

Accib, id eſt, *Plumbum*. Rul. & Iohnſ.

Accidens, συμβεβηκὸς, in genere notat omne id, quod ſubſtantiæ opponitur. Specialiter vero in Medicina ſumitur pro omni eo, quicquid corporis diſpoſitionem neceſſario ſequitur, ſive illud ſecundum, ſive præter naturam fuerit. Aliquando vero, & quidem recte, ſtrictius ſi accipitur, ea, quæ ſanorum diſpoſitionem conſequuntur *Accidentia* vocantur. Galen. *l.* 1. *Meth. med. c.* 9. Unde licet Interpretes Latini etiam de rebus p. n. uſi ſint vocabulo *Accidentis*, in Græco tamen textu nunquam non occurrit vocabulum σύμπτωμα. *Non accidentia*, ἐκ ὑπάρχοντα, Græce a recentioribus vocari ἀσυμβεβηκότα, quæ non exiſtunt, quamvis exiſtere poſſent, ut, dolore vacare, & hujuſmodi alia, ſcripſit quidem Gal. *comm.* 1. *in prognoſt. Hipp. t.* 27. verum in nullo Autore hoc reperire licet, neque in aliquo Lexico invenitur.

Accipiter, ἱέραξ, vocabulum haud expers æquivocationis. Vel enim ſignificat genus *avis rapacis*, voracis, acuto viſu præditæ, de cujus variis ſpeciebus, uſuque in Medicina legatur Ulyſſ. Aldrovand. *l.* 4. *Ornitholog.* & *l.* 5. Adde Schroder. *l.* 5. *cl.* 2. *p.* 313. vel ſignificat piſcem, ut eſt apud Athen. *l.* 7. *c.* 38. & *l.* 8. *c.* 9. qui etiam *Milvus* dicitur, de quo Rondelet *l.* 10. *de piſc. c.* 8. Aldrov. *lc. tit. l.* 2. *c.* 5. Vel in Chirurgicis ita vocatur *faſcia* vel deligationis ſpecies naſo deſtinata, vel cum duabus vel tribus faſcis, Gal. *de faſciis n.* 46. 47. & 53. Reliquæ ſignificationes, videlicet, quod vir quidam illuſtris, qui primus Cereri templum poſuiſſe fertur ex Antonio Liberali *in Metamorph. Accipitris* nomen habuerit, & quod ſpecies tormentorum bellicorum, quæ hodieque vernacule *Musket*, Ital. *Moſchetti* appellantur, *Accipitris* quoque nomine veniant, non ſunt hujus loci.

Accommodatus, οἰκεῖος, dicitur de eo, quod in unoquoque corporis membro, & figura, & colore, & magnitudine optime ſeſe habet. Gal. *c.* 1. *de fract. t.* 2. Dieter. *n.* 605.

Accretio, vide *Augmentatio*.

Accubitus dicitur, quando aliquis cum alio in uno lecto concumbit, abſque tamen congreſſu venereo: Et de hoc diſputat Joh. Bapt. de Lamzwerde *in Hiſtor. molarum uteri*, an virgo vel vidua ſolo *accubitu* concipere poſſit, *c.* 21. *p.* 181.

Accuratoria vocatur Lullio Synopſis vel Epitome de lapide Philoſophico, *in Theatr. Chym. Vol.* III. *p.* 72.

Accuſatio, idem, quod *Indicatio*, quatenus denunciare videtur Medico, quid ſibi faciundum ſit juxta Methodum medicinalem. Mich. Gavaſſetius *de Indic. curat. c.* 4. *p. m.* 50.

* *Aceanus*, ἀκέανος, leguminis genus rotundum, & durum, frangique, & diſſolvi difficile.

Acedia, ἀκηδία, *incuriam*, neglectionem ſignificat, a κῆδος, cura. Quid vero ſignificet apud Hipp. *l. de Glandul.* IIX. 11. non adeo evidenter liquet. Interpretes reddiderunt per magnum tædium & moleſtiam. Foeſ. legit ἀκηδίη *p.* 15.

* *Acemella*, herba ad calculos terendos comminuendoſque plurimum commendata. Hujus deſcriptio extat in actis Lipſ. an. 1701., 1702. De eadem, ut liquido conſtat ex com. A. B. p. 169. loquuti ſunt Cæſalpinus, & Tournefortius.

Acephalos, ἀκέφαλος, proprie ſignificat *monſtrum ſine capite*, ſive *capite carens*. Quod vero naturaliter populi tales fuerint aut hodieque ſint, de quibus apud Plin. *lib.* 5. *H. N. cap.* 8. & alios, merito hodie pro fabula habetur. Jung. Zacchiæ *Quæſt. Med. Legal. l.* 7. *Tit.* 1. *q.* 1. *n.* 35. De monſtris vero *Acephalis* Obſervationes collectas lege etiam apud Bonet. *Medic. Septentrional. Collatit. l.* 1. *ſect.* 2. *c.* 1. *p.* 5. *ſeqq.*

Aceratos, ἀκήρατος, h. e. *incorruptus*, ſincerus, purus. Uſurpatur de humore apud Hipp. *l. de Affect.* XLVI. 6. Dicitur & ἀκηράσιος, ἀκήριος, i. e. *incorruptibilis*, Foeſ. *p.* 16.

Acerbus, στρυφνὸς, vide *Stryphnos*.

Acerides, ἀκηρίδες, (male ἀγκηρίδες, monente Foeſ. *p.* 16. & C. Hofmanno *in notis* vocatos *ad Gal.* 3. *de iis q. in med. t.* 14.) ἄνευ κηροῦ, vocarunt *Emplaſtra*, quæ carent *cera*. Tale etiam legitur apud Gal. 4. *de C. M. P. G. c.* 14. *fin.* Talis eſt compoſitio decantatiſſima, quæ *Emplaſtrum*

ſtrum Norimbergenſe & Irnſingerianum ab autore vocatur.

Acerofus, idem quod *Furfuraceus*, πιθύριγος, Epitheton panis viliſſimi, qui omnium minime nutrit. Dicitur & *Canicaceus* a *canicis*, ſive furfure farinaceo. Ionſton. *Synt. Med. p.* 45.

* *Aceſcentia*. Nomen hoc tribuitur alimentis, humoribus, aut medicamentis, quæ nonnihil acida fieri poſſunt. Porro rerum acidarum uſus maxime ſolet conducere, ubi humores putreſcere incipiunt; quo fit, ut nimio calore corpus æſtuet, ſitis ardens excitetur.

* *Aceſias*. Medicus Græcus, de quo nihil habemus, niſi eum infeliciſſimo plerumque ſucceſſu medicinam exercuiſſe, ut negotio, quod alicui male, & infeliciter ceſſiſſet, Aceſias interfuiſſe diceretur.

Aceſis, ἄκεσις: idem, quod ἄκος, *medelam*, *curationem* ſignificat. Hippocr. *de præcept. l.* 3. *VI.* 10. Verbum ἀκέσασθαι, *mederi*, ſanare, quod legitur 1. *de fract. t.* 34. Hinc & ἀκεσος, *ſanabilis*, vocatur, quo aliquoties uſus Hipp. ut & oppoſito ἀνήκεσος, *incurabilis*, 3. *de artic. t.* 103. Foeſ. *d. l.* ἄκεσις quoque dicitur Medicis ſpecies *Chryſocollæ factitiæ* ex pueri urina, quæ medicinæ uſibus inſervit. Gorr. *in definit. ex Plin. l.* 33. *c.* 5. item Aceſia, ἀκεσία, ſanatio, & ἀκεσόν, quod ſanationi conducit. Erotianus.

* *Aceſo*. Filia Eſculapii, quam medicinæ peritiſſimam fuiſſe fabulantur. Clerc contendit, antiquos hoc nomine ſignificare voluiſſe aerem puriſſimum, & eo utentibus ſaluberrimum.

Aceſtoris, ἀκεστορίς, dicitur *medicatrix*, Hippoc. *l. de flat. l.* 8. & contracte ἀκεστρὶς pro *obſtetrice* ponitur, *l. de Carn. in fin.*

Aceſtra, ἀκέστρα, acum ſignificat, ficut ex *Onomaſtico Latino-Græc.* Vulcani demonſtrat Rhodius *in diſſert. de Acia c.* 10. *p.* 133. unde ἀκεστὴς *ſartorem* notat, ſicut e loco Xenophontis conſtat, *p.* 134.

Acetabulum, κοτύλη κοτυληδών, variis gaudet ſignificationibus. I. & quidem generalius denotat *oſſis cavitatem* alterius oſſis caput profundius excipientem. Gal. *de Oſſib. in proœm.* Specialius vero applicatur cavitati, quæ eſt in extrema cervicis ſcapulæ parte, caput brachii excipiens. Galen. *c.* 1. *de artic. t.* 21. Græcis ὠμοκοτύλην, h. e. *humeri acetabulum* dici teſtatur Linden. *Med. Phyſiol. l.* 2. *c.* 14. §. 52. Huic in inferioribus reſpondet ſinus profundior oſſis coxæ, qui femoris caput globoſum excipit, itidem ſpecialiſſime *Acetabulum* vel *Cotyle* dictus a Ruffo *l.* 3. *de partib. c.* 5. Mundinus *in Anat. pyxidem* appellavit. Pa-

pias *vertebram*, quia in ea caput femoris vertitur. Linden. *d. l.* §. 107. II. *Acetabula*, *Cotyledones*, κοτυληδόνες ab Anatomicis veteribus & recentioribus carneæ moli vel glanduloſæ, quæ in homine *placentæ uterinæ* vel *hepatis uterini* nomine venit, unanimiter attributa ſunt. Quid vero proprie in illa carnea mole vocabulum *Acetabula* denotet, nondum ſatis liquet. Ex Hipp. 5. *aph.* 45. nihil certi determinari poſſe videtur, num ipſam totam placentam, an vero vaſorum umbilicalium inſertionem in illam voluerit intellectam: quantum quidem ex Erotiano licet colligere, æque ac Diocles intelligit in utroque latere uteri cavitatem, in qua fœtus nutriatur, quod minus placet Erotiano in κοτυληδόνες, quem vide. Gal. *in lib. de diſſect. matric. c.* 10. & *aliis in locis* ſtatuit, *Acetabula* eſſe vaſorum, quæ ad matrices perveniunt, orificia in uteri cavitatem hiantia, quamvis in humano genere potius *Acetabulares eminentias* quaſdam (κοτυληδονώδεις ἐξοχάς) ſaltem adeſſe ſtatuat, quales etiam recto inteſtino in hæmorrhoidibus eſſe ſolent. Reliquas veterum ſententias collegit Hier. Fabr. ab Aquapendente *de form. fœt. c.* 4. Jung. Foeſ. *Oec. p.* 350. *ſeq.* Dieterich. *Iatr. n.* 472. Ex recentioribus Harveus *in Additamentis Exercitationum de generat. anim. tit. de Acetabulis*, dixit, eſſe cellulas plurimas exiguæ capacitatis, per carnoſam ſubſtantiam diſperſas, atque albumine ſive materia mucilaginea refertas, magnitudine ſpongiæ majoris, loculamenta non excedentes, inque ſingulas earum totidem vaſorum umbilicalium ramulos tenuiſſimos profunde penetrare, & in iis alimentum fœtui recondi. An quoque in humano genere *Acetabula* vere occurrant, & olim & hodieque in controverſiam venit, ita, ut ex utraque parte celebres Anatomici & Medici ſteterint & adhuc ſtent, quam litem noſtram facere nec loci hujus eſt, nec inſtituti concedit ratio. III. *Acetabulum*, κοτύλη ὀξύβαφον, ἐμβάφιον quoque *menſuram pharmaceuticam* liquidorum ſignificat: verum & hic de quantitatis certa determinatione diſcrepantes Autorum ſententias videre licet apud Lindenum *Select. Medic. Exerc. XVI.* §. 10. *ſeqq.* Rhodius *in Diſſ. de Ponder. & Menſ. ad finem* ſcribit: *Acetabulum* continere olei drachmas 18. vini ℈ij & ℈Xij mellis ℈iij ℈9. P. Zacchias ex Plinio menſuram quindecim drachmarum eſſe ſcripſit. *Quæſt. Medico-Legal. l.* 5. *tit.* 4. *quæſt.* 2. *n.* 19. IV. *Acetabulum* & *Cotiledon* de plantis quoque quibuſdam dici ex Dioſcoride & Fuchſio teſtatur Bauhin. *Pinac. l.* 7. *ſ.* 8. & 6. *p. m.* 285. 287. Vide plura de vocabulo κοτύλη & κοτυληδόνες apud Foeſ. *Oecon. p.* 350. *ſeq.*

* *Acetaria*. Olus quodcumque aceto conditum eſtur in cibis.

Acetaria vocantur opſonia vel condimenta, quæcunque cruda cum aceto, oleo & ſale manduntur, Gall. *Salade d' herbes*. Quod Brunfelſ. *in ſuo Onomaſtico* exiſtimet, Græcis ὀξύβαφον dici, non videtur accurate dictum. Hoc enim nomen pertinet vel ad vaſculum, in quod acetum infundebatur ad intingendos cibos, vel ad menſuras, Cotylæ quartam partem, i. e. 24. drachmas ſignificans.

Acetoſa eſt nomen plantæ notiſſimæ apud Botanicos. Deinde nonnullis Chymicis vocabulum hoc tribuitur cum adjectivo *Eſurina* Spiritui Veneris, uti legitur in Morley *Collect. Chym. Leidenſ. c.* 497.

Acetum, ὄξος, dicitur proprie liquor aciditate terreſtriori ac fixiori impragnatus. Schroder. *Pharmacop. Medico-Chym. l.* 4. *cl.* 2. *n.* 368. Fr. Hofm. *in clavi ad Schroder. h. l.* de hujus natura & viribus prolixe diſſeruit. Galen. *l.* 1. *de ſimpl. fac. c.* 17. *ſeqq.* Dioſcorid. *l.* 5. *c.* 21. Jul. Alexand. *l.* 18. *Salubr. c.* 8. Bruyerin. *de re cibaria l.* 10. *c.* 3. Generationem vel confectionem *aceti* ex recentioribus egregie deſcripſit etiam Thomas Vvilliſ. *de fermentat. c.* 7. Martin. Kerger. *h. t. ſect.* 1. *c.* 10. *p.* 96. *ſeqq.* Ex Noviſſimis Nobiliſſ. D. D. Joh. Bohn. Lipſienſ. Acad. Prof. Publ. celeberrimus, *in Diſſertat. Chymico-Phyſic. IX.* §. 26. *ſeqq.* ſtatuens, fieri *Acetum* mediante fermentatione peculiari, non quidem deſtruente ſulphureas particulas, ſed potius involvente & tartareas ſalinas acidas magis magiſque recludente & in fluorem cogente; unde & *Acetum* Tartarus liquidus & Tartarus rurſus *Acetum* ſolidum & ſiccum recte dici poſſit. Jungatur & nob. D. D. Vvedelius *Ph. Acroam. l.* 2. *ſ.* 1. *c.* 6. *Acetum portatile* dicitur Tartarus albus ablutus ſiccatus & decies in *aceto* acerrimo infuſus, cujus proceſſus videatur *in Collectan. Chym. Leidenſ.* Chriſt. Love Morley *c.* 6. *p.* 3. In Chymicis *Acetum* etiam de variis rebus prædicatur. *Acetum Philoſophorum* dicitur *aqua Mercurialis**, quam alias *Lac Virginis* appellant, quo metalla ſolvi perhibent. Sine hoc nihil ſolvitur, nihil deſtillatur, nihil fermentatur. Circa materiam, ex qua fiat, diſcrepant Autores. Alii cum Theophraſto vitriolum; alii teſtudines marinas per ſublimationem & deſtillationem; alii aquam pluvialem ſupra Antimonium putrefactam; alii mel & ſalem Tartari eſſe dixerunt. Rul. & Johnſ. *in Lexic. Schroder. d. l. l.* 2. *c.* 5. Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Compoſiti magis *Aceti* Philoſophorum ſalibus acidis ſulphuris & aluminis aucti deſcriptionem tradidit Jac. le Mort. *Chym. Med. Phyſ. c.* 13. *p.* 137. Alii Mercurium ipſum poſuerunt, qui & *acetum acerrimum* & *fortiſſimum* aliquoties appellatur a Dav. Lagneo *Harmon. Chym. in cap.* 1. *Theatr. Chym. Vol. IV. p.* 719. 721. 725. &c. *Acetum Chymicorum metallicum* fieri ex rore Majali, vel hydromelite addito ſtibio loco fermenti notavit Libavius *Syntagm. Arc. Chym. l.* 6. *c.* 8. & *l.* 7. *c.* 22. Deſcriptionem etiam *Aceti* omnia ſolventis ex Iſaaco tradidit *l.* 8. *c.* 9. Ex hac varietate deſcriptionum an certum effectum ſperare aut promittere licebit? mihi ſane non videtur. *Acetum radicale* eſt *acetum* deſtillatum ex ſua radice vel matrice: Dicitur etiam Aqua ſolvens, Dorn. Rul. & Jonſ. Vel *Acetum radicatum* non nullis eſt liquor ille acerrimus *aceti*, qui abſtracto phlegmate in fundo reſtat. Fit ex Cryſtallis ſecum *aceti* deſtillando per retortam cum cohobiis: vel *acetum* vini bonum impone in retortam, deſtilla lento igne phlegma, refunde hoc capiti mortuo ſæpius, & digere in fimo, tandem deſtilla: Et primo quod erit ſeorſim, cape, quod poſterius igni fortiſſimo prolicitum prodit, eſt *acetum radicatum*. Rul. & Ionſ. *in Lex. Acetum amineum* eſt album. Iohnſ. *Acetorum* in Pharmaceuticis uſualium, qua ſimplicium, qua compoſitorum, hiſtoriam & catalogum vide *in Diſpenſatoriis Norimbergenſi, Auguſtano, Londinenſi, aliiſque* nec non in Schrod. *l.* 2. *c.* 47. Jac. le Mort. *Pharmac. Medico-Phyſica, c.* 20. *p. m.* 146. *ſeqq. Acetum Eſurinum* Zwolferi eſt ſpiritus Veneris Cryſtallis viridis æris paratus, de cujus examine legatur idem *Chym. Med. Phiſ. c.* 17. *p.* 214. Deſcriptiones diverſas Aceti Antimonii juxta D. de Mort, Febvre & Vreeſwyk, videre licet in D. Helvici Iunken *Lexico Chymico-Pharmaceut. Part.* 1. *ſtatim ab initio pag.* 1. 2. 3. nec non Acetum deſtillatum parandi modos *p.* 3. & 4. Verbum *Acetare* legitur apud Apulejum *de medicam. herbar. c.* 3. quod expoſuit Gabr. Humelberg. in acredinem verti, qualis eſt in *aceto*. Item ſignificat commovere, agitari. *comm. ad ill. loc. p.* 49.

* *Achariſton*, ἀχάριστον, epith. plurimorum Antidotorum, Collyriorum, quorum deſcriptio apud multos auctores medicos extat.

Achariſtum, ἀχάριστον, dicitur confectio contra catarrhos a cauſa frigida, & difficilem reſpirationem, ita vocata, quod fit gratis & ſine munere danda, cujus deſcriptio extat *in Antidotario* Nicolai, *operibus Meſuæ annexo fol. mihi* 371.

Achates, ἀχάτης, dicitur gemma, quæ ex fluvio Siciliæ ejuſdem nominis, in quo primum reperta fuit, nomen adepta, coloribus & rerum imaginibus, quas ab ipſa natura formatas repræſen-

ſentat, valde varians. Ejus virtutes dicuntur eſſe, venenis reſiſtere, præſertim viperino, ſitim ſedare, viſui prodeſſe, reddere facundum & diſertum. Plura de *Achatis* hiſtoria & variis ſpeciebus legantur apud Andr. Chioccum *in Muſæo Calceolariano ſection. III. p.* 246. *ſeqq.* pluribus.

Acheir, ἄχειρ, vide *Demanus*.

* *Achicholon*, ex Cœl. Aur. fornix, ſeu tholus, vel teſtudo, ſeu camera in thermis, quæ duplex, altera ξηρὸς, ſeu ſudatorium, *aſſa* apud Cic. altera τῶν ἔξω οἴκων, altera μελαχκηρὸν appellata.

* *Achillejon*. Spongiæ genus, ex qua ſinamenta vulneribus indenda conficiuntur. Primus Achilles his linamentis uſus fuiſſe dicitur. Gorræus.

* *Achillejos*. Placentæ genus ex ordeo Achillis confectæ. Gorræus.

* *Achilleis*, ἀχιλληΐς. Ordei ſpecies, de qua meminit Theophr. Galenus ait, hanc à Ruſtico quodam Achille ſic dictam: probabilius tamen eſt, genus hoc ordei, quod optimum eſſet, ita appellatum. Nam Achilles Græcorum dux præſtantiſſimus fuit. Hipp. l. 3. de morb. ex hac Ordei ſpecie decoctum adverſus febres ardentes, & Regium morbum parat.

Achilleus, ἀχίλλειος, ἀχιλληΐς, epitheton denotans *magnum*, plenum & optimum. Deſumtum ab *Achille* quodam, qui agricola Babronius fuiſſe dicitur. Legitur apud Hipp. *l.* 3. *de morb. XXX.* 4. *&* XXXI. 4. & apud Theophraſt. *hiſt. pl. l.* 8. *c.*10. *de cauſſ. plant. l.*3. *c.*26. *&* 27. vide & Foeſ. Oec. p. 114.

Achlys, ἀχλὺς, vel ſignificat *aeris caliginem*, & turbationem, cujus craſſamentum eſt medium inter nebulam & nubem, craſſius nebula & nube tenuius. Gal. *c.* 1. *in* 1. *porrhet. Hipp. t.* 11. Vel in ſpecie ita dicitur *oculorum caligo* quædam & obtenebratio, ex levi & ſuperficiaria exulceratione nata, nigrum pupillæ occupans. Galen. *in def. Medic.* & Aetio *l.* 3. *tetrab.* 2. *c.*25. In qua ſignificatione acceptum legitur & apud Hipp. *l.* 2. *Prorrhet. XXIIX.* 33. Dicitur & ἀχλυώδες τῶν ὀφθαλμῶν *Coac. t.* 218. cui opponitur ἡ καθαρότης, *puritas* oculorum, *t.*217. Ægri quoque ἀχλυώδεες, *Caliginoſi*, vocantur, quorum oculi tenebris & caligine obducuntur. *Coac. t.* 35. Venti quoque talem *caliginem* inferentes vocantur ἀχλυώδεες, 3. *aph.* 5. Metaphorice etiam ἀχλὺς ſive *caligo* utero attributa legitur *l.* 2. *de morb. mul. LVII.* 2. Confer ad Foeſ. *p.* 115. Dieter. *num.*144. Linden. *Sol. Med. Ex.IV.* §. 92. Erotianus definit: Ἀχλὺς λέγεται ποιότης ἀμαυρώσεως καὶ σκοτία περὶ τοὺς ὀφθαλμούς. Ἀχλὺς dicitur quædam obſcuritas & caligo oculorum, *in voce* ἀχλυώδεες.

Achmadium, *Achimadium*, corruptum ex Arabico *Achman* vel *Achiman* vocabulum denotans *Antimonium*. Fallop. *tr. de metall. & foſſil. c.* 29. *p. Tom. I. Op. p. m.* 332.

Achne, ſignificat I. *lintei ramentum*, aut *lanuginem* deraſam, ex qua penicilli & turundæ vulnerariæ aut concepta linamenta fieri ſolent. In qua ſignificatione aliquoties legitur apud Hipp. *in Mochlico ſtatim in principio* 2. *de artic. t.*45. *l.* 1. *de morb. mul. XXXV.* 3. *l.*2. *h. t. LXI.* 17. conf. Erotianus. II. tribuitur hoc nomen ἄχνη *ſordibus oculi* inſtar lanuginis inareſcentibus *l.6. Epid. ſ.* 1. *t.* 23. Unde & ἀχνώδες ὄμμα, i. e. *lanuginoſus oculus* vocatur, *Coac. t.* 225. quamvis alii ἀχλυώδες legant. III. dicitur etiam de tenui aquarum & *maris aſpergine* vel ſpuma, *l. de intern. aff. I.* 21. Adde Foeſ. *d. l.*

Achores, ἀχῶρες, vocantur *manantia ulcera cutis* in capite & genis infantum plurimis ac minimis foraminibus cutem perforantia, ex quibus tenuis & glutinoſa effluit ſanies. Huic morbo affinis eſt *Favus* & *Cerion*, de quibus infra ſuis literis. Vide Gal. *l.* 1. *de Com. Med. ſec. loc. c.* 8. Jung. Sennert. *Med. Pr. l. V. Part.* 1. *c.* 32. Generantur *Achores* ex falſo nitroſoque ſucco cum portionibus glutinoſis miſto, quem pituitam ſalſam vocavit Paulus Barbette *Chir. Part. III. l.* 2. *c.* 2. Videatur & Foeſ. *p.* 116. *ſeq.* Vocatur & ab aliis *Cruſta*, *Lactea*, *Lactumen*, *Tinea*, præſertim, ſi *Achores* diutius durent & tardius ad curationem diſponantur. Vide *Tinea*. Vvalther. *in Sylv. Medic. p.* 14. *& p.*789. ubi plures Autores collegit, quibus ex noviſſimis jungi poterit Junken. *Chym. Exp. Cur. Part. II. ſ.* 2. *c.* 2. *p.* 810. *ſeq.*

Achoriſtos, ἀχώριστος, h. e. *inſeparabilis*. Dicitur de accidentibus, ſymptomatibus, & ſignis, quæ diſpoſitionem ſecundum vel præter naturam ſemper comitantur. Ita mollities humidi, durities ſicci dicuntur *inſeparabilia*. Galen. *l.* 2. *de Temp. c.* 4. Ita actionum integritas eſt ſanitatis accidens *inſeparabile*. Dolor lateris punctorius ſymptoma inflammationis pleuræ, quæ alias Pleuritis vocatur, *inſeparabile*, *&c.*

* *Achreion*, ἀχρεῖον, inutile. Hipp. hoc nomen tribuit partibus corporis, quæ ob imbecillitatem inutiles redditæ ſunt. Foeſius.

Achroi, ἄχροοι, fere iidem, qui λείφαιμοι dicuntur, *decolores* homines, pallidi & ſanguine defecti, apud Hip. 4. *de R. V. I. A. t.* 115. cujus textus notatu digni expoſitionem dedimus *in Remoris ac Impedimentis Purgationis Ex. IV. & V.* In ſpecie vero horum vocabulorum explicationem legere licet *Ex. IV. th.* 29. 30. Cauſſæ hujus co-

loris

loris defectus poſſunt eſſe variæ, cum quidam exſangues eſſe poſſint & decolores a nativitate; quidam vi morbi; alii ob nimiam evacuationem prægreſſam.

* *Achromos*. Calvus, qui primus Hippocratis libros e Græco in Latinum tranſtulit, putavit *Achromos* eſſe nomen mulieris remedium dyſenteriæ certiſſimum apud ſe habentis. Cujus opinionem falſam tamen ſequutus eſt Tiraqueau. Cur enim verba Hipp. Epidem. l. 7. πορνείη ἄχρωμος δυσεντερίης ἄκος, non hoc potius modo interpretemur? ſc. *excedens fornicatio dyſenteriæ remedium*. Non enim inaudita hæc curandi ratio, licet in uſu non ſit. Nam Aetius ait, fornicationem dyſenterias chronicas ſedare. Paulus Ægineta idem iiſdem pene verbis confirmat, quæ recentiorum medicorum nonnulli tranſcripſiſſe videntur. Ideo vero deceptum fuiſſe Calvum opinor, quod, cum medicos, qui Hippocratem ſequuti ſunt, non inſpexerit, & remedii genus leve, ridiculumque videretur, ad eam interpretationem confugiendum ſibi eſſe neceſſarium duxit.

Achyron, ἄχυρον, *paleam*, *feſtucam*, præſertim frumentorum ſignificat, Hipp. *I. Prognoſt. t.* 123. *de nat. mul. XXIX.* 63. 166. Sed & exterius putamen in ſemine cucumeri ita vocatur, *l. de diæt. XIV.* 17. Hinc ἀχυρώδης ἄρτος, *panis aceroſus*, vocatur, qui plurimas habet *paleas* admixtas, vel ſolis *paleis* conſtat. Foeſ. *p.* 116. & ἀχύρωσις dicitur *ratio commiſcendi paleas cum argilla* aliove luto ab hirundinibus nidum ita conficientibus excogitata. Aldrov. *l.* 17. *Ornith. c.* 16.

Acia legitur quidem apud Corn. Celſum *l.* 5. *de medic. c.* 26. de glutinatione vulnerum attribuens futuræ & fibulæ, quæ utraque applicanda labiis vulnerum, ut non tantum cutem, verum etiam aliquid de carne apprehendant, quo fortius hæreant, nec cutem abrumpant. Et utramque optimam eſſe ex acia molli, non nimis torta, quo mitius corpori inſideat. Quid vero vocabulum hoc ſignificet, non certo conſtat. Guil. Plantinus *in Not. ad h. l. p. m.* 435. fortaſſis acu legendum eſſe putat. Verum quomodo acus mollis dicenda? Barthol. Caſtell. expoſuit per filum per foramen acus trajectum, quo vel partes corporis diſſectas inter ſe committere, vel caput faſciæ ſubjectis partibus aſſuere conſuevimus, provocans ad filum & nodum, ῥάμμα καὶ ἅμμα, apud Gal. C. 2. *de iis,q. in med. f. t.* 7. Adde Foeſ. *p.* 550. Enimvero licet hæc expoſitio futuræ applicari poſſet, minus tamen ad fibulam quadrare videtur. Quomodo Joh. Jacob. Chifletius *in libell. de Acia Celſi propria ſignificatione reſtituta*, & Joh. Rhodius *in Diſſertatione de Acia ad Celſi mentem*, qui magno apparatu omnia congeſſit, quæ modo aliqua ratione huc faciunt.

Acicys, ἀκικυς, vocatur *infirmus*, debilis, cui κικὺς h. e. *robur* ad motionem non ineſt. Legitur apud Hipp. *l.* 4. *de morb. XVI.* 28. Junge Foeſ. *p.* 16.

Acida Bilis, vide *Bilis Atra* & *Melancholia*.

Acida Pituita, vide *Pituita*.

Aciditatio, vocatur ſymptoma ventriculi, quando vinum aſſumtum in illo acorem contrahit, quod in hypochondriacis contingit. Phil. Hoechſtetter. *Part. II. Obſervat. var. Dec. V. Caſu I. in Schol. & Caſu II. in Schol.*

Acidnos, ἄκιδνος, quaſi ἄκικυς, idem, quod ἀκικυς, *infirmum*, virium alacritate privatum ſignificat apud Hippocr. *l.* 1. *de morb. mul. XXVII.* 3. *de nat. pueri XXXVII.* 5. *præcept. VII.* 14. Junge Foeſ. *d. l.*

Acidulæ (Græcum Latino reſpondens apud veteres non occurrit: comprehendi tamen debent ſub iis aquis, quas Hipp. *l. de A. Loc. & Aq.* vocat τὰ ἐκ πετρέων ὕδατα, item ἀλυκὰ, & Gal. *l.* 1. *art. cur. ad Glauc. c.* 9. & alibi, τὰ ὕδατα ἀλμώδη, νιτρώδη, θειώδη, marinas, nitroſas, ſulphureas &c.) ſunt aquæ medicatæ metallicæ actu frigidæ (ad differentiam *Thermarum*, de quibus infra *in lit. T.*) acidi magis vel minus ſaporis, mineralibus plerumque ferri, vitrioli, nitri, aluminis, quandoque etiam auri eſſentiis in terræ abyſſo impregnatæ. Duo igitur iis inſunt; Mineralis ſubſtantia, ceu pars potior: & Phlegmatis liquor, ſeu aqua ſubſtantiæ minerali vehiculum præbens. Schroder. *Pharm. Medico-chym. l.* 3. *c.* 3. Eſſentiam mineralium conſiſtere in ſubtiliſſimis mineralium variorum particulis & ſpiritibus ex actione & reactione in Martem vel pugnam oris, quæ cauſſa etiam, quod acidulæ ſint potandæ ex ipſo vivifico fonte, vel ſcaturigine ipſa, recte docet Fr. Hofm. *in clav. ad h. Schrod. l. p.* 144. Dividuntur in *Naturales*, quas Galenus appellat αὐτοφυῆ, ſponte natas, *l.* 1. *de S. F. c.* 17. Hipp. *v. l.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 19. ὕδατα ἀτεχνὲς, aquas arte carentes; & *Artificiales* ſive artificioſas, τεχνικῶς κατασκευασθέντα, Gal. *comm. ad. d. l. Hipp.* Schroder. *d. l. c.* 17. Fr. Hofmannus *in Clav. ad h. l.* Hiſtoriam & catalogum variarum *Acidularum* videre licet apud Tabernamontan. in ſuo vernaculo libro, *Theſaurus Aquarum* inſcripto, ut & Joh. Vveker. *Antidotar. Spec. l.* 1. *ſect.* 3. ubi ſub nomine *Balnearum* & internas acidulas complectitur. In ſpecie de *Acidulis* Helvetiæ legatur Joh. Jac. Vvagnerus *in Hiſtor. Helvetiæ Curioſ. ſect.* 3. *art.* 8. *p.* 103. *ſeqq.* Ex recentioribus Arcanum

num *Acidularum* prodere tentavit Petr. Giurius, uti extat in *Actis Erud. Lipſ.* 1682.

Acidus, ὀξὺς, quid ſignificet, ſenſibus magis perſpectum eſt, quam ut verbis exprimi commode poſſit. Ejus tamen hodieque in medicina frequentior applicatio tricas peperit non paucas. Quas ut breviter pro inſtituti ratione expediamus, *Acidum* accipitur vel de qualitate quadam guſtatili, qua præternaturali, in humoribus, alimentis, medicamentis occurrente, cujus virtus juxta Galenum quidem conſiſtit in hoc, quod mordicet abſque calefactione, & vis fermentandi quoque inſit, *l.* 1. *de S. Fac. c.* 37. item, quod natum ſit incidere, extenuare, dividere, farctaque liberare, perpurgare citra excalefactionem, *l.* 5. *c.* 26. Enimvero inſufficiens hæc eſt enumeratio. Hinc recentiores recte quoque *Acido* cuidam tribuerunt vim congelandi, coagulandi, figendi, incraſſandi, obſtruendi, fermentationem cohibendi, & ita frigus totius corporis, pallorem & infirmitatem efficiendi, quatenus nimirum *Acidum aliud* in fixis, vitriolaceis, aluminoſis portionibus, *aliud* vero in nitroſis, volatilibus conſiſtit. Vel ex principiis Philoſophiæ Carteſianæ *Acidorum* particulæ, modo gladiolis, modo novaculis, modo acubus & aculeis, modo etiam cuneolis aſſimilantur, unde & *Antacida* varia eſſe debent. Dolæus *Encyclopæd. Med. l.* 1. *c.* 3. §. 19. *p.* 53. Vel ſumitur pro principio quodam ſalino conſtitutivo & ſubſtantiali omnium corporum naturalium, ita ut una cum altero, quod *Alkali* appellant, ad conſtitutionem rerum naturalium in initiis earum tum in mixti partibus concurrere nonnulli modernorum doceuerint, quæ ſententia etiam tantum invenit applauſum, ut in multorum ſcriptis Medicis nil niſi *Acidum* & *Alcali* ferme legatur; Imo non modo naturalium rerum, ſed & præternaturalium, morborum puta cauſſarumque morbificarum originem ex illis duobus deducere non veriti ſint. Qua de cauſſa etiam palmaria Medicinæ objecta & Architectonica Naturæ inſtrumenta appellata fuerint. Enimvero quantis commentum hoc ingenioſum adhuc ſcateat tenebris obſcuriſſimis, evidentiſſimis contra quandoque contradictionibus, cuilibet, cujus animus novitatis vanæ cupidine non præoccupatus & occœcatus fuerit, legenti recentiorum, videlicet Takenii, Swalbe, Davidis de Beke, Barneri, aliorumque ſcripta, nullo negotio patebit: ita ut idem judicium, quod Galenus quondam de Chryſippi ſcriptis tulit, de his quoque ferre ſalva veritate liceat: Oportet ter & quater multo cum otio, ſtudioque & diligentia non mediocri perlegere, atque ita demum credere, id in illis reperiri, quod in proverbio eſt, cum ajunt: *Nihil apprehende & fortiter tene*: Adeo ænigmata ſunt mirabili quadam obſcuritate perplexa, *l.* 3. *de Hipp. & Plat. Decr. c.* 4. Quid? quod jam inſufficientiam horum principiorum agnoverit & faſſus ſit D. D. Johannes Bohnius *in Epiſtola ad D. Langelottum publice edita*. An *aciditas* naturalis in fermento ventriculi chylificante & ſucco pancreatico occurrat, etiam hodieque in dubium vocatur. Enimvero noſtri non eſt inſtituti, controverſias has ventilare aut dirimere. *Acidum* quoque dicitur de quibuſdam Chymicis medicamentis v. g. Acidum Tartari ſcil. ſimplex, quod convenit cum Cryſtallis Tartari. Unde compoſita Acida v. g. Acidum Tartari aluminatum, Acronium, Cinamomeum, Rubrum. apud Rolfink. *Chym. l.* 1. *a. f.* 1. *l. IV. ſ. Art.* 1. *c.* 8. *ſeqq.* Igitur de *Acido* ἅλις σπουδῆς.

Acies, ἀκὶς, quid communiter ſignificet, ex aliis Lexicis notum eſt. Jo: Rhodius pro ſua ingenii acie, ſæpe nimis curioſa & ſuperflua, Medicam ei tribuit ſignificationem, quam e diverſis Latinis probatis autoribus, etiam Medicis, Cæſalpino, Claudino, probare conatur, quod *Acies* ſit *Chalybs*, Græce στόμωμα, dicta a Chalybibus, primis ejus inventoribus, ſeu ferrum, igne fuſionis vehementiſſimo depuratum, ad argenti albedinem maxime accedens. Verum ſit ita: cui bono autem iſta eſt notitia, ſiquidem manet nihilominus in foro Medico minus uſitata, tropica & ſenſum magis obſcurans, quam declarans? In alio Lexico hanc *Aciei* ſignificationem confirmatam vidi autoritate Plinii, abſque tamen allegato loco: poſtquam vero Plinium evolvi, nullibi de chalybe egiſſe obſervavi; de ferro vero *lib.* 34. *H. N. c.* 14. ubi quidem *Aciei* bis terve mentio ſit, ſed quod chalybem ſignificet, reperire non potui.

Acineſia, ἀκινησία, Latine *Immobilitas*, generaliter quid ſignificet, notius eſt, quam ut opus ſit prolixa expoſitione; videlicet *Motus privationem* vel motum localem abolitum. Specialiter vero Galeno ita dicitur *media illa quies*, quæ ſyſtolen & diaſtolen pulſus intercedit, *l.* 1. *de diff. pulſ. c.* 7. Vocatur & ἡσυχία, ἠρεμία. i. e. *Quies*.

Acinoſa tunica, eadem quæ *uvea*, ῥαγοειδής, vide *Oculus Rhagoides*. Dicitur & *Aciniformis* apud Ingraſſiam *Comm. in Avic. de Tumor. p.* n. *p. m.* 292.

Acinus σταφυλή, ῥάξ, vide *Staphyle. Cion.*

Acis, ἀκὶς, vocatur *cuſpis* teli vel ſagittæ, & pertinet inter cauſſas vulnerum: Unde aliquoties legitur apud Hipp. *l.* 5. *Epid. XX.* 2. 4. 5. *XXI.* 6. Junge Foeſ. *p.* 17.

Acma-

Acmaſticos, ἀκμαστικὸς, epitheton febris, quæ & *Homotonos*, ὁμότονος, dicitur, *Synochi ſpecies*, quæ ſimilem ſervando efferveſcentiam continuam ad finem uſque terminatur. *Epacmaſtica* vero, ἐπακμαστικὸς σύνοχος appellatur, quando continuo creſcendo procedit: E contra παρακμαστικὸς, *paracmaſtica* febris, quæ decreſcendo movetur, ex Gal. *l. 9. Meth. med. c. 4.*

Acme, ἀκμὴ, proprie ſignificat, juxta Etymologici Autorem, *ſummam ferri aciem*, quaſi ab ἀκὴ, *acies*, vel ἥκω, quod ab ἥκω, *venio*, deſcendit, quia omnia penetrat. Igitur ἀκὴ dicitur & pleonaſmo literæ μ, ἀκμὴ. Verum hæc ſignificatio non eſt hujus loci. Ab hac tamen dependet altera generalior tralatitia, quando ſummum uniuſcujuſque rei *vigorem* & incrementum denotat. *Vigor* enim dicitur, quaſi *vis agendi*, & *Vigentes*, quaſi *vi agentes*, virtute pleni. Hinc *vigor* corporis, *vigor* ætatis ſæpe legitur apud Autores. Eſt vero *Vigor ætatis* nihil aliud, quam *ſtata ætas* Scaligero *in Poetic.* media inter juventutem & ſenectutem, in qua promtitudo ad actiones motuſque & robur corporis vigent. Galen. *l. 1. de ſan. tu. c. 2.* Leonicenus reddidit *Conſtitutam*, alii *Conſtantem*, alii *Subſiſtentem* vocarunt. Inde translatum vocabulum ad alia omnia ſummam perfectionem adepta, quin & ad ipſos morbos. Sic enim Medici tertium morborum tempus ἀκμὴν, *ſtatum vigorem* appellant, in quo ſummum habent impetum, & cauſa eorum *viget*, floretque vis mali, unde Herotianus ex mente Hippocr. Ἀκμὴν πάθους definit, quod ſit præſentia ſignorum magnitudinem morbi oſtendentium; qui idem Hippoc. per ἄνθεῖν, *florere*, eleganti metaphora expreſſit *ſtatum morbi* vel vigorem, *l. 2. Epid. ſ. 1. n. 24.* Vide ſis Linden. *Sel. Med. Ex. XII. §. 83. ſeqq.* De voce vero ἀκμὴ conſule etiam Foeſ. *p. 17.* Dieter. *Iatrei n. 29.*

Acne, ἄκνη. vide *Ionthos*.

* *Acneſtis*, ἄκνηστις, ſpina dorſi ſic appellata, quod bruta eam κνῆσαι, h. e. ſcalpere nequeant, ſed opus ſit, ut ab alio fricetur: proprie in ſolis quadrupedibus, ſed eſt etiam hærbæ nomen apud Nicand. in Ther.

Acneſtis, ἄκνηστις, dicitur pars illa ſub ſcapulis, ubi ſpina medium dorſum efficit in quadrupedibus. Pollux *l. 2. c. 3.* medium τῆς ὀσφύος, i. e. lumborum denotare ſcripſit.

Aco, *Aquo*, σάρακος, *Sarachus*, *Sarachinus*, *piſcis* eſt apud Epirotas, & Inſubres frequens, nec non in lacu Comenſi, cujus deſcriptio habetur apud Aldrov. *l. 5. de piſc. c. 58.* Inter cibos fit probos rite præparatus commendatur *ibidem*.

Acoe, ἀκοὴ, vide *Auditus*.

Acoelios, ἀκοίλιος, q. d. *Deventris*, h. e. ita extenuatus, ut ventre quis carere videatur. Galen. *l. 4. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.*

Acoetos, ἀκοιτος, epitheton mellis, quod per ſe fluit, ut muſtum & oleum apud Plinium *l. XI. H. N. c. 15.* & maxime laudabile eſt.

Acolaſtos, ἀκόλαστος, Ethicum potius, quam Medicum, ſignificans, *petulantem, laſcivum*. In qua ſignificatione & de moribus ſumitur ab Hippocr. *l. 4. Epid. VII. 7.* Adde Foeſ. *d. l.*

* *Acomia*, ἀκομία, comæ, ſeu cæſariei defectus, calvitium.

Acone, ἀκόνη, *cos*, *pila*, vel *mortarium*. Legitur apud Hipp. in utraque ſignificatione, *4. de R. V. I. A. t. 123. & l. de viſu III. 7.* Foeſ. *dict. l.* vide *Cos*.

Aconion, ἀκόνιον, Latine *Coticula*, Diminutivum Cotis. Dicitur & de medicamento ophthalmico, in quo medicamenta dura & ſolidiora, gemmæ multæ atque ebenum ad cotem atteruntur, ne oculum lædere queant. Gorr.

* *Aconitum*, ἀκόνιτον, ſic dictum, quod in cautibus, ſeu ἐν ταῖς ἀκόναις, provenit: quod etymon ſequutus Ovid. Met. l. 7. cecinit. *quæ quia naſcuntur dura vivacia caute Agreſtes aconita vocant*. Et Plin. l. 27. c. 3. naſcitur, inquit, in nudis cautibus, quas aconas nominant, & ideo aconitum aliqui dixerunt, nullo juxta ne pulvere quidem nutriente: alii, quoniam vis ejus eadem in morte eſſet, quæ cotibus ad ferri aciem deterendam. V. Botan. in primis Tourn. Raj. Lemer.

Acontias, ἀκοντίας, vide *Cenchrias*.

Acopon, ἄκοπον, dicitur omne id in genere, *quod laſſitudinem*, κόπον, *tollit*. In qua ſignificatione uſus Hippocr. *2. aph. 48.* Vide Dieterich. *Iatr. n. 30.* In ſpecie translatum vocabulum ad *medicamenta Topica*, quæ illitu blando laſſitudinem ex multo vehementique motu corporis & laboribus obortam tollere valent. Tandem uſus paulatim nomen hoc extendit etiam ad alia medicamenta laſſitudini tollendæ non dicata, ſimilem ſaltem linimenti vel olei conſiſtentiam habentia. Gal. *l. 7. de C. M. P. G. c. 11. ſeqq.* Jung. Foeſ. *d. l. & p. 18.* Gorr. *in defin.* Gemma quoque aliqua *Acopis* Plinio vocatur *l. XXVII. H. N. c. 10.* ideo, quod cum illa oleum fervefactum perunctis laſſitudinem ſolvat.

Acor, ὀξύτης, communiter idem eſt, quod *Aciditas*. In ſpecie tamen Galeno ita dicitur ſpecies *corruptionis acidæ alimentorum* in ventriculo, unde acidi ructus proveniunt, juxta Gal. *l. 5. de Uſ. part. c. 4.* Sunt vero alimenta illa corruptelæ aci-

acidæ obnoxia frigidiora magiſque pituitoſa. *l.* 3. *de ſymptom. cauſ. c.* 1. Cæterum *Acori* in ventriculo naturali multum tribuiſſe Helmontium, patet *extr. Plura furens. num.* 14. id quod intelligendum de fermento ventriculi acidiuſculo, ſi rite ſe habuerit. Vide Rolfink. *Ord. & Meth. Med. Spec. l.* 2. *ſ.* 2. *c.* 14. 15. quamvis & hodieque ſint, qui *acorem* fermenti pernegent, & inter non Entia referre non dubitent.

Acordina, id eſt, *Tutia Inda*. Rul. *in Lex.*

Acoria, ἀκορία, emphaticum hoc vocabulum legitur in aurea ſententia Hippocr. *l.* 6. *Epid. ſ. IV. t.* 20. ἀσκησις ὑγείης, (vel juxta Foeſ. ὑγιὴς) ἀκορίη τροφῆς ἀοκνίη πόνων. h. e. Exercitatio ſanitatis vel ſana eſt, veſci citra ſatietatem, & impigritas vel alacritas ad labores. Et hic verus eſt ſenſus atque genuinus. Quare mirandum, quod acuratiſſimus alias Interpres Hippocraticorum vocabulorum Foeſius *in Oec. p.* 18. quemadmodum & Henr. Stephan. *in Teſauro*, vocabulum hoc verterint per *inſatiabilem* edendi cupiditatem & inexplebile ciborum deſiderium. Quid dictu abſurdius, quam hoc, quod exceſſus cupiditatis ciborum nunquam non vitioſus, cum (Bulimo & Appetentia canina coincidens, faciat ad exercitationem vel conſervationem ſanitatis? Sic bonus ſæpe dormitat Homerus.

Acos, ἄκος, idem, quod ἄκεσις, i. e. *auxilium*, medela. Huic opponitur ἄχος, *nocumentum*, exitium. Vide *Aceſis*.

Acoſmia, ἀκοσμία, Galeno dicitur in ſpecie *inordinatio*, vel ἀταξία dierum criticorum in febribus, quemadmodum κόσμος eorum ordinem ſignificat, Gal. *c.* 3. *in prog. Hipp. t.* 7. Alias & Calvi dicebantur ἄκοσμοι, teſte Polluce *l.* 2. quia ſublatis capillis humani capitis tota pulchritudo flacceſcit. Keuchen. *ad Samonic. p.* 118.

Acræpalos, ἀκραίπαλος, i. e. *crapulam prohibens* & impediens. Dioſc. *l.* 1. *c.* 25. Gorr. Vide *Cræpale*.

Acrai, vox Arabica denotans *titillationem genitalium* in utroque ſexu, frequentius in muliebri, cum tenſione ſpaſmodica vaſorum ſpermaticorum & inflatione ventris, nec non ſudore frigido. Dicitur & *Araſcon*, *Arſatum*, *Brachuna*. Species Satyriaſeos eſſe creditur ab Interpretibus. Avic. *l.* 3. *fen.* 21. *tract.* 1. *c.* 5. *& 6.*

Acraſia, ἀκρασία, apud Hipp. ſignificat *incontinentiam* circa cibum, potum, & rem genitalem, imo & circa cæteras res non naturales, *l. de Humor. III. t.* 110. & alibi. Dicitur alias & ἀκραταία, Gal. *l.* 5. *de ſan. tu. c.* 1. *fin.* In quibuſdam locis ἀκρασία quoque denotat *debilitatem* partis & impotentiam, & ita coincidit cum vocab. ἀκράτεια, de quo paulo poſt. Ita *in Coac. t.* 164. *l. de int. aff.* XXXVI. 7. *l.* 4. *Epid. VI.* 3. *& alibi*. Vide Foeſ. *p.* 18.

Acratia, ἀκράτεια, *impotentiam*, debilitatem & inefficacitatem ſignificat apud Hipp. *Prorrhet. l.* 1. *ſ.* 3. *t.* 60. *Coac. t.* 477. 5. *aph.* 16. & paſſim ſæpius, quæ loca collegit Foeſ. *d. l.* ibi. & adjectivum ἀκρατὴς pro debili accipitur & impotente 3. *aph.* 12. 7. *aph.* 40. Aliquando vero ſumitur exceſſive utrumque, & concidit cum ἀκρασία, *incontinentia*, quando cupiditas affectum vincit hominem, ita ut a concupiſcentia ſola trahatur, ſequente illam, tanquam ancilla, ratione, Gal. *l.* 4. *de Hipp. & Plat. decr. c.* 2. Vide Dieter. *n.* 31.

Acratiſma, ἀκράτισμα, ἀκρατισμός, eſt *ſpecies jentaculi* veterum Græcorum, quando ſolo pane in mero macerato veſcebantur, de quo lege Lang. *l.* 1. *ep.* 55. & Linden. *S. M. Ex IX.* §. 65. qui ex Dorotheo *doctr.* 18. βουκκόκρατον, *buceam mero intinctam* appellari ſcripſit.

Acratos, ἄκρατος, i. e. *merus*, ſincerus, non mixtus. Vide *Merus*.

Acrea, ἄκρεα, ἀκρωλεία, idem, quod ἀκρωτήρια. Vide *Acroteria*. Legitur apud Hipp. 1. *Prorrh. ſ.* 2. *t.* 8. *l.* 1. *Epid. com.* 2. *t.* 23. *&* 75. *l. de Humid. uſ. IV.* 13. *V.* 3. *&c.* Vide Foeſ. *p.* 21. *ſeq.*

Acreſperon, ἀκρέσπερον, *ſummam veſperam* ſignificat, h. e. incipientem, apud Hipp. *l.* 7. *Epid. XIV.* 10. Foeſ. *p.* 22.

Acretopoſia, ἀκρητοποσία, hoc eſt, *vini meraci*, cui nihil admixtum eſt, *potio*. Hipp. 6. 6. *aph.* 31. Videatur Dieterich. *in Iatr. num.* 13. Ut autem uſus hujus in oculorum doloribus locum habeat, obſervanda eſt Velſchii cautela, ut nimirum præcedat purgatio in cacochymia urgente & venæ ſectio in plethora, *Notis ad Jerem. Martii Obſerv. in Sylloge.*

Acribes, ἀκριβής, *exquiſitum*, *accuratum*, exactum ſignificat, ἀκρίβεια, exactam accuratamque rationem. Utrumque legitur aliquoties apud Hipp. v. g. de aere uſurpatur *l. de Morb. ſacr. XVII.* 12. *de Febr.* 4. *aph.* 59. *de diæta* 1. *aph.* 5. *de remediis* 1. *aph.* 6. Legitur & apud Gal. *l.* 1. *ad Glauc. c.* 8. *l.* 14. *M. M. c.* 3. Confer. ad. Foeſ. *p.* 22. Dieterich. *n.* 34.

Acrimonia, *acre*, δριμύτης, δριμύ. Vide *Drimys*.

Acris, ἄκρις, proprie & ſtricte *ſummitatem montis* vel *cacumen* ſignificat. Per tranſlationem etiam de prominentia oſſium accipitur apud Hippoc. 1. *de artic. t.* 63. Foeſ. *d. l.* Deinde ſignificat etiam *Locuſtam*, de quo infra in *Locuſta*.

Acriſia, ἀκρισία, apud Hipp. ſumitur duplici ſenſu: vel quatenus ſignificat *nullam criſim* aut nul-

nullum morbi iudicium futurum, vel *malam cri-ſin*, Gal. *l.* 1. *Epid. t.* 46. quamvis accurate loquendo poſterior ſignificatio ſit incongrua, & potius ab illa phraſi abſtinendum eſſet, quandoquidem *mala criſis* cum naturæ robore non poteſt conſiſtere, quod tamen ad *Criſis* formalem rationem requiritur. Vide *Criſis*.

Acritos, ἄκριτος, duo ſignificat, *I. Temerarium, abſque ſolutione Critica* & præter rationem. In qua legitur apud Hipp. *l.* 1. *Epid. ſ.* 1. *t.* 36. *l.* 1. *Prorrhet. ſ.* 3. *t.* 10. *&c.* II. ſignificat *Concretum, congelatum*, v. g. ita ſumitur de gelu, exponente ita Foeſ. *p.* 23.

Acroaſis, ἀκρόασις, idem, quod ἀκοὴ, *auditionem* vel actum audiendi ſignificat. Hipp. *in Præcept. IX.* 25. *&* *jurejurand. I.* 18.

Acrobyſtia, ἀκροβυστία, vide *Acropoſthia*.

Acrochir, ἀκρόχειρ, vel ἀκρόχειρον, dicitur ab Hipp. & Gal. *ſumma* & *extrema manus*, cujus termini ſunt ulna cum radio, & extremi digitorum apices. Dividitur in tres partes minores: Carpum ſeu Brachiale, Metacarpum ſ. Poſtbrachiale, & Digitos. C. Hofm. *in argum. ad Gal. l.* 1. *&* 2. *de V. P. n.* 14. Fallop. *expoſ. de Oſſib. t.* 27. *Tom. I. Oper. p. m.* 521.

Acrochireſis, *acrochiriſmos*, ἀκροχείρησις, ἀκροχειρισμὸς, ἀκροχειρίη, dicitur ſpecies luctæ vel exercitationis, quando duo ſummis manibus inter ſe colluctantur, & ſeſe raptant citra reliqui corporis congreſſum. Meminit hujus luctæ Hipp. *l.* 2. *de diæt. XLII.* 17. *l.* 3. *XXIII.* 7. *XXVI.* 32. Gal. *l.* 2. *de ſan. tu. c.* 8. *&* *l.* 5. *c.* 3. Vide & Foeſ. *d. l.* Lang. *l.* 1. *Ep.* 52.

Acrochliaron, ἀκροχλίαρον, h. e. ἄκρως χλιαρὸν, *ſumme tepidum*, quod eſt medium exquiſite inter frigidum & calidum, ſignificat, apud Hipp. 3. *de V. R. I. A. t.* 29. vid. Gal. *comm. ad h. l.*

Acrocholia, ἀκροχολία, (rectius, quam ἀκροχολία, vel ἀκραχολία, quia Græci compoſitiones ſuas per ὀμικρὸν conficere ſolent) ſignificat promptam excandeſcentiam & iram facilem ſimulque vehementem. Legitur apud Hippocr. *l.* 1. *Epidem.* notante Foeſ. *in Oecon. p.* 21.

Acrochordon, ἀκροχορδὼν, eſt genus *verrucarum* dolens *penſile*, & foras prominens, exilique veluti pediculo ceu baſi innitens, ad differentiam μυρμηκιῶν vel *verrucarum ſeſſilium*, de quibus infra *ſuo loco*. Sunt vero *Acrochordones* vitioſi multi ſucci nutricii ad exteriora & cutim repentis ſoboles, ex Gal. 3. *aph.* 26. Aetius & Celſus (*l.* 5. *c.* 28.) deſcribunt, quod ſint *verrucæ* duriores ſub cute aſperiores, calloſæ & plerumque teretes, cuti concolores, infra tenus, ad cutim latiores, raro tamen magnitudinem fabæ excedentes, juniores maxime infeſtantes, ſic dictæ, vel quod vertice ſuo ſimiles ſint reſectæ chordæ ſecundum extremitatem, vel quod in imo adeo anguſtæ ſint, ut pendere videantur. Ex ejuſmodi verruca nomen Q. Fabio Maximo factum, ut *Verrucoſus* diceretur, teſte Plutarcho *in Ejus Vita*, & ex veteri inſcriptione:

Q. FABIUS MAXV. VERYCOSUS.

Meminit quoque Q. Serenus Sammonicus *c. de Verrucis* tollendis:

Interdum exiſtit turpi verruca papilla,
Hinc quondam Fabio verum cognomen adhæſit.

Ad quem locum vid. Keuchen. *in not. p.* 294. Adde & Foeſ. *Oec. p.* 25. Dieter. *n.* 38.

* *Acrochoriſmus*, ἀκροχορισμὸς, dicitur feſtiva ſaltatio, & refertur inter exercitia corporis, crurum, manuum, & brachiorum propria. Andr. Baccius *de Therm. l.* 7. *c.* 7. *p. m.* 449.

* *Acrocheir*, ἀκροχεὶρ, ab Hipp. dictum fuit totum id, quod a cubito, ad extremam uſque digitorum aciem eſt.

* *Acrocholus*, ἀκρόχολος, ſumme bilioſus, qui ſubito, & repente bile æſtuat, & accenditur, hinc acrocholia, ad iram propenſio, & facilitas.

Acrocolia, ἀκροκώλια, dicuntur Hippocr. & Ariſtoteli *extremitates membrorum*, nec non edulia ex illis parata, videlicet, aures, pedes, roſtra. Loca illius ſunt *l.* 3. *de diæt. XX.* 14. *XXV.* 12. *XXVII.* 29. *l.* 2. *de morb. mul. LIV.* 25. Hujus vero eſt *l.* 23. *probl.* 40. Budæus quoque addit ὀρθοὺς καὶ κόλικας, inteſtina & exta. Celſo & Gazæ vertuntur *trunculi*. Talia hodieque ad Gelatinas parandas in re cibaria accipi ſolent. Cur Erotianus hanc vocem expoſitione minime egentem judicaverit, ceu nimis notam, non video. Confer. ad Foeſ. *p.* 23.

Acrodrya, ἀκρόδρυα, vocantur in genere omnes arborei fructus, qui alias ὀπώρα, Latine *Pomorum* nomine veniunt; in ſpecie vero ii, qui in ambitu putamen habent lignoſum, eoque concluduntur, ut ſunt Juglandes, Avellanæ, Caſtaneæ &c. & *Nucum* καρύων appellatione comprehenduntur. Hipp. generalius ſaltem accepiſſe videtur *de Nat. pueri II.* 12. *&* *de Humo. IIX.* 25. Hinc recte etiam negavit C. Hofm. vocabulum hoc ſignificare certum fructum, *l.* 3. *Var. Lect. c.* 24. Δρῦς enim vetuſtiſſimis *arbor* eſt. Idem *com. ad Gal. LL. V. P. n.* 1132. Junge Foeſ. *d. l.*

Acrolenion, ἀκρωλένιον, ſummitas, aut extremitas cubiti.

Acromion, ἀκρώμιον, eſt, *ſummus Humerus*, humerive pars ſumma exterior & prominens, brachio-

chioque hærens. Inſuper ea eſt compactio, qua os ſcapulæ a ſpina tenue inchoatum paulatimque plenius effictum ad *Acromii* locum pervenit, ibique brachio connectitur. Alii præter hæc ambo, quæ conjunguntur, tertium os eſſe inquiunt, quod in hominibus ſolum deprehenditur, idque *Cataclida*, κατακλεῖδα, & *Acromion* appellari exiſtimant a Gal. *de Oſſib. c.* 14. & *l.* 13. *de Uſ. P. c.* 10. quamvis C. Hofinan. *ad h. l.* 104. doceat, Galenum duo hæc vocabula diſtinxiſſe, & κατακλεῖδα os parvum ſcapulæ cartilaginoſum ſignificare, ἀκρώμιον vero *ſummum humerum*.

Acromphalion, ἀκρομφάλιον, ſic dicitur *pars media umbilici*, de quo infra *ſuo loco*.

Acropathos, ἀκρόπαθος, dicitur de morbo, qui ſummam corporis partem aliquam afficit. Uſurpatur ab Hippocr. de uteri orificio affecto. *l. de ſuperfœt. XIV.* 10. de cancro occulto *l.* 2. *Prorrhet. XIIX.* 9. junge Foeſ. *Oec. p.* 24.

* *Acrophyes*, ἀκροφυής in ſummitate & cacumine proveniens.

Acropis, ἄκροπις (alii ἀκροατὶς, vel ἀκρωπὶς) eſt epitheton *linguæ*, quæ ſua ipſius extrema efformare nequit, h. e. propter motus facultatem *inarticulata*, Gal. *in expoſ. voc.* Hippoc. quamvis Foeſ. *in Oec. p.* 24. ex ipſius textibus *Hipp. l.* 7. *Epid. XXIII.* 21. *XXVI.* 7. & *XLII.* 49. potius ad ægrum ipſum pertinere hoc epitheton exiſtimet, id quod minime certum eſt, cum Hippocr. haud infrequens ſit, ipſa nomina affectuum abſtracta cum epithetis ægrorum concretis permiſcere.

Acroploa, ἀκρόπλοα, apud Hipp. dicuntur, *quæ in ſummo extant*, veluti in ſuperficie innatantia, *l.* 1. *de morb. X.* 66. add. Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* Foeſ. *p.* 24.

Acropoſthia, ἀκροποσθία, vel ἀκροποσθίη, dicitur *Præputium*, aut ſumma vel extrema *præputii* pars, glandem penis integens. Idem fere ergo, quod πόσθη. Hæc præputari & reſecari ſolet adhuc Judæis & Turcis. Legitur hoc vocabulum apud Hippocr. 6. *aph.* 19. *Coac. t.* 504. *l.* 4. *de morb. XXIX.* 7. Adde Foeſ. *p.* 24. Gorr. *in Def.* Dieterich. *n.* 35.

Acropſilon, ἀκρόψιλον, vocatur *membrum in extremitate nudum*, & legitur apud Hippocr. de pudendo in extrema parte denudato, *l.* 4. *Epid. XX.* 6. Vide Foeſ. *p.* 25.

* *Acrorrhinion*, ἀκρορρίνιον, tota naſi ſummitas ſeu totus naſi ambitus.

* *Acrorrhizos*, ἀκρόρριζος in ſummitate, vel in ſuperficie radicem habens ſeu longas habens radices, unde τὰ ἀκρόρριζα, quæ non agunt radices in profundum, & Theoph. ἀκρόρριζα δένδρα vocat arbores, quibus radices ſunt per ſumma ceſpitum ut loquitur Plin. l. 10. c. 31. cujuſmodi olea, malus, cypreſſus, quibus opponuntur βαθύρριζα, ut robora, quæ ſuas radices in profundum agunt.

Acros, ἄκρος, proprie ſignificat *ſummum*, *extremum*. Ita dicitur de naſo ἄκρηῤῥις. Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ.* 1. *t.* 3. alias uno vocabulo ἀκροῤῥινιον. Uſurpatur & de ſtatu corporis, qui ad ſummum bonitatis pervenit, 1. *aph.* 17. *de æſtate* 3. *aph.* 18. Per translationem vero etiam id, quod *optimum* eſt, ſignificat, v. g. Unguentum Irinum ἄκρον i. e. *optimum* apud Dioſc. *l.* 1. *c.* 67. Hipp. *l.* 2. *de morb. mul. XXIIX.* 4. Confer. ad Foeſ. *p.* 23. Dieter. *n.* 36. Derivatio Blancardi ab ἀκμάζω eſt inepta, cum hoc ceu verbum frequentativum derivetur juxta regulas Etymologiæ a nomine primitivo, ἄκρος.

* *Acroſampis*, ἀκροσαμπὶς, quod in ſumma tantum parte, & in ſuperficie putredinem contraxit, quod leviter putreſcere, & mutari cœpit.

Acroſapes, ἀκροσαπὲς apud Hipp. *l. de Alim. IX.* de cibo dicitur, qui in juvenibus *leviter putreſcens*, in ſenibus vero perfecte & ad ſummum tranſmutabilis eſt & offerendus. In quem locum tamen recte animadvertiſſe videtur Valleſius *in Comm. p. m.* 243. hoc Epitheton ſignificare *concoctu facile*, & modum hunc loquendi fluxiſſe a quodam Medicorum dogmate, quamvis falſo, concoctionem ciborum putreſcentia quadam perfici. Nam ſæpe ex falſo dogmate nomina fluunt, quæ ab Autoribus retinentur, etiamſi in illo dogmate non acquieſcant.

Acroteria, ἀκρωτήρια, alias ἄκρεα, ἀκρωλέα, dicuntur Hipp. *extremæ corporis partes*, videlicet caput, manus, & pedes. Horum refrigeratio nem in morbis acutis exitioſam eſſe ob flammæ vitalis, vel per coagulationem ſanguinis, vel nimiam conflagrationem prægreſſam defectionem, docet Hipp. 7. *aphor.* 1. & 26. legitur & 2. *de R. V. I. A. t.* 44. *ſ.* 3. *t.* 33. *ſ.* 4. *t.* 16. 26. Adde Galen. *in comm. ad illa loca*, & junge Foeſ. *p.* 25. Dieter. *n.* 37.

Acroteriaſmos, ἀκρωτηριασμὸς, vocatur extremarum corporis partium, videlicet *manuum* & *pedum*, vel putreſcentium, vel quorum oſſa perierunt, per ferram *reſectio*; cujus modum accuratum vide apud Aquapend. *in Oper. Chirurgic.* & Hildan. *in Tract. de Gangræna & Sphacelo.* Vocabulum vero Græcum ſic deſcripſit Gorr. *in definitionibus*. In aliis vero Lexicis allegatur Dioſcorides *l.* 7. *c.* 1.

Acrothorex, ἀκροθώρηξ, vocatur ille, qui *leviter vino inebriatus* eſt, & opponitur ab Ariſtotele τῷ μεθύοντι σφόδρα, valde ebrio, *l.* 3. *probl.* 2.

Erotian. *in Onomaſtico* & Foeſii *Oecon. p.* 275.

Acſuò eſt *Corallium rubrum* Rul. & Ionhſon. *in Lex.*

Actin Actis, ἀκτὶν, ἀκτὶς, vide *Radius*.

Actinobolismus, ἀκτινοβολισμὸς, ἀκτινοβολία, vide *Diradiatio*. Junge Williſ. *An Brut. Part.* 1. c. 15.

Actio, ἐνέργεια, πρᾶξις, idem, quod *Functio*, *Operatio*. Quandoque late ſumitur, quandoque ſtricte. In lata ſignificatione complectitur & activos motus, vel *actiones activas*, ἐνεργείας, δραστικὰς, vel πρακτικὰς, quæ ſunt motus agentis, ſive motus activi partium organicarum, v. g. Manus *actio* eſt apprehenſio: Pedis, ambulatio &c. & *paſſivas*, παθητικὰς, quales ſunt ſenſuum, quæ fiunt recipiendo ſpecies ſenſibiles. Ita oculi *actio* dicitur viſio: Auris, auditus. Sed & *utilitates* & *uſus* partium quatundam comprehenduntur, dum quædam membrorum organicorum partes miniſtrant agentibus, quaſi ſtando in ſuccenturiis, v. g. ut oculus videat, non eſt ſatis, illum bene habere, ſed & opus eſt ciliis, ſuperciliis, palpebris &c. uti loquitur C. Hofm. *in Gal. de Uſ. P. n.* 955. In ſtricta vero ſignificatione quamvis in medicina minus frequenti veri motus partium organicorum ſaltem *Actionum* nomine veniunt. Sunt vero in genere nihil aliud, quam *Accidentia ſanitatis & morborum prima*, quæ diſpoſitionem vel facultatem corporis humani ejuſque membrorum ſecundum & præter naturam ſeſe habentem immediate conſequuntur, dividunturque in tres claſſes; *Naturales*, *Vitales* & *Animales*: ſecundum Mœbium in *Vitales*, *Animales* & *Genitales*, quarum omnium quædam ſunt *Nobiliores*, quædam *Ignobiliores*: aliæ *Publicæ*, aliæ *Privatæ*. Omnino igitur ab *Operibus*, quæ ἔργα vel ἐνεργήματα dicuntur, probe ſunt diſtinguenda, utpote quæ ſecundam accidentium & ſymptomatum claſſem conſtituunt, contra opinionem Galen. *l.* 1. *Meth. med. c.* 5. ubi dixit, nihil referre, ſive Opus ſive *Actionem* inter loquendum dixeris. de *Actionum* differentiis vide plura in *Inſtitutionibus*. Diviſio in *Animalem*, quæ a cerebro, & *Naturalem*, quæ a cerebello dependet, inſufficiens eſt & inepte a Blancardo propoſita.

Activus, δραστικὸς. Vide *Draſticus*.

Actuatio, Lat. dicitur de rebus, præcipue medicamentis potentia talibus, quæ ut operentur actu, opus habent mutatione a calore noſtro vel temperamento vitali. Eſt igitur *Actuatio* illud *mutationis momentum*, τῆς μεταβολῆς ἀφορμή, a calore noſtro vitali dependens; cujus beneficio virtus medicamentoſa elicitur, & humoribus vitalibus atque ſpiritibus noſtri corporis applicatur, & ita in actum deducitur. Vide Galen. *l.* 3. *de Temper. c.* 4. vel manifeſtatio virtutis latentis vi naturali caloris noſtri facta; verbis Blaſii Villafranca *in lib. de metho.lo refrigerandi potum per nitrum p. m.* 23. Ut enim *actu* talia ſint, id a nobis accipiunt, *d. l. c.* 1. Jungatur Diſputatio noſtra *de Purgat. modo ac viis ad alv. th.* 14. & *Dogmata Medic. Gener. P. VI. c.* 2. *dogm.* 2. *p.* 686. *ſeq.*

Actus, ἐνέργεια, opponitur δυνάμει, *potentiæ*, hinc & in Medicina remedium *actu* tale, τὸ κατ' ἐνέργειαν, contradiſtinguitur ab illo, quod eſt potestate tale, τῷ δυνάμει, Galen. *l.* 1. *de Simpl. fac. c.* 9. Illius cognitio facilis eſt, quia in ſenſus incurrit, & tactu percipitur, ignem eſſe calidum v. g. & glaciem frigidam, *l.* 2. *de Temp. c.* 2. Eſt & *Actu tale* perfectius eo, quod potentia tale, quia hoc nondum tale eſt, ſed poteſt ſaltem tale eſſe. Illud vero jam præſens ipſa energia. Dicitur autem *Tale Actu*, v. g. Calidum, frigidum, humidum, ſiccum &c. vel quod ſummam habet ejuſmodi qualitatem, vel vincentem qualitates contrarias, vel ad cognati generis mediocre aliquid, vel ad unum quodlibet a nobis eſt collatum. *l.* 3. *de tit. c.* 1. Breviter: Res eſt in ſe magis perſpicua, quam ut opus ſit verbis. *Actus activorum* ſunt in patiente diſpoſitio, id eſt, forma agit ſecundum materiæ diſpoſitionem, ſcribit Dav. Lagneus *in Harmon. Chym. Theatr. Vol. IV. p.* 750.

Acuitas idem ſignificat, quod *acredo* vel *acrimonia*, & legitur in Marcelli Cumani *Obſervat.* 16. *apud.* Velch. *in Sylloge*, cujus nota videatur.

Acuitio, vel verbum *Acuere*, ὀξύνειν, uſurpatur tropice haud raro de medicamentis, quæ aliis natura debilioribus adduntur, ut ſtimulum his addant, & eorum vim medicamentoſam adaugeant. Ita purgantibus mitioribus quandoque addi ſolent in minori doſi purgantia fortiora, v. g. pilulæ & pulveres purgantes *acui* ſolent granis aliquot diagrydii, troch. alhandal. extr. helleb. nigri. Sic Spiritu ſalis *acuitur* ſuccus citri, & Spiritu nitri *acuitur* acetum ad ſolutionem. Schroder. *l.* 1. *c.* 13. Hofman. *clav. ad b. l.* Modum *acuendi* aquam Mercurialem Philoſophicam ſatis obſcure propoſitum vide in Chriſtophori Pariſienſis *Elucidarii l.* 2. *c.* 3. *in Theatr. Chym. Vol. V. p.* 231.

Acumen, quid extra forum Medicum ſignificet, ex aliis conſtat Dictionariis. Speciatim vero Anatomico ſignificato ſumſit D. Enricus Deventer, Belga Medicus, *in ſuo Novo Lumine pro obſtetricantibus c. III. p.* 16. 17. dicens, *Acumina* ſibi dici, v. g. oſſis pubis oſſa ſedentaria, quia illis inſidemus, atque ita *Acumen* Oſſis ſacri eſſe os coccygis.

Acureb, notat *Vitrum*. Rul. & Iohnſ.

Acus, βελόνη, ῥαφὶς, quid ſit, ex aliis jam Dictionariis conſtat. Pertinet vero inter inſtrumenta Chirurgica, & varium obtinet uſum. In ſpecie vero *acus interpunctoria*, qua utuntur in ſuffuſionibus ſive cataractis in oculo removendis, Galeno dicitur παρακέντριον, *Com. 1. de iis q. in med. f.t.6.* Græcum vocabulum ῥαφὶς legitur apud Hippocr. *l.2. de morb. LXIV. 11.* Apud Gal. etiam extat ῥαφίον, *acicula*, notante Foeſio *in Oec. p. 551.* Varias *Acus* Chirurgicas exhibet Scultetus *Armam. Chirurg. Part.I. Tab. VII. IIX. XIV. & XVII.* Cæterum nomen hoc & locum invenit in Anatomicis, dum acuti illi proceſſus prope mamillares, vel potius appendiculæ in oſſe petroſo vocantur a Fallopio *Acus oſſeæ*, *in obſervat. Anat. Tom. I. Oper. p. 364.* vide *Graphioides*. Ad docimaſticen metallicam pertinent etiam *Acus exploratoriæ* dictæ, quæ ſunt exiles latiuſculæ virgulæ metallicæ, quæ lapidi Lydio affrictæ teſtantur de puritate metallorum & monetarum, vulgo *Streich Nadeln*. De his lege D. Ol. Borich. *Docimaſt. Metall.* §. 18. Porro *Acus* etiam eſt nomen piſcis duum generum, Ariſtotelis & Oppiani, uterque tamen ad alimenta minus commodus, quia fere exſuccus, de quibus vide Rondelet. *l. 8. c. 3. & 4.* Aldrov. *l. 1. de Piſc. c. 22. ſeqq.* Hujus anatomen ab Ol. Borrichio communicatam vide *in Act. Hafn. Vol. II. obſ. 48. p. 149. ſeqq.*

Acuſios, ἀκούσιος, i. e. *invitus*. Opponitur ἑκουσίῳ, *ſpontaneo*. Extat. & Partic. ἄκουσα, apud Hipp. *l. 1. de morb. mul. XLII. 10.* Quod participium Galen. *in expoſit. Vocum Hippocraticar.* perperam per πεπληρωμένην h. e. repletam expoſuit, cum invitam ſignificet, recte animadvertente Foeſio *Oecon. p. 21.*

Acuſticus, ἀκουστικὸς, i. e. *auditum pertinens*, auditorius, ita nervus *acuſticus*, medicamenta *acuſtica*, i. e. auditum juvantia.

Acuſto, idem, quod *Nitrum*. Rul. & Iohnſ.

Acutus, ὀξὺς, quid proprie ſignificet, aliunde notum eſſe debet ac poteſt. In Medicina vero in genere notat omne id, quod celeriter & cum violentia aut periculo movetur, & dicitur cum de rebus non naturalibus, tum præternaturalibus. Ita *Acutæ exercitationes* apud Galen. *l. 5. de ſan. tu. c. 3.* τὰ γυμνάσια ὀξέα ſunt, quorum celeres ſunt motus, Synonyma τοῖς σφοδροῖς, vehementibus. Frequentius vero prædicatur *Acutum* de morbis: Suntque *acuti morbi*, τὰ ὀξέα νοσήματα, in genere, magni, qui ob ſui magnitudinem & ſymptomatum vehementiam celeriter ad vigorem properant, & cum ægri periculo tempora ſua percurrunt. Gal. 2. *aph.* 23. Magnitudo morbi & ſymptomatum vehementia a cauſſæ internæ motu & activitate vehementiori dependet, mutationem inferens magnam vel ad ſalutem, vel ad interitum. Hinc nullæ certæ de illis inſtitui poſſunt prædictiones, Hippocr. 2. *aph.* 19. Dividuntur communiter in tres claſſes: (1) videlicet *in morbos Peracutos*, νοσήματα κατοξέα, qui intra ſeptem dies communiter terminantur, ubi tamen nonnulli λεπτολογοῦντες rurſus diſtinguunt *Perperacutos* a *Peracutis*; per illos intelligentes *Acutiſſimos*, ὀξύτατα, qui etiam primis quatuor diebus ad terminum, properant, & exemplum habetur *in Hipp. l.3. Epid. ſ.3. c.77. ægr. 6.* (2) in *Acutos ſimpliciter*, ὀξέα ἁπλῶς νοσήματα, qui plerumque quatuordecim diebus judicantur. Et (3) in *Acutos ex decidentia* τὰ ὀξέα ἐκμεταπτώσεως, qui quandoque ad quadrageſimum uſque diem extenduntur. Plura vide apud Gal. *l. 2. de diebus Crit. c. 12.* Nobis ſufficit monuiſſe, cauſſam, ob quam non poſſit firmus aliquis limes aut terminus poni morborum *acutorum*, conſiſtere in varietate cauſarum externarum, cauſſam morbificam ejuſque motum vel promoventium, vel remorantium. Gal. *com. 3. prognoſt. t. 25.* *Acutos morbos* & præſertim *febriles* maximam partem continuos eſſe docet. Idem *l. 2. de criſ. 6. 12.* *Febris acuta* etiam ſimpliciter ὀξὺ vocatur abſque additione πυρετὸς, apud Hippocr. *l. 4. Epid. XIII. 19.* Plura de hoc vocabulo vide etiam apud Foeſ. *Oec. p. 455. ſeqq.* Dieterich. *Jatr. n. 621.*

* *Acyli*, ἄκυλοι, ilicis glandes, quas Hipp. l. de diæt. 2. crudas, & aſſatas alvum ſiſtere, coctas vero minus, tradit.

* *Acymon*, ἄκυμον. fœtu carens: hinc acymon nedys, ἄκυμον νηδὺς uterus fœtu carens, & ſterilis.

Adal eſt terminus Paracelſicus, quo indicatur ſubſtantia, vel virtus ſubſtantialis plantarum, quando purum ab impuro jam eſt ſeparatum, in qua virtute dependent gradus diverſi facultatum operativarum in corpus humanum. Ejus meminit *in fragm. de re herbar. l. 1. §. de Incarnativ.*

Adam, proprium nomen primi hominis a Deo creati. In Chymiam vero translatum ænigmatice notat *Lapidem Philoſophicum*, item *Mercurium Philoſoph.* qui ſuam *Evam* occultam in corpore ſuo geſtet. Hinc vocatur etiam *Adam Philoſophicus*. Dornæus *de tranſmut. metall. c. 6. 8. & 9.* *Lapis* quoque dicitur *Adamicus ibid. in Theatr. Chym. Vol. I. p. 508. 509. 520.*

Adamas, ἀδάμας, refertur inter lapides pretioſiſſimos & gemmas maximæ æſtimationis & mul-

multorum nummorum. Cryſtallum & cognatio-nis vinculo & generationis modo pene imitatur. Videatur de hoc Chiocc. *Muſ.Calc. ſect.* 3. *p.* 202. *ſeqq.* ubi ſimul fabuloſam illam ſententiam Plinii de invincibili ejus duritie, & ſoliditate, ita ut omnem vim ignis & ferri eludere dicatur, refu-tatam reperies. Apud Galen. etiam dicitur ἀπα-θὴς, *impatibilis*, vel omnis affectionis & paſſio-nis expers, *l.* 1. *de ſan. tu. c.* 4. & multum terræ habere, *l.* 9. *de S. Fac. Adamas* ex Lunæ cœlo & ejus terra fieri legitur *in Theatr. Chym. Vol. I. p.* 317. Aliter ejus generatio deſcribitur *in Vol. IV. p.* 427. quando vapor naturæ per ſe ſublimatur ſine acceſſu pinguedinis ſulphuris, & venit ad lo-cum aquæ puræ ſalis, fiunt *Adamantes*, & hoc in locis frigidiſſimis, ad quæ non poteſt pervenire pinguedo illa. An *Adamas* venenis intus ſumtis recte annumeretur, ventilavit Sennert. *M. Pr. l.* 3. *Pr.* 2. *ſ.* 2. *c.* 7. *quæſtion.* 2. & *l.* 6. *P.* 9. *c.* 7. *Ada-mas factitius* ex hyacintho, ſapphiro, legitur apud Libav. *S. A. Gb. l.* 6. *c.* 4. Alia compoſitio propo-nitur a Lullio *in Tr. Animæ tranſmutatio*, quod fiat ex natura argenti terminati in naturam lapi-dificam. *Th. Chym. d. l. p.* 189.

Adamita, *Adamitum*, Paracelſo vocatur durif-ſimum in albo. Sunt duriſſimi albi lapides, & *Adamita* eſt lapis proprie qui in veſica reperitur, *l.* 1. *de Tart. tract.* 1. *c.* 1. *Adamitum* eſt proprie Lithiaſis. Id. *in Fragm. ad h. l.*

Adarce, *Adarcion*, *Adarcis*, ἀδάρκη, ἀδάρκιον, ἀδαρκις, ſecundum ſubſtantiam eſt veluti ſpuma concreta aquæ ſalſæ, concreſcens ad arundines & ſtipulas. Acerrimum eſt calidiſſimumque, & pro-pterea deleterium, & impoſſibile ut intra corpus ſumatur. Foris vero impoſitum permiſceri ſolet aliis mitioribus, quæ vim ejus retundant, & ita cum fructu adhibetur, teſte Gal. *l.* 11. *de S. Fac. h. tit.* Rulandus & Iohnſ. *in Lex. Chym.* dicunt, eſſe carnem marinam fecundum nonnullos, & præcipue in Cappadocia & Galatia naſci. India-cum nativum veluti in arundinibus Indiæ ſponte naſci velut ſal Indum in Canna. Eſt vero *Adarce* ſimilis colore flori lapidis Aſii, & in forma melli halcyonio & aliquando cavo proxima, ut poſſit videri lacuſtre quaſi halcyonium. Et quia appen-det arundinibus, *Pericalamitum* & *Calamochium* quondam dicebatur. Hodie, niſi fallor, *Balla marinum* vocant. Ita videmus, Medicos uti his ridiculis, ſæpius contemptis nobilioribus: non-nunquam etiam res ita obſcuris vocant vocabu-lis, ut Oedipo ipſo foret opus. Hactenus Rul. & Iohnſ. De *Adarcii* virbus docet quoque Dioſcor. *l.* 5. *c.* 137. Et jungatur Chioccus, qui etiam *Al-cyoniis* adjunxit *Muſc. Calceol. ſect.* 1. *p.* 24.

Adarico notat *Auripigmentum*, ut & *Adarnech*. & Rul. Iohnſ. *in Lex.*

Adarticulatio, ἀρθρωδία. Vide *Arthrodia*. In-graſſ. Latinum vocabulum applicat Græco προ-σάρθρω-σις, quod idem eſt cum διαρθρώσει. *Comm. in Gal. lib. de Oſſib. p.* 26. Vide *Diarthroſis*.

Adaxoma, ἀδάξομαι, idem, quod ὀδαξῶμαι, pungor, *lancinor*, prurio, mordeor. Extat apud Hipoc. *l.* 2. *de morb. mul. LVI.* 4. *LXIV.* 10. Junge Foeſ. *p.* 4.

Addephagia, ἀδδηφαγία, vel ἀδηφαγία, vora-citas, dicitur, præſertim pueris familiaris, dum panis eſu largiori capiuntur, quam potiſſimam cauſſam lumbricorum vel vermium eſſe cenſet C. Hofm. *l.* 2. *Apol. pro Hal. c.* 213. *I.* & quidem ex Gal. *c.* 7. *in* 6. *Epid. t.* 7.

Additamentum, ἐπίφυσις, idem, quod Appen-dix. vide *Epiphyſis*. *Additamentum necatum* vo-cari proceſſum ulnæ ſive oſſis cubiti inferioris, teſtatur Veſal. *de H. C. F. l.* 2. *circa fin. p.* 208.

Additio, πρόσθεσις, idem, quod *Appoſitio*, *Adjunctio*, eſt alterum in Medicinæ definitione Hippocratica membrum, oppoſitum τῇ ἀφαιρέσει, quando ea, quæ deficiunt, mediante arte reſti-tuuntur. Hoc vero pro diverſis ſcopis quamplu-rimis multifariam quoque perficitur, quam varie-tatem nunc exponere non eſt hujus loci. Eſt & *Additio* vel *Appoſitio* opus naturæ ad nutritionem neceſſarium, quando portiones ſucci nutricii par-ti nutriendæ vel toti corpori offeruntur, ut in-crementum capiat, ſive id fiat per arteriarum extremitates, ſive per nervorum fibroſas diviſio-nes. Hic enim inter ſe diſcrepant Autores recen-tiores. Nobis prior hactenus viſa eſt veriſimilior ſententia.

* *Addix*, ἀδδιξ, menſura quatuor chœnicas capiens.

Ad luctio, προσαγωγὴ, vide *Attractio*, *Paragoge*. *Adductores* qui dicantur Muſculi, vide *Abductio*.

Adec eſt *Lac acetoſum*. Rul. & Iohnſ. *in Lexic. Ch.*

* *Adectos*, ἀδηκτος morſu carens: hinc ἀδη-κτος, addicta ſunt medicamenta mordacitatis expertia, atque acrimoniæ notatum eſt etiam poni pro balnei parte ex hoc loco Gal. ad Glauc. l. 1. ἐν τῷ ἀέρι τοῦ βαλανείου χρονίσαι, in aere balnei habitat.

Adech Paracelſo vocatur ſpiritus hominis vita-lis, & internus autor operationum vel functio-num intrinſecarum, *l.* 2. *Chirurg. magnæ c.* 13. Hunc ſpiritum quoque infici in peſte, & median-te hoc peſtem fieri Epidemicam contagioſam, do-

doeuit t. 5. de apoſtem. tract. 3. c.7. Dorn. Ruland. & Iohnſon. paulo aliter deſcripſerunt: Adech eſt interior homo noſter & inviſibilis, ſingulorum exemplaria præfigurans in animo noſtro, quæ poſtea exterior homo manibus ſuis imitatur & effingit. Quid hoc aliud, quam Actus Ratiocinationis, ſive Animæ Rationalis actus ſecundi?

Adectos, ἄδηκτος, epitheton medicamentorum morſu carentium, quæ Corn. Celſus *Lenia* vocat, quod iis, quibus admoventur, leniant & a mordacitate liberent, notante Andr. Tiraquello *d. Nobilitat. &c. c. XXXI. §. 275. fol. 126. b.*

Adedentes, vide *Phagedæna*.

Adehemeſt, id eſt, *Lamina*: Dicitur & *Ajonec*: *Alhobonec*. Rul. & Iohnſ.

Adelos, ἄδηλος, dicitur Latine *Inſenſibilis*, non evidens. Potiſſimum uſurpatur de *Tranſpiratione*, quæ fit per poros cutaneos abſque ſudore evidente, dum vapores, & fuligines inſenſibiliter exhalant & avolant: Vide *Diapnoe*. Ἄδηλα πρόσκαιρα dicuntur ab Empiricis, quæ ſenſibus quidem uſurpari & cognoſci poſſunt, ſed nondum tamen apparuerunt. Gorr. *ex Gal. l. de ſectis*.

Adelphixia, *Adelphixis*, ἀδελφιξία, ἀδέλφιξις, Latine *Fraternitas*, *Fratratio*, vocatur Hipp. *communio*, conſenſio, & cognatio partium aliarumque rerum cum in ſtatu ſecundum, tum præter naturam. Hipp. *c.3. de artic. t.100.* Etenim ἀδελφίζεσθαι eidem dicitur ſumma familiaritate cum alio gaudere. Quo verbo etiam aliquoties uſus, *v. g. l. 1. de Morb. mul. XXXIV. 4. XXXIIX. 14. c. 3. de fract. t. 35.* Adjectivum quoque ἀδελφεὰ dicitur de *morbis conſimilibus* prioribus, *l. 1. de morb. mul. LXII.* ubi alii ἀδελφὰ legunt, quod *1. & l. 2. Epid. ſect. III. 125.* occurrit. Vide Foeſ. *p. 5.*

Ademonia, ἀδημονία, *angorem*, *anxietatem animi* ſignificat. Et adjectivum ἀδήμων, *anxium*, graviterque mœſtum; Quod legitur apud Hipp. *l. 1. Epid. ſ. 2. t. 75.* & Participium ἀδημονέων *l. de virg. morb. II. 26.* Vide Foeſ. *d. l.*

Aden, ἀδὴν, vide *Glandula*.

Adenoides, ἀδενοειδὴς, Epitheton *Paraſtatarum*, ſive corporis glandulofi ad veſicæ fundum ſiti, in quod vaſa deferentia inferuntur. Vide *Paraſtata*. *Proſtata*.

Adenoſus Abſceſſus vocatur tuberculum, crudum, durum, atque omnino contumax diſcuſſu, ſoboles limoſi pituitoſique ſanguinis, glandulam mentiens etiam circa loca glandulaſum expertia enatam. De his legatur M. Aur. Sever. *l. de noviſſ. obſ. abſceſſ. c. 5.*

Adeps, στέαρ. Dicitur & *Sevum*, *Sebum* & *Axungia*, ἀξυγγία vel ἀξύγγιον (ita legitur apud Gal. *l. 7. de C. M. P. G. c. 5.* Vide Linden. *S. M. Ex. IIX. §. 76.*) differt a *pinguedine*, quod ille craſſior ſit, in animalibuſque totam naturam magis terreſtrem habentibus proveniens, velut in humidioribus pinguedo. *Adeps* quoque non tam facile igni appoſitus liquatur & funditur, fuſus vero celerrime coit & conglaciatur, multoque apparet *pinguedine* durior. Quod ſi vero voles, omnem oleoſam & pinguem in animantibus ſubſtantiam *Adipem* appellato, ut plerique Medici. Sed & *Pinguedinem* totum hoc genus appellare tibi licet, verbis Gal. *l. 11. de S. Fac.* Ita quoque pro Synonymis habet P. Barbette *Chirurg. P. II. L. 1. c. 3.* nec alii recentiorum diſtinctionem aliquam obſervarunt. Uſus etiam cum *Pinguedine* eſt communis. Vel enim ad caloris conſervationem & augmentationem, vel ad partium emollitionem, vaſorum diſtributionem, motus facilitatem, alioſque ſimiles uſus facit. Utrumque & *Adipem* & *Pinguedinem* partibus organicis ſimplicioribus ſecundariis annumerare, veritati magis conſonum videtur, quam humoribus, aut excrementis, utilibus licet, aſſociare. Rul. & Iohnſ. *in append. Lex. Chym.* ita *Adipem* deſcripſerant, quod ſit pinguedo coagulata vel condenſata, quam conſiſtentiam habet a ſalinis portionibus. Etenim ſi deſtilletur adeps, deſtillatione partes ſulphureæ adſcendunt & remanent in fundo portiones ſalinæ, unde liquor ille poſt deſtillationem non amplius coagulatur, & *Oleum Adipis* dicitur.

* Adeps Viperæ ex Cloniſ. Meord de Vipera ejuſdemque morſus proprietate quadam quam ἰδιοσυγκρασίαν vocant, medetur, ſi frictione in vulnus immittatur. Angli auctoris aſſertioni, felici experimento Feltriæ quoque habito, obſervatio, reſpondit.

Adeptus, terminus Paracelſo & Helmontio familiariſſimus, quo notatur ſingularis quædam a Deo donata & conceſſa cognitio. Ita *Adepti* vocantur, quorum rector etiam Spiritus Dei eſt, quique ſibi aliquam peculiarem compararunt ſcientiam, præſertim per artem *Cabalæ*. Helmont. *de magnet. vuln. cur. n. 129.* Unde & *Adepta Scientia* vel Sophia κατ᾽ ἐξοχὴν dicitur. *Magia Naturalis* & *Ars Caballiſtica*, de qua infra in *Caballa*. Talem quoque ſpecialem ſcientiam urget Helmont. *in Modico*, & *Adeptum medendi* appellat, quem opponit Galenicæ & Paganæ ſcientiæ Medicæ, atque peculiare donum Dei habetur nobilius & ſuperius, quam quod e cognitione præexiſtente ſenſuum formatur in intellectu, imo, quod nec proprie doceri vel demonſtrari poteſt: Plura vide *in præf. tract. de Lithiaſi*. *Adepta*

pte Sophiæ meminit Paracelſ. *l.* 1. *de peſte*, cùm addit: *Adeptæ Philoſophiæ l.* 2. *Chirurg. magn. tr.* 3. *c.* 1. *Adepti* etiam *Chymiæ* dicuntur, qui omnem laborem in Arcano univerſali acquirendo impendunt & in hanc metam adſpirant. Verum modo iterum ad illos non quadraret ſupra addu-ctum proverbium apud Galenum: *Nihil appre-hendæ & fortiter tene.*

Adhærentia, πρόσφυσις. Vide *Proſphyſis.*

Adiachytos, ἀδιάχυτος, i. e. *minime diffluens* aut diffuſus. Uſurpatur topice de iis, qui veſtitu & cultu ſunt frugali, minimeque diſſoluto, Hipp. *l. de decent. ornatu* II. 18. Junge Foeſ. *d. l.*

Adiaphoros, ἀδιάφορος. Vide *Indifferens.*

Adiapneuſtia, ἀδιαπνευστία, h. e. *impedita per-ſpiratio*, Gal. *l.* 11. *M. M. c.* 10. Eſt cauſa prima-ria febrium, quando nimirum fuliginoſa & va-poroſa efflu via per habitum corporis & poros cu-taneos exhalare nequeunt, ſed regurgitantia ad maſſam ſanguineam confuſione ſua inſignes per-turbationes in ſanguine producunt, & ſubinde copioſius congeſta & ſubactionem reſpuentia tur-geſcentiam & febriles efferveſcentias pariunt. Vi-de Thom. Willis *de febrib. c.* 2. §. *Dum ſanguis.* Confer etiam ad Rolfink. *O. & M. M. Spec. l.* 2. *ſ.* 3. *c.* 33.

Adiaptotos, ἀδιάπτωτος, nomen eſt Medica-menti Colici, cujus deſcriptio habetur apud Ga-len. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 4. & nomen hoc ideo accepiſſe videtur, quod ad omnem inflammatio-nem efficax ſit. Gorræus.

Adiarrhoea, ἀδιαῤῥοια, dicitur eorum, quæ ex-cerni deberent, omnimoda retentio ac inhibitio. Erotian. *in Onomaſtic. Hippocr. p. m.* 18. *b.*

Adib, eſt nomen animalis, cujus hepar com-mendatur ab Avicenna in omni hepatis imbecil-litate, *l.* 3. *fen.* 14. *tr.* 1. *c.* 18. *fin.* Inteſtinum & ſtercus in Colica, *d. l. fen.* 16. *t.* 4. *c.* 14. Si rabio-ſum fuerit illud animal, de ejus morſu & cura agitur *l.* 4. *fen.* 6. *tr.* 4. *c.* 5. Uno verbo, Lupus.

Adibat, id eſt, *Mercurius*. Bul. & Iohnſ.

Adjectio, *Adjunctio*, προσαγωγή, idem quod πρόσθεσις, *Additio*, opponiturque ab Hipp. τῇ ἀφαιρέσει, *ablationi*, *de Inſomn. V.* 11. & *alibi*. Plu-ra loca, ubi verbo προσάγειν uſus Hipp. collegit Foeſ. *Oec. p.* 532.

Adipſon, ἄδιψον, in genere omne id dicitur, *quod ſitim abigit* vel arcet, qualia deſcribuntur a Galen. *l.* 8. *de C. M. S. L. c.* 3. Alias ſpeciale Græ-cis fuiſſe epitheton *ptiſanæ* hordeaceæ, teſtatur Lang. *l.* 1. *ep.* 57. Ita & Hippocr. hoc titulo exor-navit *ptiſanam* & *oxymel in l. de R. V. I. A. ſ.* 1. *t.* 48, & *ſ.* 3. *t.* 30. Vide Foeſ. *p.* 5. Gorr. *in def.*

Adjutorium, idem, quod humerus, brachium, os habens unicum. Ita vocatur a Joh. Anglico *Roſ. Angl. p.* 1060. *c. de dislocatione adjutorii*. Le-gitur & in Veſalii *de H. C. F. p. m.* 207. Deſcri-bitur vero claris verbis ab Albucaſi: Adjutorium eſt os illud, quod eſt inter cubitum uſque ad caput ſpatulæ, *l.* 3. *Meth. med. c.* 11. *p. m.* 206. *Adjuto-rium* etiam ſæpe ſumitur pro medicamento topico vel externo, quod præmiſſis internis parti affe-ctæ quaſi in ſubſidium applicatur, a Theodoro Priſciano paſſim *in ſuis phænomenis euporiſtis ad fratrem Timotheum*.

Adjuvantia, συνεργητικὰ, dicuntur Medica-menta, quæ naturæ & calori vitali ſuccurrunt miniſterialiter & inſtrumentaliter. Fallop. *de tum. p. n. c.* 17. *Tom.* 1. *Oper. p.* 635.

Adiyliſtos, ἀδιΰλιστος, vocatur *vinum non defæ-catum* vel per ſaccum non colatum. Id quod fieri ſolet in vinis conditis ad ſaporem, vel in aliis ad reprimendam eorum vehementiam. Gorr. *p.* 6.

Admirabilis, θαυμάσιος, quid ſignificet, ex aliis Lexicis jam in trivio notum eſt. Eſt vero in Medicina epitheton lapidis factitii Admirabilis, cujus deſcriptio legitur in D. Iunken *Corp. Phar-mac. Tom.* II. *p.* 61. & de Spina *Manuali p.* 543. Ingreditur liquorem antipodagricum Mynſichti Trinunus dictum, *Armament. ſect.* 20. Hyper-bolici tituli Autori huic valde familiares.

Admiratio θαῦμα, quid ſignificet, aliunde no-tum eſt. Hanc paſſionum omnium poſt volupta-tem & dolorem primam ſtatuit Charetonus, quan-do novi inſolitive cujuſvis ſpecies ſenſum percel-luit, *Exerc. Pathol.* IIX. §. 23. Alias hoc vocabulo uſus quoque eſt Ioſtrerius, inſcribens libellum ſuum de erroribus variis, qui committuntur circa uſum Veſicantium, Cucurbitularum, V. S. nis, purgationis & victus, *Admirationes Medicas.*

Admiſurab Terram ſignificat.

Adnata, vel *Agnata*, ἐπιπεφυκὼς, vocatur tu-nica oculi prima ordine, craſſior & validior, ſu-perficie plana, colore candido, (unde & *Alba tunica* dicitur, & *Album oculi*) oculum tum oſ-ſibus, tum palpebris conjungens, inque ſuo tha-lamo ſtabiliens, quare & ab officio ſuo *Conjun-ctiva* vocatur. Hanc tunicam, quamvis non ha-beat vaſa conſpicua in bene habentibus, ophthal-miæ h. e. inflammationis oculorum conſtituere ſubjectum, communi Doctorum conſenſu conſtat. Ulteriorem hujus tunicæ deſcriptionem vide *in Anatomicis*. Vide *Agnata*.

Adoleſcens, *Adoleſcentia*. Vide *Juvenis*. *Meira-cion*. *Adoleſcentia* media eſt inter puberem æta-tem & vigorem conſiſtentem, cujus temperies cali-

calida & humida eſt ſaluberrima & veris temperaturæ correſpondens. Petr. Mich. de Calderia Tom. II. Oper. p. 218. A.

Ados, eſt aqua, in qua ferrum candens extinguitur. Rul. & Iohnſon. *in Lexic.*

Adplumbatum, idem quod *ferruminatum*, legitur apud Scribon. *n.* 271.

Adram, id eſt, *Sal gemmæ*. Idem.

Adraſtea, ἀδράστεια, epitheton Deæ apud Ethnicos *Nemeſis* dictæ, juxta Strabon. *l.* 13. *Geograph.* ab *Adraſto* Rege, qui primus huic Deæ templum erexit, appellatæ. Hujus Deæ *Legem* neminem effugere poſſe, dixit Gal. *l.* 6. *de V. P. c.* 12. Eſt vero lex illius nihil aliud, quam potentia vindicandi ab adverſariis veritatis lumen & ſplendorem, præſertim in determinandis rerum cauſis, ut cogantur tandem palmam dare. Frequentiſſime pariter ad illam provocavit contra Gal. C. Hofm. *in ſcriptis ſuis*. Plura de hac Dea videantur in Adagiis Eraſmi *Chiliad. II. cent.* 6. *adag.* 38. & d. Hofm. *ad Gal. LL. de V. P. n.* 374.

Adrianum, eſt nomen medicamenti compoſiti & ab Adriano Imperatore inventi contra affectus capitis omnifarios ex cauſſa frigida, cujus deſcriptio extat *in Antidotar.* Nicolai *in operib.* Meſuæ *fol. m.* 370. *b.*

Adrop, eſt terminus Spagyricus, denotans vel illud ipſum corpus aut *plumbum*, e quo elici debet *Mercurius* pro lapide Philoſophico, in qua ſignificatione ſumitur a Ripleo *in Axiomatibus Philoſophicis*, quæ extant *in Theatr. Chym. Vol. II. p.* 114. *in Epiſtola Anonymi de principiis Art. Hermet. in Th. Ch. Vol. IV.* 474. vel notat ipſum *lapidem Philoſophicum*. Lagneus *in Harmon. Chymic. Th. Ch. Vol. IV. p.* 726. quia & *Saturnus*, vel *Plumbum* dicitur. Rul. *in Lex.*

Adſamar ſignificat *Lotium* vel *Urinam*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Adſellare, verbum antiquum denotans *exonerationem alvi*, ſive excretionem quotidianam. *Sellæ* enim *familiæ*, vel *familiaricæ* vocabantur a rei ruſticæ ſcriptoribus loca illa ad ſeceſſum neceſſaria, teſte Keuch. *in not. ad Sammonic. p.* 197.

Adſtantes, παρόντες, dicuntur Hippocr. ii, qui ægris præſto ſunt miniſtrando, curamque gerendo, ex Hippocr. 1. *aph.* 1. Junge Dietr. *n.* 655.

Adſtrictio, στύψις, habetur pro effectu frigiditatis, Gal. *l.* 9. *de S. F.* §. *Terra Samia*. vim habet glutinandi opera craſſæ terrenæque frigiditatis, *l.* 7. *d. tit.* §. *Centaur. minus*. Dicitur & *Conſtipatio*. Gorræus ita deſcripſit: Quod ſit qualitas guſtatilis, quæ a frigido vincente perficitur in craſſa & terrena ſubſtantia. Itaque propria facultate contrahit & denſat meatus, refrigerat & repercutit; per accidens autem calorem excitat & auget, conducitque ad concoctionem. Enimvero non ſolum ad ea, quæ guſtu percipiuntur, refertur hæc qualitas, verum tribuitur & aliis rebus in paſſiva ſignificatione. Ita Alvi *adſtrictio*, pororum cutis, &c.

Adſtringens, στύφον, eſt, cujus ſubſtantia eſt craſſarum partium, παχυμερὴς, terrena & frigida, habens vim ſiccandi, humores depaſcendi, parteſque roborandi, Gal. *l.* 5. *de S. F. c.* 14. quamvis recentiores ſalinis *ſtypticis* & ponticis portionibus, uno verbo, fixis illam adſcribant, quæ ſub terreſtribus optime intelligi & comprehendi queunt. Conveniunt in plerique cum *Acerbis* & *Auſteris*, de quibus *ſupra*. Celeberrimus D. D. Bohn. *Adſtringentium* potentiam in terreſtreitate pontica, h. e. acore particulis terreis determinate combinato, conſiſtere ſcripſit *Differt. Chymico-Phyſ. XI.* §. 16.

Adulteratio, δόλωσις, δολιασμὸς, in Pharmaceuticis ſignificat medicamentorum fraudulentam corruptionem, ſub ſpecie genuinæ. De quibus plura occurrunt apud Schroder. Rolfink. & alios rerum Pharmaceuticarum ſcriptores. *Adulterari* apud Dioſcorid. Græce per δολίζεσθαι exprimitur frequentiſſime. Catalogum *Adulterinorum ſimplicium* collegit L. D. Horſtius *in Part.* 4. *Diſpenſ. Pharmac. Univerſ. L.* 4. *c.* 17. *p. LXXV. ſeqq.*

Adulterium, *Adulterinus*, quid proprie ſignificet, conſtare debet ex aliis Lexicis, cum non ſit hujus loci. Paracelſus vero plane abuſive & tropice tranſtulit hoc vocabulum ad ventriculi vitium, quando corpus aut ſaltem ventriculus nimium obruitur aſſumtis, ob inordinatam animæ brutalis appetentiam, quia ſupponit, animam illam ſenſitivam eſſe inſtar maris, & corpus inſtar fœminæ, & mutuum illud commercium ſeſe habere ad inſtar conjugii, *Paramiri l.* 2. *c.* 8. & *tr. de Alvi fluxu*. §. *Cauſſa*. Alias *Adulterina* dicuntur medicamenta ſpuria & ſuppoſititia, quæ vel ratione ſubſtantiæ, vel ratione facultatis, vel ratione utriuſque videntur habere ſpeciem bonitatis, accuratius vero examinata falſa & vitioſa deprehenduntur, docente Scheuk. *de comp.* & *præſ. medic. formul. p. m.* 93.

Aduſtio, idem, quod *Combuſtio*, de quo inferius. *Adurere* os dixit de Ephemero Scribon. *n.* 193. *Aduſtio*, Spagyrica dicitur, quando commiſcetur, aut *aduritur*, aut corrumpitur humiditas ſubſtantialis rei, *Th. Chym. Vol. IV. p.* 869.

Adynamia, ἀδυναμία, Lat. *Impotentia*. Hoc vocabulum meo quidem judicio optimum & accura-

Curatiſſimum inter omnia alia genus conſtituit in definitione morbi, non modo ex mente Ariſtotelis *in Categoriis*, quod ægri dicantur, qui habent impotentiam naturalem, ſcilicet ad functiones neceſſarias; ſed etiam ex ſuffragio ipſius Galen. *de diff. morb. c.* 2. dicentis, quod ſanitas non operatione, ſed potius per potentiam ſit definienda, quoniam & dormientes, aut alioquin in tenebris & otio degentes, aut ſæpe diſcumbentes, neque ulla parte corporis movemur, neque alium rei extrinſecæ ſenſum habemus, nihilominus tamen ſani ſumus. Igitur cum ſanitatis contrarium ſit morbus, deberet & hic potius per ἀδυναμίαν, *impotentiam*, definiri, quam per aliud genus, quamvis Gal. ipſe non fecerit. Et fruſtra ſibi metuit C. Hofmann. *Apol. pro Galen. l.* 3. *c.* 8. *A. B.* objici poſſe, hoc vocabulum eſſe nudum nomen: non enim peti inde poteſt ulla indicatio. Quin imo nec peti debet: veræ enim indicationes non a morbo, ſed a cauſſa petendæ ſunt; quemadmodum nec a ſanitate, ſed a cauſſis ejus indicationes conſervatoriæ deſumuntur. Junge *Dogm. noſtr. P.II. c.* 2. *D.* 2. *p.* 113. & *Propylæum p.* 53. Vide *Impotentia*.

Adynamon, ἀδύναμον, vini factitii genus eſt. In muſti ſextarios viginti additur aquæ dimidium. Fervet, donec excoquatur aquæ menſura. Datur ægris, quibus vini noxa timetur. Eſt enim *invalidum*, unde illi nomen. Dioſcorid. parem muſti & aquæ menſuram miſcet, & lento igni leniter decoquit, donec aqua tota conſumatur: cumque refrixerit, id in picatum dolium fundit. Hæc Gorræus.

Adynatos, ἀδύνατος, duplicem habet ſignificationem. Vel enim notat *impoſſibile*, ſive quod fieri non poteſt, vide *Impoſſibilis*. Vel ſignificat *Impotentem*, h. e. viribus fractum, ad actiones obeundas imbecillem. In qua uſus Hippocr. *l.* 1. *Prorrh. c.* 2. *t.* 3. *Coac. t.*53. & 175. Adde Foeſ. *Oec. p.* 6.

Æazo, αἰάζω, idem quod, θρηνέω, h. e. *lamentor*, lugeo, gemo. Erot. in *Onom.* & Foeſ. *p.*8.

Aedes, ἀηδής, h. e. *inſuavis*, *injucundus*, *ingratus*. Uſurpatur de alimentis palato non acceptis, ſed ſaltem comparative, Hipp. 2. *aph.* 38. Idem quoque de medicamentis intelligi poteſt, Dieter. *n.* 10.

Ædoea, αἰδοῖα, Latine *Pudenda*, h. e. *partes genitales* utriuſque ſexus vocantur Hippocr. 3. *aph.* 21. & 5. *aph.* 22. Jung. Dieter. *n.* 14.

* *Ædoepalmos*, αἰδοιπαλμὸς, morbus pudendorum, ut ſatyriaſis, & priapiſmus.

Ægagropilus, αἰγαγρόπιλος, ab αἴγαγρος, *rupicapra*, & πῖλος, *pila*, vel *globulus*, ex floccis laneis confectus, eſt in ventriculo primo aut ſecundo *Rupicaprarum* occurrens maſſa quædam frequentius oblonga, rarius rotunda duplici ſubſtantia conſiſtens, quarum interior aut fibras radicum, aut filamenta & cauliculos plantarum ſucco concreto & exſiccatione in pulverem ſubtilem faceſſente compacta refert; exterior coriaceam cutim, interdum tamen lignoſum corticem quendam rariſſime cruſtam lapideam æmulatur, coloris ut plurimum cineritii aut nigri, magnitudinis variæ, quæ manum tamen in pugnum contractam vix unquam excedat, ex alimentis vegetabilibus & mineralibus, familiaribus copioſius aſſumtis per fermentum ventriculi facultate coagulativa infectum genita, in ſe quidem præternaturalis, ratione tamen efficaciæ, quam experientia hactenus confirmavit, ſalutaris & variis in affectibus ſingulari cum emolumento ſæpius a Medicis exhibita in certa doſi. Vulgo, *Gemſenkugeln*. Hujus accuratam deſcriptionem virtutumque variarum commendationem ex profeſſo publicavit Georgius Hieronymus Velſchius, Doctor Medicus Auguſtanus, *diſſert. de Ægagropilis*, quæ lectu haud indigna, modo mortuo non inſultaſſet leoni, & θεσπέσιον C. Hofmannum non adeo temere perſtrinxiſſet, quod alio loco & tempore ſeverius animadvertere conſtituiſſem, niſi & mors illius me a propoſito revocaſſet. Meminit quoque ex Velſchio Rolfink. *Ægagropilorum*, *Ord.* & *Med. Sp. l.* 8. *ſ.* 2. *c.* 1. *fin.*

Ægeirinon, αἰγείρινον, nomen *Unguenti*, quod Lat. *Populeum* vel *Populneum* vocatur, ab αἴγειρος, *populus*. Deſcribitur ab Æginet. *l.*7.*c.*19. Gorræus.

Æger, *Ægrotus*, νοσερὸς, νοσώδης, quid ſignificet, notius eſt, quam ut opus ſit verbis. Breviter, *qui laborat morbo*. Dicitur & *Inſalubris*, de quo inferius.

Ægias, αἰγιὰς, (perperam a Foeſ. αἶγις, *p.* 8. poſitum, quod aliam habet ſignificationem) apud Hipp. ſignificat concretionem albicantem, pupillæ oculi inhærentem, aciei caliginem offundentem, eamque obſcurantem, ſive ex craſſiore excrementio humore enata fuerit, ſive ex ulcere relictæ cicatriculæ ſubalbicans fuerit. *Coac. t.* 218. *l.* 2. *Prorrh. XXIIX.* 33.

Ægidion, αἰγίδιον, eſt nomen *Collyrii*, quo fluxiones commode ſiſti poſſunt, quod genus σατικὸν, appellant. Deſcriptio habetur apud Aetium citante Gorræo.

Ægilops, ſive *Anchilops*, αἰγίλωψ, ἀγχίλωψ, quamvis quidam Medicorum differentiam inter hæc duo vocabula conſtituunt, quod *Anchilops*

fit tumor in magno oculi angulo nondum ruptus; *Ægilops* vero jam ruptum tumorem ſignificet; (quod capræ huic vitio peculiariter obnoxiæ ſerantur.) Dicitur & *fiſtula lachrymalis*, quia ulcus ex tuberculo rupto facillime ſinuoſum evadit & in fiſtulam abit, quam aliquando alius ſequitur affectus, ῥυὰς, *Rhyas* dictus, quando caruncula in angulo oculi abſumitur. Sufficit nunc, hanc diſtinctionem ab Autoribus non ſemper obſervari, nec quoad cauſſas & generandi modum multum inter ſe differre. Hinc Gal. *l. Introduct. ſeu Medicus c.* 15. deſcripſit omnes dictos affectus complexus: *Ægilops* vel *Anchilops* eſt abſceſſus quidam ad angulum oculi, qui naribus propior eſt, pus continens, quod erumpens aut os exedit, aut ad angulum, aut uſque ad nares deſtillat. Jungatur *l.* 5. *d. C. M. S. L. c.*2. Cauſſa cum aliis ulceribus eſt communis, humor nimirum acris, ſalſus, lixivioſus, ſepticus & corroſivus. Hinc facile in fiſtulam abit, præſertim ſi ulcus neglectum fuerit. Eſt affectio ægre curabilis propter corporum tenuitatem ſubjecto oſſe corrupto, juxta Aet. *l.* 7. *c.* 87. nihilominus feliciter ſe quoque abſque cauterio actuali curaſſe teſtatur Hildan. *Cent. V. Obſ.* 22.

Æglia, αἴγλια, αἴγλιν, apud Gorræum idem, quod αἰγιάς.

Ægoproſopon, αἰγοπρόσωπον, idem, quod αἰγίδιον, nomen Collyrii. Gorræus.

Ægyption, αἰγύπτιον, dicitur unguentum album, oleoſum, quod & μένδησιον appellatum eſt, compoſitum ex liliis & aromatibus. Meminit aliquoties Hipp. *in libris de Nat. mul.* quæ loca collegit Foeſ. *p.* 9. quæ huc transferre non eſt operæ pretium. Vocatur & ἔλαιον, oleum, ob conſiſtentiam oleoſam. Alias & *in Diſpenſatoriis* legitur unguentum Ægyptiacum ſimplex & Magiſtrale compoſitum Hildani, hodieque utrumque Chirurgis uſitatiſſimum ad putredinem & excreſcentias abſumendas validiſſimum, & baſis utriuſque ærugo eſt, vel viride æris. Jungatur & Zvvelferi *Animadverſio in Pharmacop. Auguſ.* Ægyptium quoque eſt epitheton lini aut fili, quo ſpongiam involvit Hipp. quo firmior & durior ſit in Polypi curatione, *l.*2. *de Morb. XXXIII.* 9. item corii vel alutæ, ceu mollioris & validioris ad parandas ſpiras, 3. *de fractur. t.*29. Item Aluminis, *l. de Ulcer. X.* 3. 4. *XII.* 11. Ægyptii olei & unguenti varias de ſcriptiones ſuppeditat Galenus *in Lexico*, αἰγύπτιον ἔλαιον.

Aeides, ἀειδής, h. e. *indecorus deformis*. Legitur apud Hippocr. 2. *aph.*54. Huic opponitur εὐειδής, *formoſus*, decorus. Jungatur Dieterich. *Iatr. n.* 9.

Aeigleuces, ἀειγλευκὲς, dicitur genus vini dulcis, quaſi ſemper muſtum, quod paratur muſto in dolia vel cados condito, & ſtatim in aquam merſo, donec bruma tranſeat, ut muſto conſuetudo quædam fiat algendi. Solus namque fervor muſti facit ex hoc vinum. Gorræus.

* *Aeinephes*, ἀεινεφὴς, legitur & ἀεννεφὴς idem, quum alicui oculi nubecula aliqua ſunt obducti.

* *Aeipales*, ἀειπαλὴς, qui ſemper vibratur, qui perpetuo motu agitatur, epithetum cordis, quod continuo vibretur.

Aeipatheia, ἀειπάθεια, dicitur paſſio vel *affectio perpetuo durans*, nec remiſſionem habens. Hinc & ἀειπαθὴς, *ſemperpatiens*, quo uſus Ocellus *de univerſo*, citante Scapula.

Æolaſthæ, αἰολᾶσθαι, ſignificat *errare*, *vagari inſtar venti*, & legitur apud Hipp. *l.*2. *de morb. mul. LVIII.*20. Adde Foeſ. *p.* 13.

Æolipylæ, αἰολόπυλαι, vocantur ex commento Paræi vaſa illa ænea punctum vel foramen habentia anguſtiſſimum, quo aqua infunditur & ad ignem collocata, ignis actione aqua in aerem flatumque mutata, ſpiritum vel aerem, quem ante nullum habebant, magno murmure & ſtrepitu emittunt &c. Par. *l.* 10. *Chir. in Apologiſmo II. ad Carol. IX. Regem Gall. poſt præfat.*

Æon, αἰὼν, ſumitur apud Hipp. pro *tota hominis vita* & *ætate*, *l.* περὶ αἰῶνος & 2. *de fract. t.* 21. Foeſ. *p.* 14. qui etiam ex Erotiano monſtrat, αἰῶνα ſignificare *medullam ſpinalem*, apud Hippocr. *l.* 7. *Epid. LII.* 8. verum Linden. *ibid.* κενεῶνα poſuit.

Æoneſis, αἰώνησις, hoc eſt, *Perfuſio*; *Aſperſio*. Verbum etiam αἰονάω ſignificat *profundo*. Nomen vero legitur apud Hipp. *de humid. uſu l.* 8. Vide Erotian. *in Onomaſt. p. m.* 15.

Æora, αἰώρα, ſignificant *geſtationem*, & in ſpecie *penſilem* apud Aet. *Tetrab.* 1. *l.* 3. *c.* 6. allegante Foeſio. Tales *penſiles geſtationes* ab Athenienſibus introductæ tempore Bacchanalium. Verbum αἰωρεῖσθαι & ἀπαιωρεῖσθαι etiam denotat *attolli*, *ſuſpendi*, & legitur apud Hipp. *l.*2. *de fract. t.* 56. *l.*3. *t.* 77. & activum αἰωρέειν *l.* 1. *de morb. mul. XCIII.* 20. Plura vide apud Foeſ. *Oec. p.* 14.

Æpos, αἶπος, *locum acclivem*, arduum ſignificat apud Hippocr. *l.*2. *de morb. XLIX.* 11. *L.*13. *LXVIII.*4. *de int. aff. XLVII.*16. quamvis Linden. vel ἧπος vel ἐσπέρην poſuerit, excepto unico loco *l.* 7. *Epid. LII.* 8. ubi retinuit αἶπος, Confer. ad Foeſ. *p.* 13.

Æquale, τὸ ὁμαλὸν, ὁμαλὲς, ἴσον, de rebus naturalibus, ſecundum & præternaturalibus prædicari ſolet, Gal. *c.* 2. *in progn. t.* 21. Denotat vero

vero non ſolum rerum ſaltem numero, vel etiam ſpecie differentium convenientiam ratione quantitatis, ſed etiam ratione qualitatis. E. G. *Æquale temperamentum*, ἰσότης τῆς κράσεως, quando vel nullus exceſſus caloris vitalis aut alterius qualitatis in corpore humano ejuſque membris obſervatur; vel quando exceſſus caloris aut frigoris, humiditatis aut ſiccitatis ſimplex, vel compoſitus adeſt quidem in latitudine ſanitatis, ille tamen ſemper eandem ſervat indolem. Item *Æqualis Pulſus*, ὁμαλὸς σφυγμὸς, dicitur, cum omnes ictus eundem inter ſe ſervant ordinem & proportionem, ita ut ſecundus reſpondeat primo, tertius ſecundo, & ſic deinceps. Gal. *l.* 1. *de diff. pulſ. c.* 10. *Æqualis urina*, ἔρον ὁμαλὲς, vocatur, quæ, quoties mingitur, eandem præ ſe fert ſemper ſpeciem, ratione coloris, conſiſtentiæ, & contentorum. Sic & de reliquis excrementis v. g. *Æquale pus*, eſt proprietas puris laudabilis, τὸ πύον ὁμαλὸν, 1. *prognoſt. t.* 42. De rebus præternaturalibus quoque uſurpatur, quando *Æqualis morbus* dicitur, qui perpetuo ſibi conſtat, & *æquales* habet motus & ſymptomata ſemper ſimilia, Gal. *c.* 7. *aph.* 23. Sed & de diverſis ſpecie rebus ſumitur *Æqualitas*. Ita *vinum æquale æquali* aqua mixtum, h. e. tantum vini, quantum aquæ, & vice verſa, continens, Gr. ὄινος ἴσος, vel uno verbo ἰσοκρατὴς dicitur Hippocr. 7. *aph.* 56. *l.* 2. *de morb. XXXVIII.* 6. *Æqualis inæqualitas* in pulſu, ὁμαλὴ ἀνωμαλία vocatur, quando priſtinam naturam quidem immutantes, ſive magnitudine, ſive qualitate *æqualia* vel *inæqualia* capiunt incrementa: nam quatenus *æqualitatem* commutant, vocantur *inæquales*; ſed quatenus *æqualem* ſemper mutationem aſſequuntur, *æqualiter* dicuntur mutari, ex Gal. *l.* 2. *de diff. pulſ. c.* 11.

Æquantia, ſenſum, vocantur in Jul. Cæſ. Claudini *de ingreſſ. ad infirm. l. II. ſect. II. c.* 33. *p. m.* 335. Anodyna digerentia, & Græce dici poſſunt ὁμαλύνοντα vel ὁμαλίζοντα ſcil. τὴν αἴσθησιν. Vide etiam infra *Homalos*.

Æque, *Æquis portionibus*, ponderibus &c. Vide *Ana*.

* *Æquinoctium*, ἰσημερινὰ, Obſervat Hipp. l. de A. A. L. utrumque æquinoctium, præſertim vero autumnale in exhibendis pharmacis eſſe periculoſum.

Æquilibrium, terminus eſt Mechanicus, qui a Carteſianæ Philoſophiæ ſectatoribus etiam ad forum Medicum, quin potius Phyſicum transferrur, & ſignificat proportionem juſtam & naturalem partium qua fluidarum, qua ſolidarum ad compoſiti corporis conſtitutionem concurrentium, ut in motu & vigore ſuo vel etiam in quiete vel tenore ſuo maneant. Unde Th. Craanen *in ſuo lum ne rationali* aliquoties æquilibrii mentionem fecit, & D. D. Fr. Hoffmannus fundamentis Medicinæ annumerare non dubitavit *c. II.* §. 16.

Æquipollens, ἰσοσθενὴς, vide *Iſoſthenes*.

Aer, ἀὴρ, quid proprie ſit, e Phyſicis addiſcendum eſt. Dorneus *in Phyſica Geneſi & Phyſica Triſmegiſti* dicit, *Aerem* nil aliud eſſe, quam aquam vi caloris vel Spiritus Domini in creatione reſolutam, *Th. Chym. Vol. I. p.* 355. 373. unde & maſculus Hermaphroditus vocatur, participans de natura ignis & aquæ, *d. l. p.* 498. & mediator habetur inter ignem & aquam a Seniore Zadith *de Chymia Vol. V. p.* 203. Dicitur & ibidem res vivificans, imo vita cujuſque rei. Suntque *aer* & ignis elementa agentia, in Platonis *Libro Quartorum l.* 4. *in Th. Chym. Vol. V. pag.* 170. *Aer*, tanquam magnum recipiens hujus Microcoſmi conſiderari poteſt, in quo omnis generis ſemina & ſpiritus mundi, tanquam in proprio domicilio, hoſpitare ſolent, Jac. le Mort. *Med. Chym. Phy. c.* 9. *p.* 89. Junge Rob. Boyle *Suſpiciones de latentibus quibuſdam aeris qualitatibus*. Cæterum in Medicina conſideratur potiſſimum, ut res non naturalis ſumme neceſſaria, & cauſſa ſanitatis morborumque procatarctica, pro ejuſdem uſu vel abuſu, cum per inſpirationem, tum ambiendo, corpus noſtrum afficiens. Ab Hippocrate deſcribitur, quod ſit ſpiritus corpora noſtra ambiens, iiſque circumfuſus, omnium, quæ corpori accidunt, autor & dominus, utpote cujus naturalia corrumpendi & conſervandi vis eſt maxima, *l. de Flatib. IV.* 8. 9. Triplicem ejus differentiam conſtituiſſe dicitur ab Herodiano, ut primo ſit id, quod vulgo ita nominatur; ſecundo, in nobis latens Spiritus, & tertio per ſeceſſum abiens maleolens flatus. Ejus varias quoque conſtitutiones & καταστάσιας ſive mutationes tradidit *l. de Aer. Loc. & Aq.* quæ omnes a Medico probe attendendæ, & perſpiciendæ ſunt, monente Gal. *c.* 8. *in l.* 6. *Ep'd. & c.* 2. *de Humor. t.* 29. Qua fine etiam legi meretur Charletoni *Exercit. Patholog. V. & X.* §. 33. *ſeq.* Inquiri etiam poſſunt loca varia de *Aere* in Dolæi *Encyclopædia Medica*, quæ monſtrabit Index, & laud. D. D. Bohn. *Diſſ. Medico-Phyſica IV. per totum*, item *annexa ejuſdem Diſſert. de Aeris in hac ſublunaria influxu*. A Chymicis quoque *Aer* diverſimode accipitur. Libav. ſcripſit: *Aerem Chymicorum* non eſſe inſtar Elementaris reſolutum, ſed in forma magis fixa oleiformem cum citrinate, *Synt. Arc. Chym. l.* 7. *c.* 35. & eſſe organon ſeu machinam omnium, per quam fiunt

ſunt omnia, ex Hermete Ægyptio notavit idem *in Exam. Philoſ. ſect. 36. De Aere Chymico* videatur etiam Becherus *in Oedipo Chym. Tit. 4. §. 4.* Ænigmatice quoque *Aer* appellatur *Lapis Philoſophicus* in *Harmonia Chymica. Theatr. Ch. Vol. IV. p. 725. ſeq.*

* *Aera*, αἶρα, malleus, ſecuris, vel ſemen frumentaceum ex frumenti corruptione proveniens quod Lat. vocant lolium.

Aeradadi ſunt ſpiritus corporei in aere degentes. Dom. *in Diction. Paracelſ.*

Æreolum, χαλκοῦς, vide *Chalcus*.

Aereus, ἀέριος, ἠέριος, dicitur de omni, quod participat de aeris natura, vel quoad ſubſtantiam, vel quoad efficaciam. De illis ſtatuit Fallop. *Aerea* conſpiſſari quidem poſſe, ſed non congelari; *tr. de metall. & foſſil. c. 11. Tom. I. Oper. p. 301.*

Aerificatio dicitur, quando aqua per fermentationem ultimata diſcontinuatione in ipſum aerem reſolvitur: Caſpar. Cramer. *Colleg. Chym. Diſſert. I. c. 4. §. 3.*

Aerologice, ἀερολογικὴ ſcil. pars, vocatur primum Diætologiæ membrum, agens de aeris ſalubri uſu, quam neminem ex profeſſo tractaſſe ſcripſit Joh. Ant. von der Linden, ut merito inter Medicinæ deſiderata reponatur, *in Manuductione ad Medicinam* a Chr. Gunth. Schellammero *ad introduct. Conring. annexa p. 91.*

Aeromeli, ἀερόμελι, id eſt *mel aereum*; Epitheton mellis, vel quod ex *aeris rore* factum eſt, unde mel roſcidum, Droſomeli, dicitur Aldrov. *de inſect. l. 1. c. 2.* Apes quoque αἰθερίου νέκταρος ἐργάτιδες, ætherei nectaris opifices dicebantur a Poetis græcis, vel quod faucibus & organis reſpirationis medeatur, teſte Dioſcoride. Vide *& not.* Keuch. *ad Samonic. p. 147.*

Aerophobia. Aeris timor generaliter phreniticis adſcribitur. Cælius Aurel. *Acut. morb. lib. 3. cap. 12.*

Aeroſis, ἀέρωσις, eſt ſanguinis attenuatio & in halitus reſolutio, pro ſpirituum vitalium continuatione & flammæ vitalis pabulo, ex Gal. *l. 11. Meth. med. 3.* Hujus *ſubtiliationis* & quaſi rarefactionis pro nutrienda flammula vitali cauſſam ſtatuit Charlton. *d. l. §. 3. aerem* in pulmones inſpirando attractum, conſimili prorſus modo, quo per folles inſufflato *aere* flamma in lignis promtius accenditur. Quod paradoxon prolixius deductum *in Oecon. anim. Ex. VIII.* num adeo firmis nitatur rationibus, ut aſſenſum mereatur, ventilavimus *in Dogmat. noſtr. p. 583.*

Æruginoſa bilis, ἰώδης χολή. Vide *Bilis*.

Ærugo, ἰός (quæ vox Græca etiam aliorum tallorum rubiginem ſignificat,) *Viride Æris*, eſt *rubigo æris*, vel cupri; guſtantibus acrem qualitatem offerens, digerendi, depaſcendi, & corrodendi non teneram modo, ſed & duriorem carnem, vim habens. Gal. *l. 9. de S. Fac.* Eſtque vel nativa, vel factitia. De utraque legatur Dioſc. *l. 5. c. 91. 92.* Rul. & Iohnſ. *in Lex. Chym.* Schroder. *Pharm. l. 3. cap. 12.* De *Ærugine* factitia ſive *Ære viridi* parando videantur Junken *Lexico Chymico Pharmaceut. Part. I. p. 8. 9.* Sed & Latinum *Ærugo* aliis adjungitur metallis. Ita *Ærugo* ferri & plumbi legitur apud Fallop. *tr. de comp. medic. c. 11. Tom. I. Op. p. 149.*

Ærumna eſt ægritudo animi cum labore conjuncta. Fernel. *Phyſic. l. 6. c. 12.*

Æryſipelas plane vitioſe ſæpius legitur pro *Eryſipelas* in *Tom. I. Oper.* Petr. Mich. de Calderia.

Æs, χαλκός, idem quod *Cuprum*, eſt metallum ignobilius, durius plumbo, mollius ferro, conſtans portionibus ſulphureis, mercurialibus, & ſalinis, quamvis hoc negare velit Frid. Hofm. *Clav. ad Schrod. d. l.* Enimvero video, quid obſtet, quo minus ſalinas etiam concurrere portiones quis credat, præſertim ſi vera eſt hypotheſis Vvilliſii & aliorum, quod ſal rebus & corporibus naturalibus compactionem, ſoliditatem, nec non pondus & durationem largiatur, *de Ferment. c. 2. & 3.* Cur *Cyprium æs* vocetur, vide Joh. Rhod. *ad Scribon. n. 16.* Appellatur & *Philoſophicum*, de cujus viribus vide *Th. Chym. Vol. I. p. 631.* A Chymicis *Æs Veneris* nomine exornatur. Species varias *æris* recenſet Rul. *in Lex. Chym. v. g. Purum* ſive *nativum rubrum* ab omnibus aliis metallis liberum: *Æs*, quod excoquitur ex pyrite, h. e. marcaſita, item ex aliis ſpeciebus, ex nonnullis terræ generibus, luteis & purpureis, chryſocolla & cæruleo etiam, unde & varia a coloribus epitheta obtinuit, Rubeum, Flavum, Cæruleum, Nigrum. Item *Æs caldarium*, abſtractum, reſiduum. *Æs uſtum* ſive *crematum* fit ex æreis clavis compoſitis cum ſulphure & ſale, aut etiam alumine in vaſe fictili. Dioſc. *l. 5. c. 41.* Gal. vocat κεκαυμένον χαλκόν, & habet vim adſtringendi & cicatricem inducendi, præſertim ſi lotum fuerit, *l. 9. de S. Fac. & alibi*. De modis parandi *Æs uſtum* variis legatur Iunken *d. l. p. 10. ſeq. Squama æris*, λεπὶς τοῦ χαλκοῦ, ejuſdem eſt virtutis. *Æris flos*, χαλκοῦ ἄνθος dicuntur *ſquamæ ex ære* fuſo & in alias fornaces translato, flatu crebriore excuſſæ, ut docuit Plin. *l. 34. H. N. c. 1.* Hippocrati ſimpliciter ἄνθος dicitur, *de morb. l. 2. XXXIII. 21. ſeqq.* adde Rhod. *not. ad Scribon. n. 34.* Non eſſe confundendum cum *Chalcantho* monet idem *n. 31. Panes ærei* dicitur maſſa *æris* in fornacibus per fuſionem cocta & parata. Æs etiam genera-

 lius

lius accipitur quandoque, denotans quamcunque mineram metallicam, quæ in fodinis reperitur, vulgo *Erb*, item illud metallum mixtum, e quo monetæ cuduntur. Rul. In Spagyrici *Æs Hermetis* vocatur corpus illud imperfectum in magiſterio Lapid. Philoſ. nondum præparatum, ſicut eſt initio. Dicitur alias Pulvis Solis, Caput corvi, Terra citrinata, Continens & Contentum, Plumbum noſtrum, Leo viridis &c. Confer. ad Lagnei *Har-* [illegible] *IV. p. 710. ſeqq.* Imo ibidem ipſe Lapis Philoſophicus *Æs* vocatur. *p.* 727.

Æſalo, αἰσάλων, eſt nomen avis minoris quidem, nihilominus inter accipitres vel falcones referendæ, ob ſingularem celeritatem & audaciam inſidiandi vulpi per quandam antipathiam. Dicitur & *Merillus*, *Smerillus*, cujus deſcriptio videatur in Aldrovandi *Ornitholog. l. V. c.* 5.

Æſchos, αἶσχος, *deformitatem* ſignificat, præſertim corporis, vel membri cujuſdam, Legitur apud Hipp. 1. *de artic. t.* 64. Cauſam deformitatis monſtroſæ Paracelſ. ſtatuit, eſſe deficientem naturam in diſgregatione debita maſſæ ſeminalis poſt conceptionem, *l.* 3. *de morb. inviſib. Deformitatis* in facie mentio fit apud Scrib. *n.* 184.

Æſchromytheo, αἰσχρομυθέω, i. e. *turpia & obſcœna loquor*. De deliris uſurpavit Hipp. *l.* 3. *Epid. ægr. XI. poſt ſtat. peſt. l.* 4. *VII.* 8. Galen. *c.* 1. *prorrh.* 27. Vide Foeſ. *p.* 14.

Æſchropoieo, αἰσχροποιέω, ſignificat *turpia facio*, ſive artes turpiter dehoneſto, Hipp. *de arte in princip.*

Æſtas, θέρος, dicitur pars anni calidior & ſiccior utplurimum, quando Solis radii vertici noſtro propiores vim ſuam potentius exerunt. Si autem veri ſimilis fuerit, ſudores multos expectandos eſſe docet Hippocr. 3. *aphor.* 6. *Æſtatis morbos* recenſet idem 3. *aph.* 13. & 21. In ſpecie meminit quartanarum febrium *æſtivarum* 2. *aph.* 25. Quod purgatio per vomitum inſtituenda ſit *æſtate*, docet 3. *aph.* 4. verum neque perpetuum eſſe, recte monet Valleſ. *in ann.* neque etiam rationes ſat gravis ſunt momenti. Æſtas quoque Hippocr. dicitur θερινὴ ὥρα, 4. *de R. V. I. A. t.* 1. Vide Foeſ. *p.* 268. Dieter. *n.* 390. Legi quoque merentur, quæ de *Æſtatis* origine & naturali conſtitutione egregie diſſeruit Linden. *Ex XI.* §. 169. *ſeqq.* Ænigmatice quoque *Aeſtas* refertur inter nomina Lapidis Philoſoph. *Vol. IV. Th. Chym. p.* 727.

Aeſtates, Plin. *l.* 28. *c.* 12. vitia cutis ab aductione Solis, Mercur. *de Decorat. c.* 8.

Aeſtheſis, *æſtheterion*, *æſtheticos*, *æſthetos*, αἴσθησις, αἰσθητήριον, αἰσθητικὸς, αἰσθητὸς. Vide infra *Senſus*, *Senſorium*, *Senſificus*, *Senſibilis*.

Aeſtimatio, τίμησις, quid hoc vocabulum in genere ſignicet, ex aliis quoque Lexicis notum eſſe poteſt. Placuit vero D. G. Ern. Stahlio P. P. celeberrimo in Fridericiana Illuſtri in forum Medicum transferre, *æſtimationem* geminam ſtatuenti, unam *partium*, alteram *læſionum*. Per illam intelligit accuratum λογισμὸν ſive conſiderationem motuum vitalium ſenſationis, conſtrictionis & relaxationis, &c. per hanc vult intellectam varietatem graduum læſionis & corruptionis ſive deſtructionis, quemadmodum prolixius hæc legere licet *in quodam Propemptico Inaugurali ad Dn. Lud. Frid. Gualtheri Diſput. de Inflammationis Pathologia.*

Aeſtphara eſt incineratio carnis, vel ſubſtantiæ corporis. Dorn. in *Diction. Parac.*

Aeſtuarium vocatur inſtrumentum, in quo longurius ab igne candens concluditur, & ita applicatur partibus nimia frigiditate languentibus, Paræus *l.* 25. *Chir. c.* 13. Aliud quoque *æſtuarium* ſudatorium totum hominem excipiens deſcripſit Palmarius *de morb. contag. l.* 1. *c.* 17. *p. m.* 37.

Aeſtuatio, καῦσις, idem quod *Ardor*, vel *Exæſtuatio*, quam excitat materia quædam ignea, vel acris; eſtque effectus efferveſcentiæ, vel accenſionis. Ita *Aeſtuatio* ſequi dicitur uſum purgantium fortiorum a Fallop. *de med. ſimpl. purg. c.* 3. *Tom. I. Oper. p. m.* 23.

Aeſtus, καῦμα, idem quod *Ardor*, *Uſtio*. Extenditur ad quoslibet fervores, ſive ſint externi a ſole, pharmaco, igne, ſive interni a febribus & inflammationibus, in qua ſignificatione legitur apud Hippocr. 4. *aph.* 65. & *aph.* 13. quamvis hunc locum Galen. generaſius expoſuerit, per *æſtus* intelligens & febres, & aeris fervores, & cauteria, & eſcharas, *in comm.* In priori ſignificatione ſumtum occurrit *l. Epid. ſect. III. t.* 6. Hinc *æſtas æſtuoſa* dicitur & *l. de ſal. diæt. t.* 4. *æſtati* hic tribuitur effectus, quod faciat *æſtuoſa* corpora & ſqualida, καυματώδη καὶ αὐχμηρά. Junge Foeſ. *Oec. p.* 329. Dietr. *Iatr. n.* 452. Linden. *Ex XI.* §. 183. 189.

Aetas, ἡλικία, refertur inter res naturales ad ſanitatis & morborum generationem ſymbolam ſuam conferentes. Eſt vero *ætas* nihil aliud, quam aliqua vitæ periodus & ſpacium mobile, quo hominis temperamentum vitale evidentem ſubit mutationem. Et hæc ratio eſt, quod, quemadmodum ſanitas variat ſecundum *ætatum* differentias, (unde *ætatem* ab *ætate* diſtinguere oportet, ex *l.* 6. *Epid. ſ.* 8. *t.* 29.) ſic etiam diverſis in *ætatibus* diverſi quoque oriantur morbi; & cuique *ætati* ſui ſint morbi familiares, quorum catalogum ſigilla-

gillatim recenſet Hippocr. 3. *aph.* *a.* 21. *ad* 31. Junge Dieter. *n.* 375.

Aethale, αἰθάλη & αἴθαλος, vide *Fuligo*. Legitur apud Hipp. *l.* 1. *de morbo mul.* CXXVIII. 10. & Gal. *l.* 2. *de præſ. ex pulſ. c.* 7. Adde Foeſ. *pag.* 9.

Aether, αἰθήρ, late dicitur *cælum*, vel *dium* ſupra aeris regionem infimam exiſtens, nubibus inclufis, ut patet ex Hippocr. *l.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 20. ubi ſerenitatem ſupra aerem & nubes expanſum ſignificat, Gal. *com. ad h. l.* Hodieque a nonnullis *Aether* habetur pro principio quodam univerſali conſtitutivo corporum naturalium, quod intime ſeſe inſinuat in atomos materiales; & ab ejus majori minorive copia & potentia vires corporum naturalium deducere conantur, nimium quantum hoc commento ſibimetipſis blandientes & placentes; nec fortaſſis per hoc intelligendum, quam Spiritus mundi.

Aethes, ἀήθης, Lat. *inſolens*, *inconſuetum*, uſurpatur de ſputo, 1. *Prorrh. com.* 3. *t.* 30. quamvis Foeſ. exiſtimet, legendum eſſe εὐήθεα, ex loco parallelo *Coac. t.* 350. Vid. Foeſ. *p.* 7.

Aethiops, αἰθίοψ, quod nomen præter ſignificationem cognitam, a regione Africæ, quando hominem in Æthiopia natum denotat, a Chemicis translatum occaſione coloris nigricantis ad proceſſum quendam & medicamentum, *Aethiops minералis* dictum e Mercurio vivo & ſulphure vel floribus hujus inter ſe mixtis diverſa proportione & accenſis ad conflagrationem ſulphuris uſque paratum, cujus meminit Theod. Mayerne *in form. Part.* 1. *Praxeos Medicæ annexis*, & occurrit *in Pharmacop. Pateana*; quamvis & apud alios abſque igne, ſola tritura & agitatione, ſub alia tamen proportione in mortario vitreo cum piſtillo fieri poſſe legatur. Utrumque modum etiam propoſuit Iunken *d. l. p.* 11.

Aethna dicitur ignis ſubterraneus, inviſibilis, ſulphureus, vel potius bituminoſus, qui lapides ſub montibus adurit in carbones Gagati perſimiles, reſina & bitumine quodammodo plenos, ut carbonum ex ligno vice nonnulli populi utâtur. Alias montem Siciliæ ignivomum proprie *Aethnam* vocari ex Geographicis conſtat. Ita & Spiritus ignei, & meteora ignea, hominis igne flagrantis, vel alius rei forma apparentia *Aethnici* dicuntur. Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Dict. & Lex. Chym.*

Æthollices, αἰθολίκες, aliis αἰθαλίκες, dicuntur *puſtulæ* in ſuperficie corporis ortæ fervidæ, ab αἴθω, *uro*. Meminit earum Hippocrat. *de humid. uſ. X.* 5. ubi Latinus Interpres *in edit. Linden.* expreſſit per *Dothienes* ſive *Furunculos*. Adde Foeſ. *p.* 10. Varias acceptiones recenſet Erotianus *in Lex. Hipp.* Galenus, qui legit αἰθόλικες *in Lex. Hipp.* cyclos definit in cute coeuntes, qui ita dicantur ab αἴθειν, *urere*, & hinc derivat αἰθολυκώδεας, quæ his ſimile quid notant & ab aliis αἰμάλωπα appellantur.

Æthya, αἴθυια, vide *Mergus*.

Ætia, αἰτία, αἴτιον, vide *Cauſſa*.

Ætiologia, αἰτιολογία, quæ etiam vocatur medicinæ pars *Pathologica*, in qua non ſolum cauſſæ morborum, ſed & morbi ipſi & ſymptomata pertractantur. Gal. *l. introduct. c.* 7. Verum de hoc vocabulo vide meam ἐπίκρισιν *in Dogmatibus P. II. c.* 1. *d.* 1. *p.* 106.

Aetites, ἀετίτης, vocatur *lapis* quidam interminus pretioſos pertinens, alio, dum quatitur, intra ſe ac velut in utero prægnans lapide, qui *Collimus* dicitur, coloris vel albicantis vel gallæ ſimilis, vel ſubrutili, vel nigricantis. Differentias hujus lege ſis apud Schroder. *Pharmac. l. c.* 8. *n.* 1. *Aquilæ* dicitur *lapis*, quia in aquilæ nidore periri creditur, ad promovendum partum. Aldrov. *l.* 1. *Ornith. c.* 1. De viribus alias partum promovendi, vel etiam cohibendi, pro diverſitate applicationis, ſi vel brachio ſiniſtro vel coxæ alligatur, aut imponitur, legatur, Dioſcorid. *l.* 5. *c.* 161. & Guiliel m. Menens. *Aurei Velleris l.* 2. *c.* 1. *in Theatr. Chym. Vol. III. p.* 387. quem uſum etiam fabuloſum judicavit Dan. Ludovici *Differt.* 1. *Pharmac. p.* 789. De mira vero facultate fures deprehendendi, ſi quis pane conditum offerat, cujus etiam meminit Dioſcorides, recte judicat Fr. Hoffman. *in Clav. ad Schroder. loc.* quod ſapiat fabulam; quid? ſi adderemus ex Chiocco *Muſ. Calc. ſect.* 3. *p.* 322. vel præſtigias, aut ſuperſtitioſum quid a pio Chriſtiano omnino alienum, & propterea reſpuendum.

Aetoma, ἀέτωμα, ſignificat *ſupremam partem domus*, triangulari forma, in altum ſublatam, & culmen ædium. Legitur apud Hipp. 3. *de artic. c.* 23. Gal. *in Comm. ad h. l.* Jung. Aldrov. *d. l.* Foeſ. *p.* 6. Dicitur alias & δετὸς, *vinctum tecti*, Lat. *Teſtudinatum*.

Affectio, *Affectus*, πάθος, πάθημα, ab *afficiendo* dictum, de multis effertur rebus, ſed in medicina receſſus, in ſtatum p. n. qualeſcunque illi fuerint, *Affectus* ſive *Affectiones* utplurimum nuncupantur. Gal. *l. de cur. rat. per S. M. c.* 3. quamvis in Græco vocabulum διάθεσις habeatur *comm. in Hipp. de iis*, *quæ in med. t.* 1. *l.* 3. *de L. Aff. c.* 4. Nonnulli pro majori ſubtilitate vocab. *Affectus* ad diſpoſitionem morboſam, quæ eſt in fieri vel ἐν χέσει, referunt: Vocabulum vero *Morbus* ad factam, firmam & ſtabilem impotentiam naturalem,

lem quæ eſt in ἕξει. Gal. *l. de diff. ſympt. c.* 1. & *l.* 1. *de L. A. c.* 2. E contrario ſunt ex recentioribus, qui *Affectionem* & verbum *Afficere*, *Affici*, etiam rebus ſecundum naturam, videlicet Sanitati, Cauſſis, & Accidentibus ejuſdem applicare non dubitarunt; ſiquidem *Afficere* nihil aliud eſt, quam in aliud corpus agere, aliudque alterare; & *Affici* idem, quod ab alio pati & mutari. Præter has ſignificationes non infrequens quoque eſt acceptio vocabuli *Affectus* pro motibus & *perturbationibus* vel paſſionibus *animi*, quibus non modo profundius anima noſtra affici, & veluti concuti videtur, quoties eas patitur, ſed & quarum magna vis eſt *afficiendi* & mutandi ſanguinem & ſpiritus, & per hos totum corpus, ut non immerito inter cauſſas potentiores procatarcticas ſanitatis & morborum referri ſoleant ac debeant. De quibus legi merentur, quæ ſcripſit Charlton. *Ex VIII. Patholog.* & Th. Willis *tract. Anim Brut. P.* 1. *c.* 8.

Affectus Implicatus, *Magnus*. Vide *Implicatus*, *Magnus*.

Affectus Præcordialis, *Melancholicus*, *Flatulentus*, *Mirachialis*. Vide *Hipochondriaca*, *Melancholia*.

Affenicum eſt *Anima*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Affeos, pro *Aphros*, ἀφρὸς, id eſt, *Spuma*. Iidem.

Affidra, h. e. *Ceruſſa*. Iidem.

Affion, idem quod *Opium*. Dicitur & *Offium*. Eſt & nomen Electuarii, ab Indis Orientalibus in Bantam parati ad excitandam ferociam, ut & ſtimulum Venereum propter *Opium*, quod ingreditur, ita dicti; Ex Joh. Jac. Sahr. *Itiner. Ind. Orient.* notarunt Naturæ Curioſi *Ephem. A. II. Obſ.* 69.

Afflatus, ἐπίπνοια vel *Adflatus*, dicitur, quando aura vel vapor aliud corpus cum violentia quadam veluti percellit. Ita de ſerpentibus dicitur apud Scribon. *num.* 165. Item de vento: Rod. *in Lexic. Scribon.*

Afflictio dicitur ægritudo animi cum vexatione corporis conjuncta. Fernel. *Phyſiol. l.* 6. *c.* 12.

Affodius, aliis, *Afudius*, *Afrodius* epitheton Serpentis, vel plane ejuſdem cum *Hæmorrhoo*, vel maxime ſimilis, & occurrit apud Arduynum *de Venen. l.* 6. *c.* 8. vide Aldrov. *Hiſtor. Serp.* & *Drac. l.* 1. *c.* 5.

Afformas, i. e. *Vitrum*. Rul. & Iohnſ.

Affuſio, πρόχυσις, quid ſignificet, notum eſt, videlicet liquoris alicujus in aliam rem infuſionem. Aliquando vero concretive ſumitur & reſpondet Græco παρέγχυμα. Vide *Parenchyma*. Gal. *Introd. c.* 9. Interdum etiam pro *Suffuſione* ſive *Cataracta oculi* accipitur, uti videre eſt apud Foreſt. *l. XI. Obſ.* 30. *Schol.*

Afra avis, vide *Struthiocamelus*.

Afrob eſt *Plumbum noſtrum*, *corpus immundum*. Rul. & Iohn. *in Lex.*

* *Agalactia*, ἀγαλακτία, lactis inopia, aut defectus, aut etiam lactis abundantia: ſumpto *a* priv. vel intens.

Agalactos, ἀγάλακτος, apud Hippocr. dicitur fœmina, quæ *ſine lacte* eſt poſt puerperium, propter ſiccitatem naturalem, ob quam etiam menſes parcius fluentes ante imprægnationem habuit; *de natur. puer. XL.* 19. 20. ad quem textum junge *Notam* Jac. Sonii *Aphor.* 40. videatur & Hipp. *lib.* 1. *de Morb. Mul. XCIX.* 6. Mirum, quod hoc epitheton Foeſ. *in Oeconom. Hipp.* omiſerit.

Agallochum, ἀγάλλοχον, idem, quod *Lignum Aloes*, ξυλαλόη, eſt lignum exoticum pretioſum, ex Arabia atque India advectum, ſaltem in fruſtis, & quidem raro, magnis punctis & venis variegatis maculatum, ponderoſum, amarum, ſuaveolens, ſi accendatur, adſtringens. De cujus viribus & uſu vide apud Dioſcor. *l.* 1. *c.* 21. Schroder. *l.* 4. *cl.* 1. *n.* 13. Fr. Hofm. *in clav. ad h. l.* qui adhuc dubitat, num *Agallochum* veterum idem ſit cum *Ligno Aloes* Officinar.

* *Aganoblepharon*, ἀγανοβλέφαρον A. Cœlio *l.* 7. *c.* 7. dicitur cum palpebris inter ſe coaleſcentibus, oculus aperiri non poteſt; ſeu cum palpebræ cum albo oculi cohærent. Aganoblepharos autem, græce ἀγανοβλέφαρος ſignificat blanda ſupercilia, & blandos oculos habentem ex aganos, ἀγανὸς, blandus, & blepharon βλέφαρον palpebra.

Agape, ἀγάπη, communiter ſignificat *Amorem*, *Dilectionem*, vide *Amor*. Specialiter vero etiam cibationis quædam ſpecies hoc nomine appellata fuit, v. g. *Merenda* & *Veſperna* Fr. Bonamic. *de Alim. l.* 3. *c.* 40.

Agar Calcem ſignificat. Iohnſ. *in Lex.*

Agaricum, ἀγαρικὸν, dicitur fungus albus, trunco laricis adnatus. Eſtque duplex, Mas & Fœmina. Dioſcorid. incertus ex aliorum ſententia ſcribit, eſſe radicem ſilphii ſimilem, non tamen denſam, ſed rariorem, *l.* 3. *c.* 1. De *Agarici* hiſtoria, viribus, & uſu vide Dioſc. *d. l.* Schroder. *l.* 4. *cl.* 3. *n.* 403. Fr. Hofm. *in clav. ad h. l.* Rolfink. *de purgantib. ſect.* 1. *art.* 1. *c.* 1. Freitag. *Auror. Med. l.* 2. *c.* 28.

Agathon, ἀγαθὸν, communiter *Bonum* ſignificat, h. e. præſtans, commodum, utile. Et in hac generali ſignificatione *Bona*, quæ in rerum natura continentur, alia animi ſunt, alia corporis,

ris, alia fortunæ, ſivæ externa, nec præter hæc ullum aliud bonorum genus excogitari poteſt, verbis Galen. *orat. ſuaſ. ad artes c. 6.* In ſtrictiori ſignificatione vero apud Hippocr. ἀγαθὸν denotare *firmum*, ſtabile, certum, ac *perpetuum*, teſtatur idem Galen. *c. 2. de fract. t. 31.* Junge Foeſ. *p. 1.* Dieterich. *n. 2.*

Agelæos, ἀγελαῖος, idem quod ἀγοραῖος, epitheton *panis*, qui gregarius, vilior forenſis, *venalitius*, *cibarius* Latine vocatur. Gorr.

Agens, *Agere*, δρᾷν, ἐνεργεῖν, quid communiter ſignificet, ex aliis conſtat Lexicis. Idem quod *Operari*, *Afficere*. Dicitur de eo, quod motum ex ſeipſo habet. Opponitur τῷ *pati*, πάσχειν, quod motum obtinet ex alio, Gal. *l. 1. de L. Aff. c. 3.* Ita medicamenta dicuntur *agere* in corpus noſtrum, ad differentiam alimentorum, quæ magis *pati*, quam *agere* creduntur. Gal. *l. 3. de Temp. c. 4.* Inter *agens* & *patiens* juſta debet eſſe proportio. *Th. Chym. Vol. IV. p. 387.*

Ager, ἀγρὸς, quid proprie ſignificet, pueri e Vocabulariis norunt. Tropice *Ager mineralium* vocatur *Aqua* a Dorneo *Genealog. mineral. c. 3. in Th. Chym. Vol. I. p. 571.* *Ager Chymicus triplex* recenſetur a Nicol. Flamello *in Annot. d. l. p. 778.*

Agerafia, ἀγηρασία, h. e. *Inſeneſcentia*. Gal. *l. de Marcor. c. 2.* & *ageros*, ἀγήρως, homo dicitur, qui *ſenii eſt expers*. ibid.

Ageratus, *lapis*, ἀγήρατος, dicitur ſpecies lapidis vilioris, quo coriarii olim uſi ſunt, & ſutores calceamenta expoliverunt, facultatis mixtæ, adſtringentis & digerentis. Meminit ejus aliquoties Gal. *l. 9. de S. F. l. 6. de C. M. S. L. c. 3. &c.*

Ages, ἀγὴς, idem, quod ἀγοστὸς, *volam manus* ſignificat Gorr. *ex Heſychio*.

Ageuſtia, ἀγευστία, ſignificat *jejunium*, quando aliquis nihil guſtat de cibo vel potu, quamvis non occurrerit nobis in lectione Medicorum Græcorum. Videantur vero *Lexico-graphi Græci*.

Agglutinatio duplicem habet ſignificationem, unam propriam, & idem ſignificat, quod *Glutinatio*, κόλλησις, ἐπικόλλησις, προσκόλλησις quando corpus unum alteri per *glutinum* jungitur; alteram impropriam, quando beneficio ſucci nutritii fit *Appoſitio* vel *Additio* novæ carnis, v. g. in ulcere, Gal. *l. 3. M. M. c. 10.* Hinc *Agglutinans* medicamentum προσκόλλημα, κολλητικὸν, dicitur, quod ad ulceris ſanationem requiritur, & debet eſſe ſiccans, vel adſtringens, *l. 5. c. 1.* vide *Additio*.

Aggregatum, hodiernis Phyſicis & Chymicis uſitatiſſimum eſt epitheton corporis ex minimis, vel homogeneis, h. e. ejuſdem ſpeciei, vel heterogeneis, ſeu diverſarum ſpecierum corpuſculis conſtans, & unum quantum contiguitate coagmentatum, non habito reſpectu ad quale, aut eſſentiale illarum atomorum ſive molecularum. Differt a *Mixto*, quod immediate ex principiis materialibus conſtat, adeo firmiter per contiguitatem conjunctis, ut vel difficillime vel prorſus non ſeparari queant. A *Compoſito*, quod ex mixtis componitur, & facilius diſſolvi poteſt. Hanc *Aggregationis* & *aggregativi* motus notitiam ad veram corporis mixti vivi & in ſpecie humani ceu ſubjecti Medici theoriam maxime neceſſariam eſſe, probe etiam inculcavit D. G. E. Stahl. *in Diſſert. de Temperamentis c. 1.*

Agitatio, vide *Vibratio*. *Agitatio* humorum per purgantia producta non ſufficit ad purgationis effectum, Fallop. *tr. de purg. ſimpl. c. 3. Tom. I. Oper. p. m. 15.* *Agitationes*, quæ manibus, baculis, vaſorum commotione fiunt, ad ſolutiones concretorum magnopere neceſſarias & experientia confirmat, & recte notavit D. D. Bohn. *Diſſert. Chymico-Phyſ. 1. §. 25.*

* *Aglie*, ἀγλίη apud Hippocr. exp. ſubalba cicatrix in oculis, ἡ ἐν ὀφθαλμοῖς ὑπόλευκος οὐλή.

Aglia, ἀγλίη, Hippocratis vox, quam Galenus *in exegeſi* interpretatur ſubalbam in oculo cicatricem, vel compactum in eodem humorem.

Agloſſoſtomographia, ἀγλωσσοστομογραφία, h. e. deſcriptio oris ſine lingua, quod perfecte loquitur. Titulus eſt libri a Jac. Rolando de Bellegad. ſcripti & in Lat. verſi a Car. Reigero. *Eph. Nat. Cur. Ann. III.* Junge Bonetum *Medic. Septentr. l. 2. ſect. 18. c. 23. p. 460.*

* *Aglyces*, ἀγλυκὴς expers dulcedinis, amarus. Theoph.

* *Agme*, ἀγμὴ & ἄγμα. Vide *Fractura*.

Agnata, vel *Adnata*, ἐπιφυόμενα, dicuntur Gal. duplicia: Quædam plane familiaria propriaque conſpiciuntur, tum plantarum, tum animalium naturis: ut lana, pili, cornua: Item ova, fœtus, fructus arborum quodammodo huc referri poſſunt: quædam non omnino talia, ut viſcum, fungi & ſimilia, ſi quæ diverſæ plane naturæ alii corpori vegetabili vel animanti *adnaſcuntur*. Gal. *l. 11. de S. Fac.* §. *Ovorum facultas*.

Agnata, *Tunica*. Vide *Adnata*.

Agnina ſcil. membrana dicitur *Amnios* tunica, teſte Barthol. *l. 1. An. c. 36. p. 301.* Videantur & lectu dignæ D. Caroli Drelincourtii *Caſtigationes de Tunica Agnina Lugduni editæ*.

* *Agniſticos*, ἁγνιστικὸς luſtrandi expiandique vim habens. Expiationes autem, luſtrationeſque olim veteres adhibebant etiam in nonnullis morbis, quorum originem, quia hæc neque humana ratio-

ratione intelligi, neque his remediis ſanari poterant, ad Deos referendam putabant. Ita apud Hipp. l. de morbo ſacro hunc medici Diis tribuebant: in quo graviter ab eo reprehenduntur.

* *Agnodes*, ἀγνώδης, urticeus, frutex quidam in arborem aſſurgens, quem latini vocant viticem: ab ἀγνός, caſtus, quoniam matronæ in Theſmophoriis caſtitatem cuſtodientes, his foliis cubitus ſibi ſternunt; Dioſc. l. 1. c. 136., & ex eo Plin.

Agnoea, ἄγνοια. Vide *Ignorantia*.

Agnus, vide *Ovis*.

Ago, ἄγω, i. e. *Duco*, pro *Educo*, Hipp. 1. *aph.* 21. 23. 4. *aph.* 2. & 4. Vide Dieter. *num.* 6. Scrib. *n.* 133. 188.

Agoge, ἀγωγή, duplicem habet ſignificationem, generalem & ſpecialem. Secundum illam denotat *ordinem*, *viam*, rationem & ductum, totum rei ſtatum & tenorem, vitæ rationem ac inſtitutum. Ita de morbi tenore uſurpatur ab Hippocr. *l.* 7. *Epid. IVI.* 16. Pro curandi regula ſumitur, a Gal. *l.* 2. *de cur. rat. ad Glauc.* c. 3. Secundum hanc vero denotat *aeris ſtatum* vel παράστασιν, ut *l.* 1, *Epid. ſ.* 1. *tract.* 8. Junge Foeſ. *Oec. p.* 3.

Agon, ἀγὼν, vide *Certamen*. Alias *Agon*, ἀγὼν, ſignificat *ſummum vitæ periculum*. Unde verbum *Agonizare* & *ægri agonizantes* dicuntur, qui ex ſuperante jam morbo & natura proſtrata animam efflaturi de proximo ſunt. Jureconſulti vocantur *Conſtituti* aut *poſiti in extremis*, *Laborantes in extremis*. Vide Zacch. *Quæſt. Medico-Leg. l.* 2. *tit.* 1. *q.* 19. *n.* 6.

Agonia, ἀγονία, *ſterilitatem* in utroque ſexu ſignificat. Verum vocabulum hoc minus uſitatum, quamvis ἄγονος adjectivum, *ſterilis*, etiam reperiatur. Vide *Gonimos*.

Agonia, ἀγωνία, *angorem* ſignificat, & verbum ἀγωνιᾷν juxta Gal. *l.* 2. *de ſympt. cauſſ. c.* 5. *ad fin.* affectum animi compoſitum ex ira & timore; illa quidem ſanguinem & ſpiritum foras agente, & fundente, hoc vero utrumque ad vitæ principium & interiora, cum refrigeratione eorum, quæ in ſummo corpore ſunt, reducente & contrahente. Derivatur ab ἀγὼν, *certamen*, lucta. Unde & ἀγωνία *certamen* quandoque ſignificat. Vide Henr. Stephan. in *Theſauro Græco-Lat.* Vide & infra *Angor*. Hoc vocabulum *Agoniæ* ulterius declaravit Helmont. *tr. de Ideis morboſ. n.* 9. dicens: *Agoniam* non eſſe colluctationem ſolius ſpei & timoris, ſed etiam iræ & metus, iræ & diſſimulationis, ſpei & iræ, odii & timoris, ſpei & triſtitiæ, &c. Ad ſummam *Agonia* ſignificat in genere colluctationem diverſorum affectuum animi inter ſe contrariorum. Jung. Leonth. Fuchſii *comm. ad Gal. l.* 2. *de ſympt. cauſſ. c.* 8. *p. m.* 124. *b.* ubi egregie vocabulum hoc explicavit per trepidationem ante certamen ex ira & metu mixtam. Iræ motus a ſpe victoriæ dependet: Metus ex timore, ne ab adverſario vincatur.

Agoniſtice, ἀγωνιστικῶς, *certatorie*. Adverbium hoc occurrit apud Gal. *l. de maraſmo c.* 8. & dicitur de uſu aquæ frigidiſſimæ largiori in ſtatu febris eryſipelaceæ acutioris, ita ut aqua certare debeat adverſus ſanguinis fervorem acriorem. Poteſt etiam commode aliis remediis potentioribus applicari.

Agoniſticon, ἀγωνιστικόν, vocatur aqua *frigidiſſima* apud Ægin. *l.* 2. *c.* 30. citante Gorræo *in def.*

Agonos, ἄγονος, *ſterilis*, cui opponitur γόνιμος, fœcundus. Vide *Gonimos*.

Agoræos, ἀγοραῖος, *forenſis*, *venalis*; Epitheton panis vilioris: Idem, quod ἀγελαῖος, ſignificans, de quo paulo ſuperius.

Agoſtus, ἀγοστός, vocabulum hoc Poetis magis, quam Medicis uſitatum, ſignificat extremam manum interiorem ſive *volam*, vel *manum cum ulna & radio*, quia ulnis & brachiis manibuſque ſimul complectimur aliquid & ad nos adducimus. Gorr. *in def. p.* 3. Vide *Ages*.

Agreſta, ὀμφάκιον, *Omphacium*, dicitur ſuccus ex uvis immaturis, quæ Gr. ὄμφακες vocantur, expreſſus, colatus, inque doliis repoſitus, & vaſe clauſo aſſervatus. Schrod. *l.* 4. *cl.* 2. *p.* 201. Hinc paratur ſyrupus de *Agreſta* Offic. Notetur ob ſaporis ſimilitudinem oleum ex olivis immaturis expreſſum *Omphacinum* dici.

Agreſten dicitur *Tartarus acidus lapillatus*. Procedit enim omnis acetoſitas ex ſalibus de minera vitriolata, *Fragm. ad. tr.* 5. *de Tartaro*.

Agreſtis, ἄγριος, primum in genere dicitur de omni vegetabili, quod ſponte abſque cultura in campis, pratis, & ſylvis enaſcitur, & ita opponitur τῷ ἡμέρῳ, h. e. hortenſi, domeſtico per culturam enato, apud Gal. *l.* 6. 7. & 8. *de Simpl. fac.* Deinde etiam prædicatur de morbis quibusdam gravioribus & vehementioribus & ſignificat *ferum*, ut, ἄγριος λειχὴν, h. e. *agreſtis lichen*, id eſt *fera* impetigo, *l.* 6. *de C. M. S. G. c.* 2. *in fin.* & Gorr. ſcabiei quandam ſpeciem, ἀγρίαν, i. e. *feram*, appellari dicit, quæ cito ſerpit, & exulcerationem concitat, certoque anni tempore revertitur, aſperior omnibus aliis & curatu difficilior. Imo & de hominum indole moribuſque uſurpatur τὸ ἄγριον, *feritas*, apud Hipp. *l. de A. L. & Aq. LIII.* 11.

* *Agrielæa*, ἀγριελαία, oliva agreſtis, ſeu oleaſter

ſter. Dioſc. 1. 138. ponitur & adiective *agrie-læon*, & ſignificat ex oliva agreſti confectum, vel oleaſtrinum, puta medicamentum.

* *Agriocardamum*, & lepidum, ἀγριοκάρδαμον, & λεπίδιον dicitur a quibuſdam *herba*, Iberis: apud Ægin. quaſi naſturtium agreſte; Ætio dicitur *cardamine*.

* *Agrioſelinon*, ἀγριοσέλινον apium ſilveſtre. V. Dioſcor. 1. 78. Mattiol. Tourn.

Agricultura, γεωργία, quid ſignificet, ex aliis Lexicis jam conſtare debet. Quis inve-nerit, videatur in Th. Janſ. de Almeloveen *Rer. Inv. Onomaſt. p.* 2. Ejus uſum pro ſani-tate conſervanda ſingularem quotidiana ex-perientia ſatis teſtatur, ut non opus ſit alle-gare teſtimonia.

Agrippæ, quaſi *Ægrippæ*, ab ægro partu dicuntur, quorum in naſcendo non caput, ſed pedes primi exierunt, & inter partus dif-ficiles hic merito referuntur; imprimis, ſi brachia ſurſum porrigant ſupra caput, ubi plerumque fœtus vita periclitatur in anguſtiis, dum diutius in medio ventre ſive pectore ſub axillis conſtrictus ſubſiſtere cogitur. Dici vo-lunt Etymologi ab *ægritudine* ex *pedibus*. Vi-de Gell. *l.* 16. *N. A. c.* 16. & Non. *c.* 19. *Agrip-pini partus* obſervatio quoque habetur apud Joh. Nic. Binninger. *Cent.* 1. *Obſ.* 53. *p.* 59.

Agroecopyrrhoneios, ἀγροικοπυῤῥώνειος, dici-tur *Philoſophus*, *Pyrrhonius*, *agreſtis*, h. e. adeo rudis, crudus & craſſus ex *Scepticorum* numero, ut ne ſuos quidem affectus agnoſce-re fateatur. Gal. *l.* 4. *de diff. pulſ. c.* 2. adde Foeſ. *p.* 3.

Agronomos, ἀγρόνομος, epitheton brutorum in agris paſcua quærentium, vide *Hylonomos*.

Agrophon, ἄγροφον, idem, quod ὄρειον, *montanum*, Gal. *in Exeg. voc. Hippocr.* no-tante Foeſ. *d. l.*

Agrumina, cæpe, porrum &c. Capivac. *pract. lib.* 3. *c.* 2.

Agrypnia, ἀγρυπνία, vide *Vigiliæ*. *Pervi-gilium*.

Agrypnocoma, ἀγρυπνόκωμα, idem quod *Coma vigil*, notante Blancardo *in Lexic.* qua vero autoritate nixus ſit, inquirere nolumus.

Agyion, ἀγυῖον, expoſuit Galen. per *imbe-cille*, *debile*. Uſus hoc vocabulo Hippocr. *l.* 1. *de morb. mul.* XLII.8. de Embryonibus. Alias ſignificat *mutilum*, membris carens, præcipue manibus & pedibus. Heſychius expreſſit per ἄναρθρον. Derivatur ab α privativo & γυῖον, *membrum*. Quæ ſignificatio cur non ad illum quoque locum Hippocratis applicari poſſit aut debeat, non video rationem. Sane ipſe contextus hoc videtur velle, quando Prin-ceps ibidem recenſet quaſdam cauſſas abor-tus præmaturi, antequam plenarie formatus adhuc fuerit.

Agyrtæ, ἀγύρται, olim, teſte Platone *l.* 2. *de Republ.* dicebantur illi *circulatores*, arioli, & *præſtigiatores*, qui ante januas divitum ſti-pem petituri oppidatim quæſtus cauſſa oberra-bant, & divina quadam virtute, carminibus & ſacrificiorum myſteriis ſe morbos inflige-re, inflictos quoque curare; & ſi quid ſce-leris a divitibus, aut eorum proavis eſſet commiſſum, id magica ſacrificiorum celebri-tate, ſuffimentorumque odore expiare, eorum-que inimicos, tam ſontes, quam inſontes carminibus oblædere poſſe gloriabantur. Lang. *l.* 1. *ep.* 33. & *l.* 3. *ep.* 6. Verum hodieque *A-gyrtæ* vocantur omnes Pſeudo-Medici & Cir-cumforanei, qui congregata coactaque mul-titudine pharmaca aliqua oſtentant, eaque prædicantes divendunt, miſere ſimplici popu-lo imponentes, ut eſt apud Henr. Steph. *in Indice Theſauri ſui celeberrimi*, voce ἀγύρτης. Italis *Cerletani*, *Montambanci* vocari, teſtatur C. Hofm. *com. ad Gal. LL. de V. P. num.* 1017. Horum hodieque tanta ſolet eſſe farrago, ut merito deploranda ſit conditio Artis Medi-cæ in ſe ἐπιφανεστάτης, & ſingularis doni a Deo hominibus conceſſi, quod a tot fla-gellis conſpurcetur. Ex omnibus enim vitæ ſtationibus, etiam deſperatiſſimi quique, quo-rum profligatiſſima vita eſt, in campos Me-dicinæ audaciſſime inſiliunt &

Fingunt ſe Medicos quivis Idiota, Sacerdos,
Judæus, Monachus, Hiſtrio, Raſor, Anus,
Miles, Mercator, Cerdo, Nutrix, & Arator. Et
Ambubajarum collegia, Pharmacopolæ,
Raſtricolæ, Molitor, Piſtor, Agaſo, Faber.

quin etiam (proh Deum immortalem!) ip-ſe *Carnifex*. O deplorandam Magiſtratum le-nitatem, qua impune de corio humano lude-re conceſſum; qua datur ita temere ſævire in humana viſcera! O inexcuſabilem diſſimu-lationem & conniventiam Superiorum! Pax!

Ahius, i. e. *Sal foſſile*, Rul. & Johnſ.

Ahuſal eſt *Arſenicum*, *Sulphur*. Iid.

Aidris, αἴδρις, *inſcium*, ignarum, ſignificat; cui opponitur ἴδρις *gnarus*, ſciens, peritus, a verbo ἴσημι, ſcio. Hipp. *in Ep.* 23. *ad Da-maget. n.* 340. Democrit. *ad Hipp. de nat. hom. n.* 3. Vide Foeſ. *Oec. p.* 9.

Aio,

Aio, ἀίω, ſignificat apud Hipp. *audio*, percipio, & legitur *l.* 2. *de Morb. II.* 18.

Aipathia, ἀπάθεια, h. e. *perpetua patibilitas*, ut ἀπάθεια, *impatibilitas*. Hanc ſtatuere in Medicina, abſurdum eſſe judicat Galen. vel quiſquis Autor fuerit Artis Medic. *c.* 8. & cum eo C. Hofman. *in Apolog. pro Gal. l.* 3. *c.* 10. *D.* & *c.* 11. *F.* ne confundantur duæ partes Medicinæ principes, Conſervativa, & Curativa. Alibi tamen ſano ſenſu eam quoque admitti poſſe, & quidem ſub parte ὑγιεινῇ exiſtimat hic *Inſtit. Med. l.* 4. *c.* 1. §. 5. Dum enim quotidiano victu refarcire opus habet, quod ob ſubſtantiæ fluorem ſingulis diebus decedit, profecto curat lapſum parvum. Quid? quod ſi totum hominem a nativitate morbum vere dixiſſe Democritum *in epiſt. ad Hippocr.* ſtatuunt eruditi, an non hoc modo locum inveniet *Aipathia*?

Aiſſo, ἀίσσω, i. e. *irruo*, *prorumpo*, ut & ἀίσσομαι, quod idem ſignificat. Utroque uſus Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. LXIII.* 4. & *LXV.* 6. Vide Foeſ. *Oec. p.* 14.

Aitruad Arab. idem, quod *Antimonium* Fallop. *tr. de met. & foſſil. c.* 29. *Tom. I. oper. p.* 332.

Akibot ſignificat *Sulphur*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Akon *cotem* ſignificat, de qua ſuo loco. Rul.

Ala æquivocum eſt vocabulum. Quid communiter ſignificet, ex aliis notum eſt Dictionariis, videlicet geminum inſtrumentum ad volandum volatilibus proprie competens. Gr. πτέρυξ, πτερύγιον. Vide *Pteryx*, *Pterygion*. In Anatomicis vocabulum *Alæ* variis corporis partibus attribuitur. Ita locus ſub humero concavus multis glandulis & exterius pilis ſcatens, oppoſitus loco ſuperhumerali ſive epomidi dicitur *Ala*. Gr. μασχάλη, μασχαλίς, Latine etiam *Axilla* nuncupatur. Hipp. 2. *de artic. c.* 66. Gal. *in com. ad h. l. Hipp. de glandul. II.* 20. 21. Eſt ad recipiendos humores opportunus locus, ubi etiam quandoque fœtor oritur, *fœtor alarum* dictus, Gr. δυσωδίας μασχάλαι, *com.* 2. *de hum. t.* 1. Porro *Alæ* etiam dicuntur de *naſo*, ſuntque tenuia cartilaginea que corpuſcula utique naſi lateri a parte inferiori adnata, quæ etiam *Pinnæ* appellari ſolent, Gr. πτερύγια. Ita & partes auris utriuſque exteriores capiti annexæ *Alæ* appellantur, πτερυγώματα, Gal. *Introd. c.* 10. *Pulmones* quoque ab Hippocr. *Coac. t.* 400. in tres alas πτέρυγες dividuntur, ſupernam, mediam, & infernam, quæ alias Lobi appellari ſolent. In ſinu muliebri ſub labiis deliteſcentes *Alæ* vocantur Anatomicis, πτερύγια ἢ πτερυγώματα, Rolfink. *de part. genit. P. II. c.* 38.

Alabandicus lapis, ἀλαβανδικὸς λίθος & ἀλαβάνδινος, eſt lapis ſubniger & flavus, pellucens quaſi ſegmentis quibuſdam aut fiſſuris diſcriminatus. Ad purpuram magis inclinare dicit G. Agricola *l.* 1. *de nat. foſſil. p. m.* 172. Hinc etiam *Carbunculus Alabandicus* appellatur a Chiocco *in Muſ. Calceol. ſect.* 3. *p.* 389. Idem refert hunc lapidem inter illos, qui id ardentes fornaces conjecti fluunt & liqueſcunt. Hinc ſpeciem vitri dixit Fallop. *de met. & foſſil. c.* 6. *Tom. I. pag.* 279. Naſcitur in Curia ad *Alabandam* & in ea Mileti. Agricola *l.* 5. *pag.* 273. ex Plin. *l.* 36. *c.* 8. Tritus pilos nigros efficere dicitur. Gorr. *in def.*

Alabari *Plumbum* ſignificat. Ruland. *in Lex.*

Alabaſtrites, ἀλαβαστρίτης, vel *Alabaſtrum*, dicitur lapis candidus notiſſimus ab Agricola inter marmora relatus, *l.* 7. *de nat. foſſil.* Cui tamen dicam ſcripſit C. Hofm. *Paralip. Offic. c.* 72. quia eſt non minus fragilis, quam ulla terra figulina. Unde *Marmor incoctum* vel imperfectum ſaltem dici poſſet, juxta Schroder. *Pharmac. l.* 3. *c.* 8. Fr. Hoffmannus *Clav. ad h. l.* tres conſtituit *Alabaſtri* ſpecies, unam candicantem, alteram cum maculis nigris, & tertiam in ruffo candicantem, quæ propterea a Dioſcorid. *l.* 5. *c.* 153. *Onyx* appellata fuit. Huic uſto & cum reſina & pice excepto virtus diſcutiendi duritiem, ſtomachi dolores levandi, & gingivas reprimendi cum cerato ab eodem tribuitur. Junge Chioc. *Muſ. Calc. ſ.* 3. *p.* 390. *ſeq.* Unguentum de *Alabaſtro* in Officinis eſt uſitatiſſimum in dolore capitis tollendo commendatum. De *Alabaſtro glaciali* legatur Imperatus *l.* 24. *Hiſt. Nativ. c.* 13. 14. Ἀλάβαστρον quoque ſecundum Gorræi deſcriptionem eſt vaſculum ex levi & lubrica materia efformatum, ſervandis odoribus maxime conveniens, quod utplurimum ex ſolidiſſimo & frigidiſſimo lapide conficeretur. Id quia propter lævorem ſuum non facile poteſt teneri manibus, ſed dilaberetur, hoc nomen ſortitum ab ἀστερητικοῦ, & τῷ λαβεῖν, capere. Gorr. *in def. Alabaſtri* quoque vocantur quinque folia viridia, e quibus flores roſarum exſurgunt, quorum duo barbata, duo vero veluti imberbia ſunt, Tabernamont. *l.* 3. *Stirp. Hiſtor. c.* 10.

Alacab, i. e. *Sal Ammoniacus*. Rul.

Alacuoth dicitur Arb. ille, qui in coitu Venereo ſimul excernit alvum ob reſolutionem ſpi-

ſpirituum, Avic. *l.* 3. *fen.* 20. *tr.* 1. *c.* 49.

Alafi, id eſt, *Sal alkali*.

Alafort idem ſignificat. Ruland. & Iohnſ. *in Lex.*

Alafreg eſt ſpecies *Ceruſſæ*. Ruland. & Iohnſon.

Alababar, h. e. *Plumbum*. Rul. Iohnſ. vero ſcripſit, ſignificare *Calcem*.

Alabatibis, id eſt, *Lapis Rubeus*. Ruland.

Alaia, ἀλαία i. e. *cæca* & *inconſpicua*. Epitheton tabis, quæ orta eſt, quando in medullam fluxio facta fuit, Hipp. *l. de Loc. in Hom.* XIX. 8. ubi quidem in Græco ἀλαὴ habetur, nihilominus in verſione Latina legitur *occulta ac inconſpicua*. Recte igitur animadvertit Foeſ. reponendum ἀλαία; quia ἀλαιὸς, vel ἀλαιὸς, vel ἀλαὸς dicitur *cæcus*, qui ìnaniter aliquid inveſtigat, aut gradiendo aberrat, uti Heſychius explicavit. Vide Foeſ. *p.* 26. & Galenus *Lex.*

* *Alalcterion*, ἀλαλκτήριον, idem quod ἀλεξητήριον, auxilium, remedium, depulſorium, propulſatorium: ab ἀλάλκω depello, propulſo.

Alamandina refertur inter gemmas vel lapides, & dicitur fieri ex cœlo & terra Martis a Ger. Dorneo *de Gemmar. ſtructura* in *Th. Chym.* *Vol.* I. *p.* 487. Haud dubie vero intelligendus lapis *Alabandinus*.

Alanſuta, Epitheton *venæ*, quæ olim ſecta fuit contra fœtorem oris, ſita intra mentum & labium inferius, Avic. *l.* 1. *fen.* 4. *doct.* 5. *c.* 20.

Alaris, ſive *Aliformis*, πτερυγοειδὴς, dicitur de diverſis partibus. Vide *Aliformis*.

Alaſalet, i. e. *Armoniacum*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Alaſtar, i. e. *Æs uſtum*. Iidem.

Alaſtor, ἀλάστωρ, dicitur homo *facinoroſus*, maleficus, exitioſus, pernicioſus, ad Hipp. *l. de morb. ſacr.* IV. 41. Plura de hoc vocabulo vide apud Foeſ. *d. l. p.* 26.

Alaſtrob, juxta Ruland. *plumbum*; ſecundum Iohnſon. vero *calcem* ſignificat.

Alathar dicitur *minerale*, inter *atramenta* pertinens, & generatur ex majoribus granis atramenti, & accipit vim ferream, eritque rubeum aut croceum, quemadmodum deſcribitur ab Avicenna *de conglutinatione Lapidum*, *in Th. Chym.* IV. *p.* 885. *ſeq.*

Alatus, πτερυγώδης, dicitur apud Hippocr. de iis, quibus ſcapulæ retro prominent; & extant veluti alæ avium, eſtque ſignum tabis periculoſum, ob vitioſam thoracis conformationem anguſtam. *l.* 3. *Epid.* *comm.* 3. *t.* 70.

Adde Galen. *in comm. ad h. l.* item *ad l.* 1. *Epid. comm.* 1. *t.* 18. & *l.* 6. *Epid. c.* 3. *t.* 13. item *l.* 2. *de Temper. c.* 6. & *l. de cauſſ. morb. c.* 7. Aretæum *l.* 1. *c.* 8. Vide & Foeſ. *Oec. p.* 540. *ſeqq.* Porro proceſſus quoque duo oſſis cuneiformis in capite ſive ſphenoidis vocantur *alati* a Gal. *l. de oſſib. c.* 1.

Alauda, κόρυς, κόρυδος, κορυδαλὸς, κορυδαλλὶς vocatur avicula notiſſima duplicis generis; *criſtata*, & non *criſtata*. Illa quoque dicitur *Galerita*. Utriuſque uſus eſt commendatus in cibis & medicina. Ejus deſcriptionem prolixiorem cum uſu lege apud Aldrov. *l.* 18. *Ornithot. c.* 10. *ſeqq.* In colicis doloribus laudari, teſtatur Keuchen. *ad Seren. p.* 221. *Alauda* quoque appellatur piſcis quidam ſaxatilis, duplicis pariter generis: *Criſtata*, & non *criſtata*, carnis ſubſtantiæ *Galeritæ* ſimilis; cibus nullius fere pretii, de qua videatur Rondelet. *l.* 6. *de piſc. c.* 21. 22. & Aldrovand. *l.* 1. *de piſc. in fin.*

Alaurat, i. e. *Sal nitrum*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Alazon, ἀλαζὼν, *oſtentatorem* & *jactatorem* ſignificat in Ethicis, qui ſe ſimulat probum & multiſcium. Legitur vero apud Hipp. *l. de morb. ſacro* II. 3. & derivativum ἀλαζονικὴ, hoc eſt, *quod jactationem præ ſe fert*. *l. de Medico* IV. 9 vid. Foeſ. *p.* 26.

Alba Pituita, vide *Leucophlegmatia*.

Alba Terra, dicitur *Lapis Philoſophicus*, i. e. compoſitum ex Mercurio & Sulphure. *Th. Chym. Vol.* IV. *p.* 721. 727. 729. 749.

Alba Vitiligo, vide *Vitiligo*.

Albadara, eſt nomen Arabicum *oſſiculi ſeſamoidei*, primo pollicis articulo ad metatarſi oſſis caput appoſitum *majuſculi* [ad differentiam ſecundi ſecundo pollicis articulo ſubſtrati], forma & magnitudine piſi majoris decorticati &c. Barthol. *Anat. ibell.* 4. *c. ult.*

Albagiazi Arab. dicitur *Os ſacrum*, teſte Fallop. *Expoſ. de Oſſib. c.* 22. *Tom.* I. *p.* 515.

Albanum, i. e. *Sal urinæ*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Albara, idem, quod *Leuce*, *Morphea*, Vitiligo. Walth. *Sylv. Med. p.* 1059. *ſeqq.*

Albaras, eſt *Arſenicum*. Rul. & Iohnſon. *in Lex.*

Albatio, idem, quod *Albificatio*, terminus eſt Spagyricus, pertinens ad tranſmutationem metallorum; præſertim cupri in argentum. Vocatur & *Elixir ad Lunam*, *Tinctura ad Lunam*: item *Atrinçar*. Formulas plures videre

 licet

licet apud Paracelſ. *in Manuali primo*, & apud alios. B.Rolfink. vanitatibus his nullam tribuit fidem, *l.* 6. *Chymiæ c.* 13. Dicitur & *Dealbatio*. Rul. & Iohnſon deſcripſerunt. *Albationem*, quod fit deſtructio corporis per ci-nefactionem, ſive combuſtio in cineres. Vide & Libav. *S.Ch. Arc.l.* 4. *c.* 15. 16. In negotio Lapidis Philoſophici aqua ſpiritualis ſecunda vocatur *Albificatio*, vel *Dealbatio*, cui opponitur *Rubificatio*, de quibus obſcuritatibus ænigmaticis legi poterit Senior *de Chymia*, *in Th. Chym. Vol. V. p.* 201. *ſeqq.*

Albedo, in Spagyricis de lapide Phil. dicitur, quando cum Mercurius dealbatur, fit; Sulphur album Philoſophicum incombuſtibile, continens in ſe venenum. Quod ſplendore marmori eſt ſimile, quod invidi *Ethelia* vocant, & Auripigmentum & Tincturam; quia ſolum ſulphur eſt, dealbat. Laurent. Ventura *de Lapid. Philoſ. c.* 27. *Theatr. Chym. Vol. II. p.* 292. Idem ergo eſt, quod *Albatio*. Plura de *Albedine* inquirantur etiam in reliquorum dicti Theatri Voluminum Indicibus.

Alberick, id eſt, *Album Æris*. Ruland. & Iohnſ. *in Lex.*

Albi, i. e. *Sublimati*. Iidem.

Albificatio, vide *Albatio*.

Albor, λευκότης, idem, quod *Albedo*, quid in genere ſignificet, notum eſt. In ſpecie dicitur de *Albumine*, de quo p. p. *Albor* quoque vocatur *urina*. Ruland. & Iohnſ. *in Lex.*

Albora, ſignificat apud Paracelſum *mixtam ſcabiei malignæ ſpeciem*, ex tribus Morphea, Serpigine, & Lepra, *l. de ulcerib. c.* 24.

Albot notat *Crucibulum*. Rul. & Iohnſ.

Albotar, eſt *Ceruſſa*. Dicitur & *Albubar*, item *Alfitas*. Rul. & Iohnſ.

Albotim, *Albotai*, *Albotra*, *Albuhen*, *Altilibat*, ſunt Synonyma, *Terebinthinam* ſignificantia. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Albotis, ſpecies morbi, quæ Græce *Τέρμινθος* dicitur. Vide *Terminthos*.

Albugineus humor oculi, Latino-barbara appellatio. Vide *Aqueus humor*. *Albuginea* quoque dicitur *Teſtium tunica* immediate eorum ſubſtantiam ambiens a colore albo, ceu nervea; craſſa, & valida. Barthol. *Anat. l.* 1. *c.* 22. Alii ad innominatam oculorum *tunicam* hoc Epitheton applicant, uti fecit Blancardus *in Lex. Med.*

Albugo, λεύκωμα, eſt affectus oculorum, & quidem corneæ eorum tunicæ, quando macula quædam alba in illa, ex condenſatione humoris impacti, vel propter cicatricem vulneris ulceriſve, vel propter viſciditatem crudam ipſius humoris, oritur, viſum quodammodo lædens. Differt a *Nubecula*, νεφέλιον, vel ὀμίχλῃ, dura craſſitie, Æginet. *l.* 3. *c.* 22. Generaliter utraque ſpecies *Cicatricum* ἐλκῶν nomine comprehenditur. Senn. *M. Pr. l.* 1. *p.* 3. *ſ.* 2. *c.* 16.

Albula, æquivocum eſt. *Albulæ*, Ἄλβουλα, vocantur aquæ aluminoſæ mirum in modum adſtringentes, & vulneribus medentes, Galenus *l.* 8. *M. Med. c.* 2. quin & Rhetiæ mons nivibus jugiter obſitus, hoc nomine *Albulæ* indigitatur. Eſt & Epitheton Tiberis, fluvii Italiæ, ex Apennino monte Romam fluentis. *Albula* etiam maculam in oculis ſignificat, & ita idem eſt, quod *Albugo* apud Ingraſſiam & Paracelſum, *Manual. II.* Piſcis quoque aliquis vocatur *Albula*, in Lacu Tigurino, inter cibos bonos laudatus, de quo legatur Aldrovand. *l.* 5. *de Piſc. c.* 53. *ſeq.*

Album, λευκὸν, de variis dicitur rebus. In Officinis cum Epitheto *Græcum* dicitur de *ſtercore canino*, cujus præparationem tradidit Libav. *S. A. Ch. l.* 4. *c.* 28. *fin.* aliam *in Alchym. Pharmac. P. II. c.* 11. *in Tom. II. Oper.* *Album nigrum* vocari ſtercus murium ſ. Muſcerdam ſcripſit Etmuller. *in Collegio ad Schroder. Tom. I. operum edit. noviſſ. p.* 795. *b.* In Anatomicis *Album oculi* vocatur *Tunica Adnata*; de qua ſuperius. In Phyſicis etiam idem eſt, quod *Albumen*, de quo mox. In Chymicis *Album* notat *Ceruſſam*, vel ſimpliciter vel cum epitheto *Hiſpanicum*, notante Fallop. *de metall. ſeu foſſil. c.* 28. *Tom. I. p.* 330. *Album* ſumitur pro *Albatione*, *Albedine*, hoc eſt, *Tinctura Tranſmutatoria* metallorum, Paracelſ. *Manuali I. Album* vel *Candidum* quoque tribuitur, tanquam epitheton, variis compoſitionibus medicamentorum, v. g. *Unguentum Album ſine & cum Camphora. Emplaſtrum Album coctum*. Galen. *l.* 2. *de C. M.S.G. c.* 14. Uſurpatur quoque de *Menſtruis Albis*, Hippocr. *t.* 4. *Epid.* 13. 5. Vide *Albus*.

Albumen, λεύκωμα, λευκὸν, dicitur humor vel liquor in ovo lentus, vitellum undique cingens & ambiens. Vocatur Anaxagoræ ὀρνιθὸς γάλα, hoc eſt, *Lac avis*, Latine *Album ovi*; *Albor*, Scribon. *n.* 24. 26. Rhod. *in Lexic. Ovi candidum*, *Albugo*, *Albumentum*. Craſſitie variat, dum ad obtuſam ovi, acu-

tam-

tamque partem liquidus, in aliis craſſiùs vi-ſitur. De ejus hiſtoria vide Harveum *de Gen. Anim.* *Ex. XII.* & *LX.* Uſus illius in foro Medico magis externus, ad paranda collyria & anacollemata, quia habet vim refrigerandi, agglutinandi, & adſtringendi, quam internus; quamvis Hippocrates febricitantibus exhibuerit *albumina* 3. vel 4. ad refrigerandum & egerendum. Hippocr. *l.* 3. *de Morb.* *XXX.* 12. Vide Schroder. *Pharm. l.*5. *p.*319.

Albarnum, ligni pars exterior cortici vicinior, mollior, & albidior. Dodon. *pempt.* 1. *l.* 1. *Hiſt. ſtirp.*

Alburnus, λευκίσκος, nomen piſciculi vilioris æſtimationis, carne molli & parum pingui præditi, de quo videatur Aldrov. *l.*5. *de piſc. c.* 37.

Albus, λευκός, præter notiſſimam coloris candidi ſignificationem piſcem denotat apud Salvianum, qui Gesnero *Capito Lacuſtris* dicitur, dura carne, & difficilis coctionis, ut ita omnium piſcium ferme ſit viliſſimus. Aldrov. *d. l. c.* 55.

Alcaheſt, vide *Alkaheſt*.

Alcali, vide *Alkali*.

Alcaol, eſt *Lac acetoſum*, vel *Mercurius*. Rul. & Iohnſ.

Alcar, ἄλκαρ, idem, quod βοήθημα, h. e. *auxilium*, remedium. Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* Vide Foeſ. *p.* 30.

Alce, ἄλκη, rectius fortaſſis, quam *Alces*, *Equicervus* aliis, eſt animal quadrupes biſulcum, ad cervi, quo tamen major eſt, naturam accedens, timidum, comitiali morbo obnoxium, adverſus illum tamen morbum ſingulare præbens remedium. Etenim *ungula* illius, præprimis dextri pedis poſterioris, creditur ſpecifica virtute adverſus epilepſiam præcavendo & curando, interne exhibita, & externe amuleti inſtar ſuſpenſa conducere. Quamvis Dudithius *in epiſt. ad Monav. apud Scholtz. epiſt.* 49. fabuloſum dixerit illud πείραμα. Lectu non indigna eſt epiſtola. Sane plurima ſunt vana adhuc in Medicina remedia, quæ tamen experientia putantur eſſe confirmata. Verum experientia vah! quam σφαλερή, teſte Hippocr. *l.* 1. *aph.* 1. De *Alcis* hiſtoria & uſu legatur Aldrov. *lib.* 1. *de quadr. biſulc. c.* 32. Schroder. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 1. Hofm. *in Clav. ad h. l.* Ἀλκή quoque *auxilium* ſignificare, unde ἄναλκες, quod non juvat, ſcribit Erotian. *Onom. p.* 14. *f.*

Alcebris, *vivum* eſt *Sulphur*. Ruland. & Iohnſ.

Alcedo, ἀλκύων, vide *Halcyonia*.

Alcharit, eſt *argentum vivum*. Iohnſ. *Lex. Chym. l.* 2.

Alchazonon, eſt *Lutum Rotæ fabrorum* Rul.

Alchemia, idem, quod *Chymia*, de quo vocabulo infra *in CH.*

Alchien, eſt nomen rei & rebus proprium multorum nominum, & rei, quam Græci vocant σχαρχαχικὶ, ſcilic. præparatio, & vocant illam Medici naturam, diſcretam, præparativam omnium ciborum, & eſt res, quæ virtute ſua attrahit generationem, & & corruptionem, & per eam eſt augmentum. Ita deſcribitur *in l.* 3. *Quartorum Platonis*. *Th. Chym. Vol. V. p.* 128.

Alchitrum, eſt *oleum juniperi*, *pix liquida*: Significat etiam *Arſenicum præparatum* ad abluendum. Rul. & Iohnſ.

Alchymia, vide *Chymia*.

Alchytran, appellatur *fex deſtillationis*. Dicitur & *Alkytran*. Ruland. & Iohnſ. *Alchytran* apud Meſuen eſt ſimplex quoddam medicamentum ad dentes dolentes, cavos & verminoſos. Chymici ſic vocant ſalis ſpeciem, videturque vox illa a Græco χύτρα, *olla*, deſcendere, ut ſit alumen catinorum, ſive ſal in ollis fuſus, aut ex illis fuſoriis extractus. Alii aliter componunt. Libav. *S. A. Ch. l.* 8. *c.* 39.

Alcimam, notat *Antimonium*, ſicut & *Alcoſol*: aliis *Alcoſol*. Rul. & Iohnſ. Dorn.

Alcob, i. e. *Sal Ammoniacus*. Rul.

Alcoſol, eſt *Antimonium*. Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Alcohol, *Alchool*, *Alcool*, *Alkol*, *Alcol*, vox eſt Arabica, de cujus derivatione & ſignificatione vide Rolfink. *Chym. l.* 4. *ſect.* 8. in quam tamen animadvertere non dubitavit D. D. Vvedel. *Pharmac. Acroam. l.* 1. *ſ.* 1. *c.* 3. *p.* 16. 17. aliam ſubſtituens derivationem. Duo diverſiſſima denotat; primum pulverem tenuiſſimum, ac pollinis farinæ tenuiſſimæ inſtar, fere impalpabilem; deinde ſpiritum vini reiteratis deſtillationibus rectificatiſſimum, ut accenſus totus conſumatur, nec feces aut phlegma relinquat. Libav. Schroder. Rolfink. Ruland. Iohn. & alii. Ita noviſſime Iunken varios Alcohol vini parandi modos ex Helmontio, Boyleo, Glaubero, le Mort tradidit & uſum expoſuit *d. l. p.* 13. *ſeqq.* Quamvis recentiores adhuc Chymiatri ad quosvis ſpiritus ſubtiliſſimos & rectificatiſſimos applicaverint. Vid. & D. D. Vvedel.

del. Ph. I. A.F.R.I. 1. ſect.1. c.1. p.7. & Acroam. l.1. ſ. 1. c.3. p.16. Hæc duo tamen diverſa ſignificata in hoc conveniunt, quod ambo ſint tenuiſſimarum partium. Paracelſ. l. 2. de Tartar. tr. 3. c.5. in Schol. ut ita Alcool ſit purior ſubſtantia rei ſeparata ab impuritate ſua. Ruland. Modus parandi dicitur Alcoholiſatio: Producta Alcoholiſata.

Alcol, etiam eſt *Acetum*. Rul. & Iohnſ.

Alcola, idem eſt, quod *Aphtha*, apud Avic. l. 1. ſen. 2. doct. 3. c. 3. Vide *Aphtha*. *Alcola* Paracelſo dicitur Tartarus urinæ, id eſt, excrementum, cujus ſignum eſt *Alcool*, id eſt, Tartarus reſolutus in minutas partes, in ſal reſolutus, & fit multipliciter. Aliquando enim exeunt cum urina granula alba, aliquando videtur in urina, aliquando pruina. Hinc Alcolæ triplex forma, 1. Reſoluta, eaque vel alba, vel rubra. 2. Arenoſa, alba & rubra. 3. Mucilaginoſa, vel viſcoſa. Ab *Alcola* urina dicitur *Alcolita*. Paracelſ. *de Urin. jud.* l. 1. tr. 2. c. 1. 2. 3.

Alcone eſt *Auricbalcum*. Rul. & Iohnſ.

Alcor, eſt *Æs uſtum*, veluti grana. Rul. & Iohnſ.

Alcore, ſignificat *Lapidem* quendam, habentem folia ſimilia argento. Iidem.

Alcuba, eſt *Butyrum crudum*. Iidem. Dicitur & *Alumbair*.

Alcubrid, vel *Alcur*, idem eſt, quod *Sulphur*. Dicitur & *Aluzar*. Iidem.

Alcyonia, vide *Halcyonia*.

Aldabaram, vocantur a Joh. van Horno *Microſcoſm.* §. 59. duo oſſicula ſub pollice pedis poſita & minori fabæ quadantenus ſimilia. Circa quod nomen plura ex Riolano annotata reperies in Nobiliſſ. D. D. Joh. Mauricii Hoffmanni Collegæ & Affinis noſtri honoratiſſimi *Annotationibus ad h. l. p.* 249.

Alecharith, notat *Mercurium*. Ruland. & Iohnſ.

Alechil, i. e. *Tripes*. Rul. & Iohnſ.

Alectorius, ἀλεκτόριος, ἀλεκτορία, lapis dicitur, qui in ventriculis aut hepate galli gallinacei quandoque reperitur, & habet ut plurimum figuram lupini, magnitudinem ejuſdem aut fabæ, colorem vel in cinereo candidum, vel fuſcum, ſed dilutum, interdum cryſtallina ſpecie eſt, ſed coloris obſcuri, fibraſque interdum habet rubras. Gorr. Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Agricola *de nat. foſſil.* l. 6. & prolixius Chioccus *Muſ. Calceol.* ſ. 3. *pag.* 343. *ſeqq.* Guil. Menens. *Aur. Vell.* lib. 2. c. 1. *in Theatr. Chymic. Vol. V. p.* 388. Quod vero dicitur, reddere divites, bellicoſos eum portantes, excitare Venerem, oratoriam tribuere facultatem, amicos conciliare, non obſtante Alberti autoritate, quam defendere conatur Chioccus, omnino nobis fabuloſum & hyperbolicum videtur, cum hujusmodi effectus ſupra naturam ſint lapidum.

Aleimma, ἄλειμμα, vide *Linimentum*. Dicitur & ἄλειφα, item ἄλειφαρ, de quibus mox.

Aleion, ἀλέον, epitheton *aquæ*, ſignificans *conferto imbre collectam* aquam, ἀλέον enim *confertum notat*. Gorr.

Aleipha, ἄλειφα, idem, quod ἔλαιον, *oleum*, adeps, aut *linimentum*. Frequens Hippocrati dictio, v. g. l. 2. *de Morb.* XXVI. 14. l. 1. *de morb. mul.* C.39. CXXI. 6. & alibi ſæpius. Plura vide apud Foeſ. p.27. Galenus *Lexico Hipp.*

Alema, *Aleton*, ἄλημα, ἄλητον, vide *Farina*, idem, quod ἄλευρον. Foeſ. p. 29.

Alembic, notat *Mercur.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Alembicus, dicitur vas illud ad deſtillationem uſitatiſſimum, quod & *Galea*, *Pileus*, *Capitellum*, dicitur, & imponitur vaſis inferioribus, & cucurbitis, ad recipiendos vapores; eſtque duplex, alius *Roſtratus*, alius *Cæcus*. Ille dimittit vapores humidos per roſtrum vel canale in vas recipiens: hic vero ſublimationibus infervit, eſtque etiam in vertice aliquando perforatus, humores adſcendentes emittens. Libav. *Prax. Alchym. in princ.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Jungatur e noviſſimis D. D. Vvedelii *Pharm. Acroam.* l. 1. ſ. 5. c. 1. p. 201. Hoc improbavit Morley *in Collect. Chym. Leidenſ. prolegom.* c. 2. ſtatuens, *Alembicum* potius eſſe nomen cucurbitæ vaſis anguſti colli & fundi capacioris. Num vero Chemicorum priorum celeberrimorum conſentientium ſententias adeo libere liceat rejicere, & ob quam rationem id fiat, nolumus ventilare.

Alembroth, eſt ſpecies *Salis factitii*, qui vocatur *Clavis Artis Chymicæ*, qua corpora, ſi ea referantur, fiunt apta ad transmutationem. Dicitur & interdum *Sal fuſionis*, aut *Sal fixionis*. Varios parandi modos vide apud Libav. *S. A. Ch.* l. 8. c. 38. Vocatur & *Elebrot*, diciturque habere naturam halonitri & aluminis, & extrahi in Cypro ex peculiari terra, in monte Olympo, forma & colore ſanguinis concreti, &c. ibid. *in annotationibus*. *Alemboth* eſt Sal *Mercurii*, vel Sal *Philoſophorum*, & *Artis*. *Alembroth defæcatum* eſt *Sal Tartari*, & magiſterium magiſtrorum. Dorn. *in Dict.* Rul. & Iohſn. *in Lexic.Ch.* *Alembrot* dicitur, eſſe

eſſe vocab. Chaldaic. quod ſignificat Clavem Artis. In tractatulo incerti Autoris Mer fugi dum bibit. *Th. Chym. Vol. IV. p.* 975.

Alenon, ἄλυνον, epitheton *olei amygdalarum*, ut ſcribit Aet. *l.* 7. *c.* 69. citante Gorræo.

Aleore, ἀλεωρή, *munimentum*, præſidium; *ſolatium*; ſignificat, & legitur in Hipp. *Præcept. VI.* 19. Vide Foeſ. *Oec. p.* 29.

Aleſos, ἄλεος, & ἀλεός ſubſtantivum quoque nonnullis videtur, ſignificans *calorem*. Et huc referunt locum Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. XIV.* 6. 8. Unde ἀλεός, vel ἄλεος, *calidus*, & verbum ἀλεάζειν, *calefacere*. Vide Foeſ. *p.* 27.

Ales, ἄλες, frequenter apud Hipp. occurrit, pro ἀλές, *confertum*, *coacervatum* ſignificans. Ita excrementa ἀλέα, *coacervata* legun- tur, *l.* 4. *Epid. XXXIX.* 10. *l.* 7. *XVII.* 8. menſtrua *l.* 1. *de morb. mul. XXXVII.* 12. *l. de Sterilib. III.* 10. uteri ἀλέες, *d. l. XXXVII.* 8. Plura de hoc vocabulo vide apud Foeſ. *p.* 28. 29.

Ales eſt *Sal compoſitum*. Rul. & Iohnſ.

Aleuron, ἄλευρον, *farinam* ſignificat, ab ἀλέω, Hipp. *l. de nat. mul. Cl.* 3. & *l.* 2. *de morb. LXXII.* 2. 3. Unde ἀλευρόσησις cribrum farinaceum. Vide *Creſera*.

Alexandrinum, ἀλεξάνδρινον, ſcil. ἔμπλαστρον, five *Emplaſtrum*, viride, ad extrahendum, cujus deſcriptio habetur apud Celſ *l.* 5. *c.* 19. Gorr.

Alexanthi, i. e. *Flos æris*, item *Altingar*. Rul. & Iohnſ.

Alexaſthai, ἀπέξασθαι, ſignificat *auxilium ferre*, *juvare*. Hipp. *de ſal. diæt. t.* 4. Foeſ. *p.* 28.

* *Alexterium*, ἀλεξητήριον, quodam Amuletum verterunt, at Budæus munimen, & integumentum eſſe potius, quam amuletum ſcribit ut tradit Henr. Steph. in Lex. Alexteria appellantur etiam arcentia, ſubmoventia, & amolientia. V. Gal. in Therap.

Alexipharmaca, *Alexiteria*, ἀλεξιφάρμακα, ἀλεξιτήρια, præter rationem & neceſſitatem a nonnullis diſtinguuntur, quaſi illa dicantur medicamenta venenatarum beſtiarum morbos ſanantia, ex Gal. *l.* 5. *de S. Fac. c.* 18. aut quod cum Gorræo illa inter hæc externa ſignificent. Ludunt etiam, qui ἀλεξιθήρια ſcribunt. Commentum quoque eſt ridiculum apud Blancardum, quando diſcriminis inter hæc duo vocabula rationem deducere a diverſa compoſitione & verbum τηρέω *conſervo* obtrudere non veretur, cum illa terminatio Græca τήριον in multis aliis Græcis nominibus occurrat, & mere ſit paronyma nullam conpoſitionis ſpeciem conſtituens. Neque enim beſtiæ ſervari debent, aut iis auxilium ferri, quod tamen emphaſis vocabuli per θ ſcripti intenderet. Paucis. Sunt Synonyma hæc duo vocabula. Notant vero medicamenta *Alexipharmaca* duplicia: *Generalia* & *Specialia*. Illa, quæ omnibus venenis reſiſtunt, cor, quin potius ſanguinem ſufficienter roborando, ut reſiſtant portionibus malignis & venenoſis, expellendo, ſubigendo, vincendo: hæc, quæ ſpecialiter huic, vel illi, vel iſti veneno reſiſtere creduntur. Occulta utraque agere qualitate hactenus judicatum. Enimvero cum hodieque venenorum vis & efficacia magis innotuerit, quorum quædam ſanguinem & liquorem nervoſum, flammam vitalem & ſpiritus animales nimis fundendo, liquando, diſſipando; quædam illos repente coagulando, putrefaciendo; quædam vero mixto operantur modo. Hinc facile ex natura indicantium & indicatorum colligere licet, quod *Alexipharmaca* alia nimiæ colliquationi & fuſioni reſiſtere debeant, figendo, præcipitando, & ad æquabilem mixtionem & motum reducendo, cujus efficaciæ ſingulare exemplum de Pomo Citrio legi poterit apud Fr. Hoffm. *in Clav. Schrod. l.* 4. *p.* 444. *ſeqq.* alia vero ſpirituaſcentiam & volatiliſationem ſanguinis & ſpirituum, reſolvendo, attenuando & coagulationi, vel congelationi, nec non putredini reſiſtendo, promoveant; alia vero mixta ex utraque facultate operandi ratione, mixtis etiam venenis opponantur. Jungantur *Dogmata noſtra Med. Gen. P. VI. c.* 2. *p.* 715. In quibus vero particulis materialibus non ſolum, ſed & in quo principio formali activo ſingulorum *Alexipharmacorum* virtus ſpecifica conſiſtat, hoc omnino occultum eſt & manet, non minus, quam aliorum medicamentorum.

Alexipyretos, ἀλεξιπύρετος, dicitur de remediis contra febres, ſive *febrifugis* dictis. Scrib. Larg. *n.* 95. quamvis Rhod. *in notis* arguat, potius legendum eſſe λυξιπύρετος, ἀπὸ τοῦ λύειν τοὺς πυρετοὺς, quod *ſinat febres*. Quaſi vero non ambo vocabula, ceu Synonyma tolerari poſſent, cum nil obſtet.

Alexir, dicitur *medicina Chymice præparata*. Rul. & Iohnſ.

Alexiterium, ἀλεξιτήριον, vide *Alexipharmacum*, generalem ſignificatum illi adſcribit tamen Galenus. *in Lex. Hipp.* ἀλεξιτήριον, inquiens, βοήθημα καὶ γὰρ ἀλέξασθαι βοηθεῖν ἐστιν.

Alezaram, eſt *Lotura plumbi*. Iidem.

Alfacta, dicitur *Deſtillatio*. Iidem.

Al-

Alfadidam, h. e. *Scoria Auri*, *Ferri*, *Cupri*, *Cuprum uſtum*. Iidem.

Alfatide, eſt *Sal Ammoniacus*. Rul.

Alfeſera, *Alpheſera*, eſt nomen confectionis, apud Meſuen *in Operib. fol.* 116. *b.* in affecti-bus nervorum ſpaſmodicis a feſera vel pheſe-ra, id eſt radicis vitis albæ, notante Manar-do *ad ill. loc.* non amplius eſt uſitata.

Alfoi, eſt *Sal Ammoniacus*. Rul.

Alfuſa, ſignificat *Tutiam*. Idem.

Algali eſt *Nitrum*. Rul. & Iohnſ.

Algamet, ſignificat *Carbones*. Iidem.

Algema, *Algos*, ἄλγημα, ἄλγος, & dolorem, & morbum, quem *dolor* comitatur, ſignificat. Hipp. 4. *aph.* 11. 6. 7. & alibi paſſim. Junga-tur Foeſ. *Oec. p.* 27. Dieterich. *Iatr. n.*39. Vi-de *Dolor*. Conf. Galenus *Lexico Hipp.*

Algerie eſt *Calx*. Rul. & Iohuſ.

Algeroth, eſt *Mercurius vitæ*. Iohnſ. Schrod. *l.* 3. *c.* 18. In Morleii *Collect.Chy. Leid.c.*57.*proc.* 3. & 4. dicitur *Pulvis Algoreth*, ab Algoretho Medico Veronenſi ita dictus, ex antimonio & mercurio ſublimato paratus, ex Hartmann. *Tyrocin. Chym. c.* 12 item *Succinum Antimonii.*

Algos, ἄλγος vide *Algema*.

Aliani, ſunt *Spagyri palpitantes*. Dorn. *in Dict. Phar.*

Alica, χόνδρος, etiam cum adſpiratione *Halica* (quod vocabulum in genere *Granum* ſi-gnificat) quid proprie ſit, an res factitia, an nativa aliqua ſeminis ſpecies, non adeo planum eſt. Galen. *l.* 1. *de Al. fac. c.* 6. ex tri-tici genere eſſe ſcripſit Plinius *l.* 18. *H.N. c.* 17. & *c.* 11. ſibimetipſi non conſtat. In priori enim loco claris verbis annumerat frumentis vernis, quæ ſunt Milium, Panicum, Lens, Cicer, *Alica*. In poſteriori vero factitium quid e Zea ſtatuit, cujus parandi modum etiam ibidem tra-dit. Nobis placet poſterior ſententia, quod fa-ctitium quid ſit *Alica*, perſuadente hoc ipſo Principe Coo. *l. de Affect.* XLII. 7. ubi alicam & ptiſanam junxit, & inter ſorbitiones for-tiores retulit. Ac videntur Χόνδρος & πτισάνη generalia fuiſſe apud veteres omnium frugum ſiccatarum, decorticatarum, & in grumos tu-ſarum nomina. Num vero modus ille parandi, quem e Conſtantino Cæſare tradidit Gorræus, & ex hoc Henr. Stephan. *in Theſauro*, quod *Zea* in aqua fervente macerata, expreſſa, & gypſo arenaque candidiſſima permiſcetur, & iterum cribro cernitur, ſanitati humanæ conveniens ſit, merito dubitatur, ob gypſi vim noxiam. Dicitur latine etiam *Far*, quamvis Hor. Augen. *l.* 6. *Epiſt.* & *Conf. Medic. ep.* 2. *Tom. I. p. m.* 54. mul-tum inter ſe differre Far, & Alicam ſcripſerit. Foeſius χόνδρον, ſive *Alicam* deſcripſit, quod ex Zea decorticata, & in grana plura contuſa leguminis loco cum juſculis coctum editur, ce-leberrimum, & valde tritum in omnibus morbis, apud antiquos, alimentum. Quæ deſcriptio valde convenit cum uſitatiſſimo noſtro pultis genere.

Alices, maculæ, quæ præcedunt variolas, Campolong. *de Variolis c.* 32.

Alicornu, *Aornu*, i. e. *Unicornu*. Legitur apud Fal-lop. *de metall. ſeu foſſil. c.* 38 *p. Tom. I. Op. p.* 353.

Alienatio mentis, vide *Delirium*.

Alienum, ἀλλότριον, dicitur, cujus præſentia naturæ noſtræ incommodat. Eſtque duplex, quantitate tale, vel qualitate. In ſpecie *A-lienæ caliditatis*, θερμότητος ἀλλοτρίας, ex A-riſtot. Gal. *l.* 2. *de diff. febr. c.* 9. meminit, de-ſcribens, quod ſit externa, non inſita, neque familiaris unicuique, in quo exiſtit. Talis naturæ eſſe calorem febrilem, præſertim in febribus putridis dictis, licet ſubſtantia ab inſito non differat, teſtatur C. Hofm. *de feb.* aliquoties. *Alienum* pro corrupto ſumitur a-pud Scrib. *n.* 201. Celſ. *l.* 7. *c.* 16.

Aliformis, πτερυγοειδής, epitheton proceſ-ſuum binorum oſſis cuneiformis ad palati la-tera occurrentium a ſimilitudine alarum ve-ſpertilionum Barthol. *Anat. libell.* 4. *c.* 8. *p.* 818. ita & par muſculorum maxillæ inferioris *A-lare* vel *Aliforme* dicitur apud eundem *l.* 3. *Anat. c.* 11. *p.* 536. quod Veſalius temporalis muſculi partem eſſe exiſtimavit.

Aligulus, denotat Confectionem. Rul.

Alima, eſt ſpecies *Arenæ* in Aurifodinis, e qua Plumbum fit. Ruland.

Alimentum, τροφή, varias habet ſignificatio-nes, quarum quædam propriæ ſunt. Ex illis latiſſima eſt, quando ſumitur pro omni eo, quod ad alendum corpus quaqua ratione ne-ceſſarium eſt. Et ita coincidit cum vocabulis, *Victus*, *Dieta*, complectiturque cultum corpo-ris, veſtitum, habitationem & ſimilia. *Stri-ctior* eſt, quando ſignificat rem cibariam, vel cibos potuſque, & ita amictui contra diſtin-guitur. Ita accipitur 4. *aph.* 24. Horum na-turam conſiſtere in τῷ *Vinci*, quemadmodum Medicamenti in τῷ *Vincere*, cum grano ſalis accipiendum eſt, cum & alimenta virtute pol-leant operandi & ſuo modo vincendi, ſicuti medicamenta aliquid pati debent a noſtro ca-lore. *Alimentorum* optimorum determinatio eſt impoſſibilis. Referuntur enim ad varia indi-

vidua,

vidua. Vide Caſp. Hofm. l. 5. Inſtit. Med. c. 5. §. 4. ſeqq. Dogm. noſtra Med. Gen. Part. V. c. 2. d. 2. p. 596. ſeqq. Strictiſſimè ſignificationes ſunt, quando de chylo, ſucco nutritio, ipſis corporis partibus appropriando & aſſimilando, imo & de ſanguine ipſo, ſumitur *Alimentum* τροφή. Confer, ſi placet, Foeſ. p. 625. Dieter. n. 841. 845. Linden. Ex. XIII. §. 205. ſeqq. Latine dicitur & *Nutrimentum*, de quo etiam infra in NU.

Alindeſis, ἀλίνδησις, ἀλινδὸς fuit corporis exercitatio, quando oleo delibuti ſeſe in pulvere volutabant. Hipp. l. 2. de diæt. XLII. 15. l. 3. XIV. XXVI. 35. l. de Inſomniis VI. 11. Unde & loca, ubi equi ſe volutare ſolent, ἀλινδήθρα dicta ſunt, ex Scholiaſte Ariſtoph. in Ranis. Legatur Lang. l. 1. ep. 32. adde & Foeſ. Oec. p. 30.

Alinthiſar, idem, quod *uvæ procidentia*. Walther. Sylv. Med. p. 1611.

Aliocab, eſt *Sal ammoniacum*. Dicitur & *Alemzadar*. Dorn. Rul. & Iohnſ.

Alipanos, ἀλίπαντος, ἀλίπαντον, ab α privativo & λιπαίνειν *pingueſcere*, dicta ſunt de iis, quæ pinguedinis ſunt expertia, & ſicca medicamenta externa, unde & Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 15. ἀλιπῆ vocavit, quæ cruentis protinus vulneribus imponuntur; ad reprimendam inflammationem & accelerandam conglutinationem, ex Celſi l. 5. c. 19. Opponuntur Emplaſtris λιπαροῖς quæ pinguia recipiunt, unde & idem Celſus *Lenia* appellavit. Vide Lang. l. 1. ep. 77.

* *Aliapaſma*, eſt pulviſculus, qui oleo commixtus ad inhibendos ſudores plurimum valet ab ἀλείφω inungo. Blanc. in Lex.

Alipili dicebantur Balneatorum miniſtri alarum pilos volſella evellentes. Ant. Fumanell. de Baln. p. p. princip.

Alipta, παιδοτρίβης, ille olim dicebatur, qui *athletas ungebat*. Unde & locus ille, ubi hoc fiebat, *Alipterium* vocabatur, teſte Lang. l. 1. ep. 51. Meminit *Aliptarum* Gal. com. 1. de artic. t. 62.

Aliſteles, *Alizeles*, dicitur *Sal Armoniacum*. Ruland.

Alitura, θρέψις, idem, *Nutritio*. Vide infra ſuo loco. Blancard in Lex. Apud Gellium occurrit.

Alkaes, eſt *ſubtilis pulvis alchochos*. Ruland. in Lex.

Alkafial, eſt *Antimonium*. Rul. & Iohnſ. in Lex.

Alkaheſt, *Alcaheſt*, vocabulum Arabicum vel barbarum, de cujus origine & ſignificatione nihil certi conſtat. Dicitur; *Quaſi Alcali eſt*. Significat vel Sal *univerſale*, quod trium regnorum, Mineralis, Vegetabilis, Animalis, climata pervadit, centra ſpecierum Macrocoſmi referat; ſingularique prærogativa, violata omni reactionis lege, dum agit, immutabile manet, vitalis naturæ, ac ſpecifica dos, uti ſatis quidem ſpecioſe, (modo in rei veritate exiſteret tale Sal) deſcripſit Rolfink. Chym. in art. ſ. red. l. 5. ſ. 1. art. 2. c. 2. Vel notat Mercurium peculiariter præparatum in medicinam hepatis ad cuſtodiendum illud ab hydrope & omnibus ejus ſpeciebus, quæ ex hepate veniunt, uti deſcripſit ex Paracelſ. l. 2. de virib. membror. princip. c. 6. Iohnſ. in Lex. Chym. l. 1. ubi plura legi poſſunt, quemadmodum & apud Helmont. tr. Poteſtas medicam. & alibi, qui etiam loco Mercurii Tartari ſalem volatilem admittit, in tract. de febrib. alibi vero veram liquoris *Alcaheſt* præparationem occultam permanſuram uſque ad mundi confuſionem docet ceu a Deo reſervatam, de Lithiaſ. c. 8. n. 2. Hujus liquoris ſubtiliſſimi & ſpirituoſiſſimi vires eſſe, extrahere ſulphur etiam ex mineralibus vult Polemann. Myſterii Sulphuris Philoſ. t. 11. in Th. Chym. Vol. VI. p. 650. imo eſſe univerſale ſolvens, perenne & immutabile, quod reducit omne corpus viſibile in liquorem ſui concreti, ſervata ſeminum poteſtate, forma eſſentiali & nativa integra; quemadmodum liquorem hunc definivit ex Paracelſi & Helmont. ſententia Fr. Hoffm. in Clav. ad Schroder. p. 3. quamvis & hic alibi videlicet p. 82. dubitaverit, an in rerum natura unquam fuerit talis liquor & *Menſtruum univerſale* ſolvens, aut artificio ullo poſſit parari, ob diſtinctam liquidorum & ſolidorum corporum naturam. Unde & Schroder. l. 2. c. 57. ſatius duxit, de eo tacuiſſe, quam aliquid incerti tradidiſſe &c. Relinquamus igitur ridentes has vanitates & ἀσύστατα figmenta, tantis involuta tenebris ab autoribus, ut nihil de eo literis conſignatum occurrat ea intentione, quo intelligatur, ſed ut non intelligatur, verbis laud. Rolfink. d. l. Mitiorem ἐπίκρισιν D. D. Wedelii vide in Ejus Pharmac. p. 31. De triplici vero *Alcaheſt*, vegetabili, animali & minerali, legi poterit Cnœffelius in Ephemerid. Nat. Curioſ. Decif. I. Ann. VI. in Appendic. *Alcaheſt Glauberi* nihil aliud eſſe, quam Alcali ex calcinatione Tartari & Nitri emergens & per deliquium ſolutum ſcripſit D. D. Bohn. Diſſ. Chymico. Phyſ. §. 26. VI. Margravius vero putat Liquorem Nitri fixi eſſe *Alcaheſt* Glauberi, Morley Collect. Chym. Leid. c. 290. videatur Iunken d. l. p. 12. Spiritus Veneris quo-

quoque dicitur. *Alcaheſt* Zovvolfero Id. *d. l. c.* 497. Chriſtian. Balduinus *in Hermete ſuo Curioſo invento XI.* meminit non fine jactantia Alkaheſt Hermetici a ſe inventi.

Alkali, id eſt, oleum gallinæ. Rul.

Alkali, *Alcali*, terminus Spagyricus novus, denotat hodieque alterum commentitium principium univerſale ſalinum rerum omnium naturalium & præternaturalium, oppoſitum *Acido*, principio ſuperius deſcripto, volatile & fixum, lixivioſum, urinoſum, ab Acido actuationem accipiens, & tamen viciſſim illud aętuans, & quæ ſunt aliæ proprietates ab amatoribus horum commentorum attributæ, quæ in Tachenio, Bechero, Barnero, aliiſque legi poterunt. Nos adhuc acquieſcimus in ἐπιχείρησε ſupra de *Acido* data, ſalva diſſentientium autoritate. Ruland. vocat principium Chymicorum ſymbolicum. In ſpecie tamen *Alcali* quoque dicit, eſſe *Vitriolum foſſile* ſeu *fuſile*. Aliis quoque generalius ſignificat *Lapillum ſalis* modo ex calcibus reverberatis poſt humorem extractum, & denuo poſt abſumtum humorem coagulatum. Alkaliſatum ſal Chymicis dicitur, quod ignem fert vehementiorem, nec avolando evaneſcit in auras. Chr. Meretti *Notis ad Ant. Neri Art. vitrar. l. 1. c. 6. p. 298.* Per ſimilitudinem vero ſaltem *Alcali* nomine veniunt, quando res integræ calcinantur, & denuo ad conſiſtentiam reducuntur, ut ſunt *Magiſtera Margaritarum*, Coralliorum &c. Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Vide etiam de *Alcalibus* Libav. *S. A. Ch. l. 5. c. 15. l. 8. c. 38. Alkali* & *Sal Alkali* vocatur in proceſſu lapidis philoſophici opus illud, quod provenit ex denigratione ſecunda, & alio nomine *Mercurius extractus de Cambar* vocatur. Lagneus *Harm. Chym. in Th. Chym. Vol. IV. pag.* 739. & Senior de Chymia *Vol. V. pag.* 207. Alias omnium prima ſignificatione vocabuli *Aalkali* fuit hæc, quando ſal paratus ex herba Kali dicta per combuſtionem, quod fuit *Alkali Arabum*, cui reſpondet *Alkali Syriacum* & & *Saracenicum*, de quibus omnibus legi poterit Libav. *d. l.* & ex recentioribus Chriſt. Meretti *d. l. l. 1. c. 1. p. m.* 283. *ſeqq.* Hinc & corpora naturalia, in quibus particulæ (*Salis alcali*, prævalent, *Alcalina*, vel *Alcalica* frequenter dicuntur apud recentiores.

Alkalia, i. e. *Vas*. Rul. & Iohnſ.

Alkalid, i. e. *Æs uſtum*. Iid.

Alkant, vel eſt *Mercurius*, vel *ſpeceis Atramenti*. Rul.

Alkantum, eſt *Æs uſtum*, vel ſpecies *aromatica*, vel ſecundum quoſdam *Arſenicum*. Rul.

Alkanzi, *Alcanzi* vocantur Electuarium vel Confectio apud Meſuen *diſtinct. 1. de Electuariis in Operibus fol. 107. b. c.* quod non amplius in uſu eſſe interpretes notarunt.

Alkara, i. e. *Cucurbita*. Rul.

Alkaranum, i. e. *Duenec viride*. Rul. & Iohnſ.

Alkaſa, i. e. *Albat.*, *Alkazoal*, idem. Iid.

Alkermes, *Alchermes*. Vide *Confectio*.

Alkian, dicitur ſpiritus nutriens & regens hominem, per quem fit converſio nutrimenti & generatio animalis, & per ipſum conſiſtit homo, & eſt ſubſtantia permixtibilis omnium horum, ita deſcribitur in *Quartor. Platon. l. 3. Th. Chym. Vol. V. p.* 135. Dari etiam *Alkien terræ* legitur *l. 4. p.* 170.

Alkibric, *Alchibric*, eſt *Sulphur vivum* idem quod *Kibric*, vel *Chibric*, de quo infer. Rul. & Iohnſ. *Sulphur incombuſtibile*, vocatur *in Th. Chym. Vol. V. p.* 492.

Alkin, i. e. *Cinis Clavellatus*. Rul. & Iohnſ.

Alkin, eſt *fumus*, vel notat *Carvones*. Iid.

Alkitram, eſt *pix liquida*. Iid.

Alkoel, eſt *plumbum exquiſitum de minera*. Alii dicunt, quod ſit *Lapis Lazuli*; alii vero, quod ſit *Antimonium*. Rul. & Iohnſ.

Alkol, idem, quod *Alcohol*.

Alkofor, id eſt, *Camphora*. Rul. & Iohnſ.

Alky plumbi, eſt *materia dulciſex plumbo*. Iid.

Alkimia, *pulvis* eſt de *Baſiliſco*. Iid.

Allabror, eſt quoddam genus ſalis confectum. Rul. & Iohnſ.

Allantoides, ἀλλαντοειδής, q. d. *Farciminalis*, dicitur membrana fœtum involvens, farcimini ſimilis, in brutis, præſertim ruminantibus, ſaltem occurrens, & truncum corporis circumdans, urinæque colligendæ præcipue dicata. Gal. *l. de diſſect. vulv. c.* 10. Homines & canes, & feles, & id genus alia utrinque dentata deſtitui, docet Hier. Fabr. ab Aquapend. *de form. fetus c.* 6. Hanc etiam in humano corpore dari Needham tueri voluit *Diſq. de form. fetu c.* 3. Harvejus negat, re diverſam eſſe membranam a *Chorio*, ſed a Veteribus eandem membranam modo *Chorion* a vaſorum copia, modo a figura *Allantoidem* appellari. *Exerc. de gen. anim. addit.* 4.

Alliareris, terminus Spagyricus in negotio lapidis Philoſophici denotans *Æs Philoſophicum*, quod etiam *Æs album*, *aqua Mercurii*, aliiſque infinitis nominibus appellatur. Vvilhem. Tecenenſis *tr. Lilium e ſpinis evulſum. c.* 2. *in Th. Chym. Vol. IV p.* 889.

Alligatura, pro *Ligatura*, vel *Deligatione* ponitur in Scribon. *n.* 209. & *Alligatus* pro *Deligatus n.* 80. & 209.

* *Allioticum*, eſt medicamentum Galenicum ad depurandum ſanguinem aptum, ab ἀλλιόω: muto, vario. Fit ut plurimum ex rad. Ta-raxic. cicor., Bellid., Lactuc., Acetoſ., Fu-mar., in aqua vel jure coctis.

Allochoos, ἀλλόχοος, *alienus*, aliena loquens. Dicitur de iis, qui deliri nec mente, nec verbis ſibi conſtant. Hippocr. *l.* 2. *Epid. ſ. II.* 90 quam-vis in Græco textu Linden. παλλοχόοι poſuerit; in Latino vero aliena loquentes, retinuerit, cum tamen παλλοχόοι *faleivatores* potius ſignificet.

Allochroeo, ἀλλοχροέω, i. e. *colorem muto*, alium atque alium colorem induo. Legitur a-pud Hipp. *l. de int. affect.* XXXIIX. 4. Foeſ. *Oec. p.* 31.

Allodemia, ἀλλοδημία, *peregrinationem* ſi-gnificat; apud Hipp. *l. de int. aff. LI.* 32. quam-vis videatur mendum, & legendum potius ἀ-ποδημία, Foeſ. *Oec. p.* 30.

Alloeoſis, ἀλλοίωσις, & *Alloeoticos*, ἀλλοιω-τικός. Vide *Alteratio* & *Alterantia*.

Alloeotropeo, ἀλλοιοτροπέω, ſignificat *varie immutor*. Hipp. *d. l. XL.* 4. Foeſ. *d. l.*

Allognoeo, ἀλλογνοέω, idem, quod παραφρο-νέω, *deliro*. Gal. *in Exp. voc. Hippocr.*

Alma, id eſt, *Aqua*. Rul. & Iohnſ.

* *Alma*, ἅλμα, ſaltus, apud Hippocratem primus motus, vel prima agitatio fœtus in utero, ut ait Heſychius. Talem autem agi-tationem, & verbo ἀσκαρίζειν ab eo ſignifica-ri quidam tradunt.

Almabri, dicitur *Lapis Ambræ ſimilis*. Ruland.

* *Almaea*, alme, lat. muria, græc. ἁλμαία & ἅλμη, Quidam almæas, ἁλμαίας apud Dio-ſcor. l. 2. c. 208. falgma interpretantur, ut & alibi apud eundem, veluti l. 3. 78., & 79.

Almager, idem, quod *Synopida*. De quo inferius. Rul.

Almagra, eſt Bolum *rubrum*, *Laton*, *Terra rubra* & *lapis ipſe*, vel idem eſt *Almagra*, quod *lotum*, vel *lotio*. Rul. Iohnſ. Legitur & de *Sulphure albo* in negotio Lapid. Phil. *Th. Chym. Vol. IV. p.* 729.

Almakanda, *Almakiſt*, id eſt, *Lithargyrium*. Rul. & Iohnſ.

Almarcat, id eſt *ſcoria auri*. Iidem.

Almargen, *Armalgor*, id eſt, *Corallium*. Iid.

Almariab, *Almarchaz*, etiam *Lithargyrium*. Iidem.

Almarkaſita, i. e. *Mercurius*. Iidem.

Almartak, id eſt *Litargyrinus cinis*. Iidem.

Almatatica, i. e. *Metallum Cupri*. Ruland. & Ioh.

Almechaſite, i. e. *Cuprum*. Iid.

Almeliletu, Avicennæ dicitur calor quidam p. n. febrili remiſſior, qui etiam poſt febrem remanere poteſt, de quo vocabulo prolixius diſſeruit V. m. de Calderia *Tom. I. Oper. p.* 138.

Almene, id eſt, *Sal lucidum*, vel *gemmæ*, Rul. & Iohnſ.

Almetat, i. e. *Scoria auri*. Rul.

Almiſadir, i. e. *Sal armoniacus præparatus*, *Amiſadir*. Rul.

Almizadir, eſt *viride æris*. Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Tribuitur & hoc nomen in pro-ceſſu Lapidis Phil. aquæ *Philoſophorum* ſive *Mercuriali*, quæ & *albumen ovi*, *aqua marina* &c. vocatur. Anonym. *l.* 3. *de Chemia in Th. Chym. Vol. V. p.* 437.

Alnec, id eſt, *Stannum*. Rul. & Iohnſ. Di-citur & *Allenec*.

Aloe, ἀλόη, primario nomen eſt plantæ craſ-ſioribus foliis conſtantis, & perpetuo viren-tis, cujus deſcriptionem petas e Botanicis. Ex illa planta paratur ſuccus inſpiſſatus inter pur-gantia mitiora pertinens, cujus hiſtoriam & ſpecies, cum uſu & viribus vide apud Dio-ſcorid. *l.* 3. *c.* 25. Gal. *l.* 6. *de S. F.* §. *Aloe.* Freitag. *Aur. Medic. l.* 2. *c.* 5. Schrod. *l.* 4. *cl.* 4. *n.* 442. Fr. Hoffm. *in Clav. ad h. l.* Rolfink. *de purgant. ſect.* 1. *art.* 2.

Aloedarium ἀλοηδάριον, eſt medicina ad ven-trem ſolvendum *aloen* recipiens, nec eam qui-dem ſolam, ſed plurimis aliis medicamentis admiſtam. Ejuſmodi compoſitiones multas de-ſcripſit Aet. ex Oribaſ. & Pilagrio *l.* 3. *c.* 101. & *ſeqq.* citante Gorræo. Eſt hoc nomen a re-centioribus Medicis uſurpatum. Ita Reimund. Mindererus tractatum ſuum *Aloedarii* nomine inſignivit.

Aloſel, *pannus*, *quo vas operitur*. Rul. & Iohnſ.

Alogar, *Alohoc*, id eſt, *argentum vivum*. Iidem.

Alogotrophia, ἀλογοτροφία, vocatur ea vitio-ſa partis alicujus nutritio, quæ conjuncta eſt cum illius figura vitiata, ita in Rachitide, ſi oſſa vertebrarum dorſi ab altera parte ple-nius alantur. In infantibus, neceſſe eſt ea in-curvari, quod fieri per *alogotrophiam* docet Charltonus *Exerc. X. Pathol.* §. 42. *p. m.* 200.

Alopecia, ἀλωπεκία, *capillorum defluvium* eſt, propter vitiatos humores ſic appellata, quod vulpibus frequenter accidat. Gal. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 2. in qua locus affectus apparet ſcaber, colore prorſus exſangui, *de rem. fac. part. c.* 6. quamvis ibidem mutationem capillo-rum in alium colorem potius eſſe ſtatuat *A-lopeciam*. Celſus *Aream* vocat *l.* 6. *c.* 4. Eve-

 nit

nit autem pilis hoc vitii genus eadem ſere cum ſtirpibus ratione, quæ corrumpuntur intereuntque interdum penuria nutrientis ipſas ſucci, interdum immutatione hujus in alienum contrarium, *d. l.* Sola figura differt ab *Ophiaſi*, non generatione; nec ſolutione. Utriuſque cauſſa eſt ſuccus nutritius pilorum vel deficiens, vel vitioſus, acris, malignus, & poſtulat eandem ſui remotionem, aut correctionem.

Alopex, ἀλώπηξ, vide *Vulpes*. *Muſculos Pſoas* etiam a quibuſdam dici ἀλώπεκες, ſcribit Veſal. *de H. C. F. l.* 2. *c.* 38. & Fallop. *in Obſ. Anat. Tom.* I. *p.* 390.

Alos, *Aloſanthi* pro *Halos*, & *Haloſanthos*, dicitur *Sal* & *Flos ſalis*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Aloſa, θρισσα, φρίσσα, *Clupea*, piſcis marinus eſt, ad oſtia tamen fluviorum pinguior & melior, alias inter cibos mediocriter bonos pertinens. Aldrov. *l.* 4. *de piſc. c.* 4. Jul. Alexandr. *l.* 14. *Sal. c.* 10. Bruyer. *de re cibar. l.* 22. *c.* 19.

Alpheſera, vid. *Alfeſera*.

Alphitidon, ἀλφιτιδόν, ſcil. κάταγμα, dicitur *fractura*, quando os in multas tenues particulas farinæ inſtar comminuitur, qua ſimilitudine ei nomen inditum eſt. Poteſt & vocari *farinatim fractum os*. Gal. *c.* 1. *de fract. t.* 50. Dicitur & καρυηδόν, *fractura inſtar nucis fractæ*. Gorr.

Alphiton, ἄλφιτον, *Polenta* dicitur, & in genere ſignificat quamlibet *farinam*; Hippocr. tamen reſtrinxit ad *hordei toſti* ſive fricti *farinam*, *l.* 2. *de Diæt. VIII.* 24. quamvis ex aliis locis conſtet, illum quoque frumentorum granis applicaſſe v. g. triticeæ polentæ, *l.* 1. *de morb. mul.* CXII. 3. *l.* 2. *VI.* 16. *l. de nat. mul. XLV.* 6. Item ervi, lentiumque torrefactarum ἄλφιτα leguntur, *l. de int. aff. XXV.* 37. Vide Foeſ. *p.* 34. & Gal. *in Lex. Hipp.*

Alphus, ἀλφός, Lat. *Vitiligo*, vel generaliter accipitur pro macula cutanea ſubaſpera ſive alba, & *Leuce* dicitur, non tamen continua, ſed veluti guttulæ quædam diſperſæ apparent, ſive nigra, quam Celſ. *l.* 5. *c.* 28. *Melanen* vocat: vel ſtricte, quando ſolum albam maculam denotat, ut eſt apud Celſ. *d. l.* Unde Feſtus ἀλφὸν quaſi *Album* dictum vult. *Alphos* ex humorum vitioſitate maligna, quæ in cute eſt, oriri, quemadmodum & de *Lepra* planum eſt, docet Gal. *com.* 3. *de humor.* Nimirum portiones ſanguinis impuri, aquei, aut atrabiliarii, maligne corrupti ſeroſæ, vel lymphaticæ, diverſimode corruptæ, congelatæ, aceſcentes, & ſub cute ſtagnantes hujuſmodi maculas gignere poterunt.

Alramuti, id eſt, *Cineritium*. Rul.

Alratica eſt, quando vulva mulieris non eſt perforata, aut eſt foramen parvum, & quidem vel naturaliter, vel accidentaliter. Albucaſ. *l.* 2. *meth. med. c.* 72. *p. m.* 119. Vide *Atretri*.

Alſamach, vel *Alſemach*, eſt Arabibus foramen in oſſe petroſo, uti notavit ex Jacobo de Partibus & Andrea Bellunenſi Æmil. Pariſan. *l.* 11. *de Subtilit. Exerc.* 1. *c.* 1. *p.* 449.

Alfech, id eſt, *Alumen Jameni*, ſive *pulmoſum*. Rul. Iohnſ.

Alſelat, i. e. *Æs uſtum*. Ruland.

Alſiracoſtum eſt nomen compoſiti medicamenti in febribus multæ caliditatis valde laudati apud Meſuen *in Operib. f.* 113. a Siracoſt quod Manniam Arabib. ſignificat.

Alſus, *Alſioſus*, κρυώδης, i. e. frigidus. Prius legitur apud Ciceronem, poſterius apud Plin. *H. N. l. XX. c.* 13. ubi ruta cruda in cibo illis commendatur. Vitioſe autem in Indice Alphioſus legitur.

Altambus, i. e. *Lapis rubeus*, ſcil. ſanguis venarum hominum. Rul.

Altanus, nomen venti meridionalis, vel partim e meridiana, partim occidentali plaga ſpirantis. Rul.

Altaris, i. e. *Argentum vivum*. Dicitur & *Antaris*. Rul. Iohnſ.

Alterans, ἀλλοιωτικός, epitheton virtutis medicamentoſæ, quando remedia vel auxilia abſque manifeſta evacuatione aut etiam augmentatione mutationem aliquam evidentem in humorib. ſpiritibus, & partibus ſolidis inducunt. Qui ad qualitates primas, dictas vulgo, caliditatem puta, frigiditatem, humiditatem, & ſiccitatem reſtringunt vim *alterantem*, præter neceſſitatem limites *alterantium* reſtringunt. Junge ſis *Dogmata noſtra M. G. P. VI. c.* 2. *d.* 8. *p.* 700. *ſeqq.* ubi etiam Catalogum *Alterantium* reperies.

Alteratio, ἀλλοίωσις, varias habet ſignificationes. *Generaliter* denotat *qualitatum mutationem*, h. e. in aliam naturam & a præſenti diverſam tranſitionem; in qua ſignificatione etiam evacuationes & adjectiones comprehenduntur, Linden. *S. M. Ex. XII.* §. 335. *ſeq. Alterationem* triplicem conſtituit haud male Fallop. Unam, quæ plane non lædit, v. g. ſi cutis alicui nigreſcit. Alteram, quæ toto genere eſt præter naturam, & læſionem infert. Tertiam, quæ medio ſe habet modo, & vel ad ſtatum ſec. nat. vel p. n. referri poteſt, pro majori vel minori exceſſu. *Tr. de Tum. p. n. c.* 3. *Tom. I. p.* 620. *Stricte* vero ſignificat mutationem qualitatum contradiſtinctam ab evacuatione & appoſitione, quemadmodum p. a. de *Al-*

te-

terantibus dictum eſt: *Magis* adhuc *ſtricta* eſt ſignificatio, quando per *alterationem* mutatio præſentis qualitatis in contrarium accipitur, Gal. *l.* 1. *de Temp. c.* 2. *Strictiſſime* ſumitur, quando ſignificat alimenti concoctionem, vel quæ fit in ventriculo, *l.* 3. *de ſympt. cauſſ. c.* 2. vel quæ fit in toto corpore, uſque dum in ſimilitudinem partis, quæ nutritur, tranſmutatur, *l.* 8. *de C. M. L. c.* 6. *Alterari* quoque, ἀλλοιοῦσθαι, ab Hipp. dictum eſt de partibus ſolidis, videlicet maſculis, 2. *de artic. t.* 21. Jung. Foeſ. *p.* 30. Ad *ſtrictiſſimam* quoque videtur referri poſſe *Alteratio Spagyrica*, quæ eſt unius in alterum per ſimilitudinem converſio, eſtque duplex: alia per ſe, quæ iterum duobus modis fit: uno, prout formæ in cœlum, & iſtud in formas alteratur: altero, quando formæ & cœlum ita ſimpliciter convertuntur, ut in tertium numerum iterato converti queant, ſcilicet in medicinam perfectam, & plus: Alia per accidens, quando ex imperfectis projectione, fiunt medicina perfecta tranſmutatione. Dornæus *in tract. Artific. ſupernaturale, c.* 5. *in Th. Chym. Vol. I. pag.* 288. Idem *in Philoſ. Chymic. d. l. p.* 420. 436. Specialiter mutatio argenti vivi in calcem, vel in aurum, vel in argentum, abſque miſtione, ita & auri in calcem, calcis rurſus in aurum &c. vocatur *Alteratio*, *Tract. de triplici auri & argent. præp. Vol. IV. p.* 383. Nullam *alterationem* abſque particularum concreti motu & translocatione, hinc ſecretione ac adaptione concipere licere rectiſſime ſcripſiſſe videtur Celeb. D. D. Bohn. *Diſſ. Ch. Phyſ.* 1. §. 2.

Altey plumbi, eſt *materia dulcis ex plumbo*. Rul. & Iohnſ.

Althænomæ, ἀλθαίνομαι, idem quod θεραπεύομαι *ſanus fio*, curor. Legitur apud Hipp. *l.* 2. *de morb. XXXIII.* 22. *XXXIV.* 9. adde Foeſ. *p.* 29.

Althanacha, id eſt, *Auripigmentum*, *Alernet*, *Albimec*, idem Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Althexis, quibuſdam *Althaxis*, ἄλθεξις ἄλθαξις, *ſanationem*, medelam ſignificat, a verbo ἀλθεῖν, *ſanare*, mederi, aut etiam ἀλθίσκειν. Hoc nomine uſus eſt Hipp. 2. *de art. t.* 37. ubi quædam exemplaria habent ἄλθεξις, & 2. *de fract. t.* 12. in quo loco & verbum compoſitum ξυναλθάσσομαι, h. e. *una ſanus fio*, occurrit. Verbum ἀλθίσκειν legitur *l.* 2. *de morb. XXXIV.* 28. 34. Foeſ. *p.* 30. & Erotianus in ἀναλθὲς ubi ἄλθεσις ἡ ἴασις καὶ ἡ θεραπεία, conf. in ἀλθέσθαι.

Altimar, eſt *æs uſtum*. Rul. & Iohnſon.

Altimio, eſt *fex plumbi*. Iidem.

Altincar, dicitur ſpecies ſalis *factitii*, ad purganda fundendaque metalla, cujus præparationem diverſam vide apud Libav. *S. Ch. Arc. l.* 8. *c.* 38.

Alingat, eſt *flos æris*, vel viride æris. Rul. & Iohnſ.

Altinuraum, eſt *vitriolum*. Iid.

Altolizoim, vocatur apud Helmont. *Lutum Paracelſi* (de quo infra ſuo loco) optime contuſum, calcinatum, & uſque in olei formam bullitum, quod *Fel terræ* etiam vocatur, quia eſt *Sal amarum*. Sonat vero all tho oli *geſotten*, h. e. *totum converſum in oleum*, per ebullitionem. Quæ luti eminentiſſima præparatio paucis mortalium ſub brevi hoc ſyrmate innotuit hactenus, Helm. *de lithiaſ. c.* 7. *n.* 22.

Altrix, idem, quod *Nutrix*, vel *Nutritiva* dicitur facultas, Gr. θρεπτικὴ δύναμις. Appellatur alias *Anima vegetativa*, & Platoni dicitur *Appetitrix*, Gal. *comm.* 5. *in* 6. *Epid. t.* 5.

Altus, ὑψηλός, quid proprie ſignificet, aliunde notum eſt. Tropice dicitur de ſomno nimio, v. g. *Altus ſomnus*, *Altus ſopor*, apud Seren. Samonic. vide Keuch. *in not. p.* 282. *ſeq.*

Aludel, vel *Alutel*, vocatur *Vitrum ſublimatorium*, Rul. & Iohnſ. Meminit etiam Paracelſ. *l.* 5. *de mort. rer. nat.* Parari poteſt etiam fictile. *Aludel* eſt capitellum duplicatum, imo & quadruplicatum. Morley *Collect. Chym. Leid. proleg. c.* 2.

Aludit, id eſt, *Mercurius*. Rul. & Iohnſ.

Alvearium vocatur cavitas illa juxta meatum auditorium, ubi ſordes flavæ & amaræ, quæ Cerumen vocantur, gignuntur. Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 9.

Alvech, eſt *Jovis*, h.e. *ſtanni corpus purum*. Iid.

Alveoli. Vide *Bothria*. *Phatnia*.

Alvèus tropice vocatur Pequeto uterque ramus lacteus tumidior a receptaculo chyli proveniens, ſub diaphragmate, cum epitheto *Ampullaſcens*. Barthol. *libell. I. Anat. c.* 3. *append.* 2. *p.* 615.

Alufir, eſt *rubedo*. Rul. & Iohnſ.

Alumboti, id eſt, *plumbum uſtum*. Iid.

Alumen, στυπτηρία, a vehementer adſtringendo ita dictum, Gal. *l.* 6. *de C. M. P. G. c.* 2. eſt ſalſugo terræ naturæ Saturninæ, conſtans ex acido ſpiritu & Sale terreſtri, Fr. Hoffm. *Clav. Schrod. l.* 3. *c.* 24. §. 58. Junge Doxoſcopiam Phyſicam Iungii *cap. de Alumine*. Galenus numerat ſeqq. ſpecies: *Sciſſile* vel *Fiſſile*, σχιστὸν, *Rotundum*, στρογγύλον, & *Humidum* ſive *liquidum*, ὑγρὸν, *l.* 9. *de S. Fac.* Schroder vero quinque genera officinalia proponit: *Rupeum*, ſeu *Glaciale*, *Pulmoſum*, ſive *lapidem Amiantum*, *Sciſſile*, *Saccharium* ſive *Zuccarinum*,

ex rupeo mediante albumine ovi & aqua roſacea paratum. *Catinum*, quamvis hoc proprie non ſit *alumen*, ſed Sal ex cineribus lignorum quorundam extractum. Vim habet adſtringendi & exſiccandi potentem. Dicitur etiam omnia vegetabilia præcipitare. Morley. *Collect. Chym. Leid. c.* 90. Rulandus vero multo plures recenſet ſpecies & differentias aluminis, quas omnes huc adducere non videtur operæ pretium. Mentio quoque ſæpe fit *Aluminis* in *Voluminibus Theatri Chymici*, præſertim *Aluminis Iameni*, cujus præparatio proponitur *Vol. III. p.* 95. Eſt vero *alumen ſciſſum*. Rul. A. Chymicis notatur charactere littere O. *Alumen uſtum*, στυπτηρία κεκαυμένη. Chirurgis notiſſimum, uſitatiſſimum in excreſcentiis vulnerum abſumendis. Laudat & Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 6. *Aluminis Chalcitidis*, *Ægyptii*, & *Melini* etiam meminit idem alibi, quæ loca vide apud Foeſ. *Oec. p.* 592. Galenus *exeg.* στυπτηρίην χαλκῖτιδα ſimpliciter dici pro chalcitide monet. Plura quoque de *Alumine* legantur in Ferrante Imperato *Hiſt. Nat. l.* 13. *c.* 19. *ſeqq.*

Alunibur, id eſt. *Luna*. Rul. & Iohnſ.

Alunſel, i. e. *ſtilla*. Iid.

Aluſar, eſt. *Manna*. Iidem, ut Dornæus.

Aluſen, i. e. *Sulphurata*. Iidem.

Aluſia, ἄλυσια, h. e. *Illotio* ſive *Lotionis defectus*, Gal. 2. *aph.* 50.

Aluta, σκῦτος, in genere omne *corium* ſignificat, juxta Heſychium. Unde & opifices, qui id præparant, *Alutarii* vocantur. In foro Medico vocatur *Aluta* illud *Corium*, quo utuntur Medici & Chirurgi ad emplaſtra illinienda. Ejus exterior pars durior & denſior, interior vero mollior, quæ Hippocrati *Caro alutæ*, ἡ σάρξ τοῦ σκύτεος, dicitur, 2. *de artic. t.* 29. vide Gal. *in com. Scribon. n.* 81. Rhod. *in noth. ad h. l.* de Græco vocab. σκῦτος, vide Foeſ. *Oec. p.* 575. *ſeqq.*

Alvus, ἡ κάτω κοιλίη, dicitur *venter inferior*, per quem fœcum & excrementorum craſſiorum naturalis fit excretio. Hæc interdum in latitudine ſanitatis, & in ſtatuto præternaturali excedit, interdum etiam deficit. Illa dicitur *Alvus liquida*, κοιλίη ὑγρὴ, in qua liquida dejiciuntur, Gal. *c.* 2. *in* 1. *prorrh. t.* 3. Huic opponitur *Alvus dura*, σκληρὰ κοιλίη, 3. *aph.* 25. quando pauca eaque indurata Gr. σκύβαλα dicta excernuntur. *Alvus fluida*, vel *fluxa*, citatior vel cita, κοιλίη ὑγροτέρη, quando liquidæ dejectiones ſunt frequentiores: quo pertinent *Lienteria*, *Diarrhœa*. *Alvus adſtricta*, ἐπισχεθεῖσα, quando exceſſive ſiſtitur & reſtat, nimiumque retinentur excrementa, *c.* 2. *in l.* 1. *Epid. t.* 75.

Alyce, ἀλύκη, *Alyſis*, ἄλυσις, ἀλυσμὸς, ἀλυξις idem ſignificant. Derivatur a verbo ἀλύζειν, ἀλυκτέειν, *angi*, *anxietate vexari*. Nomina igitur illa denotant *anxietatem*, & *corporis inquietudinem* propter anxietatem, cum a fervente & corpus inæquabiliter commovente materia primis in venis vellicatur ſtomachus, adeoque natura exagitatur, ut præſentem rerum ſtatum faſtidiat, ſubindeque corporis figuram mutet, membraque diſſolute admodum diſpergat, Foeſ. *in not. ad Hipp. l. Epid. p.* 1056. *ſeq. Oec. p.* 33. Dieterich. *Iatr. n.* 44. Inter recentiores egregie *Anxietatem* cordis & præcordiorum deſcripſit generationem Franciſc. de le Boe Sylvius *Pr. Med. l.* 1. *c.* 34. §. 87. *Anxietas* cordis & præcordiorum partim mali focum abdomen, parteſque in tenue inteſtinum ſeſe exonerantes, ac imprimis pancreas, partim mali fomitem manifeſtat. Humorem non tantum acidum, qui dolores lancinantes, rodentesve, aut perterebrantes parit, ſed inſuper glutinoſum, qui partibus omnibus firmiter adhærens ab iiſdem recedit lentius, ac difficilius, ac proinde urget pertinacius: quin a bile oppreſſa in halitus, flatuſque viſcoſos, lentoſque diductus notatam auget *anxietatem*.

Alypias eſt purgans bilis atræ & ſpecies Turbith. Fallop. *l. de purg. ſimpl. c.* 25. *Tom I. p.* 100. quamvis idem notaverit apud Galen. medicamentum ἄλυπον eſſe ſaltem leniter ſubducens, ſive minorativum, *d. l. c.* 16. *p.* 62.

* *Alyſſon*, ἄλυσσον, herba ſic appell. quod rabiem pellat; nam hydrophobos rabiem ſentire non patitur, ut tradunt Dioſ. & Pl. item Plut. Symp. l. 3.

Alzegi, i. e. *Atramentum*. Rul. & Iohnſ.

Alzemafor, i. e. *Cinabrium*. Iidem.

Alzilat, eſt *pondus trium granorum*. Iidem.

Alzimar, eſt *Viride*. Ruland.

Alzofar, i. e. *æs uſtum*. Rul. & Iohnſ.

Amaldyno, ἀμαλδύνω, & ἀμαλδύνομαι, ſignificat *corrumpo*, deleo, aboleor, & corrumpor, Activum legitur apud Hipp. *l. de nat. puer. IX.* 16. Paſſivum *lib. de genit. III.* 1. *l.* 1. *de morb. mul. XV.* 13. *XIX.* 4. *lib.* 1. *LXXIX.* vide Foeſ. *p.* 35. Herodianus paulo aliter.

Amalgama, *Amalgamatio*, eſt *calcinatio* vel impaſtatio metallorum facta *per hydrargyrum*, ſive argentum vivum. Rul. *in Lex. Chym.* Iohnſ. Schroder. *l.* 1. *c.* 3. & Frid. Hofm. *in clav. ad h. l.* Rolfink. *Chym. t.* 2. *c.* 3. D. D. Bohn. *Diſſ. Chym. Phyſ.* §. 11. *ſeqq.* D. D. Vvedel. *Ph. I. A. F. R. l.* 1. *ſ.* 4. *c.* 5. *p.* 52. & noviſſime videatur D. Iunken *Lexicon Chymico-Pharmaceuticum Part. I. p.* 17. *ſeq.* Amalgama Argenti, Auri ex methodo le Febvre. Hujus laboris quoque ſæpe mem-

mentio fit *in Th. Chym. Voluminibus* pene o-mnibus. Fallop. dicit *Amalgma* eſſe quoque Mixturam Aquarum fontium (an leg. fortium) cum metallis *tr. de morb. Gall. c.* 26. *T.* 1. *p.* 731. *Amalgama*, dici quaſi *Hamalgama*, juxta Palmarium, ab ἅμα *ſimul*, & ἀλγεῖν, *dolere*, vel γαμεῖν, *nubere*, vel μαλάττειν, *mollire*, teſtatur Libav. *de Igne nat. c.* 30. Dividitur in vulgare Auri cum argento vivo vulgari, & Philoſophicum cum Mercurio Philoſophorum. *Ibid.* Alias, & ſelutionem Martis cum Sulphure *Amagamationem* appellare non dubitavit Schroder *d. l. p.* 27. unde & Lagneus *Amalgama* in genere dixit *Mollificationem*, in *Harmon. Chymic. in Th. Chymic. Vol. IV. p.* 729.

Amandinus lapis, eſt gemma coloris varii. Extinguit omnia venena, & reprimit; quare non eſt gemma contemnenda. De qua conſule Albertum. Aul. *in Lex.*

Amaracinon, ἀμαράκινον, vocatur unguentum præſtantiſſimum, paratum ex oleo & aromaticis variis, ita dictum ab *amaraco*, ἀμαράκω, quod idem eſt, ac σάμψυχον, vulgo *Majorana*. Deſcriptio habetur apud Dioſcor. *l.* 1. *c.* 68. Gorr.

Amarum, πικρὸν, dicitur ſecund. Gal. *l.* 4. *de S. Fac. c.* 19. 22. & aliquoties alibi, quod calidam habet facultatem & ſiccam, & cineri eſt ſimile. Generari quoque credit omnia *Amara* ex calefactis dulcibus, ſive a calore ingenito, ſive ab igne, quod tamen non videtur veritati conſonum. Secundum recentiores *Amari* natura conſiſtit in ſalinis portionibus lixivioſis, & alcalicis, per ſulphureas vel oleoſas determinatis, & modo faltem affectionis aliquo ab *Acri* differt. Pechlin. *de purg. c.* 16. Vvillis *de ferment. c.* 2. *Amarum* oriri ex miſtura ſpirituoſarum, ſulphurearum, & ſalinarum portionum exiſtimat, id quod de quibuſdam, non vero de omnibus *amaris* concedi poterit.

Amaryge, ἀμαρυγαὶ, hoc nomine quidam *oculos*, quidam vero *ſupercilia* intelligunt. Gorr.

Amatoria febris, vide *Chloroſis*.

Amatoria veneficia, vide *Philtron*.

Amatorius muſculus qui dicatur in utroque oculo, videantur Anatomici. Barthol. *Anat. l.* 3. *c.* 8. G. Bidloo. *Tab. XI. fig.* 10. *E.*

Amauroſis, ἀμαύρωσις (qs. d. *Obſcuritatem*] *Obfuſcatio*, eſt totius lucis in oculo impedimentum, acutis morbis accidens, quæ eſt imbecil is facultatis animalis indicium, Galen. *c.* 2. *in l.* 1. *prorrh. t.* 11. Clarius *Amauroſis* eſt, cum oculi lux exſtinguitur defectu ſpirituum. Spiritu non influente ceſſat calor quoque. Hujus defectu neceſſario frigent & rigent oculi. Linden *Ex. IV.* §. 92. Nullum vero manifeſtum in oculo apparet vitium, ſed pupilla integra & plane pura conſpicitur. Differt ab ἀμβλυωπίᾳ, ſolo gradu minore, Gorr. Hippocr. aliquoties meminit ἀμαυρώσεως, v. g. *c.* 3. *l.* 1. *prorrh. t.* 20. *Coac. t.* 225. & 485. Plura loca vide Foeſ. *Oec. p.* 36.

Amauſum, alias *Smaltum*, vulgo *Schmalbglas*, eſt vitrum ſuſorium ob facilem liquefactionem. Uſurpatur etiam ad picturas annulis & inſignibus inurendas. Unde *Encauſtum* appellatur. Alias quoque *Terra Sarracenica* nuncupatur, Joh. Iſaac. *de operibus mineral. c.* 89. & *ſeqq.* qui metallica potiſſimum vitra per *amauſa* intelligit, *in Theatr. Chym. Vol. III.* Clarius *Amauſa* deſcribuntur a Libav. *S. A. Ch. l.* 7. *c.* 21. Variis coloribus prædita eſſe *Amauſa*, pro varietate materiæ, ex qua fiunt, prolixe *ibid.* videre eſt. De *Amauſis* legi etiam ex recentiorbus poterit Chr. Merretus *not. ad Neri Art. Vitrar. l.* 5. *c.* 75. *p. m.* 372. *ſeqq.*

* *Amazones*, ἀμαζονίδες, quas ajunt, conſueviſſe, maſculos, ſtatim ac editi in lucem fuerant, luxare, quo nimirum claudi fierent, & maſculum genus fœmineo inſidias non ſtrueret. De horum claudicatione agit Hipp. l. de Art.

Amazonios, ἀμαζόνιος, epitheton *paſtilli vel trochiſci*, cujus deſcriptio videatur apud Gal. *l.* 8. *de C. M. S. L. c.* 3. Gorr. Facit ad ſtomachi ſubverſiones & vomitus.

Ambar, *Ambarum*, communiter *Ambra*, ἄμβαρ, *Ambraca*. Fallop. eſt odoramenti genus, de quo variæ ſunt ſententiæ. Alii tradunt, in maris profundo veluti fungum, creſcere, & procellis in littus ejici, aut devorari a piſce quodam, in cujus corpore poſtea reperitur. Alii putant, ipſum e fontibus quibuſdam ſcaturire, bituminis modo aut ſulphuris. Tria ejus produntur genera, *fulvum*, *ſubalbidum*, *atrum*. Calefacit & ſiccat cerebrum & olfactum roborat; ſenibus & natura frigidis opem mirifice præſtat. Hæc Gorr. Schroderus poſteriori ſententiæ accedens dixit, eſſe bituminis genus, ex fontibus & alveis maris ad littus eructatum, & duplex ſtatuit: unum *Ambra Griſea* vocatur valde odorata; alterum *Citrinum*, quod *Succinum* conſtituit. *Sperma Ceti* quoque *Ambræ ſubalbidæ* nomine quandoque venire, docet *l.* 3. *Pharm. c.* 29. Junge Hofm. *in Clav. ad h. l.* item C. Hofm. *Paralip. Off. c.* 64. 65. D. Jußum Klobium in *Acad.* Vvittebergenſi octodecim opiniones de *Ambra Gryſea* recenſuiſſe, & tandem eam, quamquis hæſitabundum, amplexum eſſe, quæ ſta-

ſtatuit, eam eſſe *Merdam Avis Indice* in Madagaſcar, *Aſchibobuch* dictæ (licet & alteri faverit, quæ tradit, *Merdam* eſſe *Balænarum* quarundam Trompæ dictarum) legitur in *Actis Philoſophicis* Olemburgii Angli Anni 1667. menſ. Octobr.

Ambe, ἄμβη, *crepido* lignum aliquod ſupra gradum ſcalæ Hippocraticæ, ad repoſitionem brachii in cavitatem alligandum, Galen. *c.* 1. *de artic.* 14.-19. Ejus deſcriptionem & delineationem tradidit etiam Scultetus *Arm.Chirurg. Part.* 1. *Tab. XXIV. fig.* 1. & 2. Quin & in genere ſuperciliofam eminentiam, quæ eſt in ora alicujus vel ambitu, ſignificat, unde & ad oſſa per ſimilitudinem refertur ab Hippocr. 4. *de artic. t.* 64. Vide Foeſ. *Oecon. p.* 37.

Ambidexter, ἀμφιδέξιος, dicitur is, qui ſiniſtra, perinde ut dextra, utitur. Hæc felicitas denegatur mulieribus ab Hipp. 7. *aph.* 43. ob caloris nativi infirmitatem, videl. ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, vide Foeſ. *p.* 42. Diet. *Iatr. n.*50. Alias & ferrum utrinque incidens *Ambidextrum* ab Euripide dictum eſſe, teſtatur Gal. *in comm. ad h. l.* Conf. omnino Erotianus.

Amblosis, *Ambloma*, *Amblotica medicamenta*, ἄμβλωσις, ἄμβλωμα, ἀμβλωτικά, vide *Abortus*.

* *Amblothridion*, ἀμβλοθρίδιον, fœtus abortivus, item medicamentum abortum provocans. V. *Abortus*.

Amblyopia, ἀμβλυωπία, ἀμβλυωγμὸς, ἀμβλυώσσεις, idem fere quod ἀμαύρωσις, hoc eſt, *Hebetudo oculorum*. Vide *Amaurosis*. Perperam a Matth. Sylvatico, ob ignorantiam Græcæ Linguæ, mutatum in *Amplíopeam*, aut *Amplíopiam*; Dieterich. *n.* 48.

Ambon, ἄμβων, eſt margo, labrum, ſive ſupercilium cotilarum in dearticulatione, Galen. *l.* 2. *de V. P. c.* 17. Item crepido, & ita idem, quod ἄμβη, *Ambe*, *c.* 1. *de artic. t.* 19. Adde Foeſ. *p.* 37. varias & longe diverſas ſignificationes adducit Erotianus.

Ambra, vide *Ambar*.

Ambrosia, ἀμβροσία, eſt epitheton quoddam ſplendidum nonnullarum Compoſitionum Alexipharmacarum, ſive Theriacalium, idem ſignificans, quod *Athanaſia*, ἀθανασία, veluti immortalitatem promovens. Meminit illius Gal. *l.* 4. *de L. A. c.* 8. Ita & inſpecie Philippi Macedonis Antidotus ad venena omniumque veneno-ſorum ictus & internos corporis morbos dicta fuit *Athanaſia*, *l.* 2. *de Antidot. c.* 8. Sunt vero omnes calefacientes & exſiccantes, *l.* 8. *M.M.c.* 7. *Ambroſia* eſt etiam nomen plantæ, apud Dioſc. *l.* 3. *c.* 129. & Gal. *l.* 6. *de S.F.b.t.* & tribuitur diverſis, verb. gr. Tanaceto, Abrotano, Artemiſiæ, Botryi, de quo vide Bauhin. *in Pinace*. Abraham Framberius integrum libellum medicum ſcripſit, vocans *Ambroſipæam*, qui ſtatim ab initio *Ambroſiam* definivit, quod ſit pura medicamenti eſſentia, naturæ cæleſtis æmula ſpiritus inſtar, e corporea concretione, relicto craſſamento elementari extracta, tantaque elaborata induſtria, ut exigua mole plurimum polleat, citraque faſtidium, & citra noxam exhiberi queat. Diviſit quoque in *Univerſalem* & *Particularem* &c.

Ambulatio, βάδισις, eſt actio utriuſque cruris, quæ ab homine fit, altero quidem in terra firmato, altero vero circumlato, & ita perficitur per firmationem & motum. Illius inſtrumenta ſunt Pedes; hujus autem totum Crus, Galen. *l.* 3. *de V. P. c.* 5. Ejus conſideratio in ſtatu ſec. & præt. nat. Medico neceſſaria eſt & utilis. *Ambulatoria inſtrumenta* quoque vocantur *Pedes*, βαδιστικὰ ὄργανα, *d. l. c.* 8.

Ambulo, nomen morbi cum epitheto *flatulentus* & *furioſus*, qui & *Flatus furioſus* vocatur, item *Varenu*, eſtque inflatio cum dolore varie periodica a vaporibus ſubtiliſſimis vehementiſſime in variis corporis partibus oberrantibus oborta, quemadmodum ita deſcribitur & peculiari caſu proponitur a D. D. Joh. Michaelis *Prax. Clinic. Special. Caſ. XIX.*

Ambuſta, *Ambuſtiones*, πυρίκαυστα, κατακαύματα, idem, quod *Combuſta*, *Combuſtiones* ſunt, quæ igne, vel ardente aqua comburuntur, ita, ut bullas aliquando excitent, Galen. *l.* 9. & 11. *de S. F.* Conſtat autem, ſi quis in aqua ferventi uſtus fuerit, hunc etiam effectum πυρίκαυστον (non *Piricauton*, uti recte correxit C. Hofm.) id eſt, *ambuſtum* igne nominari, *l.* 1. *de C. M. P. G. c.* 4. vide etiam Keuchen. *in not. ad Samon. p.* 254.

Ameibo, ἀμείβω, ſignificat apud Hippocr. *muto*, permuto, 1. *de his*, *q. in med. ſ. t.* 13. & *l.* 6. *Epid. ſ.* 5. *t.* 19 ubi quidam μεταμείβειν legunt. Foeſ. *p.* 38.

Amenenos, ἀμενηνὸς, denotat *debile*, *infirmum*, ab α & μένος, *robur*, Hippocr. *l.* 2. *Prorrhet.* XXXVI. 13. & *l.* 1. *de morb. mul.* XIV. 12. Foeſ. *dict. l.*

Amentia, ἄνοια, idem, quod *Mentis alienatio*, *emotio*, *aberratio*. Dicitur & *Dementia*, eſtque delirii ſpecies, & ratiocinatricis functionis veluti paralyſis & abolitio, Gal. *l. de diff. ſympt. c.* 3. Cujus cauſſam veram determinare difficillimum eſt, ſi nullus morbus corporis concurrerit, ideo, quod mentis humanæ naturam & affectiones minus exploratas habeamus, ita, ut unicuique cum Cicerone I. *Tuſcul.* rogan-ti: Ubi, aut qualis eſt Mens. Ubi tua, aut

qua-

qualis ? poteſne dicere ? reſpondere cum La-ctantio *l. de opif. c.16.* liceat, Mentis ratio-nem incomprehenſibilem eſſe quis neſciat, niſi qui omnino illam non habet, cum ipſa Mens quo loco ſit Mens aut cujuſmodi, neſciatur? Jung. Charlton. *Ex. Path.* VIII. §. 3. Vide *Delirium.*

Amentum, vide *Ancyle*. *Amentum* etiam χοινίον dici, & denotare ligamentum miſſile, quod in medio lanceæ ligatur, rectius miſſilis, & alias habere ſignificationes, quæ huc non per-tinent, ſcribit Rhodius *de Acia p.* 210. *Amen-tum* quoque dicitur *Alumen ſciſſum*. Rul. *in Lex.*

Amethodicum, ἀμεθοδικὸν dicitur, quod ſine methodo & ratione certa fit aut proponitur, ut ſolent Empirici Blancard. *in Lex.* quamvis non conſtet, cujus autoritate hoc vocabulum po-ſuerit.

Amethyſta, ἀμέθυστα, dicuntur in genere *me-dicamenta. quæ ab ebrietate præſervant*, Gal. *lib.* 2. *de C.M.S.L.c.*1. Nonus *de part. morb. curat. c.* 15. *p. m.* 19. Hinc etiam dictus *Amethyſtus. la-pis*, ἀμέθυστος, gemma vel lapis pretioſus, co-loris violacei, aut vini ſubrubri. *vel* nigri aqua diluti, cujus quidem nobilioris patria eſt India; viliorum vero Arabia, Ægyptus, Galatia &c. quin & Bohemia. Non immerito vero virtus hæc ebrietati reſiſtendi in hoc lapide fictitia habetur a Plutarcho, item veneficiis, maliſque cogitationibus. Confer. ad Chiocc. *Muſ. Calc. ſ. III. p.* 189. *ſeqq.* Rul. *in Lexic. Chym.*

Ametria, ἀμετρία, Latine *Immoderantia*, *Im-moderatio*, in genere eſt a juſta temperie re-ceſſus, Galen. *lib.* 4. *M. M. c.* 4. opponitur ſymmetriæ. Hoc vocabulum verum genus lo-gicum conſtituere in definitione morbi C. Hof-man. *in Animadverſ. ad Montan. cap.* 1. §. 8. cenſet, definiens morbum, quod ſit ἀμετρία temperamenti, organiſationis & unitatis. Enimvero cum hoc genus non reſpiciat ad effectum immediatum morborum, videlicet actiones læſas, mihi non videtur adeo accu-ratum, ſed potius retinendum eſſe genus ἀ-δυναμίαν, ſive *Impotentiam agendi*.

Amia, ἀμία, piſcis nomen eſt, in mari, fluviis, & ſtagnis degentis, commodumque præbentis ſui generis cibum, ſi rite paratus fuerit, de quo vide Aldrov. *l.* 3. *de Piſcib. c.* 20.

Amiantus, ἀμίαντος, (perperam a nonnul-lis per th vel θ ſcribitur) lapis eſt in Cy-pro natus, alumini ſciſſili ſimilis, e quo ela-borato, utpote flexili, telas ſpectaculi gratia texunt, quæ ignibus injectæ ardent quidem, ſed flammis invictæ ſplendidiores exeunt, Dioſc. *l.* 5. *cap.* 156. Dicitur alias *Alumen plumoſum*, item *Lapis Asbeſtus*, ἄσβεστος. Differt ab A-lumine ſciſſili, quod hoc ſit combuſtibile. De Lapide vide Schrod. *lib.* 3. *cap.* 8. Hofmann. *in clav. ad b. l.* Dorn. Ruland. Iohnſon. *in Lexic.* Chiocc. *Muſ. Calc. ſ. III. p.* 286. *ſeqq.* Mentio quoque telarum paratarum a Venetis fit *in Theatr. Chym. Vol. V. p.* 391. Perperam vero illud linum vel *Lapidem Asbeſtum* hodie-que reperiri negarunt Monardes & Amatus, uti recte oſtendit ex Joh. Brabo, Mizaldo, Langio *l.* 1. *ep.* 66. & VI. Aldrovando Caſp. Reies *Camp. Elyſ. quæſt.* 25. *n.* 2. & 11. Vo-catur & *Salamander Salamandra*. Dorn. Rul.

Amiculum, vide *Amnios*. *Amniculum* etiam dicitur ſolis virilibus deſtinatum, quo pueri nudi in Gymnaſio certantes pudenda operie-bant, notante Rhodio *Diſſert. de Acia p.* 85.

Amidum, pro *Amilum*, vel *Amylum*, eſt al-biſſima farina concreta in panes ad ſolem. Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Aminæus, ἀμιναῖος, epitheton vini & vi-tis, ab *Amineo*, Italiæ oppido, dictum in Campania. Duplex habetur apud Galenum *l.* 12. *M. M. c.* 4. videlicet *Aminæum Neapolita-num*, & *Aminæum Siculum*. Eſt & *Aminæum* factitium apud Conſtantin. Cæſar. *l. de Agri-cult.* 8. *c.* 21. notante Gorr. Adde Keuchen. *not. ad Sam. p.* 204. *ſeqq.*

Amma, vide *Hamma*. In Græco enim eſt aſpiratum ἅμμα, ab ἅπτω.

Ammion, ἄμμιον, vide *Minium*.

Ammochoſia, ἀμμοχωσία, vocatur remedii genus exſiccando corpori idoneum, eo ſuper arenam decumbente, & arena ſuperingeſta. O-portet autem calentiſſimam eſſe & marinam, ſi ejus copia haberi poſſit. Fluviatilis enim humectantior eſt. Eſt autem & Sal ad eam rem efficacior, quam arena. Oribaſ. *l.* 10. *c.* 8. *Collect. med.* notante Gorræo *p.* 29.

Ammochryſos, ἀμμόχρυσος vocatur lutum aureo colore præditum ad Thermas Fabarias ſive Piperinas Helvetiæ repertum. Joh. Jac. Vvagner *in Hiſtor. Helvet. Curioſ. Sect.* 5. *art.* 5. *p.* 337. ubi etiam ex Hildrani deſcriptione Thermarum Piperinarum nomen Aurenii ad-didit.

Ammodites, *Ammodytes*, idem quod *Pſam-modytes*, ἀμμοδύτης, ψαμμοδύτης, nomen eſt ſer-pentis grandioris in arena latentis, cujus de-ſcriptionem cum ejus veneno, & adverſus hoc remediis, videas apud Aldrov. *l.* 1. *de ſerpent. & drac. cap.* 3.

Ammoniacum, ἀμμωνιακὸν, dicitur 1. de *ſuc-co*, vel *Gummi quodam* ferulæ in Libya naſcen-tis,

tis, cujus duo habentur genera: Unum purius ligni & arenarum expers, maxime coloratum, thuri ſimile, minutis glebis conſtans, odore caſtorei, guſtu amaro, quod & θραυσόν, ſive θραῦσμα vocatur, quaſi fruſtum aut friatura: Alterum impurius & lapidoſius, quod φύραμα, quaſi *commixtionem* appellant. De Gummi Ammoniaco vide Gor. p. 29. C. Hofm. *in Officin. l. 2. c.* 10. Schrod. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 369. Rolfink. qui inter purgantia retulit, *tr. de purgant. ſect.* 1. *art.* 3. Deinde dicitur de *Sale*. Vide *Sal. Ammoniaca Salia* varia confici poſſe pro variis adhibitis ſpiritibus acidis notavit Morley *in Collect. Chym. Leidenſ. c.* 190.

Ammonion ἀμμώνιον, dicitur *Collyrium* maximæ commoditatis in multis oculorum morbis, quod & alio nomine ὑγείδιον appellatur. Refertur ab Aetio *l.* 7. inter τὰ νάρδινα καὶ τὰ θεοδόνα collyria, notante Gorræo *dict. l.*

Ammonis cornu, vocatur *lapis*, coloris cinerei, omni armatura vacuus, & ita nodoſus, quaſi juncturis cohæreat, arietis cornu tam forma, quam colore referens. Rul. *in Lex.* ubi varias *Ammonitis* ſpecies recenſet. Talia cornua Ammonis haud raro in agro & ſolo Altdorffino & vicinis locis reperiri provoco ad teſtimonium Mauritii Hofmanni, qui non ſolum icones Horti Medici Altdorffini delineationi addi curavit, verum etiam magnam copiam ejusmodi lapidum collegit.

Ammonitrum, ἀμμόνιτρον. vide *Fritta*.

Amna, Paracelſo dicitur *Aqua*, quæ currit per calces, & ubi terra eſt alba, ſicut eſt in Anglia, *l.* 1. *de Tartaro*, *tract.* 5. *c.* 2. *in Schol.*

Amnios, *Amnion*, ἄμνιος, ἄμνιον (in neutro uſurpavit Linden. *Phyſiol. Med. l.* 2. *c.* 7. §. 17.) apud Galen. *lib.* 6. *de Hippocr. & Plat. decr. c.* 6 & *de fœt. form. c.* 2. legitur ἀμνειός, (quod tamen correxit ſua manu C. Hofm. *in Græca Baſil. edit.*) eſt membrana interior fœtum involvens, ſive interius fœtus involucrum, unde & *Amiculum* appellatur, quod fœtum *miciat* & obvolvat. Membrana hæc liquorem illum aqueum, cui fœtus quaſi innatat, non a ſudore fœtus, multo minus ab urina, ſed a colliquamento aqueo, partim ſeminali a conceptione redundante, partim ſucci nutritii relicto provenientem continet. Videatur Harv ejus *de gener. animal. in append. tit. de Membran.* Barthol. *l.* 1. *An.* 5. *c.* 36. Jung. laud. ſupra D. D. Hofm. Jun. *Diſſert. in Horne Microcoſm. p.* 293. Vocabuli etymologiam & veram ſignificationem ſe juxta cum ignorantiſſimis neſcire, ingenue fatetur C. Hofm. *com. in l.* 15. *de V. P. n.* 2067. & ex hoc Linden. *d. l.*

Amnis alcaliſatus, eſt aqua ducta per calces terrarum, ex qua defumtum eſt *Alcali*. Dorn. Rul. & Iohnſ.

Amolynton, ἀμόλυντον, Cœlius Aurelian. vertit, quod attrectatum manibus nihil a ſe inquinamenti dimittit, *lib.* 2. *de morb. acut. c.* 37. Hinc *Amolynta* dicuntur, *non inquinantia medicamenta* ſimilia his, quæ proprie *Epithemata* dicuntur, Galen. *lib.* 7. *de C. M. P. G. c.* 11. ubi ad *Acopa* referuntur, de quibus ſupra dictum.

Amongabriel, i.e. *Cinabrium*. Dorn. Rul. & Ioh.

Amor, ἔρως, quid in genere ſignificet, aliunde cognitum eſſe debet. Strictius vero in Medicina plerumque ſumitur de *Amore conjugali* vel *libidinoſo*, & refertur inter cauſſas procatarcticas ſanitatis & morborum, quatenus vel moderatus, licitus & honeſtus, vel immoderatus, illicitus & turpis fuerit, ſiquidem eſt vehementior quædam animi paſſio & perturbatio, in qua ſpiritus vitales & animales fervidiores redduntur, Charlton. *Ex Pathol. VIII.* §. 26. Vvillis *An. Brut. P.* 1. *c.* 9. Ad immoderatos & illicitos potiſſimum ſpectat *Affectus Eroticus* dictus, de quo integram epiſtolam ſcripſit Lang. *l.* 1. *epiſt.* 24. quandoque cum delirio conjunctus, præſertim in ſexu fœminino, unde & *Amor inſanus* appellatur, de quo videatur Sennert. *Med. Pr. l.* 1. *P.* 2. *c.* 10. Ob. *Amorem* filius regis ab Eraſiſtrato deprehenſus legitur apud Galen. *c.* 1. *in prognoſt. t.* 4. Aliud exemplum legitur de fœmina quadam *in lib. de iis, qui morbum ſimulant.*

Amorge, ἀμόργη, vide *Amurca*.

Ampe is, ἀμπελίς, avis nomen eſt, quæ & *Garrulus Bohemicus* dicitur, cujus deſcriptionem vide apud Aldrovand. *lib.* 12. *Ornithol. cap.* 18. Hujus caro inter cibos gratiſſimos, & ipſo Turdo etiam præferenda refertur.

Ampelitis, ἀμπελῖτις, vide *Pharmacitis*. Epitheton *Terræ bituminoſæ*, Gorr. *p.* 30.

* *Ampelocarpon*, ἀμπελόκαρπον, herbæ nomen, quæ & aparine: apud Dioſc. *l.* 3. *c.* 183.

Amphariſteros, ἀμφαρίστερος, vide *Ambidexios*.

Amphemerinus, ἀμφημερινός, ſcil. πυρετός, Lat. *Febris quotidiana*. Vide *Febris*, *Quotidiana*.

* *Amphibius*, ἀμφίβιος, h. e. utrinque vitam habens, tribuitur lacertæ cuidam *Ivana* vel *Iguana* dictæ ab habitatoribus Inſulæ Hiſpaniolæ, ubi hoc animal reperitur. Apud eos hæc *lacerta amphibia* erat in cibis, & quidem expetitis, ſaporis quidem gratiſſimi, ſed quibus dolores venereos præſentes augeri, aut male ſopitos tam vehementer recrudeſcere obſervatum fuit a Gonſalvo Fernandez ab Ovie-

do,

do, *Hiſt.Ind.lib.*13. c.3. ut crediderit inde Liſterus exercit. de lue vener., luem veneream ab indigenis primitus ideo conceptam fuiſſe, quod lacerto, ſeu, ut ille ait, ſerpenti illo veſcerentur.

Amphibleſtroides, ἀμφιβληστροειδὴς, vide *Retiformis*.

Amphibranchia, ἀμφιβράγχια, *Tonſillæ*, Hippocrati dicuntur & *partes vicinæ*, *l. de int. aff.*LX.6.& *l. de dieb. crit.* V.10. Vide Foeſ. *p.*41.

Amphicathezoma, ἀμφικαθέζομαι, id eſt, *Circumſedeo*. Verbum exprimens modum *Inſeſſus* in Semicupium, ut decoctum circumcirca partes irriget, & mulier prorſus immergatur, Hipp. *l.* 1. *de morb. mul.* XXX. 10.

Amphicauſtis, ἀμφίκαυστις, duplicem habere dicitur ſignificationem, 1. notat *montanum hordeum*, quod & ὕσρα dicitur. Deinde *pudendum muliebre*, teſte Euſtathio. Gorr. *p.* 32.

Amphidexios, ἀμφιδέξιος, vide *Ambidexter*. Alias e contrario aliquis etiam dici poteſt ἀμφαριστερὸς, *ambilævus*, & per metaphoram de homine infauſto uſurpari quiret: alias & illos, male tamen, ἀμφιδεξίους appellari obſervat Galenus *in exegeſi*, qui in dextera uteri parte fuerunt col ocati.

Amphidion, *Amphideon*, ἀμφίδιον, ἀμφίδεον, proprie ſignificat *armillam muliebrem*, qua vel collum, vel brachia circumdantur. Per metaphoram vero Hipp. hoc nomine indigitavit ſummam uteri oſculi extremitatem rotundam, vel oram, *lib.* 1. *de morb. mulier.*LXXXIII.8. Plura de hoc vocabulo vide apud Foeſ. *p.*42. Galen. *in Exeg. voc. Hippoc.* quod vero Blancard. *in Lexic.* poſuerat ἰλυκαδῆς ἐπαναστάσεις, in illo loco non occurrit.

* *Amphidromia*, ἀμφιδρομία dicebatur quintus a partu dies, quo mulieres, quæ in partu adfuiſſent, & obſtetricando juviſſent, manus abluere ſolebant, ac infantem geſtantes focum circumcurſare. Athen. *l.* 9.

Amphimetrion, ἀμφιμήτριον, eſt epitheton ſignorum affectus matricis ſignificantium, q. d. circa matricem. Legitur apud Hippocr. *l.* 6. *Epid.ſ.* 8. *t.* 38. ubi in edit. Linden. occurrit Latina verſio; *Circa meſſem*. Foeſ. *d. l.* Conf. Galen. *in exegeſi*.

Amphipneuma, ἀμφίπνευμα, hoc eſt, *circumcirca urgens ſpiratio*, & eſt ſpecies et ſymptoma magnæ difficultatis in reſpirando; cujus meminit Hipp.*lib.*4.*Epid.*XXIV.17. Foeſ. *p.*43.

Amphipolos, ἀμφίπολος, ſignificat *pediſſequam*, vel *miniſtram*, quæ heram circumſtat, apud Hipp. *l.* 5. *Epid.* XII. 15. Foeſ. *d. l.*

Amphisbæna, ἀμφίσβαινα, nomen ſerpentis æqualis ubique craſſitiei, ita ut duo capita in extremitate utraque habere videatur, quamvis Aldrov. illud revera defendat, qui proli-xius deſcripſit, et uſum ejus varium Medicum monſtravit, *l.* 1. *Hiſt. Serp. & Drac. c.* 10.

Amphiſcelos, ἀμφίσκελος. Meminit hujus vocis Dieterich. *Iatrei n.* 50., ſcribens, legi illam apud Duretum ad Hollerium, et eandem in pedibus habere ſignificationem, quam habet in manibus ἀμφιδέξιος, *ambidexter*, de quo p. a. Verum ut taceam carere hanc auctoritate, inepta quoque eſt compoſitionis ratio in hac voce, cum emphaſis debeat, eſſe in δέξιος vel ἀριστερὸς, *dexter* aut *ſiniſter*, non vero in σκέλος, *crus*.

Amphiſmila, ἀμφισμίλη (perperam *Amphiſmela*, quia in Græco eſt Iota) ab ἀμφὶ *utrinque*, et σμίλη, *ſcalpellus*, *cultellus*, idem, quod μαχαίριον eſt, *culter Anatomicus*, utrinque acie præditus ad ſectionem, cujus inter alia inſtrumenta meminit Gal. *l.* 1. *Anat. adm. c.* 10. Caſtell.

Amphiſphalſis, ἀμφίσφαλσις, dicitur *circumactio*, *circumductio*, oberratio. Uſus Hippocr. de cruris circumductione, ut in ſedem ſuam revertatur 4. *de artic. tit.* 47. Foeſ. *p.*43.

Amphitane, idem quod *Chryſocolla*, Fallop. *tr. de metall. ſeu foſſil. c.* 31. *Tom.* 1. *p.*334.

Amphodonta, ἀμφόδοντα, dicuntur animalia, quæ in utraque maxilla dentes habent, *utrinque dentata*. Hipp. 1. *de artic. c.* 28. Foeſ. *d. l.*

Amphora, κεράμιον, ἀμφορεὺς, fuit menſura certa liquidorum apud veteres, et quidem duplex: *Italica* continens libras LXXII. Gal. *de pond. & menſur. c.*4. et *Attica*, quæ capacior, utpote quæ præterea *urnam* contineret, hoc eſt, dimidiam circiter *amphoram*. Hæc in ſpecie dicta Atticis μετρητὴς. Gorræus *p.* 32. Rhodius *de Pond. & Menſ. p.*40. ſcribit: *Amphora* capit congios octo, vel olei libras 72., vini lib. 80., mellis 180.

Amplexatio, ſive *Baſiatio*, myſtice vel ſpagyrice dicitur, quando *Mercurius Philoſophorum*, ceu *mulier candida*, juncta fermento aureo, quod eſt *maritus ruber*, ſuſtinet motum et agitationem, et fit frequens reflexio halituum ſuper corpus in fundo. Libv. *Tom.*II.*Op.pag.*395.

* *Ampnoe*, ἄμπνοη, reſpiratio.

Ampotis, ἄμπωτις, proprie ſignificat *æſtus marini reciprocationem*, aut aquæ marinæ receſſum a littore, quaſi mare eam recedentem rebibere et abſorbere videatur. Per translationem vero Hippoc. uſurpavit de *Humorum receſſu* et recurſu ad interiores partes, et ita fere coincidit cum *palindromia*, *l. de Hum. ſta-*

tim in princ. Gal. *c.1. aph.2. l.4. de San.tu.cap.* 10.*fin.* Vide etiam Foeſ. *p.*40. Dieter. *n.* 226.

Ampulla, λήκυθος, πομφόλυξ, quid proprie ſignificet, notum eſt. Per tranſlationem *Ampullas* vocavit Paræus prima delineamenta trium viſcerum, cordis, hepatis, & cerebri poſt conceptionem, *l.*23.*Chirurg. c.*9. In Chymicis *Ampullæ* vocantur vaſa ampliora, ut Cucurbita, Pellicanus &c. Morley *in Collect. Chym. Leid. proleg. cap.* 2.

Ampullaſcens, vide *Alveus*.

Amputatio, vide *Sectio*. Valde καταχρηστικῶς & licenter uſum eſſe de virtute medicamenti Tryphera dicti Scrib.*n.*230.teſtatur Rhod.*in Lex.*

Amuleta, περίαμμα, περίαπτα appellantur, quod de collo ſuſpendantur, aut alicui corporis parti alligentur, Gal. *l.*1. *de rem fac.par. c.*1.*fin.*& ſunt medicamenta, quæ occulta quadam virtute, & mira efficacia nos latente aliquid in corpore præſtare credunt. Helmont. *amuleta* & *periapta* appenſa agere credit vi influentiæ partim citra evaporationem illorum, partim cum ἀπορροίαις, quæ etiam ſenſim viribus minuuntur. Dividit etiam in Offea, Cornea, Animalia, Plantas, Lapidea, Salina, Tranſparentia & Opaca, *tr. Poteſt. medicam. n.*61. Circa omnium illorum uſum multum vanitatis, quin & multum ſuperſtitionis concurrere, quotidiana teſtatur experientia, unde recte Gal. vocavit ἄλογα, irrationabilia, *abſurda*, rejiciens tanquam fabulas aniles hujuſmodi manganias, *l. 6. de S. Fac. in proœm.* quamvis aliqua fortaſſis ſint, quæ naturalibus & non plane occultis viribus operantur, propterea non prorſus rejicienda. Videatur Dieterich. *Iatr. n.* 683. Amuleta quoque in peſte propoſuit Hildan. *Epiſt.* 96.

Amurca, ἀμόργη, dicitur *ſedimentum* vel recrementum *olivarum* expreſſarum, *fex olei*, Hipp. 7. *aph.*45. (Gal. *in comm. ad h. l.*) *de Ulceribus* IX.6.7.Ejus uſus commendatus in ulceribus. Calefacit enim & exſiccat in gradu ſecundo, ſecundum Gal. *6. de S. Fac.* Vide Foeſ. *p.*39. Gorr. *p.* 29. & *ſeqq. Amurcam* quoque appellavit renum ſuccenturiatorum humorem, credens, ſe ſcapham appellare D. Joh. Jac. Harder. *in Pæon. & Pythagor. Exercit. Anatomico-Medic. II. p.* 12.

Amyche, ἀμυχὴ, eſt *ſuperficiaria* & levior *continui ſolutio*, vel præternaturalis, vel artificialis. In illa ſignificatione legitur apud Hipp. *l. de int. aff.* XXXV. 7. quæ *in Coac. t.* 444. dicuntur ἀμυχώδεα ἐξανθίσματα, *ſuperficiariæ efflorescentiæ* cum ulcuſculis. In hac uſus eſt Gal. de inciſuris per ſcarificationem *l.* 2. *de curat. ad Glauc. cap.* 7. Vide Foeſ. *p.* 41.

Amyčticos, ἀμυκτικὸς, rectius, quam ἀμυκτικὸς, h.e. vim habens lacerandi, laniandi, a verbo ἀμύσσω, *dilacero*. Eſt epitheton medicamentorum illitorum corrodentium apud Joh. Tagaultium *Inſtit. Chirurg. l.*6. *c.* 11. *p. m.* 467. Occurrit etiam apud Cæl. Aurelian. *l.* 2. *de morb. chronic. c.*6.

Amydros, ἀμυδρὸς, ſignificat *obſcurum* & vix conſpicuum. Legitur apud Hipp. de aſtris uſurpans, *l. de Inſomn. IX.* 5. Foeſ. *d. l.*

Amygdalæ, vide *Tonſillæ*. Botanica ſignificatio non eſt hujus loci.

Amygdalatum eſt lac artificiale, ſive emulſio ex amygdalis aliiſque ſeminibus albicantibus lege artis parata. Blancard. *in Lex.*

Amylum, ἄμυλον, ἀμύλιον, Hipp. *l.* 2. *de morb. mul.* LXXVI. 3. dicitur, quod *ſine mola fiat*, ut teſtatur Dioſc. *l.*1. *c.*123. Foeſ. *p.* 40. Fit autem ex tritico & ſiligine, eſtque cum cibus, tum medicamentum, Gal. *l.* 1. *de Al. fac. c.* 8. & *l.* 5. *de S. Fac. c.* 34. *alibique*. *Amyla* in genere quoque dicuntur *Feculæ Chymicorum*, Libav. *S. Arc. Ch. l.* 2. *c.* 1. & 21.

Amyon, ἄμυον, dicitur membrum *emuſcula-tum*, h. e. ita extenuatum, ut muſculorum delineationes non habeat ſenſui ſatis apparentes. Hipp. 3. *de artic. t.* 81. ubi jungitur ἄσαρκον, *carnis expers*. Foeſ. *d. l.*

Amythaonis medicamentum, ἀμυθάονος φάρμακον, vocatur compoſitio quædam, vel ad emplaſtra, vel ad malagmata pertinens, valens ad præcordiorum tenſionem, articulos contractos convulſoſque. Digerit enim, diſcutit & extrahit. Deſcribitur apud Ægin. *l.* 4. *c.* 32. Gorr. *p.* 31.

An, dicitur pater Sulphur. *Anfir*, filius Mercurius. *Anfirario*, Spiritus, Sal.Rul. & Iohnſ.

Ana, ἀνὰ eſt terminus Pharmaceuticus, quo utuntur Medici, *æqualitatem menſuræ* vel *ponderis* deſignaturi, Hipp. *l.* 1. *de morb. mul.* C. I. 44. quamvis Lind. omiſerit, Foeſ. *Oec. p.* 43. Imo *Anatica* proportio æqualitatem infert, Libav. *T. II. p.* 343. *Ana* quoque in ſecretis myſteriis Mekubalim, *Mentem* denotat, cui innatæ primæ notiones, in cujus medio ſedere dicunt *Angelum*, quem vocant *Anim*, qui rei veritatem indicat. Unde & *Ana* nomen idoli, & illis *Anani* Divinatio. Hinc quoque *Aniſapta* vox magica, ſignificans dæmonem divinatorem, quem ſic occulte invocant, ut ferentis & ægrotantis miſereatur. Vide Keuch. *in not. ad Seren. p.* 60.

Anabaſis, ἀνάβασις, *Aſcenſus*, vel *aſcenſio*, idem eſt, quod *augmentum*, vel incrementum, five

five morbi totius, five particularis paroxyſmi, Gal. *l. de morb. tempor. c.* 2. *l.* 1. *de Criſ. c.* 3. Hinc *Anabatica* febris, ἀναβατικὸς πυρετὸς, eſt febris continua, quæ & *Epaimaſtica* dicitur de qua ſupra in *Acme*.

Anabetto, ἀναβήττω. Vide *Extruſſio*.

Anablepo, ἀναβλέπω, ſignificat apud Hipp. viſum prius amiſſum recipio, *l.* 7. *Epid. XXV.* 10. Foeſ. *p.* 46.

Anablyo, ἀναβλύω h. e. *ebullio*, effervefco. Hipp. *l. de morb. ſacr. IIX.* 18. & *l.* 1. *de morb. mul. CIV.* 13. Foeſ. *d. l.*

Anabole, ἀναβολὴ, ſignificat *rejectionem materiæ per ſuperiora*, idem, quod ἀναγωγή. Vide *Anagoge*. Galen. Vomitum vocat ἀναβολὴν *l.* 8. *de C. M. S. L. c.* 3.

Anabrochiſmos, ἀναβροχισμὸς, non ἀναβρογχισμὸς, uti quidem legitur apud Gal. *cap.* 4. *de R. V. I. A. t.* 12. ſiquidem a βρόχος, i. e. laqueus, derivari debet. Significat enim *Illaqueationem*, eſtque nihil aliud quam pilorum in palpebris oculum infeſtantium (qui affectus τριχίασις vel τρίχωσις dicitur) per chirurgiam ablatio. Ægin. *l.* 6. *c.* 13. Vide Foeſ. *d. l.*

Anabroſis, ἀνάβρωσις, quæ & διάβρωσις dicitur, eſt *ſolutio* continuitatis ex eroſione ab humoribus mordacibus introducta, Gal. *l.* 5. *de L. A. c.* 5. *l.* 4. *M. M. c.* 1.

Anacar, ἄνακαρ, ſignificat apud Hipp. *in partem ſuperiorem*, ἐς τὸ ἄνω μέρος, uti ϰάτακαρ, *in partem inferiorem*, Gorræus. Foeſ. ex Gal. *expoſ. voc. Hippocr.* quamvis locum Hipp. nullus horum citaverit.

Anacatharſis, ἀνακάθαρσις, *purgationem per ſputa* in ſpecie ſignificare apud Hipp. 5 *aph.* 8. teſtatur Gal. *in com. ad h. l.* confirmat Dieterich. *n.* 56. quamvis Blancardus late expoſuerit per omne medicamentum per ſuperiora purgans, v. g. Vomitorium, Sternutatorium, Maſticatorium, &c. qua autoritate, non eſt mearum partium inquirere. *Anacathartica* medicamenta Blaſius in ſtrictiore ſaltem ſignificatu vocavit *Thoracica* & *Expectorantia* aliis nuncupata. *Med. Univerſ. p. m.* 64. 65. 87. 88.

Anaceſtos, ἀνάκεστος, i. e. *incurabilis*. Foeſ. *p.* 47.

Anachmus, eſt *ſpiritus incorporeus*: Dorn. *in Dict. Paracelſ.*

Anachrempſis, ἀνάχρεμψις, dicitur Lat. *Exſcreatio*, ſive per ſcreatum ſputi rejecto. Hipp. *Coac. t.* 24. 244. 320. & alibi: Idem eſt, quod ἀπόχρεμψις. Foeſ. *p.* 56. 57.

Anacinema, ἀναϰίνημα, ſignificat *commotionem corporis*, quæ inter exercitationes ponitur ab Hipp. *l.* 2. *de Diæta* XLII. 5.

Anaclaſis, ἀνάκλασις, vocatur *articuli reflexio* cum recurvatur & retorquetur in exteriorem partem, ut de interna manus extenſione, ſcripſit Hipp. 1. *de fract. t.* 11. Plura apud Foeſ. *p.* 47.

Anaclinterium, ἀνακλιντήριον, contracte ἀνάκλιντρον, Lat. *Recubitorium*, dicitur ſella vel ſedile ita formatum, ut homo reclinato corpore veluti decumbere queat. Legitur in D. a Deventer *Lum. Nov. Obſtetr. c.* XXVI. *p.* 91.

Anacliſis, ἀνάκλισις, dicitur *decubitus ægrorum*, Hipp. *de dec. orn.* XI. 1. ἀνακλισμὸς vero vocatur ea pars ſellæ, in quam dorſo recumbimus. *l. de artic. t.* 22. Foeſ. *d. l.*

Anacoche, ἀνακωχὴ, ἀνακώχησις, dicitur *inhibitio, retentio, mora, retardatio*, a verbo ἀνακωχέω, *inhibeo, remoror*, quo aliquoties uſus Hippoc. 1. *de artic. t.* 30. & *c.* 2. *t.* 47. *l. de Corde IIX.* 15. Vide Erot. *in Onomaſt. p.* 18. *f.* Foeſ. *p.* 48.

Anacollema, ἀνακόλλημα, dicitur medicamentum, quod in affectionibus oculorum fronti imponitur, & veluti *agglutinatur* ad reſtringendum fluxiones, Gal. *de rem. fac. parab. c.* 10. & *l.* 11. *de S. Fac.* §. *Ovor. fac. l.* 6. *de C. M. S. G. c.* 8. Pertinet ad *Frontalia*, Morell. *de form. rem. l.* 2. *f.* 2. *c.* 1.

Anacomide, ἀνακομιδὴ, dicitur *refectio*, recreatio ægri ex morbo, *Coac. t.* 220. 235. & *l. de Affect.* XXXIX. 9. Nam verbum ἀνακομίζειν ſignificat, ægrum *reficere*, *l.* 2. *de morb. XV.* 14. 26. XXI. 17. 1. *de fract. t.* 48. Dicitur etiam ſimpliciter κομιδὴ, & κομίζειν, *l. de Affect. XLV.* 13. *L.* 13. & κομιστικὸς, reficiens *d. l. L.* 1. Foeſ. *p.* 47.

Anaconchizo, ἀνακογχίζω, idem quod ἀνακωχέω, *inhibeo*. Hipp. *Mochlico I.* 4. Foeſ. *d. l.*

Anaconchyliſmos, ἀνακογχυλισμὸς vel ἀνακογχυλιασμὸς, h. e. *Gargariſmus*, a verbo κογχυλίζειν, quod *gargarizare* ſignificat, & paſſim apud Gal. occurrit. Vid. Gorræum *in definit. pag.* 33. De *Gargariſmo ſuo loco*.

Anacos, ἀνακῶς, adverbium Hippocraticum ſignificans *diligenter*, *prudenter*. Legitur in *l. de Carnib. edit.* Foeſ. *p.* 254. *n.* 66. ubi vid. etiam *Annot. hujus ad hunc locum*.

Anacteſis, ἀνάκτησις, eſt *virium reſtauratio* & reparatio, idem, quod ἀνάληψις, Hipp. *l. de vet. med.* IX. 6. Foeſ. *p.* 48.

Anacuphiſma, ἀνακούφισμα, corporis *allevationem* & *ſublevationem* ſignificat, quæ pertinet inter corporis exercitationes, Hipp. *l.* 1. *de Diæt. XLII.* 6. Foeſ. *d. l.*

Anacyeao, ἀνακυκάω, i. e. *perfundo*, admiſceo, ſubigo. Legitur apud Hippocrat. *l.* 2. *de morb.*

morb. mul. XLIX. 37. LXII. 10. LXXXIIX. 11. Foeſ. *d. l.*

Anacycleon, ἀνακυκλέων, i.e. *Circulator*, idem, quod *Agyrta*, Hipp. *l. de dec. orn. l.* 21. Foeſ. *d. l.*

Anacypto, ἀνακύπτω, i. e. *ſurſum tendo*, ad ſuperiora feror. Hipp. *l.* 5. *Epid.* XX. 9.

Anacyrioſis, ἀνακυρίωσις, denotat *gravitatem* & *autoritatem Medici*, quam habere debet apud ægros, Hipp. *de decent. ornat.* IX. 9. Foeſ. *d. l.*

Anadiploſis, ἀναδίπλωσις, eſt *paroxyſmorum reduplicatio*, Gal. *de Typis c.* 4. Dicitur & *Epanadiploſis*, ἐπαναδίπλωσις, a fermenti febrilis copia & heterogeneitate dependens, ſit hoc ſymptoma in ſemitertiana. Gorr. *p.* 32.

Anadoſis, ἀνάδοσις, eſt nutrimenti per vaſa *diſtributio*, quod idem eſt ac digeſtio. Differre dicitur διάδοσις, quod hæc ſit traditio vel porrectio nutrimenti in ſingula invifibilium meatuum, vaſorum, extimarumque partium ſubſtantiam intimam, Gal. *l.* 2. *de fac. nat. c.* 6. Verbum etiam ἀναδίδωμι ſignificat *diſtribuo*, et uſurpatur ab Hipp. de doloribus, *l.* 1. *Prorrh. com.* 3. *t.* 26. & *l.* 4. *Epid.* XIX. 21. Foeſ. *p.* 45.

Anadrome, ἀναδρομὴ, apud Hipp. eſt *doloris recurſus* ex inferioribus ad ſuperiora, *l.* 1. *Prorrh.* II. *t.* 35. 51. *Coac. t.* 308. 314. 316. Foeſ. *d. l.* In genere etiam *Anadrome* ſignificat humorum recurſum, Charlton *Oecon. Anim. Exerc.* III. §. 9. & G. Thomſon *in explicatione Terminor. Artis præmiſſa Acui Magaetica.*

Anadromos, ἀνάδρομος, eſt epitheton piſcium e mari in fluvios aſcendentium, vide infra *Zerta.*

Anædes, ἀναιδὴς, *impudens*. Hinc Adverb. ἀναιδὲς, *impudenter*. Ab Hippocr. vero per translationem ſumtum pro *aſſatim*, copioſe de aqua in aſperam arteriam irruente, *l. de Corde* III. 1. Foeſ. *d. l.*

Anænome, ἀναίνομαι, i. e. *remo*, reſpuo. Legitur apud Hipp. *l.* 2. *de morb. mul.* XXIV. 4. Foeſ. *pag.* 46. Erot. *in Onom. p.* 27. *ſ.*

Anæſtheſia, ἀναισθησία, i. e. *Senſus privatio*. Vide *Stupor*. Præcipue de ſenſus Tactus privatione accipi & exponi ſolet, in quo ſignificatu & D. D. Vvedelius expoſuit *Pathol. Dogm. ſect.* III. *c.* 6. *p.* 546. *ſeqq.* Modum vero, qui fiat ejuſmodi *ſtupor*, ſatis plauſibiliter tradidit D. D. Stahl *in Diſſert. Medic. De molibus humor. convulſivis cap.* 7. *p.* 26.

Anafolis dicitur Haly Abbati *Practic. l.* 9. *c.* 33. *cura gingivæ denudatæ*, ita notante Joh. Vvalthero *Syl. Medic. p.* 678.

Anagargalicta, ἀναγαργάλικτα, *Anagargariſtum*, ἀναγαργάριστον, vide *Gargariſmus.*

Anagnoſis, ἀνάγνωσις, non modo communiter *Lectionem* ſignificat, uti patet ex Hippoc. *Præcept.* X. 10. vide *Lectio*. ſed etiam *perſuaſionem* denotare quidam volunt, quemadmodum & verbum ἀναγνώσηκαν, ita plerique Interpretes verterunt apud Hippoc. *l. de artic. t.* 3. Vide Foeſ. *Oec. p.* 45.

Anagoge, ἀναγωγὴ, eſt *reductio*, receſſus humorum. In ſpecie *per ſuperiora excretionem* ſignificat apud Hipp. *Coac. t.* 334. Apud Dioſc. *l.* 2. *parabil. c.* 30. & Gal. *l.* 7. *de C. M. L. c.* 4. ſignificat ἀναγωγὴ *rejectionem ſanguinis*, ἐξ ἀναγωγῆς ſignificat *repetitis vicibus*, ſicut fit reſpiratio. Linden. *S. M. Ex.* V. §. 49.

Anagraphe, ἀναγραφὴ, dicitur *medicamentorum præſcriptio*, vulgo *Recepta*. Harum copiam in promtu habere debet Medicus ex præcepto Hipp. *l. de dec. orn.* VIII. 18. Foeſ. *p.* 45.

Anaiſſo, ἀναΐσσω, h. e. *reſilio*, irrumpo, ſurſum cum impetu feror, ſæpe uſus Hipp. de morborum *recurſu*, ut *ſ.* 3. *Prognoſt. t.* 1. *Coac. t.* 299. *l. de morb. ſacr.* I. 14. *l. de int. aff.* LI. 23. *l. de virg. morb.* II. 8. &c. Vide Foeſ. *p.* 46.

Analces, ἀναλκὲς, dicitur *imbecillum*, eviratum, viribus deſtitutum, ab ἀ & ἀλκὴ, robur. Hippoc. *l. de A. L. & Aq.* XXXIX. 6. Foeſ. *p.* 49.

Analdes, ἀναλδὴς, id eſt, *non capiens* aut affe- rens *incrementum*, *inſalubris*. Hippocrat. *d. l.* XXXVII. 11. Foeſ. *d. l.*

Analentia, eſt terminus Paracelſicus ſictus, ſpeciem Epilepſiæ denotans, *quemadmodum & *Catalentia* & *Epilentia*, *tract.* 2. *de morb ament. c.* 1.

Analepſia vocatur Epileſia, quæ provenit a ſtomacho, quaſi læſio a converſiva ad caput, uti vult Joh. Anglic. *Roſ. Angl. p.* 35. Verum hodieque non eſt in uſu.

Analepſis, ἀνάληψις, dicitur *rejectio*, *renutritio*, Gal. *l. de marcor. c.* 9., idem quod ἀνακομιδὴ, vel ἀνάθρεψις. Hinc *Analeptica*, ἀναληπτικὴ, dicitur pars Diæteticæ, ſive victus ratio, quaſi Refectricem dicas, & debetur his, qui convaleſcunt ex morbo. Gal. *l.* 5. *de ſan. tu.*, *cap.* 4. *ad Thraſybul. c.* 30. *Analepſis*, ἀνάληψις etiam dicitur de modo appendendi membrum fractum, præſertim manum per mitellam, Hipp. 2. *de iis q. in med. t.* 33. Foeſ. *p.* 49.

Analgeſia, ἀναλγησία, ſignificat *indolentiam*, ſive defectum doloris, tum in ſtatu ſec. nat. tum in præternaturali propter partis ἀναισθησίαν & ſtuporem.

Analmyron, ἀνάλμυρον, *inſulſum* ſignificat, Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* Foeſ. *p.* 50. Gorr.

Analogiſmus, ἀναλογισμὸς, eſt comparatio cauſ-

cauſſarum morbidarum præſidiorumque juvantium per ſimilitudines, Gal. *de opt. ſect. ad Thraſyb. c.* 11. ſive *Analogiſmus* eſt ratio, quæ ab evidenti auſpicatur, rei obſcuræ faciens cognitionem, *c.* 1. *Prognoſt. t.* 6. (quamvis in Græco textu non habeatur). Dogmaticorum propria, quemadmodum *Epilogiſmus* Empiricorum, ceu communis ratio & omnium aſſenſu conſpecta. *Analogiſmum* etiam ab indicatione vera dogmatica excluſum vult Gal. *d. l.* ſed male, noſtro quidem judicio. Videantur *noſtra Dogmata Med. Gen. P. IV. c.* 1. *d.* 3. *p.* 459. *ſeq.* Medicina Rationalis ſive Dogmatica etiam vocatur ἀναλογιστική, & Medici Dogmatici, ἀναλογιστικοὶ, Gal. *l. de ſect. ad tyron. c.* 1. *fin.* *Analogiſmus* fuit olim curatio per remedia mediante ſimilitudine inventa. Dividitur in *Empiricum* & *Dogmaticum* a Sanctorio *Method. vitand. error. in Medic. fol.* 181.

Analoſis, ἀνάλωσις, *conſumtio*, imminutio, idem, quod μείωσις. Dicitur de cerebro apud Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ.* 3. *t.* 1. a verbo ἀναλίσκειν, conſumere, quo uſus idem 1. *aph.* 14. & *l. de vet. med. XIX.* 17. 31.

Analthes, ἀναλθὴς, *incurabile* ſignificat; Hipp. 4. *de artic. t.* 26. Foeſ. *p.* 49.

Analtos, ἄναλτος, h. e. *inſulſus*, ſine ſale. De cibariis frequenter uſurpavit Hipp. *l.* 2. *de morb. LII.* 14. *LIII.* 26. *l. de nat. mul. XXXII.* 20. *l.* 2. *de morb. mul. XXI.* 12. item de ſputo *l.* 1. *de morb. mul. XXV.* 4. vide Foeſ. *p.* 50.

Analyſis, ἀνάλυσις, eſt alicujus corporis in ſua principia reſolutio. Huc pertinet Anatomica partium corporis humani demonſtratio, ut & pertractatio alicujus argumenti vel materiæ fundamentalis & ſecundum omnes ejus partes inſtituta.

Anamix, ἀναμὶξ, adverb. ſignificans permixtum, *promiſcue*, legitur apud Hippocr. *l.* 2. *de morb. mul. LXXXIV.* 4. quamvis Linden. legat ἀναμίξας. Foeſ. *d. l.*

Anammeſis, ἀνάμνησις, Lat. *Recordatio*, *Reminiſcentia*, Gal. *l. de plenitud. c.* 9. Hinc & *Anamneſtica*, ἀναμνηστικὰ ſigna quædam dicuntur ad Diagnoſtica pertinentia, quæ præteritum ſtatum ſive ſecundum ſive præter naturam in memoriam revocant. Vocantur alias *Rememorativa*. Vide *Dogm. noſtr. M d. Gen. P. III. c.* 1. *d.* 6. *p.* 303.

Anance, ἀνάγκη, Lat. *Neceſſitas* dicitur, Coactio. Hinc verbum ἀναγκάζω, cogo, *neceſſitate* impello, & ἀναγκαῖος, *neceſſarius*, deſcendunt. Omnibus his vocabulis uſus eſt Hipp. v. g. 1. *aph.* 8. 19. 3. *aph.* 11. 6. *aph.* 50. & 58.

Vide Dieterich. *nu.* 51. *ſeqq.* Quod vero in ſpecie etiam Ανάγκη violentam operationem chirurgicam, præſertim extenſionem, aut impulſionem in luxatis & fractis membris Hipp. ſignificet, uti vult Gal. *c.* 2. *de fract. t.* 42. & alibi, non mihi videtur vero ſimile, quia ſaltem illa ſignificatio ex connexione & applicatione expreſſa ad materiam talem reſultat. Vide *Neceſſitas*. Αναγκαῖος, *neceſſarius*, dicitur vel de rebus, quæ æternitatem ſive perpetuitatem a natura nactæ ſunt, ut ita fiant, & ordinem ex *neceſſitate* habent, quibus opponuntur *Res Contingentes* & opinione nitentes τὰ ἔνδοξα; vel *de rebus ſeriis* ad commodam vivendi rationem apprime facientibus, ex *Coac. t.* 98. Vide Foeſ. *p.* 44.

Anandries, ἀνανδρίης dicitur *Eviratus*, *Effeminatus*, quales ſunt caſtrati. Hippoc. *l. de A. L. & Aq. XLIX.* 4. quamvis Lind. cum Mercuriali legat ἐνάρεες. Dicuntur & ἄνανδροι, quod vocabulum proprie ſignificat *fœminam virum non expertam*, *l.* 1. *de morb. mul. XIII.* 19. Foeſ. *p.* 50.

Anapalin, ἀνάπαλιν, h. e. *ex adverſa parte*, *e contrario*: opponitur τῷ κατ' ἴξιν, ſive *e directo*. Hipp. 1. *prorrh. III. t.* 33. Gal. *in comm. ad h. l.* & *c.* 1. *progn. t.* 32. 1. *aph.* 21.

Anapalindromeo, ἀναπαλινδρομέω, ſignificat *Recurro*, & quidem *per oppoſitum*. Dicitur de faſcia, quæ circumvoluta ad eundem locum recurrit, ubi prior deſiit. Hipp. 1. *de fract. t.* 30. Foeſ. *d. l.*

Anapauſis, ἀνάπαυσις, *otium*, *remiſſionem*, quietem ſignificat, Hipp. 4. *aph.* 13. *de nat. hum. II. t.* 1 *l. de Medico IV.* 23. Unde & verbum ἀναπαύομαι, *requieſco*, *ceſſo*, quod legitur 2. *de R. V. I. A. t.* 50. & *ſ.* 4. *t.* 44. Vide Foeſ. *d. l.* Dieter. *n.* 59. vide *Requies*.

Anapetia, ἀναπέτεια, ſignificat *expanſionem meatuum*, quæ obturationi eorundem opponitur. Occurrit apud Gal. *l.* 1. *de morb. diff. c.* 5. ad quem locum vide Leonh. Fuchſ. *Commentar. p. m.* 22. *b.*

Anaphalantiaſis, ἀναφαλαντίασις, dicitur *defluvium pilorum* in ſuperciliis, ſicut φαλάκρωσις in *capite*. Gaza *ſalitium* vocat, ſed tantiſper, inquit, dum melius vocabulum invenerit. Gorr. *p.* 35.

* *Anaphlyctænotos*, ἀναφλυκταίνωτος, ex quo puſtuma eruperunt, nec erumpunt.

Anaphoneſis, ἀναφώνησις, Lat. *Vociferatio*, vide *Clamor*. Eſt vehementior exclamatio pectus & vocis organa exercens, inque iis calorem nativum excitans, corporis ſolidas partes corroborans, excrementa attenuans & repurgans. Plura hujus exercitationis commoda vide apud Gorr. *p.* 35. Jung. Rhodius *in Diſſert. de Acia c.* 6. *p.* 67. ubi prolixius hujus exer-

exercitii utilitatem variis teſtimoniis demonſtrat.

Anaphora, ἀναφορὰ, ſignificat apud Hippoc. *gratiam* vel *meritum*, quod alicui debetur, *l. de arte V.* 13. Deinde etiam notat *rejectionem materiæ per os*. Foeſ. *Oec. p.* 56. Ita & ἀναφορικοί dicuntur οἱ αἱμοπτοικοί, qui ſanguinem ex inferis partibus per os rejiciunt, Gorr. Ita verbum ἀναφέρω habet diverſas ſignificationes. Vel enim ſumitur pro *perferre*, tolerare, *l.* 4. *de morb.* XVII. 9. XX. 30. XXI. 3. XXIII. 39. Vel notat *reſtituere ſanitati*, 2. *aph.* 43. & *l.* 4. *de morb.* XVVII. 50. vide Dieterich. *n.* 63. Vel ſignificat *vehementer ſpirare*, aut *reſpirare*, *l.* 20 *Prorrhet.* XX. 2. Jung. Foeſ. *p.* 55. *ſeqq.*

Anaphoryſſo, ἀναφορύσσω, idem, quod φορύω, φορύσσω, *pinſo, ſubigo* ad modum farinæ, Hipp. *l.* 1. *de morb. mul.* LXIII. 29. LXXXII. 6. & *l.* 2. LXXXV. 19.

Anaphrodiſia, ἀναφροδισία, dicitur impotentia Venerea, five ineptitudo ad cougreſſus conjugales, & legitur apud Bonet. *Med. Septentr. l.* 3. *ſect.* 33. *c.* 7. *p.* 876.

Anaphron, ἄναφρον, h. e. *ſine ſpuma*. Hipp. *l. de Humor. III.* 2. Foeſ. *p.* 16.

Anaphyrao, ἀναφυράω, ſignificat *ſubigo*, *commiſceo*. Hipp. *l.* 2. *de morb. mul.* VLVII. 19. 24. Foeſ. *d. l.*

Anapinome, ἀναπίνομαι, *abſorberi*, exſugi ſignificat. Hipp. 2. *de art. t.* 52. Foeſ. *p.* 51.

Anaplaſis, ἀνάπλασις, dicitur Hipp. *confirmatio*, membri fracti reſtitutio, compoſitio & *reparatio*, ita ut fracturæ extrema ſeſe mutuo contingant, & partes e directo ſtatuantur. Eſt idem, quod διάπλασις, uti patet *ex* 3. *de iis q. in med. f. t.* 19. & 32. vide Foeſ. *d. l.*

Anaplerosis, ἀναπλήρωσις, in genere ſignificat *Repletionem*. Alias ſpecialiter ita dicitur pars Chirurgiæ, qua reſtituuntur deficientia. Idem ſignificat, quod πρόσθεσις, *appoſitio*. Barbett. *Chirurg. P.* 1. *c.* 1. Hinc & ἀναπληρωτικά dicuntur medicamenta, quæ alta vulnera carne complent, cicatrices incraſſant & limpidant. Gal. *de dynamid.*

Anapleuſis ἀνάπλευσις, dicitur *fluctuatio*, *innatatio*, & uſurpatur de oſſe corrupto ab Hippocr. *Coac. t.* 239. quando os pure corruptum ſeparatur, ut *fluctuet*, ſideretur, & decidat. In ſpecie quoque de dentibus corruptis exundantibus & deciduis legitur *l.* 4. *Epid. IX.* 1. De ſquamula oſſis corrupti apud Ægin. *l.* 6. *c.* 107. dicitur verbum ἀναπλεῖν, reſolvi, & emergere. Foeſ. *d. l.*

Anapneuſis, ἀνάπνευσις, *Anapnoe*, ἀναπνοή, vide *Reſpiratio*.

Anapſyxis, ἀνάψυξις, eſt *Refrigeratio*, Hippoc. 3. *de fract. t.* 8. Uſus eſt etiam aliquando verbo ἀναψύχειν, *refrigerare*, v. g. *d. l. t.* 5. 14. &c. Foeſ. *p.* 57.

Anapathia, *Anapathos*, legitur apud Ermuller. *T. I. Oper. ed. nov. p.* 255. *a* & 857. *a.* verum perperam & vitioſe ex ignorantia vel negligentia Græcæ Linguæ, deberet enim ſcribi *Anaudia*, *Anaudos*, de quo infra.

Anaptyo, ἀναπτύω, ſignificat *Expuo materiam* e partibus inferioribus ſurſum retractam per os. *Coac. t.* 389. 390. *Progn. II. t.* 43. Foeſ. *p.* 52.

Anaptyſſome, ἀναπτύσσομαι, i. e. *explicor*, expandor, *extendor*. Legitur apud Hipp. *l. de int. aff. LI.* 5. 16. *l. de dieb. Crit. III.* 4. & *IV.* 1. Foeſ. *d. l.*

Anariſteſis, ἀναρίστησις, ſignificat *abſtinentiam a prandio*, *l. de Inſomn. IV.* 13. & *XIV.* 11. vide *Impranſus*, Foeſ. *p.* 52.

Anarma, ἄναρμα, idem, quod *Atomi*, ἄτομοι corpuſcula minutiſſima ſimpliciſſima, q. d. *impactibilia*, Gal. *fragm de ſubſt. fac. nat.*

Anarrhegnyme, ἀναῤῥήγνυμαι, i. e. *diſrumpor*, diffringor, Hipp. 2. *de fract. t.* 22. & ulcera ἀναῤῥηγνυμένα dicuntur, quæ præpropere cicatrice obducta rurſus recrudeſcunt, *Coac. t.* 430. *l.* 1. *de moro.* XIX. 6. dicitur etiam ἀνελκοῦμαι alias *d. l.* XIIX. 10. 11. Foeſ. *d. l.*

Anarrhinon, ἀνάῤῥινον, i. e. *per nares rediens*; q. d. ἀνάρινον. Gorr. *p.* 34. Foeſ. *d. l.* alii explicant *per cutem*. * Sic etiam dicitur ea herba, quæ alias ἀντίῤῥινον antirrhinum, ex eo nomen ſortita, quod ſemine ſit vituli narium ſimilis.

Anarrhoea, ἀνάῤῥοια, eſt fluxionis ſpecies, & quidem catarrho contraria, quando humor ab inferiori parte ſurſum fertur. Coincidit partim cum ἀναγωγῇ, partim cum ἀναῤῥοπίᾳ, de qua voce mox dicendum. Legitur apud Schneider. *l.* 1. *de Catarrh. c.* 3.

Anarrhopia, ἀναῤῥοπία, dicitur *humorum verſus ſuperiora inclinatio* & latio, quemadmodum e contrario καταῤῥοπίη eorundem *verſus inferiora* impetum & *inclinationem* ſignificat. Utramque obſervandam Medico inculcat Hipp. *l. de Humor. l.* 11. Ad inteſtina quoque revoluta applicat Linden. *Ex. IV.* §. 100. Foeſ. *p.* 131.

Anarthros, ἄναρθρος dicitur homo craſſus, carnoſus, *articulis non apparentibus*, h. e. *inſormis præ craſſitie*, Hipp. *l. A. L.* & *Aq. LVII.* 5. Alibi dicuntur ὑπερπαχέες q. *ſupercraſſi* . *id. l.* XXXIIX. 3. Foeſ. *p.* 52.

Anas, νῆσσα νῆττα νῆσσα, quid ſignificet, jam pueris e Dictionariis notum eſt; nimirum avem quandam aquaticam palmipedem. Sunt vero *Anates* vel *domeſtici*, vel *feri*. Reli-

liquas differentias, nomina, proprietates, quis enumeret? Ut ex quamplurimis aliquot ſaltem nomina referamus, Boſcas. Querquedula, Penelops, *Anas* Glaucia, Circia, Capella, Amarillus, Branda, Fuſca, Muſcaria, &c. Huc pertinere videntur & omnes *Mergi* ſpecies, de quibus omnibus una cum uſu in cibis & medicina explicatis vide Aldrov. *l.* 19. *Ornithol. c.* 24. *ſeqq.* Cum victu gaudeant impuro ſordidoque præſertim domeſtici, carnem habent pravæ concoctionis, ferinæ fortaſſis, meliorem. An vero delectus partium ſit habendus juxta diſtichon Martialis:

Tota quidem ponatur Anas, ſed pectore tantum,
Et cervice ſapit, cetera redde coquo:

non immerito in dubium vocari poteſt cum C. Hofman. *l.* 5. *Inſt. Med. c.* 20. §. 7. quia totum corpus uno gaudet ſanguine ſuccoque nutritio, ut ita partes poſticæ æque bonæ ſint, ſi bonitas toti quædam inſit. Jungatur & Renat. Moræus *ad Schol. Salernit. cap.* 64. *p. m.* 620. *ſeqq.* Bruyerin. *de re cibar. l.* 15. *c.* 31. Deodat. *Panth. Hyg. l.* 1. *c.* 36. Ionſton. *Synt. Med. l.* 1. *Tit.* 1. *c.* 2. *art.* 3. *punct.* 3. Schrod. *l.* 5. *cl.* 2. *n.* 45.

Anaſarca, ἀνασάρκα, vel diviſum, τό ἀνά σάρκα, quæ & *Cataſarca*. *Hypoſarcidium*, & *Epiſarcidium*, dicitur, Hydropis ſpecies eſt prima & mitiſſima, in qua humidi ſubſtantia, tenuis, copioſa & cruditates in tota inferiore thoracis regione acervantur, habituſque totus pituitæ plenus redditur, Gal. *com.* 4. *de R. V. I. A. t.* 111. Diciturque *Anaſarca* & *Aqua inter cutem*, vel *intercus*, quod per carnem ille humor pituitoſus crudus fluat, *l. defin. Med.* Vocatur etiam *Leucophlegmatica*, pro quo Hipp. utitur disjunctis vocibus λευκὸν φλέγμα, 7. *aph.* 29. quique ea corripiuntur, una voce ab eodem λευκοφλεγματῶντες dicuntur, *Coac. t.* 248. Deſcribi poterit ex veris Artis principiis, quod ſit intumeſcentia in toto corporis habitu notabilis, & veſtigium impreſſi digiti retinens, cum languore, pallore, reſpiratione difficili, aliiſque ſymptomatibus cachexiam comitantibus, proveniens a ſucci nutritii & lymphæ aquoſa impuritate excedente & ſtagnante, ſanguinis & flammæ vitalis deficientem ſpirituoſitatem ſimul conjunctam habente. Hinc appoſite ſatis jam olim Serenus Samonicus in carmine appellavit. *Lymphaticum errorem*. Keuch. *not. ad eund. p.* 193.

Anaſecoo, ἀνασηκόω, i. e. *rependo per æquipondium*, a σήκωμα. Communiter ſignificat *reſarcire* & addere quod deficit. Legitur apud Hip. 2. *de R. V. I. A. t.* 23. Foeſ. *p.* 52.

Anaſpaſis, ἀνάσπασις, i. e. *Retractio*. In ſpecie de ventriculo, dicitur apud Hipp. *l. de vet. med. XX.* 11. quamvis Foeſ. legi malit ἀνάπαυσιν *Oec. p.* 52. Enimvero nulla cogit neceſſitas permutandi, cum ſenſus ſit clarus: ventriculum ſcil. adhuc a priori fermentatione ferventem indigere majori retractione ſcil. a novis alimentis & quiete. Quod ſi enim ἀνάπαυσις legatur, non video, quomodo excuſari poſſit ταυτολογία Hippocrati minime familiaris.

Anaſpongizo, ἀνασπογγίζω, ſignificat *ſpongia abſtergere*, emundare. Hipp. *l. de Ulcer. IV.* 12. Sed & *lanæ illinere*, medicamentum aliquoties denotat, v. g. *l. de nat. mul. XXV.* 6. *l.* 1. *de morb. mul. CXVII.* 4. & ſæpius alibi. Foeſ. *d. l.*

Anaſsytos, ἀνάσσυτος, i.e. *ſurſum impulſus*, diciturque de Aere, a σεύομαι, vel potius σεύομαι, *agitor* impellor, *l.* 2. *de morb. mul. XVI.* 11. Foeſ. *p.* 53.

Anaſtalticus, ἀνασταλτικός, vide *Cataſtalticus.*

Anaſtaſis, ἀνάστασις, in ſpecie ſignificat apud Hipp. *exſurrectionem*, cum æger ad egerendum ſurgit. *Coac. t.* 616. 620. 621. *l.* 3. *Epip. agr.* 3. & alibi. Alias verbum ipſum ἀναστῆναι, vel ἀνιστάμενος, uſurpatur de in ſtatu reconvaleſcentiæ conſtitutis, 4. *aph.* 32. Vide Foeſ. *d. l.* Dieterich. *n.* 7.

Anaſtello, ἀναστέλλω & ἀναστέλλομαι, h. e. *retraho*, diduco. Hipp. *de vuln. c.* XIX. 4.

Anaſtoecheioſis, ἀναστοιχείωσις, q. d. *Reelementatio*, ſeu Reſolutio in elementa, eſt colliquatio, ſeu reſolutio aut diſſolutio aliquando totius corporis ſubſtantiæ, aliquando ſuccorum, qui in venis ſunt duntaxat. Quod autem ex ea colliquatione provenit, alias ad ventrem confluit, alias ad urinas, alias ad ſudores pellitur. Gal. *l.* 3. *de ſympt. cauſſ. c.* 2. ἀναστοιχείωσιν, ἀνάλυσιν καὶ σύντηξιν, idem æſtimare videtur. Caſtell. vide *Colliquatio*.

Anaſtomoſis, ἀναστόμωσις, h. e. *Oſculorum apertio*, duas potiſſimum habet ſignificationes: 1. Denotat oſculi vel extremitatis in vena vel arteria apertionem, ex qua ſequitur ſanguinis profluvium, uti in hæmorrhagia narium, menſtruo fluxu, & hæmorrhoidibus; aliquando vero & a pulmonibus, & e ventriculo hoc modo ſanguis rejicitur. Hujus cauſſas tres propoſuit Gal. *l.* 5. *M. M. c.* 2. vaſis imbecillitatem, ſanguinis copiam, & denique ejuſdem acrimoniam corroſivam. Eſt ergo ſpecies ſolutionis continui, quamvis & in ſtatu ſec. naturam locum habeat, uti dictum de menſtruis & hæmorrhoidibus. Differt a διαπήδησις ſive *tranſudatione*, quod in hac tanta vaſorum apertio nondum ſit, ſed ſaltem tunicarum rarefactio cum ſanguinis tenuitate, *Ibid.* Egre-

gie quoque hunc terminum expoſuit Cl. Vvedelius *Patholog. Dogm. ſect.* 2. *c.* 12. *p.* 366. *ſeqq.* & appoſitæ *Referationem* vaſorum Latine vocavit. Secundum hanc ſignificationem appellantur *Anaſtomotica*, ἀναστομωτικὰ medicamenta, quæ ora vaſorum aperiendi vim habent, calida ſcil. acria & quodammodo mordacia; Gal. *l.* 5. *de S. Fac. cap.* 14. quod vero etiam addiderit, debere eſſe craſſarum partium, non videtur veritati conſonum: quin potius contrarium locum haberet, ut eſſe debeant tenuium partium. Hippocrati tale medicamentum dicitur ἀναστομωτήριον, *l. de nat. mul.* CV. 24. Latine quoque *Deobſtruens* dici ſolet. Verum num quid obſtat, quo minus hæc ſignificatio etiam ad alia Vaſorum genera præter ſanguinea transferri & applicari queat, v. g. ad Vaſa lymphatica, ductus ſalivales, quorum etiam in catarrhoſis & rheumaticis affectionibus, hydrope & aliis ſimilibus fieri ſolet ἀναστόμωσις & *apertio*? Ego non video. Obiter notetur, vocabulum Ἀναστομώτερος ab Hipp. plane accipi in contraria ſignificatione, ita ut denotet *reſtrictiorem*, *arctiorem* uterum, de quo prædicatur *l.* 1. *de morb. mul. I.* 17. vid. Foeſ. *p.* 53. *II. Anaſtomoſis* ſignificat mutuam *venarum & arteriarum connexionem* & veluti *Exoſculationem*, vel *Inoſculationem*, unde & *Oſculatio* verti poſſet; de quo integro capite egit Gal. *l.* 6. *de V. P. c.* 17. quamvis in aſſignando uſu rem acu, quod dicitur, non tetigerit, neque ejus Commentator C. Hofmannus ὁ μακαρίτης. Eſt vero notiſſima utilitas, ut ſanguinis motus reciprocus, & circulatio eo expeditior fieri poſſit per totum corpus, de qua ſuo loco plura dicenda. De variis vaſorum Anaſtomoſibus vide apud Bartholin. *Anatom.* ſua & loca quærantur in Indice; quamvis hodieque ſint, qui venarum & arteriarum *Anaſtomoſes* auſint negare. Ita Blancardus ſomnium vigilantium appellare non eſt veritus ob rationem, quod hypotheſis hæc circulationis legi vim inferret. Enimvero non ſufficit dixiſſe, ſed & probare hanc rationem debuiſſet. Sane, poſito ſaltem, non conceſſo, ſi in tenuioribus utriuſque generis vaſis fieret mutua ἀναστόμωσις, ut ſanguinis ex arteriis promtius tranſire poſſet ad venas, hoc non inferret vim circulationi, quin potius hanc juvaret.

* *Anaſtragalos*, ἀναστράγαλος, talo, ſeu talis carens, h.e. oſſiculum fere quadratum intra infimos tibiæ, & ſuræ proceſſis comprehenſum; ut neque cerni, neque tangi poſſit. V. Anatom.

Anataſis, ἀνάτασις, eſt *tentio ad loca ſuperna* per traductionem, Gal. *in defin. Med.* cui opponitur κατάτασις, de quo infra in *Catataſis*. Alias verbum ἀνατείνεσθαι, *contentis eſſe viribus*, firmis & integris, aut contra obniti & ſe erigere ſignificat, quod totum Celſus per firma viſcera complexus eſt ex Hipp. *l.* 2. *Prorrh. XI.* 7.

Anates, morbus ani, ſeu podicis, ex Feſto, & gloſſis Balbi. Jan. Laurenbergius in *Antiquario*.

Anathermænoma, ἀναθερμαίνομαι, i. e. *Recaleſco*, revocor ad calorem. Uſurpavit Hipp. ſæpe de membris externis antea refrigeratis, v. g. *l.* 1. *Epid. ſ.* 2. *t.* 25. *l.* 3. *ægr.* 12. *l.* 1. *prorh. ſ.* 2. *t.* 31. 32. aliquando etiam de febrili recaleſcentia, v. g. *Prognoſt. S. II. t.* 63. *Coac. t.* 35. vide Foeſ. *p.* 45.

Anathlaſis, ἀνάθλασις, idem quod ἔκθλιψις, *eliſio*, *expreſſio*. Erot. *in Onom. p. m.* 21. *b.* Foeſ. *d. l.*

Anathrepſis, ἀνάθρεψις, i. e. *Renutritio*, *Refectio*, qua corpus reſtauratur, & cutis per extenuationem largior corrigitur, Hipp. *l. Epid. ſ. III.* Verbum ἀνατρέφομαι, dicitur de victu reconvaleſcentium. Hipp. *de vet. med. XXIII.* 21. Dieter. *n.* 55.

Anathymiaſis, ἀναθυμίασις. vide *Evaporatio*.

Anatome, *Anatomia*, ἀνατομή, eſt humani corporis, ut & brutorum abditarumque ejus partium artificioſa diſſectio & ſpeculatio, ut ſenſibus, quæ in iis deliteſcant, pateſiant, pleniorque & facilior earundem inſtituatur curatio, Gal. *def. med.* Hujus ſtudium maximum jam olim apud veteres fuiſſe non modo Medicos, ſed etiam Philoſophos, teſtatur idem *l.* 2. *Anat. adm. c.* 1. Hujuſmodi exercitia vocantur ἀνατομικαὶ ἐγχειρήσεις, & qui exercent, *Anatomici*, ἀνατομικοὶ, dicuntur, *d. t. l.* 1. *c.* 5. Dupliciter inſtituitur, in mortuis, qua brutis, qua hominibus: & in vivis brutis tantum. Homines enim minimæ vivos eſſe diſſecandos recte judicat idem *l.* 2. *de Temper. c.* 6. Meo quidem judicio *Anatomia* ad Phyſicam potius, quam Medicinam pertinere videtur, ſiquidem corporis naturalem conſtitutionem inveſtigat. Jung. Bartholin. *in proœm. Anat.* Porro vocabulum hoc Chymici quoque in ſuum rapuerunt forum, eam appellantes *Anatomiam Spagyricam*. Dornæus *tract. vita Brevis in Theatr. Chym. Vol. I. p.* 460. *Anatomia Eſſata* quid ſignificet, vide *Eſſatum*. Apud Ruland. *Anatomia Eſſata* dicitur parens morborum, *in Lex.* ut & Iohnſon.

Anaton, *Anatron*, id eſt, *Baurac*. Dorn.

Anatreſis, ἀνάτρησις, *perforatio* dicitur, idem quod τρῆσις, ſumiturque pro trapanatione a Galen.

Galen. *lib.* 6. *de* C. M. P. G. c. 2.

Anatribe, ἀνατρίβη, idem quod ἀνάτριψις. Legitur apud Moſchion. *de morb. mul.* c. 135.

Anatripſis, ἀνάτριψις, idem, quod τρῖψις, quamvis illud uſitatius ſit apud veteres, quam hoc, ſignificat *frictionem*, non ſolum eam, quæ ab inferiori parte ſurſum procedit, ſed etiam quamcumque. Gal. *c.* 3. *de iis q. in med. f. t.* 25.

Anatris, vel *Antaris*, eſt *Mercurius*. Rul. Iohnſ.

Anatron, 1. ſumitur pro *felle vitri*, quod nihil aliud eſt, quam ſpuma materiæ, ex qua vitrum fieri debet. 2. Pro *terra Saracenica*, cujus ſunt tres ſpecies, Nigra, Rubra, Cœrulea. 3. Pro *excreſcentia alba ac lapidea*, quæ in petris creſcit, in modum Uſneæ albæ, a quibuſdam Sal Nitrum vocata, Dorn. Rul.& Iohnſ. *in Lex.* Schroder. *Pharm. l.* 2. *c.* 79. Fr. Hoffm. *in Clav. ad h. l. p.* 92. *Sal Anatron* eſt miſtura ſalina ad fuſionem & purgationem metallorum excogitata, cujus deſcriptionem vide apud Schroder. *d. l.* Meminit cum contemtu D. Ludovici *Pharm. Diſſert.* 1. *p.* 440. Dicitur & *Anathron* & *Anatrum*, item *Anaton.*

Anatrope, ἀνατροπὴ, dicitur *ſtomachi ſubverſio* aut diſſolutio, cum in vomitiones effunditur, & breviter inappetentia, nauſeabunda affectio, ita ut interdum vomitiones contingant, Gal. *l.* 8. *de* C. *M. S. L. c.* 1. Vulgo etiam vernacula dicitur: *Der Magen kehrt ſich um.* Alias verbum ἀνατρέπειν in genere ſignificat *ſubvertere*, diſturbare, apud Hippocr. 4. *de artic. t.* 35. Foeſ. *p.* 54.

Anaudia, ἀναυδία, idem quod ἀφωνία, *vocis privatio*, & ἄναυδος, *mutus*, idem, qui ἄφωνος, ab α & αὐδὴ, *vox*. Hipp. *Coac. t.* 34. & 359. *l.* 3. *Epid. ægr. α p. ſtatim. poſt.* Foeſ. *d. l.*

* *Anaxyridæ*, ἀναξυρίδες (braccarum ſive feminalium id genus erat, quibus Scythas uſos fuiſſe Hip. *de A. A. L.* teſtatur, & ob eam cauſam ad coitum ineptos affirmat.

Ancha, idem, quod *Coxa*, legitur apud Avic. *l.* 4. *fen.* 5. *tr.* 1. *c.* 24. *ſeqq.* Aliquoties etiam occurrit apud Foreſt. *l.* 6. *Obſ. Chirurg.* 49. *in Schol.* & *l.* 8. *Obſ.* 7. *Schol.*

Anchilops, vide *Ægilops*.

* *Anchos*, ἄγχος, ſuffocatio, ſtrangulatio.

Anchyle. vide *Ancyle*.

Anci, Græce γαλιάγκωνες, an a ſimilitudine τῶν γαλῶν, *muſtelarum*, an alia cauſa ita dicantur, viderint illi, qui diligenter talia inquirere ſolent. Gal. *c.* 1. *de artic. t.* 19. Sunt vero ii, quibus ex luxatione brachii, vel ex capitis humeri prolapſu in alam brachium

brevius redditur. 3. *de artic. t.* 88. Foeſ *p.* 132.

Ancistron, ἄγκιστρον, vide *Hamus*, idem quod ἀγκιρομήλη, apud Hipp.

Ancon, ἀγκὼν, eſt *cubiti gibbus*, eminentia, aut cubiti flexura, vel gibbi medium, cui innitimur, diciturque ἀγκὼν alterum majus & acutiſſimum oſſium cubiti, quod & *Olecranon*, ὠλέκρανον, h. e. *ulnæ verticem* & *cubitum* vocant Attici, verbis Gal. *l.* 2. *de V. P. c.* 2. vide *Brachium*.

Ancora, id eſt, *Calx*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Ancoralis, *proceſſus*. vide *Coracoides*.

Ancoſa, id eſt, *Lacca*. Rul. & Iohnſ.

Ancteres, ἀγκτῆρες, dicuntur *Fibulæ*, quibus vulnerum labia longius diſſita conjunguntur, quæ operatio propterea ἀγκτηριασμὸς, *Infibulatio* dicitur, teſte Gorræo, Lang. *l.* 1. *ep.* 77. Gal. *l.* 3. *M. M. c. ult.* Vices ſuſtinent *Suturæ*. Parantur ex Emplaſtris fortiſſime adhærentibus. In ſpecie etiam ita dicta fuit, quando hiſtrionibus & comœdis per præputium trajiciebatur fibula. Rolfink. *de partib. genit. Part. I. c.* 50.

Ancubitus, dictus olim fuit affectus oculorum, quando in illis quaſi arenæ & parvæ petræ eſſe videntur. Alias & Petrificatio vocabatur. Joh. Anglic. *Roſ. Ang. p.* 867.

Ancyle, ἀγκύλη, denotat in ſpecie *articulorum contractionem*, artuum motus difficiles, & ligationem, h. e. obſtrictos articulos, Gal. *l.* 7. *de* C. *M. P. G. c.* 6. Celſus per contractos recenti cicatrice articulos vertit *l.* 5. *c.* 18. Provenit ab humoribus infarctis, quorum interventu muſculorum tendo non obſequitur, idque potiſſimum in poplite, cubito, & digitis contingit. Hippocr. hac voce uſus junxit articulis induratis, *l. de Humid. uſ.* XI. Dicitur & Æginetæ ἀγκύλωσις, a verbo ἀγκυλοῦσθαι, Lang. *lib.* 1. *ep.* 82. Rhod. *ad Scribon. n.* 255. Huic affectui opponitur τὸ ὀρθόκωλον, de quo vide infra *Orthocolon*. Vide Foeſ. *p.* 1. Cum additione etiam de aliis partium motibus localibus impeditis dici ſolet, de quibus vocabulis mox.

Ancylidoton, ἀγκυλιδωτὸν, ſignificat *anſulatum* vel anſulam habens, Gorr. *p.* 2.

Ancyloblepharon, ἀγκυλοβλέφαρον, vitium eſt in oculis, in quo palpebræ vel inter ſe, vel cum alba aut nigra oculi parte concreſcunt, aut cohærent. In cauſſa eſt ulcus negligenter & imperite curatum: Saneſcendo enim quod diduci debuit & potuit, conglutinatur, ἀγκύλωσις τῶ βλεφάρω dicitur Aetio, qui & πρόσφυσιν τῶ βλεφάρω id vitii appellavit, *l.* 7. *c.* 66.; ubi ejus curationem perſequitur. E Recentioribus videatur Aquapend. *Oper. Chir.*

cap. h. tit. Meliorem & minus dolorificum curandi modum obſervavit Hildan. *Cent. 6. O. 7.* Junge Scultet. *Armam. Chirurg. P. I. Tab. XXX. fig. 7.*

* *Ancylodotum*, ἀγκυλόδωτον pro ἀγκύλην ἔχον; apud Hippocr. i. e. anſulatum, ſive anſulam, vel annulum habens, ancyle enim ſignificat etiam anſam, ſeu anſulam.

Ancylogloſſum, ἀγκυλόγλωσσον, eſt *vitium linguæ*, aut congenitum membranis inferioribus, quæ linguam vinciunt, duriuſculis & breviori-bus a natura productis, aut adnatum, i. e. accidentarium, cum ulcus ſub lingua cicatricem duriorem contraxit. Dicitur hoc malum etiam *Ancylion*, ἀγκύλιον, Ægin. *l. 6. c. 29.* Conjunctum eſt cum difficultate loquendi ſumma. Modum curandi Chirurgicum docet Aquapend. *d. l. tit. Linguæ Chirurgia*. Non ſemper eſſe, præſertim in infantibus recens natis neceſſariam illam ligamenti ſolutionem, & experientia confirmat, & teſtatur hiſtoria apud Hildan. *Cent. 3. obſ. 28.* quam grave periculum ex temeraria & plane non neceſſaria illa ſolutione ſecutum fuerit. Junge Bartholin. *l. 3. Anat. c. 13. Ephem. Nat. Cur. Ann. III. p. 576.*

Ancylomele, ἀγκυλομήλη (mendoſe ἀγκυρομήλη) dicitur *ſpecillum hamatum*, quo Medici vulnera pertentant, Gal. *in Exp. voc. Hipp.* Gorr. *pag. 2.*

Ancylotomus, ἀγκυλότομος, *cultellus* dicitur, vel *ſcalpellum*, quo membranæ illæ linguam contrahentes & vincientes reſcinduntur. Quamvis & in genere accipiatur pro *cultello aciem incurvam habente* ab Ægin. *d. l. c. 30.*

Ancyra, ἄγκυρα, vide *Uncus*. Hoc nomine quoque apud Epicharmum venire *pudendum hominis*, ſcribit Heſychius, teſte Gorr. *p. 3.*

Ancyroides, ἀγκυροειδής, vide *Coracoides*.

Ancyromele, ἀγκυρομήλη, rectius ἀγκυλομήλη. Vide *Ancylomele*. *Hamus*.

* *Anciſtrophagos*, ἀγκιστροφάγος, piſcis genus hamos devorantis, ut ſilurus, apud Ariſt. haurifraga redditur a Gaza.

Andarac, id eſt, *Auripigmentum Rubeum*, Rul. Iohnſ.

Andas, dicitur *Reſolutio Salis* vel *Sal reſolutum*, Paracelſ. *de ulc. apoſtem. &c. l. 1. c. 1.*

Andena, eſt *chalybs*, ex regionibus orientalibus advecta *quæ liqueſcit igne*, haud ſecus atque aliud quodque metallum, fundique ſe permittit in formas. Rul. & Iohnſ.

* *Andrachlos*, ἄνδραχλος, herba quædam ita dicta, quod ſit viro ſimilis. V. Botanic.

* *Andrachne*, ἀνδράχνη, portulaca: In hæmodia dentibus aſſricata, & ſuccus illitus optimum eſt remedium. V. Botanic.

Andranatome, vel *Androtome*, ἀνδρανατομή, ἀνδροτομή dicitur *diſſectio corporis humani*, præſertim maſculi aut virilis, & utrumque habetur in M. Aur. Severini *Zootome Democrit l. 1. c. 1. p. 36.*, & *l. 2. c. 1. p. 91. ſeq.*

Andrapodocapelos, ἀνδραποδοκάπηλος, vide *Mango*.

Andreios, ἀνδρεῖος, h. e. *virilis*, *generoſus*. Tribuitur metaphorice etiam vino robuſto & potenti, Erot. *in Onom. p. 21. & 83.* Foeſ. *p. 57.* Quidam etiam ſcribunt ἄνδριος. Eſt autem vinum generoſum, quod aquæ multum fert & admittit. Linden. *Ex. X. §. 111.*

Andria, dicitur *Mulier Hermaphroditica*, ſexus virilis genitalibus etiam prædita, de qua legatur obſervatio apud Bonet. *Med. Septentr. l. 3. ſ. 32. c. 4. p. 859. ſeq.*

Androcoeteo, ἀνδροκοιτέω, idem, quod ἀνδρᾶμαι, (de quo p. p.) i. e. *cum viro concubo*. Legitur apud Moſchion. *de morb. mul. c. 160.* quamvis ἀρσενοκοίτης (quod idem eſt cum ἀνδροκοίτης) alias in Sacro Codice nefandum concubitum maris cum mare ſignificet. *I. Cor. VI. 9.*

Androgenia, ἀνδρογένεια, apud Hipp. dicitur generis ſucceſſio per viros, aut *virilis ſexus propagatio*. Foeſ. *Oec. p. 57.*

Androgyni, ἀνδρόγυνοι, dicuntur *viri effeminati*, quando ſemen mulieris maſculam naturam habens prævaluit in conceptione ſemine viri fœminneo, ex mente Hipp. *l. 1. de diæt. XXI. 26.* Opponuntur ibi τοῖς ἀνδρείοις, *virilibus*. Hoc nomine quoque appellantur *Hermaphroditi*, de quibus *ſuo loco*.

Andronion, ἀνδρώνιον, nomen eſt *paſtilli ab Androne* Medico compoſiti, qui refertur inter vehementia medicamenta contra carbunculum ab Ægin. *l. 4. c. 25.* itē ad Herpetem, *c. 20.* Vide Gor. *p. 36.*

Androtome ἀνδροτομή, vide *Andranatome*.

Andrumæ, ἀνδρῦμαι, Hipp. ſignificat *viro conjungi*, *concumbere*, τῷ ἀνδρὶ ξυνοικῆσαι, uti exponitur *l. de virgin. morb. III. 36.* ubi & ta les ἀνδρούμεναι, *viro cohabitantes*, vocantur. Alias & ἀνδρωθῆναι ſignificat *virilem ætatem attingere*, *3. de artic. t. 104.* Foeſ. *p. 57.* Opponitur τῷ ἀνανδρωθῆναι, h. e. *virum non eſſe expertam*. Unde ἄνανδροι dicuntur *fœminæ virum non expertæ*. Vide ſupra *Anandries*.

Anebos, ἄνηβος, vide, *Impuber*.

Anecas, ἀνεκάς, adverbium, ſignificans *ſurſum*. Hippocr. *l. 1. de morb. mul. II. 4. l. 2. XXXVII. 12.* Foeſ *p. 58.*

Aneceſtos, ἀνήκεστος, idem quod ἀθεράπευτος, ἀνυπομόνητος, *incurabilis*, *intolerabilis*. Hip. *3. de artic. t. 103.* & *2. de R. V. I. A. t. 40.* Foeſ. *p. 59.*

Ane-

Anecho, ἀνέχω, id eſt, *promineo*, emineo, *intumeſco*. Uſus Hipp. de hæmorrhoidibus *tumentibus*, *l.*5. *Epid.* X. 14. Foeſ. *d.l.*

Anecpyetos, ἀνεκπύετος, i.e. *non ſuppurabilis*. Vide *Ecpyiſco.*

Aneilema, *Aneileſis*, ἀνείλημα, ἀνείλησις, *involutionem*, & in ſpecie torminum & flatuum in inteſtinis *involutionem* ſignificat. Hipp. *de vet. med. XL.* 16. *l.*3. *Epid. ſ.*3. *t.*55. Derivatur a verbo ἀνειλεῖσθαι, *ſurſum volvi*, quod legitur *revolvi*, *Prognoſt. ſ.*2. *t.*24. Foeſ. *p.*57.

Aneleos, ἀνηλεῶς, adverb. ſignificans *timide*, invite, *citra affectum*. Hippocr. *l. de affect.* XXXIIX. 13. Foeſ. *p.*59.

* *Anemiobolæon*, ἀνημιωβολαῖον, valens pretium ſemioboli ex ἀνὰ, & ἡμιωβόλιον, ſemiobolus, græcorum pondus: de quo vid. *Q. Seren. in hexam.* & *Gal. de pond.* & *menſ. c.* 3. *l.* 6. *C. M. S. L. c.*1.

Anemius, ἀνέμιος, epitheton *Furni*: vide *Furnus.*

* *Anemolia*, ἀνεμωλία, herba, quæ eadem eſſe creditur cum anemone. *V. Theophr H.P.l.*7. *c.*10.

Anemos, ἄνεμος, vide *Ventus.*

Anencephalos, ἀνεγκέφαλος, *Excerebratus*, i.e. tropice amens, ſtolidus. Gal. *l.* 3. *de Hipp.* & *Pl. decr. c.* 4. quamvis & propria ſignificatio applicari poſſit monſtris ſine cerebro natis, qualium obſervationes collegit Bonet. *Medic. Septentr. l.* 1. *ſect.*2. *c.*8. *p.* 29. *ſeqq.*

Anenios, ἀνίνιος qui *ſine mœrore eſt* aut triſtitia, *innocuus*, illæſus. Foeſ. *Oec. p.*58. Quod vero ibidem ſtatuit, δυσήνιος idem ſignificare cum ἀνίνιος, non videtur cum aliis teſtimoniis concordare; cum δυσήνιος ſignificet vel valde anxium, & qui levi de cauſſa mœrorem concipit; vel qui difficulter habenis contineri poteſt, i.e. effrenem, ab ἡνία *habena*. Vide Henr. Steph. *in Theſ.*

* *Aneos*, ἄνεος, mutus, tacitus, vocis expers. item impos animi; ἄφωνος, καὶ τὸν νοῦν ἐκπεπληγμένος apud Hippocr.

* *Aneoſtaſie*, ἀνεοστασίη, mentis ſtupor, quo aliquis ſtat aneos, & veluti attonitus.

Anepicritos, ἀνεπίκριτος, dicitur de eo, *quod neque ſenſu, neque intellectu dijudicari poteſt*, qualis eſt diſſentio & concertatio Empiricorum. Gal. *de ſect. c.* 5. Vide *Acatalepſia*. Foeſ. *p.*58.

Aner, ἀνὴρ, vide *Vir.*

Anerectos, ἀνέρεκτος, ἀνέρικτος, ἀνήρικτος, h. e. *non freſus* aut fractus mola vel piſtillo. De farina, aut pane ex farina minus pura, nec cribro vel incerniculo parata, aut a furfuribus ſecreta dicitur, apud Hippocr. *l. de affect.* XIV. 12. Foeſ. *d.l.*

Aneſis, ἄνεσις, h. e. *remiſſio*, vide *Dialeimma*. Legitur apud Galen. *de temp. tot. morb. c.*8. Vide & Aetium *Tetrab.* 2. *l.* 1. *c.*9. & 10. allegante Foeſ. *p.*59.

Aneticus, ἀνετικὸς, epitheton remediorum, vim remittendi habentium, ab ἀνίημι, *remitto*, & blanda vel placida dicuntur, notante Andr. Tiraquell. *de Nobilitat. c.XXXI.* §. 275. *fol.* 127. *a.*

Aneuryſma, ἀνεύρυσμα, dicitur *arteriæ dilatatio*, quæ fit ſinu in arteria ex vulnere facto, quod nec mature obductum, conglutinatum, aut carne contectum fuit. Gal. *de Tum. p.n. c.*11. Clarius ſic deſcribi poteſt: *Aneuryſma* eſt tumor p.n. continuo pulſans, digitis facile cedens, at iterum illico ſeſe extendens, ab arteriarum interioris tunicæ ruptura, & exterioris dilatatione. Barbette *Chirurg. P. II. L.*1. *c.* 16. De hujus exemplis & curandi ratione vide ſis Hildan. *Cent. III. O.* 42. *ſeqq. tit.* & Thom. Bartholini Hiſtoriam *Aneuryſmatis* diſſecti, cum epiſt. Joannis van Horne ejuſdem argumenti, alioſque recentiores; inprimis legi meretur obſervatio D. Ruyſchii *Aneuryſmatis* in brachio periculoſi feliciter curati, *in Centuria Obſerv. Anatomico-Chirurg. Obſ.* 11.

Anfaka, id eſt, *Coagulum*. Rul. & Ioh. *in Lex.*

Angeiologia, ἀγγειολογία, rectius fortaſſis *Angeiotomia*, ἀγγειοτομία, cum prioris etymi nulla videatur adeſſe ſufficiens ratio, eſt vaſorum in temporibus, vel fronte diſſectio artificioſa, cujus modum deſcripſit Aeginet. *l.* 6. *c.*5. & ex hoc Gorræus *p.* 2.

Angeion, ἀγγεῖον, vide *Vas.*

Angelicus pulvis, epitheton eſt hyperbolicum nimis jactuoſe & minus vere attributum *Mercurio vitæ* apud Schroder. *Ph. l.* 3. *c.* 15. Nominis hujus defenſionem vide ſis apud Libav. *Synt. Ch. Arc. l.*14. *c.*17. An fortaſſis eo ſenſu intelligendum, quo eundem *Mercurium vitæ* ſcil. *æternæ*, ubi *Angelorum* ſocietate perpetua frui licet, appellaſſe Hildan. *in epiſt. ad D. Mich. Doringium*, teſtatur Senner. *Inſtit. l.* 5. *pag.* 3. *ſ.* 3. *c.* 18. & ex hoc Caſp. Hoffm. *in præfat. ad Officinalia.*

Angi, dicuntur *Bubones*, ſeu tumores in inguinibus. Fallop. *de morb. Gall. c.*90. *Tom.I. p.*738.

Angina, *ab angendo*, quod *angat* guttur, Græce συνάγχη, vel κυνάγχη, quod poſterius Hippocrati magis eſt familiare, phlegmone, vel inflammatio aliis extra collum, ut partes tumeſcant, aliis intra tonſillas, ut ſimul partes quoque afficiantur reſpirationis, & ægra

ſpi-

ſpiratio ſequatur. Galen. *in defin. Med.* aliter *Angina* eſt anguſtia faucium, cum ſpirationis & deglutitionis difficultate, aliiſque ſymptomatibus, proveniens ab inflammatione faucium & laryngis legitima vel ſpuria. Quod vero Medici recentiores poſt Hipp. ſingulis anginæ ſpeciebus & differentiis certa impoſuerint nomina, videlicet *Synanchen*, συνάγχην, appellantes, cum interni faucium, hoc eſt loci, ubi ſimul conveniunt gutturis gulæque extrema; muſculi inflammati ſunt: deinde *Cynanchen*, κυνάγχην, quando interni gutturis muſculi inflammantur, ita, ut æger inſtar anheloſi canis linguam exerat: tertio *Paraſynanchen*, quando exteriores faucium muſculi inflammationem patiuntur. Denique *Paracynanchen*, παρακυνάγχην, cum externi gutturis muſculi inflammatione laborant, quemadmodum ex Æginet. *lib.3.cap.27.* recenſet Gorræus *pag.*253. & ex parte etiam ſequitur Barbette *Chirurg. dict. l. cap.* 18. videtur plane ſupervacanea eſſe ἀκριβολογία, ita ut Galen. recte dixiſſe videatur de iis, *lib.4. de Loc. Aff. c.* 3. tum primum homines res ipſas neglexerunt, quum nimio ſtudio nomina quærere inciperent. Autores, qui hunc affectum pertractarunt, veteres & recentiores vide apud Vvalther. *Sylv. Medic. p.* 55. *ſeqq.*

Angioſpermos, ἀγγειόσπερμος, epitheton plantarum, quæ ſemina vel fructus ſuos ferunt, binis membranulis cinctos, non facile a nucleo ſeparabilibus, ad differentiam Gymnoſpermarum dictarum, quæ tribus utplurimum integumentis circumvallata gerunt ſemina. Legitur utrumque nomen in D. D. Joh. Georg. Volcameri *Flora Norimberg.* & *in Actis Erud. Lipſ. A.* 1700. *in Novemb. p.* 527.

Anglicus ſudor h. e. *Febris ſudatoria epidemica*, ὑδροπύρετος dicitur quædam ſpecies febris peſtilentialis colliquativæ, cum multis ſudoribus, aliiſque ſymptomatibus malignitatem magnam ſignificantibus, a maſſæ ſanguineæ per contagioſa fuſoria effluvia (quæ in ſale volatili ſubacido conſiſtere credit Franc. de le Boë Sylvius *P. M. l.* 1. *c.* 58. §. 17. & in ſpecie in ſuccum Pancreaticum magis volatilem, quam acrem refert, *c.* 30. §. 40. & 114.) nimia colliquatione & diſſolutione proveniens. Plura de hac febre legantur apud Sennert. *de Febrib. l.4.c.*15.

Angor, ἀγωνία, ἀδημονία, eſt nativi caloris contractio, & in centrum retractio, ad quam ſequitur ejuſdem cordis dolor, palpitatio & triſtitia, peſſimumque eſt ſignum; ſi in principio acutarum febrium advenerit. Gal. *com.* 1. *de hum.* & *com.*2. *in lib.*1. *Epid. t.*75. *lib.*4. *de diff. pulſ. c.*3. Obiter mirandum, quod neutrum vocabulum Græcum ſatis emphaticum expoſuerit Foeſ. vel Gorræus, quamvis utriuſque ἀκρίβειαν eleganter diduxerit Henr. Stephan. *in Theſauro*.

Angos, ἄγγος, idem, quod ἀγγεῖον, ſignificat in genere *vas*, & conceptaculum humorum. In ſpecie tamen Hippocr. accepiſſe pro *utero*, *l.* 6. *Ep. ſ. V. t.* 17. quamvis inſolenter exiſtimat Galenus *in comm.* Rationem hujus expoſitionis dedit Profp. Martianus *in Annot. ad Hipp. d. l. p.* 352. Dixit *vas*, ut indicaret humores morboſum uterum afficientes in ejus cavitate conſiſtere, non per ejus tunicas exteriores diſperſos. Hi enim non ita mammis communicantur, quemadmodum illi, qui in cavitate conſiſtunt. Enimvero mihi neque ratio adducta ſatis liquida, neque veris anatomicis principiis conformis videtur.

Anguilla, ἔγχελυς, piſcis eſt fluviatilis notus, olim inter delicatiſſimos apud priſcos habitus, & hodie menſis divitum opiparis ſaltem apponitur. Uſus quoque ejus in medicina laudatur in dolore aurium, alopecia, hæmorrhoidibus, præſertim pinguedinis. Plura vide apud Aldrov. *l.* 4. *de piſc. c.* 14. Schroder. *l.* 5. *cl.* 3. *n.*72. Bruyerin. *de re cibar. l.*19. *c.* 39. & ex recentioribus D. Chriſtian. Franciſc. Paulin. de *Anguilla* cęnarum Helena.

Anguis, ὄφις, in genere ſignificat *ſerpentem*. In ſpecie vero accipitur pro ſerpente non venenato, qualis eſt *anguis Æſculapii*, *Pareas*, παρείας, dicto, de quo legatur Aldrov. *l.* 1. *Hiſt. ſerp. & drac. c.* 16.

Angulus, κανθὸς, *Canthus*, dicitur de oculis, eſtque oculi pars communis ſuperioris & inferioris palpebræ, vel eſt extremum utriuſque palpebræ connexum. Habet autem uterque oculos angulum duplicem, unum majorem, juxta nares, ſub quo *caruncula lachrymalis*, ἐγκανθὶς propterea dicta, deliteſcit; alterum minorem juxta tempora, παρωπίας, *hirquus*, Polluci *l.* 2. *c.* 4. dictum, Galen. *l. Introd. c.* 10. Linden. *Med. Phyſiol. l.* 2. *c.*10. §.88. quamvis *hirquus* etiam pro utroque *angulo* ſumatur. *Angulus* operis vocatur *Lapis Philoſophorum*, apud Lagneum *in Harmo Chym. Vol. IV. p.*719.

Anguſtia, *Anguſtatio*, στενοχωρία, pertinet ad differentias eſſentiales, vel ſpecies morborum organicorum vaſis & meatibus, quando p. n. coarctantur, & anguſtiores redduntur, cujus iterum variæ habentur ſpecies ſubalternæ, v. g. *Obſtructio*, *Subſidentia*, *Coaleſcentia*, *Compreſſio*, de quibus ſingulis ſuo loco. Galen. *l. de diff. morb. cap.*7.

Anhal-

Anhaldinum eſt epitheton corroſivi alicujus, cujus deſcriptio habetur apud Hartman. *Prax. Chymiatric. Tom. I. oper. edit. in folio Francofurt.* p. 114.

Anhaltinus, epitheton Aquæ & Spiritus medicamentorum confortantium & pretioſorum; & aquæ quidem deſcriptio habetur *in Diſpenſatoriis uſitatis*, Spiritus vero in D. de Spin. *Lex. Ph.* p. 869.

Anhelitus, *Anheloſi*, vide *Aſthma. Orthopnœa.* A Chymicis *Anhelitus* ſumitur pro *fumo*, aliis pro *fumo equino*. Rul. *in Lex.*

Aniadon, *Aniadum*, *Aniadus*, terminus eſt Paracelſicus, ſignificans vel rerum efficaciam & vires eſſentiales, vel cœleſte corpus, quod in nobis Chriſtianis plantatur a Spiritu S. per Sacramenta: vel eſt ipſe homo ſpiritualis in nobis regeneratus: vel ſunt fructus paradiſi & cœli. In Phyſicis ſignificat aſtrales vires atque celeſtes, quæ per influentiam, imaginationem, & eſtimationem nos ad vitam longam protrahunt. Meminit hujus vocabuli aliquoties Paracelſ. *in libris de vit. long.* Dorn. *in Dict. Paracelſ.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

* *Anicetum*, ἀνίκητον, Emplaſtri genus propter miranda, & multa ipſius opera ſic appellatum. Crato hoc cum Meſiane confundit, in quo reprehenditur a Gal. *de comp. med. P.G. l. 6.* Hinc miror, quid nonnullis medicis in mentem venerit *Aniſum* pro *Aniceto* uſurpare, ut fecit *Renod. de mat. med. pharm.*

Anidroſis, ἀνίδρωσις, i. e. *ſudoris nullitas* vel *privatio*. Hipp. *l. 7. Epid.* LI. 11. Hinc & febris, quæ *ſine ſudore* & criſi in longum tempus protrahitur, propter exagitatam a purgantibus naturam dicitur, ἄνιδρως καὶ ἄκριτος, 4. *de R. V. I. A.* t. 44. Adverbium ἀνιδρωτὶ, i. e. *ſine ſudore*, aliquoties uſurpavit etiam Hipp. *l. 1. Prorrh. com.* 2. t. 27. c. 3. t. 30. *Coac.* t. 297. 299. Foeſ. *pag.* 62.

Anima, ψυχὴ, ſubintellige *Humana*, duplicem habet potiſſimum ſignificationem. Prima eſt Philoſophica, quatenus denotat in homine ſubſtantiam illam incorpoream & immortalem abſtractive a corpore conſideratam, cujus tamen eſſentiam & naturam Gal. in quamplurimis locis ſeſe ignorare ingenue confeſſus eſt, neque etiam magni refert Medico, ſcire, vel neſcire, quid ea ſit, ad ſanitatem tuendam, vel ad morborum curationem. Hinc & alii Philoſophi Medici, præſertim οἱ θεῖοι Scherbius & Caſp. Hofmann. negarunt, Medicum, qua Medicum, ſcire debere, quid ſit *anima*. Imo, quid ſi diceremus, nec Philoſophum, qua talem, ſcire poſſe, ſcil. a priori? Sane licet Ariſtot. diverſitatem *animæ humanæ* a brutorum *anima*, ut & divinitatem, immortalitatemque agnoverit, *l. 2. de anim.* t. 21. quæ poſt mortem a corpore poſſet ſeparari; ceu perennans vel æternum quid, originem tamen & naturam, ob quam immortalitatis particeps ſit, determinare non potuit. Maluit quippe in dubio relinquere, quam temere quid affirmare, aut negare, verbis C. Hofmann. *l. 2. de gen. hom. c.* 2. Quod recentiores, imo noviſſimos Philoſophos e cœtu Chriſtianorum attinet, quamvis in eruenda & explicanda *animæ humanæ* natura, origine & modo operandi nullis pepercerint operæ, in eo conſentientes, quod ſit ens incorporeum, ſpirituale, incorruptibile, & immortale, quemadmodum videre eſt apud Joh. Marcum Marci *in Philoſ. Vet. reſtit. part.* III. Thom. Vvillis *de Anim. Brut. P.* I. aliosque partim Peripateticam, partim Carteſianam ſectantes philoſophiam: A quo tamen principio hanc naturam ſpiritualem & immortalem obtineat, ſcire aliter non potuerunt, niſi ex revelatione verbi divini, qua conſtat, *animæ humanæ* originalem eſſentiam eſſe ab inſpiratione primæva Dei optimi maximi creatoris, & ita divinæ particulam auræ. Interim, quamdiu *anima* noſtra cancellis corporis organici veluti incluſa tenetur, & ita nondum liberrimæ activitatis eſt; non eſt capax illius *auræ divinæ inſpiratæ* eſſentiam explicare, quia nec ipſius Dei naturam mente comprehendere & exprimere, noſtrarum eſt virium. Ita nec hominum quenquam eſſe opinamur, qui quamvis mentem intendat, dicere poſſit, ſe experiri, ubinam *anima* cogitet, ſeu intelligat, ac ratiocinetur, & maxime, cum, ſi in capite, aut in corde, aut in ſanguine dicat, videat, quam perſpicaces doctique viri idem, facto ſæpius experimento, in ſeipſis experiri non potuiſſe, fuerint profeſſi, verbis veriſſimis Charlton. *Ex. XII. Pathol.* §. 8. Altera eſt Medica, quatenus *anima* ſignificat principium illud activum & proximum *animæ* in prima ſignificatione ſumtæ inſtrumentum, cujus beneficio membra corporis vivunt, ſentiunt, moventur, & omnes in vita actiones edunt. Hanc intellexit Hip. quando *l. 6. Epid. ſ. V.* t. 5. hominis *animam* perpetuo fieri, vel naſci uſque ad mortem dixit. Ideo vero naſcitur, quia perpetuo moritur. Finis namque ab origine pendet. Eſt enim ignis, a quo in exiſtendo & operando dependet, natura fluxa & caduca, & alimenti ea propter indiga perpetui, pluris aut paucioris, prout vel ætas, vel anni tempeſtas, vel alia quæcunque ἀπὸ τῶν ἔξωθεν externa neceſſitas poſtulaverit, quemadmodum egregie

locum

locum hunc explicavit Linden. *S.M.Ex.XV.*§.39. Hanc intellexiſſe Galenum, nullum eſt dubium, quando ſcripſit, quod *anima* aut temperamentum ſit activarum qualitatum, aut illud, quod temperamentum alteratur, & organo velut in operando utitur, *l.3.d.L.A.c.7.* Ad ſummam: *Anima hæc* eſt *calor*, *ſpiritus*, *aura*, *ignis*, *flamma vitalis*, *biolychnium*, *natura*, vel quocunque tandem nomine appellare libuerit. Ea potiſſimum in & cum ſanguine (quam Virgil. propterea *purpuream animam* haud inepte dixit) ſuam habet exiſtentiam & perennitatem, unde Gal. ipſum *ſanguinem* appellare *calidum nativum*, non eſt veritus, *l. adv. Lycum c. 7.* In hac ſignificatione vocavit Willis *animam brutalem*, quia hac ratione non differt ab *anima brutorum*, *d. l.* In tropica ſignificatione a chymicis & ſpagyricis *anima* accipitur in genere pro omni ſimplici per ſe volatili, poteſtatem habente ſecum rapiendi corpus, ac deferendi ab igne. Dion. Zacharius *in Th. Chym. Vol.I. p.* 740. In ſpecie medicamenta ſimplicia artificioſe per reſolutionem & extractionem exaltata *animarum* nomine exornantur, v. g. *anima* Aloes, Rhabarbari, Veneris &c. apud D.D. Wedelium & alios. In opere lapidis philoſophici, *anima* notat *aquam mercurialem philoſophicam*, *Vol.III. p.26. Vol.IV. p.75. 721. ſeq.* imo etiam *lapis phil. animæ* nomine appellatur, *p.728. ſeq.* Vide etiam *in Vol.V. Indice*. Rul. *in Lex.* Speciaiiſſime *anima Saturni* dicitur *Altec* vel *dulcedo plumbi* ſuaviſſima, quæ aceto extrahitur. Dorn. Rul. & Iohnſ. Modus deſcribitur in Proc. Paracelſi, qui habetur in *Th. Chym. Vol.III. p.*363. & ab Anton. Nero *Artis vitrariæ l.7. c.*123. *Anima catholica mundi* dicitur *ſpiritus univerſalis* rerum cum ſubſtantia humida, ætherea, & quinteſſentificata veſtitus & conjunctus, a Joh. Coleſlone *in idea perfecta Phil. Herm. Th. Ch. Vol. VI. p.* 147.

Animal, ζῶον, dicitur, quod præter vitam & facultatem vegetativam ſenſu quoque & motu locali gaudet. *Animalium* naturam exponere quamvis ad Medicum proprie non ſpectet, neque etiam ſubjectum Medicinæ conſtituant (quod Plempius *in Fundam. ſuis* voluit) quatenus tamen ad materiam Medicam ſpectent, vel diæteticam, vel pharmaceuticam, eatenus ad objectum Medicinæ referri haud immerito debent. *Animal* veluti *parvum mundum* eſſe, veteris naturæ periti dixerunt; teſte Galen. *l. 3. de V. P. c.* 10. *fin.* Simpliciter poſitum plerumque contradiſtinguitur ab homine. Dicitur alias *Brutum*, *Beſtia*. *Beſtiola* pro *inſecto*, ſumitur Rhod. *in Lex. Scrib. Animalia ſunt* terreſtria, aquatilia, quadrupeda, bipeda, volatilia, inſecta &c. *Animal* quoque myſtice & ſpagyrice vocatur *Lapis Philoſ.* & quidem *nobiliſſimum*, ad exemplum majoris mundi, & minoris, ſcil. hominis factum. Libav. *Apoc. Herm. P. prior. c.*21. Lagn. *in Harmon. Chym. Th. Chym. Vol.IV. p.*627.

Animalis Facultas vel *Virtus*, vide *Facultas*.

Animalis Motus, vide *Motus*.

Animalis Spiritus, vide *Spiritus*.

Animatio, eſt vocab. ænigmaticum alchymiſtarum, in negotio tranſmutationis metallorum, quando terra alba foliata eſt fermentanda cum aqua ſulph. philoſophica, vel cœleſti. Libav. *S. A. Ch. l. 7. c.* 8. *Animatus Mercurius* dicitur, quando per perfecti metalli conjunctionem ad certam ſpeciem eſt perductus, de quo legi poterit idem *Apoc. Hermet. Part. prior. c.* 10. Talis Mercurius ad opus lapidis philoſophici requiritur a ſpagyricis.

Animellæ dicuntur glandulæ ſub aurium radicibus & univerſo ſpatio inferiori maxilla circumſcripto contentæ vaſorum diſtributioni-bus præfectæ, quæ & lacticinia appellantur. Veſal. *l.6. de H. C. F. c.5. p. m.*22.

Animi & *Animæ Deliquium*, vide *Lipothymia*. *Syncope*.

Animi pathemata, vide *Affectus*.

Animus, νοῦς, νόος, θυμὸς, γνώμη, διάνοια, idem quod *mens*, aliquando ſumitur late pro *anima* in genere, & ita de brutis quoque dicitur apud Gal. *l.6. An. adm. c.*1. quod omnia animantia habeant corpus *animi* moribus & facultatibus conforme, quamvis in Græco legatur ψυχή. Uſitatius vero ſtricte ſignificat vim ac virtutem *animæ* humanæ ratiocinativam, dijudicativam & cognoſcentem. Egregie differentiam *animi* & *animæ* propoſuit Linden. *Ex. XIII.* §. 475. *ſeq.* ex Nonio & aliis Grammaticis, quamvis *animam* in poſteriori ſignificatione accepiſſe videatur, dicens: *Animus* & *anima* hoc diſtant: *animus* eſt, quo ſapimus: *anima*, qua vivimus. Sapimus *animo*, fruimur *anima*. Sine *animo anima* eſt debilis. Medicis *anima* vitalis eſt; *animus* animalis eſt &c. Vide *Mens*.

Aniſcalptor vocatur muſculus latiſſimus, qui totum fere dorſum tegit cum ſuo compari. Barthol. *l. 4. Anat. c. 2. p.* 561.

Aniſos, ἄνισος, vide *Inæqualis*.

Aniſoſthenes, ἀνισοσθενὴς, vide *Iſoſthenes*.

Aniſotachys, ἀνισοταχὺς, epitheton pulſus, *inæqualis cum celeritate* conjuncti. Gorr. *p.* 38.

Annetaſtes, dicuntur Paracelſo ſcoptice *Medici Galenici*, ceu ignorantes, cœcutientes in

rerum principiis & cauſſis inveſtigandis, *Fragm. de morb. Gallic.*

Annora, eſt *calx ovorum*, vel *calx viva*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Annotatio, ἐπισημασία, dicitur ipſum principium paroxyſmi febrilis, quando ſolent ægri horrere, refrigerari, oſcitare, pandiculare, dormitare, & alia quædam his ſimilia pati, Gal. 2. *aph.* 1. Dicitur & ἀσβολὴ παροξυσμῦ. Verum eſt & alia *Annotatio* vel *Epiſemaſia* Hecticarum febrium propria, quando ægri una vel altera hora poſt aſſuptum cibum calorem, & pulſuum celeritatem magnitudinem que intendi ſentiunt, abſque tamen horrore, refrigeratione, aut alio antea dictorum ſymptomatum. Hinc ἐπισημασία ἀδηλιτος, *annotatio incompreſſa* dicitur, *l. de diff. febr. c.* 9.

Annuens eſt epitheton muſculi capitis recti interni minoris ad differentiam recti interni majoris, ab uſu ita vocati, quod caput flectat & *annuere* faciat. Legitur *Act. Erud. d. l.* 508. & *c.* 22. *Myologiæ Reformatæ* Guilielmi Covvper Chirurgi Angli.

Annuitio, dicitur apud Plin. motus capitis in partem anteriorem. Vide *Renubus*.

Annulus, δακτυλίδιον, κρίκος, quid proprie dicatur, ex aliis Lexicis notum eſt. Eorum quoque varium eſſe uſum in Medicina, experientia teſtatur. In ſpecie *annuli purgatorii* e Saturni vitro parati meminit Quercet. *de Med. Hermet. def. c.* 9. & ex hoc Libav. *S. A. Ch. l.* 7. *c.* 20. De *annulis ſuperſtitioſis* contra colicam & epilepſiam ex Marcell. & Trallia-no lege Keuch. *in not. ad Seren. p.* 66. *ſeq. Annulos Chirurgicos* ad confirmandum oculum, & ſcalpellum occultantem delineatos vide apud Scultet. *Arm. Chirurg. P.* 1. *Tab. VIII. fig.* 5. *T. XIV. fig.* 14. & *T. XXXVI. fig.* 1. *Annulum* aureum ore detentum extrahere e corpore argentum vivum ſcribit Joh. Zecchius *de morb. Gall. c.* 19. *p. m.* 58. *Annularis digitus* dicitur *minimus* in manu. *Annularis* vel *annuliformis cartilago* κρικοειδὴς quæ ſit vide *Cricoides*.

Annus, ἔτος, ἐνιαυτὸς, quid ſignificet, notum eſt. Hunc communiter trecentis & ſexaginta quinque diebus, & quarta diei parte inſuper conſtare dicunt, quamvis Hipparchus adhuc quinquageſimam ſeptuageſimam ſextam diei partem addiderit, quæ ſubtilitas eſt, ſupervacanea. Gal. *princ. com. de ſeptim. partu*. *Anni tempora* Gr. ὧραι τῦ ἔτυς, aliquando ſimpliciter ὧραι, aliquando καιροὶ dicuntur. Veteres olim duo ſaltem conſtituiſſe, *æſtatem* nimirum & *hyemem*, demonſtrat ex Theophra-ſto Lind. *Ex. XI.* §. 196. Recentiores vero in quatuor diviſerunt, addendo illis duobus adhuc alia: *ver* & *autumnum*, de quibus omnibus ſuo loco. *Anni tempora*, eorumque viciſſitudines variis morborum mutationibus anſam dare, docet Hipp. *ſect.* 3. *aphor.* Hinc eorum temporum temperies & mutationes probe ſunt obſervandæ. *Anni tempora conſtantia* καθεστῶτες καιροὶ dicuntur, quando tempeſtive fiunt, morboſque ſtabiles & boni judicii promittunt: quæ vero ſunt *inconſtantia*, ἀκατάστατοι, inſtabiles & difficilis judicii, patet ex 3. *aph.* 8. *Annus Philoſophicus* eſt *menſis vulgaris*, Dorn. & Rul. *Annus Amadin* eſt vita longa, Dorn. *Anni unius opus* vocatur *Lapis Philoſophicus*, quia in *annum* hujus operis poteſt fieri perfectio, nempe de groſſo in ſubtile, de fixo volatile. Lagn. *in Harm. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p.* 771. *ſeq.*

Ano, ἄνω, ſignificat *ſurſum*, & opponitur τῷ κάτω, *deorſum*. Jungitur ſæpe apud Hipp. & alios cum nomine κοιλία, *venter*, & denotat os ventriculi & œſophagum, 4. *aph.* 4. inferior vero inteſtina. Ipſa quoque purgantia quædam dicuntur ἄνω, quæ ſunt *vomitoria*, quædam κάτω, quæ per *alvum* educunt, *l.* 5. *Epid.* II. 6. Jung. Linden. *Ex.* XIII. §. 357. *ſeqq.* Dietr. *Iatr. n.* 70. Dicitur & aliquando ἄνωθεν, quamvis hoc fit temporis & loci adverbium, 7. *aph.* 32. Vide & Foeſ. *p.* 65. 66.

Anocheilon, ἀνώχειλον, ſignificat *labium ſuperius*, cui opponitur κατώχειλον, labium inferius, & utrumque legitur in D. D. I. M. Hofmann. *Idea Machin. Human. ſect.* 28. §. 1.

Anochyros, ἀνώχυρος, i. e. *non munitus*, ab α, & ἐχυρὸς, vel ὀχυρὸς, *munitus*, firmatus. Legitur apud Hippocr. *l. de A L. & Aq.* LIIX. 1. Foeſ. *d. l.*

Anodia, ἀνοδία, *iter invium* ſignificat, tropice Hipp. *l. Pracept.* II. 8. pro inepta & incongrua diſcendi ratione; cui opponitur ὁδὸς, ἡδεῖα τέχνη, *ars pervia* & *facilis*, *l. de dec. orn.* IV. 10. Foeſ. *p.* 62.

Anodmos, ἄνοδμος, *inodorus*. Uſurpavit de jure laudabili Hipp. *Coac. t.* 206. Dicitur & ἄνοσμος, *t.* 172. & opponitur δυσώδες, *fœtidum*. Foeſ. *dict. l.*

Anodus, eſt id, quod ex nutrimento ſeparatur a renibus, Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lex.* cui opponitur calx, quod eſt ſuperfluum, i. e. urina, Parac. *l.* 1. *de Tartar. tract.* 3. *c.* 2. *in annot.* Græcum ἀνόδυς, ſignificat *edentulum*, de quo infra, in lit. E.

Anodyna, ἀνώδυνα, *medicamenta* dicuntur *dolorem lenientia* & ſedantia. Suntque duorum generum: Quædam proprie talia vocantur, & revera dolores mitigant, unde & παρηγορικὰ,

Paregorica appellantur, quæ ſunt temperata, noſtroque calori maxime convenientia, Gal. *l.* 5. *de S. F. c.* 19. Quædam vero improprie ta-lia ſunt, veluti ſi quiſquam hominem mor-tuum ἀνώδυνον appellet, i.e. doloris expertem, *d. l.* Suntque ea, quæ refrigerando & ſtupefa-ciendo doloris ſenſum tollunt, alias *Narcoti-ca* quoque dicta, *ex l.* 2. *ad Glauc. c.* 6. qualia ſunt opiata. Gorr. *p.* 40. 41.

Anodynia, ἀνωδυνία, idem, quod ἀπονία, ἀνο-χλησία, & ſignificat *indolentiam*, doloris ab-ſentiam, moleſtiæ vacationem. Gal. *com.* 2. *in l.* 1. *Epid. t.* 46. & *l.* 6. *in Epid. t.* 5.

Anodynum minerale, i.e. Sal prunellæ. Phil. Hecſtet. *Obſer. med. Dec.* 1. *c.* 6.

Anoea, ἄνοια, vide *Amentia*.

Anomalia, ἀνωμαλία, in genere *inæqualita-tem* ſignificat. Ita ἀνώμαλος σφυγμὸς, *inæqualis* pulſus dicitur. In ſpecie vero *Anomalia* eſt ſenſus humoris pauci & minime acris per corporis ha-bitum ante febrem leviter moti, eſtque ſympto-ma ante acceſſionem febrilem exoriens, ſicut ri-gor & horror. Pertinet ergo ad *Epiſemaſiam*, ἐπισημασίαν, ſive *Annotationem*. Gorræus *p.* 41. Refertur etiam à Gal. inter ſigna menſium ſup-preſſorum, *l.* 6. *de L. A. c.* 5. *Anomalus* abſceſſus, qui & *multiformis* eidem vocatur, M. Aur. Seve-rino dicitur, qui continet præter humorem etiam ſubſtantiam aliquam ſolidam p. n. & propterea natura talium abſceſſuum inter alienam & ani-matam media; De his integrum librum dictus autor inſeruit *libro de Abſceſſibus*, *b. t.*

Anomoeomeres, ἀνομοιομερὲς, *diſſimilare* dici-tur, quod ex diſſimilaribus partibus eſt confla-tum. Galen. *l.* 7. *M. M. c.* 6. Vocantur & ὀργα-νικὰ Gorr. *p.* 39. Perperam vero in Medicina pro *organicis* tantum habentur *diſſimilares* partes, cum omnes etiam *ſimilares* alias dictæ, os, fibra, nervus, vena, arteria, conſiderari debeant, quatenus ſunt *organica*, h. e. facultatem habent agendi, vel uſum præſtandi, in qua ſanitatis formalis ratio conſiſtit. Vide *Dogm. Med. Gen. P. I. c.* 2. *dogm.* 6. *p.* 26. *ſeqq.*

Anomoeos, ἀνόμοιος, *Diſſimilis*. Dicitur & *Heterogeneus*. Uſurpatur ab Hipp. de humori-bus præter naturam, & vitioſis, qui vel ſur-ſum, vel deorſum removeri debent, quo ſcil. vergerint, *l.* 6. *Epid. ſ. II. t.* 9. Foeſ. *p.* 62. Ali-quando & pro ἄνισος, *inæqualis*, ponitur.

Anomphalos, ἀνόμφαλος, vocatur, qui umbi-lico caret; quales fuerunt Adam & Eva, ut-pote creati non per vaſa umbilicalia nutriti, unde etiam ἀνόμφαλοι depicti, quemadmodum ſcripſit D. P. Ammann. *Irenic. p.* 1. 102.

Anontagius, lapis eſt *philoſophicus*, donum Dei, ſulphur fixum a natura. Dorn. *in Dict.* Rul. & Iohnſ. *in Lexic.*

Anonymus, ἀνώνυμος, i. e. *nomine carens*. Fuit quondam epitheton fecundæ cartilaginis in gutture, quæ tamen poſtea nomen accepit *Cricoides*, κρικοειδὴς dicta, vel *annuliformis*, de quo vocabulo paulo ſuperius. Vocavit ve-ro inter alios *anonymon* Theophil. Protoſpata-rius *d. H. C. F. l.* 3. *c.* 15. *p. m.* 178.

Anorchides, ἀνόρχιδες, dicuntur, *qui ſine te-ſticulis naſcuntur*, ſicut e. Fortunat. Fidel. no-tavit P. Ammann. *Irenic. p.* 136.

Anorexia, ἀνορεξία, i.e. *inappetentia*, ciborum faſtidium, cum ſtomachus intemperie affectus, aut humorum redundantia gravatus, cibos refu-git. Aegin. *l.* 3. *c.* 37. Fermentum enim ventriculi deſtructum eſt. Idem ſignificare videtur, quod *aſitia*, vel *apoſitia*, ἀσιτία ἢ ἀποσιτία, i. e. *abſti-nentia a cibo*, juxta Gal. 4. *aph.* 19. quamvis ali-bi inter ἀσίτους & ἀποσίτους diſtinguat *c.* 1. *in l.* 1. *Epid. t.* 29. Ἀνόρεκτοι duplicis ſunt generis: Qui-dam enim ſimulatque *dapes* libarunt, veluti ſatiati protinus abſtinent, Græcis propterea ἀλί-κοροι dicti. Hos olim *Tædulos* Latini appellabant-alii vero ſunt qui nihil omnino appetunt. Galen. *l.* 1. *de cauſſ. ſymp. c.* 7. Hinc per ὑποσρορὴν ab Aegin. h. e. *faſtidium* deſcribitur, *d. l.* Linden. *Ex.* XIV, §. 63. Plures de ἀνορεξίᾳ, vel *inappe-tentia*, autores vide apud Walther. *Sylv. Med. p.* 103. *ſeq.* ubi *appetitum dejectum* vocat.

Anorgiſmenon, ἀνοργισμένον, ſignificat apud Hippoc. *remollitum*. Galen. *in Exeg. voc. Hipp.* Gorr. *p.* 39.

Anoſia, ἀνοσία, i.e. *morbi carentia*, diciturque de actu ſanis, eſtque alter finis particularis medicinæ, ne ſani in morbos incidant, uti patet ex elegantiſſimo loco Hipp. *l.* 2. *Prorrhet.* quem citavit Dieter. *n.* 449.

Anotaſier, eſt *ſal ammoniacum*. Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Anſer, Χὴν, inter aves majores aquaticas pal-mipedes eſt notiſſima. Ejus hiſtoriam, diffe-rentias, & uſum in cibis atque medicina, vide, ſi curæ eſt, apud Aldrov. *l.* 19. *Ornith. c.* 17. *ſeqq.* Bruyerin. *de re cibar. l.* 15. *c.* 29. Claud. Deod. *l.* 1. *c.* 36. Renat. Moræum *ad Schol. Salern. c.* 65. Schro-der. *l.* 5. *cl.* 2. *n.* 46. *Anſeres* e ligno in mare proje-cto naſci, Claki dictos, legitur apud Menenſ. *Aurei Veller. l.* 1. *c.* 12. in *Th. Chym. Vol. V. p.* 331.

Antachates, ἀνταχάτης, eſt *ſuccinum*, vel *la-pis alterius coloris* bituminoſus, qui, cum uri-tur, myrrham redolet, ut ſcribit G. Agrico-la, allegante Gotr. *p.* 39.

Antacida dicuntur remedia, quæ acidis humoribus & particulis reſiſtunt, proque horum varietate etiam varia eſſe debent. Legitur apud Dolæum *Encyclopæd. l.*1.*c.*3. §.19. *p.*55. Græce etiam dici poſſent ἀντοξεα.

Antagoniſta, ἀνταγωνιστης, epitheton muſculorum aliis contrariorum, v.g. Abductor & adductor brachii ſunt *antagoniſtæ*. Barthol. *Anat. l.*1.*c.*5.*p.*41.

Antal, eſt *lotio pura*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Antalgicus, ἀνταλγικὸς, eſt epitheton *remediorum dolorem* in genere *ſedantium*. Unde Jonquetus emulſionem ſuam *antalgicam* vocavit, cujus meminit Roſin. Lentilius *Miſcellan. Medic. Pract. p.*514.

Antali, vide *Entali*.

Antaphrodiſiacos, ἀνταφροδισιακὸς, epitheton medicamentorum ſemen extinguentium & ſtimulum venereum. Legitur apud Vvedel. *Amœn. Med. l.*2. *ſect.* 2. *c.*18. *p. m. p.* 455. *ſeqq.* ubi & Latine ex parte per antivenerea expreſſit.

Antapodoſis, ἀνταπόδοσις, legitur apud Hipp. 1. *aph.* 12. (quamvis Galen. ibidem legerit ἐπιδόσιες) denotatque *ſtatam periodorum febrilium reciprocationem*, vel repetitionem, & viciſſitudinem. Dieter. *n.* 68.

Antatrophon, ἀντάτροφον, eſt epitheton Trochiſcorum D. Scretæ uſitatorum contra atrophiam, quorum deſcriptio videatur in Roſin. Lentilii *Miſcell. Medico- Pract. P. III. p.* 59. quamvis & ad ſcrophulas, gibboſitatem, & rachitidem uſum eſſe Autorem *ibidem* etiam legatur.

Antecedens, προηγουμένη, ſcil. *cauſſa*. Vide *Cauſſa*. *Antecedentia* alias ſigna Laur. Bellino dicuntur, quæ quemlibet morbum antecedunt, *in Opere noviſſime edito p.* 247. *ſeqq.*

Antecho, ἀντέχω, vel ἀντέχομαι, i. e. *reſiſto, renitor*. Legitur de ventre reluctante, ut medicamentis moveri non poſſit. Hipp. *l.*2.*Epid.* II. 16. VIII. 11. Foeſ. *p.* 63.

Antemballomenos, ἀντεμβαλλόμενος, vide *Subſtitutus*.

Antembaſis, ἀντέμβασις, ſignificat Galeno mutuam inſertionem ſive *mutuum ingreſſum*, *l. de Oſſib. in prœm.* ubi verbum ἀντεμβαίνω occurrit, ad quem locum nomen quoque verbale expoſuit Ingraſſias *comm. p.* 42.

Antemetica, ἀντεμετικὰ vocantur remedia vomitum præternaturalem compeſcentia. Occurrit apud Vvillis *Pharm. Rat. Part.*1.*ſect.*2.*cap.*3.

Antendeixis, ἀντένδειξις, i. e. *contraindicatio*, ſive *contradictio* indicationum, quando aliquid occurrit in homine, quod primariæ indicationi refragatur & *contrariatur*. Galen. *l.* 9. *M. M. c.* 17. Hocque dicitur *contraindicans*, ἀντενδεικνύμενον, *de opt. ſect. c.* 22.

Anteneaſmus, vel *Anteneaſmum*, idem, quod *Enthuſiaſmus*, ſpecies maniæ periculoſæ nimium, dum irritantur tanquam maniaci & in ſe manus violentas injiciunt. Hi ſubito corripiuntur cum ſaltatione manuum & pedum. Videtur igitur coincidere cum chorea S. Viti laſciva & irata. P. Zacchias *Quæſt. Medico-Legal. l.*2. *tit.* 1. *q.* 18. *n.* 31. *ſeqq.* ex Garioponto *l.*1. *c.* 11.

Antephialticus, ἀντεφιαλτικὸς, eſt epitheton *remediorum contra incubum*, & legitur apud Frider. Hoffm. *in Method. medendi Vvalleana l.* 1. *c.* 19. *p. m.* 288.

Antepilepticos, ἀντεπιληπτικὸς, dicitur de virtute medicamentoſa epilepſiæ & motibus convulſivis reſiſtente, & paſſim a recentioribus medicis uſurpatur. Vide *Anti*.

Anteprima materia vocatur apud Paracelſ. *tinctura*, quæ materiam corporis primam tingere & mutare vel ſecundum, vel p. naturam poteſt, *l.* 3. *Chirurg. magn. cap.*11.

Antera, pro *Anthera*, apud Dorn. *in Diction.* Vide *Anthera*.

Antereiſis, ἀντέρεισις, *renitentiam* ſignificat, *obluctationem*, vel obnixam firmitatem, qualis oſſibus tribuitur apud Hipp. 3. *de artic. t.*58. Foeſ. *d. l.*

Anterit, i.e. *mercurius*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Anteros, ἀντέρως, idem, qui ἀμέθυσ@ lapis dicitur. Gorr. *p.* 39. Vide *Amethyſtus*.

* *Anthele*, ἀνθήλη, panicula, ſcilicet lanoſus ille flos, qui in plantis quibuſdam conſpicitur, velut in arundine: idem & pappus dicitur. V. Botan. præſertim Jul. Ponted. in Antolog.

Anthelix, ἀνθέλιξ, dicitur *pars auriculæ externæ*, *Helici* oppoſita, anfractuoſa, & inferior ad confinia temporum ſita, introrſum ſurſumque imbricata. Linden. *Med. Phyſ. l.* 2. *c.* 11. §. 4.

Anthelminthica, ἀνθελμινθικὰ, vocantur *medicamenta contra vermes*, quæ interimendo, ſuffocando, liquando, deſtruendo operantur. Bonet. *Mercur. Compital. l.* 10. *p.* 458.

* *Anthemis*, ἀνθεμὶς, argemona, in officinis chamomilla. V. Botan.

* *Anthemurgos*, ἀνθεμουργὸς, apis ita dicta, quod ex floribus opus ſuum, videlicet mel, conficiat. Nam ἄνθεμον ſign. flos, ἔργον opus. De apium uſu in medicina vid. Aldrov. de juſ. c. 1. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 94.

Anthera, ἀνθηρὰ, vocabulum æquivocum eſt. 1. Di-

1. Dicitur de *medicamentis aridis*, ex metallicis præprimis compoſitis, colorem floridum habentibus, ac prærubrum. Meminit harum compoſitionum Gal.*l*.4.&.5.*de C. M. S. L*.Celſ.*l*. 6.*c*. 11. Apud Æginet. *l*. 7. *c*. 13. etiam ἀνθηρὸν legitur, & in fœmin. ἀνθηρὰ, *lib*. 3. *c*. 79. In omnibus illis compoſitionibus ſandaracham invenies. 2. in Botanicis *anthera* ſignificat medium illud croceum & rubrum, in quibuſdam floribus, verb. gr. liliis, croco, &c. 3. Hinc & crocos chymicos congrue dici poſſe *anthera mineralia* voluit Libav. *S. A. Ch. l*. 5. *c*.20. Paracelſo vero extractio de hyacinthis *anthera* appellatur, *de Icterit. c*. 2. Dorn. Rul. & Iohnſ. Alias ἀνθηρὸν Hippocr. in genere dicitur *floridum*, prærubrum & ſanguineum, v. gr. homines ἀνθηροὶ, id eſt, *floridi*, *l*. Prorrh. *ſ*. II. *t*.56. Coac. *t*.162. Corpus ἀνθηρὸν, *l*. 6. *Epid. ſ*. III. *t*. 3. Sputa ἀνθηρὰ, *d*. *l*. *ſ*. IV. *t*. 4. & *l*. 2. *Ep*. *ſ*. III. *t*. 17. *l*. 4. *de R. V. I. A*. *t*. 72. &c. Foeſ. *p*. 60.

Anthereon, ἀνθερεὼν, dicitur *mentum*, pars faciei, in qua barba naſcitur, exponente Heſych. Confirmare videtur hanc ſignificationem locus Hipp. *l*. 5. *Epid*. XXIV. 7. & *l*. *de Venis* XXVI. *l*. 8. Vide Foeſ. *p*. 61.

Anthia, ἀνθία, dicitur piſcis quoddam genus, uti conſtat ex Oppian. Ariſtotel. Rondelet. *l*. 6. *c*. 11. *ſeqq*. Aldrov. *l*. 1. *de piſ*. *c*. 19. Incertum vero eſt determinare, quis ex illis recte deſcripſerit, cum minime inter ſe conveniant. In ſummo olim pretio fuiſſe patet ex epithetis, quod θεῖοι, i. e. *divini*, ſeu ſummo honore digni appellati fuerint. Uſum quoque in medicina v. g. fellis contra exanthemata: adipis contra tumores & abſceſſus &c. notavit e Kiranide Aldrov. *d*. *l*.

Anthines, *Anthinos*, ἀνθινὴς, ἀνθινὸς, epitheton vini & olei. Vinum ita dicitur οἶνος ἀνθινὴς, quod *floribus conditum*, & bene odoratum ſive fragrantius redditur, uti exponit Gal. *in Exeg. voc. Hipp*. vide Foeſ. *p*.60. *ſeqq*. Oleum vero ἀνθινὸν vocatur *liliaceum*, vel *ſuſinum*, quod μύρον, unguentum appellatur. Hippocr. *l*. 1. *de morb. mul*. CXIIX. 29. *ſeqq*. Mixtura quoque illa, quæ *Cyceon*, κυκεὼν vocatur, ἀνθινὴ dicitur *l*. *de int. aff*. XIII. 47. Vide *Cyceon*.

* *Anthologia*, ἀνθολογία, florigera meſſis. Lucian. Apud Botan. *Anthologia* eſt illa pars Botanices, quæ in florum natura, & varietate explicanda verſatur. V. Antholog. Julii Pontederæ.

Anthonor, idem, quod *Anthanor*, de quo infra. Rul.

Anthophylli, apud Andr. Cæſalpin. Cariophylli aromatici, G. Bauhin. *Pin*. *lib*. 11. *ſect*. 3.

Anthos, ἄνθος, *flos* latine, apud Hippocratem πολύσημος vox eſt, & Galenus obſervat, non florem tantum ſignificare, qui plectendis coronis aptus ſit, ſed ſemina etiam florum, & radices ἐχυθύμασι, & præterea ea ſputa cruenta & ſanguineis fibris quaſi intertexta, & tandem ad mineralia transfertur, & ita ἄνθος, *æris florem*, notat Hippocr. *l*. 2. *de morb*. XXXIII. 21. XXXIV. 8. 33. Strictiſſime vero ἄνθος, *roſmarinum*, vel *flores roſmarini* ſignificat. In Chymicis *quintam eſſentiam*, ſive *elixir auri*; item *medicinam extractam* ex *perlis* notat. Parac. *l*. 3. *de vit. long*. *c*. 1. *de Gradib*. & *Compoſ. in ſcholiis*. Rul. & Iohnſ. ἄνθος γλυκὺς (perperam, ſed γλυκὺ) mercurii quid vocetur videatur, in Hartmanni *Miſcellaneis Chymicis & Medicis Tom*. VI. *oper*. *p*. 10. *Anthos philoſophorum* dici modum traſmutandi metalla aliquem, qui fit per vitriolum, vult Libav. *S. A. Ch. l*. 7. *c*. 7. Vide infra *Flos*.

Anthoſmias, ἀνθοσμίας, dicitur *vinum odoratum*, flagrans, *floridum*, purum, nobiliſſimum. *Flos* enim *vini* idem eſt, quod *vinum* egregium & purum, uti conſtat ex Plauti *Ciſtell*. *act*. 1. *ſc*. 2. Differt ab *anthino*, quod hoc ſit vinum medicatum ab herbis odoratis fragrantiam acquirens; illud vero ab uvis nativam fragrantiam obtineat. Vide ſis Linden. *Ex*. X. §. 130. *ſeqq*. Aliter expoſuit *anthoſmian* Lang. *l*. 1. *ep*. 27. ſcilicet, quod fit vinum aquæ maris quinquageſima parte muſto addita miſtum, ex Athenæo *l*. 1. *Dipnoſoph*. vide Foeſ. *p*. 61.

Anthracia, ἀνθρακιὰ, dicitur *congeries prunarum* ſive carbonum accenſorum, apud Hipp. *l*. *de nat. mul*. LVII. & *l*. 1. *de morb. mul*. CI. 28. Menſes quoque muliebres aduſti, nigri, carbonibus ſimiles eidem appellantur ἀνθρακώδεα ἐπιμήνια, *l*. 1. *de morb. mul*. XXIV. 11. Foeſ. *p*. 62.

Anthracites, ἀνθρακίτης, vide *Schiſtus lapis*.

Anthracoſis, ἀνθράκωσις, in ſpecie *carbunculum*, vel in *oculi bulbo*, vel in *palpebra* occurrentem denotat apud Æginet. *l*. 3. *c*. 22.

Anthrax, ἄνθραξ, proprie *carbonem accenſum*, hoc eſt, *prunam* ſignificat, uti patet ex 5. *aphor*. 11. Junge Dieterich. *n*. 66. Per translationem in Pathologicis *anthrax* vocatur *carbunculus*, tumor p. n. inflammatorius, ex ſanguine nimis aduſto & craſſiore, partem, in qua colligitur, depaſcente obortus. Vide & Galen. 6. *aphor*. 45. Apud Serenum etiam *carbo* vocatur. Adde Keuchen. *in not. ad h. l. p*. 241. *ſeq*. Dicitur alias & Latine *ignis Perſicus*. Vide Barbette *Chirurg*. P. II. *c*. 12. Autores de *anthrace*, vel *carbunculo* vide apud Wal-

ther. *Sylv. Med. p.* 302. *ſeqq.* Dicitur etiam de *lapide pretioſo*, qui *carbunculus* vocatur, de quo infra. Vide *Carbunculus*. Adde *Th. Chym.Vol. IV. p.* 796.

Anthrope, ἀνθρωπὴ vel ἀνθρωπεὴ dicitur *cutis humana* apud Herodot. notante Veſalio *l.* 2. *de C. H. F. c.* 5. *princ.*

* *Anthropophagus*, idem ſonat ac humana carne veſcens ab ἄνθρωπ@, & φάγω. Sunt, qui putant ab Hiſpaniolæ indigenis luem veneream ideo profectam fuiſſe, quod humana carne veſcerentur. Vid. Aſtr. l. 1. c. 11. Fernandez ab Oviedo Hiſtor. Indiar. l.13. c. 3.

Anthropometria, ἀνθρωπομετρία, ſignificat deſcriptionem corporis humani, & omnium ejus membrorum ſecundum tres dimenſiones, longitudinem, latitudinem, & profunditatem,cum in ſe, tum ad invicem,qualem tradit Etsholzius,notante Wedelio *Patholog. Dogm. ſect.* 1. *c.* 5. *p. n.* 53.

Anthropos, ἄνθρωπ@, vide *homo*.

Anthropoſophia, ἀνθρωποσοφία, hoc eſt, ſcientiam naturam hominis, & ejus ſtructuram internam & externam exponens, atque ita æquipollens Phyſiologiæ hominis anatomicæ: Legitur apud Charlton. *Oecon. Anim. Exerc.* III. §. 10.

* *Anthyllion*, ἀνθύλλιον, herba, de qua Dioſc. & Plin. Ruell. hanc vocat ſalſulam.

Anthypnotica, ἀνθυπνωτικὰ, vocari poſſunt medicamenta *ſomnum abigentia*.

Anthyſterica vult etiam appellari medicamenta contra paſſionem hyſtericam, Blancard. *in Lex.* ſed an in quodam Autore Græco legerit, an vero ipſe hæc nomina finxerit, de eo non conſtat.

Anti, ἀντὶ, præpoſitio e Grammaticis nota, ſignificans *contra*, *adverſus*. Sæpe conjungitur in medicina aliis nominibus aut verbis ad exprimendam virtutem remedii alicujus ſpecificam adverſus hunc vel illum affectum, v. gr. *antepileptica*, *antemetica*, *antinephritica*, quamvis & haud raro omittatur, & nihilominus ſignificatio curatoria intelligatur, v. gr. *medicamenta colica*, *nephritica*, *arthritica*, &c.

Antiades, ἀντιάδες, vide *Tonſillæ*. Alias *antiades* dicuntur *tonſillæ inflammatæ*. Nic. Piſo *de morb. cogn. & cur. l.* 2. *c.* 2.

Antiagri, tonſillarum tumor Ulpiniano. Riolan. *Enchirid. Anatom. l.* 4. *c.* 7.

* *Antichoerodicum*, ἀντιχοιροδικὸν epitheton medicamenti ad pudendorum morbos ſanandos apti. Χοιρὸς enim ſignificat Porcum, & pudenda muliebria. V. Rolf. de part. Genit. P. 2. c. 32. Hinc non inepte medicamenta antichoerodica appellari poſſunt ea quæ morbis venereis occurrunt. V. Aſtruc de morb.ven.l.4.c.12.

Antiballomenos, ἀντιβαλλόμενος, idem quod ἀντεμβαλλόμενος, vide *Subſtitutus*.

Anticadmia eſt tertium genus *cadmiæ* foſſilis, quod & *pſeudocadmia* dicitur. Appellatur vero *anticadmia*, non, quod *cadmiæ* opponatur, ſed quod ſubſtituatur in hujus locum. Fallop. *tr. de metall. & foſſil. c.*12. *Tom. I. Oper. p. m.* 307.

Anticar, id eſt, *Borax*. Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lexic.*

Anticardium, ἀντικάρδιον, ſic dicitur cavum illud, quod eſt ſub pectore, carneum molleque, ad os ventris pertingens. Vocatur etiam σφαγὴ. Ruffus vero cavitatem eam pectoris, quæ eſt ad claviculas, tradit, ab Homero dici λάκκανὴν; a medicis vero ἀντικάρδιον & σφαγὴν. Gor. *p.*39. Dicitur & *ſcrobiculus cordis*.

Anticatarrhalis, epitheton vel conſilii, vel medicamenti contra catarrhos directi. Ita conſilium *anticatarrhale* legitur apud Roſ. Lentilium *Miſcell. Medico-Pract. P. II. p.* 503.

Anticauſoticus, epitheton remediorum contra febrem ardentem vel cauſum. Ita in D. D. Iunken *Corp. Pharm. P. II. p.* 493. deſcriptus legitur ſyrupus *anticauſoticus*.

Anticheir, ἀντίχειρ, eſt magnus digitus manus, qui & *pollex* & *promanus* dicitur. Gal. *l. de muſc. diſſect. c.* 22. & *l.*1. *de V. P. c.* 22. Ita vero dictus, quod appoſitis ſibi quatuor digitis æqualem habeat uſum, vel quod locum totius manus tutari poſſit C. Hoffm. *in comm. ad hunc Gal. l. n.* 63. Hippocr. δάκτυλον μέγαν, *digitum magnum* appellavit, *c.* 1. *de iis, q. in med. ſ. t.* 21. Eſt vero digitus primus a carpo ſive brachiali incipiens, eique per diarthroſin inſertus, reliquis quatuor digitis multo inferior, & illis non recta, ſed ex obliquo appoſitus. Per hunc manus actiones omnes habet firmiores. Tantum enim roboris præbet, quantum reliqui digiti ſimul ſumti. Hinc & a *pollendo pollicem* Latini appellavere Gorr. *p.* 40.

Anticipans, προληπτικὸς, & *anticipatio*, τὸ προλαμβάνειν, dicitur de morbis, quorum paroxyſmorum ordines vel periodi ſtatim ab initio aliquid futuri temporis accipiunt, Gal. *l.* 1. *de criſ. c.* 3. vel qui cum diverſis horis ſemper accedat & remittat, prævenit quidem continuo, citiuſque horas abſolvit. Ita & menſtrua *anticipata* opponuntur *poſtpoſitis*. Vide *Poſtpoſitio*. E contrario qui tardat & ſerius abſolvit periodum, *hyſtereticus*, ὑστερητικὸς, ſive

ve poſterius veniens, vel ſubſequens, & tarda-tio illa, vel ſubſecutio, τὸ ὑστερίζειν, nuncupatur. Caſtell.

Anticnemion, ἀντικνήμιον, dicitur Gal. 2. *de fract.* t. 34. media & carne vacua tibiæ pars a ſummo deorſum in longitudinem protenſa, in gracilibus conſpicua. *Prima tibia* aut *anterior* vocatur, quod craſſiori & inſigniori *tibiæ* parti opponatur. Foeſ. p. 63. Latine *ocrea*, quamvis hanc verſionem nonnulli improbent.

Anticolica remedia dicuntur, quæ colicis doloribus brevi demulcendis omnium paratu facillima exiſtunt. Legitur hoc epitheton *in Indice Act. Erudit. Lipſ. A.* 1700. p. 563.

Anticontoſis, ἀντικόντωσις, apud Hipp. eſt *renixus conti*, aut qui conto vel ſcipione fit, cum videl. loco cruris baculo corpus fulcitur, 3. *de artic.* t. 76. 103. Adde Foeſ. p. 64.

Antididome, ἀντιδίδωμαι, h. e. ex *adverſo reſpondeo*, diciturque de ſignis morbo ex adverſo reſpondentibus. Hippocr. *Coac.* 145. Foeſ. p. 63.

Antidinica, ἀντιδινικά, dici poſſunt *medicamenta contra vertiginem*, Blancard. *in Lex.* An vero in Græco quodam ſcriptore medico hoc vocabulum occurrat, certo affirmare non poſſumus.

Antidotarium, ἀντιδοτάριον, i. e. *Diſpenſatorium*, de quo vocabulo infra *ſuo loco*.

Antidotus, ἀντίδοτος, Fœminin. Latinum apud Gell. *lib.* 17. c. 16. & in neutro *Antidotum* ſcil. *medicamentum* eſt, quod non extrinſecus impoſitum, ſed intus aſſumtum, malignas, cœcas, & latentes corporis affectiones ſanat, Gal. *l.* 1. *de Antidot.* c. 1. Verum mos eſt junioribus Medicis, *Antidotos* appellare non modo, quæ adverſus mortifera medicamenta, quæque ad morſus ictuſve venenoſos exhibent; ſed etiam, quæ contra malas corporis affectiones, præſertim diutinas, valent, ex aliquo ulcere aut abſceſſu ſurgentes, *l.* 2. c. 6. Vide *Alexipharmaca*. *Antidotus* quoque myſtice appellatur *lapis Philoſoph.* apud Lagneum, *in Harmon. Chym. Theatr. Chym. Vol. IV.* p. 727. *ſeqq.*

Antifebrile, vide *Febrifuga*.

Antifides, dicitur *calx metallorum*, Rul. *in Lex. Chym.*

Antihecticum eſt nomen ſpeciale medicamenti, a Poterio inventi, quod & antimonium diaphoreticum Joviale nuncupatur, teſte Junken. d. l. p. 19. ubi & varios præparandi modos ex Wedelio, Etmullero, Colleg. Leidenſi propoſuit.

Antilepſis, ἀντίληψις, *apprehenſio*, apud Hipp. ſignificat modum deligationis, videlicet vinculorum in partem contrariam, aut ſanam, involutionem, aut appenſionem, aut veluti occupationem quandam, ut deligatæ partes firmius contineantur; ut in humeri deligatione, quando fit per alteram alam vinculi circumductio, aut inguine laborante, ea quæ fit ad alterum inguen, 2. *de iis*, q. *in Med.* f. t. 16. Foeſ. *Oec.* 64. Alias Lat. *apprehenſio* ſumitur *pro indicatione*, quatenus Medicus id apprehendit, quod eſt utile ad finem ſuum obtinendum. Mich. Gavaſſetius *l. de Indicat. curat.* c. 4. p. m. 50. 51.

* *Antillæ*, ſunt inſulæ a Chriſtophoro Columbo anno 1492. detectæ, ubi luem veneream endemiam antiquitus fuiſſe, & inde in Europam tranſmiſſam eſſe plurimi, & gravisſimi auctores conſentiunt. V. Ant. Muſ. Braſav. in reſponſ. ad primam quæſtionem Alexandri Fontanæ. Joan. Bapt. Mont. in tract. de Morb. Gallico. Gabr. Fallop. tract. de morb. Gall. c. 1. Aſtruc l. 1. c. 9.

Antilobium, ἀντιλόβιον, ἡ ἀντιλοβίς, dicitur pars illa exigua in auricula, quæ infimæ parti, quem lobum appellant, ſuperpoſita eſt. Ruffus ſcribit, *antilobida* vel *oblobium* dici helicis extremum ſubbreve. Lind. *Med. Phyſ.* l. 2. c. 11. §. 4.

Antilogia, ἀντιλογία, vide *Contradictio*.

Antimonium, idem, quod *ſtibium*, στίμμι, ἢ στίβι, eſt minerale ad metallinam naturam proxime accedens, e ſulphure, mercurio crudo, cum portionibus terreſtribus, & paucis ſalinis miſtis conſtans. Ejus hiſtoriam & vires, nec non medicamenta ex illo parata, deſcripta vide paſſim in autoribus, v. gr. in Baſilica antimonii ab Hamero Poppio conſcripta & operibus Hartmanni addita *Tom. I. in fol. edit. Francfurt.* 1690. p. 136. *ſeqq. in Th. Chym. V. I.* p. 563. ubi duplex ſtatuitur a Dornæo, *nigrum* & *album*, quod magneſia dicitur, *l. de Tranſmut. Metall.* c. 24. *can.* 5. Item p. 616. *ſeq. plurib.* Libav. *S. A. Chym. l.* 7. c. 22. *Apoc. Herm. Part. prior.* c. 13. & *alibi*. Schroder. *Pharmac. l.* 3. c. 17. Fr. Hofm. *in Clav. ad h. l.* qui etiam tantas huic minerali tribuit laudes, ut ſit quaſi fons & ſcaturigo præſtantiſſimorum medicamentorum, & cornu Amaltheæ ſalutarium remediorum. Contra in C. Hofm. *Paralip. Officin.* c. 90. reperies decretum totius Collegii Pariſienſis contra *ſtibii* uſum A. 1566. publicatum, ſtatuens, eſſe deleterium, nec poſſe quavis præparatione emendari, ut intro citra moleſtiſſimam noxam poſſit aſſumi. An fortaſſis utrinque peccatum eſt in judicando, cum in exceſſu, tum in defectu?

Sane perdifficile eſt & periculoſæ res aleæ, arbitrium facere. Ænigmatice a ſpagyricis *antimonium* vocatur *lupus*, *Proteus*, *radix metallorum*, *Saturnus philoſophorum*, *magneſia Saturni*; & exprimitur hoc charactere.♁ *Marcaſita plumbea* dicitur *antimonium philoſophorum*, *Th. Chym. Vol. VI. p.* 475. De antimonio diaphoretico hujuſque variis parandi modis videatur Iunken. *Lex. Ch. Pharm. Part. I. p.* 22. *ſeqq.* Ipſe quoque *lapis philoſ.* vocatur *antimonium* in Lagnei *Harmon. Chym. Th. Vol.* 4. *p.* 427.

Antinephritica, ἀντινεφριτικὰ, *medicamenta contra morbos renum*. Blanc. *in Lex.*

Antiparalyticus, ἀντιπαραλυτικὸς, epitheton medicamentorum internorum & externorum contra paralyſin probatorum. Ita apud Hartmann. extat *in Praxi Chymiatrica*, oleum *antiparalyticum*, *Tom. I. oper. in fol. p.* 84. *edit. Francf.* quod tamen alii potius in gangræna & ſphacelo pro ſecreto habent, mihi certe etiam ſuſpectum eſt in paralyſi & atrophia particulari, cum virtutis illius ſufficientem rationem non videam, an in ſulphure ferri ea confiſtat, nec ne.

Antipathes, ἀντιπαθὴς, eſt ſpecies *coralii nigri*, ſecundum Dioſc. *l.* 5. *c.* 140. arboris figura magiſque ramoſi, & vires eaſdem cum *coralio* habentis. Adſtringit enim & refrigerat mediocriter. Georg. Agricola ſcribit, non aliud videri, quam *hæmatiten nigrum*, *l.* 4. *foſſil. p.* 248. *l.* 5. *p.* 254.

Antipathia, ἀντιπάθεια, dicitur ſpecies *qualitatis occultæ*, oppoſita *ſympathiæ*, quando inter duas res vel odium aliquod naturale occurrit, vel una alteram fere inexplicabili ratione afficit, eamque removere aut deſtruere annititur. Ita Galen. *l.* 11. *de S. F.* §. *Coria vetera*, de iis combuſtis ſcriptum eſſe a quibuſdam tradit, quod attritiones ſanent ex *antipathia* quadam. Enimvero licet nec *ſympathiam*, nec *antipathiam* omnem negare velimus aut poſſimus, neque tamen hoc quoque diſſimulabimus, quod multa vana, abſurda, & falſa in enumeratione exemplorum ad utramque illam qualitatem concurrere ſoleant; quemadmodum hoc etiam publice contra Digbæi *diſſertationem de pulvere Sympathetico* ad oculum demonſtravimus. *Sympathiæ* & *Antipathiæ* rationem omnem haud inepte deduci poſſe e corpuſculorum ἀτμοειδῶν, vel effluviorum occurſantium diverſorum motibus & configurationibus variis gaudentium, vel mutua cohæſione & combinatione, vel reciproca arctatione & repulſione exiſtimat Charlton. *Ex. X. Pathol.* §. 33. Enimvero Ioh. Marcus Marci vult adhuc efficacius intercedere principium vitale, videlicet vel Archeum, & ejus vim conſervativam, quæ tranſit in alterius corpus, vel ideam aliquam hoſtilem, aut necantem, aut corrumpentem, quæ recipitur in alterius ſphæram radioſam, ex effluviis maximam partem conſtantem, *Phil. Veter. reſt. Part. V. ſect.* 1. *ſubſect.* 3. & *ſect.* 3. *ſubſect.* 1. Enimvero mihi videtur in totius hujus argumenti explicatione frequentior fallacia petitionis ejus quod eſt in principio, committi, dum obſcurum per æque obſcurum, incertum per incertius demonſtratur. Effectus *Antipathiæ* recenſet etiam Rolfink. *O. & M. M. Spec. l.* 2. *ſ.* 3. *c.* 199.

Antiperiſtaſis, ἀντιπερίστασις, dicitur *circumobſiſtentia*, ſive caloris aut frigoris compreſſio & coarctatio, ob contrariam circumfuſi corporis qualitatem. Ita Theophraſt. *l. de igne* rationem, cur in hyeme corpora robuſtiora ſint, & felicius alimenta concoquant, ponit in collecto calore potentiori per *antiperiſtaſin*. Hæc etiam cauſſa eſt inflammationum internarum hyemali tempore familiarium, verb. gr. pleuritidis, peripneumoniæ &c. 3. *aph.* 23. Dicitur vero ἀντιπερίστασις emphatice, ἀντὶ, quia contrarium; περὶ, quia cohibens; στάσις, quia indimotum, ſcilicet frigus, cujus obſeſſione ignis unitur, unione roboratur, roboratus, incaleſcit. Vide Dieteriſich. *Iatr. n.* 448. & Linden. *Ex. X.* §. 115.

Antipharmacum, ἀντιφάρμακον dicitur *medicamentum contra venena*, & ita idem, quod *alexipharmacum*. Dioſcor. Blancard. *in Lex.*

Antiphyſica, ἀντιφυσικὰ, vide *Carminativa.*

Antipodagricus, ἀντιποδαγρικὸς, idem quod antarthriticus, epitheton medicamentorum internorum & externorum in doloribus arthriticis probatorum. Ita *in operib.* Hartmanni in ſpecie *praxi chymiatrica* occurrit deſcriptio vini *antipodagrici* & aquæ *antipodagricæ*. Rul. *Tom. I. oper. in fol. p.* 72. 73.

Antipiizo, ἀντιπιέζω, Hippocrati ſignificat *reſiſtere malo*, juvare, 2. *de artic. t.* 42. Vide Foeſ. *Oec. p.* 64.

Antipraxia, ἀντιπραξία, ſignificat functionum & temperamentorum in diverſis membris contrarietatem, quam veteres excogitarunt, ad declarandam in affectibus hypochondriacis ſymptomatum concurrentium varietatem ſæpe contrariam, v. g. hepatis intemperies calida, & ſtomachi frigida etiam in vulgus pene notæ communiter incuſantur. Quam licet nonnulli ex recentioribus inficiari non vereantur, inter quos & B. Etmullerus, ideo quod ſanguis debito circulo diſtributus proportionaliter calefaciat

ciat & ſtomachum & hepar, adeoque debitam craſim obtineant: inſufficiens tamen hæc ratio nobis videtur, ſiquidem, non obſtante illa proportionali convenientia temperamentorum in ſingulis organis, nihilo minus ſano ſenſu aliqua etiam contrarietas ſtatui & defendi poterit. Ut taceamus, videri nobis illos confundere ſtatum ſec. nat. cum ſtatu pr. nat. ita ut, licet concederetur, non dari ἀντιπράξιαν in illo, non ſtatim liceret inferre, quod nec in ſtatu præternaturali occurrat.

Antipyreton, ἀντιπυρετὸν, rectius dicitur, quam *antifebrile*, quod mixtum e græco & latino compoſitum eſt, idem quod λυξιπυρετόν: Epitheton medicamentorum contra febres. Occurrit *in Catalogo medicamentorum rariorum* D. D. Johann. Behem Medici Veneti A. 1667. typis excuſo.

Antiquartium vocatur practicis quibuſdam recentioribus medicamentum *ſpecificum contra febrem quartanam*, quale eſt Riverii. Ita & *antiquartium Peruvianum* dicta fuit *china*, *china*, de qua ſuo loco. Meminit & *eſſentiæ antiquartiæ* D. D. Wedel *Ph.I.A.F.l.* 2. *ſ.* 2. *c.* 8.

Antiquus, παλαιὸς, idem, quod *vetus*. *Antiqui* morbi, id eſt, *inveterati*.

Antirrhope, ἀντιῤῥοπὴ ἢ ἀντιῤῥοπίν, ſignificat in *contrariam partem propenſionem* vel inclinationem, & uſurpat Hippocrat. de nare inclinata mediante habena in contrarium retrahenda, 2. *de artic. t.* 46. Foeſ. *d. l.*

Antiſecoſis, ἀντισήκωσις, dicitur *æqualis. repenſio*, aut ad æquilibrium reductio, *adæquatio*, idem, quod ἀντισάθμησις, a verbo ἀντισηκῶσαι, quo utitur Hipp. in figurata quidem ſignificatione, pro reficere, & cibum deperditum reponere, aut rependere, 2. *de R. V. I. A. t.* 28. Foeſ. *d. l.* Dicitur & ἀντισήκωμα, ſive pondus, quod alteri opponitur, cujus vocis meminit Caſp. Cramer. *Colleg. Chymic. Diſſ.* 1. *ſ.* 4. §. 10. de aeris gravitate differens, & approbavit D. Juſtus Veſti *in annotationibus*. Itali ἀντισήκωσιν vocant *bilancia*, quem terminum tranſtulerunt arithmetici & mercatores in forum ſuum frequentiſſime. Latinum *compenſatio* quoque reſpondet ἀντιστάθμησει.

Antiſpaſis, ἀντίσπασις, *revulſio*, *retractio*, dicitur humoris fluentis in contrariam partem retractio & averſio. Hujus ſpecies ſunt quatuor propoſitionum differentiis. Nam *revulſio* fit aut ab inferiori parte ad ſuperiorem, aut a dextra ad ſiniſtram, aut ab anteriori ad poſteriorem, aut ab interiori ad externam, Galen. *l. d. hirundin. revulſ. &c. c.* 3. quamvis *l.* 5. *M. M. c.* 3. tres tantum enumeret. Meminit Hipp. quoque *revulſionis*, *l.* 6. *Epid. ſ.* 2. *t.* 8. Foeſ. *d. l. &* *p.* 65. Gorr. *p.* 40. An, & quomodo hæc fieri poſſit per venæ ſectionem, ſtante circulationis ſanguinis principio indubitato, ſane difficillimum eſt explicatu. Nobis ſufficere videtur, quod aliquando natura defectum ſanguinis e parte læſæ oppoſita detracti refarcire cogatur a parte læſa vel affecta. *Antiſpaſticon*, ἀντισπαστικὸν, appellatur in genere auxilium in diverſa reveliens, Galen. *l.* 13. *M. M. c.* 11.

Antiſpoda, ἀντίσποδα, dicuntur medicamenta, quæ eadem cum τῷ σποδίῳ, quod & σποδὸς, dicitur facultate pollent, ita, ut in *ſpodii* penuria in ejus locum ſubſtitui poſſint; quorum meminit Dioſcor. *l.* 5. *c. de pompholyge*, cujus ſpecies *ſpodium* eſt, Gorr. *d. l.*

Antiſtathmeſis, ἀντιστάθμησις, vide *Antiſecoſis*.

Antiſterigma, ἀντιστήριγμα, apud Hipp. dicitur *fulcrum*, quo aliquid obfirmatur & fulcitur 1. *de artic. t.* 74. Derivatur a verbo ἀντιστηρίζεσθαι, *obniti*, obfirmari, quod legitur apud eund. *c.* 3. *de art. t.* 103. *&* 4. *h. t. t.* 58. vide Foeſ. *p.* 65.

Antiſternon, ἀντίστερνον, id eſt, *dorſum*, de quo ſuo loco. Gorr. *d. l.*

Antitaſis, ἀντίτασις, cum oſſa, quæ diſſident, ad hoc, ut e directo admoveantur, prius retrorſum trahuntur. Hæc ad *oppoſitum tractio* ἀντίτασις dicitur Gal. *l.* 6. *M. M. c.* 5.

Antithenar, ἀντίθεναρ, vocatur a Riolano muſculus adducens pollicem tertius, teſte Bartholin. *l.* 4. *An c.* 9. *p.* 577., quemadmodum & alter adducens muſculus *Hypothenar* eidem dicitur.

* *Antitomum*, pharmacum, ἀντίτομον φάρμακον, remedium, quod ſecatur, paraturque adverſus morbi dolores, & vim.

Antitragus, ἀντίτραγος, eſt *pars craſſior anthelicis* oppoſita *trago*, uti deſcripſit Ruffus. Quid vero *anthelix* ſit, & *tragus*, vide *ſuo loco*. Gorr. *d. l.* Lind. *Med. Phyſ. l.* 2. *c.* 11. §. 4.

Antitypos, ἀντίτυπος, vide *Reniſus*.

Antivenereus, epitheton minus accuratum medicamentorum venerem extinguentium, atque ita idem ſignificat, quod ἀναφροδισιακός, de quo paulo ſuperius; Uſus D. D. Joh. Behem, Med. Venet. *in catalogo ſuo medicamentorum rariorum*. Et elixir *antivenerei* deſcriptio e balſam. copayba habetur in Morley. *Collect. Chym. Leid. c.* 137.

Antrum cum epitheto *buccinoſum* vocatur *cochlea auris*, teſte Bartholin. *libell.* 4. *Anat. c.* 6. *fin.*

An-

Antylion, ἀντύλιον, nomen eſt *malagmatis*, valde adſtringentis, cujus deſcriptio habetur apud Ægin. *l.* 7. Gorr. *d. l.*

Anus, ἀρχὸς, δακτύλιον, ἕδρα, κύσσαρος κυσὸς, idem, *podex*, *culus*, dicitur inferior corporis pars, in qua eſt recti inteſtini extremum, per quod excrementa redduntur, Gal. *l.* 5. *de V. P. c.* 15. Hujus exterior pars muſculo ſphinctere donata *anulus*, δακτύλιος, dicitur *l. Introduct. c.* 10. *Ani* partes craſſiores muſculoſæ vocantur *nates*. Sumitur & ἀρχὸς pro *toto inteſtino recto*, ex 5. *aph.* 58. Vide Foeſ. *p.* 98. Dieterich. *n.* 111. *Anus* in genere fœminino mulierem vetulam ſignificat. Vide *Græa*.

Anxietas, vide *Alyce*. *Angor*.

Anydria, ἀνυδρίν, *cœlum ſiccum* & ſqualidum ſignificat, uno verbo, *ſudum*, Hipp. *l.* 2. *Epid. ſ. I.* 6. *l.* 1. *Epid. ſ. I. t.* 7. Hinc & adjectivum ἄνυδρον, i. e. ſiccum, *ſqualidum*, de diverſis anni temporibus prædicatur, v. g. de vere & æſtate, *l.* 2. *Epid. ſ. III.* 3. de autumno 3. *aph.* 14. Vide Foeſ. *p.* 65. Dieter. *Iatr. n.* 69.

Anyperbletos, ἀνυπέρβλητος, i. e. *inſuperabilis incoctilis*. Legitur de carne bubula apud Hipp. 4. *de R. V. I. A. t.* 98. Foeſ. *d. l.*

Anypeuthynos, ἀνυπεύθυνος, dicitur de eo, quod rationi reddendæ non eſt obnoxium. Sunt autem illa in arte, quæ ſenſibus ſunt obvia, & minime examinanda. Hipp. *Præcept. VI.* 8. Foeſ. *d. l.*

Anyſtos, ἀνυςὸς, ſignificat *expeditum ſermonem*, *promtum verbis*, quod etiam medicum decet. Hipp. *de dec. orn.* II. 31.

Aochleſia, ἀοχλησία, vide *Anodynia*.

Aocnia, ἀοκνία, *impigritas*, vel *ſedulitas*. Hanc in laboribus commendavit ad ſanitatis exercitium proficuam. Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ. IV. t.* 20.

Aoncon, ἄογκον, dicitur *carens tumore*, & in ſuperlativo ἀογκότατον, quo uſus eſt Hipp. de corpore valde gracili, minimeque tumente, *ſ.* 2. *de nat. hum. t.* 4. Quidam etiam exponunt per ſolidiſſimum, ut externæ aeris injuriæ minus ſit expoſitum. Foeſ. *p.* 66.

Aorgeſia, ἀοργησία, ἀόργητος, *iræ vacuitas*, Lat. & *Lentitudo* dicitur, oppoſitus affectus iracundiæ, quando quis neſcit iraſci. Mart. Akakia *in Gal. art. parv. p.* 118.

Aornos, ἄορνος, dicitur locus *carens avibus*, ob exhalationes malignas præſertim e lacubus, avibus advolantibus necem adferentes: Qualis fuit in Campania circa lacum rotundum averni nomine indigitatum. Talis lacus *aornus* etiam in Epiro, qui peſtilenti exhalatione inſignis nec ipſe ſinit volucres cœlo frui libero, ſed exanimatas dejicit. Plura vide de his locis apud Georg. Agricol. *de re metall. p. m.* 147. 148.

Aorta, ἀορτὴ, epitheton *arteriæ magnæ*. Vide *Arteria*; quamvis apud Hipp. vocabulum ἀορταὶ, *aortæ*, potius de bronchiis aſperæ arteriæ & ramis per pulmonum lobos diſperſis ſumi videatur, uti patet ex *l. de loc. in hom.* XXVII. 14. Vide Foeſ. *d. l.* & *p.* 67.

Aortra, *aortron*, ἀορτρα, ἄορτρον, dicitur ſuſpenſa utrinque pulmonis pars, quam Lind. etiam per *articulum* vertit, *l.* 2. *de morb.* LII. 1. *Coac. t.* 400. Apud Dioſc. etiam legi ἀορτρὶς ſcribit *d. l.* Ad ſummam, notante eodem ex Gal. circa horum vocabulorum lectionem: πάνυ τὸ σαφὲς ἐςι.

Apæoreoma, ἀπαιωρεόμα, vide *Aeora*.

Apagma, ἄπαγμα, vide *Abductio*. Strictius expoſuit Gal. hoc vocabul. *l.* 6. *M. M. c.* 5. quod ſit appellatio medicorum propria vulgo inuſitata, quoties oſſis finis, qua parte cum alio maxime committitur, abruptus eſt. Foeſ. *d. l.*

Apallage, ἀπαλλαγὴ, in genere quidem omnem *mutationem*, in ſpecie vero apud Hippocr. liberationem a morbo ſignificat, 2. *aph.* 45. a verbo ἀπαλλάττω, *muto*, de quo vid. Dieterich. *n.* 74. & Foeſ. *Oec. p.* 68. qui multis locis ex Hipp. demonſtrat, ſignificare quoque hoc verbum evacuare cum emollitione.

Apanchomenos, ἀπαγχόμενος, qui *ſtrangulatus*, qui ſuſpendio ſuffocatus eſt, occurrit apud Hipp. *l.* 2. *aph.* 43.

Apanteſis, vel *Apantoma*, ἀπάντησις, ἀπάντωμα, *obviam itionem*, & id, quod alteri occurrit, ſignificat, Hipp. *l. de dec. hab. V.* 11. & IX. 14. quamvis alii legant ἀπαντώμενα. Intelligit vero per *apanteſin* officium medici, quo mature conſulit, emendare in futurum errores commiſſos, & docere unumquemque, quid ſui muneris ſit apud ægrum, quid fieri de tempore in tempus debeat, quid non fieri, egregie exponente hoc Linden. *S. M. Ex. II.* §. 26.

Apanthiſmus, ἀπανθισμὸς, eſt ſubtiliſſima linea, quæ ægre videri poteſt, quaſi tu exoleſcentem lineolam diceres, cui ſimillimæ ſunt venarum quædam propagines filorum araneæ aut capillorum modo anguſtæ & extenſæ, quæ *venæ capillares* dicuntur. Gal. *de ven. & arter. diſſect. c.* 8.

Apanthropia, ἀπανθρωπία, ſignificat hominum averſionem & ſolitudinem, referturque inter ſymptomata melancholiæ, & ſignum habetur leucophlegmaticorum, *Coac. t.* 482. Cl. Wedelius ἀπανθρωπίαν & ἀπανθρώπους refert ad tertiam melancholiæ ſpeciem & gradum deſcribens, quod adeo mœſti ſint, & omnia mundana ſodalitia vitent, ſimul abſurda loquantur

tur & faciant : Infani , quorum cerebellum contumax vapor ex atra bile labefactat , ut conſtanter affeverent , quæ ſibi concepere in animo incongrua & abſurda. *Patholog. Dogm. ſect.* 3. *c.* 9. *p. m.* 597.

Aparticry, ἀπαντικρὺ , ſignificat *palam*, evidenter, manifeſte. Hipp. 3. *de fract. t.* 34.

Aparachytum, ſcil. vinum, ἀπαράχυτον οἶνος, eſt vinum meraciſſimum , originale ſcil. vinum, cui marina aqua non eſt admixta. Gal. *l.* 4. *de C. M. S. G. c.* 7. & *l.* 12. *M. M. c.* 4. Erant autem hujuſmodi vina generoſa ; ignobilibus vero aut imbecillis vinis marina immiſcebatur, indeque τεθαλασσωμένος οἶνος, vel θαλάσσιος , vel θαλασσίας, dicebatur . Celſus modo *ſalſum* ſimpliciter vocat, *l.* 1. *c.* 6. modo *ſalſum Græcum*, *l.* 3. *c.* 24. & alibi . Græcorum enim inventum erat, vinorum ſola ignobilia condientium mari; quomodo ? docet Dioſcor. *l.* 5. *c.* 27. itemque Columella *l.* 12. *c.* 25. quare ? docet Plutarch. *quæſt. nat. X.* Species ſalſi ſeptem recenſet Plin. *l.* 14. *H. N. cap.* 8. *Aparachyton* etiam dicebatur ἀθάλασσον, h. e. maris expers , cum Horat. 2. *Sat.* 8. *v.* 15. Hæc ex Linden. *S. M. Ex.* §. 63.

Paraſceuaſia , ἀπαρασκευασία dicitur , cum, quæ neceſſaria ſunt ad balneum , ſunt imparata , neque rite ſuppetunt. Hipp. *c.* 3. *de R. V. I. A. t.* 44.

Aparegoretos , ἀπαρηγόρητος , dicitur de eo, quod nullius eſt ſolatii , nullum affert commodum. Hipp. *de dec. orn. IV.* 8.

Apartes , ἀπαρτὴς *ſuſpenſus* , ſeparatus , penſilis. Uſurpatur de naſo ab Hipp. 2. *de art.* 47. Foeſ. *p.* 69.

Aparthroſis, ἀπάρθρωσις, vide *Abarticulatio*.

Aparti, ἀπαρτὶ, ἀπαρτίως, adverbium eſt Hippocraticum, ſignificans *integre*, *exquiſite*, exacte. 2. *de R. V. I. A. t.* 43. & 1. *aph.* 20. Foeſ. *d. l.*

Apartiſis, ἀπάρτισις, *compagem* & connexionem *perfectam*, integritatem & *perfectionem* ſignificat . Uſurpatur de nervis ab Hpp. 1. *de artic. t.* 25. Foeſ. *p.* 70.

Aparyo , ἀπαρύω , i. e. *detraho* , exhaurio . Hipp. *l. de intern. aff. X.* 20. 21. 22. Foeſ *d. l.*

Apate. ἀπάτη , *deceptionem* , fallaciam ſignificat. Hpp. *l.* 6. *Epid. ſ. V. t.* 13. Hinc ἀπατεὼν dicitur *impoſtor* , quod legitur 3. *de art. t.* 20. Verbum habetur ἀπατάω , *decipio* , & compoſitum idem ſignificans ἐξαπατάω , quod occurrit *l. de vet. med. III.* 18. Foeſ. *d. l.*

Apathia, ἀπάθεια , ſignificat *affectuum* p. n. *defectum*.

Apaudao, ἀπαυδάω, proprie & ſtricte ſignificat, *loquendi facultate deſtituor*, unde Erotianus ad mentem Hippocratis idem eſſe pronunciat, ac ſine voce eſſe. In latiori vero ſignificatione omnem virium defectionem & imbecillitatem (quam plerumque & vocis defectus comitatur) denotare ſolet, uti patet ex Hipp. 1. *aph.* 9. *l. de Gland. X.* 12. *l. Præcept. IIX.* 7. *l.* 1. *de morb. mul. C.* 28. Quin & de morbo deficiente uſurpatur *l.* 2. *Epid. ſ.* 1. 31. Hinc deſcendit *compoſitum* προαπαυδάω, quod ſignificat vel antea viribus deficio , vel *antea* voce deſtituor. Hipp. *l.* 1. *Prorrh. ſ.* 1. *t.* 8. Vide Foeſ. *d. l.*

Apauriſcomæ, ἀπαυρίσκομαι , h. e. *conſumor*. Legitur apud Hipp. *l.* 4. *de morb. XXX.* 9. Foeſ. *d. l.*

Apechema , ἀπήχημα , dicitur quaſi , ut in echo fit , reſponſio quædam , eſt a contraria ictus parte facta calvariæ fractura vel fiſſio , de qua etiam Celſus *l.* 8. *c.* 4. Negavit vero eam contingere P. Ægineta *l.* 6. *c.* 90. In medio reliquit Marcellus Vergilius *comm. ad Dioſcor. l.* 4. *c.* 24. ex quo hæc depromſimus. Aeginetæ ſubſcribit Gorræus , quia os calvariæ ſuturas habet , quæ , teſte Gal. *l.* 9. *de V. P. c.* 17. impediunt, ne ictus una in parte acceptus alteram , quæ ultra ſuturam eſt , violet, ſed noxa terminetur ad ipſam ſuturam . Provocavit vero ad experientiam multis obſervationibus confirmatam Job a Meckren *Obſ. Medico-Chirurg. c.* 1. *p.* 20. 21. Latine dicitur *contrafiſſura*. Hanc ab Hipp. vocari ξυμφορὰν , *calamitatem l. de vuln. c. XVIII.* 2. credidit Scultet. *Armam. Chirurg. P.* 1. *T. XXIX.* poſt fig. 10. §. 21.

Apeiros , ἄπειρος , duplicem habet ſignificationem : 1. notat *infinitum* , a πέρας terminus. Vide *Infinitus*. 2. *inexpertum* , a πεῖρα , *experientia*. Vide *Imperitia*.

Apeitheumena , ἀπειθούμενα , dicuntur Hippocratea , in quibus æger medici præceptis minime ſe præſtat morigerum , *l.* 2. *Prorrh. VII.* 1. Hinc & hujuſmodi ægri dici poſſunt ἀπειθέες , *immorigeri*. Foeſ. *p.* 71.

Apella , λειπόδερμος , Gal. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 3. & *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 7. dicitur, cui præputium ex morbo , vel ſectione deficit, aut ita contractum eſt , ut glandem amplius tegere nequeat. Romani etiam *recutitum* vocant. *Apella* propterea epitheton Iudæorum ob circumciſionem eſſe ſolet . Morbus vero retracti præputii alias *paraphimoſis* vocatur.

* *Apelos* , ἄπηλος, ulcus, vulnus.

Apempoleſis, ἀπεμπόλησις. Occurrit hæc vox apud Hipp. *l. de dec. habitu V.* 15. Refertur ibi inter virtutes & decora medici . Foeſius *in Oec.* expoſuit per venditionem , nundinationem , jun-

jungens cum purgationibus, q. d. nundinatio ac venditio medicamentorum ad purgandum neceſſariorum, quorum ſcientiam habere debet. Hanc verſionem videtur confirmare Henr. Steph. *in Theſ. Gr.* Verum an nundinatio hæc ad τὸ πρέπον medici pertinet? Minime. Magis igitur mihi placet verſio Hier. Mercurialis, plane contrariam ſignificationem tribuentis, ſcil. quod notet alienitatem a mercimoniis. Hunc ſecutus Linden. *in edit. Hipp. noviſſ.* quamvis *in S. M. Ex. II.* §. 30. *ſeqq.* limitaverit, niſi æger ipſe urgeat, metu, ne non detentus mercede, velut hamo, medicus ſe deſerat, vel curationem protrhaendo quæſtum ex morbi longitudine faciat uberiorem. Alias pacifci cum ægrotis præjudicat honeſtati atque utilitati.

Apenes, ἀπηνὴς, ſignificat, *immite*, injucundum, quod, cum ſumitur, moleſtiam quandam exhibet, uti exponit Gal. *com.* 1. *de R. V. A. t.* 18. Huic opponitur τὸ προσηνὲς, *mite*, ſuave, jucundum. Graviter ergo hallucinatus eſt Gorræus, qui in def. plane invertit utriuſque ſignificationes.

Apepſia, ἀπεψία, in genere *cruditatem* ſignificat, de quo infra. In ſpecie vero eſt ſymptoma ventriculi, & denotat abolitam ejus chylificationem, ob defectum, vel vitium fermenti, aut temperamenti vitalis, hoc eſt, intemperiem frigidam & humidam.

Apepton, ἄπεπτον, vide *Crudum*. *Apepta phymata*, ἄπεπτα φύματα, ſolitus eſt Hipp. nominare *cruda tubercula*, ſeu tumores p. n. nervoſa corpora vertebris ipſis atque ſpinali medullæ inſita extendentes, cauſſam nempe gibborum effectricem, teſte Gal. 4. *de L. A.* 3.

Aper, κάπρος, (quæ vox græca multos ſcriptores in errorem duxit, ut verterint latine per *caper*, recte notante Ul. Aldrovando *l.* 1. *de quadr. biſul. c.* 37. quamvis ex contextu evidentiſſime pateat, non eſſe ipſius Aldrovandi ſcriptum, ſed alterius continuantis opera illius, cum Aldrovandum ibidem cum laude allegaverit) primo & proprie ſignificat *verrem*, ſive *ſuem ſylveſtrem* utriuſque ſexus, imo & *porcellum ſylveſtrem* complecti poteſt. Ejus uſus non ſolum in cibo notiſſimus, & in deliciis magnatum, unde & *aprugna caro* ſuillæ domeſticæ præfertur. Deodat. *Panth. Hyg. l.* 1. *c.* 33. ſed & in medicina habetur. De utroque vide Aldrov. *d. l.* Bruyerin. *de re cib. l.* 13. *c.* 3. Schroder *l.* 3. *cl.* 5. *n.* 3. *Aprum* totum primum appoſuiſſe Servilium Rallum ex Alex. ab Alex. *Genial. dub. l.* 5. *cap.* 21. notavit Th. Janſ. van Almeloveen *R. I. On. p.* 4. Secundario & per ſimilitudinem quandam *aper* etiam *piſcem* quendam *marinum* denotat, cujus deſcriptionem vide apud Rondelet. *l.* 5. *de piſc. c.* 27. Aldrov. *l.* 3. *h. t. c.* 12. quem etiam male verterunt nonnulli per *caprum*, quemadmodum & κάπρισκον dici debet *porcellus marinus*. Rondel. *d. l. c.* 26. Delineatum etiam hunc piſcem exhibet Paræus *l.* 24. *Chir. c.* 21.

Apereugome, ἀπερεύγομαι, ſignificat *eructor*, vel eructando aliquid ejicio, item *averſor*, apud Hipp. *l.* 2. *de morb. LIIX.* 8. Foeſ. *p.* 71.

Aperientia, ἀναστομωτικὰ, vide *Anaſtomoſis*.

Aperiſtaton, ἀπερίστατον, eſt epitheton ulceris, quod non eſt magnum, nec ulli gravio-ri noxæ conjunctum. Gal. *l.* 2. *de C. M. S. G. c.* 1. h. e. quod nec vitioſi humoris influxu impetitur, nec ſordidum, nec inflammatum eſt, nec in circumpoſita carne intemperiem ullam habet. Sic dicitur ἀπὸ τῆς περιστάσεως, quæ apud græcos afflictionem, periculum, & cladem ſignificat. Gor.

Aperittos, ἀπέριττος, epitheton eſt ciborum, qui *minimum habent excrementi*, quales ſunt carnes ſylveſtrium animalium, & eorum, quæ ſiccioribus locis victitant. Oppoſita ſunt τοῖς περιττωματικοῖς, Gorr. *p.* 42.

Apertus, pro exulcerato ſumitur, ut *apertæ* ſtrumæ, apud Scrib. Larg. *n.* 81. vid. Rhod. *in not.* & *Lex. Scrib.*

* *Apevcos*, ἄπευκος, epith. a Theophr. tributum arboribus, quæ reſinam non exſudant.

* *Apeſcolymenos*, ἀπεσκολυμμένος, cui penis circumciſus eſt.

Apeuthyſmenos, ἀπευθυσμένος, h. e. *directus*. Ita græcis vocatur *inteſtinum rectum*, poſtremum ex craſſis, per quod alvi fæces rejiciuntur. Gorr. *p.* 42.

Apexabo eſt farciminis genus e ſanguine vel cruore coagulato & condenſato cum lardo & cumino vel aromatis potiſſimum conſtantis, cibi vilioris minuſque ſanitati convenientis, quod etiam Leonem Imperatorem *conſtit.* 58. ſevere prohibuiſſe notavit P. Ammann. *in Irenica p.* 181.

Aphæreſis, ἀφαίρεσις, duo ſignificat: in genere omnem *ablationem* in medicina neceſſariam, ceu alteram in ejus definitione Hipp. partem oppoſitam τῇ προσθέσει, additioni. Medici enim officium palmarium hoc quoque eſt, removere ea, quæ removenda ſunt. In ſpecie vero eſt pars chirurgiæ, quæ aufert ea, quæ ſunt ſuperflua. Hanc Barbette appellavit ἐξαίρεσιν. Hipp. quoque hoc vocab. uſus de ſanguinis largis detractionibus noxiis, *Coac. t.* 360.

Α'φαιρεσία, in qua non ſolum animæ facultatibus, ſed anima ipſa privatur animal. Sennert. *Pract. l.* 1. *part.* 3. *c.* 30.

Aphanismos, ἀφανισμὸς, Lat. *evanescentia* dicitur, a verbo ἀφανίζω, quod ſignificat deleo, eximo. Hipp. *l. de Hæmorrh. V. 9. VI. 2.* & paſſivum ἀφανίζομαι, *diſpareo*, evaneſco, quod frequentius occurrit, v. g. *ſ. 2. prognoſt. t. 68. ſ. 3. t. 19. l. 1. ſ 2. prorrh. t. 1. ſ. 3. t. 5. l. 1. Epid. ſ. 1. t. 10. ſ. 2. t. 38. 67.* & plura loca vide apud Foeſ. *p.* 110.

Aphaſſomenos, ἀφασσόμενος, h. e. *contrectatus*, digitis confricatus, Hipp. *l. 2. de morb.* XXX. 9. XXXVII. 2. *l. de nat. mul.* VII. 5. in quo loco legit Lind. ἐσαφάσσω, fortaſſis majoris ἀκριβείας gratia. Foeſ. *d. l.*

Aphebriork, id eſt, *ſulphur*. Rul. *in Lex.*

Apheideo; ἀφειδέω, i. e. *audacter aliquid perago*, nihil parco. Hipp. 2. *de artic. t.* 46. Foeſ. *p.* 111.

Aphelia, ἀφέλεια, dicitur ſimplicitas docendi faciendique medicinam methodicæ ſectæ propria, Gal. *l. 4. M. M. c.* 4.

Aphelicesteros, ἀφηλικέστερος, dicitur *profectioris ætatis homo*, qui florentem ætatem jam exegit. Hipp. *l. 7. Epid. tr.* 1.

Aphepſema, ἀφέψημα, i. e. *decoctum*. Legitur in remediis græcis Marchion. *libro de morb. mul. cap.* 4. annexis. Dioſcorid. *l. 1. c. 2. & alibi.*

Aphesis, ἄφεσις vel ſignificat morbi *remiſſionem*, ſolutionem, & liberationem, ut Hipp. *Coac. t.* 575. vel ſumitur de emiſſionibus ſagittarum, *l. de artic. c. 1. t.* 11. vel denotat membrorum quorundam vel omnium totius corporis exſolutionem & languorem, *l. 3. Epid. ſ. 3. t.* 37.

Aphicneomai, ἀφικνέομαι, ſignificat *devenio*, pervenio. Inde ἀφιγμένος, quod legitur *1. aph.* 4. Dieter. *n.* 136.

Aphiemi, ἀφίημι, i. e. *remitto*, tollo, dimoveo. Hipp. 2. *Prorrh.* XLIII. 4. 4. *aph.* 30. 5. *aph.* 13. Foeſ. *p.* 112. Dieter. *n.* 137.

Aphilanthropia, ἀφιλανθρωπία, hoc nomine vocavit D. D. Wedelius primum melancholiæ gradum, quando homines triſtes & meticuloſi gaudia & converſationes non amant, nec afficiuntur jocis, nec aliis diverſionibus animi aut exercitiis; ſed potius amant ſoli eſſe. Pertinent huc etiam citra cauſſam manifeſtam lachrymantes, & ex his levamen quærentes. *Patholog. Dogm. ſect. 3. c. 9. p.* 596.

Aphiſtemi, ἀφίστημι. Vide *Apoſtaſis Apoſtema*.

Aphlegmantos, ἀφλέγμαντος, i. e. pituita carens. Eſt nota boni puris apud Hippocr. *l. 2. Prorr. XII. 2. Coac. t.* 402.

Aphodos, ἄφοδος, *reliquiarum alimenti excretionem*, *ſtercus* ſignificat, Hipp. 2. *de R. V. I. A. t.* 24. Galen. *in comm. ad h. l.* Dicitur alias ἀποπάτημα, item ἀφόδευσις, Lat. *ſeceſſus*. Verbum ἀφοδεύειν *ventrem exonerare* ſignificat, *l. 7. Epid. IX. 5. l. de fiſtul. IV. 6.* Latine *adſellare*, de quo verbo ſupra ex Kench. *in not. ad Samonic. p.* 197. Ἀφόδευμα etiam *ſtercus* ſignificat, & ἀφοδευτήριον, *latrinam*. Ἀφόδευον, idem quod ἄφοδος. Et hoc Nicander in theriaca & alexipharm. mutavit in ἀφόρδυον, interferendo lit. ρ. metri cauſſa. Vide Foeſ. *p.* 112. Linden. *Ex.* XIII. §. 251.

Aphonia, ἀφωνία, i. e. vocis carentia, privatio, ſeu defectio, *obmuteſcentia*, quæ ægris ſolet accidere, læſis duntaxat iis, quæ voci efformandæ ſubſerviunt inſtrumentis, vel etiam iis, quæ reſpirationi deputavit, natura, vel ob recentem quandam exolutionem & afflictionem virtutis, Gal. *c. 4. de R. V. I. A. t.* 23. Per exuberantiam etiam hoc vocabulum epilepſiam, apoplexiam, catalepſim, ſyncopen, alioſque id genus affectus complectitur, teſte Holler. *in Hippoc. Coac.* Vide Dieterich. *Iatr. n.* 143. & Foeſ. *in Oec.* τὸ ἄφωνον duobus modis accipi, & pro privatione vocis, & pro ejuſdem depravatione, docet Gal. *l. 4. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.* Lat. *invocale* vocatur. * Ex Clariſſ. Zanini Epiſtola ad Moor ad calcem T. 2. Ballonii V. E. Aphonia quandoque magnam vocem, magnamque ejulationem ſignificat, cum littera α apud Græcos dictioni præpoſita modo neget, & deſtruat, modo intendat augeatque Zaninus in hunc ſenſum explicat Coacam: Qui ex doloribus aphoni fiunt crudeliter moriuntur. A praxi id confirmatum eſt.

Aphoretos, ἀφόρητος, h. e. *intolerabilis*, vehemens. Tribuitur febribus apud Hipp. *l. de Criſib. IV.* 11. item avaritiæ, *Ep. ad S. P. Q. Abderit. n.* 20. Alibi dicitur ἄφορος. *l. 1. de morb. mul.* LXIV. 16. ubi inepte redditur in Lat. per *ſterilis*, Foeſ. *d. l.*

Aphoriſmus, ἀφορισμὸς, eſt oratio, quæ omnes rei proprietates breviſſimis verbis circumſcribit, Galen. *c. 1. aph.* 1. qui & definitiones appellat aphoriſmos, *c. 3. de his, quæ immed. t.* 32.

Aphorme, ἀφορμή, dicitur *occaſio*, cauſſa externa & manifeſta, ex qua aliquid fit. Vocatur & πρόφασις. Uſurpatur præcipue de *cauſſis procatarcticis* morborum. Hippoc. *l. de Int. aff.* LIV. 2. *l. Epid. ſ.* I. 78. *l.* 6. *com.* 3. *t.* 14. 16. 18. 25. Foeſ. *d. l.*

Aphrizo, ἀφρίζω, idem, quod ἀφρέω, *ſpumo*, ſpumam reddo, Hippocr. *l. 2. de morb. mul.* XVI. 4. XLIV. 7. *l. 4. de morb.* XXV. 23. Foeſ. *p.* 113.

Aphro-

Aphrodes, ἀφρώδης, *ſpumoſus* vel ſpumeus. Uſurpatur cum de ſanguine, tum de excrementis, Hipp. *Coac. t.* 450. 607. 7. *aph.* 30. Foeſ. *d. l.* Dieter. *n.* 142.

Aphrodiſia, *Aphrodiſiaſmus*, ἀφροδίσια, ἀφροδισιασμὸς, res venereæ, uſus veneris, coitus viri cum fœmina, Hipp. 6. *aph.* 30. Ejus nimius & illicitus uſus, quin & deficiens licitus morbis graviſſimis anſam præbet. Hinc in ſpecie *epilepſia* dicitur *aphrodiſiaſtica*. Caſp. Reies *Camp. Elyſ. quæſt.* 46. *n.* 18. *Aphrodiſia* quoque dicitur *ætas venerea*. Rul. & Iohnſ. *in Lex. Aphrodiſiacum* vocatur medicamentum veneris œſtrum excitans, quemadmodum extinguentia *antaphrodiſiaca* dici poſſunt, de quo vocab. paulo ſuperius dictum eſt, quemadmodum & de altero quamvis minus accurate compoſito *antivenereus*.

Aphroditarium, ἀφροδιτάριον, nomen eſt aridi medicamenti, quod conſtat thure, ſquama æris, malo punico, ceruſſa, amylo, pari pondere inter ſe mixtis, apud P. Æginet. *l.* 4. *c.* 40. Hoc nomine quoque appellatur collyrium quoddam a Gal. *l.* 4. *de C. M. S. L.* Gorr. *p.* 65.

Aphrogala, ἀφρόγαλα, *lac ſpumoſum*, ſive tantopere agitatum, ut totum in ſpumam verſum ſit. Remedium adverſus calidam intemperiem ventriculi commendatum a Gal. *l.* 7. *M. M. c.* 4. Videtur etiam hoc nomine appellari poſſe *flos lactis* vulgo dictus, vulgo *Milcharum* vel in Norico *Rern*, quem *capillacteum* vocaſſe Alex. Petronium *l.* 3. *de Victu Rom. c.* 19. notavit I. H. Velſchius *ad Marcell. Cum. Obſ.* 23. *in Sylloge Cur. & Obſ. M. Cent.* 1. *p. m.* 52.

Aphrolitrum, ἀφρόλιτρον, *Aphronitrum*, ἀφρόνιτρον, h. e. ſpuma nitri. Quamvis C. Hoffman. *Officin. Paralip. c.* 63. *Litron* & *nitron* dialecto ſaltem differre ſtatuat; eſt tamen magna inter utrumque dictum medicamentum differentia apud Galenum, quam tradit *l.* 9. *de ſimp. Fac.* §. *Aphrolitrum* in hoc potiſſimum conſiſtens, quod illud ſit farinæ ſimile; hoc vero congelatum & coactum. Illud mediam habet facultatem inter aphronitrum & ſalem; huic ſola ineſt vis detergendi, vel digerendi. Gorr. *p.* 65.

Aphronitrum, *flos petræ*, vel *parietis* res eſt leviſſima, glebofa, & friabilis, ſpumoſa, mordens, coloris pene purpurei, & hæc optima. Naſcitur in muris & petris. Quodammodo virtus ſimilis eſt ſali aduſto. Rul. *in Lex. Aphronitrum* quoque nonnulli vocant ſpumam ſalſam maſſæ vitrorum liquatæ innatantem. Libav. *Apoc.* Herm. pr. c.* 17.

Aphrontiſteo, ἀφροντιστέω, ſignif. *negligo*. Hipp. *Præcep. VI.* 27. *X.* 5. Foeſ. *d. l.*

Aphros, ἀφρὸς, vide *Spuma*.

Aphroſelenos, ἀφροσέληνος, lapis eſt, quem aliqui *ſeleniten* appellant, quod imaginem lunæ repræſentet, velut in ſpeculo. Unde & *ſpecularium* dicitur Græc. σπεκλάριον; quamvis C. Hoffm. *in Paralip. c.* 75. ſubſcribere nolit. Contrarium autem defendit Chioc. *Muſ. Calceolar. ſect.* 3. *p.* 283. *ſeq.* Noſtrum non eſt, hanc dirimere litem.

Aphroſyne, ἀφροσύνη, id eſt *amentia*, *delirium*, idem, quod ἄνοια. Legitur apud. Nic. Fiſon. *de cogn. & cur. morb. l.* 1. *c.* 15.

Aphtha, ἄφθα, de ulceribus ſuperficiariis oris cum interni, tum externi dicitur. Sunt enim *aphtæ* ulcera oris ſuperficiem occupantia cum moleſto caloris p. n. ſenſu conjuncta, vel a fero ſanguinis chyloſo acriori ſalino & ichoroſo, vel a lacte ſimiliter corrupto provenientia. Unde pueros lactantes præcipue infeſtare ſolent, Gal. 3. *in* 3. *Epid. t.* 12. & Hippoc. inter morbos infantiles recenſuit. 3. *aph.* 24. Aliquando aliis quoque corporis partibus exulceratis verbum ἀφθᾷν, attribui legimus apud eundem v. gr. de pudendis muliebribus *l. de nat. mul. LVI.* 1. *LXXX.* 1. *l.* 1. *de morb. mul. LVII.* 1. Huc pertinet etiam *Coac. t.* 529. ubi ἀφθώδεα ῥεύματα, de gravidis leguntur, item de fiſtula pulmonum, ſive aſpera arteria, *l.* 2. *de morb.* LXIIX. 2. & Gal. teſticulos ἀφθάντας curandos docet, *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 8. ubi vitioſe legitur in Gr. ἀφθόνυς, Jung. Dietric. *num.* 135. Erotianus ex Hippocrate exanthematum genus, quæ præcipue infantum ora occupant.

Aphthartos, ἄφθαρτος, dicitur *incorruptibilis*; quod de corporibus mixtis, & præſertim quæ ex arteriis, venis, nervis & carne conſtant, prædicari non poſſe, docet Gal. *l.* 14. *d. V. P. c.* 2.

Aphya, *Apua*, ἀφύα, dicitur piſciculus minutus, cujus varias ſpecies & deſcriptiones vid. apud Aldrov. *l.* 2. *de piſc. c.* 28. *ſeqq.* Flatulentum gignere ſuccum teſtatur idem *ibid.* Hinc ἀφυώδης, epitheton coloris, denotans exalbidum, *Aphyam*, vel *Apuam*, *piſcem* referentem, Hippocr. *l.* 2. *de morb. mul.* III. 2. IX. 7. Occurrit apud eundem & verbum ἀφύω, *exalbeſco*, *l. de int. affect.* XLIII. 8. Foeſ. *p.* 113. conf. Erotianus *in* χρῶμα ἀφυώδες & Galen. *in* A'φύα.

Aphyſos, ἄφυσος, i. e. *expers flatuum*, non faciens flatus. Gorr. *p.* 66.

Apionta, ἀπίοντα, dicuntur *excreta*, *ſeceden-tia*, quæ egeruntur. Uſurpatur de ſemine virili,

tili, Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. XXXIII.* 12. Alias & alvi egeſtiones quoque ita vocantur *l.* 4. *Epid. XXV.* 6. *l.* 6. quamvis & generaliter de aliis excrementis dici poſſit, v. gr. de ſudore *l.* 6. *Epid. ſ. VIII. t.* 21. Ita & verbum ἀπιέναι, *abire*, *ſecerni*, ſignificat, *l.* 1. *de morb. mul. XXVII.* 6. 7. vide Foeſ. *p.* 71.

Apis, μέλισσα, μέλιττα, eſt animalculum inſectum notiſſimum, mellificum, cujus prolixam deſcriptionem cum uſu vide, ſi curæ eſt, apud Aldrov. *de Inſect. c.* 1. ubi & tradit, Cumanæ regionis incolas *apibus* veſci. Uſus in medicina hic maxime laudari ſolet, quod ſiccæ & contritæ, aut etiam combuſtæ pilorum generationem promoveant. Schrod. *l.* 5. *cl.* 4. *n.* 94.

Apites, ἀπίτης, epitheton vini ex pyris facti, Gorr. *p.* 43.

Apleſtia, ἀπληστία, dicitur *inſatiabilitas*, vitium animi peſſimum, cui opponitur αὐτάρκεια, *contentum eſſe ſua ſorte*. Gal. *l. de dign. & cur. an. morb. c.* 9.

Apleuros, ἄπλευρος, q. d. *decoſtis*, i. e. coſtis carens. Gal. *l.* 4. *de Hippocr. & Platon. decr. c.* 4.

Aplytos, ἄπλυτος, *illotus* dicitur Latine. Tribuitur lanæ, quæ alias lana ſuccida dicitur, ab Hipp. ἔριον ἄπλυτον, *in additam. librorum de morb. mulier.*

Apneuſti. ἀπνευστὶ adverbium ſignificans *ſine reſpiratione*: vel uno ſpiritu aliquid perficere, v. gr. bibere uno hauſtu. Hipp. *de int. aff. XIII.* 23. Foeſ. *p.* 72.

Apnoea, ἀπνοία, id eſt, defectus ſpirandi, Gal. *l.* 2. *M. M. c.* 2. unde & ἄπνους ἀναπνοὴ eidem dicitur *l.* 1. *de diffic. reſpir. c.* 8. h. e. reſpiratio ſpiritu privata, non quod in totum abolita ſit, neque enim manere poſſet vita, ſed quod adeo parva, rara, & tarda, ut periiſſe videatur; qualis *apnœa* in uteri ſtrangulatu, apoplexia, ſyncope, & lethargo accidit, ideo, quod inſtrumentorum reſpirationi deſtinatorum reſolutionem ob defectum influentium ſpirituum, ſpirandi quoque privatio conſequatur. Junge ſis Fr. de le Boe Sylvium *Pr. Med. l.* 1. *c.* 34. §. 13.

Apnus, ἄπνους, epitheton reſpirationis adeo parvæ & tardæ, ut plane ſpiritus periiſſe videatur.

Apobænon, ἀποβαῖνον, vide *Eventus*.

Apobamma, ἀπόβαμμα, *intinctus*, ab ἀποβάπτω, leniter intingo. Idem, quod *embamma*. Meminit illius Cardanus *l.* 5. *de ſubtil. rer.* quod vulgus medicorum liquorem, in quo aureos nummos, vel catenas ignitas extinxerunt, aut coxerunt, ad confirmationem ſpirituum, & membrorum principalium, *apobamma* vocaverit. Penottus *de medicam. Chym. in Theatr. Chym. Vol. I. p.* 626.

* *Apobioſis*, ἀποβίωσις, mors, interitus.

Apobraſſomai, ἀποβράσσομαι, legitur apud Hippocr. *l. de nat. pueri XLV.* 4. & ibidem ſignificat *ejaculor*, *ejicior*, dicitur de feminis ſervidi ejaculatione ad gemellorum diverſi ſexus generationem ex mente quidem & hypotheſi Coi. Quid vero nomen ἀπόβρασμα proprie ſignificet, non certo conſtat. A quibuſdam auctoribus accipitur, pro furfure tritici, ab aliis pro ſpuma maris, quæ ſignificationes non ſunt hujus loci.

Apobregma, ἀπόβρεγμα, *dilutum*. Vide infra *Dilutum*.

Apocapniſmos, ἀποκαπνισμὸς, vide *Fumigatio*.

Apocartereon, ἀποκαρτερέον, dicitur, qui inedia ſe conſumit & fame Hippocr. 3. *de R. V. I. A. t.* 17. Foeſ. *p.* 73.

Apocataſtaſis, ἀποκατάστασις, dicitur a verbo ἀποκαθίστασθαι, ſignificat *reſtitutionem in integrum*, *ſubſidentiam*, ceſſationem, pro ſubjecti, de quo dicitur, conditione. Quando de urinis prædicatur, earum ſubſidentiam & reſtitutionem in integrum exprimit Hipp. *l.* 7. *Epid. LV.* 20. ad quem locum vid. Linden. *Ex. XVI.* §. 241. *ſeqq.* Item de lingua prius inarticulata, iterum reſtituta Hipp. *d. l. XXVI.* 11. De morbis & tumoribus ſubſidentibus & evaneſcentibus, idem 6. *aph.* 49. Jung. Foeſ. *Oec. p.* 73. Dieterich. *Iatr. n.* 81.

Apocatharſis, ἀποκάθαρσις, in genere idem eſt, quod *expurgatio*. Hinc apud Thucyd. *l.* 2. ἀποκαθάρσεις χολῆς, bilis expurgationes, ſive per vomitum, ſive per ſeceſſum, leguntur, in peſte illa Athenis memorabili. Medicamenta quoque ἀποκαθαρτικὰ vocantur, quæ ſimpliciter καθαρτικὰ dicuntur A. Tiraquell. *de Nobilit. c. XXXI.* §. 275. *fol.* 127. *b.*

Apocaulizoma, ἀποκαυλίζομαι, id eſt, in *tranſverſum frangor.*; unde & fractura dicitur καυληδὸν, *caulatim*. Vide *Cauledon*. Verbo uſus eſt aliquoties Hipp. 1. *de artic. t.* 63. *c.* 2. *t.* 25. 28. Foeſ. *dict. l.*

Apocenoſis, ἀποκένωσις, vide *Cenoſis*.

Apocerigma, ἀποκήρυγμα, ſignificat *denunciationem*, quæ ægris fit in morbis, ſive id, quod ægris debet revelari & indicari, apud Hipp. II. *Prorrhet. XL.* 8.

Apochoreon, ἀποχωρέον, idem eſt. quod *excrementum* in genere, ſive quod e corpore excernitur. Et verbum ἀποχωρέειν ſignificat *excernere*, & dicitur de excreationibus. Hipp. 4. *aphor.* 47. item de alvo & urina, 7. *aphor.* 69.

60. Idem eſt, quod διαχωρέειν, ἐκκρίνειν, ἀποκρίνειν, & ſimilia.

Apochrempſis, ἀπόχρεμψις, apud Hipp. *d. l.* & *Coac. t.* 242. *exſcreationem ſputi* ſignificat, & *apochremma*, ἀπόχρεμμα, *ſputum*, *l. de Loc. in hom. XXIX.* 15. a verbo ἀποχρέμπτεσθαι, *exſcreare*. Hipp. 3. *de R.V.I.A.t.*27.

Apochyliſma, ἀποχύλισμα, ſignificat ſuccum extractum & inſpiſſatum ex vegetabilibus, & reſpondet termino officinali Rob. de quo infe-rius ſuo loco. Lat. etiam *ſuccago* dicitur.

Apochyma, ἀπόχυμα, vide *Zopiſſa*.

* *Apocynor*, ἀπόκυνορ, frutex, qui canes in cibo datus necare dicitur. Plin. l.24. c.10. Dioſcor. 4. 81.

Apoclaſma, ἀπόκλασμα, idem, quod *apagma*. Vide *Abductio*. Dicitur & ἀποκεκαυλισμένον, ap. Hipp. *l. de fract.*

Apocleiſis, ἀπόκλεισις, *excluſionem* ſignificat, & *ciborum faſtidium*, eſtque idem, quod ἀσιτία, Hipp. *l.*7. *Epid.* XLIIX. 16. a verbo ἀποκλείεσθαι, *excludi*, *averſari*, faſtidire, *l.* 3. *de diat. XXVI.* 3. 6. *l. de int. aff. l.*69. Foeſ. *p.* 74.

Apoconchizo, ἀποκογχίζω, h. e. *in concham teſtamve repono*, concha excipio, Gorr. *p.*44.

Apocope, ἀποκοπή, vide *Abſciſſio*.

Apocriſis, ἀπόκρισις, idem, quod ἔκκρισις, *ex-pulſionem*, excrementum ſignificat, & quicquid e corpore veluti redundans educitur. Hinc *apo-critica facultas*, ἀποκριτικὴ δύναμις, ap. Gal. *l. de fac. natur.* legitur, h. e. *expultrix*, ſecretrix, qua ſingulæ partes ſupervacua removent, vel ex-cernunt. Alias quoque apud Hipp. *apocriſis morboſa*, eleganter dicitur de effluviis aeris contagioſis, ſive de morboſa quadam qualita-te per exhalationem aeri impreſſa, alias miaſ-ma dicta, *l. de nat. hum. c.*2. *t.*4. quæ cauſſa fit morborum epidemicorum peſtilentialium. Vi-de Carlton. *Ex. X. Pathol.* §.34. *ſeqq.* Vide *Con-tagium*. Alias notum eſt ex aliis lexicis, quod ἀπόκρισις ſignificet *reſponſionem*, & verbum ἀ-ποκρίνομαι, *reſpondeo*, verum hæc ſignificatio non ſtricte pertinet ad forum medicum.

Apocruſticon, ἀποκρουστικὸν, dicitur medica-mentum, repellendi virtutem habens & ad-ſtringentem, Gal. *l.* 11. *M.M.* 15. Rolf. *Ord.* & *Mech. med. ſpec. l.* 4. *ſect.* 1. *c.* 14. Eſtque de na-tura frigidorum, Gal. *l.* 6. *C.M.S.L. c.*1.

Apocyeſis, ἀποκύησις, *partum*, ſignificat. Le-gitur apud Gal. *l.* 1. *de cauſſ. morb. c.* 7. Jung. Fuſch. *comm. ad h. l. p. m.* 50. *b.*

Apodacrytica, ἀποδακρυτικὰ, dicuntur medi-camenta *lacrymas moventia*, & *iterum ſup-primentia*. Poſſent uno verbo dici *delacryma-tiva*. Nam & Columella & Plinius delachry-mare ea ſignificatione dicunt. Meminit illo-rum Gal. *l.* 4. *d.M.C.S.L. c.*5.

Apodeixis, ἀπόδειξις, *demonſtratio*. Vide infra.

Apodyterium, ἀποδυτήριον, eſt conclave an-te balnei ingreſſum ſitum, in quo balneaturi veſtes exuebant. Lang. *l.* 1. *Epiſt.* 51. ubi & *coniſterium* dicitur. Vocatur & *ſpoliarium* apud Proſp. Alpin. *de Medicin. Ægyptior. l.* 3. *cap.* 16. *p. m.* 106. *a.*

Apoeum, ἄποιον, in genere ſignificat expers omnis qualitatis, quæ ſenſu deprehendi po-teſt, *inſipidum*, quod neque adſtrictionem, ne-que acrimoniam, aut aliam inſignem faculta-tem obtinet, qualis inter humidas ſubſtantias commendatur aqua, & inter ſiccas amylum. Gal. *l.* 1. *de Alim. fac. c.* 8. Vide *Inſipidus*.

Apogalactiſmus, ἀπογαλακτισμὸς, vide *Abla-ctatio*.

Apogeuma, ἀπόγευμα, ſignificat *deguſto*, Hipp. *l.* 1. *Ep. II.* 12. Foeſ. *p.*72.

Apoginome, ἀπογίνομαι, ſignificat *decedo*, *abſum*. Uſurpatur de morbis, Hipp. *de morb. ſacr. III.*15. ubi verbum oppoſitum προσγίνεσθαι jungitur, i. e. accedere. De ſanguine effluen-te etiam dicitur, *l.* 4. *Epid. I.* 10. Aliquando etiam denotat mori, ap. Hippoc. *d. l.* XX. 14. XXIX. 3. *l.* 1. *de morb. mul.* XLII. 6. Et ita opponitur γίνομαι, naſcor, fio, *l. de ſept. part.* X. 4. Aliquando idem ſignificat, quod devenire, vel progreſſu temporis fieri, *l.* 4. *Epid. IV.* 2. 19.

Apoglaucoſis, ἀπογλαύκωσις, vide *Glaucoma*. Occurrit apud Dioſc. *l.* 1. *c.* 64. & Joh. Ant. Saracenus reddidit per oculorum *glaucomata*.

Apogona, τὰ ἀπόγονα, dicuntur *vitalia fæ-cunda*, fœtus vitalis. Hipp. *l.* 2. *Epid. ſ.* III. 113. & *l.* 6. *ſ.* VIII. 6. Foeſ. *p.*72.

Apolauſis, ἀπόλαυσις, *fruitio*, uſumfructum, commodum ſignificat. Verbum notum ἀπο-λαύω, fruor Hippocr. *l. de vet. med.* XX. 3. 19. Nomen apud Galen. occurrit *l.* 3. *de fac. nat. c.* 6.

Apoleia, *defectum*, *jacturam* ſignificat. I-ta apud Non. *de M. P. C. c.* 34. ἀπόλεια τῆς μνήμης legitur, i. e. defectus vel *jactura* me-moriæ.

Apolepſis, ἀπόληψις, crebro uſurpatur Hip-pocrati, & *interceptionem*, cohibitionem, & retenſionem ſignificat. Dicitur vel de urinis aliquoties *ſ.* 4. *de R.V.I.A. t.* 14. *c.* 2. *in* 1. *Prorrhet. t.* 16. & *c.* 3. *t.* 28. & *alibi*: vel de al-vo (quæ & alias ἀπολελαμμένη κοιλίη eidem vo-catur, ſive ἀπολημμένη) *Coac. t.* 603. vel de ve-

venis, quando nimium opplentur, ita, ut ex-tinctionis caloris nativi periculum immineat, *de R. V. I. A. ſ. 4. t.* 23. Qua de cauſſa etiam ſpirituum interceptiones fiunt, *d. l. t.* 21. 26. Tandem etiam de morbo prædicatur, *l.* 2. *Epid. ſ.* 6. *t.* 16. Legitur etiam aliquando ἀπό-ληψις, pro ἀπόληψις, uti ἀνάληψις, pro ἀνά-ληψις, *de Humid. uſ. X.* 7. Vide plura apud Foeſ. *in Oec. p.* 75. *ſeqq.* Vocatur etiam quandoque κατάληψις ἢ ἐγκατάληψις. Vide *Interceptio*. *Apo-lepſia* quoque legitur in Cl. Vvedelii *Theorem. Medic. Part. II. ſect. V. t.* 16. quod ἀφωνίαν *vo-cis interceptionem* ſignificet, qua autoritate & quam bene, meum non eſt indagare.

Apolexis, ἀπόληξις, eſt ætas a vigore recedens, & propius ad vitæ terminum accedens, prima ſenectus, apud Hippocrat. *in præcept. XI.* 11. Op-ponitur enim eidem ἀκμὴ ἡλικίης, *vigor ætatis.*

Apolinoſis, ἀπολίνωσις, dicitur Æginetæ *cu-randi ratio* fiſtulas *per linum crudum*. vide in-fra *Omolinon*.

Apologia, ἀπολογία, *defenſionem* ſignificat. Gal. *l.* 15. *de ſan. tu. c.* 1. Alias Latinum *defende-re*, etiam pro *arcere* aut *præcavere* accipitur, uti oſtendit Keuchen. *ad Seren. p.* 34. *ſeqq.*

Apolyſis, ἀπόλυσις, ſignificat *ſolutionem*, libe-rationem, excluſionem, pro diverſitate rerum, de quibus dicitur, v. gr. de fœtus excluſione, *l.* 5. *Epid. VI.* 9. item, ſecundinarum, *l.* 2. *Pror-rhet. XXX.* 18. de morbi ſolutione, *Coac. t.* 384. *ſeq.* denique de ligamentorum & faſciarum reſolutione, C. 2. *de fract. t.* 5. Junge ſis Foeſ. *Oec. p.* 77. ἀπολυσίαν dicit Erotianus, vel mem-brorum ſolutionem, vel faſciarum remiſſionem.

Apomagma, ἀπόμαγμα, *abſterſorium*, exter-ſorium ſordibus & excrementis detergendis i-doneum ſignificat. Hipp. *de Medic. III.* 4.

Apomathema, ἀπομάθημα, dicitur oblivio ejus rei, quam antea didicimus: uno verbo, *dediſcere*. Hipp. 3. *de fract. t.* 8.

Apomeli, ἀπόμελι, eſt ſpecies decocti, pa-rati ex melle vel favis cum aceto commiſtis, & tantiſper decoctis, quoad utrorumque qua-litates inter ſe uniantur, & aceti vis retunda-tur. Dicitur alias ὀξύγλυκυ, ἢ ὀξυγλυκὲς, Gal. l. 3. *de fract. t.* 49. Medium locum habere inter mulſam & oxymel, ejuſdemque plurimum in Peloponneſo fuiſſe uſum ſcribit Gal. *l.* 8. *M. M. c.* 4. præditum eſt vi extergendi, alvum & urinam movendi, calidioribus tamen & bi-lioſis naturis adverſum & inconveniens.

Apomylenas, ἀπομυλήνας, dicitur *protendens labra* compreſſim. Gal. *in Ex. voc. Hippocr.* Gorr. *p.* 45. & plenius explicat Erotianus,

quod nempe fiat hæc, quando mentum diſtor-queatur vel convellatur cum pareſi, præcipue ex vulnere.

Aponenoemenos, ἀπονενοημένως, id eſt, *animo averſo*, vel ob nimium faſtidium, vel propter delirium, Hipp. *l.* 3. *Ep. poſt. ſtat. peſtil. ægrot.* 2. vel juxta Galen. *ſ.* 3. *t.* 73.

Aponeuroſis, ἀπονεύρωσις, quaſi pronervatio, vel *denervatio*, ita dicitur extremitas muſcu-lorum, quæ alias τένον, *tendo* appellatur, Gal. *l.* 6. *M. M. c.* 4. Sunt vero duplici generis *apo-neuroſes*: Quædam ſunt carnoſiores, σαρκώδεις, quædam nervoſiores, νευρώδεις *c.* 2. *de artic. t.* 6.

Aponia, ἀπονία, idem quod *anodynia*. De quo vide ſupra. Gorr. *p.* 45. Medicamenta quoque ἄπονα dicuntur, quæ nullum tormen-tum aut dolorem excitant. Tiraquell. *de No-bilit. c. XXXI.* §. 275. *fol.* 127. *b.*

Aponitroſæ, ἀπονιτρῶσαι, eſt ulcus *nitro a-ſpergere* & perfricare. Hippocr. *l. d. ulcer.* XII. 12.

Apopalleſis, *Apopalſis*, ἀποπάλησις, ἀπόπαλσις, expulſionem, *extruſionem*, evibrationem ſigni-ficat apud Hipp. a verbo ἀποπάλλεσθαι, quam-vis circa hoc magna ſubſit difficultas, quæ vi-deatur apud Foeſ. *p.* 78.

Apoparthenevoma, ἀποπαρθενεύομαι, id eſt, virginitate privor, *devirginor*. Hipp. *l. de A. L. & Aq. XLII.* 4.

Apopatema, ἀποπάτημα, *apopateſis*, ἀποπά-τησις, vide *Aphodos*. *Apopatos*, ἀπόπατος, lo-cum ad ſeceſſum denotare etiam monſtrat Lin-den. *Ex.* XIII. §. 252. Alias ἀπόπατος, ipſum alvi excrementum etiam ſignificat, *fimum* a-pud Dioſcorid. *l.* 2. *c.* 98. alibi & Erotianus ἀπόπατοι αἱ ἀφοδεύσεις.

Apopedao, ἀποπηδάω, ſignificat *exilio*, & u-ſurpatur ab Hipp. de articulis luxatis, æque loco naturali elapſis, 3. *de artic. t.* 48. & 115. vel *ſect.* 4. *t.* 1. Foeſ. *p.* 79.

Apopheugo, ἀποφεύγω, id eſt, *liberor a malo*, e morbo evado. Hipp. *l.* 1. *de morb. mul.* XLI. 8. XCII. 12. *L.* 2. *l. de nat. mulier.* LII. 1. LXXI. Foeſ. *p.* 86.

Apophlegmatiſmus, ἀποφλεγματισμὸς, eſt me-dicamentum pollens facultate pituitam vel lym-pham eliciendi e capite, perque os excernen-di. Gal. 6. *de San. tu.* 10. Offertur vel forma *gargariſmi*, vel *maſticatorii*, vel *unguenti*, re-ctius *eclegmatis*. Schroder. *Offic. Pharm. l.* 1. *c.* 3. Formulas vide ap. Rolfink. *O. ac Meth. l.* 6. *ſ.* 4. *c.* 3. & apud alios.

Aphophrades, ἀποφράδες, a ſingulari ἀποφρὰς, *nefandus*, quo epitheto Andr. Laurentius *l.* 2. *de*

de Criſ. c. 1. indigitavit dies nefaſtos & infauſtos, in quibus nulla criſis vel mala in morbis acutis lethalibus metuenda, qui tamen ab eventu demum innoteſcunt.

Apophraſſo, ἀποφράσσω, ſignificat *obturo*, *obſtruo*, diciturque de menſibus ſuppreſſis. Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. l.* 19. Foeſ. *d. l.*

Apophthora, ἀποφθορὰ, ἀποφθέρω, *abortio*, Vide *Abortus*.

Apophyas, ἀποφυὰς, eſt *appendix*, vel adnatum, ramus ac ſurculus. De venis utitur Hipp. *l. de venis*, *XVII.* 8. Paulo poſt vero appellat παραφυάδας, *XXVI.* 6.

Apophyſis, ἀπόφυσις, eſt extranea oſſis pars, inſtar tuberculi prominens, ſeu adnata appendix, Gal. *de Oſſib. in proœm.* Latine etiam *proceſſus* dicitur. Differt ab ἐπιφύσει, quod hæc ſit adnatum quid, & contiguum; illa vero ipſius oſſis continuata portio, Barthol. *libell.* 4. *Anat. c.* 1. *Apophyſes* etiam dicuntur Hippocrati excreſcentiæ carneæ tantum in maſſa carnea, & fœtu fœminino apparentes, quaſi proceſſus ac exortus membrorum, & protuberantiæ, non vero certæ & exactæ diſtinctiones, quales in fœtibus maſculis obſervari dicit, *l. de ſeptim. part. VII.* 22. 23.

Apopieſma, ἀποπίεσμα, eſt expreſſio humorum, quæ fit ex deligationibus, in vulnere, aut fracturis. Hipp. *c.* 3. *de fract. t.* 31.

Apoplanao, ἀποπλανάω, ſignificat errabunde abducere; uſurpavit de venis Hipp. *l. de venis*, *XXVI.* 4.

Apoplecta vocatur vena jugularis interna, ad aſperæ arteriæ latus aſcendens. Barthol. *Anat. libell.* 1. *c.* 6. Hanc male ab antiquis ſoporalem dictam eſſe vult Blancard. *in Lex.* Verum ſi arteriæ carotidis nomen non improbatur, non video ſtringentem rationem, ob quam adeo male factum ſit, & vena *apoplecta*, cujus ramus cum arteriæ carotidis ramo fertur, eodem quoque nomine appelletur.

Apoplexia, ἀποπληξία, quod fit ablatio ſenſus & motus in toto corpore, ſeu vehemens & repentina totius corporis reſolutio ac ſtupor, ex Gal. *l.* 3. *de L. A. c.* 10. & *c.* 2. *aph.* 42. nullum amplius eſt dubium. Verum quænam hujus affectus vera ſit cauſſa, adeo incertum eſt, e veterum & recentiorum monumentis determinare, ut, quo aliquis ſe velit deflectere, reperiatur trabs in omnibus, ſicut in proverbio dicitur. Nihilominus veritati maxime conſentanea nobis videntur, & philiatris propterea commendanda, quæ de hujus affectus cauſſis & generatione tradidit Willis *tr. de anima Brutor. Part. II. c.* 8. ut & Sylvius *Prax. Med. l.* 2. *Prax. Med. c.* 21. Dicitur & Latinis *Syderatio*. Apud Hipp. *apoplexiæ* vocabulum aliquando ad certa ſaltem corporis membra refertur, *l.* 2. *Prorrh. XXIII.* 9. In ſpecie ad linguam & brachium, *Coac. t.* 359. ad dextrum aut ſiniſtrum latus, *t.* 477. quæ ſpecies alias *paraplegiæ*, παραπληγίας, aut ἡμιπληγίας nomine venire ſolet, Foeſ. *Oec. p.* 79.

Apoplecticæ venæ, vide *Jugulares venæ*. Interdum & medicamenta vocantur *apoplectica* pro *antapoplectica*. Ita aquæ apoplecticæ in diſpenſatoriis in ſpecie aqua apoplectica mineralis Zwelferi leguntur *in Pharmacop. Reg. cl. XV.*

Apopnixis, ἀπόπνιξις, idem, quod πνιγμὸς, *Suffocatio*, præfocatio. Legitur apud Moſchion. cum epitheto τῆς μήτρας, i. e. *uteri* vel matricis, *de morb. mul. c.* 127.

Apopſopheo, ἀποψοφέω, ſignificat crepitum ventris emittere. Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ.* 3. *t.* 19.

Apopſychia, ἀποψυχία, idem, quod λειψυχία, Gal. *c.* 3. *in* 1. *Prorrhet. t.* 20 ſummum animi deliquium.

Apoptoſis, ἀπόπτωσις, eſt vinculorum relaxatio & remiſſio ſecundum Erotianum, & ita coincidit cum ἀπόλυσις, de quo ſuperius; niſi quod ἀπόλυσις latius ſit.

Apopytizo, ἀποπυτίζω, i. e. *exſpuo*, Hipp. *l.* 7. *Epid. XV.* 34. Foeſ. *p.* 80.

Aporego, ἀπορέγω, ſignificat *porrigo*, præbeo. De manu uſus Hippocr. 1. *de fract. t.* 4. Foeſ. *d. l.*

Aporia, ἀπορία, vide *Angor*, *Alyce*.

* *Aporotos*, ἀπώρωτος, epitheton, quod Dioſcor. tribuit oſſibus, quæ non coierunt, & callum obduxerunt, ſeu quæ non conferbuerunt.

Aporrhaides, ἀποῤῥαΐδες, dicuntur *murices aculeati*, ſive conchylia, Aldrov. *l.* 3. *de teſt. c.* 14.

Aporrhipſis, ἀπόῤῥιψις, *rejectionem* ſignificat, v. g. veſtimentorum, uti faciunt ægri æſtuantes aut delirantes, Hipp. *de R. V. I. A. t.* 44.

Aporrhoea, ἀπόῤῥοια, *defluxus*, vel influxus, idem, quod *contagium*, miaſma, effluvium, apocriſis morboſa. Vide *Apocriſis*, *Contagium*, *Effluvium*. Dicitur & ἀποῤῥοὴ, *defluvium*, v. g. ἀποῤῥοὴ τῶν τριχῶν, *defluvium capillorum*, quod legitur in Moſchion. *remediis Græcis* vel *de morb. mul. annexis n.* 2. Vide *Alopecia*, *Calvities*.

Apos, rectius *apus*, ἄπους, dicitur ſpecies avis *hirundini* ſimilis, majoris tamen, plurimum volantis, ob pedes breviſſimos ad rependum potius, quam inſiſtendum factos. Licet Germani & Belgæ ab *apodum* in cibis u-

fū abhorreant, non tamen ingratas eſſe vult Aldrov. 2. 17. *Ornith.*

Apoſcemma, vel *Apoſcepſis*, ἀπόσκημμα ἢ ἀπόσκηψις vocatur *decubitus humorum*, cum qui prius unum membrum infeſtant humores, eo relicto, ad alterum tranſeunt. Galen. *l.* 2. *ad Glauc. c.* 7. Propterea & ipſi *morborum tranſitus* & *tranſmutationes* ita dicuntur apud Hip. 6. *aph.* 56. Galeno quoque appellantur ἀποσκήμματα, *corporis excrementa*, quæ in alvum deponuntur, totumque corpus, aut etiam partem quandam veluti humoribus in eam decumbentibus exonerant, *c.* 2. *Prognoſt. t.* 13.

* *Apoſcepſis*, etiam exponitur ſacrificatio apud Hipp. de morb. l. 1.

Apoſceparniſmus, ἀποσκεπαρνισμὸς, eſt ſpecies una fracturæ cranii, vel etiam alterius oſſis, cum ipſum velut a latere finditur, perinde ac ſi aſcia ligni fragmentum abſcindatur: ſiquidem σκέπαρνον *aſciam* ſignificat. Fit telo levi & acuto. Gorr.

Apoſchaſis, *Apoſchaſmus*, ἀπόσχασις, ἀποσχασμὸς, *ſcarificationem* ſignificat, & levem cutis inciſuram. Videtur & venæ ſectionem ſignificare ex *l.* 5. *Epid. XXVI.* 12. *XXVII.* 1. & *l.* 7. *XXXIV.* 15. *XXXV.* 2.

Apoſigeſis, ἀποσίγησις, *reticentia* dicitur, Hipp. *l. de dec. orn. II.* 26, ubi videtur reſponſio arguta & præmeditata innui.

Apoſitia, ἀποσιτία *ciborum faſtidium*, vide *Anorexia*; quamvis ab hac differre videatur, ita, ut *anorexia*, quæ & *aſitia* dicitur, ſit inappetentia; *apoſitia* vero faſtidium, Gal. *c.* 1. *in* 1. *Epid. t.* 29. Multi enim non appetunt, qui tamen nec faſtidiunt, Linden. *S. M. Ex. XIII.* §. 79. Dicuntur hinc ἀπόσιτοι. Gal. *d. l.*

Apoſiticos, ἀποσιτικὸς, dicitur ap. Hipp. de iis, *quæ faſtidium cibi* & inappetentiam *faciunt*, notante Gorræo *p.* 46. *ex Gal. Exeg. voc. Hipp.* Adde Foeſ. *pag.* 80. 81.

Apoſmileno, ἀποσμιλαίνω (Erotian. & Foeſ. exiſtimant, legendum potius eſſe ἀπομυλαίνω) ſignificat *in acutum* ducor, aut *incurvor*. Hipp. uſurpavit de maxilla *incurvata*, 2. *de artic. t.* 31. Foeſ. *d. l.*

* *Apoſpadon*, ἀποσπάδων is cui teſtes avulſi & exſecti.

Apoſparaſſo, ἀποσπαράσσω, id eſt, *avello lacerando*. At *Apoſparthazo*, ἀποσπαρθάζω denotat *palpito*, vibro. Illud retinuit Linden. hoc vero Foeſ. & alii in loco Hipp. *l.* 2. *de morb. X.* 9.

Apoſpaſma, ἀπόσπασμα, lat. *Divulſum*, dicitur omnis ſolutio continui, quæ partibus organicis accidit, Galen. *de conſtit. art. c.* 6. *de diff. morb. c.* 11. in ſpecie dicitur de ligamentis divulſis, *l.* 4. *M. M. c.* 1. & *c.* 3. *de iis, quæ in medic. t.* 31.

Apoſpaſmata etiam vocavit recrementa vel producta metallica, qualia ſunt, Tutia, Melanteria, Miſy, Sory & ſimilia, D. Ludovici *diſſert.* 1. *Pharmac. p.* 538. quamvis mendoſe legatur ibi *apoſpagmata*.

Apoſphaceliſis, ἀποσφακέλισις, Hipp. dicitur ſideratio vel mortificatio carnis, quæ fit in vulneribus, fracturis, a fortiori, quam par erat, ligatura, *de artic. t.* 35.

Apoſphage, ἀποσφαγὴ, denotat *mactationem*, jugulationem, apud Hippocr. *l. de vet. med. XL.* 24.

Apoſphagma, ἀπόσφαγμα, exponitur Galeno apud Hippocr. fœculenta colatura, aut excolamentum, quod & *hypoſphagma* dicitur. Intelligi autem poteſt ſanguis, qui ſuppoſito vaſe pecudi jugulatæ defluit, & excipitur, ac in cibum varia conditura formatur, teſte Plinio *l.* 28. *H. N. c.* 14.

Apoſphinxis, ἀπόσφιγξις, eſt *conſtrictio*, quando pars faſciis conſtringitur. Hipp. 2. *de iis, quæ in med. t.* 28. *c.* 4. *de art. t.* 35. *ſ.* 2. *de fract. t.* 19.

Apoſpongiſmus, ἀποσπογγισμὸς, eſt ſpongiæ vel ſiccæ vel aqua perfuſæ admotio, vel ad detergendas ſordes, vel ad ſedandos dolores, pruritus, vel ad ſpiritus refocillandos, Gorr. *p.* 46.

Apoſtagma, *Apoſtalagma*, ἀπόσταγμα, ἀποστάλαγμα, dicitur id muſtum, quod, priuſquam uvæ calcentur, deſtillat. Ob dulcedinis prærogativam ſingularem vocatur etiam γλεῦκος, aliis *protropum*. Linden. Ex. X. §. 206. 207.

Apoſtaſis, ἀπόστασις, idem eſt, quod *abſceſſus*, de cujus vocabuli variis ſignificationibus ſuperius actum. Specialiter fracturam oſſis denotat, cum fragmentum aliquod ab oſſe diſcedit, Hipp. 3. *de fract. t.* 17. & 20. Dicitur & quædam ἀπόστασις κατ' ἔκρυν ἢ κατ' ἔκροον, cum morbus excreatione quadam, aut per effluxum ſolvitur, ad differentiam ἀποστάσεως in alios morbos, quæ alias *metaſtaſis* appellatur. Iunge ſis Foeſ. *Oec. p.* 83. 84. Græcos etiam *receſſus* qualitatum ab halitu temperato vocaſſe ἀποστάσεις, ſcribit Fallop. *tr. de purg. ſimpl. c.* 4. *Tom. I. p.* 136. Ita morbi dicuntur *receſſus* a naturali conſtitutione: magnitudo morbi eſt major receſſus. Hor. Augen. *Tom. III. Ep.* & *Conſ. Medic. l.* 6. *p. m.* 232.

Apoſtaxis, vide *Staxis*.

Apoſtema, ἀπόστημα, vide *Abſceſſus*.

Apoſterigma, ἀποστήριγμα, eſt fulcrum & *ſtabilimentum*, quod ſine deligatione affectæ partis, ad eam ſtabiliendam, apponitur; qualecunque fuerit, ſive ſuperdetur, ſive ſubſternatur,

tur, veluti caput pulvinis, lanis etiam & pannis mollibus firmatur, Gal. *com.* 3. *de iis, quæ in medic. t.* 36. Aliam quoque ſignificationem huic vocabulo competere, ita, ut infixum & inhærentem morbum, vel *oppilationem* denotet, probari poſſe videtur ex Hipp. *l. de flatib.* XIV. 1. niſi lectio ſuſpecta & mendoſa fuerit, uti exiſtimat Foeſ. *Oecon. p.* 84. Nihilominus hanc ſignificationem admittit & confirmat Linden. *Ex. IV.* §. 15. 16. Et Caſp. Theophil. Bierling. *in Theſauro p.* 1128. de doloribus in inteſtinis hærentibus uſurpavit. Verbum ἀποστηρίζω, i. e. *fulcio*, firmo, legitur *l.* 2. *prorrhet.* XXIII. 13.

Apoſtracos oſteon, ἀποστρακὸς ὀστέον, dicitur os ita exſiccatum & exangue, ut in teſtam mutatum ſit. Hipp. *de vuln. c.* XXIII. 6.

Apoſtrophe, ἀποστροφὴ, *averſationem* & faſtidium ciborum ſignificat apud P. Ægin. *l.* 3. *c.* 37. Vide Linden. *Ex.* XIV. §. 63.

* *Apopſygma*, ἀπόψυγμα, ſtercus, id, quod excernitur: & apopſyxis, ἀπόψυξις, ventris exoneratio.

Apoſymbebecota, ἀποσυμβεβηκότα, dicuntur ſigna, quæ alias ἐχ' ὑπάρχοντα vocantur, quaſi *non exiſtentia*, qualia ſunt ἀναλγίαι, i. e. doloris abſentia, & privationem denotare videntur. Gal. *comm.* 1. *in progn. Hipp. t.* 27. Jung. *Dogmata noſtra Med. Gen. p.* 300.

Apoſyringuma, ἀποσυριγγοῦμαι, ſignificat in fiſtulam degenerare, vel excavari, Hipp. *l. de loc. in hom.* XX. 4. & *l. de venis* XXVI. 9. ἀποσυριγγῶσθαι τὴν χολὴν idem eſt ac ἀποφυσᾶν, *efflare bilem*, apud Erotianum.

Apoſyrma, ἀπόσυρμα, dicitur deſquamatio cutis, aut *abraſio*. Eſt ſolutionis continui ſpecies, abraſa ſc. cute, Hipp. *l. de Hum. uſ. V.* 20. *Apoſyrmata* igitur Græci vocant, quod Latini *abraſa*, ſuntque exulcerationes ſuperficiariæ, quæ cutem habent ſuſpenſam, Gal. *l.* 1. de C. M. S. G. *c.* 13. Scrib. Larg. *n.* 215. Rhod. *in Lex. Scrib.* Exponitur alias, quoque locus deſquamatus & fruſtulum in ulceribus a partis ulceratæ ſubſtantia abraſum.

Apotanyo, ἀποτανύω, ſignificat *protendo*, extendo. Hipp. 2. de fract. t. 2.

Apoteleſma, affectus ſive exitus paſſionum. Cælius Aurel. *chron. l.* 2. *c.* 12.

Apotelmatizo, ἀποτελματίζω, dicitur *e luto vel cœno eruo*, *ſordes & feces repurgo*. Hipp. uſurpavit tropice de veritate pura dicenda, *l. de dec. orn.* II. 36. Linden. reddidit *audeo*, *confido*.

Apotheca, ἀποθήκη, hodieque in vulgus notiſſimum vocabulum in germanam linguam receptum, quo indigitatur officina vel taberna, in qua medicamenta, qua ſimplicia, qua compoſita præparantur, aſſervantur, & venalia proſtant, unde & apothecarii vocantur earum tabernarum poſſeſſores; quamvis olim nomen apothecæ cellam vinariam ſignificaſſe aliquot teſtimoniis e pandectis juris probaverit Andr. Tiraquell. *de Nobilis. c.* XXXIV. §. 43. *fol.* 218. *a.*

Apotherapia, ἀποθεραπεία, in genere notare poteſt *curationem abſolutam*, ſive ad finem perductam, a verb. ἀποθεραπεύεσθαι, quod uſurpaſſe videtur in hac ſignificatione Hipp. *Præcept. IV.* 28. Apud Gal. vero *apotherapia* ſignificat partim finem perfectæ exercitationis, & poſtremam partem, quando adhiberi ſolet vel frictio, vel unctio, vel balneum, ad laſſitudinem tollendam: partim pro ipſa ſpecie quadam exercitationis, quando inter ipſam ſpiritus fit cohibitio, aut motus tardiores, & mediocres cum frequenti interpoſita quiete, uti conſtat ex Gal. 3. *de ſan. tu. c.* 2. *ſeq.* Ea pars quoque medicinæ, quæ hoc docet, *apotherapeutica*, ἀποθεραπευτικὴ propterea dicitur.

Apothermum, ἀπόθερμον, dicitur condimentum quoddam acre, cujuſmodi eſt, quod ex ſinapi, oleo & aceto, vel aceto ſolo fit. Gal. *l. de attent. diæt. c.* 11. Obiter quoque monendum, minus recte quoſdam ex Gal. *l.* 1. *de alim. fac. c.* 13. ſtatuere, quod *apothermum*, ſana, ſiræon, & hepſema ſynonyma ſunt, cum ex ipſo textu nunquam hoc evinci poſſit.

Apotheſis, ἀπόθεσις, Hippocrati eſt fracti membri & deligati *debita repoſitio* & collocatio, ut eo ſitu contineatur, *l.* 3. *de iis, quæ in medic. t.* 26. Verbum ἀποθέσθαι ſignificat & *deponere*, i. e. removere, Galen. *l.* 3. *de Hipp. & Plat. decr. c.* 5. quod Latin. *depono* ſæpius occurrit ap. Scribon. *n.* 45. 207. 210. &c. Vid. Rhod. *Lex. Scrib.*

Apothlimma, ἀπόθλιμμα, interdum expreſſæ alicujus rei retrimentum, interdum etiam ipſum ſuccum ab aliqua re expreſſum ſignificat; teſte Gorr. *p.* 44.

Apothrauſis ἀπόθραυσις, eſt detractio partis oſſis diſrupta ſuperficie, ſic ut, quod auferatur, ſupernatet. Dicitur etiam *Apocope*.

Apotimao, ἀποτιμάω, ſignificat *magni æſtimare*. Hipp. 3. *de art. t.* 46.

Apotocos, ἀπότοκος, dicitur *germen abortivum*. Uſurpatur tropice de morbis, veluti *abortivis*. Hipp. 3. *de artic. t.* 54. Foeſ. *p.* 86.

Apotos, ἄποτος, dicitur, *qui non bibit* nec potum deſiderat. Et tales ἀπότους dari, neque eſſe adeo contra naturam exiſtimat Hartmann. *in Diſput. Chymico-Medica VIII. Epithem.* 4. & *Diſp.*

Diſp. XIII. §. 14. Oper. in fol. Tom. IV. p. 55. & 100.

Apotrepome, ἀποτρέπομαι, h. e. *revertor*, a-vertor. Hipp. de ſuppuratione imminente, ſed inhibita uſurpavit, *l.* 4. *Epid. XVI.* 18. Foeſ. *d. l.*

Apotropæos, ἀποτροπαῖος, dicitur vel de *diis gentilium averruncatoribus*, *vejovibus*; vel de *ſacrificiis*, quæ illis facta ſunt. Hippocr. *l. de Inſomn. XI.* 7. Poſſunt & *amuleta* ſic vocari. Foeſ. *d. l.*

Apotychia, ἀποτυχία, Vide *Calamitas*. *Erratum*.

Apoxe & *Apoxera*, ἀπόξη & ἀπόξηρα, dicitur Hippocrati *partes acuminatæ*, vel quæ in extremitate tenuantur, & præ ſiccitate in acutum tendunt. Quidam ὑπόξηρα legunt *d. l. t.* 2. Vide Foeſ. *p.* 78.

Apozema, ἀπόζημα, vide infra *Decoctum*.

Apozeo, ἀποζέω, h. e. *deferveo*, deferveſco, idem, quod fermentatione perficior, purificor. De muſto, oleo crudo, aliiſque liquoribus crudis dicitur. Scribon. *n.* 269. Rhod. *in Lex. Scrib.*

Apozeugnymi, ἀποζεύγνυμι, ſignificat *removeo*, aufero; proprie *ſejungo*. Idem eſt quod ἀφαιρεῖσθαι, cui opponitur τὸ προσθεῖναι, *addere*. Legitur apud Hipp. *l. de loc. in hom.* XX. 13. Foeſ. *p.* 72.

Apozymos, ἀπόζυμος, i. e. *fermentatus*, ſive per fermentationem intumeſcens. Uſurpavit Hipp. *de ventre l.* 2. *Prorrh.* XXXI. 10. quamvis Linden. ὑποζύμως poſuerit. Videantur annotationes Foeſ. *ad h. l. in operibus Hipp. p.* 105. F. & *Oec. p.* 73.

Apparatus, κατασκευὴ, vocatur chirurgis inſtrumentorum neceſſariorum expedita repoſitio & collocatio, ut omnia promta ſint manibus chirurgi & miniſtrorum, quæ plurimum confert ad citam, tutam & jucundam curandi rationem. Quod vocabulum aliquoties occurrit in Sculteti *Armam. Chirurg.* quæ loca ex indice primo haberi poſſunt. Quamvis & ad alias partes medicinæ executioni inſervientes diæteticam & pharmaceuticam applicari poſſit, ſiquidem pro curatione rite perficienda & illorum mediorum & inſtrumentorum *apparatus* neceſſarius eſſe ſolet.

Appendix, Græc. ἐπίφυσις. Vide *Epiphyſis*.

Appenſio, ἀνάληψις. Vide *Analepſis*.

Appetitus, *Appetentia*, ὄρεξις, ὁρμὴ, alias etiam ἐπιθυμία dicitur. (Hinc ἐπιθυμητικὴ δύναμις, *facultas appetitiva* veterum, excogitata, cujus ſedem in hepate, in quo ſpiritus naturalis gigneretur, eſſe finxerunt. Verum hodieque hujus opinionis abſurditas ex anatomicis principiis ſatis ſuperque inclaruit, quod in hepate nullus peculiaris generetur ſpiritus, ſed ſolum organum ſit ſanguinis depuratorium.) Vel late ſumitur pro omni naturali inclinatione, qua animatorum, qua inanimatorum ad ſui conſervationem; quæ ſignificatio philoſophica magis, quam medica eſt; vel ſtricte pro deſiderio ad alimenta, cibum, & potum, percepto in ventriculo ab humore fermentali orto, D. Mœb. *l.* 1. *Epit. Inſtit. Med. c.* 7. Vel fortaſſe clarius ita deſcribi poſſet, quod ſit perceptio vel commotio animæ ſenſitivæ ad cibum & potum, proveniens a ſpirituum animalium intenſione per fermenti in ventriculo partim aciditatem, partim ſalſedinem acrem majorem & liberiorem excitata. Quidni enim & illud deſiderium ad actiones animales referri poſſet ac deberet, cum revera ſentiat quiſque ſe deſiderare alimenta; Senſus autem ad functiones animales pertinet. Poteſt igitur & actio naturalis rationes cauſæ ſtimulantis, quæ acor eſt fermenti, dici, & animalis reſpectu perceptionis, quæ fit per ſpiritus animales animæ ſenſitivæ emiſſarios. Ejus ſunt duæ ſpecies, *fames*, & *ſitis*; de quibus ſuo loco.

Appetitus caninus, ὄρεξις κυνώδης, (Dekers in not. ad Barbetie *Pr. Med. l.* 4. *c.* 1. *lit. g.* κυνόρεξιαν appellat) eſt ſpecies nimiæ famis, vehemenſque comedendi deſiderium, quo & plurima edunt, & maxime gravati aſſumta fere inalterata paulo poſt revomunt, Gal. *l.* 1. *de ſympt. cauſſ. c.* 7. *l.* 6. *de L. A. c.* 3. Provenit vero a fermento ventriculi corrupto nimiumque acido, ipſum orificium ventriculi vellicante, & ſpiritus animâles ibidem præſentes irritante, deinde a copia etiam ipſum ventriculum ad contractionem ſtimulante, ut vel evomat, vel citius ad inteſtina crudum chylum dejiciat, & ita alvi profluvium ſequatur cœliacum, ſive lientericum. Gal. *d. l.* Junge ſis Sylv. *Pr. Med. l.* 1. *c.* 2. & alios, præſertim Sennert. *P. M. l.* 3. *p.* 1. *ſ.* 2. *c.* 4. Differt a *Bulimo*, quod in hoc vomitus aut alvi fluxus non concurrat, ſed periculum lipothymiæ urgeat. Dicitur aliquando etiam *phagedæna*, teſte Gal. 3. *in* 6. *Epid. t.* 37. *Appetentia canina* dicitur etiam de pica ſive *appetitu depravato*. Vide *Diſp. Medicar. Baſilleenſ. Decad. II. Diſp.* VII.

Appetitus deperditio, *amiſſio*, *carentia*, vide *Anorexia*.

Appetitus depravatus, vide *Pica*.

Applicatio, ἐφαρμογὴ, προσοικείωσις, dicitur, plerumque illa artificis, vel medici, vel chirurgi, actio, quando remedia interna, vel exter-

externa ægro manu ſua imponit, injicit, & ita corpori communicat: ut, *applicatio* clyſteris, emplaſtri &c.

Appoſitio, quæ & *adjunctio*, *additio* & *proſtheſis* πρόσθεσις, dicitur, vide *Additio*.

Apprehenſio, & *Apprehenſorium*, vide *Antilepſis*. *Apprehenſio* etiam aliquando ſumitur pro *catalepſi*, ſive *catocha*. P. Zacchias *Quæſt. Medico-Legal. l.* 2. *tit.* 1. *q.* 15. *n.* 9. 10.

Appropriatio, προσοικείωσις, eſt actio caloris nativi vel flammæ vitalis, qua humores & ſpiritus corpori ejuſque partibus ſolidis ita uniuntur, ut functiones ſibi proprias edere & perficere valeant. Imo flamma vitalis ſemetipſam una cum ſanguine ſeſe appropriat & infinuat. Alias & *appropriata* dicuntur medicamenta, quæ certæ parti corporis deſtinata creduntur. Hæc qua ratione, ſalvis veris artis principiis, præſertim vero cum ſanguinis motu circulari, defendi queant, vide *in noſtris Dogmat. Med. Gen. Part. VI. c.* 2. *d.* 12. *p.* 721. *ſeqq.*

Approximatio dicitur ſpecies curationis tranſplantatoriæ per contactum immediatum in animale vel vegetabile ſubjectum apud Etmuller. *in Medico Theor. & Praxi inſtructo Appendice Partis II. Therapeuticæ & Hygienes* §. 8.

Apracta, ἄπρακτα, cognominantur genitalia membra ignava & ad generationem inepta, vel impotentia. Nicol. Piſo *de M. C. & C. l.* 3. *c.* 47.

Apſinthatum, ἀψίνθατον, fuit genus potionis ad ventriculum accomodatæ, cujus aliquot formulæ leguntur apud Aet. *l.* 3. *c.* 69. 70. 71. *&c.* haud dubie ita dictum, quod magna ex parte *abſinthio*, quod Gr. ἀψίνθιον dicitur, conſtaret. Unde & ἀψινθίτης οἶνος, *vinum abſinthites*, dicitur, hodieque notiſſimum. Gorr. *p.* 68.

Apſirrhoon, ἀψίῤῥοον, *retrorſum fluens*, apud Hipp. teſte Gorræo *p.* 68.

Apſychia, ἀψυχία, i. e. *animi deliquium*, *defectio*. Idem, quod *Lipopſychia*. Occurrit apud Hipp. *l.* 2. *de morb. V.* 4. *f.* 4. *de R. V. A. t.* 58. 61. 62. *c.* 3. *in* 1. *Prorrh. t.* 20. *Coac. t.* 226. *l.* 1. *de morb. mul.* LXXXIIX. 21. Ἄψυχος, *inanimatus*, Gal. *l.* 1. *de temp. c.* 8. ab ἀψυχεῖν, quod idem eſt Hippocrati ac λειποθυμεῖν, teſte Erotiano & Galeno.

Aptiſtos, ἄπτιστος, non *decorticatus*, de granis non decorticatis, dicitur, v. g. tritico apud Hippocr. *de vet. Med. XXIII.* 10. πτίσσειν enim eſt corticem tundendo detrahere, vulgo *Rnaven*, Foeſ. *p.* 87. 88.

* *Apuloſis*, ἀπούλωσις, cicatricis obductio, vel cum vulneris cicatrix contrahitur: hinc apuloticon, græc. ἀπουλωτικόν, quod vim habet cicatricem obducendi. Paſſim apud med. & Chir.

Aptyſtos, ἄπτυστος, *ſputo carens*: eſt epitheton pleuritidis periculoſioris, in qua nihil expuitur. *Coac. t.* 381. *l.* 1. *de morb.* XXV. 1. & *l.* 3. XX. 1. Cauſſa eſt fervor ſanguinis acrior cum ſiccitate conjunctus. Foeſ. *d. l.*

Apuloticus, ἀπουλωτικός, idem quod epuloticus, de quo infra lit. E. id eſt, *cicatricem ducens*.

Apyetos, ἀπύητος, ſignificat morbum aliquem externum, vel etiam humorem, qui non ſuppurabilis eſt, & legitur apud Pechlin. *l.* 1. *Obſ. Phyſ. Med. Obſ.* 67. *p.* 174. quamvis in alio autore vetuſtiore Græco non invenerim, idem ergo, quod ἀνεκπύητος apud Hippocr. Differt autem ab ἄπυος, quod ſignificat *ſine pure* actu deficiente.

Apyrexia, ἀπυρεξία, dicitur *febris intermiſſio* & ceſſatio, ſive de intermittentibus, in diebus ſcilicet intercalaribus, ubi in paroxyſmo omnis materia febrilis eſt diſſlata, donec nova ad plenitudinem congeratur, ſive de continuis etiam, quando, curatione rite inſtituta, ſequitur vera & totalis febris ceſſatio, & vacuitas. Celſo *integritas* dicitur. Gorr. *p.* 48.

Apyromele, ἀπυρομήλη, ἢ ἀπυρηνομήλη, dicitur *ſpecillum non habens nucleum*. Vocatur alias ἄπυρον, *ſpecillum auricularium*. Gal. *in Ex. dict. Hipp.* Foeſ. *d. l.*

Apyron, ἄπυρον, quod *ignem non expertum* eſt. In ſpecie dicitur de ſulphure vivo apud Dioſcor. *l.* 5. *c.* 124. quem locum magna ſane audacia pro confirmando lapidis philoſophici figmento adductum reperies, *Theatr. Chymic. Vol. I. de verit. & antiq. Chym. c.* 1. *p.* 16. ἄπυρος etiam hodieque dicitur proceſſus quidam chemicus æthiopis nomine veniens, quando *abſque igne* ſola trituratione perficitur. Vide *Æthiops*.

Aqua, ὕδωρ, quid proprie ſignificet, notiſſimum eſt, eſtque principium corporum naturalium materiale, unde & *omniſeminaria* dicitur. Jung. ex noviſſimis, D. D. Bohnii *Diſſ. Chym. Phyſ. V.* Jac. le Mort. *Chym. Med. Phyſ. c.* 7. *p.* 54. *ſeq.* D. Helbig. *in ſuo introitu in phyſicam veram & inauditam* ſibi perſuaſum habuit, *chaos* in prima creatione fuiſſe *aquam* quandam viſcoſam, quæ per divinum motum poſtea in ſubtilem, mediam, & craſſam, h. e. aerem, *aquam*, & terram fuit ſeparata. In medicina conſideratur, quatenus eſt res non naturalis, quæ in potum, aut alium uſum alimentoſum vel medicamentoſum cedit homini, & ita cauſſa fit procatarctica ſanita-

tis

tis & morborum. Ejus igitur differentias & facultates probe perſpectas habere, medici plurimum intereſt, quando quædam puræ, quædam luculentæ, quædam ſalſæ, quædam aluminoſæ, quædam paluſtres, quædam aeris aut alterius rei naturam imitantur. Inter omnes vero optima cenſetur, quæ ἄποιος, expers omnis qualitatis, & quoad guſtum, & quoad odoratum. Gal. *com.* 3. *de hum. t.* 3. De *aquis* mineralibus vel metallicis vid. *Acidulæ* & *Thermæ*. *Aquæ* deſcriptionem Phyſico-Medicam inter noviſſimos etiam egregie propoſuit Johann. Schreyer, Medicus Cizenſis, in tract. *Fluidum Magnum* membris aliquot prioribus, quæ videantur. Porro vocab. *aqua*, Græce ὕδωρ, quandoque apud Hippocratem ponitur pro decocto, v. g. *aqua* hordei, 4. *de R. V. I. A. t.* 71. *aqua* malvæ, *l.* 1. *de morb. mul.* XLIII. 17. LIV. 2. XIII. 24. *aqua* mercurialis, *l.* 7. *Epid.* XXXI. 23. XLVI. 7. *&c.* A recentioribus vero de *aquis deſtillatis* potius, qua ſimplicibus, qua compoſitis, uſurpari ſolet. Uſurpatur etiam vocab. ὕδωρ, *aqua*, aliquando pro ſero, quod in ſanguine ſupernatat, aut ejuſdem vehiculum conſtituit, *l. de genitura V.* 5. Dicitur vero alibi ὕδρωψ, *lib.* 4. *de morb.* alias ichor. An & *lympha* hic ſubintelligenda? Vide Foeſ. *Oecon. p.* 633. Chymicis *aqua* dicitur mater, radix, & ager omnium mineralium, Dorn. *in Genealog. mineral. c.* 2. *ſeq. Th. Chym. Vol. I. p.* 571. Alias *aqua philoſophorum* iiſdem dicitur humidum radicale, ſeu *aqua* primordialis corporum, quæ triplex exiſtit; animalis, vegetabilis, mineralis, adæquata ad recipiendas formas ſulphurum in regno ſuo, vita & mors rerum. In regno minerali *aqua incombuſtibilis*, cœleſtis, ſpiritualis vocatur. Vide Becheri *Oed. Chym. Vol. IV.* §. 5. In ſpecie quoque a nonnullis *Mercurius* dicitur *aqua philoſophorum*, lucens, aucta, congregationis, cœli, vel cœleſtina, frigida, lubrica, mortis, viſcoſa, viva, vitæ, ſicca. Vide Rul. & Iohnſ. *Theat. Ch. Volumine omnia*, & quære in indice: Sal alkali, *aqua* alkali, & *aqua* duorum fratrum cum ſorore, Iid. Acetum etiam & omnis liquor corroſivus *aqua* corrodens vocatur, vel *aqua* ſolvens. *Aquæ fortes* dicuntur etiam corroſivæ, cauſticæ, ſtygiæ, quæ pro diverſitate ſcoporum ſalibus mineralibus acrioribus & corroſivis certa proportione commiſtis violento igne deſtillantur; quo pertinet *aqua regia* ſolutioni auri deſtinata; item *aqua gradatoria*, quæ ad gradandum tincturas adhibetur, Libav. *S. A. Ch. l.* 8. *cap.* 31. *Aqua ingreſſiva* dicitur, quæ pertinet ad tranſmutationem metallorum, quæque cogit ingredi rubinum philoſophicum in argentum fixum, ut aureo tingat, Id. *d. t. l.* 7. *c.* 10. *Aqua deſcenſoria*, quæ per deſcenſum deſtillantur, *l.* 8. *c.* 37. *Aqua Æſculapii*, quæ ex aceto paratur, & eſt dulcis liquor aceti, participans naturam Jovis & Veneris, *d. l. cap.* 28. quamvis, teſte Sala. *Anat. Antim. part.* 2. *c.* 1. *p.* 328. hoc nomine veniat *aqua* ex plumbeo vaſe deſtillata, quam Zapata commendat ad epilepſiam, notante D. D. Wedelio *Ph. I. R. F. R. l.* 2. *ſ.* 1. *c.* 1. *p.* 67. *Aqua alma* & *cœleſtis* eſt vinum rectificatum, ut cœli quodammodo naturam & ſimilitudinem induat, multis peractis revolutionibus. *Aqua fecum vini* eſt ea, quæ fit ex calce fecum vini ſuper marmor diſſoluta ad modum olei tartari. *Aqua permanens* dicitur ea, quæ fit ex duobus perfectiſſimis metallis ſole & luna, & eſt ipſe mercurius philoſophorum. Dicitur & *aqua virginea viſcoſa*. *Aqua ſaturnia* eſt, quæ naturam retinet primorum trium, ut ſunt *aquæ* thermarum a natura dictorum naturaliter medicatæ, per quæ tranſeunt. *Aqua alegri* eſt *aqua calcis*. *Aqua cerebri*, i. e. *aqua* tartari. *Aqua elſabon*, vel *holſobon*, *ſalmatina* dicitur *aqua ſalis* communis. *Aqua lilii* eſt auripigmentum. *Aqua nitri* eſt ſal alkali vel *aqua fortis*. *Aqua pugilum* dicitur *aqua regia*, ſive regis balneum minerale. Morley *Coll. Chym. Leid. c.* 64. *Aqua rubicunda*, *aqua* megi, ſegi, id eſt, *aqua vitrioli*. *Aqua vitri* eſt vitrum aqua ſolutum. Rul. & Iohnſ. *Lex. Aqua ſafferanica* quid ſit, vide apud Lagn. *Harm. Chym. c.* 12. *Th. Chym. Vol.* IV. *p.* 780. *Aqua* Tetuciana in agro Piſtorienſi, aqua B. Virginis Veronenſium. Capiv. *prax. lib.* 3. *c.* 17. *Aqua* lactis, ſerum, Ant. Beniv. *de abdit. morb. cauſis*. *Aquæ* indomitæ, veteribus quæ ſolem habent averſum non fluentes ad ortum. Mercat. *de Indic. med.*

Aqua intercutem, *intercus*, vide *Hydrops*.

Aqua mulſa, μελίκρατον, vide *Hydromel*.

* *Aqua picis liquida*, Cl' eau de Gudron, Italis, Catrame, Inventum Georgii Berklei ex Diario univerſali, ſæculi XVIII. 8. Novemb. 1746. Hagæ Comitum edito. Commendatur a Berkleio ut remedium fere univerſale.

Aquæductus, ὑδροχόη, proprie ſignificat canales & fiſtulas, per quas aquæ vel de ſcaturigine & fonte, vel ex rivis ad alia loca commode feruntur. Tales plerumque lignei hodieque parantur, aliquando & ex metallis fiunt, quamvis Langius plumbeos *aquæductus* merito improbet *l.* 1. *Ep.* 44. *circa fin.* Tropice Fallopius *aquæ ductum* vocavit canalem quendam oſſeum in oſſe petroſo ad auditum ſpe-

ſpectante, qui alias *meatus cæcus*, (quod tamen epitheton rejicit dictus autor in *Obſ. Anat. Tom.* I. *Oper. p. m.* 306. & 406.) aliis *cochlearis*, vel *capreolaris* dicitur, & deſcribitur etiam a Barthol. *libell.* 4. *An. c.* 6. *p.* 714.

Aqualiculus, ἐπίσειον, ἐπίσιον, qui & *pubes* nonnullis dicitur, eſt ea trunci pars, in quam thorax finitur, ubi & maſculorum pudenda conſtituta ſunt, quin & fœminarum ad femoris utriuſque exortum, ut ſub hoc occultentur. Gal. *Introduct. c.* 10. Vide *Hypogaſtrium*.

Aquarius, id eſt, ferrum. Rul. & Iohnſ.

Aquaſter, Paracelſo *viſio* quædam eſt, repræſentans rem aliquam, quæ re ipſa non eſt, *l.* 1. *de vit. long. c.* 3. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Aquatias, & ſuperlat. *aquatiſſimum*, Scrib. Larg. *n.* 42. 26. Rhod. *in Lex. Scrib.*

Aquatile, *Aquaticum*, ἔνυδρον, de animalibus dicitur, quæ in aquis vivunt, generantur, aut degunt. Gal. *l.* 3. *de alim. fac. c.* 24.

Aquatum, ὑδαρές, vide *Aqueum*, idem, quod dilutum. Uſurpatur & in comparativo. *Aquatum* ovorum idem eſt, quod grando vel chalazium: vide *Chalaza*. Legitur apud M. A. Severinum *Chirurg. effic. l.* 1. *Part.* 2. *c.* 67. notante Velſchio *in Sylloge Obſervationum ad Marcell. Cumani Obſ.* LIX. *p.* 71.

Aqueum medicamentum, ὑδάτινον φάρμακον, dicebatur olim, quod ad oculorum affectus adhibebatur. Gal. *c.* 4. *in* 6. *Epid. t.* 19. dicitur alias *collyrium liquidum*. *Aquea* etiam dicuntur ſimplicia, malva, blitum, atriplex &c. *de attenuant. diæt. c.* 2.

* *Aqueus humor oculi*, *albugineus*, rectius *albumineus*, quia albumini ovi reſpondet. ὑγρὸν ὑδατοειδὴς, Gal. *l.* 1. *de cauſ. ſympl. c.* 2. ἢ ᾠοειδὴς, Aet. *l.* 7. *c.* 1. eſt materia fluida, paulo tamen craſſior, quam aqua, anguſtiis illis, quæ intra corneam prominentem & tunicam aranearn ciliareque ligamentum relinquitur, comprehenſa, humoremque cryſtallinum anterius alluens, ſpecierum viſivarum refractionem, uſque ad pupillam continuans, vicinas partes ab exſiccatione defendens, aliosque uſus ad viſionem neceſſarios præſtans de quibus legantur anatomici, & inter hos Aquapend. *de Viſione c.* 5. Plemb. *Ophthalmogr. l. d. c.* 16.

Aquiductus, ὑδραγωγός, vide *Hydragogos*. Latinum legitur apud Cæl. Aurelian. *de Tard. paſſ. l.* 3. *c.* 3.

Aquila, ἀετός, proprie & communiter ſignificat avem majorem, & reginam inter volatilia, cujus deſcriptionem, ſpecies, & uſum vide apud Aldrovand. *l.* 1. & 2. *Ornitholog.*

Ejus anatome ab Olao Borrichio facta & deſcripta legitur *in Actis Hafnienſ. Vol.* I. *Obſ.* 2. *p.* 6. *ſeq.* & muſculorum hujus hiſtoria a Nic. Stenone communicata *Vol.* II. *Obſ.* 127. *p.* 320. Tropice & ænigmatice in chemia varia ſignificat. Inter alia potiſſimum denotat *mercurium philoſophorum* vel *metallorum*, id eſt, metallum in primam ſui materiam redactum, uti patet ex Ruland. & Iohnſ. *in Lex.* Sumitur & pro *ſale ammoniaco*, Hoffm. *Clav. Schrod. p.* 4. Ita *aquila alba* dicitur, quod ex *ſale ammoniaco* & communi ſublimato paratur, *Lib. S. A. Ch. l.* 8. *c.* 39. nec non in confectione lapidis philoſ. ſpirituale & cryſtallinum ſublimatum, cujus gluten eſt vera *aqua mercurialis*; *Apoc. Herm. Part. poſt. c.* 2. *Aquilæ lachrima* appellatur liquor ex dicto ſale modo volatili, modo fixo concinnatus. *S. A. Ch. l.* 4. *c.* 18. *Aquila cæleſtis* admirandarum virtutum, & panacea omnibus morbis profligandis apta (ſi diis placet) ex mercurio eſſentificato paratur, *l.* 6. *c.* 19. *Aquila nigra* dicitur ſpiritus cadmiæ venenatæ, quem cobaltum dicunt, quam nonnulli credunt, eſſe materiam mercurii philoſophorum, *l.* 7. *c.* 18. *Aquila veneris* eſt, quæ fit ex croco facto ex ærugine in reverberio vel cæmento, junctoque ſale ammoniaco ſepties ſublimato, *l.* 3. *c.* 8. Sic & plures aliæ appellationes apud eundem occurrunt, v. g. *aquila rubra ſalutifera*, *vitriolata*, *expanſa*, *fixa*, *hæmatina*, *præcipitata*, *volans* &c. quæ ibi videantur. *Aquila volans per aerem*, & *bufo gradiens per terram* quale ſit magiſterium, vide *in Roſar. abbreviat. Tract.* 5. *Th. Chym. Vol.* III. *p.* 679. Lapis quoque philoſ. hoc nomine venit apud Lagn. *Harm. Chym. Vol.* IV. *p.* 727. *Aquila* quoque piſcem marinum denotat in cœnoſis locis degentem, monſtroſum & palato ingratum, quin & plebi exoſum, cujus deſcriptionem vide apud Aldrov. *l.* 3. *de piſc. c.* 48. *De aquila* ſolari magnetica admiranda in nuptiis imperatoris & imperatricis celebratis Paſſaviæ 1646. a Chriſtoph. Adolpho Balduino facta & ab eodem deſcripta vide ejus *Hermetem curioſum* invento & experimento primo.

Aquilo, vide *Boreas*.

Aquoſa urina, quæ & *cruda* dicitur. Vide *Urina*.

Aquoſus hydrops. Vide *Aſcites*.

Aquula, vide *Hydatis*.

Ara parva, βωμὸς μικρὸς, dicebatur ſpecies faſciæ quædam & deligationis elegantioris Soſtrato tributæ, apud Gal. *de faſciis n.* 96.

Arabicus lapis, ἀραβικὸς λίθος, eſt marmor album in Arabia repertum, maculoſo ebori ſimile;

mile ; unde *gemma Arabica*, quæ ; ut Plin. ſcribit *l.37.H.N. cap.*10. ebori ſimillima eſt, & hoc videretur, niſi abnueret duritia, Georg. Agricol. *l.7. de nat. foſſil. p. m.* 310. Elephanti ſimilis ; deficcantis abſtergentiſque facultatis eſt. Gal. *l. 9. de Sim. Fac.* §. *b. t.* Hinc tritus illitu hæmorroides exſiccat, caniſque ejus dentifricio optimus eſt, Gorr. *in def. p.*48. Videtur proxime accedere ad naturam alabaſtri. Plin. *l.36. c.8. Arabicæ* quoque vocantur pilulæ quædam, quarum deſcriptio in diſpenſatoriis Norinbergenſi, Auguſtano, Londinenſi habetur.

Arachne, ἀράχνη, vide *Aranea*.

Arachnoides, ἀραχνοειδὴς, vide *Aranea Tunica*.

Arados, ἄραδος, Hippocrati ſignificat *perturbationem humorum*, quæ fit ab inordinata & tumultuaria fermentatione colliquativa ; qualis v. g. oritur in ventriculo ex diverſis facultate cibariis 1. *de R. V. I. A. t.* 18. & *ſ.* 4. *t.* 94. item ex purgantibus etiam mitioribus, *l.* 4. *de Morb.* XXX. 4. ad quem locum vide *Diſp. noſtram* I. *de Remor.* & *Imped. Purgant. c.* 34. *ſeq.* Extenditur etiam ad perturbationem, quæ in quavis corporis parte ſentitur, *de cap. vuln.* XXII. 1. Habetur pro effectu calidi excedentis. Jung. Foeſ. *Oec. p.* 88.

Aræon, *Aræoticon*, ἀραιὸν, ἀραιωτικὸν, vide *Rarum*, *Rarefaciens*.

Aræoſyncritos, ἀραιοσύγκριτος, dicitur homo rara corporis miſtura & compage præditus. Gal. *l.6. de ſan. tu. c.*5.

Aranea, vel *Araneus*, ἀράχνης, ἀράχνη, φαλάγγιον, (quamvis in fœminino potius *telam aranei* ſignificet) eſt inſectum venenatum, puncturis ſuis nocens, cujus prolixiorem deſcriptionem legere licet apud Aldrov. *de Inſect. l.*5. *c.*12. Veneni naturam & ſymptomata deſcripſit Sennert. *l. 6. M. Pr. Part.* 8. *c.*24. Verum non ſolum in Medicina conſideratur, ut noxium quid morſu ſuo, contra quem cum admiratione prædicat trifolium Gal. *de Ter. ad Piſon. c.* 4. ſed etiam ut utile medicamentum, quatenus pulſibus & temporibus applicatum febriles paroxyſmos arcere dicitur, (hinc eſt laudatiſſimum emplaſtrum antifebrile Strobelbergeri) aut amuleti inſtar appenſum, icterum curare creditur. In ſpecie tela aranei vulneraria habetur, & inflammationes ſedans, Gal. *l. XI. de Si. Fac.* Schrod. *l.* 5. *Phar. c.* 4. §. 98. Fr. Hoffm. *in Clav. ad h. l.* Ova quoque *araneorum* unguento Nardino miſta contra dolorem dentium ab Archigene commendata leguntur apud Gal. *l.* 5. *de C. M. S. L. c.* 9. Quæ de lapide *araneorum* vulgo perhibentur, merito inter fabulas & nugas referuntur a D. Simone Pauli, *Quadripart. cl.* 2. Succus e telis *aranearum* combuſtis commendatur ad verrucas, callos &c. Libav *Synt. Ch. T.* 1. *l.*8. *c.*12.

Aranea Tunica vel *Araneoſa*, ἀραχνοειδὴς, eſt oculi tunica propria, quæ cum retina perfectam ſphæram efficit, inveſtiens humorem cryſtallinum, ſcil. anterius ad modum telæ araneæ ſubtilis, ne impediat lumen ad humores. Gal. *de Anat. vivor.* Linden. *in Phyſiolog. Med. l.*2. *c.*10, *art.*7. etiam vitream tunicam a Ruffo *araneoſam* appellari, oſtendit e verbis *l.*2. *c.*3.

Araneoſus pulſus, ἀραχνοειδὴς σφυγμὸς, legitur apud Gal. *in def. med.* qui adeo parvus, velut brevi auræ agitatu moveatur. Et ἀραχνώδεις οὖρον, *araneoſa* urina, legitur apud Hip. *Coac. t.* 582.

Arbor Dianæ five Philoſophica dicitur modus ille cryſtallifationis, quando aqua fortis mercurio & argento incorporata in aquam effuſa in fruticem quaſi ſe explicat, frondes, folia, fructus &c. exhibentem, eſtque nihil aliud, quam fluor nitri metallo & mercurio accreſcens. D. D. Bohn. *Diſſ. Chym. Phyſ.* II. §. 6. *Arbor* Philoſophorum, Chemicis quibuſdam etiam vocatur proceſſus quidam, qui ex mercurio revivificato paratur. Dicitur quoque *Arbor* Hermetis.

Arbor maris, eſt *corallum*, quod fruticis inſtar in mari creſcat vegetetque. Dorn. *in Dict. Paracelſ.* Rul. & Iohnſ.

Arbor pyramea. Quint. Seren. *c.* 28. Morus, ſub qua Pyramus adoleſcens Memphiticus, Thisbes amore flagrans, ſemet interfecit, autor. Ovid. 4. *Metamorph.* Hamelberg. *in c. l.*

Arbor vitæ, cujus meminit Helmont. peculiari tractatu, h. t. & intelligit tale remedium, cujus beneficio vita prorogari poſſet, vires lapſas recreando, detinendoque vitam aliquo uſque a fluxu. Et tale credit præbere cedrum ejuſque lignum, cujus præparandi modum ibidem monſtrat. Nos permittimus ſuo quemque abundare ſenſu.

Arbores, eſt *cutis plana defœdatio* morboſa, neque ulla eſt in principio exulceratio, ſed in proceſſu temporis. Idem, quod *Morphea*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Arbyla, ἀρβύλη, dicitur Hippocrati genus calceorum, quod exacte pedes integros uſque ad malleolos conſtringit & munit. Hinc etiam πηλοπατίδες, quaſi *luticalcæ*, quod iis aptiſſime lutum calcari queat. Meminit horum calceorum, 4. *de artic. t.* 13. Latin. *Perones* vel *Socci* etiam dicuntur. Foeſ. *Oec. p.* 89.

Arca

Arca Arcanorum dicitur *mercurius philoſophorum*, in quo duo, tria, quatuor latent, idque agente artifice cum naturæ rerum diſpoſitione. Libav. *S. A. Ch. l.7.c.27.*

Arcanum,) Græce dici poteſt ἀπόῤῥητον, ἀπόκρυφον, μυστήριον,) eſt genus remedii, cujus modus præparandi ſingularis, vel efficacia abſtruſior relinquitur ne vileſcat. Paracelſus deſcripſit, quod ſit principale aliquod medium, quod per experientiam inveſtigari debet, *de Therm. Pipær. c.4.* Hujuſmodi *arcanis* excogitandis & fingendis nimiam hodieque adhuc impendunt operam Chemiatri, plus tribuentes experientiæ fallaci licet, quam rationi demonſtrativæ. Rectiſſime vero Capivaccius verum artis medicæ *arcanum* dixit indicationem. Vide *Dogm. noſtra P. IV. cap.1.d.3.* De *arcanis* Paracelſi legatur Helmont. *tr.h.tit.* Alia *arcana*, vel ſecreta detecta vide ſis apud Libav. Schrod. Rolf. & *in Theatr. Chimici Voluminibus pene omnibus*, & loca quære in indice. *Arcanum* eſt res ſecreta, incorporalis atque immortalis, quæ ab homine cognoſci non poteſt, niſi per experientiam. Eſt enim virtus cujuſque rei, quæ millieſies plus operatur, quam res ipſa. *Arcanum materiale* eſt extractum ſpecificum materiæ corporis vicinius. Cum autem materia corporum miſtorum ſit ex duplici elemento, humido ſcil. & ſicco, (Aer enim & ignis formalia potius ſunt, & efficientem habent rationem:) itaque & hoc *arcanum* æmulans ipſorum conditio eſt duplex: *Aqua ſtillatitia* & *coagulum ſpecificum*. *Arcanum ſpecificum* eſt extractum naturæ interioris, cujuſque ſpeciei ſubſtantiam referens propius, ut in illa agnoſci queat. Itaque & ea induſtria elaborandum eſt, ne craſis ſubſtantialis pereat. Inde enim ſpecificum dicitur, & diſſentit ab *eſſentia quinta*, quæ propter ſummam ſubtilitatem nobilitatemque videtur pene a ſua ſpecie ad æthereorum claſſem defeciſſe. At *arcanum ſpecificum* miſtorum ſubſtantiam formamque & differentiam ſpecificam ex corpore penetrali productum exhibet propinquius: Eſtque duplex: unum *formalius* eſt, & vocatur *aſtrale*: alterum *materialius*. Hæc Dorn. Rul. & Iohnſ. Hodieque duo medicamenta præcipue hoc nomine ſpecioſo exornata uſum retinuerunt, videlicet *arcanum* duplicatum Minſichti & *arcanum* corallinum; quamvis prius rite præparatum multo ſit ſecurioris uſus, poſteriori, modo inter alia & cautela obſervetur a D. D. Wedelio inculcata *Pharm. I. A. R. l.1.ſ.4.c.4.p.51.* De *arcano corallino* ejuſque variis præparationibus juxta Marggrav. *in Collect. Leid.* & juxta Febure videatur Iunken *Lex. Chymico-Pharm. P. I. p.39.40.*

Arceo, ἀρκέω, ſufficio, vel potius imperſonaliter ἀρκεῖ, ſatis eſt, *ſufficit*, aliis confert. Apud Hipp. occurrit ſæpius 2. *de artic. t.43. ſ.3.t.64.t.52.53.l.1. de morb.IV.* 14.

Archæus, ἀρχαῖος, vetus, antiquus, priſtinus. Vel dicitur de tota medicina veteri, Hippocr. integrum ſcripſit librum περὶ ἀρχαίης ἰατρικῆς; Vel de naturali ſtatu, qui fuit ante morbum, *l.1. de morb. XXXIII.* 5. *l. de Steril. XXIV.* 20. Vel in ſpecie de ſitu vel ſede naturali alicujus membri vel oſſis, 1. *de artic. 62. ſ. 2. t. 46. ſ. 4. t. 45. & 57. c.3. de fract. t.63.* *Archæus* etiam ſcribitur pro *Archeus*, de quo p.p. Rul.

Archaltes, (Rul. *Archates*) eſt Paracelſo terræ fundamentum ſive columna, quod a ſuis conſortibus ſuſtentari non videatur, ſed ab alio magnali & arcano Dei videlicet, hoc ipſum *archaltem* vocat. Dorn. *in Diction. Par.* Rul. & Iohnſon. *in Lex.*

Arche, ἀρχή, vide *Principium*. *Initium*.

Archegonos, ἀρχήγονος, vide *Primigenius*.

Archelogia, ἀρχηλογία, medica vocatur tractatio thematica de ratione & experientia abſtracte conſiderata, & ſecundum omnes medicinæ partes diducta, eſtque norma univerſa medicinæ, protomathia, primæ concluſiones & cauſſæ omnium medicorum dogmatum, prout deſcripſit D. Gothofred. Schultzius, Medicus Islebenſis *in præfat. ad Diſſert. de Tinctura Bezoardica D. I. Michaelis p.m.30.*

Archenda dicitur pulvis paratus ex foliis liguſtri Ægyptii, Alcanna vel Elharmæ Ægyptii dicti, quo pedes poſt balneum emplaſtrabant illi populi, & mire commendabatur contra nimiam humiditatem & fœtorem imbecillitatemque pedum vi adſtrictoria & roborante. Proſp. Alpin. *l. 3. de medicin. Ægyptior. l. 3. c. 18. p. m. 113. b.*

Archeus, vocabulum eſt Helmontio frequentiſſimum, denotans vel cauſſam efficientem internam totius mundi, unde univerſalis *Archeus* influus eidem dicitur, *tr. Archeus faber.* §. 8. Fortaſſis eſt anima mundi aut æther, aut ſpiritus æthereus modernorum: vel particula ſingulorum corporum naturalium, præſertim animatorum. Hic ſecundum illius hypotheſin conſtat ex connexione vitalis auræ, velut materiæ, cum imagine ſeminali, quæ eſt interior nucleus ſpiritualis, fœcunditatem ſeminis continens, §. 4. Hic eſt generationis faber ac rector, ſeipſum veſtiens corporali amictu. Præſes etiam manet, curator, rectorque internus finium in obitum uſque §.

6. & 7. An non hæc plane coincidunt cum δυνάμει πλαστικῇ, ſive virtute plaſtica philoſophorum veterum Græcorum? Cſoner, ſi placet, ad C.Hoffm. *de gener. hom. l.2. cap.1.* Quomodo Joh. Marc. *Archeum* deſcripſit ab Helmontio in quibuſdam recedens, *in Philoſ.V. Reſt. P.IV. ſect.2. ſubſect.2.* non videntur vere realia, ſed potius abſtractivi mentis conceptus & notiones parum uſus obtinentes in arte noſtra. Ab hoc *Archeo* corrupto per varias ideas *archeales* dictas provenire quamplurimos morbos, propterea etiam ab illo *archeales* dictos, demonſtrare conatur tr. *de Ideis morboſis, & morbis archealibus.* Contra *Archeum* exorbitantem vel deficientem egregie diſſeruit Petrus Guiſſonius *in Epiſtolica diſſertatione de tribus principiis annexa Petri Poterii operibus medicis Part.III. p. 20. ſeqq. Archeus* Paracelſi & ἐνορμῶν Hippocratis ſunt idem. Guil. Thomſon in *explicatione terminorum artis præmiſſa acui ejus magneticæ.* Dornæus, Rul. & Iohnſ. ita deſcripſerunt: *Archeus* eſt ſummus exaltatus & inviſibilis ſpiritus, qui ſeparatur a corporibus, exaltatur & aſcendit: occulta naturæ virtus, generalis omnibus, artifex & medicus. Item archiatros, ſupremus naturæ medicus, qui rei cuique ſuum *Archeum* peculiarem & membro cuilibet occulte per aerem diſtribuit: item *Archeus* primus in natura vis eſt occultiſſima, res omnes producens ex Iliaſte divina virtute nimirum ſuffulta dumtaxat. Vel *Archeus* ſpecies inviſibilis eſt, oberrans, & ſe a corporibus ſeparans, medicis vis atque virtus naturæ. Dicitur & mineralium diſpenſator a Dorneo *Genealog. miner. cap.8. in Th. Chym. Vol.I. p. 576.*

Archiater, ἀρχιατρὸς, in duplici ſignificatione ſumitur. Primo pro principis alicujus, aut imperatoris, regis &c. medico, quam acceptionem defendit Hier. Mercurial. *l.4. V.L. c.1.* Deinde pro primario inter medicos alicujus collegii, qualis eſſe ſolet, qui vel Decani officio fungitur, vel Senior vocatur. Et hanc ſignificationem præ priori tuetur C. Hoffm. *l.5. V. L. c. 27.* quamvis hodieque ſint, qui affectent hunc titulum ſecundum utramque ſignificationem, ſibimetipſis arroganter attribuentes. *Comes archiatrorum* olim dicebatur, cui delegata fuit poteſtas arbitrandi in arte egregia, & cæterorum *archiatrorum* vel collegarum dirimendi conflictus, C. Hoffm. *d. l. Archiater* etiam myſtice dicitur Archeus, de quo p. a.

Archidoxis, hoc vocabulo inſcribitur ſcriptum quoddam Paracelſi chymicum, quod magicum appellat Libav. *in Exam. Philoſ. nov.* Continet libros novem, in quibus extractiones & ſeparationes virtutum ab invalido declarantur. Valentin. de Rhetiis *ad Lectorem.*

Archimagia, *Chymica*, dicitur ars conficiendi aurum vel argentum, quæ meretur titulum *artis ſupernaturalis & metaphyſicæ*, apud Menens *tr. Aurei Veller. l.1. c. 4. in Theatr. Chym. Vol. V. p.255.*

Archimia differt ab *Alchimia*, diciturque in ſpecie ars tranſmutationis metallorum imperfectiorum in perfectiora. Libav. *Alchym. Pharmac. præfat. T. II. oper. p.22.*

Archos, ἀρχὸς, vide *Anus.*

Arcos, eſt æs uſtum, Aycophes, Azaphora Rul. *in Lex.*

Arctatio, ξυμ-vel συμπίλησις, idem, quod *conſtipatio.* In ſpecie de inteſtinis dicitur, ex inflammatione conſtipatis. Confer. ad Linden. *Ex. IV. §. 25.* Eſt ſpecies *anguſtationis* meatuum, de qua ſupra. Accipitur etiam ſpecialiter de anguſtia genitalis muliebris, ſive vulvæ, præternaturali. P. Zacchia *quæſt. Medic. Legal. l.3. tit.1. quæſt.8. num. 27.* Dicitur etiam *arctitudo.* Eſt aliquando per ſectionem medicabilis. Id. *l.10. Deciſ. 40. num.12. & Deciſ.48. n.16. 17. Arctata* pars quoque dicitur per chirurgiam, v.g. fibulas conjunctas Scrib. Larg. *n.206.*

Arctos, ἄρκτος, vide *Urſa.*

Arcualia oſſa dicuntur aliis *oſſa ſincipitis*, aliis *oſſa temporum*, notante Barthol. *An. libell. 4. c. 6. p. 707. 718. Arcualis ſutura* i. e. coronalis.

Arcuatio vocatur a quibuſdam *gibboſitas anterior*, quando accidit cum communitate oſſium *caſſi* i.e. *ſterni.* Avicen. *l.3. fen.21. tr. c.12.*

Arcuatus morbus, *Arquatus*, vide *Icterus.*

Ardas, *Ardalos*, ἄρδας, ἄρδαλος, *ſordes*, inquinamentum, idem, quod ῥύπος ἢ μολυσμὸς, a verbo ἀρδαλῶσαι, *inquinare*, quo uſus Hippocr. *l. de nat. mul.* LXII. 6. *l.* 1. *de morb. mul.* XXXVI. 4.

Ardea, ἐρωδιὸς, eſt ſpecies avis aquaticæ, fiſſipedis, cujus deſcriptionem, differentias, uſum in cibis, & medicina legere licet apud Aldrov. *l. 20. Ornithol. c. 8. ſeqq.* Bruyerin. *de re cibar. l.15. c. 66.* Schroder. *l.5. cl.2. n.47.* alioſque. Piſciculenti aliquid ſubolere guſtatu, ſcribit Jul. Alexandr. *l.13. ſal. c.4.*

Ardens febris, vide *Febris*, *Cauſus.*

Ardentia ſunt, quæ in cibum & potum non aſſumta ſunt uſtionibus obnoxia natura propria, ut iſta, carabe, terebinthina, gagates, & ſimilia. Dom. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Ardo, ἄρδω, ſignificat *irrigo*, *adaquo.* Legitur

tur apud Hipp. *l. de L. I. H.* II. 4. VI. 7. XIV. 11. XVIII. 14. *l. de Carnibus vel principiis* XIII. 5. *l. 2. de diæt.* XXXII. 11. 17. *l. de Cord. V.* 13. vide Foeſ. *Oec. p.* 91.

Ardor, καῦμα, vide *Æſtus*. *Ardor ſtomachi*, vel *ventriculi* eſt ſpecies cardialgiæ, quando ardens dolor in ventriculo ejuſque orificio ſiniſtro & gula percipitur a particularum bilioſarum cum acido-acribus efferveſcentia fibras & nervoſas partes lancinante. Gr. καύσωμα τῦ ϛομάχυ dici ſcribit Senn. *Med. Pr. l.* 3. *P.* 1. *ſ.* 2. *c.* 16.

Ardor urinæ, vide *Dyſuria*.

Ardoſia Anglis vocatur lapis quidam commodus ad tegendas domos, de cujus varietate & utilitate cum ſumtuum computatione legi poſſunt ſpeculationes Sam. Colepres in Oldenburg. *Act. Philoſ. A.* 1669. *menſ. Auguſto*.

Area dicitur *maſſa fodinarum*, ſive locus, ubi metalla effodiuntur, Rul. *in Lex.* In foro medico pathologico ſpecies eſt *alopeciæ*. Vide ſupra *Alopecia*.

Arefactio, ξύρανσις, idem, quod *exſiccatio* fortior; eſtque ſpecies quædam præparationis medicamentorum humiditate quadam ſcatentium, ut in pollinem vel pulverem redigi queant. Ita coagulum hinnuli cervei *arefacere* juſſit in loco, ubi neque ſol, neque luna accedere poterit, Scrib. Larg. *comp.* 13. Vide & *n.* 60. 92. 123. 127. Rhod. *in Lex. Scrib. Arefactio* ſumitur etiam pathologice pro aridura ab Hartman. *in Prax. Chymiatrica* pro conſumatione infantium.

Aregon, ἀρηγὸν, epitheton eſt unguenti cujuſdam pretioſi, cujus deſcriptio in Diſpenſatoriis occurrit. Dicitur qſ. *Auxiliare*.

Aremaros, idem, quod *Cinabaris*, vel *Cinabrium*. Rul. *in Lex.*

Arena, *Arenula*, ψάμμος, ψάμμιον, alias *ſabulum*, antiquis harena, eſt materia ſicca, minutiſſimis granulis conſtans, varii coloris, rubra, flava, candicans, e portionibus ſalinis lixivioſis, & fœculentiis tartareis invicem coagulatis genita, quandoque materiam calculi renum, vel veſicæ, præbens, quandoque etiam ſtatim e ſero pertranſeunte abluta & excreta: unde *urina arenoſa*, ψαμμῶδες ὖρον, appellatur, & tales ægri *arenoſi* vel *arenuloſi*, Hor. Aug. *l.* 12. *Epiſt.* & *Conſ. Med. ep.* 1. Vide Thom. Willis *Exerc. de Urin. c.* 5. Fr. Sylvius *l.* 1. *Pr. Med. c.* 55. §. 44. generationis *arenarum* cauſſam in læſas a frigore externo glandulas conglobatas, & longum in dorſo decubitum refert. Verum præſtitiſſet, ſi rem clarius expoſuiſſet. *Arenas* rubras ſignum eſſe doloris nephritici conſtat ex Hipp. 6. *Epid. ſ.* 1.

t. 5. etiam calculi veſicæ, ex 4. *aph.* Confer. ad Dietherich. 79. *Iatr. num.* 939. *Arenæ* ſpecies recenſet Ruland. *in Lexic.* quales ſunt: Vilis, foſſilis, candida, metallica, ſabulum, rubra, cinerea &c.

Arenamen, eſt *bolus Armenus*. Ruland. Iohnſ. Dicitur & *Arenarmei*.

Arenatio, idem, quod *ſaburratio*, eſt remedium externum ſimile pene illutationi, ægrotantibus maxime utile, quando calentiſſima arena e mari vel deficiente illa e fluvio corpori ægrotantis confertim ſuperingeritur, loci recubitu aſſidue permutato. Andr. Baccius *de Therm. l.* 2. *c.* 17. *p. m.* 118.

Areola in anatomicis vocatur circulus papillam ambiens in virginibus pallidior, in prægnantibus & lactantibus fuſca, in vetulis fere nigricans. Barthol. *Anat. l.* 2. *c.* 1. Bidloo *Anat. Tab.* XIX. *fig.* 3. & 5.

Ares, vocabulum eſt a Paracelſo fictum, quo exprimi aut denotari debet occultus diſpenſator in tribus principiis, unde ſingula conſtant, qui rebus omnibus formam & ſubſtantiam cuique ſuam peculiariter diſponit, ut propriam & non alienam induant naturam. Notanda igitur inter hæc tria pulcherrime ordinata divinitus in natura differentia, ut pro ſcholarum conſuetudine loquar. *Iliaſtes* eſt generis generaliſſimi ſubſtantia, conſiſtens in prima rerum omnium univerſali materia. Hanc in tria genera primum diſponit, videlicet in ſulphur, mercurium, & ſal, primus naturæ diſpenſator *Archeus*, indeque res producit omnes in proxima ſua genera. Tandem accedit *Ares*, alter naturæ diſpenſator, ex generibus formas producens, & ſpecies in individua. Dorn. Rul & Iohnſ. *in Lex.* Diſtinguitur *Ares* a Paracelſ. in *archeicum*, quod naturale, & *chymicum*, quod artificiale. Huc pertinet & *meloſinicum*, tranſmutationis principium, quod & *ſalamandrina eſſentia* dicitur, quale lapidi philoſophorum attribuitur, *l.* 3. *de vit. long. c.* 12. & *l.* 4. *c.* 6. De *Are* vide etiam ap. eund. *l.* 2. *de Gradib.* ſive *Theſſal. ſecund. c.* 2. *Ares* ἄρης alias Græce *Martem* ſignificat. Vide *Mars*.

Arete, ἀρετὴ, *virtus*, idem, quod vigor; de corporis vigore uſurpat Hipp. *l.* 2. *Prorrhet.* XXIII. 10. Vide *Virtus*.

* *Aretalogus* eſt, qui de ſuis virtutibus prædicat, ex ἀρετὴ, & λόγος. Apud Aſtruc idem eſt ac arcanorum medicorum inventor, fautor, & diribitor; quibus minime credendum eſſe ait. lib. 4. c. 12. de morb. ven.

Arſar, id eſt, *Arſenicum*. Dicitur & Arſag, Rul. & Johnſ.

Argemon, *Argema*, ἄργεμον ἢ ἄργεμα, dici-

tur ulcuſculum oculi, quod in iridis circulo naſcitur, partem quidem aliquam candidi, partem etiam nigri comprehendens. Id extra quidem iridem rubicundum, intra vero candidum apparet. Per ipſum tunica uniformis aliquando procidit, ſi profundius ſordidiuſque evaſerit; quo vitio qui laborant, ἐπαργέμους vocat Galenus. Video Foeſ. *Oec. p.* 90. Deſcribit perfecte ex Hippocrate Erotianus.

* *Argemone*, ἀργεμώνη, herba ſic dicta, quod argema & nubeculas in oculo ſanare dicitur. Dioſc. 2. 208. Plin. & alii Bot.

Argenti ſpuma vel flos, ἀργύρου ἄνθος, dicitur, quo utitur Hippocrates ad uteri ulcera cum vino & aqua ſubluenda, *l. de nat. mul. XXIX.* 146. Argenti ſpuma alia dicitur *lithargyrum*, de quo infra.

Argentum, ἄργυρον, ἀργυρον, eſt metallum nobile, candidum, auro tamen imperfectius, Schroder *l.* 3. *Pharm. c.* 10. Fr. Hoffm. *in Clavi ad h. l.* A chymicis *luna* dicitur, hocque ſigno ☽ indigitatur. *Argentum* inveniſſe Erichthonium Athenienſem e Plin. *H. N. l. VII. c.* 56. Hygino *fab.* 274. notavit Th. Janſ. ab Almeloveen *Rer. Inv. Onom. p.* 5. De hujus ſpecifica virtute cephalica corroborandi cerebrum, ſpiritus animales reficiendo & irradiando, præſtat judicium noſtrum ſuſpendere, quam graviſſimæ huic controverſiæ inter celeberrimos medicos ægitatæ ſeſe implicare; præſertim cum ipſi peritiſſimi chymiatri dubitent, an poſſibilis vera ſolutio *auri* & *argenti*, ita, ut a calore noſtro actuari, & in uſum converti queat. De *argento foliato* idem locum habet judicium, quod de *auri* foliis ſive laminis, de quo infra *aurum*. *Argentum metallum* proximum poſt aurum, album albedine pura, mundum, durum, ſonans; cujus tinctura alba eſt, ex *argento* vivo puro fere fixo, claro, albo, & tali de ſulphure mundo, fixo, albo, claro, quod cecidit ſuper ſubſtantiam argenti vivi, dicit ei pauca fixatio, color & pondus. Eſt quaſi filia naturæ proponentis aurum, coeunte argento vivo & ſulphure albo, non urente. Habetur triplex: 1. *Foſſile purum*, ſine opificio fornacum, & plerumque parumper ſaxi adhæreſcens: 2. *Rude foſſile*, varii coloris, rubri, plumbei, nigri, purpurei, cinerei, ruffi: & 3. *Artificiale*, quod excoquitur ex metallis & mineralibus; de quibus & pluribus aliis huc pertinentibus prolixius egit. Ruland. *in Lexic. Chym.* Inquiri etiam poſſunt *Indices Voluminum VI. Theatri Chymici*, ubi multa reperies de *argento*, quæ omnia huc inſerere inſtituti non permittit ratio. *Argenti recrementum* dicitur *ſcoria*, ἕλκυσμα Græce. Vide *Helcyſma*. Chymici multa jactitarunt de tinctura *lunæ* vel *argenti* cœrulea, ſed eam alii cautiores ſuſpectam reddiderunt, imo D. Olaus Borrichius negare non dubitavit *argentum* puriſſimum præbere cœruleam tincturam, quemadmodum legitur *in act. Hafn. Vol. I. Obſ.* 68. *p.* 129.

Argentum fugitivum, idem quod Mercurius.

Argentum Vivum, vide *Hydrargyros*.

Arges, *Argas*, ἄργης, ἀργῆς, Dorn. eſt nomen ſerpentis, qualis juveni cuidam in os ingreſſus legitur, mortem cum convulſionibus inferens, apud Hippocr. *l.* 5. *Epid. XXXII.* 6. 7. *ſeqq.*

Argilla, ἄργιλος, terra eſt candida, unde & *creta figularis* dicitur, friabilis, & pinguitudinis expers, *l.* 9. *de Sim. Fac.* Accipitur vero quandoque latius varii coloris ſpecies comprehendens, ut nigram, luteam, pumiceam, purpuream, viridem, cœruleam, cineritiam, G. Agricol. *in Dialogo*, *qui dicitur Bermannus p.* 452. Confer. ad C. Hoffm. *Paralip. c.* 43. & Imperat. *H. N. l.* 2. *c.* 1. Adhibetur *argilla* ad perlutationem, quod Scrib. Larg. exprimit per circumdata ex *argilla*, *n.* 76. & 122. *Argillarum* varia genera recenſet Rul. *in Lex.*

Argiſtata, id eſt, *incerata*. Rul. & Johnſ.

Argos, ἀργός, *inelaboratum*, crudum ſignificat, aut nondum præparatum. Legitur de tritico apud Hippocr. *de vet. med. XXII.* 8. Significat & *ignavum*, ocioſum; unde ἀργία, quaſi ἀεργία, ocium, deſidia, *pigritia*, quæ etiam noxia, & cauſſa morborum, *l.* 5. *de ſan. tu c.* 11.

Argyritis terra, ἀργυρῖτις γῆ, quæ ex argenti metallis ſumta pluribus parvis terræ particulis plures parvas argenti miſtas habet particulas, Gal. *d. l.* Eſt etiam *Argyritis* ſpecies quædam lithargyri, ſive ſpumæ argenti, ſic dicta vel a materia, quod ex argento, hoc eſt, miſtura plumbi & argenti fieret, ut ſcribit Plin. *l.* 33. *H. N. c.* 6. vel a calore tantum, quod inſtar argenti candida eſſet, ut ait Dioſcorid. *l.* 5. *c.* 102. etiamſi forte argenti nihil haberet; ſiquidem eam, quæ ex argento conficeretur, Galabritin appellari tradit. Poteſt enim illi color albus citra argenti admixtionem artificioſa coctura conciliari. Gorræus *in def.* Vide *Lithargyros*.

Argyrodamas, ἀργυροδάμας, ita dicitur talci ſpecies colore argenteo ignibus invicti, cujus laminæ tenuiſſimæ, ſi devorentur, hærent infixæ ventriculo, faucibus & gulæ, inde periculum inflammationis & ſtrangulationis. Andr. Cæſalpin. *Art. Med. l.* 3. *c.* 32. & ex hoc P. Zacch. *Quæſt. Medico-Legal. l.* 2. *tit.* 2. *q.* 4. *n.* 24.

Ar-

Argyrogonia, ἀργυρογονία, dicitur à Gaſtone Clavone *ſemen argentificum*, ex argento prius ſoluto perfecte concoctum, ſeu tinctura argentifica candidi coloris, ſicut *chryſogonia*, *ſemen aurificum*, de quo ſuo loco. Vide Apolog. Argyropœæ *in Th. Chym.Vol. II. p.*24. Jung. & *Vol.IV. p.*388.

Argyropœa, ἀργυροποιία, eſt ipſa *ars*, quæ docet modum conficiendi argentum e metallis & mineralibus imperfectioribus, non tam illa, quæ in argentifodinis exercetur, quam hæc, quam jactitant ſpagyrici ope vel lapidis philoſophici, vel mercurii philoſophorum, vel illius *ſeminis argentifici*, de quo p. a. Videantur etiam loca ibidem ' e *theatro Chym.* allegata. An fortaſſis rectius hæc dici poſſet ἀργυροφθορία, ſive ars argentum, quod jam ante in promptu fuerat, vana ſpe lucri deſtruendi, dilapidandique ? Ita quidem cenſuiſſe videtur Rolf. *Chym. l.*1. *c.*10.

Argyros, ἄργυρος, vide *Argentum*.

Argyrotrophema, ἀργυροτρόφημα, ſpecies eſt edulii e lacte confecti, ad attemperationem caloris & ſqualoris in corpore, ut eſt apud Gal. *l. de ſuccor. bon.* & *vit. c.*13.

* *Aria*, ἀρία, arbor inter eas quæ maxime ſerotino germinata florent. (Plin. l. 16. c. 25.) apud Theophr. l.3.c.6. hiſt. plant. hiemis initio fructus profert.

Arheumatiſtos, ἀῤῥευμάτιστος, eſt epitheton membrorum externorum vel artuum præſertim articulorum a *fluxionibus* arthriticis adhuc *liberorum* apud Al. Frillian. *l.*11. *c.*1. & ex hoc Schneider. *de Catarrho l.*1. *c.*2. *p.*27.

Aricymon, ἀρικύμων, dicitur fœmina, quæ cito concipit & impregnatur, fæcunda, Hipp. *de ſuperfœtat. X.* 10. 11. *l. de Sterilib. XI.* 13. Dicitur & alibi ἐνακρικύμων, *l. de A. L.* & *Aq. VIII.* 13.

Ariditas corporis, vide *Maraſmus*. Dicitur & *ariditas* ſummorum pilorum lanuginoſa ſuperficies, pulvere conſperſis adſimilis, Gr. ξηρασία, Gal. *def. med. Ariditas* quoque *linguæ* eſt ſymptoma ſuperveniens febrium, cum halitus e ſanguine in pulmones delato per aſperam arteriam effuſi eandem exſiccant. Fr. Sylv. *Pr. M. l.*1. *c.*30. §. 60.

Aridum, ξηρὸν, καρφαλέον, καπυρὸν, idem, quod *ſiccum*, de quo infra ſuo loco. De cute *arida*, cum quadam duritie, 5. *aph.*71.

Aridura eſt corporis vel membrorum omnimoda conſumtio vel conſideratio, ut vocant, Dorn. Rul. & Iohnſ. Idem quod *febris hectica*, Dolæus *Encycloped. l.*4. *c.*4. Alias hodieque nomen hoc valde uſitatum eſt, ſumiturque pro atrophia particulari vel tabe membrorum. Ita Hartman. *in Prax. Chymiatric. part. poſter. c.* 183. de *aridura* membrorum inſcripſiſſe legitur.

Aries, κριὸς, valde eſt æquivocum vocabulum; proprie vero notat *ovem marem*. Vide *Ovis*. Æquivocationem expediit Aldrov. *l.* 1. *de quadr. biſulc. c.* 8. Quo pertinet ſignificatio *cerevisiæ Vratislavienſium*, *aries* dicta, teſte Cratone, *Conſil. Med.* 169. apud Laur. Scholz.

Arigeos, ἀριγέως, i. e. *citra rigorem*, ſine rigore, Hipp. 2. *de R.V.I. A. t.*23. Foeſ. *p.* 92.

Arilla, γίγαρτον. Vide *Gigarton*.

Ariobarzanios, ἀριοβαρζάνιος, nomen eſt emplaſtri apud P. Æginet. parotidas induratas emolliens, *l.*3. *c.* 23. & *l.*7. *c.* 17.

Aris, ἄρις, iſtrumentum fabrile, aut ſcobinam fabri ſignificat. Meminit ejus Hipp. 1. *de artic. t.*61. Vide Foeſ. *Oec. p.* 93.

Ariſton, ἄριστον, *prandium*, & verbum ἀριστᾶν, *prandere* ſignificat, quo ſæpius utitur Hippoc. *de veter. medic.* Veteres *prandium* alio tempore & quidem commodiori inſtituiſſe hora, nimirum tertia ab ortu ſolis, demonſtrat Lang. *l.* 1. *Ep.* 35. *Ariſton magnum* & *parvum* vocantur medicamenta compoſita contra phthiſin, dolorem ventris, febres mixtas. Avic. *l.* 5. *ſumm.* 1. *tr.* 1.

Ariſtophaneion, ἀριστοφάνειον, nomen eſt *emplaſtri emollientis*, quod conſtat picis libris quatuor, apochymatis libris duabus, ceræ librâ una, apopanacis unica, aceti hemina, Gorr. *p.*51.

Arithmos, ἀριθμὸς, Latin. *Numerus* dicitur, vide *Numerus*. Hipp. vero differentiam *numericam* vel individualem, qua morbus a morbo diſcrepat, per hoc vocabulum determinavit, 1. *de R.V. I. A. t.*8. Vide Foeſ. *d. l.*

Arlada, *Arladar*, eſt realgar aduſtum, vel calcinatum. Laudatur a Paracelſo in ulceribus malignis, *l. de ulc. c.* 2. Meminit & Foreſtus *l.*13. *Obſerv. Med. Obſ.* 7. *ſub finem* ad polypi curationem.

Arles crudum, ſunt guttulæ cadentes in Junio, & quidem ſæpe noctu. Paracelſ. *de grad.* & *comp. l.*4. *c.*6. cum Scholiis Dorn. *in Dict. Par.*

Armarium Unguentum, vide *Hoplochriſma*.

Armatura, *Conceptus*, Arab. *Abges*, vide *Amnios*.

Arme, ἁρμὴ, a verbo ἄρω, apto, ſignificat vel in genere commiſſuram, coalitum, & corporis compagem, uti vult Erotianus, vel in ſpecie ſuturam, quales occurrunt in capite, ſicut expoſuit Gal. *in exegeſi*. Legitur vero apud Hippocr. *l. de venis XVII.* 10. quamvis Lin-

Linden. ἀρμονίας retinuerit. Foeſ. *in Oec. p.* 94.

Armena Bolus, vide *Bolus*.

Armenius lapis, ἀρμένιος λίθος, eſt lapis maculis viridibus, cæruleis, & ſubnigris relucens, ſicut *lapis Lazuli*, a quo non differt, niſi ſola maturitate: *Lazuli* enim maturior. Uterque autem in unis iiſdem ſcaptenſulis reperitur. Dicitur *Armenius*, quod olim ex Armenia ad nos translatus fuerit; hodie tamen & in Germania producitur videl. in Comitatu Tirolenſi, ut & in Lygiis ad Goldebergam. Tribuitur utrique vis purgatrix melancholiæ, & confortativa ſive cardiaca. Legantur Schroder. *l*.3. *c*.8. & 4. & Fr. Hoffman. *Clav. ad h. l.* Differentiam aliquam inter utrumque conſtituit Chiocc. *in Muſ. Calceol. ſect.* 4. *p*. 467. *ſeqq*. Uſum ad purgandum ſuſpectum merito fecit C. Hoffm. *Paral. Offic. c.* 76. Canicula Armeniæ ænigmatice dicitur de materia vel mercuriali, vel ſulphurea ad Lapid. pertinente, apud Lagneum *Harm. Chym. in Theatr. Chim. Vol.* 4. *p*. 762.

Armenos, ἄρμενος, dicitur commodus, congruus, *conveniens*. Imprimis vero τὰ ἄρμενα ſignificant apud Hippocratem ad chirurgi uſum *accommodata inſtrumenta*, aliaque neceſſaria imo omnia, quæ ad agendum ſunt commoda, *l. de iis, q. in med. f. t.* 6. Galen. *in comm. ad h. l.* Foeſ. *p*. 93. Ita etiam, quæ balneo parando neceſſaria ſunt; vocantur ἄρμενα, 3. *de R. V. I. A. t.* 44.

Armilla manus membranoſa dicitur ap. P. Barbette *Chirurg. l.* 5. *c*. 1. ligamentum illud circulare, tendines multiplices univerſæ manus circulo aliquo comprehendens in regione carpi in varia arte facile diviſibile. Ideo Linden. *Med. Phyſ. l*.2. *c*.14. *art*. 12. §. 83. duplex conſtituit: unum carpi ſuccingens, revera unicum, ſed latum, robuſtumque ſimul omnes tendines flectentium muſculorum continens; alterum, quod eſt in dorſo carpi, ex ſex inter ſe connexis, & ſingulis annuli inſtar obvolutis circa extendentium tendines.

Armoniacum, vide *Sal*.

Armoracia, radicula ſylveſtris. Dodon. *pempt.* 5. *l*. 3. *c*. 6.

Armus, ὦμος, idem quod humerus. Ita *armus vitulinus* legitur apud P. Morell. *de praeſcrib. formul. remed. ſect.* 1. *c*. 15. quod ille recipi etiam poſſit ad materiam deſtillandi inſtaurantem aquam caponis.

Armutheus lapis, corrupta voce dicitur a Nichepſo Medico *Armenius lapis*, teſte Aetio *l*. 2. *Sermon. c.* 47. & ex hoc Fallop. *tr. de metall. ſeu foſſil. c.* 32. *Tom. I. p.* 337.

Arnacis, ἀρνακίς, dicitur pellis angina cum lana & villis. Uſurpat Hippocr. *l. de ſuperfœt.* XXIV. 4. item tegumentum laneum, quod cruribus circumdatur, *lib*.1. *de morb. mul.* LXXXIV. 16.

Arnaldia eſt nomen morbi olim in Anglia familiaris, maligni, lenti, & chronici, quemadmodum hoc egregie demonſtravit e Chronico Anglico Anonymi Dn. Daniel Guilielmus Mollerus, in quadam *Philologico-Hiſtorica Diſſertatione* de hoc ipſo nomine habita mihique communicata. Quamvis vero neque de nominis origine, neque de ſignificatu ſpeciali morbi quicquam certo conſtet, cum in nullo alio Autore nomen hoc reperire licuerit; ſi tamen meæ conjecturæ locus aliquis dabitur, exiſtimo ſignificaſſe ſpeciem aliquam luis Venereæ ſive morbi Gallici mitiorem, non quidem perſuaſus ridicula magis, quam veroſimili nominis hujus deductione, quod Arna agnam & Aldia Longobardis ancillam ſignificet, ſed quod ex ipſo textu Chronici pateſcat, morbo huic ſuperveniſſe capillorum defluvium, & quod reges nihilominus convaleſcentes robuſtiores facti ſint. Jam vero conſtat inter alios e Benedicti Victorii Faventini *lib. de Morbo Gallico c.* 10. quod inter ſymptomata morbi Gallici quintum ſtatuerit alopeciam ſive pilorum caſum, & quidem ut ſignum morbi minoris nequitiæ & minoris malignantis naturæ, cui non neceſſe ſit ſuccurrere, quia ſignificat naturæ robur mordaces ex putredine humores redditos ad cutim e corporis profundo propellere valens, ubi radices pilorum corrumpentes hos deciduos faciunt. Quod vero apud alios præfertim viliores ſortis homines ad mortem lues hæc etſi cum defluvio capillorum comitata fuerit, hoc haud dubie contigit propter aliam concurrentem incolis maritimis ſeptentrionalibus Endemicam, quæ ſcorbuti nomine hactenus diu ſatis innotuit: liber & locus extat in Aloyſii Luiſini *volumine Aphrodiſiaco Tom*. I. *p*. 554.

Arohot, id eſt, *Argentum vivum*. Rul. *in Lex.*

Aroma, ἄρωμα, eſt medicamentum grati penetrantiſque odoris, & ſaporis, in genere calidum, volatilioris & ſpirituoſæ naturæ humoribus & ſpiritibus activitatem & motum inducens, incidens, attenuans, aperiens, diſcutiens. Talia ſunt non ſolum fructus, aut ſemina, ſed etiam radices, cortices, & flores, ſucci vel gummi, quorum Catalogum vide apud Schroder. *Pharm. l.* 2. *c.* 8. imo integræ plantæ, vel herbæ aromaticæ propterea di-

dictæ, quas allegat Fr. Sylv. *Pr. M. l.* 1. *c.* 2. §.40. & XXXIV. §.94. Ex his quæ præparantur compoſita, ut ſunt, infuſa, extracta, olea, & alia, *Aromatica* dicuntur, Gorr. p. 57. In ſpecie etiam vocab. *Aroma* quandoque accipi pro *myrrha*, demonſtrat Linden. *S. M. Ex. X.* §.125. *ſeq. Crocum* etiam κατ' ἐξοχὴν *Aroma Philoſophorum* appellari, teſtis eſt Fr. Hoffm. *Clav. Schrod.* p.459. quod nomen etiam *Aroph. Paracelſi* (de quo p. p.) obtinet.

Aromatitis, ἀρωματῖτις, eſt gemma ex bitumine conflata in lapidis modum, quæ myrrham colore & odore refert, unde & nomen reperit. In Arabia creditur gigni, & in Ægypto, circa Piſas Reginis frequentata, Gorr. *def.*

Aroph Paracelſi, dicuntur vel flores elegantiſſime Chymice per ſublimationem præparati ex lapide Hæmatite cum ſalis Ammoniaci æquis portionibus, quibus magna virtus in quartana, plica Polonica, & morbo hypochondriaco tribuitur. Fr. Hoffmann. *Clav. Schrod.* p.179. Vel dicitur de croco cum pane vino madefacto, inque vaſe clauſo poſito per aliquot dies in fimum equinum, & tandem deſtillato ex Helmont. *de Lithiaſi c.*7. *n.* 14. *c.* 8. *n.*23. *Aroph* etiam meminit Paracelſus, liquorem eſſe ſtatuens, per deſtillationem paratum, vimque habere renum operationem delendi, dicens, *l.*2. *de vir. membr. c.*10. *Aroph* etiam dicitur *Mandragora*, Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lex. Aroph* nonnulli recentiores exponunt, quod ſit vocabulum technicum Paracelſi, denotans medicamentum, quod calculum humanum frangendi vim habet. Hoc alii admirati ſequaces putarunt denotare & explicare illud *Aroma Philoſophorum*. Etmull. *in MMSS. Chym.* Vide *Aroma*.

Arquata, eſt nomen *avis* cujuſdam, quæ & *Numenius*, νουμήνιος, dicitur, a menſe Junio. Ejus deſcriptionem cum uſu in cibis vide apud Aldrov. *l.*20. *Ornith. c.*21.

Arquatus morbus, vide *Icterus*.

* *Arrhabdota*, ἀῤῥάβδωτα, ſunt inter oſtrea; q. d. minime virgata; [quibus opponuntur rhabdota quæ pectinatim diviſa interpretatur Gaza apud Ariſt.) conchæ dicuntur non pectinatim diviſæ, ſeu non ſtriatæ, aut virgatæ.

Arrhaphon, ἄῤῥαφον, i. e. *futuris carens*. Dicitur de cranio & legitur apud D. Melch. Sebitium *Exerc. Med. p. m.* 132. ubi cauſſa cephalalgiæ incurabilis habetur, & apud Johannem de Murlato *in ſuo vade mecum Anatomico Exercit. V. in annexis p. m.* 211.

Arrhen, vel *Arſen*, ἄῤῥην, ἄρσην, vide *Mas*.

Arrhoea, ἄῤῥοια, ἀῤῥοίη, *fluxionem ſuppreſſam* ſignificat, ac proprie de menſium ſuppreſſione dicitur, Hippocrat. *l. de Loc. in hom. ſub fin.* quamvis in editione Lindeni non occurrant ea, quæ de morbis mulierum leguntur *in editione Foeſii p.*423. *ſeqq.* Perperam mihi videtur ſcribi ἀῤῥοίη, vel ἀῤῥοία, in quibuſdam exemplaribus. Vide Foeſ. *in Oec. p.*95. Quomodo Erotiani paraphraſis, qua per ἀῤῥωςίαν interpretatur, explicare nititur Foeſius *in Oecon.* ſed dubito, an ſatis rationibus ſuffultus.

Arrhoſtia, ἀῤῥωςία, ἀῤῥώςημα, *infirmitas*, imbecillitas. Sæpe ſumitur pro morbo, ut 2. *aph.* 31. & 3. *a.* 5. Alias etiam ad mentis imbecillitatem notandam ſolet adhiberi.

Arrhythmus, ἄῤῥυθμος, vide *Arythmus*.

Ars, τέχνη, verum eſt genus medicinæ, quicquid nonnulli Arabum ſecuti placita reſerant. Jung. Diet. *n.* 829. Nobis ſufficit ἐπιμελείας τῆς ὅλης Piccarti *in Philoſ. Altdorff. Diſp.* XXXI. *th.* 46. Denominatio (ſcil. diſciplinarum, vel habituum mentis) a fine petenda eſt ultimo, ut docet Philoſophus. Quæcunque igitur terminantur operatione, ſunt artes: quorum terminus eſt ſola cognitio, ſcientiarum nomine venire debent. Imo κατ' ἐξοχὴν vocab. hoc Medicinam ſignificat. 1. *aph.* 1. Cum vero *artes* aliæ ſunt *determinatæ*, ὡρισμέναι, quæ præſuppoſitis omnibus requiſitis ſemper fine ſuo potiri poſſunt: aliæ ſint μὴ ὡρισμέναι, *non determinatæ*, alias conjecturales, ςοχαςικαὶ dictæ, ſciendum Medicinam ad poſteriorem claſſem pertinere non ratione præceptorum, ſed ratione finis, qui non ſemper attingi poteſt. Gal. *de opt. ſect. ad Thraſyb. c.*4. juxta tritiſſimum Ovidii:

Non eſt in medico, ſemper relevetur ut æger &c.

Nihilominus ſub ſe plures habet *artes determinatas* inſtrumentales, & ſano ſenſu mechanicas, ut ſunt: *Ars* Gymnaſtica, Coquinaria, Pharmaceutica, Chymica, & aliæ. Medicina etiam nunquam non ex præceptis rite per exercitationem applicatis finem ſuum aſſequi annititur. Et ut hoc eo commodius fiat, duobus veluti cruribus, vel inſtrumentis, vel quomodocumque appellaſſe libet, utitur, in univerſalibus Theorematis, Methodo; in particularibus, exercitatione, tanquam qui iter aliquod ingredi ſtudent; utroque invicem utuntur crure: qui altero claudus eſt, uno duntaxat utitur, & longo ſpatio, & ſæpe errans, viam peragit, verbis Gal. *l.* 9. *M. M. c.*6. *Ars* tranſmutationis Metallorum dicitur *Ars* Hermetica, item Philoſophica, vel Phi-

Philoſophorum. Libav. *Synt. Chym.* Jung. Lind. *Ex. V.* §. 12. An *Ars* dominetur naturæ, an contra? in utramque partem ventilari ſolet Topice. Enimvero præſtat poſteriori opinioni adſtipulari. Licet enim videatur, *Artem* operibus naturæ perfici, nihilominus illa nihil præſtare poſſet, niſi objectum & ſubjectum ſuum haberet ex & in natura. Vide *Th. Chym. Vol. II. & VI.* & quære in Indice.

Arſacum, vide *Acrai*.

Arſaltos, idem, quod *Aſphaltos*. Rul. *in Lex.*

Arſatum, vide *Acrai*.

Arſenicum, ἀρσενικὸν, Fernel. *Arrenicum* e Gal. Græc. ἀῤῥενικὸν, perperam vero & corrupte Archenicum, notante Libav. *Defenſ. Syntagm. A.* 2. *Not.* 5. eſt ſuccus mineralis, pinguis inflammabilis, inſigni ſua corroſiva qualitate deleteria vitæ noſtræ infeſtus, propterea jure merito inter venena ſtricte dicta referendus. Equidem Fr. Hoffmann. *Clav. ad Schrod. l.* 3. *c.* 27. limitare conatur, duplicia conſtituens venena, alia, quæ omnibus & ſemper nocent: alia, quæ interdum quidem nocent & interimunt, interdum tamen & ſecundum artem adhibita in uſum medicum venire poſſunt, quibus poſterioribus *Arſenicum* annumerat. Verum non eſt noſtri nunc inſtituti, diſtinctionem illam venenorum examinare. Nobis ſufficit, communiter a Doctoribus venenis potentioribus annumerari *Arſenicum*, & quæ ſimili facultate corroſiva ſummaque acrimonia operantur, propterea *Arſenicalia* dici. Vid. Thom. Willis *de febrib. cap.* 12. Congener eſt *Sandaracha*. Dicitur & communi nomine *Auripigmentum*, quamvis in hoc differant, quod *Arſenicum* ſtricte dictum coloris albi ſit tantum factitium quid per ſublimationem ex auripigmenti ſcobe & ſale anatice, id eſt, æquali quantitate mixtis, confectum, quod & *auripigmentum cryſtallinum* dicitur; *Auripigmentum* vero & *Sandaracha* ſint nativa; hoc rubri vel ſubluteі coloris, illud citrini; quamvis & *Sandaracha* detur factitia ex *Auripigmento*. De *Arſenici* præparationibus ad uſum medicum legantur Schroder. & Fr. Hoffm. *d. l. Arſenicum*, non eſſe commodum ad Spagyricum metallorum tranſmutationis laborem, docet Dorneus *de Genealog. mineral. c.* 18. *in Th. Chym. Vol.* 1. *p.* 585. *ſeq.* Hinc & a Laur. Ventura negatur, quod ſit materia lapidis Philoſophici, *tr. de Lap. Philoſ. c.* 8. *Vol. II. Th. Chym. p.* 238. quamvis a Lagneo *in Harm. Chym.* ipſe Lap. Philoſoph. vocetur *Arſenicum*, *Vol. IV. p.* 327.

* *Arſura*, ſive incendium, morbi genus quod olim venere contrahebatur, & quod idem volunt fuiſſe cum gonorrhœa virulenta, quæ hodie impura venere concipitur V. Guillelm. Becket, & Aſtruc. l. 6. ſecul. XVIII. In opere M. S. Joannis Ardern Chirurgi Angli, qui exeunte decimo quarto ſæculo vixiſſe creditur, & in collectaneis quibuſdam Medicis, quæ ſcripta dicuntur circa annos 1390. & 1440. fit mentio de hac arſura Anglice *burning*, ſive *brenning* dicta.

Artaba, ἀρτάβη, eſt menſuræ aridorum ſpecies Ægyptia, habens modios quinque, aliis tres, Gorr. ſeptem, hodieque eſt inuſitata. Gal. *de pond. & menſ. c.* 5.

Artemiſia, ἀρτεμισία, præter hoc, quod ſit nomen herbæ notiſſimæ, eſt quoque terminus Paracelſicus, per quem vel ars Chymica ipſa, vel medicamentum quoddam vomitivum Chymicum denotatur, quod vocab. ſeveriſſime periſtrinxit contra Scheunemannum Libav. *in Defenſ. Synt. Tom. III. Oper. p.* 38.

Artemiſion, ἀρτεμίσιον, nomen eſt menſis apud Macedones ſolum, in cujus initium incidit æquinoctium vernum. Gal. *cap.* 1. *in l.* 1. *Epid. t.* 1.

Artemonium, ἀρτεμώνιον, eſt nomen collyrii, quo Galenus ſcribit, Baſſum ſodalem ſuum uſum fuiſſe ad multa oculorum vitia. Deſcribitur *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 7.

Artenna, nomen avis aquaticæ palmipedis, quæ & *Diomedea* dicitur, quod in inſulis Diomedeis, quæ hodie *Tremiti* vocantur, ſaltem reperiatur, cujus deſcriptionem cum uſu in cibis vide apud Aldrov. *l.* 19. *Ornithol. c.* 3.

Arteria, ἀρτηρία, eſt vocabulum æquivocum cum de aſpero & lævi canali ſive vaſe accipi ſoleat. Olim veteres tantum illos canales duriores, qui pulmonem ingrediuntur, a recentioribus *aſperæ arteriæ* nomine appellatos, *arterias* dixiſſe teſtatur Gal. *l.* 6. *de Hipp. & Plat. decr. c.* 9. unde & medicamenta illa, quæ ad vocis læſionem, aſperæque arteriæ vitia uſurpari ſolita fuere, *Arteriaca*, ἀρτηριακὰ, vocabantur *l.* 7. *de C. M. S. L. c.* 1. *ſeq.* Jung. C. Hoffmann. *Inſt. Med. l.* 2. *c.* 13. §. 2. Et videtur, vocabulum *Arteriæ* primario quoque illi vaſi vel canali aſpero competere, vi etymologiæ, quando *arteria* dicitur quaſi ἀεροτηρία. Verum poſtmodum a recentioribus vocab. *arteriæ* potius ad vaſa ſanguinea pulſantia translatum fuit, ita, ut hæc hodie etiam ſimpliciter *Arteriæ* dici ſoleant. Canalis vero cartilagineus & durior ad pulmonem excurrens cum additione *aſpera arteria* ſemper vocatur. Quod ſi tamen generali quadam deſcriptione utra-

que

que vaſa aſpera & lævia complecti placuerit, hæc dari poterit; *Arteria* eſt pars ſimilaris ſecundi generis [vel rectius organica, ſimplicior] teres, fiſtuloſa, vel aerem, vel ſanguinem continens. De ſingulis nunc ſeorſim.

Arteria aſpera, ἀρτερία τραχεῖα, ab inæquali interna ſuperficie ſic appellata, βρόγχος fiſtula vel canna pulmonum, eſt canalis rotundus ſemper patulus, ex faucibus per collum in pulmonis lobos excurrens, & per hoc in plures ramos diviſus, aerem cum pro ſanguinis ventilatione & attemperatione inſpiratione admittens, tum pro vocis & ſermonis efformatione, fuliginumque excluſione reddens. Dividitur commodiſſime in *Truncum*, ceu portionem indiviſam, quæ fauces inter & pulmonem interjacet, anterius & ad latera cartilagineis annulis ſemicircularibus diſtinctis conſtantem, poſterius vero ubi gulæ adjacet, membranoſam; & *Ramos*, qui communiter *Bronchia*, βρογχία, appellantur. Trunci caput & principium *larynx*, λάρυγξ, vocatur, vocis formationi & expreſſioni præprimis dicatum, quinque *cartilaginibus* inſignioribus præditum, ut ſunt, *Scutiformis*, θυρεοειδής, *annuliformis*, vel annularis, κρικοειδής, duæ *gutturniformes*, ſive gutturnales, ἀρυταινοειδεῖς, quæ ſimul junctæ rimulam, quæ *Glottis*, γλωττὶς, dicitur, efformant, cui quinta propterea *Epiglottis*, ἐπιγλωττὶς dicta, operculum quoddam præbet. Alias truncus *aſperæ arteriæ* ſpecialiter *Bronchus*, βρόγχος, appellari ſolet. Quando in pulmonem ſeſe inſinuat, dividitur in propagines majores minoreſve, ceu ramos, quæ *Bronchia*, βρόγχια, dicuntur, partim cartilagineæ, partim alias craſſioris membranaceæ ſubſtantiæ. Gal. *l.* 4. *de L. A. c.* 8. annulos illos literam G. referre ſcripſit, quæ bronchia rami arteriæ & venæ pulmonalis fideliſſime comitantur. Plura legantur in Anatomicorum veterum & recentiorum ſcriptis.

Arteriæ aſperæ ſectio, vel *perforatio*, vide *Laryngotomia*.

Arteria, ἀρτηρία, ad differentiam prioris *Lævis*, λεῖα, dicenda, Gal. 7. *de Uſ. P. c.* 8. 9. & alibi, eſt vas pulſans, ἀγγεῖον σφύζον, ſive vas membranaceum, ortum habens a corde, teres, & cavum, duplicique compactum tunica, vel ſecundum alios, pluribus ſanguinem cum ſpiritu vitali a corde per impulſum excipiens, & ad alias corporis partes deferens. Differt a *vena* craſſitie, pulſatione, & uſu. *Arteria* craſſior, vena tenuior & ſimplicior. *Arteria* pulſat; Vena non pulſat. *Arteria* ſanguinem exportat a corde ad partes; Vena reportat.

Arteriarum in corpore diſtincte occurrentium binæ ſunt, *Pulmonalis* & *Aorta* ſive *Magna*.

Arteria Pulmonalis, ἀρτηρία πνευμονικὴ ἢ πλευμονικὴ, quam ex falſa quadam hypotheſi veteres *Venam arterioſam*, φλέβα ἀρτηριώδη appellarunt, exiſtimantes, ſolas venas a dextro, ſolas vero arterias a ſiniſtro dependere cordis ventriculo, Galen. 7. *admin. Anat.* 4. eſt vas membranoſum pulſans, ejuſdem compagis cum *arteria magna*, duplicique tunica conſtans, ſanguinem e cordis dextro ventriculo, dum ſeſe coarctat, excipiens & per amplum pulmonum parenchyma diſtribuens: unde etiam ſtatim ab exortu in dextrum ſiniſtrumque truncum vel ramum ad dextram ſiniſtramque pulmonis partem excurrentes dividitur. Pulmonum has arterias quidam ad differentiam reliquarum appellarunt ἀρτίας, quos redarguit Erotianus *in Lex. Hippocr.* quod arteriæ tanquam ἀεροτῆρες dicantur.

Arteria Magna, *Aorta*, *Maxima*, *Craſſa*, μεγάλη, ἀορτή, μεγίστη, παχεῖα, eſt vas membranoſum, amplum, craſſum, ſanguinem ſpiritu vitali turgidum e cordis ſiniſtro ventriculo coarctato cum impulſu excipiens, eundemque per totum corpus, mediantibus trunci-ramis ac propaginibus, deferens. Hinc mox ab exortu ſuo propter exſiccationem nonnunquam plane rigido ac cartilagineo valvulis tribus lunaribus adverſus ſanguinis regurgitationem munito, poſtquam binas propagines coronarias dictas ad peripheriam cordis & pericardium dimiſit, in duos truncos inſignes, *Aſcendentem* & *Deſcendentem*, dividitur.

Arteriæ Aortæ Truncus aſcendens, τὸ μέρος ἀρτηρίας ἀναφερόμενον, *l.* 26. *de V. P. c.* 10. 11. circa jugulum mediaſtino thymoque ſuffultus dividitur partim in ἀποφύσεις, ramos *ſubclavios*, quorum propagines ſunt: intercoſtalis ſuperior, Mammaria interna,] a qua Mediaſtina) Vertebralis. Gervicalis muſcula, item Axillaris, Scapularis interna & externa, Thoracica inferior, &, ad brachium ubi pervenit, Brachiea, Radiea, Cubitea. Partim etiam juxta ſubclavios exſurgunt Carotides ad aurium radices excurrentes, quæ iterum in externam & internam diſtinguuntur, omnibus capitis continentibus & contentis partibus propagines ſuas largientes. *Aortæ truncus deſcendens*, τὸ μέρος κάτω φερόμενον, *d. l.* etiam quamplurimos de ſe dimittit ramos & propagines, ſive ἀποφύσεις, Galeno dictas, ſuntque ex his potiores, & quidem, antequam ad os ſacrum in ramos inſignes geminos diſtrahitur, e trunco prodeunt Arteriæ *Intercoſtales inferiores*, *binæ Phrenicæ*, *Cœliaca*, quæ in duos ramos di-

videtur, *Hepatica* & *Splenica*, dictos, quorum furculi ſunt, Hepaticæ quidem *Pylorica*, *Cyſtica gemella*, *Epiploica dextra*; *Inteſtinalis* & *Gaſtroepiploica dextra*: Splenicæ vero propagines, antequam lienem ingreditur, *Gaſtrica Coronaria*, *Epiploica ſiniſtra*, *Gaſtroepiploica ſiniſtra*, & *Vas breve arterioſum*. Porro e trunco prodeunt *Meſenterica ſuperior* & *inferior*, *Emulgentes*, *Spermaticæ*, *Lumbales*. Tandem e trunco bifurcato fiunt *Iliacæ duæ*, quarum utraque in *externam* & *internam* diſtinguitur. Hujus propagines ſunt *Glutea*; *Hypogaſtrica*, *Hæmorrhoidalis externa*, & in nondum natis *Arteriæ Umbilicales*; in natis vero coaleſcentes ligamenti indolem præ ſe ferunt. Illius vero *Epigaſtrica*, *Pudenda*, poſtea extra abdomen progreſſa *Cruralis*, eaque vel *Externa*, vel *Interna Muſcula*, item *Iſchiatica*, *Tibialis*, & ſic ad extremum pedem uſque pergens. Hæc omnia Anatomica potius oculari demonſtratione, quam e ſcriptis addiſci poterunt. Nihilominus jungere libet veterum & recentiorum Anatomicorum monumenta prolixius hæcce declarantia, cum noſtri non ſit inſtituti, perfectam tradere Anatomiæ doctrinam.

Arteriaca, ἀρτηριακή, ſcil. ἀντίδοτος. Vide *Arteria*.

Arteriotomia, ἀρτηριοτομία, eſt ſpecies chirurgicæ operationis, videlicet artificioſa, & in gratiam ſanitatis inſtituta, per phlebotomum facta inciſio arteriæ cujuſdam. Olim periculoſiſſima habita ob periculum aneuryſmatis, (de quo ſupra) præſertim ſi in brachio inſtitueretur, ita, ut jam tempore Galeni quidam Medicorum negaverint, fieri poſſe arteriam vulneratam, quæ ad manum eſt, coire, partim experientia partim ratione ſtructuræ fere cartilagineæ nixi. Galenus tamen contrarium evicit obſervatione quadam propria in juvene agreſti, cui loco venæ arteria fuit ſecta, feliciter tamen a Gal. per deligationem & vulneraria præſidia curata, *l.* 5. *M. M. c.* 7. Hodieque etiam tantum periculi non ſubeſſe creditur, modo induſtria in deligando adhibeatur, & tales eligantur arteriæ, quibus os quoddam ſubjiciatur. Hinc in cubito data opera nemo facile ſuadebit. Controverſiam hanc prolixe ventilavit B. Rolfink. *Ord.* & *Meth. Comment. l.* 4. *ſ.* 3. *per totum*. Modum incidendi & delectum arteriarum tradidit P. Barbette *Chirurg. P. III. l.* 1. *c.* 9. Hujus tamen operationis inutilitatem pariter ac periculum denuo ante oculos ponere non dubitavit D. Graen. *in Lum.Rat. Medico noviſſime édito* ſive *Praxi Reformata c.* 1. *p.* 9. cui & nos lubentes volentes aſſentimur.

Artetiſcos, *Artetiſcus* dicitur, qui membri alicujus defectum patitur. Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Arthoicum, eſt oleum rubrum ex radicibus herbarum una cum pane ſimul in fimo digeſtis arte tractum, Iidem. Rectius igitur ſcriberetur *artoicum*, ab ἄρτος videlicet deducendum, i. e. *panis*. Rul. vocat & *Pannoniam*.

Arthrembolus, ἀρθρέμβολος, dicitur inſtrumentum, quo mediante os articuli luxatum injicitur in locum vel ſedem naturalem, & legitur apud Jac. Sponium *in Aphor.nov. Hipp. ſect. III. Aph. XXCII. in not.*

Arthritis, *Arthritica*, *Arthetica*, articularis morbus, vel dolor ἀρθρίτις, ἄρθρων πόνος, eſt artuum vitium, ſive articuli tumor dolorificus, quem fluxio in eum decumbens excitavit. Galen. *l.* 6. *M. M. c.* 20. unde & ægri *arthritici* dicuntur. Potiores ſpecies ſunt *Chiragra*, quando articulos manus infeſtat; *Podagra*, quando pedum; *Gonagra*, quando genu; *Iſchias*, quando coxam vel coxendicem occupat, *l.* 10. *de C. M. S. L. c.* 2. Martianus tamen quartam quoque addidit ex Hipp. *in Not. ad euud. p.* 215. quæ κεδμάνων nomine venit, & ſunt articulorum dolores diuturni non admodum vehementes, quorum materia a prædominio pituitoſa eſt. Hæc ſpecies Scythis quondam familiaris &c. Ex recentioribus fundamentis accuratior hæc dari poteſt deſcriptio: *Arthritis* eſt dolor exquiſitus circa partes nervoſas articulorum cum vel ſine inflammatione & tumore, proveniens a ſolutione continui per particulas ſalinas diverſi generis, ſibique valde contrarias acidas fluidas ſucci nervoſi, & lixivioſas tartareaſque ſucci nutritii cum ſanguine arterioſo delati mixtas & efferveſcentes facta. Clariſſime, ἄτις ἄλλος, morbi hujus naturam e cauſſis ſuis & curationem deſcripſit Thom. Willis *tract. de Anim. Brut. P. II. c.* 14. Dividitur *in calidam* & *frigidam*, quæ etiam *nodoſa* dicitur, pro prærogativa, vel acidarum, fluidarum, aut fixarum majori. E noviſſimis Joannes Colbath, Medicus Anglus & Collegii regii Londinenſ. membrum, in ſuo tractatu *de podagra* cauſſam arthritidis ad alcali referre auſus eſt, ſuamque ſententiam phænomenis certis confirmare, quemadmodum legitur *in actis Erudit. Lipſ. A.* 1698. *in Novembr. p.*525. *Arthritis ſcorbutica vaga* eſt ſpecies peculiaris *arthritidis*, majorem & malignam, h. e. cum gravioribus ſymptomatibus, vires vitales aggravantibus ſtipatam cauſſæ heterogeneæ mixtæ vitioſitatem præſupponens, de qua legatur idem *Tr. de Scorbut. c.* 5.

Arthrodia, ἀρθρωδία, eſt ſpecies *diarthroſeos*, vel *dearticulationis*, quando articuli cavum leve ſuperficiarium & capitulum etiam depreſſum concurrit. Gal. *l. de oſſib. in princ.* Talis eſt in occipitis oſſe, & vertebra prima colli, P. Barbette *d. l. c.3.* Lindenus vocari poſſe dixit *adarticulationem*. Opponitur illi *enarthroſis*, ἐνάρθρωσις, cum ſinus os excipiens magnus, proceſſus oſſis excipiendi inſignis, qualis eſt femoris cum acetabulo iſchii. *Ibid.*

Arthron, ἄρθρον. Vide *Articulus*.

Arthroſis, ἄρθρωσις, *articulationem* in genere ſignificat. Unde & adject. ἀρθρώδεις, adv. ἀρθρωδῶς deſcendunt, quæ leguntur apud Gal. *l. de oſſib. in pr.*

Artia, ἀρτία, ἀρτίη, generaliter idem aliquando eſt quibuſdam, quod ἀρτηρία; ſpeciatim vero arteria bronchialis, ut notat Erotianus *in ſynagoge*; at vero ſimul notat rectius dici ἀρτηρίαν, quod hæ quaſi ἀερωτῆρες ſint, per enallagen literarum dictæ ἀρτηρίαι.

Articularis morbus, paſſio, affectio, vide *Arthritis*.

Articulus, *Articulatio*, *Articulamentum*, Scrib. Larg. *n.*206. 214. 263. ἄρθρον, σύνθεσις κατ᾽ ἄρθρον eſt naturalis oſſium diverſorum ſyntaxis, vel compoſitio, & differt a *ſymphyſi*, συμφύσει, quæ eſt oſſium naturalis unio vel coalitio. Dividitur in *diarthroſin*, διάρθρωσιν, *dearticulationem*, quæ eſt articulatio laxior & oſſium ſtructura, quorum motus eſt evidens, (vid. ſupra *abarticulatio*) in *ſynarthroſin*, συνάρθρωσιν, quæ eſt articulatio ſtrictior, ceu oſſium motum manifeſtum non habentium compoſitio; & in *ginglymum*, γίγγλυμον, (juxta C. Hoffm. γιγγλυσμὸν,) cum os unum excipit ſuo ſinu proceſſum alterius, & contra os alterum ſuo ſinu proceſſum prioris; qualis eſt in oſſe femoris, & tibia, in humero, & ulna. Gal. & Barbett. *d. l.* quorum ille *articulum* in genere clarius etiam alibi deſcripſit hoc modo: *Articulus* eſt, cum duo oſſa ita invicem coeunt, ut alterum quidem ipſorum ſit, quod movetur, alterum velut ſedes quædam ei, quod movetur, & firmamentum, ut in oſtiorum cardinibus apparet, unde moventi cavitas (quæ cotyle, κοτύλη, id eſt, *acetabulum*, & *glene*, γλήνη, ſive *pupilla*, dicitur) & ei quod movetur, convexitas, *caput* & *condylus*, κεφαλὴ καὶ κόνδυλος, appellata, ineſt, *l. 1. de mot. muſc. c.9.*

Artifex, δημιουργὸς Hippocr. Gr. τεχνίτης Gal. quid in genere ſignificet, omnibus notum eſt. Reſtringitur vero haud raro ad medicum, qui artem medicam per experientiam confirmatam callet. Unde Galeno, *artificem fieri* Gr. τεχνω-θῆναι dicitur *l. 2. de Criſ. c. 9.* Specialiter quoque dicitur de chymicis & ſpagyricis, *in Th. Chym.* aliquoties.

Artios, ἄρτιος, ſignificat id, quod *perfectum*, *integrum*, omnibus numeris abſolutum, illæſum, æquale, aptum eſt, apud Hipp. Ita ἄρτιος κεκριμένα, perfecte judicata *1. aph. 20.* leguntur; de vertebris inter ſe æqualibus & apte cohærentibus, *3. de artic.29.* In ſpecie dies pares dicuntur ἄρτιοι, in quibus difficiles fiunt criſes, & opponuntur imparibus, quæ dicuntur περισσαί. Vide *3. in 1. Epid. t.13. 14.* Foeſ. *p. 95.*

Artiphyes, ἀρτιφυὴς, dicitur de numero pari, perfecto & integro critico, qualis eſt juxta Hipp. decimus quartus, & quadrageſimus ſecundus dies *l. de ſeptimeſtri* VIII. 8. 9. 10.

Artiſcus, ἀρτίσκος, in genere *trochiſcum* ſignificat, a panis exigui figura. Specialiter vero & κατ᾽ ἐξοχὴν, *artiſci* dicuntur ii, qui e viperæ carnibus cum pane miſtis coctiſque præparantur ad theriacæ compoſitionem, unde & *theriaci*, θηριακοὶ appellantur. Modum præparandi monſtravit Gal *t. 11. de S. F. §. Caro viperæ*. Noſtro etiam adhuc ſeculo magnis impenſis Venetiis allati fuere pro confectione theriacæ. Verum vanitatem horum trochiſcorum egregie aperuit & ſolide demonſtravit Johan. Zwolf. *in Pharmac. Aug. Animadverſ. ad Cl.* XII. *p. m.* 209. *ſeqq. in fol.* unde & hodieque Alcool vel pulvis viperarum ſubſtituitur in theriacæ compoſitione.

Artiſtomon, ἀρτίστομον, ſignificat *undique planum* & æquale; in ſpecie de telis uſurpavit Hipp. *l. de cap. vuln.* XIV. 3. Alioqui etiam ἀρτίστομος dicitur is, qui verba integre profert, non mutila aut truncata. Foeſ. *d. l.*

Artiypochros, ἀρτιύπωχρος, dicitur *color ſubpallidus*, & ſubluteus Hipp. *l. d. intern. aff.* XXXVI. 13. Foeſ. *d. l.*

Artizoos, ἀρτίζωος, de pueris, qui brevis ſunt vitæ, ob moleſtiam, quam paſſi ſunt in partu difficiliori, ita, ut in genitalibus diu hæſerint, *l. de ſuperfœt.* VII. 5.

Artocreas, ἀρτόκρεας. Vide *Paſtetum*.

Artopta, ἀρτόπτα, dicitur vaſculum ſive teſtus piſtorius, in quo placenta vel ſimilis maſſa farinacea coqui & parari ſolet. Legitur in Henr. Deventer *Lumin. Nov. pro Obſtetricant. C.* XVII. *p. m.* 61. ubi tropice fœminæ ſine ulla fere difficultate parienti applicavit. Alias de hujus vocabuli *artopta* & *artopticius panis* ap. Plin. *H. N. l.* 18. *c.* 11. alia Lexica Græca & Lat. videantur.

Artomeli, ἀρτόμελι, fuit ſpecies cataplaſmatis ex pane & melle parati extrinſecus impo-

ſiti præſertim præcordiis, cujus meminit Gal. *l.* 10. *M. M. c.* 6. *l.* 11. *c.* 15. *l.* 13. *c.* 15. Male igitur per juſculum vertit Caſtellus, fortaſſis loca Galeni non recte inſpiciens.

Artos, ἄρτος, vide *Panis*.

Artus, τὰ κῶλα, extremæ ſunt & compoſitiſſimæ corporis partes, manus & pedes. Eorum cognitionem neceſſariam commendat Gal. *l.* 3. *adminiſtrat. c.* 1. Van Horne deſcripſit, quod ſint membra e trunco exporrecta *in Microcoſmo* §. 57. ad quem locum vide D.D. Hoffmanni *Diſſertat. Anatom. p.* 233.

Artyma, ἄρτυμα, i. e. *Condimentum*. Vide infra *ſuo loco*.

Arvina, idem, quod lardum, pinguedo, λίπος: Legitur apud Stoker. *Practic. morbor. particul. c.* 10. in formula unguenti mirabilis contra paralyſin, & ex hoc apud Walther. *Sylv. Med. p.* 383.

Aryſter, ἀρυστὴρ, eſt vas aliquod cavum ad hauriendum, velut cyathus, cotyla aut calix. Uſus Hipp. *l. de genitur.* VIII. 29.

Arytænoides, ἀρυταινοειδὴς, q. d. *gutturnalis*, epitheton eſt cartilaginum duarum laryngis ab *arytæna*, quod gutturnium aut infundibulum ſignificat, Gal. *de vocal. inſtrum. diſſect. c.* 4. *l.* 7. *de V. P. c.* 11. Ab hac cartilagine muſculi eandem conſtringentes dicuntur *Arytænoidei*, de quibus vide Barthol. *l.* 2. *Anat. c.* 11. *p.* 442. Vide *Arteria aſpera*.

Arythmus, vel *Arrhythmus*, ἄρυθμος, ἢ ἄῤῥυθμος, pulſus ille, qui nullum rhythmum, ordinem aut proportionem obſervat, non vero plane abolitum pulſum ſignificat, cui opponitur ἔῤῥυθμος, rhythmum certum obſervans; dicitur & παράῤῥυθμος: *Arrhythmi* pulſus ſpecies numerantur tres. *Pararhythmus*, quando vicinæ ætatis rhythmum obſervat: *Heterorhythmus*, qui plane alterius ætatis ordinem ſervat: *Ecrhythmus*, qui nullius ætatis rhythmum retinet. Gal. *l.* 1. *de diff. pulſ. c.* 9.

As, *Aſſarium*, ἀσσάριον μνᾶ, accipitur 1. de toto, quod dividitur in duodecim partes, quæ dicuntur unciæ, 2. eſt ſpecies ponderis habens drachmas duas Gal. *l. de pond.* & *menſ.* ex libro Cleopatræ *de mundities*.

Aſa vel *Aſſa*, homonymon eſt: (I.) Dicitur hoc nomine duplex gummi, ſuaveolens unum, quod *Benzoin* appellatur: Alterum fœtidum, quod *Aſa fœtida* vocatur. De utroque vide Schroder. *l.* 4. *cl.* n. 372. & 377. (II.) *Aſa* vocatur a Baſilio Valentino *remedium univerſale* ad omnes morbos externos etiam deſperatiſſimos probatum, (ſi Dis placet), cui reſpondet *Phalaja*, ceu univerſale ad omnes morbos internos commendatum; utrumque tamen eandem materiam præſupponens, *tr. de arcanis mundi*. (III.) *Aſa* denique *fœtida* quoque ænigmatice a ſpagyricis dicitur *Mercurius*, ab odore, quem habet, quando recenter de abſurdo corpore ſuo extractus eſt. Guido Magn. de Monte *t. de Adrop. Philoſ. in T. VI. Theatr. Chym. p.* 548.

Aſabon, id eſt, *Sapo*. Rul. & Iohnſ.

Aſæſtus, ἀσαιστος, vide *Calcarius lapis*, *Calx*.

Aſagen, i. e. *Sanguis Draconis*. Rul. & Iohnſ.

Aſagi, i. e. *Vitriolum*, vel atramentum rubeum. Azep Idem. Iidem.

Aſamaz, i. e. *Vitriolum*. Iid.

* *Aſaminthos*, ἀσάμινθος, Solium balneatorium. Henr. Steph.

Aſapes, ἀσαπὴς, & adverb. ἀσαπέως, idem quod ἄπεπτον, *crudum*, non perfecte coctum aut elaboratum. Adverbialiter de ſputo utitur Hipp. in pleuritide 1. *de R. V. I. A. t.* 33. Dicitur alias ἄσηπτον, *non putrefactum*, ex veterum hypotheſi erronea coctionem & putrefactionem confundentium.

Aſaphatum, eſt *Serpigo* vel *Impetigo*, aut intercutanea ſcabies in poris generata, vermiculorum inſtar. Si comprimatur cutis, prodeunt fila oblonga nigro capite. Dorn. Rul. Iohnſ.

Aſaphia, ἀσάφεια, eſt *vocis obſcuritas*, vel propter vocem efformantium organorum & nervoſi generis vitium, vel propter mentis læſionem, 2. *in* 1. *Prorrh. t.* 3. Ἀσαφεῖς, ægri dicuntur Hipp. qui obſcure loquuntur, nec clare differunt, *Coac. t.* 175. item ἀσαφὴς, lingua, 7. *Epid.* XII. 12. 13. & LIII. 15. Dicitur & ἀσαφώδης παρέκρουσις. 1. *in* 1. *Prorrh. t.* 33.

Aſarcon, ἄσαρκον, ſtricte ſignificat *excarne* ſive deſtitutum omni carne. Verum apud Ariſt. *l.* 2. *d. P. A. c.* 10. comparative ſaltem accipi de capite, quod cum medio & infimo ventre corporis humani comparatum parum carnis habeat, docet Melch. Sebiz. *Ex. Med. p. m.* 153. *ſeq.*

Asbeſtus, ἄσβεστος, *inextinctus*, dicitur de calce viva vel cruda, v. g. κονία, vel τίτανος ἄσβεστος. Gorr. Vide & *Amiantus*.

Aſcalabotes, ἀσκαλαβώτης, item καλώτης, eſt genus lacertæ, cujus meminit Gal. XI. *de Simp. Fac.* §. *Draco marin.* Et *l. de Theriac. ad Piſ. c.* 9. dicitur *Stellio*. Hujus deſcriptionem vide apud Aldrov. *l.* 1. *de quadr. digit. ovip. c.* 10.

Aſcardamyctes, ἀσκαρδαμύκτης, dicitur, qui *inconniventibus oculis* fixis & immotis intuetur.

tur. 2. *Epid.* *ſ.* 6. *t.* 4. Σκαρδαμύττειν enim *nictare* & connivere ſignificat.

Aſcarides, ἀσκαρίδες, vide *Helminthes* apud Aldrov. *l.* 1. *de quadr. digit. ovip.* *c.* 10. Erotianus proprie ſignificare notat tenues vermiculos, qui in puerorum voracium excrementis inveniuntur, quia optimi ſcriptores aſcarides appellant, qui in aqua putrida reperiuntur.

Aſceles, ἀσκελὴς, *decrus*, qui caret cruribus. Gal. *l.* 4. *de Hipp. & Pl. dec.* *c.* 4.

Aſcendentia, *ſigna* dicuntur vel aſtra firmamenti cœli, & præcipue ſiderei ſpiritus. Dorn. *in Dict. Par.*

Aſcenſus morbi, idem, quod *augmentum*, de quo vide infra ſuo loco. *Aſcenſus* quoque vel *Aſcenſio* accipitur de modo quodam ſublimationis, & deſtillationis chymicæ. Cui opponitur *deſcenſio*. Libav. & alii: vide *Deſtillatio*.

Aſceſis, ἄσκησις, vide *Exercitatio*.

Aſcete, ἀσκητὴς, idem ſignificat, quod *Athleta*. Attici enim *Athletas*, ἀσκητὰς, h. e. *exercitatores* vocant, teſte Foeſ. *Oecon.* *p.* 104.

Aſchemon, ἄσχημον, *deforme* ſignificat. Hinc in comparativo Hipp. uſurpavit ἀσχημονέστερον σκέλος, crus deformius vocans. 3. *de artic.* *t.* 103.

Aſchia idem quod *Thymallus*, nomen vulgare piſcis fluviatilis. Etmuller. *Operum Tom. I. pag.* 816. *b.* Vide *Thymallus*.

Aſcia, σκέπαρνος ἢ σκέπαρνον, proprie denotat inſtrumentum fabrile, quod *ſecuris* etiam vocatur, quæ in ſummitate incurvata eſt. Unde ad vinculi & deligationis ſimplicis genus transfertur, quæ parum a recto declinat, in obliquum tamen nondum vergit inſigniter. Gal. 3. *de fract.* *t.* 40. *de iis, quæ in Medic.* *t.* 2. Hujuſmodi deligatio dicitur Hipp. σκεπαρνηδὸν facta, *d. l.* de fracturis. Junge Foeſ. *p.* 571. Hoc vinculi genus egregie delineavit uſumque monſtravit Scultet. *Armam. Chirurg. P.* 1. *Tab. LIV. fig.* 3. *ſeqq.*

Aſcites, ἀσκίτης, Paracelſo vitioſe *Aſclites*, hydropis ſpecies eſt, velut *hydrops utricularius* dicta, in qua in membrana abdominis interiore, Græcis peritonæo dicta, aut potius inter peritonæum & omentum humor ſeroſus veluti in utre quodam continetur, cum pauciſſimo ſpiritu, unde eam vocat Hipp. *aquoſum hydropem*. Præcipua ejus cauſſa frigiditas eſt, Gal. 4. *aph.* 11. Accuratius ita deſcribi poterit: *Aſcites* eſt intumeſcentia ventris inferioris ſive abdominis, ut & crurum, aliquando & ſcroti genitaliumque, cum multis aliis gravioribus ſymptomatibus, a collectione & extravaſatione ſeroſarum & lymphaticarum portionum, acreſcentium, propter vitium, præſertim obſtructionem, organorum colatoriorum, renum, glandularum, hepatis & pancreatis inducta proveniens. Jungatur Pr. Barbette *Pr. M.* *l.* 4. *c.* 4. & Er. Syl. *l.* 1. *Pr. M.* *c.* 17. § 8. 9. *ſeq.* *c.* 39. §. 2.

Aſclepios, ἀσκληπιὸς, nomen eſt ſmegmatis aridi, quod deſcriptum legitur apud P. Ægin. *l.* 7. *c.* 13. item trochiſci apud Aet. *l.* 14. & Gal. *l.* 3. *de C. M. S. G.* *c.* 13. item collyrii ex Scribonio apud Gal. *l.* 4. *de C. M. S. L.* *c.* 7. quod *Athenippum* etiam dicitur.

Aſclites, perperam uſurpatur pro *Aſcites* apud Avic. *l.* 3. *fen.* 14. *tr.* 4. *c.* 15.

Aſcos, ἀσκὸς, utriculum, vel *utrem* ſcorteum ſeu coriaceum ſignificat. Unde aliquando additur epitheton σκύτινος. Ejus uſus etiam olim fuit ad affectam partem fovendam; quando implebatur materia aliqua, aqua nimirum calida, vel oleo, uti videre eſt apud Hipp. *l.* 2. *de morb.* XII. 18. 30. XIV. 13. *l.* 7. *Epid.* XXV. 12. & 4. *de R. V. I. A.* *t.* 83. *Utre* etiam flatibus repleto diſtento & ſuppoſito uſus eſt ad ſpinæ directionem & articuli laxati repoſitionem, 3. *de artic.* *t.* 50. & *c.* 4. *t.* 61. Vide ſis Foeſ. *p.* 104. & utris.

Aſe, ἄση, emphatichum eſt vocabulum, in quo unico includitur πόνος πολὺς, multus labor, ut Aretæus loquitur. Primum & communiter ſignificat *faſtidium*, ex 5. *aph.* 61. quod faſtidium etiam de pica gravidarum intellectum vult Dieterich. *in Iatr. num.* 113. item *Coac.* *t.* 142. *l.* 1. *Epid. ægr.* XI. deinde *anxietatem* circa cor aut ſtomachum, *l.* 7. *Epid.* IX. 6. Hinc febres appellantur ἀσώδεις, 4. *de R. V. I. A.* *t.* 47. denique *conſilii inopiam*, anxietatem, & ita idem cum ἀλυσμῷ, de quo ſupra. Ad ſummam: ἄση, implaciditatem, inſignem moleſtiam corporis exprimit. Hinc & ἀσηρὸν, ἀσῶδες, moleſtum, noxium ſignificat, 2. *de fract.* *t.* 75. *ſ.* 3. *t.* 46. *ſ.* 1. *de artic.* 65. *ſ.* 2. *t.* 40. 49. 1. *Prorrh.* *ſ.* 2. *t.* 28. Erotianus ἀσηρὸν interpretatur ἀσειοποιητικὸν, quod moleſtiam cauſſatur.

Aſeb, dicitur *Alumen*. Rul. & Iohnſ.

Aſed, i. e. *Leo*. Rul. & Iohnſ.

Aſedenigi, i. e. *Hæmatites*. Iid.

Aſegen, i. e. *Sanguis Draconis*. Dicitur & *Azogen*. Iid.

Aſegen, ὄνισκος, vocabulum eſt πολύσημον in medicina, quemadmodum & *aſinus*, ὄνος. Præter vulgatiſſimam enim illam ſignificationem, quando quadrupes animal illud contemtum & deſpectum, ſarcinis tamen portandis aliiſque negotiis multis utiliſſimum; (cujus laudes Cl. Heinſius quondam ſuſiſſime eſt proſecutus,)

tus,] quin imo in re medica multa remedia offerens, videlicet, lac, lienem, renes, teſtes, penem, ungulas, urinam, ſtercus, de quibus videatur Aldrov. *l.1. de quadrup. c.2. p. m.* 343. *ſeqq.* ſignificat quoque piſcem, nec tamen unum eundemque ſed varium, de qua ſignificatione adi ſis prolixe differentem Linden. *Ex. XI.* §.20. *ſeqq.* De *Aſellis* vide Rondelet. *l.9. de piſc. c.9.* & Aldrov. *l.3. de Piſc. cap.1. ſeqq.* Comparantur piſcibus ſaxatilibus bonitate nutrimenti a Gal. *l.8. M. M. c.* 2. Porro ſignificat & infectum ſive animal multipes (unde a Latinis *millepedis* vel *millepedæ*, item *cutionis* aut *porcellionis* nomine, Gr. κυβαρὶς, indigitatur, vide Linden. *Ex. XI. Sel. Med.* §.21. Junge Aldrov. *l.5. de Inſect. c.13.*) in aquariis vaſis & ſterquiliniis, enaſcens, quod ad digitorum contactum in orbem ſe contrahit, Gal *l.3. d. C. M. S. L. c.1.* Tandem & *Axes* ipſos *Aſinos* appellare conſuevit Hipp. & *parvos axes Aſellos*, quos etiam *ſuculas* vocant, 3. *de fract. t.48. ſ.3. t.40. ſ.3. de artic. t.25. & ſ.4. t.51.* Junge Foeſ. *p.455.*

Aſemos, ἄσημος, dicitur de iis, quæ citra evidentem ſignificationem, præſertim criticam, & præter rationem contingunt; aut quæ levioris ſunt momenti, & nullam effatu dignam ſignificationem præ ſe ferunt. Ita ἄσημα πνεύματα, ſpirationem exiguam, obſcuram, ac velut interceptam, nullamque fere ſui ſignificationem edentem denotant, *l.6. Epid. ſect.7. t.13.* juxta Valeſ. dolores lateris in febribus tenuiores ἄσημα ἀλγήματα, *Coac. t.419. Aſema*, ἄσημος κρίσις eſt, quæcunque a nullo dierum indicantium fuit indicata; unde *ſine ſigno* dicitur. Gal. *l.3. de Criſ. c.10.* Adverb. ἀσήμως eandem cum adjectivo habere ſignificationem apud Hipp. videatur Foeſ. *d.100. ſeqq.* At ἀσήμους φῶτας, κατ' ἀνάφρασιν appellare Hippocrat. docet Erotianus τὰς πολυσήμους, qui ad venas, arterias & nervos pertinent. An etiam de ſermone inepto aut nihil congrui ſignificante in probatis autoribus acceptum occurrat, uti quidem alicubi vult P. Zacchias, (de quo vide in cœloſtoma) inquirere nobis non vacat.

Aſenec, i. e. *Sol.* Rul. & Iohnſ.

Aſeph, h. e. *Alumen ſciſſum*. Iid.

Aſepton, ἄσηπτον, vide *Aſapes*.

Aſilus, *Oeſtrus*, *Tabanus*, οἶστρος, μύωψ, inſectum eſt, in ore habens aculeum, binis pennis volans. Deſcripſit Aldrov. *l.3. de Inſect. c.4.* In ſpecie *Aſilum* dici illud inſectum, quod boves laceſſat, vult Plin. *l.31. c.2. H. N.* Idem ex magorum commentis tradit, vermiculos, e quibus *Aſili* fiunt, antequam pennæ germinent, contra febres alligari, *l.30. c.11.*

Aſines & *Aſineos* (adverb.) ἀσινὴς, ἀσινέως, *innoxium*, & ſine noxa ſignificat, a verbo σίνω, *noceo*, cum α privativo. Hinc Hipp. rupturæ pectinis ἀσινέες dicuntur, *l.2. Epid. ſ. l.79. c.1. in 1. Epid. t.10.*

Aſingar, i. e. *Viride æris*. Dicitur & *Aſugar*, *Aſmiar*, *Aſigni*. Rul. & Iohnſ.

Aſinus, ὄνος, vide *Aſellus*.

Aſiracus, ἀσίρακος, dicitur ſpecies locuſtæ, quæ & ὄνος, *Aſinus*, dicitur Dioſcoridi *l 2. c.57.* Confirmat virtutem adverſus ſcorpionum ictus Gal. *l. XI. de Sim. Fac.* §. *Dracomarin.*

Aſitia, ἀσιτία, vide *Anorexia*, *Apoſitia*, *Inedia*.

Aſius lapis, vide *Aſſius*.

Aſmaga, dicitur *permixtio*, vel *commixtio quorundam metallorum* ad invicem. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Aſodes, ἀσώδης, vide *Aſe*.

Aſopor, i. e. *Fuligo*. Rul. & Iohnſ.

Aſpaltum pro *Aſphalthum*. Rul. & Johnſ.

Aſpaſia, medicamentum locos muliebres conſtringens, deſcriptum a Capivac. *Prax. l.4. c.4.* fit ex ſola lana. infuſo gallar. immatur. imbuta.

Aſpera arteria, vide *Arteria aſpera*.

Aſperſio, προσκλυσμα, ῥαντισμὸς, ῥαντὶς, & ῥανὶς, ῥάντισμα, notiſſima eſt applicatio a icujus materiæ medicæ vel liquidæ, vel pulverulentæ ſuperficiaria & rara, ſeu minutatim facta. Scrib. Larg. *n.46.* 207. & alibi. Vide Rhod. *in Lex. Scrib.* Hinc & talia medicamenta, quæ *aſperguntur*, Græce συμπάσματα, Latine *Aſpergines* vocari vult Blancard. *in Lex.* quamvis nos nullibi legerimus.

Aſperum, *Aſprum* per ſyncopen. Scrib. Larg. *n.* 180. vide Rhod. *in Lex.* τραχὺ, *Aſperitas*, *Aſpritudo*, Scrib. Larg. *num.* 21. 22. & alibi, τραχύτης, dicitur de ſuperficie partis vel membri inæquali. Omne *aſperum* eſt inæquale, ſed non viceverſa. Gal. *c.3. de iis, quæ in med. t.11.* Oritur vel ab adſtrictione & nimia ſiccitate, vel ab acrimonia, *l. de ptiſana c.5.* Eſt ſpecies differentiæ morborum organicorum eſſentialis in ſuperficie, cui opponitur *Lævitas*, λειότης. In ſpecie *aſperæ palpebræ*, τραχέα βλέφαρα, dicuntur, cum everſæ ſanguinolentiores apparent, & magis aſperæ carnoſæque & fici acinis ſimiles. Gal. *l. Introd. c.15.*

Aſphaleia, ἀσφάλεια, *ſecuritatem*, firmitatem denotat, & ἀσφαλὲς tutum, *ſecurum*, firmum, *5. aph.22. & 2. aph.15.* Gal. *l.12. de V. P. c. 6.* Iul. Alex. *not. ad h.l.* Dicitur quaſi τὸ μὴ σφάλλον ἢ σφαλλόμενον, expers lapſus. Vide Dieterich. *Iatr. n.*120. 121.

Aſphal.

Aſphaltitis, ἀσφαλτίτης dicitur prima lumbo-rum vertebra, quæ & a renibus νεφρίτης.Gorr. Linden. *Med. Phyſiol. l.2. c.14. & 34.*

Aſphaltum, vide *Bitumen*.

Aſphyxia, ἀσφυξία, id eſt, *pulſus privatio* ſive defectio, cum non percipitur noſtro ta-ctui motus, atque hoc per totum animal ac-cidit, ut nulla uſquam arteria moveri videa-tur, quod tamen ſi ad veritatem exigas, in corpus vivum nunquam cadit; ad noſtrum ta-men tactum frequenter reperitur, Gal. *l. 1. de præſ. ex pulſ.c.2.* quam Hipp. vocat *ſpirituum in-terceptiones*, πάλματων ἀπολήψιες ἀνὰ τὰς φλέβας, *4. de R.V. I. A. t.26.* [vide ſupra *Apolepſis*.) Eſt immediatus comes gravioris animi deliquii, quod pro lubitu *lipopſychia*, aut *ſyncope*, quin & *aſphixia* dici poterit. Cauſſa immediata *pul-ſus deficientis* eſt in ſanguine naturali efferve-ſcentia & rarefactione circa cor deſtituto,ut pro-pterea cor non ſatis expandatur, contrahatur-que & ſanguis inſufficienter in arterias effun-datur. Fr. Sylv. *Pr.Med.l.1.c.34.* præfertim §.43. Ἄσφυκτοι dicuntur *pulſu privati*, & in quibus motus nullus ſub ſenſum cadit in ulla corporis parte cujuſcunque arteriæ, *l.1. de diff. pulſ.c.3.*

Aſpidiſcos, ἀσπίδισκος, proprie ſignificat ſcutulum, vel ornatum exteriorem ſcutorum. Metaphorice vero ita vocari muſculum ſphin-cterem ani quaſi verticillum ſcripſit Cæl. Au-rel. *Tard. paſſ. l.3. c.3. p. 452.*

Aſpis, ἀσπὶς, idem, quod *ſerpens*, ſed ve-nenato ſuo morſu perniciosiſſimus. Ejus tres ſpecies conſtituit Gal.*l.de Theriac. ad Piſon. c.8.* quarum prima dicitur *cherſæa*, altera *chelidonia*, tertia *ptyas*, quæ perniciosiſſima. Siquidem, pe-rinde ac ſi tunc ratione prædita foret, æſtima-ta intervalli diſtantia collum eouſque exten-dit, & celeriter hominibus inſpuit venenum. Hac ſpecie ferunt Reginam Cleopatram ſibi citra ſuſpicionem repente mortem conſciviſſe, cum Imperator Auguſtus eam vivam captam vellet in triumphum Romæ ducere, P. Ægin. *l.5. c.19.* Plura de *Aſpide* in genere, & ejus pluribus ſpeciebus vide apud Aldrov. *l.de ſerp. & drac. c.7.* Nihilominus ex his pernicioſiſſi-mis ſerpentum generibus olim emplaſtrum con-fectum fuit δι᾽ ἀσπίδων dictum diſcutiens va-lentiſſime ſtrumas, aliaſque durities, ad do-lores arthriticos pariter utile, teſte Aetio *l.15.*

Aſpredo, τράχωμα, eſt affectus palpebrarum, diciturque durities, & aſperitas inæqualis, quæ intra palpebras oritur. Gal. *def. medic.*

Aſſala, i.e. *Nux moſchata*. Dorn. Rul. & Iohnſ.

Aſſaliæ, vermes ſunt intra aſſeres creſcen-tes. Dicuntur etiam *Coſſi*, *Teredines*, *Termes*, *Thripes*, *Xylophagi*, ξυλοφάγοι. Dorn. Ruland.

Aſſaliarum meminit Paracelſ. *l.2. de morb. Gall. puſtulis & ſymptom c.7.*in Icteritia commendans. Verum ſuſpicari quis poſſet, non tam Teredi-nes aut Coſſos intelligi debere, quam *aſellos* ſive *millepedes* in locis humidis creſcentes, de quibus paulo ſuperius. Hos enim valde in I-ctero commendari, e Dioſcoride & Gal.conſtat.

Aſſangi, dicitur *Pulvis* decidens de parie-tibus ſalis. Vocatur & *Aſanirgi*. Rul. *in Lex.*

Aſſatio, ὄπτησις, eſt ſpecies coctionis cibo-rum artificialis, quæ fit ab extrinſeco & alie-no calore fortiori & exſiccante. Species ſeu modi *aſſationis* plures ſunt: Vel enim igni ad-moventur ea, quæ aſſari debent, vel in ali-quo vaſe reponuntur, cui ſubjicitur ignis, af-fuſo aliquo, ſed inſufficiente, aut plane nullo humore. Illuc pertinent etiam *frixa*, quæ propterea Aſſorum ſunt ſpecies. Huc referre licebit *toſtionem*, ταῦθωμ, Ariſtot. *l.4. Meteor. c.3.* Renat.Morcau *ad Schol. Salernit. c.7. p.138.*

Aſſata & frixa ſiccius dare corpori alimen-tum, docet Galen. *l. 3. de alim. fac. c.2.* Græce dicuntur illa ὀπτά, hæc τηγανιστά. Ovorum *aſ-ſorum* meminit Scrib. Larg. *n.221.* *Aſſare* quo-que Spagyrice eſt, vel rem deficcare, & in tali ſtatu ponere, ut poſſit in pulverem ſibi com-petentem redigi, vel aliquando idem eſt, quod congelare, *Theatr. Chym. Vol.III. p.39.* Quæ in-tus foriſque tota ignefcunt, perperam *aſſari* dicuntur a Scheunemanno, judice Libav. *in defenſione Syntagm. Act.I. c.12.* *Aſſare* quoque al-legorice dicitur *ſeptimum Regimen*, quod eſt *Lunæ*, h. e. calefacere & componere per 25. dies, & hoc regimen dicitur *Argenti*, in Al-legoriis ſuper Turbam Philoſ. *diſtinct. 1. in Th. Chym. Vol. V. p. 58.* *Aſſatio* etiam in Magiſterio Lap. Phil. dicitur ſuavis & modeſta deficcatio corporum diſſolutorum & a menſtruis ſeparato rum, exſiccans ſub finem corpus exiguo igne quæ deficcatio ſuavis calcinatio eſt. Chriſtoph Pariſ. *Elucidar. l.3. c.8. Thym. Vol. VI. p.264.*

Aſſatura dicitur animal, vel caro aſſa, qua-les ſi ſtatim poſt remotionem ab igne coope-riuntur & panno involvuntur, *Aſſaturas ſuffo-catas* vocavit Santes Ardoynus, & inter ve-nena retulit, noxam & curationem proponens *l. 4. de Venen. c. 9.*

Aſſerac, idem quod Aſſis, & eſt ſpecies Bangues, quæ Ægyptiis eſt Aſſis. Differt ab Opio & Maſſac Turcarum, de quo legatur Hartmann. *tract. de Opio Theor. III. quæſt.3.* vid. *Bange* & *Aſſis*.

Aſſer-

Aſſervatio, idem, quod *Conſervatio*, dicitur in Pharmaceuticis ſimplicium collectorum in debitis vaſis & locis ad uſum neceſſaria repoſitio, ut ſemper in promptu ſint. Jac. le Mort *Pharm. Med. Phyſ. c.* 7. D. Schenk. *Synt. Comp. & præſcr. med. form. p. m.* 19.

Aſſidens ſignum, συνεδρεῦον, quod & *mox apparens* dicitur, quod plerumque morbo accidit, ut in febre ardente lingua aſpera, ſicca, ſitis, vigiliæ. Differt tamen a *Pathognomico*, quod hoc ſit plane inſeparabile, illud non item, Gal. 3. *in* 3. *Epid. t.* 34. Exemplum ſit morbus lateralis, in quo acuta febris, ſpirandi difficultas, tuſſis, pungens dolor lateris ſunt pathognomonica, ſcil. collective ſumta; quod autem dolor ad hypochondrium, vel ad claviculam perveniat, aut quod facilius in latus patiens, quam in alterum æger decumbat, *Aſſidentia* ſigna ſunt, *c.* 1. *aph.* 12.

Aſſiduus uſurpatur a Fernelio pro *Continuus*. Ita *febres aſſiduas* vocavit, eaſque intermittentibus oppoſuit, *Method. cur. febr. c.* 6. *ferme ad finem*.

Aſſimilatio, ἐξομοίωσις ὁμοίωσις, dicitur nutritionis ſupplementum, quando id, quod nutrit, alteratur, & ei, quod nutritur, ſimile fit, Gal. 3. *de fac. nat.* 1. Porro ut hæc fiat, *Agglutinatio*, ſive *Adhærentia*, πρόσφυσις, præcedat oportet, quemadmodum & hanc *Appoſitio*, πρόσθεσις *l.* 1. *de F. N. c.* 11. Nomine a *Nutritione* diffidet, re autem non diffidet, *l.* 3. *de Cauſſ. Sym. c.* 2. Perficit hanc functionem non ſecus ac reliquas naturales dictas anima, ſive vis plaſtica, ſive calidum innatum & flammula vitalis, quæ in medicina non differunt. Charlton. *Oecon. anim. Ex.* 1. §. 1. *ſeqq.*

Aſſis vel idem eſt, quod *Opium*, *Meconeion*: vel eſt *pulvis ex cannabis foliis* paratus, cujus cum aqua miſti bolos quinque aut plures caſtaneæ magnitudinis Ægyptii devorant, aliquibus per horam homines quaſi ebrii facti amentias ſuas produnt, & in ecſtaſi manentes viſionibus deſideratis oblectantur. Pr. Alpin. *de Medic. Ægypt. l.* 4. *c.* 2. *p.* 121. *b.* Vocatur & Aſſerac Turcis. vide *Bange*.

Aſſiſtentes, ſive *Aſtites glanduloſi*, vide *Paraſtatæ*.

Aſſius lapis, ἄσσιος λίθος, (perperam per ſimplex ſ.) ab *Aſſo*, urbe Troadis, quæ eſt regio minoris Aſiæ, Helleſponto adjacens, alias minor Phrygia dicta, appellatus eſt lapis tophaceus mollis, friabilis, & laxus, vim habens ſine morſu carnes molliores colliquandi, præſertim vero hac virtute prævalet *Aſſiæ petræ* flos dictus, qui innaſcitur farinæ tenuiſſimæ, qualis molarum parietibus adhærere viſitur, Gal. *l.* 9. *de Sim. Fac.* Dioſcor. *l.* 5. *c.* 142. ubi per ſimplex S. ſcriptum legitur, ad locum generaliorem, Aſiam minorem, fortaſſis reſpectu habito. Plin. *l.* 2. *c.* 96. *l.* 36. *c.* 17. *Sarcophagum* appellat ideo, quod in eo condita cadavera, intra 40. dies una cum oſſibus, ſolis dentibus exceptis, conſumantur. Reliquas illius virtutes collegit Chioccus *Muſ. Calc. ſ.* 3. *p.* 349. *ſeqq.*

Aſſos, i. e. *Alumen*. Rul.

Aſſuetudo, vide *Conſuetudo*.

Aſſumtio, πρόσληψις, προσφορά, dicitur de omni materia, alimento, & medicamento, quod per os corpori communicatur, quæ *Aſſumpta*, τὰ προσφερόμενα, appellantur; quamvis & aer inter illa quoque referatur. Vid. Jonſton. *Synt. Med. l.* 1. *Tit.* 1. *c.* 1.

Aſtacus, ἀστακός, vide *Cancer*.

Aſtakillos, a Paracelſo dicitur ulcus gangrænoſum malignum ſerpens ad tibias pedum a ſale mercuriali in ſanguine occurrente. Dicitur eidem quoque *Araneus*, vel *Ulcus Aranei l. ul. c.* 18.

Aſtarzof, unguentum vocatur vel linimentum, quod recepit lithargyrium ſperniolam cum ſuccis ſedi majoris & Nymphex. Vel etiam ita dicitur mixtura ex aqua roſarum & camphora, apud Paracelſ. *d. l. c.* 38.

Aſteos, ἀστεῖος, *probum*, laudabilem ſignificat Hippocrati, & opponitur τῷ φλαύρῳ καὶ βλαβερῷ, vitioſo & noxio *l. de Helleboriſm.* 12. *de Alim. VIII.* 14. *X.* 9. 10. *Coac. t.* 218. Vid. Foeſ. *Oecon. p.* 104. & Jung. *Exerc. noſtr. II. de Remor. purg.* §. 13.

Aſter, ἀστὴρ, *Aſtrum*, ἄστρον, vide *Stella*.

Aſter Samius, vide *Terra Samia*.

Aſter Thalaſſius, ἀστὴρ θαλάσσιος, vide *Stella Marina*, dicitur zoophyton quoddam marinum. Vide *Stella*. Commendavit Hippocr. cum braſſica & vino odorato ad uteri aſcenſum dictum, & ad dolores hyſtericos, *l. de nat. mul. XXIX.* 85. *l.* 2. *de morb. mul. LXXIX.* 7. vide Foeſ. *p.* 105. Alias & *Aſter* nomen eſt medicamenti ab Andromacho excogitati adverſus deſtillationes & dolores varios. Gal. *l.* 7. *de C. M. S. L. c.* 5.

Aſterges, ἀστεργὴς, denotat durum, *compactum*, ſeverum, & opponitur laxo ſive molli, blando. Hipp. *de Glandul. XI.* 14. quamvis Foeſ. *d. l.* aliud vocab. ſubſtituere velit magis accommodum, nimirum ἄστεγον. Ego ſane non video tantam immutandi neceſſitatem. De ligno crudeliore legitur ἀστεργέστερον, 2. *de fractur. t.* 64. quamvis & illum locum mutatum velit Foeſ. *d. l.*

Aſte-

Aſterias, ἀστερίας, ἄστρος, ἀστερίτης, ἀστρόβολος, vide *Aſtroites*. Eſt gemma foſſilis, admodum dura, dimidiati globi figura, ſtellarum, quæ radios jaciunt nigros, pleniſſima, ex quo nomen videtur accepiſſe. Naſcitur in India & Carmania. Qui colore candido eſt, præfertur cœruleo *Ceraunia* dicto. Habetur pro periapto adverſus nævos maternos infantum, Eraſm. Franciſc. *P. II. Hort. Indic. p.*1218. *Aſterias* etiam idem, quod *Accipiter*. Aldrov. *l.* 5. *Orn. c.* 1.

Aſthenes, ἀσθενής, vocatur *infirmus*, *imbecillis*, debilis, ab α privativo & σθένος, *robur*. Legitur apud Hippocr. *l. de vet. med. XXI.* 6. 7. ubi hæc differentia notanda venit, quod ἀσθενὴς dicatur, qui nondum actu ægrotat, ſed *debilem* habet naturam; ἀσθενῶν vero qui actu languet. Uſurpatur quoque de cibis & alimentis, *l.* 6. *Epid. ſ. IV. t.* 16. & *ſ. V. t.* 20. *c.* 1. *de R. V. I. A. t.* 30. quæ ſcil. non multum præbent nutrimenti, qualis eſt Priſana. Apud Gal. quoque ſubſtantivum ἀσθένεια, *infirmitas*, *debilitas* occurr. t; *comm. ad d. l. ult.* vide Foeſ. *p.* 101. Dieter. *n.* 115.

Aſthma, ἄσθμα, id eſt, *Anhelatio*, creber & moleſtus anhelitus, affectus eſt, in quo propter anguſtiam organorum reſpirationis & bronchiorum oppilationem apparet, ſumme moveri uſque ad operta ſcoptula & ſcapulas, thoracem, etiam citra febrem, motu celeri ac denſo, ut etiam in iis, qui velociter cucurrerunt, quique reſpirando pinnas narium movent, quas inſpirando contrahunt, expirando dilatant. Gal. *c.* 2. *in* 3. *Epid. t.* 4. Accuratius ita definiri poſſet: *Aſthma* eſt difficilis reſpiratio, frequens, denſa, eum ſibilo vel ſono, quandoque & tuſſi, proveniens ab inſigni anguſtatione vel obturatione bronchiorum pulmonis intrinſecus vel extrinſecus facta. Cauſſæ enim variæ hunc affectum producere valent, v. g. Pituita viſcida, flatus & halitus, aquoſa collectio, ſive hydrops, pulmonis tubercula. Graviſſima* *Aſthmatis* ſpecies eſt, quod Vvillis inter morbos convulſivos refert, & *Aſthma convulſivum cum tuſſi* appellat, *de morb. convulſ. c.* 12. ſcorbuticis interdum familiare, unde & *Aſthma Scorbuticum* appellare licet. Confer etiam ad Sylv. *Pr. Med. t.* 1. *c.* 22. §. 22. & P. Barbette *l.* 4. *c.* 3. aliosque. Vitioſe etiam dictum legitur *Aſma* apud Joh. Bauerium de Imola *in Conſil.* 8. & 32.

Aſtites, vide *Paraſtatæ*.

Aſtomos, ἄστομος, dicitur, *qui caret ore*, & creditum fuit olim, fuiſſe gentem quandam toto corpore hirtam, & veſtiri in India frondium lanugine, *ſine ore*, halitu tantum vivere, & odore, ut ex Plinio refertur a Menens. *Aurei Veller. l.* 1. *c.* 10. in *Th. Chym. Vol. V. pag.* 302. Verum Olearius & alii Itinerariorum ſcriptores fallaciam hanc detexerunt.

Aſtrabes, ἀστραβὴς, quod minime torquetur, *indiſtortum* ſignificat apud Hippocr. 2. *de artic. t.* 19. & *in Mochlic. VII.* 5.

Aſtragalus, ἀστράγαλος, ἀστρίος, item τέτρωρος, *Talus*, vulgo *Os balliſtæ*, *Quatrio*, eſt primum inter oſſa tarſi & principaliſſimum eorum, quæ ad pedes movendos pertinent, in circumferentias quaſdam definens, magnum quidem & maximis ſupernis oſſibus dearticulatum, in medio tibiæ & calcanei locatum. Gal. *l.* 3. *de V. P. c.* 6. & 8. *de uſ. c.* 22. Clarius: Eſt os quaſi cubicæ figuræ irregularis, ad pedis tibiæque articulationem comparatum. Superius enim per ginglymum tibiæ conjungitur, ad latera utrinque malleolo comprehenditur, ligamentis validis copulatum, anterius capitulo rotundo ſinui oſſis ſcophoidis adaptatur; inferius partim protuberat, partim mediante profundo ſinu cum calcaneo ligamentis cartilagineis connectitur. Barthol. *libell.* 4. *An. c.* 21. In medicina præ aliis commendantur *Aſtragali Leporum* & *Porcorum*. Illorum quidem contra epilepſiam, difficultatem partus, colicam & calculum; horum vero ad fracturas oſſium, capitis & colli dolores, teſte Schroder. *Pharm. lib.* 5. *cl.* 1. *n. XXIV.* & *XXXIV.*

Aſtrape, ἀστραπὴ, *corruſcatio*, fulgur. Refertur inter cauſſas procatarcticas epilepſiæ a Gal. *de pu. epil. c.* 2.

Aſtrion, ἀστρίον, idem, quod *Aſtragalus* ſive *Talus*. Iohnſ. Ingraſſ. *comm. in Gal. l. de Oſſib. p.* 164.

Aſtrobles, ἀστροβλὴς, ἀστρόβλητος, idem, quod ἀποπληκτικός, ſideratus, *Apoplecticus*. Gorr. *p.* 60.

Aſtroboliſmus, ἀστροβολισμὸς, idem, quod *Sphacelus*, de quo infra, quamvis proprie de plantis, quæ ſub canicula pereunt, quaſi ſidere perculſæ, dicatur. Matth. Flacius *l.* 2. *de vit. & mort. c.* 24. *p. m.* 96.

Aſtrocynologia, ἀστροκυνολογία, vocatur ſcriptum de *diebus Canicularibus* noviſſime editum, cujus mentio facta *in Act. Erud. Lipſ. A.* 1702. *M. Decemb. p.* 514.

Aſtroites, idem, quod *Aſterias*, lapis maculis plurimis ſtellarum formam habentibus notatus, globi dimidiati figuram habens. Eſtque duplex. Unus, ubi maculæ ſtellatæ ſunt diſperſæ. Alter, in quo viſuntur ita compactæ, ut erucis ſimiles ſint maculæ. *Aſtroites*,

 O va-

Varios majores, minores, magis vel minus concinne radiatas exhibet Joh. Bauhin. *in deſcript. Font. & Baln. Bollenſ. l. 4. p. m. 31.* Ex Aſtroite etiam parabantur globuli, quibus numerare ſolent preces Pontificii. Rul. *in Lex.*

Aſtrologia, ἀστρολογία, vocatur ſcientia, vel *ars divinandi ex Aſtris*; eorum vario poſitu, aliiſque attributis, quam nonnulli adeo credunt eſſe neceſſariam Medico, ut propterea ſtellarum ortus, occaſus, phaſes varias, inter cauſas morborum & ſanitatis referre non dubitaverint. Enimvero licet aſtrorum influxum vel efficaciam in aerem & corpora ſubluna-ria, quin & in ipſum hominem, nolimus præfracte ire inficias, quia tamen plurimum vanitatis & ſuperſtitionis ſubeſt in *Aſtrologia judiciaria*, quemadmodum egregie hactenus hoc aperuit Clariſſ. Dn. Sturmius, aliique ex recentioribus Aſtronomis, abſque peritiæ ſuæ detrimento & jactura hac ſcientia carere omnino poterit Medicus. Vanitatem præſagiendi & noxam e themate genethliaco quoque notavit Rolfink. *O. & M. M. l. 4. ſ. 1. c. 9.*

Aſtrum, ἄστρον, idem, quod ἀστὴρ, *ſtella*, *ſidus cæleſte*. Vide *Stella*. Tropice *Aſtrum*, apud Chymicos quoque dicitur virtus & potentia rerum ex præparationibus acquiſita, ut *Sulphuris Aſtrum* ejus eſt accenſio, qua vertitur in oleum præſtantiſſimum. Item *Aſtrum Salis* eſt ejus in aquam vel oleum reſolutio, qua pariter majores vires induit. *Mercurii Aſtrum* eſt ejus ſublimatio, qua miram acquirit vim & potentiam naturali ſua majorem & ſubtiliorem. De hoc vide D. Joh. Michaelis *not. in Schroder. Pharmaceut. l. 3. c. 16.* Dicitur alias *Alcol. Quinta Eſſentia*, *Extractum*, *Sperma &c.* Dorn. Rul. & Iohnſ. *Aſtrum Solis* vel *Auri*; *Lunæ*, &c. Legitur apud Dorn. *de Tranſm. metall. c. 13.* in *Th. Chym. Vol. I. pag. 534. Aſtrum ex igne* eſt ardens ignis inſtar & vehementis impreſſionis. Dorn. *in Dict. Parac.* Aſtrum etiam attribuitur certis medicamentis vel trochiſcis aut orbiculis aſteriſco ſignatis, unde & apud Gal. *Aſter invincibilis anodynus ſomnifer* legitur *l. 8. de C. M. S. L. c. 3.* & *alibi*. Vel Chymicis quibuſdam non tam propter figuram, quam propter virtutem inſigniorem & quaſi aſtralem v. g. Aſtrum ſerpentum. Vid. Rolfink. *I. A. F. R. l. 3. ſect. 13. c. 1. & 2.*

Aſtur, idem, quod *Accipiter*, *Aſterias*, Aldrov. *l. 5. Ornith. c. 1.*

Aſub, i. e. *Galaxia*. Rul. & Iohnſ.

Aſubedegri, h. e. *lapis ſcindens alios lapides*. Iid.

Aſulci, i. e. Lapis Lazuli. Iid.

Aſvoli, i. e. *atramentum*, fuligo. Iid.

Aſymphoros, ἀσύμφορος, ſignificat non *incommodum*, ſive non damnoſum, apud Hipp. *l. 1. de diæt. XXXVI. 6.* Vide *Conferens*.

Aſymphyton, ἀσύμφυτον, id, quod *non eſt continuum*, ſignificat: Epitheton partium diſſimilarium, apud Hipp. *l. de arte XVII. 8.* Paucis: Pars ab aliis diſtincta & ſeparata ita dicitur. Foeſ. *p. 105.*

Aſymptoton, ἀσύμπτωτον, ſignificat id, quod non concidit, neque compreſſum eſt; veluti συμπίπτειν dicitur, quod prius tumefactum concidit & contrahitur. Hipp. *l. de humor. III. 17. 52.* Galen. *l. 1. de art. cur. ad Glauc. c. 8.*

Aſynethes, ἀσυνήθης, *inconſuetus*, *inſuetus*, *inſolens*, dicitur; & opponitur τῷ συνήθει. Uſurpatur de rebus non naturalibus ab Hipp. *2. aph. 49. 50.* Jung. Dieter. *n. 119.*

Atac, i. e. *Talcum*, vel *Nitrum*. Rul. & Ioh.

Atactos, ἄτακτος, vide *Ataxia*.

Atanor, i. e. *Olla perforata*. Iid.

Ataractopœſia, ἀταρακτοποιησία, Hippocrati dicitur emphatice *actio* Medici *intrepida*, ne quid animo perturbato fecerit, *l. de dec. ornat. IX. 11.*

Ataxia, *Acoſmia*, ἀταξία καὶ ἀκοσμία, in genere privationem vel *defectum ordinis* decentis ſignificant. Ut enim κόσμος, i. e. decentis conſtitutionis proprium eſt τάξις, *ordo*, & ob eam rem appellaverunt mortales univerſum hoc *Coſmon*, argumento *ordinis*: Ita *Acoſmias*, i. e. indecentis conſtitution's proprium eſt *Ataxia*, *ordinis* carentia, ex Gal. *cap. 3. Progn.* Hinc quæ *ſine ordine* contingunt, ἄτακτως καὶ πεπλανημένως fieri dicuntur. Hippocr. *2. in 1. Epid. t. 25.* & *33.* In ſpecie vero *Ataxia* & *Acoſmia* eſt ordinis nullitas circa dies criticos, & circa paroxyſmos, *d. l.* & *l. 3. Epid. ægr. 9. poſt ſtat. peſtil.* Pulſus quoque dicitur ἄτακτος, *inordinatus*, qui nullum magnitudinis, celeritatis, aut æqualitatis ordinem obſervat; cui opponitur ordinatus, contrario modo ſeſe habens. Et febris *erratica* dicitur ἄτακτος, vel ἄτυπος, quæ nullum ſervat typum vel ordinem in periodis, Gal. *l. de Typis c. 4.*

Ataxmir dicitur cura oculi, quæ adhibetur, quando pili præter naturam in palpebris oculi ſub pilis naturalibus excreſcunt, & ipſi nocent oculo, cujus curæ quatuor modos tradidit Albucaſ. *l. 2. M. M. c. 11. 12. p. 96.* & *ſeqq.*

Atebras, dicitur *uncus aquinus*, vel *vas ſublimatorium*, Rul. *in Lex.*

Ate-

Atechnia, ἀτεχνίη, Hippocrati dicitur *artis expers*, in quo nihil recti, neque pravi quicquam ineſt; *l. de art. VII.* 5. alias ſpecialiorem ſignificationem ἀτεχνία, i. e. *amoribus non conciliati*, vide ſis apud Linden. *S. M. Ex. IX.* §. 22. Unde & *Atechnia* idem, quod *Agonia*, Lat. *Sterilitas*, teſte Fel. Platero *l. 2. Prax. c.* 19. *Tom. I. p. m.* 660.

Atenes, ἀτενὴς, fixum, *immotum*, rigidum, intentum dicitur, v. g. de oculo, 3. *Prorrhet. t.* 32. *Coac. t.* 351. *l.* 5. *Epid. XXXV.* 13. & *l.* 7. *XVII.* 24. Et verbum ἀτενίζειν ſignificat *fixis aliquem intueri oculis*, non ſolum apud Hipp. *d. l.* 7. *XV.* 31. ſed & aliquoties in Nov. Teſtam.

Ater ſuccus, vide *Melancholia*. *Ater*, idem, quod *Niger*, μέλας.

Ateramnia, ἀτεραμνίη, ἀτεραμνόης, *eruditatem*, & *in coquendo pervicaciam* ſignificat, ex Hippoc. *l. de A. L.* & *Aq. VII.* 5. ubi duritiei, σκληρότης conjungitur. Unde *Ateramna* dicuntur, quaſi *indomita* ea cibaria, quæ concoqui non poſſunt, neque in coctura intumeſcunt, veluti ſemina quædam cerealis, Galen. *l. de ſucc. bon.* & *mal. c.* 5. Per metaphoram ad animum indomitum, ingenium refractarium, & morum aſperitatem, inhumanitatem, refertur, ex Hipp. *de precept. VI.* 25. De ventre quoque & inteſtinis ſiccioribus & durioribus legitur, *d. l. de A. L.* & *Aq. V.* 4. Vide Foeſ. *p.* 105. *ſeqq.*

Ateres, ἀτηρὴς, *noxium*, lædentem, Hippoc. denotat, *d. l. LV.* 14. quamvis Heſychius exponat per ἀκαταπόνητον, qui nec precibus, nec laboribus frangi poteſt, Foeſ. *p.* 106.

Athanaſia, ἀθανασία, eſt epitheton quarundam Antidotorum, ſatis quidem jactuoſum, Gal. *de C. M. S. L. c.* 7. & *alibi*. Vide Gorr. *p.* 8. Calidæ & ſiccæ eſſe temperiei illa medicamenta, dicit *l.* 8. *M. M. c.* 7. Idem eſt, quod *Ambroſia*, quaſi immortalitatem tribuens, de quo ſupra. Occurrit & *in Diſpenſ. Aug.* compoſitio Nicolai *Athanaſia magna* dicta, in dyſenteria & hæmorrhagiis variis commendata. Dubitari tamen poſſet, an calida & ſicca tenuium partium ingredientia quantitate & virtute reliquis prævalentia effectum illum promittere queant; & mirum, quod Zwolferus non monuerit. Salſe vero perſtrinxit P. Ammann. *in Irenic. p.* 44.

Athanor, eſt nomen furni Chymici, ſive Philoſophici compoſiti, cujus prolixam deſcriptionem legere licet apud Mart. Ruland. *Lexic. Chymic.* & Libav. *in Apoc. Hermet.* Meminit & Rolfink. *Chymie l.* 2. *c.* 17. Vocatur & *Uterus Spagyricus*, vel *Chymicus*, & deſcribitur à Dorneo *de Tranſmut. metall. c.* 3. in *Th. Chym. Vol. I. p.* 503. *ſeq. Athanor* habetur *fornax ſublimationis*, in *Quartorum l.* 4. *Platon. d. l. Vol. V. p.* 180. & applicatur ad *Bonum Henricum* ab Orthelio *in Epil.* & *Recapit. in Nov. Lum. Sendivog. Vol. VI. p.* 457. Athanor Arabibus idem eſt, quod *furnus*. Hodieque autem hoc nomine veniunt *furni turriti*. D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l.* 1. *ſ.* 5. *c.* 2.

Athara, ἀθάρα, communiter Æolici ἀθήρα; vide *Athera*. Illud legitur apud Galen. *l.* 2. *de art. cur. ad Glauc. c.* 10. & latine redditur per *farinam lixam*.

Athares, ἀθαρὴς, vel de virgine incorrupta, vel de ferro indomito dicitur. Vide *Lexica*.

Athelxis, ἄθελξις, *ſuctionem* vel *attractionem* ſignificat, quæ ſuctione, vel mulgende fit, a verbo ἀθέλγομαι, quo uſus Hippoc. *l. de Hum. I.* 31. & compoſito ἐξαθέλγομαι, *exſugo*, *emulgeo*, 2. *de iis*, *q. in med. ſ. t.* 27. Vide Foeſ. *p.* 7.

Athena, ἀθήνα, dicitur emplaſtrum laudatum ab Aſclepiade, & deſcriptum ab Oribaſio, Aetio, & Ægineta, *l.* 7. *c.* 17. allegante Gorræo *p.* 8. Refertur vero inter ἔμμοτα ab Ægin. *l.* 4. *c.* 40. *fin.*

Athenatorium, dicitur coopertorium ſpiſſum vitreum ſuper cucurbitam, habens collum gracile & ſpiſſum, quod intrat cucurbitam, non exterius eam ambire debet. Uſus ejus ad ſublimationem *Th. Chym. Vol. III. p.* 33.

Athenippum, *Athenippium*, ἀθηνίππιον, eſt epitheton collyrii ab autore *Athenippo*, Scribon. Larg. *n.* 26. 27. & Rhod. *in not. ad h. l.* Gorr. *p.* 8.

Ather, ἀθὴρ, quod in hordeo aculeatum eſt ſignificat, & per translationem teli cuſpidem aculeatam. Hipp. *l.* 3. *de morb. XXX.* 4. & *l.* 5. *Epid. XXI.* 6. Foeſ. *p.* 7.

Athera, ἀθήρα, eſt *pulticula liquidior* & ſorbilis ex tritico zeave molitis, inque tenuiſſimum pollinem redactis confecta, infantibus conveniens, Dioſcor. *l.* 2. *c.* 114. hordei ſubtiliſſimum dicit Erotianus.

Atherina, ἀθερίνη, ἀνθερίνη, dicitur *piſciculus* multis ſpinis intra carnem refertus, alias boni ſucci & digeſtionis cibum præbens. Deſcribitur ab Aldrov. *l.* 2. *de Piſc. c.* 36.

Atheroma, ἀθέρωμα, rectius ἀθήρωμα, eſt ſpecies abſceſſus cum folliculo, in quo aliquid pulti ſimile continetur, peculiari tunica incluſum. Vide *Abceſſus*, & Gal. *l.* 2. *M. M. c.* 4. 2. P. Barbette *Chirurg. P. II. l.* 1. *c.* 9. & alios.

Athleticus, vel *Athletarum habitus*, ἀθλητι-

 κὴ

κὴ, ἕξις, διάθεσις, dicitur illa bona corporis conſtitutio, quæ ad ſummum quidem bonitatis pervenit, ſed cum ſummo periculo conjuncta eſt ſubitæ mutationis in deterius, ex 1. *aph.* 3. propter nimiam ſcil. corporis repletionem. Dum enim exercitiis augent calorem *athletæ*, ob id multis frui poſſunt alimentis, Gal. *comm. ad h. l.* Hinc *athletas* dictos non injuria quis dixerit generoſo nomine notari, vel a certamine & præmio, vel a ſumma miſeria, ſiquidem nullum genus miſerius eſt *athletis*, quod ad bonam valetudinem attinet. *Exhort. ad art. l. c.* 6. Dieter. *n.* 11.

Athliptos, ἄθλιπτος, dicitur *incomprehenſa invaſio febrilis*, de his febribus, quæ ſtatim initio acceſſionum pulſum in magnitudinem & celeritatem mutant, nec fit prius tardus aut parvus, ideo, quod eam inæqualitatem, quæ initiis febrium fere ſentitur, non percipiant, veluti neque frigus, neque rigorem, neque ſtomachi vellicationem, neque compreſſionem, quæ fit initiis acceſſionum, ſanguine quaſi a tota ſuperficie externa recedente, & ad viſcera confluente: unde & pulſus inæquales tunc fiunt, & parvi, & tardi, & languidi. Gal. *l.* 3. *de præſ. ex pulſ. c* 7. Foeſ. *p.* 8. Pulſus ἄθλιπτος dicitur Galeno *l.* 1. *de differ. febr. c.* 7. quando nullo modo ad celeritatem, ea pars pulſus, quæ ſyſtole dicitur, tendit, ſed æqualis & liber habetur.

Athlon, ἆθλον, vide *Certamen*.

Athorectus, ἀθώρηκτος, dicitur apud Hipp. qui *non* eſt *ebrius*, *l. de ſterilib. XI.* 16. *& de ſuperfœtat. XI.* 1. Foeſ. *p.* 8.

Athreo, ἀθρέω, ſignificat perpendo; *conſidero*. Hippocr. *l.* 1. *de morb. mul. XXIII.* Foeſ. *p.* 8.

Athrix, ἄθριξ, *debilis*, idem, quod μαδαρός. Legitur apud Gal. 1. *de C.M.S.L. c.*4.

Athroeſma, ἄθροισμα, in ſpecie *cumulum* obſervationum denotat, Empiricæ ſectæ familiarem, ut eſt ap. Gorr. *in def.* a verbo ἀθροίζω.

Athroezo, ἀθροίζω, ſignificat *congrego*, cumulo. Uſus Hippocr. 5. *aph.* 63. Dieter. *Iatr. n.* 12.

Athroon, ἀθρόον, *conſertum*, *coacervatum*, denſum, & in ſe collectum ſignificat, Foeſ. *p.* 8. ex Gal. 7. *aph.* 35. *Coac. t.* 359. *ſeq.* 609. *l.* 3. *Epid. ægr.* 4. *poſt ſtat. peſt.* & *alibi*. Hinc & ἀθρόως, *cumulatim*, *conſertim* denotat, 2. *aph.* 18. inter proprietates ſolutionis continui doloroſæ refertur. Gal. 1. *de Sympt. cauſ. c.* 6. Dieter. *n.* 13.

Athymia, ἀθυμία, dicitur *animi abjectio*, deſperatio, conſternatio, triſtitia; ap. Hipp. *Coac. t.* 4. *&* 482. *l.* 5. *Epid. XXXII.* 15. & *l.* 7. *XLVII.* 1. Et ἄθυμος ſignificat eum, qui *animo eſt abjecto*, triſti, deſperato, *l.* 3. *Epid. ægr.* 2. *poſt. ſtat. peſtil.* Foeſ. *p.* 8.

Atincar, vel *Atinkar*, i. e. *borax de petra*, *Baurath*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Atlas, ἄτλας, ἀτλάντιον, vocatur ultima colli vertebra, dorſo ſcil. proxima, ſic dicta, tum, quod reliquas colli vertebras ſuſtineat, tum, quod ferendis oneribus potiſſimum laboret, Gorr. & Linden. *in Med. Phyſiol. l.* 2. *c.* 14. §. 17. Alii vero nomen hoc primæ attribuerunt colli vertebræ, inter quos & P. Barbette *Chirurg. P. III. L.* 1. *c.* 3. & Horne *in Microcoſm.* §. 31. ad quem locum vide D.D. Hoffmanni *Diſſert. Anat. p.* 119.

Atmoſphæra, ἀτμόσφαιρα, dicitur aer corporum naturalium peripheriam ſaltem contingens atque ambiens. D. D. Bohn. *diſſ. Chym. Phyſ. IV.* §. 2. Sub quo aere comprehenduntur ſimul illa effluvia, quæ e corporibus naturalibus qua animatis, qua inanimatis exſpirare & procere hactenus obſervarunt naturæ ſcrutatores, præſertim Rob. Boyle. Videantur ejuſdem *exercitationes de Athmoſphæris corporum conſiſtentium.*

Atmus, ἀτμὸς, vide *Halitus*, *Vapor*.

Atocos, ἄτοκος, Galeno dicitur *ſterilis*, non quidem ea fœmina, quæ ad conceptum minus eſt idonea, ſed quæ vidua eſt, & viri congreſſu ac rebus venereis abſtinet, *c.* 7. *in* 6. *Ep. t.* 18. Ἀτόκιον quoque dicitur medicamentum, quod concipiendi facultatem adimit, ſec. Gorr. *def.*

Atolmia, ἀτολμία. Vide *Eutolmia*.

Atomus, ἄτομος, eſt corpuſculum individuum *inſectile*, juxta Epicuri, Leucippi, Democriti & Aſclepiadis hypotheſin, principium omnium corporum naturalium univerſale, teſte Gal. *l.* 2. *de Fac. nat. l.* 1. *c.* 14. *l.* 2. *c.* 6. *de Theriac. ad Piſon. c.* 11. Suppoſuerunt autem illi autores, illa corpora eſſe impatibilia, vel infrangibilia, ut Epicurus; vel indiviſibilia, ut Leucippus. Uno verbo: Corpora qualitatis expertia, quorum nullum aut alterari, aut ſentire aptum natum eſt, Galen. *l.* 1. *de Elem. c.* 2. *Atomi Democriti* dicuntur aquoſus vapor, fumus, aut aqua reſoluta a Graſſio Chortalaſſeo dicto *in tract. Area Arcani Cabala Chemica, Vol. VI. Theſ. Chym. p.* 376. Hæc opinio de *Atomis* olim quidem improbata, hodieque inſignem invenit applauſum, & multorum recentiſſimorum philoſophorum medicorumque ſuffragium. Neque medicis vitio fortaſſis verti poteſt, ſi acquieſcere velint in principiis corporeis. An vero philoſophi, qua tales, idem facere queant, non eſt hujus loci ventila-

ſilare. Caſp. Cramer. *Chymic. Collegii Diſſert.* I. c. 4. §. 4. *Atomum* deſcripſit, quod ſit particula corporis, qua non datur minor., & tamen §. 5. divilit in ſimpliciorem ſive elementarem, & concretiorem. *Atomos*, cum vacuo, rejiciendas eſſe hodieque cenſuit Cel. G. G. Leibnitius, cui conſtat ex *Act. Erud. Lipſ. A.* 1698. *m. Sept. p.* 438.

Atonia, ἀτονία, idem, quod ἀῤῥωϛία, ἀσθένεια, *imbecillitas*, infirmitas corporis. Medicorum olim fuiſſe terminum, teſtatur Galen. 4. *M. M.* 4. Commode tamen in uſum rurſum vocarunt recentiores; inter quos eſt Etmullerus, qui Atoniæ cauſſas etiam diverſas tradidit *Tom. I. Oper. p.* 196. *a.* Vinum quoque natura infirmum vel tenuius, ἄτονον dici vult Linden. *Ex. X.* §. 63. Stricte ἄτονον vocari quoque *vitium Stomachi*, quod cum ſiccitate & ardore ejus, & inrequiebili, ut ita dicam, vel inextinguibili ſiti conſiſtit, ab eo, quod exſiccat omnem ſtomachi humorem, voluit Scribon. Larg. *n.* 105. Verum Rhodius *in Not. ad h. l.* potius ex Marcello ἔγκαυσιν dici debere hunc affectum cenſet, & propterea non admittendam eſſe Scribonii lectionem ſtatuit; quamvis ἀτονία, ſive languor, aut laxitas æquatur.

Atopos, ἄτοπος, *abſurdum* ſignificat, *inconveniens*, malum, de lachrymis voluntariis & involuntariis legitur apud Hipp. *IV. aph.* 52. Jung. Dieter. *n.* 124.

Atra bilis, vide *Bilis*, *Melancholia*.

Atrachelus, ἀτράχηλος, dicitur homo valde brevi cervice aut collo præditus, apud Gal. *l.* 1. *de diff. pulſ. c.* 9. Alias in nullo Lexico occurrit, quantum ego ſcio. Huic opponitur μακροτράχηλος, longo collo præditus. Significat & *decollatum*, Gal. *l.* 4. *de Hipp. & Plat. decr. t.* 4.

Atractus, ἄτρακτος, proprie *fuſum ad lanificium aptum* ſignificat, ut & *ſagittæ lignum*: & ita extra forum medicum ſpectat. Meminit vero hujus vocabuli Hippocr. bis, & primum *in l. de Viſu* II. 2. ubi *fuſum* ſignificat, deinde *in l.* 5. *Epid. XII.* 15. 6. ubi verticillum in Latino legitur. Ubi obiter notandum, quod in illa hiſtoria de famula Dyſeridis in Lariſſa non exprimatur, quomodo ille lapis verticillo ſimilis ad uterum pervenerit. An fortaſſis intruſit in vaginam profundius, ne concipere poſſet, & ita Veneri eo licentius vacare poſſet, quemadmodum mihi fuit aliquando relatum, quod fœmina quædam obſtetricans aliis ſub prætextu procidentiæ uteri curandæ globulos cereos ſat grandes in muliebrem ſinum impulerit.

Atramentum, μέλαν, varias habet ſignificationes. Communiter denotat *ſcriptorium* vel librarium, τὸ μέλαν γραφικὸν, Gal. *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 8. vel fuligineum & *pictorium*, quæ non ſunt hujus loci, vel ſignificat in medicina plerumque *chalcanthum*, ſive *vitriolum*, & dicitur *atramentum ſutorium*, χάλκανθος. Vide ſuo loco *Vitriolum*. Confer. *ad Lex. Chym.* Rul. ſub vocab. *Atramentum*, & Joh. Rhod. *in Lex. Scrib.* Quid atramentum ſympatheticum dicatur; & quomodo paretur, vide in Iunken. *Lex. Chym. Pharm. P.* 1. *p.* 47. *ſeqq.* Myſtice quoque vel ænigmatice tribuitur hoc nomen lapidi philoſophico a Lagneo *in Harmon. Chym. Theſ. Chym. Vol. IV. p.* 927.

Atreces, ἀτρεκὴς, & adv. ἀτρεκέως, non una ſignificatione ſumitur apud Hippocr. Interdum ſignificat *exactum*, curioſum, perfectum, accuratum, *l. de ætate* (qui in pleriſque appendix eſt de Carnib.) *XXII.* 3. 6. *l. de veter. med. XXI.* 10. 18. *in Mochlico*, *XXI.* 10. *XXV.* 8. interdum *vere* vel *revera*. Hinc vocabulum ἀτρεκὴν pro *veritate* etiam ponitur *de nat. pueri* XXXV. 11. quamvis non videam, quid obſtet, quo minus etiam per accuratum verti poſſit: interdum *penitus*, *ex toto*, prorſus, ut 1. *de artic. t.* 63. Plura vide apud Foeſ. *p.* 106. *ſeqq.*

Atremas, *Atremeas*, *Atremes*, *Atremeon*, ἀτρέμας, ἀτρεμέας, ἀτρεμὴς, ἀτρεμέων, a verbo ἀτρεμέειν, *quieſcere*, *immotum eſſe*, (quod legitur apud Hippocr. 1. *aph.* 3.) ſignificat intrepide habentem, *quietum*,) unde & ἀτρεμία idem; quod ἡσυχία, *quies*; juxta Heſych.) uti patet ex *l.* 5. *Ep.* XXIV. 6. repetitur *l.* 7. *Epid.* XVIII. 9. 2. *de iis*, *quæ in medic. t.* 15. & 2. *de fract. t.* 77. Vide Foeſ. *Oec. p.* 107. 108. & Dieter. *n.* 125.

Atreſia, ἀτρησία, morbus dicitur, quo laborantes dicuntur ἄτρητοι, *imperforati*, Lat. *Imperforatio* dici poſſet, ſi liberet. Legitur vero *Atreſia* apud D. Pechlin. *in Obſerv. l.* 1. *Obſ.* 25 ubi geminas hiſtorias notatu dignas recenſuit

Atreti, *Imperforati*, ἄτρητοι, dicuntur in utroque ſexu, quibus anus aut genitalia perforata non ſunt, ſive id ex natura fuerit, ſive ex morbo acciderit, carne vel membrana ſupercreſcente, & meatum obſtruente, Gal. 3. *de ſympt. cauſ.* 4. Arab. dicitur *Alratica*, vide ſupra. Ad quam claſſem morborum referendi ſint *Imperforati* dicti, dubitatur. Caſpar. Hofſman. *in Inſtit. l.* 3. *cap.* 141. morbis in ſitu annumerat, quemadmodum & *Apolog. pro Gal.* 3. *cap.* 226. Montanus vero ad morbum meatuum, ſive viarum refert, teſte eodem Hoffm.

d. l.

d. l. c. 104. A. Verum ſalvo aliorum judicio exiſtimo, conſtituere peculiarem ſpeciem ad tertiæ differentiæ eſſentialem morborum ſolutioni nimirum continui oppoſitam, & ita eo potius referendam. Hoc certum eſt, ad morbos in ſitu minus recte ferri. Vid. *Dogm. noſtr. p. II. c. 4. d. 8.* & *Chirurg. oper.* Fabric. ab Aquapend. *de glande non perforata, hymene non perforato, & ano non perforato, p. m.* 84. 94. 100. *edit. Patav.* Ultimi exemplum a nativitate vidi ante quam plures annos in vico Neila dicto Nariſcorum, qui filiolus perfecte *Atretus* in ano paulo poſt obiit. De *Atretis* in ſexu fœminino legatur etiam P. Amman. *Irenico p.* 153. *ſeqq.*

Atrices vocantur tubercula parva circa anum, quæ interdum recedunt & tempore redeunt, ſaltem in principio. Annumerantur condylomatibus & ſico a Valeſco de Tarant. *Philon. Pharmac. l. 4. c. 35. p. m.* 516. Foreſtus vero *l. 23. Obſ. 9. in Schol.* Atrices per duplicatum expreſſit, & e Valeſio deſcripſit, quam ſcripturam etiam D. D. Stahl vel ſub ejus præſidio Dn. Iuch *in Inaugurali Diſſert. de motu hæmorrhoidali c. 4. p.* 12. retinuit.

Atrici, dicuntur vulnera occulta in extremitate inteſtini recti naſcentia, ita tamen ut aliquando concavitas horum non ita tangat inteſtinum, ut perforet ipſum. Iſaac. *l. 9. Theoricæ c.* 32.

Atrophia, ἀτροφία, i. e. *nutritionis defectus*, quando ex nutrimento fructus non percipitur, Galen. 2. *M. M.* 7. uno verbo, *Macies*, *Tabes*, *Contabeſcentia*; quamvis hæc duo vocabula diſtinguat Franc. Sylvius *l. 1. P. M. c. 37.* §. 6. in quo capite ex profeſſo de *Atrophia* ſolide tractat, *Maciem* dicens, ſi ſola pinguedo abſumitur, nec æque reſtituitur; *Tabem* vero, ſi caro ſimul minuitur. Eſt igitur in genere *Atrophia* imminuta nutritio, quam corpus vel ejuſdem certa membra naturaliter quidem abſumtis portionibus quibuſdam nutritiis, nullis vero in earum locum ſuccedentibus, perpeti coguntur. Videatur Celſus *l. 3. c. 22.* Eſt igitur duplex, univerſalis totius corporis, & particularis in determinatis tantum partibus, artubus præſertim. Cauſſæ poſſunt eſſe variæ, internæ vel externæ, quæ in eo omnes conveniunt, quod vel impediant ſucci nutritii proventum ſufficientem, vel ejuſdem debitam diſtributionem. An a faſcino inferri poſſit *Atrophia* pueris, legatur Sennert. *Med. Pr. l 6. p. 9. c. 1.* & Roder. a Caſtro *Med. Polit. l. 4. c. 1.* *Atrophiam* a vermiculis dorſalibus etiam in dubium vocat Fr. Hoffm. *in Meth. med. l. 1. c. 19.* Singularis quoque ſpecies eſt *Atrophia in oculo*, cum ex longa, imbecillitate vel alia quadam latente cauſa, oculus paululum quaſi propulſus, deinde cavatus ad radicem cum dolore minor evadit, obſcureque aut nihil omnino videt. Gal. *l. Introduct. c.* 15.

Attæ dicuntur Feſto, qui ob crurum, vel pedum vitium plantis inſiſtentes terram attingunt magis, quam ambulant.

Attagar, id eſt, *Lapis*, Rul. & Iohnſ.

Attagen, ἀτταγὴν, & ἀτταγᾶς, Fœmin. *Attagena* avis nota inter delicias cibarias, vulgo *Daſelhun*; cujus deſcriptionem & uſum in cibis atque medicina lege ſis ap. Aldrov. *l. 13. Ornith. c. 10.* Bruyerin. *de re cib. l. 15. c. 38.*

Attalus, Ἄτταλος, *Attalicum*, ἀτταλικὸν, epitheta ſunt quarundam formularum medicamenti apud Gal. *in libr. de compoſ. med. ſec. loc.* & *genera*, hodieque minus uſitata, ſed obſoleta. Vide Gorr.

Attelabas, vide *Locuſta*.

Attenuans, λεπτύνον, dicitur & de cibis, & de medicamentis, quæ acri & calida facultate prædita craſſos ſuccos attenuant, colliquant, incidunt & reſolvunt. Gal. 14. *M. M.* 15. Hodieque dicuntur portionibus ſalinis, nitroſis, lixivioſis, alcalicis, volatilibus vel evectis operari.

Attenuatio, λεπτυσμὸς, λεπτότης, idem, quod *extenuatio*, dicitur totius molis collapſus vel ſubſidentia, ejuſque ſignum eſt cutis laxitas. Hippocr. 3. *in* 6. *Epid. t.* 29. & Galen. *in comm.* Coincidit cum *Atrophia*, de qua p. a. Junge 4. *aph.* 23. Dicitur & *Gracilitas*, quæ corporis eſt exilitas, quam a macie quidem diſtinguit: Illam naturalem, hanc præternaturalem, tenuitatem, quæ Gr. ἰσχνότης dicitur, ſtatuens Linden. *Ex. XIV.* §. 23. 24. Sumitur & mechanice pro *comminutione* D. D. Bohn. *Diſſ. Chym. Phyſ.* VII. §. 4. Vide *Comminutio*. In opere ſpagyrico conjugii maſſæ ſolis & lunæ *attenuatio* dicitur ſecunda clavis, quoniam rigiditas corpori ineſt, & flexibilitas, & inquinatio. *Theatr. Chym. Volum. V. p.* 452.

Atticus, ἀττικὸς, epitheton mellis optimi, ut & ceræ, ſive propoleos, apud Scrib. Larg. paſſim.

Attilus, dicitur *piſcis fluviatilis*, Pado fluminis proprius, cartilagineus, ſturioni magna ex parte reſpondens, cujus caro mollis & flaxa, palatoque minus jucunda. Aldr. *l. 5. de piſc. c. 1.*

Attincar Veneris, formula eſt tincturæ ad lunam, apud Paracelſ. *Manual.* 1. Vide *Albatio*.

Attingat, id eſt, *flos æris*. Rul. & Iohnſ.

Attingir i. e. *Capſula terrea*. Iidem.

At-

Attondere, vide *Tondere*. Scrib. Larg. *n.* 10.

Attonitus morbus, idem quod *Apoplexia*, de quo vocab. vide ſupra.

Attractio, ἑλκὴ, in genere dicitur ea ſpecies motus localis, quando res quædam ex alio loco mediante vi quadam motrice alterius trahentis movetur, ut huic propius adjungatur. Dividi poteſt in *manifeſtam*, quæ etiam proprie talis eſt, quando trahens principium externum in ſenſus incurrit una cum modo tractionis, eſtque vel naturalis, vel artificialis. Ita manu res attrahimus; aut labiis infantes alliciunt lac e papilla, quæ attractionis ſpecies *ſuctio*, ἐκμύζησις, dicitur: Ita, quando ore attrahimus inſpirando aerem, ſpecialiter *Epiſpaſmus*, 'σπισπασμὸς, Hippocrati vocatur, 5. *in* 6. *Epid. t.* 32. Sic inſtrumentis etiam variis perfici ſolet attractio artificioſa: & in *occultam* & *intrinſecam*, veluti impropriam, quæ etiam vel corpori & partibus attribuitur, qua de cauſſa *attractrix*, ἑλκτικὴ δύναμις, *facultas*, vel virtus excogitata fuit, cujus beneficio ſingulæ partes ſibi peculiares ſuccos nutritionis gratia appetere & attrahere valent, Galen. 5. *de L. A.* 1. vel etiam medicamentis, præſertim purgantibus, aliiſque rebus, magneti, ſuccino, &c. Verum poſteriorem hanc in univerſum, occultam ſcil. & intrinſecam recentiores rejiciunt; ceu commentitiam, & plane metaphoricam, ex aliis principiis evidentioribus rem ipſam declarantes. In ſpecie purgantium vim attractricem nos quoque impugnavimus *diſp. de purgat. mod. ac viis ad alv.* & Joh. Nic. Pechlin. *tr. de purgantib.* Reliqua philoſophis ventilanda & dirimenda relinquimus.

Attractivum, Paracelſo dicitur, quod natura præſtat, *de Therm. Piper. c.* 4. Item *Attractiva* dicuntur medicamenta, quæ vim ad ſe trahendi habent, ex ſimilibus etiam *attractivis* compoſita. Dorn. Rul. & Iohnſ.

Attractorius, idem, quod *attractivus*, 'σπισπαστικὸς, vide *Epiſpaſticos*.

Attrahens, 'σπισπαστικὸς, ἑλκτικὸς, vide *Attractio*, *Epiſpaſticus*.

Attrita dicuntur Plinio intertrigines Mercur. *de morbis puer. l.* 1. *c.* 1.

Attritio, ἔκθλιμμα, παράτριμμα, dicitur ſolutio continui ſuperficiaria cuticulæ & cutis a compreſſione oborta, ita v.g. ex itinere pedes aut femora atteruntur. Gal. *l.* 11. *de S. Fac.* §. *Coria vetera*, & *l.* 1. *de C. M. S. G. c.* 5. *Attritio* quoque eſt ſpecies *Cardialgiæ*, quando ventriculus ab aſſumto cibo, antequam excernitur, exæſtuans *atteri* videtur, cum anguſtia & compreſſione anhelitus, ut ſtatim præfocari videatur. Sennert. *Med. Pract. l.* 3. *part.* 1. *ſect.* 2. *c.* 15. Uſurpatur etiam *Attritionis* vox a modernis phyſicis & chymicis phyſiologice in declarando fermentationis negotio, ubi partes ab inteſtino motu agitatæ, præcipue craſſiores, ſalinæ & terreæ ſeſe atterunt & comminuunt, quemadmodum paſſim in eorum ſcriptis legitur.

Atureb, i. e. *Vitrum Azazeze*. Rul.

Atypos, ἄτυπος, idem, quod ἄτακτος, *erraticus*, epitheton morborum inordinato modo invadentium, Gal. *de Typis c.* 4. Alias ἄτυποι quoque vocantur, qui non ſatis expedito plectro linguæ utuntur, quaſi aerem non ferientes, nec verba ſatis apte conformantes aut exprimentes; cujus linguæ vitii ſpecies ſunt Iotaciſmus & Lambdaciſmus, de quibus Roſ. Lentil. *in Miſcellan. Medico-Practic. Part. II. ſub finem p.* 646. Porro ἄποποι vocantur decenti membrorum forma carentes, uti patet e Budæi Lexico Græco Latino aliiſque.

Avanſis, αὔανσις, a verbo αὐαίνεσθαι, exſiccari, areſieri, in genere *exſiccationem* ſignificat. Hinc etiam verbum αὐανθῆσαι de uteris præ labore exſiccatis uſurpavit Hippoc. *lib.* 1. *de morb. mul. XVI.* 5. Specialiter tamen ſubſtantivum plantarum refertur, ut idem ſit, quod γῆρας ſenium in animalibus. Fit enim utrumque ab immodica ſiccitate. Gal. *l.* 1. *de ſan. tu.* 2.

Avante, αὐάντη, alii; αὐαντὴ, vel ſecundum Galenum αὐαψὴ, ſpecialiter Hippocrati *morbus ſiccatorius* dicitur, deſcriptus *l.* 2. *de morb. LXIV.* 1. cujus cauſſa a fermenti in ventriculo aciditate valde volatili & flatulenta, nec non ſucci pancreatici conſimili vitioſitate deducenda videtur.

Auchen, αὐχὴν, id eſt, *Cervix*, *Collum*, de quo ſuo loco.

Auchmus, αὐχμὸς, id eſt; *ſqualor*, immoderatam ſiccitatem denotat. Frequenti in uſu apud Hippocrat. præſertim de anni temporum ſicciore conditione, v. gr. *in lib.* 2. *Epid. t.* 4. de hyeme; in genere de omnibus anni temporibus, 3. *aph.* 7. & 15. Hinc adjectivum αὐχμηρὸν, *ſqualidum*, de æſtate, *d. l. aph.* 13. de hyeme, *aph.* 11. Opponitur ἔπομβρον & ἐπόμβριαι, pluviarum copia *d. l.* Vide Dieterich. *num.* 132. Alias Joh. Martinius Profeſſ. quondam Regius Pariſienſ. *in prælectionibus ſuis ad Hippocr. L. de A. L. & Aq.* expoſuit vocab. αὐχμὸς etiam de moderata ſiccitate auſtrali & boreali *p. m.* 17. 18.

Auctio, *Augmentatio*, αὔξησις, idem, quod *Accretio*, proprie dicitur ſpecies illa nutritionis,

nis, quando corpora & partes, accedentibus de novo portionibus iis, e quibus antea conſtabant, virtute flammæ vitalis aſſimilatis ſecundum omnes dimenſiones augentur, accreſcunt uſque ad naturæ determinatam quantitatem. Charlton. *Oec. An. Ex.* 1. §. 1. Quæ vero extenduntur, nec tamen reficiuntur, ſpeciem falſæ *augmentationis* præ ſe ferunt. Gal. *l.* 1. *de nat. fac. c.* 7. Hinc τὰ αὐξανόμενα, *quæ augentur*, plurimum habere calidi nativi, & propterea plurimo indigere alimento dicuntur, 1. *aph.* 14. Improprie *Accretio* vel *Auctio* fit, quando in mixto quædam res heterogeneæ accreſcunt, aut agglutinantur, eſtque citra aſſimilationem. Fallopius *auctionem* propriam dixit, quæ fit a principio intrinſeco, impropriam vero, quæ ab externo: *tr. de metall. ſive foſſil. c.* 8. *Tom. I. p.* 286. De *Accretione* duplici vid. Becheri *Oed. Chym. Tit.* 6. §. 1.

Audacia, τόλμη, vide *Tolme*.

Aude, αὐδὴ, vide *Vox*.

Auditorius meatus, πόρ☉ ἀκυστικὸς, eſt rotundum foramen, quod ad aures pertinens non ſolum uſque ad cerebri membranam pertingit, ſed etiam nervum auditorium contingit, qui in ipſum a cerebro deſcendit, Gal. *l.* 6. *M. M. c.* 6. quod & *cæcum foramen* dicitur, τυφλὸν τρῆμα, *l. de nerv. diſſ. c.* 6. Anterius claudit tympanum, ſive membranam tympani, interius complectitur præter oſſicula tympani, Malleum, Incudem, Stapedem, ipſas cavitates anfractuoſas, Labyrinthum, & Cochleam. Vide *Aures*.

Auditus, ἀκοὴ, eſt actio animalis externa, qua ſpecies ſonoræ, mediante aere externo, ad auriculæ antrum exterius, deinde ad aerem inſitum & in antrum interius, labyrinthum, & cochleam delatæ a nervo auditorio ibidem implantato excipiuntur, & a ſpiritu animali percipiuntur. Vide Anatomicos, & ex recentioribus Th. Vvillis *de anim. brut. P.* 1. *c.* 14. D. Du Verney, Anatomic. Pariſ. celeberrimi, *tract. de auditus organi ſtructura, uſu & affectibus*, cujus etiam mentio fit *in Act. Erud. Lipſ.* 1683. Gunt. Chriſt. Schelhammeri Prof. in Acad. Julia librum de *Auditu*.

Auditus gravitas, difficultas, δυσηκοΐα, βαρηκοΐα, vide *Surditas*.

Averſio, ἀποτροπὴ, Galeno idem, quod *Revulſio*, vide *Antiſpaſis*. Gal. 2. *in* 6. *Epid. t.* 29. & 5. *ap.* 68. Verum admittit latiorem ſignificationem, dum *Averſio* in genere notat auxilium evertens motum materiæ morbificæ ad partem aliquam inconvenientem, cujus ſpecies ſunt Revulſio, Derivatio, Repulſio. Albertin. Botton. *l.* 1. *de morb. mul. c.* 28. *Averſio* quoque idem, quod nauſea. Hinc *averſus* ab omni eſca ſtomachus legitur apud Scribon. L. *n.* 186. *Averſionem uteri* vocavit Mercatus ejus motum ad varias partes factum, (quamvis fictitium potius, quam revera ita ſe habentem) & prolixius de hoc argumento egit *l.* 2. *de mul. affect. cap.* 12. *p. m.* 221. *ſeqq.*

Aves, ὄρνιθες, pertinent ad claſſem rerum non naturalium in Medicina, quatenus vel alimentum, vel etiam medicamentum præbent hominibus. Eo ſunt ſalubriores, quo ſicciori præ aliis animalibus præditæ ſunt temperamento, utpote aridioribus cibis gaudentes, paucoque potu utentes, Gal. 4. *in* 6. *Ep. t.* 26. *l.* 3. *de alim. fac. c.* 19. Specialiter *Avis Medica* dicitur *Pavo*, ob inſignem ejus vivacitatem, ut & utilitatem in Medicina, teſte Schrod. *Pharm. l. V. cl. II.* 1. *n.* 65. *Aves Cypriæ*, vel *Aviculæ Cypriæ*, dicuntur illæ *candelæ odoratæ pro fumo* ex maſſa trochiſcorum paratæ, quæ & *baculi* a forma oblonga dicuntur, quemadmodum paratur cera Hiſpanica vulgo dicta, varii coloris, ad obſignandas literas uſitatiſſima. Quæ Chymicis dicantur *Aves Hermeticæ*, & quid ſit *Avis*, quæ noctu volat ſine alis, videatur apud Dorn. *de tranſmut. metall. c.* 11. *in Th. Chym. Vol. I. p.* 725. *Vol. VI. p.* 355. Libav. *Tom. II. p.* 333. De duabus *Avibus Hermeticis* videatur Senior de Chemia *in Th. Chym. Volum. V. p.* 206. 208. Rationem hujus appellationis hanc dedit Rul. quia in altum volat *æs Hermetis*, & tamen iterum in terram propter nutrimenta deſcendit; unde nutrix omnium eſt *Terra*. In Lexic. Alchim. *Auriculæ Hermetic.* ſunt Sal univerſale juxta Sendivogium ex rore colligendum. *Ephem. Nat. Curioſ. Dec. I. Ann. III. p.* 452.

Augites, αὐγίτης, eſt nomen gemmæ viride pallentis, vilioris topazio, quæ & *Callais* vel *Calais* alio nomine dicitur, Plin. *l.* 37. *c.* 8. & Agric. *l.* 6. *foſſil. p. m.* 292.

Augmentatio, vide *Auctio*.

Augmentum, αὔξησις, ἐπίδοσις, ἀνάβασις, idem eſt, quod *Aſcenſus*. *Incrementum*, ceu Synonyma ſecundum tempus morborum denotantia juxta Galen. *l.* 1. *de Criſ. c.* 3. quando diſpoſitio p. n. magis magiſque ſeſe per ſymptomata interiora aut frequentiora exerit; ſpecialiter in febribus, quando calor febrilis una cum aliis ſymptomatibus ingraveſcit, *l.* 2. *de diff. febr. c.* 11. ſi cruor nimis efferveſcit, cum pulſu forti & vehementi, ſi vigiliæ, phrenitis, aut dolor capitis immaniter urgeant. Vvillis *de febr. c.* 11. Dicitur & ἐπακμὴ,

μῶ, & morbus in *augmēnto* , ἐπακμάζων, Dieter. *n*. 29.

Augurista, dicitur ſuperſtitionis artifex, qui ſuam artem in ſpeculis, cryſtallis & in aquis exercet, præcipue in volucrium cantu volatuque; ut ex eis præſagiat; aliorum etiam ritus ob eandem cauſam obſervat, Dorn *in Dict. Par. Augurior*. alias. Inventores diverſos notavit Theod. Janſ. ab Almeloveen *Rer. Inv. Onom. p*.8.

* *Aulica ægritudo*. De *quatuor aulicis ægritudinibus* liber extat Aloyſii Loberæ Abulani h. e. ex civitate Abula, quæ nunc Avila in vetere Caſtilia, inter quas hic auctor recenſet morbum Gallicum, neque ſane mirum cum teſte Caſpare Torella *de dolor. in pudend.* morbus ille in ulteriori Hiſpania *morbus* Curialis vocetur, eo quia *curiam ſequitur*.

Aulos, αὐλὸς, & diminut. αὐλίσκος, vide *Fiſtula*.

Aura, πνοὴ, idem, quod Exhalatio aerea, ſpiritus, vapor. Imprimis vero nonnulli modernorum hoc vocabulo delectantur, quibus ſcrupulum movet terminus *Flammæ* ad exprimendum principium vitale ſanguineum, ſive calidum nativum, ſecuti Helmontium, qui integrum tractatum conſcripſit & inſcripſit, *Aura vitalis*. Verum res omni caret difficultate. Alio enim reſpectu Flamma, alio vero Spiritus, Aura Vitalis, & alio rurſus aliter appellari poteſt.

Aurancum, vel *Aurantum*, id eſt, *Teſtæ ovorum*. Rul. & Iohnſ.

Auraric, id eſt *Mercurius*, idem, quod *Azoch*. Iidem.

Aurata, *Orata*, χρύσοφρυς, ἱερὸς ἰχθὺς, *piſcis ſacer*; ἰώνισκος, *piſcis* littoralis nomen eſt, qui teſte Athenæo *l*. 7. omnium ſuaviſſimus, palatoque gratiſſimus olim habebatur. Vide Aldrov. *l*. 2. *de piſc. c*. 17. Bruyerin. *l*. 10. *de re cibar. c*. 1. J. Alex. *l*. 14. *Sal. c*. 10.

Aures, ὦτα, dicuntur auditus inſtrumentum, Gal. *de diſſ. inſtr. odor. c*. 2 &, qua frons ad tempôra porrigitur, in ipſius terminis ſitæ ſunt. Dividitur *Auris* in *Externam* & *Internam*. Illa dicitur *Auricula*, τὸ ὠτίον, (vid. Johann. Rhod. *in Lex. Scrib*.) & gaudet membrana admodum ſenſili, a parte etiam poſtica Glandulis nonnullis Parotides dictis. (Unde & inflammatio circa illas glandulas vel abſceſſus eodem nomine indigitatur) *Auriculæ* pars ſuperior potiſſimum *Ala* dicitur; πτερύγιον, Ruffo; quamvis & toti auri externæ hoc nomen tribuatur; inferior *lobus*, λοβὸς. Partes minutiores *Alarum* ſunt quoad ambitum *Helix*, id eſt, *Anfractus*, & ſuperior poſteriorque tortuoſa & introrſum imbricata portio, cujus ſinem ἀνθολοβίδα dixerunt: & *Xyſter*, ξυστήρ. Huic oppoſita interior protuberantia *Anthelix*, ἀνθέλιξ, quaſi ob anfractus dicta. Cavitas auris externæ interior *Scapha* appellatur, σκάφος, item *Concha*, Conchula, κογχίον. Conchæ oppoſita eminentia juxta temporis fines *Tragus*, τράγος; & altera huic adverſa ἀντίτραγος, *Antitragus*, dicuntur. Ad hanc, *aurem* nimirum *internam*, concurrunt ſeqq. partes, *Os petroſum*, λιθοειδὲς ὀστοῦν, in quo quinque foramina, quorum primum *Meatus auditorius*, πόρος τῆς ἀκοῆς, ἢ ἀκουστικὸς dicitur, Hipp. *l. de Glandul*. σκολιὸς πόρος καὶ στενὸς, & tres cavitates inſigniores, *Concha*, κόγχη, *Cochlea*, & *Labyrinthus*: *Tympanum*, membrana ſatis valida in extremitate circulo oſſeo munita; Tria oſſicula, *Malleus*, *Incus* & *Stapes*, quibus nonnulli addunt quartum, quod *Cochlear* appellavit Linden. *Phyſiol. Med. l*. 2. *c*. 12. § 26. Vaſa ſanguinea, Nervus auditorius & Muſculi. Quæ omnia prolixius deſcripta reperire licet in ſcriptis Anatomicorum, & in ſpecie in H. F. ab Aquapend. *tr. de aure auditus organo*. Barthol. *l*. 3. *Anat. c*. 9.

Aures cordis, vel Auriculæ, τὰ ὦτα τῆς καρδίας, Hipp. ὄατα, *l. de cord. t. VI*. 2. ſunt duo ſinus minores membranoſiores, quam cor, concavi, in utraque cordis baſeos parte ſiniſtra collocatæ ad ſimilitudinem aurium, Gal. *l*. 7. *de adm. Anat. t*. 9. & 6. *de V. P. c*. 15 quarum dextra excipit ſanguinem e principio trunci venæ cavæ, & coarctata exprimit in ventriculum cordis dextrum; Siniſtra vero e principio venæ pulmonalis (alias Art. venoſa dictæ) recipiens per Syſtolen offert ventriculo cordis ſiniſtro, teſte Harvæo, primo circulationis ſanguinis vel inventore, vel reſtauratore. *Ex. de motu cordis & ſang*. Confirmantibus quoque hoc pleriſque omnibus recentioribus Anatomicis.

Aureum vellus, dicuntur ſcripta Chemiæ de auro & argento, & libri in velleribus conſcripti. Robert. Vallenſis *de verit. & antiquit. art. Chemicæ* in *Theſ. Chym. Vol. I. p*. 19. ex Suida, quamvis in hoc de velleribus nihil reperire in Græco potuerim, ἐν τοῖς παλαιοῖς, in veteribus. Hoc nomine quoque Guil. Menens ſcriptum ſuum indigitavit *in Th. Chym. Vol. V*.

Aureus ramus, etiam ſignificat *Chryſopœam*, ſive artificium, aurum faciendi. *Ibid. p*. 18.

Aureus eſt quoque nomen ponderis idem ſignificans, quod ſolidus, i. e. Drachma una cum dimidia. Joh. Anglic. *Roſ. Angl. p. m*. 885.

Aurichalcum, idem, quod *Orichalcum*, vocatur

catur æs illud factitium flavum, colorem auri præ ſe ferens. Unde & tropice vel myſtice *Hypocryſin* ſignificat. Vide Blaſ. Vigenerium *tr. de Igne & Sale c.* 47. in *Th. Chym. Vol. VI. pag.* 76. Paratur vero ex cupro mixtura lapidis calaminaris fuſo, quamvis colorem auro ſimilem intenſius acquirat, adjecta Marcaſita argentea & parva quantitate Tutiæ cum cupro fuſis. Jac. le Mort. *Metallurg. contr. p.* 271.

Auricolla, quaſi *Auri gluten*, quid ſignificet, vide *in Turba Philoſ. ſerm.* 24. *Th. Chym. Vol. V. p.* 20.

Auricula, vide *Auris*. *Aures* Tropice etiam funguli illi frutici Sambuci adnati vulgo *Dolumderſå mamlein*, *Auriculæ Judæ* vocantur, quæ appellatio ad Botanicos pertinet.

Auricularius, ὠτικὸς, epitheton Medici, Gal. *ad Traſyb. c.* 24.

Auriga, dicitur ſpecies faſciæ, ad latera deliganda, cujus deſcriptio videatur ap. Gal. *de faſciis n.* 100. In Anatomicis lobus quartus hepatis olim dictus etiam *Auriga*, vide *Focus*.

Aurigo, *Aurugo*, Scrib. Larg. *n.* 110. & *Auriginoſus*, vide *Icterus*.

Auripigmentum, vide *Arſenicum*.

Auriſcalpium, ὀτογλυφὶς, inſtrumentum auribus purgandis deſtinatum, & aliis uſibus ad aures curandas accommodatum. Vid. Rhod. *in Lex. Scrib.*

Aurium abſceſſus, vide *Parotis*.

Aurium affectiones ſive *morbi*, τὰ ἐν τοῖς ὠσὶ πάθη, varii occurrunt, de quorum curatione legatur etiam Gal. *l.* 3. *de C. M. S. L.*

Aurium dolor, vide *Otalgia*.

Aurium igneus fervor, vide *Pyroſis*.

Aurium inflammatio, φλεγμονὴ ἐν ὠσὶ, ex natura inflammationum in genere intelligitur.

Aurium ſonitus, *tinnitus*, vide *Tinnitus*.

Aurium ſordes, vide *Cerumen*.

Aurium ſpeculum vel *ſpecillum*, vide *Speculum*.

Aurium vermes, σκώληκες ἐν ὠσὶ, vide *Vermis*.

Aurium ulcus, *Aures exulceratæ*, ἕλκος ἐν ὠσὶ, ex natura ulceris innoteſcunt.

Aurora ſurgens, ænigmatica eſt locutio Spagyricorum; qua indicant Lapidis Philoſophici virtutem multiplicativam, quemadmodum unum frumenti granum multum fert fructum, *Th. Chym. Vol. I. p.* 169. Nomen *Aurora* quoque tropico ſenſu impoſuit alicui ſuo ſcripto Medico, *Auroram obſtetricum* vocans, Henricus Deventer Medicus Belga, cujus etiam meminit *in præfatione Novi ſui Luminis pro obſtetricantibus &c. c. IX. p.* 36.

Aurum, χρυσὸς, eſt metallorum omnium nobiliſſimum, ſolidiſſimum, colore flavum, ex principiis digeſtis, adeoque fixis compactum, potiſſimum Sulphure & Mercurio. Plura de *Auri* admiranda natura, principiis, generatione & affectionibus &c. videantur in Andreæ Caſſii tractatu, quem *Cogitata de principe terrenorum ſidere*, inſcripſit, præſertim *c.* 1. 2. 3. *ſeqq.* Dicitur *Rex Metallorum*, & *Solis* nomine, atque charactere ☉ a Chymicis inſignitur. Num vero tanta ſit vis & efficacia in corpus humanum, vel potius ſanguinem & ſpiritus Medica, non eſt hujus loci, prolixe ventilare. Videantur, quæ ſupra de *Argento* dicta ſunt. Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lex.* De *Auri* hiſtoria legatur Schrod. *l. III. c.* 9. & Fr. Hoffm. *in Clavi ad ill. loc.* Rolf. *Diſp. de Auro*, & *Ord. ac M. Comm. l.* 13. *c.* 4. Plura de *Auro* invenies in omnibus ſex Voluminibus Theatri Chym. quæ loca quæras in Indice. Ceterum apud Chymicos ſeu veros, ſeu Sophiſticos & impoſtores non unum habetur *Aurum*, ſed varium. Eſt *Aurum vulgi*, quod & *Naturale*, diciturque per eſſentiam. Eſt aliud *Philoſophicum*, quod in opere myſterii, ſeu Lapidis Phyſicorum (qui & ipſe *Aurum Philoſophorum* dicitur) crebro occurrit. *Aliud* appellant *Medicum*, aliud *Magicum* & *Cabaliſticum*, ſed & *Aurum Muſicum* invenimus, & *Aurum vitæ* & *Sophiſticum*. Eſt *volatile* & *fixum*. Eſt *Diaphoreticum*, verba ſunt Libavii *S. A. Chym. l.* 2. *c.* 11. Deſcriptionem hujus *auri* propoſuit e recentioribus D. Stephanus Blancardus in vernaculo *de Chimia* ſcripto, *cap.* vel *ſect. III.* §. 11. Varias auri protabilis præparationes collegit Iunken *in Lex. Chym. Pharm. p.* 1. *p.* 51. *ſeqq.* De *Sophiſtico Auro* vid. infra *Sophiſticatio*. De *Auro potabile* (quod fortaſſis citra injuriam *putabile* dixit Crollius) cui libet tempus terere lectione nugarum vel jactationum, adeat varia Chymicorum ſcripta. Judicium vero de his & ſimilibus *Aureis Medicinis* non ineptum legat apud Libav. *Apocalypſ. Hermet. Part. prior. C.* 19. *Aurum Horizontale* eſt *Mercurius* factus *Diaphoreticus dulcis*, ut mel & inſtar *Auri* fixus, Helmont. *tr. de Lith. c.* 8. *n.* 4. Vide *Horizontale*.

Auſter, νότος, *Notus*, ventus ita dicitur meridionalis, calidus & humidus, morborum feraciſſimus, uti patet ex 3. *aph.* 5. Rationem reddidit Gal. *c.* 2. *in* 1. *Epid. t.* 62. quia facit diſſolvere corpora, humoreſque fundere, adeoque putrefacere ſimul, præſertim ubi cum largioribus conjunctus ſit imbribus. Temporis anni diſpoſitio, quo *Auſter* ventus frequentius flat, *Notia*, νότιος vel *Auſtralis*, *Auſtrina* dicitur.

citur, vide Dieter. *Iatr. num.* 578. 579.

Auſterus, αὐστηρὸς, *Auſter*, Scribon. Larg. *n.* 18. 8. dicitur de eo, quod terreſtris eſt naturæ, cum ſalinis tartareis permixtæ, vim habens adſtringendi, ab *Acerbo* ſola intentione diverſum, Gal. *lib.* 1. *de Sim. Fac. c.* 37. Ex hypotheſibus Carteſianæ Philoſophiæ *Auſterum* conſiſtere creditur in particulis obtuſangulis, hebetiorem ſerram adſimilantibus, Dolæus *Encyclopæd. l.* 1. *c.* 11. §. 11. *p.* 165. Habere etiam *Auſtera*, vim calculos producendi, quatenus glutinoſitatem & tenacitatem rerum fluidarum inferunt, oſtendit Fr. Sylv. *Pr. M. l.* 1. *c.* 55. §. 50. Eorum utilitatem tradit *c.* 13. §. 32. 47. 38. & alibi.

Auſtromantia, alia eſt quædam ſuperſtitio excogitata ex ventorum obſervationibus, ut, quum aſtra ventorum in ſummam, ultra conſuetudinem, vehementiam erumpunt: Inde futuri præſagium homines otioſi magis, quam curioſi pronunciant, Dorn. *in Dict. Parac.*

Autarcia, αὐτάρκεια; eſt animi tranquillitas, qua quis ſua forte contentus eſt, & opponitur τῇ ἀπληστίᾳ. Gal. *de dign. ac cur. an. morb. c.* 9. Vide *Apleſtia*.

Autetes, αὐτέτης, vide *Autites*.

Authades, αὐθάδης, arrogantem & ſuperbum ſignificat, qui præ ſe ceteros deſpicit: Vitium ingens in Medic. *l.* 26. Dicitur & ἰδιογνώμων, *contumax*.

Authemeron, αὐθήμερον, αὐθημερὸν, i. e. *eo ipſo die*, apud Hipp. 4. *aph.* 10. Dieter. *n.* 126. Hinc & medicamentum dicitur *Authemeron*, quod eo die, quo adhibitum eſt, medetur ac juvat; cujus generis duo habentur apud Gal. *l.* 6. *de C. M. S. L. c.* 2. ad lienis affectus. Dicitur & αὐθωρὸν, Gorr.

Authoritas, ἀξιοπιστία, de Autoribus Medicis dicitur, quibus ſecure fides haberi poteſt, iis nimirum, qui non ob inanem gloriam, neque ex dogmatum amore compulſis, neque altercandi ſtudio irritati aliquid ſcribunt, judicio Galeni *de opt. ſect. ad Thraſyb. c.* 14. τίς ἐστιν ὅρος.

Autites, αὐτίτης, nonnulli αὐτέτης, epitheton eſt vini, vel, quod *hornum* dicitur, id eſt, hujus anni, quo bibitur; quaſi αὐτοετίτης, uti exponitur locus Hippocr. *lib.* 3. *de morb. XV.* 33. vel quod eſt *ſincerum*, non dilutum aqua, ἀπαράχυτον, quam ſignificationem urget Linden. *Sel. M. Ex. VII.* §. 24. Vide Foeſ. *Oec. p.* 109.

Autocinetos, αὐτοκίνητος, αὐτόδρομος, dicitur de eo, *quod per ſe movetur*, apud Hipp. *l. de hebdomad.* allegante Foeſ. *d. l.*

Autolithotomus, (rectius fortaſſis *Hautholithotomus*, aut ad imitationem vocis Terentianæ Heautontimorumenos, *Heautolithotomus*, vocatur ille, qui ſibimetipſi calculum ſectione exemit, quæ hiſtoria admiratione digna communicata a D. D. Reiſelio legitur *in Ephemer. Nat. Cur. Decad. I. Ann. III. Obſ.* 192.

Automatos, αὐτόματος, & αὐτομάτως, denotat *ſpontaneum*, *ſponte*, ultro, non alterius adminiculo, 1. *aph.* 2. 4. *aph.* 21. 6. *aph.* 5. Cur Dieter. triplicem conſtituerit ſignificationem *Iatr. n.* 130. non video neceſſitatem. Vid. & Lind. *Ex. XV.* §. 136. Frequenter etiam hodieque uſurpatur de horologiis, aliiſque machinis, quarum partes ita diſpoſitæ ſunt, ut ſe invicem moveant.

Autophoſphorus, αὐτοφωσφόρος, idem ſignificat, quod Phoſphorus, de quo infra ſuo loco; Legitur autem illud in Tenzelii *vernaculis Menſtruis Colloquiis Anno* 1692. *menſ. Octobr. p.* 837. Num vero Autor propria licentia hoc poſuerit, an vero ex alio Autore deſumſerit, mihi non conſtat.

Autopſia, αὐτοψία, vocabulum erat olim Empiricæ ſectæ proprium, quo ſignificabant memoriam eorum, quæ frequenter & eodem modo viſa eſſent. Verum & hodieque ad Medicinam Dogmaticam, vel Rationalem ſumme neceſſaria eſt *Autopſia*, ceu eorum obſervatio & memoria, quæ proprio intuitu unuſquiſque inſpexit, Gal. *de partib. art. medic. c.* 2. Sane per *Autopſiam*, ſive ocularem demonſtrationem, acceſſerunt hoc ſeculo quamplura inventa Anatomica, artem Medicam illuſtrantia, quibus carendum fuit veteribus, non ſine gravi detrimento. E recentioribus quoque hanc *Autopſiæ Medicæ*, (qua non ſolum per viſum, ſed & per reliquos ſenſus externos, obſervata comprehendit) neceſſitatem & utilitatem egregia oratione h. tit. demonſtravit celeberrimus D. Paulus Ammannus Profeſſor Lipſienſis.

Autopyros, αὐτόπυρος, ἡ αὐτοπυρίτης, eſt epitheton panis, qui & *Syncomiſtus*, συγκομιστὸς dicitur, quando totum triticum nulla detracta ſiliginea parte, ſed furfure ſolum ſecreto, in panificium cedit, ſic, ut inter furfuraceum & ſimilagineum medius ſit. Hic, qualem ex natura habet farinam triticum, talem etiam ſervat, Gal. *l.* 2. *ad Glauc. c.* 7. Celſus *l.* 2. *c.* 18. deſcripſit, cui nihil ademtum eſt, ita, ut e farina paucis etiam furfuribus & utriculis confuſa paretur, exponente Guil. Pantino, *in comment. ad h. l. p. m.* 285. Vocatur *Panis domeſticus*, *ſecundarius*, *cibarius*, *confuſaneus*. Ionſt. *Synt. Med. p.* 45. Vide Rhod. *in Lex. Scribon.*

Autumnus, φθινόπωρον, dicitur anni tempus tertium poſt æſtatem, Arcturo oriente incipiens, & Vergiliarum occaſu definens, in quo humores & ſpiritus poſt præcedentem æſtum incipiunt defectionem pati. Hinc morborum feraciſſimus dicitur.

Autumnuſque gravis, Libitinæ quæſtus acerbæ. Horat. *l.* 2. *Sat.* 6. *v.* 19. *Autumno* morbo in genere acutiſſimi & pernicioſiſſimi familiares ſunt, imprimis vero phthiſis vel tabes, ex 3. *aph.* 9. & 10. Catalogum morborum *Autumnalium* vide *d. l. aph.* 22. Quid myſtice *Autumnus* dicatur in opere *Lapidis Philoſophici*, videatur in Magiſtr. Ortulani *Pract. Alchimic.* & *Magn.* Valentini *opere præclaro*, quæ extant in *Th. Chym. Vol. IV. p.* 917. 943. Imo etiam ipſe *Lapis Phil.* dicitur *Autumnus* ap. Lagneum *Harm. Chym. d. l. p.* 727.

Auver, i. e. *Aqua pura vel levis*. Ruland. *in Lexic.*

Avulſum, *Avulſio*, vide *Apoſpaſma*.

Auxeſis, αὔξησις, verbum αὐξεσθαι, vide *Augmentatio* & *Augmentum*.

Auxiliatio, *Auxilium*, βοήθημα, βοήθεια, idem, quod *Remedium*, de quo infra ſuo loco. Scrib. Larg. *n.* 67. 106.

Axea commiſſura, τροχοειδής. Vide *Trochoides*.

Axillaris vena, ἡ διὰ τῆς μασχάλης φερομένη φλέψ, quæ per axillam percurrens major humerali per totum brachium in ramos ſcinditur duos, ſuperiorem, inferiorem, externum, internum: ille *vena hepatica*: hic *ſubalaris*, *baſilica*; & *vena cubiti interna* appellatur, Gal. *l.* 3. *de adm. anat. c.* 5. Eſt ergo *Axillaris vena* ſoboles inſignior venæ ſubclaviæ thoracis cavitate egreſſæ. Ita & *Arteria Axillaris* dicitur *ſubclavia* thoracem egreſſa. Anat. Barthol. *libell.* 2. *c.* 2. *p.* 652.

Axiologos, ἀξιόλογος, i. e. *effatu dignus*. Tribuitur etiam abſceſſui ab Hippocr. *Coac. t.* 150.

Axioma, ἀξίωμα, vocatur propoſitio indemonſtrabilis, apud Gal. *l.* 1. *M. M. c.* 4. Illorum duo numerat in arte Medica Salvius Sclanus, ceu univerſaliſſimas propoſitiones, ſcilicet, quod ea, quæ ſunt præter naturam, debent amoveri, & ſic per contraria; & quod ea, quæ ſunt ſec. nat. debent conſervari, & ſic per ſimilia. *Comment. in* 1. *aphor.* 16. *p. m.* 249.

Axiopiſtia, ἀξιοπιστία, vide *Authoritas*.

Axirnach dicitur adeps, qui generatur in tunicis palpebræ ſuperioris, & plurimum quidem accidit pueris. Albucaſ. *l.* 2. *M. M. c.* 10. *p. m.* 55.

Axon, ἄξων, vide *Epiſtropheus*.

Axungia, ἀξούγγιον, ἀξουγγία, ὀξύγγιον, Dioſcor. *l.* 3. *c.* 104. στέαρ *l.* 2. *c.* 87. ab axium unctione ita dicta, teſte Iſidoro Hiſpal. *l.* 20. *Orig.* 2. ſpecialiter quidem adipem ſuillum inveteratum denotat, juxta Gal. *l.* 7. *de C. M. S. G. c.* 4. uſu tamen receptum, quod in genere ſevum vetus, στέαρ χρονίζον, *Axungia* quoque dicatur, *d. l.* 7. *c.* 5.

Axungia de mamia, quæ interdum etiam *Mumia de medullis* ſcripta reperitur, eſt *medulla oſſium*. Dorn. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Aycophos, id eſt, *Æs uſtum*. Rul. & Iohnſon.

Azaa, i. e. *Magra*. *Terra rubra*. Iidem.

Azagor, h. e. *Viride æris*.

Azamar, *vermillionem* vel *minium* ſignificat. Rul. *in Lex.*

Azamo, i. e. *Color Indus*, Rul. & Iohnſ.

Azanec, i. e. *Armoniacus*, Iid.

Azarnot, dicitur *Auripigmentum*, Iid.

Azci, i. e. *Atramentum*, Iid.

Azec, i. e. *Atramentum viride*, Iid.

Azedegrin, dicitur *Lapis hæmatites*, Iid.

Azef, h. e. *Alumen ſciſſum*, Iid.

Azeg, i. e. *Vitriolum*, Iid.

Azegi, h. e. *Aqua atramenti*, Iid.

Azem, i. e. *Butyrum coctum*, Iid.

Azemaſor, i. e. *Minium* vel *Cinabrium*. Rul. & Iohnſ.

Azenſali, dicitur *lapis* quidam *niger*, qui in auro reperitur. Eſt etiam *muſcus* in *petris* creſcens. Rul. *in Lex.*

Azimar, i. e. *flos æris*, vel *æs uſtum*. Idem.

Azius, dicitur *Lapis*, ſuper quem ſal creſcit, Idem.

Azob, dicitur *Alumen Saccharinum*. Idem.

Azoch, *Azock*, *Azoth*, barbara ſunt vocabula Paracelſica, quibus inſignitur *Mercurius*, præſertim Philoſophorum, h. e. argentum vivum, ex quovis corpore metallico tractum, Mercurius corporeus, Rul. *Lex. Chym.* B. Rolfink. Non ens. Alias Paracelſo *Azoth* quoque appellabatur medicina univerſalis, ex Mercurio, Sole & Luna parata, rerum ſpeciem omnem exuta, & intentiſſimam induta vim, atque centralem quandam virtutem generaliſſimam, reliquas omnes medicinas in ſe concludens, non aliter, quam prima reliquas omnes ſubſtantias excluſis accidentibus. Hanc in enſis pomo concluſam, quocunque locorum jerit, geſtaſſe ſecum perhibetur, Idem. De Eliæ Johannis Hesling. *Azoth* legatur Fr. Hoffm. *ad Schroder. l.* 3. *c.* 15. §. 22. *p.* 226. audactius exprobravit ejus uſum Iunken. *Chym. Experim. Part.* 1. *ſect.* 5. *c.* 1. Vide *La-*

Lapis Philoſophorum. Junge Theatr. Chymici Vol. IV. p. 401. 409. 523. 727. 729. &c. Azoth idem eſt, quod Liquor ſublimati Mercurii, ſive argenti vivi, (id eſt, vulgaris hydrargyri vitriolo & ſale juncti & ſublime acti) qui etiam vocatur Aqua permanens, Cryſtallus Philoſophorum, Luna Phyſica, & quocunque alio nomine myſtico appellari ſolet, Libav. S. Ch. Arc. l. 3. c. 14. Adde Theatr. Chym. d. l. p. 901. B. Etmullerus in quinque claſſes diſpeſcuit ſignificationes vocabuli Azoth, docens (1) notare Mercurium metallicum ex perfecto metallo reſuſcitatum. (2) Mercurium Philoſophorum duplicatum, ſive Rebis Sulphure ſolari & Mercurio univerſali conſtans, de quo illud vulgare circumfertur: Ignis, & Azoth ſufficiunt. (3) Juxta nonnullorum ſententiam remedium ſummum ex Mercurio, Sole & Luna paratum. (4) Mercurium fixatum in igne, non deſtructibilem, qui proximus eſt gradus ad lapidem Philoſophorum, qualem fuiſſe ſuum Azoth falſo olim Heslingius affirmavit, cum ſaltem fuerit vehemens Emetico-Catharticum Mercuriale. (5) Summam illam Medicinam univerſalem & Panaceam Paracelſi in capulo enſis geſtatam, ab omni particulari deſtinatione ſeparatam, & vim omnium rerum in ſe concentratam habentem. An vero hæc ex naturalibus viribus mediante artificio ita exaltatis tale fuerit Catholicum remedium, citra ſuſpicionem magiæ dæmoniacæ, aliis peritioribus dijudicandum permittimus. Legitur & deſcriptio Azoth compoſiti apud Fumanell. de Peſtis curatione c. 24. & Azoth Auri factit. in Morley Collect. Chym. Leidenſ. c. 81. de Azoth ſive ſale Hermetico Chr. Ad. Balduini videatur ejuſdem Inventum X. in Hermete ſuo curioſo. Mercurium præcipitatum ſubrubrum, quibuſdam Azoth dici, notavit & deſcripſit illum in Chym. J. A. F. R. l. 5. ſect. 6. c. 3. p. 367.

Azragar, i. e. *viride æris*, Rul. & Iohnſ.

Azub, dicitur *Alumen*, Iidem.

Azubo, dicitur *vas chymicum*, Id.

Azuc, h. e. *corallum rubeum*, Id.

Azumen, i. e. *pondus baccatum*, Id.

Azuric, h. e. *vitriolum rubrum*, Id.

Azurium, dicitur maſſa quædam dura Chymica, facta ex duabus partibus Mercurii, tertia parte Sulphuris, & quarta ſalis ammoniaci, Alberti Magni *Chymia* in *Th. Chym. Vol. II. p.* 437.

Azyges, ἄζυγὲς, dicitur quoque *os Cuneiforme*, Gorr. Vide *Sphenoides*.

Azygos, ἄζυγος, id eſt, *ſine pari*, dicitur vena quædam, quæ eſt propago venæ cavæ ex trunci ſuperioris parte dextra, plerumque inter quartam & quintam coſtarum radicem enata, juxta dorſi vertebras deſcendit, ſpatiiſque intercoſtalibus, præſertim octo inferioribus, ramos largitur, tandemque inter acuta diaphragmatis principia duplici extremo terminatur. *Sine pari* dicitur, non quod nullæ reſpondeant arteriæ intercoſtales, quod voluit C. Hoffm. *c. in Galen. l.* 16. *de V. P. n.* 1114. ſed quod parem e ſiniſtra venæ cavæ parte natura non formaverit propaginem; quamvis interdum natura, omiſſa etiam dextra ἀζύγῳ, ex ramis ſubclaviis prope mammarias binas venæ ſine pari æmulas propagines, quemadmodum in brutis ruminantibus ramos intercoſtales & lumbales emittentes produxiſſe, experientia rerum magiſtra Anatomicos docuerit. Quod Galenus ſemper ſub corde exortam venam *Azygon* obſervaverit, *l.* 5. *de L. A. c.* 2. noſtro vero ſeculo propter thoracis brevitatem ſupra cor & pericardium exoriatur, ad quintam plerumque thoracis vertebram, quemadmodum Gorræus & Caſtellus ſcripſerunt, nugæ ſunt, cum ipſe Galenus quoque illam ſupra cor originem aliquoties confeſſus ſit, demonſtrante Bauhino *l.* 2. *Theatr. c.* 18. *in notis*. Quemadmodum & hoc principio circulationis ſanguinis repugnat, quod per hujus venæ ramulorum orificia aperta materia pleuritica effundatur, cum affluxus per venas nullus fiat ad partes, ſed per arterias.

Azymar, id eſt *Vermilio*. Rul. *in Lex.*

Azymus, ἄζυμος, id eſt, *fermenti expers*. Rhod. *in Lex. Scribon.* In ſpecie de pane non fermentato dicitur, qui nemini prorſus eſt accommodus, Gal. *l.* 1. *de alim. fac. c.* 2. Verum cum ex hodiernis principiis innotuerit *Fermentationis* etiam humorum, præſertim ſanguinis, neceſſitas pariter & utilitas, ejuſdem defectum quoque per *Azymiam* exprimere quidni liceret? cum & Plato in Timæo carnem quandam ἄζυμον appellare non dubitaverit?

B

* B*Aaras*, βαάρας, radix herbæ cujuſdam mirabilis. Ob miram hujus plantæ vim Galli vocant *eſtore ou matragon*, herba præſtigiatorum. V. Botan.

* *Baba*, βαβα, vox inarticulata, qualis contingit iis, qui incubo corripiuntur, vel fœminis hyſterica paſſione laborantibus.

Babuziearios, βαβουζικάριος, idem, quod ἐφιάλτης, Latine *Incubus*, a βαβάζω, inarticulate loquor. Vide *Ephialtes*.

Bacar, idem, quod *pondus*. Rul. *in Lex. Chym.*

Bac-

Bacca, κόκκ@, hac voce appellantur fructus malis minores, qui conjunctivi quidem creſcunt, ſed, quam acini, diſperſius rariuſque, v. g. lauri, olivæ, aliaque ejuſmodi.

Bacchus, βάκχ@, præter vulgarem ſignificationem, qua Deaſtrum Gentilium vini præſidem notat, nomen eſt quoque piſcis cujuſdam. Vide *Mugil.*

Bacharis, βάκχαρις, vox Hippocratis & unguentum aliquod Lydium notat, ex Galeni exegeſi λυδιον τι μύρον.

Baculus, vide *Aves*. *Baculi* quoque dicuntur quædam medicamenta pectoralia in trochiſcorum conſiſtentiam, ſed in formam oblongam inſtar bacilli redacta, ut *Baculi* pectorales Francofurtenſium, quorum deſcriptio legitur in Joh. Gelfric. Iunken *Corpore Pharmaceutico Chym. Medico part. prior. ſect.* 3. *c.*6. *p.*358. *Bacillus* etiam dicitur inſtrumentum, cui ſpongiæ alligantur, apud Hildan. *l. de ichor. & melic. c.*29. Dicuntur & *Baculi Bacilli ferrei*, variæ formæ, Rul. *in L. Ch.* uncinati, ſucula incluſi &c.

Badiſis, βάδισις, inceſſus, vel *ambulatio* dicitur, eſtque actio crurum. Gal.*l.*1. *M.M.cap.*6.

Bæos, βαιὸς, *paucus*, idem, quod ὀλίγ@, Hipp. *in Lege*. Vide Foeſ. *Oec. p.* 128.

Balac, id eſt, *Ceruſſa*, Rul. & Ioh. *in Lex.*

Balæna, perperam *Balena*, βάλαινα, piſcis eſt grandior, ex *Cetaceorum* genere, multo ſanguine calente præditus, Gal. *l.*6. *de V. P. c.* 9. fiſtulam in capite pro aeris attractione & aquarum ejectione habens, & in hoc differens a piſce, *Muſculus* dicto. Carnem habet duram & excrementitiam, propterea cum acrioribus condimentis debet comedi, Gal. *l.* 3. *de Al. fac. c.*31. Videatur & de *Balæna vera* & *vulgo dicta* Rondelet. *de piſc. l.*16. *c.* 11. 12. *ſeq.* Aldrov. *l.* 1. *de Cet. c.* 2. Bruyerin. *de re cibar. l.* 22. *c.* 3.

Balandina, dicitur *lapis factitius*, compoſitus ex argento vivo ferri, & eſt coloris rubei valde, & reſplendet ratione ſulphuris decocta &c. Lull. *de anima tranſmut.* in *Th. Chym. Vol.* IV. *p.*190.

Balanus, βάλαν@, vide *Glans*.

Balaſius, aliis *Ballaſius lapis*, vel gemma eſt, purpureo ſeu roſeo colore rutilans & flammeſcens, a nonnullis *Placidus*, dictus. Eſt tertia ſpecies *Carbunculorum* in Calceolarii *Muſ. ſect.* 3. *p.* 237. Pluries etiam compertum eſt, quod exterior pars unius lapidis repreſentet *Ballaſium*, interior carbunculum, & ex hoc dicitur, *Balaſium* eſſe domum carbunculi. Ejus virtus eſſe dicitur, quod varias cogitationes ac luxuriam auferat ac reprimat; conciliet amicorum diſcordias, & ſanitatem corpori humano inducat; in ſpecie tritus & potus cum aqua oculorum infirmitatibus medeatur, & hepatis doloribus ſubveniat. Quod vero domus, viridaria, aut vineæ, ſi lapide quatuor anguli tangantur, a fulgure, tempeſtatibus, & a vermibus immunes reddantur, non tam mirum dicendum, quam nugatorium, Rul. *in Lex. Chym.*

* *Balauſtrion*, βαλαύστιον, flos mali ſylveſtris Punici, cui adſtringendi vim tribuunt medici.

Balbis, βαλβὶς, ſignificat cavitatem oblongam cum repagulo, juxta Foeſ. *in Oecon. p.* 118. Unde βαλβιτῶδες legitur apud Hippocrat. *in Mochlico*, vel juxta Linden. *de oſſium natura*, IV. 8. de parte brachii verſus cubiti gibbum extrema, qua excipit veluti in ſinum proceſſum cubiti, quod dicitur κορώνη ſive cornix, cum manus eſt extenſa. Alias etiam ſignificat Heſychio locum, in quo equeſtre exercitium tractari ſolet, quod non eſt hujus loci.

Balbuties, τραυλότης, τραυλισμὸς, ψελλότης, ψελλισμὸς, eſt vitium vocis humanæ, vel ſermonis, proveniens a linguæ affectu vel connato, vel adſcito. In genere ſignificat omne impedimentum linguæ; in ſpecie vero vel hæſitationem, quando alii in loquendo nunc ſubſiſtunt, nunc ſermonem præcipitant, quod Græce etiam dicitur βατταρίζειν, vulgo *Stottern*, *Stamlen*, id quod a linguæ nimia immobilitate & ligamentorum ejus laxitate deducendum eſſe credit C. Hoffm. *l.* 3. *Inſt. c.* 138. §. 1. vel ineptitudinem exprimendi literas quaſdam, præſertim caninam R, cujus cauſſam in ſiccitatem ligamentorum linguæ & hujus brevitatem refert idem; quamvis mihi non videatur rem acu tetigiſſe, cum in expreſſione lit. R. lingua potius retrahatur & attollatur verſus palatum, non vero ad dentes extendatur, quod vitium etiam *Blæſitas*, & *Blæſa lingua* appellatur, vulgo *Biſpeln*: vel quando pleno ore loquuntur, *Balatrones* & *Bambaliones*, dicti, vulgo, *als mann ſie Cren im Maul hatten*, vel, uno vocab. *Bren Maul* cujus cauſſa in laxitate & humiditate nimia linguæ & ligamentorum conſiſtere videtur: Hinc etiam diarrhæis facile capi, docet Hippocr. 6. *aph.* 32. Jung. Dieter. *n.* 837. C. Hoffm. *d. l.* Vide ſupra *Atyros* & *Iotaciſmus*, *Lambdaciſmus.*

Balitiſtera, id eſt, *Terra rubra*. Ruland. & Iohnſ.

Balliſtæos. Vide *Aſtragalus*.

Balneabilis eſt epitheton aquarum ſalutarium, quæ extrinſecus corpori adhibentur & potabilibus opponuntur: Quæ diſtinctio occurrit in Jac. Franciſc. Vicarii D. in Acad. Friburg. Prof. Publ. *Hydrophylacio*, ſicut legitur in *Act. Erudit. Lipſ. menſ. Dec.* 1699. *p.* 541. *ſeq.*

Balneum, *Balneæ*, λυτρὸν, βαλανεῖον, *Balineum*, Scrib. *n.* 214. vide Rhod. *Lex. Scrib.* eſt res non naturalis externa, & remedium corpori potiſſimum lavando, detergendo, quin & ad ſudationem deputatum. Cum ſimpliciter dicitur, *Balneum aquæ dulcis* intelligendum eſt. Tempore Hippocratis in Græcia non adeo frequenti fuiſſe in uſu teſtatur Gal. 3. *de R. V. I. A. t.* 44. & *c.* 3. *de iis, quæ in medic. t.* 32. At apud Romanos nimia luxuries in apparatu *Balneorum* fuerat, de qua legatur Lang. *l.* 1. *Ep.* 50. Jung. Gorr. *in def.* Dividi ſolent *Naturalia* & *Artificialia*. De illis vide *Thermæ*. Hæc iterum in *Calida* & *Frigida*. *Balneorum* utilitas ampliſſima in omnis fere generis morbis, maxima vero redundat in corpora tabida, niſi alia quædam fontica impedimenta obſtiterint. Plura videantur apud Dieterich. *Iatr. n.* 508. *Laconicum* dictum vaporoſum potius eſt, & *Sudatorium*, vel *Æſtuarium* rectius, quam λυτρὸν, aut *Balneum* dicendum. De hoc Rolfink. *Ord. ac Meth. l.* 6. *ſ.* 1. *c.* 10. De hujus apparatu veteri lege ſis Rhodii *notas ad Scrib. Larg. n.* 60. De *Balneis voluptuoſis*, v. g. Darii, videatur etiam Henricus de Rochas, *tract. de Aq. ſulphureis c.* 1. in *Th. Chym. Vol. VI. p.* 728. Præter hanc ſignificationem *Balneum* quoque ſignificat inſtrumentum vel furnum deſtillationibus præprimis deſtinatum, eumque geminum: unum dictum *Mariæ*, vel *Maris*: alterum *Roris* vel *Vaporis*. Illud eſt, quando res diſſolvenda in conveniente vaſe aquæ calidæ in ſuo aheno contentæ imponitur, & ita operatio deſtillatoria perficitur. Cui quodammodo reſpondet *Balneum ſiccum* dictum, quando capella arena, cineribus aut limatura martis repleta eſt. Hoc vero vocatur, quando vas rem diſſolvendam continens, vel etiam res ipſa diſſolvenda aquam non contingit, ſed ſaltem a vapore aſcendente diſſolutio fit. Dorn. *in Dict.* Rul. & Ioh. *in Lex.* Weker. *Ant. Gen. l.* 3. *c.* 39. 40. Vide *Furnus*, *Deſtillatio*. Eſt & *Balneum arenæ*, cujus uſus eſt ad mundationem argenti vivi factam per elevationem, & mentio ejus fit in Auguſt. Panthei *Arte & Theoria tranſmutationis metall. Part.* 2. *c.* 3. in *Th. Chym. Vol. II. p.* 532. Aqua regia etiam dicitur *Balneum Minerale Regis*, ſive aqua pugilum, Morl. *Coll. Chym. Leid. c.* 64.

Balſamatio, in ſpecie ſumitur pro *conditura cadaverum*. Gr. σμυρνισμὸς. Vide *Conditura*.

Balſamoſaccharum, eſt medicamentum compoſitum recentiorum fere conveniens cum elæoſaccharis, quamvis hodieque minus uſitatum. Meminit vero ejus D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l.* 2. *ſ.* 1. *c.* 4. *p.* 246.

Balſamus, *Balſamum*, βάλσαμον, varias obtinet ſignificationes, proprias & tropicas. I. Strictiſſime & κατ' ἐξοχὴν dicitur de ſucco arboris alicujus in Arabia, præſertim ad metropolim Meccham, Judæa, Palæſtina cultæ, Arab. *Balleſſam* vel *Balſam* dictæ, qui ſuccus etiam *Opobalſamum* dicitur. Huic vicina & viribus affinia ſunt *Balſamum Tolutanum*, & *Indicum*, omnia nativa, de quibus legatur prolixius Schroder. *Pharm. l.* 4. *cl.* 2. *n.* 373. *ſeqq.* Jungatur Hoffm. *in Clavi ad h. l.* & celeb. D. Joh. G. Volcameri tractatus, dictus: *Examen & ſinceritas Opobalſami*, & B. Rolfink. *Ord. ac Meth. Spec. l. XI. ſ.* 1. *c.* 6. *ſeqq.* Jungatur & Rhodius *ad Scribon. n.* 33. & Chiocc. *Muſ. Calceol. ſ. V. p.* 637. *ſeqq.* Haud dubie & Gal. horum aliquod intellexit *l.* 6. *de Sim. Fac.* II. ſignificat medicamenta artificialia valde ſua veolentia & penetrantia, ſpirituoſa virtute prædita, interni & externi uſus, liquidiora, quæ recte quoque *Balſamelæa* dici poſſunt: aliquando etiam deſtillata, & ſolidiora, inſtar craſſioris unguenti parata, quorum varias formulas paſſim in Medicorum libris Practicis reperire licet. *Balſamorum artificialium* ſignificationem egregie explicavit Celeb. D. D. Wedel. *Pharmac. I. A. F. R. l.* 2. *ſ.* 1. *c.* 7. *Balſamum mortuum* vocatur liquor ex Aloe & Myrrha in ſpiritu vini diſſolutis factus, quo cadavera imbibuntur & ſiccantur. Morl. *coll. Chym. Leid. c.* 100. ad impropriαs & tropicas ſignificationes referre libet III. quando *Balſami* nomen tribuitur a Chymicis *Salibus fuſis & liquatis*. V. G. *Balſamus* Salis gemmæ, Tartari (huc pertinet *Balſamus Samech* Paracelſi; cujus deſcriptio habetur in Morl. *Coll. Chym. Leid. c.* 469.) Saturni &c. Plures *Balſamorum* mineralium & metallicorum præparatione collegit Iunken *in Lex. Chym. Pharmac. B.* 1. *p.* 59. *ſeqq.* IV. Tralatitia etiam eſt, quando de humoribus & ſpiritibus in corpore humano occurrentibus dicitur, v. g. portio ſanguinis glutinoſa ſive fibroſa calore fuſa, *Balſamus naturæ*, teſte Linden. *Sel. M. Ex. XI.* §. 93. Dorn. Rul. & Iohnſ. ſignificationes *Balſami* ita expoſuerunt: *Balſamum* eſt ſubſtantia corporum a putredine conſervans. *Balſamus* alias a non-

a nonnullis ſcribitur. Eſt *internus*, & *externus*. *Internus* in humano corpore temperatiſſima quædam eſt ſubſtantia, non amara, non dulcis, non acerba, neque ſal minerale, ſed ſal liquoris, quod a putrefactione validiſſime præſervat humana corpora. Dicitur etiam *Naturæ corporis gluten* temperatiſſimum. Brevius ſic definitur. Eſt ſalis interioris liquor, ſuum a corruptione corpus tutiſſime præſervans naturaliter. *Externus* vero *Terebinthina* vocatur a Paracelſo, nullam ignis violentiam paſſa, ſed digeſta. Item, eſt omne, quod celeriter ſanat, a Germanico ſermone ad chirurgiam adaptatum nomen, duabus dictionibus *baidjamen*, id eſt, *celeriter conjunctum*. (Ridicula ſane derivatio. Dicitur etiam oleum ex omni corpore deſtillatum, & ad ſummum gradum puritatis adductum. *Balſamus de mumiis* eſt *Balſamus* de carne tractus. *Balſamus Elementorum externus* eſt *Liquor Mercurii externi*, alias *Mumia elementorum* externorum, & proprie rerum firmamentalis eſſentia, quam etiam nonnulli quintam vocant. *Balſamus corporis Hermetici* dicitur, habere ſingularem harmoniam cum corpore humano *in Aphor. Baſilianis Th. Chym. Vol. IV. p.* 328. *Balſamus Philoſophorum* eſt aurum potabile, *ibid. pag.* 788. Valde quoque improprie V. accipitur, quando aqua officinalis uſitatiſſima gravidis pro fœtu corroborando *Balſamus Embryonum* appellari conſuevit. Denique VI. nobis impropriiſſima videtur ſignificatio, quando de humore corporis noſtri excrementitio, putabile flava, prædicatur, quod hæc ſit ſanguinis *Balſamus verus*, Ger. L. Blaſ. *Medic. gener. part.* 1. *l.* 2. *ſect.* 2. *ſubſect.* 1. *c.* 2. cui opinioni paradoxæ alii quoque moderni Doctores ſubſcripſerunt, nondum vero ſatis confirmarunt.

Balux, item *Chryſamos*, vel rectius *Chryſammos*, χρύσαμμος, dicebatur olim Hiſpanis & Latinis arena aurea, e qua aurum conficiebatur, ex Plin. *H. N. l.* 33. *c.* 4. *Th. Chym. Vol. II. p.* 360. *tr. Mirandul. de Auro l.* 3. *c.* 1.

Bamahemi, ſunt curriculi ſupernaturalium. Dorn. *in Dict.*

Bamma, βάμμα, idem, quod *Embamma*, de quo inferius ſuo loco.

Banauſia, βαναυσία, apud Hipp. ſumitur pro ſordida & illiberali, nec non quæſtuoſa profeſſione, vel arte, *l. de dec. orn. l.* 20. De circulatoribus & circumforaneis commode intelligi poterit.

Bange ſive *Bengi* eſt remedium in forma pulveris, vel maſſæ in India Orientali apud Indoſtanos regni Magni Mogol incolas uſitatum pro ſcopo Venerem ſtimulandi, & paratum ex cannabis foliis & ſemine; quod ſi verum ſit, cannabis non erit Anti-Venereum. Confer Ad. Olearii *Itinerarium*. Meminit & hujus Itinerarii D. Ludovic. *Pharmac. diſſ. I. p.* 720.

Baobab, *Bahobab*, fructum proprie denotat, quo Æthiopes ad extinguendam ſitim utuntur, teſte Profp. Alpino *de Plant. Ægypt. c.* 17. Fructui vero illi ſimilem lapidem deſcripſit quoque A. Chioccus *Muſ. Calceol. ſect. III. p.* 414. appellans *Baobab lapideum*.

Baptiſterium, βαπτιστήριον, idem quod *Colymbethra*, vel *Dexamene*; de quibus vocabulis infra ſuis locis. Andr.Bacc. *de Therm. l.*7. *c.*8. *p.m.*450.

Baptus, βαπτὸς, eſt ſpecies lapidis bituminoſi; mollis, odore excellentis. A tinctura nomen accepit. Sunt enim, qui exiſtiment, anchuſæ radicem intinctam fuiſſe. *Agric. de nat. foſſil. l.* 4. *p. m.* 246.

Barach panis, i. e. *Nitrum ſalis*. Rul. & Iohnſ.

Baras, vide *Albaras*. *Baras*, legitur in M. Aur. Severini *Pyrotechnia Chirurg. l.* 2. *part.* 1. *c.* 36. Idem quod *Alphus*, *Leuce*.

Barathrum, βάραθρον, dicitur *Antrum*. Vide *Charonium*.

Barba, πώγων, eſt pars viri fecundaria, piloſa, & ad genas, eo jam perfecto, in mento proveniens: Una enim eſt ex iis, quæ ὕστερα μορία, h. e. *poſtgenitæ partes* appellantur, quales ſunt dentes, & pili. Oritur vero ab humoribus nutritiis calidioribus & ſiccioribus. Dividitur *Barba* in ſuperiorem, quæ ſub naribus in ſuperiori labio progerminat, & μύσταξ, *myſtax*, vel προπωγώνιον & ὑποῤῥίνιον vocatur; & inferiorem, quæ πάππος vel ὑπήνη dicitur. Prima lanugo erumpens Græcis dicitur χνοῦς. Gorr. *in def. voc.* πώγων *p.* 399. Ad provocandos pilos in *barba* eadem conferre medicamenta, quæ in alopecia curanda commendatur, teſtatur Galen. 5. *in* 6. *Epid. t.* 4. *Barbam* ſingulare ornamentum eſſe virorum, & venerabundos facere, docet idem *l.* 11. *de V. P. c.* 14. ad quem loc. vide C. Hoffm. *in comment. n.* 825. *ſeqq.* Interim mulieres dari barbatas obſervationes teſtantur, quo etiam pertinet Rhod. *Cent. III. Obſ.* 40. Barbam v. primum ſibi raſiſſe Corſen, ex Cœl. Rhod. *Ant. Lect. l. IV. c.* 2. & *Barbæ* tonſores e Sicilia primum Romam duxiſſe Publ. Ticinium, ex Alex. ab Alex. *Gen. Dier. l.* 5. *c.* 18. notavit Ch. Ianſ. ab Almelov. *Rer. Inv. Onom. p.*9.

* *Barbaroſſæ pillulæ*, ita dictæ, quod iis uſus eſſet Chairedinus ille Barbaroſſa Rex Algerii

Fran-

Franciſco I. Gallorum Regi ſuppar. Ratio autem harum pillul. conficiendarum extat apud Petrum Bayrum Med. Caroli II. Ducis Sabaudiæ, in Enchiridio de medendis corporis affect. cap. de dol. muſc. ex morb. Gallic. gen. circa an. 1537. Hic porro auctor miram hujus remedii vim ad ſanandam ſyphilidem prædicat.

Barbarum, *Barbara*, Scrib. Larg. *n.* 207. βάρβαρον, eſt epitheton emplaſtri glutinantis ad vulnera cruenta & ſanguinem fundentia, (unde & emplaſtra hæc & vulnera ipſa ἔναιμα appellantur,) bitumen recipientis & ita ſic-cioris, ut videre eſt apud Gal. *l.* 4. *de C. M. S. G.* 22. Jung. Rhodium *ad Scrib. l. c.*

Barbus, μυσῶς, *Myſthus*, dicitur piſcis quidam vulgo etiam notus, in fluviis potius, quam lacubus occurrens, a quibuſdam, v. g. Cardano & Platina, inter cibos nullius pretii relatus; ab aliis vero, ut Geſnero & Salviano, cibis concoctu facilibus & boni ſucci annumeratus. Ova ejus vim habere venenatam, & quidem colliquativam, teſtantur obſervationes apud Aldrov. *l.* 5. *de piſc. c.* 16. ubi plura de hoc piſce. Adde Jul. Alex. *l.* 15. *Salubr. c.* 7. Bruyerin. *de re cibar. l.* 22. *c.* 18. Timæum de Guldenklee, *l.* 2. *caſ.* 7.

Bardadia, id eſt, libra. Rul. & Iohnſon.

Barnabus, *Barnaas*, ſalpetræ urinarium, urina ſalis petræ, item acetum acerrimum. Rul. & Johnſ.

Barnacles, eſt nomen avium peregrinarum in Lancaſtria, Ceſtria & Jugis Darbiæ occurrentium a D. Carolo Leigh, Anglo deſcriptarum *in Hiſt. Natural. dictarum provinciarum l.* 1. *c.* 10. Vide *Acta Erud. Lipſ. A.* 1701. *in Novemb. p.* 514.

Barometrum vel *Baroſcopium* vocatur modernis naturæ ſcrutatoribus inſtrumentum aliquod, in quo, mediante mercurio infuſo, aeris pondus & preſſio ſecundum minutiſſimas variationes obſervari & oſtendi poteſt, quale Rob. Boyle, Hookius, Cl. Dn. Sturmius & alii deſcripſerunt. His jungi poterit ſuccincta de iis relatio *in Actis Philoſ.* Oldenb. *de anno* 1665. *in Februar.*

Barones vocantur vermiculi in pinnis nati, quibus compreſſis illi exeunt. Vocantur & *Nepones*. Joh. Anglic. *Roſ. Angl. p.* 885.

Baros, βάρος, onus, *Barys*, βαρύς, *Gravis*, ſunt vocabula notiſſima in quotidiano uſu. In medicina tamen denotat moleſtiam & ſpeciem laſſitudinis, præcipue in artubus; v. g. in genubus, apud Hipp. 4. *aph.* 20. item de capite, Gal. *l. de odor. inſtr. c.* 4. De fœtu quoque cum multo mucore referto ad abortum proclivi legitur 5. *aph.* 45. vide Dieterich. *n.* 146. 148. & infra.

Barurac, eſt *vitrum*. Ruland.

Baryecoia, βαρυηκοΐα, *obauditio*, obauditus, imbecillitas eſt auditus. Dicitur & δυσηκοΐα. Vide *Surditas*.

Baſaltes, βασάλτης, eſt *lapis* multangularis, colore ferri, duriſſimus, ut non facile ſecari aut vulnerari poſſit. Gorr. *p.* 72.

Baſaniſmus, βασανισμὸς, ἡ βάσανος, a verbo βασανίζειν, *explorare*, probare, diligenter conſiderare, ſignificat examinationem, inveſtigationem, probationem, apud Gal. *l.* 3. *de Temp. c.* 6. Verbo vero uſus eſt Hipp. *l. de humid. uſu l.* 25. Commodiſſime vero uſurpatur de medicamentis aut remediis, de quorum virtute nondum conſtiterit, ſed noviter inveſtigantur. Dicitur & βάσανος a quibuſdam *coticula* illa, in qua aurum & argentum attritum colore, tanquam trutina, examinatur, *lapis lydius*, vulgo *probierſtein*. De hoc vocab. vide plura apud Libav. *in Defenſ. Syntagm. Act.* 2. *not.* 37. Dicitur & ars probandi metalla *Docimaſtice*, de quo vocab. vide ſuo loco.

Baſanites, i. e. lapis mortariorum medicinalium; item lapis, ex quo fiunt cotes ferrei coloris, & duritiei. Joſ. Laurent. *Amalth. Onom. p.* 108.

Baſcanon, βάσκανον, Faſcinum, vide *Faſcinum*.

Baſiatio, vide *Amplexatio*.

Baſilare os, vide *Cuneiforme os*.

Baſileion, βασίλειον, eſt *collyrium* σμηκτικὸν, ad principia ſuffuſionum, & omnem viſus hebetudinem & cicatrices efficax, apud Aet. *l.* 7. citante Gorræo, *d. l.*

Baſilica vena, vide *Axillaris*.

Baſilicum, βασιλικὸν, præter ſignificationem botanicam, quam in Pinace Bauhini, aliiſque herbariis invenire licet, epitheton eſt emplaſtri officinalis, quod alias *Tetrapharmacum* dicitur, a quatuor ſimplicibus, e quibus paratur. Occurrunt & hujus nominis emplaſtra apud Celſum *l.* 5. *c.* 19. & Scribon. Largum, teſte Gorræo *in def.*

Baſilidion, βασιλίδιον, eſt *Collyrium* ψωρικὸν, diverſum a ſuperiori. Deſcribitur a Gal. *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 7. *ad fin.* Gorr. *d. l.*

Baſiliſcus, βασιλίσκος, dicitur eſſe ſerpens venenatiſſimus, parum flavus, tres in capite eminentias habens, qui tantummodo conſpectus, &, quando ſibilat, auditus, videntes ſe & audientes necare, imo, ſi animal quoddam illum etiam mortuum attingit, ſtatim mori fertur, ut eſt apud Gal. *l. de Theriac.*

ad Piſon. c. 8. Foreſt. *l.* 30. *Obſ.* 1. *in Schol.* Plura de *Baſiliſco* vide apud Aldrov. *l.* 2. *de ſerp. & drac. c.* 2. Sennertus *Med. Pr. l.*6. *p.* 8. *c.* 12. *Baſiliſci* nomine duo animalium genera venire dicit, ſerpentem & avem ex ovo galli gallinacei natam; & illum in rerum natura eſſe veneno potentiſſimo præditum. Plura legantur de *Baſiliſco* in *Ephemerid. Naturæ Curioſorum Anni Tertii Obſ.* 128. & 190. *Baſiliſcus* myſtice dicitur alchymiſtis *Mercurius Philoſophorum ſublimatus*, Libav. *in Syntagm.* Lullius vero peculiarem lapidem ſpagyrice confectum *Baſiliſcum* vocavit, qui mercurium occidit, & in perfectum argentum abſque igne congelat & figit, Guido de Monte *tr. de Al-drop. Phil. in Th. Chym. Vol. VI. p.* 563. Alias & ipſe lapis philoſophicus *Baſiliſcus* vocatur apud Lagneum *in Harmon. Chym. Vol. IV. p.* 727. Imo fuerunt, qui materiam lapidis Phil. ſtatuerunt, eſſe pulverem animalis *Baſiliſci*, uti patet *ex Vol. III. p.* 150. *Baſiliſci* nomen etiam a Paracelſo tribuitur lui Venereæ *in Chyrurg. l.* 3. *c.*1.

Baſiogloſſi, βασιόγλωσσοι vocantur duo muſculi ab oſſe hyoide vel ypſiloide oborti & in medium linguæ deſinentes, unde *par ypſiloideum* vocantur. De quibus vide Bartholin. *l.* 3. *Anat. c.* 13. *p.* 550.

Baſis, βάσις, in genere *fundamentum* ſignificat; in ſpecie dicitur, de latiore parte cordis, & ſuperiori, cui ad latera binæ auriculæ adhærent, appellatur & κεφαλὴ, *caput*, vertex, Gal. *l.*6. *de P.V. c.*7. cui opponitur inferior & anguſtior apex, aut *mucro* dicta, κορυφὴ καὶ μυ-ών. 2. de medicamentorum compoſitorum potiori parte, ſive illo medicamento ſimplici, uno vel pluribus, quæ reliqua vel quantitate vel viribus ſuperant, unde compoſitum plerumque denominationem ſortitur: 3. apud Hipp. quoque *plantam pedum* ſignificat, *l. de artic. ſect.*3.*t.*103.

Baſium, σόμιον, idem quod *oſculum*; allegorice ſignificat tincturam extemporaneam Martis & Veneris, ſive chalybis & cupri, a Cloſſæo excogitatam, apud Schroder. *Ph. l.* 3. *c.*11.

Bathmis, βαθμὶς, βαθμὸς, dicitur ſedes, baſis, ſinus, & *receſſus oſſis*, in quem alterum os inſeritur, v. g. de cubiti cavitate ſigmatoide, in quam ima brachii pars cardinis modo immittitur. Hippocr. 1. *de fract. t.* 10. *Bathmoides* etiam vocantur ſinus ac cavitates in brachiis utrinque ſinulæ, in quas extendentibus totam manum & flectentibus cubiti ipſius proceſſus, *corona* dicti, ingrediuntur. Gal. *l.* 2. *de Uſ. Part. c.* 15.

Bathrum, βάθρον, βάθρον, ſedem, ſubſellium, ac fundamentum ſignificat; in ſpecie *ſcamnum Chirurgicum*, luxatis partibus reſtituendis valde idoneum, denotat; cujus deſcriptionem & iconem videre licet ex Oribaſio *de Machinam.* apud Gorræum. Vocatur *ſcamnum Hippocraticum*, βάθρον ἱπποκράτειον, Gal. 1. *de artic. in proœm.* Clarius adhuc deſcripſit, modumque utendi egregie monſtravit Scultet. *Armam. Chirurg. P. I. Tab. XXIII. fig.* 5. & *Tab. XLVII.* & *L.* Metaphorice etiam tribuitur aeri, quod lunæ ſit ſedes, ap. Hippocr. *l. de flatib. V.* 22.

Bathys, βαθὺς, fuit olim epitheton caſei præſtantiſſimi & optimi, qui Romæ apud divites in deliciis habebatur. Gal. *l.*3. *de Al. Fac. c.*17.

Batia, idem, quod *Retorta*, ſive *Cucurbita* colli recurvi. Morley *Collect. Chym. Leidenſ. prolegom. c.* 2.

Batitura, vide *Battitura*.

Batos, βάτος, idem, quod βατὶς, piſcis genus denotat, *Raja* nomine Latinis veniens, a βάτος, quod rubum ſpinoſum ſignificat. Aculeos enim habent Rajæ læves, λειοβάτοι, quidem in ſola cauda extrema, aſperæ vero multo plures. Rondelet. *l.* 12. *de piſc. c.* 2. *ſeqq.* Aldrov. *l.* 3. *de piſc. c.* 48. *ſeqq.* Linguam *Rajæ* uſurpavit Hipp. in peſſo ad menſium redundantiam, *l. de Nat. mul.* LXVIII. 3. 4. *Monſtroſæ Rajæ* aſperæ baſiliſci ad inſtar iconem videre licet in *Muſ. Calceol. ſect.* 1. *p.* 91. ubi ſimul elegans morale de his piſcibus ex Olao Magno reperies.

Batrachites, βατραχίτης, eſt lapis, vel gemma ignobilior, bullæ inſtar, altera parte quodammodo cava, altera convexa, cujus tres ſpecies traduntur: prima ranæ colore, ex qua nomen habet: ſecunda eboris: tertia, quæ e nigro rubet, Agricol. *l.*6. *de nat. foſſ. p.*305. Differt a vero *Buffonite* lapide, qui in capitibus buffonum reperitur, uti hoc prolixe autoritatibus non ſpernendis aut irridendis demonſtravit Andr. Chioccus *Muſ. Calceol. ſ.*3. *p.* 363. *ſeq.* Hic dicitur etiam *Crapaudino*, a Gallico *Crapaud*, quod *Buffonem* ſignificat. Autor laudatus hunc os potius eſſe ſtatuit, quale etiam in capite Cyprini piſcis invenitur. Eſt igitur *Batrachites* minerale; *Buffonites* vero ab animali deſumtus. Sunt tamen alii non vilioris autoritatis Doctores, qui poſteriorem negant, quod citat etiam Fr. Hoffm. *Clav. Schroder. l.* 5. *c.* 1. §. 7. *n.* 646. Noſtrarum non eſt partium, controverſiam hanc dirimere.

Batrachus, βάτραχος. Vide *Rana*, *Ranula*.

Battitura, i.e. *ſquama*, v.g. *Battitura* æris, metallorum. Gr. λεπὶς, Arab. Cubel. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Baul, i.e. *urina*. Rul. & Iohnſ.

Baurac, Arab. i.e. *Nitrum*, de quo infra. In genere etiam quodlibet genus ſalſuginis *Baurac* dicitur Rul.

Bayda, id eſt, Vas, ſuper quod deſtillatur. Idem.

Bbdalſis, βδάλσις, *mulctum*, vel ſuctionem ſignificat. Gal. *l.* 1. *de ſympl. cauſ. c.* 7.

Bdella, βδέλλα, vide *Hirudo*. Præter ibi dicta adnotat Galenus *in exeg.Hipp.* Dioſcoridem ita nominare κιρσώδη φλέβα varicoſam venam, ipſi tamen Galeno videtur primo ſignificatu animal notare, in quo & Heſychius conſentit.

Bdellium, βδέλλιον, ſignificat & gummi, & arborem, unde colligitur, de qua vide Botanicos. De illo vero legatur Schrod. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 376. Jung. Hoffm.

Bdellos βδέλος, *fœtorem* extinctæ lucernæ, item, *crepitum ventris* ſignificat. Jof. Laur. Am. *Onom. p.* 100. *Lexic. Græco-Latin.* Budæi alioſumque.

Bdelygmia, βδελυγμία, βδελυγία, a verbo βδελύσσεσθαι, id eſt, faſtidire, abominari, ſignificat *moleſtum faſtidium*, & nauſeam, præcipue ciborum, apud Hipocr. *l. de int. aff.* XXIX. 2. Βδελυγμίη etiam fœtorem abominabilem & nauſeabundum denotat *l. de fiſtulis* I. 3. Jungatur Foeſ. *Oecon. p.* 120.

Beatus, μακάριος, quid ſignificet, ex aliis lexicis trivio quoque notum eſt. In Chemicis autem *Beata* viriditas Vitrioli dicitur, & deſcribitur ab Hartmanno *in Miſcellan. Chymico-Medicis hoc tit.*

Bebæos, βέβαιος, *firmus*, vide *Conſtans*.

Bechica medicamenta, βηχικὰ ea dicuntur, quæ tuſſim ſedant. Βὴξ enim *tuſſis* eſt, Gal. *l.* 1. *de Sim. Fac. c.* 1. Suntque duplicia; alia ſedant incraſſando, *l.* 5. *c.* 20. Dicuntur alias *Pneumonica*, vel *Thoracica*, quorum catalogum paſſim in pharmaceuticis ſcriptis reperies.

* *Bechion*, βήχιον, tuſſilago, herba notiſſima, ſic dicta, quod tuſſientibus ſit utilis.

Becos, βέκος, hoc vocabulo Phryges panem olim appellaſſe, teſtatur Gal. *l.* 2. *de diff. pulſ. c.* 5.

Begma, βῆγμα, (quidam ſcribunt & legunt cum ρ βρῆγμα) non tam tuſſim, quam ſputum, quod tuſſi rejicitur, notat, uti conſtat ex Hipp. *l.* 2. *de morb.* XLIV. 8. derivatur a βρήσσειν vel βήσσειν, quod valet poſt tuſſim exſpuere, teſte Galen. *in exeg. Hipp.*

Belenites, *Belemnites*, ἀπὸ τῦ βέλυς ἢ βελέμνυ, telo vel ſagitta, cujus figuram quodammodo refert; eſt lapis teres, pyramidalis, varii coloris refertus, & prodeſſe dicitur contra calculum, ictеritiam, fluxus ventris; & ſpeciatim commendatur in febribus intermittentibus, quod habeat vim fermenti febrilis præcipitantem. Dicitur alias *lapis lyncis*, vel *Lyncurius* veterum, quod crediderint ex urina lyncis five lupi cervarii coagulata generari, quod tamen potius pro figmento habendum videtur. Dictus etiam eſt *Dactylus Idæus*, a figura digiti, & monte Ida Inſulæ Cretæ, ubi olim reperiebatur; at hodieque in Boruſſia, Pomerania &c. occurrit. Plura apud Schrod. *l.* 3. *c.* 8. *n.* 12. & Hoffm. *in Clav. ad ill. loc. p.* 182.

Belemnoides, vel *Beloides* *proceſſus*. Vide *Graphioides*.

Beleſon, i.e. *Balſamus*. Rul. & Iohnſ.

* *Belladonna*, Solanum furioſum, ſolanum maniacum a multis etiam appellata. De vi hujus herbæ deleteria legatur Cl. Hoechſtæderus Dec. ob. 7. In eandem rem legi etiam meretur obſ. 161. M. N. C. Decur. 3. an. 7. qua compertum eſt ſex liberos aſſumpto rob baccarum ſolani ſomniferi, (Belladonnæ videlicet) quod loco baccarum ebuli confectum fuit, ſomno expergefactos, in tantum furorem actos fuiſſe, ut nudi per vias, ac plateas diſcurrerent. V. Mercurial. l. 1. de venen. Vvepfler. tract. de cicut. aquat. Lobel. in adverſ.

Bellaria, τρώματα, ἴτρια, τραγήματα, ἐπιδόρπια, in genere dicuntur omnia, quæ in ſecunda menſa apponi ſolent; In ſpecie tamen a Gal. pro placentis mellitis ſumta fuiſſe, patet ex *l. de bon. & mal. ſucco c.* 14. & *l.* 1. *de Sim. Fac. tit. Papaver.* Iung. Lang. *l.* 1. *Ep.* 56.

Belliculi, vel *Bellirici marini*, ſunt ſpecies conchyliorum five cochlearum marinarum, umbilicali figura conſtantes, vel candido colore cum maculis flavis conſperſi, vel flavo, cum nigricantibus lineis ad imaginem cochleæ circumductis præditæ. Chiocc. *Muſ. Calc. ſect.* 1. *p.* 57.

* *Bellis minor*, ad grumoſum ſanguinem diſſolvendum, & diſcutiendum quacumque ex cauſa præſtantiſſima herba eſt. V. Etmuller. Helm.

Belloculus, quaſi *Beli oculus*, eſt gemma, oculi effigiem quodammodo exprimens, olim apud Aſſyrios ad ſurpeſtitiones grata, a ſignatura vero affectibus oculi prodeſſe credita. Agric. *l.* 6. *Foſſil.* & Chioccus *ſect.* 3. *c.* 379. *ſeq.* Oſvv. Crollius *deſignatur*.

* *Belonacon*, βελόακον, q. d. telorum reme-dium: ſic a quibuſdam dicitur ὁ δίκταμνος, ut habetur apud Dioſcor.

Belone, βελόνη, i. e. *Acus*. Vide ſupra.

Belonoides, βελονοειδὴς, i.e. *acus formam habens*. Vide *Graphioides*. *Acus*.

Belos, βέλος, vide *Sagitta*.

* *Belotocos*, βελότοκος, aliis δίκταμνος, ſeu pulegium ſylveſtre; apud Dioſ. quod, & ſagittarum, & partuum ejiciendorum remedium ſit.

Belulcum, βελουλκὸν, *quaſi τὸ βέλος ἕλκον*, dicitur inſtrumentum chirurgicum telis extrahendis accomodatum, variæ figuræ, de quo videatur Ambroſ. Paræus *l.* 10. *Chirurg. c.*18. *ſeqq.* H. F. ab Aquap. *de Oper. Chirurg. p. m.* 150. *ed. Patav. in fol.*

Benat noctis, vide *Planta*.

Benedictum, eſt epitheton *Lenientium* pharmacorum, ab Arabum interpretibus introductum; præſertim quidam Helidæus de Padua-nis in tract. ſuo *de purgantibus MS.* frequentius hoc termino de rhabarbaro ſimiliſque notæ mitioribus uſus eſt. Jung. Rolfink. *O. & M. Spec. Comm. l.* 5. *ſ.* 1. *c.*6. Ita in diſpenſatoriis notiſſimum eſt Electuarium Lenitivum, quod vocatur *Benedicta Laxativa*. Ita Rulandus *aquam* vocavit *Benedictam* infuſum ſuum vomitorium, de quo apud Schroder. *l.* 3. *c.* 17. Alias & ipſe lapis philoſophorum vocatur *aqua Benedicta*, item *lapis Benedictus* a Lagneo *in Harm. Chym. in Th.Ch. Vol. IV. p.* 719. Mynſicht. quoque aquam ſuam Serpilli *benedictam* vocavit *Arm. ſect. XIX.* ob multiplicem uſum ſub finem deſcriptionis annexum. Plures alias *benedictas* deſcriptas vide ſis in D. David. de Spina, Phyſici Francofurt, & Prof. P. extraordin. Heidelberg. *Manuali Pharmaceutico Chemico noviſſime edito p.*34.

Benefactio, εὐφαρμόζω, λυσιτελῶ, verbum hoc frequentiſſime occurrit apud Scrib. Larg. Hinc & in epilogo vel peroratione vocat omnes, quas edidit compoſitiones, *benefacientes*. Legitur & apud eundem, *facit bene*, num. 129. 213. *melius*, n. 131. *optime facit*, n. 112. hoc eſt, prodeſt, convenit, conducit &c. quamvis C. Barth. *Adv. l.* 1. *c.*14. parum putet latinum.

Beneolentia, εὐώδη, ſcil. remedia, medicamenta, ſunt ſpecies *odoratorum*, quæ ἐσμώδη in genere dicuntur, reſpondent proportione quadam iis, quæ linguæ ſunt dulcia: Opponuntur *Graveolentia*, δυσώδη. Gal. *l.* 4. *de S. F. c.* 22. Illorum effluvia a corporibus aeri ambienti permiſta, ac deinde per narium inſpirationem in cerebrum delata familiaria ſunt ſpiritui animali, & cerebri naturæ; Horum vero ſunt adverſa & ingrata.

Benignus, εὐήθης, quaſi *boni maris*, eſt terminus differentiæ morborum accidentalis a cauſſæ morbificæ conditione deſumtæ, quando morbus habet ſymptomata naturæ ſuæ congrua, & mitiora propter cauſſæ morbificæ qualitatem non nimis a ſtatu naturali recedentem; Huic opponitur *malignus*, κακοήθης, ſive mali moris, quando ſymptomata non reſpondent morbi naturæ, ſed vehementiora ſunt, aut plura cum virium majori proſtratione. Eleganter *malignitatem* ſobolem latentis alicubi cacochymiæ pravæ appellavit Linden. *S. M. Ex.* VIII. §. 57.

Benzoin, vide *Aſa*. De *olei Benzoini* præparatione & viribus, & in ſpecie, quod de mercurio participet, quia cuprum dealbat, & aurum confirmat, lege Vigenerii *Tract. de Igne & Sale cap.* 35. *in Th. Chym. Vol. VI. p.*49. De *floribus Benzoes* ſcrupulum D. D. Bohnii, an phthiſicis conveniant; vide in ejuſd. *Diſſ. Chym. Phyſ. XI.* §. 6.7.

Bercos, id eſt *Rotundum*. Rul. *in Lex*.

Bereni ſecum, Artemiſia, Santes Ardoinus *l.*2.*c.*11.

Berenicium, βερενίκιον, eſt epitheton *Nitri*, apud Gal. *l.* 6. *de C. M. S. L. c.* 1. *l.* 3. *de C. M. S. G. c.* 2. & alibi; valens maxime ad vulnera nervorum.

Beriberi, eſt nomen morbi apud Indos, *Paralyſis ſpecies*, dum veluti nictando genibus, ac elevando crura, tanquam oves, ingrediuntur, de quo plura vide apud Jac.Bontium *Meth. med. c.* 1. *Beriberi Spurium* deſcripſit, & hiſtoriam illius prolixe propoſuit ex Bartholino Bonet. *Medic. Septentrion. l.*1. *ſ.* 17. *c.*27. *p.*180.

Berilliſtica, eſt ars in ejuſmodi ſpecillis, quæ *Berilli* dicuntur, viſiones obſervandi. Dorn. Rul. & Johnſ.

Berillus, dicitur ſpeculum ex cryſtallo ſuperſtitioſe conſecratum ab auguriſtis. Iid.

Berna, hoc eſt *vas vitreatum*, *Birmina*.Rul. & Iohnſ.

Berrionis, i. e. *Colophonia*, Gummi Juniperi. Alia *Vernix*, Rul.

Bers dicitur electuarium, quo Ægypti utebantur ad deliramenta incitanda, cujus deſcriptio apud Proſp.Alp. *l.*4.*de med. Ægypt. c.*122. *a.*

Beryllus, Βήρυλλος, lapis vel gemma, eſt pellucida, colore viridi, ſed diluto, ita ut duos colores ſibi ineſſe, unum viridem, alterum pallentem, tradiderint, imo octo genera ex varietate colorum ex mente aliorum recen-ſet

ſet Gorræus. In ſacris literis tanta fuit habitus æſtimatione, ut octavum poneretur fundamentum cœleſtis Hieroſolymæ. Chimici docent, Berilli ſtructuram conſtare ex Lunæ & Jovis cœlis æqualibus cum terræ Lunæ. *Theat. Chym. Vol. I. p.* 487. Aliter Lullius *de tranſm. metallor. in Vo. IV. p.* 191. De ejus viribus medicis traditur, valere contra vitia hepatis, ſuſpiria, eructationes, oculorum fluxiones, contuſiones &c. Hodieque tamen ejus nulla fit mentio. Chiocc. *in Muſ. Calc. ſ.* 3. *p.* 221.

Berytion, βηρύτιον, eſt nomen medicamenti ophthalmici, ſive collyrii, quo *Berytius* quidam ad maximas epiphoras uſus eſt, & deſcribitur a Gal. *l.* 4. *de* C.M.S.L. *c.* 7. Eſt & *Paſtilli* nomen ad dyſentericos perutilis, *l.* 9. *cap.* 5. Gorr. *p.* 74.

Bes, item *Beſſis*, Gr. διμοιρία, eſt nomen ponderis continentis duos aſſis trientes h. e. uncias octo. Vulgo Marca. Legitur apud Celſum. Rhodius *de ponder. & menſ. p.* 40. *Bes* uncia VIII.

Beſachar. Fungus dicitur. Dorn. Rul. & Iohnſ.

Beſonna, in ſpecie vocatur *Muſcarum fungus*. Rul. & Iohnſ.

Beſſanem vocatur rubedo externa ſimilis rubedini ejus, in quo incipit lepra, quæ apparet ſuper faciem & ſuper extremitates & proprie in hyeme & frigore. Avic. *l.* 4. *fen.* 7. *tr.* 2. *c.* 8.

Beſtia, *Beſtiola*. Vide *Animal*, *Beſtiola* etiam in ſpecie dicitur aranea minima in leguminibus nata ſolifuga, de cujus noxa & cura legatur Ardoin. *de venen. l.* 8. *c.* 18.

Bex, βὴξ, id eſt, *Tuſſis*, de qua inferius ſuo loco.

Beya, vide *Gabricus*.

Bezaar, *Bezoar*, *Bezehard*, *Pa-Zahar*, vi etymi in genere idem eſſe poſſet, quod antidotus, vel alexiterium; ſiquidem apud Perſas *Pa* contra, *Zahar* vero venenum ſignificare traditur. Hinc etiam a medicis derivativum *Bezoarticum* uſurpatur non ſolum de medicamentis, quæ lapis *Bezoar* ingreditur; ſed & frequentius de aliis, quæ inſigni, imo etiam meliori, quam ille, pollent venena & malignitates expellendi virtute, ſuntque vel ſimplicia, vel compoſita, utraque ex vegetabilium & animalium etiam claſſibus deſumpta, v. g. ex vegetabilibus ſimplicibus radix anthoræ, vel contrayervæ primas tenere creditur. Ex animalibus cervi cornu, & os de corde cervi, nec non unicornu prærogativæ palmam ferme ſibi adſciverunt. E compoſitis *tinctura Bezoartica* D. D. Michaelis hodieque celebratiſſima eſſe ſolet, nec immerito ob ingredientia alexiteria præſtantiſſima, cujus deſcriptionem expoſuit *peculiari libello*. Ita chymiatri plurimum etiam attribuunt *Bezoarticis* ſuis *mineralibus* varii generis, *Solari*, *Lunari*, *Joviali*, &c. circa quorum tamen uſum, an ratione ſecuritatis cum aliis alexipharmacis vegetabilium vel animalium jure poſſint certare, nemini vitio vertendum, ſi dubitet. Specialiter tamen & proprie *Bezaar* vel *Bezoar* de lapide quodam duplicis ſortis accipitur, *Orientali* & *Occidentali*. *Orientalis* eſt lapis in capricervæ orientalis Indicæ vel Perſicæ viſceribus, præſertim ventriculis, aliiſque cavitatibus internis concretus & repertus, figura rotunda, ovali, ſeſſili, variante, intus paululum cava, utpote meditullio paleam, pilos, vel ſimile quid continente, ſuperficie levi & ſplendente, colore plerumque atro virente, aut dilutius virente cineritio, palleſcente, magnitudine & pondere etiam valde variante, ſubſtantia e laminis veluti cæparum ſeſe invicem incumbentibus compacta, virtute inſigni alexipharmaca, cordiali, & diaphoretica commendatus. *Occidentalis* vero eſt lapis in capricerva Occidentali Peruviana repertus eodem modo, ut prior, concretus, magnitudine vero illo major plerumque, ſuperficie etiam ſcabra, colore vario, albicante, nigricante, obſcure virente, qui optimus habetur) viribus alexipharmacis & diaphoreticis Orientali quodammodo cedens; de quibus cum integri tractatus, & diſquiſitiones publice proſtent, lectorem ad illa ſcripta remittimus. Jungantur iis, quæ occurrunt apud Schroder. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 12. & Fr. Hoffm. *Clav. d. l.* Lapis *Bezoar factitius* naturalem repræſentans quomodo parari poſſit ex magiſterio ſive Zacca herbarum alexipharmacarum, vide ex Jac. le Mort *Chym. Med. Phyſ. c.* 15. *p.* 198. Secundario & veluti καταχρηστικῶς nomen hoc etiam tribuitur aliquando lapidibus in Damis ſive capris montanis repertis, ut *Bezoar Germanicum* appellentur, quamvis non ſint proprie lapides, ſed pilæ, unde *Ægagropilæ* vel *Ægagropili* dicuntur, de quibus ſupra. Tandem *Lacrymas Cervorum* coagulatas & in lapideam duritiem veluti concretas veteres nonnullos *Bezehardt* nominaſſe, & pro antidoto efficaciſſimo habuiſſe contra quodvis venenum, teſtatur Lang. *l.* 2. *Ep.* 24. Vocatur & Moſcus ex oculis cervi. Legatur & Joh. G. Agricolæ *Cervologia German. P.* 2. *c.* 4. *Bezoar* Minerale, terra quædam medicata Pedemontana. Hercules a Saxonia *de plica cap.* 67.

Be-

Bezar, vel *Bifar*, lapis viridis dicitur. Dorn. Rul. & Iohnſ.

Bia, *Biaum*, βία, βίαιον, vide *Violentia*, *Violentum*.

Biarghetunſim, id eſt, *Ceruſſa*. Ruland.

Bibere, πίνειν, eſt ore potulenta haurire, & forbere. Linden. *S. M. Ex. XIII.* §. 356. Vide *Potus*.

Bibitorius muſculus in anatomia vocatur ille oculi muſculus, introrſum verſus naſum oculum movens, Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 8. *p.* 513. *Bibitoriæ* rotulæ quæ dicantur, vide in Etmull. *Oper. Tom. I. p.* 1000. *a*, & *Tom. II. p.* 1783. *a*.

Biblos, *Biblion*, βίβλος, βιβλίον, vide *Liber*.

Biceps, δικέφαλος, epitheton monſtrorum duo capita obtinentium, quorum varias obſervationes ex aliis collegit Bonetus, *Medic. Septemtrion. l.* 1. *ſect.* 2. *c.* 2. *p.* 17. *ſeqq. Biceps* quoque vocatur muſculus cubiti flexor primus. Barthol. *l.* 4. *Anat. c.* 8. *p.* 571. quemadmodum & tibiæ flectens eodem nomine appellatur *dict. l. c.* 12. *p.* 580.

Bicaudalis epitheton muſculi in auro exteriori occurrentis & valde variantis, ita ut & *Tricaudalis*, interdum unica ſolum cauda conſpicuus obſervetur, unde & *Intricalis* nomen nactus a G. Bidloo *Anat. Tab. XII. fig.* 1.

Bichichiæ, epitheton pilularum, vel potius *trochiſcorum arteriareorum* ex ſucco liquiritiæ, ſaccaro, amylo, tragacanth. & amygdalis excorticatis cum Mucilag. ſem. cydon. paratorum apud Raſen *l.* 9. *c.* 55. vertente Galentio de S. Sophia *fol. m.* 41. *a*.

Bicongius, i. e. *duo Congii*, ſive menſura duodecim ſextarios continens. Vide *Chus*.

Bicorneos, vide *Hyoides*.

Bifidus dicitur, quod prius ſimplex poſtea in duas partes dividitur & quaſi ſinditur. Quod vero tumor quidam in recens natis e latice ſeroſo cerebri ac cerebelli in dorſi vertebrarum ſpinoſos proceſſus deſcendente oborτus *Spinæ Bifidæ* nomine inſigniatur, lege re eſt, verum abſque ratione hujus appellationis *in Actis Erud. Lipſ. de A.* 1699. *m. Novemb. p.* 519.

Bifurcatus, epitheton in Anatomicis occurrens, quando pars quædam, vel vas, quod ordinarie ſimplex eſſe ſolet, duplicatum & veluti in duo crura inſtar furcæ diviſum notatur. Ita D. Ruyſch. pelvim in renibus bifurcatam, imo & triſurcatam obſervavit *Cl. Obſerv. Anatomico-Chirurg. Obſ.* 79. & veſiculam felleam bifurcatam *d. l. Obſ.* 90. quales mirabiles naturæ luſus etiam in vaſis & canalibus quandoque occurrunt.

Biladen, id eſt, *Chalybs*.

Bilinguis, δίγλωττος, quod tropice ſignificet, hominem verſutum, ſimulatorem, cui candor omnis deficit ex aliis ſcriptoribus Politicis novimus. *Bilinguem* etiam dici hominem duarum linguarum peritum oſtendimus infra in voce *Diglottos*. Proprie vero etiam ſignificat hominem duas linguas in ore habentem, qualem obſervationem e Joh. Doleo notavit Bonet. *Med. Septentr. l.* 5. *ſect.* 25. *c.* 1. *p.* 301.

Bilis, χολή, *Fel.* Non eſt noſtrarum partium, omnia nunc commenta veterum & recentiorum de *Bile* hic proponere & ventilare, ſed ſaltem terminum Medico ſenſu exponere. Hinc ſufficere facile poteſt, communi Doctorum conſenſu certum eſſe, quod ſimpliciter ſummum vocab. *Bilis* denotet *Naturalem*, *Flavam*, Gr. ξανθή dictam, quæ in hepatis vaſis vel poris cholodochis & veſicula fellis naturaliter inveniri, & ab utriſque per communem ductum ad inteſtinum duodenum excerni ſolet. Eſt igitur *Bilis* excernendum naturale, ſive liquor excrementitius, ex ſanguinis ſalino-ſulphureis ob longiorem moram effœtis redditis portionibus, paucoque ſero dilutis conſtans, a maſſa ſanguinis in glandulοſo hepatis parenchymate ſecretus, ad dicta vaſa & receptacula collectus, & excretus. Uſus hujus in inteſtino duodeno eſt indubitatus, Chyli e ventriculo immediate huc tranſlati ſegregabilitatem, & diſſolutionem in utiles & fœculentas portiones una cum ſucco pancreatico, ceu contrariæ facultatis, median te aliqua fermentationis lucta, promovere. Quæ circa alias quoque utilitates veteres & novi Autores tradiderunt: item, an denuo cum chylo ad ſanguinem quædam *Bilis* portiones loco novi fermenti & Balſami vitalis redeant; an vero ſtatim e veſicula fellea per certas arteriolas ad ſanguinem refundantur, uti confectatus eſt Fr. de le Boe *Sylv. Diſp. Med. VI.* & quæ ſunt alia, aliis & alibi ventilanda relinquimus. Porro *Bilis præternatur.* & *vitioſa* fit per varios corruptionis modos & varia fortitur epitheta, vel a colore, vel a conſiſtentia, vel ab alia circumſtantia petita, quæ paucis annectere lubet. Ita quædam dicitur *Bilis pallida*, ὤχρα vel χλωρά, quæ ad naturalem proxime accedens, vel a ſeroſis aut aquoſis portionibus copioſioribus diluentibus (unde & *aquoſa* & *humida*, ὑδατώδης ἢ ὑγρά, appellatur) vel a minori aculeo lixivioſo præditis ſalinis colorem obtinet remiſſiorem. Huic con-

contraria eſt *rubra*, ἐρυθρά, *ſubrubra*, ὑπέρυθρος, *ruffa*, vel ignei coloris, πυῤῥά, (quæ ſaltem ſunt gradus differentiæ) quæ majoris lixivioſitatis indicium præbent, & particularum ſalinarum combuſtarum, vel nimium aſſarum copiam præſupponunt; quales etiam particulæ coagulatæ intenſe rubentes haud raro cum urina excerni, & ad matulam affigi firmiter ſolent, teſte Willis *de Urin. c.* 5. §. *Uſitatum*. *Vitellina*, λεκιθώδης, h. e. ovorum crudorum vitellis colore & conſiſtentia ſimilis, ex aſſumtis alimentis per bilioſas regurgitantes ex inteſtino in ventriculum portiones corruptas admixtas depravatis nata, & mediante vomitu innoteſcens. Sic & *Porracea*, πρασοειδὴς ἢ πρασώδης, mixta eſt ex chyloſis & bilioſis (an & ſucci pancreatici vitioſi?) portionibus heterogeneis corruptis, vitriolaceis conflata, & per vomitum in ſenſus incurrens. Porro quoque *Bilis Glaſtea*, ſive glaſtum colore cæſio referens ἰσατώδης, *æruginea*, (*noſa*) ἰώδης, *cœrulea*, κυανέη ἢ κυανίζουσα, *obſcura*, aut *fuſca*, ὀρφνώδης, ἢ φαιά, mixtæ & heterogeneæ ſunt *Bilis* ſpecies, gradu corruptionis & colorum variantes, quæ liquoris bilioſi, ſuccique pancreatici concurrentem vitioſam effervefcentiam & corruptionem præſupponunt, uti hoc innuit rectiſſime Sylvius *l.* 1. *cap.* 30. §. 112. & *c.* 46. §. 37. E quo Autore alia quædam *Bilis p.n.* epitheta, addere libet, ut ſunt, *Bilis heterogenea*, quæ conſtat diverſis partibus, aliis acrioribus, aliis obtuſioribus, *l.* 1. *c.* 48. §. 6. *Copioſa* & ſimul *acrior*, cujus cauſſas recenſet *c.* 18. §. 11. Huicque contraria *pauca & iners*, §. 12. *Spirituoſa* & *volatilis*, quam credit eſſe cauſſam veram Icteri, *cap.* 46. §. 41. *ſeq.* & Ructuum nidoroſorum, *c.* 7. §. 21. Vomitoriarumque febrium, *cap.* 30. §. 112. *Pinguior* & *oleoſa*, ceu cauſſa faſtidii ciborum, *c.* 2. §. 8. Ardentiſque totius corporis, vel inteſtinorum, vel lumborum doloris, *c.* 11. §. 18. & *c.* 14. §. 16. *Fluida* vel *Fluxilis* aut *Turgens*, autor Choleræ & Diarrœæ, qualem etiam per purgantia fortiora gigni & expelli conſtat, *c.* 7. §. 46. *Glutinoſa* & *ſpiſſa*, huicque affinis *Calculoſa*, cauſſa obſtructionis, præſertim meatuum bilariorum, *c.* 45. & 46. Plura ſi cui legere placet de *Bilis* natura, generatione, varietate & uſu, ille præter Hipp. & Gal. monumenta aliorumque veterum ſcripta ex recentioribus legat Franciſc. Gliſſonii *Anatomiam Hepatis* & Marcelli Malpighii *Exercit. de Hepate c.* 5. *ſeqq.* aliosque. Per *Biles* in plurali & *Flavam* & *Atram* ſimul intelligi, oſtendit Joh. Rodius *in Not. ad Scribon. Larg. n.* 136. *Bilis* Anatomiam Chymicam h.e. Medicamenta e *bile* parata vide in Morley *Collect. Chym. Leidenſ. c.* 96. 97. Quod vero nonnulli ex Recentioribus veterum de quatuor humoribus in corpore humano ad ſanguinis ſyſtaſin concurrentibus opinionem jam dudum obſoletam rurſus in forum Medicum inducere non verentur, dum non ſolum ſanguinis portiones ſulphureas cum ſalinis permixtas excrementitio *Bilis* nomine non tam exornare, quam deturpare audent, ſed etiam cum Johanne de Muralto *in ſuo vade mecum Anatomico Exerc.* III. §. 2. partem chyli butyroſam & mobiliorem *Bilis* alimentalis titulo inſignire non dubitant, mihi non arridet, cum illa confuſa terminorum acceptio majorem in animo lectoris pariat obſcuritatem.

Bilis atra, μέλαινα χολὴ, (vide *Melancholia*,) denotat apud Gal. humorem melancholicum, *l.* 7. *aph.* 32. *c.* 1. *de nat. hum. t.* 27. & *c.* 5. *in* 6. *Epid. c.* 14. cum autem æque obſcurum ſit apud illum, & reliquos omnes antiquiores, quid proprie ſit humor melancholicus ſive naturalis, ſive præternaturalis, declarari hoc debet ex recentiorum hypotheſibus Phyſiologicis Pathologiæ rite applicatis, ſecundum quas *Bilis atra* nihil aliud eſt, quam humor excrementitius acidus in pancreate naturaliter collectus, & ad inteſtinum duodenum ſecretus (qui ſimpliciter *Melancholia* dici commode poteſt) præternaturaliter ſe habens, præſertim nimia aciditate corroſiva & exulcerativa peccans. Vid. *Not. noſtr. ad Jeſſen. Judic. de S.V.S.M p.* 161. Quamvis & *Bilis flava* per mixturam hujus acidi p. n. pancreatici liquoris corrupta in *Atram Bilem* degenerare poſſit, teſte Fr. Sylvio *l.* 1. *Pr. Med. c.* 46. §. 37. imo ipſum ſanguinem, & ſpirituum animalium liquorem, ſi in eum regurgitaverit, ille nimium acidus liquor *Atrabilarium* facere queat, unde graviſſimorum morborum ilias provenit. *Atra Bilis* quoque myſtice appellatur *Nigredo illa* prima in præparatione *Mercurii Philoſophorum* & *Lapidis Philoſophici*, quam offert in prima operatione, de qua apud Libav. *T.* II. *Oper. in Apoc. Herm. Part. poſt in procem.*

Binarius, eſt *numerus myſticus*, ſeu potius commentitius Spagyricorum Philoſophorum, ſtatuiturque duplex; *Naturalis*, qui eſt ortus a Deo per diviſionem corporum ſuperiorum ab inferioribus in prima creatione; *Binarius contra naturam* eſt id, quod eſt nedum naturæ, ſed Deo primum inimiciſſimum, radix morborum omnium & interitus. *Vol.* I. *Th. Chym. p.* 462.

Binſica, hoc nomine Rabbini vocant ægritu-

tudinem mentalem ; & in ſpecie *Atrophiam organi phantaſiæ*, teſte Helmont. *tr. Venatio ſcient. n.* 51. & *de magnet. vuln. cur.* §. 148.

Biolychnium, βιολύχνιον, idem, quod *Flamma vitalis*, ſive *Calor nativus*, de quo infra. Epitheton Charltono, aliiſque recentioribus non infrequens. Alias vocabulum hoc accipitur de ſingulari quodam ſecreto ex ſanguine humano parato, uti videre eſt apud Beguin. *Tyrocin. l.* 3. *c.* 1. in notis Glukradii, ubi ſimul mentio fit Johannis Erneſti Burggravii, qui integrum libellum de hujuſmodi *Biolychnio* conſcripſit & edidit.

Bios, βίος, βιωὸς, βιωή, dupliciter ſumitur, 1. frequentius pro *vita* ejuſque curriculo ; 2. rarius pro *victu*, h. e. alimentorum uſu ad vitam neceſſario. Vide ſuo loco *Vita*, *Victus*.

Biothanati, βιοθάνατοι, dicuntur Foreſto *lib.* 1. *Obſ.* 1. *in Schol.* ii, qui *violenta morte* perierunt. Verum non videtur vocabulum a bonis autoribus approbatum.

Bipula eſt vermis apud Ariſt. *l.* 5. *hiſt. animal. c.* 29. interprete Gaza. Mercur. *de morbis puer. l.* 3. *c.* 7.

Bira, vide *Cereviſia*.

Birſen, Arabicum vel Perſicum nomen denotans inflammationem vel apoſtema pectoris. *Bir* enim *pectus* ſignificat, teſte Avicenna & aliis. Caſp. Thoph. Bierling. *in Theſauro p.* 270.

Biſcoctus, δίεφθος, διπυρίτης, potiſſimum dicitur de pane iterato cocto, quem & ἔξοπτον, h. e. *valde aſſatum* dici exiſtimat Linden. *Ex. XVI.* §. 139. *ſeqq.* Jungatur locus Hipp. *de Int. Aff. XXVIII.* 16. Habet vim deſiccandi, & cum ſiligineus eſt, neque nimium toſtus, minus omnium excrementi relinquit. Renat. Moreau *ad Schol. Salernit. c.* 17. *p.* 263.

Biſmuthum, *Biſemutum*, *Marcaſita*, vulgo *Miſmuth*, eſt recrementum metallicum in generatione metalli alicujus ex portione quadam ad generationem metalli inepta productum, inque corpus minerale albicans durum ac fragile mutatum. Schrod. *l.* 3. *Ph. M. c.* 18. Verum Olaus Wormius *Muſei c.* 8. ad ſui generis metallum refert, licet aliquando argentum in ſe contineat. Libav. quoque inter metalla referre non dubitavit, *Defenſ. Syntagm. A.* 2. *N.* 53. Eſt vel ſolidius ſectionemque admittit, vel interdum laxius, inſtar Galenæ. Datur & *Marcaſita aurea*, vulgo *Boid Roid*. *Plumbum* etiam *ſcriptorium* a nonnullis ad *Biſmuthi* ſpeciem refertur, Hoffm. *in Clav. Schrod. d. l. pag.* 329. Viribus recremento plumbi reſpondet ; uſus quamvis rariſſimus, & non niſi externus. *Bi-ſematum* appellavit leviſſimum, pallidiſſimum, & viliſſimum plumbum Ruland. *in Lex.*

* *Biſon*, Oppiano βίσων, Dioni βίσσων. Plin. boves feris ſimiles eſſe dicit, ſetoſos, colla jubis horridos. V. Jonſth. hiſt. nat. Anim. Cornubus alexiterica vis ineſſe putatur.

Bithnimalca, idem, quod *Gaſteranax*, (de quo ſua in litera) h. e. peculiare principium activum in ventriculo reſidens, functionum chylificationis, & diſtributionis, Segregationiſque excrementorum præſes, quod nomen finxit Dolæus *in Encycloped. Med. l.* 3. *c.* 1. 3. & 4.

Bithrinati, id eſt, *vitro obductum*. Rul.

Bithynos, βιθυνὸς, duo ſignificat medicamenta : 1. eſt nomen emplaſtri, ad hydropem efficacis, cujus deſcriptio habetur apud Gal. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 3. deinde *Paſtillus* dicitur *Bithynus*, *l.* 5. *de C. M. P. G. c.* 12. Gorr. *p.* 75.

Bitumen, ἄσφαλτος, ἄσφαλτον, generaliter ſumtum denotat omnem terræ pinguedinem tenaciſſimam, facile urentem. Hinc Langius *Bitumen* ignis fomentum in montibus illis ignivomis eſſe dixit, ita ut ab aqua magis accendatur, *l.* 2. *ep.* 52. & ſub ſe comprehendit varias ſpecies, quas videre eſt apud Schrod. *d. l. cap.* 29. Specialiter vero denotat ſuccum pinguem aquis marinis aliiſque ſtagnantibus marinæ non diſſimilibus, & optimum eſt mari mortuo, (quod propterea lacus *Aſphaltites* dicitur) veluti ſpuma innatans, poſtea vero reſiccatum ad littora pice ſicca durius efficitur, tenaciſſimumque redditur. Optimæ notæ habetur, ſi ponderoſum, validum odorem vibrans, purpureoque atrum vergente colore præditum ſit. Ejus virtus eſt cum moderata calefactione exſiccatoria & glutinatoria, Gal. *l. XI. de S. F.* Schrod. *l.* 3. *c.* 32. Hoffm. *in Clav.* aliique plures. Gorr. *in Def.* aliter diſtinguit *Bitumen*, ἀσφαλτον, in *liquidum* & *foſſile*. Illud, quod inſtar olei fit propter pinguitudinem, poſtmodo tamen vel ſponte, vel coctione, inſpiſſatur. Meminit illius Scrib. Larg. *n.* 52. ad inunctionem narium. Dicitur & *Zacynthium*, (perperam Saguntinum, cum in agro Saguntino non deprehendatur (ζακυνθία ἄσφαλτος, Gal. *l.* 4. *de C. M. P. G. c.* 13. vid. Rhod. *ad Scrib. Larg. num.* 208. quemadmodum ſiccum *Judaicum* quoque vocatur. Hoc vero ſiccum e terra eruitur, lapidum aut carbonum modo, nigrum, ſplendenſque picis inſtar, & ab aliis Gagatis aut Foſſilis Carbonis, aut Petræ nomine venit. Vide *Lithanthrax*. *Bitumen* etiam tribuitur a Paracelſo ex-

excremento urinæ *Alcola* dicto , (de quo ſupra) quod ipſe Tartarum mucilaginoſum etiam appellat *in Fragment. Medic. ad L.* 1. *de Tartar. c.* 9. & alibi . Dornæus deſcripſit *Bitumen*, quod ſit ſulphurea terra, *in Diction.* item Rul. *in Lex.* qui multa genera etiam propoſuit : Liquidum oleo ſimile , petroleum : Odoratum Saxonicum , tetrum , camphoræ nativæ : nigrum craſſum Foſſile carbonibus ſimile. *Bitumen perverſum* eſt liquor incertus &c.

Biventer, διγαστρικὸς, vide *Digaſtricus*.

Blabe, βλάβη, noxam, læſionem ſignificat, a verbo βλάπτειν, nocere ; cui opponitur ὠφελέειν, prodeſſe. Hippocr. *l. de Alim. III.* 3. *ſeqq.* Eidem quoque σίνεα dici ab Ionico σίνειν , & noxia βλαβερὰ ἢ σινόμωρα docet Galen. *c.* 3. *de R. V. I. A. t.* 14.

Blacciæ apud Rhazen dicuntur *morbilli*, notante Ingraſſia *Comm. in Avic. l. de Tum. p. n. p.* 194. 195.

Blachmal, eſt *materia liquefactione plurium* una metallorum confuſa in ſulphur injecta. Iohnſ. *in Lex. Chym.*

Blactara, i. e. *Ceruſſa vel blancta*. Rul. *in Lex.*

Blæſus, *Blæſſus*, βλαισσὸς, βλαισὸς, vitium aliquod in figura membrorum corporis , præſertim externorum ſignificat. Frequentius tamen de cruribus extrorſum diſtortis uſurpari ſolet. Alias Latinis *Valgi* dicuntur. Gal. *de cauſſ. morb. c.* 7. *c.* 3. *de iis, quæ in Medic. fiunt t.* 31. Jung. M. A. Severin. *de gibb. valg. & var. P.* 11. *c.* 2. Quibus opponuntur ῥοιβοὶ, vel ῥαιβοὶ ῥοικοὶ, *Vari*, quibus crura introrſum vertuntur ; quamvis C. Hoffmannus mendam ſubeſſe exiſtimet , & invertendam eſſe utriuſque ſignificationem doceat, *l.* 3. *Inſt. c.* 59. §. 5. & *l.* 3. *Apolog. pro Gal. c.* 99. Utinam vero rationem addidiſſet , cum Autores & Lexicographi non conſentiant in illam ſignificationum inverſionem. An incertitudo ſignificationis fortaſſis inde oborta eſt, quod utrumque vitium in cruribus ſemper concurrat ? Dum enim genua extrorſum vergunt , pedes extremi coeunt; quod ſi vero hi diducuntur extrorſum , genua coarctantur. *Blæſitas* etiam dicitur de illo , cui lingua impedita eſt , ut literam aliquam exprimere non poſſit . Vide ſupra *Balbuties*.

Blanca mulierum, *Blancta*, *Ceruſſa*. Rul. *in Lex. Blanca* etiam dicitur compoſitio lenitiva a colore albo , quod colores purget albos phlegmaticos, & olim fuit triplex, magna, media & minor. Unius deſcriptio extat *in Antidotario Nicolai inter Opera Meſuæ fol. mihi* 373. *a.*

Blandus, ῆὺς, ἠὺς, idem , quod *Mitis*. Eſt epitheton plerumque ignis a Pharmacopæis & Chymiſtis receptum ad differentiam ignis fortioris. Ita in negotio lapidis Philoſophici requiritur *Blandus Ignis*, & æqualis, ita ut nec invaleſcat, nec debilitetur, a Ventura apud Lagneum *in Harmon. Chym. Th. Chym. Vol.* IV. *p.* 767.

Blas, terminus eſt Helmontianus novus, & ſignificat in genere motum localem & alterativum aſtrorum , a quorum utroque oriuntur temporum mutationes , tempeſtates atque viciſſitudines . Unde *Blas motivum ſtellarum* ab illo deſcribitur, quod ſit virtus pulſiva ratione itineris , per loca , & ſecundum aſpectus : *Blas* vero *alterativum ſtellarum* in productione caloris atque frigoris conſiſtit , idque præcipue cum ventorum mutationibus. Paſſivas vero qualitates, puta humiditatem & ſiccitatem , ad nos aſtra transferre nequeunt, cum ex ſeſe non habeant . Porro ad imitationem illius in brutis quoque & hominibus *Blas* occurrere docet, idque duplex, *Naturale* & *Voluntarium*. Illud dicitur , quod quodlibet viſcus ad typum ſui aſtri format , hinc & *Aſtrale* dicitur ; Hoc vero quod voluntate animalium ad motum localem dirigitur , & nullo modo connexum eſt lationi ſupernæ, h. e. abſque cœlorum *Blas* , & motore immobili naturali ſeipſum movet, in tr. *Blas Meteoron* & *Blas Humanum*. Quis vero non rideat has novitates?

Blaſtema , βλάστημα , βλάστησις , *germinationem* , *germen* ſignificat in genere , a verbo βλαστάνει, propullulare , germinare , & occurrit illud quatuor in locis (notante Foeſ. *in Oec. p.* 122.) apud Hippocr. v. g. *de Humor.* I. 35. *l.* 4. *Epid.* XXIV. 8. & *l.* 6. *Epid. ſect.* 2. *l.* 10. *de Ulcer. V.* 3. Quamvis vero obſcurum ſit, qualia *germina* p. n. in illis locis intellexerit, nobis tamen videtur, potius exponendum eſſe per eruptionem alicujus materiæ ſive puſtuloſæ , ſive cruſtoſæ , ſive fungoſæ , aut alterius conſiſtentiæ . Et ita alter locus *in Epid.* cujus expoſitio apud Gal. non occurrit, erit perſpicuus , quod tumores glandularum ſint ſignum eruptionum cutanearum , id quod experientia teſtatur , præſertim in pueris & puellis, v. g. pone aures, maxillas, ad collum tumores ſignificare ſcabioſam exulcerationem præſentem , vel futuram . Hinc Valleſii commentum ad illum loc. plane ἄκυρον , & improprium nobis videtur. Vide etiam infra *Germen*.

Blatta , eſt vocabulum valde æquivocum , præcipue vero duas habet ſignificationes ; 1. de-

denotat infecti genus, & ita reſpondet Græcum σίλφη, *Sylphe*, vel etiam τίλφη, quæ ſignificatio iterum tribui ſolet variis infectis; vel vermiculis, de quibus omnibus legatur Ulyſſ. Aldrovandus *l.* 4. *de Inſectis. c.* 9. *edit. Bonon. p. m.* 499. *ſeqq.* ubi etiam exponit σίλφας ἄνευ πτερῶν & βδέουσας, id eſt, *Blattas* ſine alis & fœtentes, quarum ex Archigene meminit Gal. *l.* 3. *de C. M. S. L. c.* 1. & *l.* 5. *c.* 9. ad affectus aurium & dentium. 2. denotat Teſtaceorum ſpecies, vel potius operculа conchyliorum; ſi oblonga fuerint; ſi rotunda, Buccinorum & Purpurarum habentur, quamvis indiſcriminatim, ſed perperam, a Pharmacopolis & Aromatariis vendi ſoleant. Dicitur cum epitheto *Blatta Byzantia*, βλάττιον vel βλάτταιον βυζάντιον, item ὄνυξ, Dioſc. *l.* 2. *c.* 10. *Unguis odoratus*, non quod ſuaviter oleat, ſed quod odor fit gravior, caſtoreum æmulans. De his legantur Rondelet. *l.* 2. *de Teſtac. c.* 15. Aldrovand. *l.* 3. *de Teſtac. p. m.* 294. *ſeqq.* item *p.* 346. *ſeqq.* Chioccus *in Muſ. Calc. ſect.* 1. *p.* 44. Schroder. *Ph. l.* 5. *cl.* 3. *n.* 74. *Ungui odorato* tribuitur interne ſumto virtus alvum laxandi, lienem emolliendi. Externe ſuffitus contra epilepſiam & ſuffocationem uteri commendatur; in reliquis cum aliis concharum teſtis viribus reſpondens.

Blechrus, βληχρὸς, ſignificat *Debilis*, *Lenis*, & eſt epitheton uſitatum morborum, præſertim febrium, apud Hippocr. 5. *aph.* 64. *l.* 5. *Epid.* XXII. 24. XXXVI. 12. & paſſim alibi; de quibus locis vid. Foeſ. *Oec. p.* 123. Dieter. *Iatr. n.* 156.

Blema, βλῆμα, vide *Intritum*.

Blenna, *Blena*, ſive *Mucus*, βλέννα, μύξα, eſt humor excrementitius craſſior concoctus per palatum & nares defluens, minuſque acris & mordax, propterea & craſſior pituita ab Hipp. vocatur, Galen. *l. de tot. morb. temp. c.* 3. & *l.* 2. *de ſem. c.* 6. Βλέννα & βλένα frigidus humiduſque eſt ſuccus, quem omnes homines phlegma vocant, ut ſcribit Gal. *l.* 2. *de fac. nat. c.* 9. Vide *Phlegma*. Dicitur & Hippocrati βλαίννα. *l.* 2. *de morb.* XII. 6. Unde & derivativa βλεννώδης vel βλεννώδης, vel de ipſis excretis *mucoſis* legitur, *lib.* 4. *Epid. in princ.* vel de hominibus, in ſpecie mulieribus, *l. de Carnib.* vel *de ætate*, XXI. 8. Foeſ. d. l.

Blennus, βλέννος, βλίνος, βλινὸς, Suidæ βαίων, eſt piſcis littoralis, nullius pene pretii, quod vel ex nomine *mucum* denotante conſtare poteſt, cum carnem habeat mollem, excrementitiam, inſipidam, & ita ingratam. Ejus deſcriptionem vide apud Aldrov. *l.* 2. *de piſc. c.* 26.

Blepharides, βλεφαρίδες, vide *Cilia*.

Blepharon, βλέφαρον, vide *Palpebra*.

Blepharoxyſtum, βλεφαρόξυστον, eſt inſtrumentum Chirurgicum radendis, vellendis, cinnandiſque palpebris aptum, in *Trachomate*, ſive aſperitudine calloſa palpebrarum interiorum, quæ & ξύλωσις vocatur. P. Ægineta, *l.* 3. *cap.* 22. Gorr. *in def. p.* 76.

Bleſtriſmus, βληστρισμὸς, Hippocrati incontinentem corporis *jactationem* & inquietudinem ſignificat, qua corpus perpetuo exagitatur, aut incontinenter d ſjicitur. Dicitur alias quoque ῥιπτασμὸς, *l.* 1. *Epid. ægr.* 2. Provenit a ſanguinis nimia & tumultuaria efferveſcentia in febribus acutis. Verbum quoque βληστρίζειν Hippocr. in uſu fuit, idem ſignificans, ſcil. *jactare ſeipſum*, *l.* 1. *de morb.* VII. 17. De phrenitide. Aretæus uſurpat βληστρίζεσθαι, h. e. *jactari*. Foeſ. *p.* 122.

Bleta alba eſt epitheton urinæ lacteæ renum morboſorum, & refertur inter cauſſas phthiſeos apud Paracelſ. *l.* 11. *de Tartaro tract.* 3. *c.* 3.

Bletus, βλητὸς, *ictus* dicitur, cujus latus propter internam malignam inflammationem, v. g. pleuritidem, peripneumoniam, præſertim mox poſt obitum, lividum, aut maculoſum, tanquam ex ictu aut plaga, conſpicitur. Hipp. *Coac. t.* 400. *ſ.* 1. *de R. V. I. A. t.* 35. De fœtu quoque in utero hac ratione extincto legitur *l.* 1. *de M. M.* CX. 8. ubi in ſeq. exponitur per πελιδνὸν, lividum.

Blicare, id eſt, *præſil præparatum*. Rul. *in Lex*.

Blincta, i. e. *Terra rubra*. Id.

Blityri, βλίτυρι, eſt vocabulum fictitium, plane nihil ſignificans, proverbii loco a Galeno uſurpatum cum altero *Scindapſus*, σκινδαψὸς, ad irridendam nimiam fingendorum novorum terminorum vanitatem, *l.* 3. *de diff. pulſ. c.* 4. & *l.* 2. *M. M. cap.* 7.

Blumati, *terreum* eſt *vas vitreatum*. Ioh. *in Lex*.

Boa, βόα, βόη, Plinio dicuntur papulæ rubentes cutaneæ, vulgo *bitbblatterlein*, ſive puſtulæ ichoroſæ, *l.* 24. *H. N. c.* 9. & *l.* 26. *cap.* 11. quamvis & nomen ſit ſerpentum maximorum in Italia, ita, ut aliquando ſolidus infans in ventre occiſæ *Boæ* fuerit repertus, apud eundem, *l.* 8. *c.* 14. Jungatur Aldrov. *l.* 1. *de ſerp.* & *drac. c.* 19. Vide *Papula*. *Puſtula*. *Boa*, hodie morbus Gallicus apud Hiſp. Delecamp. *in hunc locum*. Plinio *l.* 26. *c.* 11. tumor crurum ex labore viæ collectus. Laurembergius *in antiquario*. Rei ruſticæ ſcriptoribus morbus boum, notante Julio Scaligero *in Feſto*.

Boax

Boax, vide *Boops*.

Boccā ſignificat orificium fornacis in arte vitra-ria per quod metallum ex ollis majoribus eximitur & ollæ in fornacem mittuntur. C. Merettus *in Notis ad Neri præfat. de art. vitraria p.*271.

Boccarellæ dicuntur orificia minora ad utrumque Boccæ latus, unum idemque utplurimum horizontale, quo mediante miniſtri in vitrario ergaſterio metallum crudum vel repurgatum ex ollis eximunt. Idem, *ibid. p.* 272.

Bochetum, dicitur *Decoctum ſecundarium* ex ligno ſancto, Salſapariglia, china & aliis ſudoriferis pararum. Blaſ. *Medic. Univ. p.* 79.

Bocia, dicitur *vas vitreum* firmiter clauſum, ventre rotundum, collo oblongum & ſtrictum ad menſuram dimidii pedis vel circa. Dicitur alias & *Ovum*, *Sublimatorium*, *Urinale*, *Cucurbita*, Lagn. *in Harm. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p.* 769. Hanc frigida non licet attingere manu in labore Chymico, ne rumpatur. Greverius *in Secret. Vol.* III. *pag.* 719.

Bodagi, i.e. *aliud vas*, Rul.

Bodid, i.e. *Ovum*, Idem.

Boe, βοὴ, vide *Clamor*.

Boethema, βοήθημα, Auxilium, *Remedium*. vide *Remedium*.

Bof, i.e. *Calx viva*, Ruland.

Bolbideon, *Bolbition*, βολβίδιον, βολβίτιον, dicitur parvus polypus, vel ſepiola parva, apud Hippocr. *l.* 2. *de morb. mul. XXV.* 6. & *XXIX.* 34. Foeſ. *d. l.* Gorr. *p.* 76. Galenus *exeg.*

Bolbiton, βόλβιτον, *ſtercus*, *bubulum* in ſpecie apud Hipp. ſignificat, cujus uſum ad fotum & ſuffitum in affectibus uterinis commendavit, *l. de nat. mul. II.* 17. *XXIX.* 173. 174. *l.* 1. *de morb. mul. LXXXV.* 13. *CXXIII.* 13. *l.* 2. *LXXIV.* 21. Foeſ. *p.* 124.

Bolchon, βολχὸν, appellant quidam *Bdellium*, teſte Dioſcor. *lib.* 1. *c.* 80. Gorr. *p.* 76.

Boleſis, dicuntur *Corallia*, Rul.

Boletto, idem quod *Fritta*, de quo inferius in lit. F.

Boliſmus, mendoſe pro *Bulimus* legitur apud Avicenn. *l.* 3. *fen.* 13. *tr.* 2. *c.* 15. 16.

Bolus, ἡ βῶλος, dupliciter ſumi ſolet, generaliter & ſpecialiter. Generaliter idem eſt, ac *gleba*, ſive terra pinguis & limoſa; quamvis per metaphoram & aliis rebus aptari poſſit, v.g. glebæ nivis, glebæ thuris, glebæ caſei. Vid. Rhod. *Lex. Scribon. p.* 388. Specialiter vero 1. ſignificat terræ quoddam genus ex pallido rubrum lentore pingui præditum in levorem calcis affuſo humore promptiſſime ſolubile, ac aſſumptum butyri inſtar liqueſcere viſum vaporibus martialibus imprimis impregnatum, Schroder. *l.* 3. *c.* 2. Præ reliquis laudatur *Bolus Armena*, ἡ ἐκ τῆς ἀρμενίας βῶλος, a Galen. *l.* 9. *de S. Fac.* §. *Terra Samia in fin.* quæ ſcilicet ex Armenia & finitimis locis affertur, quamvis non rejiciendæ ſint aliorum quoque locorum, in quibus fodiuntur, *boli*, v.g. *Toccavienſis*, quam Armena non inferiorem commendavit Joh. Crato. *Conſil.* 79. apud Scholz. item *epiſt.* 123. 130. *Orientalem* ab Armena diſtinguit idem, *epiſt.* 107. ceu ex Cappadocia Conſtantinopolin allatam. *Voittebergicam* approbat Schrod. *d. loc.* & F. Hoffm. *in Clav.* ad illum locum. Ex quo etiam conſtat, dari *bolos* alius coloris videlicet *albos* ex Hetruria, *cinereos* e Fionia & Boringia, Daniæ Inſula, item *Norvegicos*. *Bolis*, præſertim *Armenæ*, tribuitur præter vim exſiccantem, adſtringentem, conſolidantem, roborantem, etiam virtus alexipharmaca in ipſa peſte ſalutaris. Ejus tamen uſum ſuſpectum reddere conatus eſt Langius *l.* 1. *ep.* 18. *Bolus* dicitur *lutum*, quod minerale nullum in ſe habet, Dorn. Rul. & Iohnſ. *Boletus* idem ſignificat. Deinde *Bolus* ſignificat certam medicamenti formam, mellis fere conſiſtentia paulo craſſiore conglomeratam tanta quantitate, quantam bucca fere capere poteſt. Dividitur in *Purgantem*, *Diaphoreticum*, *Alterantem* & *Roborantem*. In officinis pro uſu nulli extant, ſed ex præſcriptione medici ſtatim parantur. Petr. Morell. *de formul. remed. l.* 1. *ſect.* 2. *c.* 1. Schroder. *l.* 2. *c.* 42. Parantur ex electuariis, pulpis, conſervis, pulveribus, in conſiſtentiam deglutibilem redactis. Spagyricis quoque *bolus* dicitur *coagulum ſpecificum*, quod eſt eſſentiale chymicum, ut ſit eſſentia quædam liberata ab impuris & alienitatibus per coagulationis, quam neceſſario antecedit ſolutio, modum ſegregata, conſtitutaque, quomodo ſolent *boli* eluti in ſpecie fieri, ut ſit eis conſiſtentia & forma homogenea, qualis eſt bolaris, novumque etiam tabulis, id quod ad eſſentiam parum intereſt. Ruland. *in Lex.*

Bombax, *Goſſypium*, Cotta, Cottonum, ξύλον, primo denotat plantam ipſam exoticam in Syria & Cypro copioſam, ferentem ſemina multa lanugine involuta inſtar nucis crinitæ incluſa; ſecundo ipſa quoque *lanugo* hoc nomine vocatur. Seminis uſus in phthiſicis & aſthmaticis laudatur, *Lanuginis* rarior internus, frequentiſſimus externus, Schroder. *l.* 4. *cl.* 1. *n.* 59.

Bombus, βόμβος, eſt murmur, vel ſtrepitus reſo-

reſonans ex flatibus, qui in amplitudinem efſunduntur & evolvuntur ex locorum anguſtiis. Si hujuſmodi ſonus in auribus percipitur in acutis morbis, lethale habetur ſignum ab Hip. *Coac. t.* 135. In inteſtinis craſſis fieri a portionibus chyloſis in flatus reſolutis, docet Galen. *l.* 3. *de ſympt. cauſ. c.* 2. unde & ſonori crepitus quandoque excernuntur.

Bombylius, Βομβύλιος, & Βομβυλιὸς, eſt genus poculi, vel vaſculi cum anguſtiore orificio a reſonando ita dictum, cujus meminit Hippocr. *lib.* 3. *de morb.* XXIV.62. quamvis cum epitheto εὐρυστόμου, latioris. Verum mendoſum eſſe locum & ſubſtituendum στενοστόμου, ingenioſe demonſtravit Foeſ. *in Oecon. p.* 125. Jungatur Galen. *c.* 2. *in* 6. *Epid. t.* 32.

Bombyx, Βόμβυξ, ut & Βομβύλιος, eſt vermis lanificus, ſericum texens, oriturque tum ſponte, tum ex ovis. Ejus hiſtoriam admirandam prolixe reperies apud Ulyſſ. Aldrov. *l.*2. *de Inſect. c.*6. *p.m.* 278. *multiſq. ſeqq.* Jungatur ex recentioribus *diſſertatio Epiſtolica de Bombyce* Marc. Malpighii *Regiæ Societati Anglicæ dicata*, de quo etiam videantur *Acta Philoſophica* Oldenburgii *An.* 1669. *menſ. Julio*. Quærantur & alia de hoc inſecto loca *ibidem in Indice*. Papiliones bombycis κατ' ἐξοχὴν *Bombylii* dicuntur, teſte eodem. Uſurpantur in medicina integri, ſericum cum textura & folliculi, teſte Schroder. *l.*5. *cl.* 4. *n.* 97. Verum non eſt flocci facienda animadverſio Fr. Hoffm. *in Clav. ad h.l. p.*703. Dicitur & *Bombyx ſylveſtris*, e genere erucarum viridium ſimili metamorphoſi cum *bombyce* domeſtico mutabilium, de cujus uſu in medicina nihil adhuc conſtat.

Bonati, i. e. *vitreati*, Rul. *in Lex.*

* *Boni*, ἐσθλοὶ, apud Hipp. l. 2. de M. P. ſunt quicumque fulvi, ſimi, oculis magnis, contra mali, quicumque fulvi, naſo acuto, oculis parvis, ibid. Hipp.

Bonum, ἀγαθὸν, καλὸν, notiſſimum quidem, & communiſſimum eſt vocabulum, & in genere ſignificat, quod quis aut eligere, aut agere, aut cui confidere poteſt ac debet, ex Galen. *l.* 7. *de Hipp. & Plat. decr. c.*2. Sumitur vero vel abſolute & per ſe, vel comparative & ſecundum quid, reſpectu perſonarum, vel alterius alicujus rei. *Bona per ſe* & abſolute, quæ in rerum natura continentur, alia animi, alia corporis, alia exteriora ſunt, nec præter hæc ullum aliud bonorum genus excogitari poteſt, Gal. *Orat. ſuaſor. ad artes, c.*6. *Reſpective bonum* dicitur, vel ut ſignum, vel ut ſignatum. Sub utroque reſpectu *bonum* aliquando etiam complectitur *minus malum*, *c.*20. *in* 6. *Epid. t.* 38. *Bonum* etiam pro certo, ſtabili, vero, & perpetuo poſitum eſt *c.* 2. *de fract. t.* 31. Plura huc facientia vide ſis apud Dieter. *Iatr. n.*2.

Boops, *Boax*, *Box*, Βόωψ, Βόαξ, Βόξ, eſt nomen piſcis littoralis, qui inter cibos concoctu faciles refertur, ita, ut etiam ægris apponatur. Vide Aldrov. *l.* 2. *de piſc. c.*41. Bruyerin. *l.* 20. *c.*9.

Boraco, vocatur etiam *capiſtrum auri*. Rul.

Borades, i. e. *Limatura*. Rul.

Borax, *Borrax*, factitium quod fit, & nitri veluti ſpecies, unde & nomine ſuo proxime accedit ad Arabic. *Baurac*, hoc eſt, *Nitrum*, extra dubium eſt. Ex qua vero materia præparetur, & quomodo, incertum adhuc habetur. Venetiis confici ex cremato quodam lapide candido & fiſſili, quem *boracem crudum* vocant, & Kentm. *Nitrum nativum ſciſſile*; docet Caſp. Hoffman. *in Paralipom. Offic. c.*55. Conſentit in hoc Frider. Hoffmannus *in Clavi ad Schrod. lib.* 2. *c.* 79. quod ex minera quadam conficiatur, ſed modum nobis eſſe adhuc ignotum, fatetur. At Paracelſus *boracem* optimum fieri ex aluminis, Salis Armeniaci & Tartari calcinati æquis portionibus in aqua bullientibus, & in alcali coctis, vult *in Appendic. Chirurg. oper. Manuali* I. *Chym.* Schroder. vero *d. l.* prolixiorem formulam tradit, addendo dictis mineralibus Nitrum, Sal commune, Gummi Arabic. & Maſtichen: & aquæ loco ſubſtituit urinam. Quam compoſitionem ceu inutilem rejecit Frid. Hoffmannus *dicto loco*. Quoad vires commendatur. *Borax Venet.* in difficili partu, retentis ſecundinis, & menſtruis. Verum illum effectum in dubium vocare conatus eſt Caſp. Hoffmannus *d. l.* Vocatur & *Attinkar naturale*, Ruland.

Borbonicus, *Borbonenſis*, epitheton eſt thermarum Patronymicum, quarum deſcriptionem *in peculiari tractatu* demonſtravit Arcimbaldus edente Joh. Panhalio, vide *Act. Erud. Lipſ. An.* 1700. *m. Novemb. p.* 454. *ſeqq.*

Borborodes, Βορβορῶδες, *cœnoſum*, cœnum referens, lutulentum ſignificat, nimirum a βόρβορος, *cœnum*, fimus. Uſurpatur ab Hipp. de pure fœtido, 7. *aphor.* 44. 2. *progn. t.* 70. *Coac. t.* 409. de urina fœtente, Gal. *comm.* 4. *aph.* 69. de odoribus cœnoſis, Hippocr. *de hum.* VI. 7.

Borborygmus, Βορβορυγμὸς, eſt ſonus, vel murmur, in craſſis inteſtinis factum a flatu, qui neque multus fit, ſed cum humiditate quadam moderata ad alvum movetur, Galen. *lib.* 3. *de ſymptom. cauſ. cap.* 2. & 4. *aphor.*

-73. Linden. *S. M. Ex.* VI. §. *69.* Differt a *Bombo*, quod hic ſit ſiccior flatus, cum majori ſono prodiens. Frequenti quoque in uſu eſt apud Hippocr. verbum compoſitum βαρβορύζειν, διαβορβορύζειν, & ὑποβορβορύζειν, de ventre & inteſtinis, *dict. aph.* & 4. *de R. V. I. A.* *t.* 64. *ſ.* 3. *Prorrhet. Coac. t.* 62.

Boreas, Βοῤῥᾶς, Βορέας, Βοῤῥὰς, aquilo, eſt ventus quidam e quatuor cardinalibus, qui a ſeptentrione ſpirat, frigidus & ſiccus, Galen. *l.* 1. *de Temper. c.* 2. unde & ab Ovid. *l.* 1. *Triſt. el.* 2. *v.* 27. gelidus *boreas* dicitur. In temporum & corporis mutationibus potentiſſimus, & propterea medico maxime conſiderandus. Opponitur auſtro, 3. *aph.* 5. Quæ aeris tempeſtas Βόρειον, ſcil. κατάστημα dicitur, frigide & ſicca. Quod vero *l.* 2. *de diæt.* V. *Boream* frigidum & humidum ſtatuerit Hippoc. ex alio principio id aſſeruit, videlicet omnes ventos habere naturam humectandi, tum vegetabilium, tum animalium corpora, quia neceſſe eſt omnes ventos ſpirare a nive, glacie, fluminibus, ſtagnis, terra humecta &c. *ibid.* IV. 2. Cæteris paribus alias *borealis* vel *aquilonaris* conſtitutio commodior & ſalubrior habetur plantis & hominibus, auſtrina, Hipp. *de A. L.* & *A.* & ex hoc Renatus Moreau *in Schol. Salern. Membr.* 7. *p.* 88.

Boritis, dicitur lapis philoſophorum, qui ſapientum æs liquefacit, & velut aqua fluxibilis vertit. Turba Philoſoph. *ſerm.* 22. *in Th. Chym. Vol. V. p.* 19. & ex hoc Rul. *in Lex.*

Boriza, vide *Lunaria*.

Borrhos, Βοῤῥὸς, dicitur *vorax*, edax, v. g. de aqua & vigilia, 6. *Epid. ſ.* 3. *t.* 20. In fœmin. Βοῤῥὰ, cibum, alimentum, ſignificat, *l.* 1. *de morb. mul.* XXXVII. 3. Et homines, qui multum poſſunt comedere, dicuntur, ἄνθρωποι Βοῤῥοὶ, ut Aſiatici, Gal. *in comm. ad l. Epid.*

Borſella dicitur inſtrumentum ad artem vitrariam pertinens, quo vitra pro re nata coarctant vel extendunt & lævigant. Delineationem eorum vide apud C. Merett. *in append. ad Neri artem vitrar. p.* 437.

Bos, Βοῦς, dicitur animal vulgo notiſſimum, quadrupes, plerumque bicorne, biſulcum, ruminans, laboribus agreſtibus, victui & medicinæ valde accommodum. Vocabulum hoc aliquando generaliter accipitur de utroque ſexu; aliquando ſpecialiter de ſolo maſculo, qui & *Taurus* dicitur, quemadmodum fœmina *Vacca*, ἡ Βοῦς. Integram *bovis* hiſtoriam prolixiſſime lege ſis apud Uliſſ. Ald. *l.* 1. *de quadruped. biſulc. c.* 1. *Bos* ſicciore eſt temperamento, quam ſus. Hinc *carnes bubulæ* alimentum corpori ſuggerunt non mediocre, neque diſſipatu facile, ſanguinemque gignunt aliis æquo craſſiorem, propterea melancholicis frequentior harum uſus noxius habetur, Gal. *lib.* 3. *de Al. fac. cap.* 2. Plura de carnis bubulæ dotibus vide apud Linden. *Ex. XIII.* §. 505. *ſeqq. l. Alex. l.* 11. *Salubr. c.* 9. Bruyerin. *de re cib. l.* 13. *c.* 4. *Bobus* aliquando cornua deficere, videl. in Scythia, ideo, quod præ frigore regionis cornua non enaſci queant, teſtatur Hipp. *l. de A. L.* & *Aq. XLIV.* 6. 7. Quæ de *bove* in uſum medicum cedere poſſunt, videantur apud Schroder, *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 5. & Fr. Hoffmann. *Clav. ad h. l.* p. 643. *Boves* quoque dicuntur piſces cartilaginei quidam, & *Rajæ* ſpecies, inter cibos non proſtremæ bonitatis pertinentes, cum carne ſint molliore, quam reliquæ Rajæ. De iis vide Aldrov. *l.* 3. *de piſc. c.* 52. Vitulus etiam marinus *bovis* nomine venit, teſte eodem *l.* 1. *de Cet. c.* 10.

Boſa Ægyptiis dicta fuit *maſſa* parata *ex farina loliacea ſeminibus cannabis* & *aqua*, ejuſdem virtutis inebriativæ, qua aſſis, de quo vocab. vide ſupra. Pr. Alpin. *l.* 4. *de medic. Ægypt. c.* 2. *p.* 121. *b.*

Boſcades, Βοσκάδες, eſt epitheton columbarum, quæ in turribus nidum collocant, quas in agris extruere nonnulli ſolent. Vocantur a quibuſdam *agreſtes*, ad differentiam domeſticarum τῶν κατοικιδίων, Gal. *lib.* 2. *de C. M. S. G. c.* 10. *fin.* Βοσκὰς quoque dicitur piſcis ſiccioris quoddam genus, quod viſci inſtar lentum eſt. Gorræus.

Botamum, i. e. *plumbum lotum*. Rul.

Botane, Βοτάνη, vide *Herba*.

Botanicon, Βοτανικὸν eſt nomen emplaſtri, quod deſcribitur ab Æginet. *l.* 7. *c.* 17. & meminit etiam ejus *l.* 4. *c.* 22. Gorr. *p.* 76.

Bothor, vide *Exanthema*. *Bothor* idem quod *Apoſtema narium*, apud Walth. *Sylv. Med. p.* 183. *Bothor* triplicem apud Arabes habere ſignificationem, latam unam pro omni tumore, ſtrictam pro tumore cum ſolutione continui, & ſtrictiſſimam pro parvis tumoribus ſcribit Fallop. *de tum. p. n. c.* 2. *Tom.* I. *p.* 619.

Bothrium, Βόθριον, *foveola*, (1) ſignificat alveolum & cavitatem cujuſque dentis, quemadmodum Phatnion oſſa, quibus continentur dentes. Gal. *de oſſib. c.* 5. *fin.* (2) *Bothrion* dicitur ulcus cavum corneæ tunicæ in oculo, parvum, anguſtum, puncturis rotundis ſimile, ulcuſculoque altius. Gal. *Introduct. c.* 15. Ita quoque deſcripſit P. Æginet. *l.* 3. *c.* 22. addens etiam purum. Verum quoque interpres Latinus Joh. Guinterius Andernacus in verſione

non

non ſolum mutaverit vocab. in *Botryon*, ſed etiam, ut fucum ſuæ verſioni faceret, addiderit, ob uvæ ſimilitudinem ita appellari, non reſpondet Græco textui, in quo expreſſe legitur βόθριον. Itá quoque deceptus Foreſtus *l. XI. Obſ. 17. in Schol.* Differentiam ab aliis oculi ulceribus ibidem reperire licet. Cauſa eadem, & generationis modus, cum aliis ulceribus communis eſt. Vid. Senn. *M. Pr. l. 1. P. 3. ſ. 2. c. 18.* Capivaccio dicitur *Foſula*, *Pract. l. 1. c. 33.* vide inf. *Foſſula*. Erotianus βοθρίας dicit, & deſcribit, quod ſint in oculis cava ulcera.

Botin, *Butino*, eſt *Terebinthina*, item *balſamus terebinthinæ*, quando certo ſuo tempore colligitur ſecundum hanc influentiam balſamicam, Rul. *in L. Ch.* Meminit *Botin deſtillati* ad extrahendum florem æris, Theophr. Parac. *l. 10. Chirurg.*

Botium, vide *Bronchocele*.

Botothinum, terminus Paceiſicus obſcurus, quem exponit per florem morbi. Unde *Podagram* vocavit *Locuſtam gummatam Bolothinam*, *l. 2. de Podagric.* §. *Necromantia*.

* *Botri uvarum*, βότρυς, V. Botan. hic ſatis ſit judicare, hos eſſe calidos, humidos, alvum moventes, maxime vero albus, ut viſum Hipp. l. 2. de Diæt.

Botryites, *Botritis*, βοτρυΐτις, ſpecies *Cadmiæ* quæ ſpeciem referens, quæ in editiori parte fornacum, in quibus uritur, colligitur. Nam uvæ in inferioribus reperitur, *Placitis*, πλακῖτις, vocatur, Gorr. *d. l.* Quamvis Schrod. *l. 3. c. 19.* aliter diſtinguat, in *Botritin*, quæ in media parte fornacis, *Placitin*, quæ in editiore; & *Oſtracitin*, quæ infima. Uter rectius diſtinxerit, fortaſſis inquirere ſupervacuum, cum viribus vix ac ne vix quidem diſcrepent.

Botus, *Botia*, *Botus barbatus*, eſt vas chymicum, quod dicitur alias cucurbita, de quo infra; item vas ſuper vas, vas ſuſorium, vel deſcenſorium, crucibulum, junco, factum ad fundendum. Vide *Bocia*.

Bovillæ priſcis medicis, morbilli noſtris. Raym. Vinarius *de peſte l. 3.*

Bovina affectio, vocatur *vermis* inter cutem & carnem perambulans & illam perforans, quod in plurimis bobus utrinque ſexus obſervatur, uti ex Alſaharavio notavit Walther, *Sylv. Med. p. 928.*

* *Boxus*, dicitur *viſcus* in arbore naſcens, qualis eſt viſcus quercinus, Dorn. *in Dict.*

Brabyla, τὰ βράβυλα, dicuntur *pruna*, & quidem magna dulcia, atro-cœrulea, vulgo *Da-maſcena* & *Hungarica*, & referuntur inter ea, quæ exiguum alimentum præbent corpori, maxime ſucci, apud Galen. *l. 2. de Al. fac. c. 38.* Succus tamen coctus etiam refertur inter ſtomatica medicamenta, *l. 6. de C. M. S. L. c. 1.*

Bracherium, dicitur vinculum & ſubligaculum chirurgorum, quo utuntur in curandis & deligandis herniis, de quo vide H. F. ab Aquapend. *de Oper. Chirurg. c. de inteſtin. Herniæ.* Ambr. Paræum. *l. 7. Chirurg. c. 15.* Barbett. *Chirurg. P. 1. C. 7.* Scultet. *Armam. Chirurg. P. I. Tab. XXXVIII. fig. 3. & 5. Tab. XXXIX. fig. 9.*

Brachieus dicitur muſculus flexor cubiti ſub bicipite latens, cujus ulterior deſcriptio petatur ex anatomicis, ſpeciatim Bartholin. *l. 4. c. 8. p. 57.*

Brachiale, vide *Carpus*.

* *Brachium*, ὁ βραχίων, vel ſumitur late pro omni eo, quod a ſummo humero ad extremam uſque manum protenditur, totus ſcil. ille oſſium ductus *Humeri*, *Radii*, atque *Ulnæ*, cum ſuis muſculis circumpoſitis & ipſa oſſa veſtientibus, vaſis & communibus integumentis, Gal. *com. 2. de fractur. in princ.* Lind. *Exerc. XIII.* §. 412. Reald. Columb. *l. 1. Anat. c. 23.* quamvis ibidem de oſſibus ipſi ſolum ſermo ſit: vel ſtricte, (quæ ſignificatio medicis propria eſſe debet) pro illa parte manus late acceptæ, quæ ſcapulis annexa eſt, cujus terminus ſunt inferne articulus, qui in curvatura cubiti eſt, quem *ancona*, ſive *cubitum*, cui innitimur, vocamus; Superne autem *humeri articulus*, Gal. *l. 2. de motu muſ. c. 2.* & *l. de inæq. intemp. c. 2.* Jungantur aliorum anatomicorum ſcripta. Quod vero Lind. *dict. l. & in Phyſ. l. 2. c. 14. art. 10.* *Brachium* acceperit pro illa parte, quæ inter cubitum & extremam manum interjacet, ulna & radio conſtans, an non dici poterit, quod fuerit hallucinatus? Sane loca Galeni, quibus nititur, obſcuriora ſunt, quam ut hoc probent. Aliquando adhuc ſtrictius accipitur pro totius *brachii* parte, quæ inter duas juncturas humeri & cubiti intercedit, *c. 1. de artic. t. 4.* *Brachium* factitium chirurgicum delineatum vide apud Paræum *Chirurg. l. 22. c. 12.*

Brachuna, idem quod *Acrai*, vide *Acrai*.

Brachychronius, βραχυχρόνιος, idem, quod *brevis*, de morbo dicitur, qui brevi tempore finitur, Gal. *in def. med.*

Brachypnoea, βραχύπνοια, frequentius ſignificat *brevem*, & ſimul ex longius intervallis factam *ſpirationem*, ex Gal. *l. 3. de diff. reſpir. c. 8.* Hinc & *brachypnous*, ὁ βραχύπνοος, ἡ βραχύπνους dicitur, Latine *breviſpirus*, qui & ra-

rum & parvum ſpiritum trahit; e. 3. in 3. Epid. t.74. idque malum dependet ab imminente ſanguinis perfrigeratione & flammæ vitalis ex-tinctione. Interdum tamen etiam Βραχύπνεις fal-tem de brevem ſpiritum trahente abſque rarita-te intelligi debet. Hipp. l. 2. Epid. ſect. 3. n. 70. & 6. Epid. ſ. 2. t. 19. Vide Foeſ. Oec. p. 127.

Brachypota, Βραχυπόται, ἢ Βραχύποτοι, dicuntur, qui parum ex longo intervallo bibunt, Galen. 3. in 3. Epid. t. 74. quamvis hoc nomine venire ſtatuat eos quoque, qui rarius quidem, ſed paulo copioſius bibunt, l. 1. de diff. reſpir. c. 12. Vide iterum Foeſ. d. l. vid. *Parvibibulus*.

Brachys, Βραχὺς, vide *Brevis*.

Bracium, alii *Brachium*, i. e. *Cuprum*, Rul. Vid. *Æs*.

Brattea, ἔλασμα, ἐλασμὸς, πέταλον, idem, quod *Lamina*, folea, e variis metallis para-ta, diverſis uſibus medicis, præſertim chirur-gicis deſtinata: vulgo *ein Blech*. Rul. *in Lex.*

Bradypepſia, Βραδυπεψία, eſt tardior, imbe-cilla, & imperfecta cibi concoctio, & ita ſymptoma actionis diminutæ ventriculi, non niſi tardius alimenta concoquentis, ex Gal. de diff. ſympt. c. 4. Ægre vero & plus juſto longiori tempore fit chylificatio vel culpa ali-mentorum, vel culpa fermenti; Alimentorum vitio accidit, ſi vel quantitate nimia, vel qualitate vitioſa fermentationi debitæ reſiſten-tia ingeruntur. Fermenti culpa contingit, quando vel deficit, vel iners eſt, veluti pin-guidius, viſcidius, aquoſius. Franc. Sylv. l. 1. Pr. Med. c. 7. §. 9. ſeqq. An vero omnem im-minutam chylificationem neceſſario comitetur alimentorum excretio minus, quam decebat, immutata, unde nihil, vel parum nutrimenti roboriſque ab aſſumtis alimentis accedit ægro, quemadmodum idem deſcripſit §. 3. merito in dubium vocari poteſt. Verum hæc diſceptatio excedit inſtituti noſtri limites.

Bradys, Βραδὺς, vide *Tardus*.

Branchus, Βράγχος, ὁ, eſt ſpecies catar-rhi, fauces, guttur, & aſperam arteriam af-ficientis, Gal. l. 5. de ſan. tu. c. 8. & l. 3. de ſymp. cauſſ. Latin. *Raucedo*; *Raucitas*, vocis aſperitas, antique *Ravis*, ex Plauti *Pœnulo* A. 3. Sc. 5. & *Captiv. prolog.* Cauſſam ejus vi-de in *Catarrhus*. *Branchi* vel *Branchæ* etiam vocantur tumores glanduloſi in faucibus, qui amygdalas duas quaſi præ ſe ferunt, unde dif-ficilis fit exſcreatio & anxia ſpiritus attractio. Roland. l. 2. M. M. c. 16.

Branta, ſive *Bernicula*, eſt ſpecies *Anglicè anſeris* & *Scoticè*, de quo multe fabulati ſunt, quod vel ex arboribus naſcatur, a candice & ramis dependens; vel ex putridis lignis gene-retur, cujus deſcriptionem exhibet Aldrov. l. 19. *Ornith.* c. 23. Caro ejus vulgari anſere in-ſuavior eſt, nec a divitibus expetitur.

Braricia, i. e. *Vitrum*, Rul.

Braſe, i. e. *Carbones*. Id.

Braſium, vide *Byne*.

Braſmos, Βρασμὸς, idem, quod ζύμωσις, *fer-mentationem* ſignificat, ficut hoc ex antiquiſſi-mo Græco autore Pharnutho demonſtravit D. Winder Anglus M. D. in ſuo ſingulari libel-lo *de vita functorum ſtatu ſect.* III. p. 30. Di-citur & ἐκβρασμὸς.

Braſſidellica Ars dicitur ab herba *Braſſidella*, vel Braſſatella, quæ alio nomine vocatur o-phioglosſum, lanceola, eſt ſpecies curationis vulnerariæ apud Paracelſum, l. 2. de vit. long. c. 14. per appoſitionem dictæ herbæ ſuper vul-nus recens. Poſſunt & alia imponi, v. gr. Perſicaria, Telephium, cortex juglandis arbo-ris, &c. Libav. *Apocal. Herm.* P. prior. c. 12.

Bregma, Βρέγμα, Βρέχμα, & Βρεχμὸς, dicitur, pars capitis media & anterior, ſupra frontem ſita, & a lateribus ad tempora uſque protenſa. Hæc an recte dicatur *ſynciput*, nolumus litem noſtram facere. Si placet, legas de hujus vocis obſcuræ derivatione C. Hoffm. l. 2. *Inſt.* c. 59. §. 3. Linden. *Phyſiol.* l. 2. c. 8. §. 16. Conſtat *Bregma* duobus offibus propemodum quadratis, quorum unum dextrum, alterum ſiniſtrum eſt. Ambo autem parte quidem poſteriore lateribus futuræ lambdoidis, anteriore vero futura coronali, a lateribus προκροτάφιαι, five futuris λεπιδοειδέσι, ſuperiori denique ea futura terminantur, quæ utrique communis eſt, & ſecundum longitudi-nem capitis recta procedit, (quam ὀβελιαίαν nominant, h. e. *ſagittalem*.) Conſtant, ut & reliqua fere omnia cranii offa, duabus ſqua-mis, inter quas valde fiſtuloſa raraque appa-rent; niſi quæ temporum oſſibus conjunguntur, ubi tenuiſſima quidem ſunt, ſed ſolida, & mi-nime fiſtuloſa. Nec fruſtra quidem hæc offa natura machinata eſt, quod toto vitæ de-curſu tenuia & halituoſa cerebri excrementa maxime per ſynciput diſſlari oportebat. Eſt enim cerebrum ea cranii parte, quam reli-quis, copioſius. Sunt, qui ἀπὸ τῦ Βρέχειν, *hu-mectare*, madefacere, dictum putent, quod hæc pars capitis humidiſſima molliſſimaque ſit, præſertim in infantibus fere membranacea, utut videri poſſit Βεβρέχθαι, h. e. *madefacta eſſe*. Ex quo forte etiam obſtetrices partem eam *fontem capitis* appellant. Huic parti, quia fu-

turæ

turæ dictæ, coronalis, & ſagittalis, ibi concurrunt, & tranſitum facilem concedunt, embrochæ ſive ſtillicidia commode adhibentur, ſed & in phthiſicis fonticuli inuri ſolent. Gorr. Jung. Scultet. *Arm. Chirurg. Part. 1. Tab. XXVI. fig. 2. ſeqq.* Meminit *Bregmatis* Hipp. *de Cap. vuln. III. 1. & 5.* *Bregma* etiam aliquando pro *Begma* ſcribi, Gr. Βῆγμα. Vide ſupra *Begma.*

Brenthus, Βρένθος, eſt ſpecies *anatis* vel *mergi*, Bœotis inter delicias habita, Aldrov. *l. 19. Ornith. c. 50.*

Brephos, τὸ Βρέφος, ſignificat *infantem*. An a τρέφω, mutato τ in β, an vero a φέρβω, per metatheſin ε & ρ derivari debeat, philologi diſputent.

Brevis, Βραχὺς, diverſimode prædicatur apud Hipp. 1. *aph.* 1. de vita noſtra; cujus expoſitionem prolixiorem vide ap. Dieter. *n.* 163. Jactantia eſt, ſi qui contra illud veriſſimum dictum artem brevem, & vitam longam polliceretur. 2. de pulſu a Gal. *de pulſ. ad tyr. c.* 2. quamvis fortaſſis abſque aliqua utilitate in medicina. 3. de morbis eorumque temporibus, qua univerſalibus, qua particularibus. Dicuntur Βραχυχρόνιοι, h. e. *brevi tempore durantes*, ad oppoſitionem τῶν μακροχρονίων, id eſt, *Chronicorum*. 4. de doctrinæ genere. Hanc brevitatem cum perſpicuitate vix ac ne vix quidem conjunctam eſſe, aliquoties urſit Gal. v. g. *c. 1. de iis, quæ in med. f. t. 5. 15. l. 5. de ſan. tu. c. 1. 2. aph. 8.* & alibi. *Bovis* quoque eſt epitheton cujuſdam muſculi cubitum extendentis apud Barthol. *l. 4. An. c. 8. p. 572.*

Brexantes, Βρέξαντες, epitheton ranarum parvarum viridium, apud Gal. *l. 10. de Sim. Fac.* ubi vanitatem detexit illius remedii, ſanguinis nimirum dictarum ranarum, in prohibenda regeneratione pilorum; haud dubie vero ita dictæ a ſono & voce illarum, de qua apud Ariſtoph. in *Ranis*.

Brithos, τὸ Βρῖθος, *pondus*, gravitas, moles dicitur. Hipp. *l. 1. de morb. mul. X. 11. LXXVII. 10. LXXXVII. 28. in Epiſt. ad Damaget. 252.* a verbo Βρίθω, quod eſt *pondere gravare*, incumbere, *l. 1. de morb. mul. XIII. 12. & l. de flat. XVII. 9. XXI. 3.*

Brochos, Βρόχος, ſignificat *laqueum*. Vide *Laqueus*.

Brochthus, Βρόχθος, i. e. *Gula*, idem, quod *Bronchus*. Linden. *Phyſ. l. 2. c. 6. §. 199.* Significat & poculi genus aut lagenulam. Hippoc. *de morb. LXVII. 6. & LXXII. 5.* Foeſ. *in Oec. p. 128.*

Brochus, Βρόχος, dicitur, cui ſuperius labrum prominet, cui vitium eſt contrarium mento, cui mentum exſtat. Aliter deſcripſit antiquiſſimus autor Franc. Mar. Grapaldus *de part. ædium fol. 128.* *Brochi* latine dicuntur, qui ſunt ore producto, dentibus prominentibus. Gr. προὀδόντες. Alias & *Brunci*. Non confundendi vero cum *Bronchis* aut *Bronchiis*, qui gutturis vitio laborant, *Gutturoſi* Ulpiano dicti *l. quæ clav. §. 2. ff. de ædil. ed.* quamvis Nonius *Gramm. l. 1. 102.* aliter deſcripſerit. *Bronci* ſunt producto ore & dentibus prominentibus, quem falſitatis arguit Lind. *Ex. XI. §. 40.* quem vide.

Brodium, eſt terminus Pharmaceuticus, idem ſignificans, quod *juſculum*, ſive liquorem aliquem, in quo alia res ſive medicamentum ſolidius vel aſſervatur, vel diluitur; ita dicuntur *Brodium* ſalis communis, ſaſuginis ex olivis, Salis Armoniaci *in Theatr. Chym. Vol. I. Tr. de Medic. Chym. p. 607. ſeqq.*

Broma, τὸ Βρῶμα, *cibum*, *edulium*, eſculentum ſignificat, ad differentiam τῶν πόματος, quod potum, Gal. *l. 1. de alim. fac. c. 1. & c. 4. de R. V. I. A. t. 89.* ubi per ἔδεσμα exprimit; in ſpecies vero ſolidum cibum, qui, uti commolitione indigeret, ita & negotium exhibere calori noſtro poſſet, ingenioſe demonſtrat Lind. *Ex. XIII. §. 290.*

Bromion, Βρώμιον, nomen eſt emplaſtri aut malagmatis; *Acopi*, apud P. Æginet. *l. 7. c. 19.* & Aet. *l. 15. Gorr. p. 86.*

Bromus, Βρόμος, alii Βρῶμος ſcribunt, *avenam* ſignificat apud Galen. & alios.

Bronchia, Βρόγχια, dicuntur rami aſperæ arteriæ. Gal. *exeg.* Βρόγχον dicit, & deſcribit cartilagineam arteriam. Vide *Arteria aſpera*. *Bronchialem arteriam* ex arteriæ aortæ trunco deſcendente oriundam primum inveniſſe D. Frideric. Ruyſch, teſtatur Fr. de le Boe Sylvius *M. Pr. l. 1. c. XXIV. §. 1.*

Bronchocele, Βρογχοκήλη, i. e. *Hernia gutturalis*, *ſtruma*, χοιράς, dicitur tumor magnus, durus, rotundus, in aſpera arteria oboriens, ſive ad fauces, Gal. *l. 2. de C. M. S. C. c. 17. & l. 6. c. 14.* Dicitur & *Scrophula*, a ſcrophis, quibus hic morbus eſt familiaris, Lang. *l. 3. Ep. 4.* Huc pertinet & *Natta*, vel *Nacta*, quæ, ut ſcribit Guido, eſt excreſcentia magna carnoſa, veluti caro natium, vel ancharum, diverſæ quidem formæ & magnitudinis, cujuſmodi ſunt melopepon & cucurbita. Tales tumores diverſa ſortiuntur nomina, pro formæ & membri, in quo eſt, varietate, Foreſt. *l. 3. Chirurg. Obſ. 7. Schol.* Dicitur & *Botium*, vel *Bocium*, Goſſum, quamvis hoc vocabulum latius extendat ad quaſvis excreſcentias carneas, etiam verrucas, nodos, condylomata, imprimis ad illas excreſcentias, quæ oriun-

oriuntur in fœminis ex ſuppreſſis menſibus; in virisex hæmorrhoidibus, Paracelſ. *l.* 8 *de natur.* & *cura morbi Gallic. c.* 1. *l. de ulcerib. c.* 30. Videtur etiam referri poſſe ad abſceſſus cum folliculo. Siquidem aliquando in *broncho-cele* caro hebes, aliquando humor aliquis, melli, adipi, pulti, aquævere ſimilis, includitur, foreſt. *d. l.* Cauſſa eadem, quæ aliorum ſcirrhoſorum tumorum in glandulis, & circa glandulas, nimirum lympha excrementitia viſcoſior, vel alia congelativa aut nimium coagulativa vitioſitate peccans, & abundantius collecta circa dictas partes, ibidemque ſtagnans. Atque ita veterum pituitam cum melancholia mixtam exponendam eſſe arbitramur. De curatione *ſtrumarum* per ſolum contactum mira narrantur de regibus Angliæ & Galliæ. Quod tangere ſoleant, aut ſoliti ſint, certum eſt. An vero curatæ fuerint illo contactu, credat, qui volet. Nobis videtur cum Dieter. *Iatr. n.* 924. μὴ κατὰ λόγον.

Bronchotomia, Βρογχοτομία, eadem operatio chirurgica, quæ & Laryngotomia dicitur, de quo vocabulo inferius *ſuo loco*.

Bronchus, Βρόγχος, Βρόγχη, Βρογχίη, vide *Arteria aſpera*.

Bronte, Βροντὴ, vide *Tonitru*.

Brotos, Βροτὸς, i. e. *mortalis*, epitheton hominis eſt, mortalitatem ejus exprimens. Sumitur ergo pro ipſo homine, v. g. 3. *aph.* 12. Vocabulum alias Poetis magis, quam aliis ſcriptoribus, uſitatum.

Bruchus, vide *Eruca*, *Bruchum* vomitu rejectum, in fruſto carnis, ad parvæ pilæ magnitudinem, velut in ſiliqua recluſum, notavit Foreſt. *lib.* 18. *Obſ.* 19. *Schol. Bruchi*, i. e. vermes majales, exſiccati & rabbioſo exhibiti intra breve tempus a rabie liberabunt, ſuperveniente ſomno, ſcribente Hartmanno *in Praxi Chymiatric. Tom. I. Oper. in fol. p.* 16.

Bruma, idem, quod *hyems*, præſertim ejus portio circa ſolſtitium, quando dies eſt breviſſima. A *Brumo*, i. e. Baccho, ita dictam eſſe, vult Joſ. Scaliger. Gr. Βραχῦα ἡμέρα.

Brumaſar, terminus ſpagyricus, ſignificans *argentum*, vel *lunam*, quemadmodum *ſeloma ſolem* vel *aurum*, in opere Petri Silendo, quod extat *in Th. Chym. Vol. IV. p.* 986.

Brumati terreum, id eſt, *Vas vitreatum*. Rul.

Brunus, *ignis ſacer S. Antonii*, idem, quod *eryſipelas*, Idem.

Bruta, eſt vis quædam influentiæ cœleſtis, quæ per animalia bruta rationalibus manifeſtatur, ut, in chelidonia per hirundinem, per ciconiam clyſteris uſus. Rul. *in Lex.*

Brutius, eſt epitheton picis, quæ pinguiſſima & refinoſiſſima, Plin. *l.* 15. *H. N. c.* 7. teſte Rhod. *ad. Scribon. n.* 210.

Brutobon nomen unguenti cujuſdam Græci brutum & barbarum, notante J. H. Velſchio *ad Marcell. Cuman. Obſerv. XI. in Sylloge Cur.* & *Obſ. Medic. Cent. I. p.* 40. 42. quamvis non conſtet, quale ſit unguentum.

Brutum, ἄλογον, eſt epitheton animalium ratione carentium, idem ſignificans, quod irrationale, Gal. *orat. ſuaſor. ad. art. c.* 1. Dicuntur & eidem Βοσκήματα, 4. *de R. V. I. A. t.* 1. *Brutorum* cor vocatur lapis Philoſ. *Th. Ch. Vol. IV. p.* 727.

Brychios, Βρύχιος, dicitur *profundus*, ſubmerſus idem, quod ὑποβρύχιος, Hipp. *de venis*, *XXIV.* 3.

Brygmus, Βρυγμὸς, eſt *dentium* inter ſe colliſorum *ſtridor* ac ſtrepitus. Species quædam motus convulſivi maxillæ inferioris, proveniens ab effluviis nitroſis, acribus, & vellicantibus, & ad exploſionem ſpiritus animales in illis muſculis & nervoſis partibus irritantibus. Confer. ad Vvillis *Pathol. Cereb. P.* 1. *c.* 4. *p. m.* 54. 55. Infantibus & pueris familiaris, præſertim verminoſis. Sæpe etiam comes rigoris febrilis eſſe ſolet *ſtridor dentium*, ex Hippocr. *l. de nat. mul. XXX.* 15. *XXXI.* 16. *l.* 2. *de Morb. XLII.* 3. *l.* 1. *de Morb. Mulier. LXXXVI.* 16. *LXXXIX.* 4. *l.* 2. *XLV.* 56. Verbum quoque eſt Βρύκειν & Βρύχειν, Hippocr. uſitatiſſimum, quod ſignificat, *dentibus ſtridere*. Loca, ſi placet, vide *in Oec.* Foeſii *p.* 129.

Bryon, Βρύον, alias σπλάγχνον, ſignificat *muſcum* molliorem arborum, præſertim quercuum corticibus adnaſcentem, quem canos arborum villos Plinius appellat, *l.* 12. *H. N. c.* 23. Hipp. ad uteri ſuffitus adhibuit, *l. de Nat. mul. XXIX.* 169. & 181. *l.* 2. *de morb. mul. LXXXII.* 9. In ſpecie Βρύον θαλάσσιον notat *Algam*, ſive muſcum marinum, quem ad uteros inflammatione laborantes adhibuit Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. LXXXII.* 4. Hinc etiam adjectivum derivatur *Bryodes*, Βρυώδης, quod de vinculo molliuſculo & algæ ritu cedente uſurpatur, ulceribus circumdando, & opponitur adeo duro, ut premat, Gal. *l.* 3. *M. M. c.* 4.

Brytia, Βρύτια, dicuntur uvarum partes ſolidæ, quæ multo expreſſo ſuperſunt, quemadmodum στέμφυλα, olivarum reliquiæ poſt olei expreſſionem. Gal. *l.* 2. *de Alim. fac. c.* 9.

Bryton, Βρύτον, eſt potionis genus ex hordeo, quod Ariſt. πῖνον vocavit. Eo, qui temulenti fiunt, non in omnem partem, inquit, corruunt, ut cæteri, ſed retrorſum duntaxat.

taxat, & ſupini. Alii dicunt ex obriza fieri, alii vero etiam ex-milio, Gorr. *in def.*

Bubalus, *Buffalus*, Βούβαλος, eſt animal quadrupes, ex boum ferorum genere, bovi ſimile, ſed majus altiuſque, corpore valde craſſo, cute duriſſima, membris macilentis. Carnes ejus in cibis, nec boni ſaporis, nec commodæ ad nutrimentum. Ex ungulis & cornibus annuli facti laudantur adverſus nervorum ſpaſmos & contracturas. Vid. Aldr. *l.* 1. *de quadr. Biſulc. c.* 6. De *Bubalo* veterum, *c.* 5.

Bubaſticum, Βουβαστικὸν, epitheton ulceris, quod eſt præhumidum, & pueris maxime in ſuperficie oritur, notante Gorræo *p.* 77. ex Aetio *l.* 4. *c.* 21. Rationem hujus appellationis reddere non licet.

Bubo, Βουβὼν, ſignificat partem & morbum: *Partem*, quæ alias dicitur inguen, locus ille ad latera pubis, ubi femur & coxendix coeunt, Dieter. *n.* 159. Barth. *l.* 1. *Anat. in proœm.* Cum vero in illo loco *glandulæ* plures ſitæ ſint, & illæ aliquando *bubonum* nomine venire ſolent. *Morbum*, ſi illæ glandulæ tumore afficiuntur, vel inflammatorio, vel eryſipelaceo, vel ſcirrhoſo, *bubones* κατ᾽ ἐξοχὴν appellantur. De inflammatione benigna vel maligna eryſipelacea loquitur Hipp. 4. *aph.* 55. Cauſa horum tumorum cum aliarum partium ſimilibus communis, niſi quod glandulæ ad humiditates abundantes qualeſcunque vitioſas magis ſint diſpoſitæ & opportunæ, Gal. *l.* 13. *M. M. c.* 5. ubi ſimul *bubonum* vocab. glandularum etiam in collo, capite, & ſecus aures tumoribus attribuit. *Bubo* dividitur in benignum, & malignum, hicque rurſus in venereum & peſtilentialem. P. Barbette *Chir. P. II. l. I. c. XI.* *Bubo* quoque nomen eſt avis cujuſdam, alias *noctua* dictæ, cujus deſcriptionem vide apud Aldrov. *l.* 8. *Ornith. c.* 2. De hac ave varia deſcripta ſunt remedia. Verum pleraque vana & inutilia, ſuperſtitioſa aut ſuperflua, rectiſſime judicat idem *d. l. p. m.* 518. *ed. Bonon.*

* *Bubonium*, Βουβώνιον, bubonium: dicitur Aſter Atticus, quoniam inguinum morbis egregie medetur. Dioſc. l. 4. c. 120. Pl. l. 27. c. 5.

Bubonocele, Βουβωνοκήλη, *Hernia*, ſeu *ramex inguinalis*, eſt ſpecies tumoris ad inguina mollioris vel durioris, pro diverſitate cauſſæ continentis, quæ vel pars corporis, videl. portio peritonæi plus nimis dilatati, vulnerati aut rupti, aut omenti, aut inteſtinorum ſubſidens eſſe poteſt, ita tamen ut in inguine ſubſiſtat, nec deſcendat in ſcrotum. P. Æginet. *l.* 3. *c.* 53. Gal. *l. de Tum. p. n. c.* 16. vel collectio & ſtagnatio excrementitiæ humiditatis ad glandulas: & ita ejus natura & generationis modus ex deſcriptione *Bronchoceles* facile intelligi poterit.

Bubula, ſine adjectione, *Caro*, h. e. caro bovis, ap. Scrib. Larg. *n.* 188. Vide Rhod. *in Lex Scrib.*

* *Bucardios lithos*, Βουκάρδιος λίθος, bucardia gemma ſic dicta, quod bovis cor figura referat. Plin.

Bucca, ὁ γνάθος, ab anatomicis ea pars appellatur, quæ utrique malæ ſubjecta eſt, Gal. *c.* 2. *de artic. t.* 3. & inflari poteſt, Barthol. *l.* 3. *An. c.* 11. Sumitur etiam pro ipſo ore. Prolixiorem deſcriptionem vide *in prælim. Anatom.* Piccolominei, *p.* 313.

Buccacraton, Βουκκάκρατον, dicebatur *buccea* vel *buccella* illa panis vino intincta, mane, loco jentaculi olim ſumta, de quo vide Linden. *Exerc. IX.* §. 65. Cur vero inſalubre dixerit hoc jentaculum, non licet hariolari.

Buccatum, i. e. *Vitreatum*, Rul. & Iohnſ.

Buccea, *Buccella*, Βοῦκκα, ψωμὸς Græcobarbare ſignificat fructum aliquod majus minuſve, quod una vice aliquis poteſt ore comprehendere & devorare. Paracelſus etiam *buccellam* appellat excreſcentiam carneam Polypi in naſo, quia exiſtimat, eſſe portionem carnis buccarum aberrantem, & naſo ſeſe inſinuantem, *l. de Ulcerib. c.* 20. Verbum quoque *buccellare* ſignificat *Cibare*, *Fruſtillare*. Rul. & Iohnſ.

Buccellaton, Βουκκέλλατον, eſt medicamentum in panis formam concinnatum, purgandi vim habens, Latine dici poteſt *buccella purgatoria*. Paratur ex ſcammonio præparato cum ſuis corrigentibus, indito in fermentum, in artiſcos formato, inque clibano cocto, juxta Aet. *l.* 3. *c.* 100. P. Ægineta vero in forma electuarii ſolidioris cum melle (vel placentæ mellitæ, cum toſtionem præceperit,) paravit, *l.* 7. *c.* 5. ex ſcammonio toſto cum ſeminibus opii, piperis, aniſi, fœniculi.

Buccina, κῆρυξ, *Buccinum*, eſt ſpecies quædam animalium ὀστρακοδέρμων, quorum totius corporis integumentum teſtæ aut lapidi palam eſt ſimile, Gal. 3. *de Al. fac. c.* 33. ſive teſtaceorum turbinatorum *purpuræ* affine, variæ formæ, cujus prolixiorem deſcriptionem, & differentias, uſum quoque in cibis & medicina, reperire licet apud Ul. Aldrov. *l.* 3. *de Teſtac. c.* 6. & Chiocc. *in Muſ. Calceol. ſ.* 1. *p.* 49. Dicitur & *Murex*, quamvis generalius hoc ſit vocabulum, purpuram quoque complectens. *Teſtam buccinorum*, purpurarumque duriſſimam eſſe, & ideo uſtam adhiberi debere,

bere, qua ratione vim deficcandi obtineat, ſcribit Gal. *l.* 11. *de Sim. Fac.* §. *de Buccinis & Purpuris*, & *l.* 1. *de C. M. S. G. c.* 16. *fin.*

Buccinator vocatur muſculus mole ſua buccas conſtituens, rotundus, in tubicinibus maxime conſpicuus, de quo plura apud Bartholin. *l.* 3. *Anat. c.* 11. *p. m.* 533.

Buccula dicitur carnoſa ſub mento pars. Barthol. *d. l. p.* 532.

Bucellatio vocatur modus ſiſtendi ſanguinem imponendo linamentum ſuper venam vel arteriam, uti ſcribit ex Avicenn. Fallop. *de Vuln. partic. c.* 10. *Tom. II. op. p.* 208.

Buceras, *Buceros*, Βόκερας, Βυκέρως, dicitur *fœnum græcum*, ejuſq. ſemen, ap. Hipp. *l.* 1. *de morb. Mul. XCIII.* 24. Vocatur & *Telis*, Gr. τῆλις.

Buction dicitur Severino Piriæo in *opuſc. phyſiologico-anatomico* de virginum notis *l.* 1. *c.* 5. *p.* 47. Hymen five clauſtrum virginale inter nymphas deliteſcens, vide *Hymen.*

Buelon, verriculum, quo utuntur, qui calculum extrahunt. Sanct. Barolitan. *de Calc. veſ. c.* 10.

* *Buffelo*, animal bovi ſimile, ſed majus alt*iuſq*; Ex ungulis, vel cornubus annuli fiunt, qui ſi in digitis vel manuum vel pedum ſubinde geſtentur, adverſus ſpaſmos mirifice laudantur. V. Jonſth. h. n. a. Aldrov.

Bufo, φρῦνος, eſt animal ob venenoſitatem ſuam abominabile, deterrimum & notiſſimum, ad *ranarum* ſpeciem accedens. Eſtque vel terreſtris, qui notior; & paluſtris, minus vulgatus. Ejus uſus medicus internus in pulvere ſiccato licet hodieque in dubium vocari nec poſſit, nec debeat, utpote obſervationibus fide dignis ſatis ſuperque confirmatus, uti videre eſt apud Schrod. *Pharm. l.* 5. *cl.* 1. *n.* 7. & Fr. Hoffm. *in Clav. ad h. l.* cum tamen natura nimium quantum animal hoc abhorreat, annon melius foret, abſtinere ab ejus uſu interno, præſertim cum aliorum gratiorum medicamentorum copia m n me deſtituamur, prudentiorum judicio relinquo. Quid? quod externus quoque uſus ei, cui applicatur, ſi innotuerit, horrorem & metum incutere haud dubie ſoleat. De ſingulari amuleto adverſus peſtem vide Helmont. *tr. Tumulus Peſtis*, *tit. Zenexton.* Plura apud Fr. Hoffm. *d. l.* *Bufo* ſpagyricis etiam dicitur *lapis philoſophicus* a Lagneo *in Harmon. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p.* 727. Quid ſit *bufo groſſus de lacte*, timet ipſe hariolare ex eodem *d. l. p.* 759. *Bufo Philoſophorum* vocatur in extractione animæ mercurii metallorum, quando ſpiritus eſt fixatus in ſua terra ſulphurea, eſtque venenum peſſimum, quia ſiccitas ſua eſt ſufficiens ad convertendum proprium ſuum mercurium metallicum & naturalem in ſulphur purum, *in Appendice Elucidarii* Chriſt. Pariſienſ. *Th. Chym. Vol. VI. p.* 275.

Bufonites lapis, *Bufonius lapis*, *Crapaudina*, Chelonites, vide *Batrachites*. Hoffm. *ad Schroder. d. l. p.* 646. fabulas & nugas ſapere exiſtimat, quod lapis hic in bufonibus reperiatur. De virtute ejus inſigni, virus omne eliciendi, & inflationes a venenatis beſtiis illatas diſcutiendi, ſolo ſaltem contactu & attritu blando, teſtatur Aldrov. *l.* 4. *de Inſectis c.* 3. *p. m.* 469. *l.* 5. *c.* 12. *p. m.* 620. An *Bufonites* collo ſuſpenſus dolorem dentium auferat; quemadmodum ejuſmodi exemplum legitur in Roſin. Lentilii *Miſcellan. Medico-Practic. Part. II. p.* 424. per experientiam ulteriorem confirmatione indiget.

Bugantiæ, perniones. Mercat. *lib.* 1. *cap.* 12.

* *Bulbus*, Βολβὸς, radix ſubrotunda, vel pluribus tunicis in orbem ſe amplexantibus, vel pluribus ſquammis imbricatim fere diſpoſitis coagmentata fibras plurimas ex ima ſede ſeu baſi emittens. Ital. *Cipolletta*. Interdum latius ſumitur pro Radice quavis uno tubere conſtante etiam ſolida ſubſtantia, & continua, nec diviſa in ſquammas & tunicarum involucra ut Croci, & Colchici radices bulboſæ cenſentur. V. Botan.

Bugones, Βυγόνες, vocantur apes ſpuriæ, vernaculæ *wilde bienen*, natæ ex putrefacto bove, unde & nomen acceperunt. Varro *de Re ruſtica l.* 2. *c.* 5. Pulvis ex illis contritis factus cum melle mixtus pilas gignere ſcribitur. De apum proventu e bobus putrefactis prolixius deſcriptio videatur Ul. Aldrov. *l.* 1. *de Inſect. c.* 1. *p. m.* 58. *ed. Bonon.*

Buleuma, Βόλευμα, vide *Conſilium.*

Bulimus, Βύλιμος, vehemens, frequentior, & nimium aucta fames, eſt ſymptoma p. n. aucti appetitus ciborum, etiam cum animi deliquio, proveniens ab halitibus fermenti in ventriculo acidioris orificium ventriculi vellicantibus & pungentibus, P. Barbette *l.* 4. *Prax. c.* 1. cum not. Dekteri, Franc. Sylvius *l.* 1. *Pr. c.* 2. §. 5. Qui cum Galeno cauſſam in refrigeratione oris ventriculi & indigentia quærunt, ex *l.* 1. *de cauſſ. ſympt. c.* 7. operam perdunt. Dicitur & a nonnullis Βελιμία, item Βόπεινα, magna eſuries, *furcilla*. Vide Linden. *Sel. Med. Ex. XIII.* §. 58. *ſeqq.* Differt ab *appetentia canina*, quod in hac vomitiones ſequantur ex nimia ingluvie; in *bulimo* non item, ſed animi deliquium ſit hujus comes & ſymptoma proprium atque inſeparabile, uti

Linden. *d. l.* §. 74. teſtatur.

Bulithos, Βόλιθος, ſignificat *calculum in bobus* repertum, quales non modo in veſicula fellea ſæpius a laniis inveniuntur, verum etiam in renibus & veſica, quales leguntur *in Ephemerid. Nat. Cur. Decad. II. Ann. VI.* ut ita recte dicatur, Ariſtotelem deceptum fuiſſe & felliſſe, quando *ſect. X. probl.* 42. hominem ſolum calculoſum fieri credidit, deque ratione illius afferti ſollicitus fuit.

Bulla, πομφόλυξ, dicitur flatus incluſus humido circum extenſo. Ita enim generari ſcripſit Gal. *c.* 7. *aph.* 34. Adde Dieter. *n.* 708. *Bullæ* fiunt circumtenſo humore ſpiritui flatuoſo, & ſolet hoc magis accidere, quando humor aliquid tenacitatis habet; tunc *bullæ* quoque magis ſtabiles & difficulter ſolubiles eſſe ſolent. Eſt ergo *bulla* ſoboles flatuum cum ſuperficiaria viſcoſitate majori minorive, per agitationem & conquaſſationem obortorum. De hujus generatione & differentiis plura lege fis *in notis ad Jeſſenii Judic. de S. V. S. M. p.* 190. *ſeq.* Quid *bullæ* in urinis ſignificent, indicat Hipp. 7. *aph.* 34. quamvis alii etiam ad alios morbos flatulentos hoc ſignum extendant, Dieter. *n.* 708. Paracelſ. *de urin. judic. t.* 2. *c.* 3. *Bullæ* dicuntur etiam puſtulæ, cum oculis obortæ, tum ex combuſtione in aliis quoque partibus excitatæ, Gal. *l.* 6. & 9. *de Simpl. Fac.*

Bullimenta vocantur ab Auguſtino Pantheo, quando vaſa aurea vel argentea eluuntur & exterguntur convenienti quodam liquore, ut fiant nitidiora, Libav. *S. A. Ch. l.* 1. *c.* 24.

* *Bumelios*, Βουμέλιος, exp. q. d. bubula fraxinus: fraxini quædam ſpecies eſt a Macedonibus ſic appellata. Theoph. Pl. 3. 11. & 4. 9.

* *Bunion*, Βουνιάς, & Βούνιον, utrumque rapi genus: Dioſc. hinc apud eundem 5. 56. bunites oenos, Βουνίτης οἶνος, eſt vinum ex bunio. *Bupcina*, vide *Bulimus*.

* *Buphthalmus*, Βούφθαλμον, herba ſic appellata quod flores gignat bovino oculo ſimiles, Dioſc. l. 3. c. 157. Plin. l. 21. c. 8. Mattiolo.

Bupreſtis, Βούπρηστις, eſt animal inſectum quoddam, cantharidi & ſpecie & viribus adſimile. Gal. *l.* 11. *de S. Fac.* §. *b. t.* Dicitur a βοῦ, particula intenſiva: vel a Βοῦς, bos, quod animal bobus imprimis exitioſum fit, teſte Plin. *l.* 22. *c.* 22. quod nominis indicium urget Joh. Rhod. *ad Scribon. Larg. n.* 190. quamvis & equis pariter noxium notaverit P. Veget. *Art. Veter. l.* 3. *c.* 78. & πίμπρασθαι, inflammare, & inflare. Integram *Bupreſtis* hiſtoriam vide apud Ul. Aldrovand. *l.* 4. *de inſect. t.* 6. Dicitur etiam quibuſdam Græcis Βουδάκη, a valde mordendo. Venenum ejus acre, nitroſum, imo cauſticum & corroſivum eſt. Quod ſi quis *Bupreſtem* biberit, antidota tradidit Scrib. Larg. *n.* 190. & Galen. *l.* 2. *de Antid. c.* 7. Nihilominus *Bupreſtes* ad utilitatem quoque medicam fuiſſe olim adhibitos, v. gr. ad uteros inflandos & purgandos, teſtatur Hippocr. *l.* 1. *de morb. mul. c.* 25. 42. & quidem ſine alis, pedibus & capite, *lib. de nat. mul. XXIX.* 90. Et Dioſc. *l.* 2. *c.* 66. ad carcinomata, lepram, & impetigines curandas aliis admiſtas fuiſſe confirmat. Præter vermem autem notat etiam oleris ſylveſtris genus apud Dioſcoridem, teſte Galen. *in exegeſi Hippocr.*

Bur, terminus Helmontianus, ſignificans ſuccum mineralem, in quem aqua in terra fraceſcens aliquando tranſit, juxta ſpecies per directionem ſeminum electas, quemadmodum *Leſſas* dicitur liquor ſeminalis, ex aqua fraceſcente ad plantarum generationem faciens, *tr. Elementa n.* 13. *Bur* prima mineralium ſoboles dicitur, *tr. Aqua n.* 7. Jung. Andr. Caſſii *Cogitata de Auro c. IV. p.* 45. 46.

Burac, eſt *omne genus ſalis*. Alii vero diſtinguunt; ut Baurac, Denequat, *Borago*, Borax, Uritar, Angar. Rul.

* *Buraſſos*, Βύρασσος, fructus, qui folliculo, & involucro palmæ arboris includitur. Dioſc. l. 1. c. 151.

Burdo, *Burdus*, vocatur *Hinnulus equi* vel *muli*; cujus poſterioris teſticuli & jecur qualem vim habeant medicam, docet Aldrov. *l.* 1. *de quad. c.* 4. *fin.*

Burina, i. e. *pix*. Rul.

Buris vocatur *Hernia ſcirrhoſa*, ex lapideitate apoſtematis duri genita, Avicen. *l.* 3. *fen.* 2. *tr.* 1. *c.* 3.

Burſa teſtium, vide *Scrotum*.

Burſalis vocatur muſculus femoris obturator internus ob ſimilitudinem quandam cum marſupio. Barthol. *lib.* 4. *An. cap.* 11. *p.* 580. In figuræ vero explicatione *p.* 576. vocatur a Bartholino *Marſupialis*. Græce Βυρσοειδὴς ἢ μαρσυποειδὴς dici poſſet.

Buteo, Βουτέων, τριόρχης, eſt ſpecies *accipitris*, cujus deſcriptionem vide in Aldrov. *lib.* 5. *Ornith. c.* 7. Hujus ſingularis uſus eſt in cibis, cum carnem obtineat optimam & teneram, ut & in medicina, quando teſticuli cum melle cocti & oblati laudantur ad arcendam conjugalem infirmitatem, *p.* 372. *ed. Bonon.*

Butiga, eſt inflatio totius faciei, quæ & *gutta roſa* vel *rubea* vocatur, Rul.

Bu-

Butler, nomen eſt hominis, qui lapidem mirabilis efficaciæ habuit, de quo integrum tractatum ſcripſit Helmontius, inſcriptum *Butler*. Fuit natione Hybernus, homo magna quondam in æſtimatione ap. Jacobum Angliæ Regem, qui mira præſtitiſſe lapide ſuo *ibid.* legitur in curatione morborum graviſſimorum citiſſima, in chryſopœia ſive auri ex plumbo & hydrargyro confectione excellens. Credat, qui volet. Plura de illo & ejus obitu violento vide ap. Fr. Hoffm. *in Clav. Schrod. l.* 2. *c.* 65. *p.*89. *ſeq.* An hujuſmodi *Panacea Butleriana*, quæ ſolo intinctu magnæ olei copiæ vires ſuas communicet & multiplicet, & ſola etiam inunctione, vel unius alteriuſve guttulæ propinatione, tam miros effectus præſtet, naturalibus viribus excogitari & operari poſſit, ego valde dubito. An prorſus vana erit ſuſpicio de præſtigiis? Judicium B. Rolfinkii de *Butleriana* hac univerſali medicina legito *in Ord. ac Meth. Medic. Spec. Comm. l.XIII. c.*5. nec non in Marci Marci *Philoſ. vet. reſt. Part. IV. ſect.*1. *ſubſ.*9. Vide *Panacea*. Deſcriptio lapidis *Butleri* occurrit in Morley *Collect. Chym. Leid. c.* 375.

Butyrum, Βούτυρον, & in maſculino *Butyrus*, Βούτυρος, perinde enim eſſe docet Gal. *l.*10. *de Sim. Fac.* & *l.* 7. *de C. M. S. L. c.*1. dicitur (1) ipſa lactis ſubſtantia, & pars ejus pinguis ab ipſo multa agitatione & conquaſſatione ſecreta. Etenim *Butyrum* fit ex eo, quod in lacte pinguiſſimum eſt, Gal. *d. l. de S. F.* Unde etiam nonnullis oleum ex lacte appellatur. Paratur copioſiſſimum e lacte bubulo, (hinc & nominis originem habere ex Johan. Petro Arluno notavi J.Rhod. *in Lex. Scrib. t. Butyrum.*) quamvis omnino ex ovillo & caprillo lacte parari poſſit, teſte Plinio *l.* 28. *c.* 9. nec video, cur Gal. *d. l.* hoc mirum viſum fuerit. Quin & ex humano lacte parari poſſe, norunt lactantes mulierculæ, abundantia ejus gaudentes; quo *butyro* nihil præſtantius contra phthiſin eſſe dixit Fr. Hoffman. *Clav. Schrod. p.* 662. Butyrum olim Romanis non multum fuiſſe in uſu, vult C. Bartholin. *in Adverſ. l.* 53. *c.* 14. Limitavit vero Rhod. hoc intelligendum eſſe de florente Republ. *Not. ad Scribon. n.* 43. quem huc porro referas. Scythas olim ex equino lacte *butyrum* paraſſe, teſtatur Hippoc. *l.* 4. *de morb. XXV.* 22. *ſeqq.* ubi ſimul modus parandi traditur: locus ſane lectu dignus & jucundus. Jungatur Linden. *Ex. XVI.* §. 110. *ſeqq.* multis; quem modum Plin. *d. l.* paucioribus verbis comprehendit. Quod fiat hyeme calefacto lacte, æſtate expreſſo tantum, in longis vaſis crebro jactatu anguſto foramine ſpirituum concipientibus ſub ipſo ore; res eſt per ſe notiſſima; quemadmodum & ejuſdem vires & uſus internus & externus omni carent difficultate. Scilicet molliendi facultate præditum eſt, vimque habet olei, Dioſcor. *l.*2. *c.*81. Singularem vim venenis reſiſtendi oleoſitate ſua & acrimoniam illorum infringendi valde deprædicat Foreſt. *l.* 30. *Obſ.* 8. *in Schol.* (2) A chymicis hoc vocabulum translatum ad liquores oleoſos ex mineralibus paratos; v. gr. ex antimonio & mercurio ſimul deſtillatis paratur *Butyrum antimonii* dictum, de quo Rolfink. *Chym. l.* 3. *ſect.* 1, *art.* 4. *c.* 12. & alii, ita *in collectaneis Chym. Leid. c.* 52. 53. varii ejus proceſſus proponuntur. Libav. vocat etiam *butyrum ſublimati. Synth. Chym. T.*1. *l.*3. *c.*14. Ita & Magiſterium *Saturni* ſive plumbi dicitur *butyrum*, a dulcedine & conſiſtentia, Rolfink. *d. l. l.*5. *ſect.* 2. *c.*12. Rul. *in Lex. Butyrum arſenici* ad cancros commendatum a Paracelſis, de cujus tamen periculo vide Libav. *Synt. Ch. T.*1. *l.* 7. *c.* 26. *Butyrum foſſile* Crolii vide *in Chym.* & apud Libav. *T.*2. *Alchym. Pharm. c.*36. Poterius quoque ſingulare *butyrum margarita-rum* antihecticum finxit, teſte eodem Rolfink. *d. l. c.* 41. (3) Pharmacopœi etiam compoſitionibus uſitatioribus unguentorum potabilium, rubri & viridis *Butyri* titulum attribuerunt, vulgo *Vote und grune Butter*, cum baſis fit *Butyrum*. Vide Diſpenſatoria.

Byne, βύνη, dicitur hordeum maceratum, germinans, ac una cum lingulis toſtum, uti recte deſcripſit Aetius *l.* 30. *c.* 29. Vocatur & *Braſium*, vulgo *Matta* vel *Maltum*. Germ. *Malb*. Ex hac cocta cum aqua & lupulo condita fit potus ille notiſſimus, *Cereviſia* ſive *Bira*. Perſpicuam magis deſcriptionem & declarationem vide apud Thom. Vvillis *de Ferm cap.*7.

Byrethrum. Occurrit hoc vocabulum apud Foreſt. *l. X. obſ.* 132. *ſchol.* & denotat ſpeciem alicujus ſacculi capitalis, vel pileoli medicati, ſive cucuphæ ex ſpeciebus cephalicis paratæ. Verum nullam hujus appellationis invenire licet rationem aut anſam, aut etiam autoritatem. Neque enim in Græco aut Latino tale vocab. occurrit. An fortaſſis Autor voluit appellare *Baretum*, a Gallico *Barette*, vel *Berettum* ab Ital. *Beretta*, quorum utrumque pileolum vel capitium ſignificat?

Byrſa, βύρσα, id eſt, *Corium*. Vide infra *Corium*.

Byrſodepſicon, βυρσοδεψικὸν, eſt epitheton Rhus,

Rhus ſutorii, ſignificans corium *tingens* & concinnans. Cœl. Aurel. *l*. 4. *Tard. paſſ. c*. 3. *p*. 462.

Byſauchen, βυσαύχην, dicitur proprie, qui humeros attollens cervicem contrahit. Uſurpatur etiam de iis, qui morboſa rigiditate cervicis laborant, & obſtipa cervice incedunt, teſte Keuchen. *in notis ad Seren. p*. 150.

Byſma, βύσμα a βύω, quod ſignificat *oppleo*, *obturo*, dicitur *obturamentum*, vel *epiſtomium* in vaſis, quale de doliis oleariis ſumptum, & cum fordibus officinæ fullonum, & fructu ſive ſemine ſerpentis miſtum igni multo accenſo injectum ad ſuffitum hyſtericum ordinavit Hippocr. *l*. 2. *de morb. mul. VII*. 7. Qui vero ibidem *amurcam* infuſam, (ceu ad exulcerationes ſedis, & genitalium utriuſque ſexus uti-lem, teſte Dioſcor. *l*. 1. *c*. 134.) per hoc vocab. intelligunt, nulla ratione niti videntur. Huc pertinet & adverbium βύζην Hippocrati non infrequens, ſignificans *acervatim*, cumulate, denſe, v. gr. de menſibus largiter cum impetu prorumpentibus, *l. de nat. mul. VI*. 3. & *l*. 1. *de Morb. Mul. XIV*. 5. Eidem quoque veſtis probe contexta; denſa & plena dicitur ἅμα βεβυσμένον *d. l. II*. 3. 6. cui opponitur τὸ μαλθακὸν, rarum, laxum, molle.

Byſſus, βύσσος, eſt lini genus tenuiſſimum & nobiliſſimum naſcens in India & Ægypto, ex quo olim pretioſiſſimæ veſtes conficiebantur. Gorr. Unde *Byſſinus*, Βύσσινος. Qui *Byſſum* per colorem purpuræ exponunt, eos recte carpit Henr. Steph. *in Lexic. ex Luc. XVI*. Arif. oph. Scholiaſt. *Byſſum* exponit per pudendum muliebre. Dicitur & Βύττος.

Bythos, Βυθὸς, *profundum*, *altum*, imum gurgitem ſignificat. Uſurpatur ab Hippocr. de fundo ventriculi, ad quem gula cibos tranſmittit, *in Epiſt*. item de profunditate maris *ibid*. & tropice de *ſupina ignorantia*, *in Præcep. VI*. 4. & de extrema pernicie rurſus *in Epiſt*.

C

CAb, Aurum ſignificare, vult Mart. Rul. *in Lex. Ch*.

Cabala, *Cabbala*, *Caballa*, *Cabalia*, *Caballiſtica ars*, *Cabula*, *Gaballa*, *Kabala*, vel ab Hebræo *Kibel*, *recepit*, vel juxta Crollium (ſi Libavio *in Exam. Philoſ. nov*. credimus) a *Gabalis*, quod ſpiritum ſiderum hominis denotat, quem voluit forte ex homine exire, in cœlum aſcendere, & attrahere magnetice omnem ſcientiam. Deſcendens vocabulum ſignificat doctrinam revelatam; non ſcriptam, viva voce tanquam per manus acceptam a Patribus, ἄγραφον ἀκρόαμα, Receptio ſcientiæ per colloquium dicitur, Lagn. *in Harm. Ch. Vol. IV. Th. Ch. p*. 785. Pontificiis verbum non ſcriptum, ſed traditum viva voce, Libav. *Defenſ. contra Scheun. l. c*. 12. A Rulando & Iohnſono deſcribitur, quod ſit ſcientia occultiſſima, quæ divinitus una cum lege Moſi tradita fuiſſe fertur, & Dei doctrinam de Meſſia hominibus patefecit, cum angelis amicitiam cultoribus ſuis contrahit, rerumque naturalium cognitionem tradit, ac divino lumine mentem illuſtrat. Galatinus tradit, veteres Rabinos per *Cabalam* Myſterium Trinitatis cognoviſſe ac crediſiſſe. Unde Theophr. Paracelſus & ejus aſſeclæ ſtatuunt, Aaron, Eliam, David, Bildad, &c. fuiſſe *Caballiſtas*. Dicitur plena myſteriis divinis, Dorn. *de tranſm. metall. c*. 19. *Vol. I. Th. Ch. p*. 546. Dividitur in *Judaicam* vel ſano ſenſu *Theologicam*, quæ agit de rebus divinis, & *Medicam*, quæ circa curationem morborum occupata eſt. Re tamen vera ſunt connexæ. Utraque eſt magica & Magiæ ſpecies, non diffitente ipſo Paracelſo, quamvis alibi diſtinguat inter *Magiam* & *Cabalam*; illam dicens ſcientiam divinitus revelatam, quæ ducit ad cognitionem elementorum, & corporum ex his conſtantium proprietatum, virtutum, effectuum: Hanc vero, quæ mediante intellectu illuminato monſtrat viam rectam, perveniendi ad Deum, quidque cum ipſo agendum ſit, & quæ ab illo ſint revelanda & annuncianda. Verum nec ipſe hanc diſtinctionem ſemper obſervat, cum *Cabalam* quoque ad res Medicas referat, dicens, quod Caballiſtica ſignata fallere nequeant, (ſi Dis placet!) *l*. 1. *de ſignat. rer. natur*. Diviſio hæc etiam laudatur a Vigenerio *in tract. de Igne & Sale c*. 20. *Vol. VI. Th. Ch. p*. 31. Nobis hic ſermo eſt de *Cabala*, Medico ſenſu accepta, quam ex recentioribus acriter defendere conatus eſt Guilielm. Iohnſon. *in Lex. Chym*. contra Germanos. Enim vero rectius ii nobis facere videntur, qui vel inter μαγγανεύματα, præſtigias, & fraudes diabolicas, vel etiam inter nugamenta & luſus otioſorum ingeniorum referre non dubitant, ut ſunt Joh. Langius *in Epiſt*. Andr. Libavius, J. Cunr. Dieter. *in Iatr. n*. 507. Rob. Keuch. *in Not. ad Q. Sereni prolepom*. Prolixe hac de re Sennert. *in Conſ. & Diſſenſu &c. c*. 13.

Cabalator, id eſt, *Sal nitrum*. Ruland. Dicitur alias *Cabulator*, de quo p. p.

Caballi, vel *Cabales*, (*Gabales*, Croll.) ſunt

ſunt lemures, & aſtralia hominum corpora, qui ante prædeſtinatum vitæ periculum repentina morte quapiam extincti ſunt. Iſti poſtmodum oberrare putantur ſuper terram, lemurum inſtar, donec terminus prædeſtinatæ vitæ completus ſit, ut, quod vivere corporaliter debeant, ſpiritualiter adimpleant, ſi credere fas eſt, veræque religioni Chriſtianæ diſſonum eſſe non comperiatur ex ſcripturis ſacris, unde petendus eſt lapis Lydius, quo reprobatur omne, quod ex auro non conflatum eſt Evangelico. Ruland. & Iohnſ. *Lex.*

Cabbalica ars, καββαλικὴ τέχνη, pro καταβλητικὴ, dicitur ſpecies *Palæſtricæ*, ſive Luctatoriæ artis, quaſi *proſtratoria*, id eſt, vim proſternendi habens: Et *Caballicus magis*, καββαλικώτερος, non qui robuſtior, ſed qui magis in hac arte verſatus fuerit, appellatur, Gal. *ad Thraſybul. c.* 45. Foeſ. *p.* 294. *Oecon.*

Cabebi, *Cabeb*, id eſt, *ſquama ferri*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Cabeliavus, dicitur Belgis ſpecies *Aſelli* piſcis, vel *Lucii*, de quo plura vide apud J. Ant. Linden. *Sel.Med. Ex. XI.* §. 81. *ſeqq.*

Capulator, id eſt, *ſal nitrum*. Mich. Toxites, & Iohnſ. *in Lex.*

Cacabulum notat locum ad ſeceſſum & alvum exonerandam. Acon. *in Lex. Med.* citante Joſ. Laurent. *in Amalth. Onom.*

Cacabus, κάκκαβος, κακκάβη, κακάβη, idem, quod *olla*, vel *lebes*, aut *ſartago*, in qua aliquid coquitur. Meminit illius ſæpius Scrib. Larg. Jung. Joh. Rhod. *in Lex. Scribon.* Sunt *Cacabi* vel fictiles, vel ænei. Ruland. & Iohnſ. deſcribunt, quod ſit vas continens chores tres, vulgo, *Cine Daſanne oder Beſſel.*

Cacangelia, κακαγγελία, idem, quod κακοῤῥημοσύνη, *maledicentia*, *procacitas*. Legitur apud Hippoc. *l. de Arte in princ.* quamvis legatur *ibid.* κακαγγελίη, Vide Foeſ. *Oec. p.* 301.

Cacaotetl, ſive *Lapis Corvinus* Indiæ, qui calefactus tonitru edere dicitur apud Borel. *Hiſt. & Obſerv. Cent.* 2. *O.* 38.

Cacatio, ἀποπάτησις, idem, quod *Aphodos*. Vide ſupra. *Cacator* quod ſcabioſus fiat natibus mediante toſtura excrementorum, hoc per magnetiſmum fieri, perſuadere cupit Helmont. *de magnet. vuln. cur. n.* 21. Sed rectius præſtigiis annumerari debet. Inter febrium ſpecies numeratur quoque *Cacatoria* a Fr. Sylvio *Pr. M. l.* 1. *c.* 30. §. 113. 181. juxta ſuam hypotheſin dependens a bile minus volatili, ſed magis acri, & ad notatum ſucci pancreatici acceſſum, acriori adhuc reddita ipſa inteſtina mordente, & ad contentorum propulſionem irritante.

Cacatoria febris dicitur Sylvio febris quædam intermittens cum alvi dejectione copioſa, & quandoque torminoſa, ægros valde affligens, quæ & *Dejectoria* aut *Cathartica* vocari poteſt. Sylv. *l.* 1. *Prax. Med. l.* 1. *c.* 30. §. 39.

Caccionde an ſit nomen patronymicum nec ne, mihi non conſtat. Pilulæ vero quædam vocantur *de Caccionde*, quarum baſis eſt terra Catechu; & commendantur ſpecialiter adverſus dyſenteriam a D.D. Georg. Baglivio, Medico & Anatomico Romano, *Prax. Med. l.* 1. *c.* 9. *p. m.* 73.

Cacedarium Tartarum, eſt materia peccans in corpore humano generata a ſeparationibus facultate ſegregativa, non ſuccedente mox expulſiva. Rul. & Iohnſ. *in Lex. Cybm.*

Cachexia, καχεξία, dicitur *malus corporis habitus*, & opponitur τῇ εὐεξίᾳ, h. e. bono corporis habitui, per *Habitum*, ἕξιν, intelligendo externam & in ſenſus, præſertim viſum & tactum, incurrentem corporis κατασκευὴν, ſive conſtitutionem, ſecundum quam aliquis carnoſus, vel gracilis, duro, vel molli, denſo, vel raro, bene, vel male colorato corpore præditus eſſe dicitur. Dieter. *in Iatr. n.* 454. Extenditur etiam a quibuſdam ad *Maciem*, *Tabem*, vel *Atrophiam*, monſtrante hoc Linden. *S. M. Ex. XIII.* §. 51. 197. quando ſcil. intumeſcentia imprimis crurum jam concurrerit, cujus ſingulare & rarum exemplum legi poteſt apud Rolfink. *Ord. ac Meth. Comm. l. XIV. S.* 1. *c.* 5. Eſt alias veræ cacochymiæ ſoboles, & plerumque hydropis prodromus, & nutritionis depravationem complectitur. Cauſſa a laud. Rolfink. adducta, Sal ſcil. reſolutum, *d. l. II. ſ.* 3. *cap. XI.* eſt nimis generalis. Definitio Ionſtoni *in Syntagm. Pract. P. III. t.* 5. *Tit.* 6. *c.* 2. *art.* 2. ita poteſt ac debet ſuppleri: *Cachexia* ex univerſi corporis in tumidam & male coloratam mollitionem diffuſio, proveniens a ſucci nutritii chyloſi diverſimoda vitioſitate, ſanguinis quoque varii generis corruptionem ſupponente, Jung. Fr. Sylv. *Pr. M. l.* 1. *c.* 39. P. Barbette *Chirurg. P. III. l.* 1. *c.* 14. peculiarem quidem cauſſam, videl. obſtructionem vaſorum lymphaticorum videtur ſtatuere. Sed & hæc ſucci nutritii & ſanguinis vitioſitatem præſupponit.

Cachecticus, καχεκτικὸς, dicitur, qui *cachexia* laborat. Gal. *de cur. rat. per S. M. c.* 19.

Cachimia. Vide *Cachymia*.

Cachlex, κάχληξ, eſt lapillus, vel calculus, præſertim qui in aquis & maris littoribus reperitur, teſte Suida, qui etiam ſpeciem aliquam animalculi cujuſdam hoc nomine venire

nire

nire dicit. Lapillos illos, qui κάχληκες dicuntur, ignitos, & in ſero lactis extinctos imbuere hoc vi adſtrictoria contra dyſenteriam utili, teſtatur Gal. *l.* 10. *de S. F.* §. *Serum lactis.*

Cachrys, κάχρυς, (Gorræus rectius ſcribi vult κάγχρυς, *Canchrys*) κάγχρυ & κάχρυ, ſignificat *ſemen roriſmarini*, apud Dioſcorid. *l.* 3. *c.* 87. imo ipſum etiam Roſmarinum ſive Libanotidem ex Hippoc. *de nat. mul. XXIX.* 75. Dicitur 2. & germinatio arborum quarundam, videlicet quercus, abietis, piceæ, juglandis &c. ſive verna, ſive autumnalis. veluti κύημα & rudimentum, κάχρυς Theoph. *l.* 3. *Hiſt. Plant. c.* 7. 3. ſignificat Hordeum toſtum in furno, ut facilius commoli, & in farinam redigi poſſit, Suidas & Gorr. *in Def.* Meminit hujus vocab. fortaſſis in hac ſignificatione Gal. *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 6. dicens, nihil habere virtutis emollientis, ſed digerentis. In hac quoque ſignificatione Hippocr. accepit, *de Nat. mul. XXIX.* 69. *l.* 2. *de morb. LXV.* 14. & *l.* 3. *XXX.* 13. Vide Foeſ. *in Oecon. p.* 294. De hoc vocabulo etiam legatur Joh. Rhod. *ad Scribon. Larg. n.* 70.

Cachunde ſive *Cachundica*-confectio Chinenſium vocatur electuarium confortans, cujus deſcriptio videatur in Roſ. Lentilii *Miſcell. Medico. Practic. Part. III. p.* 113. & rurſus e Zac. Luſit. meminit *p.* 289.

Cachymia, *Cachimia*, *Kakimia*, terminus eſt Paracelſicus, quo denotatur corpus metallicum imperfectum, vel immatura metalli minera, quod non eſt ſalinum, neque metallum, ſed pene metallicum, cum primam materiam metallicam habeat, & ex primis tribus metallicis ducat originem. *Cachymiæ*, dividi poſſunt in Sulphurea, ut Marcaſita, Chiſeta, Cobleta; 2. in Mercurialia; ut Arſenicalia, Auripigmentalia &c. 3. in Salina, ut omnia Talcica. Ger. Dornæus *Genealog mineral. c.* 20. *in Theatr. Chim. Vol. I. p.* 587. Allegoricam & ænigmaticam *Cachymiarum* applicationem vide, ſi placet tempus terere, paſſim in ſcriptis Paracelſi, præcipue *in Paramiro*. Cachymiarum vitam conſiſtere in ſpiritu Mercuriali tingente; contra mortificari per ſublimationem ſale & vitriolo, dixit *l.* 4. & 5. *de vit. rer. nat.* Iohnſonus 30. ſpecies *Kachimiarum* hodieque reperiri cognitas jactitat, quas tamen enumerare non vult, fortaſſis nec poteſt.

Cacia ferrea, id eſt, *Cochlear ferreum*, Rul. & Johnſ. *in Lax.*

Cacoalexiterium, κακοαλεξιτήριον. idem, quod *Alexiterium*, h. e. remedium, quod præſens virus expellit. Utitur Helmont. *tr. de peſte* §. *præſervatio.*

Cacochroi, κακόχροοι i. e. *pravo calore præditi* ſcil. in facie. Differunt ab ἀχρόοις, ſive decoloribus. Gal. *comm. de R. V. I. A. t.* 118. Ioh. Martinius *prælect. in Hipp. de A. L. & Aq. t.* 27. *p. m.* 46. Iung. Marcell. *ad Dioſcor. l.* 3.

Cacochymia, κακοχυμία, eſt vitium humorum vitalium, præcipue maſſæ ſanguineæ, qualitate p. n. afficiens, & proveniens a collectione portionum heterogenearum & vitioſarum corpori alendo ineptarum, vel unius, vel varii generis. Pro varietate degenerationis ad hujus vel illius excrementi indolem quatuor ſunt *Cacochymiæ* ſpecies. Bilioſa, ſive Cholerica, Pituitoſa, ſive Phlegmatica, Atrabiliaria, ſive Melancholica, & ſeroſa, quamvis duæ poſteriores fortaſſis conjungi poſſent. Dividi etiam poteſt ac debet in benignam & malignam, quæ poſterior & putrida recte dicitur a Linden. *Ex XVI.* §. 242. ejuſque fructus eſt Dyſenteria, §. 170. De *Cacochymia* plura vide *in Dogmat. Noſtris Part. II. c.* 7. *D.* 9. In ſpecie a Galeno quoque κακοχυμία, ad cibum mali ſucci reſtricta fuit, *l. de bon. & mal. ſucci cibis*, qui alias dicitur eidem τροφὴ, κακόχυμον, cui opponitur εὐχυμία ἢ τροφὴ εὔχυμον.

Cacocnemos, κακόκνημος, i. e. *malis ſuris præditus*; alii per *macilentum* exponunt. Ital. di cattive garate. Joſ. Laur. *Amalth. Onom.*

Cacodæmonum Magia, i. e. præſtigioſa *diabolica*, opponitur *Magiæ Naturali* & veræ, ceu damnata & homine Chriſtiano abominanda. Penotus *de Medicam. Chym. in Vol. I. Th. Chym. p.* 665.

Cacodes, κακώδες ſignificat *male olens*, & dicitur de vomitu, Hipp. *Coac. t.* 556. & *l. de ſuperfœtat. XIII.* 6. Foeſ. *p.* 302.

Cacoethes, κακοήθης, vide *Malignus*, & *Cacoethia*, κακοήθεια, vide *Malignitas*. In ſpecie *Cacoethe ulcera*, κακοήθη ἕλκη, dicuntur, quæ omnibus rite decenterque factis nihilominus non ſanantur, Gal. 4. *M. M.* 5. ſcil. propter materiæ affluentis putreſcentem acrimoniam.

Caconiæ, κακονίαι, vitioſe pro κακονοίαι, *Caconiæ*, de quo poſtea.

Cacopathia, κακοπάθεια, id eſt *paſſio mala*, afflictio. Hipp. *de vet. med.* XXXVIII. 13.

Cacophonia, κακοφωνία, dici poteſt in genere *vitiata vox*, cujus ſpecies ſunt v. g. ἀφωνία, δυσφωνία, ex Gal. *de diff. ſympt. c.* 3.

Cacophraſtus, epitheton Theophr. Paracelſo attributum, uti quidem ipſe queritur, a malevolis; quamvis ſemetipſum quoque ita appel-

appellaverit *in præfat. ad tr. Paragranum*. Sane obſcœnum, quo utitur in ſcriptis, & ſordidum dicendi genus, hoc titulo haud indignum illum eſſe, demonſtrare ſatis ſuperque videtur.

Cacorema, κακόρημα, rectius κόρημα. Vide *Corema*.

Cacorrhemoſyne, κακοῤῥημοσύνη, vide *Cacangelia*.

Cacorrhythmus, κακόῤῥυθμος, idem, quod ἄῤῥυθμος. Vide *Arythmus*.

Cacos, κακὸς, *malum* ſignificat. Uſitatiſſimum Hippocrati in præſagiendo. Opponitur τῷ ἀγαθῷ, 2. *aph.* 33. An ſemper vero idem ſignificet, quod *lethale*, merito Galenus dubitavit, & nos cum illo. Jung. Dieterich. *Iatr. n.* 428. Foeſ. *p.* 301.

Cacoſinon, *Cacoſinoteron*, *Cacoſinotaton*, κακόσινον, κακοσινώτερον, κακοσινώτατον, idem, quod *nocens*, *nocentius*, vel *nocentiſſimum*. Hipp. 3. *de fract. t.* 63. Vide Foeſ. *p.* 302. & Gorr. *p.* 305.

Cacoſis, κάκωσις, *mala diſpoſitio*, vitium, a verbo κακοῦσθαι, quod ſignificat male affici. Κάκωσις τοῦ σώματος, *vitium corporis*, legitur apud Hipp. *de intern. aff.* Φωναὶ κακούμεναι, voces vitiatæ, 3. *Epid. l.* 10. & 32.

Cacoſitia, κακοσιτία, *faſtidium ciborum*, & κακόσιτος, *qui faſtidit cibos*. Joſ. Laur. *Amalth. On. p.* 128.

Cacoſphyxia, κακοσφυξία, *vitioſum pulſum* in genere ſignificat, Gal. *de diff. ſympt. c.* 4.

Cacoſtomachus, κακοστόμαχος, dicitur de alimentis, quæ vel ſtomachus reſpuit, vel eundem offendunt. Oppoſita ſunt τὰ εὐστόμαχα, ſtomacho grata. Gorr. *in defin.* Jonſt. *Syſtem. P. I. l.* 1. *c.* 2. *art.* 1.

Cacoſtomos, κακόστομος, i. e. qui mali oris eſt. Joſ. Laur. *d. l.* Ital. *di mala bocca*.

Cacothanatao, κακοθανατάω, ſignificat *miſeræ mortis pericula ſubeo*, ſive miſerabiliter morti me trado. Jul. Alex. *not. in Gal. l.* 3. *de L. Aff. cap.* 6.

Cacothymia, κακοθυμία, *vitium animi eſt*, improbis & imperitis commune, in his emendabilius, in illis malignius. Linden. *S. M. Ex. II.* §. 29.

Cacotropeein, κακοτροπεῖν, eſt maligne ſive *perverſe agere*, *moribus eſſe perverſis*. Hipp. *l.* 1. *de morb. mul: LXV.* 6. Jung. Foeſ. *p.* 302.

Cacotrophia, κακοτροφία, in genere *vitioſam nutritionem* ſignificat, Gal. *de diff. ſymp. c.* 4.

Cacumen, ἄκρον, *Summum*. Vide *Acron*.

Cadaver, νεκρὸν, quid proprie ſignificet, etiam pueris in triviis notum eſt, ſcil. vel animal, vel hominem vita deſtitutum, ſive mortuum. Ejuſmodi *Cadavera* olim ad exercendas operationes Anatomicas adhibuita fuiſſe, teſtatur Galen. *in Libris de Aminiſtrat. Anatom. in ſpecie l.* 2. *princ.* *Cadaverum* cruentationem, cujus rationem Helmont. in Spiritus mumiales vel inſitos refert *de magnet. vuln. cur. n.* 113. & quod aquis ſubmerſa maneant, non eſt hujus loci examinare. *Cadaveris* humani cujuſdam raram fragilitatem ſtatim poſt obitum lege ſis *in Ephemerid. Nat. Cur. Tom. III. Obſ.* 127. *Cadaverum* condituram antiquam & hodiernam vide apud Rolfink. *de Purgant. ſect.* 1. *art.* 2. *c.* 43. & 44. & ex noviſſimis Morley *Collect. Chym. Leid. c.* 100. *Cadaveris* humani phthiſi correpti manum maculas infantiles ad contactum tollere, afferit Helm. *tract. Demens Idea nu.* 46. *Cadaver* humanum eſſe frigidius glacie, vult idem, *tr. Ort. imag. morb. nu.* 15. Ejus fœtorem ſtomachum ſubvertere, teſtatur *tr. Cuſtos errans, n.* 46. *Cadaveris* humani vermes a ſemine menſtruoſo gigni, voluit Paracelſ. *l.* 2. *Paragraphor.* §. 3. *Cadaver.* quoque appellat in oppoſitionem Spiritus vel Tincturæ, *de caduco matric.* §. 3.

Cadmea, καδμεία, a *Cadmo* Agenoris Phœnicum Regis filio, qui Thebas in Bœotia condidit, unde & Arx Thebana *Cadmea* dicitur. Inde obortum proverbium. *Cadmea victoria*, καδμεία νίκη, quo uſus eſt Gal. *l.* 1. *de diff. reſpir. c.* 2. *in fin.* victoria inutilis, & victori minime glorioſa.

Cadmi, καδμεία aliis *Climia*, *Chlimia*, duplex dicitur; *Nativa*, quæ iterum gemina: Metallica, quæ Cobaltum, & Metalli expers, quæ Lapis calaminaris eſt. *Factitia* varia, Botryitis, Capnitis, Calamitis, Oſtracitis, Placitis, in quarum differentias inquirere, cum C. Hoffm. *v. Paralip. offic. c.* 94. *A.* ſupervacuum arbitramur. Vid. Schrod. *l.* 3. *Pharm. c.* 19. & Fr. Hoffmann. *in clav. ad ill. loc.* Galenus quoque utriuſque ſpeciei meminit, nativæ quidem ſatis obſcure, *l.* 9. *de S. F.* §. *Molybdena*; factitiæ vero *ibid.* §. *Cadmia*. Pluribus etiam deſcripſit Ruland. *in Lex. Chym.* De hac & ejus vi venenata legi etiam poteſt *Obſ.* 78. *Tom. II. Ephem. Nat. Curioſ.* Quod & quomodo æs tingere poſſit, lege in Vogel. *tr. de Lap. phyſ. condit. c.* 7. *Vol. III. Th. Ch.*

Caducus ſimpliciter & cum adjectione *Morbus*, vide *Epilepſia*.

Cadus, κάδος, eſt nomen vaſis vinarii, & certæ quoque menſuræ, videlicet amphorarum octoginta. Amphora vero libris octo, vel unciis nonaginta ſex æſtimatur. Linden. *S. M. Ex.*

M. Ex. X. §. 140. Dicitur & μετρίως Gorr. p. 292.

Cæcilia, vide Cœcilia.

Cælatura, Cœlatura, fortaſſis a κοῖλος, cavus, γλυφή, eſt artificium ſculpendi vel pingendi cælo, ſcalpris, adamante, aliiſque inſtrumentis, lingua, lapides, metalla; de quo artificio legatur Libav. *Syntagm. Arc.T.* 1.*l.* 1.*c.*23.

Cæmentatio, *Cæmentum*, *Cœmentum*, *Cimentum*, & *Cimentatio*, legitur apud Gerard. Dorn. *de Traſm. Metall. c.* 20. *in Theatr.Chym. Vol.* I. *p.* 548. *ſeqq.* Per ſimplex *e* & per *oe* legitur in Ruland. Iohnſon. *Lex.* Præter vulgarem & genuinam ſignificationem ad architectos pertinentem, qua denotat lapides ſectos & materiam ad ædificia cæſam, Græce χάλιξ habet in Chymia aliam quoque peculiarem ſignificationem. His enim ita dicitur corroſio ſicca, qua corpus aliquod metallicum cum ſalibus corrodentibus, quæ etiam *Cæmentum* dicuntur, ſtratificatum calcinatur. Solum aurum & argentum ſuſtinent *cæmentationis* violentiam, ceu ultimum ſupplicium, nec mutantur in calcem, ſed ſaltem conſumtis reliquis metallis imperfectis admiſtis, puriora evadunt, Rolf. *in Chymia l.* 2. *c.* 3. Jung. Schroder. *Pharmac. l.* 3. *c.* 8. *p.* 362. *ſeq.* D. D. Wedel. *Ph.* I. *A. F. R. l.* 1. *ſ.* 4. *c.* 6. *Pharmac. Acroam l.* 1. *ſ.* 4. *c.* 6. D. D. Bohn. *Diſſ. Phyſ. Chym.* XII. §.22. A Joh. Helfr. Junken *Cæmentatio* deſcribitur, quod fit calcinatio clauſa, ad differentiam illius, quæ fit igne aperto, *Corp. Pharmaceutico Chymico-Medic. ſect.* 1. *cap.* 6. *p.* 20. *Cœmmentum* vulgare & regium deſcriptum traditur *ſect.* III. *c.* 5. *p.* 233. *Cœmmentationem* ſpeciem calcinationis dixit Paracelſ. *l.* 7. *de reſuſcit. rer. nat. Cementorum* varias ſpecies peculiari libro collegit Idem. E noviſſimis varias Cæmentorum deſcriptiones tradidit D. Iunken *in Lex. Chym. Phar. Part.* 1. *p.* 76. *ſeq.* In genere quoque *Cementare* uſurpari pro ſtratificare, h. e. alternas res quaſdam ponere, vult Rul. *d. l.* *Cœmentum* pro luto, quibus vitra & alempici occluduntur, accepit Helmont. *tr. Complex. atque Miſſ. Elem. ſigni. n.* 37.

Cæo, καίω, uro, vide *Cauma*, *Cauſis*.

Cæros, καιρὸς, occaſio eſt, & opportunitas rei cujuslibet agendæ, quomodo apud Hipp. 1. *aph.* 1. καιρὸς ὀξὺς dicitur, quod medico maxime conſiderandum, cujus prudentiæ & pietatis eſt officium, in omnes occaſiones temporis habere oculum paratum, eſſe oculatum ad quamvis arripiendam occaſionem, præſertim, ubi in acie res, atque cito ſolet momentum occaſionis præterire. Unde εὔκαιρος dicitur, cui opponitur ἄκαιρος ἰατρὸς, Dieter. *Iatr. n.* 425. Dicuntur & *morbi tempora* Galeno καιροὶ quorum quatuor numerantur, qua univerſalia totius morbi, qua particularia ſingularum periodorum in intermittentibus, de quibus ſingulis ſuo loco. A ſubſtantivo καιρὸς deſcendit καίριος, quod præter ſuam receptam & generalem ſignificationem, qua *opportunum* notat, apud Hippocr. in ſpecie periculo & morti *opportunum*, h. e. lethale ſignificat, v. g. de vulneribus, quæ certiſſimam & celerrimam mortem adferunt, *de artic. ſect.*2. *t.* 10. Cal. 3. *in porrhet.t.*29. & in genere de morbis periculoſis & lethalibus, Hipp. *l.* 1. *de morb.* IV. 1. 9. 10. 11. Phraſin. Homericam ex iliad. θ. v. 84. & 326. ideoque veteribus uſurpatam demonſtravit Foeſ. *in Oec. p.* 300.

Caſſar, *Cæſareus*, *Cæſo* Gr. ὑστεροτομοτοκία, de partu vel fœtu ex utero matris ſive mortuæ, ſive vivæ ſectione uteri & abdominis extracto dicitur, de quo legatur integer tractat. Franc. Rouſſeti *partu Cæſareo*, & Sennert. *Med. Pr. l.* 4. *P.*2. *ſect.* 6. *c.* 8. & Joh. Scultet. *Auctar. primo ad Armamentar. Tab.* X. *fig.* 7. *p. m.* 28. *edit. Amſtelodam.* Singularis obſervatio *Ceſareæ* operationis nimirum fœtus mortui poſt. 21. menſes in uteri tuba deliteſcentis matre ſalva exciſi a D. Abrahamo Cypriano, in Acad. Franeker. Profeſſore legitur *in Actis Erud. Lipſ. A.* 1701. *m. Febr. p.* 82. *ſeqq.*

Cæſius, vide *Glaucoma*, *Glaucoſis*, *Glaucos*.

Caſa, *Caſ.* *Caſur*, vide *Camphora*. Rul. & Iohnſ.

Cagaret, vide *Mœna*.Rhod. *ad Scrib.Larg.n.*71.

Cagaſtrum, vocatur a Paracelſo ſemen morbificum non connatum, vel hæreditarium, ſed adſcititium ex corruptione, ad differentiam *iliaſtri*. Suntque morbi *cagaſtrici*, pleuritis, peſtis, febris &c. *tr. Labyrin. Medicor.* CXI.

Cachos pro *Chaos*, de quo infra. Iohnſ.

Cal, eſt *arſenicum citrinum*. Significat & *acetum*. Rul. & Iohnſ.

Calae, *Calaem*, *Calaemum* eſt ſpecies *ſtanni* indici, quod ignis examini ſubjectum tranſmutatur in ſpeciem ceruſſæ, qualis fit ex plumbo & ſtanno noſtrate, Libav. *Alchym. tranſmutat. Defenſ. contra Guibert. in T.*III. *p.*183. De ejuſdem tranſmutatione in argentum per cæmentationem legatur idem, *Syntagm. Arc. Ch.l.*7. *c.*10. & 16.

Calamedon, καλαμηδὸν epitheton differentiæ alicujus fracturæ, quæ etiam dicitur ἐις ὄνυχα, quando fit ſecundum partem aliquam recta, in ex tre-

ſtremo autem lunata, Gorr. *in Def.* quamvis Joh. Siglic. *in quad. Diſpo. de Fractur.* hanc ab illa diſtinguat, & fracturam χιδακηδὸν, h. e. *aſſulatim*, ſive inſtar ligni fiſſi factam cum καυλακηδὸν coincidere ſtatuat. *-

Calaminaris, *Calamina*, Ruland. Ionſ. *cadmia lapidoſa*, metalli expers eſt lapis, qui reperitur in metallorum fodinis, foſſilis, ſubflavus, non admodum durus, luteum, dum accenditur, fumum eructans, cujus uſus externus ſiccans & adſtringens eſſe ſolet. A Glaubero naturæ aluminaris, ab aliis vero Martialis habetur, quælibet acida & humida abſorbens inde que ulceribus curandis valde proficuus. Et ejus magiſterium merito ſuſpectum habetur a Frid. Hoffm. *in Clav. ad Scrod. l.* 3. *c.* 8. quamvis Paracelſ. crudum quoque intus adhibuerit, *l.* 2. *de Tartar. tr.* 3. *c.* 3. & *tr.* 2. *de morb. ex Tartaro*, *c.* 2. *de externo uſu*, *l. de præparat.* 1. Ejus uſus etiam eſt ad faciendum aurichalcum, dum cupro colorem illum aureum tribuit. *Lapis calaminaris* igniti, & in aquis ophthalmicis extincti in gratiam collyrii meminit Libav. *Alchym. Pharm. c.* 10. Unguentum etiam ſuum ophthalmicum euporiſton e lapide calaminari tenuiſſime trito & cum medulla crurum vituli vel butyro majali probe mixtum paravit Joh. Crato, cujus deſcriptio *Conſil.* 61. a Laurent. Scholtz. collect. videatur & ap. River. *Prax. Med. l.* 2. *c.* 8. *p. m.* 162.*

Calamitas, ἀποτυχία, pro infelici & damnoſo eventu ſumitur, v. g. de purgantium ἀποτυχίαις, Gal. *c.* 2. *de R. V. I. A. t.* 11. Scrib. Larg. *n.* 231.

Calamitis, καλαμῖτις, eſt differentia *cadmiæ factitiæ*, dicta ita a figura *calami*, quam a pertica ferrea, cui, dum æs fuſum ea agitatur, adhæreſcit, acquirit, Schroderus *lib.* 3. *cap.* 19. Agricola quoque *calamiten* appellat ſtirpem lapideam in mari natam, a forma calami ſic dictam, *l.* 4. *Foſſil. in fin.*

Calamus, κάλαμος, præter ſignificationem botanicam, qua *arundinem* ejuſque varias ſpecies denotat, quæ non eſt hujus loci, tribuitur etiam pennæ, qua ſcribimus, cujus parandi modum vide apud Galen. *lib.* 9. *de admin. Anat. c.* 5. Olim fiebat ex arundine, teſte Rhodio *ad Scribon. n.* 10.

Calandra, *Chalandra*, κάλανδρα, dicitur volucris ex *alaudarum* genere, eſtque alauda maxima, cujus caro inter cibos laudatiſſimi ſucci refertur, Aldrov. *l.* 18. *Ornith. c.* 13.

Calatiæ, dicuntur homines laſcivi & impudentes, a *Caleo*, juxta Iohnſ. *in Lex. l.* 2.

Calbeum, vide *Galbeum*.

Calcadis, *Calcadinum*, dicitur *vitriolum album*, aliis *ſal Alkali*, Rul. & Iohnſ.

Calcaneus, *Calcaneum*, *Calx*, *os Calcis*, Gr. πτέρνα, maximum & principaliſſimum eſt os pedis, ad firmationem pertinens, quod aſtragalo ſubeſt, Gal. *l.* 3. *de V. P. c.* 7. & *l. de Oſſib. c.* 14. In hoc os chorda totius corporis maxima & robuſtiſſima, hoc eſt, tendo communis trium muſculorum pedis, (quamvis C. Hoffm. *comm. ad Gal. l.* 3. *de V. P. n.* 151. quatuor muſculorum exiſtimat eſſe tendinem, plantarem etiam addens) inferitur, Barthol. *Anat. l.* 4. *c.* 21.

Calcanthos, *Calchandum*, pro *Chalcanthum*, Rul.

Calcar, idem, quod *Calcaneum*.

Calcaria dicitur ſpecies fornacis calcinatoriæ apud vitrarios, qua in conflandis vitris utuntur, cujus deſcriptio habetur in Anton. Neri *de arte vitrar. l.* 1. *c.* 2. & Merett. *in not. ad eund. p. m.* 268.

Calcarius lapis, eſt ſaxum, unde *calx* paratur, Schrod. *l.* 3. *c.* 8. Habetur ineptus ad vitrum, propter ſal acidum, Helmont. *de Lithiaſ. c.* 3. *n.* 7.

Calceamentum, vide *Calceus*.

Calcedonius, vulgo *Cacedonius*, (an *Carchedonius* agricolæ, quem ſpeciem carbunculi dixit *in lib. de metall.*) eſt lapis inter pretioſos infimus, variis coloribus, lucidis & opacis conſtans, ſtriatus, purior tamen & præſtantior marmore, Parac. *tr. Cœlum Philoſ. fere ſub fin.* & *l.* 4. *Philoſ. c.* 6. Ignis per attritionem elicitur, *tr. de Podagr.* Dicitur etiam de tartaro & calculo morbifico, *l.* 1. *de Tartar. tr.* 1. *c.* 2.

Calcena, *Calcenon*, *Calcenonia*, *Calcinonia*, dicitur minera tartarea morboſa, ſive calx tartarea, Parac. *d. l. l.* 2. *c.* 1.

Calcetus, idem, quod *Calcenonius*, vel *Calcenos*. Sanguinem *calcetum* dixit Parac. *l.* 2. *de Tartaro tr.* 3. i. e. ſanguinem tartareis portionibus ſcatentem.

Calceus Calceamentum, ὑπόδημα, ὑποδημάτιον, (quorum vocabulor. expoſitionem mirum, omiſiſſe Foeſium & Gorræum) quid ſignificet, etiam pueris notum eſt. *Calceorum* tamen commodam formam & præparationem medico quoque ſcitu neceſſariam eſſe, patet ex Hipp. 4. *de artic. t.* 12. *ſeqq.* & Gal. *in comm. ad. h. l. calceamentorum* clavis transfixorum ὑποδημάτων ἡλοκοπημένον meminit *l.* 10. *de C. M. S. L. c.* 1. De *calceis* veterum vide Rhoder. *ad Scrib. L. n.* 161. ubi & minora calceamenta dicuntur *Calceoli*. Ibid. duplicis *Calcei* mentio fit. *Calceorum Indicorum* virilium & mu-

& muliebrium, ex coɛto corio ad unguem concinnatorum, admirabili artificio affabre factorum meminit Chioccus *in Muſ. Calceolar. ſect. VI. p.* 714.

Calcidicum, dicitur medicamentum ex arſenico, Rul. & Iohnſ.

Calcifraga, epitheton Scolopendrii, apud Scrib. *L. n.* 150. Adde Rhod. *ad h. l.* Idem, quod *Saxifraga*.

Calcigradus, πτερνοβάτης, dicitur, qui calci fortius inſiſtit inter ambulandum, quam anteriori pedis parti, Hipp. *ſ.* 3. *de art. t.* 111.

Calcinatio, (annon Græce dici poſſet πτώνωσις, uti etiam exiſtimat Ruland. *in Lex.* a verbo tranſitivo τιτανόω, quod a τίτανος, *calx*) in genere ſignificat ſpeciem transmutationis corporum, ſive diſſolutionis, διακρίσεως, unde Paracelſo primus gradus transmutationis dicitur, *l.* 7. *de natur. rer.* id quod olim potiſſimum de ea traſmutatione intelligebatur, quæ per ignem fit. Ita enim deſcripſit *Calcinationem* Theodor. ab Hogelande, quod ſit rei per ignem pulveriſatio ex privatione ſuæ humiditatis partes conſolidantis, *Th. Chym. Vol. I. p.* 184. Et ita *incineratio* maxime huc ſpectat. Verum poſtmodo Chymici alios etiam modos excogitarunt *Calcinationis*, vel per ſal, vel per ſulphur, vel per aquam fortem, vel per fuliginem mercurii, vel per argentum vivum, Paracelſ. *l.* 5. *de nat. rer.* Hinc Schroder. *l.* 1. *c.* 14. & *l.* 2. *c.* 63. ita in ordinem redegit *Calcinationem*, diſtinguens in eam, quæ fit per ignem, & eam, quæ per corroſionem. Illa ſubdividitur in incinerationem, & reverberationem; quo & extinctio rei ignitæ pertinet. Hæc per corroſionem complectitur amalgamationem, præcipitationem, vaporationem, (quæ in ſpecie etiam philoſophica dicitur, v. g. de cornu cervi philoſophice calcinato, Rhod. *ad Scrib. n.* 122. quamvis & reliquæ corroſionis ſpecies hoc epitheto exornari ſoleant,) fumigationem, & cæmentationem. Referri quoque huc debet illinitio liquoris corroſivi; de quibus omnibus in ſuis locis. Jungatur Rolfink. *l.* 2. *Chymiæ c.* 4. Noviſſime *Calcinationis* rationem & differentias perſpicue & accurate propoſuit Celeb. D. Bohnius *Diſſ. Chymico. Phyſ. XII.* per totum. D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l.* 1. *ſ.* 4. *c.* 1. Jung. Jac. le Mort. *Chym. Med. Phyſ. c.* 18. *p.* 223. *ſeqq. Denotationem* quoque *per nitrum* vulgo *verbuffen*, eſſe nihil aliud, quam philoſophicam ſive *Chymicam Calcinationem*, ſerio urget Libav. *deffen. contra Scheunem.* II. *Not.* 46. Idem in *Calcinatione* non perire vires nativas metallorum & gemmarum, ſed potius illam eſſe clavem ad interiores latebras, qua feris apertis protrahuntur, fiuntque actuoſæ naturæ, contra Riolanum acriter propugnat *Syntagm. Art. Ch. l.* 5. *cap.* 17. Ita nec in *Calcinatione* corporis fieri diminutionem, imo potius multiplicationem, voluit Quercet. *Reſp. ad Aubert. Th. Chym. Vol. II.* & alibi. Sic & Rob. Boyle e ſuis experimentis de detecta penetrabilitate vitri a ponderabilibus partibus ignis elici poſſe putavit confectarium illud: In *Calcinatione* per ignem facta non perdi particulas humidas aliaſque fugaces metallorum, ſed ſaltem diſſolvi, quia ex hujuſmodi calcibus rurſus iterum fieri potuit metallum ſolidum malleabile, *d. l. Coroll.* 2. Talia per chymicam *Calcinationem* præparata dicuntur *Calcinata* vel *Calces*. Vide *Calx*. In ſpecie quoque *Calcinatum majus* vocatur omne id, quod arte ſpagyrica dulce factum eſt, quod ex propria ſua natura non erat, ut mercurius dulcis, ſaccharum Saturni. *Calcinatum magnum mercuriale* Paracelſi ſecundum Maets deſcriptum videatur in Morley *Coll. Chym. Leid. c.* 280. *Calcinatum* vero *minus* dicitur omne id, quod a natura dulce eſt, & citiſſime curat, verb. gr. ſaccharum, manna, terebinth. &c.

Calcoidea oſſicula vocantur a Fallopio tria oſſicula tarſi, quæ & *cuniformia* dicuntur; teſte Bartholin. *libell.* 4. *Anat. c.* 21. *p.* 756.

Calculifragus, λιθοθρυπτικὸς, epitheton pulveris apud Morley *Collect. Chym. Leidenſ. c.* 128.

Calculus, *Calculoſus morbus*, λιθίασις, λιθίς, λίθος, (λιθίδια in ſpecie dici poſſent arenulæ illæ ad *calculi* generationem concurrentes, vel ejus prodromi vel recrementa, Dieter. *in Iatr. n.* 503.) *Calculoſitas* in genere dicitur de omni materia dura, concreta, excrementitia, & toto genere præternaturali, qualem non ſolum in renibus & veſica, ſed etiam in aliis corporis humani membris & cavitatibus productam eſſe, obſervationes medicorum teſtantur, quarum autores pleroſque citavit J. C. Dieterich. *in Iatreo d. l.* & D. Joh. Lechel. *in Diſp. Inaug. h. tit.* quibus addi poſſunt obſervationes variæ *in Ephemeridibus Nat. Curioſ. Tom. I. II. & III. &c.* In ſpecie & ſtrictius, quin & frequentius accipitur ſaltem de *calculo renum & veſicæ*. Hujus cauſſas, præſertim materialem & efficientem, paſſim a medicis antiquis & recentioribus exercitam prolixius ventilare, an ſcil. ſit ſpiritus, aut principium quoddam lapidificum? an Paracelſi tartarus, vel tartarum? an Dulech Helmontii? an pituita Galeni, & ejus ſectatorum? an calor ni-

nimiùs, an vero frigus ad ejus concretionem concurrat? non eſt hujus loci vel inſtituti; ſed ſufficiat hanc ſaltem definitionem adjeciſſe: *Calculus* in genere eſt ſymptoma excernendi p. n. retenti, videlicet materiæ excrementitiæ duræ, magis vel minus concretæ, compactæ & condenſatæ, genitæ ex portionibus excrementitiis ſalinis, nimium fixis & terreſtribus, intervenientibus quandoque lentis etiam & viſcidis maſſæ ſanguineæ heterogeneæ, & portionibus activis ſufficientibus deſtitutæ, compagem facile deferentibus, in diverſis locis collectis & ſubſiſtentibus, beneficioque caloris ſucceſſive concretis, coagulatis, & lapidum fictilium ſive teſtarum inſtar induratis. Pro hujus deſcriptionis meliori intellectu confer. ad Thom. Willis *Exerc. de ferment.* c. 2. & 12. & *de Urin.* c. 5. Materiam *calculi* mucaginoſam excretam ſtatim ab aere externo in *calculum* flavum riguiſſe legitur *in Act. Hafn. Vol. III. Obſ.* 70.

Caldarium, a *Caldus*, pro *Calidus* ſignificat ahenum, in quo quid fervefit. Blancardus *in Lexic.* ſcribit *Caldarium* denotare balneum Laconicum.

Calderiæ Balneæ fuerunt thermæ Italicæ prope Ferrariam, ad urinæ difficultatem utiles, Foreſt. *l.* 26. *Obſ.* 1. *in Schol.*

Caldus, *a*, *um*, pro *Calidus*, θερμὸς, frequenti in uſu apud Scribon. Larg. v. g. *Caldus* ptiſanæ cremor, *n.* 184. *calda* farina, *n.* 179. podagra, *n.* 158. &c. *caldum* vinum, *n.* 179. oleum *n.* 198. &c. *calda* aqua, Rob. Keuch. *not. ad Seren. p.* 205.

Calefaciens, θερμαίνων, διαθερμαίνων, idem quod *Calidus*, θερμὸς, θερμαντικὸς, ſcil. effective, dicitur de omni materia medica, quæ vim habet corporis noſtri calorem vitalem fovendi, adaugendi, portioneſque inflammabiles & activas multiplicandi vel actuandi. Eſtque vel actu, ἐνεργείᾳ, vel poteſtate talis, δυνάμει, Gal. *L.* 2. *de S. F. c.* 3. Jung. Diet. *n.* 388. Græce etiam ἐκθερμαίνων dicitur, Hipp. 5. *aph.* 19. Conſiſtere hæc efficacia creditur ſecundum hodierna principia in plurimo motu particularum ſubtilium, ſpirituoſo-ſalinarum & auræ æthereæ, ſive materiæ ſubtilis, quæ occurrentes aliis corporis iis majorem motum conciliare queunt. Jac. le Mort. *Pharmac. Med. Phyſ. c.* 8. *p.* 30.

Calefactum, vide *Caleſcens*.

Calenture, nomen morbi cujuſdam peregrini, quo navigantes verſus Indiam Occidentalem infeſtantur, dum tropicum appropinquant, & conſiſtit in depravata imaginatione, cum pulſu debili, æquali, lento, abſque febre &

calore excedente, de quo legatur Bonetus *Medic. Septentr. l.* 1. *ſect.* 6. *c.* 2. *p.* 83. item *Acta Philoſoph.* Oldenburg. *An.* 1668. *M. Junio*, ex Obſervationibus D. Stubbes.

Calenum, epitheton vini alicujus, apud Athenæum *l.* 1. *c.* 21. cujus quidem origo obſcura valde eſt, & an idem cum *Careno* vel *Caræno*, teſte Lind. *Sel. M. Ex. X.* §. 24.

Caleſcere, & *Calefactum eſſe*, θερμαίνεσθαι, καὶ τὸ τεθερμάνθαι, vel *Caleſcens*, & *Calefactum*, τὸ θερμαινόμενον, καὶ τὸ τεθερμασμένον, quomodo differant, monſtravit Gal. exemplo ferventis aquæ in frigidum lebetem infuſæ, & ferventis lebetis frigidam aquam excipientis. Illic aqua calefacta eſt, & lebes calefit juxta typum febrium putridarum. Hic lebes calefactus eſt, & aqua calefit, ad morem febrium hecticarum, *l.* 1. *de diff. febr. c.* 1. In eo autem conveniunt *caleſcens* & *calefactum*, quod utrumque conſiſtat in receptione portionum ignearum & inflammabilium, a quibus ſubjectum illud, quod recipit, temperiem illam calidam in minori majorive exceſſu acquirit & obtinet.

Calichapa, vera ſpina alba. Rondel. *Meth. Cur. l.* 2. *c.* 23. *p.* 473.

Calidarium vocatur Celſo pars balnei veterum, quod Græci πυριατήριον aut ὑπόκαυστον vocarunt. Vid. infra *Hypocauſtum*. Confer. *ad Celſ. l.* 1. *c.* 4. & adde Guil. Pantini *notas ad h. l.*

Calidum, *Calor*, θερμὸν, θερμότης, paſſim ab autoribus antiquis & recentioribus, philoſophis & medicis: illis quidem vel Peripateticis, vel Democriteis, Carteſianis & Gaſſendicis: his vero vel Hippocraticis, vel Paracelſicis, aut Spagyricis diverſimode accipitur & exponitur, quorum omnium opiniones colligere, excederet Lexici noſtri ſcopum. Libet ſaltem potiores ſignificationes breviſſimis, quantum fieri poteſt, deſcribere. *Calidum* & *Calor* autem accipitur dupliciter, ſubſtantialiter, & accidentaliter, ſive qualitative. Gal. *comm.* 1. *aph.* 14. In illa dicitur de *calido innato*, quod Hipp. *d. aph.* θερμὸν ἔμφυτον dixit, & 6. *Epid. ſ. V. t.* 9. ψυχὴν, animam hominis. Hodieque dicitur *flamma*, *ſpiritus*, *aura*, *calor vitalis*, *anima medica*, *Archeus* particularis hominis. Eſtque proximus animæ incorporeæ humanæ ſocius, vehiculum & inſtrumentum, quo mediante anima fit, & recte dicitur actus corporis organici, omnium coctionum & actionum in corpore opifex. Gignitur (φύεται) a portionibus ſulphureis exaltatis, & ſpirituoſis, uno verbo, activis & vegetativis, primum una cum ſemine paren-

ren-

renum in generatione communicatis, poſtea in ſanguine continua homogenearum particularum ex aſſumtis rite chylificatis & ſanguificatis, beneficio fermentationis elicitarum elaboratione, ſucceſſione, & aſſimilatione continuatis, una cum ſanguine perpetuo uſque ad extremum vitæ terminum per totum corpus, & ad omnes ejus partes diffluens & influens. Hinc patet, quid ſit ſentiendum de diſtinctione illa inter *calidum inſitum*, & *influens*. Nimirum ratione primæ ſaltem originis in generatione dici poterit inſitum, quia communi conceptus maſſæ inferitur, mox vero, dum formatur fœtus, & formatus eſt, ſit influens. Ut ita non differant realiter, ſed duntaxat conſiderandi modo. An porro in omnibus animantibus hoc *calidum* ſubſtantiale ſit reapſe diverſum ab anima ipſa, non eſt hujus loci ventilare, ſed pertinet ad phyſicam. In homine hoc videtur veroſimile, quod *calidum nativum* materialiter conſideratum, quatenus conſiſtit in portionibus ſanguinis ſulphureis, volatilibus, & ſpirituoſis, ſive igneis & aereis, ſit elementaris naturæ. Formaliter vero, ſive ratione ſui principii ſubſtantialis ſpecifici, quo contradiſtinguitur ab aliis animantibus, quod in homine indubitanter immateriale eſt, animæ videlicet humanæ, conſideratum, eſt ſupraelementaris naturæ, & θεῖόν τι. Accidentaliter, ſive qualitative iterum dupliciter accipitur, vel, ut efficiens, vel, ut effectus. De illa ſignificatione vide p. a. *calefaciens*, cui addi poterit d ſtinctio inter *calefaciens*, vel *calidum* ſecundum & præter naturam. Illud pertinet ad cauſſas ſanitatis internas & externas: Hoc ad cauſſas morborum. *Calidum* ut effectus idem eſt, quod *caleſcens* & *calefactum*, de quibus etiam p. a. dictum. Et hoc etiam cum in ſtatu ſecundum, tum præter naturam occurrit. Illuc pertinent temperamenta *calida*, ſimplex & compoſita; huc morbi omnes *calidi*, ſimplices & compoſiti, ſive intemperies *calida*, item *calida* & humida a plethora p.n. *calida* & ſicca a bilioſo ſanguine dependentes. De utraque ſignificatione *calidi* ut efficiens, & ut effectus, porro hæc quoque notanda diſtinctio, quod aliud ſit per ſe, aliud per accidens. Per ſe *calidum* efficiens dicitur, quod propriis inſitiſque viribus proxime nulliuſque interventu id præſtat: ita vinum & aromata per ſe calefaciunt. Per accidens vero *calidum* efficiens eſt, quod non propriis viribus, ſed alterius interventu operatur: v. g. quando aer frigidus conſtipando ſpiracula cutis fervidos halitus foras proruptuos intro repellens in cauſſa eſt, ut ſanguis febrilis effervefcentia turgeſcat. *Calidum* vero, ut effectus per ſe & per accidens, dicitur, quod a cauſſa *calida* vel per ſe, vel per accidens producitur. Vide Charlton. *Exerc. Pathol.* 4. §. 10. Ad *accidentalem calorem* quoque referendus *calor artificialis*, qui ad artificis nutum accendi, dirigi & adminiſtrari poteſt; cujus uſus in medicina ampliſſimus, v. g. in diætetica, pharmaceutica, chymica, & in chirurgicis operationibus quibuſdam. Eſtque duplex: *Alius* ſimplex, alius miſtus. Simplex eſt, qui uni duntaxat operationi, ſive illa ſit digeſtionis, ſive ſeparationis, inſervit. *Calor naturalis* eſt, quando radii ſolares vel per ſe materiam ſibi applicatam excoquunt, vel in ſpeculo concavo collecti rei applicantur. Hujus ignis uſus eſt apud artifices. Poſſunt enim hoc diſſolvere & calcinare. Imo nonnulli illum in lapidis philoſophici præparatione adhibendum eſſe autumant; quam opinionem ſuis autoribus relinquentes, eum tamen non negligendum eſſe, cenſemus. *Calor cinerum* eſt, quando partes fixiores per cineres eliciuntur. Hic medius eſt inter balnei & arenæ *calorem*. Proinde illius ope non modo ſubtiliores, & ad naturam aqueitatis ſimplicis approximantes ſubſtantiæ propelluntur, ſed etiam calidiores & fixiores partes eliciuntur. *Calor fimi* eſt, quando, vaſe in fimo poſito materiamque continente; digeſtio ſit. Hic *calor* multi uſus eſt apud artifices in infundendis, digerendis & putrefaciendis rebus. Adhibetur interdum fimus equinus, in quo vas ſepelitur. Aliquando vas ligneum fœno vel ſtramine impletum, cui vapor e fervente aqua applicatur, fimi in locum adhibetur. *Calor digerens* eſt, quo materia diſſolvenda digeritur, id quod aut athanore, aut fimo perficitur. *Calor fortis* eſt, quando igne interiori & auctiori res ſeparantur. Eſtque impeditus, aut liber. *Calor impeditus* eſt, quando ignis a materia vel vaſe, ne illud proxime tangat, aut alio vaſe impeditur. Eſtque arenæ, vel ſcobis. *Calor arenæ* medius eſt inter cinerem & ſcobis ferri, eſtque quando vas materiam continens in catino arenario arena circumdatum ſubſtantiam fixiorem, quam cineres propellere nequibant, protrudit. Ubi advertendum eſt, arenam ſubtilem non adeo violentum *calorem* præbere, quam groſſam. *Calor ſcobis* aut *ſcoriæ ferri* ſuperiore intenſior, & aperto vicinior, eſt, quando ex ſcobe, vel ſcoria ferri res propelluntur. *Calor liber* eſt, qui proxime materiam, aut vas materiam continens tangit. Hoc *calore* proliciuntur, quæ contumacius lique-

quorem emittunt, ſive id fiat ob ſiccitatem & paucitatem, ſive quod ob viſcoſitatem & homogeneitatem ille terreis partibus pertinacius adhæreat. Taceo, quod calcinationi, fuſioni, & aliis operationibus inſerviat. Eſtque *carbonum* vel *flammarum calor*, quando *calor prunarum* flagrantium materiam vel vas proxime tangit. Hujus uſus eſt in infuſionibus, cæmentationibus, probationibus, calcinationibus, & diſſolutionibus. *Calor flammarum* eſt, quando adhibito conveniente alimento, flammæ materiam attingunt. Hic *calor* vocatur ignis vivus, quo reverberarſtur & calcinantur omnium metallorum corpora, nec non ſpiritus tandem propelluntur. *Calor veſicæ levis* eſt, quo ex materia veſicæ impoſitæ, applicato alembico, ſubſtantia humida prolicitur. Hæc ex Rulandi & Iohnſ. *Lexic.* De *caloris* varietatibus in Chymia plura quære, ſi libet, *in Theatro Chymico*, v. g. *Volumine* I. *pag.* 179. 702. In ſpecie in Opere Lapidis Philoſophici *Volum. IV. p.* 66. 404. 762. *ſeqq. Vol. V. p.* 489. *& alibi*.

Caliendra vocantur congeries artificioſæ capillorum, quibus caput hodieque tegi ſolet, ne frigore externo tam facile id lædatur. Gallice *les perruques* vocant, quem terminum & Germani retinent. Latino vero *caliendra* uſus eſt Dolæus *Encyclopæd. l.* 1. *c.* 14. §. 12. *p.* 219.

Calieta, *Caliette*, Paracelſo dicuntur fungulì flavi in fruticibus juniperorum occurrentes, *l. de Icteric. c.* 2. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Calico, vide *Achlys*, item *Amaurosis*.

Calix, ἡ κύλιξ, eſt ſpecies vaſis, ex quo potus hauriri ſolet, Varro *l.* 5. *de Ling. Latin.* exiſtimat, *calicem* dictum, quod calidum eo veteres biberint, notante Rhodio *ad Scrib. L. n.* 122. De *calicum* incruſtatione videatur idem *n.* 135. Parantur vero *calices* ex varia materia, ligno, argilla, metallo &c. In ſpecie *calicum* cereorum, κυλίκων κηρίνων meminit Gal. *com.* 4. *de R.V.I.A. t.* 5. *Calices*, multos magnoſque exiccare, etiam ſuo tempore frequens fuiſſe, conqueritur idem *l.* 1. *M.M. c.* 1. *Calices* etiam dicuntur oculi, ſive gemmæ florum prodromi: ut, oculi populi arboris; vel *Calix* eſt folliculus, quo flos primum, mox ſeminis fetus clauditur, Schroder. *l.* 1. *Pharm. c.* 2. Huc pertinet Græcum κάλυξ apud Gorr. *in def.*

Callæon, καλλαιον, *barba galli gallinacei*. Vide *Palear*.

Callarias, καλλαρίας, eſt genus piſcis marini, ſed quale, adhuc fere incertum. Aldrovand. *l.* 3. *de Piſc. c.* 2. putat, eſſe *Aſellum minorem*, Belgarum *Schelfiſch*, cui conſentit hæſitanter Rondelet. *l.* 9. *de Piſ. c.* 15. *Muſtelam* vulgarem appellans. Uterque etiam ab Oppiano in *Halieut.* *Clariam* contracte appellari credidit. Verum hanc opinionem utramque ceu erroneam rejicit I. A. Linden. *Ex. XI.* §. 28. *ſeqq.* ſtatuens, *Callariam* eſſe piſcem maris Euboici ad vada occurrentem, quod ibi plurimum nutrimenti reperiat; minime vero e genere aſellorum eſſe.

Callena, ſpecies eſt *ſalis petræ*, Parac. *Schol. in libr. de gradibus*, Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Calliblepharon, καλλιβλέφαρον, dicitur medicamentum palpebris exornandis accommodum, Gal. *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 6. Cum vero pluribus modis palpebræ deformari poſſint, patet, non unum eſſe genus τῶν καλλιβλεφάρων. Potiſſimum vero pollent virtute mediocriter deſiccante, & abſumente humiditates vitioſas. Unde & facultas hæc καλλιβλέφαρος δύναμις dicitur, Gal. *l.* 7. *de S. Fac.* §. *Fuligo*. Tali virtute quoque pollet Sal Armeniacum, *l.* 9. Vide Gorr. *in def. p.* 206.

Callicreas, καλλίκρεας, vide *Pancreas*.

Callyonimus, καλλιώνυμος, καλλίχθυς, eſt nomen piſcis marini, qui etiam *Uranoſcopus*, οὐρανοσκόπος, dicitur, ab oculis ſupra caput a natura collocatis, quibus recta celum intuetur; ob quam prærogativam etiam nomen *Callionymi* accepit, non ob formæ pulchritudinem, quæ ipſi nulla eſt, cum potius aſpectu ſit ingratus ac deformis. Habet præ aliis piſcibus fel copioſius, quod commendatur in collyriis ad oculorum & aurium affectus a Gal. *l.* 10. *de S. F.* §. *Chole l.* 3. *de C. M. S. L. c.* 1. & *l.* 4. *c.* 4. Vide de hoc piſce Ariſt. *l.* 2. *H. A. c.* 15. Rondelet. *l.* 10. *de piſc. c.* 13. Aldrov. *l.* 2. *de piſc. c.* 51. qui etiam nomen hoc alii piſci Romano, *Fiatola* dicto, tribui dicit, *d. l. c.* 24. Rob. Keuchen. *ad Seren. in proleg. p.* 93. Hippocrates quoque ejuſdem aliquoties meminit inter ſicciſſimos referens, *l.* 2. *de diæt.* XVIII. 4. & propterea ægris concedit, v. g. Leucophlegmaticis, *l. de int. aff.* XXIII. 22. in ſplenico morbo, XXXIII. 39. in morbis craſſis, *n.* LIII. 26. Foeſ. *p.* 302.

* *Calliphyllon*, καλλίφυλλον, ex quo Hippocr. Chariti cuidam acuto morbo laboranti potionem paravit, l. XII. M. P.

Callone, καλλονή, dicitur Hipp. *vitæ decorum*, honeſtas & ornamentum, *l. de dec. habit.* I. 8. Foeſ. *d. l.*

Callopiſmus, καλλωπισμός, *ornatum* aliquem *externum* ſignificat viſui gratum, Hippocr. *de Medico* III. 2. IV. 11.

Callos, κάλλος, vide *Pulcritudo*.

Calloſitas, *Callus*, τύλωσις, τύλωμα, τύλος, τῦλος, in genere dicitur de omni duritie tanea,

tanea , carnea, & oſſea , qua naturali , qua præternaturali . Frequentius tamen de *Callo* circa oras fracturæ genito , de cujus generationis modo vide Gal. *com.* 1. *de fract. t.* 41. & H. F. ab Aquapend. *l.* 4. *Pentat. c.* 6. *Calli*, πῶροι , quoque dicuntur nodi illi in morbis articularibus , de quorum generationis modo videatur Gal. *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 9. & *l.* 10. *de C. M. S. L. c.* 2. Specialiter vero *Calloſitas* & *Callus* dicitur, Gr. τύλος & τύλωσις , durities palpebrarum in oculis, Gal. *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 7. Scrib. *n.* 36. *ſeq.* Senn. *M. Pr. ſ.* 1. *P.* 3. *ſ.* 2. *cap.* 3. proveniens a ſucco acido tartareo ſive coagulativo. De *calli* in fiſtulis generatione legatur H. F. ab Aquapend. *l.* 5. *Pentateuch. c.* 11. *Calli* in matrice meminit Foreſtus *l.* 28. *Obſ.* 45. *Schol.* De *callo* in plantis digitiſque manuum & pedum , quo & *Clavus* pertinet, Gr. ἧλος , videatur idem *l.* 4. *Chirurg. Obſ.* 12. *Schol.* Gal. vocavit *calloſas excreſcentias* , *l.* 3. *de C. M. G. c.* 9. Paracelſus vero *in Chirurg. tr. de ulceribus*, *c.* 59. *vel* 60. aliter plane accipit, *Callum* dicens apoſtema vel ulcus, quod oritur a ſucco nutritio acriori & arſenicali pruritum vehementem excitante . Interdum etiam malignitatem luis Gallicæ ſubeſſe teſtatur idem *l.* 7. *de Gall. puſtulis &c. c.* 5. Tandem ſingularis in ſtatu corporis naturali occurrit *Calli* vel *Calloſitatis* ſignificatio, dum portio quædam in cerebro, ejuſque parte interiori , medulla dicta, dicitur *Corpus Calloſum*, quia ſubſtantia eſt aliquantum durior inſtar *Calli* , τυλῶδης πῶς , Gal. *l.* 9. *Anat. admin. c.* 3. ubi duabus extuberantiis anterioribus ventriculi vel ſinus cerebri incumbere videntur , Th. Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 6. Th. Vvillis *Anat. Cereb. c.* 10. *n.* 5. Malpighius *de Cer.*

Calomelanos , eſt nomen medicamenti Mercurialis cujuſdam , quod etiam *Mercurius Zoticus* vocatur . Vide *Zoticus* .

Calonia , καλωνία , eſt epitheton Myrrhæ apud Hipp. *de Nat. mulier. VI.* 11.

Calopodium , καλοπόδιον , forma illa lignea , qua utuntur , varia , ad conficiendos calceos ſutores . Gal. proverbialiter uſus in egregia ſententia *l.* 5. *de San. tu. c.* 11. Sicut impoſſibile eſt ſutoribus unico uti *calopodio* ad omnes homines ; ita & Medicis unica vitæ, vel victus ſpecie conducente.

Calor ; vide *Calidum* .

Calos , καλός , καλῶς , vide *Bonus* .

Calva , *Calvaria* , κρανίον ; Latine *Cranium*, dicitur os capitis , *c.* 1. *de oſſib.* quod quaſi κράνος , ſive galea cerebrum contineat , Gal. 8. *de V. P.* 8. pars capitis oſſea & capillata exterius , cujus partes externæ ſunt Sinciput , Occiput , Vertex, Tempora , quas inveſtiunt pili cum communibus corporis integumentis . Conſtituitur *Calvaria* in adultis octo oſſibus, uno frontis , duobus ſyncipitis , uno occipitis, duobus temporum , & duobus communibus cum maxilla ſuperiore , nempe Cuneiformi & Spongioſo . Th. Barthol. *Anat. l.* 3. *proœm.* & *l.* 4. *c.* 4. Craſſitudo illi magna eſt, ut validum ſit , non tamen ſolida , ſed cavernoſa , tranſmittendis excrementis idonea .

Calvata , φαλακρά , appellat Hippocrates Ferramenta , quæ rotunditatem quandam levem habent in extremis partibus ; cujuſmodi ſunt ſpecillorum capitula ; & quæ *Nucleata* , πύρηνα, appellantur, & *Spatularia* , σπαθομήλαι . *Oblonga* vero his contraria nuncupant προμήκη , quorum extrema minime ſunt rotunda , ſed mucronata , ad ſuffuſionem & cataractam punctione tollendam accommodata inſtrumenta quodammodo ſimilia , Gal. *com.* 1. *de artic. t.* 43.

Calvities , *Calvitium* , φαλάκρωσις , φαλάκρωμα, μαδάρωσις , μάδισις , μαδαρότης , eſt defectus capillorum , potiſſimum in ſyncipite . Differre quidem dicit Gal. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 2. ab *Alopecia* , *Area* , *Ophiaſi* & *Tinea* , quod hæ ſpecies ab humoris nutritii vitio proveniant ; *Calvities* vero propter humoris defectum : Enimvero an hæc differentia ſemper obſervetur, merito dubitandum. Cauſas *Calvitiei* enumerat Barthol. *Anat. l.* 3. *c.* 1. & in ſpecie nimiam Venerem ex Ariſtotele Lang. *l.* 2. *Epid.* 7. *Calvi* dicuntur φαλακροὶ , Hipp. 6. *aph.* 34. Dividi poſſunt in natura , & ex morbo tales, Fr. Valleſ. *de ſacr. Philoſ. c.* 9. Jung. Dieter. *n.* 883. *ſeq.* Foeſ. *Oec. p.* 650.

Calumenon , καλούμενον , καλεόμενον , h. e. vocatum vel nominatum , aut , quod appellatur & καλέεσθαι , *vocari* , Hipp. adjicere ſolitus eſt interdum quidem , ſi appellatio Græcis omnibus nullo pacto uſitata fuit , interdum vero ſi abrogata , & interdum , ſi artificioſum quiddam demonſtrat , Gal. *c.* 3. *de R. V. I. A. t.* 24.

Calumnia , ἐπήρεια , λοιδορία , contumelia . Has quomodo perferre homo debeat , egregie docet Gal. *de dignoſ. & cur. animi morb. c.* 3. Σοὶ ταυτὸν τοῦτο φιλοσόφημα καρτερεῖν ἐπηρεαζόμενον: Hoc ſit ſapientiæ ſtudium , æquo animo ferre *calumnias* .

Calx , ἡ τίτανος , Gorræo etiam κονία , variis gaudet ſignificationibus (1) . Communiter denotat materiam illam candidam , interdum & alius coloris , quæ paratur ex lapide calcario , vi ignis in furno vel clibano cremato , cæmentariis opificibus notiſſima . Similis,

lis quoque fit ex offibus piſcium magnorum, ut & ex teſtis buccinorum, & oſtrearum crematis, teſte Dioſcorid. *l.*5.*c.* 133. Vocatur hæc poſterior *Calx peregrinorum*, Theoph. Par. *Manual. I.* item *Calx manica alba*, Rul.& Iohnſ. *in Lexic.* Eſtque vero duplex *Calx viva*, ἄπυρ©· ἄσβεσ©·, & ſimpliciter ἄσβεσ©·, cui poſt uſtionem nulla affuſa eſt aqua; & *extincta*, σβεσθᾶσα, vel ἐσβεσμένη, quæ affuſa aqua veluti in pultem ab.t. Illius vis eſt ignea, mordens, eſcharotica, imo ejus ignis abditus aliquando actualem ignem vi-detur ſuperare. Oleo facillime permiſcetur; aquam vero odit. Hujus vis per aquam eſt fere extincta, quamvis cruſtam nihilominus efficiat, Gal. *l.* 9. *de Sim. Fac.* §. τίτανος. Circa uſum me-dicum occurrit apud eundem duplex. *Calx lota* & *illota*, πεπλυμένη καὶ ἄπλυτος, *l.* 3. *de C. M. S. G. c.* 2. illa introducta fuit ad ſal lixivioſum, quo abundare creditur, eluendum. Imo Sal du-plex ineſſe, lixiviale & acidum, docet Hel-mont. *de Febr. c.* 9. *n.* 25. Verum Fr. Hoffman. *in Clav. Schroder. l.* 3. *c.* 8. negat, & propterea ceu ineptam & ſupervacaneam illam lotionem rejicit, quod Ghymicis ventilandum relinqui-mus. (2) In Chymica ſignificatione *Calx* dici-tur pulvis quilibet per ablationem ſuperflue hu-miditatis in partes tenuiſſimas, & veluti im-palpabiles, comminutus, Ruland. & Iohnſ. *in Lex.* & ita idem eſt, quod *calcinatum*, de quo ſupra vid. *Calcinatio*. Huc pertinent *Calces* omnis generis Metallorum & Mineralium, de quibus legatur Libav. *Synt. Arc. Chim. l.* 5. *&* *Alchym. Pharmac. c.* 9. & ex noviſſimis D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l.* 2. *ſ.* 1. *c.* 9. Specialiter *Calx viva Philoſophorum* vocatur, quæ ex argen-to vivo paratur, *d. l. Synt. c.* 12. Vocatur & *Mi-nera Alchemica*, de qua in Lullii *Clavicula*, *c.* 2. *ſeqq. Th. Chym. Vol. III. p.* 297. *ſeqq. Calx Saturni* dicitur ceruſſa cum aceto deſtillato re-ctificato calcinata, aut in Sole. M. Joh. Iſaac. *Oper. minor. c.* 42. *d. l. p.* 347. Huc quoque re-ferri debent aliæ appellationes, v. gr. *Calx permanens*, id eſt, incremabilis materia. *Calx lignorum*, quæ eſt cinis eorum, quæ in vi-trum aut aliam materiam converti nequit, Ruland. (3) *Calx* quoque Paracelſo dicitur ex-crementum urinæ, quia ſpiritum calcis habet, & diſtinguitur ab *Anodo*, de quo ſupra vide *l.* 1. *de Tart. tr.* 3. *c.* 2. *Calces terræ* eidem quoque ſunt Terræ bolares, vel argillaceæ, ut Crèta, *d. l. Tr. c.* 5. *c.* 2. *in not.* (4) Materia in arti-culis Podagricorum concreta *Calx* vocatur a Paracelſo & aliis. (5) Denique *Calx* in Ma-ſcul. genere idem eſt, quod *Calcaneus*, πτέρνα, de quo paulo ſuperius. Hinc & totius pedis po-ſterior pars *Calx* dicitur, Gal. *Introduct. c.* 10.

Calypter, καλυπτὴρ, dicitur *operculum*, & in ſpecie carneum, quod hæmorrhoides tegit, Hipp. *l. de hæmorrhoid. III.* 13. Foeſ. *p.* 303.

Camara, καμάρα, in genere *cameram*, forni-cem, aut teſtudinem ſignificat; Linden. *Sel. M. Ex. V.* §. 10. Unde & cerebri pars convexa per cavitatem cranii καμάριον καὶ ψαλιδοειδὲς, for-nicata dici poteſt; *l.* 8. *de V. P. c.* 11. Vid. Hoffm. *comm. ad h. l.* In ſpecie vero *Camera* vel καμάρα dicitur locus ad auriculæ cavum cameratus, ſi-ve aditus ad foramen, cujus pars ſuperior ἄσαχ©·, *Aſtacus*, & quod ſubeſt, *Areola*, κρόταφ, voca-tur, Lind. *Phyſ. Med. lib.* 2. *c.* 11. *art.* 1. §. 4.

Camaroſis, *Camaroma*, καμάρωσις, καμάρωμα, præter architectonicam ſignificationem, qua *Concamerationem* denotat, apud Medicos ita dicitur offis fractura, cum ex alterutra refra-ctum parte ſimilem *cameræ* figuram acceperit, Gal. *def. Med.* unde recentiorum nonnulli ve-hementiſſimas fracturas vocant *Camaromata*, quæ partem intermediam exaltatam habent. Ἐγγισώματα vero dicuntur, quæ in medio ſui membranæ innituntur, Gal. *l.* 6. *M. M. c.* 6. Juxta P. Æginetam *l.* 6. *c.* 90. fractura cranii in ſpecie ſeu calvariæ ita dicitur, in qua os fractum cameræ modo utrinque extollitur, Gorr. *in defin. p.* 206. Recentiores Latine *Ca-merationem* vocarunt, deſcribentes, quod ſit ſpecies fracturæ cranii; ſive diviſio hujus, in qua pars affecta cameræ modo exaltata relin-quitur, ac intro a ſanis fracturæ partibus oſſa magis recedunt, membraniſque cerebri inni-tuntur, quas contactu ſuo premunt, uti de-ſcripta legitur in *Obſervationibus Medico. Chi-rurgicis Latine redditis* Jobi a Meckeren Chi-rurgi Amſtelodamenſis *c.* 1. *p.* 12.

Camatos, κάματ©·, vide *Labor*.

Cambar eſt terminus Spagyricus, cujus de-ſcriptionem & explicationem non minus ob-ſcuram vide *in Turb. Philoſ. ſerm.* 44. *&* 50. Ridiculam derivationem, a *Canna*, i. e. *ignis* & *Bar*, *filius*, in Anonymi *Chym. l.* 2. in *Th. Chym. Vol. V. p.* 34. 37. 484.

Cambil dicitur *Terra rubra*, Rul.

Cambium olim dicebatur humor nutritius, qui ex ſanguine originem trahens ita coctus, præparatus, & parti nutriendæ appropriatus eſt, ut proxime in ſubſtantiam partis deper-ditæ tranſeat, & cum illa naturam ſuam *cam-biat* mutetque. Sennert. *Inſt. Med. l.* 1. *c.* 9. Arabum eſt commentum, cujus nulla certitu-do aut neceſſitas, uti recte judicat Ger. Bla-

ſius *Med. Gen. l.* 2. *ſect.* 2. *ſubſect.* 1. *c.* 3.

Cambuca, item *Cambucca membrata*, dicitur ſpecies bubonis vel tumoris ulceroſi ad inguina, vel juxta genitalia ex vaſe ſpermatico, Parac. *de ulcer. c.* 24. *libell. Theoric. c.* 4. *de ulcer.* Ruland. *in Lex.* Eſt ſignum luis Gallicæ.

Camelopardalis, vel barbare *Camelopardalus*, καμηλοπάρδαλις, non ita dicitur, quod a Pardo & Camelo ſimul generetur, ſed a magnitudine corporis *Camelus*, a variis maculis *Pardus*, cujus deſcriptionem tradit ex variis Autoribus Aldrovand. *l.* 1. *de quadrup. c.* 35. Fuit cibus populo Judaico olim interdictus, *Deuter. XIV.*

Camelus, κάμηλος, Ion. κάμμηλος, quia κάμπτει τοὺς μηροὺς, femora curvat, proprie ſignificat animal quadrupes vaſtum, in dorſo vel unum, vel binos habens gibbos, ruminans, cornibus carens, Gal. *l.* 6. *de admin. Anat. c.* 3. Veſcitur ligneo & ſpinoſo alimento. Valde vero delectatur Junci odorati ſive Schœnanthi flore & ſummitatibus, in Arabia ſiccus vias frequentiſſime creſcentibus, unde & vulgo *camelbeu* dicitur, Gal. *l.* 1. *de Antid. c.* 14. In cibis uſus non adeo frequens, imo Judaico populo *d. l.* prohibitus. Caro eſt peſſimi ſucci, & concoctu difficillima, uti equorum & aſinorum domeſticorum: unde ea ſolum homines animo & corpore aſinini ac camelini veſcuntur, Galen. *l.* 3. *de Al. fac. c.* 2. In medicina cerebrum *cameli* ſiccatum, & ex aceto bibitum epilepticos curare dicitur apud Galen. *l. de Theriac. ad Piſ. c.* 9. Fel ex melle potum idem efficere, & in angina conferre; caudam arefactam alvum ſolvere, ſetas e cauda contortas, & alligatas ſiniſtro brachio quartanis mederi teſtatur Plin. *l.* 28. *c.* 8. Jungatur Aldrov. *lib.* 1. *de quadr. biſulc. c.* 34.

Cameratio, vide *Camaroſis*.

Camet, *Cames*, i. e. *Argentum*. Rul & Iohnſ.

Caminus, κάμινος, quid ſignificet, notiſſimum eſt, ſcilicet tam fornacem, quam locum, per quem fumus tranſit. Vide *Fornax*, *Furnus*. Apud Rul. *in Lexic. Chym. Caminus* ſignificat Campanam.

Camiſia fœtus, vide *Chorion*.

Cammarus, κάμμαρος, κάμμορος, *Gammarus*, vide *Cancer*, & conferatur omnino Erotianus, qui poſt longe diverſas variorum ſententias adductas κάμμορον medicamentum eſſe refrigerans convenientius dici aſſerit. Allatas autem variorum conjecturas exſcribere, longum foret, unde lectorem ad ipſum Erotianum remittimus, cum quo non minus conferendus Gal. *exeg. Hipp.*

Camno, κάμνω, verbum ſignificat *Laboro*; ægroto, ex Hippocr. VII. 65. Dieter. *Iatr. n.* 430.

Campana, κώδων, quid vulgo ſignificet, aliunde notum eſt, videlicet inſtrumentum ſonorum mediante mobili malleo penſili ad utrumque latus intus quatiente ſonum edens. Vulgo *Cloca* vel *Glugga*. Vide Georg. Cladni *Inventar. Templor. Caput III. art.* 1. *p.* 325. *ſeqq.* In Chymicis vero *Campanæ* dicuntur receptacula illa, quibus pro parando ſpiritu Sulphuris acido Gas hujus concentratum & in aquoſam tenuem materiam collectum excipitur. D. D. Wedel. *Pharmac. Acroam. l.* 1. *ſ.* 5. *c.* 1. *p.* 201. Unde Spiritus Sulphuris per *campanam* appellatur, & *Campanarius* apud D. de Spina *in Lex. Pharm.*

Campe, καμπὴ, ſignificat *flexuram*, flexionem, a κάμπτω, flecto, cujus meminit Galen. *l. XI. de V. P. c.* 11. quando reſpirationis principium non e directo opponitur arteriæ, ſed facit ambagem & deflexionem. Vid. C. Hoffm. *comm. de V. P. n.* 518. Dicitur & hoc nomine *Poples*, quia flectitur, qui alias proprio nomine ἰγνὺς appellatur Gorr. *Flexio cruris*, καμπὴ, *c.* 3. *de artic. t.* 113.

Camphora, *caphur*, *cafur*, *capur*, *camphura*, κάφουρα, non eſt ſpecies bituminis, uti Georg. Agricola, Cardanus, Cæſalpinus &c. ſtatuerunt, ſed eſt lachryma reſinoſa, ſive gummi reſinoſum proceræ cujuſdam arboris peregrinæ, e cujus meditullio per rimas exſudat; eſtque duplex: vel granulata, abſque artificio collecta: vel in panes orbiculares coacta, ſingulari artificio, organorum peculiarium beneficio. De hac prolixius legatur Gothofr. Meb. *Anatomia Camphoræ*, Schrod. *l.* 4. *Ph. Med. Chym. cl.* 2. *n.* 378. Fr. Hoff. *in Clave ad d. l.* Iunken. *Chym. Exper. Part. I. ſect.* 4. *c.* 11. *p. m.* 239. De Elixiris *Camphoræ* præparatione, virtuteque anodyna Jac. le Mort. *Chym. Med. Phyſ. c.* 15. *p.* 188. *ſeqq.* C. Hoffmann. *Paralip. Officin. c.* 63. in medio reliquit, nihil determinans, an vegetabile, an vero minerale ſit *Camphora*. Legatur etiam Eraſm. Franciſci *Hort. Indic. part.* 1. *p.* 718. qui Linſchotti, A Coſta, & aliorum ſcrinia compilavit. *Camphor* ſive *Caphura* artificialis quomodo fiat, deſcripſit Hartmann. *in Miſcellaneis Chymico-Medicis.* De *Camphora* Culanica ex corticibus Radicum Cinnamomi & oleo ex eadem Camphora deſtillato notavit ex Horti Malabarici *Tom. I. circa finem* P. Ammann. *in Irenic. p.* 39.

Campter, καμπτὴρ, in genere *flexuram*, vel in-

incurvationem denotat; ſpecialiter vero metam curſorum, quam præfixam habent, ſignificat. In qua ſignificatione uſus eſt per comparationem in deſcriptione nervorum ſexti paris recurrentium, natura quaſi in διαύλῳ, h. e. geminato, & reciproco curſu concurrente, *l.* 7. *Uſ. P. c.*14. quam metam alibi in eadem comparatione νύσσαν, appellavit, *l.* 16. *c.* 4. Vid. C. Hoffm. *comm. ad prior. loc. n.* 481.

Campton, καμπτὸν, *flexile* dicitur, cui opponitur τὸ εὐθυντὸν, quando ex curvo fit rectum. Gorr.

Campylon, καμπύλον, a verbo καμπυλέεσθαι, (non καμπύλεσθαι,) quod ſignificat *incurvari*, flecti, & idem eſt, quod κάμπτεσθαι, dicitur tortuoſe *incurvatum*, flexum. Crebro adjectivum illud uſurpavit Hipp. de palpebra inverſa & retorta *l. progn*oſ*t. t.* 12. Gal. *l.* 10. *de U. P. c.* 9. qui affectus alias dictus καμπυλότης βλεφάρων, *palpebrarum recurvatio*; item καμπύλωσις, nec non ἴλλωσις, *Coac. t.* 218. Jung. C. Hoffm. *com. ad Gal. LL. de V. P. n.* 746. Item de oſſibus brachii, coſtarum 1. *de art.* 4. *l. Mochlic. IX.* 3. *ſ.* 3. *de artic. t.* 38. Verbo vero καμπυλέεσθαι, id eſt, *incurvari* flecti, uſus *d. loc. t.* 113. Vide Foeſ. *Oec. p.* 304.

Canabil, vide *Eretria*.

Canadella, vide *Channadella*.

Canalis, σωλὴν, in genere ſignificat inſtrumentum aliquod rotundum, cavum, oblongum, per quod materia deſcendere poteſt ac ſolet. Et in hac ſignificatione a Medicis omnis generis vaſa, arteriæ, venæ, nervi, frequentiſſime *canales*, alias ductus quoque dicti, nuncupantur. In ſpecie *Canalis* urinarii meminit Barthol. *Anat. l.* 1. *c.* 32. Imo teſte Gorræo, ob ſimilitudinem ab Anatomicis medium quoque foramen, quo omnes cervicis vertebræ perviæ ſunt, & ſpinalis medulla a cerebro deſcendit, σωλὴν, *Canalis* dicitur, & alio quoque nomine ἱερὰ σύριγξ, quaſi *ſacram fiſtulam* dicas, aut *magnam*. In ſpecie vero, ob formæ ſimilitudinem, *Canalis* denotat inſtrumentum chirurgicum, concavum & oblongum, in quod membrum fractum, crus aut femur imponitur & continetur, apud Hipp. 3. *de iis, quæ in med. t.* 18. Gal. *com.* 3. *d. loc. t.* 36. Æginet. *lib.* 6. *c.* 106. Celſ. *l.* 8. *c.* 10. & alios. Paratur vel ex ligno vel materia fictili, imo etiam ex ſtramine cum linteo parari ſolet; vulgo *ein troglein*. Quales varii monſtrantur a Sculteto *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIII.* Poteſt etiam ad alia inſtrumenta Chymica applicari hoc vocabulum, quæ concava ſunt, & ſiphonum vices præſtant, & ita pro *Cannula* accipi. Dicitur & in diminut. *canaliculus*, vel *canalicula*, σωληνάριον Ruland. *Canaliſculus*.

Cance, vaſis genus. Rul. *in Lex.*

Cancellus, vel eſt diminutivum *cancri*, & dicitur Græce καρκίνιον, & in plur. καρκινάδες, Aet. *l.* 2. *c.* 139. Vide *Cancer*: Vel denotat portam aut valvam, ex multis aſſulis vel ferreis portionibus decuſſatim conjunctis paratam, vulgo *ein gitter*. Græce κιγκλὶς, a κλείω, *claudo*. Rul. *in Lex.*

Cancer, καρκῖνος, eſt valde æquivocum vocabulum. Præter illas ſignificationes, quæ non ſunt hujus loci, v. gr. quando certum ſidus in zodiaco, vel genus quoddam calceamenti, apud Heſych. & Polluc. vel verſus retrogrados denotat: in Medicina quadruplicem obtinet ſignificationem. 1. *Cancer* dicitur vel in genere omne animal cruſtatum, exangue, Plin. *l.* 9. *c.* 30. vel in ſpecie duo eorum præcipua genera *cancros marinos* & *fluviatiles*, qui poſteriores potiſſimum & *Aſtaci*, *Cammari*, *Gammari*, ἀστακοὶ, κάμμαροι, Gr. vocari ſolent; priores vero κατ' ἐξοχὴν *Cancri* dicuntur. Jung. C. Hoffm. *comm. de V. P. n.* 539. aliquando etiam *Carabi*, κάραβοι, Aldrov. *l.* 2. *de cruſt. c.* 2. Huc quoque pertinent *Cancellorum*, καρκινίων ſpecies, quorum omnium deſcriptiones & differentias huc afferre, nimis prolixum foret. Videantur vero apud Aldrov. *lib.* 2. *de cruſt.* & Rondelet. *l.* 18. Quod attinet eorum uſum in cibis, de iis omnibus dixiſſe ſufficiat cum Ionſto-no *Syntagm. l.* 1. *Tit.* 1. *c.* 2. *art.* 6. duræ eſſe carnis, & difficilis concoctionis, ſed firmi, ſi vincatur, alimenti. Cauto igitur opus eſſe iis, qui commendant in atrophia, phthiſi, hectica, ne citius, quam par eſt, extinguant igniculum ſuperſtitem. Imo ſuſpectam eſſe illam magnificam horum commendationem, rectiſſime monet Caſp. Hoffm. *Inſt. l.* 5. *c.* 22. §. 12. Reliquus uſus in Medicina internus & externus videatur apud Schroder. *l.* 5. *cl.* 3. *nu.* 75. Hoffmann. *in Clav. ad dict. locum*. Jung. Galen. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 3. *de Theriac. ad Piſ. c.* 9. *l.* 2. *de antidot. c.* 15. & *alibi*. 2. *Cancer* appellatur ob aliquam ſimilitudinem cum forma cancri, præſertim in mammillis fœminarum, teſte Gal. *l.* 2. *ad Glauc. c.* 10. tumor quidam præter naturam, ſuſci & lividi coloris, in quo venulæ quædam exaltatæ primo occultæ (& *Cancrum latentem* vocant κρυπτὸν καρκῖνον, Hippocrat. 6. *aph.* 38. Galen. *de atr. bil. c.* 4.) deinde manifeſtæ a craſſo & nigriore ſanguine feci vini aſſimiles ſunt, Gal. 11. *M. M.* 9. quæ ſi exulcerentur, faciunt *Cancrum exulceratum*, καρκῖνον μεθ' ἑλκώσεως, Galen. 4. *aph.* 24. Circa hujus affectus gra-

graviſſimi cauſſam magnæ occurrunt difficultates & diſſidia apud Autores. Plerique ab atra bile deducunt. Paracelſ. *de ulcer. c.* 3. & *in Fragment.* in Colcothare vel Realgare Mi-crocoſmico cauſſam ponit. Helmontius a ſale alcalico corroſivo deducit, *Scol. Hum. paſſ. dec. c.* 1. *n.* 32. Joh. Vvalæus ſalem & terram in corpore abundantem concretam, a quibus ſerum, eſt ſegregatum, ſtatuit cauſſam, *Med. Pr. l.* 2. *c.* 25. Nobis placet, ſubſcribere primæ opinioni, per atram bilem intelligendo toto genere præternaturalem, coagulativum, & tandem depaſcentem ſive exulcerantem, ſupra ad vocab. *Bilis Atra* deſcriptam. Unde retinemus hanc deſcriptionem: *Cancer* eſt tumor rotundus, lividus, aut ſubniger, venis circumcirca turgidis & repletis, cum vel ſine exulceratione, a bile atra diverſimode corrupta ſtagnante exortus. Qui cum Paracelſo *dicto loc.* & *de Podagr.* ad ſolas mammas fœminarum & ſcapulas virorum reſtringunt *cancrum*, nimis arctos ejus ſtatuunt cancellos. Græce etiam dicitur καρκίνωμα, *Carcinoma*, quod vocab. Gorræ ad affectum corneæ tunicæ in oculo, ſi ad hanc undique venæ ſanguine plenæ & liventes concurrunt, vult, a Grecis ſæpe reſtringi. Confunditur haud raro etiam *Cancer* cum Gangræna, notante Joh. Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 62. & 114. item cum Herpete, Eſthiomeno, cum ulceribus malignis, l. 2. *Cancri* cura per cancrum vivum laudatur a Parac. *l. Principior. de myſter. verm.* *Cancer albus* quod dicatur Gallis, recrementum quoddam album cretaceum oris internas partes linguamque totam infantum ſæpe occupans, & niſi mature detergatur, exulcerans, ſcribit Paræus *l.* 23. *Chir. c.* 17. & hauddubie intelligit *Aphthas*. Os jugale quoque καρκίνος nomine venire apud Pollucem, teſtis eſt Aldrov. *d. l.* & Gorræus, forſan quia ita committuntur extremitates, uti chelæ vel forcipes cancrorum inter ſe coeunt. 4. Denique Fraſciæ quandam ſpeciem *cancrum* καρκῖνον dici, quæ capiti convenit, & in plures partes Cancrorum pedes referentes ſciſſa eſt, videre eſt apud Gal. *de Faſciis*. *Cancer* infiltratus, qui coſtis adhæret Adr. Spigel. *in prel. prior.*

Canchrys, *Canchry*, vide *Cachrys*, *Cachry*.

Cancinpericon, i.e. *Calidus fimus equi*. Rul. *in Lex.*

Cancrena, idem, quod *Gangræna*: vocab. Paracelſo frequens; quamvis & Langius uſus ſit *l.* 1. *ep.* 12.

Candela, λύχνος, κηρὸς, quid ſignificet etiam pueris notum eſt, nimirum fila per oblongum compacta cera vel ſevo liquefacto obducta, ut accenſa conclavia illuminet; quamvis & aliquando uſum Medicum habeant applicando in meatus affectus. Hujus modi *candelarum* flammæ non male comparatur anima Medica, ſive ſenſitiva, aut principium vitale ab Helmont. *de Lithiaſ. c.* 9. *n.* 35. *Candelarum* fumum abortum promovere, paſſim Practici veteres & recentiores ſcriptis teſtati ſunt: Deinde ob formæ oblongæ ſimilitudinem, &, quod accendantur, *candelæ* quoque fumales ex maſſa Trochiſcorum paratæ nomen obtinuerunt, de quibus vide Weker. *Antidot. ſpec. l.* 2. *ſect.* 48. Schrod. *l. c.*86. Dicuntur & *Apes Cypriæ*, & *Bacilli*, de quibus ſupra. Candelæ quoque inter Chirurgica inſtrumenta referuntur. Ita *cereas candelas* exhibet depictas ad carunculas in meatu urinario Scultetus *Arm. Chir. Part. I. Tab. XVII. fig.* 12. & *candelam uterinam Tab. XXII. fig.* 4.

Candidus, *Candor*, proprie idem eſt, quod *Albus*, *Albedo*, de quo ſupra. Tropice etiam ad animum ſincerum applicatur frequentiſſime. *Candidare* dicitur quartum regimen, & tribuitur Soli *in Th. Chym. Vol. V. p.* 40.

Candiſatum dicitur confectio ſaccharo canto facta abſque additione amyli, & motitatione recipiens formam angularem & cryſtallinam. D. D. Vvedel. *Ph. I. A. F. R. l.* 2. *ſ.* 2. *c.* 2. *p.* 106.

Caneon, *Canion*, κάνεον, κάνειον, κανεῖον, κανίον, apud Hipp. pro ollæ *operculo* ponitur, per quod appoſito calamo & arundine ſuffitus in uterum deferebatur, *l.* 1. *de M. Mul. XXVI.* 1. 2. *l.* 2. *XXIV.* 22. *ſeqq.* Alias *caniſtrum* aut ciſtam ſignificat, vide Foeſ. *Oecon. p.* 304.

Canfora, idem, quod *Camphora*. Ruland.

Canicaceus, πιτυρώδης, idem, quod *Furfuraceus*. Aceroſus, vide *Aceroſus*, *Furfur*.

Canicidium dicitur ſectio canum vivorum Anatomica, & uſus eſt hoc vocabulo D. Drelincurtius, in cujus Experimentis Anatomicis XVII. *Canicidia* cum omnibus repertis phænomenis egregie deſcripta leguntur.

Canicula, κυνίδιον, diminutivum *Canis*, item *Catellus*, tot ſignificationibus gaudens, quot vocabulum *canis* accipitur. Vide *canis*.

Canicularis, dicitur de tempore, in quo *canicula* ſive *Sirius*, σείριος, ſtella illa fulgida primæ magnitudinis in ſidere, *Canis major*, κύων, vocato (ad differentiam Canis minoris, προκύων dicti, qui ortum Canis majoris ſolet præcedere) cum ſole heliace oritur, qui dies dicuntur *caniculares*; vulgo *Dunds Zae*, quo tempore magni æſtus & ardores eſſe ſolent, κυνοκαύματα dicti propterea a Plin. Valer. *l.* 3. *c.* 14. quorum cauſſa falſo temereque

que in ſtellam illam refertur, cum a Sole ſolo dependeat, uti rectiſſime hoc demonſtravit Linden. *S. M. Ex. XI.* §. 167. *ſeqq.* Dies illos ineptos eſſe ad purgantium uſum, conſtat ex Hippocr. 4. *aph.* 5. & tempus illud generationi lumbricorum favere, vult Paracelſ. *tr. de lumbris.*

Caninus, κυνικὸς, denominat. a *Cane*, dicitur de omni eo, quod vel participat de natura canis, vel cum cane aliquam habet convenientiam. In illa ſignificatione, ceu propria, omnia membra canis *canina* appellari poſſunt. Ita *canina pellis* (quamvis incertum ſit, num de *cane* terreſtri, an marino ſit intelligendum,) commendatur adverſus podagram duplici calceo indita apud Scrib. Larg. *n.* 161. Vide Rhod. *ad h. l.* Huc pertinent & *caninum* ſtercus, *canini* pediculi &c. nec non *canina membrana* ſive tunica fœtum catellorum involvens, referta vaſis cum funiculo ad meſenterium pergentibus, Th. Barthol. *Anat. l.* 1. *cap.* 36. *fin.* In tropica vero ſignificatione accipitur de *Appetentia Canina*, Gr. ὄρεξις κυνώδης, dicta de qua *ſupra in lit. A* item de *Dentibus Caninis* Gr. vocatis κυνόδοντες, & ſunt duo utrinque mandibulæ inferiori & ſuperiori inhærentes, inter inciſorios & Molares, qui *canum* dentibus quam ſimillimi ſunt, inferiori baſi lati, parte ſuperna acuti, ut, ſi quid propter duritiem ab inciſoribus dentibus minui minus potuit, id frangant. Gal. *l. de Oſſ. c.* 5. Ita per ſimilitudinem dicitur κυνοδέσμιον vinculum illud, quo membri genitalis cuticula cum glande colligatur, alias *Frænum* dictum. Græci etiam κύνα appellant; Latine *Canem* aut *caninum vinculum* dicere poſſunt, Gorr. Pertinet & huc *Spaſmus cynicus*, ſive *caninus*, σπασμὸς κυνικὸς, ſpecies convulſionis particularis muſculorum maxillarium, per quam os, naſus, oculus, atque adeo, dimidia faciei pars in obliquum torquetur; item κυνανθρωπία, qui affectus idem cum lycanthropia. Ut taceamus alias denominationes plantarum de *Cane*, de quibus conſulantur Botanici & Gorr. *p.* 256.

Canis, κύων, eſt homonymum valde vocabulum. Præter aſtronomicam ſignificationem, de qua p. a. in voc. *Canicularis*, & anatomicam, de qua in voce *Caninus* dictum fuit, duo denotat animalia in quibus multa occurrunt diverſa, ſeu corporis ſpectes formam, ſeu animi mores, Terreſtre ſcil. & Aquaticum ſive marinum. Illud eſt cicur, hominiſque amans; hoc inſidioſum & ferum: illud quadrupes, hoc non: illud latrabile, hoc ad latrandum minus habile. Gal. *l.* 2. *M. M. c.* 7. Utrumque in Medicina perſpectum eſſe debet propter uſum & noxam. *Canis terreſtris* & domeſtici uſus olim etiam fuit in cibis, teſte Gal. *l.* 3. *de Al. Fac. c.* 2. ubi dicit, canes juvenes ſive catulos ac pingues, & potiſſimum cum fuerint caſtrati, apud quaſdam gentes frequentiſſime comedi. Verum noſter orbis in epulas non admittit, Bruyerin. *de re cibar. l.* 13. *c.* 37. In Medicina quis ſit *Canis* quadrupedis uſus, videri poteſt apud Schrod. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 8. & Hoffm. *in Clav. ad h. l.* Prolixiorem autem *Canis terreſtris* in genere & ſecundum ſpecies deſcriptionem, deque ejus uſu in cibis & medicina, ut & ad alia quævis invenies apud Aldrovand. 3. *de quadr. digit. vivip. c.* 1. *ſeqq.* Extra uſum Medicum *canis* virtus bonitaſque eſt, ad venationem & tutelam quidem quam animoſiſſimum, ad domeſticas quam mitiſſimum eſſe, Gal. *l.* 1. *de Temper. c.* 6. Noxa graviſſima ſive venenum ejus conſiſtit in morſu, ſi rabioſus fuerit, quod communicatur per particulas ſalivales dentibus adhærentes, quamvis & aliis modis citra morſum communicari queat & ſoleat. Videatur Senn. *l.* 6. *P.* 8. *c.* 30. *Med. Pr.* ubi etiam ſymptomata & ſigna enumerantur, inter quæ hydrophobia ſive metus aquarum, ferme palmarium, & quod mors poſtea ſequitur, occurrit. Cuncta vero teſtantur illius veneni naturam non tam eſſe volatilem, fuſoriam, & arſenicalis naturæ, quam lentam, coagulativam, vel congelativam & putrefactivam. Confirmat hoc Gal. *c.* 3. *in* 3. *Epid. t.* 73. ubi appellat venenum hoc, τὸν τοῦ κυνὸς ἰὸν, & affectos illo λυσσοδήκτους. Quod vero *l.* 6. *de L. A. c.* 5. ſolum *canem* rabie affici, nec ullum aliud animalium, hoc experientiæ & autoritatibus aliorum repugnare videtur. De lupo rabioſo ruſticum lethaliter lædente mihi perſpecta eſt hiſtoria. Remedia euporiſta vide *l.* 3. *de med. facile par.* In ſpecie Antidotum Apul. Celſi laudatur apud Scribon. Larg. *n.* 171. Confer. infra *Rabies*, *Hydrophobia*. De *cane marino*, qui *Cetaceis* ob magnitudinem annumeratur, & *Galeorum*, *Muſtelarumque* ſpecies eſt, *Charcarias*, καρχαρίας γαλεὸς etiam dictus, ob dentium acutiſſimorum copiam, videatur Ul. Adrov. *l.* 3. *de Piſc. c.* 32. *ſeqq.* Uſus ejus in cibis ob carnis ſoliditatem a Rondeletio *l.* 13. *c.* 5. commendatur; a Galeno vero *l.* 3. *de Al. Fac. c.* 31. improbatur. In Medicina ad dentium affectus potiſſimum laudari, dentitionemque infantum promovere ſuſpenſos *canis* piſcis dentes *d.* Aldrov. *loco* videre eſt. Noxa ejus conſiſtit in hoc, quod urinatoribus inſidietur, & cum his luctetur, Plin. *l.* 4. *H. N. c.* 46. U-

triuſ-

triuſque animalis terreſtris & marini dantur & ſpecies minores, quæ *Caniculæ*, *Catuli*, *Catelli*, κυνίδια nomine veniunt. *Canis* Coraceni, & *Catulæ* Armeniæ hieroglyphicam ſignificationem in negotio Lapidis Philoſophici præparandi, vide ſis *Theatr. Chym. Vol. III. p.* 38. *tr. de Alchym. incer. auth. c.* 41. & *Vol. IV. p.* 736. & 762. *Canum magicorum* & diabolicorum meminit Libavius *tr. de horrib. impiet. mag. ſect.* 9. *Canis* quoque in Anatomicis dicitur frenum illud, quo ligatur præputium cum glande penis in parte inferna. Vocatur & *Frænellum*. Fallop. *tr. de decoratione cap.* 9. *Tom. II. Op. p.* 339. Suidas & Euſtathius pudendum muliebre dicunt κύνα, cujus cauſſam non potuit invenire Bartholinus *in Anatomia*.

Canities, *Canitia*, Rhod. *in Lex. Scrib.* πολιότης, πολιώσις, ἡ πολιά, & in plur. αἱ πολιαὶ, ſcil. τρίχες, eſt pilorum in album commutatio vel ordinaria in ſenectute, vel extraordinaria ante legitimam ætatem, vel etiam a morbo. Hanc ſaltem deſcripſit Gal. *in def. Med. Canitiei* cauſſam vide ſis apud Hipp. *de nat. puer. XIX.* 4. *ſeqq.* Alias veteres putarunt, fieri *canitiem* a ſiccitate, quemadmodum arborum folia ex ſiccitate albeſcunt. Sed hos refutat Ariſtoteles *l.* 5. *de gen. an. c.* 5. & *ſ.* 10. *probl.* 36. putredinem potius *canitiei* cauſſam dicens. Subſcripſit Th. Barthol. *Anat. l.* 3. *c.* 1. hoc etiam phenomenon addens; quod, qui tecto capite incedunt, citius caneſcant, nec tamen ita exſiccantur, quam qui nudum caput aeri exponunt; deinde quidam abortu ſtatim caneſcant, quod non a ſiccitate. Verum neutra ſententia rem nobis videtur acu tetigiſſe. Non prior; quia experientia teſtatur eſſe *canos*, qui corpore ſucci pleno præditi ſunt. Quomodo igitur *canities* eſſet a ſiccitate? nec poſterior; quia eadem experientia teſte *cani* ſunt nihilominus vegeti & incolumes, qui vigor cum putredine humoris conſiſtere nequit. An igitur cauſſa potius in peculiari ſucci nutritii diſpoſitione ſalina & terreſtri quærenda & ponenda erit?

Canna, κάλαμος, variis pollet ſignificationibus. 1. denotat *arundinem*, κάλαμον, vallarem & vulgarem, φραγμίτην. Gal. *l.* 7. *de S. Fac. h. t.* 2. *Caſſia fiſtula*, illud inter Cholagoga celebratum, etiam *Canna* dicitur, Schroder. *l.* 4. *cl.* 3. *num.* 416. 3. In Anatomicis Oſſa tibiæ dicuntur *Cannæ*, majus quidem κατ' ἐξοχὴν. Tibia dictum, *Canna major*, ſ. *Focile majus*; & *Fibula*, ſive *minus*, *Canna minor*. Barthol. *Anat. l.* 4. *c.* 21. Ita & *Canna* accipitur ſæpius pro *Aſpera Arteria*, ſive Broncho & Bronchiis apud Avic. *l.* 3. *fen.* 10. *tr.* 1. *c.* 1. & *alibi* 4. Inſtrumentum quoddam Chirurgicum *Canna* vocatur, & idem eſt, quod *Siphunculus*, Pul. *in Lex.* Ita *cannam* argenteam in cranium perforatum epileptici infigendam eſſe, ut vapores epileptici exhalent, ſuadet Paracel. *Paragraphor. l.* 3. 4. §. 1. Diminutivum quoque *cannula* frequenti eſt in uſu apud Chirurgos, quales diverſos monſtrat Scultetus *in Armamentario ſuo Chirurgico*, & quæri poſſunt *in Indice primo*.

Cannibales dicuntur populi occidentalis Indiæ, olim Gigantes, quorum venenum, quo ſagittas inficiebant, rabiem excitaſſe legitur apud P. Zacchiam *Quæſt. Medico-Legal. l.* 2. *tit.* 1. *quæſt.* 17. *n.* 7. ex Oviedo de Orientalibus Indiis.

Cannula, diminutivum Cannæ. *Cannulæ* Sympaticæ dicuntur Enbalia, quorum efficaciam admirandam notavit Theoph. Bonetus *Medic. Septentrion. Collatit. l.* 2. *ſect.* 7. *c.* 6. *p.* 340.

Canon, κανὼν, *regulam*, normam, ad quam res aliqua conficitur, ſignificat. In Medicina *canonem* idem eſſe, quod Methodum medicinalem, videtur conſtare e Paracelſo, quando opponit *Canones Medicorum* arcanis, ſive remediis ſecretis *d. l.* & propterea *canonicam curam*, ſive curam regularem non in omnibus morbis locum habere ſtatuit *de caducis par.* 4. *Canonicum* remedium eidem ſunt purgationes, ſyrupi, confortantia, *d. l. Canonis* etiam meminit *l.* 2. *de Podagric.* De canonibus metallorum ſeptem vid. Dorn. *de tranſmut. metall. c.* 24. *Th. Ch. Vol. I. p.* 558.

Canoniæ, κανονίαι, perperam κακονίαι dicuntur, qui ventre ſunt ſubſtricto, non prominente aut prominulo, ſed veluti ad regulam directo. Hipp. *l. de A. L.* & *Aq. l. V.* 9. Dicuntur & *Proceri* Zuingero & Erotiano. His opponuntur σαρκώδεες, carnoſi, craſſi. Foeſ. *Oec. p.* 304.

Cantacon, eſt *Crocus hortulanus*. Rul. *in Lex.*

Cantarelli, vocantur vermes quidam, qui in vernacula lingua vocantur *Vermes Majales*, qui in oleo macerati oleum eadem cum ſcorpionum oleo virtute imbuere dicuntur. Horſt. *l.* 8. *Obſ.* & *Ep. Med. Obſ.* 8. *T. II. Op. p.* 409. Referuntur inter *Scarabæos*, & in ſpecie *Unctuoſi* cognominantur, quia ab attactu liquorem unctuoſum acrem fortiterque olentem emittunt; qui liquor vomitum, ſeceſſum & urinam movere dicitur a Glaubero, cum tamen per ſe urinam moveat. Borellus *Cent* 4. *Obſ.* 27. Meminit & cum animadverſione D. Lu-

Ludovici *Diſſ. I. Pharmac. p.* 417.

Cantherius, aliis *Canterius*, ϛρωτὴρ, κτενάριος, Gorr. *trabem* ſignificat, quæ ab una columna ad aliam pertingit, qua uſus ad repoſitionem humeri Hipp. *l.* 1. *de artic. t.* 20. Vid. Comm. Gal. *ad. h. l.*

Cantharides, κανθαρίδες, *Muſcæ Hiſpanicæ*, ſunt animalia infecta, volatilia, quorum variæ quidem ſpecies deſcribuntur ab Aldrovando, *l.* 4. *de Inſect. c.* 4. In eo tamen convenire debent, quod aureum & ſplendentem colorem habeant. Quæ in Medicina receptæ ſunt, producuntur ex genere quodam vermiculorum, *Erucis* ſimilium, natorum ex humore foliis arborum nonnullarum, v. gr. Populi, Fraxini &c. adhærente. Præſtantiores autem habentur, quæ in frumento aut pratis reperiuntur, verſicolores, & luteas in alis tranſverſas lineas habent, corpore oblongo, craſſæ, recentes, uti deſcripſit Scrod. *in Pharm. l.* 5. *cl.* 4. *n.* 98. Quod vim habeant cauſticam, & quidem eſſentialiter, uti loquitur Parac. *l. de renov. & reſtaur.* corroſivam & veſicatoriam, jam omnibus pene innotuit. Unde uſus externus earum receptiſſimus in parandis veſicatoriis. At intra corpus ſumtæ olim pro veneno habitæ fuerunt, teſte Gal. *l.* 2. *de antidot. c.* 7. quod peculiariter veſicam exulcerare creditum fuerit, *l.* 1. *de C. M. P. G. c.* 1. unde & varia apud eundem legi poſſunt alexiteria. Jungatur Scribon. Larg. *n.* 189. Rhod. *in not. ad h. l.* Ex recentioribus tamen ſunt, qui uſum quoque internum defendere ſatagunt, nixi autoritate Hippocratis, qui hydropicis propinaſſe legitur, 4. *de R. V. I. A. t.* 122. & Icterićis *l. de intern. affect. XXXIX.* 20. inter quos recentiores eſt Joh. Lang. *l.* 1. *ep.* 47. Th. Barthol. *Cent.* 5. *Hiſt.* 82. citante Fr. Hoffmanno *in clav. ad d. Scroder. loc.* Jungantur *Ephemerid. Nat. Cur. T. I. Obſ.* 133. Enimvero quid cogit nos ad ſuſpecta, & cum tanto periculo conjuncta confugere, cum in tanta medicamentorum farragine ſecuriora abundent? Oportet Medicum quam maxime intendere utilitatem ægrotantium; ſin minus, ut certe eos non lædat, juxta aureum præceptum Galeni *c.* 2. *in* 1. *Epid. t.* 40. Laudandus ergo hoc in caſu Paracelſus, *l.* 2. *de Tart. tr.* 3. *cap.* 5. *in not.* *Cantharides* quidem ceu diureticum fortiſſimum in calculo adhiberi teſtatur, ſed non eſſe laudabile medicamentum, cenſet, quia corroſivum. Neque etiam intrinſecus in balneo approbat, *l.* 1. *de Tart. tract.* 3. *c.* 2. *in not.*

Cantharus, κάνθαρ@, varia ſignificat, quorum aliqua non ſunt hujus loci, v. gr. Poculi genus, tum olim Bacchi proprium, tum hodieque etiam uſitatum; Navis apud Ariſt. portus Athenienſis, ſignum cœleſte in Aquario. Malleus, quo fores pulſantur, apud Plaut. de quibus omnibus videatur Aldrov. *l.* 4. *de Inſect. c.* 3. Quædam vero huc quoque ſpectant. 1. quando denotat piſcem quendam ſive littoralem, ſive pelagium, qui & *Scarabæus* a nonnullis dicitur, cujus uſus quondam in cibis fuit, quamvis non adeo commodus ob carnem nimis mollem & præhumidam, ſ. Ovi-edo credimus & Rondeletio. Videatur de hoc piſce Aldrov. *l.* 2. *de Piſc. c.* 20. Deinde ſignificat Inſectorum varias ſpecies, quæ Latine *Scarabæi* dicuntur, de quibus omnibus idem legatur *dicto de Inſectis loco*. Ex his ſpecialiter in uſum venit Medicum *Scarabæus cornutus*, ſive *Cervus volans*. *Scarapelaphus*, vulgo *Scother*, Gr. κάραβ@, ut & *Pillarius*, ſive ſtercorarius, Gr. κοπρίας, *Rob Rafer*, de quorum uſu Medico præter Aldrov. *d. l.* legi poteſt Schrod. *l.* 5. *cl.* 4. *n.* 114.

Canthus, κανθὸς, vide *Angulus*.

Cantianus epitheton eſt Pulveris Anglici Comitiſſæ de Kent ex *Pharmacopœa Bateana*, cujus deſcriptio etiam extat in D. D. Junken *Corp. Pharm. P. II. p.* 203. & in D. D. de Spina *Lex. Ph. p.* 749. quamvis in priori autore epitheton *Cantianus* non extet.

Cantum, *Cantium*, κανθὸν, κανθίον, vocabulum eſſe Græcorum medii ſeculi, ſeu a puritate veteris elegantiæ recedentium, vult e Salmaſio & Meurſii Gloſſario oſtendere Linden. *Sel. M. Ex. X.* §. 16. & ſignificare *anguloſum*, atque eſſe epitheton ſacchari cryſtalliſati, & propterea animadvertit in eos, qui *Saccharum candum* ſcribunt. cum debeat *cantum*, vel *cantium* ſcribi. Enimvero ſtante hac ſignificatione, quod anguloſum denotet, cur non potius *canthum*, vel *canthium* ſcribendum eſſet? cum κανθὸς per θ angulum ſignificet, non vocab. κανθὸς, quod verbum nuſpiam in Lexicis occurrit.

Canutum, i. e. *Calamus*, vel *Canna*. Dicitur & *Cannutum*. Rul. *in Lex.*

Capella ſignificat in Chymicis vernaculo potius idiomate quam Latino, vas fictile, in quo arena continetur, cui vaſa cum materia deſtillanda immittuntur. Dicitur alias *Catinus arenarius*. Vel etiam vaſculum aliquod ex oſſibus calcinatis vel ſimili materia confectum, in quo ſeparatio metallorum puriorum ab impuris inſtituitur. Vide infra *Cupella*.

Caper, τράγ@, vide *Hircus*, *Capra*. Quando vero piſcis quidam *Caper* vocatur, illud ſa-

factum eſſe vel ex ignorantia, vel ex confuſione Græcæ Linguæ cum Latina, ſciendum, cum potius dici debuiſſet *Aper*, cum Græcum κάπρος, non caprum, ſed *aprum* ſignificet. Vide *Aper*.

Capetus, κάπετος, dicitur *foſſula*, ſcrobs, *fovea*. Sumitur apud Hippocratem de foraminibus imperviis, quæ in medio ſcamno chirurgico excavantur, quorum uſus eſt ad vectes firmandos, *l*. 4. *de artic. t*.52. & 58. Jung. Gal. *in com. ad ill. loc*. & Foeſ. *in Oec. p*. 305. vide *Bathron*.

Caphura, καφούρα, idem eſt, quod *Camphora*, vide paulo ante.

Capilacteum, ἀφρόγαλα, vide *Aphrogala*.

Capillamentum, τρίχωμα, τριχωμάτιον, proprie ſignificat omne piloſum villoſumque in brutis & hominibus tegmen, quemadmodum πτέρωμα, pennoſum in avibus. Et ita idem eſt, quod *Capillitium*. Tropice vero *capillamenta* ſunt etiam filamenta illa tenuia, in florum medietate ſurgentia, Schrod. *l*. 1. *c*. 2.

Capillaris, τριχώδης, τριχοειδὴς, dicitur de omni eo, quicquid pili ſpeciem refert. In ſpecie vero de venis extremis, quæ *capillares* dicuntur. Vide *Apanthiſmus*. *Capillares* etiam vermiculi infantium vocantur. G. H. Velſchio, qui aliis *Crinones*, *Comedones* & *Dracunculi* dicuntur, *in Exercit. altera hoc tit. tractatui de Vena Medinenſi annexa*.

Capillatio, vide *Trichiſmos*.

Capillitium, naturaliter idem, quod *Capillamentum*. Præternaturalem vero ſignificationem vide infra in Voc. *Trichiaſis*.

Capillorum defluvium, vide *Alopecia*.

Capillus, θρὶξ, ſpecialiter *pilos capitis* ſignificat, quos inter congenitos refert Th. Barthol. *l*. 3. *Anat. c*. 1. Idem quoque copioſiſſimos *capillos* eidem tribuit, quia homo præ cæteris animalibus cerebrum habet maximum. *Capillos* in lepra cadere, legitur apud Paracelſ. *Scol. in lib. Paragraph*. Sumitur & aliquando late pro *Pilis* ſive *Crinibus* in genere. *Capilli* nomen quoque refertur inter Nomina Lapidis Philoſ. a Lagneo *in Harm. Chym. Vol. IV. p*. 727.

Capillus, i. e. *Lapis Rebis*, Rul. & Iohnſ.

Capiplenium vocari quibuſdam catarrhum, ſcripſit Schneiderus *l*. 1. *de Catarrho c*. 3. Enimvero e noviſſimis celeberrimus Georg. Baglivus Medicus & Anatomicus Romanus in elegantiſſimo ſuo libro *de Praxi Medica ad priſcam obſervandi rationem revocanda l*. 1. *c*. 13. *n*. IV. *p*. 116. *ed. Batavæ Lugd*. de aſſidua capitis gravitate, quæ Græce καρηβαρία vocatur, accipit, Romanis valde familiaris & quaſi endemica. Interim optandum eſſet, ne tot abſurda & barbara vocabula in artem medicam introducerentur, temereque fingerentur.

Capiſtratio, vide *Phimoſis*.

Capiſtrum, φιμὸς, φίμος, κημὸς, quid proprie ſignificet, e triviis notum, nec hujus loci. Per ſimilitudinem dicitur de quibuſdam faſciarum chirurgicarum capiti applicandarum ſpeciebus, apud Gal. *de Faſciis*. *Capiſtrum* auri dicitur *Borax*. Rul. & *in Lex*.

Capitatus, *a*, *um*, κεφαλωτὸς, quod formam rotundam capitis ſimilem habet. Eſt epitheton in plantis frequens, v. gr. Braſſica *capitata*, thymbra *cephalote*, vel *capitata*. Keuchen. *ad Seren. p*. 176.

Capitelium, eſt aqua ſaponis, Iohnſ. *in Lex*. vel lixivium, Libav. *Apoc. Herm. part. pr. c*. 2. Paræus *Chirurg. l*. 25. *c*. 32. Fallop. *de Cauteriis cap*. 5. *Tom. I. p*. 537. An Paracelſus hanc quoque intellexerit; quando *tr. de Farb. Suchten* de tinctoribus ſcripſit, quod ſi *Capitella* ſapientum alcali uſurpent, colores pannorum eluantur, qui alias ſola aqua elui nequeunt, nolo determinare.

Capitiluvium, i. e. *Lotio capitis*, eaque vel roborans, vel mundificans. Legitur apud D. D. Wedel. *Pharmac. Acroam. l*. 2. *ſ*. 3. *c*. 7. *p*. 351.

Capitis Dolor, vide *Cephalalgia*.

Capitis vena. Vide *Cephalicus*.

Capito, καπίτων, cognomentum Artemidori medici, qui Hippocratis ſcripta edidit, cujus aliquoties meminit Gal. *com*. 1. *de nat. hum. t*. 1. *de his, quæ in med. in proœm. c*. 1. *de Hum. t*. 24. alibique ſæpius. *Capito* etiam eſt epitheton quorundam piſcium fluviatilium, v. g. Squali veterum, item orphi Germanorum, quorum uſus eſt in cibis, de quibus videatur Aldrov. *l*. 5. *de Piſc. c*. 17. *ſeqq*. Appellative idem eſt, quod μακροκέφαλος. Vide infra.

Capitulum, idem, quod *caput minus*, ſive proceſſus aut protuberantia oſſis minor ab alio oſſe excepta. Cui reſpondet Græcum κόνδυλος, Vide *Caput*.

Capnelæum, καπνέλαιον, eſt ſpecies Reſinæ, quæ ſponte fluit, Gr. αὐτόῤῥυτος ἢ πρωτόῤῥυτος dicta, calidior, tenuior, liquidiſque omnibus reſinis liquidior, ut ad oleum fere accedat, quæ igni expoſita multum emittit fumum, unde nominis in Cilicia impoſiti ratio patet. Dicitur & *picis flos*, Gr. πίσσανθος, Gal. *c*. 6. *in* 6. *Epid. t*. 5. Add. *l*. 2. *de C. M. S. L. c*. 1. & *l*. 3. *de C. M. P. G. c*. 1. Foeſ. *in Oec. p*. 305.

Capnias, καπνίας, vel eſt ſpecies Jaſpidis, uti ex Aetio teſtatur Gorræus, qui valde turbido

bido colore eſt, vel etiam ſpecies vitis, partim albas, partim nigras uvas ferentis, uti ajunt Theophr. *l.*5. *de cauſ. plant. c.*3. & ex hoc Linden. *Ex. X. S. M.* §. 9.

Capniſton, καπνιϛὸν, ſcil. ἔλαιον, epitheton olei, quod per aromata ignem concipientia, fumo ſuo ipſis ſubjectum, ſuffumigatur, & vim aromaticam fragrantemque acquirit; cujus conficiendi rationem docuit Aetius *l.*1. teſte Gorræo. Quomodo vero differat a καπνελαίῳ, ex collatione deſcriptionum facile erit intellectu.

Capnitis, καπνῖτις, vide *Cadmia*.

Capnus, καπνὸς, vide *Fumus*. Eſt & epitheton plantæ, de quo legantur Botanici.

Capo, vide *Capus*.

Capra, αἶξ, καρανὰ Cretenſibus, *capella*, & ejus mas ſive dux, *hircus*, τράγ☉, per errorem, vel latiniſimum etiam κάπρ☉, item *caper*, (quod vocab. Varro *hirco caſtrato* competere docet) animalia ſunt notiſſima, quadrupedia, biſulca, ruminantia, cornigera, quorum deſcriptionem prolixiorem petere licet ex Aldrovand. *l.* 1. *de anim. quadrup. biſulc. c.* 9. Uſus eorum in cibis & medicina, de quibus, & in ſpecie de uſu alimentario præter dictum autorem videatur Gal. *l.*3. *de Al. Fac. c.* 2. Bruyerin. *l.* 13. *c.* 16. *ſeqq.* Ionſt. *Synt. Part.*1. *l.*1. *tit.* 1. *c.*2. *art.*4. *punct.*1. *p. m.*68. De uſu vero medico iterum paſſim Galenus; ſuccincte vero Schrod. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 9. & in hunc Fr. Hoffm. *in Clav.* De *lactis caprini* natura vide *Lac*. Quod ex utriſque, *capra* & *hirco*, gignitur tenellum adhuc vocatur *hœdus*, ἀπαλίας, & ἔριφ☉, qui vere naſcitur; χιμαίρ☉, qui in hyeme. *Hœdorum* carnem nonnulli adeo in deliciis habent, ut continuo tempore, quo in promptu haberi poſſunt, iis veſci abſque nauſea ſoleant. An vero de natura vel hircinæ vel caprinæ participet vitioſa, merito in dubium vocatur. Conſulantur dicti autores. *Capra alpina*, vide *Rupicapra*.

Caprea, vide *Capreolus*, *Rupicapra*.

Capreolaris, ſive *Hederarius anfractus*, κισσοειδὴς, ἑλικοειδὴς, eſt arteriarum & venarum ſpermaticarum ad utrumque teſticulum deſcendentium non recto itinere, ſed inſtar capreoli aut hederæ variis modis involutarum connexus, Gal. *l.* 1. *de ſem. c.* 12. Vocantur & *vaſa præparantia*, *corpus varicoſum*, *pampiniforme*, *pyramidale*, quia ex anguſto principio in latiorem baſin ſeſe explicat. Vid. Th. Barth. *Anat. l.* 1. *cap.* 21. Hunc plexum comitari quoque vaſa lymphatica, per αὐτοψίαν anatomicam certiſſime conſtat.

Capreolus, item *Capreus*, fœmina *Caprea*, δορκὰς, δόρξ, δόρκ☉, animal biſulcum ſylveſtre, aſpectu elegans, cornua exigua alens, alacre, curſu velociſſimum, pellem maculoſam habens, cujus caro inter delicias menſarum referri ſolet, nec immerito, ob carnis concoctu facilis gratique ſaporis bonitatem, imo etiam febricitantibus conceſſa, Rolfink. *Ord. ac Meth. com. l.* 14. *ſect.* 1. *c.* 17. Uſus medicus legatur apud Schroder. *d. l. n.* 13. & Hoffman. *d. l.* Deſcriptio habetur in Aldrov. *l.* 1. *de quadr. biſ. c.* 16. Quod *capreolus* in anatomicis *helicem* ſive ambitum auris exteriorem ob tortuoſitatem ſignificet, docet Barthol. *l.* 3. *c.* 9.

Capricerva, (an poſſet Gr. dici τραγέλαφ☉,) nomen eſt animalis diverſi, & Indiæ orientalis, & Indiæ occidentalis, unde duplex *Bezoar* deſumi ſolet. Vide *Bezoar*. Ob formæ cum *capra* & *cervo* ſimilitudinem ita dicitur. Vide Schroder. *d. l. num.* 25. 26. Hoffmann. *ad eund.* Aldrovando etiam dicitur *hircus bezoarticus*, vel *capra bezoartica*, *d. l. cap.* 21.

Capricornus, i. e. *Plumbum*. Rul. *in Lex.*

Caprimulga, id eſt, vipera magna non venenata. Fallop. *c.* 18.

Caprizans, δορκαδίζων, eſt epitheton Herophilianum pulſus irregularis & inæqualis, quando motum arteria interpellat velut & interrumpit, ita ut motus a quiete alter celerior primo, & vehementior ſit, per ſimilitudinem, quam cum capris habet, quæ eo modo videntur ſalire, quaſi geminum quendam motum facientes. Gal. *l.* 1. *de diff. pulſ. c.* 29.

Capſa, *Capſula*, *Capſella*, Plin. κάψα, καψάκιον, κιβωτὸς, Dioſcorid. *l.* 3. *c.* 26. κιβώτιον γλωσσόκομον, in genere & propria ſignificatione thecam, receptaculum, loculamentum, in quo edulia, veſtes, & res quævis aſſervari poſſunt, ſignificat. In ſpecie *capſa* dicitur Iohnſono & Rulando, cujus fundum eſt filis ferreis contextum. Quid *gloſſocomon* in chirurgicis ſignificet, vide ſuo loco, *lit.* G. Capſula pro inſtrumento chirurgico ad fonticulum inurendum a Caſſerio Placentino inventa videatur apud Aquapendent. & Scultetum *Arm. Chirurg. part.* I. *Tab.* I. *fig.* 10. Per metaphoram etiam quædam partes corporis *Capſulæ* dicuntur, v. g. Pericardium dicitur *capſula*, *cordis*, Paracelſ. *l.* 1. *de viri b. membr. c.* 3. *it. tr.* 1. *de morb. ament. c.* 4. & *tr. de hydrope*. cui reſpondet Gr. κυλεὸς, *culeus*, vel vagina, apud Hippocr. *l.* 1. *de Cord. III.* 7. Glandulæ illæ renibus adjacentes Caſſerio *renes ſuccenturiati* a Bartholino dictæ *capſulæ atrabiliares*, *Anat. l.* 1. *cap.* 18. *p.* 188. *ſeq.* Capſulas dici in

in extremo vaſorum deferentium ſemen aſſervantes, conſtat ex eodem, *l.* 1. *c.* 23. *p.* 230. Adeſt etiam in Hepate *capſula communis*, vel *vagina portæ*, indicio Gliſſonii, quæ membrana eſt ex peritonæo, ſed craſſior atque carnoſior, portæ truncum, ubi hepar intrat, & porum biliarium involvens roboris ergo, & ut portam in transferendo ſanguine juvet, hepatis tunicæ circumcirca continuatur & ad portæ normam divaricatur, ad ultima uſque capillaria cum illa diviſa. Verbo: Peritonæi eſt tunica, qua portæ vena indigebat, quia arteriæ munus obit, verbis ejuſdem *d. l. c.* 14. ubi legi plura poterunt.

Captioſus, σοφιστικός. Vide *Sophiſticus*.

Capus, *Capo*, ἀλεκτρυών ἐκτομίας, h. e. *gallus caſtratus*, cui teſticuli ſunt exemti. De hujus uſu & in cibo, & in medicina legantur Aldrovand. *l.* 15. *Ornithol. c.* 17. Jul. Alex. *l.* 13. *c.* 2. Bruyer. *de re cib. l.* 15. *c.* 20. An nimia illa ſaginatio corpori noſtro adeo proficua eſſe poſſit, non ſine cauſſa dubitatur, cum pinguedo ſuperflua & fere excrementitia magis noceat, quam proſit. De *aqua caponis* diſtillata, vid. Diſpenſatoria: Sed in hanc animadvertit Zvvolff.

Caput, κεφαλή, poet. τό κάρα, κάρηνον, diverſimode ſumitur: 1. in phyſicis vel anatomicis, & quidem proprie *caput* dicitur ſuprema corporis pars, quam nonnulli *ventrem ſuperiorem* vel *ſummum* dicunt, collo terminatur, & partes animales ſtricte dictas continet. Gal. *l.* 3. *de Hipp. & Plat. decr. c.* 8. totum illud, quod collo ſuprapoſitum eſt, *caput* eſſe dixit. Totum oſſeum, pro tutiori muniminto animæ ſenſitivæ (addo & rationalis) domicilium præcipuum. Hinc & *membrum divinum* & *manſio partis divinæ*, nimirum *animæ*, vocatur, *Quartor. Plat. l.* 4. *Th. Chym. Vol. V. p.* 155. Dividitur in *calvariam* & *vultum*, vel juxta alios, *partem capillatam*, quæ *calva* dicitur, & non *capillatam*, quæ *facies* nuncupatur, Th. Barthol. *l.* 3. *Anat. in princ.* Linden. *Phyſ. Med. l.* 2. *c.* 8. *art.* 2. Deinde per ſimilitudinem aliis quoque partibus attribuitur. Ita *caput cordis*, κεφαλὴ καρδίας dicitur, eſtque ampla & orbicularis ſuperficia ejus pars, quæ alias *baſis* vocatur, Gal. *l.* 6. *de V. P. c.* 9. Et *caput oſſis* eſt extrema tenuis proceſſus oſſium pars craſſior & orbiculata, *l. de oſſib. in proœm.* Imo omne id, quod in oſſium extremis rotundum eſt & craſſius, Gorr. *in def.* 2. Tropice ad metallurgiam & fodinas tranſlatum eſſe vocabulum *caput* atcæ. *Caput fodinarum*, & *caput fodinarum adverſum*. Item: *Caput follis*: *Caput pilí*, quo metalla cruda contunduntur: *Caput canalis*, ſive capſa brevis patens. 3. In Chymicorum ore frequentiſſimum eſt *caput mortuum*, id eſt, terra mortua vel fex, Johnſ. Vel clarius deſcribitur, quod ſit reſidua illa materia craſſa & ſicca, quæ in diſtillationibus, præcipue mineralium, remanet. Communiſſime autem remanentiam vitrioli notat, Schroder. *l.* 1. *c.* 3. quamvis & Libav. meminerit *capitis mortui* de ſublimato, *Synt. Arc. Chym. l.* 7. *c.* 27. *fin.* 4. Denique ænigmatice quoque & hieroglyphice ab Hermeticis uſurpatur *caput*. Ita *caput corvi* dicitur *mercurius philoſophorum* in vitro hermetice obſignato occluſus, vi ignis lenioris coagulatus & fixatus, ut inſtar terræ nigræ in fundo maneat, Libav. *d. l. c.* 13. nec non *Apoc. Herm. part. poſter.* adde *Theat. Ch. Vol. IV. p.* 718. 727. 745. 753. Ita & *Draconi* illi myſtico, quo nomine etiam mercurius inſignitur, *caput* & *cauda* tribuuntur apud eund. *de Ign. nat.* 31. Jungatur ejuſd. *Exam. Philoſ. vivent. ſec. deſcript.* Hartm. *ſect.* 35. *Caput* & *cauda* principium & finis dicuntur alicujus operis, Anonym. *l.* 3. *de Chym. in Th. Chym. Vol. V. p.* 462.

Caputpurgia, per licentiam medicam dicuntur medicamenta omnia, quæ capitis purgandi gratia applicantur, ſive naribus indantur, & dicuntur *Errhina*, ἔῤῥινα, ſive ori, ut colluendo vel mandendo, per ſputum caput purgent, & vocantur ἀποφλεγματίζοντα, vel *apophlegmatiſmi*, Gal. 5. *de S. F.* 20. De utriſque vid. ſuis locis; B. Rolfink. tres ordines conſtituit *caputpurgiorum*, addendo dictis duobus *ſternutatoria*, ſive πταρμικά, *Ord. ac Meth. Com. l.* 6. *ſect.* 4. *c.* 1. quamvis hæc quoque ſub errhinis generaliter ſumtis comprehendi poſſint. Meminit & *caputpurgiorum* Foreſt. *l. XI. obſ.* 2. *in Schol.* Legitur & aliquoties in Avicennæ ſcriptis, ubi & caput mundificantia topica ſive externa complectitur, v. g. *l.* 5. *ſum.* 2. *tract.* 1. & alibi.

Capyridia, καπυρίδια vel καπύρια vocantur formæ quædam placentarum, quæ vel non, vel parum differunt a ſpiris, ſimblitis, quæ & τρακτά vel τρακταὶ dicuntur, quemadmodum hoc patet e dictionario Græco-Latino Budæi, ut & Aldrovando *l.* 1. *de inſect. c.* 3. *p.* 159. *edit. Bononienſ.*

Carabe, vide *Succinum*, quamvis Paracelſ. ad alia quoque tranſtulerit. Ita vitellum ovi in *caraben* mutari a ſole, legitur *l. de Tart. morb. c.* 9. *Carabe* ex aſphalto, *l.* 7. *Paragraph.* §. 4.

Carabus, κάραβος, valde ambiguæ eſt ſignifica-

ficationis. Interdum enim pro infecto in lignis aridis nato ſumitur, & pertinet ad *ſcarabæos*. Vide *Cantharas*; vel pro *locuſta marina*, vel etiam pro *cammaris* vel aſtacis, teſte Aldrov. *l.* 2. *de cruſtac. c.* 2. vide *Cancer*.

Caracoſmos dicitur *oxygala* equinum nonnihil ad cœruleum vergens. Magnatibus Tartaris in deliciis eſt, cujus parandi modum ex Gul. Rubrici *Itinerario Tartariæ* monſtrat Linden. *S. M. Ex. XVI.* §. 127.

Caranna vocatur reſina, vel gummi potius arboris exoticæ, eſtque viribus tachamacæ ſimilis, Schrod. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 380. Jung. Fr. Hoffm. *in Clav. ad h. l.*

Carbaſus, fœm. plur. neutr. *Carbaſa*, κάρβασος, ἄρμενον, linteum tenue ſignificat; vel etiam fila e lino ſubuli, quibus utuntur chirurgi ad excipiendos pulveres, vel unguenta, & applicandum parti affectæ, vel etiam ad exſiccandam ſuperfluam in ulceroſis locis humiditatem, Scrib. Larg. *n.* 227. An quodammodo illi reſpondet corruptum nomen vernaculum chirurgaſtrorum noſtrorum *torben oder turbn*? Alii aliter pronuntiat.

Carbo, vide *Anthrax*, *Carbones cœli*, dicuntur Stellæ. Rul. *in Lex. Carbo Petræ*, vide *Bitumen*. *Carbones* quoque ad uſum medicum transferri, patet ex titionibus e ligno tiliæ parati, quorum uſus ad ſanguinis grumos laudatur. Alii contra epilepſiam commendant. *Carbo*, qui ſub artemiſia reperitur, habetur etiam ſecretum contra epilepſiam. De hoc vid. Dekers *in not. ad Barb. Prax. Med. l.* 1. *c.* 1. *lit. n.* Alias *carbonum* uſum in pyrotechniæ operationibus variis ſumme neceſſarium, ignique aperto lignorum præferendum cum delecto illorum egregie monſtravit etiam D.D. Bohn. *Differt. Chym. Phyſ. III.* §. 22. *Carbo* quoque dicitur *lapis philoſophicus* a Lagneo *Harm. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p.* 727. Et in ſpecie, ejus *nigredo* dicitur *carbo montis q.* 739. & Senior de Chymia, *Vol. V. p.* 207.

Carboanthes eſt titulus libri vel operis Paracelſici, in quo tranſmutationes declaravit in forma & eſſe; Valent. de Rhetiis. Vide *T.* 6. *Oper. Paracelſ.*

Carbon Paracelſo dicitur *ſtercus humanum*, teſte Schroder. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 23.

Carbunculus, ἄνθραξ, vel ſignificat tumorem illum igneum & malignum, qui dicitur *anthrax*, aut *carbo*, de quo ſupra in *Anthrax*; vel ſignificat gemmam pretioſam rutilantem rubentemque (unde & *rubinus* dicitur) cujus rubedo eſt inſtar ſanguinis, Laccæ Indicæ, aut coloris coccei, & *pyropus* vocatur. Nobiliores in inſula Zeilan naſcuntur, ubi etiam Rex illius inſulæ poſſidet jure hæreditario *carbunculum* inæſtimabilis pretii, palmæ traſverſæ magnitudine, triumque dignitorum ſatorum craſſitiem habentem, ſplendoris ignei, uti ex Paulo Veneto notavit Eraſm. Franciſc. *part.* 2. *Hort. Indici p.* 1223. Plures ſpecies *carbunculi* recenſet Rul. *in Lex. Chym.* Confert etiam ad *Muſæum Calceol.* Chiocci *ſect.* 3. *p.* 234. *ſeqq.* Ejus virtutes medica vide ſis apud Schrod. *l.* 3. *c.* 5. *Granatos* quoque præſertim orientales & *hyacinthos* ſub *carbunculis* comprehendi teſtatur Idem *ibid.*

Carcaros, κάρκαρος, vide *Querquera*.

Carcax, vocatur ſpecies papaveris, cujus caput adeo grande habetur, ut ejus cavitas ſextarium cum dimidio capiat, uti ſcribit Hartmann. *in Tract. de Opio Theorem. II. quæſt.* 3.

Carcer, φυλακή, εἱρκτή, quid ſignificet, nemo non novit. Cur vero in forum medicum produxerim, anſam dedit Paracelſus, qui non conſideravit *carcerem*, veluti locum plectendis ſontibus deſtinatum, obſcurum, a converſatione ſeparatum; ſed tanquam remedium ad coercendos motus & cooporis & animi vagos & libidinoſos idoneum, v. gr. in curandis Choreis p. n. qualis dicitur S. Viti, & revera non abſque plauſibili ratione, *tr.* 2. *de morb. ament. c.* 3.

Carcharias, καρχαρίας. Vide *Canis*. Jung. Lind. *Ex. II.* §. 67. *ſeqq.*

Carcharodonta, καρχαρόδοντα, dicuntur animalia, quæ acutis & ſerratis ſunt dentibus, Gal. *l.* 8. *de V. P. c.* 2. ut ſunt inter quadrupedia urſus, leo; inter piſces Galeus ſive canis marinus, propterea *carcharias* dictus. Videatur Lind. *d. l.* & jungatur C. Hoffmann. *comm. in Gal. de V. P. n.* 685. 773. 802.

Carchedonius vocatur lapis quidam pretioſus vel gemma, & dicitur generari igne divino luna plena, Menens *Aur. Vell. l.* 2. *T. b. Ch. Vol. V. p.* 390.

Carcheſium, καρχήσιον, Foeſ. rectius *charcheſia* Latine dici vult, ſignificat extrema mali nautici foramina, quæ rudentes excipiunt. Hinc κάλος καρχήσιος, *rudens* dicitur, Gal. 3. *de art. t.* 25. Oribaſio καρχήσιος βρόχος, *laqueus carcheſius*, *l. de laqueis*. Uſum chirurgicum hujuſmodi laqueorum & erecti ad inſtar mali ligni vid. *dict. loc. apud Hipp.* & *Gal. Carcheſiam* etiam poculum aliquod ſignificare, non eſt hujus loci. Jung. Foeſ. *in Oec. p.* 311. & Gorr.

Carcinoma, καρκίνωμα, vide *Cancer*. Malignitatem in hoc malo demonſtrat Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 102. *Carcinoma* quoque aſfectus tu-

tunicæ corneæ in oculo dicitur apud Non. *de M. P. C. c.* 70.

Carcinos, καρκῖνος, vel κάρκινος, idem, quod *cancer*.

Carcinuſte, καρκινοῦσθαι, ſignificat *implicatis crinibus* eſſe vel fibrillis. Uſurpatur etiam de radicibus *crinitis*. Rob. Keuchen. *not. ad Seren. p.* 148.

Cardameleum, καρδαμέλαιον, nomen medicamenti alicujus, cujus meminit Galen. *l. 7. de C. M. P. G. cap.* 7.

Cardamyſſo καρδαμύσσω. Aide *Scardamyſſein*.

Cardia, καρδία, de duobus partibus principalioribus dicitur: 1. de *corde*: 2. de *orificio ventriculi* ſiniſtro; quod alias *ſtomachus* dicitur, propter affinitatem maximam, quæ eſt illi cum corde & mutuum conſenſum, Gal. *l. 2. de Hipp. & Plat. decr. c. 8. & 4. aph.* 75. Adiſis Erotian. *in* καρδιώσσειν, Foeſ. *in Oecon. p.* 305. Nimirum nulla ſunt nullius etiam membri, quæ pari vehementia, æque cito, æque ſubito, æque graviter in conſenſum trahunt *cor* hominis, verbis Linden. *Ex. XIII.* §. 132. An vero propterea ſedes animæ & totius radicalis in *ſtomacho* recte ponatur ab Helmont. *tr. Sedes animæ*, non eſt hujus loci ventilare.

Cardiaca, ſcil. medicamenta καρδιακά, dicuntur *cordialia*, quæ cordi tam intus data, quam extrinſecus applicata conveniunt, Ionſton. *Synt. Med. Part. II. l. 4. tit. 4. cap.* 4. Rectius autem ita deſcribi potuerunt: *Cardiaca* dicuntur, quæ ſanguinis diſtributionem e corde, flammæque vitalis continuationem debitam quovis modo promovent & facilitant, idque vel attenuando, & debitam ſpirituaſcentiam excitando, vel nimiam efferveſcentiam & colliquationem cohibendo & diſſipationem ſpirituum infringendo. Hinc alia calida, alia frigida dicuntur. Egregie horum naturam expoſuit Th. Will. *Pharmaceut. Rat. ſect. 6. cap.* 1. Catalogum utrorumque vide paſſim apud Practicos. Sufficiat allegaſſe Ionſton. *dicto loco*. Rolfink. *Ord. ac Meth. commen. lib. 8. ſect. 2. cap. 1. ſeqq.*

Cardiaca paſſio, *Cardiacus morbus*, *Cardialgia*, *Cardiogmus*, καρδιακὴ διάθεσις, *Cardiaca & ſtomachica exolutio*, ἔκλυσις καρδιακὴ ἢ ſτομαχικὴ, ὀδύνη τῆς καρδίας, plerumque habentur & haberi poſſunt pro ſynonymis, licet fortaſſis quidam aliquam differentiam vel ratione graduum commenti ſint, vel etiam ratione ſubjecti, quando καρδιωγμὸν ad palpitationem cordis retulerunt. Inter quos Erotianus præcipue referendus in καρδιώσσειν. Conf. Gor. *in def.* Linden. *S. M. Ex. XIII.* §. 133. *ſeq.* Hoc inficiari nolo, καρδιωγμὸν majorem affectus vehementiam tacite exprimere. Deſcribi vero in genere poterit, quod ſit vehementiſſimus & tantum non intolerabilis dolor ſtomachi ſive orificii ventriculi ſiniſtri, vel ſuperioris vulgo, quamvis perperam dicti, ut & præcordiorum in genere cum graviſſimis quandoque aliis ſymptomatibus, palpitatione cordis, animi deliquio, nauſea, & vomendi conatu vehementiori, immoderato ſudore particulari thoracis, cervicis, capitis, cruribus vero & pedibus ſiccioribus, nec non & febre inordinata ſive ſymptomatica, (quales propterea *cardiacas* appellavit Sylv. *l. 1. Pr. c. 30.* §. 28. 102.) proveniens a ſolutione continui, vel per ſuccos acerrimos ſive nimium acidos, ſive per halitus vel auram acidam acrioremque vellicando, lancinando, mordendo facta. Cauſſas vero externas omnes ad diſpoſitionem ſucci pancreatici & biliaris præternaturalem huc concurrentes prolixius hic recenſere, excederet limites inſtituti noſtri. Vid. Gal. 3. *aph.* 65. *Introduct. c.* 13. ex recentioribus Sennert. *Med. Pr. l. 3. P. I. ſ. 2. c.* 15. De *Cardialgia* ex aſſumtis hirundinibus vid. Rhod. *ad Scrib. L. n.* 199. Qui hujuſmodi graviori morbo laborant, *Cardiaci*, καρδιακοὶ, dicuntur. Gorr.

Cardimelech, terminus fictitius Dolæi, quo exprimere voluit particulare quoddam principium activum reſidens in corde, deſtinatum functionibus vitalibus vulgo dictis, reſpirationi & ſanguinis per corpus diſtributioni, de quo videatur d. autor *Encyclop. l.* 2. ubi ſæpius occurrit; quæ loca quæri poſſunt *in indice*. An vero figmentis his terminorum novum lumen accedat arti noſtræ, aliis judicandum relinquimus. Nobis videntur multo clariores termini: Spiritus vitalis, calidum nativum, flamma vitalis, & ſimiles.

Cardinamentum, γιγγλυμοειδὲς, appellat Hippocr. inferiorem partem brachii, qua cum cubito dearticulatum eſt, propterea quod cardines concavas partes quaſdam, quaſdam eminentes habeant, quarum illæ prominentias admittunt, hæ vero cavitates ingrediuntur, Galen. *c. 1. de fract. t.* 10. Fallop. vocat *cardinatam commiſſuram* in *Indice ad Tom. I. Oper.* quæ explicatur *in Obſerv. Anat. p.* 359.

Cardiogmus, vide *Cardiaca paſſio*.

Cardiotrotus, καρδιότρωτος, dicitur, cui cor eſt vulneratum. Legitur apud Galen. *de opt. ſect. c.* 4.

Cardo, γίγγλυμος, vide *Ginglymus*. Quid vero

vero Paracelſ. per vocem *cardo* intellexerit *l.* 7. *de poſtul. ulcerib. aliiſque malis Gallicis c.* 6. non licet hariolari.

Cardonium eſt vinum herbis medicatum, ita ut muſtum recens iis affundatur, & defecatio ſubſequatur. Modum parandi vide apud Paracelſ. *de ulcerib. c.* 56. Adde Ruland. & Johnſ. *in Lex.*

Carduelis, *Acanthis*, ἀκανθὶς, eſt avicula nobis notiſſima, elegans, cantuque ſuavi commendata, cujus deſcriptionem & ſpecies vide apud Aldrov. *l.* 18. *Ornith. c.* 3. Cibum quidem non ineptum, ſed exiguum præbet earum caro. Plus voce, quam patina hominem delectare recte dixit Platina. Adde Bruyerin. *de re cib. l.* 15. *cap.* 49. Stercus illarum aut etiam aqua, de qua biberunt, in epilepſia infantili a vulgo aliquando laudatur, quemadmodum & aliarum. Sed eventus non reſpondet expectationi. Præſtat abſtinere ab hujuſmodi ſordibus.

Carebaria, καρηβαρία, ſpecies doloris vel moleſtia capitis, veluti gravitas quædam capitis, Hippocr. 5. *aph.* 22. Gal. *in comm.* auſtrinam tempeſtatem & odoramenta gignere hanc capitis gravitatem, teſtatur idem 3. *aph.* 17. & 5. *aph.*

Carena eſt vigeſima quarta pars guttæ. Rul. & Iohnſ.

Carenum, κάρηνον, vide *Caput*. Gal. 5. *aph.* 6.

Carica, interdum *Caryca*, ἰσχὰς qſ. ἰσχνὰς, *ficus* arboris fructum in ſole vel furno exſiccatum proprie ſignificat. Aliis *ficus paſſæ* dicuntur. Interdum tamen & de recenti fructu ſumitur vocabulum. Inter cibos boni & mali ſucci referuntur *Caricæ* pro diverſa temperie ventriculi recipientis, a Galen. *l. de bon. & mal. ſucc. cib. c.* 8. ubi tamen & earum virtus alexipharmaca laudatur. Vide Bruyerin. *de re cib. l.* 11. *cap.* 38.

Caricum, καρικὸν, dicitur medicamentum quoddam cathæreticum, ſordida ulcera detergens, & carnes exedens, recipitque acria calida, helleborum nigrum, ſandaracham, æris ſquamam, plumbum uſtum, ſulphur, auripigmentum, & cantharides; quæ omnia oleo cedrino miſcentur, & ſubiguntur ad formam linimenti, & medic. liquidi. Hipp. *de ulc. XI.* 7. *ſeqq.*

Carides, καρίδες, ſquillæ, ſpecies cancrorum, Gal. *l.* 3. *de Alim. fac. c.* 34. Aldrovand. *de Cruſtac. l.* 2. *c.* 9.

Caries, τερηδὼν, eſt morbus ſolutæ unitatis, in partibus duris, oſſibus videl. cum deperditione ſubſtantiæ a materia acri & corroſiva proveniens, Hippocr. *lib.* 2. *de morb.* VII. 1. Reſpondet igitur ulceri, quod eſt in partibus mollibus. *Dogm. noſtr. Part.* 2. *c.* 5. *dogm.* 8. Gal. *de cauſſ. morb. c. ult.* *Caries* pudendorum quæ dicatur, vide *Caroli*.

Carina, τρόπις, proprie unam navis partem ſignificat. Metaphorice etiam dicitur de ſpina dorſi apud Galen. *l.* 12. *de V. P. c.* 11. Jung. C. Hoffmann. *comm. ad h. l. n.* 905. *Carinam* quoque a quadam figuræ ſimilitudine vocaſſe Malpighium rudimentum illud fibroſum in ovis, cum hic autor nobis non ad manus fuerit, excerpere placuit e D. D. Stahlii *propemptico ad Diſput. Inaugural.* Dn. Georgii Dan. Coſchwizii *de Hæmophyſi*.

Carium terræ, id eſt, *gluten*. Rul.

Carmen, ἔπος, ἐπῳδὴ, quid ſignificet, aliunde jam notum eſſe debet. Cæterum in ſuperſtitioſa medicina *Carmina* fuiſſe ad ſanandum uſitata, ita quidem, ut aliquando his majorem vim attribuerit, quam ſolis verbis, teſtatur Keuchen. *ad Seren. in prolegom. p.* 65. *ſeqq.* & prolixius adhuc multis teſtimoniis comprobavit regius quondam in curia Pariſienſi Senator Andr. Tiraquell. *de Nobilit. &c. c. XXXI.* §. 285. *fol.* 136. *b.*

Carminativa, ſcil. medicamenta ξανικὰ, διαξανικὰ, per metaphoram a *carminando*, ſive lanas pectendo & diſcerpendo dicuntur, quæ flatus & vapores in corpore moleſtos ſua vi attenuante & diaphoretica diſcutiunt, & per inſenſibilem tranſpirationem reſolvunt. Proprie *Flatus diſcutientia*, Gr. ἀναφυσικὰ, Rolf. *Ord. ac Meth. C. l.* 6. *ſ.* 4. *c.* 1. Sunt calida & ſale volatili aut ſpirituoſis portionibus ſcatentia; quamvis flatus non ſemper hujuſmodi calidis curari poſſint aut debeant, de quo alibi. Helmont. quoque ridet illa remedia, inſanum decretum appellans, *tr. de Flatib. n.* 17. *Carminativæ* curæ quoque meminit Paracelſ. in lapillis inteſtinorum, *lib.* 2. *de tartar. tract.* 1. *c.* 4.

Carmot, vocatur *Materia Lapidis Philoſophici* apud Lagn. *Harm. Chym. Vol. IV. p.* 719.

Carnicula legitur apud Fallop. *Expoſ. de Oſſib. c.* 12. & ponitur pro *Caruncula*, in ſpecie de illa, quæ dentibus circumfuſa, diciturque gluten dentium.

Carnifex Spagyricus dicitur *Vulcanus*, ſive Ignis in negotio Lapidis Philoſophici. Fr. Baſilius Valent. *de lap. philoſoph. Germ. p.* 12. Alias, quid vulgo *Carnifex* ſignificet, notius eſt, quam ut mentio hic fiat. Gr. δήμιος βασανιστής. Dolendum duntaxat, quod a Magiſtratibus ejuſmodi hominibus indulgeatur, ut

ut etiam medicinam exercere non amplius vereantur, non ſine publico dedecore & opprobrio, & propter illorum hominum crudelitatem cum graviſſimo damno. Præter communem & exoſam hanc ſignificationem etiam in bono ſignificatu Chirurgum dici *carnificem*, e Pierio Valeriano *l.* 1. *c.* 56. ſequentibus Iambis.

Medere, quæſo, carnifex tantis malis
Concide, carpe fomitem peccaminum &c.

Rhodius *in Diſſert. de Acia p.*162. notat. Verum rectius talia epitheta ſuſpecta intermittuntur.

Carniformis abſceſſus dicitur, qui coacti oris firmiorisque eſt ſubſtantiæ, oſtracoſa præditus duritie, ſubjectæ particulæ affinis, tubere haud multum elato, ſed lato expanſoque, membranis plerumque fibris filiſve intertextus; plurimum ad muſculos, qua ſe ad articulos appellunt, oriri ſuetus. Differt a Sarcomate. M. A. Severin. *de noviſſ. obſ. abſceſſ. c.* 2.

Carneolus, *Cornelus*, *Corneolus*, vide *Sardius lapis.*

Carnivorus, σαρκοφάγος, vide *Sarcophagos.*

* *Carnopurulenta*, σαρκοπυώδεα, quæ expuuntur ad inſtar carnium purulentarum. Hippoc. l. 4. M. P. obſervavit Menandrii cœci uxorem, cui id contigit, prope vigeſimam diem occubuiſſe.

Carnoſa cutis, vide *Panniculus carnoſus.*

Caro, σάρξ, κρέας, vocatur proprie tantum ea, quæ in muſculo eſt, reliquarum partium nullam homines *carnem* vocant, præterquam pauci admodum. Sed quæ in viſceribus, ſeu jecore, renibus, liene, pulmone, viſuntur *carnes*, eas *parenchymata*, παρεγχύματα, (quaſi effuſiones dixeris) Græci vocant. Quæ in inteſtinis, ventriculo, ſtomacho, utero ſunt, ſine nomine relinquunt, Galen. *l.* 10. *Meth. med. c.* 11. *Parenchymata* autem eas partes vocant, non *carnes*, propterea, quod ex venis effuſus ſanguis circum vaſa omnis concreſcat, *l. XI. de S. F.* Hæc Caſtellus. Enimvero cum nec Hippocrates, nec Galenus hanc ſtrictam ſignificationem ſemper obſervaverit, libet rem clarius & diſtinctius proponere. *Caro* in genere eſt Medicis, quicquid ex ſanguine partium fibris aut vaſis circumfuſo concrevit mollius aut durius, a calore ſtipatum, prout comparatur vel ad compaginandas firmandaſque fibras vice glutinis, vel ad replenda ſpatia. Vel ſic poteſt deſcribi: *Caro* eſt pars ſolida quantitate, ſitu, connexione, figura varia, calida & moderate humida, mollis, tara, ad albedinem vel rubedinem vergens, ad id, ut corpulentiam roburque deferat, & ad motum partium conferat, aut humorum ſegregationi, vaſorum tutelæ, ſimilibuſque uſibus inſerviat, Ger. Blaſ. *l.* 2. *Med. Gen. ſect.* 1. *ſubſect.* 1. *c.* 2. Eam ex diverſæ materiæ particulis concretam, plus tamen alcalinis & dulcibus conſtantem, quam acidis, in ſeparatione verò Chymica offerre phlegma copioſum, ſal volatile, oleum & ſal fixum demonſtravit J. Helf. Iunken. *Chym. Experim. Part.* I. *ſect.* 2. *c.* 4. *p.* 100. *ſeqq.* Dividi poteſt in *propriè dictam*, & *impropriè dictam*. Per *illam* intelligitur ea, quæ muſculorum fibris, ſive fibratis potius tendinibus obnaſcitur, ſimplex, mollis & rubicunda. Dicitur uno verbo *Muſculoſa*. Hinc & Hippocrati σάρκες, idem eſt, quod *muſculi*, teſte Gal. *c.* 1. *de fract. t.* 12. *& com.* 2. *t.* 68. *Impropriè dicta* ſubdividitur in *Parenchymata* & *Propriam* cuilibet parti. Ad illa pertinet Hepar, Lien, Pulmo, quamvis hodieque recentiorum quidam negent, eſſe parenchymata, id eſt, affuſiones ſanguinis veluti concreti; ſed potius vel glandulas eſſe ſtatuant, vel membranarum congeries in cellulas & concamerationes, de quibus vid. Malpighii *Exercitationes de Hepate, Liene &c.* Cordis *caro* non recte dicitur parenchyma, cum ſit revera muſculoſa, quicquid alii regerant. Propria eſt vel *Membranoſa*, vel cujuſque partis membranoſæ carnoſa ſubſtantia, ut in œſophago, ventriculo, inteſtinis, utero, veſica; vel *Glanduloſa*. Vide *Glandula*. An huc quoque Cerebri ſubſtantia referenda cum Malpighio? Jungatur Linden. *Medic. Phyſiol. l.* 2. *c.* 16. *art.* 20. §. 321. *ſeqq.* Bartholin. *Anat. proœm. noviſſ. p.* 5. Qui oſſium quoque ſubſtantiam *Carnem* vocant, nixi autoritate Galeni, *XI. Met. med.* 1. (quamvis κατὰ ῥητὸν non dixerit) mihi videntur vocabulo valde abuti. In præternaturali ſtatu excreſcentiæ *carneæ*, *Caro* excreſcens, luxurians, eminens, Scrib. *n.*227. mentitur ſolum *carnem*, & æquivoce talis dicitur. In Phytologia etiam per tropum ſubſtantiæ illæ molliores fructuum ſucculentiorem *Carnes* appellari ſolent, v. gr. *Caro* cydoniorum, citri, caſſiæ, prunorum &c. Schrod. *l.* 1. *c.* 2.

Caroenum, quibuſdam *carenum*, κάροινον, dicitur, quod caput, τὸ κάρα, aggravet, eſt vinum decoctum, ita ut tertia pars abſumpta ſit, duæ tantum remaneant, Gorr. Plura vide apud Linden. *Ex. X.* §. 19. *ſeqq.* & Keuchen *ad Seren. p.* 216. *ſeqq.*

Caroli vocantur puſtulæ in membro virili venereæ, quæ & *caries pudendorum* dicuntur. Marcell. Cuman. *Obſ.* 20. apud I. H. Veſch.

in Syll. Cur. & Obſ. Med. Cent. p. m. 48. & *Obſ.* 73. *p.* 77.

Caros, *Carus*, κάρος, five *Sopor*, eſt deperditio ſenſus & motus in toto animalis corpore, illæſa manente ſpirandi facultate, læſa autem anteriore cerebri parte, & temporum muſculis: (ſed tamen & medius ventriculus ſæpe conſentit: Sequitur inde ſomnus profundus, oculis perpetuo clauſis. Nec tamen ita periit ſenſus, quin, ſi pungantur, ſentiant, non tamen propterea vel loquuntur, vel oculos aperiunt) ſi vero ſpirationem, adeo vehementer opprimat, ut quis vel magno conatu vix ſpirare poſſit, eorum exemplo, qui per gravem ſomnum ſtertere ſolent, apoplexia tunc affectio nominatur, cui Paralyſis ſæpiſſime ſuccedit. Hæc ex Galen. *l.* 4. *de L. A. c.* 2. *l.* 13. *M. M. c.* 21. & *c.* 2. *in* 1. *prorrh. t.* 29. olim Caſtellus. Enimvero cum hodieque non ſatiem animum philiatri diſcendi cupidum, affectum hunc paulo accuratius deſcribere libet: *Carus* veterni ſpecies eſt affectio ſoporoſa, lethargo major, apoplexia paulo minor, huic tamen valde affinis, ut in ipſam non raro tranſeat, cum reſpiratione tamen adhuc paulo liberiori, a prohibita per portiones impuras ſeroſas vel alia ratione heterogeneas ſpirituum animalium e medulla cerebri verſus corticem expanſione proveniens. Jungatur Th. Willis *de Anim. Brutor. Part.* 2. *c.* 4. Hinc καρῶδες, quod vel gravedinem capitis, vel ſoporiferum ſignificat Erotiano.

Caroſis, κάρωσις, i. e. *Soporatio*, five *ſomnolentia*. Moſchion. *de morb. mul. c.* 134.

Caroticus, καρωτικὸς, dicitur de eo, quod caput vehementius afficit, v. gr. de vino generoſo vehementer inebriante. Lind. *d. l.* §. 111.

Carotides, καρωτίδες, ἢ καρωτικαὶ ἀρτηρίαι, ſunt duæ illæ arteriæ, quæ ab arteria magna e ſiniſtro cordis ventriculo emergentes recta ad caput feruntur, omnibus, quæ ſunt ſupra cor, partibus diſtributæ, Gal. *l.* 16. *de V. P. c.* 12. & *l.* 5. *de Hip.* & *Pl. Decr. c.* 7. ſed has non recte carotidas ſive *ſoporarias* dici cenſendum eſt, ſed obtinent ſaltem nomen ex communi medicorum & philoſophorum poſt Hippocr. opinione credentium, ſoporis ſedem eſſe has arterias. Vide *Arteriæ Aortæ truncus aſcendens*. Jung. Barth. *Anat. Lib.* 2. *c.* 4.

Carphaleon, καρφαλέον, *aridum*, *ſiccum*, ſignificat. Hip. 6. *Epid. ſ.* 6. *t.* 29. & 5. *aph.* 71. uti alibi de cute ſicca uſurpavit, Jung. Foeſ. *Oec. p.* 311.

Carphos, κάρφος, *paleam*, *feſtucam* ſignificat. Dioſcor. *l.* 5. *c.* 85. Hinc verbum καρφολογεῖν, & Hippocr. ατοκαρφολογεῖν, *feſtucas* & *paleas legere*, quod eſt phreniticorum ſymptoma. Dicitur & κροκιδίζειν, *ſ.* 1. *Prognoſt. t.* 23.

Carpio, *Carpius*, κύπρινος, *Cyprinus*, λεπιδωτὸς, eſt nomen piſcis nobis notiſſimi in lacubus frequentis, in fluviis vero delicatioris. De uſu in cibis & medicina vide partim apud Aldrovand. *l.* 5. *de piſcib. c.* 40. partim apud Schroder *l.* 5. *cl.* 3. *n.* 76. Eſt & alius piſcis *carpio* dictus, qui in ſolo lacu Benaco capitur, delicatior, de quo etiam Aldrovand. *d. l. c.* 50.

Carpos, καρπὸς, vide *Fructus*.

Carpus, καρπὸς, aliis *Brachiale*, Arab. *Raſceta*, eſt pars manus, qua cubito per articulum conjungitur: Vel quod utrinque inter manum & brachium interdicit, utramque inter ſe aptans, id dicitur *Carpus*. Quot oſſiculis conſtet, diſſentiunt anatomici, dum quidam ſeptem, quidam octo numerant. Non multum refert; utri parti calculum quis adjecerit. Linden. *Med. Phyſiol. l.* 2. 14. *art.* 12. §. 81. *ſeqq.*

Carſia, id eſt, aqua ſalis. Rul. & Iohnſ.

Carta, κάρτα, apud Hippocr. ſignificat *valde admodum*. 3. *de R. V. in Ac. t.* 26. & 42. Jung. Galenus *in comm.*

Cartilago, χόνδρος, eſt particula ſimplex in animalis corpore, quæ aliarum quidem omnium eſt duriſſima, toto autem oſſe eſt mollior, Gal. *l.* 7. *de Uſ. P. c.* 3. Quamvis autem diverſa ſit ab oſſe *cartilago*, ſæpe tamen ætatis ſpatio in os degenerat, imo vero nulla fere ſunt oſſa, quæ ante cartilagines non fuerint. Oſſa namque omnia & dentes genis adhuc concluſi infantibus *cartilago* ſunt, quæ tandem in oſſa duratur, uti *cartilagines*, quæ inter ſterni oſſa continentur. Hactenus Caſtellus. Dividi poſſunt *cartilagines* 1. in illas, quæ aliis connaſcuntur oſſibus, eademque connectunt vel abſque alio medio, ut in oſſibus pubis & ſterni, vel interjectu communium ligamentorum, ut in connexione per διάρθρωσιν, & in has, quæ per ſe conſtituunt partes, de quibus p. p. in duriores, quæ oſſeæ evadunt cum tempore, & in molliores, articulos colligantes, & ligamentorum naturam ferre referentes, unde χονδροσυνδέσμους vocant, Barthol. *Anat. libell.* 4. *c.* 2. Inter ſpecialiores *Cartilagines* ſunt præcipuæ ſeqq.

Cartilago enſiformis, χόνδρος ξιφοειδὴς, Gal. *l.* 6. *de V. P. c.* 3. & *l. de arc.* & *ven. diſſect. c.* 5. *cartilago mucronata*, quæ eſt extrema ora medii oſſis pectoris, quæ eſt propter os ventriculi, cui alligatur. Aliqui ſunt, qui totam pectoralis oſſis figuram, (non eam tantum, quæ

quæ in imo ejus eſt) quia gladii ſimilitudinem repræſentat, *enſiformem cartilaginem* dicant eſſe, Gal. *l. de Oſſib. c.* 13. Jung. Barth. *d. l. c.* 18.

Cartilago innominata, Gal. recentioribus vero *Annularis*, κρικοειδὴς dicta, quæ eſt ſecunda laryngis *cartilago*, in internis partibus, quæ œſophagus eſt, poſitionem habens. Gal. *l.* 7. *de V. P. c.* 11. & eſt intruſa cartilagini Thyroidi. Eſt inſtar annuli Turcici, quo pollicem muniunt in emittendis ſagittis. Baſis eſt reliquarum *cartilaginum* aſperæ arteriæ. Barthol. *lib.* 2. *Anat. c.* 11.

Cartilago ſcutiformis, θυρεοειδὴς χόνδρος, perperam θυροειδὴς, recte notante Linden. *Medic. Phyſiol. l.* 2. *c.* 13. *art.* 15. §. 94. male a Caſtello *Peltalis*. Peltæ enim rotundæ erant, cum figura hujus cartilaginis ſit quadrilatera, ut Scuta. Ejus gibboſitas apparet in gutture, at *Adami pomum* appellatur, quia vulgo perſuaſum, in Adami faucibus pomi fatalis partem ex pœna divina remanſiſſe & ad poſteros translatam. In medio diſtinguitur linea, unde duplicem alii conſtituere, cum revera duplex rariſſime inveniatur. Divulſam in medio obſervavit in Studioſo a nimio cantu Barthol. *d. l.* ubi plura ad ejus perfectam deſcriptionem pertinentia reperies. Præter has, quas Caſtellus olim adduxit, dantur adhuc aliæ peculiares *Cartilagines* conſiderandæ, & quidem in ipſa quoque Larynge; videlicet: *Binæ cartilagines*, ἀρυταινοειδεῖς, *Gutturniformes*, ſive *Arytænoideæ*, qui in una parte conjunctæ inſtar gutturnii rimam pro modulanda voce *Glottis*, γλωττὶς, dictam efformant. Item *Epiglottis*, ἐπιγλωττὶς, *Cartilago*, quæ rimam illam claudit & tegit, ne ex cibo vel potu in tracheam cum periculo ſuffocationis quædam incidant, ſed commode in gulam abire queant. Reliquæ *cartilagines* aſperæ arteriæ *ſemicirculares*, & ſigmoideæ σιγμοειδεῖς, non libet inter peculiares referre. Nec *Narium* quoque *Cartilagines*, *quinque*, quarum duæ ſupremæ naſi oſſibus adhærent, tertia ſeptum conſtituit, ſive interſtitium inter duo naſi foramina, reliquæ vero duæ pinnas conſtituunt, per membranoſa ligamenta colligatæ, commode inter peculiares referri non poſſunt, cum ad naſi conſtitutionem faciant. De his videatur Barthol. *d. l.* 3. *Anat. c.* 10. *Cartilaginum* in genere præcipuus uſus eſt duplex: Unus, ut partes quaſdam leves ac politas ad motus promtitudinem efficiant, in articulis ſcil. Alter, ut violentiæ foris occurſantium mediocriter cedant. *Cartilaginis* enim ſubſtantia maxime idonea eſt ad tegendum & defendendum partes ſubjectas. Non enim poteſt comminui & frangi, ut dura & friabilia, neque incidi & contundi, ut mollia & carnoſa. Hæc Caſtell. Verum nec alii uſus excludendi ſunt, ut: Connexionem facere oſſium, quæ dicitur συγχόνδρωσις: Partes prominentes, vel etiam curvas formare, ut in aſpera arteria, larynge: Cavitates explere, Operculi operam præſtare, Fulcrum præbere, de quibus Barthol. *libell.* 4. *c.* 2. *Cartilago* quoque de ſpinis piſcium dicitur, ſpecialiter vero & κατ' ἐξοχὴν, *Cartilaginei piſces*, dicuntur, qui ſpinam dorſi cartilaginem, intus medullam habentem, obtinent, Græcis propterea χονδράκανθοι dicti; aliis & σελάχη, vel σελαχώδη: Suntque duum generum: Plani, ut ſunt Raja, Paſtinaca & his ſimiles; & Longi atque Rotundi, v. g. Galeæ de quibus legatur Aldrovand. *l.* 3. *de Piſc. cap.* 31.

Caruncula, σαρκίον, accipitur vel in ſtatu ſecundum, vel præter naturam. In illo dicitur de *carunculis* in utroque oculi Cantho, vel Angulo occurrentibus, quarum illa, quæ in majori ſive interno exiſtit, *Lachrymalis*, in externo vero *Innominata* eſt, Bartholin. *l.* 3. *Anat. c.* 8. *Carunculæ* quoque appellantur *cuticulares Alæ* ſive Nymphæ in ſinu muliebri, teſte eodem *l.* 1. *c.* 35. quo etiam *carunculæ myrtiformes* ſpectant *d. l. c.* 33. In renibus *carunculæ papillares* minus coloratæ inſtar glandularum, reliqua *carne* duriores occurrunt, de quibus idem *d. l. c.* 17. *Carnoſam* quoque illam particulam in ſummo ore pendentem, quam alias *Columellam*, aut *Uvam*, vel *Uvulam* vocant, a Galeno *carunculam* appellari conſtat, *ex l.* 6. *de C. M. S. L. c.* 3. *in princ.* Præternaturaliter uſurpatur hoc vocab. (1) de portiunculis, quæ in dyſenteria excernuntur, quas Hippocr. *carnes*, σάρκες, vocavit, 4. *aph.* 26. (2) de *carunculis* capillaribus cum urina a renibus excretis, 4. *aph.* 76. qui affectus etiam dicitur *Trichiaſis*, τριχίασις. Ita & Celſus *l.* 6. *c.* 8. *carunculas* quaſdam in naribus naſci, ſcripſit, Polypum etiam per *carunculam* definivit. Ita & aliæ *Excreſcentiæ carneæ carunculārum* nomine venire poſſunt, quamvis Hippocrati σαρκοφυία, 3. *d. fract. t.* 45. aliis ὑπερσαρκώσεις, aut σαρκώματα dicantur.

Carus, vide *Caros*.

Caryca, quibuſdam pro *Carica*. Eſt & denominativum haud dubie ab urbe quadam Peloponneſi *Carya*; Unde *Caryca lingua*, καρύκη Gr. confuſa valde & abſurda dicta Galeno *l.* 2. *de diff. pulſ. c.* 2. *Caryca*, καρύκη, fuit olim peculiare bellarium, edulium, condimentum, em-

embamma, Lydorum primum inventum, paratum ex ſanguine & aliis ἡδύσμασι, id eſt aromatibus & ſuavibus condituris. Hinc & omne *conditum*, quod jus ſapidum facere & infuſcare poſſet Lydiæ *carycæ* adinſtar, *carycam* appellare liceat. Heſychius etiam deſcripſit, quod ſit jus ſupervacuum ſive ambitioſum. Plura vide de hac re apud Linden *S.M. Ex. X.* §. 73. *ſeqq.* Lang. *l.* 1. *ep.* 58. Conſ. Galen. *exegeſi*.

Caryceia, καρυκείη, idem, quod *Caryca*. Gal. *l.* 4. *de ſan. tuend. c.* 5.

Carycoides, καρυκοειδὲς, dicitur Hippocr. excrementum colorem ſubcruentum inſtar *Carycæ* condimenti illius ex ſanguine parati præ ſe ferens. 24. *Epidem. XIV.* 10. Plura apud Foeſ. *Oecon. p.* 310. Nec minus plenius expoſitam vocem habes apud ipſum Erotianum.

Carydon, καρυδὸν, vide *Alphitidon*.

Caryon, κάρυον, vide *Nux*.

Caryophyllum, καρυόφυλλον, nomen & floris, & aromatis, & arboris. Nullius horum expoſitio eſt hujus loci.

Caryoti, καρυωτοὶ, ſcil. βάλανοι, nomen *dactylorum* ſive fructuum *palmæ* optimorum, qui in Syria & Palæſtina creſcunt. Gal. *l.* 2. *de Al. Fac. c.* 26.

Caſa, Gr. καλύβη, οἴκισκος, οἰκίσκη, οἰκίδιον, tugurium vel vile domicilium ſignificat, qualia ſunt metallifoſſorum circa fodinas. Rul. *in Lex.*

Caſcarilla, h.e. cortex Chinæ Chinæ, vide *China*

Caſchu, idem quod *Catechu*. De quo paulo poſt.

Caſeus, τυρὸς, quid ſit, omnibus notum eſt. Lac coagulatum & glaciatum, per præcipitationis modum. Uſus ejus in diæta & medicina varius. Cum in *caſeis* ſingulatim permagna ſit differentia, tum pro animalium natura, tum pro præparandi *modis*, & præterea ipſorum ætate, non licet hic eam exponere varietatem. Conſulantur Autores, utpote Gal. *l.* 3. *de Al. Fac. cap.* 17. & *l.* 10. *de S. Fac. cap.* 17. & *l.* 10. Th. Vvillis *de ferment. cap.* 11. Bruyerin. Moræus, C. Hofm. Ionſt. alii. An commune vitium ſit omnium *caſeorum*, ſuccum habere vitioſum & craſſum, uti *d. l.* ſcriptum reliquit Gal. ulterius ventilandum relinquitur. Pro negativa facit Hippocr. *de vet. medic. XXXVII.* 9. *ſeqq.* & *de affect. XLIX.* 11. Uſum medicum etiam vide ſis apud Scribon. Larg. *n.* 158. adverſus podagram. *Caſeum* deſcripſit Paracelſ. *l.* 1. *de Tart. tract.* 5. *c.* 2. quod ſit Tartarus alabaſtrinus & incurabilis, viſcus inexpulſivus. Imo hoc vocabulum tropice ad ipſos morbos renum applicuit, *caſeum*, vel

lac ſegregatum aut *caſeatum* ægritudinibus renum annumerans *in Fragment.* & *Scholiis ad dict. libros de Tartaro*. Verum rem ipſam magis obſcurat illis terminis, quam ut declaret. *Caſeus præparatus* Rulando & Iohnſono dicitur reſidentia viſcoſa manens in fundo lactis ex caſeo defluentis, *in Lex.*

Caſia, κασία, plerumque *Caſſia*, κασσία, duplicem potiſſimum obtinet ſignificationem, quarum neutra quidem proprie huc pertinet, ſed ad Botanicam. Paucis tamen indicaſſe ſufficiat. (1) Significat aroma quoddam, quæ & *Caſſia lignea*, *Xylocaſſia* dicitur, ad Cinnamomi fere naturam accedens; de qua videatur Gal. *D. S. F. l.* 7. & *alibi*. (2) Purgans quoddam cholagogum, quod *Caſſia fiſtula*, ſiliquoſa, ſolutiva, κασσία, σύριγξ, dicitur. Hæc veteribus Græcis fuit ignota. Licet enim Gal. etiam aliquoties *in libr. de Antidot.* & *de C. M. S. L.* mentionem fecerit *Caſſiæ fiſtulæ*, ſemper tamen intelligit illam aromaticam, quæ etiam fiſtuloſa videtur. De ſolutiva videatur Rolfink. *de purgant. ſect.* 3. *art.* 2. *c.* Schroder. 1. *l.* 4. *cl.* 3. *num.* 416.

Caſſa barbaris dicitur *Thorax*, Fallop. *expoſ. de Oſſib. c.* 18. *Tom. I. p.* 508.

Caſſale vulnus, i. e. vulnus pectoris. Legitur apud Marcell. Cuman. *Obſ.* 65. apud D. Velſch. *in Syllog. cur.* & *obſ. Med. Cent.* I. *p. m.* 73. 74. Derivatur ab Arabico *Cas*, i. e. pectus.

Caſſatum, eſt ſanguis in venis invalidus & emortuus, grumoſus, ſanguinis boni tranſitum & motum obſtruens, Paracelſ. *l.* 7. *Archidox.* §. *de Specifico Diaphoretico*, & ex hoc Rul. & John. *in Lex.*

Caſſia, κασσία, vide *Caſia*.

Caſſia mellis dicitur ſpecies Caſſiæ extractæ pro clyſteribus, quam compoſitionem ingreditur Mel, ut conſervetur, in cujus tamen præparatione fraudem Pharmacopœorum detexit Joh. Anton. Loddettus Dialog. *de impoſtur. nonnull. Pharmacopœor.* addito *declarationi fraudum* & *errorum apud Pharmacopœos commiſſorum* Liſſeti Benangii *opera Bartholini Latinitati donatæ p.* 149.

Caſſiteros, κασσίτερος, vide *Stannum*.

Caſſoleta dicitur ſpecies ſuffimenti humidi, cujus deſcriptionem tradidit P. Morellus *l.* 2. *de præſcr. remed. form. ſect.* 2. *c.* 9. *p. m.* 293. *edit. Baſ.*

Caſſovvarius, nomen avis exoticæ, nobis incognitæ, quam ingluvie carere legitur in Nehem. Grevv Anglicæ Societatis Regalis Col-

legæ *Inchoata Anatome comparativa ventriculorum & inteſtinorum*, cujus mentio fit *in Actis Erud. Lipſ. A.* 1682. *p.* 60.

Caſſus, vide *Laparos*.

Caſtalticum corrupte, pro *Cataſtalticum*, καταςαλτικὸν, idem eſt, quod repreſſorium, ſtipticum. Dieter. *Iatr. n.* 408.

Caſtellum, idem quod *Lacuſculus*, λακκίδιον. Rul. & Johnſ. *Caſtellum Urinæ* quid dicatur Paræo, vide apud eund. *l.* 22. *Chir. c.* 9.

Caſtigatus, *a*, *um*, Gr. dici poſſet σωφρονισθεὶς, dicitur de Mamillis & Papillis apud Q. Serenum: Si *caſtigatas* ſtudium eſt ſervare papillas, &c. quid vero *Caſtigatæ mammæ*, expoſuit Hier. Mercurial. *lib.* 5. *Var. Lect. c.* 3.

Caſtitas, σωφροσύνη, ἁγνεία, proprie continentiam circa res Venereas ſignificat. Hinc *Caſti ſua natura* dicuntur σωφρονικοὶ φύσει, qui etiam à libidinoſis cogitationibus abſtinent. Gal. *l.* 6. *de L. A. c. ult. Caſtitatis* ſedem veram in renibus eſſe magis, quam in teſticulis, voluit Paracelſ. *lib.* 2. *de vir. membr. c.* 16. quam opinionem denuo propugnare voluerunt Joach. Oelhafius, Dan. Sennert. & Caſp. Hoffm. verum abſque ſucceſſu, cum pugnare videatur cum principiis Anatomicis, quibus conſtat, renibus nihil eſſe commercii cum reliquis partibus genitalibus. *Caſtitatem* non comparari poſſe medicamentis, ſed evitatione occaſionis & objectorum irritantium, egregie docuit P. Ammann. *Irenic. p.* 40.

Caſtor, κάςωρ, *Fiber*, animal eſt amphibium aqua & terra ambiens, vivens piſcibus & fructibus arborum. Ejus deſcriptionem vid. apud Aldrovand. *l.* 2. *de quadruped. digit. vivipar. cap.* 12. ubi etiam ejus uſum in cibis & medicina exponit, & *in Ephemerid. Nat. Curioſ. An. II. Obſ.* 251. Anatomicam ejus deſcriptionem etiam legere licet *in Actis Philoſophicis* Oldenburgii *Anni* 1669. *m. Julio.* Jungatur Schroder. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 14. Ob convenientiam cum hoc animali maximæ pernicitatis in piſces graſſandi avis quædam ſpecies, videl. Mergus cirratus major, Bellonio dicitur etiam *Caſtor* vel *Fiber* ut eſt apud eund. Aldrovand. *Ornith. l.* 19. *c.* 62. Urinæ quoque lacteæ excretionem *Caſtoris* nomine venire ex Drauwiz. *de Scorbut. c. p.* videatur *in Ephemerid. N. Cur. A. I. Obſ.* 89.

Caſtorium, καςόριον, καςώριον, ſunt teſticuli *Caſtoris* quadrupedis exciſi, purgati & exſiccati, virtutis valde attenuantis, diſcutientis, nervos nervoſaſque partes roborantis, ſpiritusque animales excitantis, multique in Medicina uſus. Adulterari ſolent gummi Ammoniaco, quod cum *Caſtoris* ſanguine ſubactum veſiculis inditur exiccaturque. Schroder. *d. l.* In hunc animadvertit Fr. Hoffm. *in Clavi ad h. l.* negando *Caſtorium* eſſe teſticulos, qui adeo parvi ſunt, ut gallorum gallinaceorum teſticulos vix ſuperent, ſed potius eſſe tumores, ſeu crumenæ inguinis veſtitæ pellicula ſatis craſſa, quibus parva ſemper annexa eſt, impleta liquore oleagineo & cineroſo, ſemper liquido manente, cum illis craſſior continetur, qui poteſt exiccari ad pulveriſandum. Confirmatur hæc ſententia plurimis autoritatibus *in Ephemerid. N. Cur. d. l.* De *Caſtorei* viribus videatur & Gal. *l. XI. de Simpl. Fac.* Dioſcorid. *l.* 2. *c.* 26. Pontici *Caſtorii* vires diverſas eſſe ab Hiſpanico, ex Strabone oſtendit Rhod. *ad Scribon. n.* 175.

Caſtratus, εὐνοῦχος, εὐνουχισθεὶς, dicitur, cui teſticuli ſunt exſecti; & ita vis genitalis ablata. *Caſtratio*, quæ Gr. εὐνουχισμὸς, ἐκτομὴ, ὀρχοτομία dicitur, in brutis utriuſque ſexus adhibetur, teſte Gal. *l.* 1. *de ſem. c.* 15. *Caſtratum* animal ſemper fœminæ redditur ſimile, aut his, quæ ſunt ætatis minoris, idem *l.* 10. *de S. F. §. Bolis & l.* 11. *§. Pinguedo & adeps.* Caro etiam *Caſtratorum* ſuavior & præſtantior eidem habetur *lib.* 1. *de ſem. c.* 15. *& l.* 2. *de Al. F. c.* 2. Quomodo vero mutatio corporum ratione temperamenti vitalis, morum, habitus corporis à *caſtratione* dependeat, non eſt adeo in aprico. Videatur de hac queſtione Bartol. *l.* 1. *Anat. c.* 22. An *caſtratio* hominum excuſari & defendi poſſit nec ne, meam nolo facere litem. In maniaco adhibuit Sam. Formius apud River. *in obſerv. commun.* In ſumme libidinoſo detrectavit Balth. Timæus à Guldenklee *l.* 3. *caſ.* 52. *Caſtratio* etiam ſumitur pro *Herniotomia* & *Caſtratores* ſunt *Herniotomi* vulgares, in qua ſignificatione hoc vocabulo uſus Scultetus *Arm. Chim. Part. I. Tab.* XXXIX. ſimul improbans, quod in omni Hernia teſticulos eximant, in ſola Sarcocele ſaltem hoc admittens. Per metaphoram quoque medicamentorum fortiorum & malignorum, præſertim purgantium electivorum correctio dicitur *caſtratio* apud Helmont. *tr. Pharmacopol. ac Diſpenſ. modern. n.* 49. Jung. *Exerc. noſtr.* 1. *de Remor. Purg.* §. 38. Item farina craſſior, κρίμνον, dicitur *Caſtrata*, vide *Crimnon*. Diet. *n.* 478.

Caſtrenſis, Militaris, ςρατιωτικὸς, ςρατευματικὸς, eſt epitheton etiam morborum quorundam contagioſorum & epidemicorum, præſertim febrium, quarum meminit Helmont. *de Febb. c.* 10. *n.* 7. Endemicas appellans, non adeo incongrue, in quibus non tam efferveſcen-

ſcentia caloris, quam maligna cruditas ἐκ τῆ-ςu & rerum non naturalium uſu pravo colleċta peccare & urgere ſolet. Peſtilentibus annumeravit & ſatis perſpicue deſcripſit Th. Willis de Febr. c. 14. nec non pecul. tract. Joh. Valent. Willius Medicus Danus.

Caſus, in Latino valde æquivocum eſt. Vel enim idem eſt, quod *Symptoma*, σύμπτωμα; Gal. de opt. ſect. ad Thraſyb. c. 13. & 1. aph. 12. aliiſque in locis. Vide *Symptoma*. Vel idem eſt, quod *Fortuitum*, & opponitur Arti, vel Providentiæ, Gr. dicitur τύχη vel τύχης ἔργον. Gal. l. 11. de V. P. c. 7. de ſub. figur. Empir. c. 12. Interdum & Gr. dicitur αὐτόματον. Hipp. de Arte IX. 5. ſeqq. & Gal. c. 1. in Prognoſt. Hipp. t. 4. id eſt, ſpontaneum, quod ſine ulla deliberatione aut conſultatione contingit. Vel idem eſt, quod *Lapſus*, πτῶσις, vel κατάπτωσις, v. g. ex alto l. 5. M. M. c. 2. Vel idem eſt, quod *morbus præſens*: in qua ſignificatione ſumſit Paracelſ. l. 1. Paragr. c. 1. §. 4. & 5. Vel denique idem, quod *Hiſtoria morbi* integra, obſervatio Empirica; Unde frequentiſſime dici ſolet; *Caſus* Medicinales v. g. laudati Timæi a Guldenklee, pro: Obſervationes Medicæ Practicæ. Collegium *Caſuale*, h. e. in quo tractantur & exponuntur ſpeciales morborum ſingularium hiſtoriæ. Vide *Hiſtoria*.

Cata κατὰ, vide *Secundum*.

Caταballo, καταβάλλω, ſignificat *dejicio*, *demitto*, *proſterno*. In qua ſignificatione ſumſit Hipp. l. de Nat. Hum. t. 2.

Catabaſis, κατάβασις, *deſcenſus*, a verbo καταβαίνω, *deſcendo*, cui opponitur ἀναβαίνω, aſcendo. Verbum legitur apud Hipp. 6. aph. 22.

Catabibazo καταβιβάζω, emphaticum verbum *humorum deorſum* factam *excluſionem* & deturbationem exprimens apud Hipp. 3. in 1. Prorrh. t. 51.

Catablacevo, καταβλακεύω, ſignificat *ignavum eſſe*, deſidem, negligentem in actionibus, & præſertim in curando apud Hipocr. 3. de Artic. t. 83. idem quod κατοκνέω, quod legitur in Mochlic. XI. 7. Deſcendit a voce *Blax*, βλάξ, quod nomen eſt piſcis nullius plane utilitatis, aut pretii.

Catablema, κατάβλημα, ſignificat, quod *injicitur* aut applicatur, in ſpecie fimbriam vel *ligamentum*, quod parti injicitur ad deligationem conſtringendam. Hipp. 2. de artic. t. 32. Æginetæ dicitur ἐπίβλημα, aliis περίβλημα. Foeſ. in Oecon. p. 312.

Catabronchizo; *Catabrochthizo*, καταβρογχίζω, καταβροχθίζω, utrumque ſignificat *deglutio*, a βρόγχος & βρόχθος, *gula*, *guttur*. Hipp. Coac. t. 632. & t. 621.

Catacauma, κατάκαυμα vide *Ambuſta*. Hipp. Coac. t. 158. interdum ſimpliciter *Cauma*, καῦμα. Jung. Linden. Ex. XI. §. 189.

Cataceclimenos, κατακεκλιμένος, dicitur, qui propter morbi vehementiam & virium imbecillitatem decumbit. Hipp. 2. prorrhet. t. 39. quamvis alii κατακεκλασμένας, *fractos viribus* legant. Idem eſt quod κατακλινὴς, κλινήρης, κλινοπετὴς, *Clinicus*, & opponitur τῷ ὀρθοστάδην. Foeſ. Oec. p. 314.

Catacecramenos, κατακεκραμένος, de fractura dicitur, quæ dependet, aut ſuſpenſa eſt. Hipp. 3. de fract. t. 74.

Cataceraſticos, κατακεραστικὸς, idem, quod ἐπικεραστικὸς, vide *Epiceraſticos*.

Catacermatizomenos, κατακερματιζόμενος, a verbo κατακερματίζεσθαι, quod proprie ſignificat in minutulos nummos dividi, a κέρμα, *nummulus*, minutiæ æris. Sed & in genere dirimi in minutiſſimas partes denotat. Uſurpat Hipp. de calore febrili, qui in totum corpus diſtrahitur; 4. de R. V. I. A. t. 39.

Catacheo, καταχέω, vide *Catachyſis*.

Catachlidao, καταχλιδάω, vel καταχλιδέω, uti videtur conjugari apud Hipp. in precep. VI. 8. ſignificat *deliciis nimium indulgere*, luxu diffluere. Idem quod κατατρυφᾶν.

Catachloos, κατάχλοος, ſignificat *valde virens*. Dicitur v. g. de excrementis bilioſis corruptis 7. Epidem. XI. 27. quamvis plerique legant κατάχολον, quæ lectio non arridet.

Catachreſis, κατάχρησις, vide *Abuſus*.

Catachriſton, κατάχριστον, dicitur medicamentum, quod *illinitur*, Hipp. l. 1. de M. M. CXXIII. 16.

Catachyſis, κατάχυσις, *effuſionem*, *perfuſionem* ſignificat a verbo καταχέω, *perfundo*. Ita de frigidæ aquæ *perfuſione* uſus Hipp. 5. aph. 21. & 7. aph. 42. de aqua calida. Dieter. Iatr. n. 447. 448.

Cataclaſis, κατάκλασις, *perfractionem*, *perverſionem*, in genere ſignificat. In ſpecie frequenter de oculi perverſione cum palpebræ pervertuntur. Idque alterius muſculorum oculos claudentium convulſionem indicat: Hipp. 6. Epid. ſ. 1. t. 31. ubi etiam t. 30. de membrorum *perfractionibus* legitur. Vide *Campylon*.

Catacleis, κατακλεὶς, dicitur os cartilaginoſum, imo cartilago in commiſſura omoplatæ vel ſcapulæ cum clavi ſita. Reperiri in ſolis hominibus teſtatur Gal. l. de oſſibus c. 14. Conſer. l. 13. de V. P. c. 11. Alibi prima Thoracis coſta parva dicitur, & quaſi *Subclavium*. Gal. de diſſect. muſc. c. 12. Vide C. Hoffman. comm. ad Gal. l. de V. P. n. 103. & not. ad l. cit. de

Oſſib. qui recte reprehendit, quod καταχλὰς et-
iam ἀκράμιον dicatur.

Cataclines; καταχλινής, lecto affixus. Vide *Ca-
taceclimenos*.

Catacliſis, κατάκλισις, inclinationem, decli-
nationem, *incurvationem*, item *decubitum* de-
notat, v. g. κατάκλισις ἡμικύκλιος, *incurvati
ſemicircularis*, uti eſt in Græca lit. C. juxta
veteres. Vid. Hofman. *d. l. n.* 385. Gal. *l.* 2.
de mot. muſc. c. 4.

Cataclyſma, κατάκλυσμα, Hipp. *de ſal. diæt.
t.* 15. Vide *Clyſter*.

Cataclyſmi, vehementiores aquarum illiſio-
nes, vulgo medicor. Irrigationes. Cœlius Au-
rel. *Chronic. l.* 1. *c.* 16.

Catacores, κατακορής, abundans, *ſuperfluum*
ſignificat. Addit rei, cui jungitur, in ſpecie
bili, intenſionem. Uſurpatur adjective & ad-
verbialiter. Quando ſimpliciter ponitur, ni-
hilominus bilis ad exceſſum reſtringendum eſ-
ſe, vult Foeſ. *in. Oec. p.* 315. v. gr. apud Hipp.
Coac. t. 612. & *t.* 608. id quod & Interpretes
obſervarunt. Hinc & κατακορὲς φάρμακον, ſigni-
ficat bilem meracam largius evacuans medi-
camentum, apud Hipp. *l.* 5. *Epid. VIII.* 10. 14.
Dicitur & adverb. κατακορέως. Hipp. 3. *de R.
V. I. A. t.* 13. vide Gal. *in comm. ad h. l.* Jung.
& Lind. *Ex. IV.* §. 77.

Catacremnamæ, κατακρέμναμαι, ſignificat, *de-
pendeo*, & uſurpatur ab Hipp. de gurgulione
inflammato & intumeſcente, *l.* 2. *de Morb. X.*
3. Deſcendit a κρημνός, præcipitium.

Catacruo, κατακρούω, proprie *depellere* ſignifi-
cat. Apud Hipp. vero *diffindere* & profun-
dius *pertundere* & *diſcindere* denotat, *l. de Ul-
cer. XV.* 4. & *l. de Medico VII.* 1. 3. Unde &
κατάκρουσις, h. e. *percuſſio*, inter operationes
Chirurgicas & remedia impinguantia externa
refertur a I. C. Claudino *de Ingreſſu ad infirm.
l.* 2. *ſect.* 2. *c.* 27. & ita idem ſignificat, quod ἐπί-
κρουσις. Vide infra. *Epicruſis*.

Catadartheo, καταδαρθέω, verbum, proprie
ſignificans *dormire*, a δαρθάνω, *dormio*, quam-
vis Scholiaſtes Ariſtoph. a δέρμα, pellis, cum
Etymologo deducens, reſtringat ſignificatio-
nem, dicendo, idem eſſe, atque in pellibus
dormire. Uſus Hipp. *l.* 5. *Epid. XVII.* 1. &
l. 3. *de diæt. XVI.* 15.

Catadechomæ, καταδέχομαι, *ſumo*, *ſuſcipio*. Uſur-
pavit Hippoc. *de alimento*, *lib.* 7. *Epid. XXII.* 8.

Cata dicen, κατὰ δίκην, id eſt, *jure merito*,
æque ut par eſt. Frequenti uſu apud Hipp. v.
gr. *l. de Cord. III.* 10. *l.* 1. *de Morb. Mul. LXXXVII.*
14. *l. de vuln. c. V.* 3. Foeſ. *in Oec. p.* 313.

Catadulоо, καταδουλόω, proprie ſignificat *in
ſervitutem redigo*. Metaphorice vero ſpiritus
frango, animum ſubigo. Hip. 2. *de fract. t.* 61.

Catægizo, καταιγίζω, ſignificat cum impetu
deorſum irruo, *delabor*, ab ἀίσσω, irruo. De
ventis & procellæ impetu proprie dicitur.
Unde & καταιγὶς *procellam* ſignificat. Metapho-
rice de doloribus & morbis cum impetu ir-
ruentibus ſæpe uſus eſt Hipp. *l.* 3. *de Morb. VII.*
25. *XXIV.* 57. *l.* 2. *de Morb. Mul. LXXXVII.* 2. *l.*
6. *Epid. XVIII.* 16. Foeſ. *d. l.* Præcipue de morbi
ſtatu accipitur, teſte Linden. *Ex. XII.* §. 84. 87.

Catæoneſis, καταιόνησις, i. e. *irrigatio*, perfu-
ſio, fit humore aliquo in partem aliquam ef-
fuſo. Quo quidem remedii genere utimur,
cum aliqua de cauſſa balneo excludimur. Dif-
fert ab *Embroche*, ἀπὸ τῆς ἐμβροχῆς, quando
poſt illam lanam aut linteum ſuperponimus,
quod poſt embrocham non fit. Gorr. *in def.*

Catagliſchreno, καταγλισχραίνω, verbum ſi-
gnificans *viſcoſum efficio*. Hipp. 1. *de R. V. I.
A. t.* 33. & *ſ.* 3. *t.* 10. Gal. *in comm. ad h. l.*

Cataglyphe, καταγλυφή, ſculpturam excava-
tam ſignificat in Chirurgicis. Hipp. 4. *de artic.
t.* 53. & *Mochlic. XXIII.* 8. 10.

Catagma, κάταγμα, vide *Fractura*.

Catagmaticus, καταγματικός, dicitur de reme-
diis ad fracturarum curationem neceſſariis, v.
g. *Deligatio catagmatica*, καταγματικὴ ἐπίδεσις,
Gal. 1. *de C. M. P. G. c.* 4. Item *Emplaſtra
catagmatica*, quæ in fracturis cranii ſpeciali-
ter dicuntur *cephalica*, κεφαλικὰ, habentque
abſtergendi, digerendi & ſiccandi poteſtatem,
quibus plerique & paululum ex adſtringenti-
bus admiſcent, *l.* 1. *h. tit.* 4. 16.

Catagoge, καταγωγὴ, ductus, ſedes, loci vel
partis alicujus circumſcriptio, vel regio dicitur
Hipp. *l.* 7. *Epid. III.* 14. veluti ſi quis umbili-
cum contrectans manum toti ventris regioni
admoveat, Foeſ. *d. l.*

Catagyioo, καταγυιόω, proprie ſignificat *mem-
bra debilito*, a γυῖον *membrum*. Uſurpatur de
nimia virium imbecillitate & enervatione,
Hipp. 3. *de R. V. I. A. t.* 17. & *l.* 2. *de Morb. Mul.
LVI.* 15. *de Glandul. VIII.* 11.

Catalemma, κατάλημμα, vide *comprehenſa-
mentum*.

Catalentia, fictus eſt a Paracelſo terminus,
ſpeciem Epilepſiæ ſignificans, quemadmodum
& *Analentia* & *Epilentia*, *de morb. ament. tr.*
2. *c.* 1. & *l.* 3. *Paragraph. c.* 1. §. 1.

Catalepſis, *catalepſia*, Lang. *l.* 1. *ep.* 25. eſt
deperditio ſenſus, viſus, apertis palpebris, ſer-
vata tamen ſecundum naturam ſpiratione, in
qua

quà poſteriora cerebri potiſſimum & nervorum exortus intemperie frigida & ſicca afficiuntur: Gal. l. 4. de L. A. 2. licet alibi *catalepſin* dicat eſſe ſpiritus cohibitionem; *de mu*ſ*c. diſſect. c.* 26. & alibi dicat, *catalepſin* fieri refrigerata prima parte ſenſitiva; id eſt, cerebro ipſo: quæ refrigeratio cum fortis fuerit, miſta humiditate facit lethargicas paſſiones; cum ſiccitate veros eas, quæ a Græcis κατοχὴ dicuntur, Lat. *Interceptiones*; aliis *Deprehenſiones*) 2. *aph.* 3. *in comm.* Gal. Eundem affectum vocant κατοχὴν, *catochen*, & qui eo laborant *Catochos*, κατόχους, *l.* 4. *de cauſ. pulſ. cap.* 16. Hæc Caſtellus. Clarius ut explicetur terminus *Catalepſis*, κατάληψις, accipitur late & ſtricte. Late & quidem rarius pro omni interceptione, v. g. Sanguinis in vaſis, Hipp. *l. de Medic.* VII. 8. quæ alibi ἀπόληψις eidem dicitur, vide *Apolepſis*, item ἐγκατάληψις Senſuum, Aurelian. *l.* 2. *acut. c.* 5. Spirituum, Gal. *l.* 2. *de ſan. tu.* 12. & *l.* 3. *cap.* 2. Cutis conſtrictio, dum ita digitis apprehendi tur, ut candens ferramentum recte & ſine noxa immittatur. Hipp. 1. *de artic. t.* 50. De inter ceptione urinæ & ſanguinis legitur 2. *Epid. ſect.* 3. *n.* 75. quam *l.* 6. *ſ.* 2. *n.* 35. ἐγκατάληψιν vocavit. Ad hanc latam ſignificationem quoque pertinet, quando illa deligandi ratio, ubi vinculum aliquod articulis oblæſis ſuper injicitur, ad ea, quæ oblæſa ſunt, comprehendenda & continenda, aut extremitas vinculi, quod ultimo ſuper injectum reliquas obvolutiones firmiter continet, *catalepſes*, καταλήψεις, dicuntur. Hipp. 2. *de iis, quæ in medic. t.* 15. & *t.* 17. 18. Stricte ſumitur pro affectu ſoporoſo, quem non nulli eundem cum *comate vigili* eſſe ſtatuunt, Lange *d. l.* Alii vero negant, ut Dieterich. *Iatr. n.* 863. quod ſi Galeni deſcriptio ſupra *d. l.* locum habuerit, non video, quæ ſit inter utrumque differentia, vide *coma*. Tandem & Tropica ſupereſt ſignificatio, quando καταλήψεις denotat veram, firmam & indubitatam rei alicujus perceptionem & cognitionem, Gal. *de ſectis. c.* 6. & *de opt. ſecta ἐν pric.* cui opponitur ἀκαταληψία. In ſpecie tribuitur loco generis Indicationi *comprehenſio* in definitione, de qua prolixius vide Mich. Gavaſſet. *l. de Indicat. tum at. cap.* 2. *ſeqq.* Dicitur & *Apprehenſio*, de quo ſupra.

Catalotica, καταλωτικὰ, medicamenta ſunt, quæ cicatrices groſſas æquant & limpidant, Galen. *l. de Dynamid.* Ami à καταλοάω, vel ἀλοάω, tero.

Catalyſis, κατάλυσις, ſignificat *diſſolutionem* vel *reſolutionem*, v. g. artuum, Hipp. *l.* 4. *Epid.* XXVIII. 31. Quod dicantur οἱ καταλυόμενοι apud Hipp. 2. *aph.* 43. illi, qui jam jam moriuri ſunt, & in procinctu mortis, unanimis qui dem Interpretum eſt conſenſus, Jung. Dieter. *n.* 438. Enimvero ſi per, ἀπαγχομένους, proprie ſtrangulati laqueo aut manu venient intelligendi, nihil obſtat, quo minus etiam *diſſoluti* exponi poſſint de *detracto* laqueo, aut manu reſoluta, cum Celſo *l.* 2. *c.* 8. *fin.* qui vocat *Detractos ex ſuſpendio* ...

Catamanthano, καταμανθάνω, addiſco, conſidero, Hipp. 6. *aph.* 5. ...

Catamaraino, καταμαραίνω, emarceſco. Dicitur de tumoribus, qui detumeſcunt, ſubſidunt, & definunt. Hipp. *Prorrhet.* XI. 33. ...

Catamaſſeſthai, καταμασσᾶσθαι, *dentibus conterere*, commanducare, ſignificat. Uſus eſt Hipp. de Epileptica, quæ linguam dentibus contrivit & devoravit, *l.* 5. *Epid.* XXII. 10. repetitur *l.* 7. XXXVII. 10. ...

Catamattevomenos, καταματτευόμενος, contrectans. Vide *Mattevo*, vel *Matos*. ...

Catamenia, καταμήνια, vide *Menſtruum*.

Catamolynthis, καταμωλυνθεὶς, *remiſſum*, *debilitatum*, ſenſim languidum, ſignificat, a μῶλυς vel μώλυξ, ignavus, hebes, indoctus. Galen. *c.* 3. *in Prorrhet.* Hipp. *t.* 77. de tuberculis ad aurem uſus eſt. ...

Catamyo, καταμύω, *nicto*, oculis conniveo, *claudo*, ſignificat. Legitur apud Hippocr. 7. *Epid.* XLI. 24. Per ſyncopen etiam καμμύω aliquando dicitur.

Catanaiſimuma, καταναισιμώματα, non καταναισιμώματα, ſignificat *conſumtor*, ab ἀναισιμόω vel αἰσιμόω, *expenſas facio*. Hipp. *de glandul.* II. 8. quamvis alii etiam exponant per *reflector*, ab ἀναισιμόω, *reſumum fieri*. Foeſ. Oec. *p.* 319.

Catanankazo, καταναγκάζω, *per vim cogo*, *compello*, *depello*. Uſurpatur in operatione Chirurgica, quando id, quod loco ſuo excidit, vi adhibita reſtitui & reponi debet. Hipp. 1. *de art. t.* 15. 20. 21. 62. 65. 69. & *ſ.* 3. *t.* 49. & *in Mochlico* LX. 16. XI. 12. XV. 5. &c. Legitur & ſimpliciter ἀναγκάζω, 2. *de fractur. t.* 10. ...

Cataniphthis, καταπιφθεὶς, elotus, exterſus, a verbo καταπίζω, pro καταπιπτω, perluo, perfundo. Participio uſus eſt Hipp. de diarrhœa per lac decoctum elota, quæ ſponte definit. 2. *Prorrhet.* XXXII. 2. Verbo vero de vulnuſculis circa tumores factis aceto eluendis ad grumum tollendum, *l. de ulcerib.* XV. 6. XVII. 3. ...

Catanizo, καταπίζω, vide *Cataniphthis*.

Catanoeo, καταναοέω, *dolco*, *ſenſuum integritate*, intelligentia, idem quod κατανοέω. Hipp. *l.* 5. *Epid.* XVIII. 6. Jung. Foeſ. ...

Catantia, καταντία, *declivitatem*, deorſum inclinationem ſignificat, ab ἀντία, vel ἄντα, occur-

ercurro. Hippocr. 1. de iis, quæ in med. t. 19. Hinc & κάταντα declivia denotant, ſ. 2. b. t. 11. & Catantis, καταντης, declivis. Vide Catantia.

Catantlema, καταντλημα, ſignificat lotionem per infuſionem aquæ factam; idem fere, quod ἐπάντλημα, vel ἐπάντλησις. Legitur apud Moſc. de morb. mul. c. 50. Vide Epantleſis.

Catapaſma, κατάπασμα, dicitur medicamentum aridum ex ſicco medicamentorum pulvere conflatum, ad extergendum, repurgandum, diſcutiendum cuti aſperſum, Æginet. l. 7. c. 13. Dicitur & καταπαστὸν φάρμακον, Gorr. in def. quamvis & generaliter omne, quo aliquod corpus conſpergitur, ſignificet. Dicitur & σύμπασμα, vel διάπασμα, vel ἔμπασμα, ἐμπαστόν, Gorr.

Catapaſmus, καταπασμὸς, dicitur Aureliano ſpecialiter poſt humeros atque colla devexo ductu mitis & lenis defricatio, aut levis deductio, l. 1. paſſ. tard. c. 5. Foeſ. d. l.

Catapaſtum, καταπαστὸν, vide Catapaſma.

Catapavomæ, καταπαύομαι, ſignificat evaneſco, ceſſo, Gal. 1. Prorrhet. t. c. 35. unde κατάπαυσις, finem requiem denotat; & tumores ſubſidentes καταπαυόμενα vocantur.

Catapeltes, καταπέλτης, vide Catapulta.

Cataperus, κατάπηρος, mutilus, vide Peroſis.

Cataphora, καταφορὰ, eſt affectio veternoſa, gravis in ſoporem delatio, Gal. 3. prorrhet. t. 1. qua ægris ſopori gravi ſimile quid accidit, fiuntque tum omnis ſenſus, tum vocis expertes, l. 1. de dieb. Crit. c. 4. Nihil differt a Comate, licet Galenus voluerit. Vide Coma.

Cataphracta, κατάφρακτα, nomen faſciæ ſive ligaturæ thoracis, a ſimilitudine Thoracis Romani, quem cataphractam dicunt, Gal. de faſciis n. 79. ſeqq. Ejus figuram exhibet cum uſu Scultetus Arm. Chir. Part. I. Tab. XXXVI. fig. 7.

Cataphroneo, καταφρονέω, vide catanoeo. Sumitur & in malam partem, ſignificans contemno. Hinc εὐκαταφρόνητον, quod facile contemnitur. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 10.

Catapino, καταπίνω, devoro, deglutio, vide Catapoſis.

Cataplaſma, κατάπλασμα, eſt medicamentum externum ſive topicum, variæ pro diverſitate ingredientium virtutis, & diverſi uſus; eſtque compoſitio mollis, pulti ſimilis, ex aliquo farinæ genere, floribus & aliquo humido, ſive unctuoſo parata, Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 2. Quæ craſſiora ſicclorāque ſunt, Emplaſtra & Cerata: quæ liquidiora, συγχρίσματα, & Unguenta appellantur Gorr. cataplaſma, id eſt, ſuperpoſitum medicamentum. Scrib. Larg. n. 158. Jung. Schroder. l. 2. c. 44. Morellus l. 2. de form. remed. ſect. 1. c. 13. aliique plures.

Cataplexis, κατάπληξις, id eſt, ſtupor, ſtupefactio, v. g. oculorum, Hipp. l. 7. Epid. XXX. 8. quæ alias oculus ſtupefactus, ὀφθαλμὸς καταπλαγεὶς eidem vocatur, 5. Epid. XXI. 22.

Catapoſis, κατάποσις, deglutitio, eſt prompta cibi, potus, medicamentorum, per gulam deſcenſio; Gal. l. 7. de V. P. c. 16. Verbum etiam καταπίνειν, deglutire, ſignificat, Hipp. 4. aph. 35. Unde καταπότιον, catapotium medicamentum, quod deglutiri debet, Pilula. Dieter. n. 441. Modum deglutitionis vide apud Anatomicos, præſertim Bartholin. l. 2. Anat. c. 12. vide Deglutitio.

Catapotium, καταπότιον, ἢ καταπότιον, vide Catapoſis, & Pilula.

Catapſyxis, κατάψυξις, idem, quod περίψυξις, refrigeratio magna corporis & membrorum dicitur, cum refrigerationis ſenſus cum dolore ſentitur; abſque cutis & ſuperficiei inæquali motu, Gal. de rigor. trem. &c. Præfertim vero apud Hipp. de extremarum partium frigore, ceu malo ſigno, in febribus uſurpatur, ſ. 1. Prorrhet. t. 26. 30. ſ. 3. Prorrh. t. 61. 72. Coac. t. 243. 587. 647. & ſ. 4. d. R. V. l. A. t. 27. Epid. III. 10. & LIII. 4. Hujuſmodi refrigerationis cauſſam conſtituunt portiones vitioſæ, vel crudæ, vel congelativæ, vel coagulativæ, malignæ, quæ ſpiritus vitales obtundunt, & continuationem flammæ vitalis impediunt. Vocatur & Infrigidatio. Perfrictio.

Cataptoſis, κατάπτωσις, morbus non eſt, ſed Symptoma Epilepticorum & Apoplecticorum, attonitam in terram concidentiam vel caſum ſignificans, Galen. l. de tot. morb. temp. c. 4. 5. Significat quoque in genere Deciden tiam, & quidem vel proprie, quæ eſt motus alicujus membri organici præter voluntatem deorſum vergens, proveniens ex paralyſi & relaxatione p. n. muſculorum ac tendinum, neque indiget muſculo agente, de qua Gal. l. 1. de mot. muſc. c. 7. Fere idem, quod καταφορὰ, de qua p. p. Vel tropice dictam, ubi denotat ſtatum Neutrum ſanorum, quando ad morboſam aliquam diſpoſitionem inclinant. Vid. Dogm. noſtr. Prælimin. p. 9.

Catapulta, καταπέλτης, eſt tormentum bellicum, quo lapides vel ſagittæ jaciebantur, qua ratione & Tychon læſus legitur apud Hippocr. l. 5. Epid. XXXIV. 1. Vide Valleſ ad h. l. p. 93.

Cataracta, catarrhacta, aliis catharracta, ſed

ſed vitioſe.) καταρακτα. & καταῤῥάκτης, catarrhactes proprie ſignificat loca petroſa, per quæ aquæ cum impetu decidunt. Unde & nubes pluvias largiores & cum impetu profundentes dicuntur *catharacta* cœli apertæ, quas Helmontius aeris fundos ſtatuit, proprioque nomine *Peroledos* vocat, item Valvas Cœli, *tr. Gas aquæ n.* 24. 25. *Catarractæ* etiam dicuntur hac ratione obices, quibus aquæ curſus temperantur & ſuſtinentur. Frequentes in Hollandia, ubi vocantur Belgice *Sluiſſen*. Ita & Fores pendulæ intra portas murorum adverſus irruptionem hoſtium ex ligno ferrove, quæ dimitti ac tolli pro voluntate cuſtodiri poſſunt; hoc nomine veniunt. Plura vide apud Aldrovand. *l.* 19. *Ornith. c.* 11. ubi etiam *cataracta*, ſpecies avis aquaticæ rapacis Mergis annumerandæ dicitur. In foro Medico per ſimilitudinem ad affectus oculi translatum hoc vocabulum, *cataracta*, qui alias *Suffuſio*, *Hypochyma*, ὑπόχυμα, ὑπόχυσις, vulgo, *Staar*, dicitur, eſtque notante Caſtello juxta Galenum, pituita interuveam & cryſtallinum humorem coagulata prohibens ſpiritum viſibilem ab oculo exire & intrare; *l. de ocul. part.* 4. *c.* 12. vel Suffuſio eſt, cum cernendi facultas deperditur, apparente, ſive non apparente in oculis malo aliquo, & aut propria affectione moleſtatis, aut oris ventriculi, aut cerebri ex cognatione & confenſu iiſdem afflictis; *l.* 4. *de L. A. c.* 2. quam vocant Græci ὑπόχυμα; *l.* 10. *de V. P. c.* 1. Helmontius *cataractas* oriri dicit, ſi latex vel digeſtionum vitia reperiat, vel aliena ſecum eo deferat, *tr. Retenta p. m.* 362. *ed. Lugdun.* De hoc affectu vid. Senn. *M. Pr. l.* 1. *P.* 3. *ſect.* 2. *c.* 28. & alios.

Catarrhecticus, καταῤῥηκτικὸς, dicitur de eo, *quod penetrat*, perrumpit; v. g. de vino tenuium partium, quod vim habet diureticam. 3. *de R. V. I. A. t.* 6. de Oxymelite *t.* 31. de Peplio *f.* 2. *t.* 11.

Catarrheuma, κατάῤῥευμα, *defluxio*, Lang. *l.* 2. *ep.* 16. vide *catarrhus*.

Catarrhexis, καταῤῥῆξις, a verbo καταῤῥήγνυσθαι, effundi, perrumpere, ſignificat *effuſionem*, *eruptionem* v. g. alvi, Hipp. *Coac. t.* 246. *l.* 4. *XVIII.* 6. Verbo quoque ipſo ſæpius uſus eſt idem v. g. de alvo 1. *Prorrhet.* 31. *ſ.* 2. *t.* 58. *ſ.* 3. *t.* 47. & alibi item de tumoribus, *l.* 6. *Epid. ſ.* 8. *t.* 37. *Coac. t.* 623. de mammis & aliis membris fluidioribus factis, *de nat. puer. XLIII.* 16. 18. & *l.* 1. *de Morb. Mul. I.* 5. 6. vid. Foeſ. *pag.* 320.

Catarrhoeicus, καταῤῥοικὸς, ſumitur active & paſſive. Active ſignificat, *deſtillationes efficiens*. Hipp. 5. *aph.* 34. paſſive de morbis etiam a deſtillatione ortis dicitur. Dieter. *n.* 444.

Catarrhopia, καταῤῥοπία, ſignificat *declivitatem*, *inclinationem deorſum*, quemadmodum ἀνῤῥοπία, *reclinationem ſurſum*. Vide *Anarrhopia*. Adjectivum καταῤῥοπος, de variis dici poteſt rebus, ſignificans *deorſum vergens*, declinans, declivis, deorſum propendens, v. g. *l.* 6. *Epid. ſ.* 2. *t.* 39. de *flatibus ſ.* 1. *t.* 13. de morbo remittente *l. de Humor. III.* 81. 99.

Catharryſis, καταῤῥυσις, *defluxionem*, id eſt, declinationem deorſum ſignificat, vide *Hyporrhyſis*. Hipp. *l. de iis, quæ in med. t.* 19. Gal. *in comm.*

Catarrhus, καταῤῥοος, ἢ καταῤῥους & κάταῤῥος, Lat. *Deſtillatio* ſeu defluxus, a verbo καταῤῥέω, *defluo*, eſt multorum humorum delatio ex cerebro per palati foramina & nares, quæ in exitu una cum flatu exeunte ſtrepitum quendam faciunt; Gal. *defin.* Naſcitur ejuſmodi *deſtillatio* a cerebri intemperie frigida & humida, & ab omnibus, quæ replent caput. Hæc Caſtellus: ſed inſufficienter & confuſe. Oportet ergo rem diſtinctius exponere. *Catharrus* generaliter denotat *omnem fluxum* aut delapſum materiæ peccantis a quacunque parte, & ad quamcunque fluat partem, & in hac ſignificatione comprehendit omnem *Rheumaticum affectionem* vel *Rheumatiſmum*, Gr. ῥόος. In qua ſignificatione etiam dicitur καταῤῥευμα, Lang. *l.* 2. *ep.* 16. Specialiter ſignificat vitioſæ materiæ in capite, vitio aut proprio, aut adſcititio, ut cauſſarum internarum & externarum, collectæ, præter naturam ex illo in partes ſubjacentes defluxum. Hujus tot ſpecies conſtitui poſſunt, quot partes, ad quas materia deſcendit. Hipp. *l. de Loc. in homine XVIII.* ſeptem fluxiones e capite numerat, in oculos, in nares, in aures, in thoracem, in ventrem inferiorem, in ſpinalem medullam, in vertebras & muſculos lumborum, & in coxam. Verum hodieque tres præcipue, ceu evidentiores, retinentur ſub hoc nomine *Catarrhi*; prima quæ ad nares, & dicitur *Coryza*, κόρυζα, cujus meminit Hipp. 2. *aph.* 40. Secunda, quæ ad fauces, & vocatur *Branchus*, βράγχος, *Raucedo*, non βρόγχος, Hippocr. *d. l.* Tertia ad pectus, & appellatur in ſpecie *Catarrhus*, juxta verſiculos notiſſimos:

Si fluit ad pectus, dicatur Rheuma Catarrhus,
Ad fauces Branchus, ad nares eſto Coryza.

Aliquando *Deſtillatio* hujuſmodi fit cum inſigni ebullitione ſanguinis febrili, quæ febres propterea dicuntur *Catarrhales*, quas ad Intermittentes refert Fr. de le Boe Sylvius *l.* 1. *Pr. M. c.* 30. §. 8. 35. & quarum cauſſa ſunt humores

mores in capite collecti, in paroxyſmo ſolu-
ti, & ad defluxum commoti, §. 109. præpri-
mis vero Lympham vitiatam, ceu cauſſam,
& glandulas in cerebro exiſtentes, ceu ſubje-
ctum accuſat, c. 27. §. 29. Hujuſmodi febres
quandoque Epidemicas & malignas eſſe, te-
ſtantur Obſervationes Th. Vvillis *de Febrib.*
c. 17. Varietas inſignis eſt *catarrhorum* cum ra-
tione qualitatis materiæ vitioſæ, dum alius
calidus, frigidus, acris, ſalſus, acidus, pitui-
toſus, mixtus, dici poteſt. 4. *de R. V. I. A. t.* 30.
Gal. *in com.* In ſpecie pituitoſorum *catarrho-
rum* ortum ab alimentis viſcidis, & aere frigi-
do deducit Sylv. c. 13. §. 14. tum ratione ætatis
juvenilis, ſenilis, qui frequentior Hipp. 3. *aph.*
31. tum ratione temporis, v. g. æſtatis & hye-
mis, 3. *aph.* 12. 13. Ratione etiam modi deflu-
xionis ſive motus cauſſæ peccantis differunt
Catarrhi, cum vel lente relabitur materia,
vel cum impetu ruit. Huc pertinet *Catarrhus
ſuffocativus*, πνιγώδης, ἢ κατάῤῥοος συντόμως ἀποκ-
λύς, d. *aph.* 12. eſtque humoris excrementitii
præceps a capite ad organa reſpirationis de-
fluxio, & ipſum quandoque cor, cum difficil-
lima reſpiratione & ſuffocationis metu, Sylv.
c. 22. §. 11. Atque hæc de *Catarrho* ſufficiant.
Plura peti poſſunt ex Practicis, & e prolixiſ-
ſimo opere Schneideri de *Catarrho*: Legi etiam
a Philiatris poterit P. Barbette *Prax. c.* 4. *cum
not.* Dekeri. Imprimis etiam jungatur Dieter.
Iatr. n. 445. *Catarrhos* ceu extra naturam &
Medicam conſiderationem, relegari quidem
vult Helmont. *de lithiaſ. c.* 1. & in peculiari
tractatu inſcripto: *Catarrhi deliramenta.* Sed
non eſt hujus loci, illius Novatoris importu-
ni nugas ventilare, licet invenerit hodieque
quoſdam adſtipulantes.

Catartiſmus, καταρτισμὸς, καταρτισμὸς, eſt
translatio oſſium a ſede p. n. ad naturalem, a-
pud Æginet, *l.* 6. *in multis capp.* Verbum κα-
ταρτίζω, *in debitum repono locum*, Metaphorice
ſignificat *Reconciliationem*.

Cataſarca, κατὰ σάρκα, vide *Anaſarca*.

Catasbennyſthai, κατασβέννυσθαι, ſignificat,
extingui, ſedari, Dicitur de tuberculis ad aures
abſque ſuppuratione, & dolore rurſus diſcuſſis
& evaneſcentibus, Hippocr. *l.* 1. *Epid. ſ.* 1. *t.* 10.

Cataſceve, κατασκευὴ, Galeno dicitur abſo-
luta & *perfectiſſima corporis exercitatio*, quam
per immodicos in certaminibus labores etiam
totum diem aliquando continuatos, præpara-
to jam ad eam corpore, obeunt athletæ, *l.*
3. *de ſanit. c.* 2. Foeſ. *p.* 322. Significat quoque
ſtructuram organicam corporis humani con-
cinnam, Gal. *c.* 2. *de R. V. I. A. t.* 31.

Cataſchaſmos, κατασχασμὸς, *Scarificationem*
& quidem *profundiorem* ſignificat: in gangræ-
noſa vel ſphacelosa corruptione neceſſariam,
legitur apud Dioſcorid. *l.* 7. *c.* 1.

Cataſcheſis, κατάσχεσις, vide *Scheſis*.

Cataſeiſis, κατάσεισις, *concuſſionem*, vel po-
tius *extenſionem*, ſive diſtentionem ſignificat,
Hipp. 3. *de artic.* 51.

Cataſillainos, καταςιλλαίνω, idem, quod σιλ-
λαίνω, *ludibrio habeo*, dicteriis & ſcommate
excipio, a σίλλος, quod eſt poema illuſorium,
ſive ſcomma: Unde *Sillographi* ſunt Satyrici
apud Gell. Verbum illud uſurpavit Hipp. *in
præcept.* VIII. 11.

Cataſpao, κατασπάω, *deorſum duco*, detraho.
Hippocrates aliquoties de menſtruis provocandis
l. 1. *de Morb. Mul.* XXIV. 5. 6. C. 1. CVI. 5. CXXII.
1. de mammis carnoſis & grandioribus *l.* 6.
Epid. ſ. 3. *t.* 21. ubi opponitur ἀνασπᾶσθαι, re-
trahi, quod de mammis gracilibus dicitur.

Cataſtagmos, κατασταγμὸς, *Deſtillationem* ſi-
gnificat. An vero etiam ad *Catarrhos* hoc
nomen adhiberi poſſit, uti Celſus de recentio-
ribus Græcis ſcripſit *l.* 4. *c.* 5. de eo dubitat
Schneider. *de Catarrho ſect.* 1. *c.* 4.

Cataſtalagmos, κατασταλαγμὸς, σταλαγμὸς, dici-
tur *Deſtillatio*, & legitur apud Hartmann. *in
Tyrocin. Chymic. c.* 4.

Cataſtalticus, κατασταλτικὸς, barbare ex igno-
rantia Græcæ Linguæ *Caſtalticus*, idem, quod
repreſſorius, ſtipticus, vim adſtringendi ha-
bens. Dicitur & ſimpliciter *Stalticus*, σταλτι-
κὸς, Dieter. *Iatr. n.* 408.

Cataſtaſis, κατάστασις, vox Hippocrati fami-
liariſſima, in genere *conſtitutionem*, habitudi-
nem, ſtatum, conditionem alicujus rei ſigni-
ficat. Κατάστασις Galeno eſt forma & idea ali-
cujus rei, Holler. *not. in* 3. *aph.* 15. Frequenter
de conſtitutione anni temporum & aeris, qui
& cœlum vulgo dicitur, uſurpavit Hipp. v. g.
1. *Epid. ſ.* 1. *t.* 9. & 37. *t.* 60. 63. & alibi ſæpius,
ſi nude & ſimpliciter poſitum eſt. De mor-
borum etiam forma & conditione, 1. *aphor.*
12. 1. *Epid. ſ.* 3. *t.* 10. 3. *Epid. ſ.* 3. *c.* 34. *Pro-
gnoſt. ſ.* 3. *t.* 7. & ſæpius. Gal. *l.* 1. *de criſ. c.* 4.
De coloris & totius corporis externo habitu,
2. *Prorrh.* VIII. 5. Sed & *collocationem* & *reſtitu-
tionem oſſis* vel *membri* in priſtinum locum ſi-
gnificat, Hipp. *ſ.* 3. *de fract. t.* 38. Vide Dieter.
n. 446. Foeſ. *p.* 322. *ſeqq.*

Cataſtema, κατάστημα, eſt veluti *fulcimentum*,
& innixus, a verbo καταστῆσαι, *ſiſtere*, reprimere,
moderari, Hipp. *l.* 1. *de Morb. Mul.* XLVIII. 4.

Cataſtole, καταστολὴ, eſt modeſtia in veſtitu, ſeu *modeſtus habitus*. Hippocr. *de ornat. V. 7. VII.* 16. *IX.* 7.

Cataſtoreſthinæ, καταστορεσθῆναι, proprie, ſignificat *proſtratum eſſe*, humi dejectum. Tropice dicitur de *humoribus evictis*, ſedatis & ad excretionem diſpoſitis, Hippocr. *de vet. med.* XXXIV. 22.

Catataſis, κατάτασις, eſt ad *inferna loca corporum tractio*, quæ orbitur partim organis tentoriis e regione oppoſitis, partim tranſumtione in contrarium, nempe tranſmiſſis per rotulas principiis, quæ tentionem moliuntur, ac ſuperius annexis. Oppoſita huic eſt *Anataſis*, ἀνάτασις, quæ eſt tentio ad loca ſuperna per traductionem, Galen. *in defin.* ἀνατείνεσθαι, *contentis eſſe viribus*, firmis & integris, aut contra obniti, & ſe erigere ſignificat, quod totum Celſus per firma viſcera complexus eſt. Hæc Caſtellus. Quamvis & nomen κατάτασις, & verbum κατατείνειν, vel κατατεῖναι, non ſolum de tentione, ſed & de omni repoſitione aut collocatione membri apud Hippocrat. accipiatur, teſte Erotiano, *Onomaſtic. cum not. Barthol. Euſtachii fol. m.* 64. 65. ita, ut idem ſignificet, quod καθίδρυσις. Jung. Foeſ. *p.* 324.

Catatilao, καταπηλάω, ſignificat, *conſpurcare*, inquinare, Hippocr. *l. de Nat. mul.* XXIX. 124. ubi de linteo, cui pinguia illini debent, ad applicandum uſurpatur. Dicitur & ἐγκαπηλᾶν, aut ἐγκαπίλλειν, aliis ἐγκατειλεῖν, *l.* 2. *de Morb. Mul.* LXXXIV. 4.

Catatrecho, κατατρέχω, id eſt, *procurro*, inſulto. C. Hoffmann. *de Uſ. Part. n.* 1166.

Catatripſis, κατάτριψις, dicitur *attritio* inſtrumentorum, cum nimia ſiccitate functionum organa languida, exoluta, & infirma evadunt, translatione ſumpta a veſtibus aut vaſis, quæ longo uſu atteruntur & exſiccantur. Hipp. 6. *Epid. ſ.* 3. *t.* 1.

Cataudeſis, καταύδησις, *vociferationem* ſignificat apud Hippocr. *in Præcept.* XIII. 3. quæ moleſtiam affert. Dicitur alias φωνασκίη Aretæo. Foeſ. *p.* 325.

Cataxa, κάταξα, *ſericum crudum*, dicitur Aetio & Actuario, id eſt, lanificium bombycis, antequam colorem, vel cortinas experiatur, Gorræus *p.* 214.

Cataxis, κάταξις, *fractio*, Gorr. *ibid.* Inuſitatum, nec occurrit in Henr. Stephani *Theſauro*. Sed verbum κατάξαι, *frangere*, legitur apud Platon. *Euripid.*

Catecheſis, κατήχησις, dicitur *inſtructio* Medici, quæ fit viva voce ad adſtantes, vel ægros, Hipp. *in præcept. X.* 10.

Catechomenos, κατεχόμενος, vide *Catoche.*

Catechu, nomen *Terræ Japonicæ*, quæ eſt genus terræ exoticæ, colore purpureum, punctulis albis intertextum, ac ſi ſitum contraxiſſet, ſapore auſteriuſculum, maſticando liqueſcens, & ſubdulcem poſt ſe ſaporem relinquens. Uſus creditur eſſe in catarrhis exſiccandis, capiteque roborando, Schroder. *l.* 3. *in fin.* Nonnulli ex recentioribus ſtatuunt eſſe artificiale quid paratum ex Terra quadam Vitriolacea & Glycyrrhiza, quamvis de modo præparandi nondum certo conſtet. Confectio *Catechu* deſcripta & laudata videatur in D. Viti Riedlini *lineis Medicis A.* 1695. *menſ. Aug. num.* 28. & Roſin. Lentilii *Miſcellaneis Medico-Practicis Part.* III. *p.* 52. ubi & *Caſchu* dicitur. D. Ehrenfriedi Hagendornii *Tractatus Phyſico-Medic. de Catechu ſeu Terra Japonica.*

Cateilumenos, κατειλόμενος, *introrſum convolutum* ſignificat. Hippocr. uſurpavit de ructu, *Coac. t.* 432. item de voce implicata, retenta, & quaſi involuta, φωναὶ κατειλῦσαι, 3. *Epid. ſ.* 3. *t.* 32.

Catellus, vide *Canis*.

Catena, σειρὰ, ἅλυσις, quid ſignificet, omnibus notum eſt. Pertinet in foro Medico ad inſtrumenta Chirurgica. Oribaſ. *de machinam. c.*4. Rul. *in Lex.* Paracelſus quoque meminit *Catenæ* cujuſdam myſticæ in corpore humano, quam vocat *Gratiam Dei*, *tract. de peſtilit.* item Vinculum illud Balſamicum, quo uniuntur quoque ſpiritus corpus regentes, *Fr.* 2. *h. tit. catena Homeri aurea*, dicitur *Cabala*. Vigener. *de Igne & Sale*, *c.* 26. *in Th. Chym. Vol.* VI. *p.* 31.

Catepedanos, κατηπεδανὸς, vide *Epedanos*.

Catephes, κατηφὴς, *ſubtriſtem*, *demiſſum* ſignificat. Hipp. utitur de vultu. *Coac. t.* 388. de oculis, 7. *Epid.* XV. 31. & XXII. 11.

Catergaſticos, κατεργαστικὸς, *conficiens*, opprimens, exercens, Hipp. de taciturna animi abjectione, *Coac. t.* 482. Verbum eſt κατεργάζεσθαι, Foeſ. *p.* 326.

Catertemenon, κατηρτημένον, *concinnum*, *compoſitum*, ſignificat, a καταρτίζω. Dicitur de ſermone apud Hipp. 4. *de R. V. I. A. t.* 41. Unde & κατηρτισμὸς. Vide *Catartiſmus*.

Cathæmon, κάθαιμον, *cruentum* ſignificat, ex Euripide Linden. *Ex.* XIII. §. 449.

Cathæreſis, καθαίρεσις, differt a καθάρσει, licet ab uno verbo καθαίρω deſcendant, & ſignificat *detractionem*, aut *ſubtractionem*, & extenuationem corporis abſque purgatione aut ſanguinis miſſione, v. g. quæ fit nimio motu & exercitiis, Hippoc. 6. *Epid. ſ.* 3. *t.* 2.

Vid. Gal. *in com.* quamvis Lat. *Detractio* non ſemper ita ſtricte ſumatur, ſed etiam late pro Evacuatione per alvum, vomitum, os &c. Scrib. Larg. *n.* 6. 9. 100. 135. 136. *Detractio* etiam eſt imminutio vel demtio. Ita detracto pondere, Id. *n.* 97. Vid. Rhod. *in Lex. Scribon. p.* 373.

Cathereticos, καθαιρετικὸς, etiam a verbo καθαίρω, quatenus ſignificat conſumo, abſumo, depaſcor. Differt igitur a καθαρτικὸς, purgans; & eſt epitheton medicamentorum, quæ carnem excreſcentem imminuunt, depaſcunt, & ad ſtatum naturalem deducunt, Galen. *l.* 5. *de S. Fac. c.* 2. Gradu minori differunt a Cauſticis ſive Septicis, aut Eſcharoticis; & per accidens cicatricem inducere dicuntur, cum non ſint ejuſdem cum Epuloticis naturæ; v. gr. Aſiæ petræ flos, Æs uſtum, *d. loc. c.* 15. Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 7. *c.* 30. Eorum facultas conſiſtit in ſalinis acrioribus, lixivioſis, & alcalicis valde evectis particulis.

Cathammizo, καθαμμίζω, ſignificat *in arena me occulto*, quod dicitur de quibuſdam piſcibus, Aſello, Paſſere, &c. ex Ariſtotele *l.* 9. *H. A. c.* 37. Linden. *Ex.* XI. §. 206.

Cathariotes, καθαριότης, munditiem, *puritatem*, ſignificat, quæ Medicum decet. Hipp. *l. de dec. orn. V.* 22. idem, quod καθαρότης.

Catharma, κάθαρμα, *purgamentum*, excrementum, quod in purgatione rejicitur & expurgatur. Hipp. *l.* 5. *Epid.* XIX. 2.

Catharmos, καθαρμὸς, duo ſignificat, (1) purgationem, & ita coincidit cum vocab. κάθαρσις, Hipp. *l.* 2. *de Morb. Mul.* XX. 21. (2) *expiationem*, ſive curationem per expiamenta vana & magica, quæ ſignificatio Hippocr. eſt frequentior, v. gr. *l. de morb. ſacr.* II. 7. III. 10. 14. &c.

Catharodes, καθαρώδες, de oculis, *v.* 5. *Ep.* XXXV. 13. recte a Lindeno pro mendo habetur ſubſtituente καρώδεα, *Ex.* IV. §. 92.

Catharos, καθαρὸς, *purus, depurgatus*, mundus. Dicitur & καθάριος. Uſurpatur non ſolum de corpore ejuſque membris, v. g. Alvus pura, 7. *aph.* 67. vel juxta Gal. 64. Contra dicuntur corpora μὴ καθαρὰ, non *pura*, 2. *aphor.* 10. ſed etiam de excrementis, v. g. de urina, 1. *Epid. ſ.* 1. *t.* 33. & de fæcibus alvi, 4. *de R. V. I. A. t.* 57. *Coac. t. ult. Puritas* quoque vaſorum commendatur pro ægris, 4. *in* 6. *Epid. I.* 8.

Catharſios, καθάρσιος, idem quod καθαρτικὸς h. e. *purgans*. Uſitatum Nono *de M. P. C. c.* 285. *ſeqq.*

Catharſis, κάθαρσις, purgatio, vide *Purgatio*. *Menſtruum*.

Catharticus, καθαρτικὸς, *purgans*, *purgatorius*. Vide *Purgans*.

Catheautonperas, καθ' ἑαυτὸν πέρας, nomen Menſis apud Macedones tantum, in cujus principium incidit Solſtitium brumale. Galen. *c.* 1. *in* 1. *Epid. t.* 1.

Cathectice, καθεκτικὴ, ſc. δύναμις, *retentrix facultas*. Vide *Retentio*.

Cathelin, καθελεῖν, a verbo καθαιρέω, idem, quod κολάζω; *caſtigo*, vide *Colazo*, Gal. 3. *de R. V. I. A. c.* 30.

Cathemerinos, καθημερινὸς, idem, quod ἀμφημερινὸς, *quotidianus*. Epitheton febris. Vide *Quotidiana*, Galen. 2. *de diff. febr. c.* 7.

Catheſtecos, καθεστηκὼς, καθεστὼς, *conſtans*, *conſiſtens*; Uſurpatur ab Hippocrate de ætate, 1. *aph.* 13. de anni tempore, 3. *aph.* 8. Eſt autem *Conſtans*, quod vel ſuam naturam fervat, & non immutatur, vel quando ad ſummum pervenit, & nunc incipit declinare. Vide *Cathiſtemi* & *Cataſtaſis*. Eſt & Diætæ accuratæ & ad unguem obſervatæ epitheton apud Plutarch. *in præcept.* ὑγιεινοῖς. Jung. Dieter. *n.* 421. 422. Foeſ. *p.* 297.

Catheter, καθετὴρ, *Catheterus*, Lang. *l.* 2. *ep.* 19. eſt fiſtula cannulave urinaria, cujus extremum aliquo linimento aut oleo illinimus, & ad removendam urinæ ſuppreſſionem virgæ immittimus, Galen. *ad Thraſibul. cap.* 23. Sive eſt inſtrumentum Chirurgicum cavum, & altera parte recurvum, quo urina retenta elicitur, & veſicæ vitia probantur; ἀπὸ τῷ καθίεσθαι, id eſt, ab *immittendo*, ſive infundendo, quod eo inſtrumento injici ſolent, quæ injicere expediat, Gal. *l.* 5. *Meth. Med. c.* 5. & 7. Cæterum καθετὴρ ab Hippocrate non pro eo inſtrumento uſurpari voluit Galenus *in expoſ. voc. Hipp.* ſed pro linimento totto, quod intra ulcera inditur, *l.* 2. *de Morb. Mul.* XLVI. 8. 9. ubi quidem monet Foeſius legi in ſuo codice non καθετῆρι, ſed καθετηρίῳ, atque forte ex hoc emendandum Galeni locum; verum ſibi conſtare potius Galenum putamus, ex ratione derivationis, quia verſatile linamentum vulneri immittitur, ſeu καθίεται, & res eodem recidit, ſive diminutum ſignificatum ſive integrum admittas. Helmont. pro ſuo adverſus Galen. & ejus ſectatores œſtro rejicit, ceu atrox atque cruentum, & alium *Catheter* commodiorem ſe inveniſſe gloriatur ex corio vel aluta; *de Lithiaſ. c.* 7. *n.* 34. verum experientia confirmat etiam uſum catheteris e metallo facti innoxium, nec cruentum. Figuram cum uſu vide apud Scultet. *Arm. Chir. Part.* I. *Tab.*

l. Tab. XVII. fig. 7. & XL. fig. 6.

Catheteriſmus, καθετηρισμὸς, eſt adminiſtratio Chirurgicæ ratio, qua injicimus per *Catheterem* in veſicam id, quod ad ejus curationem convenit; vel eximimus id, quod urinam impedit, ne urina reddatur, ſive concretus intus ſit ſanguis, ſive calculus, ſive aliud quippiam, recto ſiphone immiſſo, quem Græci καθετῆρα vocant. Caſt. Æginet. *l.* 6. *c.* 59.

Cathidryſis, καθίδρυσις, *in priſtinum locum repoſitio partis*. Vide *Cataſtaſis*. Verbum καθιδρύσαι, *reponere*, legitur apud Hippocr. *Prorrhet.* XXVIII. 23. 28.

Cathimia, *Cathmia*, dicitur. 1. *vena mineralis ſubterranea*, e qua effoditur aurum & argentum, juxta quoſdam metalliſoſſores. 2. *Id*, *quod creſcit in fornacibus auri vel argenti*. 3. *aurum*. 4. *argenti ſpuma*. 5. *fumus adhærens parietibus*, dum æs uſtum fit. *Cathmia affidia*, id eſt, *Cadmia* argenti ſecundum colorem lithargyrii, id eſt, plumbi uſti. *Cathmia*, id eſt, auri, æris, argentive ſpuma. Dicitur & *Cathmia ferri*, Rul. *in Lex. Chym*

Cathinnyme, καθίννυμαι, ſignificat *defideo*, infideo, idem, quod καθίζομαι, Hipp. *l.* 2. *de Morb. Mul.* XLIV. 13. LIII. 2. LXI. 23. XCI. 4. *f.* 1. *de fract. t.* 17. quamvis vitioſe ibidem legatur καθίκνυσθαι.

Cathiſtame, *Cathiſtemi*, καθίσαμαι, καθίστημι, multiplicem & variam habet ſignificationem apud Hippocrat. Interdum *conſiſtere* ſignificat, ac veluti firmari, *l.* 7. *Epid.* XXIII. 30. *l.* 4. *Epid.* XXIII. 1. Interdum *in proprium locum repono*. Vide *Cataſtaſis*. Galen. *c.* 3. *de fract. t.* 38. Interdum ſignificat *corpus præparo*, compono ad aliquod negotium, v. g. ad purgationem. *l.* 2. *de Morb. Mul.* XXIV. 17. ad totam curationem, 2. *Prorrhet.* XX. 6. in integrum reſtituo, ἐς τὸ αὐτὸ, *d. l.* XLII. 8. *Coac. t.* 164. Interdum *ſubſideo*, detumeſco, v. gr. de tumoribus & tuberculis, 1. *Epid. ſ.* 2. *t.* 81. *l.* 7. XXIII. 3. De urinis ſubſidentibus ſæpiſſime, *l.* 1. *Epid. ſ.* 1. *t.* 26. *ſ.* 2. *t.* 31. & alibi. Vide Foeſ. *p.* 298. *ſeq.* Linden. *Ex.* XVI. §. 247. Interdum *ſedari* in paſſivo, v. g. de phthiſi, *l.* 5. *Epid.*

Cathizeſthe, καθίζεσθαι, idem, quod καθίννυσθαι, & καθίδρυσθαι, defidere, in *priſtinam ſedem collocare*, Hipp. 2. *de fract. t.* 58.

Cathodos, κάθοδος, *deſcenſum* ſignificat. Uſurpat de diſpoſitione menſtrui ſanguinis ad excretionem in virginibus & maturis viro, *l.* 1. *de morb. Virgin.* II. 2. & miror, quod Foeſ. *p.* 300. per ingreſſum & reverſionem expoſuerit, nulla urgente ratione aut neceſſitate.

Catholceus, καθολκεὺς, appellatur *faſcia oblonga*, quæ capitis totum vinculum, quod περισκέπαστρον dicitur, continet, & prohibet, ne ipſum vinculum diducatur, Gal. *de faſciis*. Gorr.

Catholicus, καθολικὸς, id eſt, *univerſalis*, item *panacea*, epitheton eſt quorundam medicamentorum, qua evacuantium, qua alterantium, hyperbolicum, quaſi ad omnia utilium. Vide *Panacea*. Ita in Diſpenſatoriis notum eſt Extractum *Catholicum*, ubi idem ſignificat, quod *Panchymagogum*, hoc eſt, omnes humores evacuans. Tale etiam tradidit Quercet. *in Pharmac. reſtit.* Inter alterantia quondam hoc titulo exornavit famoſus ille Franciſcus Joſephus Burrhus *Ceram* ſuam *Catholicam*. Imprimis vero Chymici Hermophili & Stibiophili hoc epitheto abutuntur. Huc pertinent Fr. Baſilii *Aſa*, & *Phalaja*, Paracelſi *Tinctura Phyſicorum*, quam *Catholicam Phyſicorum* propterea appellavit *Tr. Tinct. Phyſ. c.* 7. Similes *Panaceæ*, ſi Diis placet, ex Sublimato leguntur apud Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 7. *c.* 30. ex oleo Antimonii & Mercurii conjunctim *l.* 8. *c.* 22. Quid vero hic ſentiat de *Medicina Univerſali*, quod ſcilicet ſit nomen ſine re, vid. *T.* II. *Oper. p.* 171. Conſentit Rolf. *in Chym.* Hodieque etiam humores vitales per totum corpus diffuſos & ſpiritus a Phyſiologis fluida catholica appellari receptum eſt, ſicut ex ſcriptis eorum conſtat.

Cathygraeno, καθυγραίνω, *humectare*, madefacere ſignificat, & quidem de alvo. Uſurpatur ab Hippocrat. 4. *aph.* 27. *Coac. t.* 19. 153. 281.

Cathygros, κάθυγρος, *exceſſive humidum* ſignificat. Legitur de utero vel matrice apud Hipp. 5. *aph.* 62. Vide Dieter. *n.* 423.

Cathylomaneo, καθυλομανέω, ſignificat *prorie frondibus & foliis abundare*, *luxuriare*, idque de arboribus, quæ ſupervacuis frondibus luxuriando ſylveſcunt, dicitur. Translatum vero ab Hippocr. ad mulieres, quarum natura ſæpe ita luxuriat, mature reſecanda, *in epiſt. ad Dionyſ.*

Catias κατιὰς, dicitur *Scalper* vel *Scalpellus exciſorius*, ad exſcindendum fœtum mortuum, apud Æginet. *libr.* 6. *cap.* 74. Foeſius vult deductum a καθιέναι, immittere, *pag.* 327. Verum annon commodius derivaretur ab ἄττω, mitto, vel ἰὸς, telum, cum præpoſit. κατ, quæ deorſum vel in ſignificat?

Catilleno, κατιλλαίνω, *diſtorqueo* ſignificat, Galen. 3. *in* 3. *Epid t.* 32. unde κατιλλίζειν φωνὰς, *voces diſtortæ*. Vide *Catellumenos*.

Catinus, *Catillus*, Græce τρύβλιον, τρυβλίον,

Διον, παροψὶς, in genere ſignificat *paropſidem*, in qua cibi apponuntur. Denotat etiam aliquando *ollam* vel *trullam*. Apud Rulandum & Iohnſonum occurrunt *Catinus arenarius*, vulgo *Capella*, vel cinereus, hoc eſt, vas terreum in modum pilei rotundi, cum margine trium vel quatuor digitorum, ex terra tenaci factum; item *Catinus* vel *Catillus æreus*, *ferreus*. Dicitur & in neutro genere *Catinum Catillum*. Illius ſignificationem aliam apud Paræum vide ſupra in *Caſtellum*. *Catinum* eſt etiam epitheton aluminis, quamvis non ſit alumen, ſed Sal Alkali. Vide *Alumen*. De *Catillo cinereo* vulgo *Capella* legatur etiam Iunken *Lex. Ch. Ph. V. I. p.* 80. *ſeqq.*

Catiſchon, κατίσχον, *continens*, dicitur ſcil. *alvum*, cui opponitur ὁ βραχὺ καθαιρόμενος, qui celeriter purgatur, 6. *Epid. ſ.* 8. *t.* 33.

Cat' ixin, κατ' ἴξιν, vide *Ixis*.

Catma, *limatura auri* dicitur, Rul. & Iohnſ.

Cato, κάτω, in genere ſignificat *infra*, *deorſum*. Specialiter vero apud Hipp. denotat *ventrem inferiorem*, ſive *alvum*, quæ alias dicitur ἡ κάτω κοιλία, 4. *Epid. XX.* 16. Unde & purgationes per alvum dicuntur κάτω, quibus opponuntur ἄνω, per vomitum, 2. *aphor.* 7. *ſeqq.* Jungatur Dieter. *n.* 451. Linden. *Ex. IV.* §. 12. quamvis alibi τὴν ἄνω κοιλίην ſignificare velit ventriculum ipſum, & τὴν κάτω in ſpecie inteſtinum colum in loco Hippocr. 3. *de morb. XV.* 2. Vid. Linden. *d. l.* §. 26. & *Ex.* VII. §. 69. an vero adeo certa ſit hæc conjectura, alii videant. Quid enim obſtat, quo minus per τὸ κάτω omnia inteſtina, & præfertim craſſa, intelligantur?

Catoblecta animalia dicuntur odorifero Zibethi unguine turgida, apud Lang. *l.* 1. *Ep.* 63. Vide *Zibetum*.

Catoblepas, aut *Catoblepon*, κατωβλέπων dicitur fera apud Æthiopes ad fontem Nigris dictum, cujus deſcriptio habetur apud Plinium *l.* 8. *H. N. c.* 21. & ſolo aſpectu homines inſtar Baſiliſci interimere legitur. Nomen hoc obtinuit propter capitis gravitatem, ut oculos ſemper in terram dejiciat. Meminit & Fr. Zachias *Quæſt. Medico-Legal. l.* 7. *tit.* 1. *quæſt.* 4. *num.* 3.

Catoche, qui & *Catochus*, κατοχὴ, κάτοχος, vigilans ſopor eſt, Gal. *l.* 3. *de L. A. c.* 5. eſtque ſolius cerebri affectus, veluti & per totum corpus convulſiones *c.* 3. *in* 1. *prorrh. t.* 69. Aliter: eſt in ſomnum, ſed ſine ſomno & febre, propenſio, per quam & oculi manent aperti, & ſervatur ſecundum naturam ſpiratio. Eo qui detinentur, κάτοχοι & κατεχόμενοι dicti ſunt. Habent autem tenſos apertoſque oculos, non ut Comatoſi & Cataphorici, clauſos. In iis ſiquidem humiditas affectionis cauſſa eſt, nervorum firmitatem roburque diſſolvens; in illis vero propter ſiccitatem tenſio oritur, Gal. *c.* 2. *in* 1. *prorrh. t.* 56. Hæc Caſtellus. Vide *Catalepſis*. Eſt quoque *Catochus*, κάτοχος, faſcia longior, quæ in orbem faciei & capiti circumdatur, ut operculum comprehendat, *l. de faſc.* Alias & generaliter κατεχόμενα dicuntur, *quæ retinentur*, v. g. urinæ, apud Hipp. 1. *Prorrh. ſ.* 2. *t.* 25.

Catocheilon, κατώχειλον, *labium inferius*. Vid. *Anocheilon*.

Catochites, (haud dubie a κατέχω, detineo, vel κάτοχος. Perperam igitur apud Ruland. & Iohnſon. *Cathochites* ſcriptum occurrit) κατοχίτης, Corſicæ lapis eſt, cæteris major, mirabilis, ſi vera traduntur, impoſitam manum, veluti gummi, retinens, Plin. *l.* 37. *H. N. c.* 10. Veluti magnes ferrum, ſagda lignum, gagates, & ſuccinum paleas attrahunt & retinent: ſic *Catochites* carnes & manus retinet innato gummi ſeu glutino lentiſſimo. Rul. *in Lex.*

Catoecidius, κατοικίδιος, h. e. *familiaris*, *domeſticus*, paratu facilis. Uſurpatur ab Hipp. de extenſionibus corporis promtis & expeditis, 4. *de artic. t.* 62.

Catomiſmus, κατωμισμὸς, *ſubhumeratio*, a verbo κατωμίζω, *ſubhumero*, humerum ſuppono, vel in humerum ſuſtollo, eſt in humeros ſublatio, & reſtituendi articulum alterius humeri in priſtinum locum modus, apud Hippocr. 1. *de artic. t.* 13.

Catopin, κάτοπιν, ſignificat *retro*, *pone*, poſt Hippocr. *l.* 1. *de Morb. Mulier.* XXVI. 30. & *l.* 2. XXXIII. 22.

Catopter, κατοπτὴρ, vide *Speculum*. *Dioptra* Galenus *Exeg.* ſpeciatim ita dici monet inſtrumentum pro diſtendendo ano, ſicut dioptera devaricatorem vulvæ.

Catorchites, κατορχίτης, vide *Sycites*.

Catoterica, κατωτερικὰ, dicuntur medicamenta *dejectoria*, quæ & ὑπήλατα vocantur, quibus renes, veſica & gibba hepatis cum multo vitioſo ſucco ſunt referta, expurgantur, Gal. 7. *M. M.* 13. Uno verbo: Purgantia per alvum, Hipp. 5. *Epid. X.* 15. Linden. *Ex. VI.* §. 69. *Ex.* XII. §. 49. 52.

Catoxys, κάτοξυς, *peracutus*, dicitur de morbo acuto in comparativo, vel ſuperlativo gradu, qui celerius & majori cum periculo movetur, quam acuti ſimpliciter, & in quo ſtatim ſymptomata ſumma ſunt omnia, Hipp. 1. *aph.* 7. Vid. Com. Gal. *ad h. l.* Foeſ. *p.* 327. Diet. *n.* 450.

Catu-

Catulaſter, βύτας, eſt ætatis nomen, ſignificatque juvenculum, adoleſcentem, magnum puerum, qui ea ætate eſt, qua catulire incipit, hoc eſt, oſtendere ſe velle maritari, ut Varro interpretatur, *l.* 2. *de re ruſtic.* c. 9. Lind. *Ex.* XIII. §. 63. *ſeqq.*

* *Catulus*, σκυλάκιον, ſumitur apud medicos pro canibus junioribus, & recens natis. Quorum carnes in alvo ſicca, in aqua intercute, in morbo Dorſali, in Pleuritide, Lateris Tuberculo, Repletione & plurimis aliis morbis ab Hippocrate celebrantur, de Aff. 5. 2. In. Af. 5. 2. de Mor. II. 5. 3. de Diæ. III. Ex Catulis recens natis fit oleum in nervorum affectionibus mira præſtans.

Catus, *Felis*, αἴλουρος, γαλεώτης, animal eſt notiſſimum, libidinoſum, viſu acutum, qua *Domeſticus*, qua *Sylveſtris*, ſive ferus. Utriuſque deſcriptionem vide apud Aldrov. *l.* 3. *de quadr. digit. vivipar. cap.* 10. *ſeqq.* Olim & hodieque a quibuſdam populis carnem illius puta domeſtici in cibum veniſſe teſtantur Bruyerinus *l.* 13. *de re cibar.* c. 36. & Iohnſton. *Synt. Med. Hygien. l.* 1. c. 2. *art.* 4. *punct.* 2. verum nos abhorremus. Quem uſum Medicum præbeant, legatur apud Schroder. *l.* 2. *cl.* 1. *n.* 15. & Hoffmann. *in Clav. ad hunc loc.* ubi etiam mentio fit *cati*-cujuſdam peregrini *Zibethini*, *Civetta* dicti. Rhod *ad Scribon. n.* 38. qui in Indiis & Regno Peruano magna copia reperitur, qui liquoremfragrantiſſimum concretum excrementitium inter teſticulos collectum in utriculis offert; qui dicitur Officin. *Zibethum*. Plura *d. l.* legantur. Jungatur & Aldrov. *l.* 2. *de quadr. dig. vivip.* c. 22.

Cavatus, κοιλώδης, a verbo *Cavo*, pro *Excavatus*. Uſus eſt de ſcalpro medicinali Scribon. Larg. *n.* 53.

Cava vena, vide *Vena*.

* *Cava*, *pura*, κοῖλα τὰ καθαρὰ, Matthæus Pinus in ſuo comp. in Hipp. oper. interpretatur *ulcera*, quorum cavitatem maxime replet herba Lagopyrus nomine. V. Hippocr. l. de Ulcer.

Caucaloides, καυκαλοειδὲς, eſt epitheton moleæ, ſive patellæ, quam per periphraſin appellavit καυκαλοειδὲς ὀστοῦν, i. e. *caucali flori ſimile* Os. Moſchion. *de morb. mul.* c. 91.

Cauda, κόκκυξ, οὐρὰ, κέρκος, quid communiter ſignificet, omnibus notum eſt. In Anatomicis dicitur extremitas ſpinæ, vel potius oſſis ſacri, quæ & *cuculus*, ὀρρωπύγιον, vel ὀρρωπύγιον dicitur, item *Os coccygis*, ex tribus vel quatuor oſſibus & duabus cartilaginibus conſtans, quamvis aliquando excreverit etiam in hominibus, quemadmodum & in brutis quampluribus ordinarie, ut numerus oſſium & cartilaginum haud dubie major fuerit, notante Barthol. *libell.* 4. *de Oſſib.* t. 104. Carnes *caudarum* in brutis duriores & crudiores eſſe, ſtatuit Galen. *de bon.* & *mal. ſucc. cib.* c. 6. Porro etiam *Clitoris* vel *Mentula muliebris*, præſertim ſi præternaturali magnitudine peccaverit, *caudæ* nomine venit, teſte Vvalthero *Sylv. med.* p. 1036. *ſeq.* Spagyrici ænigmatice *Caudam Draconis*, (quo nomine alias Aſtrologis venit interſectio Viæ Lunæ & Viæ Solis in Zodiaco alterutra) vocant in præparatione Lapidis Philoſophici duo ſpermata, aut Aquam Mercurialem, *Th. Chym. Volum.* III. *p.* 26. 29. *de Alchym. incert. auth.* c. 27. & 31. Lagneus *Harmon. Chym.* c. 8. *Vol.* IV. *p.* 766. Plura vide apud Libav. *tr. de Igne natur.* c. 31. & *in Apocal. Hermet. proœm.* & *in Exam. Philoſoph. vivent. ſect.* 35. Paracelſ. in microcoſmo quoque *caudam Draconis* myſticam latere, quemadmodum & alia phœnomena Aſtralia, docet *tr. Paragran. tr.* 2. *de Aſtronomia*. *Cauda vulpis rubicundi* etiam dicitur *Minium ex plumbo*, Rul. *in Lex.*

Caudatio vocatur Blaſio *Med. Univ. p. m.* 334. prolongatio Clitoridis, quam etiam *caudæ* nomine exprimi p. a. diximus.

Caverna, ἄντρον, idem, quod *Cavitas*, *Fovea*. Accipitur aliquando de partibus naturalibus. Unde & Os ſupra naſi radicem occurrens *cribriforme*, ἠθμοειδὲς, dictum, *cavernoſum*, πολύτρητον dicitur, Galen. *l.* 8. *de V. P.* c. 7. & *Penis coles* Latinis vocatur *cavernoſus nervus*, qui Græcis συραγγώδες νεῦρον, *in* 6. *Epid. t.* 2. aliquando de præternaturali conſtitutione. Ita de dentibus exeſis *cavernam* uſurpavit Scrib. Larg. *n.* 95. De *cavernis* Helvetiis vid. Joh. Jac. Vvagneri *Hiſtoria Helvetiæ Curioſa Sect.* II. *art.* 8. *p.* 36. *ſeqq.*

Cavicula, ſive *Cavilla*, idem, quod *Malleolus* pedis, ſive *Roſcetta*, & occurrit apud Foreſt. *l.* 6. *Chirurg. Obſ.* 57. vide *Raſceta*. *Cavillam* vocari Halyabbati os cuneiforme notavit Schneider *de Catarrh. ſect.* 2. c. 2.

Cavillatio, σόφισμα, ἀπάτη, παρεγχέρησις, eſt ratio ſubdola, ſimilitudinem quandam cum veris rationibus habens, quam quis, mendacii ſibi conſcius licet, vincendi tamen cauſſa, profert. Sane prægnans vitium, & quo vix aliud Medicum dedecet magis, Galen. *l.* 9. *de Hippocr.* & *Plat. decr.* c. 7. Lind. *Ex.* X. §. 266.

Cavitas, κοιλότης, τὸ κοῖλον, quid in genere ſignificet, neminem Latina vel Græca callentem latere poteſt. In Phyſiologicis & Pathologicis conſtituit ſpeciem aliquam organicæ con-

conformationis vel integræ, vel vitiatæ. Unde morbi in *cavitatibus* dicuntur τῶν κοιλοτήτων, *de diff. morb. c.* 15. Vid. & Galen. *de Offib. c.* 12. & *c.* 3. *de artic. c.* 7. Quod vocabul: Græc. κοιλία etiam ſignificet aliquando omnem cavitatem, uti vult Erotianus & Dieterich. *n.* 468. nondum mihi poſſum perſuadere cum Foeſ. *p.* 345. Sane nulla neceſſitas urget *aph.* 20. *ſ.* 6. ita generaliter exponere.

Cavledon, *Caulatim*, καυληδὸν, hoc eſt, *caulis in morem facta fractura*, eſt ſpecies fracti oſſis, quæ fit pertranſverſum, in qua fracti oſſis partes ita a ſe diſſident, ut e directo non jaceant, Gal. *l.* 6. *M. M. c.* 5. P. Ægineta autor eſt, τὸ καυληδὸν κάταγμα dici etiam ῥαφανηδὸν, & σικυηδὸν, a ſimilitudine fractæ radiculæ & cucumeris.

Caulias, καυλίας, eſt epitheton Laſeris, ſive liquoris ex caule ſilphii, plantæ illius Syriacæ, præſertim Cyrenaicæ collectus, quemadmodum ille, qui ex radice inciſa colligitur, *Rhizias*, ῥιζίας, dicebatur, Lang. *l.* 1. *ep.* 62. qui ſuavem odorem & fragrantem ei tribuit, quod quomodo cum Aſa fœtida, quæ ſuccus Silphii vel Laſeris Syriaci dicitur apud Schroder. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 172. ingratiſſimum & inſuetis vix tolerandum odorem ſpirante quadret, non video. An fortaſſis Langius Ironice exponendus? quamvis & Indiarum incolis Javanis ac Malajis gratiſſimum ſit odoramentum, & ſuaviſſimum condimentum, teſte Jac. Bontio *de Medic. Indor.* & Fr. Hoffm. *in clav. ad d. Schrod. l.*

Caulis, καυλὸς, ſignificat (1) *caulem* ſive ſcapum plantarum, Galen. *l.* 2. *de Al. fac. c.* 70. & in ſpecie κατ' ἐξοχὴν, *caulem* laſeris vel ſilphii, apud Hippocr. 2. *de R. V. A. t.* 34. (2) *Penem* ſive membrum virile, Gal. *lib.* 14. *de V. P. c.* 12. unde & fortaſſis Latinum *Coles* (3). *Collum uteri*, Sinum muliebrem, veluti vaginam penis, C. Hoffman. *de V. P. n.* 963. ex Ariſt. *libr. H. A. c.* 2. quamvis Linden. haud inepte conjectandum proponat, annon potius αὐλὸς ibi legendum ſit? *Medic. Phyſiol. l.* 2. *c.* 7. *art.* 14. §. 130.

Cauloton, καυλωτὸν, quod in *caulem* excreſcit. Epitheton Betæ, Linden. *Ex.* XVI. §. 171.

Cauma, καῦμα, *ardor*, æſtus, vide *Æſtus*.

Catacauma.

Cauniace, καυνιακὴ, epitheton medicamenti externi, apud Gal. *l.* 2. *de C. M. P. G. c.* 15.

Caurus, λάκωνοτ@, eſt nomen venti, & quidem *Auſtri*, ſi ſiccior & frigidior fuerit, Gal. 3. *in* 3. *Epid. t.* 3.

Cauſa, *Cauſſa*, αἰτία, αἴτιον, in Medicina tantum pro efficiente accipi ſolet cum ſanitatis, tum morborum. Ejus differentias varias vide *in Dogm. noſtr. P.* 1. *c.* 5. *P.* 11. *cap.* 7. Charlton. *Ex. Pathol.* IV. Rolfink. *O. & M. Com. l.* 2. *ſ.* 3. *c.* 2. & alios, præſertim Inſtitutioniſtas. Galen. *cauſſam morbi* in genere deſcripſit per id, quo præſente afficimur, & quo ſublato ſtatim ceſſat affectus, *l. de L. A. c.* 2. aut, quod ei, qui ſit, morbo aliquam generationis partem tribuit. Receptiſſima diviſio eſt in *Procatarcticas*, προκαταρκτικὰς, *Antecedentem*, προηγούμενον, & *proximam* ſive *continentem*, quam cum morbo confundit Linden. Ex. VIII. §. 69. 71. Vocabul. *cauſæ* aliquando pro ipſo vitio accipi, teſtatur Rhod. *ad Scribon. Larg. n.* 218. Unde & verbale *cauſatio* noxam denotat, *ibidem*. *Cauſarum* diviſionem perperam cavillatur Paracelſ. *Paragran. Tr.* 2. *de Aſtron.* item *Tract. de Podagra*, unicam ſubſtituens *cauſſam*, *Magicam Anaſtromiam*, *tr. de morb. caduc.* Nugæ.

Cauſis, καῦσις, vide *Uſtio*.

Cauſodes, καυσώδης, vide *Cauſus*. Qui *febrem ardentem*, καυσώδη πυρετὸν, a *Cauſo* diſtinguunt, præter neceſſitatem λεπτολογοῦσι.

Cauſoma, καύσωμα, idem, quod καῦμα, πύρωσις, *ardor*, inflammatio. Gorr.

Cauſticus, καυστικὸς, *urens*, vel *vim urendi habens*, vel dicitur de medicamentis, quæ vehementer calida ſunt, & conſiſtentia craſſa, quæque ignis inſtar corpus colliquant, & fæpe eſcharas, hoc eſt, cruſtas, ritu cauterii, ſcilicet actualis, efficiunt, Galen. *l.* 5. *de Simpl. Fac. c.* 15. quocirca & ἐσχαρωτικὰ appellantur. Eorum materia ſunt, Lixivium, Calx viva, Auripigmentum, Sandaracha, Chalcitis, & id genus alia, quæ multis ſalinis acerrimis, lixivioſis, fixis tamen, abundant. Quomodo *cauſtica* operentur in corpus vivum & mortuum, vid. apud Helmont. *tract. Ignot. hoſp. morb. n.* 76. 77. & *tr. Poteſt. medicam. n.* 60. vel dicitur de affectione corporis urente, quæ reſultat ex febre ardente, Hippocr. 1. *prorrhet. ſ.* 2. *t.* 36. item de cauſſis externis, quarum virtus eſt, morbum & acutum, & periculoſum, & velocis judicationis reddere, *t.* 60. Vid. Galen. *ad h. l.*

Cauſus, κ 'σ@, aliis eſt καῦσος, quod & Paracelſus retinuit, *l.* 10. *Paragr.* §. 3. & Linden. Ex. XVII. §. 198. id eſt, *febris ardens*, quæ eſt ſpecies febris continuæ acutæ, cum æſtu vehementiori, aliiſque ſymptomatibus, inſigniorem ſanguinis phlogoſin & incendium arguentibus, proveniens a ſanguinis ſulphureis portionibus abundantis per cauſſas, externas indu-

ducta efferveſcentia, accenſione & caloris intenſiſſimi per totum corpus diffuſione; niſi ſumma malignitas adfuerit, in quo caſu extrema frigere ſolent, *ex 4. aph.* 48. Linden. *Ex*. VIII. §. 47. Vocantur hæ febres & πυρετοὶ καυσώδεες, 4. *aph.* 54. Paracelſ. nomine etiam *Flammulæ* comprehendit *in Fragm. Medic.* Plura de hac febre, hocque nomine καῦσος apud Hippocr. 4. *de R.V.I. A.t.* 1. *ſeq.* Foeſ. *in Oec. p.* 329. Dieter. *n.* 453. C. Hoffmann. *de febrib. c.* 52. (ubi rationem quoque reddit veræ pronuntiationis per cav, non per cau, quam de verbo ad verbum excerpſit, quemadmodum alia quoque bene multa, Franc. Pienſ. *de febb. tract. ſpec. c.* 6. *p.m.* 79.) Thom. Williſ. *de febb. c.* 11. qui, meo quidem conto, ſi rem metiri liceret, optime hanc doctrinam expoſuiſſe mihi videtur. *Cauſus* quoque eſt epitheton viperæ, vel ſerpentis marini, magnitudine cubitali, qui alias & *Dipſas*, item *Preſter* vocatur, uti deſcripſit ex Actio Foreſt. *l.* 30. *Obſ.* 12. *in Schol.*

Cautela, *Cautio*, εὐλάβεια, προφυλακή, uſitatum Medicis eſt vocabulum, quando ad evitandam aliquam graviorem noxam aut errorem aliquid præcipitur, aut manifeſtatur, aut prohibetur, Galen. *de ſubfig. Empir. c.*1. Foreſt. *l.* 2. *Obſ.* 10. & 21. *in Scholiis*, Heurn. *paſſim in not. ad aphor. Hipp.* Hujuſmodi *Cautelas* & *Cautiones* plures reperies etiam in Not. Rhodii *ad Scribon. Larg.* Videatur ſaltem Index poſterior Rodii, *h. t.* Et Lud. Septalius *Animadverſiones* & *Cautiones Medicas* edidit, quas etiam Joh. Rhodius notis illuſtravit. In ſpecie *Cautela* Rul. & Iohnſ. dicitur in arte Spagyrica habitu comparata quædam induſtria, qua facilius obeunt ſuas operationes, ac perficiunt artis hujus profeſſores.

Cauterium, *Cauter*, καυτήρ, καυτήριον, eſt, quod urendi vim habet. Uſurpatur tam pro medicamento, quod poteſtate urit, quam pro ferro candente, cujus uſus plerumque neceſſarius eſt, vel ad ſiſtendum ſanguinis profluvium, undecunque manaverit, vel ad intercipiendas defluxiones, vel ad oſſa carioſa, & maligna ulcera. Id ferrum καυτήρ Hippocrat. appellavit, (*l. de hæmorrhoid. V.* 2. quod per peram *in edit. Linden.* per *Clyſterem* in Latin. verſum eſt.) Erat autem, ut ſcribit Gal. *in Exeg. voc. Hippocr.* æreus calamus perforatus in fundo, per quem parvum ferrum, aduréns demiſſum adurebat. Hæc Caſtellus ex Gorræo: Clarius. *Cauterium* duplex eſt: Aliud dicitur *Actuale*, aliud *Potentiale*. Illud fit igne vel materia quadam ignita, quæ varia eſſe poteſt, inter quas tamen ferrum candens reliquis palmam præripit uſus frequentia. Figura vero, forma, & magnitudo hujuſmodi ferramentorum variat pro diverſitate partis applicandæ, de quibus conſulantur Chirurgiæ Doctores, præſertim Hier. Fabr. ab Aquapend. *in Operat. Chirurg.* & M. Aurel. Severinus *in Chirurgia ſua efficaci*, Petrus Paulus Magnus, Chirurgus quondam Romanus in eleganti tractatu Italico de *Cauteriis*, Sculter. *Arm. Chirurg. Tab. IV.* aliique plures. Hoc fit medicamentis Cauſticis, ſive vim colliquandi partes ſolidas molliores habentibus, quorum etiam formulæ variæ extant, lapidis, olei, ſpiritus, butyri, lixivii, inter quas tamen lapis corroſivus ex lixivio paratus, facile primas tenet. Jung. Paræus *l.* 25. *c.*32. ubi quædam *Cauteria potentialia* vocat *Serica*, vel *Holoſerica*, vel quod ſine dolore operentur, vel quod carius emerit Autor a quodam Chymiſta. Rulandus & Iohnſ. hanc diviſionem ita propoſuerunt. *Cauterium*, *Kautir*, eſt inſtrumentum Chirurgorum, quo aperiunt cutem & carnes exuſtionibus in putridis & ulceribus obnoxiis locis. Eſt etiam medicamentum ſimplex corroſivum, quo cutis abſque dolore fricatur. Plura de *Cauteriis* vide apud Fallop. *tr. de Cauteriis Tom. I. Oper. p.* 534. *ſeq.* Peculiaris noxæ & detrimenti ex cauterio ſub genu ante purgationem facto, ita ut locus cauteriſatus cancroſus factus ſit, meminit Lanfrancus *Tract.* 3. *doctr.* 3. *c.* 18. Rolfink. *O. ac M. Com. l.4.ſect. V. part.* 1. *c.*1. *ſeq.* Scribon. Larg. hujuſmodi *Medicamenta Cauſtica* & *Eſcharotica* vocavit *Quaſi Cauterium*, *n.* 114.240. Utrum præferendum ſit, num *actuale*, an *potentiale*? non eſt hujus loci dirimere. Peculiaris *Cauterii potentialis* meminit Libavius paratis ex affuſa aqua forti, vel ſpiritu ſulphuris in liquorem ferri, *Syntagm. lib.6. cap.* 1. Aliud produxit *l.* 8. *c.* 38. Helmontii invectiva gravis in *cauteria* irrita tranſeat, *de Lithiaſ. c.*15. *n.*12.

Cavus, *va*, *vum*, κοῖλος, λη, λον, *Concavus*, dicitur de omni eo, quod *cavitatem* aliquam habet, ſive naturalem, ſive præternaturalem. In ſpecie vero κοῖλα, aliis κύλα, h. e. *Cava*, dicuntur ex oculorum *cavitates*, quæ in palpebris, qua ſuperioribus, qua inferioribus (quæ tamen quandoque ſpecialiter ὑπόκοιλα, quaſi ſubcava dicuntur) occurrunt, in morbis vero chronicis & a cruditate obortis, ut cachexiis, diuturnis hæmorrhoidibus, longis mulierum profluviis, & inchoantibus ophtalmis, intumeſcere per flatulentiam quandam ſolent, qui tumor per verbum Gr. κοιλοιδιᾷν indigitatur. Meminit hujus quoque tumoris Hippocr. 2. de

de Morb. XLV. 7. Sunt & qui *cava*, τὰ κοῖλα, interpretantur. oculorum *cavitates* & utraque naſi parte cernuntur, quæ tamen κανθοὶ dicuntur. Κοῖλον quoque vocari, ſive *cavam* illam in ima pedis planta *cavitatem*, quæ ſuſpenſis tarſi oſſibus efficitur, poſt calcem, quam πεδίον & *planum pedis* ſequitur, quod στῆθος πεδὸς, i. e. *pectus pedis* dicitur, conſtat ex Hippocr. *l.* 5. *Epid. XXI.* 3. & Galeno *c.* 3. *de artic. t.* 92. Jungatur Foeſ. *Oec. p.* 343. *ſeq.*

Ceaſma, κέασμα, *fiſſura*, fragmentum, a verbo κεάζω, *findo*, divido, quod legitur apud Hippocrat. *l.* 2. *de Morb. Mul. XXXIV.* 10. *XLIII.* 4.

Cebi, gallinæ hepar torrefactum. Paul. Bagell. *de morb. pueror.*

Cebus, κῆβος, *Cephus*, κῆφος, animal eſt e ſimiarum genere, caudam habens, & ancipiti natura partim hominem, partim quadrupedem beſtiam imitatur, Ariſt. *lib.* 2. *H. A. c.* 9. Dicitur *Cercopithecus*, de quo plura legantur apud Aldrovand. *l.* 2. *de quadr. vivip. digit. c.* 6. Muſculos temporales exiles & debiles ei tribuit, ſimiles homini & lynci, Gal. *l.* 11. *de V. P. c.* 2. *Cercopitheci* Indici inuſitatæ formæ Anatomen deſcriptam vide *in Act. Hafn. Vol. I. Obſ.* 36. *p.* 67. *ſeqq.* & alterius *Vol. II. obſ.* 9. *p.* 13.

Cechynos, κεχυνὼς, *hians*, dicitur de brutis & hominibus, os apertum habentibus, ſive ore *hiantibus*. Imprimis tribuitur piſci Aſellotaleos, uti videre eſt apud Lind. *Ex. XI.* §. 61.

Cecis, κηκὶς, vide *Cicis*.

Cecryphalos, & *Cecryphalon*, κεκρύφαλος, & τὸ κεκρύφαλον, *Reticulum* dicitur, quo mulierum crines continentur & religantur. Dicitur & κεφαλοδέσμιον, item κροκύφαντον. Meminit Hippocr. *de Steril. XI.* 6. 8. & *de Superfæt. X.* 6. 8. Ob ſimilitudinem quoque *Reticulum*, κεκρύφαλος, dicitur quadrupedum ruminantium una maxilla dentatorum ventriculus peculiaris, qui Omaſum præcedit. Ariſt. *l.* 2. *de H. A. c.* 17. Barth. *l.* 1. *An. c.* 9.

Cedma, κέδμα, diuturna dicitur ad articulos defluxio, præcipue in coxendicem, Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ.* 5. *t.* 22. Gal. *in com.* Profper. Martian. κέδματα quartam ſpeciem Arthritidis conſtituit. Vide *Arthritis*. Quibuſdam vero ea quoque, quæ partes genitales occupat, κέδμα, vocatur, Foeſ. *in Oec. p.* 331. Keuchen. *ad Seren. p.* 280. Uſus eſt hac voce etiam Hippocr. aliis in locis, v. gr. *l. de A. L.* & *A. L.* 1. *LII.* 1. *l. de Loc.* 1. *n. Hom. XIX.* 1. 3. *l.* 1. *de Morb. III.* 11. & *l.* 7. *Epid. LVIII.* 12. Hinc κεδματώδεα apud Erotianum.

Cedrelæum, κεδρέλαιον, *oleum Cedri*, vide *Cedria*.

Cedria, *Cedrium*, *Cedrinum*, κεδρία, κέδριον, κέδρινον, plerumque indifferenter accipiuntur, cum pro *oleo*, quod e *Cedro* naſcitur, tum pro pice vel *reſina Cedri*, e magna *Cedro*, quæ κεδρέλαιον vocatur, emanans, quæ nihil aliud eſt, quam cruda *Cedri lachryma*. Illud habetur liquidius, hæc ſolidior. *Cedrini* meminit Hippocr. *lib.* 2. *de Nat. Mulier. XXIX.* 81. & 141. *l.* 1. *de Morb. Mulier. CXI.* 13. Jungatur Foeſt *d. loc. Cedrinum* pro *Cedria* etiam accipi, patet ex Gal. *l.* 1. *de* C. *M. S. L. c.* 3. collato *cum l.* 2. *c.* 1. de *Cedria* quoque mentionem fecit Scribon. Larg. *n.* 58. & 267. ad quæ loca vide notas Rhodii. *Cedria*, Gummi *Cedri*, Rul. *in Lex. Cedrinus* etiam dicitur de Morbis; ſed quinam illi ſint, non exponit, *l.* 1. *Paramir. de orig. morb. ex trib. primis ſubſt. c.* 6.

Cedve, idem, quod *Aer*, Rul. *in Lex.*

Cedurini, legitur apud Paracelſ. *de vit. long. l.* 5. *c.* 5. quamvis non certo conſtet, quid hoc vocabulo velit intellectum.

Ceimelion, κειμήλιον, eſt pretioſa ſuppellex recondita, aut opes reconditæ. Uſus Hipp. metaphorice de imperitia dicens, quod ſit malus theſaurus, & κακὸν κειμήλιον, malæ opes reconditæ; *in Lege III.* 6.

Ceimenon, κείμενον, *quod reponitur*. Dicitur de urina, quæ in matula reponitur ad judicium, ut ſubſideat, Hippocr. *l.* 1. *Epid. ægr.* 2. & 4. & 5. *l.* 3. *ægr.* 2. Aliquando tamen & de faucibus non inflammatis uſus eſt, φάρυγξ ὡ φλεγμαίνουσα, κειμένη δὲ, quomodo exponi debeat, non adeo certo conſtat. Mihi videtur potius de *uvula* ſive columella commode poſſe intelligi, quæ ſubſidet, etiamſi non fuerit inflammata. Valleſius *in comment. ad h. l.* 2. *nimir. l.* 2. *Epid. ſ.* 2. *t.* 28. metaphorice exponit pro faucibus afflictis, compreſſis, male habentibus. Cum interpretes in multos & varios ſenſus abeant, quemlibet ſuo abundare ſenſu permittimus.

Ceiriæ, κειρίαι, *lumbrici lati*, Gal. *l.* 4. *M. M. c.* 17. Vide *Helminthes*.

Celatus, epitheton aeris, qui vere ita dicitur, cum veluti in puteo quodam inter magnorum ædificiorum anguſtias & ſublimiorum murorum undique includitur, ut nec a ſole illuſtretur, nec a ventis perfletur, hinc craſſus, obſcurus & inſaluberrimus habetur, P. Zacch. *Quæſt. Medico-Leg. lib. X. conſil.* 20. §. 6.

Cele, κήλη, id eſt, *Hernia*, ramex. Vernacule per *Rupturam* exprimitur. Vide *Hernia*.

Ce-

Celeſoli, eſt materia mucilaginoſa de ſtellis, & ingreditur compoſitionem Spermioli Paraceſ. *de ulcer. & apoſtem. cap.* 5. quamvis in vernaculo eodem libro legatur *Cereſolii*. *Celeſol* Paracelſ. *de Ulceribus cap.*5. Vide *Cœlifolium*.

Celer, ταχὺς, dicitur, qui brevi tempore motum ſuum perficit, v. gr. Pulſus *celer*, Galen. *l.* 2. *de dign. pulſ. c.* 1. aut cum brevi tempore arteria diſtenditur, *lib.* 1. *de diff. pulſ. c.* 7. Medicamentum celeres effectus habens, Scribon. L. *n.* 28. *Celeris* perfuſio, Hippocr. 3. *de R. V. I. A. t.* 50. quamvis Galen. *in comm.* exiſtimet, ibi potius πυκνὴν, *frequentem*, intelligi, cum ſæpe *celer* cum frequente confunditur. Enimvero frequentia præſupponit *celeritatem*. *Celeres* excretiones, 2. *aph.* 18. Adde Dieter. *n.* 816.

Celeritas, τάχος, Galen. *l.* 2. *de dign. pulſ. c.* 1. Eſt proprietas motus, *l.* 3. *de diff. reſp. cap.* 3. Cui opponitur βραδύτης, *tarditas*. Infinita *celeritas*, Scribon. *n.* 221. Dicitur & *Velocitas*.

Celeriter, ταχέως, τάχα, ἐν τάχει, *cito*. Jungitur cum adverb. ἀτρέως, Hippocr. 2. *aph.* 18. Jung. Dieter. *n.* 816. *Cito* vel *celeriter* ſaneſcere legitur *lib.* 1. *de Morb. Mulier.* XCII. 14. & *celeriter* curam adhibere, *ibid.* 15. Ulcera *cito* putreſcere, cito augeri, *ibid.* 16. *Celeriter* & cito ſputum exſcreare, 2. *prognoſt. t.*43. *Cito* & *celeriter* mori, *lib.* 3. *de Morb.* IV. 11. Jung. Foeſ. *p.* 612. *Celerius* etiam pro celeriter, Scrib. *n.* 46. 106. *Celerrime*, *n.* 128.

Celis. κηλὶς, i. e. *Macula*, idem, quod σπῖλος, vide *Macula*.

Cellæ vocabantur partes Balnei, teſtudinis inſtructæ & concameratæ, cum ad ſudationem, tum ad lavacrum deſtinatæ. Fumanell. *de Baln. in princ.*

Cello, κέλλω, i. e. *moveo*, Linden. Ex. XI. §.38.

Cellulæ vocantur in inteſtino colo ſpatia illa & cavitates, in quibus ſtercora aliquandiu morantur, quarum deſcriptionem & delineationem vide apud Barthol. *Anat. l.* 1. *c.* 11. *p.* 91. 94.

Celoneum, κηλώνειον, inſtrumentum eſt mechanicum, quod ſurſum deorſumque tollitur, more oſcilli, & alternis hinc inde ſuſcipit & deſpicit, Turneb. 6. *Adverſ.* 18. Hujus ſimilitudinem quandam habent, ideoque idem nomen occuparunt inſtrumenta illa hodie architectis uſitata, quibus lapides & alia tollunt, motu rotæ, quam unus & alter bajulus calcando circumagit. Habent enim ſuperius quaſi collum quoddam oblongum; verum, quod non eſt mobile, ut in illis veterum κηλωνείοις, qualia fere ſunt in puteis villaticis. Talia inſtrumenta dicuntur alias *Grues*, *Ciconiæ*, *Tollones*, vel *Tollenones*. Meminit hujus vocabuli Gal. *l.* 7. *de V. P. c.* 7. Jungatur C. Hoffm. *in Comm. n.* 250.

Celotomia, κηλοτομία, id eſt, *Herniæ ſectio*. Legitur *in Ephem. Nat. Curioſ. Dec.* II. *Ann.* III. *Obſ.* 95.

Celſa, muſculus vitæ, pulſus per ſingulas partes corporis oberrans. *Das Serg.* Rul. *in Lex.* Sed Paracelſus inter affectus cutaneos refert, annumerans *Teſtudinibus*, *l. de ulc. & apoſtem. c.* 31. & provenire ait e ſale accidentali coagulato. Eſt flatus vel vapor, vel ſpiritus quidam ſpurius & ſylveſtris, ſub corporis integumentis deliteſcens, & exitum motu ſuo quærens.

Cementatio, *Cementum*, vide *Cæmentatio*.

Cenchramis, κεγχραμὶς, *granum in ficu* dicitur vel carica, quod milii granum & magnitudine, & colore, & figura referat. Uſus Hip. *l. de nat. mul.* CV. 12. Gal. *l.* 1. *de S. Fac.* tit. *Meſpilum*.

Cenchrias, κεγχρίας, (a κέγχρος, quod *milium* ſignificat) vel eſt epitheton *Herpetis*, qui propterea *Herpes miliaris* dicitur, Galen. *l.* 14. *M. M. c.* 17. Vide *Herpes*. Vel epitheton eſt *ſerpentis*, qui & *Cenchrites* & *Cenchruis* dicitur, & *Acontias*, ἀκοντίας, eſtque magnitudine duorum cubitorum, figura craſſa in tenuem abeunte, colore viridi maxime juxta alvum, ut milium colore referat, unde nominis ratio. De ejus natura, morſu & nocumentis, vide Aetium *l.* 13. *c.* 27. Æginet. *l.* 5. *cap.* 18. qui κεγχρίνην vocat, Foreſt. *l.* 30. *Obſerv.* 12. *Schol.* Aldrov. *l.* 1. *de ſerp. & drac. c.* 12. & 13. Vide *Jaculus*. Mentionem quoque facit *Cenchritarum avium* ex Oppiano Aldrovand. *l.* 19. *Ornithol. cap.* 18. & inter anſeres feros refert, qui laqueis & retibus capiuntur.

Cenchris, κέγχρις, vide *Tinnunculus*.

* *Cenchrona*, ventus proprius Phaſianorum, quem κεγχρώνα patrio vocabulo appellant. De vi, & actione hujus venti in eorum corpora diſputat Hipp. de A. L. A. S. 2.

Ceneangia, κενεαγγία, proprie & primum *vaſorum inanitionem* ſignificat, atque ob id aſitia, id eſt, ciborum abſtinentia, κενεαγγία, id eſt, *vaſorum inanitio* ſæpius dicitur, tanquam nomine generis etiam in ſpecie hominesuti conſueverint, Galen. 2. *de R. V. I. A. t.* 47. Hæc Caſtell. Cæterum κενεαγγία, vel κενεαγγεία in genere *vaſorum exinanitionem* ſigni-

gnificat, quæ fit ob evacuationem, ſive ea ſit ſenſui manifeſta, ſive occulta. Et in hac ſignificatione ſæpe uſus eſt Hippocr. 1. *de R. V. I. A. t.* 19. 21. *ſ.* 2. *t.* 47. *l.* 3. *de Morb.* 22. *&* *l.* 1. *de Morb. mul.* XIV. 6. Quod vero in ſpecie etiam ſignificet purgationem artificialem in 1. *aph.* 2. quod vult Valleſ. *in comm.* & ſubſcribit Dieterich. *n.* 455. nullam plane video rationem. Quin potius exiſtimo, ſanguinis e vaſis evacuationem primario ſpontaneam, conſequenter tamen & artificialem illo vocab. intelligi, quemadmodum hoc *in Diſp. ad h. aph.* demonſtravimus. Adjectivum quoque κενεαγγικὸς legitur apud Hippocrat. *l. de Humid. Uſq. V.* 11. *&* 1. *Prorrhet. ſ.* 2. *t.* 5. Verbum κενεαγγέω occurrit *l.* 1. *de morb. mulier.* XVI. 4. *ſ.* 3. *de artic. t.* 56. *&* *ſ.* 4. *t.* 41. Jung. Foeſ. *p.* 332.

Cenebrium, κενέβρειον, κενέβρειον, ſignificat *carnem morticinam* κρέας νεκριμαῖον, ἢ θνησείδιον, Erotian. *ex Hipp.* quamvis Foeſius in hoc invenire haud potuerit. Vid. *Oecon. p.* 332. *ſeqq.*

Ceneon, κενεὸν, ſignificat vel totam illam alvi cavitatem, quæ a coſtis ad oſſa *Ilii* ſubtenditur, vel laterum mollitudines & inanitates, quæ præcordiis ſubſunt, in quibus meſenterium & tenuia inteſtina continentur. Vocatur & λαπάρη, λαγὼν, item *Ile*, *Ilia*, Gal. *comm.* 2. *progn. t.* 1. *&* *c.* 2. *de iis, quæ in medic. t.* 16. Hipp. *Coac. t.* 452. & alibi ſæpius, quæ loca vide apud Foeſ. *Oec. p.* 333. Κενεῶνα, id eſt, *ile*, locum eum vocat Hippoc. qui inter iliorum oſſa & coſtas ſpurias intercedit, propterea quod κενὸς, i. e. vacuus & caſſus oſſibus eſt, quaſi *caſſum* dixeris, Gal. *c.* 3. *de artic. t.* 74. Locus etiam, ubi umbilicus infantum eſt, κενεὼν dicitur, Moſch. *de morb. mul. c.* 41.

Ceneos, κενεὸς, idem, quod κενὸς, *vacuus*, inanis. Vide *Cenos*.

Cenigdam, *Cenigotam*, item *Ceniplam*, *Cenipolam*, inſtrumentum notat Chirurgicum, quo cranium aperitur in epilepſia, Paracelſ. *l.* 3. *Paragraph. c.* 4. §. 1. Ionhſ. *in Lex.*

Ceniotemium, eſt remedium purgans in morbo Gallico apud Paracelſ. *l.* 2. *de vit. long. c.* 12. ſed quale ſit, non expreſſit. Dolæus vero ſcripſit eſſe Mercurium ſpecifice ad Luem Veneream præparatum, *Encyclopæd. l.* 3. *cap.* 15. §. 9. *p.* 663.

Cenos, κενὸς, Ion. κενεὸς, id eſt, *vacuus*, inanis, item *vanus*. Hippocrat. 7. *aph.* 24. *&* 2. *de iis, quæ in medic. t.* 9. ubi vid. *Comm. Gal.* Opponitur plenus, πλήρης, Galen. *l.* 3. *de diff. puls. c.* 6. Quid ſint κενεαὶ χῶραι πνεύμονος, *vacua* loca pulmonum, vide apud C. Hoffm. *de V. P. n.* 456. Κενὸς, etiam *ſpatium* ſignificat in capite, 7. *aph* 51. Vide *Vacuus*.

Cenoſis, κένωσις, a κενόω, *vacuatio*, *evacuatio*, exinanitio, dicitur generaliter, ſi quid vel naturæ ſponte, vel arte Medici ex toto corpore vel aliqua parte detrahitur & expellitur. Quod ſi totalis vel univerſalis fuerit, ſimpliciter κένωσις vocatur. Si vero portio ſaltem aliqua ſubtrahitur, ἀποκένωσις, *abevacuatio*, appellatur. Opponitur repletio, πλησμονὴ, 2. *aph.* 22. Meminit quoque *aph.* 8. *item* 1. *aph.* 3. 4. *aph.* 41. *&c.* Jung. Dieterich. *n.* 458. Varias *evacuationis* ſpecies vide propriis ſuis nominibus & locis.

Centaureum eſt alias nomen plantis tributum, diverſis, unde *Centaureum majus* & *minus* in Botanicis leguntur. In Chymicis vero *Centaureum minerale* Cardilucio vocatur Panacea Antimonii, & Glaubero Purgans Univerſale, cujus deſcriptio legatur in Iunken *Lex. Ch. Ph. P. I. p.* 181.

Centaurus, κένταυρος, ſignificat monſtrum, ſuperiore parte quidem hominem inferiore parte equum referens. Hoc fabuloſum eſſe, & per rerum naturam fieri non potuiſſe, demonſtrat Gal. *l.* 3. *de V. P. c.* 1. ubi vide Comm. Hoffm. *n.* 114. 119. 122.

Cento, κέντων, veſtem e variis panniculis contextam pauperculorum ſignificat. Meminit Gal. *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 14. de vaſe probe panniculis inveſtiendo & circummuniendo.

Centotauros, κεντόταυρος, idem, quod *Centaurus*. Hoffm. *n.* 118. *d. l.*

Centratio, legitur apud Paracelſ. *l.* 4. *Chir. de ulcerib. c.* 3. & intelligitur principii ſalini mutatio in corroſivam & exulcerantem qualitatem. Unde & *centrum ſalis* dicitur principium ulcerum, *ibid. & cap. ſeq.*

Centrium, κέντριον, epitheton emplaſtri cujuſdam, a verbo κεντεῖν, pungere. Ut ita huic reſpondeat Germanicum *Stich-pflaſter*. Meminit hujus Gal. *l.* 1. *de C. M. P. G. c.* 10.

Centrina, κεντρίνη, piſcis aculeatus, a κεντεῖν, pungere, cujus deſcriptionem, ſpecies, uſum in cibis & medicina vide ſis apud Aldrov. *l.* 3. *de piſc. c.* 41.

Centrum, κέντρον, proprie vocatur circuli medium punctum, Gal. *l.* 10. *de V. P. c.* 12. Enimvero frequentiſſimo quoque in uſu vocabuli impropria, tropica & ænigmatica acceptio apud Paracelſum ejuſque ſectatores veteres & recentiores eſt; dum per *centrum* denotatur ſedes principalis, radix, fundamentum, principium alicujus rei; & huic notitiæ tantum tribuunt, ut veræ ſcientiæ abyſſum

in

in ea ponant ; & quicunque veri puncti & centri rationem cognoſcit, nihil in rerum natura unquam ipſum latere poſſit, cujus non perfectam habeat ſcientiam, verbis Crolii *in Baſil. Chym.* Ita *centrum* univerſi ipſis dicitur DEUS. *Centrum* omnium creaturarum homo, *centrum* vitæ cor, & ſpiritus animalis cerebrum, Paracelſ. *Tab. V. Theoricæ.* *Centrum* mulieris matrix *Paramir l. 4. de orig. morb. matric.* *Centrum* carnis in dorſo, *Schol. in LL. de Tartaro.* Deſcribit vero etiam *centrum* medietatem duorum membrorum, *ibid.* Ita *centrum* ſpinæ dorſi eſt media duarum vertebrarum junctura. Imo cuilibet morbo ſuum eſt *centrum*, ſua *centratio*. *Paragran. tr. 2. de Aſtron.* Hoc morborum *centrum* & locum exacte cognoſcere, hoc opus, hic labor eſt. *l. de Icterit. c. 2.* *Centrum* morborum diſſolutorum dicitur Stomachus, *l. 1. Paragraph. c. 1. §. 1.* *Centrum* colicæ Inteſtina, *Schol. in LL. de Tart.* *Centrum terræ* dicitur Spagyricis locus vacuus, ubi nihil quieſcere poteſt. Leſchus *de lap. Phil. tract. 2. Th. Chym. Vol. IV. p. 423.* Et quis omnes nugas colligeret? *Centrum* ovi dicitur vitellus apud Rul. *in Lex.* Plura videantur *in Theatr. Chym. Vol. I. v. g. p. 296. 391. 358. 467. 484.* Meminit etiam *Centri* ſæpius Joh. Joach. Becherus *in ſua Metallurgia tit. 17.* At Andr. Libav. hanc parabolicam & myſticam *centri* ſignificationem graviter perſtrinxit *in Exam. Philoſ. vivent.* Hartman. *ſect. 6.* *Centrum* illius ſapientiæ Severinianæ & Paracelſicæ eſſe chaos errorum, ſtultitiæ peripheriam, labyrinthum impietatum, abominationum, mendaciorum, & *ſect. 38.* *Centratum vinum correctum* legitur etiam apud Parac. *tr. de Colica*, ſed quale ſit, non exponit.

Centumcellis, Thermæ quondam celebres in Tuſcia Italiæ, vide Joh. Rhod. *ad Scrib. L. n. 146.*

Cephalæa, κεφαλαία, cerebri & membranarum ejus ſymptoma, eſt capitis diuturnus dolor, difficulter ſolubilis, qui a parva occaſione vehementes habet acceſſiones, ita ut neque voces aut motum tolerare poſſit infirmus, ſed tranquillitatem, obſcurumque cubiculum quærat, ob doloris vehementiam; cum nonnulli veluti malleo ſe percuti, alii caput ſibi contundi diſtendique ſentiant, non paucis ad oculorum radices dolor extendatur, (quod ſignum eſt cerebri membranas affectas eſſe. Nam quandoque in Pericranio tantum eſt, qui in ſuperficie ſolum hæret dolor) ſuis intermiſſionibus circumacti, non ſecus, ac qui *cephalalgia* laborant. Sed in *cephalæa* affectæ partes redduntur multo debiliores, quam in *cephalalgia* Galen. *lib. 3. de L. A. c. 9. & l. 2. de C. M. S. L. cap. 2.* Brevius ex Aretæ *l. 1. de chron. aff. 2.* ita deſcribitur, quod ſit Capitis dolor inveteratus, ægre cedens, contumax, & pertinax. Jung. Dieter. *n. 459.* & Foeſ. *in Oecon. p. 335.* Differt a *cephalalgia* ut magis & minus. Thomas Willis *de Anim. Brutor. part. 2. c. 1.* appellat *Dolorem capitis habitualem*, quemadmodum *cephalalgiam* Accidentalem, vel *Occaſionalem*. Cauſſam vero *cephalææ* peculiarem geminam eſſe recte ſtatuit, unam partis affectæ h. e. fibrarum nervearum ad membranas, tendines, carnes muſculoſas, aliaque corpora ſenſilia pertinentium, vel malam conformationem, vel debilitatem, alteram materiæ morbificæ, ſanguinis, ſeri, ſucci nutritii, liquoris nervoſi, vitioſe diſpoſitorum promtam ac facilem congeſtionem, quæ omnia prolixius deducta *d. l.* reperies.

Cephalalgia, κεφαλαλγία, quibuſdam (ſed fortaſſis vitioſe) *cephalargia*, vide Rhod. *ad Scrib. Larg. n. 99.* quamvis Phavorinus defendat, vid. Rhod. *in not. p. 162.* Accipitur quandoque late & generaliter, pro omni capitis dolore, aliquando ſtricte pro dolore capitis, qui nec diuturnus eſt, nec cum magna capitis imbecillitate conjunctus, ſed qualis a crapula, a ſole, a labore, aut febribus excitari ſolet, Gal. *l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & 2.* Meminit Hipp. *3. aph. 13.* inter morbos æſtatem ſiccam & autumnum pluvioſum ſequentes. Et hæc ſpecies non præſupponit aliquam præviam partium capitis pravam diſpoſitionem; ſed ſaltem a cauſſa occaſionali humores & ſpiritus vitioſam acquirunt diſpoſitionem, & ita fibras dictas earum continuitatem diverſimode ſolvendo afficiunt, doloremque gignunt. Vid. Th. Willis *d. l.* Junguntur alii Practicorum libri. Capite dolentes dicuntur κεφαλαλγικοί, Hippocr. *1. Prorrh. ſ. 2. t. 56.* Apud Scribon. *num. 206.* etiam κεφαλαλγία de diuturno capitis dolore exponitur. De peculiari quadam ſpecie *cephalalgiæ* conſenſualis, quam *Iliaco-Hæmatiticam* vocavit, egregie deſcripta videatur D. D. Stahlii *Propempticon ad Diſp. Inaugur.* Dn. Joh. Conr. Tufenbach. *de Podagræ nova Pathologia.* Statuit etiam ibid. eſſe eandem cum Clavo Hyſterico Thom. Sydenhamii.

Cephale, κεφαλή, id eſt, *Caput*. Vide *Caput*.

Cephalicus, κεφαλικός, dicitur de omni eo, quod ad caput ejuſque partes pertinet. Ita *cephalica vena*, κεφαλική φλέψ, dicitur ramus ſuperior venæ Axillaris ſive Humerariæ, cujus in

in capitis affectibus ſecari ſolet ab antiquis & Chirurgis recentioribus ſive impertitis, ſive ſuperſtitioſis, quamvis nulla peculiaris præ aliis venis cum capite fit communio, Barthol. *Anat. libell.* 1. *c.* 7. Ita *cephalica medicamenta*, κεφαλικὰ φάρμακα; dicuntur, quæ ſpecifica quadam virtute & idioſyncraſia capiti prodeſſe creduntur, Jonſton. *Synt. l.* 4. *Therapeut. Tit.* 4. *c.* 1. *art.* 1. & 2. Vel ita deſcribi poſſunt, quæ nervos reſpiciunt confortandos, & ſpiritus dulcificandos, qualia omnia particulis ſubtilioribus prædita acrium ſpicula mitigant, & ſine impedimento in ipſos ſpiritus animales penetrant. Suntque ut plurimum volatilia, nam fixiora per accidens talia ſaltem dicuntur. J. H. Iunken *Chym. Exper. Part. II. ſect.* 1. *c.* 7. Specialiter vero & ſtricte *Cephalica Emplaſtra* vocantur, quæ capitis fracturis uſque ad craſſæ meningis duplicaturam pertingentibus deſtinata ſunt, quorum virtus eſt, ut oſſium ſquamam furfum attrahant, & in priſtinum locum revocent; & fragmenta tum ex capite, tum ex aliis corporis oſſibus educant. Nonnulli communi genere hæc etiam vocant *Catagmatica*, proprie vero nuncupata *Cephalica fortiora* ſunt. Siquidem ex alto ſuperficiem extimam non oſſa modo, ſed his multo quoque magis humorem aliquem craſſum & viſcoſum, vel omnino depravatum, ſua caliditate attrahunt. Caſtell. ex Gal. *l.* 2. *de C. M. P. G. c.* 18. Ant. Sarracen. *in not. ad Dioſcor. p. m.* 61. Scribon. *n.* 201. Horum materiam vide etiam *l.* 3. *M. Med. c.* 2. *Cephalica* quoque accipitur pro *cephalalgia* a Paracelſ. *l.* 2. *de Tartar. tr.* 3. *c.* 4. *in explic.*

Cephaline, κεφαλίνη, vocatur juxta Gorræum ea linguæ pars, quæ eſt ad fauces, quam & γεῦσιν plerique nuncupant, quod in ea guſtus putetur eſſe acutior. Enimvero mendum mihi videtur ſubeſſe, cum nec Bartholin. nec C. Hoffmann. nec Lindenus hujus nominis in deſcriptione Linguæ partium meminerint, accurati alias Græcorum terminorum indagatores. Quid? quod nec ratio hujus appellationis ulla ſeſe offerat.

Cephaloides, κεφαλοειδὴς, ſignificat *capitis formam habens*, non vero capite præditum, uti Gorræus iterum perperam expoſuit. Ita Papaver, Pœonia, & aliæ herbæ ſecundum ſignaturas plantarum Crollianas κεφαλοειδεῖς dici poſſent.

Cephalonoſos, κεφαλονόσος, dicitur morbus Epidemicus malignus, qui alias *Febris Hungarica* vocatur, vulgo *haupt-franckheit*. Joh. Curand. Rhumel in *libello Prophylace Luis Epidemicæ* κεφαλονόσου *inſcripto*.

Cephaloponia, κεφαλοπονία, idem quod *Cephalalgia*, quo vocabulo uſum eſſe Gariopontum antiquiſſimum Medicum *l.* 1. *c.* 2. hoc titulo inſcripto notavit Foreſt. *l.* 9. *obſ.* 62. *in ſcholio*.

Cephalos, κέφαλος, non eſt idem, quod *Capito*, quamvis ita Latine reddi poſſit; ſed in ſpecie eſt Epitheton quorundam piſcium *Mugiles* dictorum, non tam quod capite ſint grandiore, ſed quod caput in metu abſcondant, totos ita occultari credentes, Aldrovand. *l.* 4. *de piſc. c.* 6. Gal. *l.* 3. *Al. fac. c.* 25.

Cephalotos, κεφαλωτὸς. Vide *Capitatus*.

Cephalotrotos, κεφαλότρωτος, nuncupari poteſt, qui *in capite vulneratus* eſt, ad imitationem νευρότρωτος, ςομαχότρωτος.

Cera, κηρὸς, quid ſit, notum eſt, nimirum nihil aliud, quam favi, ex quibus mel eſt expreſſum, Aldrov. *l.* 1. *de inſect. c.* 3. ubi prolixam *ceræ* hiſtoriam & uſum varium reperies: vel eſt expreſſorum favorum recrementum, uti Gorr. deſcripſit. Unde & iiſdem cum melle particulis conſtare, ſed flexilibus ramis tenacius ſibi implicatis & multo craſſioribus, nec ſpicula ſua facile exerentibus ſcribit Iunk. *Chym. Exper. P.* 1. *ſect.* 2. *c.* 9. Medium quodammodo tenet calefacientium, refrigerantium, humectantium, ſiccantium, ita tamen, ut ad caliditatem inclinet. Partium quadantenus eſt craſſarum & emplaſticarum, ideoque digerit, maturat, & Gal. *l.* 7. *de S. Fac.* §. *h. t.* Dioſc. *l.* 2. *c.* 105. Schrod. *l.* 5. *cl.* 4. *n.* 94. *Ceræ* reſolutionem Chymico-Phyſicam vide in Iunken. *Chym. Med. Phyſ. P.* 1. *ſ.* 2. *cap.* 9. *p.* 139. *ſeqq.* Adeo uſitata officinis eſt, ut vix emplaſtrum reperias, cujus non exhibeat confiſtentiam. Hinc *cera* materies Emplaſtrorum dicitur Gal. *l.* 5. *de C. M. P. G. c.* 2. *Cera Virginea* quid ſit, vide *Propolis*. Curationem ridiculam Choreæ S. Viti ex iracundia, quam Vitiſtam dixit, per *ceream* imaginem, vide apud Parac. *de morb. ament. tr.* 2. *c.* 3. *Ceram Ponticam* optimam olim habitam fuiſſe, conſtat ex Galeno *d. l.* & paſſim aliquoties, nec non ex Scribon. Larg. *n.* 86. ubi vid. *not. Rhod.* Hoc certum eſt, quod habeat, pro favorum viribus, ex quibus exprimitur, varias facultates. An *flava* ſemper ſit præferenda *albæ* per inſolationem, uti vult Fr. Hoffm. *in Clav. Schrod. ad d. l.* dubitatur, quia aliquando ſaltem corpus & materiem alicujus mixti præbere debet, non vero virtutem aliquam vel efficaciam. *Ceræ chymicæ* que ſint, vide apud Rolfink. *Chymiæ l.* 5. *ſ.* 14. *c.* 4. *Cera ſacra* idem, quod *Virginea*, Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 84. *Cera tra-*

cta, —

ἕλα, Κηρὸς τρακτὸς, quid ſignificet, vide apud Keuchen. *ad Seren. p.* 101. ſcil. *cera* tractatio-ne dealbata. A Sereno dicitur *cera coacta*.

Cerea, vel *cera*, ſordes aurium ex Math. *de Grad. in* IX. *Rhaſ.*

Ceræ, κηραίαι, dicuntur, non mulieres, qua-rum uterus propriis ex morbis, tum qui in proceſſibus & cornibus conſiſtunt, tum qui in collo aut fundo, vel aliquando plura, quam prius, vel aliquando pauciora, aut nulla, vel mala excernit menſtrua, Gal. 3. *de ſympt. cauſ. c.* 4. (quamvis in græco textu vocab. hoc non extet) ſed potius ipſa cornua uteri, uti recte Gorr. & Linden. *in Phyſ. Med.* docent. Vocantur alias & πλεκτάναι, cirri, Gal. *l. de diſſect. vulv. c.* 3.

Cerago, κήρινθος, eſt alimentum, quo apes veſcuntur mellificantes, Ariſt. *l.* 9. *H. A. cap.* 40. Aldrovand. *d. l. c.* 1.

Ceramice, *Ceramitis*, κεραμικὴ, κεραμῖτις, ſcil. γῆ, ſignificat *terram figulinam*, argillam, apud Hippocr. *l.* 1. *de Morb.* XII. 13. *l.* 3. I. 18. *de int. affect.* VIII. 20. Conf. Galenus *Exeg. Hipp.*

Ceramium, *Ceramnium*, eſt nomen menſuræ liquidæ, quæ Latinis *Amphora* dicitur, vel *Cadus*, continens in Italia Choas 8. Notabatur olim κεμ. Galen. *l. de pond.* & *menſ. c.* 2. & 3.

Ceramos, κέραμος, *fictile*, *tegula*. Gal. *l.* 1. *de temp. c.* 6.

Ceranites, κερανίτης, quamvis in Gr. Baſil. legatur κεραvίτος, fortaſſis mendoſe, epitheton Paſtilli multiplicis uſus, apud *l.* 5. *de C. M. P. G. c.* 12. *circa fin.*

Ceranthemus, κηράνθεμος, epitheton apum glutinis apud Aldrov. *d. l. p.* 84.

Ceras, κέρας, vide *Cornu*.

Ceraſiatum, eſt nomen medicamenti pur-gantis ex ſucco ceraſorum & pomorum dul-cium purgato cum eſſentia Mercuriata para-tum apud Libav. *Synt. Arc. Ch. l.* 8. *c.* 12.

Ceraſios, eſt epitheton unguenti magni & parvi, apud Meſuen *in Operibus fol.* 159. *a.* quamvis interpretes Sylvius & Manardus ter-minum hunc non expoſuerint.

Ceraſma, κέρασμα, a verbo κεράσαι, vinum aqua miſcere, Lang. *l.* 1. *ep.* 29. ſignificat *aquæ mixturam*, qua aquæ frigiditatem calidiore addita frangimus, uti vult. Gal. *in comm. ad* 3. *de R. V. I. A.* notante Gorr.

Ceraſophoros, κερασοφόρος, i. e. *Cornutus*, vi-de *Corniger*.

Ceraſtes, κεράστης, κεραστὴς, nomen eſt ſer-pentis vel viperæ, ita dictæ ab eminentiis a-lias binis, alias quaternis, & juxta Solinum, Plinium & Arabes quadrigeminis, quæ quidem in ipſius capite cornicula præſeferunt, Sarac. *in not. ad Dioſcor. p.* 136. & 137. *a.* Meminit & Galen. ex poemate Andromachi *de Theriac. ad Piſ. c.* 6. Eſt vero longitudine cubitali, ad ſum-mum duorum cubitorum. Corpus ei colore arenoſum, juxta caudam deſquamatum, mor-ſu nocentiſſimum, contra quod virus vide re-media apud Dioſcor. *Theriac. c.* 16. Aet. *l.* 13. *c.* 28. Jung. Foreſt. *l.* 30. *Obſ.* 12. *Schol.* imprimis Aldrovand. *l.* 1. *de ſerp.* & *drac. c.* 4.

Ceratio, κήρωσις, κατακήρωσις, ἐγκήρωσις, *in-ceratio*, denotat actum, quo aliquid cera in-volvimus. Chymici utuntur hac voce de ma-giſterio Lapidis, Rolfink. *Chym. l.* 2. *c.* 2. Ru-landus vero ex Gebero definit, eſſe mollifica-tionem rei duræ, vel ſucci non fuſibilis ad li-quefactionem. Dicitur autem hic modus *cera-tio*, quod medicinam Philoſophicam inſtar ce-ræ igni admotæ facile liqueſcentem reddat. Quando enim Philoſophi (Spagyrici) argen-tum vivum in aurum aut argentum converte-re volunt, neceſſe eſt, ut habeant medicinam fluentem, quæ ſubito ante fugam ejus in pro-fundo illi adhæreat, ipſique per minima con-jungatur, & illud inſpiſſet, atque ſua fixio-ne igne conſervet, quouſque adveniat illi ma-joris ignis tolerantia, ejus humiditatem con-ſumentis, & convertat illud per hoc artifi-cium in momento in ſolificum & humificum verum, ſecundum illud, ad quod medicina fuerit præparata. Fit autem *ceratio*, quando corpus ſiccum & durum ſuo humore, reitera-ta frequenti imbitione, perfunditur. Hæc Ru-land. & ex hoc Iohnſ. *cerare* quoque iiſdem dicitur incorporare, vel miſcere. *Ceratio* fit, quando continuato calore fluida fit ac mollis materia, Ger. Dornæus *de tranſmut. metall. c.* 8. *fin. Th. Ch. Vol. I. pag.* 520. *Cerantur* corpora cal-cinata cum corporibus reſolutis, & hoc im-bibendo, vel *cerando*. Melior *inceratio* fit cum Azoth vivo, i. e. Mercurio, & gutta ſapo-nis. Richard. *Anglic. Roſar. min. c.* 12. Jung. Alb. Mag. *Alchym. in Theatr. Chym. Vol.* II. *p.* 412. 442. & *Vol.* III. *p.* 76. *ſeqq.* & 370. *Vol.* IV. *p.* 408. 749. 751. 761. 857. *l. de lapid. phyſ. con-dit. c.* 1. Ad ſummam, *ceratio* eſt ſpecies Fu-ſionis, vel Colliquationis.

Ceratites, κερατίτης, eſt *Unicornu foſſile*. Vi-de *Monoceros*.

Ceratium, κεράτιον, primo denotat *Siliquam*, fructum arboris ejuſdem nominis, quæ & *Ceratonia* dicitur. Hanc pravi ſucci edulium appellat, lignoſum ac concoctu difficile, Gal. *l.* 2. *de Alim. Fac. c.* 33. Quæ ſignificatio non eſt

eſt hujus loci. Secundo eſt nomen ponderis antiqui minoris, continens *grana quatuor*. Dicitur & *Karat*. Alii dicunt, habere duos æreos cum duabus tertiis particulis. Galen. *de pond. & menſ. c.* 3.

Ceratogloſſi, κερατόγλωσσοι, vocantur bini muſculi linguam recta deorſum verſus interiora moventes, ſi ſimul agunt, ſi vero alteruter, ad latus alterutrum flectens, de quibus vide Barthol. *l.* 2. *An. c.* 13. *p.* 550.

Ceratoides, κερατοειδής, *Cornea*, ſeu *corniformis* tunica, vel membrana oculi ſecunda, eſt, a dura meninge orta, (tunicam choroidem complectens, craſſa admodum, ſed parte ejus media tenuiſſima, & denſiſſima, ſplendida, ad ſplendorem recipiendum, & tranſmittendum, cornibus admodum extenuatis ſimilis: unde eam a cornu ſimilitudine *ceratoidem*, *corneam*, & *corniformem* appellant, Gal. *l.* 10. *de V. P. c.*3. Jungatur Barthol. *Anat. l.*3.*c.*8.*p.m.*515.

Ceratomalagma, κηρατομάλαγμα, non differt a *cerato*. Vide *ceratum*, Gal.*l.*7. *de C.M.P.G.c.*11.

Ceratum, vel *cerotum*, κηρωτόν, vel κηρωτή, item *Ceratomalagma*, Gal. *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 11. eſt medicamentum topicum vel externum, conſiſtentia medium inter Unguentum & Emplaſtrum. Foeſ. *p.* 337. Nomen a *cera* habet. Vocant & *ceroneum*. Fiebat olim ex *oleo* & *cera* tantum. Cæterum confundunt cum unguento ſæpius; proprie tamen medicamentum eſt conſiſtentia medium inter Unguentum & Emplaſtrum, illo durius, hoc mollius. Horum compoſitionem vide fis apud Schrod. *l.* 2. *c.* 53. Morell. *in method. præſc. form. l.* 2. *ſ.* 1. *c.* 10. aliosque. Veteribus non fuiſſe unam *cerati* conſiſtentiam, aut temperaturam, ſed aliud quandoque ſpiſſum, aliud tenerum, demonſtrat Joh. Rhod. *ad Scribon. L.n.*81.

Ceraunius, κεραύνιος, dicitur vulgo *lapis fulmineus*, *Donnerſtein*, *cuneus fulminis*, quia communi etiam modernorum Phyſicorum & Carteſianorum conſenſu creditur cadere de nubibus cum tonitru, & eſſe nihil aliud, quam corpus ſolidiſſimum, genitum in magno fulmine ex diutina exhalationis valde terreſtris & denſæ incluſione, quæ cum invehitur in nubem frigidam & aquoſam ab humore circumfuſo conglobatur & conglutinatur, hujuſmodique maſſam & mixturam facit, & ab igne fulgureo in ſolidiſſimum corpus lapideum induratur. Varia quoque forma & coloribus variis exornatus viſitur, prout variæ ac diverſæ ſunt exhalationes terreſtres & metallicæ ab inferioribus ad ſuperiores partes exhalantes. Plura de hoc lapide vid. apud Andr. Chiocch. *in Muſ. Calceol. ſ.* 3. *p.* 305. *ſeqq.* Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Dicitur provocare dulces ſomnos, valere contra fulmina & ad prælia & cauſſas vincendas, qua fide, alii videant.

Ceraunochryſos, κεραυνόχρυσος, eſt *Aurum fulminans*, vel ſclopetans, Rolf. *Chym.l.*5.*ſ.*2.*c.*27.

Ceraunos, κεραυνός, vide *Fulmen*.

Cerberus, Κέρβερος, præter propriam Canis infernalis Ethnicorum tricipitis ſignificationem, in foro Chymico denotat triplicem Mercurium ex ſale, hydrargyro, & chalcantho. Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 7. *c.* 10. *Cerberus* quoque *triceps* vocatur medicamentum purgans famoſiſſimum ex Diagrydio ſulphurato, Antimonio diaphoretico, & Cremore Tartari paratum, a Roberto Comite de Warwich inventum, & a Marco Cornacchino peculiari methodo ſatis prolixa deſcriptum & exornatum, quæ legi poteſt in Hartmann. *Operibus Chymicis in fol. p.* 144. *ſeqq.* a D. D. Wedelio magnopere laudatum, quamvis loco ſcammonii ſulphurati, reſinam illius ſumendam eſſe, ceu magis efficacem, ſuaſerit. *Pharm. I. A. F. R. l.* 2. *ſ.* 4. *c.* 2. *p.* 168.

Cerchnaleon, κερχναλέον, vide *Cerchnos*.

Cerchnos, κέρχνος, κέρχνον, καὶ τὸ κέρχνεσμα, καὶ οἱ κερχνασμοὶ, analoga ſunt ſecundum Galenum *in Exeg.* & ortum habent a κέρχνω, κέρχω, exaſpero, *raucum ſonum edo*, eſt vero aſperitas quædam faucium & raucus ſonus gutturis, cum exiguo ad tuſſiendum conatu, ita ut, ſicut vomitum nauſea, ita tuſſim hoc ſymptoma præcedat, ex Gal. *l.* 2. *de cauſſ. ſympt. c.* 4. & 5. Cauſſa ex natura Catarrhi & Tuſſis petenda. Imprimis alimenta κερχνώδεα accuſantur ab Hippocr. 3. *de artic. t.* 61. qualia ſunt pinguia, acida, & acria. Κερχναλέον vel κερχαλέον dicitur etiam ſonus creperus & raucus in faucibus *l.* 7. *Epid.* VII. 3. & XI. 7. ubi ὑποκερχναλέον legitur, *it.* XII. 6. tuſſis rauca, βὴξ κερχναλέη. Κερχνόν Attici dixerunt aridum, Erotianus *in Lex. Hippocr.* ab hoc eſt *Cerchnodes*, κερχνώδης, quod alii καρχαρώδης, & καρχαλώδης ſcribunt, & talis eſt, qui tumore aſperæ arteriæ laborat: ab Atticis autem dicitur vas, quod tracheæ ſimilitudinem habet, conſ. Erotianus.

Cercis, κερκίς, *Radius* duas obtinet potiſſimum ſignificationes (1), denotat *Os Cubiti vel Brachii ſuperius*, quod brevius & minus ſtatuitur, quod cum altero oſſe, *Ulna*, ὠλένη, Gr. dicto, Brachium conſtituit. Ita ut *Radius* ulnam inferius, hæc illum ſuperius excipiat.

Vid-

Vid. C. Hoffm. *de V.P. n.* 92. Linden. *Medic.Phyſiol. l.* 2. *c.* 14. & 74. *ſeqq.* Barthol. *Anat. libell.* 4. *c.* 20. (2) inſtrumentum, quo medicamentum teritur & movetur, veluti *rudicula* aut *piſtillum*, Gal. *l.* 3. *de C. M. S. L. c.* 3. Dicitur alias & τριβίδιον atque ὕπερος, item δοίδυξ, quod etiam *cochleare* ſignificat. Jung. Foeſ. *p.* 334.

Cercopes, κέρκωπες, dicuntur *verſuti*, & notæ fraudolentiæ homines, ut ſatis indicat proverb. κερκώπων ἀγορὰ, *cercopum forum*, vel cœtus. Meminit Gal. *in lib. de prænotion. c.* 9. ubi pro impoſtoribus & veteratoribus ſumit, aut vili hominum genere, qui publice rerum emendarum aut divendendarum quæſtum ac mangonium fecerunt, & in Suburra circum meretricum cellas aut fornices ſederunt. Sic enim Συβέρας κερκώπων dixit pro *impoſtoribus*, qui in *Suburra* erant, ubi tamen βυβέρας vitioſe legitur in omnibus Græcis exemplaribus, Foeſ. *d. l.*

Cercopithecus, vide *Cebus*.

Cercoſis, κέρκωσις, *Cauda*, item *Mentula muliebris*, *Nympha*, Gr. Κύων, a quibuſdam *Tentigo*, *Virga*, *Symptoma turpitudinis* vocatur, eſtque morbus mulìebris auctæ magnitudinis in *Clitoride*, ſive carnoſa illa & ſpongioſa ſubſtantia in ſinus muliebris parte media ſuperius deliteſcente occurrens, a nimio portionum ſpirituoſarum per frequentem contrectationem, attritionemve inducto affluxu oborta. Senn. *l.* 4. *M. Pr. part.* 1. *ſect.* 1. *c.* 2. cujus circumciſionem tradit Æginet. *lib.* 6. *cap.* 7.

Cerdac, id eſt, *Mercurius*. Rul. *in Lex.*

Cerealis, δημήτριος, epitheton feminum quorundam, quæ inter *frumentacea guſtamenta*, σιτηρὰ γεύματα, referuntur, ut ſunt lens, faba, lupinum, cicercula, panicum, milium, piſum, fœnum græcum, avena, tipha, cicera, & quæcunque id genus alia. Dicuntur alias pleraque & *Legumina*, χεδροπὰ & ὄσπρια, quia manibus carpuntur, *l. de attenuant. vict. c.* 6. ex his panis non fit, niſi ſumma neceſſitate, *l.* 1. *de Al. Fac. c.* 16. Horum quædam, dum coquuntur, non intumeſcunt, propterea ἀτέραμνα dicta, *de bon. & mal. ſucc. cib. c.* 5. vide *Ateramnia*. Jung. de *Cerealibus* Rolfinx. *O. M. Com. Gen. l.* 2. *ſect.* 3. *c.* 69.

Cerebella urina, a calore *cerebri* dicitur Paracelſo *Schol. in libr. de urin. l.* 2. *c.* 1. nimirum non penitus lactea, & ſecum ſemper portat ſpumam albam, quæ ſuperficiei circulari adhæret; & ex his judicandos eſſe cerebri morbos arbitratur.

Cerebellum, ὀπίσθιος, ἐγκέφαλος, ἐγκράνιον, παρεγκεφαλὶς, poſterior eſt cerebri pars ex mul-

tis & parvis corporibus coagmentata, Gal. *l.* 9. *Anat. operat. c.* 2. Totum namque cerebrum in duo diviſum eſt, anterius & poſterius, ſed ſupernis tantum partibus. Nam ſua baſi continuum eſt, non ſibi modo, ſed ſpinali etiam medullæ, & per hanc *cerebello*. Durius autem ſiccìuſque eſt reliquo cerebro; quod quo ulterius procedit, eo ſiccius evadit. Colore quoque diverſum eſt. Nam cum reliquum candidum ſit, *cerebellum* velut uſtione quadam ſubflavum eſt, & plenum animali ſpiritu, quem nervis duris a ſpinali medulla prodeuntibus impertit. Hæc Caſtellus. Accuratiorem *cerebelli* deſcriptionem pete ſis ex Bartholin. *Anat. l.* 3. *c.* 5. Th. Vvillis *Anat. cerebr. c.* 15. 16. *ſeqq.* ubi peculiarem hypotheſin de ſpiritibus *cerebelli* proponit.

Cerebrum, ἐγκέφαλος, (nam nominatur ita, quod ἐν τῇ κεφαλῇ, h. e. in capite ſitum habet) animæ rationalis eſt domicilium, nervorum & ſenſus omnis motuſque voluntarii principium, ſubſtantia nervis ſimillimum, niſi quod mollius. Nam id illi conveniebat, ut quod ſenſus quidem omnes recipit, omneſque imaginationes atque mentis motiones complectitur, Gal. *l.* 9. *Meth. Med.* *l.* 8. *de V. P. c.* 4. Subſtantia ipſius glandularis eſt alba, veluti e ſpuma quadam concreta & humida, *libr. definit.* Anterior cerebri pars duplex quoque ſtatuitur, dextra, & ſiniſtra, duoſque ſinus ſeu ventres habet, dextrum & ſiniſtrum, qui a corpore calloſo, quod τυλοειδὴς dicitur, dirimuntur. Hi poſteriore ſui parte in tertium ſinum mediocrem ſub pſalloide concurrunt, a quo meatus eſt longus τοῖς γλουτίοις, id eſt, *natibus* (ita enim ob ſimilitudinem quandam vocant) ſubditus, qui in ſinum alium quartum, omnium poſtremum, minimumque inter cerebelli baſin ſpinalemque medullam ſitum, incidit. Hæc Caſtellus. Enimvero hodieque multo accuratiorem & clariorem *cerebri* deſcriptionem reperire licet apud Barthol. *d. l. cap.* 3. *ſeqq.* Thom. Vvillis *in Anat. Cerebri capp. prioribus*. Malpigh. *Ex Epiſt. de cerebro*, Car. Fracaſſat. *ep. Reſponſor. ad Malpihg. de cerebro*, ut alios paulo vetuſtiores taceamus, C. Hoffm. Lindenum, multoque plures. A Paracelſo & ejus aſſeclis *cerebrum* dicitur Luna Microcoſmica, *de Peſtilit. Tr.* 2. & 4. & remedia *cerebri* per Lunam dirigi creduntur, *Paragran. tr.* 3. Idem quoque *cerebrum* dividit in *Macrocoſmi* vel *Archei*, & *Microcoſmi*. *Tr. de trib. eſſent.* Morbos quoque aliis alias partibus competens *cerebro* quoque adjudicat, ut lepram, tabem, icteritiam, & ſimi-

ſimiles alios, uti paſſim in ſcriptis ejus videre licet. Myſtice & Spagyrice *cerebrum* ſignificat aquam, & *cerebrum arieis*, aquam albuminis ovi. *Cerebrum bovis*, id eſt, Tartarum, combuſtum. Rul. *in Lex.* & Iohnſ. *Cerebrum* aliquando pro capite ſumi, conſtat ex Marcel. Seren. & Keuchen. *ad eund. in not. p.* 91. *Cerebrum* etiam vocatur Lapis Phil. *Th. Chym. Vol. IV. p.* 727.

Cerefactio, dicitur operatio Spagyrica, quæ fit diſſolutione & congelatione, *in Allegoriis ſapient. diſtinct.* 1. *in Th. Chym. Vol. V. p.* 78.

Cereleum, κηρέλαιον, compoſitio eſt ex *cera* & *oleo*, apud Gal. *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 2. Alias hoc nomine quoque venire poteſt *Oleum ceræ*, cujus deſcriptionem vide apud Rolfink. *Chym. l.* 3. *ſ.* 2. *art.* 2. *c.* 2. quod & *Butyrum ceræ* appellat & κηρέλαιον.

Ceremonia, *cærimonia*, τελετὴ, θρησκεία, ritus & ambages varias circa rem aut actionem aliquam notare, notum eſt. Has in Medicina merito ſuſpectas eſſe, & præſtigias, aut vanitatem ſapere, ipſe fatetur Paracelſus, penitus rejiciens & damnans, vocans *ceremonias Nigromanticas* Chriſtianis illicitas & prohibitas, *l.* 9. *de ſignat. rer. natur.* & *tr. de philoſ. occult.* §. *de Conjurationibus*.

Cereviſia, mendoſe *Cerviſia*, ζῦθος, *Bira*, eſt potius nobis aliiſque Septentrionalibus populis notiſſimus, ex hordeo ut plurimum, ut & ex tritico, rarius (qui etiam nocentior) ex avena, aliove frumenti genere paratus, decoctus cum aqua, & lupulo conditus. Cujus præparandi modum ex *Malto*, vel *braſio*, vel *byne*, egregie deſcripſit Th. Villis, *de ferment. c.* 7. Ejuſdem fermentationem monſtrat Mart. Kerger. *de ferment. ſect.* 2. *c.* 5. Differentias plures ſuccincte tradidit Ionſton. *Syſtem. Part. Hygien. l.* 1. *tit. c.* 3. *art.* 3. *Cereviſiæ* fuiſſe vetuſtiſſimum uſum, conſtat ex Athen. *l.* 1. & 10. a quo etiam vocatur vinum ex hordeo, οἶνος ἐν τῶν κριθῶν, οἶνος κρίθινος, item ex Herodot. Theophraſto, *Epigramm. Græc.* Jung. C. Barth. *l.* XI. *Adverſ. c.* 32. Linden. *S. M. Ex.* VI. §. 9. C. Hoffman. *Inſtit. l.* 5. *cap.* 27. Rolfink. *O. ac M. Com. l.* 14. *ſ.* 1. *c.* 25. Kerger. *c. l. ſ.* 3. *c.* 2. Inter cauſſas morbificas refertur ab eodem Rolfink. *d. l.* 2. *ſ.* 3. *c.* 78. Viſcoſitatem ei tribuit pipere vel butyro corrigendam Paracelſ. *l.* 1. *de Tart. tr.* 2. *c.* 1. *in not.* Anſam dat morbis Tartareis, *Tr.* 1. *de Morb. ex Tart. c.* 2. In ſpecie acida eſt cauſſa colicæ, *tr. de Colic.* Ab aciditate præſervativum ſingulare commendat oleum caryophyllorum aut oleum caryophyllatæ, *l.* 3. *de conſerv. rer. natur. in fin.* Integrum alias tractatum de *cereviſia* paucis abhinc annis edidit D. Meibomius, qui videatur. *Cereviſiam* menſe Martio coctam diutius ſervari & augeri tum in bonitate, quam jucunditate, uti legitur *in Theatr. Chym. Vol. I. p.* 664. *tr. de Medic. Chym. tit. de hydromelite*, fortaſſis magis opinione, quam veritate nititur. Certe hic locorum fallit. Helmont. appellat periphraſtice *cereviſiam*, ſumen, liquamen, aut conſummatum jus granorum, *tr. Imago ferm. impregn. n.* 2. Vide etiam *Zythos*.

Cerificatio, dicitur gradus tertius in proceſſu Gebri Arabis, qui legitur *in Th. Ch. Vol.* IV. 38.

Cerion, κηρίον, *Favus* proprie ſignificat opus illum apud artificioſiſſimum, cellulis angulofis ſucco melleo plenis diſtinctum & exornatum, de quo videatur Aldrov. *l.* 1. *de Inſect. c.* 1. Hujus decoctum in aqua maceratum ſæpe propinat Hipp. *in febre*, *l.* 2. *de morb.* XLI. 21. LII. 34. LVI. 19. *l.* 3. XXX. 1. Tropice vero per ſimilitudinem Κηρίον, *Favus*, quoque dicitur ulcus multis foraminibus pervium, ex quibus melli ſimilis humor excernitur, Gal. *defin. Med.* Quod in capite frequentius occurrat, movit haud dubie Galenum, & alios, ut capitis affectibus annumeraverint, Gal. *l. de tum. p. n. c.* 15. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 18. Differt ab *Achore*, foraminum magnitudine, quæ in Achore minor eſt. Aetius *l.* 2. *tetrab. c.* 68. etiam vult, appellari *Meliceridæ*. Sed *Meliceris* proprie eſt abſceſſus ſpecies cum folliculo, de quo *ſuo loco*. *Cerium* etiam in muſculoſis partibus, in articulis, & plantis pedum oritur: Sæpe etiam ſextam colli vertebram occupat, & aliquando etiam coſtas invadit. Meminit hujuſmodi ulcerum & Hipp. *l.* 2. *Prorrhet.* XVIII. 4. Cauſſa haud dubie in portionibus ſalino-ſulphureis eum pituita mixtis & excrementitiis alcalis collectis & corruptis ponenda erit. P. Barbette *Porriginem*, *Achores*, & *Favum* confundit, *in Chirurg. P.* 3. *l.* 2. *c.* 1.

Ceritus, *cerritus*, item *cereritus*, μαινόμενος, παρεμμανὴς, παρέμφρακτος, δημητρόληπτος, idem ſignificat, quod *Delirus*, *Maniacus*, furioſus. Tres enim præſides furoris erant apud antiquos, Ceres, Luna, Bacchus, inde *Ceriti*, *Lunatici*, *Bacchi*. Et ex Nonio *ceriti* & *larvati* male ſani, aut *cereris* ira & larvarum incurſione animo vexati. Meminit hujus vocabuli P. Seren. *in carm. med. t. Phreneſi* & *cap. purg.* ad quem locum vide *not. Rob. Keuchen. p.* 115.

Cerno, κερνῶ, *aſperum ſibilum edo*. Unde κερνῶδες, idem, quod κερχνῶδες, *aſperitas faucium*. Vide Cerchnos.

Cer-

Cerno, ὁράω, βλέπω, idem quod *video*; deinde ſignificat cribro trajicere, *cribrare*. Ita apud Apul. *cerno cribro*, legitur. Scrib. Larg. *n.* 110. & Rhod. *in Ibidic. primo* Gr. κοσκινίζω, σινιάζω. Vide *Cribrum*.

Cernua, ὀρφὸς, *Orphus*, nomen piſcis, ſed qualis certo intelligi debeat obſcurum. Alium enim vult Gal.3.de *Al fac.c.*31.qui inter duræ carnis piſces réfert: alium Ariſtot. Athenæus. Bellonius. Vid. Ald. *l.* 2. *de piſc. c.*11. & 36.*l.*5.*c.*34.

Ceroma, κήρωμα, ſignificat unguentum ex *cera* oleo ſubacta, quo inungebantur Palæſtritæ. Unde *Ceromaticus*, qui *ceromate* inunctus, apud Juvenal. Et *ceromatico* fert niceteria collo, *Sat.* 3. ad quem locum Th. Farnabius notavit, *ceroma* ex oleo, cera, & pulvere fieri. Apud Hipp. pro *unguento* aut *cerato* in genere ſumitur. 4. *de R. V. I. A. t.* 78. Vide Foeſ. *p.* 337.

Ceropiſſos, κηρόπισσος, *medicamentum ex cera & pice conſtans*, aut nomen emplaſtri vel cerati ex cera & pice confecti, quo ſplenium illini jubet Hip. aperta frontis cute, *l.*2. *de morb. XVIII.* 12.

Certamen, ἀγὼν, ἆθλον, quid ſit, notum eſt. Eatenus vero ad forum Medicum ſpectat, quatenus priſcorum ſeculis ad Gymnaſticam vel Athleticam pertinuit, dum vir operarius naturalia munia exequens, vere bono habitu præditus in certamen deſcendens non lucta modo, ſed & curſu cum aliis certavit, aut jaculo, aut ceu, aut diſco. Gal. *ad Thraſybul. c.* 33. Vide *Athleticus*.

Certator, ἀθλητὴς, vide *Athleticus*.

Certatoriè, ἀγωνιστικῶς, vide *Agoniſtice*.

Cervicalis dicitur de *Arteria* & *Vena*, apud Bart. *libel.* 1. *Anat.c.* 6. *p.* 638. & *l.* 2. *c.* 2. *p.* 652.

Cervix, αὐχὴν, τράχηλος, δειρὴ, eſt æquivocum. Aliquando accipitur late, & idem eſt, quod *collum*, pars ſcil. intermedia inter thoracem & caput, Hippoc. *ſ.* 3. *Prognoſt. t.* 16. Gal. *in comm.* Barthol. *Anat. l.* 2. *cap.* 13. vocat appendicem ad medium ventrem. Conſtat ſeptem vertebris intra cavitatem ſpinalem medullam a cerebro continuatam excipientibus, de quibus, ut & reliquis, partibus, qua exterioribus, qua interioribus, videantur Anatomici. In hac ſignificatione dicitur *cervix rigida* apud Scribon. Larg. *n.* 255. & *valida cervice* prediti, κρατεραύχενες, Hipp. 6. *Epid. ſ.* 1. *t.* 3. Aliquando ſtricte pro parte poſteriore *colli*, Barthol. *d. l.* Aliquando metaphorice. Ita *cervix* uteri Collum dicitur, canalis, ſive meatus oblongus, ſitus inter orificium interius & exterius, inſtar vaginæ penem excipiens. Vide *Caulis*. Linden. *Med. Phyſiol. l.* 2. *c.* 7. *art.* 12. §. 114. Barthol. *l.* 1. *c.* 30. Ita & *oſſium proceſſus*, vel ἀποφύσεις dicuntur *cervices*, Galen. *l. de oſſib. proœm.* Barthol. *libell.* 4. *c.* 1. *in fin.*

Cervicule ſpiritus eſt *oſſis de Corde Cervi*. Rul.

Cerumen, ὠτὸς ῥύπος, κυψελὶς, *aurium ſordes*, *Marmorata*, eſt excrementum aurium naturale, Gal. *l.* 10. *de Simpl. Fac. in fine*, humor calidus, ſiccus, quandoque humidus, conſiſtens, ſubflavus, amarus, ex ſero, bile, & pituita conſtans in exteriore aurium meatu, partim a calore tenuia diſſipante partim ab externo frigore diſſipationem inhibendo uniente collectus, inde inſtrumenti ope extrahendus, uti deſcripſit Ger. Blaſius *in Medic. General.* Uſus ejuſdem Medicus externus in curandis paronychiis a Galeno *d. l.* adductus, aut quod medeatur ictibus ſcorpionum, conglutinet vulnera, fiſſuras cutis &c. ex Schroder. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 23. non improbatur. At internus, pro præſentiſſimo in colica remedio in potu ſi ſumatur, ceu ſordidus, minime nobis probatur, delicias has aliis relinquentibus.

Ceruſa factitia, Gerſa Serpentariæ, Holler. *de mat. Chir. l.* 2. *c.* 5.

Ceruſiana, κηρυσιανὴ, epitheton medicamenti, quod a Philippo Trallianis fuit datum, apud Gal. *l.* 7. *de C. M. S. L. c.* 5. *in fin.* contra phthiſicos & ſuppuratos.

Ceruſſa, *Ceruſa* Palladio. Vid. Rhod. *in Indic. prior. ad Scrib.* ψιμμίθιον, ψιμύθιον, Scrib. *n.* 184. fit e plumbo, & eſt ejus veluti ærugo, per calcinationem vaporoſam. Modum vide ſis apud Dioſcor. *l.* 5. *c.* 103. & Schroder. *l.* 3. *c.* 12. Olim fuit laudatiſſima, quæ in Rhodo, Corintho aut Lacedæmone parata. Eſt autem fere omnibus nota *Ceruſſa*. Meminit ejus aliquoties Galenus & Scribon. Quando torretur, donec ſimilis fiat Sandarachæ, dicitur *Scandix*. Lavatur etiam *Ceruſſa* Cadmiæ modo, Dioſcor. *d. l.* Ruland. *in Lex.* Paracelſ. *ceruſſam* plumbum mortuum appellat, *de mort. rer. natur. l.* 5. Jung. Libav. *Synt. arc. Chym. l.* 5. *c.* 10. Tribuitur etiam artificialibus hoc vocabulum v. g. *Ceruſſa* Antimonii, quæ eſt Antimonium Diaphoreticum ex Regulo ejus paratum. Schroder. *l.* 3. *c.* 17.

Ceruſſea urina, dicitur apud Paracelſ. quando eſt alba, ut *ceruſſa*, eſtque ſignum mortis, aut ſignificat oppilationem hepatis, *l.* 2. *de Urin. judic.*

Cervus, *Cerva*, ἔλαφος, ἄῤῥην καὶ θῆλυ, animal utriuſque ſexus notiſſimum, biſulcum ferum

ferum vel ſylveſtre, vivaciſſimum, certis temporibus ſalaciſſimum, præſertim mas, qui cornutus eſt. Unde & *Cervus* quaſi κεραὸς, cornua gerens dictus. Fœmina eſt ἀκέρως, nec habet cornua. Utriuſque deſcriptionem pleniorem reperies apud Aldrov. *l.* 1. *de quadrup. biſulc. c.* 27. Uſus imprimis maris non ſolum in victu, ſed & in medicina frequentiſſimus, dum Cornua, Os de Corde Cervi (quod tamen cum bubuli cordis oſſe ſæpiſſime permutatur) Genitale, Teſticuli, Sanguis, Lachryma, Medulla, Sevum, Talus, Aſtragalus, Corium, Lapis, adhibentur, de quibus omnibus vide Aldrovand. *d. l.* & ſuccincte apud Schroder. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 17. Hoffmann. *in Clav. ad ill. loc.* Joh. Georg. Agricol. *vernac. deſcriptionem Cervi*. Pertinet huc *Elaphographia*, h. e. *Cervi* deſcriptio Phyſico Medico-Chymica D. Joh. Andreæ Graba Collegæ Nat. Curioſ. cujus mentio quoque fit in Oldenburgii *Actis Philoſoph. Ann.* 1668. *menſ. Septemb.* Sparſim etiam invenire licet apud Galen. aliquid de *Cervo*, de carne, quod ſuccum vitioſum generet, *l.* 3. *de Al. Fac. c.* 2. Et proximam aſinorum carni eſſe dixit, *de atten. vict. c.* 8. de *Cornibus*, *l.* 11. *de S. Fac. t. Cornua cervi*: de *Medulla*, quod ſit blandiſſimum medicamentum, *de Theriac. ad Piſon. c.* 9. & *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 16. inter Democratis Acopa. Ita & apud Scribon. Larg. mentio fit *Hinnulei cervi*, *n.* 13. cujus coagulum laudatur contra epilepſiam; Cornuum, *n.* 122. lachrymarum, *n.* 163. de quibus *in notis p.* 239. Rhod. ex Scaligero ſcribit, quod centeſimo demum anno cervis lacryma naſcatur, ſummum ad venena ſudoriferum, de cujus veritate merito dubitare quis poſſet. De *oſſe cordis cervi* legatur etiam apud Paracelſ. *l. de morbis Tartareis c.* 11. & *tr. de peſtilit.* Cur cornua cervi quotannis menſe Februario decidant, & mox intra tres vel quatuor menſes nova regenerentur & indureſcant, reprobatis variis opinionibus, plauſibili ratione phyſica declaravit D. D. Stahl *in propemptico ad Diſp. Inaug.* Dn. Leop. Alb. Labach. Sileſ. *de Lapid. Manati*. *Cervus volans* dicitur *Scarabæus Cornutus*. Vide *Cantharus*.

Ceſſo, vide *Eao*, *Pauo*.

Ceſtreus, κεςρεὺς, vide *Mugil*.

Cetaceus, κητώδης, epitheton animalium marinorum grandiorum, in quorum numero ſunt Phocæ, Balenæ, Delphini, Libellæ, grandiores Thunni, &c. de quibus in ſumma dicendum, quod omnia ejuſmodi habeant carnem duram, pravi ſucci, & excrementitiam, Gal. *l.* 3. *de Al. Fac. c.* 37. Plura de his vide apud Aldrov. *l.* 1. *de Cetis.*

Cete, *cetum*, κῆτος, vel ſumitur late pro omni piſce *Cetaceo*, h. e. grandiore, qui etiam Latine dicuntur *Piſtrices*. Vide *Cetaceus*: vel ſtricte aliquando pro *Balena*. Vide *Balena*. Aldrov. *d. l. c.* 2. Apud Paracelſ. *in Fragm. Med. Cetum* dicitur Scabies arborum.

Cevil, eſt terminus Paracelſicus, denotans induratam quandam ſubſtantiam in terra ad ſimilitudinem calculi in homine, e terreo Tartaro indurato per ſpiritum urinæ, qui eſt in liquore terræ. Eſtque appropriatum remedium contra lithiaſin, quia ſeſe invicem frangunt & conterunt, *Tr.* 1. *de morb. ex Tart. c.* 4. Dicitur & *Ludus* eidem & Helmont. *tr. de Lithiaſ. c.* 8. *n.* 23.

Chæte, χαίτη, proprie *jubam* ſignificat in quadrupedibus. Uſurpatur tamen & de *cæſarie*, vel coma humana, præſertim de capillis, qui a parte poſteriore ſecundum occiput prominent, ut & de pilis circa tempora oriundis. Gorr. *p.* 501.

Chalao, χαλάω, remitto, *relaxo*. Frequens verbum apud Hippocr. *de remiſſione morbi & ſymptomatum*, v. g. *l.* 7. *Epid.* II. 35. *VII.* 17. *XXVII.* 6. 28. *XXXIX.* 8. &c. Vide Foeſ. *Oec. p.* 673. Hinc deſcendit τὸ χαλαρὸν, quod dicitur de inteſtino recto, Hipp. *l.* 3. *de artic. t.* 41. etiam de cute, 5. *aph.* 71.

Chalaſis, *Chalaſmos*, χάλασις, χαλασμὸς, *relaxatio*, opponitur tenſioni, ad eundem modum, quo duritati mollities, eſtque remedium laſſitudinis tenſivæ, Hipp. 6. *Epid. VII.* 29. Gal. *l.* 3. *de tu. ſan. c.* 6.

Chalaſticos, χαλαστικὸς, *relaxans*, dicitur de medicamentis, quæ tenſioni medentur, Gal. *l.* 5. *de S. F. c.* 11. *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 9. Et licet tenſio multis contingat modis, & ita non videatur una *laxantium* eſſe ſpecies, ſed alia humectando *laxant*, alia calefaciendo, alia molliendo, alia vacuando, alia tumores p. n. purgando, alia aliud quippiam faciendo. Attamen ſi proprie univerſalem quandam *Laxantium* medicamentorum ſubſtantiam & naturam conſtituere licet, ea certe erit ex genere modice calefacientium, adde & humectantium. Summa. Parum vel nihil differre videntur ab *Emollientibus*, de quibus ſuo loco. Vid. *Dogm. noſtr. part.* 6. *c.* 2. *dogm.* 9.

Chalaza, *Chalazion*, *Chalazoſis*, χάλαζα, χαλάζιον, χαλάζωσις, *Grando*, in foro Medico ſignificat tuberculum grandini ſimile & pellucidum in palpebris concretum, otioſi humoris in palpebris colluvies, Æginet. *l.* 6. *c.* 16. Galen. *in defin.* Eſt igitur vitium, quod ocu-

oculos infeſtat, cujus cauſſa eſt humor qui-dam lentus poſt congeſtionem concretus. Affinis affectus *Chrithe* vel *Hordeolo*, vel *Poſthiis*, Gal. 4. *de C. M. S. L. c.* 7. ut & ſimilis *Lithiaſi* in palpebris, unde conjunxit Sennert. *in Pr. Med. l.* 1. *p.* 3. *ſ.* 2. *c.* 4. *Grando* quoque vel *Chalazium* dicitur appendix illa albuminis ovorum, quod vernaculo Avis *der dogel* nomine exprimitur. Libav. *Epiſtol. Chym. l.* 2. *ep.* 11. Velſch. *in Syllog. Obſervat. ad Marcelli Cumani Obſ.* 59. *p. m.* 71.

Chalbane, χαλβάνη, vide *Galbanum*.

Chalcanthum, χάλκανθος, vide *Vitriolum*.

Chalcedonius, χαλκηδόνιος, eſt epitheton medicamenti contra purulentas & inveteratas aurium affectiones. Gal. *l.* 3. *d. C. M. S. L. c.* 1.

Chalcidica, χαλκιδικη, eſt epitheton *Lacertæ* cujuſdam, quæ etiam *Seps*, Σὴψ, σῆψις, vocatur, cujus morſum tumor pellucidus ſequitur, veluti nigrore in ambitu plagæ relucente. Verum eadem lacerta vino pota propriis morſibus ſuccurrere creditur. P. Ægineт. *l.* 7. *lit. S. in Seps*; & Foreſt. *l.* 3. *Obſ.* 12. *in Schol.*

Chalceium, χαλκεῖον, *æreum* ſignificat, Foeſ. reddidit officinam fabri. Rectius, omnia inſtrumenta ex ære parata complectitur, ut ſunt follis, fiſtula, vaſa, ahena, lebetes, ollæ, uti demonſtrat C. Hoffm. *in Gal. de V. P. n.* 280.

Chalcitis, χαλκῖτις, eſt medicamentum & recrementum metallicum, colore æris, intercurſantibus oblongis venis ſplendentibuſque. Naſcitur in iiſdem metallis, in quibus *Sory* & *Miſy*, mediumque inter ea non tantum loco, ſed & conſiſtentia, *Sory* ſcil. tenuius, & *Miſy* craſſius, nec non viribus. Habet vim adſtringentem & adurentem, uno verbo, Eſcharoticam. Dicitur & *Atramentum rubrum*, *Pyrites ærоſus*. Speciem æris præ ſe fert, nativa? nunquam factitia. Alia eſt cruda, alia uſta & lota, cujus color cinereus eſt, Gal. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 3. *l.* 1. *de C. M. P. G. c.* 18. *in fin.* & *alibi*. Dioſcor. *l.* 5. *c.* 115. Schroder. *l.* 3. *c.* 18. Hoffm. *in Clavi ad h. l.* Celebre & notum eſt in Officinis *Emplaſtrum Diachalcitidos*, quod & *Diapalma* vocatur, ex Gal. *d. l. c.* 4. Rul. *Chalcitiden* deſcribit, quod ſit lapis, unde æs coquitur. Unde & *Lapis ærarius*, *Marchaſita*, *Pyrites* eidem vocatur. Deinde alteram quoque ſignificationem addit, quod ſignificet *Alumen capillare*, ſive *Schiſtum*. Hinc & locum illum Hippocr. *l. de ulcerib.* XII. 12. ubi χαλκῖτις, ςυπτηρίη legitur, de alumine exponendum eſſe volunt. Uſurpavit etiam ſæpius Scribon. Larg. in compoſitionibus, *num.* 37. 47. 240. Vid. Rhod. *in Not. p.* 76.

Chalcoma, χάλκωμα, idem, quod χαλκεῖον, *vas æreum* ſignificat. Hinc vaſa Corinthiaca, χαλκώματα dicta, tum primum ex ære fieri ceperunt, cum Corintho a L. Mummio devaſtata incendio, ſimulacra ex omnifariis æris, argenti & auri metallis conflata in unam maſſam confluxiſſent. Lang. *l.* 1. *Epiſt.* 29.

Chalcos, χαλκὸς, vide Æs. Per χαλκὸν, νώροπα, apud Homer. *Iliad. β.* intelligi *Noricum æs*, ſive Germanicum ex Alpibus Noricis, teſtatur C. Hoffman. *d. l. n.* 44.

Chalcus, χαλκῦς, *æreolum*, eſt nomen ponderis Medici & Attici. Eſt autem ſexta pars oboli, & ita duodecima ſcrupuli. Pendet autem circiter grana duo, cum olim ſcrupulus 24. grana contineret. Apud Fernel. *Therapeut. l.* 4. *c.* 6. legitur in Maſcul. *æreolus*.

Chalcute, idem, quod *Æs uſtum*. Ruland. & Iohſ.

Chalepos χαλεπὸς, communiter *difficilis*, gravis, ſignificat. Enimvero, ſi quod aliud, magnum eſt, & plenæ ſignificationis epitheton apud ſuos, quod Latini idcirco multis reddunt & æque magnis, ſed ſumtis ſemper e natura rei, cui opponitur. Par pari quippe nequeunt, verbis Linden. *Ex. XIII.* §. 310. Etenim non nudam difficultatem denotat, ſed difficultatem cum periculo aut damno conjunctam. Ita tota Medicina habetur difficilis, quia, quæ in illa continentur, periculum conjunctum habent. Ita Criſis dicitur *difficilis* 1. *aph.* 1. Ita ſani tenuem victum *difficulter* ferunt, 1. *aph.* 5. h. e. cum periculo & detrimento: Junge 5. *aph.* 55. *l.* 5. *Epid. V.* 96. &c. Vid. Dieter. *n.* 916.

Chalicraton, χαλίκρατον, *vinum mixtum* vel aqua temperatum ſignificat, χάλις enim vel χάλιξ, *vinum* ab antiquiſſimis Poetis dicebatur. Keuchen. *ad Q. Seren. not. p.* 203.

Chalinos, χαλινὸς, proprie frenum ſignificat. Apud Aurelian. vero & Pollucem hoc nomine quoque venit angulus oris, & compago, vel pars buccarum circa labiorum confinia, quod ſit inſtar freni vel retinaculi oris. Blancard.

Chalybs, vide *Ferrum*.

Chama, χήμη, *Cheme*, eſt nomen conchæ marinæ capacioris, vel hiantis. Nam utraque ſignificatio a verbo χῶ applicari poteſt. *Hiatulas* vertit Gaza & C. Hoffmann. *ad Gal. de V. P. n.* 539. *Chamarum* deſcriptionem, differentias, & uſum in cibo vide apud Aldrov. *l.* 3. *de Teſtac. cap.* 58. *ſeq.* Gal *l. de bon.* & *mal. ſucc. cib. c.* 4. *Chema*, vel *Cheme*, χήμη, eſt quoque nomen menſuræ apud Atticos duplicis. *Chema* major pendet drachmas tres & vige-

vigeſima pars eſt Cotyles: minor duas dra-chmas, & trigeſima pars eſt Cotyles. Utitur Hippocrat. *l. 1. de Morb. mul. CI. 17. CIIX. 20.* Quamvis nihil certi de pondere *Chema* ex his locis conſtet. Unde vero ſimilius vide-tur, per Chemam non certum pondus, ſed potius certam menſuram, quantum conchæ marinæ. *Chama* dictæ, mediocris teſta capit, indicari, cujus certum pondus exprimi nequeat ob rerum diverſam gravitatem; quemadmo-dum & hodie cochlearis capacitas incerto mo-do vulgo uſurpatur, in rebus præfertim, ubi parum refert, plus minusve paulo quis ſu-mat. Confer ad loca Galen. *5. de C. M. S. L. c. 7. & l. 3. c. 3.* Foeſ. *p. 677. ſeq.*

Chambar, dicitur *Magneſia*. Rul. Vid. *ſuo loc.*

Chamæleon, χαμαιλέων, & nomen plantæ eſt, de qua conſulantur Botanici, & nomen animalis ovipari, figura plane lacertam re-præſentantis, cujus deſcriptionem pleniorem vide ſis apud Ariſtot. *l. 2. de H. A. cap. 11.* & Aldrov. *l. 1. de quadr. dig. ovip. cap. 14.* *Chamæleontis* cujuſdam Ægyptiaci fortaſſis A-natomiam ſuccinctam lege ſis in Oldenburg. *Actis Philoſophicis de An. 1669. M. Julio* ubi abſque litera h. ſcriptum occurrit. Accu-ratiorem adhuc deſcriptionem cum confirma-tione varietatis colorum tradidit Dn. Geor-gius Wheler Eques Anglus, ceu αὐτόπτης *in Itinerario Dalmatico Græco &c.* uti conſtat ex *Actis Eruditor. Lipſ. Ann. 1689. m. Septembr.* Hu-jus fel una cum aliis commendatur contra tri-chiaſin ſive pilos palpebrarum inutiles apud Gal. *l. 4. de C. M. S. L. c. 8.* *Chamæleontem* Africanum in liquore Balſamico aſſervatum quondam ha-buit Ammann. uti ſcripſit *in Irenic. p. 188.*

Chamæcelus, χαμαίζηλος, *humilis*, de loco uſurpatur vel *ſedili*, apud Hippocr. *3. de fra-ctur. t. 61.* item de *humero*, vel potius epomi-de, ſuperiori humeri parte in humero avul-ſo, *ſ. 1. de artic. t. 62.*

Chambrocb, denotat *Trifolium* apud Hel-mont. *in Indice*.

Chameunia, χαμευνία, *humi decubitum*, vel *hu-micubationem* ſignificat, qua voce uſus Galen. *cap. 3. aph. 29. & 30.* Quo Foeſius credit, idem eſſe, quod σκληροκοιτία, aut σκληροκοιτεῖν, *duri-ter cubare*, durum cubile, cujus meminit Hip. *de vict. ſalubr. t. 12.* vel *13.* & Gal. *in comm.*

Chandothens, χανδόθεν, adverb. ſignificans, *hiatim*, *hianter*, item affatim, copioſe. Uſus Hippocr. *l. de Glandul. VIII. 7.* quamvis in edit. Linden. legatur ἐνδόθεν. Vide Foeſ. *pag. 674.* qſ. *Hians*, *Hiatulus*.

Channa, *Channe*, aliis, ſed perperam *Can-na*, Gr. χάννος, χάννη, eſt nomen piſcis ma-rini, vel potius in locis ſaxoſis degentis, *Per-cæ* ſimilis, tenera carne præditi, duriori ta-men, quam perca, de quo videatur Aldrov. *l. 1. de piſc. cap. 10.* Huic ſimilis eſt alius *Canna-della*, vel rectius *Channadella* dictus, qui a Maſſilienſibus etiam *Channa* vocatur *d. l. c. 11.*

Chaomantia eſt ars, qua præſagium ſumitur ex aere. Bul. & Iohnſ. quando ſeſe aſtra aeris manifeſtant & ventorum, quæ ſunt ſigna *Chao-mantica*, Parac. *de ſignat. rer. nat. l. 9.* Species *Chaomantiæ* ſunt Borealis, Auſtralis, Zephyra, Eurona, Fulgurina, Tonitruata, Tempeſta-tum, Flata, *in Tab. ad Philoſ. ſagacem*.

Chaos, χάος, proprie ſignificat molem il-lam indigeſtam vel materiam primam in pri-ma creatione a DEO ex nihilo factam, e qua poſtmodo corpora naturalia cuncta crea-ta & producta fuerunt, quam Spiritus S. per Moſen vocavit תהו ובהו tohu vabohu. Gen. I. 2. & hæc ſano ſenſu materia prima dici poterit, non diſſentiente Joh. Marco Marci *in Philoſ. vet. reſtit. Part. I. ſect. II. & P. II. ſect. I.* Tropice vero ſumtus eſt terminus Pa-racelſicus denotans *Aerem*, *Paragraph. Tr. 2. de Aſtron.* Comparatur albo ovi, & vitellus eſt ſphæra inferior terræ. *Chaos* eſt elementum ae-ris, *tr. de morb. Tartar.* Sumitur & pro Ilia-ſte vel Iliaſtro. Rul. Huic ſimilem finxit Idem *Chaos Microcoſmi*, quamvis adeo obſcu-re, ut nugas illas extricare, eſſet nihil aliud, quam tempus perdere. Vid. *d. l. & tr. de pe-ſte, 2. c. 3.* *Chaos Microcoſmi* eſt aer, qui di-ſperſus per totum corpus cauſſa eſt epilepſiæ, ut ſpaſmus feratur ex eodem, ſicuti venti ex-teriores impetu quodam moventur, *in Schol. ad Paragraphor. l. 2. c. 2.* & aliis pluribus in locis. Spagirici circa negotium lapidis Phi-loſophici aliud adhuc *Chaos* finxerunt, deſcri-bentes *Chaos Spagyricum*, quod ſit formarum particularium & materiarum ſuarum cum uni-verſali forma, ſuaque materia confuſio. Vel eſt univerſale quid, omnia, quæ nos "opera-mur, in ſe concludens, a cujus ventre debet ingenioſus artifex elicere materiam ſuam, formam, cœlum & elementa, ut ex iſtis me-dicinas conficiat, *in Theatr. Chym. Vol. I. p. 286. & 418. tit. Philoſoph. Chym. & Vol. II. p. 9.* Adde *Vol. V. p. 344. in Dialogo Ægidii de Vadis c. 4.* Vocatur & *Chaos Magicum Her-metis*, quod contradiſtinguitur *Theologico Chao*, Libav. *Exam. Philoſ. viuent. ſect. 12.* *Chaos minerale* vocatur lapis mineralis, qui aurum præ

præparatum, corallia, margaritas, reddat potabilia; dictus Abyſſinis *Biſtumi*, Arnoldo *Chiffir* minerale, *Syntagm. arc. Chym. l.* 7. *c.* 8. ὑπηνέμια. *Chaos viciſſitudinem* legitur apud Helmont. *de Ideis morboſ. num.* 26. Ipſe lapis Phil. quoque vocatur Chaos, Lagn. *Harm. Chym. Theatr. Chym. Vol. IV. p.* 719. *Chaos Mercurii* quid dicatur Chymicis, vide in Morley *Coll. Chym. Leid. cap.* 62. *proc.* 2. *Chaos mentale* vocantur ſpecies & idéæ ſenſibiles ſeu memorativæ confuſe ſubjecto vel cerebro inexiſtentes, de qua ſignificatione prolixius egit Joh. Marc. *Philoſ. vet. reſt. Part.* III. *ſect.* 6. *p.* 270. *ſeqq.*

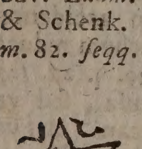
Chaoſ.la, epitheton Paracelſicum Peſtis, q. d. *Peſtis Aerea*, *in Fragm. medic.*

Chaova vocatur Decoctum Ægyptiis uſitatum ex ſeminibus *Bon* paratum fabas imitantibus; de cujus viribus legatur Profp. Alpin. *de Medicin. Ægypt. l.* 4. *c.* 3. *p.* 122. *b. ſeqq.*

Chara, χαρά, vide *Gaudium*.

Charabe. idem, quod *Succinum*. Vide *Carabe*. Succus quoque Populi arboris *Charabe* dictus fuit P. Aponenſ. *Conciliat. controverſ. diff.* 132.

Character, χαρακτήρ, *Sigillum*, duplicem potiſſimum habet ſignificationem, propriam & impropriam. Proprie *Characteres* ſunt figuræ certæ ab artifice ſeu fingente, ſeu pingente excogitatæ, ut ex inſtituto & conſenſu cum aliis pluribus, vel paucioribus aliquid ſignificent. Hujuſmodi *Characteres* ſunt *Officinales*, quibus pondera & menſuræ denotantur, v. g. Uncia ℥, drachma ʒ, ſcrupulus ℈, Libra *lib.*, &c. item *Chymicis*, de quibus vide Schrod. *in princip. Pharm. Medico-Chym.* Libav. *Exam. Phil. viv. ſ.* 28. alios. Jungantur & Schenk. *Synt. Comp. & præſ. mod. ferm. p. m.* 82. *ſeqq.* Huc etiam referri poteſt *Character* ſub figura triplicis pentagoni, qui in Græcas literas ὑγίεια reſolvebatur, quod ſignum per ſomnium Antiocho Soteri regi ex Divina revelatione communicatum fuiſſe legitur, ut loco teſſeræ in veſtibus militum intextæ uteretur; quo facto etiam victoriam a Galatis reportavit, Lang. *l.* 1. *ep.* 34. ubi plura de *Characteribus*. Quod vero tales *Characteres* σημαντικοὶ, ſignificantes, vel etiam alii ἄσημοι, h. e. nihil ſignificantes, fortuito & temerario ordine diſpoſitæ & exaratæ figuræ medicam & activam curandi morbos vim obtineant, eamque naturalem, uti quidem Paracelſus acriter defendere *artem* hanc *Characteriſticam* paſſim in ſcriptis conatur, perſuadens, eos *characteriſmos* quidem non ex propria virtute, ſed interveniente imaginatione noſtra aſtrali effectum illum præſtare illud ſolidis rationibus refutatum apud Sennert. *de conſ. & diſſ. Ch. c.* 18. Diet. *Iatr. n.* 683. & Rob. Keuch. *in proleg. ad Q. Ser. Saremonic.* reperies. Revera ſunt & manebunt teſſeræ diaboli, ad confirmationem pacti cum ipſo ſive impliciti, ſive expliciti, & a Medico pio bonoque artem ſuam ſancte exercente fugiendæ. Vide *Sigillum*. Improprie *character* vel *characteriſmus* ſignificat hæreditariam quandam diſpoſitionem, & veluti jus gentilium, quæ locum habet in multis morbis, præſertim chronicis, & ad eorum cauſſam antecedentem pertinet. Ita epileptici naſcuntur ex epilepticis, arthritici ex arthriticis, tabidi ex tabidis &c. Rol. *Ord. ac Meth. Comm. l.* 2. *ſect.* 3. *c.* 33. Nec inepte de eodem ſcripſit Helmont. *in tr. A. ſede animæ ad morbos*; Quamvis etiam de ſtatu naturali *character* dici poſſit, per quem v. g. homo alterum cognoſcit. Ita facies corporis & lineamenta ejus dicuntur *character*. *Character* etiam a compoſitione membrorum, a conformatione lineamentorum, a figura, ſtatura, habitu, inceſſu voce, ſuus cuique eſt, verbis Lind. *Ex.* IX. §. 19.

Charadra, χαράδρα, *torrentis alveum*, ſulcum, ac *voraginem* ſignificat quam torrens rapido ſuo impetu efficit & excavat, aut ſalebroſum & confragoſum locum. Unde verb. χαραδρόω deducitur, quod ſignificat *excavo* in torrentis alveum, aut *cavernoſum reddo*: & χαραδρωθέω in paſſiva ſignificatione, quo uſus Hippocrat. *l. de Flat.* XVII. 1. Plura vide apud Foeſ. *d. l.*

Charadrius, χαραδριὸς, nomen aviculæ, quæ & *Galculus* dicitur, & *Hiaticula*, cujus deſcriptionem exhibet Ul. Aldrov. *l.* 20. *Ornithol. c.* 67. de qua ſcribit Ælianus, quod eximio naturæ beneficio affecta ſit, dum ictерico morbo laborantes ſolos hujus aviculæ intuitu a morbo liberet, croceos bilis vapores vel effluvia alliciando. Ob id ſub velamine vendebatur, ne licitator remedii particeps fieret, antequam emeret. Quamvis vero Joh. Langius videatur aſſenſum præbere *l.* 2. *ep.* 36. rectius tamen Aldrovandus noſtro fecit judicio, qui nugas vocavit.

Charaxis, χάραξις, *orbitam* ſignificat, veſcrobes effoſſas, in quibus ſudes defiguntur. Χάραξ enim *ſudem* notat. Proprie huc non pertinet. Meminit ſaltem Linden. *Ex.* XI. §. 75.

Charieis, *Charieſteros*, *Charieſtatos*, χαρίεις, χαριέστερος, χαριέστατος, *Gratioſum* in poſitivo,

vo, comparativo, & ſuperlativo gradu ſignificat, eſtque epitheton Medici, non quidem eo ſenſu, quo illuſtribus perſonis tribuitur; ſed quatenus apud alios celebris & acceptus habetur, & majorem longe lateque ſibi exiſtimationem atque laudem confecutus eſt, quod fit, quando artem ſuam theorematis non fallacibus apprehendit, & uſu atque obſervatione ſedula confirmavit. Ita enim Aglajam cum majeſtate venerandam, Thaliam cum humanitate amabilem, Euphroſynen cum decore prudentem, illas *Gratias* dextra quaſi præferet, & dubium ſine dubio faciet omnibus, magiſne ob virtutem amandus, quam honorandus ſit ob neceſſitatem, ut verba Lindeni noſtra facere liceat, *Ex. II.* §. 15.

Charis, χάρις, *gratiam* ſignificat, *indulgentiam*, & ſpecialiter eam, qua ægro interdum gratificamur, aut eum exhilaramus, ejuſque gratiam aucupamur, & noſtra perſuaſione obſequentem nobis Medicis reddimus. Hujuſmodi *gratificationes* recenſet Hipp. *l. 6. Epid. S. 4. t. 7. vel* 8.

Chariteſia Irenæi dicuntur *Theſſala Philtra*, ceu antiquiſſimum Magicum machinamentum, uti deſcribit P. Amman. *Irenic. p.* 239.

Charme, vel *Charmis*, χάρμη, χάρμις, eſt epitheton cujuſdam *Antidoti* veteris, cujus deſcriptio carminice legitur ap. Gal. *l.* 1. *de antidot. c.* 4. ab Autore *Charmide*, qui non integram libram mille Atticis drachmis vendidit, & gratis fere emptori dare exiſtimavit.

Charonius, χαρώνειος, eſt epitheton regionum, & foſſarum, & antrorum ſubterraneorum. Paucis: denotat loca inacceſſa præ putore, aut alioquin peſtitera, a *Charonſe* Stygio nauclero ita dicta, qualis erat Phrygiæ regio *Charonia* dicta, apud Strab. *l.* 12. Meminit Gal. *c. 2. de nat. hum. t. 2. l. 7. de V. Part.* 8. (ad quem locum vid. annot. C. Hoffman. *n.* 464.) *l.* 1. *in* 1. *Ep. in proœm.* & exponit per βαρόδμία, gravem odorem ſpirantia *l. de util. reſp. c.* 4. ita, ut vel unica inſpiratione homines moriantur, quaſi acutiſſime ſtrangulati, Aret. *l. 1. c.* 7. Jung. Foeſ. *p.* 675.

Charopos, χαροπὸς, *colorem oculi gratum* ſignificat, qualis eſt cœli & maris, uti *Cæſius* aut cæruleus. De oculis uſurpavit Hipp. 2. *Epid. ſ. V.* 3. & *ſ.* 6. *n.* 6. Linden. vertit oculos *ravos*, 3. *Epid. ſ.* 3. *t.* 70. ubi tamen certo non conſtat, an de oculis exponi debeat. Celius Aurelian. etiam de urina tenui & aquoſa, & ita ſubalbida, ut coloraturæ liquidæ colorem fingat, uſus eſt *l.* 5. *Tard. paſſ. c.* 3. Foeſ. *d. l.*

Charta, χάρτης, notiſſimum omnibus, quid hodieque fit, & unde paretur. Olim ex planta quadam *Papyrus* dicta, arundinibus cognata, parabatur, teſte Dioſcor. *l.* 1. *c.* 115. Rhod. *in Not. ad Scribon. Larg. n.* 114. quæ *Charta combuſta*, vel cinis inter ſiccantia ἐμπόρετα relata fuit, Gal. *l. 2. de C. M. P. G. c.* 5. & *l. 9. de C. M. S. L. c.* 5. & 7. & *alibi*. Num vero noſtra *Charta* combuſta ſubſtitui poſſit ac debeat, ἐπίκριον mihi non vendicabo. Modum parandi *Chartam undulatam*, pictam & *patronalem* oleo delibutam vide ſis apud Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 1. c.* 21. Tropice *Charta Virginea* vocatur tunica *Amnios*, Barthol. *l.* 1. *An. c.* 36. *p.* 301.

Chartilago, pro *Cartilago*.

Chaſco, χάσκω, ſignificat *hiare*, ore eſſe hiante & aperto, idem, quod χαίνω, Hippoc. *l.* 4. *Epid.* XXIX. 8. Uſus etiam de utero poſt menſtruas purgationes aperto & hiſcente *l.* 2. *Epid.* III. 113. & *l. 6. ſ. 8. t.* 9. Jung. Dieter. *n.* 587. *Os hians* habetur pro ſigno ſtultitiæ, & dicuntur hujuſmodi ſtolidi κεχηνότες, Lind. *Ex. XI.* §. 61.

Chaſme, *Chaſmos*, χάσμη, χασμὸς, *hiatus*, *oſcitatio* dicitur a χάσμω, *hio*, eſtque vel naturalis, aut in latitudine ſanitas occurrens, actus ipſe *oſcitandi*, h. e. exploſio flatus, & diſcuſſio e muſculis. Confer. ad C. Hoffman. *Inſt. l. 3. c. 87.* §. 9. cujus cauſſa eſt flatus, vel vapor quidam in muſculis contentus, ut ſcribit Galen. 7. *aph.* 56. quam cauſam etiam agnoſcit Sylv. *l.* 1. *Pr. M. c.* 30. §. 82. & *c.* 34. §. 69. in hoc diſcrepans (quod & mihi veroſimile videtur) illos halitus flatulentos ad pulmones tendere, & ita excitare *oſcitationem*, quamvis revera modus generationis ſit ſatis obſcurus in hoc quotidiano accidente. Helmont. ad os ventriculi ſtomachum reducit cauſſam *Oſcitationis*, *de feb. c.* 99. §. 27. *ſeq.* vel p. n. ubi quidem eadem cauſſa, ſed vel exceſſu, vel qualitate vitioſa peccans. An vero ad motus depravatos animales, & quaſi convulſivos recte referatur, cum naturaliter quotidie fere fiat, dubitari poſſet. Ego litem meam non faciam. Eſto levior depravatio. Aſſiduarum *oſcitationum* medela eſt longa ſpiratio, Hipp. *l.* 2. *Epid. ſ. III.* 69. & *l. 6. ſ.* 2. *n.* 19. Χασμοὶ etiam dicuntur hiatus cutis & *fiſſuræ* ſcalpello inductæ, & loci ſcalpello exaſperati, in quibus ſanguinis grumi reſiſtant, Hipp. *de Ulcer. XV. 6.* Imo *Hiatus* quoque Anatomicis vocantur ſpatia illa, quæ cutis relinquit in quibuſdam corporis membris pro alimento, ſpiritu, luce, ſono admittendis, emittendiſque variis ſuperfluis. Joh. van Horne

ne Microcoſm. §. 64. D. D. Hoffmann. *Diſſert. An. ad h. l. p.* 264.

Chauliodonta, χαυλιοδόντα, dicuntur animalia, quibus *dentes ſunt exerti*, ut Aper. Gal. *l.* 1. *de V. P. c.* 2.

Chaunos, χαυνὸς, *laxus*, fungoſus, mollis & digitis cedens. Epitheton tumorum, apud Hipp. 5. *aph.* 67. ubi opponuntur τὰ ἔνομα, *interius crudi tumores*, & *l.* 2. *Ep. ſ.* 3. *n.* 128. ubi opponitur τὰ ἄνω νεμόμενα, *ſurſum paſcentes*. Dicitur & de Oſſibus, quæ rara, *laxaque* ſunt, & facile callum faciunt, 1. *de artic. t.* 65. Per translationem vero & improprie urina etiam χαῦνον οὖρον, *laxa* & mollis vocatur, quæ nullo craſſo aut lento ſucco permiſta eſt, ſed tenuis & aquea conſpicitur, *l.* 4. *Epid. VI.* 18. Foeſ. *d. l.* quamvis mihi videatur de Enæoremate ipſo, ceu contento & nubecula *laxa* illud dici, cui opponitur tenuis. Χαύνωσις τῆς μήτρας, h. e. *laxitas uteri*, legitur apud Moſchion. *de morb. mul. c.* 139. quamvis interpres quidam per laſſitudinem reddiderit.

Chedropos, χεδροπὸς, *Cerealis*, vide *Legumen*.

Chelæ, *Chiæ*, χῆαι, eſt epitheton *calceamenti* vel crepidarum. Χῖαι κρηπῖδες, Hippocrati dicuntur *Chiæ crepidæ*, ad pedis diſtorſionem curandam accommodatæ, 4. *de artic. t.* 12.

Cheilocace, χειλοκάκη, ſive *Labriſulcium*, vocatur affectus quidam in Anglia & Hybernia familiaris, interdum Epidemius infantibus præſertim moleſtus, ſub quo labra admodum tumeſcunt, tumore duro & nonnihil rubicundo, ſed nequaquam fervido, aut inflammatorio, qui nunquam ſuppuretur, uti notavit ex Arn. Bootii *de affectib. omiſſ. c.* 10. Theoph. Bonet. *in Sepulcreto vel Anatom. Pract. l.* 1. *ſect.* 21. *Obſ.* 18. *p.* 361. & Mercur. Compital. *l.* 10. *p.* 426.

Cheilon, χειλὼν, *Labeo*, vide *Labeo*.

Cheilos, χεῖλος, *labrum*, vide *Labium*.

Cheimiuſa, χειμιῶσα, participium, cujus tamen verbum non occurrit in Lexicis commodum. Haud dubie a χεῖμα, vel χειμὼν, hyems. Significat *refrigeratam*, rigentem, *frigore condenſatam* carnem. Legitur apud Hipp. *de Loc. in Hom. XLI.* 6. Foeſ. quidem ſubſtantivum χειμὶν exponit, quod ſit *frigus*, horror, ex Gal. & inde χειμιῶσα deducit. Idem etiam fecit H. Steph. *in Theſauro*. Sed neuter autoritatem addidit, qua ſubſtantivi uſus demonſtrari poſſet.

Cheimon, χειμὼν, *hyems*, vide *Hyems*. Χειμὼν etiam *frigus hybernum* quandoque denotat; unde χειμερινὰ, *hyberna*, *l.* 4. *Epid.* III. 6.

Cheir, χεὶρ, manus, vide *Manus*.

Cheirapſia, χειραψία, eſt *manuum contactus* & defricatio, quam ſcabioſi & pruritu tentati affectant, Cœl. Aurelian. *l.* 3. *acut. c.* 18.

Cheiri, *Cheury*, *Keyri*, duo ſignificat: 1. *Leucoium luteum*, vel violam luteam petræam, cujus flores in Officinis *Flores Cheiri* dicuntur, Schroder. *l.* 4. *cl.* 1. *n.* 93. Deinde apud Chymicos *Argentum vivum* denotat. Cum adjectione reperitur, ut, *flos Cheiri* ex argento, ſignificat *album Elixir*; vel ejus quintam eſſentiam, ut, *Flos Anthos*, auri *rubrum Elixir*. Alii *Aurum potabile* eſſe volunt: alii *Antimonium*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Aliter vero expoſuit Libav. *Synt. Arch. Ch. l.* 7. *c.* 7. Vocant, inquiens, *Chelidonium Philoſophorum*, vel *Cheiri*, propter colorem aureum florum: ſicut Anthos illum modum, qui fit per Vitriolum, interdum *Cheiri* & *Chelidonium lapidem* rubrum, ad quem ſumunt Solem Philoſophorum, ſeu Cinabarinum Mercurium; ſed *Anthos* album, pro quo Vitriolatum capiunt; quanquam in utroque fit uterque. Hæc ille. An. Paracelſ. per liquorem *Cheiri in l.* 2. *de Tartar. c.* 3. de Peſte intelligat Mercurialem, uti veroſimile eſt, non certo conſtat. Alias Paracelſus *Cheiri* Veneri tribuit, *Anthos* Marti, *l.* 3. *de vit. long. c.* 2. & ipſis longævitatis effectum adjudicat, *l.* 4. *c.* 1. Finxit etiam *Cheiri Microcoſmicum* in homine. *Labyrinth. Med. c.* 4. Somnia.

Cheiriater, χειριατρὸς, *Chiriater*, idem quod Chirurgus. Legitur *in Diſp. Inaug.* G. P. Ritteri *de Remediis vulnerariis* §. 8. Ita & *Chiriatricus* tribuitur ceu epitheton remediis & operationibus Chirurgicis, in Harderi *Apiario Obſ.* 75.

Cheiris, χειρὶς, *chirothecam*, *manicam* ex pellibus factam ſignificat, manus involucrum uſitatum, qualibus etiam opus aliquando in morbis externis manuum ad muniendum ab externis injuriis, fovendum & refocillandum. Aliis *pellis manicata*, item *Manicium*, vel *Manicia* dicuntur. Ioh. Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 16. *p.* 55.

Cheiriſma, *cheiriſmus*, χείρισμα, χειρισμὸς, eſt *manuaria tractatio*, cum Medicus circa partem affectam aliquid manibus operatur, Hipp. 1. *de artic. t.* 65. *ſ.* 1. *de iis, q. in med. t.* 19. a verbo χειρίζειν, & χειρίζεσθαι, *manibus aliquid tractare*, quo etiam ſæpe uſus Hipp. v. g. *d. l.* & 1. *fract. t.* 5. Foeſ. *p.* 676.

Cheirixis, χείριξις, vel late ſumitur pro *chirurgia* ipſa, imo pro omni abſolute rerum omnium in ipſa curatione adminiſtratione,

Ga-

Galen. c. 1. de fract. t. 49. quamvis C. Hoffm. corrigere auſus fuerit, ſubſtituens χάριον, a χαρίζω, quia litera ξ abſque ratione Grammatica inſerta eſſe videtur. Dicitur & μεσαχάριξις.

Cheiromactron, χειρόμακτρον, Mantile, ſive linteum ad manus abſtergendas. Talia incombuſtilia habuiſſe Carolum Cæſarem, ejuſque conſiliarium, Comitem de Naſſau, quæ in ignem conjecta, tandem a ſordibus purgata, illæſa eximerentur, refert Lang. l. 1. ep. 66. num vero ex Salamandra, an vero ex lapide Asbeſto, vel Amianto parata fuerint, (qui lapis etiam Salamandra mineralis dicitur,) ventilandum ibidem proponit.

Chele, χηλή, etiam Latine Chela, 1. ſignificat ungulam biſulcam, vel forficem cancrorum, ſive brachium denticulatis forcipibus: 2. inſtrumentum Chirurgicum, ſive ſpecillum biſurcum, ſumma parte acie præditum, & inciſum, ungulæ inſtar, quod commendat Hipp. in curatione polypi, l. 2. de Morb. XXXIII. 18. XXXIV. 16. 18. quamvis in edit. Lindeni ſemper occurrat μήλη. Sunt etiam 3. χηλαὶ Ruffo Epheſio ciliorum extrema per ſomnum ſeſe contingentia. Denique Chelæ dicuntur fiſſuræ alarum, pedum, pudendi, Polluci, l. 4. c. 25. Vide Foeſ. p. 677.

Chelidon, χελιδών, hirundinem ſignificat. Vide Hirundo. Cavum quoque, quod flexu fit in brachio, olim fuiſſe vocatum χελιδόνα, hirundinem, demonſtravit Linden- Phyſiol. l. 2. c. 14. §. 73. & Ex. XIII. Sel. Med. §. 414.

Chelidonius, χελιδόνιος λίθος, lapis vel gemmula eſt, quæ reperitur in ventriculis pullorum hirundinum primo partu excluſorum, creſcente luna diſſectorum. Et quidem duo inveniuntur diverſi coloris, unus niger, alter ruffus: vel unus colore vario, alter ſimplici; magnitudine ſeminis lini, & ejuſdem formæ, Dioſcor. l. 2. c. 60. Rul. & Iohnſ. in Lex. Schroder. l. 5. cl. 2. n. 17. Hoffm. in clavi. Plura de hoc lapide, ejuſque uſu vario videantur apud Aldrov. l. 17. Ornithol. c. 6. Chioc. in Muſ. Calceol. ſ. 3. p. 359. ſeqq. Dantur & lapides minerales, ſive foſſiles, Chelidonii dicti, ex Melitenſi inſula, qui huic deſcriptioni conveniunt, quos incolæ oculos ſerpentum vocant petrificatos. An de ſerpente illo, qui Chelidonius vocatur, vel Aſpis chelidonia? cujus meminit Gal. l. de Theriac. ad Piſ. c. 8. & Ægineta l. 5. c. 19. ex utroque Foreſt. l. 30. Obſ. 12. Schol. chelidonia, vel chelidonium de plantis dici, conſtare poteſt é Botanicis. Chelidonia quoque Spagyrice accipi pro Auro, aut pro Elixir auri vel argenti, vide ſupra in Cheiri.

Chelmon. χελμὼν, vide Chilon.

Cheloma, χήλωμα, eſt rima in ſagitta exſculpta bifida, cui nervum ipſius arcus applicant inter jaculandum, Gal. in exeg. voc. Hipp.

Chelon, χελών, vide Chilon.

Chelone, χελώνη, Teſtudo, eſt inſtrumentum chirurgicum, quod in organis ad id collarum eſt, ut corpora, quæ reſtituuntur, paulatim & minime concuſſa extendantur, quemadmodum teſtudines animalia lento gradu procedunt. Cujuſmodi Teſtudines variæ ſunt figuræ, & varii uſus, de quibus Oribaſius in machinamentis. Aliæ cubitos & ſpatham attollunt, aliæ nihil attollunt, ſed ſaltem extendunt. Teſtudo quoque Chymicis dicitur argillaceum in medio furni tegmen catinorum, dimidium cylindri ſegmentum referens, concavum & parte inferiori hinc inde varie exciſum, ut flammam eo liberiorem admittat &c. deſcribente D. Olao Borrich. in tr. Docimaſtica Metallica §. 8. Teſtudinatum tecti quid ſit, vide Aetoma. De Teſtudine animali, ſcutum in dorſo gerente, marina & terreſtri, ejuſdemque utilitate in victu & medicina vide Aldrov. l. 2. de quadr. dig. ovip. c. 1. ſeqq. Bruyerin. de re cib. l. 22. c. 271. Schroder. l. 5. cl. 3. n. 90. & alios.

Chelonion, χελώνιον, pars gibba dorſi, quæ collo proxime ſubjacet, ſic dicta a teſtudinis figura Gorr.

Chelonithes, vide Buſonites. Rul. & Iohnſ. e Plin. l. 37. c. 10. meminerunt Chelonitis vel Chelonitidis gemmæ, quæ ſimilis ſit teſtudinibus; interdum & alterius figuræ, nempe oblongæ, referentis aquaticam concham tornaticam. Interdum exacte referunt conchas marinas S. Jacobi dictas. Repertæ ſunt in veteri Marchia ad fluvios Tangrum & Albim. De uſu nihil addunt.

Chelys, χέλυς, proprie teſtudinem denotat. Per translationem aliquando pectus ſignificat, Hipp. l. de refect. l. 5. Hoffm. Com. de Uſ. Part. n. 338. Hinc verbum χελύσσεσθαι, χελύττεσθαι, tuſſiendo e pectore educere, veluti teſtudine, item ἀναχελύσσεσθαι. Hinc & deſcendit.

Chelyſcion, χελύσκιον, vitioſe χελίσκιον, quod ſignificat tuſſiculam, & quidem ſiccam, Hal. in Exeg. voc. Hipp. Foeſ. & Gorr.

Cheme, χήμη, vide Chama.

Chemia, pro Chymia, vide ſuo loco.

Chemoſis, χήμωσις, (vitioſe χύμωσις, eſt vitium oculorum, cum album oculi nigro ſupereminet, eoque ſublimius evadit, adeo, ut hiatus cujuſdam ſimilitudo appareat inter nigrum & album, Galen. in defin. Ægin. l. 3. c. 22. quamvis & alibi rubram carnoſam-

quæ corneæ oculi tunicæ inflammationem χήμωσιν vocarit, *l. de facil. parab.* Utriuſque cauſſa haud dubie in portionum crudiorum nutritiarum una cum ſanguine affluentium ſubſiſtentia conſiſtit.

Chenalopex, χηναλώπηξ, vide *Vulpanſer*.

Cheon, χιών, *nivem* ſignificat. Vide *Nix*.

Cheramis, χηραμὶς, epitheton *conchæ cavæ*, quam *biatulam* vocant. Vide *Chama*, & conf. Erotian. Dicitur παρὰ τῷ χηραμῷ, quod locum cavum, *antrum*, ſaxum cavum, *luſtrum* denotat. Uſurpavit aliquando Hipp. *l.* 3. *de Morb.* XVIII. 66. 71. XXV. 77. & alibi ſæpius, quæ loca collegit Foeſ. *p.* 678.

Cherio, *cherionis*, *cherio* eſt nihil aliud, quam calor aut frigiditas earum rerum, quæ corpus relinquit, & in naturam abit. Exemplum de camphora. Hæc frigiditatem ex *cherione* ſuo habet. Quare præſentiſſimum remedium eſt in inflaturis. In ſubſtantia autem primarum ſuarum calida manet, quemadmodum ſulphur & ſpiritus ſalis, una cum mercuriali. Sic etiam gemmæ & herbæ. Præterea quicquid natura producit, ſuum *cherionem* habet, h. e. elementare accidens externum. Unde *cherionia natura* dicitur, & morbis naturæ *cherioniæ* opponi debent *cherionia* recepta, Paraceli. *l.* 2. *de grad.* & *compoſ. c.* 3. & 4. Contradiſtinguitur *Relolleo*, quod intrinſecam naturam eſſentialem denotat. Hinc mortem non eſſe *cherioniam*, ſed *Relollaceam* ibid. dixit. Iohnſ. ita deſcripſit: *Cherio* eſt externorum elementorum occulta accidentalis virtus, & non qualificata natura caliditatis vel frigiditatis. Meminit & *cherioniæ* qualitatis *Relolleo Paradox.* 5. *n.* 19. Nobis videtur *cherio* reſpondere temperamento elementari, *Relolleum* vitali, quamvis in eo non ſubſcribamus, vires medicamentorum eſſe potius ab elementari, quam vitali.

Chermes, *Kermes*, eſt nomen fructus notiſſimum *cocci infectorii*, vel *grani tinctorii*, vulgo *ſcalati*, unde famoſiſſima *confectio Alkermes Monſpelienſium* paratur. Vid. Schrod. *l.* 4. *ſect.* 1, *n.* 93. & Fr. Hoffm. *in Clav. a.l. h. l.* Impugnavit vero hoc D. Martin. Bernhardus a Berniz. Reg. Maj. Polon. Archiater *in literis ad Dn. D. Sachs*, negans idem eſſe *chermes* cum *cocco*, ſed illud ex ilice; hoc vero ad radices polygoni Polonici circa Thorunium copioſe creſcentis naſci, ſcripſit. Vid. *Nat. Curioſ. Ephem. T.* III. *Obſ.* 104. & jungatur *T.* I. *Obſ.* 8. De Segerit.

Chernibion, χερνίβιον, vas ſignificat, in quo aqua ad manuum ablutionem in ſacrificiis recondebatur, Latin. *vas aquiminale*, aut *aquimanile* dicitur, Gr. etiam χέρνιβον, ἢ χέρνιψ. Ab Hipp. vero accipitur pro *matula*, h. e. vaſe, in quod urina excipitur, *l.* 7. *Epid.* XLI. 7. Foeſ. *p.* 677.

Cherſa, idem, quod *fecula*, deſignat radicem in farinaceum pulverem comminutam vel tritam, quem laborem merito Zwolferus *in Animadverſionibus ad Pharmac. Auguſt.* & Ettmuller. *in Not. ad D. Ludovici Diſſert. Pharmaceut.* improbarunt, ceu inutilem & viribus omnibus deſtitutum; quamvis alii adhuc defendere conentur, præſertim DD. Wedel. *in Pharmac. Acromatic. l.* 2. *ſect.* 3. *c.* 2. *p.* 317. *ſeqq.* plauſibiliter ſatis oſtenderit e præparandi modo, quod non omnes vires pereant. An diſtinguendum igitur erit inter ſimplicia, quibus *feculæ* parantur, quorum alia aliis magis ſunt volatilia, vel fixa? De *Cherſis* legatur Rolf. *Chymiæ l.* 5. *ſect.* 3. Jungatur Schrod. *l.* 2. *c.* 59. & Fr. Hoffm. *Clav. ad h. l.*

Cherſæa, χερσαία, eſt epitheton *aſpidis* e tribus generibus, quorum meminit Gal. *l. de Theriac. ad Piſ. c.* 8. & Ægin. *l.* 5. *c.* 19. Dicitur quaſi *Terreſtris*.

Cherſydrus, χέρσυδρος, eſt nomen ſerpentis amphibii, Gal. *l. de Theriac. ad Piſon. c.* 6. In principio enim in aquoſis degit locis, & *hydrus* appellatur ab ipſis aquis, h. e. *natrix*; Poſtea vero ſiccos incolit locos, unde ex compoſitione locorum *cherſydri* nomen acquiſivit, Aet. *l.* 13. *c.* 35. & ex hoc Foreſt. *l.* 30. *Obſ.* 12. *Schol.* Aldrov. *l.* 1. *de ſerp.* & *drac. c.* 17. *hydrum* vel *natricem*, & *cherſydrum* pro uno eodemque ſerpente habet, ubi pleniorem ejus deſcriptionem, deque noxa & uſu invenire licet.

Cherubim eſt virtus & influentia cœleſtis, dominatio atque poteſtas ſuper omnes dominationes & poteſtates, a Deo procedens in terram, & ſuper omnes homines. De hac divina gloria legitur ampliſſime apud Paracelſ. *in expoſit. Pſalmorum David.* Iohnſ. *in Lex.*

Cheuſis, χεῦσις, h. e. *liquatio*, *fuſio*, cui τὸ πάχος, *craſſities* opponitur. Uſus Hipp. de lachrymarum tenuatione, *l.* 6. *Ep. ſ.* 8. *t.* 23. quamvis omnes interpretes χεῦσις legant, & pro ſapore accipiant, quam & Linden. retinuit. Placet tamen Foeſii ſententia *in Oec. p.* 677.

Chezanance, χεζανάγκη, ſic dici poteſt omne remedium, quod neceſſitatem cacandi affert. Alias ap. Æginet. *l.* 7. *c.* 9. epitheton eſt unguenti ex melle & alumine parati & cocti, quoad rubeſcat, quo ſedes perungitur. Facile enim copioſa citra laborem ſubducit. Aetius quoque emplaſtrum hoc nomine exornavit, quod

quod umbilico impoſitum alvum movit. Gorr. p. 505.

Chia, χία γῆ, dicitur gleba terræ, quæ in *Chio* inſula provenit albicans, & pollens vi adſtringendi, purgandi, extenuandi. Pulcherrimum eſt adverſus ambuſta remedium, Gal. *l. 9. de S. F. §. Terra Samia.*

Chiacum, χιακὸν, epitheton collyrii, cujus materia vino *Chio*, h. e. auſtero, & aquæ marinæ experte lævigatur & miſcetur, quale propoſuit χιακὸν κολλύριον P. Æginet. *l. 7. c. 16.* Et Aetius *l. 7.* varios collyriorum modos tradit, teſte Gorræo.

Chiadus, Paracelſo idem, quod *Furunculus. Dothien.*

Chiaſmos, χιασμὸς, denotat concurſum duarum rerum, ſub forma aut figura crucis ✠. Paucis: χιασμὸς eſt *forma crucis*. Item & adverbium χιαστὶ, vel χιαστικῶς ſignificat. Ita nervi optici utriuſque oculi occurrunt χιαστικῶς. Imo juxta Barthol. *libell. 3. Anat. c. 2.* plane confunduntur, in qua unione fruſtra quærunt identitatem ſpeciei viſibilis in utroque oculo, cum & utraque auris eandem ſimul & ſemel percipiat ſpeciem ſonoram, nec tamen de nervis Acuſticis talis unio notata fit. Latine etiam dicitur χιασμὸς, *figura decuſſata, Cruciata, Andreata.* Vid. C. Hoffm. *Comm. in Gal. de V. P. num. 684. 693. 694. 756.*

Chiaſtos, χιαστὸς, laquei nomen, apud Oribaſium ſic dicti, quod habenæ capita decuſſatim inſtar literæ *X* invicem occurrant.

Chiazo, χιάζω, hoc eſt, *cancellos facio*, emendo aliquid factis χιασμοῖς, cancellis, *lituras facio per cancellos*, C. Hoffm. *d. l. n. 694.*

Chiffir, *chifir*, teſte Libavio *Synt. Arc. Chym. cap. 8.* dicitur in præparatione Lapidis philoſophor. *Lapis animalis*; quemadmodum mineralis vocatur *chaos minerale*. Iohnſ. vero dicit, *chifir minerale* nonnullos interpretari, quod ſit aurum. Verum ſe judicare ex præcedentibus, quod ſit Sulphur generis metallici. Ad ſummam: Bæotica ænigmata.

Chiliodynamon, χιλιοδύναμον, epitheton *Polemonii* herbæ, q. d. *Mille virtutibus* vel facultatibus *pollens*, h. e. ad quam multa utile, Gal. *l. 8. de S. Fac. t. Polmonion.*

Chilon, *cheilon*, χείλων, dicitur, qui labiis præditus majoribus: uno verbo, *Labeo*. Ita inter piſces, qui *Capitones* dicuntur, quidam etiam appellantur χείλωνες, h. e. *Labeones*. Lind. *Ex. XI. §. 38.*

Chimethlon, aliis, ſed fortaſſis mendoſe *Chymetlon*, Gr. χείμεθλον, aut χίμεθλον. Vide *Pernio.*

Chimolea laxa, terminus eſt Paracelſi obſcurus, & obſcure explicatus. Dicit enim, ſignificare pulverem, qui ſeparatur de floribus falſarum minerarum, *l. 2. de morb. Gall. c. 4.*

Chimus, quid ſit, apud Paracelſ. certo non conſtat. Hoc ſaltem dixit, quod *Chimus*, *Realgar*, & *Aurum* ſint una minera, & tamen quodlibet eorum habere diverſam naturam & virtutem. Ex conſequentibus tamen hoc licet colligere, per *chimum* intelligi debere fæcem mineræ, maſſam fæculentam, vulgo *Schlacken*, *l. 2. Chirurg. magn. c. 11.*

China, *chinna*, *cina*, *cinna*, nomen eſt radicis exoticæ ex India, vel orientali Chinarum regno, vel occidentali Hiſpania nova, & Peru allatæ. Utriuſque deſcriptio in Botanicis quæratur, cum non ſit noſtri jam inſtituti. Hic ſaltem libuit inſerere, quod hodieque ejuſdem uſus non ſolum in lue Venerea, ſed & in omnibus pene morbis chronicis, ubi ſanguinis lympha impuritate peccat, probatus innotuerit. Inſigniter vero eam laudibus extulit Amat. Luſitan. *cent. 2. cur. 31.* Jung. Schrod. *l. 4. cl. 1. n. 94.* Hoffm. *in Cl. ad h. l.* & alii. Plane diverſum eſt medicamentum, quod dicitur *china de china*, aut *china china*, *cina cina*, in Offic. eſtque ſpecies aromatis, cinnamomi formam referens, cujus uſus contra febres, præſertim quartanas, noſtris temporibus admodum frequens eſſe cepit, ita ut pro vero euporiſto in omnibus pene febribus habeatur, non ſolum intermittentibus & benignis, ſed etiam continuis & malignis, quemadmodum laudes hujus corticis in ſcriptis hodiernis, quorum etiam *in Actis Eruditorum Lipſienſ.* mentio facta eſt, proſtant, & D. D. Joh. Lud. Apinus, Archiater Seren. Princip. Solisbacenſis & Poliater Hersbruc. *in ſua Febris Epidemicæ Hiſtorica relatione* variis exemplis comprobavit, ſimulque ſelectum Corticis illius, *Caſcarilla* vel *Schacharilla* dicti, demonſtravit, quamvis pene exoleſcat. Thomæ Williſ. dicitur *Cortex Peruvianus de febb. c. 6.* Plura qui deſiderat, legat citatos autores a Fr. Hoffm. *d. l. n. 99.* de Cinnamomo *p. 443.* Alias Regni *Chinæ* Medicinam ſub *Specimine Medicinæ Sinicæ* edidiſſe Andr. Cleyerum, Archiatrum Societatis Indicæ, conſtat ex *Actis Lipſ. An. 1682.*

Chiniſcus, pertinet ad machinamenta, de quibus legatur Oribaſ. *de machinamentis c. 4.* ubi ita deſcribit: *Chiniſci*, cujuſmodi ſunt in lyra, excogitati ſunt ad axes continendos. Ubi enim fibulæ non ſint, quid poterit aliud utilius inveniri? Quod enim ad vim pertinet, uſum habent fibularum. Decoris cauſa in-

inſculpta habent capita anſerina. Statuuntur in organis phliæ, ut ab uno latere ad alterum penetrantes axes contineat, cujuſmodi ſunt in Scamno Hippocr. & noſtro. Hæc Oribaſ.

Chioli, idem, quod *Furunculi*, Parac. *l.* 5. *de Gallic. ulcer. apoſtemat. &c. c.* 6.

Chion, χιὼν, vide *Nix*.

Chiragra, χείραγρα, eſt ſpecies *Archritidis*, quando manus infeſtat. Vide *Arthritis*.

Chirapſia, χειραψία, vocatur *manuum contactus*, & legitur apud Cœl. Aurel. *Acutor. l.* 3. *c.* 8. *p. m.* 223.

Chiromantia, χειρομαντία, ſtricte ſignificat artem prædicendi vel vaticinandi ex manibus, ſignaturis & lineamentis. Latius tamen accipere videtur Parac. partem hanc magiæ naturalis ſtatuens, quæ docet in homine, brutis, & herbis ſignaturarum & lineamentorum ſingularem utilitatem in Medicina, ita ut abſque hac ſcientia non poſſit aliquis verus & perfectus eſſe Medicus; quemadmodum hoc paſſim in ſcriptis ſuis urget, præſertim *in Tractat. de Peſtilitate*, *l.* 2. *de morb. podagr. de Caducis Paragr.* 3. *&c.* Unde dividit in *Chiromantiam* externam & internam, *d. l.* Enimvero licet in generali ſignificatione non rejicienda ſit hæc ſcientia, conſiderans per externa phænomena in corporibus naturalibus occurrentia internam horum conſtitutionem, ſi dextre & vero conſentaneis cum rationibus tractatur. Verum quod Paracelſus in pluribus ſumos ſaltet vendat, hoc etiam inficias ire nec poſſumus; nec volumus.

Chiron, Χείρων, i. e. *deterior*, pejor Frequens terminus Hipp. 1. *aph.* 3. *ſ.* 2. *aph.* 38. 53. 54. Vid. Dieter. *n.* 921.

Chironax, Χειρώναξ, *opificem*, *operarium*, qui manibus opus ſuum tractat, ſignificat, Hipp. 1. *de R. V. I. A. t.* 16. *ſ.* 2. *t.* 48. idem, quod χειροτέχνης, *Artifex* bonus, χειρῶναξ ἀγαθὸς, *l. de Cord. VI.* 6. Ars vel *artificium manuarium*, χειρώναξις, vocatur, 3. *de artic. t.* 86.

Chironium, χειρώνιον, eſt epitheton ulceris maligni inveterati, ægre cicatricem ducentis, & quod oras habet duras, calloſas, & tumentes, Gal. Idem, quod *Telephium*, quale eſt Herpes exedens, *Phagedæna*, *Carbunculus &c. l.* 14. *M. M. c.* 17. 6. *aph.* 45. Dictum eſt a *Chirone*, qui primus tale ſanaſſe dicitur, *l.* 2. *M. M. c.* 2.

Chironomia, χειρονομία, eſt ſpecies *exercitationis*, vel motus *manum certa quadam lege & arte* factæ, vel manuum ad rhythmum motio, & inter corporis exercitationes reponitur, Hipp. *l.* 2. *de Diæt.* XLIII. 2. & *l.* 3. XXVI. 33. Gal. *l.* 5. *de tu. ſan. c.* 3.

Chirotechnes, χειροτέχνης, proprie idem, quod *Chironax*, χειρῶναξ, de quo ſuperius. Accipitur tamen ab Hipp. pro *Artifice*. Unde & Medicus ab eo dicitur χειροτέχνης, *l. de vet. medic. XIII.* 18.

Chirotheca, χειροθήκη, quid ſignificet, ex aliis Lexicis pueris etiam notum eſſe poteſt & debet. Pertinent vero chirothecæ ad veſtitum, atque ita etiam ad ſanitatis vel conſervationem, vel reſtitutionem. Chirothecæ odoratæ Romanæ quomodo fiant, videatur in Hartmanni *Miſcellan. Chymico-Medicis Operum in Fol. Tom. VI. p.* 55.

Chirotribia, χειροτριβίη, eſt exercitatio in arte, & *Uſus medicus*. Idem, quod τριβή, vel ἡ τεχνοθῆναι Galeni. Uſus Hip. *in præcept. X.* 18.

Chirurgia, *chirurgus*, *chirurgicus*, χειρουργία, χειρουργὸς, χειρουργικὸς. Eſt autem *Chirurgia* in genere nihil aliud, quam *manualis operatio*, Gal. *l.* 6. *Meth. Med. c.* 6. Proprie eſt ea medicinæ pars, quæ manu medetur, *l.* 3. *de C. M. P. G. c.* 2. non tamen excluſis aliis remediis. Vid. Rhod. *ad Septal. n.* 200. *p.* 288. Vel accuratius: Eſt pars miniſtra medicinæ, quæ docet rectam operationum beneficio manus & inſtrumentorum pro ſanitate, vel conſervanda, vel recuperanda, adminiſtrationem. Vide *Dogm. Med. gen. noſtr. part.* VII. Libav. *in Medic. Hipp. & Mermeticæ typo*. Unde inſtrumenta vocantur *Chirurgica*, & operationes *Chirurgicæ*, Artifex *Chirurgus*, cujus officium quintuplex eſt, conjungere Separata, ſeparare Conjuncta, removere Excedentia, reſtituere Deficientia, & corrigere Curvata. In omnibus iis tria ſibi maxime proponere debet *Chirurgus*, tum ut cito curet, jucunde, & citra dolorem, tum ut maxime tuto. Ac rurſus ut tuto curet, tria potiſſimum conſiderabit. Unum primumque, ut abſolutionem operis aſſequatur; alterum, ut, ſicubi hanc non conſequatur, ſaltem curandum, ne lædat; tertium, ut vitium non revertatur facile. Hæc enim qui præſtiterit, merito optimus *Chirurgus* cenſebitur, Gor. & Caſtell. Apud recentiores duæ adhuc peculiares ſpecies *Chirurgiæ* leguntur, quarum una dicitur *Infuſoria*, quæ medicamenta liquida in venas ſanguineas artificioſe injiciuntur, altera *Transfuſoria*, qua ſanguinis ex animali vivo vel alio homine per canaliculos transfunditur. Vide *Infuſio* & *Transfuſio*.

Chiton, χιτὼν, *tunica* ſignificat. Vide *Tunica*.

Chium vinum, χῖος οἶνος, quod in inſula

Chio colligitur. Molle eſt, ut ſcribit Dioſcor. *l.* 5. *c.* 10. aptum potui. Bene alit, & minus inebriat, fluxiones cohibet, oculorum medicamentis utile. Hinc Scribon. Larg. ad collyria uſus, *n.* 26. & 36.

Chlæna, χλαῖνα, pallium, *læna*, vel veſtimentum, quod cæteris veſtibus ſuperimponitur, ſignificat. Nova pallia vertit Erot. *in Onomaſtic. p.* 123.

Chlevaſtes, χλευαστής, deriſorem, ſubſannatorem ſignificat, a χλευάζω, *derideo*, quod a χλεύη, ludibrium, Linden. *Ex. X.* §. 268. *ſeq.*

Chliæneſthæ, χλιαίνεσθαι, *incaleſcere*, intepeſcere ſignificat. Uſus Hippocr. *l.* 2. *Epid. ſect.* 2. *n.* 12. & de febribus, *Coac. t.* 158. Scrib. *n.* 247.

Chliaros, χλιαρὸς, *tepidus*, a præced. verbo χλιαίνεσθαι. Galen. vocat febres mitiores χλιαρὰς, & opponit acutis, quæ ſunt fervidiores, 4. *aph.* 37. Eſt vero *tepidum*, medium iter calidum & frigidum, Galen. *l.* 1. *M. M. c.* 7. Adde I. Alex. *not. in Gal. l.* 7. *M. M. c.* 8.

Chliaſma, χλίασμα, *tepefactorium* dicitur, & in ſpecie *fotus humidus*, cui opponitur πυρίας, *fotus ſiccus*. Utriuſque meminit Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. LVIII.* 15. & illius tantum *ſ.* 4. *de R. V. I. A. t.* 78. Vocat vero alibi θέρμασμα, *ſect.* 2. *de R. V. I. A. t.* 2.

Chloe, χλόη, Ion. χλοίη, *herbam virentem* notat, a χλόος, χλόος, *viror*, aut viriditas palleſcens. Dicitur & χλόασμα, Hipp. *l.* 6. *Ep. ſ.* 2. *t.* 11.

Chloriazo, χλωριάζω, aut χλωριάω, cum *virore palleſco*, Hipp. *l.* 4. *Epid. XXI.* 19.

Chloros, *Chloeros*, χλοερὸς, contr. χλωρὸς, ambiguæ ſignificationis, apud Hipp. & incertum, quemnam colorem proprie denotet. Modo namque ex virore palleſcens, interdum pallidum, luteum, aut ſubpallidum denotat; Gal. *c.* 2. *de R. V. I. A. t.* 22. & *c.* 2. *progn. t.* 44. Vide Foeſ. *p.* 679. Oculi quoque dicuntur χλωροὶ, h. e. *lutei*, ſignum ſunt Icteri, Hipp. *l.* 2. *de morb. XXXV.* 4. 30. Sed & inſignis cacochymiæ & viſcerum obſtructionis, ſi herbacei coloris, quos Plautus vocat *herbeos oculos*, Lind. *Ex. X.* §. 17. Eſt & nomen piſcis, qui *Gobio*, vel *Gobius*, dicitur. Vide *Gobio*.

Chnus, χνοῦς, velut tomentum, aut lanarum raſuram & rejectamentum ſignificat, quo culcitræ infarciuntur, quod ex tenera lana & molli villo fit: Uſus Hipp. de ſplene aquoſo laxo, *l.* 1. *de morb. mulier. LXXXVII.* 7. Alibi vult Foeſ. *d. l.* ſonum vel ſtrepitum in faucibus denotare, ut *l. de int. affect. XI.* 16. quamvis & hoc in loco retinere poſſit primam ſignificationem, dum fauces veluti *lanugine* repletæ ſibilum edunt, tanquam per fiſtulam.

Choa, vide *Chus*.

Choacum, χοακόν, nomen emplaſtri, quod deſcribitur a Celſo, *l.* 5. *c.* 19. quamvis etiam legatur *Coacum*.

Choana, χόανος, χόανον, χόανος, χόανος proprie *infundibulum* ſignificat, uti patet ex Hip. ubi gula deſcribitur, tanquam *infundibulum*, per quod cibus & potus in ventriculum infunditur, *l. de cord. I.* 12. Alias & *Choana*, χόανος, ſeu χόανον, a χέω, i. e. *fundo*, liquefacio, vas dicitur ex argilla, quo argentarii utuntur & Chymici, in fundendis ac liquefaciendis metallis, Caſtell. Vide *infundibulum*. Per metaphoram & Cavitas in cerebro, quæ *Infundibulum* Latine dicitur, *Choana*, χοάνη, aut propter uſum excipientem & principium ejus amplius πύελος, Pelvis dicta, hoc nomine venit; eſtque nihil aliud, quam cavitas orbicularis, nonnunquam triangularis, facta ex pia matre, ubi cerebri baſin ſuccingit, unde & cerebri ventriculi inveſtiuntur, Th. Bartholin. *Anat. l.* 3. *c.* 6. Jung. Gal. *l.* 9. *de V. P. c.* 3. C. Hoffman. *in comm. ad h. l. n.* 662. Vide *Pelvis*.

Chocolata, *Chocolate*, item *Succolata*, eſt maſſa quædam ſolida, exotica, vel in placentas, vel cylindros formata, ſaturate rubra, friabilis, ſine odore, ſimilis fere ſanguini Draconis, cujus baſis potiſſima eſt fructus Cacao dictus, Avellana Mexicana. De hac confectione habes integrum libellum. Anton. Colimeneri de Ledeſma, Latine redditum a M. Aur. Severino, cura D. D. I. G. Volcameri editum. Jung. Schrod. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 404. Fr. Hoffm. *in Clav. ad h. l.* Proſtant & hodie vernaculi tractatus de *Chocolata* juncti cum The & Caffe: Apud P. Zacchiam aliquoties legitur *Chaccolata* Inda *in Quæſt. Med. Legal. l.* 9. *tit.* 8. *quæſt. unic.* de *Chaccolata* & Aqua vitæ.

Choenicis, χοινικὶς, χοινίον, eſt nomen *Modioli*, vel terebellæ, ceu inſtrumenti chirurgici ad perforandum & reponendum cranium, cujus meminit Gal. *l.* 6. *M. Med. c.* 6. Celſ. *l.* 8. *c.* 3. Æginet. *l.* 6. *c.* 90.

Choenix, χοῖνιξ, eſt menſura Atticorum arida, continens cotylas tres ſive ſextarium unum & dimidium, ſive duas libras menſurales cum quadrante. Signum fuit ✠ Gal. *de pond.* & *menſ.* Gorr.

Choeras, χοιρὰς, *ſtrumam* ſignificat, Vide *Struma*.

Choeros, χοῖρος, vide *Porcus*.

Cholagogus, χολαγωγὸς, dicitur de medicamentis, quæ *bilem evacuant*, Galen. 4. *aph.* 2.

qua

ſimplicibus, qua compoſitis. Catalogum eorum tum apud alios, tum apud Ioniton. *Synt. Med. Part.* II. *L.* 4. *tit.* 3. *c.* 2. *art.* 1. *punct.* 3. reperire licet, quamvis multa concurrant cum veris principiis minime concordantia.

Cholas, χολάς, Lat. ſecundum Gazam *Chologo*, omne cavum hypochondriorum & *Ilium* dicitur, ex Ariſtot. *l.* 1. *H. A.* *c.* 13. vel quod hepar, ceu bilis colatorium contineat; vel a cavitate, quaſi κοιλάς. Utitur & Homerus hac voce, *Iliad.* δ. *verſ.* 527. ubi tamen pro *inteſtinis* potius ſumitur.

Chole, χολή, *bilem* ſignificat. Vide *Bilis*.

Choledochos, χοληδόχος, i. e. *bilem continens*, aut recipiens. Epitheton commune & veſiculæ fellis, & vaſis Hepaticis, πόροι χοληδόχοι unanimiter dictis, & vaſi felleo communi ad inteſtinum duodenum excurrenti, uti patet ex Gal. *l.* 4. *de V. P.* *c.* 13. Vide C. Hoffmann. *in Comm. n.* 223.

Cholegon, χολήγον, (item χολῆγον) idem, quod *Cholagogum*. Uſus Hipp. *l.* 1. *de Morb.* XLIII. 15. In libro vero *de L. I. H.* XXXVIII. 7. & XL. 10. vocavit χολαγωγόν. Vide Foeſ. *p.* 683.

Cholera, χολέρα, Foeſ. χολερά, quaſi *biliaris*, Gal. 1. *progn. t.* 25. eſt acutus affectus cum vomitibus bilioſis multis, alvique dejectionibus, ſuris quoque ſe contrahentibus, ac frigeſcentibus extremitatibus, fiuntque in his ægris pulſus minores & obſcuriores. *Cholera* duplex eſt Hipp. altera *humida*, in qua, ut omnes norunt, vehemens eſt excretio bilis ſupra infraque erumpentis, inteſtina graviter torquentur, accedunt convulſiones, ſæpe etiam crurum ſuræ contrahuntur. Alteram *ſiccam choleram* vocat Hipp. ab eadem provenientem cauſſa, ac circa eadem conſiſtentem, (falſum hoc) at citra ventris dejectionem & vomitum, Gal. *in defin.* Hic morbus ex continua ciborum cruditate proveniens quibuſdam accidit certis intervallis, omnemque corporis redundantiam educit, una cum vitioſis humoribus magnam quoque bonorum partem evacuans, Gal. *l.* 7. *Meth. Med. c.* 11. Tantus eſt impetus tantaque vis erumpentis humoris bilioſi. Χολερικοὶ, ſeu χολεριῶντες, dicuntur a Medicis cholera morbo laborantes. Nomen habet non tam a χολή, quam a χολάς, i. e. inteſtinum, per quod materia ex ventre excernitur. Hæc quondam Caſtell. de hoc affectu. Quibus alia clariora & accuratiora annectemus. *Cholera* morbus rectius derivatur a χολή, quam ἀπὸ τῶν χολάδων, uti voluit Trallianus, Diet. *n.* 925. Eſt morbus acutiſſimus, interdum omnibus aliis velocior, ita ut ſub uno die ſæpe vitæ terminum fecerit. Duplex eſt juxta Hipp. *Humida*, & *Sicca*, 4. *de R. V. I. A. t.* 102. 103. quæ ab una cauſa provenire minime poſſunt; cum in ſicca venter ſaltem infletur, & ſtrepitus inſint, & laterum lumborumque dolor urgeat, nihil autem per alvum ſecedat, ſed adſtringatur. In humida vero omnia pene contrario modo ſeſe habent. *Humidæ* cauſa ergo nulla alia eſt, quam humorum excrementitiorum bilis & ſucci pancreatici ſimul peccantium propria acrimonia in inteſtinis tenuibus nimia efferveſcentia ſtimulans, & motum inteſtinorum periſtalticum convellens, invertens, ipſumque etiam ventriculum convellens, Syl. *l.* 2. *Prax. Med. c. XI.* §. 12. & *XV.* §. 5. *ſeqq.* cui conjuncta eſt totius maſſæ ſanguineæ efferveſcentia tumultuaria & colliquativa. Unde non mirum, ſi tam cito interimat ægrum. In *ſicca* vero flatus ſicciores, veluti per torrefactionem, a ſanguine acriter excandeſcente & combuſto ſicciori, inſufficienti bilis ſecretione, & ſucci pancreatici nimia auſteritate oborti peccant; quemadmodum ex eodem *d. l.* & alibi patet. *Cholera* a Paracelſo ſumitur pro ipſa *Bile*, paſſim in ſcriptis ſuis; quemadmodum, & Æ. Lampridium accepiſſe notavit Rhod. *in Indic. prior. ad Scribon.*

Cholericus, χολερικός, *bilioſus*, duas diverſas habet ſignificationes. 1. enim accipitur pro eo, quod naturam æmulatur bilis excrementitiæ, nondum tamen in eam penitus degeneravit. Ita *cholericum* temperamentum in latitudine ſanitatis, & intemperies *cholerica* in ſtatu p. n. Sanguis *cholericus* ſeu bilioſus ad utrumque ſtatum ſpectans, ceu cauſa, in quo portiones ſalinæ volatiles & ſulphureæ acres prævalent, unde calor major, & ſanguinis motus intrinſecus fortior obſervatur, nutritio vero minor. Ita homines dicuntur *cholerici* vel *bilioſi*, tali ſanguine & temperamento, ſive vel p. n. præditi, uti paſſim ex veteribus & recentioribus conſtat. 2. accipitur pro iis, qui *cholera* morbo laborant, uti dictum. Unde Hippocr. χολερικὰ πάθεα vocavit, *l.* 5. *Epid.* XXVII. 6. 8. XXIX. 15. & *l.* 7. XXXV. 4. XL. 8. Alibi etiam χολερώδεα dicuntur, *Coac.* 535.

Cholobaphinon, χολοβάφινον, eſt epitheton æris auri colorem mentientis. Dicitur *æs coronarium*, Libav. *Synt. Arc. Ch. l.* 6. *c.* 6.

Choloma, χώλωμα, *cholosis*, χώλωσις, χωλεία τῶ σκέλους, Galen. 6. *aph.* 60. vel communiter omnem membri diſtorſionem & depravationem quoad motum ſignificat, Gal. *c.* 4. *de artic. t.* 11. vel ſpecialiter *claudicationem*, quando crus vel longius fit, interius luxatum, vel bre-

brevius, ſi foras luxatio fit, *ex. 6. aph. 60.*

Choles, χωλὸς, *Claudus*, etiam in lata & ſtricta ſignificatione. Hinc & manus *clauda*, χωλὴ χὴρ, dicitur, Hipp. 2. *Prorrh. l. 6.*

Chondroſyndeſmus, χονδροσύνδεσμος, i. e. *cartilagineum ligamentum*, Gal. *l. 1. de temper. c. 9.* Hinc & συγχόνδρωσις, unio oſſium cartilaginis interventu facta. Vide *Cartilago*.

Chondrus, χόνδρος, Far. Vide *Alica*, *Cartilago*. Ad priorem ſignificationem per tranſlationem pertinet & hæc, quando thuris mica, ſeu granum χόνδρος λιβάνου dicitur, alias *Manna Thuris*, Gal. *l. 3. de C. M. S. L. c. 1.* Jung. Rhod. *ad Scribon. n. 104. p. 172.*

Chone, χώνη, idem, quod *Chona*. Vide ſupra, Gal. *l. 9. de Anat. operat. c. 1.*

Chora, χώρα, i.e. *regio*, locus, in quo homines degunt. Hujus accuratam notitiam maxime eſſe neceſſariam ad conſervandam & recuperandam ſanitatem, patet ex Hipp. *1. aph. 2.* & prolixius *l. 1. de A. L. & Aq.* Jung. Diet. *n. 936.* Χῶραι etiam dicuntur cavitates oculorum, ceu *regiones*, quæ ſuperciliis ſubjacent. Gal. *l. 8. de V. P. c. 6.* item *Spacium*, vel *Spatium*, h.e. locum aliquem vacuum, Gal. *l. de inæq. temp. c. 2. & l. 10. M. M. c. 6. alibique*.

Chorda, *Corda*, χορδὴ, dupliciter accipitur: Proprie pro *fidibus* & nervis canoris extenſis ſuper inſtrumenta Muſica, Galen. *l. de trem. palpit. c. 8. & l. 3. de L. A. c. 6.* ſæpiuſque alibi. Per tranſlationem & improprie denotat *Tendinem*, Gr. τένων dictum. Vide *Tendo*. Avic. *l. 4. fen. 4. tr. 4. c. 1.* Apud alios, præſertim Poetas, *Inteſtina* quoque χορδαὶ dicta ſunt, unde *chordapſi* derivationem petunt. Paracelſus etiam per *chordas* intellexit *pudenda*, unde *curam chordarum* vocavit, *l. 7. de orig. & cur. morb. Gallic. c. 11. & l. 8. c. 3.*

Chordapſus, χορδαψὸς, idem, quod *Ileus*, *Volvulus*. Vide *Eileos*.

Chorea, χορεία, communiter motionem pedum & corporis ad thythmum & legem Muſicam denotat, quæ *Saltatio* dicitur, & ita inter Exercitationes corporis indifferentes ad ſanitatem & morbos referri poteſt. Specialiter vero ſignificat morbi Convulſivi ſpeciem, quæ *Chorea S. Viti*, a ſacello S. Viti, quod eſt in finibus Ulmenſium, appellatur, malum affine *Tarantulatis*, quando mulieres quotannis ſaltu cum perturbatione mentis eouſque ſeſe nocte dieque exercent, donec ecſtaticarum inſtar corruant, qua ratione reſtitutæ ſibi videntur, ut parum vel nihil ſentiant per integrum annum uſque ad ſolſtitium æſtivum, circa diem S. Viti occurrens, Horſt. *in Epiſt. med. ſ. 7. de admir. convulſ.* Hujus affectus cauſſam naturalem perſuaſurus Th. Willis in ſpiritus animales œſtro quodam ceu copula heterogenea exploſiva excitari, ac effrænes evadere docet, *de convulſ. morb. c. 7.* Enimvero annon illud œſtrum aut illa copula vel provenire potuerit a diabolicis præſtigiis, vel ab his regi propter ſuperſtitionem concurrentem, alii quoque perpendant & dijudicent. Paracelſ. *Choream S. Viti* diviſit in *Choream Laſcivam*, & *Iratam*, vel *Æſtimativam*, *Tr. 2. de morb. Ament. c. 3.* ubi etiam curam utriuſque tradit; illius quidem haud plane ineptam, hujus vero ſuperſtitioſam, aut vanam. Liquorem etiam Sapphiri peculiariter tollere hunc affectum, legitur apud eund. *l. 2. de virib. membr. c. 4.*

Choregia, χορηγία, proprie ſignificat *officium Choragi*. Generaliter etiam notat *erogationem ſumptum*, contributionem; ſed Gal. accepit pro *redundantia materiæ* ad morbi generationem facientis *l. de cur. rat. per S. M. c. 19.* Jung. Fuchſ. *comm. a. l. h. l. p. m. 285. b. 286. a.*

Choreo, χωρέω, dupliciter ab Hipp. ſumtum (1) ſignificat procedo, *progredior*, πρὸς βίην, ad virtutem aut robur, *ſ. 2. de Nat. hum. t. 13.* (2) pro *exeo*, *excernor*, v. g. de Urina, 2. *Prorrhet. XXXI. 15.* Et τὰ χωρέοντα quævis dicuntur *excreta*, *1. aph. 23.* Jung. Dieter. *n. 937.* Lind. *Ex. XIII. §. 248. ſeq.*

Chorion, χορίον, quibuſdam etiam χωρίον, eſt nomen membranæ fœtum involventis exterioris, totum uterum replentis, cui placenta adhæret uterina, ita dicta, quod multæ venæ arteriæque ſint in ipſo tanquam in choro quodam congreſſæ ac diſpoſitæ; aut, quod inſtar circuli fœtum ambiat. Pleniorem hujus membranæ deſcriptionem vide in Anatomicis, Hier. Fabric. ab Aquapend. *de form. fœtu.* Harv. *Exercit. de generalib. animal. in additament. h. tit.* Bartholin. *l. 1. Anat. c. 36.* Qui per ω ſcribunt χωρίον, hanc dant rationem, quod hæc membrana fœtus veluti ſedes & domicilium ſit, vel quod una cum fœtu χωρεῖ, exeat. Caſtell. Quod tamen improbat C. Hoffm. *com. in Gal. de V. P. n. 1068.*

Choroides, χοροειδὴς, dicitur de diverſis membranis, ob copiam vaſculorum ſanguineorum *chorio* membranæ in utero ſimilibus. Ita *Plexus choroidei*, χοροειδῆ πλέγματα ἢ συστρέμματα ſunt convolutiones membranarum cerebri ex multis venis & arteriis prope medium cerebri ventriculum conſtitutæ, Gal. *l. 9. de Anat. Oper. c. 3. & l. 9. Uſ. Part. c. 7.* Ipſa quoque tenuis cerebri membrana, alias *Pia mater* dicta, vocatur χοροειδὴς, eo quod cerebri vaſa non ali-

aliter fuſtineat, quam τὸ χορίον vaſa ad fœtum pertinentia complectitur, *l.* 8. *de Uſ. Part. c.* 9. Sic & *Oculi tunica Retiformis*, vel ἀμφιβληστροειδὴς, alias dicta etiam χοροειδὴς, humorem vitreum oculi ambiens vocatur, Gal. *l.* 10. *de U. P. c.* 2. Caſtell.

Chorus, χορὸς, vel idem ſignificat, quod χορεία, *chorea*, ſaltationem, *tripudium* vel *cœtum* aut multitudinem *hominum ſaltantium*, & quidem manibus junctis facta *corona*, vel *circulo*. Vide C. Hoffman. *in com. ad Galen. l. de U. P. n.* 790. Barthol. *d. l.*

Chreia, χρεία, eſt vocabulum emphaticum, *uſum*, *officium*, neceſſitatem alicujus rei exprimens. Gal. conſcripſit Libros de *Uſu Partium*, περὶ χρείας τῶν μορίων, C. Hoffm. *in comm. n.* 8. Gorr. *in def. p.* 514.

Chrema, χρῆμα, quid in vita civili ſignificet, non eſt hujus loci exponere. Ab Hipp. vocabulum hoc ſumitur pro omni *re*, & ita idem, quod πρᾶγμα, Hippocr. *l. de A. L. & Aq. XII.* 12. *XVII.* 7. *XX.* 6. Ita ventriculus dicitur χρῆμα ἰσχυρὸν, *res* valida, *l.* 4. *de morb. XXXI.* 13. & Pulmo *ibidem* rara vel laxa res, 7. Videantur & loca alia, v. g. 3. *de fractur. t.* 63. & *in epiſt. ad Philopœmen.* Adde Foeſ. *p.* 684. *ſeqq.*

Chreſimos, *chreſtos*, χρήσιμος, χρηστὸς, id eſt, *utilis*, proficuus, commodus. Ita de purgantibus, Hippocr. 4. *aph.* 2. Molles tumores χρηστοὶ, 3. *aph.* 67. & horror a ſudore οὐ χρηστὸς, non eſt proficuus, 7. *aph.* 4. Et Eunuchi in ſpecie ad generationem dicuntur οὐ χρηστοὶ, *inutiles*, *l. de genitur. III.* 6.

Chreſmologus, χρησμολόγος, *fatidicus*, idem, quod μάντις, *vates*, aut certe ſpecies vatis, Galen. *c.* 1. *de R. V. I. A. t.* 16. a χρησμὸς, *Oraculum*.

Chreſtomatheia, χρηστομάθεια, ſignificat *Utilia*, *Excerpta* & explicationes ſelectiores in aliqua ſcientia. Ita B. C. Hoffmannus Annotationes & Scripta quædam Phyſiologica & Pathologica nomine Χρηστομαθειῶν exornavit, quæ Illuſtris Guido Patinus pluribus annis poſt obitum Autoris Lugduni Anno 1698. exprimendos curavit. De hoc vocab. vide laudati Hoffm. *Com. in Gal. de Uſ. P. n.* 2.

Chriſis, χρίσις, vide *Inunctio*.

Chriſti manus, eſt epithethon *ſacchari depurati cum aq. roſar. cocti*, & in rotulas fuſi, additis margaritis præparatis, vel omiſſis. Vide Diſpenſatoria. Lang. *l.* 3. *ep.* 1. *c.* 6.

Chriſtos, χριστὸς, a χρίω, *ungo*, ſignificat id, quod *ungendo applicatur*. Olim φάρμακα, præſertim externa triplicis fuere ſortis: ἐπίπαστα, quæ vulneribus ſanandis imponebantur: χριστὰ, quibus telorum cuſpides inficiebant: & πιστὰ vel ποτὰ, Hippocrati dicta, *l. de affect. XLIII.* 1. Primi generis ſemper bona: quæ ſecundi, ſemper mala: quæ denique tertii, pro voluntate offerentis, aut bona aut mala erant. Atque ita obtinuit apud eos, qui Medici non erant, Linden. *Ex. XIII.* §. 323.

Chroma, χρῶμα, duo ſignificat: 1. *Colorem*, Hippocr. 4. *aph.* 21. *Coac. t.* 125. *& alibi* Dicitur & χροιὰ, *t.* 608. Vide *Color*. 2. *Corporis habitum* exteriorem, ſive *Cutem*, *l. de Inſomn. IV.* 16. *l.* 4. *Epid. XXII.* 20. *& l.* 5. *XXIV.* 18.

Chromatiſmus, χρωματισμὸς, *colorationem* ſignificat, ſive modum naturalem, ſive artificium, colorem rebus certum conciliandi. Vide Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 6. *c.* 2. 3. *ſeqq.* Vide *Coloratio*.

Chromis, χρόμις, χρόμος nomen piſcis littoralis, eujus uſus in cibis, de quo legatur Aldr. *l.* 2. *de piſc. c.* 14.

Chronicus, *Chronius*, *Polychronius*, Χρονικὸς, χρόνιος, πολυχρόνιος, denotat *diuturnum*, & eſt epitheton morborum, qui tardius moventur. Ita 3. *aph.* 14. coryzæ *chronicæ*; hæmorrhoides *chronicæ*, 6. *aph.* 12. Et opponuntur *Brevibus*. Vide *Brachychronius*, & *Brevis*. Hunc terminum aliquoties retinuit Paracelſus.

Chronizo, χρονίζω, *morari*, cunctari, moram facere ſignificat, Hipp. 4. *aph.* 10.

Chronos, χρόνος, ſignificat *Tempus*. Vide *Tempus*.

Chros, χρὼς, apud Iones *corporis carnoſam partem* & ſubſtantiam ſignificat, in quo genere cutis & muſculi ſunt, membranæ, & viſcera, Galen. *de fract. t.* 9. *& ſ.* 3. *t.* 6. Jungatur *Coac. t.* 243. ubi ſuperficiem corporis denotat, Foeſ. *in Oecon. p.* 685.

Chryſammos, χρύσαμμος, h. e. *aurea arena*, quam Galenus terram χρυσῖτιν, vocavit, *l.* 9. *de S. F.* in qua portiunculæ aut fruſtula quædam auri parva reperiuntur, quæ negotio huic dediti beneficio ignis & fornacum colliquando aut fundendo extrahunt. De qua auri faciendi antiqua arte, legatur Jo. Franc. Pici Mirandulæ *de auro l.* 3. *cap.* 1. *in Theatr. Chym. Vol. II. pag.* 360. De hujuſmodi glebis & arenis auro puro turgidis plura legantur ex aliorum ſcriniis compilata in Eraſm. Franciſ. *Hort. Orient. & Occid. Ind. T. I. Part.* 2. *p. m.* 1116. *ſeqq.*

Chryſe, χρυσῆ, nomen emplaſtri, cruentis vulneribus accommodati, ex thure, alum. ſciſſil. colophon. reſin. oleo, auripigm. & oxelæo parati, apud Æginet. *l.* 7. *c.* 17.

Chryſitis, χρυσῖτις, idem, quod *Chryſammos*. *Chryſitis* etiam dicitur *Lithargyrium auri*, Dioſcor. *l.* 5. *c.* 102.

Chryſobalanus, χρυσοβάλανος, *glans aurea*, quid proprie denotet, non conſtat. Bauhinus tamen in Pinace exiſtimat ex mente aliorum, *Nucem moſcatam* eſſe intelligendam. Occurrit apud Galen. *l.* 8. *de C. M. S. L. c.* 3.

Chryſoceraunius, χρυσοκεραύνιος, vide *Cerauniochryſos*.

Chryſochalcos, χρυσόχαλκος, idem, quod *Aurichalcum*. Rul. & Iohnſon. Dicitur & *Orichalcum*.

Chryſocolla, χρυσοκόλλα, quaſi *gluten auri*, eſt minerale coloris late viridis, venereæ, ſalinæ, nitroſæ, & fuſo[...]uræ. Duplex eſt: *Nativa* & *factitia*. [...] nativas Armeniaca primas, ſecundas Macedonica, tertias Cypria tenet. Quamvis & in Germania ſint excellentes, in Sileſia, nec non & in Hungaria, alibique. Eſt *Borax* nativus. Et poſſet dici *Chryſocolla* viride ſciſſile, ſicut *Ærugo æris viride raſile* dicitur. Eſtque quaſi ſpecies nitri. Plinius *l.* 33. *H. A. c.* 5. *Factitia* vel ex ipſa nativa depurata paratur, vel etiam ex urina infantum. De facultatibus *Chryſocollæ* leniter eſcharotica, colliquativa, ſiccante, vide Gal. *l.* 9. *de S. F. in fin.* Dioſcor. *l.* 5. *c.* 104. Jung. Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Chiocc. *in Muſ. Calceol. ſect.* 3. *p.* 375. *ſeq.* *Borax* etiam *Chryſocolla Aurifabrorum* vocatur a C. Hoffin. *Paralip. Offic. c.* 55.

Chryſogonia, χρυσογονία, eſt *ſemen aurificum* ex auro prius ſoluto, perfectiſſime concoctum, ſeu *Tinctura aurifica* rubri coloris, admirabili tenuitate ſubſtantiæ prædita, cui a natura vis illa aurifica ineſt, quemadmodum in *Argyrogonia* vis *argentifica*. Videatur Gaſton. Claveii *Apolog. Chryſopœia*, & *Argyrop. Th. Chym. Vol. II.*

Chryſolithus, χρυσόλιθος, eſt lapis pretioſus, vel gemma aurei coloris. (unde & nomen quaſi *Lapis aureus*.) Duplex habetur: Veterum, qui *Topazius* modernorum, & *Topazius* veterum, qui *Chryſolithus* recentiorum gemmariorum. Duo ſunt genera: *Orientalis*, & *Europæus*, quorum ille hunc & colore & duritie ſuperat. A ſignatura coloris judicatur, naturæ eſſe & virtutis ſolaris, h. e. *Cardiacæ & Cephalicæ. Proinde creditur timores nocturnos, & melancholiam minuere, intellectum confortare &c. Plura vide apud Ruland. *in Lex.* Schroder. *l.* 3. *c.* 5. Fr. Hoffman. *in Clav. ad h. l.* Dicitur & *Chryſopaſſus*, Parac. *tr. Cœlum. philoſophor.* item *Etheſius*. Rul. & Iohnſ.

Chryſomanes, χρυσομανής, dicitur, qui nimio auri deſiderio ducitur, *auri inſane* quaſi *cupidus*, quales olim Hiſpanos fuiſſe in Indiis ex Itinerariis & Hiſtoriis conſtat. De hoc vocabulo vide Linden. *Ex. X.* §. 208. Annon & *Chryſopœi* hoc nomine venire poſſent?

Chryſoplycius pulvis, dicitur, qui plumbo duritiem, argento vivo & ſtanno difficilem liquationem dat, quam utramque qualitatem ferro adimit, Hel. *tr.* *Natura contr. neſc. n.* 40.

Chryſopœia, χρυσοποιΐα, eſt pars Spagyricæ vel Chymiæ, quæ monſtrat artificium, ex metallis imperfectioribus aurum verum conficiendi, beneficio Mercurii philoſophorum, ceu *Chryſogonias*, vel *Chryſopoei* pulveris, uti vocat Helmont. *tr. formar. ortus*, *n.* 21. Vide *Argyropoeia*. De utraque uti certum eſt, ad Medicinam proprie non pertinere; ita adhuc incertum & valde dubium, an poſſibilis ſit naturalibus viribus. Rolfinck. licet fere penitus ad negativam inclinaverit, tamen difficillimam eſſe ſtatuit, *Chym. l.* 6. *c.* 13. Qui vero de hac arte plura legere expetit, adeat *Theatrum Chymic.* & Andr. Libavii *ſcripta Chymica*. Nobis non licet omnia convaſare.

Chryſopus, χρυσωπός, vocatur Petr. Caſtello ſuccus ille Indicus purgans, Gummi Gotte alias dictus, teſte Rolfinx. *de Purgantib. ſect.* 13. *art.* 8. *cap.* 1.

Chryſos, χρυσός, Latine *Aurum* dicitur. Vide *Aurum*.

Chryſulca, epitheton *Aquæ Stygiæ*, quæ *Regia* dicitur, ſolvendo auro deſtinatæ, Rolfinx. *d. l. l.* 3. *ſ.* 1. *art.* 4. *c.* 14. Helmont. *tr. Pharmac. ac Diſpenſ. mod. n.* 15. *tr. Humor. paſſ. decep. c.* 1. *n.* 78.

Chryſun, Lat. χρυσοῦν, *Aureum*, nomen eſt vel Collyrii apud Aet. *lib.* 7. ad incipientes ſuffuſiones efficacis: vel Peſſi valentis ad inflammationes uteri, apud eund. *l.* 16. *c.* 83. Vide Gorr. *p.* 515.

Chus, χοῦς, *Choa*, *Congius*, eſt menſura liquidorum apud Atticos, capiens ſextarios ſex, vel cotylas Atticas duodecim. Aut habet olei libras novem, vini decem, mellis tredecim, cum dimidia, Galen. *de pond.* & *menſur.* Linden. vini ſaltem tribuit libras octo, cum unciis quatuor, *Ex. X.* §. 227. Rhodius *ad Scrib. Larg. num.* 268. & *in diſſ. de pond.* & *menſ. p.* 40. *congium* denas libras pendere ſcripſit, quod inſculpta detuſſis manifeſtat.

Chybur, *Chibur*, denotat Sulphur. Hoc præparatum unice extollit Paracelſ. in affectibus pulmonum, ut nihil melius eo valeat. Vocat

eat Balſamum pulmonis & pectoris, neque majus arcanum in viribus rerum quærendum. Paracelſ. *l.* 2. *de vir. membr. ext. c.* 14. Jung. Iohnſ. *in Lex.*

Chylarion, χυλάριον, diminutive idem, quod *Chylus*, χυλὸς, quæ vox in ſpecie ptiſanæ ſuccum denotat. Quaſi *Succatiunculam* diceres. Χυλάριον legendum eſſe in Hippocr. *l. de int. affect. XL.* 17. exiſtimat Foeſ. *Oecon. p.* 685. quamvis in edit. Linden. χαράδριον legatur.

Chilyficatio, χύλωσις, χυλοποίησις, vulgo *coctio prima*, eſt actio ventriculi propria (quamvis non negari poſſit, initium accipere in ore, & ſupplementum in inteſtinis, præſertim tenuibus) qua aſſumta alimenta per os, beneficio caloris nativi, ſive flammæ vitalis appropriata, allaborante quoque viſcerum adjacentium, præſertim hepatis, calore, mediante ſucco quodam ſpirituoſo acido, aut juxta nonnullos moderate acido ſalſo, quod Fermentum dicitur ventriculi, fermentationis moderatæ modo in ejuſmodi ſubſtantiam, quæ cremori vel ſucco ptiſanæ ſimilis eſt, & proxime converti poteſt in ſanguinem, tranſmutantur. Vid. Joh. Wallæi *Epiſtolæ de motu Chyli & ſang.* Dieterich. *Iatr. n.* 157. & 117. Caſp. Hoff. *com. ad Galen. de Vſ. P. n.* 180. Th. Bartholin. *Anat. l.* 1. *c.* 9. aliique ex recentioribus plures, præſertim Charlton. *in Oec. anim. Exerc. II.*

Chyliſma, χύλισμα, a χυλίζω, *ſuccum exprimo*, ſignificat *ſuccum expreſſum*, Dioſcor. *l.* 3. *c.* 125. Unde hanc vocem ei autori propriam vocavit Rhod. *in Indic. ad Scribon. prior.* B. tamen Rolfink. etiam *Extractis* hoc nomen applicare non dubitavit. Unde extractum quoddam vocavit *Chyliſma Catholicum*, & *Holagogum*, *Chym. l.* 4. *ſect.* 3. *c.* 12.

* *Chylopoea* organa, ſunt inſtrumenta, quæ ad chylum conficiendum ſunt apta. Quæ duplicis generis ſunt. 1. Os cum ſuccis inſtrumentis maſticationi inſervientibus: Ventriculus cum ſuis muſculis digerentibus, & inteſtina cum ſuis muſculis. 2. Diaphragma, muſculi Abdominis, & Pectoris, denique motus arteriarum, & Hepatis. V. Boherav. Inſt. M.

Chylus, χυλὸς, generaliter *ſuccum* ſignificat, cum in animantibus, tum in plantis paulum incraſſatum, Galen. *lib.* 1. *de Simpl. Fac. cap.* 36. Apud Hippocratem vero ſpecialiter accipitur pro *ſucco ptiſanæ*, & ſorbitionem ſignificat, quam Ptiſanam colatam vocant, expreſſam hordei ſubſtantiam continentem, non cremorem, qui eſt aqua hordei expreſſa apud Latinos, non ſuccus ipſius ſubſtantiæ hordei, cui tota & integra ptiſana, h. e. non colata opponitur, 1. *de R. V. I. A. t.* 28. 41. 47. *l.* 5. *Epid. X.* 12. 16. *l.* 7. *II.* 421. *V.* 920. & alibi ſæpius, quæ loca videri poſſunt apud Foeſ. *pag.* 686. Propter ſimilitudinem cum hoc ptiſanæ ſucco ſpecialiſſime etiam *Chylus*, χυλὸς, dicitur ſuccus ex aſſumtis cibis, nativi caloris & fermenti in ventriculo contenti vi, per fermentationem (quam antea *Chylificationem* diximus) elaboratus, partim tenuioribus, partim craſſioribus portionibus conſtans, Gal. *l. de atr. bile cap.* 3. & *l.* 4. *de Vſ. Part. c.* 3. Cur Lindenus ſcribere maluerit *Chilus*, non video rationem. Vocat vero pultem illam, quæ in ventriculo, ceu publica olla, coquitur quotidie, & præter *cremorem*, quem χυμὸν, vel ſuccum, appellat, habet etiam *ſcoriam*, ſeu recrementa ciborum, *Ex. XII.* §. 281. Quemadmodum vero indubitatæ veritatis & in confeſſo eſt omnium, quod *Cylus* ſit materia ſanguinis; ita per quas vias, quo motu, & an ad viſcera quoque, præſertim hepar & lienem, feratur, pro ſanguificatione, nondum inter Anatomicos prorſus expeditum eſt; hodie tamen expeditæ veritatis eſſe videtur, chylum ex inteſtinis per vaſa lactea primi & ſecundi generis ad commune receptaculum collectum lymphaque dilutum ſucceſſive per peculiarem ductum a Pecqueto inventum, ad venam ſubclaviam aſcendere, ibique ſanguini permiſceri, ut mox cordi communicetur, & hujus ope una cum ſanguine per totum corpus diſtribuatur, quemadmodum hoc prolixius in Phyſiologorum & Anatomicorum ſcriptis legi poterit. Nihilominus ſunt adhuc e celeberrimis Anatomicis & Phyſiologis, v. gr. Willis, Johann. van Horne, Svvammerdamm, Peierus, qui venas meſaraicas etiam admiſerunt, de quibus videatur Theod. Jans ab Almeloveen *Invent. Novantiq.* §. 23. *p.* 198. 199. quorum ſententias adducere non admittit inſtituti ratio. Videatur Th. Barthol. *in Anatom. d. loc.* & alibi.

Chymia, *Alchymia*, *Chemia*, *Chimia*, χυμία, χημία, σπαγειρία, *Spagyrica*, (hæ ſcribendi varietates a diverſa derivatione obortæ ſunt, & adhuc ſalva orthographia defendi poſſunt. Vid. Rolfink. *l.* 1. *Chymiæ c.* 8. Libav. *Synt. A. Chym. in pr.*) generaliter artem, materiam quandam ſolidam liquandi, aut ſolvendi ſignificat, Ruland. *in Lex.* Specialiter vero tribus potiſſimum gaudet ſignificationibus: 1. ſumitur pro arte, quæ monſtrat modos diverſos, medicamenta ſimplicia vel compoſita concreta ſolvendi, aut ſoluta coagulandi, ut puriorum

rum ab impuro ſeparetur, & vis medicamentoſa eorum exaltetur, aut promtior reddatur. Hæc definitio fere coincidit cum Rolfinkii *d. loc. c.* 11. 12. Et hæc *Chymia* eſt medica, parſque Pharmaceuticæ. Unde & Pharmacia ſelectior vocatur maritanda cum Galenica, D. D. Wedel. *in Ph. I. A. F. R. in proœm. p.* 4. Verum Medicinæ ſaltem miniſtra aut ſerva, quam tamen hodieque multi non ſine præjudicio Artis Medicæ, ſuæque dignitatis ultra τὸ πρέπον, laudibus extollunt: 2. ſumitur pro arte μεταλλουργικῇ, ſive tranſmutandi metalla imperfectiora, in perfectiora, Aurum & Argentum, cujus duæ ſunt partes: *Argyropœia* & *Chryſopœia*, de quibus vide ſupra *ſuo loco*. Et in hac ſignificatione ſumſit Joh. Fr. Picus de Mirandula, *l.* 2. *de auro c.* 1. *in Theatr. Chym. Volum.* II. *pag.* 323. 3. accipitur pro arte, quæ occupata eſt in præparatione *Lapidis Philoſophici*, ſive per hunc intelligatur *Medicina Univerſalis*, per quam omnes morbos ſanari poſſe aliis perſuadere conantur, ſive illud ſemen *Chryſo* vel *Argyropœum*, quo mediante tranſmutatio fit metallorum in aurum & argentum. Quamvis vero nunquam non omnes hæ *Alchymiæ* ſpecies ſuos habuerint amatores, quas nimio amore depereunt; præſertim vero tantis encomiis exornarunt, ut Philoſophiam veram, Sophiam adeptam etiam vocare non ſint veriti. Videatur iterum *Theatr. Chym. in ſingulorum Voluminum Indice*. Sunt tamen, qui de duarum poſteriorum certitudine & amoris hujus dignitate haud immerito dubitant, de quibus legi poterit Rolfink. *d. loc. cap.* 9. 10. cui etiam calculum noſtrum addere eo minus dubitamus, quo magis perſuaſum nobis habemus, veriſſimum hactenus fuiſſe illud proverbium, cujus meminit Guido Pancjrollus *in nov. repert. part. poſt. tit.* 7. Nunquam vidi Alchimiſtam divitem, cui reſpondet Italicum: *Non ti fidare all' Alchimiſta povero, e Medico ammalato.* Et omnino dolendum, quod Magnates quidam permittant, ab hujuſmodi artificibus (verius ut plurimum impoſtoribus) decipi, ut etiam ad dignitates varias evehere non vereantur. Artifices Chymiæ vocantur Chimici, Chymici, Chymiatri, Alchymiſtæ, Spagyrici, Philoſophi, Adepti, quæ duo epitheta fortaſſis vel hyperbolice, vel Ironice ſunt accipienda.

Chymicophanta, χυμικοφάντης, dicitur Georgio Thomſono *in explicatione quorundam terminorum artis, Acui ſuæ Magneticæ præmiſſa*, is, qui videtur eſſe Chymiſta, nequaquam tamen realiter eſt.

Chymolea, vide *Kymolea*.

Chymoſis, vitioſe, pro *Chemoſis*. Vide ſupra.

Chymoſum, dicitur Paracelſo genus nutrimenti ex aſſumtis in chylum mutati, & ita idem, quod *Chylus*, e quo aliquando & vermes Aſcarides generantur, *l.* 2. *Paragraph.* §. 2.

Chymus χυμὸς, quamvis communi ſignificato nihil aliud, quam ſuccum, humorem præſertim coctione paululum incraſſatum denotet, & ita a vocabulo *Chylus*, χυλὸς, nihil differat. Quidam tamen, qua veteres, qua recentiores, aliquam differentiam urgere ſolent. Ita Galen. *l.* 1. *de Simpl. Fac.* 36. Χυμὸν vult ſignificare *guſtatoriam facultatem*, vel qualitatem, quam *Saporem* vocavit, qui eſt in plantis & animalibus; *Chylum* vero ſuccum ipſum incraſſatum, in quo *Sapor* ineſt. Lindenus vero *Ex.* XIII. §. 282. ita differre ſcripſit, ut *Chymus* ſit cremor & portio *Chyli* melior. Ita etiam nonnulli ex recentioribus *Chymum* dicunt eſſe chylum jam a ſecibus ſeparatum in Glandulis Meſaraicis & Receptaculo Lumbari lympha dilutum & fluidiorem redditum, uſque dum in venam ſubclaviam ſanguis permiſtus nomen *Chymi* amittat. Rul. & Iohnſ. vero plane contrarium innuerunt, docentes *in Lexic.* *Chymum* eſſe maſſam, item fæcem.

Chyſis, χύσις, vide *Fuſio*.

Chytlon, χύτλον, dicitur *inunctio*, quæ cum *multa aqua & oleo* fit. Hinc verb. χυτλάζω, *aqua & oleo ſimul perfundo*, Foeſ. *pag.* 686. & verbum χυτλῶσθαι, quod ſignificat, aqua & oleo ſimul contuſo tritoque inungi aut perfundi, Galen. *lib.* 2. *de Simpl. Fac. c.* 25. Opponitur τῷ ξυραλοιφεῖν.

Chytra, χύτρα, id eſt, *olla*, vas fictile, in quo aliquid coquitur. Idem ſignificat χύτριον apud Hipp. *l.* 2. *de morb. mul.* XXIV. 21. *ſeqq.* Χυτρίδιον *ollulam* denotat, *l. de Ulcer.* XII. 2. Χύτρα πλατύστομος, ampli orificii *olla*, legitur apud Gal. *l.* 6. *de C. M. P. G. c.* 12.

Cibarium, idem, quod *Cibus*. Vide *Cibus*. *Cibarius* panis, h. e. ſecundarius, in quo ſatis uber copia furfurum relicta eſt, Celſ. *l.* 12. *c.* 18. C. Hoffm. *Inſt. Med. l.* 5. *c.* 6. §. 4.

Cibatio, τροφή, idem, quod ciborum vel alimentorum aſſumtio. Chymice vero *Cibatio* ſignificat *Corporationem*. *Cibatio* vocatur nutritio materiæ ſiccæ noſtræ, Ripleus *in Axiom. Philoſ. Th. Chym. Vol.* II. *p.* 115. Vel eſt ſubtilis ingroſſatio, & craſſi ſubtiliatio, Quercet. *Reſponſ. ad Aubert. ibid. p.* 175.

Cibus, σῖτος, σιτίον, varie ſumitur: Late, ſtricte, ſtrictius, & tropice, vel improprie. *Late*, pro *omni alimento*, quod per os aſſumi-

ſnitur, v. gr. apud Hippocr. *l.* 6. *Epid. ſect.* 4. *t. ult.* Labores *cibos* præcedant. *Stricte*, pro ſolidioribus alimentis, & ita contradiſtingui-tur *potui*, quæ acceptio eſt communiſſima, nec opus habet teſtimoniis. *Strictius*, quando ſignificat frumentum, panem, & quæ ex frumentis parantur, frumentacea alimenta, Gal. *c.* 1. *de R. V. I. A. t.* 18. Unde σιτηρὰ γεύματα, *frumentacea guſtamenta*, ibid. in textu leguntur. *Tropice* & *improprie* ſumitur *cibus*, σῖτος, vel pro *maſſa chyloſa*, ex aſſumptis alimentis in ventriculo elaborata, notante Lindeno, ab Hipp. *l.* 5. *Ep.* II. 6. 7. *ſeqq. Ex.* XIII. §. 185. vel pro *excrementis* alvi *indigeſtis* & crudioribus, Hipp. *d. l.* & *l.* 4. XXIX. 5. Plura vid. in Foeſ. *p.* 568. *Ciborum* varietatem non ſemper eſſe noxiam, probari poteſt ex Scrib. Larg. *n.* 184. ubi vide Rhod. *ad h. l.*

Cicada, τέττιξ, eſt inſectum ἐγχέλυδον, ſonoram vocem edens, *Gryllis* ſimile, rore vivens, unde ore caret, & in pectore aculeatum quid habet, quo rorem lambit. In Italia vulgaris notitiæ, noſtratibus incognita. Hujus pleniorem deſcriptionem vide ſis apud Aldrov. *lib.* 2. *de Inſect. c.* 13. Uſus earum olim fuit non modo in cibis, ſed & in medicina, præſertim contra colicos affectus, cum granis piperis imparibus, apud Gal. *l.* 11. *de S. Fac.*

Cicatrix, οὐλή, proprie notat cutem, quæ in ulcere, a natura per medicamenta exſiccantia, quæ & *cicatriſantia*, ἐπουλωτικὰ, dicuntur, regeneratur. Hanc non eſſe veram cutem, ſed cuti ſaltem ſimile, unanimiter Anatomici ſtatuunt, & ſubſcripſiſſe videtur Bartho l. *l.* 1. *Anat. c.* 2. quod ſit ex carne exuſta, & quaſi exſiccata. Particulatim *Cicatrix oculi* dicitur *Albugo*. Vide ſupra *ſuo loco*. Gr. dicitur etiam ὠτειλή, quamvis hoc vocab. aliquando etiam pro ipſis ulceribus ſumi, monſtret Foeſ. *ex.* 1. *de artic. t.* 44. & *l. de uuln. c.* XIX. 3. At mihi potius labia vulneris aut ulceris ſignificare videtur. Parac. vocem *Cicatrix* etiam accepit pro affectibus cutaneis externis, ut ſunt, Morphea, Sirones &c. *Archidox. l.* 9. & *de vit. long. l.* 2. *c.* 11. *Cicatricula* etiam appellatur a quibuſdam particula illa ovulis generationis adhærens, quæ a mare fœcundata beneficio liquoris genitalis, vel virtualiter, vel materialiter mediantibus particulis ſubtiliſſimis & ſpirituoſiſſimis (quæ etiam Spiritus plaſtici nomen merentur) principium ſit formationis fœtus; in qua ſignificatione deſcripſit D. D. Peierus *in Exerc. Anatomico-Medicis Pæonis & Pythagoræ Epiſtolicis Ex.* 19.

Cicatrizans, ἐπουλωτικόν, vide *Epuloticum*.

Ciccus, κίκκος, eſt ſpecies cicadæ parvæ & contemtibilis, teſte Heſychio. Unde proverbium apud Linden. *Ex. V.* §. 52. quamvis & *Ciccus* ſit anſeris feri ſpecies, apud Aldrov. *lib.* 19. *Ornit. c.* 10.

Cicindela, *Lampyris*, λαμπυρὶς, *Noctiluca*, *Nitedula*, inſectum eſt alatum, in tenebris ignis modo lucens. Vulgo *Vermiculus S. Joannis*, cujus ſplendoris cauſam in humorem diaphanum, quem in alvo continet, referunt. Hujus inſecti deſcriptio legatur apud Aldrov. *l.* 4. *de Inſect. c.* 8. accuratior adhuc hodieque habetur cum figuris in Dominici Bottoni *Pyrologia Topographica*, quod conſtat ex *Actor. Eruditor. Lipſ. Supplement. Tom.* II. *ſect.* IV. *p.* 189. *ſeqq.* De uſu medico, quamvis raro, vide Schrod. *l.* 5. *cl.* 4. *n.* 100.

Ciconia, πελαργὸς, potiſſimum duplicem habet ſignificationem: [1] Avis ſpeciem in vulgus notam, cauda & alis nigris, in reliquis corporis partibus pennatis albam, roſtro & pedibus oblongis rubicundis (quamvis & dorſo nigram, ventre ſaltem albam dari in locis quibuſdam deſertis paludoſis ex Aldrovand. conſtet) de qua vide plura apud dict. Aldrov. *lib.* 20. *Ornith. cap.* 1. *Ciconiam* cibi cauſſa primum occidiſſe Sempronium Rufum e Salmaſio *ad Tertullian. de Pall.* notavit Th. Janſ. ab Almelov. *Rer. Inv. Onom. p.* 14. Hujus avis uſus quamvis in cibis hodieque nullus ſit, haud dubie propter victus rationem ſuſpectam, in Medicina tamen non carere utilitate, legatur præter *dict. loc.* apud Schrod. *lib.* 5. *cl.* 2. *n.* 48. Imprimis contra peſtem commendat Paracelſ. *tract.* 1. & 2. *de peſtilitate*. Stercoris *ciconiarum* laudes contra epilepſiam ſuſpectas haud incongrue reddidit Galen. *l.* 10. *de Simpl. Fac.* §. *Stercus anſer.* (2) ſignificat machinam, vel inſtrumentum mechanicum, quod & *Gruis* nomine venit; item *Tolleno*. Dicitur Gr. γεράνειον κηλώνειον. Vide *Celoneum*.

* *Cicuta*, κώνειον, a Dioſc. l. 4. c. 81. inter venenatas ſtirpes refertur, cui omnes Botanici adſtipulantur, & plurima experimenta faveant. Hanc Athenienſes morte damnatis propinabant, & Socratem eadem aſſumpta periiſſe conſtat. Omnes antiqui noxiam hujus plantæ qualitatem ab inſita eidem frigiditate oriri putaverunt. Quorum omnium ſententiis adverſatus Veeplierus Cicutam eſſe calidam, & acrem probavit. Neque ſine ratione. Nam ad emolliendos tumores hepatis, lienis, ſtrumis utiliter in emplaſtris recipitur. Non eſt prætermittendum hanc plurimorum oculos ſi-

militudine Chærefolii, aut Petroſelini feſelliſſe, comeſtamque mortem intuliſſe.

Cignus eſt nomen menſuræ liquidorum, cujus meminit Rhodius *Ævic. l. 62. c. 6. & 31.* & continere ſcribit drachmas duas in *Differt. de Pond. & Menſ. p. 40.*

Cilia, κυρσοὶ, ſunt extremæ palpebrarum partes, ſemicirculares, & veluti cartilagineæ, quæ in ſomno clauſis oculis committuntur. Iis & pili ſemper fere eandem ſervantes magnitudinem infiguntur, qui etiam ab aliis *Cilia* vocantur. Barth. *l.3. Anat. c. 8.* Hoffmann. *in com. ad Gal. de V. P. n. 737. 741.* *Ciliare* ligamentum quid dicatur, videatur etiam apud Barthol. *d. l.* & G. Bidloo *Tab. XI. fig. 13.*

Ciliaris, derivativum a præcedente, eſtque epitheton ligamenti in oculo ex circumferentia uveæ, ubi duplicata membrana ejus ſe reflectit ad pupillam, quod *ciliare* dicitur Barthol. *l.3. Anat. c.8. p. m.915.* *Ciliares* vero nervos & proceſſus deſcriptos & delineatos exhibet Chriſtian. Wedelius *in Epiſtola Anatomica problematica ad D. Frid. Ruyſchium.* Vid. *Acta Erud. Lipſ. A. 1700. m. Octobr. p. 434. ſeqq.*

Cillo, aliud vitium a *Cilone* vel *Chilone*, & ſignificat eum, cui perpetuum ſuperius cilium pluſquam celleret, ſive tremeret perpetua agitatione. Quod ſe in fœmina vidiſſe meminit Linden. *d. l.* & nos in alia ſimiliter vidimus.

Cilo, προκέφαλος, C. Hoffm. φοξὸς, dicitur, cui frons eſt eminentior, ac dextra ſiniſtraque velut recisa videtur. Hinc oblongum & compreſſum videtur caput. *Cilo* dictus, cui frons veluti celſior & exurgit. Linden. *Ex. XI. §. 38.* C. Hoffmann. *ad Gal. de Uſ. P. n. 604.*

Cimentatio, idem, quod *Cæmentatio*. Vide ſupra ſuo loco.

Cimex, κόρις, eſt vermis vel infectum parvum latiuſcule compreſſum, & (præſertim domeſticus) ſive lectularius) morſu valde moleſtum, cujus deſcriptionem vide apud Aldrovand. *l. 5. de Inſect. c. 2.* Cæterum etſi ſit animal abominandum, non tamen utilitate caret in Medicina conſtat ex Gal. *de S. Fac. l. 11.* Schroder. *l. 5. cl. 4. n. 101.* *Cimices* ex noſtris excrementis naſci, ceu hoſpites & vicini noſtræ miſeriæ, dicit Helmont. *tr. Imag. Ferm. impregn. n. 9.*

Cimolia terra, κιμωλία γῆ, eſt terra modice pinguis, rara, mollis, candida, aut in candido purpurea. Habet vim miſtam refrigerandi, ſiccandi, & modice digerendi, Gal. *l. 9. de S. Fac. §. Terra Samia.* Dicitur & *Cimolia creta* a Scrib. Larg. *n. 245.* ab inſula *Cimolo*, vulgo *Terra Saponaria*. Hodie vel ignota, quæ tamen veteribus fuit familiaris; vel hac appellatione noſtris temporibus non affertur, notante Rhod. *ad Scrib. d. l. n.320.* vel *Cretæ vulgari* nomen hoc competit.

Cinabaris, vide *Cinnabaris*.

Cinædus, κίναιδος, nomen aviculæ, cujus fel commendatur ad pilos circa oculos ſuperfluos a Gal. *l. 4. de G. M. S. L. c. 8.* *Cinædi* alias dicuntur turpiter viventes, ex Cœlio apud Lind. *Ex. XI. §. 39.*

Cinclefis, *Cinclifmos*, κίγκλησις, κιγκλισμὸς, vox eſt Hippocratis, qua motum denotat thoracis, quo ſubito elevatur & ſubſidit. Galenus *in exeg.* definit brevem & frequentem motum, Conf. ad Hipp. *l. de art. t. 67. & ſ. 4. t. 46.* Foeſ. *p. 337.* Hoffm. *in Com. ad Gal. de V. P. n. 107.* Latine dici poſſet *Criſſatio*, *Criſſatum*, a *Criſſa* ave, quæ & *Motacilla* dicitur, Gr. κίγκλος, quæ caudam aſſidue motat & agitat, cujus aviculæ deſcriptionem vide apud Aldrov. *l. 17. Ornithol. c. 22. ſeqq.* quamvis & alias aves ſub nomine *Cincli*, *Motacillæ* ſimiles deſcripſerit *l. 20. c. 56.* Dicitur & διακίγκλισις, a διακιγκλίζω, quod occurrit apud Hippocr. *de art. t. 64.* applicatur etiam *Cinclifmus* ad obſcænum cinædorum motum in coitu, qui alias *criſſatio* eſt, conf. Heſych. *in* σιγκλίζειν *&* κίγκλος.

Cindynos, κίνδυνος, *periculum*. Apud Hippocr. vero *grave periculum* vitæ notat, uti conſtat ex *5. aph. 12. & 34.* Jung. Dieter. *n.462.*

Cinefactio, idem, quod *Cineratio*, vel *Incineratio*, aut *Calcinatio*. Eſt operatio, qua fiunt *cineres*. Eſtque duplex, occluſa & aperta. Rul. *in Lex.*

Cineo, κινέω, *moveo*, cieo, ſignificat. Verum in Medicina diverſimode ſumitur. Vel enim *Movere* dicitur de humoribus prius quieſcentibus. Ita humores arthritici *moventur* ut plurimum vere & autumno, *6. aph. 55.* Vel de turgeſcentibus, & urgentibus, & ita includit *evacuationem*, *1. aph. 22.* Vel ſignificat omnem mutationem a Medico inductam, *2. aphor. 29. & 1. aph. 20.* Vel etiam dicitur de corporis *motu locali*, *4. aph. 14. 15.* Vel denique de præternaturali oſſium *dimotione* κινεῖσθαι accipitur, *2. de fract. t. 39.* Jung. Dieter. *n. 463.* Foeſ. *p. 338.* Imo & morbus dicitur κινεόμενος, i. e. qui *movetur*, quique diverſis horis ſemper accedit ac remittit. Cui contrarii ſunt affectus ἑστῶτες, iidem horis ſubinde accedentes & remittentes.

Cinerarium, κονιστήριον, vocatur infima pars ſur-

furni Chymici, in quam decidunt cineres, ne ignem ſuffocent, habetque foramen, per quod cineres eximi poſſunt. Rolfink. *Chym. l. A. F. R. l.* 2. *c.* 17.

Cineratio, τέφρωσις, idem, quod *Cinefactio*, vel *Calcinatio*. *Cineratio* quid ſit in opere Lapidis Phil. vide *Vol. IV. Th. Ch. p.* 858. 930. 958. de quibus *ſuo loco*. Vide *Incineratio*.

Cinereus, *Cineraceus*, τεφρώδης, ἔντεφρος, τεφρώδης, de colore dicitur cineri ſimili, eſtque poſtremus color in negotio Lapidis Philoſoph. teſte Lagneo *Harm. Chym. c.* 8. *Vol. IV. Th. Ch. p.* 765. Specialiter eſt epitheton, *Collyrii*, quod & *Tephrium*, τέφριον, dicitur, Scrib. Larg. *n.* 26. 37. Rhod. *in not. ad prior. loc. p.* 65. ubi vocatur etiam *Collyrium ſpodiacum*.

Cineritium, *Ciniritium*, eſt cementum auri, vel argenti. A nonnullis *Regale* vocatur. Item ſignificat & vas aurifabri, in quo aurum & argentum calcinatur. Rul. *in Lex.* Eſt & modus colamenti per *Cineritium*. *Theat. Chym. Vol. II. in fin.* Rolf. *Chym. l.* 2. *c.* 2. In Pathologia quoque *Cineritium* dicitur illud, quod poſt humorum, aut alterius rei putredinem (vel potius effervefcentiam & combuſtionem) remanet ſub forma terrea & craſſa, nec poteſt in vapores aut fuligines tenues mutari: Defumta ſimilitudine a lignorum uſtione, quæ ſecundum partes aliquas inflammabiles ignem & fumum concipiunt, ſecundum alias minime, ſed in cineres mutantur. Petr. Mich. de Calderia *in Avic. de Febr. Tom. I. Oper.* 121.

Cinerula, σποδίον, vide *Spodium*.

Cineſis, κίνησις, motum ſignificat. Vide *Motus*.

Cinctus, idem, quod *Diaphragma*, de quo *ſuo loco*. Vide Barthol. *l.* 2. *Anat. c.* 3.

Cingens, vide *Hypezocos*.

Cingulum, ζώνη, vide *Zona*. Quid ſit *Cingulum ſapientiæ* Rulando, quomodo paretur & uſurpari debeat, videatur in Hartmann. *Praxi Chymiatr. Operum in fol. Tom. I. p.* 25.

Cinificatum, idem, quod *calcinatum*. Rul. & Iohnſ.

Ciniflones, οἱ ἐπὶ τοῖς σποδοῖς θερμαίνοντες, eſt epitheton *Pſeudo-Chymicorum*, vel *Chymicaſtrorum*, qui neque *Gas*, neque *Blas* habent artis, interim venditantes negotioſa inopia mirabile arcaniſſimi lapidis Philoſophici myſterium, ambiguiſque reſponſis promittentes eſſentiam ſolis ex neſcio quo puteo emergentem, qui *Chryſoſophi* dum alios auro Seraphico & ſanitate volunt ditare, ipſi pauper-tate & ſcabie moleſtantur, tandemque pro auro cinerum favillas micantes in furno re-

linquunt, uti verbis non minus veriſſimis, quam elegantiſſimis deſcripſit Dieter. *num.* 829. Lang. *l.* 1. *Ep. Med.* 52.

Cinis, τέφρα, σποδὸς, σποδίον, (quamvis hoc ad metallicos *cineres* reſtringi ſoleat; vide *Spodium*) ſic appellantur non ſolum lignorum uſtorum, ſed & omnium aliarum rerum reliquiæ. Habet autem in ſe diverſas particulas & qualitates. Quædam enim ſunt terrenæ, quædam fuliginoſæ, tenuium partium, quæ hodieque ſalinæ, alkalicæ, lixivioſæ, vocantur, & cum aqua in maceratione *cineris* una abeunt. Verum non eſt omnis *cinis* eadem facultate & temperatura prædicus, ſed varius, pro combuſtæ materiæ diverſitate, Gal. *l.* 8. *de S. Fac. Tephra*. Ita omnium animalium uſtorum *cinis* eſt acris & diſcuſſorius, alius magis, alius minus, *l.* 6. *de C. M. S. L. c.* 1. *Cinis ſarmenticius*, τέφρα κληματίνη, olim in uſu fuit, de cujus virtutibus vid. Dioſcorid. *l.* 5. 135. Galen. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 8. Rul. *in Lex. Chym. Cinis clavellatus* alias dicitur, qui ex fæcibus vini poſt ſpiritus vini deſtillationem relictis per combuſtionem & elixivationem fit, quamvis & ſub hoc nomine alia ſalia alkalia etiam ex Iſatide, ligno Querno, &c. ſubintelligantur, Schroder. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 412. Hoffm. *in clav. ad h. l.* Proprie non eſſe *cinerem*, ſed ſalem, a priori & poſteriori demonſtravit Celeb. D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l.* 2. *ſ.* 1. *c.* 9. *p.* 95. *Cinis clavellatus*, id eſt, *Alkali*. Dicitur & *cinis hedera*. Rul. & Iohnſ. *in Lex. Cinis ex cinere* eſt aqua extracta. *Cinis cineris* eſt congelatum coagulans, Iidem. Hoc nomine etiam venit ipſe Lap. Ph. Lagn. *Harm. Chym. Vol. IV. Th. Chym. p.* 727. Paracelſ. *cinerem* in genere vocat *Sal*, *de morb. Tartar. c.* 10. De *cineribus* vegetabilium vide Rolf. *Chym. l.* 5. *ſ.* 7. *c.* 11. ubi etiam de *cineribus clavellatis*. *Cinerum* quoque uſus eſt in operationibus chymicis, v. g. in digeſtione, Id. *l.* 2. *c.* 2. De ſingularibus quibuſdam *cineribus* lege Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 5. *c.* 19. De *Cinere Hermetico* in præparatione lapidis Philoſophici *in Apoc. Hermet. parte poſter.* Helmont. ſtatuit, *cinerem* humanum nihil continere terræ, *tr. Terra n.* 10. Idem aſſerit, *Cinerem* lignorum eſſe ex aqua, quia lignum totum ex aqua, *tract. Complex. atque Miſtion. figm. n.* 36. *Cinis* in genere fœmin. legitur ſæpe apud Scrib. Larg. *n.* 216. 228. 230. Vid. Rhod. *in Indic.*

Cinnabaris, *Cinabaris*, *cinabrium*, κιννάβαρι, quale proprie Minerale fuerit, non fuiſſe ve-

teri-

teribus adeo perfpectum, colligere licet e Dioſcor. l.5.c.109. & Gal.l.9. de S. Fac. Hinc factum, ut cum *Minio* confudiſſe videantur, animadvertente Sarracen. *in not. ad Dioſcor. d. l.* Hodieque certo certius eſt, duplicem eſſe *Cinnabarim*, *Nativam*, & *Factitiam*. *Illa* eſt terra mineralis lapideſcens, conſtans ex Sulphure & Mercurio exquiſite ſecum mixtis in materia terreſtri inſtar lapidis compactis & hoſpitantibus; interdum purior, interdum impurior reperta. Interdum etiam minera Solaris reperitur intermixta. Vid. Schroder. l. 3. c. 16. & Fr. Hoffm. *in Clav. ad h. l.* ubi etiam quæſtio illa ſolvitur: An *cinnabaris* cruda adhiberi poſſit: quamvis fortaſſis encomium videatur hyperbolicum. Ex noviſſimis etiam Diſſertationem de *cinnabari nativa* ad normam Acad. Nat. Cur. ſcripſit D. Gabr. Clauderus Medicus Ducal. Sax. cujus mentio quoque fit *in Act. Erud. Lipſ.* 1684. *Cinnabaris nativa* quoque vocatur *Electrum minerale immaturum*, quod Helmontio *Metallus primus* ſive *maſculus* vocatur. Vide *Metallus*. Uſum illius ſuſpectum reddere auſus eſt D. Bartholin. ob ſulphur nigrum Arſenicale, uti patet *ex Act. Hafn. Vol. I. Obſ.* 41. p. 77. *Cinnabaris nativa* cremorem, ſublimationem, & in Mercurium currentem reductionem legere licet in Iunken. *Lex. Ch. Ph. P. I. p.* 85. *ſeqq.* Cinnabaris vulgaris Officinarum quomodo paratur *ibid.* *Factitia* eſt vel ſpecies Mercurii ſublimati, Schroder. *d. l. cap.* 15. Hoffm. *ad h. l.* vel cum additione *Cinnabaris Antimonii* ex floribus Antimonii cum aqua forti parata. Vid. eoſd. *l.* 3. *cap.* 17. Si placet, poterit etiam legi Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Plura de *Factitia* apud Libav. *Synt. A. Ch. l.* 7. *c.* 25. *Cinabrium* vocatur etiam ipſe Lapis Ph. Lagn. *Harm. Ch. d. l. Cinnabaris Antimonii* eſt nihil aliud, quam Mercurius ſublimatus dulcis, ſulphure ſive Tinctura Antimonii impregnatus, & ita Cinnabari nativæ quoad uſum poſtponenda, D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. c.* 2. *ſ.* 3. *c.* 4. *p.* 139. Quid Helmontio dicatur *Cinnabaris*, vide *in tr. in Herb. Verb. Lap.* &c.

Cinnamomum, *cinnamum*, Rhod. *ad Scrib. Larg. in Ind. priori*, κιννάμωμον, inter aromata præſtantiora notiſſimum, ſumme tenuium partium, nec tamen ſumme calidum, Gal. *l.* 7. *de S. F.* Verum cum ſit cortex arboris cujuſdam, Botanicis relinquimus. Hujus reſolutionem Chymicam vide apud Iunken. *Chym. Med. Phyſ. P. I. ſ.* 3. *c.* 1. *p.* 154. *ſeqq.*

Cinnioglottus, *Cinnetus*, ſunt termini a Paracelſo ficti, denotantes interitum, mortem, corruptionem totalem corporum mineralium, *Chirurg. l.* 5. *c.* 7.

Cinnus, κυκεὼν, eſt miſcela plurimarum rerum. In ſpecie vero ſignificat potionis genus ex multis liquoribus confectum. Hinc deſcendit verbum *concinnare*. Meminit hujus vocabuli Gal. *l.* 1. *de Al. fac. c.* 9. Vide Linden. *Exerc. X.* §. 198. Vide *Cyceon*.

Cinzilla, eſt nomen Paracelſicum, denotans ſpeciem *Herpetis exedentis* maligni, *Zona* alias dictam, quemadmodum ex deſcriptione colligere licet, Paracelſ. *de ulcer.* & *apoſtem. c.* 33. Vide *Zona*.

Cion, κίων, vide *Columella*.

Cionis, κιονὶς, idem, quod κίων, *Columella*. Vide *ſuo loco*. Ita quoque dicitur affectus gurgulionis, vel *uvulæ*, quando ex fluxione majorem craſſitiem obtinuit, & ita opponitur ἰμάσι: Vid. *Corrigia*.

Ciparium, vulgo Civerium, edulia ex carne cuniculi conciſa cum Zing. Cinnam. bono & omphacis. Franciſcus Tornaſius *de peſte*.

Circa, *Circum*, περὶ, quid ſignificet, ſcil. partes vicinas, vid. apud Gal. 4. *aph.* 80. Dieter. *n.* 669.

Circinus, κίρκινος, haud dubie a κίρκος, *circus*, inſtrumentum mechanicum, quo circulus deſcribitur. Meminit Galen. *l. de opt. docendi gen.* Circini uſum Perdicem Dædali ſororis filium inveniſſe, ex Iſidor. *Orig. l. XIX. c.* 19. & Hygino *Fab.* 274. notavit Th. Ianſ. ab Almelov. *R. I. Onom. p.* 15. Tropice etiam legitur *Circinus erroris* in *Th. Chym. Volum. I. tr. Vita brevis. p.* 463. 467. &c.

Circites, ſunt circuli ex arefactis, uti e Feſto notavit Rhodius *de Acia p.* 78. Reliqua vocabula ibi occurrentia huc non pertinent.

Circos κίρκος, & per metatheſin literarum etiam κρίκος, denotat annulum, fibulæ ſpeciem, anſulam, cujus variam ſignificationem notavit etiam Rhophius *de Acia p.* 79. ubi etiam ex Hippocrate *de Mochlic.* & *de fractur.* oſtendit, quod κρίκοι ſint annuli orbiles ex corio Ægyptio infuti ad cruris luxati diſtentionem.

Circuitus, περίοδος, vide *Periodus*.

Circularis motus, vide *Circulatio*.

Circulatio, *Circularis motus*, Græ dici poſſet περίοδος, περιφορὰ, fortaſſis etiam κύκλωσις, ἢ περικύκλωσις, frequentis uſus eſt in Medicina. Accipitur vero (1) Phyſice partim generaliter de περιόδῳ Platonica, de qua vide *Circumpulſio*: partim ſpecialiter de *motu ſanguinis reciproco*, qui geminus notatur: Quidam *Univerſalis*, quando ſanguis omnis e ſiniſtro ventriculo cordis in arteriam aortam, ſive magnam per impulſum influit, & median-

diantibus hujus ramis & furculis in totum corpus diffunditur, poſtea a venæ cavæ, & in abdomine venæ etiam Portæ furculis & ramis etiam in toto corpore diſtributis idem ſanguis recipitur, & per illos ad truncum venæ cavæ defertur, & ex hoc ad cor, in ſpecie ad auriculam ejus dextram, & ex hac in ventriculum dextrum redit. Cujus *circuitus* primus inventor & autor præcipuus Guilielmus Harveus Anglus, Medicus Regius, & in Collegio Medicorum Londinenſi Anatomiæ & Chirurgiæ Profeſſor, qui peculiarem ſcripſit Exercitationem Anatomicam *de Motu cordis & ſanguinis in animalibus*. Hunc mox ſecutus eſt Herm. Conringius, libellum etiam *de generatione & motu ſanguinis* edens; Joh. Wallæus, & paulo poſt quamplures alii. Vide Dieter. *in Iatr. n.* 15. Eſtque hodie adeo recepta & ſenſuum fide anatomicaque experientia confirmata ſententia, ut qui vellet eam præfracte negare, vel impugnare, ille adverſus ſolem loqui videretur. Altera *Circulatio ſanguinis particularis* eſt, quando e dextro cordis ventriculo exprimitur in arteriam pulmonalem, vulgo venam arterioſam dictam, per ſubſtantiam pulmonum diſtributam, e cujus ramis viciſſim tranſit in venam pulmonalem, vulgo arteria venoſa dictam, ejuſque ramos, qua mediante redit ad cor ejuſque auriculam ſiniſtram, & ex hac in ventriculum ſiniſtrum. Quem motum etiam C. Hoffm. agnovit & admiſit, licet alii impugnaverint. De hoc vide Bartholin. *Anat. l.* 2. *c.* 9. quamvis in embryonibus & recens quoque natis paulo aliter fiat, mediante peculiari canali & foramine ovali, de qua *circulatione* vid. *d. l. c.* 8. *ſub fin.* Ita & *Circulatio ſpirituum animalium* a nonnullis Phyſicis & Medicis ſatis veroſimiliter aſſeritur, v. g. Henr. Regio, Rogerſio aliiſque: Sic mentio fit tractatus cujuſdam Religioſi congregationis S. Mauri de hoc argumento *in Act. Erud. Lipſ.* 1684. Bartholin. vero in dubio reliquit hanc hypotheſin, *Anat. Libell.* 3. *c.* 1. (2) Accipitur chymice vel Spagyrice, eſtque exaltatio eſſentiarum per *circularem* in vaſe Hermetico, vel Geranio reductionem & ab impuritatibus ſeparationem, Rolf. *Chym. l.* 2. *c.* 2. Paracelſ. dicit eſſe ſpeciem putrefactionis, *l.* 7. *de tranſmut. rer. natur.* De *Circulatione* Chymica legatur etiam D. D. Bohn. *Diſſ. Chym. Phyſ.* XII. §. 18. D. D. Wedel. *Ph. l. A. F. R. l.* 1. *ſ.* 3. *c.* 5. Quæ ita præparantur, appellantur *Circulata*, Paracelſ. *Archidox. l.* 6. 8. & 9. & *l. de renov. & reſtaur.* Hinc legitur *Circulatum majus & minus*, *Circulatum ſolvens*, apud Libav. *Synt. A. Ch. l.* 8. *c.* 14. & *c.* 25. *Circulatum minus Paracelſi* e floribus * ci a ſale communi bis ſublimatis affuſo Spiritu Vini paratum legitur e *Collect. Leidenſ.* in Iunken. *Lex. Ch. Ph. P. I. p.* 87. Idem meminit alius abſtruſioris *Circulationis* & *Circulati* circa negotium Lapidis Philoſophici in *Apocal. Herm. part. poſter.* Videatur & Rul. *in Lex. Circulatum majus* vocatur quoque Paracelſo *Liquor Alcaheſt*, ſive *Menſtruum univerſale*, quod & *Acetum Radicis* eidem appellatur, ſecundum modernorum Chymicorum ſententiam. Peculiarem quoque phyſicum ignis elementaris *circularem* motum excogitavit Gerard. Dornæus *in lib. de Nat. luce tract.* 1. Phyſica Geneſis die tertio. Vid. *Vol. I. Th. Chym. Aquæ Circulatæ* meminit Paracelſ. *l.* 2. *de vir. membr. c.* 7. *Aquæ vitæ circulatæ*, *tr.* 2. *de membr. contract. c.* 3.

Circulator, περιοδευτὴς, idem, quod *Agyrta*. Vide ſupra ſuo loco.

Circulatorium vocatur vas illud, ubi infuſus liquor aſcendendo & deſcendendo quaſi in *circulo* rotatur. Uſus ejus in ſublimationibus, exaltationibus, & *circulationibus* poſitus eſt. Varia hujus generis vaſa a variis ingeniis ſunt excogitata, ex quorum numero duo duntaxat magni momenti & uſus nobis placent. *Pelecanus*, & *Diæta*. Rul. *in Lex.* Meminit *Circulatorii* Paracelſ. *tr.* 2. *de membr. contr. c.* 3.

Circulatum, vide *Circulatio*.

Circulus, κύκλος, eſt proprie figura, quæ a medio ſuo undique diſtat æqualiter. Vocatur vero medium *centrum* Gal. *l.* 10. *de V. P. c.* 12. Hujus figuræ encomium aliquoties attigit, uti loca notavit Cl. Hoffm. *in comm. ad Gal. l. de V. P. n.* 641. ut & Paracelſ. *Paragran. Tr.* 2. *de Tartar. morb. c.* 1. & *com. in* 1. *aph.* 1. *Hipp.* Et apud priſcos erat *Circulus* in honore, propterea quod mundus ſit ſphæricus, *ibid.* Et *Circulare corpus* plane undique ſibi ſimile dicitur, Gal. *l.* 2. *de cauſſ. pulſ. c.* 13. Applicatur porro ipſis partibus corporis. Ita Malæ ipſæ vocantur Hippocr. οἱ κύκλοι προσώπου, *circuli faciei*, *l.* 2. *de morb.* XLVIII. 12. & *circuitus oculorum*, τὰ κύκλα τῶν ὀφθαλμῶν, *circuli oculorum*, vel orbes. *l.* 7. *Epid.* VI. 3. *Circulos* ſeptem in oculo expoſuit Gal. *l.* 10. *de Vſ. P. c.* 2. & 3. Ita & de urina dicitur, quod faciat in vitro aliquando *circulum*, & vocantur Hipp. urinæ *circulares*, *d. l.* 7. XLII. 39. *Circulus* quoque Chymicis dicitur inſtrumentum rotundum vitris abſcindendis ex ferro factum. Perfringuntur autem hoc modo. *Circulus* candefactus vitro apponitur, illudque tamdiu ſtringit, donec fervefiat & incaleſcat. Cumque adhuc fervet, frigida gutta immiſſa

aut

aut frigidi halitus affluxu diſſilit atque diſrumpitur. Rul. *in Lex. Circulus quadruplex* eſt ſpecies faſciæ, quæ dicitur *Plinthius laqueus*. Galen. *de faſc.* Referuntur & *Circuli* inter inſtrumenta Chirurgica, quales uterinos exhibet Scultetus *Arm. Chirurg. Part.* 1. *Tab.* XXII. *fig.* 6. 7. & *Tab.* XLIII. *fig.* 5. *Circulo curare*, κύκλῳ θεραπεύειν, quod extat apud Vegetium *de re veteri vat. l.* 2. *c.* 6. eſt rite ſervatis omnibus a minimis remediis ad majora progredi, quemadmodum expoſuit Hartmann. *Diſp. Chymiatrico-Medico* I. *Auctario* 2.

Circumciſio, *Circumſectio*; περιτομὴ, περικόπεσις, olim fuit ritus ſacer & Sacramentum V. T. Judæis injunctum, ut præputii, quo glans membri virilis tegitur, portio abſcinderetur, ex *Gen. c.* XVII. Hic mos & Turcis Perſiſque hodieque adhuc receptus. Verum etiam inter affectus p. n. refertur a Gal. *in def. Medic. Circumciſio*, quod fit ablatio cutis glandem contegentis. Et opponitur παραφυμώσει, quando glans tegi nequit præputio. Fœminis quoque aliquando neceſſariam eſſe *circumciſionem*, vel *circumſectionem* Clitoridis, aut Nympharum, conſtat ex Rolf. *Ord. ac Meth. General. dicat. part. Part.* 2. *c.* 38. & Th. Bartholin. *Anat. l.* 1. *c.* 34. Modum amputandi tradit Æginet. *l.* 6. *c.* 70. Ita & in viris, ſi præputium totum denigruerit, *circumcidendum* eſſe, docet. *d. l. c.* 57.

Circumferentia, περιφέρεια, dicitur ambitus circuli vel corporis rotundi, ſive extremitas, Gal. *l.* 10. *V. P. c.* 12.

Circumforaneus, idem quod *Circulator* vel *Agyrta*. Vide *Agyrta*.

Circuminduro, περισκληρύνω, *obduro*. Verbum uſurpavit Hippocr. de frigore exceſſivo cutem obdurante, 5. *aph.* 20.

Circumlitio, περίχρισις, περιχρίστον, rectius περίχριστον, Marcell. medicamentum *Perichriſtarion*; generaliter omne denotat, quod circa partem aliquam affectam undequaque illinitur. Stricte vero de medicamentis ocularibus, quando palpebræ oculorum oblinuntur, ne quid intra oculum fluat, dicitur Scribon. Larg. *num.* 29. Rhod. *in not. ad h. l. p.* 68. Dioſcoridi vocantur ὀφθαλμικαὶ περιχρίσεις, *l.* 1. *c.* 131.

Circumoſſalis membrana, *circumoſſia*, περιόστιος, περιόστεον. Vide *Perioſtium*.

Circumpulſio, περίωσις, vox eſt Platonica, quam Thomas Cornelius Conſentinus *peculiari Epiſtola ad Marcellum Creſcentium* explicat, & applicat motibus illis, qui alias vulgo ob fugam vacui fieri dicuntur, v. g. aeris ſive ſpiritus inſinuatio, in inſpiratione, ſanguinis motus circularis, chyli motus, &c. docetque eam fieri ob pleni potius neceſſitatem, quia quicquid movetur, continuo propellit & hoc proximum, & quod ultimo pellitur, ſuccedit in locum ejus, quod principio movebatur. Hanc περίωσιν Cl. Dn. Sturmius per circulationem corporum, uti conſtat ex ejuſdem *Phyſica Conciliatrice Part. gener. c.* 9. §. 13. *p.* 95. quam etiam *peculiari Diſſertat.* egregie declaravit.

Circumſedeo, ἀμφικαθέζομαι. Vide *Amphicathezome*.

Circumſtantia, τὸ περιεστηκὸς. Qua appellatione Medici comprehendere ſolent, quicquid ad indicantis principalis neque eſſentiam, neque eſſentiæ connexæ pertinet. Hujus generis ſunt in rebus vulgo naturalibus dictis, Proprietas cum Hominis, tum Partis laborantis, Vires, Ætas, Sexus, Vitæ genus, & Conſuetudo. In præternaturalibus, Morborum tempora, Paroxyſmi, Numerus, & Symptomata. In non naturalibus denique, Cœlum & Solum. Hæc ſunt, quæ rectum uſum moderantur, ſeu, quomodo agendum, indicant, verbis doctiſſimis Linden. *Ex. VIII.* §. 69. Vid. Gal. *l.* 1. *de C. M. P. G. c.* 2.

Circumtego, περικαλύπτω, uſurpatur ab Hippocrat. 5. *aph.* 59. in experimento imprægnationis, dum infernas partes fœminæ veſtimentis probe circumtegi jubet, ut vapor ſive ſuffitus in ſinum muliebrem immittatur. Diet. *in Iatr.* 673.

Circumvagatio, περισφαλσις. Vide *Periſphalſis*.

Circus, κίρκος, varias habet ſignificationes: 1. hoc nomine venit ſpecies Accipitris, magnitudine, audacia, & viribus inſignis, cujus deſcriptio videatur apud Ul. Aldrovand. *Ornitholog. l.* 5. *c.* 4. *p.* 351. *ed. Bonon.* 2. κίρκος quoque dicitur, de gemmis populi arboris & germinibus primis, ſicut notavit ex Heſychio Welſch. *in Sylloge ad Marcell. Cumani Obſerv. I. p.* 28. 3. vel locus, vel ipſe curſus in orbem; Gr. δίαυλος. Vide *Diaulos*.

Cirlus. Vide *Lutea*.

Cirnao, κιρνάω, i. e. *miſceo*, item διακιρνάω. Utroque uſus Hippocrat. Illo *l.* 9. *de morb.* XXXV. 14. & *l.* 2. *de morb. Mul. VI.* 22. Hoc vero *l.* 2. *de diæta XXXI.* 16. & *l. de int. aff.* XLVIII. 9.

Cirrhos, κιῤῥὸς, eſt nomen coloris, præſertim in vino, & denotat *fulvum*, h. e. quod ex rufo & igneo pallet, Gal. *l.* 4. *de S. Fac. cap.* 23. Vocatur & *Gilvus*. Eſt autem medius color inter album flavumque. Dioſcorides vero dicit vinum κιῤῥὸν eſſe medium inter

ter album & nigrum, quæ latior eſt acceptio. *l.* 5. *c.* 8.

Cirrus, πλεκτάνη. Vide *Ceræa* & *Polypus*.

Cirſocele, κιρσοκήλη, i. e. *Hernia Varicoſa*. Vide *Hernia*. Cirſocele dicitur, quando teſticuli infinitis quaſi nodis vel varicibus infeſtantur & inſigne pondus accedit, ita ut impediatur ſeminis prolifici elaboratio. P. Ammann. *in Irenic. p.* 133. 142.

Cirſos, κιρσός, *Varix*. Vide *Varix*.

Ciſſeris, κίσσηρις, Attice κίσσηρις, pumex. Vide *Pumex*.

Ciſſinum, κίσσινον, nomen Emplaſtri ad nervorum vulnera etiam diuturna, ut & puncturas, cujus deſcriptio habetur apud Ægin. *l.* 7. *c.* 17.

Ciſſybium, κισσύβιον, poculum dicebatur Græcorum, ex ligno hederæ confectum, quod duplici de cauſſa laudat Lang. *l.* 1. *ep.* 19. primum, quia hedera vini temulentiam ſuo frigore arcere creditur; deinde, quod cauponum fraudes, qui vinum aqua miſcent, detegat. Nam teſte Catone *de re ruſtic. c.* 100. ſi vinum lymphatum in vas hederaceum effunditur, tum vinum per poros reſudat, & effluit, aqua vero ob craſſiorem vino ſubſtantiam remanet. Verum hodieque damnum ad emtorem ſaltem redundaret, ſi hæc pocula in uſu eſſent.

Ciſt, vel alia *Kiſt*, eſt capacitas duarum menſurarum vini, vel ſeſquimenſuræ juxta locorum diverſitatem, circiter libras quatuor continens. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Ciſta, κίστη, κιστίς, κίσις, dicitur, *Capſa*, vel *Capſula*, in qua aliquid aſſervatur, præſertim edulia, veſtimenta, medicamenta. Occurrit in ſpuriis, quæ adjecta ſunt, *l.* 1. *de Morb. mul.* III. 16. Vide Foeſ. *p.* 339.

Ciſterna, ὑδροδοχεῖον, vel ὑδροδόχος Gr. dici poſſet, ſignificat vas, vel receptaculum, in quo aqua colligitur, v. gr. pluvialis, in defectu aquæ fluviatilis & fontanæ. Translata tamen hæc vox per Anatom. ad partes quaſdam corporis. Ita quartus Ventriculus Cerebri, vel Cerebelli proprius *Ciſterna* Arantio dictus, C. Hoffmann. *comm. ad Gal. de V. P. n.* 631. 638. Ita D. Joh. Ferdin. Hertodius a Todenfeld, Medicus Brunnenſis Moraviæ Acad. Cur. haud incongrue concurſum vaſorum lacteorum in mammis lactantium, *Ciſternam mammariam* appellavit. *Ephem. Nat. Cur. An. I. Obſ.* 6.

Citharus, κιθαρός, pectus, latus, & piſcem notat, teſte Heſychio. Prior ſignificatus eſt apud Hippocratem variis locis, quo Galenus θώρακα interpretatur. Piſcis notionem addit Galenus *de alim. fac. L. III. c.* 30. Hoffmann. *in comm. de V. P.* monet etiam κιθαρὸν ſcribi. Erotianus tandem nos docet, Dorienſibus deberi id nominis, qui eo thoracem appellent.

Cito, ταχύ, ταχέως, τάχα, bifariam accipitur: Vel quatenus reſpicit morbi principium, vel quatenus ipſam operationem, de qua dicitur. Ita ſcreatio *cito* facta bona eſt in morbis pectoris & thoracis; non ſolum ratione initii morborum, ſed & ſi ſputum *promte* & expedite excerni poteſt, Gal. 2. *progn. t.* 43. quamvis poſterior mihi videatur frequentior eſſe acceptio. Vide 2. *aph.* 18. 36. & plura alia loca, quæ collegit Foeſ. *p.* 612. Dicitur etiam *Cite* apud Scrib. Larg. *n.* 198. approbante Rhod. *ad h. l. p.* 284.

Citrinatio, dicitur nihil aliud eſſe, quam completa digeſtio, *in Corrector. Richard. Anglic. c.* 12. *Theatr. Chym. Vol. II. pag.* 396. Ruland. & Johnſ. deſcripſerunt per reſuſcitationem, vel reſurrectionem.

Citrinulus, *Citrinolus*, *Citrinus*, eſt lapis medius inter Cryſtallum & Berillum. Dicitur etiam *Saxifragus*. Paracelſ. *l.* 1. *de præparation. & l.* 2. *de Tartar. Tr.* 3. *c.* 5. *Citrinulus* eſt cryſtallus pallidus, Rul. Ex eo fit liquor in modum alxali contra calculum. Alias & *Citrinus* vel *Citreus* dicitur de colore flavo pomum *citrium* æmulante, qualis color requiritur in urina ſanorum, Will. *de urin. c.* 2. Ita Paracelſ. icterum flavum vocavit *Ictеritiam Citrinam*, *l. de Ictеritiis c.* 1. Emplaſtrum quoque vulgaris notitiæ in officinis vocatur *Citrinum* a colore. Et eſt nomen Malagmatis apud P. Ægin. *l.* 7. *cap.* 18.

Citrones, occurrit in Paracelſ. *Philoſ. ad Athenienſ. l.* 1. *t.* 14. ubi dicit: In ſegregatione aquarum inter alia orta eſſe varia corpora, piſces, animalia carnea, corpora ſalina, & alia corpora in mari occurrentia, ut, Corallia, Trina & *Citrones*. Sed quid ſint, non exponit.

Citta, *Ciſſa*, κίττα vel κίσσα, idem, quod *Pica*, *Malacia*. Vide *Pica*. Fœminæ *pica* laborantes dicuntur κιττᾷν, Gal. *l.* 7. *de San. c.* 9.

Civetta, vide *Catus*.

Civitas, πόλις, quid ſignificet, & pueris conſtat. *Civitatum* ſitum Medicus intueri & perſpectum habere debet, ut experimentis judicet, quæ ratione didicit. Gal. *l. quod opt. Medicus &c.*

Clados, κλάδος, *ramum* ab arbore avulſum, aut *talem* ſignificat, quæ implantatur. Uſus Hippoc. *l. de nat. pu. XXIV.* 2. *XXV.* 7. 9. De-

rivativum κλαδαρὸς, *vibratilis*, vibrans inſtar rami teneri. Græcos quoque κλαδαρὸν vocaſſe lumbos fluctuantem ad laſciviam, qui motus alias exprimitur per *Criſſare*, teſtatur R. Keuchen. *ad Seren. p.* 184.

Clar eſt terminus artificialis, ſignificans Pollen offeum, quod paratur ex oſſibus cranii vitulini anterioribus per coctionem a pinguedine depuratis, poſtea ad albedinem calcinatis, in lapide porphyrio ſubtiliſſime tortis, denuo aqua viva humectatis, rurſus in tigillo clauſo calcinatis, & rurſus ſubtiliſſime poſt refrigerationem tritis. Quo pulvere catilli per cribrum inſperguntur, ne rimas contrahant, D. Iunken. *Lex. Ch. Ph. P. I. p.* 79. *ſeq.*

Clamor, βοὴ, βοάω, *clamo*, eſt vocis magnitudo & ſonus intenſior, fit aliquando cauſſa rupturæ vaſorum, Gal. 4. *in* 6. *Epid. t.*5. *&* *l.*4. *de L. Aff. c.*8. Aliquando parit ſimilem inflammationi affectum circa membranam faucium & muſculos, *l.* 4. *de L. Aff. c.* 6. qui affectus comparatur laſſitudini ulceroſæ vel inflammatæ, quæ manibus, cruribus, & lumbis accidit, poſt nimium laborem. Scilicet portiones ſpirituoſæ & humidæ abſumuntur, fibræ membranæque exſiccantur, & anguſtantur, *l.*7. *de C. M. S. L. c.*1. Interdum *Clamor* eſt ſymptoma morborum Tartareorum, ut Medicus debeat judicare ex *clamore* ſemper, quod Tartarus adeſt, quia urit & pungit inſtar cultri, Paracelſ. *l.* 2. *de Tartar. tr.* 1. *c.* 2. *in not.* Interdum etiam debet eſſe aliquale remedium pro excitandis ſyncope ſive animi deliquio gravıori correptis *Clamor* vel vociferatio, quemadmodum e Practicorum ſcriptis de Syncope conſtat.

Clangor, *Clange*, κλαγγὴ, vocem ſonoram ſignificat, alias anſerum & gruum propriam. Unde κλαγγώδης φωνὴ, vox *clangoroſa*, quæ fit etiam in homine ob reſiccationem voci deſtinatorum inſtrumentorum, Hippocr. 1. *Prorrh. ſ.* 1. *t.* 17. *&* 19. *ſ.* 2. *t.* 12. Erotianus a frequentiori vomitu derivat, quem omnino conſter. Denotat vero acutam vocem cum ſtridore. Frequentius quoque in aliis locis uſus eſt Hippocr. quæ collegit Foeſ. *p.* 339. *ſeqq.*

Clareta, ſignificat *albumen ovorum*, λεύκωμα, λευκὸν τῶ ὤυ. Rul. *in Lex.*

Claretum dicitur *vinum aromatum infuſione impregnatum*, atque cum ſaccharo dulcoratum. Dicitur alias *vinum* vel *Potus Hippocraticus*, Schroder. *l.* 1. *c.* 3. Modum componendi monſtrat Petr. Morell. *de form. remed. ſect.* 1. *cap.* 6. Schenk. *Syntagm. comp. medic. cl.* 2. *ſ.* 2. *c.* 4. etiam ad *Moretum* & *Mulſum* ſive *Hydromel* extendit. *Claretum* vel *Vinum artificiale* duplex eſſe poteſt: *Alterans* & *Purgans*. Utraque exempla vide apud Schrod. *l.* 2. *cap.* 63. Weker. *Antidot. ſpec. l.* 2. *ſect.* 6.

Clarificatio dicitur ſpecies, vel modus depurationis liquidorum, præſertim decoctorum, fitque diverſimode: Vel per ſe, dum, quod fæculentum eſt, ſubſidet, ut, Succus Roſarum, Limonum, &c. Vel interveniente coctione a Sole & Igne; ut, Succus Pomorum dulcium & acidorum, pro confectione Syrupi de Pomis Meſue: Vel addendo coctioni albumen ovi, aquam, v. gr. quando *clarificatur* saccharum aut mel, & deſpumatur. Aliquando acetum affunditur pro *clarificatione*. Interdum & per iteratam colaturam quidam liquores *clarificantur*. Vide Weker. *Antid. gener. l.*3. *c.*37. *Clarificationis* ſpiritualis corporum meminit Paracelſ. *Paramir. l.* 2. *c.* 8. *&* *l.* 4. *de morb. inviſib. orig.* ubi *glorificationem* vocat, deſcribens, quod fiat per remotionem virium naturalium. Hæc non ſunt hujus loci.

Claritas, σαφήνεια, plerumque de dictis & verbis perſpicuis evidentibuſque accipitur, cum maxima ſit virtus dictionum *claritas*, Galen. *l.*1. *de Nat. fac.* 1. licet plerique hominum relictis *claris* & notis (Gr. τὰ σαφῆ καὶ γνώριμα) delectentur potius ænigmatice dictis, τοῖς αἰνιγματώδως εἰρημένοις. Gal. 2. *in* 1. *prorrh.* 58. An non hoc etiam quadrat ad hodiernum morem, quando Acidum & Alkali, Ramenta, Moleculæ, Blas, Glas, Leffas, & id genus alia obtruduntur?

Clarum, τὸ σαφὲς, λαμπρὸν, præter illam ſignificationem, de qua in præced. dictum eſt, denotat id, quod fit ex cryſtallo. Rul. *in Lex.*

Claſis, *Claſma*, κλάσις, κλάσμα, à κλάω, *frango*, *Fractionem*, *Fracturam* ſignificat. Vide *Fractura*. Quamvis etiam de muſculorum vel potius tendinum diſtortione, aut reflexione, uſurpetur, ubi fere irrita & inanis eſt muſculorum actio, notante Foeſ. *p.* 340.

Claſſicus, quid in Scholis ſignificet, notum eſt; nimirum Autores Claſſici dicuntur, qui diſcipulis commendantur & obtruduntur, ut ex iis eruditionem ſibi compararent, & propterea a præceptoribus de cathedra proponuntur, explicantur & applicantur. Haud raro cum detrimento potius, quam emolumento. Tales vero in Medicina dari aut admitti debere, acriter impugnavit P. Ammann. *in Irenic. p.* 217. *ſeqq.*

Claudiacon, κλαυδιακὸν, nomen eſt *Collyrii*, quod deſcribitur a P. Æginet. *lib.* 7. *c.* 16.

Claudicatio, *Clauditas*, χώλωσις, χωλεία, χώλωμα. Vide *Choloma*.

Claudo, κλείω, κατακλείω, quid vulgo ſignificet, notum. Antiquis etiam uſitatum *Cludo*, ut eſt apud Scrib. Larg. & alios. Vid. Rhod. *in Ind. prior. ad Scrib. p.* 362. Specialiter in Medicina dicitur de oculis, quando per ſomnum *clauduntur*; item de utero. Hipp. 5. *aph.* 51. Sed in Græco legitur μύειν, ξυμμύειν, cui opponitur τὸ χαίνειν, χάσκειν. Sic & vulnus cicatrice *claudi* dicitur.

Claveatio, γόμφωσις. Vide *Gomphoſis*.

Clavellati cineres qui dicantur, vide *Cinis*.

Claviculæ, uſitatius, quam *Claves*, αἱ κλεῖδες, κληῖδες, item κλεῖς, Gal. 8. *Anat. adminiſtr. c.* 1. Vocantur & *Furculæ*. *Ligulæ* dicuntur duo oſſa ſita tranſverſim in pectoris ſummo ſub collo, ita dicta, vel quod thoracem claudant ſuperius, quemadmodum ſeptum tranſverſum inferius, Gal. *d. l.* & inſtar *clavis* ſcapulam firment cum ſterno; vel quod antiquas ædium *claves* referant, ſimiles literæ ſ. Latinæ, Bart. *Anat. libell.* 4. *c.* 19. Jung. C. Hoffm. *comm. in Gal. de V. P.* 101. *ſeq.*

Clavis, κλεὶς, κλειδίον, præter vulgarem ſignificationem accipitur: 1. in Medicina pro *Clavicula*, de qua antea: 2. accipitur tropice. Ita *Menſtrua*, præſertim mineralium, h. e. corpora ſolventia vocantur *Claves*, quia clauſtra miſtorum aperiunt, & ad anteriora viam parant, Libav. *Alchym. Pharmac. c.* 4. Imo omnis proceſſus, monſtrans ſecretiorem aliquam operationem, *Clavis* nomine venit Nicol. Flammell. *in annot. ad Dion. Zachariæ opuſc. Vol. I. Theatr. Chym. p.* 781. vide & *p.* 293. 298. præſertim in negotio lapidis philoſophici. Unde & *Claves Philoſophicæ* dicuntur, quarum duodecim Fratr. Baſilii Valentini publice proſtant. Et *Clavicula* Raimund. Lulli, cujus mentionem fecit Libav. *in Apocal. Herm. part. poſt.* Et paſſim hujuſmodi *Clavium* fit mentio in talibus ſcriptis Spagyricorum. De *clavis* in vulgari ſignificatione uſu ori matris defunctæ inferendo, ut apertum ſervetur pro vita fœtus in utero & reſpiratione conſervanda falſo & erroneo videatur P. Ammann. *Irenic. p.* 55. 59. *ſeq. Clavis* veſicæ, Catheter. Joan. Rioland. *Enchirid. Anat. l.* 2. *c.* 30. *Conſider. Med.*

Clauſtrum, κλεῖθρον, κλήϊθρον, præter communem ſignificationem in Medicina denotat locum anguſtum ſub tonſillis ad gutturis aditum, veluti gutturis *clauſtrum*. Hippocrat. *lib.* 2. *de morb. XXVIII.* 3. 14. conf. Galenus *exegeſi*.

Clauſura, cum additione *Nigromantica*, dicitur Paracelſo quarta ſpecies *Nigromantiæ*, quam ad Philoſophiam ſagacem refert, ſi quis poterit intra corpus abſque externa læſione penetrare, & vel aliquid eximere, vel indere, *Philoſ. ſagac. l.* 1. Verum abſit a Chriſtiano hæc Magia. *Clauſura* alias ſæpe in Anatomicis & Pathologicis dicitur de meatibus, canalibus aut aliis cavitatibus vel naturaliter vel præternaturaliter occluſis. Ita D. Ruyſchius clauſuras Tubarum Fallopianarum frequenter ſe obſervaſſe & inde ſterilitatem dependiſſe ſcripſit *Centur. I. Obſ. Anatom. Chirurg. Obſ.* 83. *Clauſura* uteri eſt ſpecies arctationis (de quo vocab. *ſupra*) dum membrana quædam vel nervea vel carnea obtenditur ante os uteri modo intimius, modo extimius, modo largius, modo arctius, P. Zacch. *Quæſt. Med. Leg. l.* 3. *tit.* 1. *quæſt.* 8. *n.* 27. Efficit igitur atretam, de qua voce etiam *ſupra* dictum. Idem quoque Autor *Clauſuram* Monialium deſcripſit, quod ſit, locus, e quo Moniales egredi, & in quem externi ingredi ſine peccato non debent. *l.* 8. *tit.* 3. *quæſt.* 1. *n.* 5.

Clauthmos, κλαυθμὸς, i. e. *Fletus*, vide infra. Dicitur & κλαυθμυρισμὸς, quod occurrit apud Moſchion. *de morb. mul. c.* 99. quemadmodum & verbum κλαυθμυρίζω, (de quo mox) ſæpius ad eundem legitur, *ibid.*

Clautmyrizo, κλαυθμυρίζω, a, κλαίω, *flere*, ejulare ſignificat cum anhelitu & ſuſpirio, uti ſolent pueri, Hippocr. *ſ.* 3. *Progn. t.* 34. Per flere cum magna ſpiritus contentione expoſuit Galen. Hinc κλαυθμώδεες ἀναπνοαὶ dicuntur luctuoſæ & ejulabundæ reſpirationes, quæ fiunt interrupto ſpiritu aut cum ſonitu gemebundo, 6. *aph.* 54. Et vox acuta κλαυθμώδης in febribus malignis male legitur, *Coac. t.* 257. quamvis *in Prorrhet. ſect.* 2. *t.* 12. legatur κλαγγώδης, (de qua paulo ſuperius in *Clangor*) quæ tamen non multum diſcrepant. Foeſ. *p.* 340. Dieter. *n.* 466.

Clavus, γόμφος, ἧλος, proprie ſignificat inſtrumentum aliquod vel ligneum, vel metallicum, acutum in uno extremo, in altero plerumque craſſius & rotundum, quo aliquid alteri corpori affigitur. Ad ſimilitudinem hujuſmodi *Clavi* etiam parare curavit per artificem *clavum* ex auro capitatum, cujus in palatum exulceratum intruſi beneficio loquela penitus amiſſa artificioſe recuperata fuit, Amat. Luſitan. *cent.* 5. *cur* 14. Similem ex argento ad eundem cum ſucceſſu paratum confirmat Foreſt. *lib.* 32. *Obſ.* 13. *Clavi* uſum magicum, quod cordi equino infixus ſpiritum ſagæ detineat & nectat cum ſpiritu muniali equi, excuſare conatur ceu medium licitum

ad proditionem ſagarum Helmont. *de magn. vuln. curat. n.* 171. Sed fallitur. Alium quoque ſuperſtitioſum *clavi* uſum animadvertit Rhod. *ad Scribon. n.* 16. Per translationem *Clavus* quoque ſignificat verrucarum ſpeciem, non tam tuberculum, quam impreſſionem cal-loſam ad perioſtia uſque penetrantem, præſertim ad digitos, & plantis pedum ex calcei preſſu & intertrigine, acuto interdum dolore ſponte ferientem, ſemper vero ingredienti moleſtam. Vulgo a forma *Oculus gallinaceus* dicitur, cujus cauſſa conſiſtat in ſucco nutritio craſſiori & ſalino adhærente perioſtio, & portionibus excrementitiis mixto. Rolf. cauſam horum *clavorum* dicit eſſe ſal reverberatum, *Ord.* & *Meth. Com. l.* 2. *ſect.* 3. *c.* 11. *Clavus* quoque dicitur affectus, quidam in oculo, videlicet calloſum in albo oculi tuberculum, a figuræ ſimilitudine ita dictum, Celſ. *l.* 7. *c.* 7. cujus cauſſa etiam in ſucci nutritii ſtagnatione & congelatione ponenda erit. *Clavus* etiam accipitur pro *Condylomatibus induratis matricis*, Avic. *l.* 3. *fen.* 21. *tr.* 4. *c.* 22. Pathologice *Clavus* dicitur dolor capitis certo loco firmius inhærens, inſtar *clavi* infixi ſupra vel prope ſupercilia. Valeſius de Taranta *Philon. Pharmaceut. l.* 1. *c.* 7. *p. m.* 20.

Cleidion, κλειδίον, vel eſt epitheton *Paſtilli* magnopere adſtringentis, & in dyſenteria, hæmoptyſi, cæliaca &c. utilis, quales deſcribuntur apud Gal. *l.* 9. *de C. M. P. L. c.* 5. & Æginet. *l.* 7. *c.* 12. vel nomen *Epithematis* ejuſdem cum paſtillis facultatis; apud Aetium *l.* 9. Nomi-nis vero ratio adſtrictoriam virtutem exprimit, quaſi *claudentem*. Κλειδίον enim idem eſt, quod *Clavis*, vel *Clavicula*.

Cleis, κλεὶς, vide *Clavis*.

Cleiſagra, κλεισάγρα, (fortaſſis melius κλειδάγρα) dici poteſt ſpecies arthritidis jugulorum, ſive claviculorum articulationem obſidentis, Paræus *l.* 17. *Ch. c.* 1.

Cleithron, κλεῖθρον, vide *Clauſtrum*.

Cleizo, κλῃίζω, aut κλήζω, i. e. *celebro*, publice commemoro cum laude. Hippocr. 3. *de artic. t.* 20.

Clepſydra, κλεψύδρα, fuit olim vaſculum ab antiquis excogitatum pro horologio, de cujus ſtructura & parandi modo prolixe ſcripſit Gal. *l. de cujuſque animi peccator. notitia atque medela, c.* 5. Hinc translatum ad labores Chymicos, quibus *Clepſydra* vel *Clepſydria* eſt ſub ſuctio liquoris, per vaſis ſolidi ſubtus perforati foramen, quod *Oculus* dicitur. Ea res olim ſiebat in horariis machinis. Unde nomen habet; quanquam non aqua tantum ſubducatur, ſed & oleum & fuſiones mineralium. Rul. & Iohnſ. *in Lex. Clepſydra* quoque dicitur inſtrumentum, per quod fieri poteſt ſuffitus in orificium matricis, Paracelſ. *l. de Ictericiis, c.* 3.

Clepto, κλέπτω, ſignificat *furari*, clanculum ſubtrahere. Uſus Hipp. de oculi ſplendore & videndi acie imminuta, *de ſal. diæt. t.* 33. & *l.* 2. *de Morb. XII.* 9. Per translationem etiam ſignificat *animum fallere*, & judicium ſubtrahere. Quo ſenſu accepit Idem *l.* 5. *Epid. XIV.* 3. quod alibi per συγκλέπτειν expreſſit, de *cap. vuln.* XV. 3. XVI. 2. quamvis, in priori loco mendoſe legatur σύμβλέπε pro συγκλέπτε, uti ex verborum connexione & ſenſu patet.

Clibanus, aliis *Cribanus*, κλίβανος, κρίβανος, ſignificat *Teſtum*, ſive *Furnum* minorem, ſub & in quo panes & alia edulia coqui poſſunt. Unde *Panis Clibanites*, ἄρτος κλιβανίτης, κριβανίτης, dicitur, qui diſtinguitur ab ἰπνίτῃ in *furno* cocto, Gal. *l.* 1. *de Al. fac.* 2. Vide *Furnus*.

Clidion, κλειδίον. Vide *Cleidion*.

Clima, κλίμα, in genere *Declivitatem* ſignificat, a κλίνω, *inclino*. Receptior tamen eſt ſtricta ſignificatio Geographica, quando ſignificat ſpatium terræ vel regionum duobus parallelis incluſum, tanto disjunctis interſtitio, ut dies longiſſimus dimidia hora in uno longior vel brevior fit, quam in altero. Vitruv. *l.* 1. *c.* 1. Et hanc *climatum* terræ diverſitatem ſcitu neceſſariam rectiſſime dixit Paracelſus, quia diverſam etiam curam morborum parit, & diætam in morbis inſtituendam variat, & ſalium ſpecies diverſas facit, *lib. de Tartar. morb. c.* 2. *l.* 2. *de Podagric.* & *l. de caduco matric.* §. 8.

Climacion, κλιμάκιον, vel κλιμάκιον, apud Hippocr. ſignificat *Scalam*, Hippocr. 1. *de artic. t.* 17. Idem, quod *Climax*, κλίμαξ. conf. Gal. *exeg.*

Climacter, κλιμακτὴρ, vel idem denotat, quod κλιμάκιον, *ſcalæ gradum*, Hippocr. *d. l. t.* 18. & 21. & *ſ.* 4. *t.* 55. vel per translationem ſignificat annum ſcanſilem, & ita idem, quod *Climactericus* annus, κλιμακτηρικὸς. Tales anni ſunt per certos gradus, vel certam diſtantiam, aut numerum ſeptenarium & nonarium diſtincti, & inter hos quadrageſimus nonus, & ſexageſimus tertius præ aliis notatu digniſſimi habiti, quod in his inſignes mutationes & pericula vitæ metuenda ſint, quemadmodum ex Plinio, Cenſorino, Gellio, & aliis conſtat. Invenerunt etiam adhuc hodieque fidem inter

ſer Chriſtianos & eruditos. Enimvero ſalva autoritate aliorum, cum nec numero ulla ſit efficacia attribuenda, nec aliæ rationes prægnantes ex fundamentis Phyſicis adduci poſſint, non mihi videtur illis annis, præ aliis, peculiaris prærogativa concedenda eſſe. Obſervationes obſervationibus in contrarium facile refelli poſſunt. Quæ per analogiſmum huc applicari ſolent a diebus criticis, ſunt ἀπροσδιόνυσα. Criſis enim ſaltem locum habet in ægrotis. Anni Climacterici etiam ad ſanos pertinent. Quid? quod nec criſes ſint adeo certæ. Quicquid tandem horum ſit, placet nobis ſententia Rolfinx. *Ord. ac Meth. Gen. l. 4. ſ. 1. c. 8.* Tutius eſſe, non aperire ægris annorum *climactericorum* periculum, cum imaginatio tantas turbas dare poſſit, ut fatum acceleret ante tempus. Et p. p. Ut in numeris fundamentum non habet, ita nec curſum ſuum abſolvit vita ἐν τῷ θεῷ conſiſtens, & in natura.

Climax, κλίμαξ. Vide *Scala*.

Climia, *Chlimia*, idem quod *Cadmia*. Libav. *Apoc. Herm. part. prior. Climia Ereps* eſt *Cadmia Auripigmenti*, Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Cline, κλίνη, *lectum* ſignificat, a κλίνεσθαι, quod in illo recumbamus vel reclinemus, Hippocr. *l. 2. de Morb. mul. XXXVII. 12.* ubi tamen legitur κλισίην, quod idem eſſe cum κλίνη vult Erotianus *l. de nat. mul. IV. 8. l. de Steril. lib. XXVII. 12.* Vide *Lectus*.

Clineres, κλινήρης. Vide *Clinopetes*.

Clinicus, κλινικὸς, dicitur vel de Medico, qui ægros lecto affixos inviſit & curat. Unde & illa Medicina *Clinice* dicitur apud Plin. *l. 29. c. 1.* de Hippocrate autore primo *Clinices*, & Lang. *l.* *ep. 51.* vel de ægro, qui lecto affixus eſt. Et ita idem, quod κλινοπετὴς, Plin. *l. 25. c. 5.*

Clinodia, dicuntur omnis generis gemmæ & pretioſa, quæ ornatus gratia in auribus, collo, pectore &c. geſtantur, C. Hoffm. *com. de V. P. n. 823.*

Clinoides, κλινοειδὴς, *lecti formam habens*. Tres proceſſus, vel apophyſes, oſſis ſphenoidis, in capite dicuntur κλινοειδεῖς, quod lectum repræſentent; quarum poſtica ſuperiorem, duæ vero anticæ inferiorem lecti partem referunt, Gorr. Aſt revera quatuor ſunt proceſſus minores, qui *ſellam turcicam* dictam, vel ephippium efformant. Vid. Barthol. *Anat. libell. 4. c. 8.* & Lind. *Medic. Phyſiolog. c. 8. §. 89.*

Clinopale, κλινοπάλη, *concubitum venereum* in lecto, velut colluctationem, & paleſtram ſignificat, ex Sueton. *in vit. Domitiani c. 22.* Hinc hebetiorem & debiliorem Veneris uſum *clinopalem nudipedalem* dici poſſe, exiſtimat Lang. *l. 2. ep. 9.* ubi & aliam ſignificationem ſacrorum Judaicorum nudipedalium ex Tertulliano & Hieronymo adduxit, quæ non eſt hujus loci.

Clinopetes, κλινοπετὴς, *lecto affixus*. Dicitur & κλινήρης. Opponitur τῷ ὀρθοστάδην vel ὀρθοστάδιος, qui erecto corpore incedit. An vero hoc epitheton ſolum de ſanis, & illud ægris proprium ſit, vide ἐπίκρισιν noſtram *in Dogm. Gen. p. 335.*

Cliſia, κλισία, Hippocr. idem eſt, quod κλίνη. Vide *Cline*; denotatque *lectum* vel *ſellam*, in qua reclivi cervice etiam recumbere poſſumus. Alias & *tabernaculum* & *caſam*, vel tugurium ſignificare ex Lexicographis conſtat.

Cliſmos, κλισμὸς, idem ſignificat, quod κλισία, vel κλίνη, *lectum* aut *ſellam recubitoriam* Hipp. *l. 2. de morb. mul. XLI. 12.*

Cliſſus, dicitur Paracel. *Philoſoph. l. 4. tr. 1. c. 2.* virtus illa, vel viciſſitudo occulta rerum, vadens & rediens, unde primum exivit, oriens, & occidens. Ita omnes herbarum flores ad veſperam flacceſcunt, mane iterum expanduntur. Et virtus radicis primum in caulem tranſit, & reliqua, quæ ſurgunt ex eis, tandem in eas revertitur, per autumnum ibidem deliteſcens, & per hyemem uſque ad ver & æſtatem. Rul. & Iohnſ. *Lex.* Sumitur etiam pro *Clyſſo*, qui eſt opus Chymicum, de quo infra.

Clitoris, κλειτορὶς. Reperitur & κλητορὶς, item κλεῖθορὶς, & κλεῖδορον, *mentula*, vel *penis muliebris*, ob ſimilitudinem formæ cum virili, veteribus etiam *Nympha*. Eſt particula corporis ſolida in ſexu fœminino ſita in ſuperiore parte media matricis vel ſinus muliebris, ubi concurrunt nymphæ ante meatum urinarium inſtar penis parvuli interdum protuberans, ſubſtantia poroſa, nervoſaque conſtans, cujus accuratiorem deſcriptionem videre & legere licet in Anatomicis, præſertim Rolf. *O. ac Meth. Gen. dicat. part. Part. 2. c. 42.* Bartholin. *Anat. l. 1. c. 34. Clitoridem* inveniſſe Fallopium aut Columbum, ſcribit idem *ibidem*. De ejus uſu laſcivo Lang. C. Hoffm. *in Com. de V. P. n. 1064. Clitoridem* dimidii digiti longitudine propendentem in ſcorto obſervavit bis Rhodius *Cent. III. Obſ. 43.*

Cloaca, ὀχετὸς, ἀπόπατος, ſignificat *locum ad ſeceſſum*, vel alvi excrementa deponenda, cujus vicinitas aerem quoque inficere & fœtentem reddere poteſt, Gal. *c. 1. in 3. Epid. t. 14.*

r. 14. Prolixior deſcriptio videatur apud P. Zacch. Q. M. L. l. 5. tit. 4. q. 7. n. 2. Cloacas primum feciſſe Tarquinium Priſcum Romæ ex Iſidor. *Orig.* l. V. c. 2. & Alex. ab Alex. *Gen. Dier.* l. 3. c. 15. notavit Th. Janſ. ab Almelov. *R. I. On.* p. 16.

Clonodes, κλονώδης, i. e. *vibratus*, epitheton pulſus vehementis, vel magni, & ſimul inæqualis etiam in una pulſatione :- Coincidit ferme cum *convulſivo*. Eſt ſimilis jaculorum vel virgarum vibrationi. Gal. *l.* 2. *de cauſſ. pulſ. c.* 6. *l.* 1. *de diff. pulſ. c.* 28. & *alibi.*

Clonos, κλόνος, ſignificat *motum*, qualis eſt tumultuantium, *inordinatum*. Idem, quod ταραχὴ, θόρυβος. Per translationem *motus Convulſivus Epilepticorum* dicitur κλόνος, aut *motus Clonicus*, uti paſſim in practicis hoc tit. videre eſt, præſertim apud Rolf. *Meth. cogn. & cur. morb. cap. partic. Diſp. VII.* & *in Epitom. meth. cogn. & cur. morb. corp. partic. l.* 1. *part.* 1. *c.* 15. *it. Vibratio.*

Cludo, *cluſus*, idem, quod *claudo*, *clauſus*. Uſurpatur a Scribon. Larg. *n.* 42. 97. Vide Rhod. *Indic. prior. in ill.*

Clunes, γλουτοὶ, πυγαὶ, idem, quod *Nates*. Vide infra *ſuo loco.*

Clydon, κλύδων, *fluctuationem*, & flatulentiam ſignificat. Eſtque ſymptoma actionis læſæ, ſcil. chylificationis partim imminutæ, partim depravatæ, cujus cauſſa vel in aſſumtorum alimentorum ineptitudine, ſi videlicet cibi & potus flatuoſi ſint, vel in fermenti chilificantis cruditate flatulenta, vel etiam in utroque vitio ſimul querenda. Meminit Gal. *de diff. Sympt. c.* 4.

Clyma, fœx auri, vel argenti, Domin. Leonis *l.* 4. *ſ.* 1. *c.* 24. *p.* 363.

Clypeus, ἀσπὶς, quid ſignificet, notum eſt, Quid vero fuerit *Clypeus balnei* apud Vitruv. *l.* 5. *c.* 10. in balneis veterum uſitatus, paucos hactenus aſſecuros eſſe, teſtatur Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 104. qui tamen ex Franciſci Robortelli explicatione Ruderum balnearum Piſanæ urbis aliquo modo declarat, quod fuerit inſtrumentum æreum *clypei* inſtar rotundum, quo obſtruebatur lumen illud in hæmiſphærio magno balnearum, ad quos vapores, qui aſcenderant, per alveolos communi concurſu ferebantur, & exibant. Hunc *clypeum* catena ferrea ſuſpenſum aut reducere, aut demittere potuerunt, ut pro hominum arbitrio, qui lavabantur, caloris temperatura fieret, *p.* 112.

Clyſma, κλύσμα, vide *clyſter*. *Clyſmatica* ars dicitur Chirurgia *inſuſoria*. Vide *Infuſio*.

Clyſſiformis Deſtillatio dicitur, quando per retortam tabulatam deſtillantur, quæ accendi & detonari apta ſunt. D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. I.* 1. *ſ.* 3. *c.* 3.

Clyſſus, κλύσσος, an a κλύζω, *abluo* vel a κλύδων, *fluctuatio*, deduci debeat ac poſſit, obſcurum eſt. Eſt terminus technicus chymicus, denotatque ſpiritus minerales compoſitos. Præſertim vero Antimonium baſis *clyſſi* ſtatuitur. Triplex dicitur: minoris, medii, & majoris apparatus, quorum omnium deſcriptionem vide apud Rolfink. *Chymiæ l.* 3. *ſect.* 2. *art.* 1. *c.* 24. Schroder. *l.* 3. *c.* 17. ubi vocatur *Aqua Stimmi Sulphurea*, Hoffm. *in clavi ad illum locum*. Aliter vero deſcripſerunt *clyſſum* Ruland. & ex hoc Iohnſ. quod totam rei eſſentiam complecti poteſt. Quandoquidem abjectis impuritatibus & fæcibus, quicquid eſt in ea eſſentiale, ad unum redigitur compoſitum. Vel eſt extractio ſubtilitatis omnium plantæ partium in unum eſſe commune coiens. Et duobus modis uniri poteſt, ſive ut omnes e diverſis partibus extractæ eſſentiæ coniungantur incorporenturque, ſive ut oleum ſit in una cucurbita, in altera ſal, in tertia liquor, atque ita unico alembico ſubjecto deſtillentur per communem canalem, & ſic uniantur. Sed non ita facile hoc ſuccedet. Non enim pariter aſcendunt aquæ & ſales. Itaque in diverſis oleis & aquis id fieri poſſit. Hæc Rul. Hinc & *clyſſum* pro Synonymo *Quintæ Eſſentiæ* ſumſit Jacob. le Mort. *Chym. Medico Phyſ. c.* 15. *p.* 192. *clyſſus* etiam in genere deſcribitur, quod ſit ſpecies Chymica, cum ejuſdem rei ſpecies diverſæ, ſeorſim elaboratæ rurſus conjunguntur, v. g. cum Sal, Sulphur & Spiritus ſeorſim extracta v. g. ex Carduobened. & Tabaco, iterum conjunguntur. Morley *Proleg. Col. Chym. Leid. c.* 4. *clyſſus* Philoſophorum eſſe dicitur, quando ſpiritui, oleo & aquæ admiſcetur ſal ipſorum, quod extrahatur e capite mortuo in cineres redacto, ſuper quos affunditur aqua calida, quæ ebulliendo levi igne extrahit ſalem, aqua deinde illa filtratur per linteum, ſicut deſcripſit Rof. Lentilius, *Miſcellan. Medico-Pract. P. III. p.* 133. & exemplis ibidem alibique confirmavit.

Clyſter, *clyſterium*, κλυστὴρ, κλυστήριον, item *clyſma*, *clyſmus*, κλύσμα, κλυσμὸς, & a modo applicationis ἔνεμα, *Enema*, quaſi *Injectio*, quamvis Medici hujus temporis *Clyſteris* & *Enematis* Græcis vocibus in Latinitatem aſſumtis, quam Latinis malint uti. Bifariam accipitur, videlicet late, & ſtricte. Late ſignificat quamvis ablutionem aut injectionem aliquam in partem quamlibet, ut ſunt, anus, uterus, veſica, penis, aures, ſinus, & fiſtuloſa ulcera. Eſt igitur *clyſter* medicamenti genus,

ctus, quando liquidum intra partem aliquam corporis injicitur. Stricte vero denotat injectionem liquoris in anum, vel inteſtinum rectum, beneficio fiſtulæ alicujus vel canalis, qui ἔλασμα dicitur, teſte Linden. Ex. IV. §. 101. Quæ fiunt in uterum, vocantur μητρεγχύται: quæ in aurem, ὠτεγχύται: quæ in veſicam, καθετῆρες, Gal. l. 5. Meth. med. c. 7. Qui termini omnes etiam de inſtrumentis ibidem accipiuntur. Dividuntur clyſteres in Purgantes, & Alterantes. Alii addunt Corroborantes. An etiam dentur Nutrientes, non eſt hujus loci determinare. Sano ſenſu non videtur negandum. Modum componendi & præparandi clyſteres vel Enemata vid. apud Weker. Antidot. gen. l. 1. c. 16. Schrod. l. 2. c. 45. Morell. Meth. praſcr. form. l. 2. ſect. 2. c. 14. & 15. Schenk. Syntagm. comp. & praſcr. med. Part. ſpec. claſſ. ſect. 2. c. 4. Multas vero horum formulas vide ſis apud Veker. Antidot. ſpec. l. 2. ſect. 9. clyſterum fuiſſe uſum nobilem apud veteres, demonſtrat Linden. d. l. Scribon. Larg. etiam vocavit cluſterem, n. 179. propter mutuum veteribus V & Y uſum, notante Rhod. ad h. l. clyſter nocturnus, qui nocte integra retinendus, ſicubi refrigerandum impenſe, Rodericus a Caſtro de Morb. mul. l. 1. c. 2.

Cnacos, *cnecos*, κνακὸς, κνηκὸς, ſignificat colorem ex albo & fulvo miſtum, C. Hoffm. Var. Lect. l. 2. c. 10.

Cnaphos, κνάφος, & *carduum fullonum*, & *officinam fulloniam*; denotare videtur. Unde κνάφεος κάθαρσις, *ſordes in officina fullonia*. Hippocr. l. 2. de morb. mul. VII. 7. Jung. Foeſ. p. 341.

Cnema, κνῆμα, rectius κνῆσμα. Vide *cneſma*.

Cneme, κνήμη, *tibiam* ſignificat. Vide *Tibia*.

Cnemodactylæos, κνημοδακτυλαῖος, eſt nomen muſculi digitos pedis extendentis, qui & *Longus* dicitur a ſuperiori tibia anterius exorti, & quatuor diſtinctis tendinibus in quatuor digitos deſinentis. Blaſ. Med. Un. p. m. 219.

* *Cneorum*, κνέωρον, herba quædam quæ & κνῆστρον, a κνέω, rado: hinc patet, cur inſtrumentum illud ferreum, quo Chirurgi ad aliquid radendum utuntur, appelletur κνηστήριον, κνῆστρον. Cæterum *cneoro*, ejuſque ſucco uſus eſt Hipp. in aqua intercute, ad colluendos uteros, ut videre eſt in lib. de In. Af. S. 2. de N. M. S. 2.

Cneſera, κνησέρα. Vide *cneſera*.

Cneſis, κνῆσις, idem, quod κνῆσμα, vel κνησμὸς, *puncturam*, *pruritum*, vellicationem, morſum ſignificat. Legitur de pectoris dolore punctorio apud Hipp. Coac. t. 469. Jung. Foeſ. p. 342.

Cneſma, κνῆσμα, *ramentum*, aut *raſuram*, quale poſt pruritum & ſcalptum ſequi ſolet, ſignificat. Aliis κνῆμα legitur, fortaſſis mendoſe. Illo uſus eſt Hipp. de plumbi *ramentis* de nat. pueri. IX. 21.

Cneſmos, κνησμὸς, *pruritum* & *ſcalptum* ſignificat: Poſteriorem confirmat ſignificationem Gal. c. 5. in 6. Epid. t. 4. deſcribens per impetum & motionem per ungues effectam, quem in prurientes partes animantia faciunt, idque a natura omnibus ineſt. Hinc κνησμώδης, *prurigi-noſus*, quod de puſtulis latis negatur, 6. aph. 9. ſcil. ob humiditatem obtundentem ſalinam nitroſam acrimoniam. Eſt enim κνησμὸς, *pruritus*, dolorifica voluptas in cute excitata ab acri ſalſo ichore tenui, ſine exulceratione, Dieter. n. 467.

Cneſter, *cneſtis*, *cneſtron*, κνηστὴρ, κνῆστις, κνηστήριον, contracte κνῆστρον, *radulam*, aut inſtrumentum ferreum, quo aliquid raditur, aut cultrum, quo quid ſecamus, ſignificat. Hinc τυροκνῆστις, dicitur *culter*, quo coqui caſeum deradunt aut diſſecant. Vox κνηστὴρ legitur apud Nicandr. in Ther. & Alexipharmac. Alias κνῆστρον etiam nomen plantæ eſt, quæ alias *cneoron* aut *Thymelæa* dicitur. Sed hæc ſignificatio non eſt hujus loci. Vide Foeſ. d. l.

Cnethomæ, κνήθομαι, idem ſignificat quod ὀδάζομαι, prurio, lancinor; de quo verbo ſupra ſuo loco. Hoc vero uſum & delactatum eſſe D. Apoſtolum Paulum 2. Tim. IV. notavit Rhodius de Acia p. 147.

Cnicelæon, κνικέλαιον, i. e. *oleum Cnicinum*. De hoc legatur Dioſcor. l. 1. c. 44.

Cnidelæon, κνιδέλαιον, i. e. *oleum e grano Gnidio* expreſſum. Dioſcor. d. l. n. 43.

Cnidios, κνίδιος. Vide *Gnidius*.

Cnidoſis, κνίδωσις, ſignificat *pungentem pruritum*, aut *uredinem*, qualis ab urtica excitatur, quæ Gr. κνίδη dicitur. Uſus Hippocr. aliquoties 2. Prorrh. XXXVII. 1. 3. XXXVIII. 6. XIVI. 10.

Cnipos, κνιπὸς, a κνίζω, quod per translationem etiam ſignificat *moleſtus ſum*, ſcrupulum injicio, ſtomachum facio, dicitur de faſtidioſo, qui attingere in menſa nihil eorum ſolet, quo populus utitur, quin & in omni delitiarum affluentia, niſi quid novum atque inexpectatum, & ad ambitionem, non ad utilitatem comparatum apponitur, conſuetus electtria ſectari, nihil invenit, quod ad palatum faciat; uno verbo: *Cupedius*. Linden. Ex. X. §. 82.

Cni-

Cnipotes, κνιπότης, dicitur *prurigo*, *pruritus*, cum *ſiccitate*. Uſurpavit Hipp. de ξηροφθαλμίᾳ, & de *Loc. in hom. XXI.* 8. Scilicet ab effluviis aut vaporibus ſalinis acrioribus, aut alcalicis exaltatis Conf. Gal. *exeg.*

Cniſmos, κνισμὸς, idem quod *cneſmos*, *pruritum* ſignificat, Gorr. *p.* 233.

Cniſſa, κνίσσα, vide *Nidor*.

Cniſſoregmia, κνισσορεγμία, ſignificat *nidoroſum ructum*, quemadmodum ὀξυρεγμία ructum acidum. Videantur *Dogmata noſtra Medicinæ P. II. c.* 11. *dogm.* 3. *p.* 282.

Cnyma, κνῦμα, vel *levem pruritum* aut moleſtam puncturam ſignificat, uti uſurpavit Hippocr. *l.* 2. *de morb. mul. XXV.* 33. quamvis paſſim καῦμα legatur, de plumbeo peſſulo in pudenda immiſſo æſtum faciente, qui eximendus rurſus, & aquæ frigidæ prius immergendus. Vel ſignificat juxta Galen. *in Exeg. voc. Hipp.* vocem ad levem quendam ſtrepitum & ſonum imitandum. Unde particip. κνυζώμενος, *qui leviter ſuſpirat*. Hinc κνυζηθμὸς *querulus canum gannitus* & ſonus proprie dicitur. Foeſ. *d. l.*

Co, *Cos*, *Coos*, κῶ, κῶς, κῶος, nomen inſulæ & urbis in mari Ægæo mediterraneo ſitæ; Patria Hippocratis; qui propterea *Cous* paſſim dicitur. Zona eadem gaudet cum Inſula *Gnido*, exquiſite temperata, juxta Gal. 3. *aph.* 14. Vinum *coum*, κῶος οἶνος, eſt quinta vini ſalſi ſpecies, juxta Plin. *l.* 14. *c.* 8. cujus ex Italico vino faciendi modum artificialem ſcribit a Catone demonſtratum fuiſſe, ſuper omnia in Sole quadriennio maturandum præcipiente, de quo & Conſtantinus Cæſar *Agricultur. l.* 8. *c.* 23. Aliqui, inquit, muſti partes tres, & aquæ marinæ partem unam ad tertias coquunt. Alii ſalis drachmas 12. defruti congium, muſti congium unum, ſpicæ Delticæ drachm. 16. in vini albi metretas duas admiſcent. Gorr. *p.* 259.

Coactile, πῖλος, *veſtem* vel *indumentum* ſignificat, ex *coactis lanis compactum*. Hinc *Coactiliarius*, πιλοποιὸς, qui *pileos* ex *coactis lanis* conficit. Joh. Rhod. *ad Scrib. L. n.* 230. quamvis C. Hoffmann. rectius generaliorem tribuat ſignificationem pro omni eo ſumens, qui facit ἐμπίλια, Lat. *Impilia*, πιλωτὰ κτήματα, h. e. omnis generis res ex lana compacta paratas. Unde Germanicum noſtrum *Filb*, eſſe videtur. *Com. ad Galen. V. P. n.* 883.

Coactio, *coactus*, *cogi*. Vide *Anance*. *Coactor*, idem, quod *coactiliarius*, teſte Rhod. & Hoffm. *dd. ll.* Alias *coactio* quoque eſt nomen paſſionis in animalibus, ex qua varia ægritudinum genera naſcuntur, ideo ſic appellata, quod ab injuria, labore & *coactione* contingat, Veget. *in Mulomedicina c.* 37. 38. *p. m.* 32. 33.

Coacus, epitheton Textuum quorundam & ſententiarum Hippocraticarum, a patria *Co* inſula ita nuncupatarum, ad prædictionem maxime facientium, unde *coacæ prænotiones* vocantur, quas præter Libavium Joh. Ionſtonus elegantibus notis declaravit.

Coadjuvans, *cooperans*, σύνεργος, *coadjutrix*, ſumitur in bonam & in malam partem. Illuc pertinet, quando Medici ad præceptum Hipp. debent eſſe σύνεργοι, *cooperarii* naturæ. Huc pertinet, quando dicitur de cauſſæ morbificæ quadam ſpecie, quæ ſua virtute morbum efficere non poteſt, ſed alteri auxiliatur; ut, libido articularem morbum promovet, & ſanguinis eruptionem remigatio. Gal. *l. Introduct. c.* 8.

Coadunatio, Ruland. & Iohnſono dicitur elaboratio, qua uniuntur diſgregata. Gr. ἕνωσις dici poteſt. Appellatur nonnunquam ſpeciei excellentioris nomine *coagulatio*. Unde extitit illud dogma, quod Chymicum artificium in ſolutione & coagulatione conſiſtat, quo tamen reſpicitur ad Lapidis philoſophici myſterium potius, (ſi Diis placet) Ita *coadunatio* eſt ſolutionis reductio in his, in quibus fieri poteſt. Ejus ſpecies ſunt duæ: *compoſitio*, & *coagulatio*. Vide *compreſſiva*.

Coagulatio. Magna occurrit ambiguitas & æquivocatio circa hoc vocabulum, ita ut ſere Delio quis opus haberet natatore. Potiſſimum autem dupliciter accipitur, Late & Stricte. Late æquipollet vocabulis *coadunatio*, *concretio*, *congelatio*, Gr. σύγκρισις, πῆξις, Galen. *lib.* 1. *de Temper. fin.* Ruland. & Iohnſ. deſcribunt *coagulationem* per comprehenſionem, quando totum ſimul comprehenſum remiſtumque ad uniformem ſubſtantiam *coagulatur*, aut coit. Et in hac ſignificatione ſæpiſſime etiam ſumitur in ſcriptis Chymicis. Stricte vero dicitur, quando quibuſdam ſegregatis reliquum concreſcit. Vocatur *coagulatio* per ſegregationem. Huc pertinet vulgatiſſima lactis *coagulatio*, quam primus docuit Ariſtæus, ſicut e Diodor. Siculo *l.* 4. *c.* 83. notavit Th. Janſ. ab Almelov. *R. I. On. p.* 37. Hinc B. Rolf. dixit *coagulationes* fiunt diſcuſſione humiditatis; harumque duas ſpecies conſtituit, *Fixationem* & *Præcipitationem*, de quibus ſuo loco, *Chym. l.* 2. *c.* 4. Jung. Wil. *de ferment. c.* 12. *Coagulatio* eſt humoris in quacunque re externa vel interna privatio. Jac. le Mort. *Chym. Med. Phyſ. c.* 5. *p.* 30. Iunken. *coagulationem* duplicem conſtituit Chymicam, unam

cali-

calidam, quæ eſt rei liquidæ ad ſolidam maſſam per humiditatis mediante calore privationem reductio: altera frigidam, qua res in calido diſſolutæ in frigido coagulantur. *Chym. Med. Phyſ. P. I. ſ. 1. c. 4. p. 72.* Ad ſimilitudinem artificialium operationum terminorum horum acceptio haud infrequens eſt in deſcribenda ſanguinis & humorum aliorum præternaturali certa *concretione* apud recentiores Medicos, præſertim Th. Willis *de febribus malign.* Sylvium *in Prax. Med. l.* 1. *c.* 17. §. 5. *c.* 20. §. 5. *c.* 30. §. 104. & ſæpius alibi, quemadmodum & hujus in Indice videre licet.

Coagulum, πητύα, πάμισος, aliis Dioſcor. Gal. Ægin. ſcribitur πιτύα, ſed mendoſe, recte notante Henr. Stephano *in Theſauro*, & ſubſtituente πυτία (quæ tamen ſcriptura mihi etiam mendo non carere videtur ob nullam derivandi rationem) a πήγνυμι, concreſcere facio, vel πύπτω, Ariſt. *l.* 3. *de H. An. cap.* 21. πυτία, proprie nihil aliud eſt, quam lactis vel lactei liquoris in ventriculo animalium, quæ adhuc ſugunt, concretio & condenſatio, Schrod. *l.* 2. *c.* 36. Vid. C. Hoffm. *l.* 2. *Var. Lect. c.* 28. Horum varia in Medicina uſitata eſſe conſtat ex Gal. v. g. hinnuli *l.* 2. *de Antidot. c.* 10. pulli cervini, *c.* 15. leporis, *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 1. Jung. Ægin. *l.* 7. *voc. Pytia.* Scribon. Larg. *num.* 188. 197. & *ad h. l.* Rhod. *in not.* ubi ſimul facultas omnis *coaguli* exprimitur, quod ſit acris naturæ & tenuis diſcutientiſque, id quod & Gal. docuit *lib.* 10. *de S. Fac.* Videatur & Dioſcorid. *lib.* 2. *c.* 86. Alias vulgatior uſus *coaguli* conſiſtit in præcipitando lacte ad efformandos caſeos, uti patet ex Gal. *l.* 3. *de Al. Fac. c.* 17. & Thom. Will. *de ferment. c.* 11. Spagyrici quoque ſibi finxerunt Ænigmatica & Metaphyſica (ſi Diis placet) *coagula*: v. g. Mercurius dicitur *coagulum*, h. e. Mercurius noſter vel Philoſophorum in cœlo metaphyſico: *coagulum coagulans*, Sulphur Philoſophorum prima materia. Unde aurum noſtrum. Fermentum fermenti ſpiritum *coagulans*, Sulphur *coagulans* Mercurium. Rul. & Iohnſ. Quis non rideat contradictiones? Baſil. Valent. *coagulationem* denegat Mercurio, & tribuit Sali, *tr. repetitionis de lapid. Phil.* Tranſeant hæ nugæ. Præternaturaliter etiam quandoque *coagulum* dicitur de portionibus quibuſdam vitioſis, maligne corruptis, humores, præſertim ſanguinem, ad *coagulationem* cogentibus, uti apud Will. & alios videre licet.

Coaleſcentia, σύμφυσις, ξύμφυσις, ξυμφυὰς, ſignificat unionem & compaginem duorum corporum antea diſparatorum ex argum. Hippoc. 6. *aph.* 19. 24. 7. *aph.* 28. Stricte vero ſæpius de oſſium *coalitu* & unione ſumitur ab eodem, 2. *de artic. t.* 34. & *ſ.* 4. *t.* 63.

Coalternæ febres vocantur, quando duæ febres concurrunt in ægro, ita ut brevi a fine integro paroxyſmi unius invadat alter paroxyſmus alterius ſpeciei. Laur. Bellin. *in Opuſculis Medic. tit. de febrib. p. m.* 253.

Coarctatio vocatur ſubmerſio pulſus & parvitas in principio paroxyſmi febrilis. Avic. *l.* 4. *fen.* 1. *t.* 2. *c.* 2. Alias *Coarctatio* in genere eſt *Anguſtatio*, στενοχωρία, de quo ſupra; vel *Conſtructio*, σῦψις, de quo paulo inferius.

Coarticulatio, συνάρθρωσις. Vide *Abarticulatio.*

Cobaltum eſt *Cadmia nativa*, recrementum metallicum, vel minerale terreum, colore fere nigrum, argenti vel æris particeps; muſcarum venenum, Schrod. *l.* 3. *cap.* 18. Jung. Fr. Hoff. *in Clav. ad h. l.* ubi duplex eſſe dicit, aliud metalli expers, & lapidis ſpeciem; aliud metalli ferax.

Cobites, κωβίος, κῶθος, ὀξύρυγχος vel δακόλιθες, dici poſſet. Nomen piſciculi in aquis fontanis & rivis degentis, diverſæ fortis; Cujus uſus in cibis ſolet eſſe; vel vulgaris, vel in majori æſtimatione, uti eſt *Cobitas*, *Barbatula*, *Fundulus*. Vid. Aldrov. *l.* 5. *de Piſc. c.* 30. 31.

Coccalos, κόκκαλος, *nucem pineam* ſignificat. Hipp. 4. *de R. V. I. A. t.* 70. Pertinet ad Botanicam. Conf. Gal. *exeg.*

Coccon, κόκκων, *granum mali punici* ſignificat, nec etiam hujus eſt loci. Uſus Hippocr. *l.* 1. *de morb. mul. LXIII.* 36. teſte Foeſ. *p.* 346. quamvis Linden. κυκεῶνα poſuerit.

Coccos, κόκκος, *Granum* quodvis aut *Baccam* denotat. Stricte vero ab Hip. ſumtum pro *Cocco Cnidio*, ſive baccis laureolæ: quarum deſcriptio etiam huc non ſpectat. Vid. Hip. *d. lib.* 1. *de morb. mul. LXIII.* 19. *CXX.* 25. *CXXIII.* 9. 26. &c. Quid *Coccus Polonica* ſit vide *Ephem. Nat. Cur. A. III. O.* 104. De *Grano Tinctorio*, κόκκῳ βαφικῷ, conſulas etiam Herbariæ rei ſcriptores.

Coccyx, κόκκυξ. Vide *Cauda*, *Cuculus*.

Cochab, nomen ſideris cœleſtis, quod operationem ſuam habere exiſtimatur in Cete & Balænas, quando femina emittunt, Paracelſ. *Tr.* 1. *de Peſtilit.*

Cochlax, κόχλαξ. *Silex*. Vide infra *Silex*.

Cocchia, κοκκία, epitheton *Pilularum* officinalium uſitatiſſimarum. Deſcriptio eſt Rhaſis *l.* 9. *ad Almanſ.* Videntur ita dictæ a forma, quæ granum vel baccam κόκκον repræſentat. An non & a κόχος derivari poſſent, quod

quod humorem copioſe defluentem ſignificat?

Cochinella, vel *cochinilla*, eſt nomen inſecti vel vermiculi in baccis granorum Chermes geniti, tincturam elegantem Scarlatinam præbens. Ejus quoque uſus hodieque inſignis eſt in Medicina. Jungantur obſervationes de Cochinilla *in Act. Philoſoph.* Oldenburgii *Anno* 1618. *menſ. Octobr.*

Cochlea, κόχλος, κοχλίας, *Limax*, eſt nomen animalculi cujuſdam teſtacei exanguis, terreſtris, aquatici & marini, cujus deſcriptionem, & ſpecies, ut & uſum in cibis, inque medicina, prolixe reperies apud Aldrov. *l.*3. *de Teſtac. cap.* 29. & *ſeqq.* qui & æquivocationem expediit. Rondelet. *de Teſtac. l.* 2. *cap.* 26. Quoad uſum jungatur Schrod. *l.*5. *cl.* 1. *num.* 18. Bruyerin. *l.*12. *de R. C. c.*51. Olim Africanam in uſu potiſſimum fuiſſe, non ſolum conſtat e Galeno aliquot in locis, ſed & e Scrib. Larg. *n.*122. Cochleæ carnem & mucum commendavit ad ani procidentiam Hipp. *l. de fiſtul. IV.*3. De ſaginandis *cochleis*, ut fiant ſalubriores, vide Rob. Keuch. *ad Q. Seren. p.* 200 *ſeqq.* Aqua *limacum* hodieque uſitata, cujus deſcriptio e Mortono legi poterit in D. David de Spina *Manuali p.*84. Tropice dicitur de cavitate quadam in *Aure*, vid. *Auris*. Barthol. *Anat. Libell.*4. *c.*6. *Cochleæ* quoque vocantur in machinis, quibus *Trochleæ* moventur, Oribaſ. *de machin. c.*4. & 5.

Cochleare, *Cochlear*, *Cochlearium*, Paracelſ. κοχλιάριον, quale ſit inſtrumentum ad capiendos cibos liquidiores uſitatiſſimum, & pueris liquet. Sumitur & pro menſura medica, eſtque vel majus, vel minus, Gal. *de puer. epilept. ſub. fin. l.*7. *M. med. c.*11. Rhodius *in Diſſert. de pond.* & *menſ. p.* 40. ſcribit, *Cochlearium* minus continere drachm. unam, majus drachm. 2. Significat & inſtrumentum ad elevandam uvulam relaxatam, *l.*6. *de C. M. S. L. cap.* 3. cujus figuram vide apud Aquapendent. & Scultetum *Arm. Chir. Par. I. Tab. IX. fig.* 7. *Cochlearis*, quo calculi eximuntur, *Tab.* XVII. *fig.* 5. & *Cochlearis* anſerini *Tab.* XVI. *fi.*7. quæ in textu Spathula roſtro anſerino prædicitur, quod Franc. Sylvius invenit. Tropice hoc etiam nomine exornavit ab aliquali formæ ſimilitudine officulum auditus quartum D. Lindenus, quod alias orbiculare dicitur, notante Barthol. *libell. IV. Anat. c.* 7. *p. m.* 714.

Cochlia, κοχλία. Vide *Cochlea*.

Cochone, κοχώνη, *commiſſuram coxæ ad ſedem* denotat, teſte Foeſ. *part.* 351. *ſeq.* Uſus Hipp. *l.*1. *de morb. mul.* XVIII. 13. & *l.*2. *h. t.* XXII. 6. Conf. Gal. *exeg.*

Cocomicus, *a*, *um*, terminus Paracelſicus ſatis obſcurus; videtur autem innuere aliquod

flamen vel ſperma heterogeneum communicatum corpori, vel de cœlo, vel e terra, cujus ratio dari non poteſt. Ita podagræ generatio dicitur *cocomica*. *Tr. de Podagricis l.* 2.

Coctio, πέψις, πέπανσις, πεπασμός, *Concoctio*. In hujus vocabuli expoſitione plane nihil accurati præſtitit Caſtellus. Ejus vocis varia acceptio debet applicari ſubjecto, de quo dicitur, diverſo ſecundum ſuam indolem & conditionem. In genere quidem omnis *Coctio* nil aliud eſſe videtur, quam ſtatus maturationis, vel maturitatis, aut perfectionis in ſuo genere; ſed quatuor potiſſimum ejus ſunt ſpecies ſecundum quadruplicia ſubjecta. Ita alia eſt *coctio alimentorum*, alia *humorum*, alia *excrementorum*, alia denique *morborum*, vel potius *cauſſarum morbificarum*. *Alimentorum coctio* eſt vel artificialis, vel naturalis: Illa fit per calorem externum, ignem diſſolventem compagem rerum coquendarum, emollientem, alterantem, & ad aſſumendum præparantem: Cujus iterum variæ ſunt differentiæ ad coquinariam pertinentes: *Elixatio*, *aſſatio*, *toſtio*, &c. de quibus omnibus ſigillatim ſuis in locis & literis initialibus. Hæc fit in ventriculo diciturque *chylificatio*, de qua ſupra ſuo loco; alias *coctio prima* vocatur. *Humorum coctio* omnis fit beneficio caloris vitalis vel biolychnii, & ſub ſe comprehendit *ſanguificationem*. Quæ *coctio ſecunda* appellatur, *lactis*, *ſeminis*, *ſuccorum nutricii* & *nervoſi elaborationem*, *nutritionem*, quæ *coctio tertia* dici ſolet; de quibus omnibus ſuo loco: *Excrementorum coctio* conſiſtit in perfecta ſegregatione portionum inutilium ab utilibus, & inutilium collectione ad loca convenientia, & cuilibet excremento a natura deſtinata. Huc pertinent *urinæ coctio*, Galen. 1. *de criſ. cap.* 27. *Alvi fecum*, *ſudoris*, &c. *coctio*. Tandem *morborum*, ſive cauſſarum *coctio*, quæ ſecundum nonnullos Gr. πεπασμὸς aut πέπανσις, ſtricte dicitur, Dieter. *n.* 668. eſt, quando materia vitioſa peccans morbifica diſponitur beneficio flammæ vitalis, vel ad expulſionem e corpore, vel ad remotionem in alia loca convenientiora, & ignobiliora; vel ita ſuperatur & ſubigitur, ut ad priſtinam bonitatem humorum utilium reducatur. Profper. Martian. *comm. in Hipp. p.*347. Modus fere omnibus *coctionibus* communis eſt & dicitur *fermentatio*, de qua inferius *ſuo loco*. Habet & quælibet *coctio* ſua certa organa; vel inſtrumenta, quibus perficitur. Tandem ut ſingulæ *coctiones* recte cognoſcantur, & an perfectæ, vel imperfectæ, validæ vel debiles ſint, dignoſcantur, ſunt diverſa *coctio-*

num

num ſigna: Imprimis vero *ſigna coctionis* materiæ morbificæ de reconvaleſcentia hominis vel ſalute futura, ſive per criſin, ſive per lentam ſolutionem teſtantur, Galen. *l.* 1. *de criſ. c.* 7. Hæc de vocab. *Coctionis* hoc loco ſufficiant.

Cocus, vide *Coquus*.

Codeſella, nomen Italic. ſignificans *carbunculum peſtilentem*, vel anthracem, Foreſt. *l.* 6. *Obſ.* 21. *Schol.*

Codex, βίβλος, ἀντίγραφον, idem quod liber. Metaphorice etiam mundus *codex* dicitur *naturæ*, cujus tot folia, quot regiones, Paracelſ. *defenſ.* 4.

Codia, κωδεία, κοδία, κώδεις, ſignificat, *caput*, præſertim papaveris, dicitur & *ſcaphium*, σκάφιον. Lind. *S. M. Ex. X.* §. 185.

Codon, κώδων, vide *Campana*.

Codoſcellæ vocantur *bubones*, ſive tumores inguinum, ſcribente Fallop. *tract. de morb. Gal. l. c.* 90. *Tom. I. p.* 738.

Cecilia, *Cœcula*, alii *Cæcilia*, τυφλίνα ἢ τυφλάινα, τυφλώψ, nomen ſerpentis, cujus morſus & venenum eadem cum *amphisbœna*, aut vipera infert ſymptomata, teſte Foreſto *l.* 2. *obſ.* 12. *Schol.* Hujus deſcriptionem prolixiorem & uſum in medicina vide ap. Aldr. *l.* 1. *de ſerp. & drac. c.* 11.

Coecitas, alii *Cæcitas*; τυφλότης, τύφλωσις, eſt abolitio viſus in oculis, a quacunque tandem cauſſa oriatur, Senn. *l.* 1. *M. Pr. p.* 3. *ſect.* 2. *c.* 44. Ita *Cœcitates* ſequi plerumque læſionem pupillæ cum profuſione aquei humoris, vult Gal. *l.* 1. *de ſympt. cauſſ. c.* 2. quamvis rariſſime etiam viſus aliquando redeat, denuo collecto illo humore. *Cœcitas*, quia privatio eſt, opponitur rebus, quæ exiſtunt, ſive entibus poſitivis ab eodem *l. de V. S. adv. Eraſiſtratum c.* 9. *Cœcitatem* magice induci poſſe monſtrat Paracel. *Tr.* 4. *de Peſtil. c.* 2.

Coecus, τυφλὸς, dicitur, qui viſu caret. Per metaphoram vero quibuſdam partibus corporis attribuitur, v. g. *inteſtinum* inter craſſa primum dicitur *cœcum*, τυφλὸν ἔντερον. Ubi enim tenue inteſtinum definit, illinc *cœcum* una cum *colo* incipit. Ita vero vocatur, quia in uno extremo impervium inſtar utriculi ileo & colo adhæret. Ejus pleniorem hiſtoriam & uſum legito apud Bartholin. *l.* 1. *Anat. c.* 10. quamvis e noviſſimis autoribus Philippus Verheyen, Lovanienſ. Profeſſor Regius *in Anatomia Corpor. Hum. Tract. II. p.* 42. doceat, inteſtini cœci titulo, non tam appendicem vermiformem, quam cum veteribus globoſam inteſtini craſſi partem, quæ ab inſertione inteſtini ilei deorſum pendet ac in dextra ilei regione ſita, renique illius lateris annexa habetur, deſignari, uti notarunt *Actor. Eruditor. Lipſ. Collectores menſ. Octobr. Anno* 1693. *p.* 434. Ita & foramen illud anguſtius, quod ex duobus foraminibus, quibus quinta nervorum conjugatio a cerebro excipitur, prope aures eſt collocatum, cui ſubditur labyrinthus quidam, quem natura effecit muſculis temporalibus conſulens, nervum eis durum ſimul & labiis immittens, dicitur *cœcum*, τυφλὸν τρῆμα, Galen. *l.* 9. *de V. P. c.* 13. non quod revera impervium ſit, ſed quod anfractuoſum, & veteres ſeta vel funiculo injecto exitum non reperirent, cum non ſit recta parforatum. Gorr. *p.* 471. Et in chymicis alembicus *cœcus* vocatur, qui caret foramine, aut roſtro; Rolfink. aliique.

Coeleſtinus, epitheton Paracelſicum coloris, cœruleum exprimens colori cœli ſimilem, vulgo *Himmelblau*. Talis circulus in urina fœminarum ſignificare dicitur putrefactionem leproſam in matrice; Ita & bulla *cœleſtini* coloris in medio urinæ facta lepræ præſentis, & aliquando etiam alopeciæ ſignum eſt, juxta Parac. *l.* 2. *de urin. judic. c.* 3.

Cęleſtis, ὐράνιος, dicitur de omni, quod vel a *cœlo* dependet, vel cum eodem aliquod commercium habet. Ita ſtellæ dicuntur ſubſtantiæ vel corpora, *cęleſtia*, τὰ κατ' ὐρανόν, Gal. *l.* 2. *de dieb. Crit. c.* 2. Ita nonnulli ſtatuunt *colorem cęleſtem*, qui ſiderum motu & lumine omnia corpora concavo lunæ orbi ſubjecta penetrat, vivificat, & fœcunda facit. Hic *cœleſtia* cum terrenis ineffabili ſympathia & cognatione connectit, admirationeque dignos effectus producit, verbis Langii *l.* 1. *ep.* 13. Ita & Helmont. dicit *naturam cęleſtem* & enormonticam rebus ipſis ineſſe, quæ tamen ad rhythmum ſuperioris lationis ſeſe conciter ac moderetur, quamdiu non refractaria haberi velit, *l. de magnet. vuln. cur. n.* 60. Jungantur, quæ mox ad vocab. *Cęlum* proponentur. Medicamenta quoquoque hoc titulo condecorata leguntur, v. g. Aqua *cęleſtis* Londinenſium, ita notante D. D. David de Spina *in ſuo Manuali Pharmaceut. Chymico p.* 40. quamvis *in ipſo Diſpenſatorio Londinenſi* invenire haud potuerim. Quidam etiam morbos *cęleſtes* fingere non veriti ſunt. Libav. *in defenſ. Syntagm. contra Scheun. II.* 24.

Coelia, κοιλία. Vide *Cavitas*, *Venter*.

Coeliaca, κοιλιακὴ, i. e. *ventralis diſpoſitio*. Communis morbus eſt ventriculo & inteſtinis, in quo materiæ non mordaces egeruntur ob inteſtinorum imbecillitatem, quæ retinere contenta ne exiguo quidem tempore poſſunt,

 ſed

ſed ea illico excernunt, perinde ac ſi grave onus aliquod deponerent, haud ſecus, quam in ſtranguria, in qua ob acrimoniam & vellicationem veſicæ jugiter, quicquid ad eam pervenerit, excernit, quod molem ipſius vel exiguam ſuſtinere nequeat, Gal. *l. 6. de L. A. c. 2.* Unde κοιλιακοὶ dicuntur, quibus excrementa lævia humentia & ſemicocta alvô continenter fluida redduntur aliquando, poſtquam aſſumta fuerint, tempore. Cauſſa hujus mali eſt aſſidua cibi corruptio & cibus cacochymus: ad hæc frigiditas, aut vehemens ardor, aut plagæ ventri inflictæ. Ex longis quoque morbis facile hic morbus contrahitur. Hucuſque Caſtellus. Dicitur & *lienteria*, quamvis nonnulli differentiam quandam inter *celiacam paſſionem* & *lienteriam* quærant, quam tamen ſubtilitatem minime neceſſariam eſſe arbitror. Paucis: Eſt ſpecies alvi fluxus p. n. in quo cruda & chyloſa, aut etiam plane non chylificata rejiciuntur, proveniens cum a fermenti in ventriculo aciditate volatili, tum ſucci pancreatici excedente aciditate ad expulſionem tunicas incitante. Duas *celiaci affectus* conſtituit ſpecies Fr. Sylvius *l. 1. P. M. c. 13. §. 3. & 4.* *Paſſio ventriculoſa* vocatur, ægri & *ventriculoſi*, qui ſubito univerſa dejiciunt, apud Rhod. *ad Scrib. p. 159.* Aliquando *Coiliaci* in libris antiquis inveniri, teſtatur Keuch. *ad Q. Seren. p. 189.* Alias & in anatomicis *arteria celiaca* vocatur, quæ multos ramos emittit ad ventriculum, inque duos ramos dividitur. Barth. *libell. Anat. c. 5. p. 655.*

Coelicus, a, um, οὐράνιος; haud dubie idem ſignificat, quod cœleſtis. *Celica* eſt epitheton calcinationis Bartholetto *in Encyclopædia*, quæ & phyſica dicitur, vel magica, quæ fit beneficio ſpeculi incenſorii concavi, cujus deſcriptio habetur apud Schroder. *Pharmac. l. 3. c. 17.* Jung. not. D. Joh. Michaelis *ad h. l.*

Coelifolium vocatur quibuſdam materia illa, quæ in pratis quandoque menſibus æſtivis reperitur, Paracelſo *celifoli* dicta *de ulcerib. c. 5.* Vocatur & ſputum majale, aliis purgamentum ſtellarum, item *Celi flos*, de cujus virtutibus medicis videatur Hier. Velſchius *in Sylloge Obſerv.* & quidem ad Hier. Reuſneri *Obſ. 113. p. m. 62.* Hartm. *Prax. Chymiatr. Tom. I. oper. p. 105.*

Celoma, κοίλωμα, dicitur ulcus in cornea oculi tunica latius Bothrio, rotundum, & minus profundum. P. Ægin. *l. 3. c. 22.* Galen. *l. Introd. c. 15.*

Celos, *Celon*, κοῖλος, κοῖλον, *cavum*, ſignificat. Vide *Cavus*.

Celoſtomia, κοιλοστομία, eſt vitium illud, quando vox in ore tanquam in ſpecu obſcuratur, & velut in receſſu auditur, uti Quintilian. deſcripſit *l. 1. c. 9.* Et hoc idem eſſe, quod ἀσάφειαν, aſemiam, vult P. Zacchias *Quæſt. Medico-Legal. l. 1. tit. 3. quæſt. 9. n. 5. ſeqq.* ubi perperam aſymia per y legitur ob ignorantiam Græcæ linguæ, ubi ἄσημος ſignificat obſcurum. Vide *Aſemos*. *Aſaphia*.

Coelum, οὐρανὸς, κοῖλον. Multi etiam ſcribunt *celum*. Eſt vocabulum valde homonymum ſive æquivocum. *Vel* enim 1. ſignificat ſedem aut locum beatorum in vita æterna, quæ ſignificatio non eſt hujus loci, licet & omni vero Chriſtiano medico hoc incumbat, ut per veram ſalvificam fidem eo perveniat poſt mortem. *Vel* 2. ſignificat locum ſiderum vel ſtellarum fixarum & plantarum. Horum ſcientiam medico valde neceſſariam eſſe, nonnulli arbitrantur, Hipp. & Galen. autoritates producentes, uti ex recentioribus Rolf. *in Ord. ac Meth. ſua* paſſim inculcat. Imprimis vero Paracelſus variis in locis *celi* operationem medico ſcitu neceſſariam eſſe docuit, præſertim *in Paragran. alter. Tr. 2. de Aſtronomia*, quem poſtmodo ejuſdem ſectatores ſecuti ſunt. Enimvero cum hæc ſcientia *celi* & ejus virtutis in inferiora nondum adeo expeditis & infallibilibus nitatur principiis, neque ſit in medici poteſtate, illam operationem vel mutare, vel promovere, vel impedire, non video tantam neceſſitatem, qua medicus teneatur ad illam notitiam comparandam. *Vel* 3. ſignificat more vulgi *aerem*, qui ſupra nos eſt, uſque ad nubium regionem, uti quidem colligere eſt ex Hippocr. 1. *Epid. ſ. 3. t. 1.* ubi manifeſte τὰ οὐράνια, cœleſtia ſcil. corpora, in Græco habetur. Alias licet ſæpius apud Gal. *edit. Lat.* occurrat vocabulum *Celi ſtatus*, in Græco tamen tantum vocabulum καταστάσεις reperitur abſque additione vel *celi*, vel aeris. *Vel* 4. ſignificat tropice aliquas concavas partes corporis. Ita ſpecialiter κοῖλον, *celum*, vocatur ſuperioris palpebræ ſuperficies, ſicut *hypocelum*, ὑπόκοιλον, pars inferior, quæ ei reſpondet, ex Ruffo Linden. *Medic. Phyſiol. l. 2. c. 10. §. 85.* Sunt &, qui τὰ κοῖλα oculorum interpretantur cavitates, quæ ſub oculis & utraque naſi parte cernuntur, quæ tamen κανθοὶ dicuntur, quæ partes in pravo corporis habitu, crapula, cachexia, hydrope, plerumque intumeſcunt, Foeſ. *in Oecon. p. 443.* Sic etiam dicitur *celum*, οὐρανὸς, vel οὐρανίσκος, palatum, ἡ ὑπερῴα apud Ariſt. *l. 2. de part. an. c. 17. in princ.* Et Plinio *celum* capitis calvaria dicitur, dum cerebrum viſcerum excelſiſſimum dixit, proximumque cœlo capitis. *l. 11. H.*

11. *H. N. c. 37. Vel* 5. varias chymicas habet ſignificationes. Ita apud Paracelſ. *d. l. Cœlum mi-crocoſmi*, vel hominis, effinxit a prima nativitate cuilibet individuo peculiare. Ita & Helmont. non *cœlum* intus gerere dixit, quod ſeſe ad univerſaliſſimum Blas aſtrorum componit, *tr. Aſtra neceſſit. non inclin. n.* 17. *Cœlum* quoque ſignificat chymicis quintam eſſentiam, formas rerum eſſentiales. Libav. *Alchym. Pharm. cap.* 18. Huc pertinet ſignificatio *cœli*, quæ legitur apud Lentilium *Miſcell. Medico Pract. P. III. p.* 130. quod *cœlum* philoſophorum dicatur, quando radices ſeminales morborum tolluntur, dolores & paroxyſmi mitigantur & prohibentur, quando conſentanei ſpiritus ſpecifici fiunt. Ita *cœlum* betonicæ pro capite, cœlum ſuccini pro paralyſi, quando ſcil. illa ſimplicia cœlificantur & ſpiritualia redduntur. Papæ! *Cœlum ſpagyricum* eſt ſuprema pars vaſis philoſophici Rul. & Iohnſ. Denique 6. & quidem valde abuſive & myſtice, imo phantaſtice, h.e. ficte, *cœlum philoſophorum* ſignificat *lapidem philoſophorum*, medicinam catholicam. Rul. Videantur & Baſilii Valentini ſcripta *de rebus natur. & ſupernatur. de lapid. Philoſoph.* & alii hujuſmodi ſcriptores. De *cœlo magico factitio* ſiceu præſtigioſo, item de *cœlo infero*, *Hartmanni* præſtat ſilere Chriſtianum, judicio Libavii *in Exam. Philoſ. nov.* qui etiam rectiſſime contra Crollium *cœlo* virtutem illam tribuendi hominibus omnem ſcientiam & artem, ceu nugacem vel impiam rejicit.

Coementum. Vide *Cæmentatio*.

Coena, δεῖπνον, cibationem veſpertinam ſignificat. Quod vero tempus veteribus ordinarium fuerit, non facile definiveris. Plerumque tamen ſole occidente cœnaſſe, licet viri graves occupationum cauſſa ſæpe diſtulerint uſque ad accenſa lumina, teſtatur Linden. *Ex. XVI.* §. 223. *Cœnam* largiorem fuiſſe olim, quia parcius pranſi ſunt, conſtat etiam ex Gal. *l.* 7. *Meth. med. c.* 6. Et revera noſtræ ſanitati plus conduceret, ſi hodieque conſuetudo illa ſervaretur. Jung. C. Hoffm. *Inſtit. l.* 5. *c.* 28. & *Dogm. noſtr. Part. V. c.* 2, *Dogm.* 8. Lang. *l.* 1. *ep.* 55. quamvis hujus ratio, quod luna ad cibariorum concoctiones multum conferat, non ſit magni roboris, cum & tempore novilunii bene concoquantur, & chylificentur alimenta. Prandium largius *cœna* inter cauſſas morborum retulit Rolf. *O. ac M. Com. l.* 2. *ſect.* 3. *c.* 28. quamvis Lucianus Belus de Rocha contracta (vel ſecundum alios. Ant. Maria Bettus) in pecul. tractatu *de cœnæ & prandii portione*, prandium largius defenderit contra Oddum. *Cœna ſecundaria* Gr. dicitur ἐπίδειπνον, quaſi *poſtcœnium*, apud nos in conviviis nuptialibus frequens.

Coenologia, κοινολογία, *Conſultatio*, colle-giandi ratio, eſt medicorum concilium, collocutio, ac communis conſideratio, quæ fit pluribus medicis convocatis, ad cognitionem de morbo inquirendam & in curatione mutuam operam præſtandam. Hipp. *in Præcept. VII.* 4.

Coenonia, κοινωνία, *communicatio*. Vide *infra*.

Coenos, κοινὸς, *communis*, Dicitur & de partibus corporis, quæ pluribus deſtinatæ ſunt uſibus, quales ſunt inteſtina &c. Hoffman. *in Gal. de V. P. n.* 248. 250. *Communia organa*, arteriæ, venæ, nervi, Gal. *lib.* 16. *de V. P. cap.* 1. & de morbis *communibus* multis populis, qui & πάγκοινοι, πάνδημοι vocari ſolent. Quibus opponuntur *privati*, σποράδες, ἢ σποραδικοὶ Hoffm. *Inſtit. l.* 3. *c.* 5. §. 5. Ita leguntur *communes mentis conceptus*, κοιναὶ ἔννοιαι, Gal. *l. de plenit. c.* 8. *Communis ſermo*, i. e. univerſalis, κοινὸς λόγος, *c.* 1. *de R. V. I. A. t.* 13.

Coenotes, κοινότης, dicitur de hypotheſibus methodicæ ſectæ, quæ *communitates* dicuntur, quia ſunt ſaltem univerſales quædam notiones, ex quibus indicationem remediorum omnem peti poſſe cenſuerunt ejus ſectæ aſſeclæ. Tres autem in univerſum ſtatuerunt, adſtrictionem, fluxionem, & mixtum ex utroque. Soranum libros de *communitatibus* ſcripſiſſe teſtatur Cœl. Aurelian. *l. IV. Tard. paſſ. c.* 1. *p. m.* 445. Vide *Methodicus*. Galen. *l.* 9. *contra Julian. c.* 5. & *de opt. ſect. ad Thraſyb. c.* 32. Aquæ etiam quædam ophthalmicæ *communitatis* epitheto inſignitæ leguntur in Schroderi *Pharmacop. l.* 11. *c.* 38. cujus tamen tituli rationem invenire haud fuit integrum.

Cœnum, βόρβορος, *lutum*, fimus. Vide *Borborodes*.

Coeruleus, κυανὸς, vel κύανος, nomen coloris intermedii, inter nigrum & rubrum, qualis eſt cœli ſereni, ſapphiri &c. In ſpecie lapis Lazuli vocatur *ceruleum*, Rul. & Iohnſ. videatur & D. Joh. Laur. Bauſchii *Schediaſma poſthumum de ceruleo & Chryſocolla*. *Cerulea tunica* in oculo χυτὼν κυανὲς vocatur, alias *uvea* dicta, rhagoides, Galen. *l.* 10. *de V. P. cap.* 3. & 4. Icteritiam quoque & urinam *ceruleam* dixit Paracelſ. *l. de Icterit.*

Coete, κοίτη. Vide *Cubile*.

Coetonetes, κοιτονητὴς, *cubicularius*. Vide *Cubile*.

Cogitatio, φροντὶς, διάνοια. Vide *Phrontis*. Oſſa *cogitationis* quæ ſint, vide *Arcualis*.

Cognatio, συγγένεια, dicitur de ſimilitudine &

& *communione* mutua rerum, inter quas ἀδελφότης, fraternitas, potiſſima habetur, apud Gal. 3. *de fract. t.* 34. Vide *Adelphixia*.

Cognitio, γνῶσις, quid ſignificet, notum eſt. Duplex datur quoque in Medicina, una externa & perfunctoria, quæ facilior, & altera interna & accurata, quæ difficilior, Gal. *de dign. & cur. anim. morb. c.* 6. Quæ vero in *cognitionem* veniunt, aut ſenſu, aut ratione deprehenduntur, *l. an. ſang. in arter. c.* 5. quamvis in textu Græco non occurrat. Quo plenior vero & certior eſt noſtra de rebus *cognitio*, tanto majore ipſis cum fiducia atque ſecuritate utimur, Linden. *Ex.* XI. §. 6. *Cognitio mortalium* in ſpecie Paracelſo eſt pars nigromantiæ, *L.* 1. *Philoſ. ſagacis*. De *cognitione Adepta* Philoſophorum, h. e. Spagyricorum, vide apud Ger. Dornæum *Speculat. Philoſ. c.* 3.

Cognomen, ἐπωνυμία, eſt nihil aliud, quam epitheton ſive *adjectivum* aliquod, ſubſtantivo additum, v. g. homo ſimus, aquilus, cæſius, Gal. *l.* 4. *de diff. pulſ. c.* 8.

Cohabitatio dicitur vita conjugalis includens congreſſum Venereum, quæ communiter triennalis in judiciis requirebatur ad probandam coeundi impotentiam, uti videre eſt apud. P. Zacchiam *Q. M. L. l.* 10. *deciſ.* 17. *Rot. Rom. n.* 5.

Cohibitio, *cohibeo*, ἐποχὴ, ἐπίσχεσις. Vide *Epiſcheſis*.

Cohitus, *cohire*, *coheundi*, &c. paſſim legitur pro *Coitu*, *coire* &c. apud Albertin. Botton. *de morb. mulierum*, præſertim *l. 2. capp. prioribus*.

Cohobatio, eſt liquoris corpori ſæpius affuſi frequens abſtractio, ſeu deſtillatio & reiterata affuſio, vel exaltationis virium gratia, vel etiam majoris fixationis cauſſa, Rolf. *Chym. l. 2. c. 2.* Ger. Dorneus *de tranſm. metall. c.* 1. D. D. Bonhnius *Diſſ. Chym. Phyſ. XI.* §. 27. Paracelſus tamen etiam de morborum duratione uſus, *Cohob* vocans, quando morbus remediis non facile cedit; unde & medicamenta ſecundum *Cohob* danda, h. e. repetitis vicibus offerenda *l. 2. de Tartar. Tr. 2. c. 5. & alibi*.

Cohol, pro *Alcohol*, in ſpecie dicitur de collyriis ſiccis, ſub forma pulveris tenuiſſimi præparatis. Avic. *l. 5. ſumm. 2. tract. 2.*

Cohos eſt, quicquid cutis in toto corpore concludit, veluti in circulo, alluſione ad *chaos* facto, quo jam in ordinem divinitus redacto, & non ut prius, informi, cuncta creata comprehenduntur ad minoris ordinati *Cahos* vel *Cohos* utilitatem, ex Parac. *l. de ulcerib. c.* 9. Rul. & Ionhſ. *in Lex. Chym.*

Coilosomoi, κοιλόσομοι, qui e palato loquuntur aut e naribus. Jul. Cæſ. Scaliger. *de cauſ. ling. lat. l.* 1. *c.* 14.

Coincidentia, παρέμπτωσις, q. d. *Intercidentia*, eſt, cum aliunde in aliud vas humor fluit, Gal. *l. 7. de Admin. Anat. c. 16. & l. de plenit. c.* 6. Specialiter in oculo *coincidentia* eſt, ubi in meatum porumve opticum, qui a baſi cerebri veniens oculo videndi facultatem tribuit, humor, adaperto vel rupto vaſe, incidit, obturatque eum, unde cum dolore viſus offenditur, *l. Introduct. c.* 15. Pulſus quoque quidam dicitur παρεμπίπτων, *coincidens*, quando non expectato intervallo ſupervacuus aliquis ſentitur. Opponitur deficienti, τῷ διαλείποντι, Gorr. *p.* 362.

Coindicantia, συνενδεικνύμενα, vocantur, quæ cum propriis cujuſque morbi indicationibus in curatione conſpirant, v. g. vires vitales, ſive naturæ robur, ætas, regio, anni tempus, conſuetudo, & id genus alia, quæ a propriis indicantibus indigitata præſidia veluti confirmant & approbant. Galen. 13. *meth. med.* 16. quamvis etiam ad methodum conſervatricem applicari poſſent, ſi liberet; nam & in his illa attributa omnia attendi debent & ſolent. Vid. *Dogm. noſtr. P. IV. c. 2. dogm. 4. p.* 470. Comprehenſio illa *Coindicantium* & *Coindicatorum* dicitur *coindicatio*, συνένδειξις.

Coitus, λαγνεία, Hip. συνουσιασμὸς, συνδυασμὸς, συνουσία, *concubitum* maris & fœminæ Venereum ſignificat, partiumque genitalium communicationem, quam actionem prolixius deſcribere non eſt operæ pretium, cum Rolf. & alii nihil intermiſerint amplificationis in deſcriptione hujus *in Ord. Met. Generationi dicat. part.* Videantur, ſi placet, & alii Anatomici. Vide infra *Lagneia*. *Coitio* & *Coire* etiam ſumitur pro *Coalitione* aut *Coaleſcere*, Gal. 3. *meth. med. c.* 4. Item de unione medicamentorum in unam maſſam, v. g. in coctione emplaſtrorum, Scribon. Larg. *n.* 212. 213. & alibi ſæpius.

Cola, κῶλα, dicuntur *Artus*. Vide ſupra ſuo loco.

Colamentum, ἀπήθημα, περιήθημα, in offic. *Colatura* eſt liquefactæ rei a fœce ſuæ turbulentiæ ſeparatio. Joh. Auguſtin. Pantheus *in Voarchadumiæ portione* 2. Vide *Theatr. Chym. Vol. II. in fin. p.* 532.

Colatio, ἤθησις, ἠθισμὸς, ab ἠθῶ, *colo*, eſt ipſa actio, qua liquida per cola varia tranſmittuntur ad ſeparandas fœces. Eſt ergo ſimilis *Cribrationi*, quæ ſiccorum eſt, illa vero humidorum. Differentiæ *colationis* ſunt variæ.

Quæ-

Quædam calidiſſima ; quædam tepida ; quædam frigida colantur ; quædam uno, alia duobus, alia tribus colis egent. Quædam per ſubſidentiam colantur. Weker. *Antidot. gener. l.* 3. c. 38. Joh. Aug. Pantheus *d. l.* tres modos *colationis* tradidit, per Manicam Hippocratis, per Cinericium, per Balneum Arenæ : Jung. D. D. Bohn. *Diſſert. Chym. Phyſ. XV.* §. 2. *ſeqq.*

Colatorius, Græce dici poſſet ἠθητικὸς, quamvis non reperiatur uſitatum : dicitur de quibuſdam membris corporis, quorum uſus eſt, ſanguinem ab excrementis purgare. V. g. Hepar eſt organum *colatorium* pro bile ſeque ſtranda, Renes pro ſero, &c. Os quoque naſi dicitur *Colatorium*. Os *colatorii* quoque dici *Cuneiforme* ſcribit Bartholin. *libell.* 4. *An.* c. 8. p. 718. Vide *Ethmoides*.

Colazo, κολάζω, proprie ſignificat *punio*, *caſtigo*. At per metaphoram ab Hipp. & Galeno ſumitur pro *refrenare*, *temperare* violentiam alicujus rei, v. g. acetum melli mixtum in oxymelite, dicitur bilioſam mellis naturam caſtigare, vel temperare, refrigerare, Hipp. 3. *de R. V. I. A.* t. 30. Gal. *in comm.* Ita diæta κεκολασμένη legitur, h. e. *temperata*, ap. Lucian.

Coleitan, ſubjectum Pythoniſſarum, pro excitandis tempeſtatibus, Paracel. *de Podagra*.

Colcodea, id eſt, efficiens, ſive dator formarum.

Colcothar, proprie apud Parac. dicitur *Vitriolum fixum*, *de Nat. rer. l.* 7. *de reſuſcit. rer. natur.* quando videlicet phlegma a vitriolo deſtillando abſtrahitur, atque hoc toties, donec *Colcothar* phlegma, ſive aquam omnem, imbiberit, neque ulla amplius aqua deſtillaverit, licet igne urgeatur. Dicitur *ſerpens*, ſeu *lacerta viridis*, *quæ propriam caudam devorarit*. Communius tamen intelligitur *Caput mortuum Vitrioli*, ſimplici modo citra cohobationem rubificatum, vel atramentum rubrum ſeu citrinum. Ironice vocatur *Henricus rubeus*, in deriſionem aliquorum ementitorum Chirurgorum & Circulatorum, qui hoc ſolo medicamento conabantur omnia ulcera & vulnera curare, & huic unico remedio, tanquam ſacræ ancoræ, innitebantur, (quemadmodum & hodieque Balneatores & Chirurgaſtri facere ſolent) perdentes potius ægros, quam ſervantes, Ruland. *in Lex.* Quamvis Helmont. nimium laudibus evehat in ulceribus, *Tr. Scabies & Ulcer. Scholar. n.* 35. E *Colcothare* verum fieri *Sulphur Vitrioli*, negat idem, *tr. Duumvirat. n.* 9. *Colcothar* vi medica ditiſſimum vocat, *de Lithiaſ. c.* 8. *n.* 21. Frequentem ejus uſum vide apud Paracelſ. *in libris Paragraphor.* & *alibi*.

Coleos, κολεὸς, exponitur a Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* membrum in vulnere, quod recte extrahi poteſt. Verum Foeſ. *in Oec. p.* 367. exiſtimat, mendoſam eſſe hanc expoſitionem; ſibique videtur κωλεὸς, idem eſſe, quod κωλᾶ, κωλῆ, aut κωλῆ, aut κωλῆν, quod ſignificat, vel *pernam* aut *petaſonem*, vel ſaltem *petiolos*, aut *extremos pedes*, ut apud Hipp. 7. 7. *Epid. XXXIII.* 13.

Coleritium, *coloritium*, Iohnſ. eſt liquor compoſitus ex corroſivis metallorum inimiciſſimis materialibus, quo probatur aurum ad Lydium lapidem affricatu, & cui nullum metallum, præter aurum ſolum reſiſtere poteſt, unde cognoſcitur e veſtigio, ſi quod aliud auro permixtum ſit, hoc omne mox evaneſcit mutato colore ea parte, qua *Coleritium* illitum fuerit, cætera non malefacta colorem affricati haud ſervante ; Putum vero ac purum nihilo prorſus immutatur eo liquore, Ruland. *in Lex.*

Coles, *Colis*, καυλὸς, *penem*, ſive *membrum virile*, mentulam, virgulam ſignificat. Vide *Caulos*. Eſt particula corporis inſignis ad extremum collum veſicæ ſita, qua mares fœminas exuperant, Gal. *l.* 6. *de V. P. c.* 8. Hujus deſcriptionem accuratam vide in Anatomicorum ſcriptis, præſertim apud Bartholin. *Anat. l.* 1. *c.* 24. D. D. I. M. Hoffmann. Id *mach. hum. ſect. XI.* §. 13. *ſeq. p.* 86. *ſeqq.* Penem cancroſum feliciter amputatum a D. Ruyſchio, opera Chirurgorum conjuncta, vide in ejuſd. *Centuria Anatom. Chirurg. Obſ. XXX.*

Colica, κωλικὴ διάθεσις, eſt morbus plenioris (i. e. craſſioris) inteſtini diuturnus, in quo cruciatus intolerabiles, difficultates ſpirandi, ſudores, perfrictioneſque ſuboriuntur, Gal. *in defin.* Suntque *Colicus* & *Volvulus* inteſtinorum etiam inflammationes, quorum alter tenuioris inteſtini affectus eſt, alter plenioris. Quare dejectiones includuntur, & flatus inteſtinis involuti ; eo, quod exitum non habeant, dolores vehementes, & tormenta excitant, *l. Introd. c.* 13. & *l.* 2. *de L. A. c.* 5. Inde *Colica medicamenta* ſunt, quæ ad ſedandum coli dolorem ſunt comparata, quæ quidem etſi anodyna ſunt, a communi tamen anodynorum forma differunt, quod quæ proprie *Colica* appellantur, aromatis odoratis ac urinam cientibus ſeminibus permiſcentur. Et quanquam *colica* vocentur, non tamen ad *Colicos* tantum, ſed ad omnem dolorem in quacunque corporis parte factum ſedandum admoventur ; quo factum eſt (inquit Galen.

init.

init. l. 6. de L. A.) ut Antidotos omnes dolorem ſedantes Veteres *Colicos* nuncupaverint, *l. 7. de C. M. S. L. c. 4.* Vide *Narcotica*. Quamvis vero κωλικὴ variis de cauſſis oriri poſſit, ſic tamen potiſſimum dicitur, quæ a frigido craſſoque aut viſcoſo humore, aut flatuoſo ſpiritu excitatur. Eum conſequuntur nauſea & vomitus pituitoſi atque corrupti humoris multo graviores & magis aſſidui, quam per nephriticos affectus. Ad hæc excrementorum retentio, ut ne flatum quidem, neque etiam ructum poſſint emittere, adeſt. Sæpe etiam veluti circuire videtur dolor, aut plurima loca occupare, & modo in hac, modo in illa parte vehementior fieri, cum nephritici dolores eodem in loco ſtabiles jugiter infeſtent. Difficile tamen eſt diſcrimen, adeo, ut non modo plebeji, ſed Medici quoque non ſemper diſcernant, omneſque eos dolores, ſive renes, ſive ureteres, ſive meſenterium, ſive tenuia etiam inteſtina occupent, κωλικὴν indifferenter appellent. *Hæc Caſtellus*. Quæ cum nec accurate nec accommode ſatis in omnibus ſeſe habeant, libet ex recentiorum principiis quædam annectere. *Colica Paſſio* accipitur quandoque late pro omni Inteſtinorum dolore, quandoque ſtricte pro dolore inteſtini *Coli*; quamvis Th. Willis utrumque neget, & potius partes quaſvis abdominis, & viſcera omnia totius ventris ſubjectum hujus morbi ſtatuat, *Part. II. de An. Brut. c. 15.* id quod in medio relinquimus. Alias *in d. l.* affectum hunc quoad Ætiologiam & Therapiam egregie expedivit. Jungatur Linden. *Ex. IV. VII. & VIII.* ex quo conſtabit, apud Hippocratem non fuiſſe obſervatam differentiam inter *Colicam* & *Iliacam Paſſionem*, Sylv. *Prax. Med. l. 1. c. 14.* E quorum hypotheſibus talem annectere libet deſcriptionem: *Colica Paſſio*, vel *Dolor Colicus*, eſt præternaturaliter aucta licet varia perceptio tactus in inteſtinis, præſertim *Colo*, cum variis ſymptomatibus conjuncta, imprimis alvo utplurimum vehementer adſtricta, proveniens a ſolutione continui membranarum & partium nervoſarum in parte affecta per varias cauſſas, videlicet intemperiem materialem a diverſo humorum & ſpirituum vitio dependentem, vel obſtructionem graviorem, oborta & vehementer urgente. Hujus affectus primam originem aliquando latere in acido quodam acetoſo crudeli, tormina tam in ſtomacho, quam in inteſtinis plerumque crudelia gignente, haud inepte ſtatuit Helmont. *A ſede Anim. ad morb. n. 10.* Parac. tot *Colicæ* ſpecies conſtituit, quot ventorum genera & *Colicæ* ventorumque, ac tempeſtatum eundem eſſe generationis modum dixit, *in Paragran. Labyrinth. & alibi*. *Colicam* quoque Zibethinam Moſchatam, non ventoſam, biliofam, vocari deberi voluit *in Paragr. t. 1. Colice*, ſubintellige Antidotus, dicitur etiam medicamentum contra Coli dolorem apud Scrib. Larg. *n. 120. ſeq.* Rul. *in Lex. Colicam* deſcripſit per Tartarum reſolutum in inteſtinis, morbumque fixum in colo inteſtino. Sed hæc deſcriptio juſto ſtrictior eſt.

Coliphius, epitheton panis apud veteres, quo ſolo uſi ſunt in prandio abſque aliis cibis, parato ex flore tritici ſiligineo, addito fermenti momento modice piſto, & in oblongam formam redacto, uti legitur apud Lang. *l. 1. ep. 55.*

Colla, κόλλα, *Gluten*, vel *glutinum* ſignificat. Idque omne dicitur, quo ſicca corpora ſecum uniuntur. *Colla libraria* ex ſimila & garo habet virtutem emplaſticam, & conglutinandi vi prædita eſt, quibuſcunque eam partibus illinas, Gal. *l. 7. de S. F.* Æginet. *l. 7. c. 3.* Alias ex variis rebus paratur. Præſtantiſſimum eſt ex auribus taurorum & genitalibus. Fit & ex quibuſvis pellibus inveteratis & decoctis. Rhodiacam cæteris prætulit Dioſcor. *l. 3. c. 101.* Vocari ſolet vel ταυροκόλλα, vel ξυλοκόλλα. Auro *glutinum* eſt Santerna, ferro Argilla, æris maſſis Cadmia, laminis Alumen, Stannum æramentis, ſtanno Argentum, marmori & plumbo Reſina, &c. Gorr. *p. 234.* Alias vocabulum *Glutinis* tranſtuliſſe ad Phyſiologiam & Pathologiam Joh. Bapt. ſt. Contoli Jatro-Phyſicum Bononienſem *in ſua brevi inſtructione Medica de Glutine in corporibus humanis producto* legitur *in Act. Erud. Lipſ. A. 1698. m. Mart. p. 137.* Quid? quod ipſe Hipp. *l. de Carnib.* prolixe de glutinoſitate partium corporis, περὶ τῶ κολλώδεος tractaverit & cerebrum eſſe metropolin τῶ κολλώδεος *glutinoſi* ſtatuerit, quamvis rem acu non tetigerit. Jung. Jac. Spon. *Aphor. nov. ſect. 1. aph. 27.*

Collapſus corporis, ξύμπτωσις, *1. aph. 3.* idem, quod *Contabeſcentia*, *Concidentia*, *Imminutio*, μάρανσις, Linden. *Ex. XIII. §. 229.* Dieter. *n. 588.* Vide *Symptoſis*.

Collatenna, eſt nomen vulnerarii ſpecifici apud Parac. *l. 2. de vit. long. c. 14.*

Collatio, idem, quod *Comparatio*. Vide *ſuo loco*.

Collativus, Feſt. *Conlativus* à verbo *Collatare*, Gr. dici poſſet συμπλατυνθεὶς, dicitur apud Plautum de ventre, propter cachexiam hepaticam, tumido & magno, ſeroſaque cachy-

cochymia ſtagnante pleno Cappadocis lenonis, *Curcul. Act.* 2. *ſc.* 1. de quo loco vide Linden. *Ex. IX. Select.* & de hoc vocab. §. 13. *ſeqq.*

Collectio, συλλογὴ, συστροφὴ, σύστασις, de variis uſurpatur, v. g. de Medicamentis ſimplicibus, ubi quidem modi peculiares quandoque obſervari ſolent, uti legitur apud Schrod. *Pharm. l.* 1. *c.* 27. quorum tamen aliquos merito, ceu figmenta & phantaſiæ ſomnia, rejicit Hoffmann. *in Clav. ad h. l.* Dicitur etiam *Collectio* de humorum peccantium in aliquam partem confluxu & coacervatione, unde Inflammationes, aliaque tumorum genera oriri ſolent, Rhod. *ad Scrib. n.* 206. Ecell. Dn. D. Maur. Hoffmann. Dn. Affinis compater & Collega honoratiſſ. *in Prud. Medic. Diſp.* 23. *Collectio* quoque ſignificat modum quendam cognoſcendi compoſitum, quando videlicet aliquid ſenſu, memoria, & ratione ſimul cognoſcitur, quæ & *Connummeratio* & *Conſumatio*, συναρίθμησις καὶ συγκεφαλαίωσις dici ſolet, Gal. *c.* 1. *de iis, q. in medic. t.* 3. Pulſuum quoque *Collectiva inæqualitas* legitur apud eundem *l.* 1. *de diff. pulſ. c.* 30. quæ ex inæqualitate plurium pulſuum eſt conflata. Gr. συστηματικὴ ἀνωμαλία.

Collegium, συνέδριον, ſignificat ſocietatem aut cœtum certum proborum doctorumque virorum, Gal. *adverſ. Jul. c.* 1. Ita *Collegium* Medicorum, & olim fuerunt, qui Medici Archiatri diceban-tur, probante C. Hoff. *l.* 5. *Var. L. c.* 27. Hinc & *Collegiandi ratio* idem ſignificat, quod *conſultatio Medica* inter plures Medicos, C. Hoff. *Orat. Iſagog.* 2. *p.* 131. Capivacc. *Collegiandi* artem Medicam ſcripſit *Oper. p. m.* 931. *ſeqq.*

Colleſis, κόλλησις. Vide *Conglutinatio*.

Colleticus, κολλητικὸς, h. e. *facultatem habens glutinandi*, & conjungendi diviſas partes, Gal. *l.* 5. *de S. Fac. c.* 2. Unde *colletica* ſive *Glutinatoria* medicamenta vocantur, quæ diviſas partes in priſtinam unitatem reducunt. Ita P. Æginet. *l.* 7. *c.* 17. emplaſtra κολλητικὰ vocat. Eſt autem *glutinantium* materia diverſa pro corporum varietate, quæ glutinari debent, v. g. quæ ex argenti ſpuma, ſive lithargyro, oleo & aceto præparantur, imbecillam mollemque carnem glutinant: quæ bitumine, ærugine, ſquama, aloe & myrrha conſtant, robuſtam & duram. Caſtell. & Gorræus *d. l.* Vide *Colla*.

Colliciæ dicuntur lachrymalium punctorum in unum ductum in utroque latere concurſus humorem palpebrarum in narium cava deri-vantes. Occurrit hoc vocabulum apud Nic. Stenonem *de Muſc. & Gland. p. m.* 38.

Colliculum, idem, quod *Nympha*, νυμφὴ, caruncula membranoſa in pudendo muliebri gemina, rimam vel ſinum tegens, quam etiam in Ægyptiis mulieribus circumciſam fuiſſe voluit Gal. *Introd. c.* 10.

Colligamen, *colligamentum*, *colligatio*, σύνδεσμος, idem quod *Ligamentum*, de quo vide infra.

Colligantia eſt nota conſenſus alicujus morborum quoad locum vitiatum, unde & morbi *colligantiæ*, *ſocietatis* aut *connexionis* dicuntur Blaſ. *Medic. Univerſ. Fundam. p. m.* 24. Uſus & jam olim Conſtantinus de Stomacho *c.* 3. in Operibus Iſaaci annexo.

Colliquamentum, in ſpecie Harveo dicitur humor iſte & materia colliquata tranſparens, quæ paucis poſt conceptum diebus propria tunica tenuiſſima atque orbiculari contenta, humoreque eo, in quo fœtus poſtea natat, longe purior, in cujus medio fibræ ſanguineæ & punctum ſaliens (primum futuri fœtus fundamentum) citra ullam præterea cujuslibet rei præſentiam clare diſcernuntur, eſtque prima pars genitalis. In ovo gallinaceo etiam oculus ab eo vocatur, quemadmodum deſcripſit *de Gener. animal. Ex. LXIX. p. m.* 445. Conſentit etiam Bohnius *in Circ. Anat. Phyſiol. Progymn. IV. p.* 54. Colliquamentum genitale fluidum albicans vocans, & nihil aliud eſſe dicens, quam ipſum ſanguinem ſucceſſu temporis purpuram inducentem.

Colliquatio, item *Liquatio*, *Fuſio*, τῆξις, ἔκτηξις, σύντηξις, ἀνάλυσις, diverſimode accipitur pro diverſitate ſubjecti, de quo dicitur, Vel enim dicitur de humoribus utilibus, præſertim ſanguine, quando nimium attenuatur, & ejus fibroſitas aut naturalis glutinoſitas deſtruitur. Hanc etiam agnovit Galen. *l.* 3. *de ſympt. cauſſ. c.* 2. Unde *Febres colliquativæ* nomen ſuum acquiſiverunt, πυρετοὶ συντήκοντες, quia ſanguis in illis propter igneas copioſas portiones accenſas & effervefcentes nimium liquatur. C. Hoffmann. *de febr. c.* 55. Franc. Piens *Tr. Spec. de feb. c.* 6. *num.* 2. Qualem ſanguinis & reliquorum humorum *colliquationem* etiam producunt Purgantia fortiora, & quædam Venena uti conſtat *ex noſtr. Diſp. I. de Remor. Purg.* §. 29. *ſeqq.* Charlton. *Ex. X. Pathol.* §. 27. Willis *de febr. c.* 12. qui duo per *Fuſionem* expreſſerunt, quod perinde eſt. Vel dicitur de ipſo corpore & ejus partibus, non tam ſolidis, quam humidis, infinuatis & appropriatis, pinguedine nimis attenuatis, unde ſoliditas corporis imminuitur, & moles carnoſa contabeſcit, quæ alias *conſumptio* La-

tinis dicitur. Hinc Hipp. conjunxit συντήκεσθαι καὶ φθίνειν, colliqueſcere & tabeſcere, 5. Epid. II. 10. ad quem locum vide Lind. Ex. XIII. §. 192. ſeqq. ubi egregie colliquationis naturam declaravit. Et in hac ſignificatione frequentius occurrit ap. Hipp. & Galen. v. g. 2. aph. 28. ſ. 3. de iis, quæ in medic. t. 32. &c. Vel dicitur de Excrementis, quæ propterea Lat. Colliquamenta, συντήξιες, dicuntur, quatenus veluti effe-ctus ſequuntur Colliquationem humorum & corporis, 4. aph. 21. ſ. 4. de R. V. I. A. t. 112. c. 2. in 1. Epid. t. 35. c. 3. in 3. Epid. t. 66. ſ. 2. prognoſt. t. 35. Unde & veteres difficillime colliquationem ab excretione diſtinguere potuerunt, teſte Gal. de opt. ſect. c. 28. Imo in hac ſignificatione Colliquatio idem eſt, quod Fluxio Methodicorum, ſive ῥύσις. Denique dicitur de artificiali, & præſertim Chymica rerum ſolidiorum vi ignis liquefactione, quæ & Fuſio appellatur. Rolfink. vocat Liquefactionem, eſtque duplex, ſimplex & probatoria, Chym. l. 2. c. 2. Wedel. liquefactionem vocavit & fuſionem, quamvis hoc nomen potius de metallis prædicari & mineralibus exiſtimet Pharmac. Acroam. l. 1. ſect. 2. c. 7. p. 46. Imo Ruland. adhuc ſtrictius deſcripſit, reſpiciens ad præpoſitionem cum præfixam, quod ſit plurium fuſilium in igne ad unum compoſitum per igneam eliquationem conjunctio, in Lex. Vide Liquatio.

Colliſio, idem, quod Contuſio, θλάσις, θλάσμα. Vide Contuſio. Alii tamen diſcrimen faciunt inter Colliſionem & Contuſionem, illam dicentes eſſe ſolutionem continui in oſſe factam, hanc vero in carne. Petr. Martyr Tronus de vulner. cap. fol. m. 64. b.

Colliſorius eſt epitheton motus particularum diverſarum, quæ ſeſe mutuo impingunt & colliduntur, quale quidem in fermentatione neceſſario contingit, quemadmodum non ſolum Willis de fermentat. docuit, ſed & Cl. Stahlius noviſſime explicavit in Zymotechnica c. 2. p. 7.

Collix, κόλλιξ, ἡ κόλλιξ, paſtillum vel troſchiſcum ſignificat, Hippocr. l. 2. Epid. ſ. 6. n. 55. l. de intern. aff. XXV. 38. Æginet. l. 1. c. 27. Vide Foeſ. Oec. p. 347. Galen. in exeg. Eſt & panis rotundi genus, teſte Ariſtoph. Speciem panis etiam dicit Heſychius, quam ſpecialius deſcribit Erotianus in ſynagog. quod ſit placentæ forma, quam alii ὑγεία dicant.

Collodes, κολλώδης, Glutinoſus. Vide Colla.

Collodium legitur apud Paracelſ. l. 2. de Vit. long. c. 9. quid vero ſignificet, non conſtat.

Collum, αὐχὴν, vid. Cervix. Collum uteri rectius diceretur Os uteri, quia intus eſt, ubi uterus deſinit, quam exterior extremitas, quæ mulieris pudendis conjungitur; quæ potius colli uterini os non ſine ratione vocaretur, Gal. 5. aph. 46.

Collurio, eſt nomen avis rapacis, Lanariorum genus minus, inter Accipitres vel Falcones minores referendum, cujus iterum ſunt diverſæ ſpecies, majores & minores, de quibus vide Aldrov. l. 5. Ornith. c. 12. ſeq.

Collutio, γαργαρισμός. Vid. Gargariſmus.

Collymus, Collimus lapis. Vide Aetites.

Collyrium, Collarium, Salmaſio ad Solin. κολλούριον, κολλύριον, duabus gaudet ſignificationibus, antiqua & nova. Olim collyrium denotavit medicamentum ſiccum, ad inſtar Glandis vel Peſſi, vel Turundæ, longum, rotundum, cohærenſque ex ſuccis, liquoribus, ſeminibus, fructibus, & metallicis compoſitum, quod in uſum aſſervabatur. Eo vero utebantur intro penitiusque immiſſo in uterum, in anum, in aures, in naſum. Vid. Hippocr. l. 1. de Morb. LXXX. 6. Galen. l. 3. de C. M. S. L. c. 13. Unde & vulgo Glandes, Turundæ, & Globuli dici ſolent, Rhod. ad Scribon. L. n. 142. Hodieque vero de medicamentis Topicis, quæ oculis admoventur accipi ſolet; licet & hæc ſtricta ſignificatio veteribus uſitata fuerit, uti conſtat e Scribon. n. 19. ſeqq. Rhod. in not. ad h. loc. Suntque Collyria duum generum. Quædam enim liquida, ὑγροκολλύρια, quæ inſtillantur, aut guttatim inſtillantur: quædam ſolida vel ſicca, ξηροκολλύρια, quæ barbara voce dicuntur Sief, Gal. l. 4. de C. M. C. L. cap. 5. Jungantur alii Scriptores, v. gr. Weker. Antidot. Gener. l. 1. c. 45. Special. l. 2. ſect. 41. Petr. Morell. in Methód. formul. l. 2. ſect. 2. c. 4. Schrod. l. 2. c. 86. Hoffm. in clav.

Coloboma, κολόβωμα, h. e. mutilum, ſive curtum, Gal. l. 2. Meth. med. c. 2. Dicitur de iis, quæ deficiunt, v. g. in labiis, narium alis, auribus, oculorum angulis, quarum glandularum defectus ſpecialiter Rhœas, ῥοιάς, vocatur, de quo vocab. ſuo loco.

Coloeos, κολοιὸς, vide Graculus.

Colon, κῶλον, dicitur Inteſtinum quintum in ordine a ventriculo, ſecundum autem in craſſis, inter cæcum & rectum medium, Gal. l. 6. admin. Anat. c. 9. quod excrementa ex diſtributione ſegregata ſuſcipit, Introd. c. 11. Unde propter ſui latitudinem ipſum ſolum quidam ventrem inferiorem appellarunt, 4. de R. V. I. A. c. 112. Abſcedit longiſſime a centro Meſenterii, quod non expediat, venas meſaraicas valde exugere ea, quæ continent, excrementa. Cæco autem, ut ait Galen. ad

por-

portionem reſpondet. Sicut enim Cœcum valde extuberat, globoſumque eſt, ita & *Colon* tota ſui longitudine multos habet medios globos, & veluti cellulas, exiguas quidem, nec tamen tantas, quantas Cecum, (hoc enim totum veluti quidam venter eſt) ſed ad portionem ejus ſimilitudinemque factas. In eo craſſiores fæces diutius commorantur, donec excernendi tempus appetat. Itaque fit, ut ſæpe ab his male afficiatur, variiſque morbis tentetur, pro contenti excrementi qualitate. Hæc Caſtellus. Quamvis non in omnibus rem acu, quod dicitur, tetigerit, v. g. quod *Colon* a meſenterii centro longiſſime diſtet, ratio hæc potius eſt, quod venæ lacteæ pauciſſimæ adſint, per quas chylus ad centrum illud exprimi & diffluere poſſet, cum jam materia maximam partem ſit excrementitia. Comparatio quoque cum *Ceco* inteſtino non reſpondet Autopſiæ Anatomicæ, qua novimus, in adultis hominibus Cecum inteſtinum minime amplum eſſe aut extuberare, ſed minuſculum eſſe & anguſtæ capacitatis. De *Inteſtini Coli* & *Ceci* ſtructura vid. Anatomicos, præſertim Barthol. *l.* 12. *c.* 10. *Colon* eſſe locum vel ſedem *Colicæ*, etiam dixit Paracelſ. *l.* 2. *de Tartar. Tr.* 1. *c.* 5. & 6. *in explic. Colo infeſtari*, pro *Colica* laborare, legitur apud Scrib. L. *n.* 122. ubi etiam ſæpe occurrit *Coli dolor*, pro *Colica*. Et apud Plinium aliquoties *Colum* pro morbo inteſtinali ſumtum occurrit, v. g. *l.* 26. *H. N. c.* 1. reliqua videantur *in Indice*.

Colophonia, κολοφώνια dicta eſt antiquis *reſina pinea*, quod *Colophone* præcipua apportaretur. Nam & ex Gallia & Tyrrhenia adferebatur. Eadem quoque alio & ſimplici nomine φρυκτή dicebatur. Erat autem omnium fere reſinarum maxime parabilis, & in penuria Maſtiches ſubſtituebatur. Præter hanc autem, quæ φρυκτή dicebatur, aliam fuiſſe *Colophoniam*, Chiæ maſtichæ perſimilem, & molliens aliquid habentem, uti ſcribit Gal. *l.* 7. *de C. M. P. G. cap.* 3. Hæc Gorræus *p.* 236. Jungantur Schrod. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 381. Fr. Hoffm. *in clav. ad h. l. Colofonia* legitur ſæpius apud Scribon. L. *n.* 137. *ſeqq.* ubi vid. Rhod. *in not. ad primum locum*. *Colophoniam* ex Terebinthina fieri in fundo relictam, teſtatur & Paracelſ. *Tr.* 4. *de Peſtilit.*

Color, χρῶμα, quid proprie ſit, & an reale quid etiam in tenebris exiſtens, an vero ſaltem modificatio lucis per reflexiones & refractiones, Phyſicis dirimendum relinquemus. In foro Medico conſideratur, ut ſignum Phyſiologicum ſanitatis, & Pathologicum ſive morboſæ diſpoſitionis, in humoribus, corpore ſolido & excrementis in rebus non naturalibus. Imo ad omnes partes miniſtras ſeſe extendit, ut ita *colorum* differentias probe perpendere debeat Medicus, quemadmodum hoc pluribus teſtimoniis ex Hip. Gal. & aliis confirmari poſſet. *Colores corporum* omnes a ſole dependere dixit Parac. *de peſt. tr.* 1. *Colores* non deſignare fictos humores, ſed imitari proprietates vitæ mediæ, atque ſpiſſitudines, inque materia eſſe opera Archei ſeminalis vult Helmont. *tr. Schol. Humor. paſſ. decept. c.* 1. *n.* 49. Emplaſtrum *Coloris incerti* legitur apud Scribon. Larg. *n.* 214. De *coloribus Spagyricis* & Chymicis, præſertim in negotio Lapidis Philoſophici, plura loca quære *in Th. Chym. Vol. I. indiceut* & *Vol. III. IV. V.*

Coloratio, *Chromatiſmus*, χρωματισμὸς, ἐπίχρωσις, coloris inductionem, vel ſuperficiariam vel penetrantem ſignificat. Ita veteres colorem unguentis conciliaſſe conſtat ex Scrib. *n.* 228. 230. vide Rhod. *ad h. l.* Ita Oleum Roſaceum olim Anchuſa tingebatur. Dioſcor. autore *l.* 1. *c.* 53. Rulandus ſeq. ſpecies *colorationis* deſcripſit: *Coloratio* per hauſtum liquoris ingredientis eſt frequens admodum modus, per liquidam tincturam, quam res colorandæ potare ſeu combibere coguntur. Id fit pro natura earum diverſa. Quæ & poroſa ſunt, macerantur in tictura liquida, vel etiam coquuntur una, aut irrigantur, perfunduntur que ſæpius reficcationibus interpoſitis, donec color placeat. Ita tingunt vulgo velle-ra, linamenta, ſerica, pannos &c. *Coloratio* externa eſt, cum ſuperficiebus duntaxat color exaltatur. Id fit variis modis, quibus aliter atque aliter diſponitur ſubjecti facies externa ad lumen diverſimode terminandum, unde oritur color diverſus, iſque in eadem ſpecie illuſtrior & veluti interpollis, vel obliterata priore, ad diverſam nobilior. *Coloratio* per calorem ſolum eſt modus colorandi, cum e potentia in actum, ſeu ex occulto in manifeſtum color protrahitur, adhibito calore duntaxat alteratorio. Neque ſolum principali extractionis fine hoc fit, ſed & infervit tincturis arcanis. *Coloratio* per abſolutionem eſt, cum fuſcedines ſpirituales, aliæque ſordes colorem obſcurantes, mutanteſque aquis acribus eluuntur, itaque color illuſtratur, exaltaturve. Prolixius de *chromatiſmis* vel *colorationibus* egit Libav. *Syntagm. A. Ch. l.* 6. *c.* 3. *ſeqq.* De *coloratione Tyria* videatur turba Philoſophor. *ſerm.* 14. *in Th. Ch. Vol. V. p.* 12.

Coloritium, vide *Coleritium*. Eſt gradatio coloris per paſtam acutam, quam *coloritium* etiam

iam nominant. Itaque tingendi modus qui-dam eſt, metallis principaliter deſtinatus; nec valet niſi in ſuperficie. Non enim alte pene-trare poteſt, propter corpulentiam, niſi di-luatur liquore copioſo paſta, atque ita com-mutetur in formam lixivii, Rul. *Lex.*

Coloſſinus, *Coloſſenus*, κολοσσινός, eſt ſpe-cies vel differentia coloris rubri, ita dicta a colore floris *cyclaminis*, *flos Coloſſinus* dicti, a *Co-loſſis* urbe Troadis non procul Laodice, ubi herbæ illius proventus copioſus, & lanæ eo colore imbu-tæ commendabantur, C.Hoffm. *Var. Lect. l.2. c.9.*

Coloſtrum, πρόγαλα, dicitur lac primum poſt partum. De *coloſtri* lactei uſu & noxa breviter etiam differuit D.Joh. de Muralto *in ſuo Vade mecum Anatomic. Exerc.1. p. m.23.* Deinde etiam a nonnullis tribuitur emulſioni ex terebinthina cum vitello ovi paratæ, uti vult Blancardus.

Colotes, κωλώτης, *ſtellio*. Vide *Aſcalabotes*. Hinc.

Colotoides, κολοτοειδής, *ſtellionum* ſeu lacer-torum tunicis *ſimilis*, i. e. variegatus, & va-riis quaſi guttulis reſperſus. Dicitur de ex-crementis apud Hippocr, *l.4. Epid. XXIX.* 10. quamvis apud Linden. aliter legatur ὡς ἐν βδήροισι κωλώτη; ἐνδῦναι, &c. Enimvero Foeſ. *in ſua edit.* probat, omnia exemplaria habere vel κωλοτοειδέα, vel κωλωτοειδέα, quæ lectio & nobis veroſimilior videtur.

Colpos, κόλπος, *ſinum* ſignificat; quando in medio carnoſarum partium humor cum ſan-guinis affluxu conſiſtit & putreſcit, & ſibi jam exitum paravit; in hac apertura, vel exulce-ratione differt ab abſceſſu, Gal. *de tis*, *q. in med. t.27.* cum longo tempore cum ſubjectis par-tibus cutis agglutinari nequit, hujuſmodi affe-ctum *ſinum* nominant. Id. *l.2. ad Glauc. c.8. princ.* & *l. de tum. p.n. c.4.* Differt a fiſtula partim flexuo-ſitate, partim calloſitate, quæ in ſinu non oc-currunt. Dicitur & *ulcus ſinuoſum*. In Anatomi-cis vero & Phyſiologicis *ſinus* dicitur de certis partibus, v. g. *collo uteri*, quod dicitur *ſinus muliebris*; vel *ſinus pudoris*, κόλπος γυναικεῖος, ἢ αἰδοῖος, Linden. *Med. Phyſiol. l.2. c.7. §.129. ſeqq.* Bartholin. *Anat. l.1. c.30.* Et cavitates, quas format reduplicatio meningis craſſæ ſive duræ matris, *ſinus*, vocantur, quamvis in Græco κόλπος vocabul. nondum invenerim, ſed Galen. vocat διπλώσεις *l.9. de Uſ. Part. c.6.* & κοιλίας, *l.9. admin. Anat. c.1.* quorum qua-tuor communiter numerantur, recentiores ve-ro tres adhuc addiderunt, quos tamen in omni ſubjecto reperiri negat Barthol. *l.3. c.2.*

Colum, ἠθμός, ὑλιστήρ, eſt id, per quod li-quida colantur & tranſmittuntur ad ſeparatio-nem vel depurationem. Græco nomine non differt a *cribro*, ſed Latino, quia *cribrum* di-citur, per quod ſicca trajiciuntur. Differentiæ *colorum* ſunt variæ, cum quoad materiam, tum quoad formam, tum quoad alia acciden-tia. Materiam præbent charta bibula, linum, lana, cannabis, juncus, metalla. Oblongum lineum *colum*, pyramidis figura, vel laneum dicitur *manica Hippocratis*, *Caligæ*. Ita *colum* novum, rarum, denſum, detritum, ſimplex, duplex, &c. vocatur. Vide Weker. *Antidot. gen. l.3. c.38.* De *colo junceo*, id eſt, ſporta juncea vel ſpartea, vid. Scribon. Larg. *n.271.* & Rhod. *not. ad h. loc.* *Colum*, etiam idem eſt, quod *colon*, ſcil. inteſtinum.

Columba, *Columbus*, περιστερά, eſt animal volatile notiſſimum, admodum fœcundum, ca-lidiſſimum, cerealibus vivens: Eſtque vel do-meſtica, vel ſylveſtris. Huc pertinent *palum-bus* & *turtur*. Quorum omnium prolixam de-ſcriptionem, genera, differentias, uſum in cibis & medicina, vide ſis apud Aldrovand. *l.15. Ornithol. a c.1. ad 10.* Jul. Alexand. *l.13. Sal. c.3.* Bruyerin. *de reb. cibar. l.15. c.24. 25. 26.* Adde Schrod. *l.5. cl.2. n.49.* Ejus anato-mica hiſtoria quoque ab Ol. Borrichio deſcri-pta occurrit *in Actis Hafn. Vol. I. Obſ. 96. p. 185. ſeqq.* Myſtice & ænigmatice *colum-ba* quoque dicitur pulvis albus præcipitatus ex antimon. ungar. cum Aq. fort. commun. de-ſtill. & in aquam frigidam inſtillatus. Rol-fink. *Chym. l.3. ſ.1. art.4. c.15.* item plumbo ineſſe *columbam albam*, quæ & *ſal metallorum* dicitur, docet Graſſeus *in arca arcani*, in *Th. Chym. Vol. VI. p.214.* & medicamentum quod-dam ex argento vivo ſublimato, & hydrar-gyro crudo paratum, quod olim *panaceam Ca-ſaream*, vel *theriacam theriacarum* vocarunt, Quercetan. appellavit *lenem & ſuavem colum-bam ex omnivoro draconem*, *& aquilam cœle-ſtem*, teſte Libav. *Apoc. Herm. part. prior. c.6.* Quis non rideat hunc ſyncretiſmum draconis, *columbæ*, aquilæ? Quid, quæſo, eſt, ἀσύγκλωστα συγκλώθειν, ſi hoc non eſt?

Columella, κίων, κιωνίς, *Columna*, item *gar-gareon*, *gurgulio*, γαργαρεών, *uva*, *uvula*, *ſta-phyle*, σταφυλή, eſt caruncula membranoſa, vel ſpongioſa, in fine palati a faucibus depen-dens, vocis inſtrumentum, quod hiante ore conſpicitur, Galen. *in def.* Dicitur & *plectrum*, πλῆκτρον, i. e. vocis refractorium, *lib.7. de Uſ. P. c.5.* Ejus deſcriptionem vide apud ana-tomicos, præſertim Barthol. *l.3. c.12.* ubi ne-gat ad vocis formationem facere, cum etiam

hac

hac parte penitus abſumta non tamen vox le- datur, quemadmodum & nos obſervavimus. Nic.Piſo tamen exiſtimat vocab. *columella* rectius tribui affectui inflammatorio *gurgulionis*, quando longior tenuiorque fit, ut columnæ modo extendatur, *de M. C.* & *C. l.*2.*c.*1. De morbis *uvulæ* vide apud practicos. Geminam vidit in Hugone Mauritio Gallo Dn. D. Mauritius Hoffmannus Senior, notante hujus filio *in Diſſ. Anat. pag.*52. *in Act. Hafn. Vol.* III. *O.* 13. *cum Scholio*. Ab Hippocrate etiam pathologice dicitur morbus in pudendo muliebri, quando pars illa, quæ *turbo* & *columella* a figuræ cum uvula faucium ſimilitudine dicitur, excreſcit. *l. de Nat. Mul. LXI.* 2. 6. *l.*2. *de morb. mul.XCII.* 1. Jung. Linden. *Med. Phyſiolog. l.*2.*c.*7. §.148.

Columna, κίων, idem, quod *Columella*. Alias & pars carnoſa in medio naſi prominens labio vicina *columna* appellatur, Barthol. *l.* 3. *c.*10. ex Ruffo *l.*1.*c.*4. Gal. *Introduct. c.*10. Linden. vocat diſſepimentum inter utrumque naſi tubum, *Medic. Phyſ. l.*2.*c.*12. §.10. Latinis *interſeptum*. Alias quid proprie ſignificet *columna*, etiam pueri norunt. De *columnis* in veterum balneis & *columnis miliaribus* lege Lang. *l.* 1. *ep.*50. Differentiam *columnæ* & pilæ attigit C. Hoffm. *comm. ad Gal. de V. P. n.*495. Tropice quatuor *columnas* medicinæ ſtatuit Paracelſus, *philoſophiam*, *aſtronomiam*, *alchymiam*, & *cultum virtutum*, *præfat. in Paragr.* In *Comment.* vero *ad aph.*1. Hippoc. virtutem omittit, & *phyſicam* ſubſtituit. * *Columna* eſt etiam inſtrumentum; quo Hippoc. uti conſuevit ad Femur, Humerum, Spinam & Tibiam reponendum. V. de Fr. S. 2. de Art. S. 1. S. 3. S. 4. Hoc ſenſu accepta, grec. dicitur ξύλος.

Colymbades, κολυμβάδες, dicuntur olivæ muria conditæ, inque ea innatantes. Condiendi rationem Conſtantinus Cæſar explicat, *l.* 9. *c.*33. *de agricult.* Gorræus *p.* 237.

Colymbæna, κολυμβαίνα, Lat. *Natatrix*, nomen aſtaci, vel *ſquillæ marinæ*, apud Galen. *l.*8. *de C. M. S. L. cap.*4. quamvis mihi videatur mendum ſubeſſe, cum nemo alius hujus nominis mentionem fecerit; hinc exiſtimo legendum eſſe *colybdæna*, κολυβδαίνα, juxta Heraclidem *in Opſartyco* apud Athen. *l.*3. Vid. Aldrov. *l.*2. *de Cruſtat. c.*9. Alias *colybdæna* ſignificat *mentulam marinam*, ſpeciem urticæ Zoophytæ apud eund. de Zoophytis *l.*4. *de Exanguibus c.* 1.

Colymbethra, κολυμβήθρα, vide *Dexamene*.

Colymbus, *Colymbas*, *Colymbis*, κόλυμβος, κολυμβὰς, a natando, κολυμβᾷν, eſt nomen avium aquaticarum, (quaſi dicas *natatrix*, *urinatrix* avis vulgo *Gucher*, *Zaucher*,) ſuntque duum generum, majores & minores. Quarum deſcriptionem, differentias, uſum in cibis; lege apud Aldrov. *l.* 19. *Ornithol. c.* 51. *ſeqq.*

Coma, τρίχωσις, κόμη, idem, quod *capillitium*. Vide *Crines*.

Coma, κῶμα, id eſt, *ſopor*, ſive propenſio & *delatio in ſomnum*, eſt, cum vigilare ægri nequeunt, non apertos habentes oculos, ſed convenientes, & alto ſomno detinentur, Gal. *com.*1. *in* 3. *Epid. t.* 7. Vide *Caros*. Hippocrates vero *cataphoram*, καταφορὰν, omnem ad ſomnum propenſionem appellat. Eſt enim in ſomnum delatio, non valentibus infirmis vigilantium munia obire, ſed cum palpebras claudere cupientibus, tum dormire ſperantibus. Cum autem ægri clauſis palpebris dormire nequeunt, ſed plurimum vigilant, *coma* ἀγρυπνῶδες, i. e. *pervigil*, & non ſomniculoſum vocat, *Com.* 1. *in* 1. *prorrh. t.* 1. Aliquando & apud Latinos *marcor* pro *comate* ponitur, Gal. 4. *de ſan. tu. cap.* 4. Marcere enim corpore ſignificat, atque languore & inertia teneri; unde Celſus de lethargo dicit: *Marcor* eſt inexpugnabilis dormiendi neceſſitas, *l.* 3. *c.* 10. Hæc Caſtellus. Enimvero cum hæc non ſufficiant, libet paulo accuratius affectum hunc declarare. Quoad vocabulum κῶμα, *coma*, an a verbo κωμάζω, i. e. crapulæ, & comeſſationibus indulgeo, derivandum ſit, uti vult Gal. *l. de Comate c.* 1. Grammaticis relinquimus. Hoc nobis ſufficiat, *coma* & *cataphoram* eſſe pro ſynonymis habenda, cum Galen. 1. *in* 1. *prorrh. t.* 32. & 1. *in* 3. *Epid. t.* 7. Dividitur a practicis in *coma ſomnolentum* & *vigil*. Illud eſt deſiderium dormiendi p. n. actum cum ore hiante, proveniens a ſpiritibus animalibus, per portiones vaporoſas vel ſeroſas impuras inquinatis, & ad fixationes pronis, intemperiem cerebri frigidam præſupponentibus. Vide ex recentioribus Will. *de An. Brut. Part.* 2. *c.* 4. Differt a lethargo, quod *comatoſi* non ſint oblivioſi, ſed facilius expergiſcibiles. In lethargo ſomnus actu p. n. urgeat; qua ratione & a caro diſcrepat. Hoc ſc. *coma vigil* eſt proclivitas ad ſomnum continua, ſed fruſtranea; plerumque febri, phrenitidi, aut lethargo ſuperveniens, & proveniens a ſpirituum animalium portionibus impuris, narcoticis & vaporoſis craſſioribus inquinatorum, & ita debita activitate deſtitutorum per & propter febrilem efferveſcentiam nimia agitatione, Willis *d. l. c.* 5. Hine comatodes, qui comate laborant. Erotianus.

Combibo, συμπίνω, metaphorice pro *imbibo* dicitur, quando medicamenta liquida a parte, cui applicantur, excipiuntur, & veluti imbibuntur, ita, ut illa huic ſeſe inſinuent. Uſurpatur a Scrib. L. *n.* 20. & 227.

Combinatio idem, quod *concretio*, *compoſitio*, aut *coagulatio late ſumta*, qua nimirum, quæ plura ſunt & ſeparata, ita invicem agglomerantur, ut ex iis unum contiguum, fluidum æque ac ſolidum confletur corpus, uti prolixius hoc vocabulum expoſuit & per exempla illuſtravit Cl. D.D. Bohn. *Diſſ. Chym. Phyſ. II. per totam.*

Combinativa, ſive *Combinatoria fermentatio*. Vide *Confermentatio*, & *Reſolutivus*. Alias in genere *combinatoria ars Athan. Kircheri* ſignificat artificioſam ſcientiæ ſubjectorum combinationem, in hoc præcipue conſtantem, ut quibuſvis ſubjectis datis vel propoſitis exhibeat, quoties & quot modis ſimul combinari, commutari vel tranſponi poſſint. De quo prolixo opere vide *Acta. Philoſophica* Oldenburg. *An.* 1669. *menſ. Dec.*

Combuſtio, καῦσις, idem, quod *Ambuſtio*, ſcil. *Ignitio*, corpora comburendo in calcem redigens, Rul. Rolf. *Chym. l.* 2. *c.* 3. Hinc & *combuſtum*, καυθὲν, cum ambuſto (de quo ſupra coincidit. De *combuſtis* vide Gal. 9. *de S. Fac. inprinc.*

Comedo, *Comeſtio*, *Comeſtum*, ἔδω, φάγω, ἐσθίω, ἐδωδὴ, ἐσθιόμενον, ſunt termini notiſſimi, denotantes aſſumptionem alimentorum ſolidorum, vel eſculentorum, & ipſa *eſculenta*, ſive cibum. In infinitivo dicitur & *comeſſe*, apud Scrib. Larg. *n.* 12. Subſtantivum quoque *comedo*, Gr. φάγος, in uſu eſt, idem ſignificans, quod *lurco*, ſcil. capacis gulæ hominem, & bonorum ſuorum conſumtorem, ſive qui gulæ ac ventri immodice deditus comedit omnem ſubſtantiam ſuam; unde & a Latinis appellantur tales homines *ventres*, Linden. *Ex. XI.* §. 128. *Comedones* etiam appellantur a quibuſdam medicis vermiculi illi in dorſo infantum & puerorum per poros cutaneos prominentes cum ſubſequente contabeſcentia, qui alias dicuntur *crinones*, de quo vocabulo paulo inferius plura videantur. *Comeſtibile* idem quod cibus, alimentum.

Comes, nomen dignitatis & prærogativæ. Ita *comes* archiatrorum nominabatur olim unus ex archiatris, quem adhuc prioribus ſeculis *archiatrum* κατ᾽ ἐξοχὴν vocarunt, cui delegata fuit poteſtas arbitrandi in arte, eorumque diſtinguendi conflictus, quos judicare ſolus ſolebat affectus, C. Hoffmann. *l.* 5. *Var. Lect. c.* 27. Hier. Mercurial. *l.* 4. *Var. Lect. c.* 1.

Cometa, κομήτης, dicitur quaſi *ſtella comata*, Non eſſe Meteoron aereum, uti voluit Ariſtoteles *l.* 1. *Meteor c.* 7. clariſſime aſtronomorum induſtria demonſtravit. Sunt vero *cometæ* nihil aliud, quam aſtra extraordinaria inſtar planetarum ſitum ſuum in cœlo varie mutantia, & coma quadam, ſeu capillitio plerumque exornata, pro cujus vario ſitu & figura varia ſortiuntur nomina, (vid. Plin. *l.* 11. *c.* 25.) modo pauciſſimos dies, modo plures uſque ad integrum anni ſpatium durantia. Quorum deſcriptionem ſuccinctam vide ſis in Cl. Dn. Joh. Chriſt. Sturmii *Tab. Aſtronom. Part. Spec. Tab. X.* & prolixius apud Hevelium *in Cometographia*. An vero fruſtra credatur, quod idem laudatus autor vult) *cometas*, ut & novas ſtellas, phyſice mala quædam vel efficere, vel præſignificare, adhuc διχθὰ δέ μοι κραδίη μέμονε φρεσὶν ὁρμαίνοντι, ut cum Homero *Iliad.* ξ. loqui liceat. Paracelſus *cometas* per imaginationem animæ majoris mundi erroneam fieri exiſtimat, & ita *zizania* vel *monſtra mundi* vocare non dubitat *Tract.* 2. *de Peſtilit. c.* 1. Et ex hac hypotheſi *peſtem* viciſſim *cometam microcoſmi* appellavit, *Tract.* 1. *de tit.*

Comez, eſt *gutta ſemis*, Rul. *in Lex.*

Comido, κομιδὴ Vide *Educatio*.

Comiſte, κομιστὴ, idem, quod τροφὴ, *cibus*, alimentum, a verbo κομέω & κομίζω, curam gero, *alo*, nutrio, Heſych. Hinc derivativum κομιστικὸν, *nutriens*, apud Hippoc. *l. de Affect. XLIX.* 8. Vide Linden. *Ex. XVI.* §. 173.

Comitialis morbus, aliquando ſimpliciter idem quod *epilepſia*. Vid. infra *lit. E.* Ratio nem hujus appellationis duplicem tradunt interpretes: Primum, quod olim concidente epileptico *comitia* interrumpebantur, unde & *ſonticus*, *ſacer morbus* dictus fuit ἱερὰ νόσος ἢ θεῖλεπς. Deinde, quod in *comitiis* eo correpti maxime infeſtarentur, & detegerentur, quam rationem etiam medicorum filii maxime amplexantur, Rhod. *ad Scribon. L. n.* 12. Rob. Keuchen. *ad Q. Seren. p.* 249. *ſeq.*

Commagenum, κομμαγηνὸν, ſæpe *Comagenum*, epitheton unguenti cujuſdam, cujus meminit Galen. *l.* 2. *de C. M. S. L. c.* 1. quod & *Syriacum* alias dicitur. Vocatum vero ita a *Comagene*, Syriæ parte, ubi fiebat, & unde apportabatur. Vim habuit calefaciendi & relaxandi. Mentio quoque fit apud Galen. *l.* 3. *de San. tu. c.* 10. unguenti *Commacini*, κομμακινὸν, cui pares vires tribuit, ſed videtur mendoſa eſſe lectio, & ſubſtitui debere *Comma-*

magenum, quod facilis lapſus fit, quodque alibi nuſquam *Commacinum* legatur, recte notante Gorræo *in def. d. l.*

Commanducatio, pro *maſticatione* uſurpatur aliquoties apud Scrib. Larg. *n.*9.53.55.104.165. Aliis quoque dicitur *manducare*, *mandere*, *commandere*, Rhod. *in Lex. Scrib.*

Commemoro, λέγω, idem quod *dico*, Galen. *l. de dign. & cur. aff. morb. c.* 5. *in pr.* De maxime neceſſariis nihilo pejus eſt bis terve eadem *commemorare*.

Commentarius, ὑπόμνημα, explicationem alicujus loci, vel rei ſignificat, ſi quid perſpicuum deſideraverit, Gal. *c.*3. *de art. t.*44. Dicuntur & ὑπομνήματα, quæ unuſquiſque ſtudioſorum conficit ſibi ex autorum lectione, *commentarii* ſeu libri ad memoriæ ſtudium confecti. *Adverſaria* quidam vocant ex Cicerone. Ab aliis *commentaria* ſignificatu vocabuli hodie non ita trito, C. Hoffm. *comm. in Gal. l. de V. P. n.*869.

Commentatio, ἐξήγησις, explicatio, *explanatio*, ſcil. alicujus ſcriptoris antiquioris, cujus conditiones vide apud Gal. 2. *in* 1. *Epid. t.* 46. *fin. &* 1. *in* 3. *Epid. t.* 4.

Commercium, κοινωνία, *communio*, Vide *Confluxio*.

Commi, κόμμι, vide *Gummi*. In genitivo *commis* ſæpe uſurpat Scribon. Larg. *n.*23.27.28.30. *&c.* Vide Rhod. *Lex. Scribon. & not. ad num.*72.

Comminutio, θρύψις, λέασις, Gal. *l.* 11. *de V. P. c.* 8. συνθρυψις, eſt, cum in minutiſſimas partes per colliſionem rem aliquam redigimus. Dici poteſt & *contritio*. Inſervit ei nonnunquam rei exſiccatio, toſtio, cribratio. Nam cum non omnia ſimul poſſint attenuari ſubtiliſſime, per anguſtum cribrum excutienda ſunt ſubtilia, & opus cum craſſioribus repetendum, Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Eſt vel naturalis, vel artificialis. Ad illam pertinet *comminutio*, quæ fit dentibus, præſertim molaribus, Gal. *d. l.* Hæc fit variis inſtrumentis, imprimis autem in mortario. Jung. Rhod. *in Not. ad Scribon. n.* 111. De *comminutionis* ſignificatione diverſa accurate ſcripſit Celeb. D. D. Bohn. *Diſſ. Chymico-Phyſ. VII.* ubi & *attenuatio* dicitur.

Commiſſura, ξυμβολή. Vide *Junctura*. *Raphe*.

Commiſtio, *Commixtio*, σύμμιξις, μῖξις, κρᾶσις, à κεράννυσθαι, *permiſceri*, Gal. 12. *de V. P. c.* 3. cum res diverſæ in unam veluti maſſam, vel acervum, conjunguntur. Quod fieri non poteſt, ut per totum aliquid cum alio miſceatur, niſi prius fuerit comminutum, Gal. *d. l.* Frequentiſſimum etiam in pharmaceuticis vocabulum. Specialiter vero *commiſtionis* ſpecies chymicis ea eſt, cum corpori calcinando vel ſulphur, vel vitriolum, vel ſal culinarium adduntur, iiſque igni admotis res ipſa in calcem redigitur, de qua ſpecie vide plura apud Rolf. *Chym. l.*2. *c.*3. * *Commixtio* etiam apud Hipp. idem eſt, ac generatio & interitus. Sic enim eſſe interpretatur.

Commoderatus, σύμμετρος, epitheton ſani corporis. Vide *Symmetria*. *Commoderatio* etiam de anni temporibus inter ſe reſpondentibus dici poteſt, *argumento* 3. *aph.* 111. &c. videatur Dieterich. Iatre. *ad vocab.* ὧραδος. *num.* 947.

Commodus, ἅρμενος. Vide *Armenos*, *Chreſimos*.

Commorior, ξυναποθνήσκω, dicitur de morbis, qui ad mortem uſque comitari ſolent hominem. Hippoc. 2. *aph.* 39. 5. *aph.*7. Jung. Diet. *Iatr. n.* 591.

Commotica, κομμωτική, ſcil. ars, eſt pars medicinæ a *coſmetica* differens, quod circa fucum & pulchritudinem, vel ornatum adſcititium verſetur: *Coſmetica* vero naturalem tueatur pulchritudinem, Gal. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 2. C. Hoffan. *in Comm. ad Gal. de V. P. n.*7. Unde & κομμωτικὰ medicameata dicuntur pigmenta & fucus, quibus mulieres fuæ formæ lenocinantur, ut vitia naturæ artificio celent. Dicitur Lat. *ars comptoria*, *fucatrix*, à κομμὸς, ornatus fictus, *fucus*, mangonium.

Commotio. ὄχλησις, ἐνόχλησις, ab ὀχλέω & ἐνοχλέω, *commoveo*, moleſtam & tumultuariam agitationem humorum, vel excrementorum, vel materiæ morboſæ ſignificat. De *commotione tartari* legatur Parac. *l. de morb. Tartar. c.* 12. Thom. Willis vocat *efferveſcentiam immodicam*, quam egregie in vino declaravit *Ex. de ferment. c.* 7. Poteſt & *fermentatio inordinata*, *tumultuaria* vocari. Vide *Arados*. Unde hoc vocabulum pro adæquato genere & ratione formali febrium continuarum habuit Th. Sydenham. *Method. curand. febr. in princip.* Quid per *commotiones ſanguinis activas & paſſivas* in pathologia velit intellectum D. D. Stahlius videatur *in ejus propemptico ad Diſp. Inaugur.* Dn. Chriſtiani Alberti Richteri *de Venæſectionis patrocinio*; ſiquidem omnia huc inferere nimis prolixum foret.

Communicantes febres dicuntur, quando in concurſu duarum febrium in uno ægro, decedente paroxyſmo unius, ſtatim & abſque ulla mora ſequitur paroxyſmus alterius. Lau- rent. Bellin. *in Opuſc. Med. tit. de febr. p. m.* 553.

Com-

Communicatio, κοινωνία. dicitur de ſpecie generationis morborum per conſenſum, quando materia morbifica vel per μετάπτωσιν, hoc eſt *tranſmiſſionem* in alium locum relicto priori, vel per ἐπιμετάστασιν, h. e. per *novi morbi generationem* ſuperſtite adhuc priori, communicatur. Rolf. *O. ac Meth. Comm. l.* 2. *ſect.* 3. *c.* 5.

Communis, *Communitas*, vide *Cenos*, *Cœnotes*.

Commutatio, ὑπαλλαγή, μεταβολή, idem, quod *mutatio*, de quo infra *ſuo loco*. Vide *Apallage*.

Compactio, idem, quod *Compages*. Quamvis Paracelſus etiam de ipſa corporis & partium ſoliditate, quam congelationem etiam vocat, acceperit, quam a ſale obtinere exiſtimavit *Paramir. l.* 2. *c.* 1.

Compages, *Compaginatio*, ξύμφυσις, σύσπεμα, *compago*, in genere ſumitur pro ſtructura, & organica denſitate & ſoliditate corporis ſuorumque membrorum. In ſpecie vero unionem, coalitionem, cohærentiam ſignificat, qua oſſa inter ſe uniuntur, Hippocr. *ſ.* 1. *de artic. t.* 34. *ſ.* 4. *t.* 31. Dicitur Hippocrati ξυμφυὲς, 3. *de fract. t.* 63. Ita maxilla inferior ex duobus oſſibus exacte *compaginatis* conſtare dicitur apud Gal. *com. ad dict. primum de artic. locum*.

Comparatio, παραβολή, dicitur, quando una res cum alia confertur, in quibus conveniat, aut diſcrepet. Oportet enim ea, quæ inter ſe *comparantur*, & in quibuſdam diffidere, & in quibuſdam convenire, Gal. *l.* 1. *de Al. fac. c.* 2. Hujuſmodi *comparationum* catalogum prolixum reperire licet ap. eundem, quas conſignavit Aloyſ. Mundella *in Theatro vel Indice Galenico*, & Ant. Muſ. Braſſavol. *in Indic. ad Gal.* Effectus *comparare*, h. e. conferre, ſcil. medicamentorum, legitur apud Scrib. Larg. *n.* 38. *Comparanda* non debent tamen habere magnam inter ſe differentiam, monente Linden. *Ex. XII.* §. 6. ex Ariſtot. 3. *Top.* 1. Legi etiam poſſunt in Theatro Chym. variæ *comparationes*, v. gr. Mercurii cum conjugibus, moralium ad chymica, naturæ cum pictore. Enimvero probe notanda quoque animadverſio & cautela Libavii, quod *comparatio* a ſimili non ponat eſſentiam, *Exam. Philoſ. viv.* p. 259.

Compaſſio, ξυμπάθησις, eſt communicatio affectus, vel affectio per conſenſum, Hipp. *in præcept. XIII.* Vide *Conſenſus*.

Compendium, βραχύλογος διδασκαλία, ἐπιτομή, σύνοδις, ſuccincta pertractatio dicitur, in qua res ſaltem per ſummas contrarietates proponuntur aphoriſtice, relictis intermediis, ceu ex extremis cognoſcendis, Gal. *l.* 2. *de ſan. tu. c.* 4. Hæc diſcendi ratio, licet non careat utilitate ad primam & perfunctoriam cognitionem, inſufficiens tamen eſt, neque artificem facit peritum, uti oſtendimus *in Medic. Dogm. Præliminar. Dogm. I. p.* 3. Ita & Gal. *compendiariam* ἐπίτομον experiundi viam, ceu fallacem, damnat. *l.* 2. *de Temper. c.* 6. *Compendium* etiam pro utilitate, lucro & quæſtu accipi demonſtravit Joh. Rhod *ad Scrib. n.* 22. & *in Lex. Scrib.*

Compertus, idem, quod *Expertus* Vid. *Experimentum*. Scrib. *n.* 106.

Compeſco, συνείργω, accipitur pro reprimo, exſicco, abſumo, v. g. carnem luxuriantem in ulcere. Scrib. Larg. *n.* 42. 90. 239. 240. Rhod. *in Lex.*

Competens, τὸ δέον, *Competenter*, δεόντως, dicitur de omni eo, quod ad rem facit, quodque conveniens. Diet. *n.* 179.

Complano, λεαίνω, λεαίνω, ſignificat apud Hipp. 6. *Epid. ſ.* 2. *t.* 4. aſperitatem per medicamina tollo. Gal. *in comm.*

Completio, ἀναπλήρωσις, dicitur de arteriis, ſpiritu a corde ſuppeditato repletis ex mente Eraſiſtrati. Hæc differre dicitur ab *Impletione*, quod in contractione arteriarum non omnis ſpiritus evacuetur. Eſt ergo *Completio* ſaltem additio alicujus ad refarciendum defectum, Gal. *l.* 4. *de diff. pulſ. c.* 17.

Complexio, *Complexus*, ἐπιπλοκή, συμπλοκή, tripliciter accipitur: 1. pro diverſarum rerum conjunctione, v. g. morborum plurium complexione, unde & *Morbi Complicati* dicuntur, Dieter. *Iatr. n.* 574. ubi ἀλληλοδιαδοχίαν morborum vocat. Ita *febrium complexio* eſt, quando duæ febres diverſis temporibus invaſerunt. *Confuſio* vero, κρᾶσις quando eodem tempore inceperunt, Gal. *l.* 2. *de diff. febr. c.* 8. Sic pulſuum *complexio* dicitur de differentiis pulſuum compoſitis *l.* 1. *de cauſſ. pulſ. c.* 11. Deinde etiam pro *Coitu* & conjunctione maris & fœminæ, Scribon. Larg. *n.* 18. Denique *Complexio* aliquando accipitur vulgariter pro *Temperamento*, apud Paracelſ. paſſim, Rul. & Iohnſ. *in Lex. Muſculi Complexi* qui dicantur, vide Barthol. *l.* 4. *Anat. c.* 2. *p.* 566. Nervos *complexos* D. Bidloo vocat undecimam nervorum Tab. IX. exhibitorum claſſem, dum pluribus tubulis oriuntur & dum deorſum tendunt, uno complexu omnes continentur ex medullæ caudæ medio corpore prodeuntes &c.

Compoſitio, σύνθεσις, quid ſignificet, pueris quoque notum eſt, ſcil. diverſorum conjunctionem, vel coadunationem, Rul. frequentiſſime

ſime dicitur de medicamentorum ſimplicium conjunctione. Unde *medicamenta compoſita*, σύνθετα φάρμακα, vocantur. *Compoſitum* omne naturam ſapere ſimplicium *componentium* demonſtravit Gal. *l.* 1. *de Elem.* 3. Hinc *compoſiturus* medicamenta ſimplicium naturam probe cognitam habere debet; *l.* 1. *de C. M. P. G.* c. 14. *Compoſitus morbus* eſt, qui opponitur ſimplici, & coincidit cum *Complicato*, vel *Confuſo*, *l. de Typ.* c. 3. De *Compoſitione Philoſophica*, quæ fit per viam lapidis Philoſophorum, deque *Eſſentiis Compoſitis* prolixe legatur. Libav. *Alchym. Pharmac. cap.* 32. *alibique*. Aliquando *Compoſitio*, *Compoſitum* abſque additione medicamenti, accipitur pro pharmaco *compoſito*, apud Scrib. Larg. *n.* 5. 8. 10. 26. 200. 205. 253. & *aliis in locis*, de quibus vide in Rhodii *Lex. Scrib.* & ejus notas *p.* 11. Et vocabulum *Syntheſis* etiam ſic acceptum legitur ap. Q. Seren. *c. de lumbric.* & *tin. purg. verſ. ult. p.* 19. *ed. Keuch.* Vid. not. Keuchen. *ad h. l. p.* 210.

Compotatio, συμποσία, συμπόσιον, οἰνοφλυγία, eſt veluti concertatio cum oblectatione in potando; unde hujuſmodi homines *Compotatores*, συμπόται, vocantur, Gal. *de dignoſc.* & *cur. an. morb. c.* 6.

Comprehenſamentum, κατάλημμα, dicitur de tertio interveniente vinculo, in faciendo nodo, Gal. *c.* 2. *de iis, quæ in medicatr. t.* 7. contracte *Comprehenſio*, Scrib. *n.* 227.

Comprehenſio, κατάληψις, idem, quod firma & vera cognitio, quæ etiam vocari poteſt *Comprehenſiva imaginatio*, cui opponitur *Incomprehenſibilitas*, ἀκαταληψία, Gal. *l. de ſect. ad eos, qui introd. c.* 5. Hinc & *Comprehenſibile*, καταληπτόν, coincidit cum *Cognoſcibili*, τῷ γνωστῷ, *l. de opt. doc. gener. in princ.* Vide *Catalepſis*.

Compreſſæ vulgo vocantur a Chirurgis pulvilli, ſive ſplenia, h. e. panni linei complicati partibus leniter comprimendis accommodatis. Blaſ. *Ur. p. m.* 72.

Compreſſio, θλίψις, θλάσις, eſt modus vel ſpecies anguſtationis, cavitatum, canalium, aut pororum, facta ob externæ cujuſdam rei violentiorem contactum. Ita *Compreſſio pulſus*, θλίψις σφυγμοῦ, apud Gorr. *p.* 182. & *Compreſſio ſtomachi*, quæ fit ex ciborum copia ſola quantitate moleſtorum, Galen. *Iſag. in Pulſus*, *c.* 10. *fere in fin.* Eſt igitur laterum cujuſcumque vaſis, vel canalis, vel pori forinſecus facta adſtrictio, differens ab obſtructione, vel oppilatione, quod hæc fit meatuum anguſtatio ab interpoſito aliquo intus corpore, *l.* 1. *de ſympt. cauſſ. c.* 5. & *de diff. morb. cap.*

Compreſſio muſculorum legitur apud Scrib. larg. *n.* 84. *Compreſſionis* vocabulum minus accurate ſumſit Paracelſus, per *Compreſſiones Thoracis* intelligens omnes morbos Ventriculi, qui fiunt a Tartari vitio, *l.* 2. *de Tartar. tr.* 3. *tr.* 1. *c.* 2. & *alibi*. Alias *Compreſſio* idem eſt, quod *Conſtrictio*. Dicitur & *Oppreſſio*. *Compreſſio* pulſus, θλίψις σφυγμοῦ dicitur, quando incipiente paroxyſmo febrili ſatis parvi & inæquales notantur pulſus, Galen. 1. *de differ. febr. cap.* 7.

Compreſſiva Medicina dicitur Avicennæ medicamentum ſiccum, cauſſans in membro ſiccitatem et coadunationem ipſius ad ſeipſam, unde obturatur tranſitus & meatus. Et ex fortitudine compreſſionis & coadunationis partium membri ad invicem coguntur humiditates ſubtiles in ejus concavitatibus permanentes exprimi violenter ex motu ejus oppoſito. Avic. *l. de virib. cord. tr.* 2. *c.* 7.

Compſevomenos, κομψευόμενος, ſignificat eum, qui ad oſtentationem aliquid perficit cum induſtria, a verbo κομψεύεσθαι, venuſte & oſtentationis gratia facere. Hinc & κομψεία, idem, quod πανουργία, & κόμψευμα, *facetiæ*, quæ dedecent Medicum, Gal. *l.* 3. *de San. tu. c.* 13. Lind. *Ex.* 10. §. 165. & κομψὸς πανοῦργος, *vaframentum* & *vafer*. Uſus Hipp. 4. *de art. t.* 43. Vide Gal. *in com.* Foeſ. *Oec. p.* 347.

Comptoria, κομμωτική, ſcil. ars. Vide *Commetice*,

Compunctio, παρακέντησις, & *perforatio*, quæ fit acu, Gal. *l.* 10. *de V. P. c.* 6. Vide *Paracenteſis*, *Thlaſis*.

Conarium, κωνάριον, *Conoides corpus*, ſive *Turbinatum*, κωνοειδὲς σῶμα, *Glandula Pinealis*, eſt particula cerebri, veluti firmamentum quoddam, venis a magna vena cava propagatis adjacens, Gal. *l.* 9. *de oper. Anatom. c.* 3. cujus ſubſtantia glandula eſt, figura autem *Cono* perquam ſimilis; unde ei nomen quoque eſt impoſitum. Utilitatem autem eandem eſſe exiſtimant aliqui, quæ eſt Pyloro ventriculi, nam ut hunc confirmant eſſe glandulam, prohibereque ex ventriculo cibum prius, quam is coctus ſit, in tenue inteſtinum tranſſumi: ad eundem modum & hanc glandulam, *Conarium*, in principio meatus ejus conſtitutam, qui ſpiritum ex medio ventriculo in Parencephalidis ventriculum tranſmittit, cuſtodem quendam eſſe ajunt, & velut œconomum non plures ſpiritur de ſeſe emittentem, quam quantum ſpiritus mitti oportet, Gal. *l.* 8. *de V. P. c.* 14. Jung. C. Hoffm. *comm. ad h. l. n.* 648. Recentiorum ſententiam de hac *Glandula* videas apud Barth. *Anatom. l.* 3. *c.* 6. Th. Willis

lis. *Anat. Cerebr. c.* 14. Warthon. *de glandul. c.* 23. M. Malpigh. *Exerc. de Cerebr.* D. D. Joh. M. Hoffm. *in not. ad Microcoſm. Horn. p.* 200. *ſeqq. Glandulam pinealem* petroſam totam avellanæ nucis magnitudine, ceu, cauſam cephalalgiæ continuæ & lethalis obſervavit in cerebro cujuſdam ægri præternaturali capitis figura prædi- ti D. Berlingerius Gipſæus Profeſſor quondam Bononienſis, uti legitur in *Act. Erudit. Lipſ. de Ann.* 1699. *m. Sept. p.* 396. 397.

Conatus, τάρα, παρασμὸς, ὁρμὴ, ἐπιχείρησις, ſignificat actionis intenſionem fere ſupra vires, & cum quadam violentia. Italis *Sforzi* vocantur. Rhod. *in Lex. Scrib.* v. g. *Conatus* in meiendo difficilis doloris plenus in ſtranguria, Linden. *S. M. Ex. XVI.* §. 32.

Concaleo, *Concaleſco*, *concaleſio*, συνθερμαίνομαι, ſignificat calorem acquiro ab alia re calida, per contactum juncta, Scrib. Larg. *n.* 1. & 84.

Concavatio, idem quod *Arcuatio*, de quo ſuperius.

Concauſſa, συναίτιον, dicitur, quæ licet effectum ſua vi producere valeat, generat tamen alteri cohærens, ut lapis in veſica & inflammatio. Nam ambæ urinæ ſuppreſſionis cauſſa ſunt, etſi ſe utraque illam generare poſſit, Gal. *Introd. c.* 8.

Concavus. Vide *Cavus*. In ſpecie *Concavum metallicum ardens* vocatur ſpeculum quoddam, omne genus metalli, ipſum etiam ferrum breviſſimo temporis ſpacio fundens, de quo videatur Relatio Pariſiis miſſa *in Actis Philoſophic.* Oldenburgii *Ann.* 1669. *in Julio*.

Concedo, ἐνδίδωμι, idem quod *Remitto*. Ita concedere inflammationem, tumorem, duritiem &c. Dicitur Galen. *c.* 2. *in progn. Hipp. t.* 73.

Concentratio, eſt terminus Chymicus, qua vis medicamentoſa, ſive ſpiritus, ſive ſalis, ſive ſulphuris in concreto quodam intrinſece coercetur & veluti in centrum repellitur, v. g. in Mercurio ſublimato, quod eſt concretum quoddam ſalſum tertium ex Mercurio vivo & ſpiritu Salis, hic *concentratus* obſervatur, unde formam albam cryſtallinam repræſentat. Imo adhuc generalius terminis *Concentratio* & *Concentratus*, *a*, *um*, utuntur de medicamentis ſuis arcanis & quaſi catholicis jactantes eorum novas & inauditas vires contractamque veluti in exilis centri magnitudinem copioſam & vehentem efficaciam, ut verba D. D. Pechlini *l.* 11. *Obſ. Phyſ. Med. O.* 8. *p.* 217. mea faciam. Ita hodieque Halenſis Eſſentia dulcis *concentrata* nimium quantum pretio & encomio extolli ſolet. Dicitur alias de calore intrinſecus coercito, qui etiam *Concentratus* vocatur.

Concentus, ἁρμονία. Vide *Harmonia*.

Conceptaculum, ἀγγεῖον, idem, quod *Vas*. Vide *Angos*.

Conceptio, κύησις, eſt feminis comprehenſio in uteris mulierum ad fœtus generationem, ejuſque retentio, Dieter. *Iatr. n.* 486. Galenus dicit, eſſe motum contractionis uteri, dum ſemen in ſeipſum ejaculatum amplectitur, veluti manu quadam avidiſſime, *l.* 1. *de ſem. c.* 2. Inter recentiores nondum certo conſtat, an *Conceptio* in utero fiat, an vero in tubis, quod ſuſpicatur Bartholin. *l.* 1. *Anat. c.* 27. An maſſa ſeminalis a maſculo concurrat ad *conceptionem*, quod negat Guil. Harvæus *de gener. anim.* & *in ſpecie appendic. Exerc. de Conceptione*, quam tamen hypotheſin reprobavit Barthol. *d. l. c.* 28. Noſtrum jam non eſt arbitria facere de his quæſtionibus. Quid? quod magna adhuc inter recentiores ſagaciſſimos etſi naturæ rimatores Phyſiologos & Anatomicos occurrat diſſenſio, ut animus lectoris fluctuet, dubiique ſit conſilii, cui velit aut poſſit aſſentiri. Ita licet hodieque pro rata habita fuerit Harvæi ſententia, quod feminis maſculi moles corporea nihil ad fœtus materiam conferat, neque in viviparis, neque in oviparis, ſi tamen fides habenda Antonii de Leewenhœk Anatomiæ & Contemplationi Epiſtoliæ, quando obſervaſſe ſe ſcripſit, in ranis maſculis ſuper femellas inſidentibus, quod ovis harum communicaverint animalcula, quorum incomprehenſibilem numerum in teſticulis diſſectis etiam invenit, ut & alia huc facientia, quæ ibi videantur, ita ut Vir ille curioſus non dubitaverit animi ſui ſenſa exprimere, quod ſibi videatur ex ſolo maſculorio ſemine fructum prodire, fœminam vero inſtar naturæ agri fructum tantum fovere, alere atque augere, quis inter eos arbitrum ſe ſiſtet? *Conceptio* Spagyrica in negotio lapidis Philoſophici dicitur, quando materia candida, ceu mulier myſtica, ſive Mercurius, & ſpiritus rubeus tingens, ceu maritus, poſt fermentationem a calore externo inductam (quæ *Conjugium* & *Amplexus* vocantur) quieſcunt in vitro Hermetico, Libav. *Apocal. Herm. part. poſter. T.* 2. *p.* 395.

Conceptus, τὸ κύημα, eſt illa maſſa, ex qua formatur fœtus in utero. Vocatur & *Ovum*, aſſerente Harvæo *Exerc. I. de gener. anim.* qui omnia animantia, etiam vivipera, atque hominem adeo ipſum, ex ovo progigni, primoſque eorum *conceptus*, e quibus fœtus fiunt, ova

ova quædam eſſe credidit, & hodieque ſuos in-venit adſtipulatores: Nos in medio relinquimus, præſertim, quod inter noviſſimos hypotheſin hanc de ovario & ovis in animalibus viviparis in dubium plurimis argumentis vocaverit Joh. Hieronym. Sbaragli Medicus Bononienſis, quæ ſi fuerint ſufficienter ſoluta, & nos poſtmodum de Generatione ex ovo ſententiæ prompte acce-demus. Dicitur & *Conceptum* apud Scribon. Larg. *in epiſt. p.* 3. *ed. Rhod.* Vide *Fœtus*.

Conceſſio, *Conceſſum*, ἐνδεχόμενον, id, quod licet, 1. *aph.* 7. Diet. *n.* 288.

Concha, *Conchula*, κόγχη, κόγχιον, varias habet ſignificationes. (1) notat animal *Te-ſtaceum* omne, ſive lævibus ſ. teſtis aſperis præditum; aliquando tamen contradiſtingui-tur a Purpuris, Cochleis, Oſtreis, Conchy-liis, uti prolixe oſtendit Aldrov. *l.* 3. *de anim. exanguib. c.* 1. De *Concharum* virtute Medica vide præter d. Autor. & Schrod. *l.* 5. *cl.* 3. *n.* 78. Harum omnium ſuccum ventrem ſolvere teſtatur Gal. *l.* 3. *de S. Fac. c.* 15. (2) ſignifi-cat apud Anatomicos cavitatem auriculæ, & auris externæ præcipuam partem, inter He-licem & Anthelicem, Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 9. quamvis & *Cochlea* poſt membranam tympa-ni occurrens *Concham* vocaverit, *libell.* 4. *c.* 6. (3) Veteres quoque, præſertim Comicos, pu-dendum muliebre *Concham* vocaſſe, clare de-monſtravit Rolf. *Ord. & Meth. part. gener. dic. Part.* 2. *c.* 33. (4) *Concham* etiam vocari pa-tellam in genu, vult Gorræus *in def. p.* 233. quamvis alii *Concham* dicant. (5) Diverſa quoque vaſorum & menſurarum genera deno-tat. Ita apud Hippocr. menſuram ſignificat, Græc. σκαφὶς dictam, quæ *Conchæ* capacita-tem æquet, & myſtra duo contineat, ſive drachmas ſex ponderis, *l. de nat. mul.* XXIX. 2. *l.* 1. *de morb. mul.* CVI. 6. CVIII. 33. Vide *Cheme*, & Foeſ. *in Oec. p.* 343. *Concha* quo-que dicitur labrum, vel vas æneum, ſeu pel-vis tonſoria, Foreſt. *l.* 6. *Obſ.* 54. Item alveo-lus vitreus, ſive vas vitreum, in modum al-vei formatum, cum ore & manubrio, Rul. *in Lex.* De *Conchis* ſaxatilibus ſive lapideis vide *A.* 3. *Ephem. Nat. Cur. Obſ.* 70.

Conchis, quaſi *concha*, dicitur faba cum val-vulis, ſive involucris cocta, demonſtrante Rhodio *ad Scrib. Larg. n.* 233.

Conchus, κόγχος, vel idem eſt, quod *Con-cha*. Vel ſignificat aliquando Cranium. Ca-vitates quoque oculorum *Conchi* dicuntur Pol-luci. *Concham* Græcorum fuiſſe vilem cibum, & facilem paratu, vult Lind. *Ex. X.* §. 74.

Conchylis, κογχυλὶς, *Conchylium*, κογχύλιον, idem, quod *Concha*, Scribon. Larg. *n.* 191. In ſpecie vel eam denotat, quæ *Pura*, πορφύρα, dicitur, cujus deſcriptionem, ſpecies, & uſum vide apud Aldrov. *d. l. c.* 5. Meminit prioris vo-cabuli Rob. Keuchen. *in not. ad Q. Seren. p.* 252. 295. Vel *Conchylium* alias accurate loquendo differt a Purpura, Buccino, aliiſque conchis, eſtque peculiaris oblonga ſpecies, quam de-ſcriptam invenies apud d. Aldrov. *l. c. c.* 15.

Concidentia, ξύμπτωσις, σύμπτωσις, idem quod *Collapſus*, de quo ſupra. Cui opponitur μετεωρισμὸς, aut ἐπίδοσις εἰς ὄγκον, craſſities, & in molem majorem elatio. Meminit σ̄υξυμπτώσιος, Hipp. 1. *aph.* 3. Cauſſa *Concidentiæ* corpo-ris & vaſorum eſt nimia evacuatio & repen-tina, Dieter. *n.* 588.

Concinnitas, ἁρμονία, vide *Harmonia*. Alias *Concinnare* ex diverſis aliquid conficere ſigni-ficat. *Cinnus* autem eſt commiſtio plurimo-rum, & in ſpecie potionis genus ex multis liquoribus confectum, ita dici ſolet teſte Non. Marcello. Hinc & *vinum Concinnatitium* idem, quod Factitium, σκευαςὸς οἶνος. Vide Lind. *S. M. Ex. X.* §. 198.

Concoagulatio legitur in Robert. Boyle *Exerc. de nat. determin. effluv. c.* 2. *edit. Lat. Genev. p.* 22. 23. & denotat diverſorum ſalium ſimul diſſolu-torum & ad cryſtalliſandum ſepoſitorum concre-tio mixta in cryſtallulos mixtam figuram ob-tinentes.

Concoctio, πέψις, πεπασμὸς, idem, quod *Coctio*, de quo vocab. Vide *ſupra*.

Concordia, *Concordantia*, συμφωνία, dicitur, quando plures autores in una aliqua re, vel materia conſentiunt, quod optimum eſt hiſto-riæ judicatorium, Gal. *de ſubſig. Empir. c.* 10. nihil magis fide dignum, quam *Concordia* ſu-ſpicione carens, *l. de V. S. adv. Eraſiſtratum*, *c.* 5. Sumitur & a Paracelſo pro Harmonia & *Concentu* tropico rerum, v. g. Elementorum: quam tamen parabolicam *Concordantiam* non incongrue reprobat Libav. *T.* 4. *de Philoſophia Harmonica Magic. Fratr. Boſ. Cr. p.* 283. Di-citur & eidem *Conformitas*.

Concretio, πῆξις, σύμπηξις, eſt materiæ liqui-dioris in maſſam ſolidiorem condenſatio. Ferme coincidit cum *Congelatione*, ut patet ex Willis *de ferment. c.* 12. §. *Congelatio*. Ita de Gypſo poto ſcribit Scribon. Larg. *n.* 182. quod in aliqua parte ventris concreſcat, id quod potum eſt, & ta-ctu quaſi ſaxum percipiatur. Hinc. *concretile*, πηκτὸν, dicitur, quod condenſari & indurari poteſt, Gorr. *pag.* 372. Lind. *Exerc. V.* §. 117.

Concubitus, συνουσία, idem, quod *Coitus*. Vide *ſupra*.

Concupiſcentia, ἐπιθυμία, & *Concupiſcibilis facultas*, ἐπιθυμητικὴ δύναμις, eſt vis animæ ſenſitivæ, qua deſiderat & expetit objecta talia, quæ ſibi conveniunt, v. g. alimenta, & omnis generis voluptates. Hæc *cupiditas* conſiſtit in ſpirituum animalium cujuſque partis proprio-rum motu vegetiori, & expanſione ampliori, juxta Willis *de An. Brutor. Part.* 1. *c.* 9. Jung. Charlton. *Ex. VIII. Patholog.* §. 28. Dicitur & Gr. ὀργασμὸς, *turgeſcentia*, nam qui turgent ab aliqua materia, titillantur, commoventur & concitantur; unde & per *concupiſcere* a poſteriori explicari poteſt, Diet. *n.* 624. *Concupiſcentia* ſi exceſſerit, quomodo debeat corrigi, docet Rolf. *O. ac M. Com. Gen. l.* 14 *ſ.* 3. *c.* 8. haud dubie ex Gal. *l. de cognoſc. & cur. anim. morb. c.* 6.

Concurſus, συνδρομὴ. Vide *Syndrome*.

Concuſſio σεισμὸς, Gal. idem, quod *Rigor*. Vide *Rigor*, item *Cataſeiſis*.

Condenſatio, πύκνωσις, vel obſtructio meatuum corporis facta a refrigerantibus, aſtringentibus & ſiccantibus. *Condenſatio* artificialis dicitur & *Inſpiſſatio*, de quo *infra lit.* I. Gorr. *p.* 395. Unde *Condenſantia medicamenta*, πυκνωτικὰ φάρμακα, omnia frigida ſunt, quare poros cutis, & meatus in unoquoque corpore *condenſant* & contrahunt: cæterum inſtrumentum undique totum conſtringere nequeunt, Gal. *l.* 5. *de S. F. c.* 14. Coincidunt ferme cum *Incraſſantibus*, παχυντικοῖς.

* *Condimentaria*, folia hortenſia, ſunt folia, puta, Salviæ, Dauci, Hyperici, quibus olim ad condiendos cibos antiqui utebantur & nunc quoque noſtri utuntur. Horum foliorum uſum Hipp. commendat in morbis Pulmonis, in Tonſillis, in Uvæ morbo. V. de M. 2. S. 3. ib. S. 2.

Condimentum, ἥδυσμα, ἄρτυμα, dicitur, quicquid cibum reddit gratiorem, ita, ut non per ſe ſit edendo, ad ſuavitatem tamen alimentorum conferat, Gal. *l.* 4. *de S. F. c.* 16. præſertim, ſi fuerint acria, *c.* 17. Inter *Condimenta* Sal primas merito tenet, judicio Scholæ Salernitanæ, vid. Renat. Moræum in eandem *de conſerv. valet. c.* 8. & 9. *p.* 145. *ſeqq.* C. Hoffm. *l.* 5. *Inſt. c.* 13. *&c.* Alias ἡδύσματα dicuntur *Unguenta* ipſa, quibus ad ſuavitatem odoris *Aromata* adjuncta ſunt; alii non unguenta, ſed *aromata* ipſa ſic appellant, juxta locum Hipp. *l.* 2. *de morb. mul. LXXXI.* 1. Imo in genere ἡδύσματα, dici poſſunt, quæcunque rem aliquam jucundiorem reddunt, quemadmodum Gal. *l.* 3. 3. *de alim. fac. c.* 11. pinguedinem & adipem carnium *Condimenta* eſſe dixit; & Plut. quietem laborum ἄρτυμα eleganti metaphora vocavit.

Conditio, κατάστασις, *Conſtitutio*, vide ſupra *Cataſtaſis*. Cui addi poterit *Conditio ægri* ſcitu neceſſaria; de qua eleganter Lindenus. *Conditionis* notitia cum plurimum conferat ad notitiam cauſſæ, Hippocrat. ipſe hanc jubet interrogando protinus bene inquirere. *Exerc.* VIII. §. 24. Paracelſ. per *Conditionem* intelligit unam & ſimplicem qualitatem, v. g. caliditatem, frigiditatem &c. quatenus opponitur *Complexioni*, ſive Temperiei, quæ in mixtione qualitatum conſiſtit, *Paramir. l.* 1. *c.* 4.

Conditor, pen. brev. δημιουργὸς, idem, quod *Creator*, *Opifex*, de Deo & de natura dicitur, Galen. *l.* 3. *de V. P. c.* 10. & *alibi*. *Conditor* etiam profeſſionis dicitur Hippocrates a Scrib. Larg. *in ep. ad C. Jul. Calliſtum*.

Conditor, pen. long. dicitur, qui rem aliquam artificioſe præparat, ut vel aſſervari melius, vel gratior fieri poſſit, v. g. qui ſaccharo res palato gratiores reddit. Gr. ὀψαρτύτης, (cur non & ſimpliciter ἀρτύτης?) Ita & παραχευτὴς in ſpecie dicitur; qui ſale carnes condit & aſſervat. Vide plura p. q. ad vocab. *Conditura*.

Conditum, κονδῖτον, ἀρτυτὸν, in genere ſignificat omne id, quod artis opera gratum redditum eſt, ſive alimentum, ſive medicamentum fuerit, vid. Schrod. *l.* 2. *c.* 46. In ſpecie variis cupediis compoſitis, qua alimentoſis, ſolidis & liquidis, qua medicamentoſis tribuitur. Ita vinum aromatibus *conditum*, aliis Mulſum *Conditum* vocabatur. Gal. *de ſacile parabil. tit. de Obſtructione renum*. Vid. Foeſ. *in Oecon. p.* 348. An idem cum Vino Hippocratico dicto, ſive *Clareto*, de quo ſupra? Ita quoque formula Medicamenti ſuavis conſiſtentia Electuariis & Conſervis ſimilis, ex variis & ſuavibus parata, *Conditi* nomine venit. Dicitur & quibuſdam *Opiata*, Morell. *l.* 1. *Meth. præſcr. form. rem. ſect.* 2. *c.* 4. Ita legitur *Conditum* ſuave e pyris & perſicis paratum, apud Claud. Deodatum *Pant. Hygiaſt. l.* 1. *c.* 29. Dicitur *Conditum Compoſitum* Wekero *Antidot. gen. l.* 1. *c.* 32.

Conditura vel idem ſignificat, quod *Condimentum*, ἄρτυμα, materia illa qua aliquid *conditur*, ſal, ſaccharum, muria, aromata &c. vel denotat modum condiendi, & artem, Gr. ἀρτυσις dictam, qua alimenta vel medicamenta alioqui faſtidioſa palato & ſtomacho grata redduntur, aut etiam in longius temporis ſpatium integra aſſervantur, Weker.

An-

Antid. gen. l. 3. *c.* 23. Translatum hoc quoque vocabulum ad corporum mortuorum præparationem, ne putredine tam facile pereant. De hac *Conditura* Cadaverum lege fis Foreſt. *l.* 29. *Obſ.* 29. Rolf. *tr. de purgant. ſect.* 1. *art.* 2. *c.* 43. *ſeq.* ubi σμύρνισμὸν vocat. Latine etiam dicitur *Balſamatio*. Sub quo titulo etiam D. Gabriel Clauderus tractatum conſcripſit. Verum diverſos modos Balſamationis, cum veterum, tum Clauderi & Bilſii ventilavit D. Tobias Andreæ, uti conſtat *ex Actis Erudit. Lipſ. A.* 1683. Modum quoque *conditure* vaſorum & viſcerum exenteratorum peculiarem habuiſſe D. Bilſium ex Anatomicorum ſcriptis hodieque conſtat.

Conductio, σπασμὸς, idem eſt, quod *Convulſio*. Cæl. Aurel. *Acutor. l.* 3. *c.* 6. *p. m.* 182.

Conductor appellatur inſtrumentum Chirurgicum; Terebræ, qua caſei explorari ſolent, non abſimile, concavum, quod in Lithotomia poſt factam inciſionem in ſulcum catheteris immittitur, ut catheter eximi poſſit. Blaſ. *Med. Un. p. m.* 72. 341.

Condyloma, κονδύλωμα, eſt carnis excreſcentia calloſa in digitis manuum ac pedum, præſertim vero circa anum & pudenda muliebria occurrens, ſic dictum, quod promineat in modum articuli, quem κόνδυλον appellant. Ideo vero præcipue in ſede oritur, ruga aliqua corporum in ano reduplicatorum inſurgente, ac præter naturam intumeſcente. Quum enim ſinuoſus ſit anus, rugas coagmentatas habet; ubi vero amplius intumuerit, tunc fit *Condyloma*. Et aliquando quidem citra inflammationem fit, & molle eſt, quandoque vero cum inflammatione, tumque durum eſt & dolorificum. Hæc Gorræus *p.* 238. Caſtellus. Enimvero omnino etiam cauſſam ſupponunt morbificam, portiones ſucci nutricii corruptas & excrementitiis mixtas, quandoque de malignitate venerea, vel Gallica participantes, Parac. *de nat. & orig. morb. Gall. l.* 8. *c.* 1. Ad *Condylomata* ceu ſpecies pertinent Thymus & Ficus. Ionſton. *Synt. Med. Noſocomic. l.* 5. *tit.* 4. *c.* 1. Medicamenta topica adverſus *Condylomata* lege apud Scrib. Larg. *num.* 224. *ſeqq.* Gal. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 6. *l.* 2. *de C. M. P. G. c.* 10. & *l.* 4. *c.* 13. Hæmorrhoides quoque cœcæ vel protuberantia venæ hæmorrhoidalis vocatur κονδυλώδης αἱμοῤῥοΐς Hipp. *de hæmorrhoidib. III.* 12. 13. item ſimpliciter κονδύλωσις, ut *hæmorrhois* indicetur, quæ tuberoſam habet eminentiam, & ab ea, quæ mori fructum refert, diſtinguatur, Foeſ. *d. l.*

Condylus, κόνδυλος, i. e. *tuberculum*, *nodus*, dicitur gibboſa explantatio radii & cubiti, quæ carpo dearticulatur; ob id etiam aliquando *capita* dicuntur, & *apophyſes*, Gal. *l.* 2. *de V. P. c.* 2. Dicuntur & *epiphyſes*, i. e. *artuum capita*: ubi enim os medullam habet, ejus finibus utrinque caput inſtar operculi cujuſdam, utplurimum vides adnaſci, *l.* 10. *de V. P. c.* 18. Vide *Articulus*. Deinde & vocabulum κόνδυλος ſignificat præternaturalem protuberantiam in dentibus, apud Hippocr. *l.* 4. *Epidem. IX.* 8. *XVII.* 8.

Confectio, *Confectum*, vel accipitur pro *ſubactione*. Ita *confectum* thus legitur, κατειργασμένον, aceto acerrimo, apud Gal. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 1. Vel *confecta* dicuntur materiæ ſaccharo ſicco obductæ, & ceu tectorio quodam obductæ, quod artificium *confectionis* nomine venit, Weher. *l.* 1. *Antidot. gen. c.* 48. Schrod. *l.* 2. *c.* 47. Quin & tabulæ, morſuli, rotulæ, *confectiones ſolidæ* vocantur, Weker. *d. l. c.* 42. Imo & electuaria quædam confortantia, vel cardiaca, *confectionis* titulo inſigniuntur, uti conſtat de decantatiſſima *confectione alkermes*, de qua videantur diſpenſatoria, Schrod. Rolfink. & alii. Huc pertinet *confectio humana* ad oculos, cujus deſcriptionem vide apud Rolf. *O. ac M. l.* 7. *ſect.* 2. *c.* 2.

Conferens, ξυμφέρον, a verbo ξυμφέρω, συμφέρω, *confero*, apud Hipp. ſignificat, quod utile eſt, & prodeſt, ſcil. ad ſanitatem. Eſtque unum criterium ex duobus, quo dignoſcitur omnis indicati, vel remedii in methodo conſervandi ſanitatem & medendi certitudo & veritas; præprimis evacuationum criticarum & ſpontanearum, *ex* 1. *aph.* 2. & 4. *aph.* 47. Hinc & loca illa, per quæ hujuſmodi evacuationes fieri ſolent, dicuntur χωρία ξυμφέροντα, loca *conferentia*, i. e. lege naturæ commoda, 1. *aph.* 21. Ita & de anni tempore accipitur, v. gr. de autumno aquilonio & ſicco, 3. *aph.* 14. Huic opponitur ἀσύμφορον, *inutile*, damnoſum.

Confermentatio, dicitur *Fermentatio combinativa*, ſive *combinatoria* ad differentiam *fermentationis reſolutivæ*, eſt quæ motus efficientis in materia principiorum ejus pro circumſcriptione loci, temporis & caloris conjunctivus, quemadmodum eam prolixius deſcripſit D. D. Stahl. *in Diſquiſ. eleganti de Sanguificat. c.* 3.

Confertus, *Confertim*, ἀθρόος, ἀθρόως. Vide *Athroon*.

Confibula, *confibulatio*, ſunt termini potius Architectonici, & confibulæ dicuntur tanquam duplices fibulæ, quæ ſi quando quid hiet, & aperiatur ad conſtringendum utrinque & comprimendum adhibentur, interpoſitis & interculcatis etiam cuneis, Rhodius *de Acia c.* 4. *p.* 8.

Confidentia, vide *Fiducia*. *Eutolmia*.

Confirmamentum, dicitur aſtri corpus in homine, vel corpus ſidereum & aſtrale, Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Confirmatio, ἰσχύρησις, *affirmatio*, & *confirmaturio* ἰσχυρισμὸς, ἢ βεβαίωσις. Vide *Iſchyreſis*. Alias & *confirmare* idem eſt, quod *confortare*, reficere. Scribon. Larg. *n.* 104. 107. & de iis remediis, quæ dentes confirmant, *n.* 57. 59. 60. Græce dici poſſet ἱδρύομαι, fixam ſedem acquiro, *ex* 4. *aph.* 11. ubi de hydrope ſicco dicitur, quomodo *confirmetur*.

Confita, i. e. fex liquida ſtyracis. Pharmacop. Londin.

Confluentia, terminus Paracelſicus, ſignificans *concordantiam* & conjunctionem, vel confœderetionem microcoſmi cum aſtris; morbi cum remediis, *l.* 2. *de podagr. morb.*

Confluxile, σύῤῥουν Gal. *l.* 1. *Meth. Med. c.* 2. Vide *Confluxio*.

Confluxio, ξύῤῥοια, terminus eſt Hippocraticus, in loco notatu & explicatu digniſſimo *de Aliment. IV.* 24. ξύῤῥοια μία, ξύμπνοια μία, ξυμπαθέα πάντα. *Confluxio una*, *conſpiratio una*, *conſentientia omnia*. Et mirum, Foeſium horum terminorum expoſitionem *in Oeconomia ſua Hippocratica* neglexiſſe. Quam certum vero eſt, per *confluxionem* & *conſpirationem* hoc in loco intelligi admirandum illum corporis humani omniumque partium non tantum ſolidarum, & humorum ſpirituumque vitalium & animalium conſenſum, concordantiam, & mutuam operam; ut recte Galenus *l.* 1. *meth. m. c.* 6. Totum corpus *conſpirabile* & *confluxile* idem eſſe, ac ſi dixiſſet Hippocr. omnes particulas mutuo a ſe affici. Ita qua ratione hoc in omnibus ac ſingulis fiat, optandum eſſet, ut aliquis accurate & ex veris principiis oſtendere ſibi proponeret. Dicitur & Latinis *commercium*, *conſortium*, κοινωνία. Confer ad Gal. *l.* 2. *de cauſſ. pulſ. c.* 12. *l.* 3. *de fac. nat. c.* 13.

Confœderatio, Paracelſo idem, quod *confluentia*, *commercium*, *conſenſus*; *tr. de Tabe*. §. *contraria*.

Conformatio, κατάπλασις, eſt ſecunda ſpecies, vel differentia eſſentialis, aut modus conſiderandi ſubjectum medicinæ, hominem, quoad organicam ſtructuram vel ſoliditatem, & ſub ſe comprehendit quatuor ſpecies vel claſſes, 1. *conformationem* ſtricte dictam, κατάπλασιν quoad *figuram*, σχῆμα, quoad *cavitates* & *meatus*, κοιλίας ἢ πόρους, & quoad *ſuperficiem*, ἐπιφάνειαν. 2. *Magnitudinem*, τὸ μέγεθος, 3. *Situm* vel *poſitum*, θέσιν ἢ κοινωνίαν. 4. *Numerum*, τὸν ἀριθμόν. Quæ *conformatio* & ejus ſpecies, ſi præternaturaliter ſeſe habuerint; dicuntur *morbi malæ conformationis*, vel morbi organici. Videantur inſtitutioniſtæ, in ſpecie *Dogmata noſtra Part. I. c.* 3. & *Part. II. c.* 4.

Conformitas, vide *Concordantia*.

Confortans, *Confortativum*, Græce dici poſſet, κραταιωτικὸν, βεβαιωτικὸν, aut καρδιακὸν, quaſi cordiale, eſt terminus technicus, pharmaceuticus & chymicus, diciturque de medicamentis, quæ corda hominum atque naturam corroborant, ut virtus expulſiva ejus valeat accidentia noxia quævis excludere. Potiſſima totius medicinæ methodus, in qua totus ſpagyricus labor inſudat, (utinam ſe res ita haberet!) Nam ſibimetipſi natura medicus eſſe debet. Homo, cui medici nomen tribuitur, miniſter naturæ tantum & ſervus veri medici. Si quid ultra præſumat, temerarium eſſe naturæ perſecutorem, imo perditorem, dicimus, quemadmodum terminum exponuit Ruland. *in Lex.* & de verbo ad verbum ex illo Ionſonus. Clarius *confortantia*, vel *confortativa* deſcribi poſſunt, quæ humorum, potiſſimum ſanguinis & liquoris nervoſi, ſpirituoſitatem, vitalitatem & activitatem, in quibus potiſſimus naturæ vigor conſiſtit, ocyus promovere valent. De vi *confortativa* macrocoſmica & microcoſmica vide Paracelſ. *de trib. prim. Eſſent. c.* 6. An vero in auro talis ſit vis *confortativa* cordialis, quemadmodum idem ſtatuit, ut & in ſmaragdo, non abſque ratione hodieque in dubium vocatur. Quid? quod de gemmis & coralliis, in quibus tamen evidentior adhuc vegetabilitas, non veriti ſint dubitare. Imprimis vero hanc materiam ventilarunt Petrus Monavius & Thomas Eraſtus, quorum ille vim *confortantem* auri & gemmarum defendit; Hic vero negavit. Legantur hac de re *epiſtolæ* a Laur. Scholzio *collectæ ep.* 208. 209. *ſeqq.* & 291. *ſeqq.*

Confricatio dicitur in pharmaceuticis ſpecies trituræ, eſtque levis quædam attritio, per quam res facile pulverabiles digitorum friatu, aut ſolidioris corporis *confricatu* cito levigantur, ut amylum, ceruſſa, quæ ſtatim ut *confricantur*, pulverantur, ſicque *confricatio* & *attritio* ſecundum magis & minus tantum diſcrepare videntur, verbis I. D. Horſtii *Diſpenſat. Pharmac. Univerſ. Part. I. l.* 2. *c.* 10. *p.* 26. Alias *confrictio* etiam radicibus & fructibus ſucculentis adhibetur ad ſuccum commodius exprimendum. D. D. Wedel. *Pharm. Acroam. l.* 1. *ſ.* 2. *c.* 6. *p.* 51.

Confricatrices, *frictrices*, fœminæ valde libidino-

dinoſæ dicuntur, clitoride abutentes, Th. Bart. *l. 1. Anat. cap.* 34. Cur has non putaverit C. Hoffm. dici poſſe τριβάδας, *comm. in Gal. de V. P. n.* 1064. non video rationem; Licet enim Cœl. Aurelianus *de morb. chron. l.* 4. *c. ult.* τριβάδας vocaverit, quæ ὀλίσβῳ libidinem hanc exercuerunt; eadem tamen eſt ratio τρίβῆς cum clitoride, niſi quis has vocare velit συντριβάδας, *confrictrices*.

Confuſæ febres dicuntur Laur. Bellino, quando plures febres ejuſdem vel diverſi generis eodem tempore affligunt ægrum, ſimul incipientes & una definentes, ita ut vix diſcerni poſſint, nihilominus ſervant ſingulæ naturam ſuam, neutraque illarum prævalet. *In Opuſcul. Medic. t. de febr. p. m.* 252.

Confuſaneus, αὐτόπυρος, epitheton panis domeſtici & quotidiani, vide *Autopyros*. Legitur apud Ionſton. *Synt. Med. p.* 45.

Confuſio, κρᾶσις, vide *Complexio*. Porro *confuſio*, σύγχυσις, eſt commiſtio liquidorum, quæ per ſe fluere poſſunt: Itaque & conſiſtentia tum partibus, tum toti aquea eſt & fluida. Quæ enim eliquata ſunt, poſteaque *confunduntur*, ut pix & cera, & reſina &c. principaliter ſunt colliquationis, licet miniſtret illis *Confuſio* obiter, cum & ſine *confuſione* poſſent congredi. Rul. & Iohnſ. Alias *Confuſio* in malam partem accepta compoſitioni non æquipollet. Cum talis *Confuſio* ſit abſque artificio, ἀλόγως τῶν ἀμεθόδως Schen. *S. C. & Pr. M. E. p. m.* 32. *ſeqq. Confuſio* quoque inter affectus oculorum refertur, quando propter ruptionem tunicarum, quæ in profundo ſunt, aliquando ex percuſſione aliquando ſponte obortam, humores oculi *confunduntur*, cum pupillæ alteratione, ut primo major appareat, tandem vero contabeſcat & minor ſeipſa appareat. Galen. *def. Med.* Meminit quoque *Confuſionis* omnium Hippocr. 6. *Epid. ſ.* 3. *t.* 1. vocans ξύγχυσιν ὅλων, qua nihil aliud innuitur, quam cruditatum collectio, & inde dependens vitioſa nutritio, dum excrementia cum utilibus permiſta ſunt, cujus cauſſa vel ſignum eſt alvi ſtupor, i. e. dejectio alvi deficiens, quemadmodum hunc locum recte expoſuit Valleſ. *in com.* Quid. *confuſæ literæ* ſignificent ap. Scrib. Larg. *n.* 231. Philologis inquirendum relinquimus. Jug. Rhod. *in not. ad h. l.*

Confutatio, ἔλεγχος, i. e. alicujus hypotheſeos, vel ſententiæ circa aliquam rem ex fundamentis veris vel veroſimilibus improbatio. Hæc in medicina duplex eſt: Una quidem ex anatome, altera ex conſequentia logica, vel rationali, ex notatu digniſſimo loco Galeni *l.* 6. *de P. c.* 13.

Congelati dicuntur *Ecſtatici*, quibus nullum movetur membrum, præter ſpiritualia, ſed ſunt veluti rapti, & interdum exiſtimant, ſe vidiſſe & audiviſſe Angelos &c. Valeſc. *de Tarant.* Phil. *Pharm. l.* 1. *c.* 22.

Congelatio, πῆξις, frequens in uſu terminus medicus, ſed diverſimode accipitur: Phyſice conſiderata *Congelatio* coincidit cum *concretione*. vide *Concretio*. In foro medico pathologico *Congelationes*, πῆξις, omnes ægritudines dicuntur, quæ a cauſſa frigida & vehementibus algoribus ortum duxerunt, Galen. *l. de diff. morb. c.* 5. Scilicet, quando fit ſanguinis ſpirituumque p. n. fixatio. In ſpecie *catalepſin* & *nervorum rigorem* ſic vocant. Caſtell. Ita in peſte *Congelationem* ſanguinis fieri vult Paracelſ. *tr.* 2. *de peſtilit.* quamvis rectius *Coagulatio* dicatur. Imo de dentibus *Congelatio* dicta fuit, i. e. ſtupor. Joh. *Roſ. Anglic. p. m.* 929. In foro pharmaceutico & chymico *Congelatio* dicitur, quando materia prius liquidior condenſatur & concreſcit inſtar glaciei ſuper aqua, Rul. Ita & adeps *Congelari* dicitur apud Scrib. Larg. *n.* 271.

Congenitus, συγγενής. Vide *Connatus*.

Conger, *Congrus*, γόγγρος, κόγχρος, eſt ſpecies ſerpentis marini, plane ſimilis anguillæ, unde & a nonnullis *anguilla marina* dicitur, cujus deſcriptionem & uſum in cibo ac medicina lege ſis apud Aldrovand. *l.* 3. *de Piſcib. c.* 25. Galen. inter piſces duræ carnis refert *l.* 3. *de Alim. fac.* 31.

Congeſtio, συμφορά, συμφόρησις, συναθροισμός, (an non & ἁλία vel συναλία, a verb. ἁλίζω & συναλίζω?) idem, quod *Collectio*; quamvis a nonnullis diſtinguatur ab hac, quod *Congeſtio* fiat lente, Collectio vero cum impetu & confertim Ionſton. *Syntagm. Med. Noſcom. Special. l.* 1. *Tit.* 1. *c.* 1. *Congerere* medicamenta legitur apud Scrib. *n.* 38. A. M. A. Severino *l. de abſceſſ. per congeſt.* deſcribitur, quod fit lenta humoris in parte, quæ nutritur, inquinati ac ſuperflui coacervatio, *c.* 8. ubi & abſceſſus hoc modo productos *Congeſtiles* appellat. Modum, quo fieri ſoleant *congeſtiones* humorum per cauſſas propiores & remotiores egregie aperuit & deſcripſit D. D. Sthal *in eleganti ſua diſſertatione de Motibus Humanorum Convulſivis cap.* 8. & *ſeqq. p.* 28. *ſeqq.* Vere non minus quam accurate *congeſtiones* ſive collectiones (nam hi termini commode pro ſynonymis haberi poſſunt) ſanguinis, ſeri huic commixti & lymphæ in eas, quæ ad locum patentiorem, & alias, quæ in parvum fiunt, diviſit, quarum illæ ad ſecretionem tantum ſpectant, hæ quoque excretionem

nem ſubſequentem habent , priores valde particulares , poſteriores vero univerſaliores appellans . Ibid. c. 11. p. 39. ſeqq.

Congius , vide *Chus*.

Conglaciatio , idem , quod *Coagulatio* , vel *Congelatio* ; Legitur apud D. D. Bohn. *Diſſ. Chym. Phyſ.* III. §. 20.

Conglutinatio , κόλλησις , eſt ſpecies unitionis adverſus ſolutam unitatem in partibus carnoſis factam, quæ & *Coalitus*, σύμφυσις, dicitur Gal. *Art. medic.* c. 90. quamvis hoc vocab. etiam de duris partibus ſumatur. Vide *Coaleſcentia*. *Conglutinatio* quoque eſt per glutinum compoſitio , manente natura *conglutinatorum*. Itaque & reductio hic eſt, ſeu reſtitutio in integrum. *Glutinum* autem pro natura cujuſque varium eſt, & dicitur hic omne, quod viſciditate tenaci conjungit alterum alteri, aut etiam coercet. *Congluten* vel *Conglutinativum* dicitur Paracelſo , quod ex putrefactione in *gluten* coloratum deſcendit, & ſubſtantia proprie utriuſque corporis, ſubſtantialis ſcil. & vitalis, *l.* 1. *de Tart. c.* 3. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Congrego , ἀθροίζω , id eſt , *accumulo* . Vide *Athroezo* .

Congruitas , Parac. rectius *Congruentia* , ἁρμονία, εὐαρμοστία , idem , quod *Concordantia* . Parac. *Paragran. tr.* 4. Hinc Adject. *Congruum* idem , quod *conveniens* , *conferens* , de quibus ſuis locis.

Congrumatus , pro concertus , grumoſus , paſſim a recentioribus medicis uſurpatur , v. gr. de ſanguine in ecchymomate a contuſione , quemadmodum in collegiis manuſcriptis aliquoties obſervavimus .

Congrus , γόγγρος . Vide *Conger*.

Conia , κονία , tria ſignificat , *Lixivium* , *Calcem* , *Cinerem* . Ita Gal. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 4. *Lixivium deſtillatum* , κονίαν σακτὴν exponit. Ex reliquiis enim quorumlibet corporum uſtorum ablutis *lixivium* fieri poteſt , præditum diverſis facultatibus , pro ejus , quod eluitur , natura . Ejus enim , quod empyreuma , ſeu igneam naturam habet acerrimam , ipſum quoque acerrimum eſt , ejus quod tale non eſt , etiam moderatius . Idem vero etiam ſimpliciter σακτὴ appellatur . *Conia* enim nihil aliud, quam *ablutio cinerum* eſt , *t.* 7. *de S. Fac.* §. Conia . Alias datur & κονία ἀσβέστου , *lixivium calcis* . Quod ſi *cineri calx* addatur , id *lixivii* genus πρωτόστακτον appellatur . P. Ægineta autor eſt *l.* 7. *c.* 3. §. *Conia* q. d. quod primum deſtillaverit , & eluentibus potiſſimum medicinis accommodatur . Sunt & alia *lixiviorum* genera , varias ſortita appellationes ab artificibus, quibus illa inſerviunt : ut πηλοποιητικὴ & σαπωνευτική , quorum illud figulis , hoc vero ſaponariis in uſu eſt, niſi quis malit paratum ex ſapone *lixivium* intelligere. Ab hac κονίας ſignificatione quoque dictæ ſunt *urinæ lixivio ſimile* , οὖρα κονιώδεα apud Hipp. *Coac. tit.* 582. quamvis aliis placuerit vertere per urinas pulverulentas aut cineritias ; nobis tamen prior verſio magis arridet , quarum urinarum cauſſam egregie & ſolide expoſuit Cl. Willis *de urin. c.* 4. De reliquis binis ſignificationibus teſtimonia adeo certa non proſtant , quemadmodum ex Henr. Steph. *Theſaur.* conſtare poteſt. Adde tamen ex Galeni *exegeſi* , quod κωνίας οἶνος *conios* vinum fit picatum.

Coniema , κονίαμα , dicitur parietis *incruſtatio* , aut *tectorium* , aut opus albarium , quo parietes calce aut gypſo dealbati inducuntur, & uſus Hipp. *l.* 7. *Epid. X.* 9. quamvis potius *ibid.* ipſum parietem dealbatum ſignificare videatur. Foeſ. *Oec. p.* 348.

Conjectura , στοχασμὸς , dicitur rei cujuſdam notitia , non ſimpliciter demonſtrativa & infallibilis , ſed ſaltem probabilis . Cujus cognitionis cum iterum varii dentur gradus , dum alia magis fallax & incerta , alia certior magis habeatur *conjectura* , in medicina ſaltem ea locum habet , quæ *artificioſa* , μετὰ τέχνης ἢ στοχασμὸς τεχνικὸς , dicitur , & quam proxime ad veritatem accedit , Gal. *l.* 1. *de criſ. c.* 9. Et hac de cauſſa refertur quoque medicina inter *artes conjecturales*, vel *conjectrices* , στοχαστικὰς , *l. Introduct. c.* 5. quamvis *de opt. ſect. ad Thraſyb. c.* 4. non tam propter præcepta , quæ ſatis firma ſunt , *conjectricem* dici velit , quam propter eventum , quod non ſemper fine ſuo potiatur . Jung. C. Hoffman. *Inſtit. l.* 1. *c.* 1. §. 3. *ſeqq.* & *Dogmat. Medic. Gen. Noſtra proleg. p.* 4. Regnare vero videtur imprimis *conjectura* in parte Semiotica , quæ tamen ita eſt & eſſe debet artificialis , ut ad ſcientiam , quod ait Eraſtus *orat. de laud. Medicinæ* , prope accedat . Regnare etiam in determinandis medicamentorum , præſertim purgantium , doſibus : Scire ſane convenit & ſapienti στοχασμῷ colligere & dejudicare , quando , quanta , quæ; nam , quomodo individuo cuivis apta , neceſſaria , congrua , utilia : Artificioſe autem conjicere viri eſt , qui vires omnium , quæ ad eam artem pertinent , didicerit , memoriæque mandaverit , & in artis operibus , diligentia adhibita , ſe exercuerit , verbis notatu dignis , Dieter. *Iatr. n.* 2. Quod vero Dn. D. Amman-

nus

mus *in præfat. paranef. ad diſcentes conjecturа-lem* ita expoſuerit, ſiquidem tota noſtra cogni-tio tam circa theoriam, quam circa praxin meris & nudis nititur conjecturis & opinioni-bus, profecto μέγα λίαν ἄμπμα, quod quomodo non cedat in opprobrium artis, non intelligo.

Conis, κόνις, *Pulvis*. Item *Pediculus*.

Coniſalos, κονίσαλος, Atticum vocabulum ſi-gnificans terram in palæſtris athletarum & deambulantium pedibus conculcatam, ſudore-que eorum vel olei aſpergine irrigatam, quæ fere eundem cum ſtrigmentis uſum in mollien-dis & diſcutiendis bubonum & lactantium ube-rum & aliis tumoribus præſtabat, uti conſtat ex Galen. *l*. 10. *de S. F.* §. *Sudor*, ubi & πάτος di-citur, i.e. via conculcata. Vide Lang. *l*. 1. *ep*. 51.

Coniſterium, κονιστήριον, idem, quod *apodyte-rium*; de quo ſupra. Lang. *d. l.* Significat & infimam partem furni chymici, quæ Latinis *Cinerarium* dicitur, de quo vocabulo ſupra.

Conjugatio, *Conjugium*, συζυγία, ζεῦγος, idem quod *Copulatio*, *Conjunctio* duarum re-rum, (1) dicitur de partibus numero duabus in corpore exiſtentibus, quæ ſemper æquali-ter a medio abeſſe volunt, Gal. *l*. 15. *de V. P. c*. 2. (2) de pulſibus, vide *Conjugationes pulſuum* aliquot *l*. 1. *de cauſſ. pulſ. c*. 8. (3) *Con-jugium* dicitur copulatio maris & fœminæ. Hæc ſignificatio myſtico & ſpagyrico ſenſu applicatur diverſimode. Imo omnia conſiſtere in *conjugio* duarum rerum dixit Paracelſ. *l. de morb. Tartar. cap*. 22. In ſpecie, de *conjugio* medici & medicinæ loquitur idem *Comm. ad Hippoc*. 1. *aph*. 1. *Conjugium divinum* dicitur, quod conſtat ex mundo ſuperiore & inferio-re. *Theatr. Chym. Vol*. I. *tr. Artificium ſuperna-turale c*. 16. & *c*. 5. vocat *conjugium metaphyſi-cum*, *Th. Chym. Vol*. I. *pag*. 288. & 318. Ita in conficiendo lapide philoſophico utriuſque ma-teriæ, mercurii & ſpiritus rubri conjunctorum & vitro hermetice incluſorum unio & mutua amplexatio, vel congreſſus, vocatur *Conju-gium*. Libav. *Apocal. Hermet. part. poſter. p*. 395.

Conjuncta cauſſa. Vide *Continens*; *Cauſſa*.

Conjuncti quoque *morbi* dicuntur; & diſtin-guuntur in connexos & conſequentes, quo-rum diſcrimen in hoc conſiſtit, quod morbo morbus accedat in connexis, ſuccedat in con-ſequentibus. Nempe ibi prior cauſſa manet duratque, hic abit & ceſſat. Hoc per μετά-στασιν fit, illud per ἐπιγένεσιν, Linden. *S. M. Ex. VI.* §. 19. *Conjuncta morbi* eſſentiæ dicuntur, quæ quidem ab eſſentia ipſius ſunt inſepara-bilia, ut magnitudo, motus, mos. Diſtin-

guuntur ab *adjunctis* morbi, quæ ſunt cauſſæ & ſymptomata: Hæc conſequentia; Illa an-tecedentia. *Conjuncta* ſigna dicuntur, quæ ſunt pathognomonica, & una cum anteceden-tibus & ſuccedentibus morbi naturam ape-riunt. *Conjuncta* vero & *adjuncta* uno nomi-ne appellantur *connexa morbi*, ἐπισυνθήκη. Idem *Ex*. VIII. §. 68.

Conjunctio, συζυγία, idem, quod *Conjuga-tio*. Ita de aſtris dicuntur *Conjunctiones*, quas medico ſcitu neceſſarias eſſe dixit Paracelſ. *Paragran. Tract*. 2. *de Aſtronom*. Vide *Aſtrum*. Interdum ſumitur pro *compoſitione*, v. gr. *conjunctiones medicamentorum*; Helmont. *tr. Pharmacopolium &c*. Haud raro etiam per *Conjunctionem* intellexit Paracelſus convenien-tiam quandam inter morbum & ſubjectum. v. gr. *Conjunctio peſtis & hominis*, *de Peſte cum additionibus l*. 1. *It. de Caduco matricis*, & *alibi*. *Conjunctio* quoque deſcribitur, quod fit *copulatio* ſeparatarum qualitatum, vel adæ-quatio principiorum, cujus ſynonymon eſt *con-nexio*, eique opponitur *ſolutio*, ſuntque duo principia arduæ ſcientiæ ſpagyricæ, licet plu-ra alia ſint principia. Ripleus *in Axiom. Phi-loſoph. in Theatr. Chym. Vol*. II. *pag*. 113. 114. *Conjunctionem* etiam ſpagyrici *fermentationem* dixere, M. Joh. Iſaac. *Oper. Mineral. l*. 1. *cap*. 136. *d. l. Vol*. III. *p*. 409. Et: *Conjungere* eſt *im-prægnare*, *dealbare* & *rubificare*. *Roſar. abbre-viat. Tract*. 2. *d. l. p*. 654. & Lagn. *in Harm. Chym. Vol*. IV. *p*. 751. *ſeqq*. De hac *conjunctio-ne* videatur & Lullii *Practica cap*. 12. *d. l. p*. 144. & de *Conjunctione ſolis & lunæ*, *p*. 340. Vide & Orthelii *Commentar. in nov. Lum. Sen-divogii c*. 11. *Vol*. VI. *pag*. 426. *ſeqq*.

Conjuratio, *Conjurator*; accipitur apud Pa-racelſum pro arte & artifice curandi morbos per certas dejerationes & præſtigias diaboli-cas, quod Chriſtiano prohibitum eſſe aliquo-ties urſit, v. g. *l*. 9. *de ſignatur. rer. natur. l. principior. ſeu de myſteriis verm. c*. 6. *tract. de ſurditat*. §. *cura l*. 1. *Philoſ. ſagac*.

Connatus, ξυγγενὴς, συγγενὴς, ξυγγεγονὼς, *congenitus*, dicitur Hippocrati de eo omni, quod homini competit a prima nativitate, ejuſque rationem eſſe docet, quod ab homi-ne hæc omnia habente genitus ſit, & deinde nutritus in homine hæc omnia habente, *ſect*. 1. *de nat. hum. t*. 27. In ſpecie de nativa vel *connata* diſpoſitione & propenſione ad mor-bum aliquem; unde & morbi tales *Connati* vocantur & *Hereditarii*, Prorrhet. 2. & *l*. 3. *Epidem. ægrot*. 6. Ex eadem *cognatione*, qui tali

tali morbo laborat, inſolita phraſi eidem appellatur ξυγγονεὺς. Prorrhet. 2. Foeſ. pag. 437.

Connexio, συμπλοκὴ, idem, quod *Conjunctio*, *Conjugatio*, *Commercium*. Ita partes Medicinæ adeo *connexas* eſſe & implicitas, ut nullo modo diduci ſine totius profeſſionis detrimento poſſint, ſcripſit Scrib. L. *num.* 200. *Connexa* & *Connexi Morbi* quid ſint, vide *Conjuncta*.

Conniveo, σκαρδαμύσσω ἢ καρδαμύσσω, dicitur, quando quis oculorum palpebras cito claudit, & cito aperit, uno verbo quoque appellatur *Nictare* vel *Nictari*. Galen. 5. *in* 6. *Epid.* t. 2. Foeſ. *Oecon. pag.* 569. Cui opponitur ἀσκαρδαμύσσειν. Vide *Aſcardamyctes*. Vocantur & Græce μύειν, ξυμμύειν, cum oculi clauduntur ex ſomno per membranam illam, qua oculus quaſi veſte integitur. Ita & uterus dicitur ξυμμύειν a conceptu Hippoc. 5. *aph.* 51. cum ejus os peranguſtum fit, uti explicavit Philotheus, & clauditur. Vide plura apud Dieter. *n.* 587. Abuſiva vero eſt licentia, quando Hæmorrhoides apertæ appellantur *Conniventes*. Quæ *valvulæ Conniventes* in inteſtinis dicantur Kerkringio, videre licet *in Obſ.* 39. licet vero de his ſcripſerit, de his nihil ſcriptum ſe vidiſſe, egregie tamen monſtravit Theod. Jan. ab Almeloveen *in Inv. Novantiqu.* §. 21. *p.* 180. *ſeq.* quod videre potuiſſet, ſi voluiſſet, tum apud Hieron. Fabricium *de Inteſtinis* & Linden. *in Phyſiologic.*

Connumeratio, συναρίθμησις, vide *Collectio*. Eſt opus mentis, quæ plures res ſimul comprehendendo conſiderat, Gal. 1. *de iis, quæ in medic.* t. 3. Dicitur & *Conſummatio*.

Connutritus, ξύντροφος, dicitur de morbis una nobiſcum educatis, & longinquo tempore hominum corpora infeſtantibus & quaſi connatis. Hippocr. 6. *Epid. ſ.* 5. *t.* 6. Gal. *in comm.* & *l. de A. L.* & *Aq. XI.* 3. Idem quoque ſignificat, quod οἰκεῖον, *familiare*, accommodatum, conveniens. 3. *de fractur. t.* 23. & *t.* 44. Gal. *in comm.*

Conoides corpus, κωνοειδὲς σῶμα. Vide *Conarium*.

Conops, κώνωψ. Vide *Culex*.

Conquaſſatio, συσσεισμὸς, eſt ſpecies *Comminutionis*, qua humidiora concreta, in mortario lapideo aut vitreo, aut tudicula lignea contunduntur, donec per ſucculentiam propriam aut affuſum liquorem in pulticulam abeant, quam etiam ſi mollior fuerit, *Pollinem* vocant. D. D. Bohn. *Diſſ. Chym. Phyſ. VII.* §. 27. Præter illam Chymicam & Oeconomicam ſignificationem hodieque adhuc alia phyſica ſingularis efficaciæ & neceſſitatis proponitur & a quibuſdam urgetur ac defenditur, v. gr. a D. D. Wedelio *Ephemerid. Nat. curioſ. Dec. I. Ann. VI.* & *VII. obſ.* 2. & in ejuſdem *Phyſiologia Reformat. c.* 9. *p.* 274. *ſeqq.* quæ fit ab & in corde, quando ſyſtole ſua portiones ſanguinis & chyli admixtas comminuit, ut eo promtiores fiant ad fluxum, ſimulque etiam heterogeneæ diſponantur ad ſecretionem; quo etiam tendit ſua hypotheſi Guilielm. Cokburn. *Oecon. anim. p. m.* 29. & 32. Enimvero licet ea negari minime poſſit, an vero tantæ ſit potentiæ, ut ejus vis per totum corpus ſeſe extendat, & hac ſola fiat ſecretio utilium ab inutilibus, nondum videtur ſatis demonſtratum; interim liberum unicuique ſit amplecti hanc hypotheſin vel relinquere.

Conſcientia, συνείδησις, eſt actus animæ rationalis, & ita homini proprius affectus, quando mens humana relinquens animam ſenſitivam vel facultates animæ corporeas, ſua ſponte ad ſe redit, & vel propter occaſionem exergefacta, & erroris ſui conſcia, contra hanc animam brutalem ſive corpoream inſurgit & colluctatur. Th. Willis *de anim. Brut. P.* 1. *c.* 7. Hujus quoque puritati ſtudere debet Medicus.

Conſecratio, καθιέρωσις, & olim, & hodie ad Medicinam tranſlata fuit; Sed rectiſſime a Paracelſo damnata & rejecta, *tr. Philoſ. occulta tit. de Conſecrationibus*.

Conſenſus, συμπάθεια, συμφωνία, ὁμολογία, uſurpatur in ſtatu ſecundum & præter naturam. In illo idem eſt, quod *Concordantia*, *commercium*, opera mutua. In hoc vero ſignificat, quando ad aliquam partem morbo correptam aliæ etiam non temere aut perfunctorie, ſed graviter compati ſolent. Ita jecore affecto ſingultus ſuccedit, compatiente ſtomacho, Gal. 6. *aph.* 16. Per *conſenſum* quoque dupliciter affici dicitur, uno modo, cum aliquid tranſmittitur ad aliquam partem, ut puta fumoſus vapor a ventriculo ad oculos; alio modo, quando impeditur communicatio illius, quod alteri deberet communicari, Gal. *l.* 3. *de L. A. c.* 1. & *alibi*, Charlton. addidit tertium modum, quando pars compatitur ob mutuam connexionem, vel operis ſocietatem. *Ex. III. Pathol.* §. 1. De rarioribus *conſenſibus* partium in ſtatu p. n. Vide *Ephemer. Nat. Cur. Ann. I. Obſ.* 20.

Conſequens, ἑπόμενον, συμβεβηκὸς, ſignificat in foro Medico id, quod vel ſanitatem, vel morbum ſequitur. Et ita æquipollet vocabulo *Accidens* & *Symptoma*. Galen. *l.* 1. *M. M. c.* 9. Vide

9. Vid. *Dogm. noſtr. Part. I. cap.* 8. *dogm.* 1. Quid ſint *Morbi Conſequentes*, vide p. a in *Conjuncta*.

Conſerva, terminus eſt Pharmaceuticus, qui denotat flores, herbas, rarius radices, rariſſime carnes aut pulpas fructuum tenuiſſime inciſas, vel tuſas, & ſaccharo exacte mixtas, Weker. *Antidot. gen. l.* 1. *cap.* 31. Hæc actio dicitur *Conſervifatio*. Schrod. *l.* 2. *c.* 48. vid. Schen. *Synt. Comp. & præſ. med. Part. ſpec. cl.* 3. *ſ.* 2. *c.* 1.

Conſervatio, φύλαξις, dicitur de re in ſua natura & per proprium calorem ſuſtentata, cui opponitur *Corruptio*, quæ fit per immoderationes externas, videlicet caloris, aut frigoris exceſſus, Gal. *l.* 4. *de S. F. c.* 14. Hinc non adeo a veritate declinavit Paracelſus dicens: Hominem in ſe habere *conſervatorem* & deſtructorem ſanitatis, modo rem obſcuris terminis non ita defœdaſſet. *Labyrinth. Medic. c.* 7. *Conſervatio* & *Conſervantia* quoque uſurpantur in Pharmaceuticis, de ſimplicibus quibuſdam, quæ adduntur aliis vel ad præcavendam eorum conſumtionem, uti Magneti ferrum adjungitur, Camhporæ grana pſyllii, milii; vel ne corrumpantur; quo pertinent, Sal, Saccharum, Mel & alia condimenta, qua ratione *Conſervantur* Cappares, Cucumeres, Olivæ, Cydonia &c. De *conſervatione* hujuſmodi medicamentorum legatur I. D. Horſt. *Part. I. Diſpenſ. Pharm. Univ. l.* 4. *c.* 12. *p.* 71.

Conſervativus, *a*, *um*, φυλακτικὸς, vel dicitur de parte Medicinæ principali, quæ ſanitatem præſentem tuetur. Vocatur alias *Methodus conſervandi ſanitatem*, ὑγιεινὴ. Vid. *Dogm. noſtr. Part. IV. c.* 2. cui opponitur *Methodus medendi*, θεραπευτικὴ. Vel tribuitur etiam cauſſis, quæ dividuntur in *Conſervatrices* & *Effectrices*, ſcil. ſanitatis, αἴτια φυλακτικὰ, καὶ ποιητικὰ τῆς ὑγιείας. Gal. *Art. Medic. c.* 84. *Conſervantia* Phyſicorum (h. e. Spagyricorum) præſertim ſunt medicamenta vitam & corpus a corruptionibus præſervantia. Talia potiſſimum ex iis rebus petenda, quæ longiorem vitam ac temperatiorem a natura nacta ſunt vegetabilia, quæcunque ſemper virent, & longiori tempore perſeverant: Inter mineralia, quæ mumialis eſſentiæ liquoris multum habent, & inter metalla, quæ ſunt ærugini minus obnoxia. Talia non ſunt *Conſerva* roſar. violar. &c. quæ *Conſervatione* ipſamet indigent ac mutuantur a ſaccharo, Rul. *in Lex.* Haud dubie huc referri deberet Arbor vitæ Helmont. niſi hæc ipſa hypotheſis multis adhuc ſcateret dubiis, quin & ineptis collectionibus, quas noſtri inſtituti ratio non admittit prolixius ventilare: Sufficiat, quod ab arbore longæva non liceat certi quid inferre ad hominis longævitatem. Quid enim de cervo aliiſque brutis dicendum maxime longævis, quæ tamen ad humanam vitam prorogandam nutrimenti loco vel minus, vel plane non conferunt? Sed manum de tabula.

Conſidentia, ἀποκατάστασις, vide *Apocataſtaſis*. Eſt & ſpecies anguſtationis cavitatum vel meatuum, quando latera concidunt; Gr. συνίζησις. Jul. Alex. *not. ad Galen. de diff. morb. T. II. p.* 297.

Conſideratio, σκέμμα, quid ſignificet, notum eſt. Tres *conſiderationes*, quæ tamen poteſtate unum ſunt, ſtatuit Galenus; primam, de propriis & communibus ſpeculari; ſecundam, an ſimilia vel diſſimilia ſint, ea, quæ inter ſe conferuntur, diſcernere; tertiam, quid idem & quid diverſum ſit in rebus, conſiderare. *l.* 9. *de Hipp. & Plat. decr. c.* 5.

Conſilium, βόλευμα, quid in genere ſignificet, notius eſt, quam ut opus ſit verbis. Noteetur ſaltem egregia gnome: *Conſilium* ſapientis unicum multorum manus ſuperat. Inſcitia vero ſemper per ſe mala, juncta armis adhuc pejor eſt. Gal. *orat. exhort. ad artes*, *fere ſub fin.*. In Medicina *Conſilium* dicitur ſententia illa, quam Medicus vel ſolus, vel cum aliis prius conſultans de hominis ſtatu vel ſec. naturam, vel præter nat. fert, & quid agendum ſit, juxta indicationes utriuſque methodi præcipit, aut præſcribit. Vide *Conſultatio*.

Conſiſtentia duplicem potiſſimum habet ſignificationem Medicam: (1) de ætate, vel morbo, quando uſurpatur. Gr. dicitur ἀκμὴ, & ita idem ſignificat, quod *Status*. Vide *Acme*, ex Galen. 2. *de diff. febr. cap.* 11. (2) uſurpatur de humoribus aliiſque materiebus, qua utilibus, qua inutilibus, & denotat eorum conſtitutionem, ratione tenuitatis, vel craſſitudinis, ſoliditatis aut corporeitatis. Ita de Urinæ *conſiſtentia* legitur apud Galen. *l.* 9. *Meth. med. cap.* 4. Græce dicitur σύστασις, quod vocabulum & recentiores retinuerunt, uti patet ex Gl. Th. Will. *Ex. de Urin. cap.* 1. 3. 6. *&c.* quamvis Græcum vocab. σύστασις apud Hippoc. collectionem, aut concretionem, vel *coacervationem* alicujus materiæ denotet, *Coac. t.* 238. *de morb. ſacr. XVIII.* 13. Verbum *Conſiſto* etiam aliquando ſumitur pro *Exiſto* cum alia quadam re. Scrib. Larg. *num.* 19. 27. 90. 102. 160. *&c.*

Conſolidans, idem, quod *Sarcoticum*, aut *Epuloticum*. Ita Rul.

Conſolidativum, *Conſolidatura*, medicamen-

tum vulnera & ulcera carnibus recentibus ex*plens*, & *cicatricem obducens*, ἐπουλωτικὸν, *incarnans*, σαρκωτικὸν, vocatur; de quibus ſuo loco. *Conſolidare*, quoque numeratur inter quatuor regimina Lapidis Philoſ. ap. Lagn. *in Harm. Chym. cap.* 6. *Th. Chym. Vol. IV. p.* 753. *fin.*

Conſolor, παρηγορέω. Vide *Paregoreo*.

Conſortium, κοινωνία. Vide *Communicatio*, *Confluxio*. Tale *conſortium* tribus modis fieri ſcripſit Galen. 1. *in* 3. *Epid.* 4. vel propter vicinìam, vel propter genus, vel propter familiaritatem operis.

Conſperſio, κατάπασμα. Vide *Catapaſma*.

Conſpicuus, ἐπίδηλος, manifeſtus, *evidens*, dicitur de homine, qui ſenſu increſcere deprehenditur, quod fit a ſeptimo ad decimum quartum annum, Hippoc. *l. de Carn. XIII.* 13. deinde etiam de diebus quibuſdam, qui futuræ criſeos præbent indicium in morbis, unde Latinis *Indices* vocantur. Tales ſunt cujuſque ſeptimanæ dies quartus, ex 2. *aph.* 24. Vide Foeſ. *p.* 224. Dieter. *n.* 314.

Conſpirabile, *Conſpiratio*, ξύμπνουν, ξύμπνοια. Vide *Confluxio*.

Conſpuendus, κατάπτυστος, dicitur de eo, qui ſui emolumenti & ornamenti nullam curam gerit, Gal. *in orat. ſuaſor. ad artes c.* 5.

Conſtans, εὐσταθὴς, βέβαιος, ſumitur de bona conſtitutione corporis, & de morboſa. In illa dicitur a Metrodoro finis bonorum eſſe corporis *conſtans* & firma conſtitutio σαρκὸς εὐσταθὲς κατάστημα, apud Clement. Alexandr. In hac legitur apud Hipp. 3. *aph.* 8. de morbis *conſtantibus* boni moris, & æqualibus, item 2. *Epid. ſect.* 1. *nu.* 20. Diet. *num.* 361. Foeſ. *p.* 252.

Conſtantia, βεβαιότης, εὐσταθία, dicitur de corpore & animo. De illo legitur apud Galen. *c. de nat. hum. t.* 39. ubi firmitatem corporis ab humore melancholico dependere ſtatuit, quemadmodum & *com.* 2. *de hum.* De anima vel mente occurrit apud Hipp. *l. de dec. orn. IX.* 15.

Conſtellatio, eſt terminus Aſtrologicus, denotans certum conſortium & communionem Aſtrorum ratione luminis vel influentiæ. Hunc terminum Spagyrici tranſtulerunt in ſuum forum, dum *conſtellationem* dixerunt eſſe ſuperiorum aſtrorum in inferna virium & virtutum impreſſionem & operationem, quæ conveniunt in concordantiam quandam naturalem: Et de hac ſibi perſuaſerunt haberi excellentiſſimam ſcientiam Phyſicam, quæ *Phyſiognomia ſignata* rerum naturalium in Sympathia ſuperiorum ad inferiora dicitur. Ruland. & Iohnſon. *in Lex.* Urget hanc ceu ſcitu valde neceſſariam Medico Paracelſ. *Paragran. tr.* 2. *de Aſtronomia*. Enimvero cum res nondum adeo expedita ſit de Influentiis, vel virtutibus Aſtrorum omnium in hæc inferiora, ſiquidem & Phyſici, Mathematici & Medici fuerunt, hodieque ſunt, qui eas in dubium adhuc vocent, Clariſſimi, v. g. Th. Willis *de febr. c.* 9. qui negat, Criſes a Lunæ ſiderumque influentiis dependere; & ſupra laud. Dn. Joh. Chr. Sturmius *in Tab. ſuis Aſtronomic.* (quamvis hactenus noſtrum addere calculum nondum libuerit) hinc patet, quam incerta hæc ſit *Caſtellationum* & *Concordantiæ* ſuperiorum cum inferioribus ſcientia, nec adeo Medico ſcitu neceſſaria. Quid? quod Paracelſica illa doctrina ſit mere fictitia & ridicula. Tantum.

Conſtellatum, eſt epitheton unguenti contra dolores dentium, & ad ſananda vulnera, cujus baſin conſtituunt lumbrici vivi purificati a ſordibus (quidam etiam hos prius nutriunt aliquandiu vitellis ovi ad duritiem coctis) exſiccantur poſtea in furno ſive clibano, dein pulveriſatis iis alia ingredientia adduntur & cum pinguedine aprugna & urſina in formam linimenti negliguntur, quemadmodum deſcriptio extat in Keſleri Redivivi *Proceſſ.* 170. Verum, quæ ſit hujus nominis ratio hariolari quidem non licet.

Conſternatio, ἔκπληξις. Vide *Ecplexis*.

Conſtipatio, στῦψις, idem, quod *Adſtrictio*. Vide ſupra ſuo loco. *Conſtipationem* a Tartaro deducere conatus eſt Paracelſ. paſſim in ſcriptis ſuis, præſertim vero in *l.* 2. *de Tartar.*

Conſtitutio, κατάστασις. Vide *Cataſtaſis*.

Conſtrictio, vel idem eſt, quod *Adſtrictio*, στῦψις. Hæc per ſundentia curatur. Ita verbum *conſtringere* ſumitur a Scrib. Larg. *n.* 104. Ita & *Conſtrictiva*, συστικά, dicuntur Chirurgis medicamenta labia vulnerum comprimentia. Rul. Vel dicitur de Motu cordis, quando coarctatur, ut ſanguinem in arterias exprimat. Gor. συστολή. Vide *Cor*, *Syſtole*.

Conſtructio, idem, quod *Generatio* aut *Factio* alicujus rei, cui opponitur *Deſtructio*. Lombard. *Margarit. pretioſ. c.* 16. in *Theatr. Chym. Vol. V. p.* 659.

Conſuetudo, ἔθος, ἐθισμός, in medicina ſignificat vel rerum non naturalium uſum per longum temporis ſpatium uno eodemque modo continuatum, quemadmodum hoc Hipp. paſſim & Galen. integro libello *h. tit.* & ſparſim alibi hujus *Conſuetudinis* efficaciam, neceſſitatem, & utilitatem inculcavit; quorum loca

loca omnia ſi placet inquirere; conſulatur Franc. Valleriola *Loc. Comm. l. 1. c.* & *A-*ſoyſ. Mundellæ *Theatr. Galenic. lit. c.* vel ipſam corporis & omnium ſuarum partium continentium, contentarum, & impetum fa-cientium conſtitutionem eodem ſemper modo ſeſe habentem, per & propter conſuetum re-rum non naturalium uſum. Dividitur in Bo-nam & Pravam; Illa conſervanda, hæc pru-denter & leniter corrigenda mutandaque eſt. In genere *Conſuetudo* dicitur altera & adven-titia natura, ἐπίκτητος φύσις, Gal. *l. 2. de mot. muſcul. c. 7. & c. 3. in l. de iis, q. in med. t. 20.* Quid per *Conſuetos* & *conſueta*, εἰθισμένους, συνήθεις, τὰ συνήθεα, intelligendum ſit, ex dictis facile conſtat; Videatur Hipp. 2. *aph.* 49. 30. una cum commentatoribus ad illa loca. In ſpecie Dieter. *num.* 237. *ſeqq.* & *num.* 801. *Conſuetudines* etiam vocantur uſus longævi & ſolennitates, quas obſervant pleræque artes mechanicæ & opificia, quas ſi quis violaverit, jacturam famæ pati creditur, imo ſæpe cogitur, quamvis in ejuſmodi *con-ſuetudinibus* multa ſæpe abſurda, ridicula, ſtolida contineantur, unde minime iis inhæ-rendum eſſe egregie demonſtravit P. Amman. *Irenic. p.* 258. *ſeqq.* Quid *Aſſuefactio* vel *con-ſuetudo* motuum præternaturalium in genera-tione morborum præſertim ſpaſmoticorum præ-ſtet, egregie monuit D. D. Stahl. *in Propem-tico ad Diſp. inaugur. de Motu ſanguinis Hæ-morrhoidali* Dn. Iuch. Erfurtenſ.

Conſultatio, συμβούλευσις, ſignificat illud of-ficium Medici quo quemadmodum nullum inter omnia Medicorum opera eſt illuſtrius, utpote quo ſolo a doctis Medicis indocti di-ſcernuntur; ita res ipſa facile teſtatum facit, in Medicina univerſa nihil quoque eſſe con-ſultandi methodo difficilius. Eſt vero *Conſul-tatio* nihil aliud, quam cum uno vel pluri-bus aliis Medicis inſtituta conſideratio ſtatus alicujus, ſive ſecundum, ſive præter naturam cum ſuis cauſſis & conſequentibus, & rite fa-cta utriuſque Methodi Conſervativæ aut Cu-rativæ per Indicationes & Remedia applica-tio. Dicitur & *Collegiandi officium* a C. Hof-ſman. *orat. Iſag.* 2. *a me edita p.* 131. ubi plu-ra de hoc argumento reperies. Legatur & Claudini elegans libellus *de ingreſſ. ad infir-mos*. Inculcavit hujus muneris neceſſitatem & utilitatem ipſe Hipp. *de præcept.* VII. 1. *ſeqq. Conſultationes* olim vocabantur *Deliberationes contentioneſque* apud Scribon. Larg. *in epiſt. ad Calliſtum princip.* ad quem locum vide no-tas Joh. Rhodii *p.* 15. Animæ quoque noſtræ pars dicitur *Conſultans*, βουλευόμενον μέρος, a Galen. *de form. fœtus c.* 6. Eſtque hæc functio animæ rationalis propria, uti patet ex Th. Wil. *Tr. de An. Brutor. Part.* I. *c.* 7. differtque ab appe-tente, vel concupiſcente, quæ facultas vel vis quoque eſt Animæ Brutorum, vel corporeæ *d. l. c.* 9.

Conſummatio, συγκεφαλαίωσις, idem, quod *Connumeratio*, de quo ſupra, i. e. in ſummam collectio. Gal. *l.* 1. *de iis, q. in med. t.* 3. Alias *conſumare* idem eſt, quod *perficere*. Ita Scrib. Larg. *in Epiſt. ad C. Jul. Calliſt. p.* 4. dicit: Per antiquos autores *conſumari*, i. e. perfici profeſ-ſionem, vide plura loca *in Lexic. Scrib.* Rhodii.

Conſummatum, eſt epitheton Juris, ſive Bro-dii, vel liquidioris alimenti, ad culinam po-tius pertinentis, quam Pharmaciam, quod paratur ex carne, v. g. vitulorum, pullorum, caponum, perdicum, cancrorum, molliſſime etiam cum oſſibus contuſis cocta, additis aliis ſimplicibus nutrientibus, confortantibus, alte-rantibus, etiam aromatibus. Gallic. *Conſumè.* Schenk. *S. C. & Pr. M. F. p.* 109. 118. Morell. *de præſcr. form. l.* 1. *ſect.* 1. *c.* 16.

Conſumtio, σύντηξις. Vide *Colliquatio*. *Ana-loſis*. Cauſſam *conſumtionis* corporis dicit Pa-racelſus eſſe Sulphur, item Sal; Reſiſtere ve-ro Mercurium *tr. de trib. Eſſentiis c.* 1. *ſeqq. Con-ſumere* etiam de tempore, & cibis uſurpatur, Scribon. Larg. *n.* 16. 17. 140. i. e. abſumere, impendere. Vide *Lex. Scrib.* Rhodii.

Contabeſcentia, vide *Atrophia*, *Analoſis*, *Colliquatio*, *Conſumtio*, *Maraſmus*, *Phthiſis*. Vid. Lind. *Ex.* IX. §. 51.

Contactus, ψαῦσις, dicitur, quando duæ par-tes ita naturaliter conjunctæ ſunt, ut ſeſe con-tingant. Cui opponitur *abſceſſio*, διάστασις, ἀπόστασις, Gal. *c.* 2. *de iis, quæ in med. t.* 25. Ita corpora, quæ cor attingunt, videlicet pul-mo, pericardium &c. dicuntur τὰ ψαύοντα τῆς καρδίας, *l.* 3. *de præſag. ex pulſ. c.* 4. *fin.* Ver-bum etiam ψαύεσθαι, Hippocr. non infrequens fuit, v. g. *de fract. t.* 17. *ſ.* 3. *h. t. t. ult.* 3. *de artic. t.* 47. *l.* 4. *Epid. XX.* 18.

Contagio, *contagium*, ἀπόῤῥοια, ἀπόκρισις, Ciceroni olim *l.* 2. *de Divinat.* dicebatur ea vis, quæ a ſtella defluit, & in ſublunaria in-fluit; Lind. *Ex.* XI. §. 187. Hodieque vero plerumque & potiſſimum per *Contagium* in-telligitur vis illa vel activitas, qua affectus quiſpiam reſidens in uno corpore ſui ſimilem excitat in alio; & quidem vel immediate & corporaliter per contactum, vel mediate & ad diſtans. Th. Willis *de febrib. cap.* 12. Charl-

Chariton. Ex. Pathol. X. §. 34. D. D. Maur. Hoffmann. de morb. contag. Diſp. 1. ſeq. Vide Apocriſis, Aporrhœa.

Contemplabilis, θεωρητὸς, dicitur de diebus *indicibus*, quarto, undecimo, & decimo ſeptimo, ex quorum diligenti obſervatione intelligitur, quando, & qualis futura ſit criſis. Hipp. 2. *aph.* 24. Vide Dieter. *n.* 391.

Contemplatio, θεωρία, ſignificat rei alicujus tractationem & conſiderationem in mente, quæ ſi prolixa fuerit, brevibus verbis exprimi non poteſt, Gal. *l.* 5. *de ſan. tu. c.* 1. *Contemplari*, ἐπιβλέπειν, i. e. cognoſcere, deliberare, ſcire, non dubitare, eſt Medico ſumme neceſſarium. Paracelſ. *comm. in* 1. *aph.* 1. Vide & Dieter. *n.* 311.

Contemtus, καταφρόνησις. Vide *Cataphroneo*.

Contenſio, idem, quod *Tenſio*, τάσις. Vide *Taſis*.

Contenta, ἰσχόμενα, ἐνισχόμενα, dicuntur ab Hipp. 6. *Epid. ſ.* 8. *t.* 19. humores in ſolidarum partium ſpatiis, vaſis, & cavitatibus concluſi, qui tamen non hac tantum ratione contineri dicuntur, ſed quod etiam ab ipſis ſolidis partibus regantur & gubernentur. Quod enim ii gignantur, quodque uſibus corporis inſerviant, id habent a ſolidis partibus. Hæc quidem Gorræus *p.* 198. & Caſtellus. Enimvero hæc ſententia repugnat veris hodiernis Artis principiis; quibus docemur, partes ſolidas potius ab humoribus vitalibus & ſpiritibus ſuam obtinere activitatem, ut ſint organicæ. Vide *Dogm. noſtr. P. I. c.* 2. *dogm.* 3. & 5. *Contenta* quoque dicuntur, quæ urinis ſanorum aut ægrorum præter aquoſam ſubſtantiam inſunt, Gr. παρεισάμενα. Suntque vel univerſalia, vel particularia, naturalia, aut præternaturalia. Will. *de Urin. c.* 3. & 5. *Dogmat. noſtr. P.* 3. *c.* 4. *d.* 9. & 11. quamvis Paracelſ. *contentum* dixerit non illud, quod in urina; ſed quod ſupra urinam eſt. Schol. *in libr. de urin. c.* 3.

Contentio, τὸ διαφέρεσθαι, ἔρις, idem, quod *Controverſia*, *diſputatio*, eſt diſcrepantia opinionum, quando unus alteri aſſenſum denegat, & diſſentit. Hæc aliquando juſta eſt, aliquando condonanda, Gal. *l.* 3. *de diff. pulſ. c.* 1. Olim etiam *conſultationes* Medicorum dictæ fuerunt *contentiones*, Scrib. Larg. *Epiſt. ad Calliſt. in princ. Contendentium lis diſputatioque* Celſ. *proœm. l.* 1. *Contendere* quoque *ibid.* & *compoſ.* 38. accipitur pro *Aſſeverare*, Rhod. *in Lex. Scrib. Contentio* quoque dicitur συντονία, de nervoſis & fibroſis partibus, per ſpiritus animales aut vitales repletis, aut de ſtamine in textrina extenſo, per planas; Gal. *l.* 1. *de ſem. c.* 15. In ſtatu p. n. dicitur τάσις, σύντασις, *contentio*, i. e. *Extenſio*. *c.* 1. *in* 1. *Epid. t.* 10. & 6. *Epid. ſ.* 1. *t.* 30. Opponitur huic *Relaxatio*, ἄνεσις.

Contentus, æquivocum apud Latinos eſt vocabulum. Vel enim ſumitur pro eo, quod ab aliquo continetur, Linden. *Ex. XV.* §. 71. Gr. ἰσχόμενον, ἐνισχόμενον, συνεχόμενον. Vide *Contenta*, Gal. *l. de plenitud. c.* 3. ubi & mentio fit *Contentricis facultatis*, συνεκτικῆς δυνάμεως: vel ſumitur pro eo, quod eſt *expanſum*, Gr. συντεταμένον, cui opponitur *relaxatum*, κεχαλασμένον, 6. *Epid. ſ.* 1. *t.* 30. Gal. *in comm.* Vide *Contentio*. Per translationem etiam *Pulſus* hoc modo dicitur *contentus*, ἔντονος, i. e. vehemens, qui cum reniſu quodam pulſat. *l.* 3. *de diff. pulſ. c.* 5. vel etiam ſignificat *ſatiabilitatem*, quæ Gr. dicitur αὐτάρκεια, & qui *contentus* ſua ſorte, αὐτάρκης; cui opponitur ἀπληστία, *inſatiabilitas*. Gal. *de dignoſc. & cur.* 8. *animi morb. c.* 9. *in fin.*

Continens, & hujus vocabuli æquivocatio ex præcedente pateſcit. Quando ſignificat rem, quæ aliam recipit, fovet, & ſervat. Gr. dicitur ἴσχον, συνέχον. Ita partes ſolidæ ſunt *continentia* reſpectu fluidarum. Et quædam cauſæ morbificæ dicuntur *Continentes*, quæ ſemper morbum fovent. Imo febres quædam dicuntur *Continentes*, σύνοχοι, a *continuis* diſtinctæ, quæ ſine exacerbatione perdurant uſque ad finem, Sylv. *l.* 1. *Prax. c.* 29. §. 3. Deinde & *continens* dicitur, qui ſuos affectus per rationis moderamen vincere poteſt, Gr. ἐγκρατής: cui opponitur *Incontinens*, ἀκρατής, qui eſt mancipium cupiditatum & affectuum, Gal. *l.* 4. *de Hipp. & Plat. decr. c.* 2. Magis adhuc reſtrinxit ſignificationem vocabuli *Continentia*, ἐγκράτεια ad victum Marſil. Cognatus libellum ſuum *de ſanit. tuenda* hoc titulo *de Continentia* inſcribens. Hermetici tropicam quoque attribuunt variam ſignificationem verbo *continere*, v. g. ſumitur pro *informare*, *vivificare*, *exaltare*: vel pro *cohibere* & *inhibere*, ne avolet, aut efferatur; vel in *potentia habere* aliquid, ut poſtea in actum deducatur, Libav. *Apoc. Hermet. Part. poſt. T.* 2. *Oper. p.* 390. Rhaſes magnum ſuum opus multis libris conſtans inſcripſit *continens*. Fallop. *tr. de purg. c.* 15. *Tom. I. p.* 52.

Contingens, τὸ ἐνδεχόμενον, dicitur vel de iis, quæ a voluntate & arbitrio hominis pendent; vel de his rebus, quæ pendent a ſuis cauſſis & præviis diſpoſitionibus in natura. Priorum non eſt determinata veritas quoad nos: Poſteriora admittunt prædictiones veritatis, quæ micare poſſunt radiis, ex ſolerti diſpoſitio-

ſitionum conſideratione. Rolf. *C. de Meth. Gen. l.3. ſect.2. c.3.* Jung. Gal. *de ſubſig. empir. in fin.* Ita res non naturales quædam, ceu cauſſæ & media ſanitatis & morborum, poſſunt dici *Contingentes*, ut ſunt Medicamenta, Operationes Chirurgicæ, in reſpectu ad ſex reliquas, Aerem, Cibum & potum &c. Charlton. *Ex. IV. Pathol.* §.5.

Continuitas, *continuus*, συνέχεια, συνεχής, triplici gaudet ſignificatione, (1) in ſtatu ſec. naturam, de partium ſolidarum ſingularum integritate *continua*, ſive ἑνώσει naturali, cui opponitur differentia eſſentialis tertia morborum, *continuitas ſoluta*, vel *continuitatis ſolutio*, λύσις τῆς συνεχείας, cujus ſpecies vide apud Galen. *l. de diff. morb.* 11. & *l.* 4. *M. M. c.* 1. Dieter. *n.* 437. (2) in ſtatu p. n. de morbis, & in ſpecie de febribus, quædam dicuntur *continuæ*, σύνεχοι, quæ in totum non intermittunt, licet aliquando quædam remiſſio appareat, *l.* 1. *Epid. ſ.* 3. *t.* 2. vide comm. Gal. *in h. l.* Recentiores vero *continuas* iterum ſubdiviſerunt in *continentes*, συνόχους, de quibus p. a. vocab. *Continens*; & *continuas* ſtricte dictas συνεχεῖς, quæ etiam non quidem totaliter intermittunt, interim vel quotidie, aut tertio, aut quarto die, aliove, exacerbationem habent. Sylv. *l.* 1. *c.* 31. (3) ſumitur pro indicatione medica contra ſolutam unitatem; v. g. ulceris indicatio dicitur vel unitio, vel agglutinatio, vel coitio, vel *continuitas*, aut *continuatio*, συνέχεια. Galen. *l.* 3. *Meth. Med. c.* 10.

Contorqueo, ἐπιστρέφω, accipitur ab Hipp. de vertebris colli intortis, 4. *aph.* 35. *Contorſio* aliquando etiam idem eſt, quod *Ileus*, volvolus, chordapſus, ſeu miſerere mei. Rul. & Iohnſ. *Contorſio* quoque vocatur ſpecies diſlocationis oſſis incompletæ, in qua non exit totaliter, Avic. *l.* 4. *fen.* 4. *tr.* 2. *c.* 1. Foreſt. *l.* 9. *Obſ. Chirurg. Obſ.* 1. *Schol.* In ſpecie *contorſio* eſt luxatio vertebrarum dorſi in latus aliquod, & ita ſpecies gibboſitatis, Avic. *l.* 3. *fen.* 21. *tr.* 2. *c.* 12.

Contorſio vocatur affectus capitis rarus Arnoldo Bootio inter omiſſos numeratus, B. vero Meibomio bis viſus, quando caput in unam ſolum partem convertitur & torquetur, cujus exemplum ſingulare legitur apud Pechlinum *l.* 2. *Obſ.* 31. *p. m.* 293. de cujus cauſa dubitat, an in uno latere obſtructio, ſive ſpaſmodica contractio, an vero muſculorum in altera parte pareſis ſit dicenda.

Contractio, συστολή, vocabulum eſt homonymum. In ſtatu naturali ſumitur de actione muſculorum propria, Gal. *l.* 1. *de mot. muſc.* 9. Jung. Charlton. *Oecon. anim. Ex. XI.* Nic. Sten. *de Muſcul. & Gland.* Anonym. *de rat. mot. muſc.* apud Williſ. *Anat. Cerebr.* alioſque Anatomicos. Qua ſignificatione etiam de corde dicitur, quando ſanguinem e venis in ventriculos receptum in arterias, pulmonalem & aortam, exprimit ſeſe *contrahendo*, cui opponitur *diaſtole*, διαστολή, quæ non eſt vera diſtenſio, ſed ſaltim *relaxatio*, ſeu ad priſtinam figuram regreſſus. Vide *Cor*. Vera autem *diſtenſio* ſaltem in arteriis per ſyſtolen cordis magis oppletis locum habet, unde pulſus oritur. Vide *Pulſus*. 2. In ſtatu præternaturali accipitur de partium ſolidarum abbreviatione aut corrugatione, cum impotentia, viriumque & actionum ſuarum deſtitutione, Galen. *de opt. ſect. ad Thraſ. cap.* 51. Quæ membra dicuntur *contracta*, συνεσταλμένα, Hipp. 2. *de iis*, *q. in med. t.* 32. quibus opponuntur *diducta*, vel *expanſa*, ἐκπεπταμένα. Et affectus hic tendinum nervorumque proprius vulgo dicitur *contractura*. Paracelſ. *Theoric. fig. morb. univerſ. Tab.* 4. Rul. Helmont. *Sed anim. n.* 32. &c. cujus cauſſa haud dubie in acido quodam ſpiritu vel halitu nervoſis partibus inimico ponenda, Gr. ἀγκύλη, vide *Ancyloſis*. *Contractæ* febres vocantur, quæ breviores in ſuo genere exactis morbis habent paroxyſmos, & his opponuntur *productæ*, quæ longiores habent paroxyſmos. Ionſton. *Syntagm. Medic. Univerſ. Part. II. Lib.* 1. *tit.* 1. *c.* 2. *p.* 167.

Contradictio, ἀντιλογία, quando quis alterius ſententiæ & verbis κατ' ἀντικρὺ e directo ſeſe opponit, eaque inficiatur. Fit vero non ſolum juſte, de quo Linden. *Ex. XII.* §. 162. ſed & haud raro falſo, vel ex petulantia, dum inter homines dantur, qui ſemper *contradicere* audent, eaque vituperare, quæ nunquam didicere, vel cognovere. Gal. *c.* 3. *in Hipp. l. de iis, q. in med. t.* 32. Et adverſus hos leges ſtatuendas optavit *l. adv. Julian. c.* 1.

Contrafiſſura, ἀπήχημα. Vide *Apechema*.

Contrahens, vide *Contractio*. *Contrahens* quoque in parte pharmaceutica dicitur medicamentum; συνάγον, Gr. quod coincidit cum *condenſante*, πυκνωτικῷ. Galen. *l.* 5. *de S. F. cap.* 14.

Contraindicatio, ἀντένδειξις, *contraindicans*, ἀντενδεικνύμενον. Vide *Antendeixis*.

Contralunaris, Græce verti poſſet ἀντισέληνος, vel ἀντισεληνιαῖος. Uſus hoc vocabulo Dieter. de fœminis menſtrui immunditiæ ſuæ tempore concipientibus. *Iatr. n.* 586.

Contrarius, ἐναντίος, quid in genere ſignificet, notiſſimum eſt. Ita & in foro medico

CON-

ntrarium dicitur de corporibus diverſis: Ita agnum parvo, laxum denſo, plenum vacuo eſt *contrarium*. De qualitatibus & potentiis; ita calidum frigido, humidum ſicco, aperiens obſtruenti, & viceverſa, *contrariatur*, imprimis vero in methodo medendi omne fert punctum, ceu ſcopus univerſaliſſimus, *contraria contrariorum eſſe remedia*, τὰ ἐναντία τῶν ἐναντίων ὑπάρχειν ἰάματα, quemadmodum hoc paſſim ex Hipp. & Gal. ſcriptis liquet, de cujus axiomatis limitatione vide ſis *Dogm. noſtr. P.* 4. *c.* 3. *dogm.* 3. *p.* 482. *ſeqq.* In ſtricta ſignificatione *contraria* dicuntur, quæ utrinque a medio æqualiter diſtant. Gal. *c.* 5. *in* 6. *Epid. t.* 20. *Contraria* realiter in natura exiſtere negare auſus eſt Helmont. *tr. Natura contrariorum neſcia*. Verum an feliciter & accurate hoc fecerit, non eſt hujus loci ventilare. Accipitur & *contrarium* de Sententiarum repugnantia & oppoſitione, & ita pene coincidit cum *contradictione*, in qua acceptione rectiſſime dixit Libav. *Alchymiæ tranſmutat. defenſ.* 2. contra Guibert. *Apolog. c.* 9. *T.* III. *pag.* 159. *Contrarii abſurditas veritatem confirmat*. *Contrarius* quoque idem aliquando eſt, quod *adverſarius*, hoſtis. Ita medicus *contrarius* vocatur is, qui fas profeſſionis egreditur, Diis hominibuſque inviſus, apud Scrib. Larg. *n.* 199. *edit. Rhod.*

Contritio, σύντριμμα, σύντριψις, σύντριψις, idem, quod ſimplex *tritura*, *tritus*, *tritio*, τρῖψις, τριμμός, eſt ſpecies comminutionis rerum craſſiorum & ſolidiorum, vel ſimplicium, vel compoſitarum, Wekerus *Antidotar. gen. l.* 3. *c.* 6. vocat *tuſionem*, ubi vide plura Schenck. *Syntagm. compiſ & præfer. med. p. m.* 289. Dicitur & craſſa minerva *pulveriſatio*. Vide *Pulvis*, *ſpecies*. Jung. *Lexic.* Rhodii *Scribonian. p.* 367. Aliquando, ſed abuſive, *contritio* vocatur ſolutio corporum, quæ fit per corroſionem. Vide *Corroſio*. Ita incertus autor *de Magni lapidis compoſ. c.* 39. in *Theatr. Chym. Vol.* III. *p.* 36. *Contritionem draconis* vocavit, quæ non fit ſuper marmore, nec manibus hominum, ſed eſt tantum aqua, quæ terit, & penetrat corpus & draconem de natura ſua propria & virtute.

Controverſia, τὸ διαφέρεσθαι, ἔρις. Vide *Contentio*.

Contumax, contumacia, quid ſignificent, & quod ſint ſynonyma vocum *pertinax* & *pertinacia*, ex aliis Lexicis jam notum eſſe poteſt ac debet. Gr. ἀπειθής, ἐπίμονος, &c. In ſpecie vero eſt egregium epitheton morborum quorundam, qui vel diu durant, alias chronici dicti; vel ſæpe repullulant, vel in aliam faciem permutantur, vel alia novaque ſymptomata producunt, quemadmodum egregie morborum contumaciam expoſuit D. D. Stahl. *in Propemptico quodam ad Diſp. Inaugural.* Dn. Hermann. Paul. Iuch. *de Hæmorrhoidalium motuum ſpaſmoticis affectibus*.

Conturbatio, ταραχή. Vide *Taraxis*. Legitur apud Joh. Stephanum *Paraphraſ. in Avic. l.* 3. *fen.* 3. *c.* 6. *p.* 158.

Contus, κόντος, dicitur inſtrumentum oblongum, quo naves reguntur & promoventur; nec non varia ferrea inſtrumenta longa in metallifodinis neceſſaria, v. g. *Contus* foſſorum, *contus* tertius, *contus* uncinatus, &c. Ruland.

Contuſio, θλάσις, θλάσμα, Ionice φλάσμα, vel dicitur de morbo & ſpecie ſolutionis continui, cum grave aliquid ſupra corpus incidit, ac id ipſum collidit & continuitatem ſolvit citra deperditionem manifeſtam ſubſtantiæ aut externam rupturam, ubi plerumque in parte carnea cruor ſub cute colligitur; & *ſugillatio*, ἐκχύμωμα, ſive effuſio dicitur, quia venæ exiguæ ſub cute rumpuntur; Gal. *c.* 3. *de his*, *q. in med. t.* 30. *de tum. p. n. c.* 105. In ſpecie quoque θλάσις, *contuſio*, dicitur cranii vel calvariæ receſſus & incurvatio a violenta illiſione abſque fractura; quale quid ſtanneis vaſis & plumbeis contingere videmus, ſi foris illidantur. Gal. *in def. Medic.* Jun. P. Æginet. *l.* 6. *c.* 60. & Job. a Meekren *Obſ. Chirurg. l.* 1. *p.* 3. *ed. Lat. Blaſii*. Res illa, quæ eſt cauſſa *contuſionis*, dicitur *contundens*, θλῶν, corpus grave ac durum, *Meth. Med.* 2. Membrum vero vel pars affecta, *contuſum*, θλασθέν, διαθλασθέν, *l.* 1. *de C. M. P. G. cap.* 4. item θλάσμα, Ionice φλάσμα. Jung. *Lex. Scribon.* Rhodii *p.* 367. Vel dicitur de modo dividendi rem, craſſiorem & ſolidam in particulas minores, ita plerumque coincidit cum *contritione*, quamvis hæc in minimas particulas dividat. *Contuſio* etiam portiunculas craſſiores complecti poſſit. Fit illa *Contuſio*, vel piſtillo in mortario, vel alio inſtrumento graviori, quo res ſolida diſſolvi poteſt. *Contuſum* dicitur etiam jus confortativum, ad cujus præparationem poſt coctionem carnoſarum partium oſſa etiam contunduntur in mortario, ut ſuccus exprimi poſſit. Eſt ſpecies juris conſummati reſtaurantis. Blaſ. *Med. Un. p. m.* 78.

Convaleſcentia, ἀνάληψις, ἀνάστασις ἐκνόσου, eſt ſtatus ille hominis, in quo morbo prius defuncti & debiles incipiunt reſumere vires, & fieri rurſus habiles ad obeunda munera intermiſſa, verbis Linden. *Ex.* XIII. §. 241. Taſes dicuntur *Convaleſcentes*, ἀναληπτικῶς ἀγόμενοι,

μένοι, vel ἀναλαμβάνοντες ἐν νόσῳ. Hos habere optimum licet paucum ſanguinem, unde renutritione & attemperatione potius tractandas eſſe, quam evacuationibus, recte docuit P. M de Caleria *Tom.II. Oper. p.35. A.* At ars, quæ ſpectat ad eos, *analeptice* dicta fuit ἀναληπτικὴ, Gal. *de conſtit. art. med. c.*20. quæ potiſſimum in dextra rerum ſex non naturalium applicatione conſiſtit. Statum *convaleſcentiæ* quidam ad *neutrum* referre non dubitant, quod quidem per nos licet, quamvis citra neceſſitatem urgentem fiat, vide *Dogm. noſtr. Prælimin. p.* 8. 9.

Convenientia, *Conveniens* duabus potiſſimum gaudet ſignificationibus. 1. ſignificat ſimilitudinem quandam, & idem eſt, quod *concordantia*, ὁμοιότης, ἁρμονία. Gal. *de ſubfig. empir.* 2. idem denotat, quod utile, *congruum*, conferens, σύμφορον, ἁρμόζον, προσῆκον Dieter. *Iatr. n.* 105. 589. 728. 929. Scribon. Larg. *n.* 97. 101. Vide *Chreſimos*.

Converſatio, ὁμιλία, vide *Homilia*.

Convexus, κυρτὸς, κυφὸς, ſignificat protuberantiam & *gibbum*, qua naturalem, qua præternaturalem; & opponitur ei *Cavum* τὸ κοῖλον; Gal. 6. *aph.* 46. Ita hepatis pars exterior verſus hypochondria ſpectans dicitur *convexa*, *gibba*, κυρτὸν, quemadmodum interior *ſima*, σιμὸν, Ruff. *l.* 1. *c.* 28. allegante Lind. *Phyſiol. Med. d.* 2. *c.* 5. §. 91. In ſtatu p. n. *gibboſi* in dorſo ex vertebrarum ſitu mutato & luxatione dicuntur *convexi*, κυρτοὶ, alias κυφὸς, ὕβοι. Galen. *d. cto. loco*. Hinc & hypochondriorum tumores & protuberantiæ κυρτώματα, i. e. *convexitates* ſive *gibboſitates* leguntur apud Hipp. *Prognoſtic. ſect.* 2. *t.* 25. Jung. Galen. *comm. ad h. l.* quo nomine & gravidarum venter protuberans venit, 2. *Prorrh. XXXV.* 6. nec non a flatibus diſtenta alvus, *l.* 4. *Epid.* VII. 6. lien tumidus, & veluti *convexus*, κυρτὸς σπλὴν, *l.* 2. *Epid. ſ.* 2. *n.* 65. Vide Foeſ. *p.* 366.

Convivium, συμπόσιον, quid ſignificet, notius eſt, quam ut indigeat verbis. Conſideratur vero in medicina, ut res non naturalis, medio ſe habens modo ad ſanitatem, vel conſervandam, vel deſtruendam. Illo reſpectu *Convivium* eſt commilitonum homilia, alacritatis animi pabulum, amicitiæ philtrum, & benevolentiæ parens. Imo, uno verbo, (juxta Ariſtarchi ſententiam) *convivium* ſobrie inſtitutum præſens animi corporiſque eſt pharmacum, deſcribente Langio *l.* 1. *Ep.* 1. Adde *l.* 3. *ep.* 6. Hoc vero reſpectu, quando fc. abuſus intervenit, pertinet ad cauſſas procatarcticas morborum, & in ſpecie ad victum largiorem & importunum. Fucum in faciebus *conviviantium* fœminarum detectum lege apud Gal. *orat. ſuaſ. ad art. c.* 6.

Convolvulus, ἴξ, eſt nomen inſecti, vel vermiculi, qui ſe involvit pampino vitis. Dicitur & *involvulus*, apud Plautum & *volvox*. Plura vide apud Linden. *Sel. Med. Ex. V.* §. 109. *ſeqq.* Deſcriptionem reperies ap. Aldrovand. *l.* 4. *de inſect. c.* 4.

Conus, κῶνος, (1) ſignificat figuram, quæ a plurimis rectis lineis circuli extenſi in unum punctum coeuntibus circumſcribitur, Gal. *l.* 10. *de Uſ. P. c.* 12. *l.* 3. *de dign. pulſ. c.* 2. Helm. *tr. Formarum ortus n.* 39. Unde & corpus hujuſmodi figuram habens *Conus* dicitur, i. e. inverſus turbo, pyramis. (2) ſignificat *nucem* quandam, quam Hipp. κόκκαλον, recentiores στρόβιλον vocant, quam haud dubie etiam Gal. intellexit, inter edulia multi feminis referens, *l.* 5. *de Simpl. Fac. c.* 23. *Picem liquidam* a nonnullis κῶνον appellatam fuiſſe, ſcripſit Dioſc. *l.* 1. *c.* 94. vid. Ant. Saraceni *Scholia ad h. l.* (3) *Conus fuſorius* dicitur vaſis chymici ſpecies, in quo aliquid funditur ſive liquatur. Morley. *in Proleg. Collect. Chym. Leid. c.* 2. *fin.*

Convulſio, σπασμὸς, quæ vox etiam in Latinitatem recepta, *Spaſmus*. Qui vero ex recentioribus diſcrimen aliquod inter *Convulſionem* & *ſpaſmum* dari ſibi perſuaſum habent, nec autoritate ſufficienti, nec ratione certa nituntur, non illa, quia plerique veterum & recentiorum Græcorum & Latinorum indiſſerenter iis uſi ſunt: non hac, quia Latinum nomen *Convulſio* vix alio uſitato ac ne vix quidem, quam per vocem σπασμὸς exprimi ſolet vel poteſt. Cum omnes arbitrarii motus muſculis obeantur, quando ad ſua capita retracti, unaque particulam, cui inferuntur, ſimul attraxerint, ſi affectus aliquis p. n. in tenſionem muſculos ducens iiſdem accideriti, hunc motus ſequitur ſimilis quidem naturali, ſed citra voluntatem, & vocatur affectus *Convulſio*. Galen. *l. de Trem. palpit. &c. c.* 8. *&c.* Hæc, & plura alia Caſtellus. Quæ tamen vel nihil, vel parum ad rem faciunt: Libet ergo accuratius & clarius exponere: *Convulſio*, σπασμὸς, interdum accipitur late, comprehendens omnes motus convulſivos, præſertim *epilepſiam*, ut 3. *aph.* 25. *ſect.* 5. *aph.* 2. 3. 4. 70. *&* *ſ.* 7. *aph.* 18. *&* *alibi*. De *epilepſia* vero vide infra *ſuo loco*. Interdum ſtricte vocatur *Convulſio*, vel in toto corpore, vel certo membro, muſculoſarum partium contractio permanens & rigiditas durans, proveniens a ſpiritu animali ſive liquore nervoſo portionibus explofivis nitroſulphureis inquinato, juxta Willis *in Pathol. cerebri*; vel a nimia fibra-

 ſa-

ſarum partium repletione & diſtenſione, juxta Sylv. *Pr. M. l.* 2. *c.* 23. §. 9. *ſeqq.* Univerſalis tres ſunt ſpecies; *Tetanus*, τέτανος, (quamvis & hoc vocab. generaliter pro omni ſpaſmo proprie dicto accipiatur) quando totum corpus æqualiter rigidum & immotum eſt: ἐμπροσθότονος, ſi corporis muſculi anteriores contrahuntur, & corpus verſus anteriora convellitur, quo morbo laboraſſe mulierem apud *Luc. cap.* XIII. exiſtimat Dieter. *num.* 779. & ὀπισθότονος, quando corpus ad poſteriora convellitur, & in dorſum ac ſcapulas contorquetur. Particularis *ſpaſmi* ſpecies ſunt in oculis, *ſtrabiſmus*, στραβισμὸς, quando oculi vel ſurſum, vel deorſum, vel ad latera contorquentur. In ore, *ſpaſmus cynicus*, σπασμὸς κυνικὸς, eſtque affectio muſculorum maxillarium, per quam os, naſus etiam, labrum, adeoque dimidia faciei pars in obliquum torquetur. Vocatur & *oris tortura*. Cal. 4. *de Loc. aff.* 2. In mandibula, τρισμὸς, quando dentes invitis nobis cum ſonitu concutiuntur, quamvis hic affectus ad motus *convulſivos* particulares potius pertineat. Datur tamen & vera *Convulſio* mandibulæ inferioris; ita ut os occluſum permaneat; In pene *ſatyriaſis*, σατυρίασις, de quibus omnibus *ſuo loco*. Convulſiones interiorum partium leguntur apud Scribon. Larg. *n.* 165. Plura de vera *ſpaſmi* natura & cauſſis lege apud Cl. Willis *de Morbis Convulſivis. c.* 1. 2. *ſeqq.* Datur & *convulſio flatulenta*, vulgo *Cramphus*, ex flatulento ſpiritu muſculos & tendines replente; præcipue pedum, qui levi quandoque frictione ſanantur. Lindel. *l.* 3. *art. med. cap.* 8. Helm. *de Lithiaſ. c.* 9. *n.* 135. Alias Corn. de Bontekoe nimis audacter bonam etiam ſignificationem tribuit, *convulſionem* dicens eſſe motum animalem partium muſculoſarum & fibroſarum, internarum & externarum, quemadmodum hoc patet *ex Opuſcul. de Natura* §. 4.

Convulſivus, σπασμώδης, vel dicitur de affectibus *convulſionem* quadantenus æmulantibus, ita tamen, ut non revera ſpaſmi ſint, ſed motus ſaltem *convulſivi*. Gal. *l.* 1. *de præſag. ex pulſ. c.* 4. & *c.* 3. *in* 1. *Prorrh. t.* 59. Th. Willis omnibus morbis generaliter attribuit *d. l.* Vel uſurpatur de pulſu, qui alias *vibratus*, κλονώδης, vocatur, in quo ad utrumque terminum tenditur arteria, quem convulſio ſequi ſolet, Gr. σπασμώδης σφυγμὸς, Gal. *l.* 2. *de cauſſ. pulſ. c.* 12. & 1. *de diff. pulſ.* 28.

Convulſum, σπᾶσμα, dicitur ſpecies ſolutionis continui partium nervoſarum, quales ſunt fibræ, tendines, ligamenta, tunicæ, citra rupturam, Hipp. 5. *aph.* 25. Galen. *de art. med. conſtit. c.* 6. *l.* 2. *meth. med. c.* 2. Spaſmata quoque ſumuntur pro contentionibus ac concuſſionibus totius thoracis, quibus a facultate animali commovetur ad expectorandum & repurgandum ſputum. Aut contractiones corporis & concuſſiones ſignificant, quæ cum rigore fiunt, aut horrore initio pleuritidis, cum ſanguis & ſpiritus ad locum inflammatione tentatum feruntur, ex Hippocr. *Coac. t.* 382. & 425. exponente ita Foeſ. *Oecon. p.* 578.

Cooperarius, *Cooperans*. Vide *Coadjuvans*.

Coopertio, περιστολὴ, tegumentum, *amictus*, vel amiculum, quo corpus ab aeris injuria munitur, quod legitur apud Hipp. *l. de dec. ornat.* IX. 8. Deducitur a verbo περιστέλλειν, vel περιστέλλεσθαι, *cooperire*, *tegere*, quo aliquoties uſus Hipp. 4. *de R. V. I. A. t.* 44. *l.* 2. *Epid. ſect.* 2. *n.* 57. *ed. Lind. l.* 3. *Epid. ſ.* 3. *ægr.* 3. & 15. Gal. *l.* 3. *de diff. reſpir. c.* 11. Item de ventre & utero fœtum inveſtiente *l.* 1. *de morb. mul. LI.* 13. Legitur & de medicamento, quod denti imponitur, ut involvat; veluti emplaſtrum, apud Scrib. L. *n.* 56. Cartilago quoque θυρεοειδὴς, ſive peltalis aut ſcutiformis, dicitur *coopertoria* Caſtello.

Cooptatio dicitur, quando res in deſtillatione fixantur; & præſertim, ſi res fixandæ aquam in ſe contineant, uti vitriolum &c. Ionhſon. *in Lex.*

Coordinatio, σύνταξις. Vide *Syntaxis*.

Cooſtrum, dicitur *intermedia pars diaphragmatis*. Rul. *in Lex.*

Copaivæ balſamus dicitur exoticum quoddam oleum nativum denſius a loco natali, quemadmodum Peruvianus, Indicus, aliique. Meminit ejus aliquoties Jacobus le Mort in *Chym. Medico-Phyſica*, præſertim *c.* 16. Egregium in Gonorrhœa, ingreditur elixir antivenereum. Junge Morley *Coll. Chym. Leidenſ. c.* 137.

Copal, eſt nomen *Reſinæ* duriuſculæ, admodum candidæ, vel ex albo flaveſcendis, pellucidæ, ſuaveolentis, in maſſam redactæ, quæ aſportatur ex India occidentali, ſive nova Hiſpania; ubi ex vulnerata arbore guttatim ſtillat. Dicitur & *Pancopal*. Habet vires calefaciendi, humectandi, reſolvendi. Vid. Schrod. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 382.

Copella, eſt nomen medicamenti chymici vel paſtæ, qua crucibulum obducendum, ad purificationem facientis; cujus deſcriptio extat in Hartmanni *Miſcellan. Chymic. Medic. h. tit. Tom. VI. Oper. in fol. p.* 6.

Cophos, κωφὸς, non ſurdum & mutum tantum notat, ſed & ἀμαυρὸν καὶ ἀσθενῆ, hebetem

tem & infirmum, & hinc verbum κωφόω, quod idem ſignificat, ac ἀμαυρόω, ἀμβλύνω, obſcurus vel hebes ſum, Gal. *in exeg.*

Cophoſis, κώφωσις, Lat. *Surditas*, eſt aboli-tus, vel valde imminutus auditus, proveniens a deficiente ſpiritus animalis per nervum acuſticum affluxu & diſtributione propter varios morbos internos, vel externos inducta. In ſpecie *ſurditatis* a tympani relaxatione meminit Willis *Anim. Brut. part.* 1. *c.* 14. Alias duplex eſt, alia in fieri; quæ fugax eſt & levis, qualis repente fit in febribus. Galen. 4. *aph.* 28. & 60. & 1. *in* 1. *prorrh. t.* 32. alia habitualis, ſtabilis & fixa, quæ a variis morbis internis provenire poteſt. Foeſ. *Oec. p.* 370. Dieter. *Iatr. n.* 491. Alias duas ſpecies recenſet Linden. *Ex. IV.* §. 79. κωφὸς etiam *mutum* ſignificat: Vide *Mutus*; quia *muti* a nativitate plerumque *ſurdi*. *Eph. N. C. ann. I. O.* 15. *Schol.*

Copia, πλῆθος, ἀδρότης, idem, quod *multitudo*, *abundantia*, vide *Plethos*, *Hadros*.

Copiſcus, κόπισκος, eſt ſpecies thuris in Arabia & Smilo naſcentis, quod indico minus multo & fulvius eſt. Dioſcorides huic ſecundum locum attribuit *l.* 1. *c.* 8.

Copos, κόπος, *Laſſitudo*, *Fatigatio*, dicitur talis affectio corporis; qua pleræque functiones animales ob debilitatem quandam ſucci nervoſi præpedite ac minus vegete exercentur. Hinc potentia locomotiva vacillat, & ita affecti otium & ſeceſſum amant, corporis exercitia & labores devitant, penſa quævis ægre ſuſcipiunt, eaque ſtatim delaſſati remittunt, ut liceat (quidni vero liceret?) verba de *laſſitudine* ſcorbutica Cl. Th. Willis *de Scorbuto cap.* 4. ſano ſenſu generalius accepta huc referre. Diſtinguitur *laſſitudo* in eam, quæ ſanis etiam competit poſt corporis exercitia & labores propter diſſipatos ſpiritus vitales & animales prius novo pabulo refarciendos; & in hanc, quæ præternaturalis eſt & morbos comitatur. Et hæc triplex eſſe dicitur. *Tenſiva*, *phlegmonoſa* & *ulceroſa*. *Tenſiva*, τονώδης, eſt, quando ob copiam ſanguinis vaſa diſtendentem citra inſignem impuritatem muſculoſæ partes & fibroſæ impediuntur, ne per ſpiritus animales expandi ſatis queant. Quæ ſpecies etiam ad latitudinem ſanitatis pertinere videtur: *Phlegmonoſa*, φλεγμονώδης, quæ & *æſtuoſa* vocatur, eſt, quæ a plethora cum efferveſcentia conjuncta dependet, & non ſolum diſtendendo, ſed & æſtum inferendo membris muſculoſis & nervoſis afficit. Linden. *Ex.* XIV. §. 86. 87. Dicitur & ὀστεοκόπος.

Hæc vel iis ut plurimum contingit; qui validi licet, aſſueti tamen exercitationibus non ſunt, vel acute febricitantes comitatur. Unde & tales febres κοπώδεις, ἢ κωπιώδεις, dicuntur Hippoc. 4. *aph.* 31. & 74.6. *Epid. ſ.* 2. *t.* 24. *Coac. t.* 642. quamvis ſi jam malignitas quædam concurrerit, tertia ſpecies *laſſitudinis* p. n. potius intelligi debeat, quæ eſt *ulceroſa*, ἑλκώδης, & hæc provenit ab impuritate ſanguinis & ſucci nervoſi plerumque ſeroſa & ſalina cum defectu ſpirituaſcentiæ & activitatis debitæ conjuncta. Hæc ſi fuerit in iis, qui ſunt in ſtatu decidentiæ, h. e. nondum revera ægrotant, ad morbos tamen valde diſpoſiti, dicitur *laſſitudo ſpontanea*, κόπος αὐτόματος, & ſignificat morbos imminere, Hipp. 2. *aph.* 5. Quædam vero ſequitur & comitatur morbos jam præſentes; imprimis vero ſcorbuti ſymptoma ſolet eſſe familiariſſimum. Willis *d. l.* & alii autores, qui de ſcorbuto ſcripſerunt. Κόπον aliquando etiam ipſum *laborem* vehementiorem ſignificare exiſtimat Foeſ. *ex Hippocr.* 6. *Epid. ſ.* 1. *t.* 12. *Oecon. p.* 248. Enimvero non video tantam neceſſitatem, cum ſenſus etiam integer ſit, ſi per *laſſitudines* vertatur vocabulum κόποι.

Copragogum, κοπραγωγὸν, i. e. *ſtercus e primis viis educens* vocatur electuarium e zizibis leniens apud Rul. *curat. Empiric. cent.* X. *cur.* 79. & ex hoc apud Luc. Tozzum *Pract. Med. Part.* II. *p.* 130.

Copriemetos, κοπριήμετος, id eſt, *merdivomus*, quando quis ſtercora vomitu per os rejicit in ileo deſperato. Uſus hac voce Hipp. 2. *Ep.* 5. 1. *n.* 71. *edit. Lind.*

Copros, κόπρος, *ſtercus*, fimus, excrementum alvi in prima coctione ſegregatum ſignificat. Dicitur & Hippocr. κόπριον, κόπρανον, *Coac. tit.* 214. & 632. Conſideratur, vel ut res ſec. nat. quatenus eſt conſequens ſanitatis, vel ut res non naturalis, quatenus eſſe poteſt cauſa procatarctica ſanitatis & morborum, vel ut res p. n. tanquam ſymptoma, ſi excrementa videlicet corrupta morbum ſequantur; vel ut medicamentum, quamvis ſordidum, & merito quoad internum uſum abrogandum. De facultatibus diverſorum ſtercorum vide Gal. *l.* 5. *de S. F. c.* 17. & *l.* 10. *tit. Copros*.

Copton, κοπτὸν, κοπτὴ, dicitur medicamentum ad *placentæ* formam contundendo redactum, ſic dictum, quod non coqueretur, ſed tunderetur. Meminit Ægìnet. *l.* 7. *c.* 18. tanquam externum & parti affectæ ſtomacho, vel jecinori, imponendum. Interim & Gal. ad interna arteriaca dicta, h. e. quæ contra tuſſim & alia aſperæ arteriæ vitia adhiberi

poſſunt, retulit *coptarium*, κοπτάριον, h.e. placentulam contra tuſſientes. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 2.

Copula, dſcitur Capivaccio genus ſomni naturalis; & nihil aliud denotat, quam immobilitatem partis ſenſitivæ, *l.* 1. *Practic. c.* 18. *p. m.* 528. *ſeq.*

Copula, σύνδεσμος, idem, quod *ligamentum*; vide infra *lit. L. Copulatio*, vide *Conjugium*, *Copula* carnalis vocatur ipſe coitus maris & fœminæ, imo etiam ſimpliciter *copula* apud P. Zacchiam *in quæſtionibus Medico-Legalibus*. Loca quærantur *in Indice*.

Coquus, ὁ μάγειρος, miniſter medici, Gal. *l.* 2. *de ſan. tu. c.* 11. qui proprie alimenta præparat ad victum quotidianum pro conſervanda, aut recuperanda ſanitate. Per metaphoram ad pharmacopœum quoque refertur, dum & ipſe *coquendo* quædam facit medicamenta. Imo & ventriculus dicitur *Coquus* noſter communis tropice; eſt enim coctionis officina & inſtrumentum, non quidem propria facultate, ſed beneficio fermenti & adjacentium viſcerum caloris vitalis. Vide *chylificatio*. Dicitur & *cocus*, præſertim in plurali *coci*, ad differentiam infinitivi paſſivi *coqui*, vid. *not. ad Scrib. Larg. n.* 111.

Cor, καρδία, dicitur ratione neceſſitatis & utilitatis principaliſſima pars ſolida organica corporis carnea muſculoſa, conſtans duabus cavitatibus, quæ *ventriculi* dicuntur, ſiniſtro anguſtiori, dextro capaciori per intermedium carneum ſeptum, multis ſcrobiculis, ſed imperviis præditum diſtinctis, & duabus ad baſin, ſive partem latiorem annexis appendiculis, quæ *auriculæ*, vel *aures cordis* vocantur, exterius membrana quadam veluti amiculo munita, quæ *pericardium* appellatur, e vena cava ad auriculam dextram ſanguinem a toto corpore refluum excipiens, abhinc in ventriculum dextrum aſſumens, inde per contractionem & coarctationem in arteriam pulmonalem per ſubſtantiam pulmonis expellens, poſtea per venam pulmonalem refluentem in auriculam ſiniſtram, & ex hac in ventriculum ſiniſtrum recipiens, medianteque contractione cum contractione ventriculi dextri coincidente in aortam, ſive arteriam magnam, per totum corpus diſtribuens. De *cordis* ſtructura videantur anatomici, & inter hos Lind. *Medic. Phyſiolog. l.* 2. *c.* 6. Barthol. *Anat. l.* 2. *c.* 6. Tropice *cor* quoque dicitur *macrocoſmi* ſol, & viceverſa *cor* hominis ſol *microcoſmi*. Parac. *de Peſtil. Tract.* 1. & 2. alibique. Inter metalla *cor* dicitur *aurum*, inter elementa *ignis*. Rul. *in Lex.*

Coracine, *ſphragis*, κορακίνη, σφραγὶς, eſt nomen paſtilli, quem ex Aſclepiade recitat Gal. *l.* 5. *de C. M. P. G. c.* 11.

Coracinus, κορακῖνος, nomen piſcis, qua fluviatilis, præſertim in flumine Nilo, qua marini, cujus deſcriptionem, uſumque in cibo & medicina vide apud Aldrov. *l.* 1. *de piſc. cap.* 15. Bruyerin. *de re cib. l.* 19. *c.* 40. Differt a *corvo*, vel *corace*, de quo mox. Dicitur & *Graculus*. Gal. 3. *de alim. fac. c.* 31.

Coracobrachiæus. Vide *Coracoides*.

Coracoides, κορακοειδὴς, eſt epitheton proceſſus acuti exiguique in interiore parte oſſis cervicis & ſcapulæ, qui, cum anchoræ vel corvini roſtri ſimilitudinem referat, *ancyroides*, ἀγκυροειδὴς a nonnullis, *coracoides* ab aliis nuncupatur, quandoquidem extrema ejus pars, uti corniculæ roſtrum, ad exteriora inclinat, Gal. *l. de oſſib. t.* 14. *c.* 1. *de art. t.* 2. De hujus oſſis deſcriptione, vide & Bartholin. *libell.* 4. *Anat. c.* 19. qui & σιγμοειδῆ dici, & per hunc proceſſum & cavitatem ſcapulam cum brachio jungi teſtatur. Ab hoc proceſſu propter originem & adhæſionem nomina quoque obtinuerunt muſculi *coracoidei*, vel *coracobrachiæi* & *coracohyoidei*, de quibus vide eund. *Anat. l.* 4. *c.* 1. & *l.* 3. *c.* 12.

Corallatum, eſt nomen medicamenti apud Paracelſum, cum epitheto *diaphoreticum*, cujus deſcriptionem vide apud eund. *l.* 3. *de morb. Gall. c.* 25. & explicationem apud Libav. *Apocal. Hermet. part. prior. c.* 5.

Corallinum, epitheton *Arcani* cujuſdam Paracelſici, quod alias dicitur *mercurius ſublimatus rubeus non corroſivus*, cujus deſcriptionem ex Crollii *Baſil. Chymic.* repetiit Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 7. *c.* 29. *fin.* Liquoris *corallini* meminit Parac. *l.* 3. *de vit. long. c.* 12. *Arcanum corallinum*, quod ex eſſentia auri eſt, laudat idem Paracelſ. adverſus Podagram. *l.* 2. *de vit. long. c.* 1. de triplici *arcano corallino* Paracelſi vide Libav. *Apoc. Herm. p. prior. c.* 5. Hujus *arcani corallini Paracelſici* modum præparandi manifeſtare quoque voluit Helmont. *de febrib. c.* 10. §. 10. 11. quod fieri debeat per abſtractionem liquoris alcaheſt a mercurio vulgo veniali. Enimvero cum æque obſcurus ſit liquor alcaheſt, facile quis intelliget, & hoc arcanum Paracelſicum eſſe revera arcanum, h. e. obſcurum, & ita melius negligi, quam operoſius inquiri, præſertim cum ſit mercuriale, cui temere non eſt fidendum.

Corallium, *Coralium*, *Corallus*, κοράλλιον, κόραλλος, imo & *Curalium*, quaſi τῇ κουρᾷ ἁλωτὸν, i. e. *tonſura* & *præfectione captum*, *Baſad* Arab. an, inter vegetabilia, an vero mineralia referri de-

ri debeat, valde dubium eſt. Ex utraque parte militant Viri doctiſſimi. Gorræus per lapidem ex pingui in mari arboris in formam concretum deſcripſit. Schroderus quoque *l.* 3. *c.* 6. lapidibus pretioſis ſubjunxit; cui ſubſcripſit Fr. Hoffmann. *in clav.* vocans lapideam ſeu ſaxeam in fruticis ſpeciem concretionem, Helmont. *tr. Poteſtas medic. n.* 62. etiam lapidibus annumeravit, quamvis *tr. de Lith. c.* 1. *n.* 16. plantam lapideam dixerit. C. Hoffman. vero *l.* 2. *Officin. c.* 153. §. 24. vegetabilibus annumerare non dubitavit, imitatus Ferdin. Imperatum *l.* 27. *Hiſt. nat. c.* 2. dicentem: Li *coralli* ſono numerati tra le piante, che han vita nell' umore. Fruticem quoque marinum & plantam vocavit Chioccus *in Muſ. Calceolar. ſect.* 1. *in princ.* Noſtrarum non eſt partium, litem hanc dirimere, utpote, quod in foro medico ignorare parum affert detrimenti, ſcire parum emolumenti. Quemadmodum & hunc ſcrupulum: An *corallia* in fundo maris mollia naſcantur, & demum in aerem liberum producta indurentur in lapideam concretionem. De quo dubio videantur dicti autores: Placet tamen Frid. Hoffmanni ἐπίκρισις, diſtinguendo inter illorum germinationem & perfectionem: Quoad illam, mollia eſſe poſſunt; quoad hanc, dura quoque reperiuntur in profundo maris. De eorum generatione, differentiis, viribus, quas quidem chymici pene incredibiles attribuunt, videantur modo laudati autores, quibus jungantur Paracelſ. paſſim in ſcriptis ſuis, Croll. *in Salſil. Chym.* Ruland. *in Lex.* Iohnſ. &c. Jungatur & Iunken. *Chym. Med. Phyſ. P.* 1. *ſ.* 4. *c.* 8. *p.* 309. De *coralliis factitiis* vide etiam Paracelſ. *lib.* 7. *de tranſmut. rer. natur.* Meminit & Ruland. *d. l.*

Corax, κόραξ, *Corvus*, Lat. æquivocum eſt nomen: (1) ſignificat *avis* rapaciſſimæ & notiſſimæ genus, cujus deſcriptionem & uſum vide apud Aldr. *l.* 12. *Ornith. c.* 1. adde Schroder. *l.* 5. *cl.* 2. 51. (2) eſt nomen *piſcis* marini, corporis forma *milvo* piſci ſimilis, carne duriori præditi, non tamen contemnendi in cibis. De hoc vide Rond. *l.* 10. *de piſc. c.* 71. Aldrov. *l.* 2. *de piſc. c.* 57. Hiſtoriam de *corvis* albis in Wetteravia vide *in Ephem. Nat. Cur. Ann.* III. *obſ.* 57. (3) *morbus* quoque in oculo, qui *ægilops* alias vocatur, Haliabbati dictus fuit *corvus*, teſte Manardo *in Epiſt.* (4) *Corax*, nomen eſt etiam medicamenti, videlicet *paſtilli* perutilis ad putridorum ulcerum, præſertim pudendorum nomas, cujus deſcriptio bis habetur apud Aet. *l.* 1. teſte Gorræo *p.* 241.

Taceo plures ſignificationes huc plane non pertinentes, quas diligenter collegit Aldr. *Ornithol. d. l.* §. *Æquivoca.*

Corda, *Chorda*, χορδή, vide *Chorda*.

Cordinema, χορδίνημα, ſcribitur & σκορδίνημα, ſignificat autem idem, quod καρηβαρία, vide ſupra *Carebaria*, i. e. *capitis gravitatem*, eo quod τὸ κάρα δινεῖσθαι, caput in orbem vertatur, ita exponente Erotiano *in Onomaſtico p. m.* 58. quamvis Hipp. ſemper uſus ſit vocab. σκορδίνημα pro *tenſione membrorum*, & verbo σκορδινᾶσθαι, tendi, *l.* 2. *Epid. ſ.* 3. *n.* 34. & *l.* 6. *Epid. ſ.* 5. *t.* 4. ubi legitur σκορδινιασμοί, *tenſiones membrorum* cum oſcitatione, & *l. de ſuperfet.* IX. 3.

Cordis compreſſio, cartilaginis mucronatæ depreſſio mulierculis. Septalius *de morb. mucronatæ cartil. c.* 2.

Cordolium, καρδιαλγία. Laurenbergius *in antiquario.*

Cordoſum, epitheton eſt fili contorti, inſtar reſtis ex diverſis filis, ut capreolum repræſentet, ſicut e Nicol. Florentino notavit Rhodius *de Acia p.* 212. barbare quidem, ſignificanter tamen ita vocari.

Cordyla, κορδύλη, nomen piſcis, vide *Thunnus*.

Core, κόρη, primum ſignificat *puellam*, *virginem*, quæ nondum nupſit, Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 4. *Coac. t.* 549. Jung. C. Hoffman. *in Gal. de Uſ. part. l.* 7. *n.* 482. dicitur & eidem ἡ κόρος *l.* 6. *Epid. ſ.* 8. *t.* 28. deinde ſignificat *pupillam*, mediam iridis in oculo partem, per quam viſus peragitur, ſive minorem oculi circulum intra iridem comprehenſum, per quem cernimus. Eſtque nihil aliud, quam tunicæ quæ ῥαγοειδής, *Uvea* dicitur, foramen, in eum uſum a natura factum, ut per ipſum res viſibiles humori cryſtallino, vel potius ſpiritui animali & nervi optici expanſioni retiformi facilius paterent. Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 8. in hac ſignificatione uſus Hippocr. 2. *Prorrh.* XXIIX. 16. 31. Vide Foeſ. *Oec. p.* 349.

Corema, κόρημα, ſignificat vel *purgamentum* quod verrendo collectum eſt, vel ipſas quoque *ſcopas*, quibus verritur, Gorr. *in def. d. l.* quamvis nullam addiderit autoritatem. Medicamenta quoque ad exterendam & levigandam cutim commoda vocat P. Ægineta κορήματα. *l.* 7. *voce Oſyris.*

Coris, κόρις, id eſt, *Cimex*, vide ſupra.

Corium, βύρσα, δέρμα, δέρις, σκῦτος, quid ſit, etiam vulgo notum eſt, nimirum cortex, quo caro tegitur, quodque deglubi a carne poteſt, Lind. *Ex. V.* §. 42. *Coria* molliri per oleum dixit Galen. *l.* 2. *de S. F. c.* 5. *Coria* vetera uſta ad attritiones commoda eſſe legitur,

tur, *l.* 2. *de S. F.* De aliis *Corii* uſibus variis vi- de Aldrov. *l.* 1. *de quadruped. biſ. c.* 1. *p. m.* 334. *ſeqq. ed. Bonon.* Cortex quoque exterior grano- rum & fructuum *Corium* dicitur, v. g. *Coria malorum*, Scrib. Larg. *n.* 111. mali granati, *n.* 234. unde contracte *malicorium* dicitur *in offic.* Vide Rhod. *in not. ad h. l.* & *in Lex. Scribon.* Ervum ſine *corio*, Veget. *l.* 3. *c.* 4. *Corium terræ* legitur apud Rul. *in Lex. Coriaceum*, de animalibus legitur, βυρσώδες, apud Gal. *l.* 3. *de Al. F. c.* 41.

Cornelus, *Carneolus*, vide *Sardius lapis*.

Corneſta, idem, quod, *Retorta*. Morley *Col- lect. Chym. Leindenſ. proleg. c.* 2.

Corneus, κερατώδης, *Corniformis*, vide *Cera- toides*.

Cornicula vocatur inſtrumentum chirurgicum parvum excavatum, quod majoribus membri aridi vaſis adhibitum ſine igne & ſolo oris ſuctu per exile & ſummum foramen nutrimentum potenter attrahit, teſte Sculteto *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XII. fig.* 7. ex Hildan. *Obſerv. Chir. Cent. I. Obſ.* 80. & Tulp. *l.* 3. *Obſ.* 49.

Cornicularis proceſſus. Vide *Ancyroides*.

Corniger, κερασφόρος, epitheton animalium, quibus cornua naturaliter accreſcere ſolent capiti. Dicitur & *cornutus*. Talibus animalibus plerumque deeſſe dentes ſuperiores notavit Gal. *l.* 6. *de Anat. admin. c.* 4.

Cornix, κορώνη, κόμβα, κυρόνια, eſt nomen avis rapacis corvini generis, cujus deſcriptionem, differentiam, & uſum vide apud Aldrov. *Ornithol. l.* 12. *c.* 2. Adde Schrod. *l.* 5. *cl.* 2. *n.* 50. *Cornix* etiam de oſſium proceſſibus acutis dicitur, Gal. *de oſſib. in proœm. l.* 2. *de V. P. c.* 14. Ita cubiti acutum proceſſum vocavit κορώνην Gal. *c.* 2. *in Hipp. de artic. in proœm.* & Hippocrat. *ſ.* 2. *de artic. t.* 5. κόρωνον acutam apophyſin maxillæ inferioris. Barthol. *Anatom. libell.* 4. *c.* 11. *p.* 726. Horn. *Microc.* §. 12. D. D. Hoffm. *Diſſ. An. ad h. l. p.* 33. 34. Vocantur autem ita hujuſmodi acuti proceſſus propter ſimilitudinem roſtri *cornicis*, Foeſ. *Oec. p.* 350.

Cornu, κέρας, dicitur proprie de eminentiis illis inſtar oſſium duris & ſiccis in quorundam animalium capitibus naturaliter productis, plerumque binis, rarius una, propriæ defenſionis gratia, quæ tamen inſignem etiam uſum præſtant in medicina, quorum catalogum vide apud Schrod. *l.* 2. *c.* 25. Apud Scribon. Larg. *n.* 8. 60. 141. legitur *cornum*, *corni*, *cornorum*, & plura hujus modi inflexionis & declinationis exempla collegit ex aliis Rhodius *in Lexic. Scribon. p.* 367. Junge Robert. Keuchen. *ad Seren. pag.* 144. & 209. Aliquando tamen & præternaturaliter tales prominentiæ cum in brutis, tum in homine obſervatæ ſunt. Vide Hildan. *Cent.* 1. *O.* 25. *Ephemer. Nat. Curioſ. Tom. vel Ann. I. Obſ.* 30. & Nobiliſſ. D. D. Georg. Franci *Exerc. de Cornutis*. Jung. Boneti *Medic. Septentrion. l.* 1. *ſect.* 3. *c.* 1. *p.* 43. *ſeqq.* Ita pathologice *Cornua* quoque dicuntur additiones ſpiſſæ ſingulariter naſcentes ſuper junc̈turas in extremitatibus propter vehementiam operationis, Avic. *l.* 4. *fen.* 7. *tr.* 3. *c.* 14. Appellantur quoque *Cornua*, κέρατα, κεραίας, uteri proceſſus, vel prominentiæ ad latera fundi uterini utrinque occurrentes, ubi vaſa deferentia inferuntur, quæ tamen magis in non gravidis, quam gravidis notari poſſunt, Spigel. *de Hum. corp. fabr. l.* 8. *c.* 19. Aquapend. *de form. fœtu*. Barthol. *l.* 1. *Anat. c.* 29. Vide *Ceræa*. Caſtellus vocat *apices matricis*. In ſpecie *Cornu Cervi* in chymicis eſt *alembici roſtrum*. Eſt autem in medicinalibus apud Paracelſ. herba vulneraria ob ſimilitudinem foliorum ad ejuſmodi *cornua* alludentem naturaliter ex arte ſignata, Rul. & Iohnſ. *in Lexic. Cornu divortii* ſpagyricis dicitur diſtractio duorum, vel potius trium principiorum eſſentialium, balſami vitæ ſulphurei, Saliſque humidi diaphani, & Mercurii vitæ, ſive humidi radicalis; illius quidem per uſtionem; hujus vero per congelationem; Gerard. Dorneus *tr. Philoſ. Chymic. tr.* 2. *Vita brevis*, *in Theatr. Chym. Vol. I. p.* 468.

Cornumuſa, idem, quod *Corneſta*, vel *Retorta*. Morley *d. l.*

Cornuſtibium, a cornu, & ſtibio, h. e. gutto Corneo, in quo reponitur ſtibium, Anton. Nebriſſenſis *quinquagen. c.* 44.

Corolla, στεφάνη. Vide *Corona*.

Corona, ſumitur diverſimode: primum proprie Gr. στεφάνη, στέφανος, pro ſerto ex floribus, ſive faſce florum per ſeriem comprehenſorum. Hinc plectilis *corona* dicebatur. Junge Mercurial. *l.* 3. *Var. lect. c.* 9. & Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 271. Galen. *l. de cauſſ. procatarct. c.* 1. Ad cujus ſimilitudinem deinde per metaphoram, circulus varii coloris ab uvea tunica oculi dependens *Corona* quoque dicitur, Gal. *c.* 1. *in progn. Hipp. t.* 10. Spigel. *l.* 10. *de H. C. F. c.* 9. quæ alias *Iris* vocatur. Ita & circulus ille in radice, vel baſi glandis in membro virili ſatis altam marginem habens, *Corona* appellatur, teſte Rolfink. *O. ac Meth. part. genital. part.* 1. *c.* 52. Barthol. *l.* 1. *Anat. c.* 24. De *corona ſerpentina* ficta lege Libav. *tract. Chym. de Igne naturæ*, *cap.* 42. Barth. Euſtach. quoque *coronas* vocavit eminentias

effium acutas, curvas, aut rotundas, *Opuſc. Anat. p. m.*187.188. quamvis ad Gr. κορώνη voca-bulum hæc ſignificatio pertineat. Vide *Cornix.*

Coronarius, ςεφανιαῖος. Vide *Stephaiæos*. Os coronale dici os frontis ſcribit Barthol. *libell.* 4. *An. c.* 6. *p.* 706.

Corone, κορώνη. Vide *Cornix*.

Coros, κόρος, *ſatietatem cum repletione* ſigni-ficat, juxta Gal. *c.*4. *de R. V. l. A. t.*57. quamvis & alibi per *novella germina* e ramis adnata vertatur vox κόροι, teſte Foeſ. *Oec. p.* 349.

Corpulentia, πάχος, παχυσμὸς, ἀσαρκία, πα-χύτης, *Corpulentus*, *Corporatus*, ἄσωμος, ἀσώ-ματος, παχὺς, ἄογκος, ἄσαρκος, opponitur ma-ciei & extenuationi corpori, & abſumto, ἀτροφία, καὶ λεπτῇ, καὶ ἐκτετηκυίᾳ παρασκευῇ, 2. *aph.* 35. 44. *l.*3. *aph.* 25. *l.*5. *aph.* 46. *ſ.* 2. *progn. t.* 19. Gal. *l.* 2. *de temper. cap.* 4. & *de ſal. diæt. t.* 12. Vide Diet. *Iatr. n.* 662. 663. 664. Dicitur & *Obeſitas* & *Obeſus*.

Corpus, σῶμα, χρώς, quid in genere ſigni-ficet; ex Philoſophicis perſpectum eſſe debet & poteſt; nimirum id, quod opponitur Spi-ritui, cujus eſt adaptatum ſubjectum, Schrod. *l.* 1. *c.* 5. In Medicina vel de *Corpore* huma-no, ceu ſubjecto artis accipitur, vel de obje-cto, cauſſis & mediis ſanitatis & morborum corporis. Quamvis Rul. & Iohnſ. animam quoque appellaverint *Corpus invifibile*, ſiqui-dem tenet medium inter *corpus viſibile*, qua de cauſſa *corpus* ea parte vocatur, & *inviſi-bile* dicitur, quia participat de ſpiritu invisi-bili. Iidem quoque *Corpora ſupercœleſtia* de-ſcripſerunt, quæ per mentem in imaginatio-ne ſolum & non per oculos carneos cogno-ſcuntur. Suntque Spagyricorum ſubjecta mira-bilium operum, ſi Diis placet. Chymicis Pa-racelſicis *Corpus* id omne dicitur, in quo vir-tutes rerum deliteſcunt, Ionh. Hinc non du-bitant etiam Morborum *corpora* comminiſci, Paracelſ. *tr. Paragran. tr.* 2. Placet nobis egre-giam *Corporis* animalis & ita etiam Humani, (quod eſt Artis Medicæ ſubjectum) deſcriptio-nem annectere e Rob. Boyle *eleganti libello de Corporum animalium poroſitate Latine reddito*: *Corpus* animalis non eſt rudis & indigeſta ma-teriæ moles, ſed ingenioſa plane machina ad variarum operationum exercitium mirabiliter conſtructa, puta ad nutritionem, generationem, ſenſationem, varioſque diſcrepantes locales mo-tus, & propterea diſſimilarium ac organicarum partium (addere libet imo & ſimilarium) va-rietatem perite & varie conſtructam requirens.

Corpuſcularis, eſt epitheton Philoſophiæ ho-dieque magis receptæ e Democritea Schola ortum ſuum habentis, quando ex atomis omnia corpora conſtare ſtatuitur. Etmuller. *Tom.* 1. *operum p.* 49. *b.*

Corradiatio, idem, quod *Concordantia*, *Con-ſtellatio*, *Colluſtratio*, figmentum Paracelſicum & Hermeticum nihil ſani continens, Libav. *de Philoſ. Hermet. mag. Fratr. Roſ. Cruc. not.* 10. *T.* 4. *Oper p.* 283. 284.

Corre, *Corſe*, κόῤῥη, κόρσῃ, ἃ κείρω, *tondeo*, ſignificat *tempora*, vel *maxillas*, quæ tonderi ſolent, Gorr. *p.* 24. Idem, quod κρόταφος.

Correctio, διόρθωσις, ἐπανόρθωσις, ἐντροπὴ, vel dicitur de corpore & ejus membris, vel in-curvatis, vel in ſitu p. n. exiſtentibus in pri-ſtinum ſitum naturalem reſtituendis, Galen. *c.* 2. *de iis*, *q. in med. t.* 35. *c.* 3. *h. t.* Hipp. 2. *de artic. t.* 46. & *ſ.* 4. *t.* 64. Vid. *Dogm. Med. Gen. Part.* VII. *c.* 1. *dogm.* 4. Sumitur etiam pro curatione cauſſarum morbificarum a Gal. *l. de art. med. conſtit. c.* 19. & opponitur *Con-ſervationis*, *l. art. medic. c.* 86. 87. *Correctiones* quoque fiunt in medicamentis, v. g. quando purgantibus validioribus adduntur quædam me-dicamenta illorum vehementiam infringentia, & flammæ vitalis continuationem conſervan-tia, quæ propterea dicuntur *Corrigentia*: aut quando in præparatione fit ſeparatio puri ab impuro, quem modum tantum *correctionis* ti-tulo dignatus eſt Paracelſ. *Paragran. tr.* 3. & *l.* 1. *defenſ.* 3. Vid. & Libav. *Alchim. Pharm. c.* 19. Vel accipitur de mente ſive propria, ſi-ve alterius, quando ea in opinione perverſa hærens reducitur veluti in viam, & emenda-tur, in qua ſignificatione expoſuit vocabulum ἐντροπὴ per *correctionem* & quidem modeſtam, Linden. *Exerc.* II. §. 20. dum Medicus conatur ægro fugienda diſſuadere, & perſuadere ſe-quenda, debita dexteritate, ita tamen, ut ſi. urgente neceſſitate, oratio amorem requirat, ratio amorem præferat.

Corrector vocatur D. Henrico a Deventer il-lud medium, quo non ſolum opium, ſed & alia venena vegetabilia leni & amico modo veneno & nocivis qualitatibus privantur, re-tentis qualitatibus medicamentoſis, & ab illo de-ſcribitur *Lum. Nov. Obſtetric. cap.* 26. *p.*97. *ſeqq.* Idem quoque ſalem & oleum vocavit univerſalis omnis veneni vegetabilis *correctorem*, *ib. p.* 104.

Corrigia, ἱμὰς, *lorum* proprie ſignificat. Per translationem etiam uſurpatur de tendinibus & ligamentis, quæ Gal. Græce vocavit ἱμαν-τώδεα, 1. *progn. t.* 7. Uvulæ vel gurgulionis affectus, cum longior, ſiccior & gracilior eva-ſerit,

ferit, dicitur ἰμὰς vel ἱμάντωσις, Aetio f.8. c.43. Differt ἀπὸ κιονίδ@, quod in hac gurgulio non extenuatus, ſed craſſitiem ex fluxione majorem adeptus ſit, Gorræus p. 192.

Corripio, ἐπιλαμβάνω, idem, quod *invado*. Vide *Epilambano*. Unde dicitur *Correptus* morbo, malo, vel vitio, Scrib. Larg. *n. 6.* 16. 96. 99. 101. 171. ubi etiam *correptio*, i.e. acceſſio vel *invaſio morbi* legitur.

Corroboratio, *Corroborans*, ῥῶσις, ῥωστικὸς, τόνον διδὼν τοῖς μορίοις, idem, quod *Confortatio*, *Confortans*. Vide ſupra. Dicitur de illa efficacia, qua vires vitales partium & corporis deficientes, vel imbecilliores reſtituuntur, Gal. *l. 1. ad Glauc. c.* 19.

Corroſio, διάβρωσις, *eroſio*, dicitur & ἀνάβρωσις, vide *Anabroſis*. Præter illam ſignificationem Pathologicam magis adhuc recepta eſt Pharmaceutica & Chymica, qua deſcribitur *corroſio*, quod fit calcinatio res coagulatas per corrodentes ſpiritus in calcem reducens. Eſtque duplex: *Vaporoſa*, vel *Immerſiva*, quarum omnium ſpecies expoſitas vid. apud Rul. & Iohnſ. Accuratius adhuc *Corroſionis* ſpecies expoſuit D. D. Bohn. *Diſſ. Chym. Phyſ. XII.* §. 7. Media illa & materiæ, quibus *corroſio* perficitur, dicuntur *Corroſiva*, παραβρωτικὰ, qualia etiam ſunt Chirurgorum medicamenta, quæ ſuperfluam carnem & excreſcentias depaſcunt, exedunt & abſumunt. Alias καθαιρετικὰ, νεμόμενα, σηπτικὰ. Vide *Cathæretica*, Ruland. & Iohnſ. *Corroſivum minus* Paracelſi quod dicatur, vide in Morley *Collect. Chym. Leid. c.* 147.

Corrugatio, ῥίκνωσις, *rugoſitas*, dicitur de cute, quando propter extenuationem coincidit, & in rugas contrahitur, Gal. 3. *in 6. Epid. t.* 29. aliis *t.* 21. Huic opponitur ἔκτασις, *extenſio* cutis cum refectione ac repletione, Foeſ. *Oec. p.* 554. Ita & Oculi Tabes nihil aliud eſt, quam *corrugatio* tunicarum aut pupillæ, Gal. *l.* 10. *de V. P. c.* 5. An *corrugatio* fibrarum in muſculis ſufficiat ad motum animalem, ventilat D. Bohn. *Circul. An. Ph. Progymn. XXIX.* negativam amplectens.

Corruptio, φθορὰ, παραφθορὰ, quid in genere ſignificet, e Phyſicis ſciri poteſt. Specialius quatuor modis viventia cuncta *corrumpi* poſſe, docet Gal. *l. de maraſmo c.* 1. ubi *Corruptio* & *Marcor* pro Synonymis habentur. In Medicina reſtringitur *Corruptio* ad hominem, eique competentes partes continentes, contentas, & impetum facientes; nihilque aliud eſt, quam receſſus a ſtatu naturali ad naturæ contrarium. Suntque ejuſdem varii gradus, quorum ultimus conſiſtit in tanta everſione ad naturæ contrarium, ut non poſſit iterum ex naturæ coctione ad priſtinam naturam redire, Gal. 2. *aph.* 17. *Corruptum* quoque dicitur, quod alienum eſt a natura, indicatque ſui remotionem, *l.* 9. *meth. Med. c.* 10. *fin. Corruptio* etiam attribuitur rebus non naturalibus, præſertim alimentis. Hinc elegantiſſime Linden. *Ex. V.* §. 119. Sane *corruptio*, inquit, ciborum multorumque & multigenerum, neque conſuetorum, ac alia ſuper aliam cruditas per ſe ſatis ſunt adducendo hominem in certum vitæ diſcrimen. Quin & *Corruptiones* aeris, aquarumque cauſſantur morbos, uti patet non ſolum ex Hipp. *de A. L. & Aq.* ſed & ex Paracelſ. *Labyrinth. Medic. c.* 11. quos morbos *Cagaſtricos* vocat, a *Cagaſtro*. Vide ſupra *Cagaſtrum*. *Corruptio* Chemiſtica nihil aliud eſt, quam totius a natura compoſiti ſuas in partes reſolutio, Gerard. Dorn. *Art. Chem. l.* 1. *c.* 5. *in Th. Chym. Vol. I. p.* 198. Quid vero idem per *Rotam corruptionis* intelligat, *tr. Artif. ſupernat. c.* 6. 7. videatur *p.* 296. Quibuſdam Spagyricis *corruptio* ſignificat terram nigram, quæ in operatione circa Lapidem Philoſophor. incipit poſt ſublimationem & deſtillationem ſubſidere in aqua uſque ad fundum vaſis, alias *Fœtidum menſtruale* quoque dicta. M. Joh. Iſaac. *Opèr. Mineral. c.*26. *in Theat. Chym. Vol. III. p.* 435. Vide etiam *Deſtructio*.

Corſe. Vid. *Corre*.

Corſufle, eſt terminus Spagyricus, denotans compoſitionem quandam, quæ mutato nomine Ixir dicitur, de quo plura *in Turba Philoſoph. Serm.* 30. & 31. *Th. Chym. Vol. V. p.* 24.

Cortex, φλοιὸς, φλοῦς, φλὼς, exteriorem cruſtam & tegmen, vel involucrum radicum, arborum, fructuumque ſignificat, quorum in Officinis uſitatiorum catalogum vide apud Schrod. *l.* 2. *Pharm. c.* 9. *Cortex extenſus* ſignum eſt perfectæ maturitatis, non rugoſus, Gal. *l.* 2. *de Antidot. c.* 15. *Cortex* corium tegens deſcribitur a Lind. *Ex. V.* §. 42. Vide *Corium*. *Cortex ovi* pro *Teſta* venuſte legitur apud Q. Seren. Keuchen. *in not. ad illum p.* 205. In Anatomicis quoque *Cortex* dicitur exterior ſubſtantia cerebri cinerei coloris ad differentiam interioris candidioris, quæ medullaris & calloſum corpus dicitur, quemadmodum paſſim in ſcriptis Anatomicis legere eſt. Aliis vocatur *Corticalis ſubſtantia cerebri*. *Cortex* quoque in genere ſequiore vel fœminino legitur apud Scrib. Larg. *n.* 60. quamvis Barthius non ſatis Latinis addiderit. Vide Rhod. *in Lex. Scribon. p.* 368. *Cortex æris* eſt *bracilum*. vel *Bracium*, flos æris. *Cortex maris* eſt *Acetum Philoſophicum*. Rul. Iohnſ.

Cor-

Corvinus lapis dicitur ille, qui calefactus tonitru edere, & in India reperiri fertur, ab Incolis *Cocaote* vocatus; hauddubie propter portiones ſulphureo-nitroſas volatiles abundantes, Borell. *Cent.* 2. *O.* 38. Fr. Hoffm. *Clav. ad Schrod. l.* 3. §. 153.

Coruſcatio, ἀστραπή. Vide *Aſtrape*.

Corvus, κόραξ. Vide *Corax*.

Corycus, κώρυκος*, legitur & κώριμος, ſignificat *follem grandem* vel *pilam majorem*, qua olim in *Corycino* balnei ædificio colluderent. Aliis deſcribitur per ciſtulam pannariam, aut vaſculum, utri vel folli ſimillimum ex pellibus conſutum. Alii teſtantur fuiſſe *Lanceam*, aut *Naviculam*. Vid. Lang. *l.* 1. *ep.* 52. Prima ſignificatio ſpectat ad exercitia corporis, dicitur κορυκομαχία, teſte Gal. *l.* 2. *de ſan. tu. c.* 8. Junge Foeſ. *p.* 349. Annon hodieque luſus pilæ majoris huc ſpectaret? quæ pila Gallice dicitur vernacule *un balon*. Diminutivum eſt κορυκίδιον, *Corycidium*, quod fuit etiam concavum ex pellibus ſcutum & involucrum, quod ſagittantes ſiniſtro apponebant, Lang. *d. l.* Hoc nomine quoque *pila* minor manuaria venire poſſet. Hoc vocab. κόριμος non debet confundi cum *corycus*, κώρυκος, per ω, quod ſignificat *ſpecum*. Unde *corycæus*, *auſcultator*. Vide Hoffm. *l.* 6. *Var. Lect. c.* 3.

Corydos, **Corydallus**, κόρυδος, κορυδαλλος, id eſt *alauda*, *galerita*. Vide *Alauda*, P. Æginet. *l.* 7.

Corymbos, κόρυμβος, *baccam hederæ* ſignificat. Sumitur & pro *mammis* a Q. Sereno *Medic. cap. de Mammis ſanandis*. Vide Rob. Keuchen. *not. p.* 160. * Utuntur etiam hac voce Botanici ad deſcribendam extremitatem caulis, ita ſubdiviſam, & floribus, aut fructibus onuſtam, ut Sphærica figura inde oriatur, ut in Sambuco aquatica, Cepa, Porro, &c.

Coryphe, κορυφή, primario *verticem* capitis ſignificat, qui eſt media & ſumma inter ſinciput & occiput pars, unde velut a centro circulus, capillorum proventus incipere videtur, Galen. *l. Introd. c.* 10. Dicitur etiam στεφάνη, (quo & Latini reſpexiſſe videntur, dum *verticem* dixerunt a *vertendo*, nimirum propter flexum capillorum, quod illic velut in gyrum vertantur; quam etiam ob cauſſam quidam ex Græcis ἑλιγμὸν, & πόλον, ἀπό τοῦ πολεῖν, h. e. a *vertendo*, eandem partem appellarunt. Caſtell.) Aliis linea illa, qua capilli alii ad dextram, alii ad ſiniſtram vertuntur, κορυφή vocatur. Unde & δικόρυφοι, i. e. *bivertices* vocantur, non ii quidem, quibus os ſummum geminum eſt, ſed illa potius linea diſcrimenque capillorum. Secundario etiam aliis partibus attribuitur, v. g. *Principium Menſenterii*, quo ſpinæ dorſi alligatum eſt, vocatur κορυφή, i. e. *apex*, ſeu principium *Meſenterii* a Gal. *l.* 16. *de V. P. c.* 10. Item appellatur alibi ἄρτημα *vinculum* v. g. *l.* 6. *de Admin. Anat. c.* 6. & 4. *in* 6. *Epid. t.* 7. Jung. C. Hoffm. *comm. in Galen.* 4. *de V. P. n.* 216. Ita & *baſis cordis*, veluti operculum ventriculorum cordis, dicitur κορυφή, teſte eodem C. Hoffmann. *d. l. n.* 336. hinc κοριφαίδες connexio juxta umbilicum dictæ ſunt, auctore Gal. *in exeg.*

Coryza, κόρυζα, eſt ſpecies *catarrhi*, in qua materia peccans per nares ſecernitur, Latinis *Gravedo*. Hipp. uſus hoc vocabulo, & derivativo κορυζῶδες, 3. *aph.* 20. *l.* 6. *Epid. ſ.* 2. *t.* 32. & *ſ.* 3. *t.* 6. Vide Foeſ. *Oecon. p.* 349. & ſupra *Catarrhus*.

Cos, ἀκόνη, eſt lapis, in quo cultri & alia inſtrumenta ſecantia, aut pungentia terendo acui ſolent. *Cos Medica* vero eſt lapis, in quo tritura nonnullorum ſimplicium medicamentorum, quæ *præparata* in Officinis dici ſolent, fieri ſolet. Meminit Galen. *l.* 4. *de C. M. S. L. cap.* 4. Alibi vocavit *cotem oculorum*, ἀκόνην ὀφθαλμικὴν, hauddubie, vel quia lapis plerumque cavitatem oculi repræſentat, vel quia Collyria lævigari in illo ſolent, Galen. *l.* 9. *S. F.* §. *de Lapidibus*. Dicitur alias *Porphyrites* lapis, ſuper quem alio lapide verſatili fit lævigatio aſperſa aliqua aqua deſtillata conveniente, ut fiat inſtar pultis. Vide Schroder. *l.* 2. *c.* 76. *Cotis Naxiæ* mentionem facit Galen. *l.* 9. *S. Fac.* §. *Oſtracites coticula*, vide *Lydius*.

Coſcinos, κόσκινος, id eſt, *cribrum*. Unde κοσκινίζω, *cerno*, cribro. Vide *Cerno*, *Cribrum*.

Coſmetica, κοσμητική, eſt pars Medicinæ miniſtra ad Diæteticam & Pharmaceuticam pertinens, quæ tradit modum per media (quæ etiam *Coſmetica* vocantur) naturalem ſervandi, aut reſtituendi, pulchritudinem. Vide *Decoratio*. Hæc quomodo differat a *commotica*, vide ſupra *commotica*. Quamvis Rolfink. hanc differentiam non attenderit, ſed *Coſmetica* remedia vocaverit etiam fucos ad album & rubrum, *Ord. ac Meth. Gen. l.* 7. *ſect.* 2. *c.* 12. 13. *Coſmeticum* Crollii ad delendas maculas & tollendam ſerpiginem vide etiam apud Libav. *Synt. Arc. Chymic. lib.* 7. *c.* 30. *Coſmeticum album* quomodo paretur & applicetur, e Collect. Leid. notavit Iunken. *Lex. Cb. Ph. P. I.* 88.

Coſmetorges, eſt vocabulum a Dolæo effictum,

ctum, quo explicare & exprimere voluit Mi-crocoſmetora, h. e. animam ſenſitivam parti-culariter in cerebri globoſa parte ſedem ſuam habentem in furorem actam, & ad iram com-motam mediante ſanguine nimis effervescente & ſcoriis ſulphureis referto. *Encyclopæd. l.* 1. *c.* 2. §. 10. *p.* 14. Plura loca, ubi hujus voca-buli fit mentio, quærantur *in Indice.*

Coſmographia, κοσμογραφία, eſt proprie ars & pars Matheſeos, tradens deſcriptionem, conſtitutionem Orbis terrarum, & ejuſdem partium. Hanc Medico ſcitu eſſe neceſſariam, urget Paracelſus non in eum finem, ut ſciat, quales caligas induant incolæ diverſi, ſed qui-bus morbis diverſis infeſtentur, *Defenſ.* 4. Idem ex hypotheſi illa accepta, quod *Homo* dicatur *parvus Mundus*, duplicem conſtituit *Coſmogra-phiam*, *Macrocoſmi* & *Microcoſmi*. *Labyrinth. Med. c.* 4. per hanc intelligens partem Phyſiolo-gicam Medicinæ, & Anatomiam, *de morb. Tartar. c.* 12. 18. & *alibi ſæpius.*

Coſmos, κόσμος, variis gaudet ſignificationi-bus: 1. denotat *Mundum* univerſum, quæ accep-tio non eſt hujus loci. Vide *Mundus*. 2. apud Hippocratem ſignificat ordinem, & rerum ſe-riem, cum in genere, tum in ſpecie, circa criſin & dies criticos. Vide *l.* 2. *de morb. mul.* XLII. 13. LXIX. 42. *ſ.* 3. *Prognoſt. t.* 7. Hinc & κόσμιοι, teſte Erotiano; ſunt εὔτακτοι, *bene ordinati*, & κοσμηταὶ dicebantur, qui præerant adoleſcenti-bus ad moderandos eorum mores, Foeſ. *Oecon. p.* 350. Gorr. 3. ſignificat Galbei dicta. Vide *Galbeum*.

Coſſum, Paracelſo dicitur exulceratio circa nares gravior, proveniens ex mente illius, ex ſulphure albo, & ſale ſciſſo Martiali *l. de apoſtem. ulceribus, c.* 39. Aliquando etiam participat de malignitate Gallica ſeu Venerea, *l. de ulcer. Gall. aliiſque affectibus*, *l.* 3. *c.* 5. Jungatur Marcell. Cuman. *Obſ.* 84. apud I. H. Velſch. *in Syllog. cu-rat.* & *Obſ. Medic. Cent.* I. *p.* 81. *Coſſi* etiam Ita-lis, vel *Coxi* vocari Varos & ſimiles tumores parvos & duros in faciei cute obortos, ſcribit Foreſt. *l.* 5. *Obſ. Chirurg. O.* 7.

Coſſus, θρίψ, σερφάν, eſt nomen vermiculi e lignis nati, præſertim e robore, & quartum genus *teredinis*, cujus deſcriptionem & uſum me-dicum vide apud Ul. Aldrov. *l.* 6. *de inſect. c.* 5. Le-gitur & aliquando in plur. *Coſſes*, *ibid.* Imprimis vero farina illa *Teredinum* hodieque notiſſima eſt & familiaris mulierculis noſtris in exſiccandis excoriationibus infantum, Schrod. *l.* 5. *cl.* 4. *n.* 117.

Coſta, πλευρὰ & πλευρόν, indifferenter ſumi-tur. Quid ſignificet, jam notum eſt. *Coſtæ* ſunt oſſa pectoris, quæ a collo toto ad ilia uſque ex anteriore parte ad utrumque latus protenduntur, Gal. *l. Introd. c.* 10. & 3. *de artic. t.* 37. Dividuntur in *legitimas* & *ſpu-rias*. Utrarumque deſcriptionem prolixiorem pete ſis ex Anatomicis veteribus & recentio-ribus, & inter hos e Barth. *libell.* 4. *Anat. c.* 17. *Coſta extremæ* eſt, non parva illa revera ſpuria, quæ ab illis diſcedit, & carnoſæ par-ti diaphragmatis obducta eſt, ſed ipſi proxi-ma, cui manifeſta jam membrana tenuis in-tus ſubtenditur, continuata cum ea, quæ omnes coſtas ſubcingit, & alias *Pleura* voca-tur, Gal. *l.* 5. *de Anat. adm. c.* 3. *fin*. *Coſta ſartoria* vocatur vulgo *das fiſchbein*, eſtque fir-mamentum Ceti maxillæ fere oſſeum, quo utuntur ſartores ad firmanda veſtimenta, præ-ſertim in ſexu fœminino. Uſus in Medicina eſt largior, dum præbet largam mucaginem, & meminit illius Dan. Ludovici *Diſſert.* I. *Pharmac. p.* 314.

Cotaronium, terminus eſt Paracelſicus, ſi-gnificans *liquorem*, in quem veluti principium materiale reſolvi poſſunt corpora naturalia, quin & ipſa Elementa. Reſpondere videtur *Mercurio*, *tr. Labyrinth. Medic. c.* 3.

Cothon, κώθων, fuit poculi fictilis genus am-pli & capacis, quo ſe compotando invitabant, quæ compotandi ratio per verbum κωθωνίζεσθαι, & κωθωνισμὸς, & ſubſtantivum κωθωνισμὸς expri-mebatur, Foeſ. *Oec. p.* 366. Foreſt. *l.* 9. *Obſ.* 28. *in Schol.* Caſp. Hoffm. *in Gal. de V. P. n.* 222. Apud Hippocratem vero *in Epiſtola ad Cra-tevam n.* 23. ſignificat *vas fictile*, in quo flo-res, folia aut radices conduntur. Ita & Galen. vaſculum fictile ad urendam cadmiam κώθωνα κεραμεοῦν vocavit, *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 6.

Cotis, κοτὶς, Hippocrati *Occiput* & poſterio-rem capitis partem ſignificat, *l.* 2. *de morb.* XII. 43. & XX. 3. Vide Foeſ. *p.* 350.

Cottabiſmus, κοτταβισμὸς, remedii nomen, cujus mentio fit a P. Ægineta in curatione Cachexiæ, *l.* 3. *c.* 47. Quale vero fuerit, non eſt facile dictu. Poteſt intelligi eo nomine *aquæ ſuperfuſio*, eo fere modo, quo veteres Athenienſes in illo convivali ludo, qui κότταβος dicebatur, facere ſolebant, ut Athenæus & Suidas ſcriptis ſuis prodiderunt. Poteſt & ſimpliciter accipi de *ablutione*, *deterſioneque* per *ſpongiam facta*, autore Phavorino, qui in Lexico ſuo κοτταβίζειν per ἀποσπογγίζειν inter-pretatur. Hæc Gorræus. Alii per *vomitum* ex-plicant. Vide Henr. Stephan. *Theſaur. Græc. in Indic. voc.* Κότταβος.

Coturnix, χεννίον, ὄρτυξ, ὀρτύγη, eſt nomen avis

avis nulli non genti notæ, loca campeſtria amantis, inque ſegetibus mox maturis latitantis, & pulveri cœnove ſeſe obvolventis, cujus deſcriptionem vide apud Aldrov. *l.* 13. *Ornich.c.*22. Creditur innoxie helleboro veſci, Gal. *l.* 2. *de Al. Fac.c.* 6. & hoc fieri propter convenientiam temperamentorum, *l.* 3. *de Temper. c.* 4. & multos ex eſu *coturnicum* diſtentionibus hypocondriorum correptos notavit idem. 5. *in* 6. *Epid. t.* 35. Jungur. Schrod. *l.* 5. *cl.* 2. *n.* 52.

Cotyle, κοτύλη, *Cotyla*, *Cotyledon*, idem, quod *Acetabulum*. Vide ſupra ſuo loco. *Cotyla* ſanguinis apud Galenum conſtat unciis duodecim circiter. Petrus Salius *de Affectibus particularibus cap.* 22.

Cotylis, κοτυλὶς, h. e. *concavitas coxæ* vel coxendicis, Hipp. *de off. nat.* quamvis alii legant κοτύλη, Gorr. Conf. Gal. *exeg.* qui plenius deſcribit.

Covrap, ap. Indos, in genere omnem *ſcabiem* ſignificat: Κατ' ἐξοχὴν vero illam *Herpetis* vel *Impetiginis* ſpeciem moleſtiſſimam dictis populis Endemicam, quæ ut plurimum alas, faciem, pectus, inguina, imo aliquando totum corpus occupat, cum pruritu intolerabili, adeo ut ægri dies noctesque manus abſtinere a ſcalpendo nequeant, ſed ſtatim iſtam voluptatem, quam ex unguium attritu homines ſentiunt, acerba pœnitentia ſequitur, ingens nempe dolor in crudis & cuticula dctectis partibus, quas ungues aperuerunt, dum mordicans ac nitroſus iſte humor peccans partes nervoſas vellicat, & inde interulæ vel induſia fine cruſtarum laceratione avelli nequeunt. Hujus cauſſa conſiſtit in ſero acerrimo & corroſivo. Vide plura ap. Jac. Bontium *meth. med. morb. Indiæ Or. c.* 17.

Coxa, *coxendix*, *Iſchion*, ἰσχίον, Paracelſ. paſſim *Sehia* magnum femoris oſſis caput eſt, cujus cavitas *Acetabulum*, κοτύλη, vel κοτυληδὼν vocatur, Gal. *l.* 2. *de fract. t.* 70. unde affectus articularis illius oſſis *Iſchia* & *Coxendix* appellatur. Inde *Iſchiadici* & *Coxarii*, i. e. *Coxæ* morbo laborantes, *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 16. *Iſchion*, ἰσχίον, etiam aliquando ſignificat ligamentum ipſum, quo femur *coxendicis acetabulo* colligatur; interdum vero ipſum articulum. Sed & *Iſchia*, ἰσχία, dicuntur a quibuſdam partes carnoſæ ex utroque ſacri oſſis latere, quæ & σκαφία Græcis, a Latinis *Clunes* appellantur. *Os* autem *coxendicis* eſt apophyſis oſſis ſacri, ad *coxendicis acetabulum* undique pertinens. Os enim ſacrum, qua parte femoris caput ei inferitur, *Iſchion* vocatum eſt. Hæc Caſtellus. Enimvero videtur *Os ſacrum* cum *oſſe innominato* confudiſſe, ſiquidem *Os Iſchium* eſt pars Oſſis innominati non ſacri, quod inter duo innominata interjacet cum vertebris dorſi continguum. Videantur Anatomici, in ſpecie Barthol. *libell. de Oſſib. c.* 15. & 16.

Crabatus, κράβατος, vel κράββατος, Latine alias *Grabatus*, idem, quod κλίνη, lectus. Vide *Cline*, *Lectus*. Duos κραβάτους pro puerpera requiri, unum duriorem, ſi in ſella mulier parere nequit, alterum molliorem poſt partum, legitur apud Moſchion. *de morb. mul. c.* 48.

Crabro, σφήξ, eſt inſecti veſpis ſimilis, ſed majoris nomen, cujus ictus potius inter cauſſas morbificas, quam alius quidam uſus inter remedia referri debet. Deſcriptionem vide apud Aldr. *l. de Inſect. c.* 7.

Crade, κράδη, *ramum ficulneum* ſignificat, Hipp. *de ſuperfœt. XXI.* 5.

Crano, κραίνω, duplicem habet ſignificationem apud Hipp. Vel enim ſignificat *deſino*, ad finem pertingo, *ſ.* 3. *de artic. t.* 33. vel denotat *perficio*, effectum reddo, *l. de Virgin. morb. II.* 25. Foeſ. *Oec. p.* 352.

Crapale, κραιπάλη, *crapula*, ſignificat omnem capitis noxam, quæ ex vino vel alio potu generoſo largius ſumto fit, Hippocr. 5. *aph.* 5. Galen. *in comm. b. l.* παρὰ τὸ κάρηνον πάλλειν, a caput percellere. Qui differentiam inter *crapulam* & *ebrietatem* fingunt, λογομαχοῦσι, Foeſ. *p.* 353. Diet. *n.* 475. Inter cauſſas vitam abbreviantes rectiſſime quoque *crapulam* retulit Helmont. *Tract. Mortis Occaſiones*; ſi ſcil. vel frequentior fuerit, vel potus noxius. *Crapulam* privationis intellectus cauſſam ſtatuit Paracelſ. *Tract.* 1. *de morb. ament. c.* 4. & *hydropis tr. b. t.* Quæ *ebrietati* vel *crapulæ* reſiſtunt remedia, dicuntur ἀκραίπαλα, ἀμέθυσα, Diet. *d. l.* Inter quæ refert Dioſcorides Crocum, *l.* 1. *c.* 25.

Crama, κρᾶμα, *vinum dilutum*, & aqua temperatum, ſignificat. Celſus *dilutam potionem* vocat, Gorr. *p.* 244.

Crambion, κραμβίον, decoctum *crambes* vel braſſicæ denotat Hip. *l.* 2. *de morb. mul. XIV.* 12.

Crampus, idem, quod *ſpaſmus flatulentus*, Helmont. *de Lithiaſ. c.* 9. *n.* 135. Vide *Convulſio.*

Cranium, κρανίον, quaſi *parva Galea*, *Calva*, *Calvaria*, eſt os capitis craſſum, rarum, rotundum, oſſibus ſeptem (alii plura numerant) compactum, futuriſque veris tribus, Coronali, Lambdoide & Sagittali diſtinctum, Cerebrum contingens, atque utramque me-

ningem contingens, quod quaſi κρᾶν@', i. e. galea, cerebro adjaceat, ſic dictum, Gal.*l.* 8. *de V. P. c.* 9. Accuratiorem deſcriptionem vide licet apud Anatomicos recentiores, præſertim Barthol. *libello* 4. *Anat. c.*4.5. & 6. Th. Willis *Anat. cerebri c.*4 De uſu *Cranii* medico videatur Schroder. *l.*5. *cl.*1. *n.*23. inter partes corporis demortui quinta, Fr. Hoff. *in Clav. ad h. l. p.*675. *ſeqq.* Adde & Rhodium. *ad Scrib. L. n.* 16.

Cranocolaptes, κρανοκολάπτης, epitheton *Aranei* cujuſdam, qui quartum genus conſtituit apud Aet. *l.*13. *c.*18. ſublongi, viridis, ſtimulumque ſub collo habentis, atque ſi quem irruat, loca circa caput petentis. Junge Foreſt. *l.*30. *Obſ.*12. *Schol.* & Ul. Aldr. *l.* 5. *de Inſect. c.*12.

Cranter, κραντὴρ, a κραίνω, perficio, epitheton dentium molarium, qui omnium noviſſimi enaſcuntur. Iidem quoque σωφρονιςῆρες, ὀψίγονοι, ſero nati appellantur, vulgo etiam *dentes ſapientiæ*, quod eo tempore naſcantur, quo homo incipit ſapere, videlicet utplurimum ab anno 18. ad 26. Gorr. *p.* 245.

Crapula, vide *Crapale*.

Crapula, Plin. *l.*16. *c.* 11. Refina lota, non fex refinæ, ut quidam volunt. Marſilius Cagnatis *Variar. obſer. l.* 2. *c.* 1.

Craſis, κρᾶσις, *mixturam* in genere, uſitatius vero *temperiem*, *temperamentum*, apud Medicos ſignificat. Quid vero proprie ſit, non omnes accurate expoſuerunt. Vulgares *complexionem* vocant. Galenus prolixos de *Temperamentis* libros conſcripſit. Verum multa ἀλλότρια inſeruit. Generalior de *Temperamento* doctrina ſpectat ad Phyſicum. In foro Medico accipitur de *Temperamento vitali* & actuali, quod quidem *Elementare* non excludit, ſed ſubjective includit, eſtque nihil aliud, quam ſpecies vel differentia eſſentialis ſanitatis prima, ceu facultas corporis humani ejuſque partium, functiones ſuas obeundi, proveniens a caloris vitalis in & cum ſanguine debita facta appropriatione, & continuatione. Plura vide *in noſtris Dogmat. Gener. Med. Part.* 1. *c.* 3. E recentioribus doctrinam de *Temperamentis* Phyſiologico-Phyſiognomico-Pathologico-Mechanice egregie tradidit D. D. G. E. Sthal. *in Diſſertat. lectu digna hoc ipſo titulo*, cujus deſcriptionem ἀξιομνημόνευτον addere libet: *Temperamentum* eſt legitima partium corporis ſolidarum & fluidarum inter ſe mutua proportio, qua utrarumque debitus motus, depuratio & conſervatio per ſecretiones & excretiones in fluidis & debita flexilitas in ſolideſcentibus conſervetur. Huic reſpondet quoque *Facultas Medicamentorum*, quæ etiam nihil aliud eſt, quam *Temperamentum actuale* ſpecificum, dependens a vitali principio eſſentiali portiones Elementares informante & exaltante. Ubi tamen notetur, effectum aliquando a *Temperamento Elementari* etiam provenire, qua tali, id quod per accidens fieri dicendum, v. g. Quando Aloe aut Rhabarb. ſiccant & adſtringunt. Hoc non tam a *Temperamento vitali* & eſſentiali dependet, cujus virtute potius fermentationem augent, fundunt, liquant; quam a *Temperie* portionum terrearum, ſiccarum, quibus ſcatent, deſtructo aut oppreſſo vitali *Temperamento*. Vide etiam *Dogmat. Med. Gen. P.*6.*c.*2.

Craſſena, terminus Paracelſicus, ſignificans portiones ſalinas, putrefactivas, & corroſivas, faciens ulcera, tumores diverſæ formæ, *libell. Theorico de Ulcer. c.* 6.

Craſſities, *Craſſitudo*, *craſſus*, πάχος, παχυσμὸς, παχύτης, παχὺς, eſt nomen notiſſimæ ſignificationis. De his vocabulis vide Dieter. *n.*662. *ſeqq.* Lind. *Ex.X.* §.148. Attribuitur vero in Medicina diverſis rebus, v.gr. 1. Moli corporis, *Corpulentiæ*, vide *Corpulentia*. 2. *Membranis*, ita membrana exterior & prima cerebrum inveſtiens, quæ vulgo *Dura mater* vocatur, dicitur *Craſſa meninx*, Galen. *l.* 9. *de admin. Anat. c.*1. παχεῖα μῆνιγξ ἡ σκληρὰ, quam accurate delineatam exhibet D. Bidloo *Anatom. Tab. V.* & *VI.* 3. *Venis*, 1. *de art.* 53. φλὲψ παχεῖα. 4. *pulſui*, eſtque *pulſus craſſus*, qui & *turgidus* appellatur, & coincidit cum magno, Galen. *l.* 1. *de diff. pulſ. c.*5. παχὺς ἢ ἁδρὸς, cui opponitur λεπτὸς, ἢ ἰσχνὸς, tenuis, vel gracilis. 5. *medicamentis*, quæ alias dicuntur, *craſſarum partium*, παχυμερῆ, quæ non facile in tenues partes diſſolvi poſſunt, quibus opponuntur τὰ λεπτομερῆ, *tenuia*, five tenuium partium, Galen. *l.* 1. *de S. M. Fac. c.*3. & *alibi*. *Craſſum emplaſtrum*, id eſt, ſpiſſum, Scrib. Larg. *n.* 205. *Craſſe* obtinere, *n.* 46. 228.

Crateo, κρατέω, verbum hoc ſignificat apud Hippocrat. *vinco*, ſupero, *contineo*, & paſſivum κρατεῖσθαι, *vinci*, ſuperari, *l.* 5. *aph.* 45. *l.* 7. *Epid. V.* 22. *l.* 6. *l.* 5. *t.* 37. Unde & κρατηθέντες dicuntur deplorati, ægri, & *a morbo victi*, quibus deneganda medicina, *l. de Art. IV.* 6. quamvis etiam de *alvo adſtricta* accipiatur, teſte Linden. Ex. *IV.* §. 99. Jung. Foeſ. *p.* 353. Dieter. *n.* 477.

Crater, κρατὴρ, communiter *poculum amplius*, ſignificat. Rulandus vero *Craterem* deſcripſit per *ahenum*, quod inferius amplius, ſuperius vero anguſtius eſt. Diminutivum eſt *Craterium*, κρατήριον, Foeſ. *p.* 353.

Crateraucben, κρατεραύχην, ὁ κρατεραύχην, *homi-nem validâ cervice* præditum, robuſtum ſignificat, Hipp. 6. *Epid. ſ.* 1. *t.* 3. Galen. *in comm.*

Cratibula, ἐσχάριον, φρύγετρον, eſt inſtrumentum ex bacillis ferreis quadratis, & digitalis craſſitudinis, juxta ſe in acutum ita poſitis, ut ſemidigitale ſpatium interſit, factum focis conficiendis, carbonibus ſuſtentandis, & cineribus dimittendis inſerviens, Rul. & Ionhſ. Meminit ejus Willis *tr. An. Brutor. Part. II. c.* 9. pro foco ſicco parando in paralyſi.

Cratos, κράτος, proprie *robur*, vim & potentiam ſignificat. Ita & κρατυσμὸς, *robur*, *firmitudinem ætatis* florentis vireſque denotat, apud Hipp. 6. *Epid. ſ.* 8. *t.* 29. a verbo κρατύνεσθαι, *roborari*, firmari, ſolideſcere, quo uſus Hipp. de offibus coaleſcentibus poſt fracturam, *l. de fract.* 41. & *ſ.* 2. *t.* 6. Improprie etiam a nonnullis κράτος pars ea manus, quæ ſub digitis eſt, & quidem interior magis, quam exterior, quia in interioribus totam Naturæ potentiam apprehendendi & continendi poſuit, dicitur, Gorr. *in def. p.* 245. Linden. *Medic. Phyſiol. l.* 2. *c.* 14. §. 85.

Cratyſmos, *cratynome*, κρατυσμὸς, κρατύνομαι, *robur*. Vide *Cratos*.

Crauros, κραῦρος, i. e. *friabilis*. Dicitur & θραυστὸς, ψαθυρὸς, ψαθυρὸς, & accipitur de omni eo, quod nec lentoris, nec pinguedinis quicquam habet, Gorr. *d. l.* & Linden. *S. M. Exercitat. V.* §. 41.

Creatio, *Creatura*, *Creator*, κτίσις, κτίσμα, κτιστὴς, ὁ κτίζων, δημιουργία, δημιουργὸς. Horum vocabulorum propria & ſtricta ſignificatio non eſt hujus loci, quatenus ſcil. per *Creationem* intelligitur ortus rerum naturalium ex nihilo primævus, a divina omnipotentia; & liberrima voluntate dependens. Vide Schrod. *l.* 1. *c.* 4. Quod ſi vero in latiore ſignificatione accipiatur pro omni effectione naturali & operæ, contradiſtinctis artificialibus, coincidit ferè cum *Generatione*, & in hoc ſenſu Galen. *Naturam* vocat δημιουργὸν, quod Interpretes expreſſerunt per *Creatorem*. Et illius ſummam ſapientiam in *creationem* corporum naturalium, præſertim vero noſtra aliquoties depredicavit *in l.* 1. *de Uſ. Part. c.* 18. *l.* 9. *de Hipp. & Plat. decret. c.* 8. & 9. & *paſſim alibi*. Verum & hæc ſignificatio potius Phyſica, quam Medica dicenda. In hac latiori acceptione quoque verbo κτίζειν, aut κτίζεσθαι, uſus eſt Hipp. 3. *de artic. t.* 41.

Creber, πυκνὸς, πυκινὸς, *frequens*, cujus intervenient quietis tempus eſt breve; Gal. *de Pulſib. ad tyron. c.* 4. Dicitur de reſpiratione πυκνὸν πνεῦμα, *crebra ſpiratio*. Et fœmina apud Hippocr. *l.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 4. πυκνόπνοος fuiſſe legitur; de Pulſu, Gal. *d. l.* & *l.* 2. *de dignoſ. pulſ. c.* 1. *alibique*; de morbis, v. gr. *Crebra*, febris, πυκνὸν πῦρ: *l.* 2. *de morb. mul. XIV.* 4. quamvis fortaſſis rectius per *denſum* vertatur; *Crebra* fluxio, πυκινὴ ῥοή, de *Glandul. IX.* 19. Quod vero Galen. *d. l. de dign. pulſ.* differentiam aliquam inter celeritatem & *crebritatem* vult omnibus viribus comminiſci, non videtur neceſſarium, ſed mera inanis λεπτολογία. Alias Græcum πυκνὸς aliquando & *denſum* & *durum* denotat, v. g. alvi *durities*, πυκνότης κοιλίης, 6. *Epid. ſ.* 3. *t.* 1. venæ *condenſatæ*, *induratæ*, φλέβες πυκνωθεῖσαι, *de ſalubr. diæt. t.* 27. & carne *denſa* præditi vocantur πυκνόσαρκοι. *Ibid.*

Crece, κρέκη. De lapſu Galeni circa hanc vocem, quam in Hippocrate extare putavit, ab hoc fictam, ejuſque ſignificationem, quod ſonum odioſum notet, videatur Foeſ. *Oecon. Hipp. p.* 353.

Credo, πιστεύω, *fidem adhibeo*, fido. Verbum notiſſimum. Uſus eſt Hipp. 2. *aph.* 27. Vid. Diet. *n.* 683. In genere quoque recte dixit Galen. quod id, quod quiſque maxime cupit, etiam facillime *credat*, *de praec. ad Poſthum. c.* 10. Vix credendi effectus ſimplicium laudantur a Scrib. Larg. *n.* 19.

Cregyon, κρήγυον, *bonum*, *acceptum*, ſignificat idem, quod ἀγαθὸν. Uſus Hippocrat. *Coac. t.* 30.

Cremaſis, *Cremaſmus*, κρέμασις, κρεμασμὸς, *ſuſpenſio*, appenſio. Legitur apud Hipp. 4. *de artic. t.* 52. 60. *ſ.* 3. *de artic. t.* 56. Deſcendit a verbo κρεμάσαι, *ſuſpendere*, quo etiam ſæpe uſus Hipp. 1. *de art. t.* 14. *ſ.* 4. *t.* 43. 44. 46. &c. Foeſ. *Oecon. p.* 353. *ſeq.*

Cremaſteres, κρεμαστῆρες, dicuntur muſculi duo, utrinque ſcil. unus, a quibus teſtes ſurſum trahuntur. Eorum uterque gracilis & longus & cum vaſis ſpermaticis a muſculis hypogaſtrii deſcendit ad ipſos teſtes, eos relevans. Contrariis carent muſculis, qui contrarium motum efficiant. Nullus enim eſt, qui teſtes ad inferiora revellat; quod ſatis ſua gravitate ima petant, ægris præſertim & ſenibus. Hæc Caſtellus. De his muſculis vid. & Barthol. *l.* 1. *Anat. c.* 22. *p.* 214. Similia duo corpora muſculoſa etiam utero adeſſe, quæ κρεμαστῆρες dici poſſint, exiſtimat Gal. *l.* 14. *de. V. P. c.* 11. *fin.* & *l.* 2. *de ſemin. c.* 5. C. Hoffmann. *in comm. n.* 1038. *Cremaſteres* quoque denotant petiolos, vel pedes uvarum, teſte Linden. *Ex. X.* §. 192.

Cremer, nomen morbi Hungarici fere. Endemii,

demii, quando, naufeam ex cibo vario inordinate ſumto, vel a potu nimio contrahunt, & ſtatim allio ulnam manus in parte domeſtica fortiter fricant, hancque partem ſibi dolere dicunt. Poſt uſum alicujus Aquæ cordialis ſtatim evaneſcit. *Ephem. Nat. Cur. Tom, vel Ann. II. Obſ.* 28.

Cremnos, κρημνός, duo ſignificat apud Hippocr. 1. *Labra pudendi* muliebris & eminentias ſive alas, *l. de loc. in homin.* ed. Foeſ. p. 423. vel *l.* 2. *de morb. mul. l.* 3. 5. juxta Linden. 2. ſignificat *labra ulcerum*, *d. l. de Loc. in hom. XLI*, 2. *edit. Lind.* Jung. Foeſ. *Oec.* p. 354.

Cremor, χυμός, item χυλός. Vide *Chylus*, *chymus*. Eſt enim *cremor* idem, quod *chymus* Galen. *l.* 3. *de nat. fac. c.* 4. *Cremor ptiſanæ*, χυλὸς πτισάνης, eſt, ubi a decoctione quis Ptiſanam colaverit, deinde cremorem a decocti parte aquoſa ſeparaverit, *c.* 1. *de R. V. I. A. t.* 26. In Pharmaceuticis quoque & Chymicis vocabulum hoc frequenti in uſu eſt; ubi tamen notat potius formam ſiccam pulveris. Ita notus eſt *Cremor* Tartari, in Diſpenſatoriis, & apud Scroder. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 408. *Cremor* Cryſtalli, *l.* 3. *c.* 8. *n.* 8. *Cremor* ſilicis, *d. l. n.* 18. Talci, *n.* 20. Saturni, *l.* 3. *c.* 14. *Cremor* vel Lac Sulphuris, Libav. *Alchym. Pharm. c.* 36. Schrod. *l.* 3. *c.* 28.

* *Crenæ* ſunt quædam, inquit Ruellius, in extremis oris inciſuræ, a quibus Crenata herbarum folia declarantur, ſicuti quæ per ambitum ſerræ in morem denticulata ſunt, Serra dicuntur. Inciſuræ crenatæ obtuſiores ſunt ſerratis.

Crepatio, Crepatura, Gr. ῥῆξις, ῥάκιασμα, proprie ſignificat rupturam partis alicujus mollis, ſed tenſæ cum ſonitu, qualis ſonitus, etiam crepitus nomine venire ſolet, de quo p. p. ita de inteſtinis, utero dicitur illa membra crepuiſſe, quamvis non ſemper ſonus percipi queat, Wedel. *Pathol. Dogm. ſect.* 1. *c.* 6. *p.* 101. *Crepatura* Paracelſo vocatur Hernia inteſtinalis, *in Prælect. Chirurg. circa fin.*

Crepido, ἄμβη, ἀμβάνη. Vide *Amba*, *Ambon*.

Crepinum, Paracelſo idem, quod *Tartarus*. *Crepinum introverſum*, id eſt, *Tartarus* correctus, *l.* 3. *de morb. Gallico, cap.* 30. Imo in *l.* 1. *de orig. & generat. luis Venereæ* hunc affectum *crepinum* dicendum eſſe, a modo curandi ſtatuit.

Crepitatio, Vide *Decrepitatio*.

Crepitus, φῦσα, φύση, πέρδησις, πορδή, *flatum*, per anum emiſſum cum ſono ſignificat. Siquidem alii ſunt ſilentes & ſine ſtrepitu, φῦσαι σιγῶδεες. *Crepitus* vero vocantur φῦσαι ψοφώδεες, ἢ ἐν βρόμῳ, Hippocr. 1. *Epid. ſ.* 3. *t.* 4. 4. *Epid. XX.* 13. *l.* 1. *Progn. ſ.* 2. *t.* 24. Generationem horum ex natura & doctrina flatuum petenda. Eſſe a Sulphure immundo, & ardere, vel accendi poſſe, ridicule ſtatuit Paracelſ. *l. de Tartar. tr.* 2. *c.* 2. *in not. Crepitus lupi* eſt ſpecies fungi, Chirurgorum ocularis vulgo *Boviſta* dicti, adverſus hæmorrhagias celebratiſſimi. Scroder. *l.* 4. *cl.* 2. *n.* 411. In ſpecie *Crepitus oſſium* vocatur Symptoma quoddam ſcorbuticum, rarius tamen ſuperveniens, quando oſſium capita ex membri vel corporis quovis motu etiam leviori ſtrepitum edunt ingentem, quaſi nuda eſſent. Willis *de Scorbut. c.* 9. *Crepitus tendinis* vocatur ſonus tendinis in manu ſiti, cum digito premitur, a Joh. Muys *in Prax. Chirurg. Ration. Dec. II. Obſ.* 5.

Crepuſculum, ἑσπέρα, ὀψινὴ ὥρα, eſt tempus veſperæ poſt Solis occaſum, ſic fortaſſe appellatum, quod res incertæ *crepere* dicantur. Id quoque tempus noctis, an diei ſit, incertum eſt. Linden. *S. M. Ex. XVI. §.* 221. *ſeq.*

Creſcitiva Virtus dicitur ſpecies *Vegetativa* aut *Nutritiæ facultatis*, quæ in totius corporis diametris addit fecundum proportionalitatem naturalem, quatenus ipſum ad finem augmenti perducat per illud, quod ipſum ex nutriente ingreditur, Avic. *l.* 1. *fen.* 1. *doctr.* 6. *cap.* 1. Vocatur alias *Augmentativa Virtus*.

Creſco, αὐξάνομαι, αὔξομαι, idem quod *Augeor*, incrementum capio. Vide *Auctio*. Quid per *Phyloſophiam creſcentium & Fontium* intelligat Paracelſ. legatur *in Labyrinth. Medic. c.* 11.

Creſera, κρησέρα, *Cribrum pollinarium* ſignificat, quo farina expurgatur & cribratur. Vocatur & ἀλευρότησις Polluci, *l.* 6. *c.* 11. Legitur & κρησέρα, *l.* 2. *de morb. mul. XI.* 32. Vide Foeſ. *Oecon. p.* 354.

Creta, vel denotat inſulam, patriam Andromachi, κρήτη dictam: unde κρής, *Cretenſis* dicitur; Galen. *l. de Theriac. ad Piſon. c.* 1. quæ ſignificatio non eſt hujus loci: vel ſignificat *Terræ* ſpeciem notiſſimam, γῆν κρητικήν candidam, quamvis Renodæus & virefcentem & nigricantem faciat; quæ tamen non ſunt in uſu. An Græce κιμωλία γῆ dicenda, vide *Cimolia*. De *cretæ* vulgaris uſu vide Schroder. *lib.* 3. *cap.* 2. *n.* 3. De ſpeciebus *Cretæ* five *Creticæ terræ* legatur & Mercurial. *l.* 3. *Var. Fect. c.* 21. Ruland. & Iohnſon. ſeqq. differentias fecerunt: 1. *Creta* argentaria, in qua micæ argenteæ internitent: 2. rara, mollis: 3. dura: lutea mollis Waldenburgica, quæ facillime lineas ducit: 5. tophacea: 6. In cinereo violacea dura: 7. Cœrulea, quæ effoditur

ditur in Thuringia prope oppidum Mogellam, qua fabri in pingendis parietibus utuntur: 8. viridis dura: 9. ſubviridis: 10. nigra mollis; 11. nigra mollis, argenteis maculis nitens: 12. nigra dura: 13. fabrilis candida, ex qua Cataloni ad Matronam parietes & muros exſtruunt. Unde etiam Argieræ portus extructus dicitur. Ex tot ſpeciebus colligere eſt, vocab. *Creta* generaliter accipi pro *Terra medicata* & *bolari*; quam ſuſpicionem confirmat Scribon. Larg. qui *Terram Samiam* aliquoties *Cretam* vocavit, *n.* 83. 86. 112. 189. Vide *Lex. Scrib.* Rhodii *p.* 368. *Creta ſutoria*. Vide *Melanteria*. Præter uſum medicamentoſum *Cretæ*, de quo apud Schrod. *d. l.*& Mynſicht. *Armament. Medico-Chymic. ſect.* 8. *in fin.* de *Mopſulis diacretæ*, hodieque abuſus *Cretæ* Zythepſis noſtris eſt familiariſſimus, quando cereviſiam tempore æſtivo aceſcentem magna copia *cretæ* vulgaris injecta emendare conantur, non ſine diſpendio ſanitatis, quia redditur Calcaria, & acris alkalizata, Paracelſ. *l.* 1. *de Tart. Tr.* 5. *cap.* 2. *in explic.* Quid? quod haud raro portionibus impuris ſcatere ſoleat *Creta*. Nihilo tamen minus cogimur ſanitatis jacturam facere & pati, pro lubitu illorum cereviſiæ coctorum, quando alio potus genere deſtituimur. *Creta Vitrioli* vocatur Colcothar dulcificatum, quando in aqua ſolvitur calida, qua rubor tollitur & poſt exhalationem remanet colcothar ſubdulce albicans: Hartm. *Praxi Chymiatric. Tom.* I. *Oper. in fol. p.* 121.

* *Crethmum*, κρῆθμον, herbæ genus, de quo V. Dioſcor. & alios Botan. Hippocrat., de N. M. S. 1. & de M. M. 1. 5. 3. Crethmi corticem, Radicem, & ſemina laudat, ſi aqua intercus in uteris oboriatur: Commendat pariter ad dolores uterinos levandos, de N. M. S. 2. ad menſes & puerperia detrahendum de N. S. 1. nec cum in aliis morbis.

Cretus, i. e. *cribratus*, a *Cerno*, idem, quod *Cribro*, Scrib. Larg. *n.* 70. 115. 122.

Cribratio, Gr. dici poſſet κοσκινισμὸς, eſt ſpecies ſecretionis, qua ſolidiora in minores particulas redacta, aut etiam pulpoſa per cribrum trajiciuntur, ad ſeparandum tenuiora a craſſioribus. D. D. Bohn. *Diſſ. Chym. Phyſ. XV.* §. 2.

Cribratorium, *Cribrum*, κόσκινος, κρησέρα, quid proprie ſit, in vulgus notum eſt. Dicitur & quandoque *Colum*, ἠθμὸς. Pertinet ad inſtrumenta etiam Diætetica, Pharmaceutica, & Chirurgica. Unde rectiſſime vocavit Gal. *l.* 6. *de C. M. S. L. c.* 2. *Cribrum Medicum*, κόσκινον ἰατρικὸν. Actio ipſa dicitur *Cribrare*, *Percribrare*, *Cernere*. Vid. *Lex. Scrib.* Rhodii *p.* 368. ejuſdemque notas *ad d. auth. n.* 61. 75. Per translationem etiam *Cribrum* in Anatomicis uſurpatur v. g. *Os Ethmoides*, ſive *Cribriforme*, *Cribroſum*, ad radicem naſi occurrens, cujus deſcriptionem vide apud Barthol. *libell.* 4. *c.* 8. & *Cribrum Renum*, quod a veteribus fictum eſſe ſtatuit idem, *l.* 1. *Anatom. cap.* 17.

Cricoarytænoidæi dicuntur duo Muſculi, laryngem aperientes, de quibus legatur Barthol. *l.* 2. *Anat. c.* 11. *p.* 442.

Cricoides, κρικοειδὴς, epitheton *Cartilaginis* ad *Laryngem* pertinentis, ita dicta, quia *annuli* figuram imitatur. Κρίκος enim *annulum* & circulum ſignificat, uti conſtat ex Hipp. *libell. de Anat. l.* 3. *in Mochlic. XXV.* 5. Dicitur & a quibuſdam *Cymbularis*, *Coopertoria*, Caſtell. Cartilaginis deſcriptionem vide apud Barthol. *Anat. l.* 2. *c.* 11. Aquapendens vocat *Innominatam*, cum tamen a Galeno & Oribaſio *Cricoides* jam appellata fuerit, *Tract. de Larynge vocis organo*; *part.* 1. & 3. *c.* 5.

Cricos, κρίκος, vide *Circos*.

Cricothyroidei vocantur muſculi, qui judice Bartholino, rectius dicerentur *Thyrocricoidei*, *d. l. p.* 439.

Cridones, Vermiculi intercutanei, Hoſt. *epit. med.* §. 5.

Crimnon, κρίμνον, dicitur *farina craſſior*, caſtrata, negligentius molita, & ſaltem per cribrum laxiora habens foramina trajecta, Dioſcor. *l.* 2. *c.* 112. Galen. *l.* 7. *de S. F.* §. *h. tit.* Meminit & aliquoties hujus vocabuli Hippocrat. de potu agens, in quo farina craſſior macerata fuit, *l.* 2. *de morb. XIV.* 15. *XXVIII.* 11. & ſæpius alibi. Aliquando vero uſus eſt fœminino κρίμνη, etiam *polentam* craſſiorem indicans, v. g. *l. d. nat. mul. XXIX.* 53. quamvis Lind. κρίμνον retinuerit. Derivativum etiam κριμνώδης, *polentarius*, *farinaceus*, de ſedimentis urinæ craſſioribus furfuraceis ſæpe uſurpavit, 7. *aph.* 21. *Progn. d. l. Coac. t.* 263. 588. cruditatum excrementitiarum & corruptarum copiam in maſſa ſanguinea indicantes. Jung. Foeſ. *Oec. p.* 355. *ſeq.* Diet. *n.* 478.

Crinale vocatur inſtrumentum quoddam Chirurgicum, Ophthalmicum, cujus figuram cum uſu exhibet Scultet. *Arm. Chirurg. Part.* 1. *Tab. IV. fig.* 1. & *Tab. XXXI. fig.* 5.

Crinatum, κρινάτον, epitheton *Suffimenti*, vel *Thymiamatis*, apud P. Æginet. *l.* 7. *c.* 22. h. e. *liliaceum*, a κρίνον *lilium*.

Crines, τρίχες, ſign. θρὶξ, *Pilus*, quid ſignificet, ſatis conſtat. Sunt vero *Pili* partes cor-

corporis ſecundariæ tenues, longæ, ſiccæ, ex cute erumpentes, a ſucci cujuſdam pene excrementitio-nutritii ſulphureo-ſalini crudi præſenti copia obortæ. Variant autem ratione coloris propter variam ſanguinis & ſucci nutritii conſtitutionem & temperiem. Qui *crinibus* vel *pilis* abundant, *piloſi*, hirti, *hirſuti*, δαςεῖς vocantur; qui vero carent iis locis in quibus eſſe deberent, præſertim in capite, *Calvi* appellantur. *Pilos* quoque non carere medicamentoſa virtute, vide apud Schroder. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 23. Locus, ubi *pili* abundant, præſertim in capite, dicitur *Capillitium* τριχωσις, τρίχωμα, Gorr. *in def.* Signaturam *crinium* eſſe valde fallacem, recte judicavit Paracel. *l.* 9. *de Nat. rer.*

Crinitus, a, um, κερκινώμενος, dicitur de plantis, quarum radices multis fibrillis vel capillamentis ad latera diſperſis per terram diffunduntur, inſtar pedum cancrorum, apud Theophr. ſæpe. Vide Keuch. *not. ad Seren. p.* 148.

Crinomenos, κρινόμενος, id quod *judicatur*. Vide *Criſis*.

Crinomyron, κρινόμυρον, unguentum *liliaceum*, quod & *Ægyptium album* & *Suſinum* vocabatur, ſignificat. Conſtabat lilio & quibuſdam aromatis, Gorr. *p.* 246.

Crinones, vocantur nonnullis practicis *vermiculi cutanei*, qui & *dracunculi* aliis dicuntur, ſummum pruritum ſub cuticula excitantes, & atrophiam ſive maciem corpori inferentes, haud dubie a ſucco nutritio vitioſo & coagulato provenientes, quorum capitula cineritii coloris e cute erumpunt, ſi inunctio facta fuit prius linimento ex farina triticea, & melle parato, hinc vel novacula abraduntur, vel cruſta panis, Tim. a Guldenklee *l.* 5. *caſ.* 23. Vide *Dracontion*.

Criogenes, κριογενής, epitheton trochiſcorum ad expurgandum ulcera ſordida, apud P. Æginet. *l.* 7. *c.* 12.

Criomyxos, κριόμυξος, vocatur proprie *muco in naribus abundans*, inſtar arietis. Tropice uſurpatur de hominibus ſtupidis & vacui cerebri, Gal. *l.* 6. *meth. med. c.* 3. C. Hoff. *com. ad Gal. de V. P. n.* 1025.

Criſimos, *Criticus*, κρίσιμος, κριτικός, vel de *morbis*, qui *judicantur*, vel de *diebus*, in quibus *judicari* ſolent, accipitur, apud Hippocr. Gal. *l. de dieb. judicat. c.* 3. & 3. *progn. t.* 1. Vide Dieter. *n.* 482. Foeſ. *p.* 359. Frequentior tamen eſt poſterior acceptio. *Signa* quoque *criſima* fuſiſſime reperies apud Gal. 1. *aph.* 12. & *l.* 1. *de criſ. c.* 3. 7. 8. & 14. *l.* 3. *c.* 4.

Criſis, κρίσις, *Judicium*, *Judicatio*. Quam certum vero & expeditum eſt, vocabulum hoc frequentiſſime uſurpatum in medicina non denotare *judicium* forenſe vel judicationem; tam intricatum, multiſque difficultatibus adhuc implicatum eſt, quid Hipp. Gal. & alii veteres recentioreſque medici per *criſin* intellexerint, aut potius, quænam ſit hujus vocabuli genuina ſignificatio. Interdum enim *criſis* dicitur ſubita morbi in melius pejuſve ad vitam, aut mortem mutatio: Interdum ea, quæ antecedit judicium, humorum agitatio: interdum integra totius morbi ſolutio: interdum illa tantum morbi ſolutio, quæ ad bonum fit, nomine *criſeos* venit, Galen. *lib.* 1. *de criſ. c.* 1. Quæ varietas ſententiarum oborta eſſe videtur a neglecta conſideratione comparationis, inter *judicium* forenſe & *judicium* medicum; quæ ſi probe attendatur, res mihi videtur expeditu facilior, quænam ſignificatio adæquata ſit dicenda. Nimirum quemadmodum ad *judicium* forenſe ad minimum tria neceſſario requiruntur: *Judex*, *reus* & *teſtimonia*; ita quoque in criſi medica res ſeſe habere debet. Reo reſpondere ægrum, nullum eſt dubium. Teſtibus vel teſtimoniis comparari poſſe attributa varia cauſſarum & ſubjecti probe examinata & conſiderata, hoc etiam nemo facile inficias ibit. Quæritur ſaltem de *judice* medico, quis conſtitui debeat ac poſſit. Sane æger vel morbus non poteſt ſimul judicis & rei partes ſuſtinere. Ergo vel natura, i. e. vigor flammæ & temperamenti vitalis adhuc in ægro ſuperſtes, vel medicus judicis vices ſubire debent. Quia vero medici opera ſaltem miniſterialis eſt reſpectu naturæ, quæ dicitur ab Hippocr. morborum medicatrix; igitur ſatis eſt, naturæ judicis medici officium attribuiſſe. Quibus ita poſitis facile quilibet rem hanc antea intricatam penitius conſiderans, neque quamvis mutationem ad vitam, vel mortem, in melius vel deterius, recte dici *criſin*, quia mutatio, quæ fit in deterius, non fit virtute, aut vigore naturæ, ſed potius vi morbi, & ita deficit judex competens, quo deficiente, quis vellet dicere *criſin*? neque humorum agitatio antecedens *criſis* appellanda, quia adhuc ſub judice lis hæret, an illa agitatio a viribus vitalibus, an vero a vehementia cauſſæ morbificæ oborta ſit: quemadmodum nec in foro inquiſitio & ventilatio actionum proprie dicitur *judicium*, aut ſententia, ſed potius, quando actio deciditur per *judicem*. Relinquitur ergo, *criſin* ſaltem dici adæquate, quando beneficio virium vitalium h. e. naturæ & adhuc ſufficientis vigoris humorum & ſpirituum cauſſæ morbificæ fit

ſit remotio, & ægri a morbo liberatio; id quod Gal. ipſe fateri coactus eſt, *l.* 3. *de criſ. c.* 1. quod ea, quæ repente fit, per excellentiam κρίσις dicatur, & a natura, ea, quæ præter naturam ſunt, ſuperante, exquiſite perficitur. Quam meam de *criſis* ſignificatione ſententiam prolixius expoſitam reperies *in Dogm. Med. Gen. P. III. c. 6. dogm.* 8. *ſeqq.* Concidit ergo, ſtante hac ſententia, diſtinctio inter *criſin bonam* & *malam*, cum mala nulla detur. Siquidem judice favente, h. e. naturæ robore ſufficiente, in malum non poteſt fieri mutatio: Implicaret enim contradictionem manifeſtam. Diſtinctio vero in *criſin perfectam* & *imperfectam* ſuo ſtat talo, quarum illa cum manifeſta materiæ peccantis evacuatione, hæc cum remotione ad alium locum ignobiliorem conjuncta eſt. Quod ſi tamen aliis placuerit, retinere illas tricas & ambiguitates, per nos illis liceat. Jungi vero poſſunt circa hoc vocabulum, Foeſ. *Oec. p.* 357. Dieter. *n.* 479. *ſeqq.* Præter hanc ſignificationem *Criſis* etiam requiritur in medico, h. e. *judicium* exactum & rectum de viſis fieri & auditis, de futuris prædicendis, de agendis juxta veram methodum. Quam difficile vero hoc ſit, judicavit Hipp. ſtatim ab initio 1. *aphor.* 1. Prudentia igitur & exercitatione opus eſſe, quis non intelligit? Adde Lind. *Ex. V.* §. 6.

Criſpatura, οὐλοποίησις, proprie dicitur de pilis contortis, & legitur apud Galen. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 3. *fere ad fin.* Improprie nonnulli recentiores medici uſurpant de ſpaſmodica contractione partium membranacearum & fibroſarum. Ita ſunt, qui ureterum *criſpaturam* accuſant in calculo renum urgentem, quamvis fortaſſis non abſque rationibus adhuc de ea dubitari poſſit, quod ulterius ventilare non eſt hujus loci.

Criſpella eſt forma alimenti, vel medicamenti, quale exemplum contra hæmorrhoides commendatum tradidit Joh. Anglic. *Roſ. Angl. p. m.* 167. *ſeqq.*

Criſſa avis, *Criſſatum*, κίγκλος, κιγκλισμὸς, vide *Cincliſmus*, *Criſſare*, quid ſit, vide *Clados*;

Criſta, λόφος, eſt prominentia illa mollis capitibus gallorum gallinaceorum ſuperpoſita, Gal. *l.* 2. *de A. Fac. c.* 21. Ad hujus ſimilitudinem & proceſſus acutus oſſis cribriformis & medius *Criſta galli* dicitur, Barthol. *libell.* 4. *c.* 8. Pathologice quoque appellantur *Criſtæ* illæ *excreſcentiæ carneæ* fungoſæ *in ano* pullulantes obortæ utplurimum ex fœdo concubitu, de quo tacere præſtat, ad quarum radices plerumque fiſſuræ five rhagades adſunt. Ital.

Creſte. Meminit *Criſtarum* Aquapend. *in tract. de Oper. Chirurg. ed. Patav. p. m.* 102.

Criterium, κριτήριον, normam & fundamentum, ſecundum quod judicium aliquod inſtituitur, ſignificat. Gal. *l.* 1. *de V. P. c.* 8. Adde C. Hoffm. *in Appendice Commentar.* in qua variæ lectiones continentur, *n.* 1143.

Crithe, κριθὴ, *Hordeum* ſignificare, ex Botanicis conſtat. Diminutivum κριθίδιον, *hordeolum* ſignificans legitur pro decocto hordei apud Hipp. *l. de nat. mul. XLIX.* 3. 4. Ad ſimilitudinem *hordei*, nomen quoque hoc tribuitur *tuberculo* oblongo palpebræ cilio externa parte, qua pili ſunt, adnaſcenti, a materiæ crudæ cum ſanguine affluentis collectione oborto. Meminit hujus Hippocr. *l.* 2. *Epid. ſ.* 2. *n.* 10. Galen. *defin. Med.* & *Introduct. c.* 16. ubi & ποσθία, *præputiolum* vocatur, *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 7. & 8. *fin.* Ægin. *l.* 3. *cap.* 22. aliique.

Criticus, κριτικὸς, idem, quod κρίσιμος, ſcil. ad *criſin faciens*, vel pertinens, vel ut cauſa, vel ut ſubjectum, vel ut ſignum. Vide *Criſimos*. Cæterum apud Æginetam *Criticon* eſt nomen medicamenti topici contra ſtigmata, h. e. cutim punctatis maculis decoloratam laudati, fortaſſis ab autore *Critone*, cujus in eodem quoque loco meminerat, *l.* 4. *c.* 7.

Croce, κρόκη, *tramam*, vel ſubtegmen ſignificat; ſed ſumitur apud Hippocr. pro *filo*, *l.* 2. *de morb. XVIII.* 11. Idem ſignificare vocab. κροκὶς exiſtimat Foeſ. *p.* 360. ex Gal. *l.* 3. *de C. M. S. L. c.* 1.

Crocidizo, κροκιδίζω, idem fere, quod καρφολογέω, floccos evello vel colligo. Vide *Carphos*, a κροκὶς, floccus.

Crocinum, κρόκινον, nomen collyrii & unguenti apud Ægin. *l.* 7. *c.* 16. & 20.

Crocodes, κροκώδης, epitheton paſtilli vel *trochiſci*, quaſi *croceus* dicti, ob magnam quantitatem *croci*, quæ compoſitionem illam ingreditur. Ægin. *l.* 7. *c.* 12.

Crocodilus, κροκόδειλος, dicitur animal Ægyptiacum amphibium quadrupes, oviparum, cujus deſcriptionem & differentiam inter terreſtrem & aquaticum, vim venenoſam per morſum, uſum in cibis medicamentoſum prolixius videre licet apud Ul. Aldrov. *l.* 1. *de quadr. dig. ovip. c.* 15. Jungantur obſervationes communicatæ per Doct. Stubbes *in Act. Philoſoph.* Oldenburg. *Ann.* 1668. *in Junio*. Meminit aliquoties Gal. v. g. *l.* 4. *de V. P. c.* 2. quod ſolus *Crocodilus* non moveat inferiorem maxillam, *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 13. quod adeps *Crocodili* conditus ſit odoramentis, *l. de Theriac. ad Piſon. c.* 10. quod adeps *Crocodili* ejus

ani-

animalis morſum certo curet, *l.* 10. *de S. Fac.* quod ſanguis *Crocodili terreſtris* viſum acuere dicatur, ſed ſe noluiſſe experiri & quod iter-cus hujus inter coſmetica retulerint muliercu-læ delicioſæ, &c. *Crocodili terreſtres* ſunt nihil aliud, quam *ſcinci*, quorum uſus eſt iratas uxores conciliare, & in veneris conflictu victo-riam reportare, verbis Lang. *l.* 1. *ep.* 65. Horum ſtercus jucundo nidore pollens *Crocodilea* voca-tur, & non modo contra epilepſiam ex aceto mulſo bibitur, ſed etiam eſt fucus egregius mu-lieribus, monſtrante Rhodio *ad Scribon. L. n.* 14. *Crocodilum* ſolo anhelitu venenoſo inficere teſtatur Paracelſ. *l.* 2. *de peſte cum addition. tr.* 3. Idem etiam *Crocodilos* inter ſerpentes manife-ſte refert, *l. principior. ſeu de myſter. verm. c.* 6.

Crocomagma, κροκόμαγμα, eſt retrimentum *crocini* unguenti, ita dictum, quod expreſſis unguenti *crocini* odoramentis & in formas di-geſtis paretur. Μάγματα enim appellantur, quæ expreſſa aliqua materia relinquuntur craſ-ſa, fœculenta & lignoſa. Variæ vero ſunt dif-ferentiæ *crocomagmatis* variique uſus. Vide Gal. *l.* 2. *de Antidot. c.* 5. *l.* 2. *de C. M. S. L. c.* 1. *in fin.* Dioſcor. *l.* 1. *c.* 26. P. Ægin. *l.* 7. *c.* 12. Scribon. *L. n.* 4. 30. 70. 299. Rhod. *in not. ad n.* 4. Adde Gor-ræum *in def.*

Crocophanthos, κροκοφαντὸς, κροκοφαντίον, dici-tur ſacculus ſtupa contextus, cui *crocus* inditur, cujus meminit Galen. *l.* 7. *de C. M. S. L. c.* 2.

Crocus, *crocum*, κρόκος, κρόκον. Utrumque in uſu eſſe demonſtravit Rhod. *in Lex. Scri-bon. p.* 368. Vel enim ſignificat plantam bulbo-ſam, flore purpureo autumnali, cujus ſtamina flammea inſtar antheræ conſtituunt aroma no-tiſſimum *crocum officinalem*, ad cibos & medica-menta commendatiſſimum, de quo vide Schro-der. *l.* 4. *cl.* 1. *n.* 110. ut & veteres novoſque alios quam plurimos autores. Rulando vocatur *crocus* flos. Vel denotat calcem purpuream ad *croceum* colorem vergentem, qui paratur ex antimonio, vel marte., vel venere. Idem *l.* 1. *c.* 3. *lit.* C. Libav. deſcribit per magiſterium minerale tingens, & per modum effloreſcen-tiæ naſcens, *Synt. Arc. Chym. l.* 5. *c.* 20. ubi etiam putat, haud inepte dici poſſe *antheram mineralem*. Species vero ex variis mineralibus & metallis paratas recenſet *cap. ſeqq.* Varias *Crocorum metallicorum*, *Auri*, *Martis Veneris*, & *Antimonii* præparationes tradidit Iunken *in Lex. Ch. Ph. P. I. p.* 89. *ſeqq. Crocus metal-lorum* eſt ille ipſe, qui ex antimonio para-tur, Jung. Rolfink. *Chym. l.* 5. *ſect.* 10. *crocus* vel *crocum* etiam a Galen. dicitur de *vitello ovi*, qui λέκυθος alias Gr. vocatur, *l.* 3. *de facil. parab.* Foeſ. *Oec. p.* 360. *Crocum Arabicum* vocatur etiam compoſitio quædam ſpagyrica ſatis obſcure deſcripta, quæ & *oleum Arabi-cum* dicitur, Ariſtot. *de perfecto Magiſterio: Th. Chym. Vol.* III. *p.* 116. Lapis Phil. vocatur *Cro-cus*, *Vol.* IV. *p.* 727.

* *Crommyon*, κρόμμυον, cepa ſic dicta, quia capitata: cujus uſus maximus eſt, non ſolum in cibis, ſed etiam in medicina plane admi-rabilis. Juvat enim atrabiliarios, compeſcit vomitum, alvum leniter ſubducit, ebrieta-tem diſcutit, morbo regio occurrit, fœcundi-tatem promovet, & alia mira præſtat ut vi-dere eſt apud Hippocr. variis locis. Epilepſia tamen laboranti a Cepis abſtinendum idem monet l. de M. S. & de M. P. VII. S. 2. re-fert ex ceparum uſu, cholericam bilis eru-ptionem ortam fuiſſe.

Crommyoxyregmia, κρομμυοξυρεγμία, ſignifi-cat ructum acidum fœtentem & odorem cæ-parum referentem. Legitur apud Ariſtoph. vid. *Dogmata noſtra Med. Gen. P.* II. *c.* 11. *dog-mat.* 3. *p.* 282.

Cronus, κρόνος. Vide *Saturnus*.

Crotaliſtria, idem, quod *Ciconia*, apud Petr. *c.* 37. quod roſtri colliſu ceu crotalo ſonum efficiat. Linden. *Ex. X.* §. 273. Vide *Ciconia*.

Crotaphi, κρόταφοι, *tempora*, dicuntur oſſa duo cranii, utrinque ſingula ad aures ſita, trilatera, parte ſuperiore ſuturis λεπιδοειδέσι, ſive ſquamoſis poſteriore laterum τῆς λαμβδοει-δοῦς additamentis, anteriore ſutura, quæ cra-nio & oſſi σφηνοειδεῖ communis eſt, terminata. Sunt autem omnium cranii oſſium infirmiſſi-ma, tum quod tenuiſſima fiunt, quod pertuſa meatu auditorio & cavata, partim ad genæ ſupernæ diarthroſin, partim ad venæ jugula-ris ramos intus & foris excipiendos. Non ſunt vero ſimplicia, ſed multiformia, Caſtel. & Gorræus *p.* 250 Dicuntur *oſſa temporum*, quia vocab. *tempora* etiam latius accipitur, per tota regione laterali inter oculos & aures. Jung. Barth. *l.* 3. *Anatom. proœm.* & *libell.* 4. *c.* 6.

Crotaphitæ, κροταφῖται, vocantur *temporales* muſculi; quia *temporum* cavitatem & regio-nem occupant, oſſaque *temporum* tegunt; Ma-xillam vero inferiorem movent & ſurſum tra-hunt, atque ita os claudunt. Galen. *l. de muſc. diſſect. cap.* 6. Barthol. *Anat. lib.* 3. *c.* 11.

Croton, κρότων, *Ricinum* ſignificat, & ad Botanicos pertinet. Vid. Hipp. *l.* 1. *de morb. mul.* 79. 11. Alias & Galenus κρότωνας apud Hippocr. *l.* 2. *de morb.* 14. per *bronchia* pul-mo-

monum exponit, Foeſ. p.360. Meminit etiam κροτώνων Galen.l.10. de S. Fac. §. De ſanguine viridium ranarum, & infecta intelligit, quæ bovibus, ovibus, & canibus (hinc & κυνοραῖσαι, raiſtæ canum vocantur) infeſta, quorum hiſtoriam cum uſu in medicina vide apud Aldrov. l.5. de inſect. c.5. & e Seren. c.36. in not. ad h. l.

Crotone, κροτώνη, *excreſcentiam fungoſam* in arboribus proprie ſignificat, uti patet ex Theophraſt. l.1. de plant. c.13. Dicitur alias γόγγρος, τρέμνον, *fungus*. Per translationem etiam excreſcentias & *tumores fungoſos*, ad oſſium panniculos obortos κροτώνας, dici, teſtatur Lang. l.1. ep.42.

Crucialis, eſt epitheton inciſionis chirurgicæ, quæ fit decuſſatim. Legitur in Ruyſchii Centur. Obſerv. Anatom. Chirurg. Obſ. LX.

Cruciatus, πόνος λυπηρὸς, ἄλγος σφοδρότατον, *dolorem intenſiſſimum* ſignificat & tantum non intolerabilem, quique animam in conſenſum pertractam conficiat mœrore ac ſæpe deſperatione, qualis eſt dolor calculi, arthriticus, colicus, & præſertim *cardiaca paſſio*, ſive *cardiogmus*, Lind. Ex. XIII. §. 129. 130. & *dolor* hepatis in Cappadoce Hepatico, Exerc. IX. §. 41. Jung. & Scrib. Larg. n. 90. 171. Reſpondet doloribus in *cruciariis*, h.e. cruci affixis.

Crucibulum, eſt vas fuſorium ex terra igni contumaciſſima factum, acutiore baſi vel fundo & tereti in ampliorem capacitatem forma triangulari vel rotunda definentem, pro fundendis & liquandis metallis & mineralibus formatum. Rul. & Iohnſ. Lex. Apud Hartmann. in Prax. Chymiatr. legitur in plurali crucibulos Tom. I. Oper. in fol. p. 133.

Crucium vinum dicebatur, quod in extremis offerri ſolitum eſt peccatoribus ad ſupplicium mortis deductis. Lind. Ex. X. §. 102.

Crucus, pro *Crocus*. Rul.

Cruditas, ὠμότης, *Crudus*, ὠμὸς, ἔνωμος, proprie de fructibus immaturis dicitur, deinde refertur ad cibos, humores, excrementa, morbos, quæ omnia ſi nondum acceperunt perfectam conſtitutionem in quolibet ſuo genere, *Cruda*, aut *Cruditates* dici poſſunt. Principium vero *crudorum* humorum potiſſimum a ventriculi ejuſque fermenti imbecillitate dependet, unde & morbus ipſe ἀπεψίας, vel δυσπεψίας, *Cruditatis* nomine exprimitur. Opponitur *cruditati* & *crudis*, coctio & cocta, πέψις, πέπανσις, πέπονα. Vide Foeſ. Oec. p.692. Dieter. n. 945. *Cruditates* genetrices multorum morborum eleganter & vere appellavit Linden. Ex. XIII. §. 149. *Crudus* etiam vocatur, qui *cruditatibus* laborat, Celſ. l. 2. c. 10. ubi dicit, *crudo* non eſſe ſanguinem mittendum, & Scrib. Larg. n. 122. in quo prohibet, ne *crudus*, i.e. *cruditates* in ventriculo habens, ſumat medicamentum.

Crudivorus, ὠμοφάγος, dicitur de brutis & hominibus barbaris carnes *crudas* devorantibus, de quibus recte dicit Ariſtot. l.9. Hiſt.anim. c.1. quod talibus omnia ſint infeſta, & ipſa aliis.

Cruentus, αἱματώδης, αἱματηρὸς, dicitur de humoribus, vel excrementis potius, cruore, vel ſanguine extravaſato miſtis, v.g. de ſputo *cruento*, Æg.n. l.3. c.31. Hipp. Coac. t.390. expreſſe vocatur αἷμα ξυμμεμιγμένον, *ſanguine miſtum*, de urinis, Coac. t.22. 272. 581. & alibi: de excrementis Hipp. de nat.hum. ſect.2. t.10. l.3. Epid. Unde & dyſenteria αἱματηρὴ, *Cruenta* dicitur, Gal. 3. in 3. Epid. 70. & ad 5. aph. 65. De ſudore *cruento* vide Baricellum, & alios.

Cruma, κροῦμα, ſignificat *ſonum*, qui ex pulſatis organis muſicis percipitur, a κρούω, pulſo. Uſus Hipp. l. 1. de Diæt. XV. 16.

Cruníon, κρούνιον, nomen eſt medicamenti compoſiti, quod vim habet vehementem movendi urinam; quare ſic dictum eſt a *torrentis*, Gr. κρουνὸς, ſimilitudine. Legitur apud Aet. l. 12. Gorr.

Cruor, apud Latinos ambigua gaudet ſignificatione. Aliquando ſumitur late pro *ſanguine*, & ita æquipollet Græco αἷμα. Vide *Sanguis*. Paracelſ. paſſim in ſcriptis. Ita enim aliquoties legitur apud Willis. Vel ſumitur ſtricte, & quidem pro *ſanguine venoſo*, Hel. mont. tr. Blas human. n. 21. ſeqq. vel pro *ſanguine extra vaſa* exiſtente a κρύω, Perott. ad Mart. Scribon. L. n. 193. 196. Vel pro *ichore ſanguineo*, Galen. de Urin. c. 22. & l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Gr. ἰχὼρ. Vide *Ichor*. Vel etiam pro *ſanguine congelato*, Gr. θρόμβος αἵματος, ut paſſim in autoribus legitur. Peculiarem deſcriptionem *Cruoris* legimus apud Paracelſ. l. 1. de Tart. tract. 1. c. 3. in notis: Viſcus ſecundæ generationes eſt *Cruor*, qui deſcendit a ſalibus: Eſt enim *Cruor* ſal egeſtum, i. e. rejectum & ſeparatum a primo ſale. Verum hæc ſunt Bœotica ænigmata.

Cruralis, epitheton *venæ* & *arteriæ* per crura & pedes excurrentium apud Barth. libell. 1. An. c. 9. p. 644. & libell. 2. c. 6. p. 658.

Crureus vocatur muſculus oſſi cruris affixus tibiam extendens. Barthol. l.4. An. c.12. p.581.

Crus, σκέλος, in plur. *Crura*, σκέλη, dicuntur extremæ corporis partes, quæ thoracem, & imum ventrem prætergrediuntur, ut,

quicquid prominet ultra os ſacrum & carnoſos muſculos ibi inferne uſque ad pedes, id *Crura* dicantur. Dividit hæc Galenus in partes tres: εἰς μηρὸν τε, καὶ κνήμην, καὶ πόδα, femur, tibiam & pedem, Gal. *Introd.* c. 10. & *alibi*. Suntque ambulationis inſtrumenta, *l.* 15. *de V. P.* c. 8. (unde & a currendo vocabulum deducitur per metatheſim literarum) & inceſſus fundamenta, *l. de parv. pilæ exerc.* c. 2. *fin.* *Crus* brevius deſcribitur a Dieterichio, quod ſit pars organica corporis a coxendice ad imum pedem protenſa, *Iatr. n.* 774. Æquipollet *pedi* anatomice ſumto, Linden. *Ex.VII.*§.56. *Crus* contabeſcens per colliquationem σκέλος τηκόμενον legitur apud Hippocr. *6. aph.* 60. Sumitur tamen & aliquando ſtrictius pro parte pedis, quæ ſub genu ac poplite utrinque eſt, uti hoc demonſtrat ex Polluce *l.* 2. c. 4. Lind, *Medic. Phyloſ. l.*2. c. 12. §. 116. *Crura factitia* deſcripta vide apud Paræum *l.* 22. *Chir.* c. 13.

Cruſta, vocabulum eſt πολύσημον. Vel ſumitur de animalibus *cruſtam* habentibus in ambitu corporis, ſive *cutim cruſtaceam*. Et ita Græcis dicitur ὄστρακον, & animalia *cruſtacea*, *cruſtata*, ὀστρακόδερμα, μαλακόστρακα, Gal. *de puer. epil.* etiam dicuntur ὄστρεα c. 5. de quibus vide Aldrov. *l.* 2. *de Exanguibus cruſtatis*. De *cruſtaceis* Offic. Schroder. *l.* 2. c. 27. Vel accipitur pro *eſchara* Gr. ἐσχάρα, ἕλκις, quæ ulceribus veluti ſeptum, vel ſua ſponte, vel arte pyroticorum, ſive cauſticorum medicaminum uſu adnaſcitur, Gal. *l.* 5. *meth. med.* c. 5. Scrib. Larg. *n.* 25. Rhod. *in not. ad h. l.* Talia media dicuntur *Eſcharotica*, ἐσχαρωτικά, ſuntque duplicia, ignitum, ferramentum, & medicamentum ſepticum, vel cauſticum. *l.* 5. *de S. F.* c. 15. Talia medicamenta abundant ſalinis acerrimis lixivioſis portionibus, uti patet ex lapide ſeptico parato ex lixivio fortiſſimo. Legitur & apud Hippocr. ἐσχαρώσιμα κρίμνα, farinas & pultes farinaceas *cruſtam* facientes in craticula coctas, *l.* 4. *Ep.* XXIII. 11. Vel ſumitur pro *cuticula*, quæ liquoribus aut etiam partibus ſolidis ex aliqua congelatione ſuperficiaria adnaſci ſolet. Hanc Gal. vocat πεκνὸν ἐπίπαγον, *l.* 2. *de Al. Fac.* c. 23. Talis *cruſta* obſervatur quoque in ſanguine extravaſato, de qua videantur *notæ noſtræ ad Jeſſen.* p. 174. *ſeqq.* Williſ. vocavit *cremorem*, *de febrib.* c. 1. Ita & in urinis conſpicitur quandoque *cruſta* albicans in ſuperficie concreſcens a particulis ſalis fluidi cum fixi portionibus combinatis. Idem *l. de Urin.* c. 5. *Cruſtam* quoque tribuit gulæ, ventriculo & inteſtinis in ſuperficie interiori, Barthol. *l.* 1. c. 9. & 10. quam *cruſtam villoſam* vocat Williſ. *Pharmac. Rat. Part.* I. *Sect.* 1. c. 2. & in parte poſtica, ſive convexa glandulis numeroſiſſimis annulatis conſitam eſſe docet.

Cruſtula, idem, quod *Ecchymoma*, in oculo, h. e. ſanguis, qui ad conjunctivam tunicam a ſuis deſcendit arteriis, cum ipſa crepuerint. Fit autem duobus modis, ſcilicet ex oculi percuſſione & fiſſura conjunctiva; vel ex apoſtemate in conjunctivæ, & non ex ſui, fiſſura, Iſaac. *l.* 2. *Viatici* c. 3.

Cruſtuminatum, κρυστουμίνατον, genus dicitur potionis ex *cruſtumiis pyris* præparatum, cujus meminit Aetius *l.* 5. De illis vero pyris optimis vide Scrib. Larg. *n.* 104. & Rhod. *in not. ad h. l.* ut & *in Lex. Scrib.* p. 369.

Crux, σταυρὸς, quid ſignificet, notum eſt, & proprie ad medicum non pertinet. Videatur Lipſii libellus de *Cruce*. De ſignatura *Crucis* hieroglyphica videatur Joannis Dee Londinenſis *Monas Hieroglyphica Theor.* XVI. in *Theatr. Chym. Vol.* II. p. 197. *ſeq.* Signaturas *Crucis* veſtimentis cęlitus impreſſas malum quid portendere, vult Paracelſ. *Philoſ. l.* 2. c. 8. *l. Meteor.* c. 9. & *l.* 2. *de Meteoris*; & *de Meteoris ex Elemento ignis* c. 33. Legatus quoque, ſi placet, de forma *crucis* qualis fuerit, C. Hoffm. *Com. ad Galen. de V. P. n.* 694. Tropice etiam *Crux cervi* vocatur a venatoribus *oſſiculum de corde cervi*, a figura, quam quodammodo refert, quod plurimum ad cordis affectus valere vana potius perſuaſio nobis videtur, quam experientia, multo minus ratione vera confirmata ſententia.

Crybden, κρύβδην, ſignificat *clam*, latenter, occulte. Hipp. *l.* 1. *de morb. mul.* LXXXII. 12.

Crymodes, κρυμώδης, eſt epitheton febris continuæ & ardentis accenſæ ab eryſipelate circa pulmonem conſiſtente, quemadmodum ex Aetio *l.* 5. c. 89. notavit Gorr. Derivatur a κρυμός, idem, quod κρύος, *frigus*, *algor*, q. d. febris algida vel frigida, ſcil. ratione partium externarum.

Cryos, κρύος, *frigus*, algor, glacies, & per metaphoram durities cruſtæ. Linden. *Exerc.* V. §. 41.

Cryphina, κρύφινα ἢ κρύφια, *animi ſenſa occulta* denotat, Hipp. *l.* 7. *Epid. plane in fine*; quamvis Lind. κρύφιμα retinuerit. Foeſ. p. 360.

Cryptos, κρυπτός, *occultum* ſignificat vel latentem, uſurpavit Hip. de Cancro, *6. aph.* 38. Vid. Dieter. *num.* 483. Vide *Occultus*.

Cryſorchis, κρυσορχις, eſt teſticuli, aut teſti-

ſticulorum occultatio vel receſſio. Galen. *in def. Med.*

Cryſtallinus, κρυσταλλοειδὴς, vel dicitur de humore oculi in medio ſito, duriuſculo, non omnino rotundo, ſed aliquantulum plano, pellucido & puro, ceu medio viſionis adæquato, & fere primario, cujus deſcriptionem & uſum vide in anatomicorum ſcriptis, præſertim Barthol. *Anat.l.3.c.8.* Dicitur hic humor etiam *glacialis*. Vel uſurpatur de membris corporis ſumme frigidis. Ita χεῖρας vocavit κρυσταλλίνας, *cryſtallinas*, Hipp. *l.7. Epid. XV.36.* h. e. quaſi congelatas.

Cryſtalliſatio eſt operatio chymica ſalibus & ſalinis concretis propria, quatenus poſt corporatum liquoris illa diſſolventis quantitatem certam corpuſcula ſalina congregari rurſus & uniri incipiunt, donec vel ſola, vel cum aliis metallicis aut mineralibus combinata in diaphanam compagem diverſæ, cuivis tamen ſalis propriæ, figuræ abeant. D. D. Bohn. *Differt. Chym. Phyſ. XIII.* §. 23. *ſeqq.* D. D. Wedel. *Pharmac. Acroam. l.1. ſect.2. c.3. p.44. ſeqq.* ubi *cryſtalliſatio* per coagulationem ſpontaneam & ſucceſſive ab intra perficiendam deſcribitur.

Cryſtallus, κρύσταλλος, communiter deſcribitur, quod ſit ſuccus intra terram frigore concretus. Itaque ex marmorum ſaxorumque canalibus effoditur, vel venis fibriſque detectis, aliquando aratro excitatur, & torrentibus defertur. Sunt qui dicunt, eſſe aquam cœleſtem gelu vehementiori duratam, Gorr. *pag.* 251. Imo Ruland. non dubitat glaciem eſſe, quia impatiens eſt caloris, nec reperitur alibi, quam ubi maxime hybernæ nives rigent. Hanc ſententiam & Joh. Agricola de metallicis, & Matthiolus, aliique defenderunt. Enimvero falſitatem hujus opinioni ſolidis rationibus & experimentis detexerunt Andr. Chioccus *in Muſ. Calceolar. ſect. 3. p.193. ſeqq.* Ferd. Imperatus *l. 24. c. ſeqq.* & Frid. Hoffman. *in Clav. ad Schroder. l. 3. cap. 8.* §. 133. Jungatur *Scholion. Natur. Curioſor. Ephem. A. I. O.* 73. Eſt igitur *cryſtallus* revera corpus foſſile, ſive minerale lapidoſum, & gemma peculiaris ex aqueo ſucco, ſed cum terrea ſiccitate a frigore congelata, vel potius beneficio ſpecificæ & eſſentialis formæ lapidificæ (ſive ſpiritum, ſive ſemen petroſum dixeris, perinde erit) producta. De ejus virtutibus medicis vid. Ruland, Chioccum *d. l.* Schroder. *d. l.* & alios. Summatim: Facultatis eſt refrigerantis, præcipitatoriæ. Inde confert in omni alvi fluxu bilioſo, dyſentericis, cholericis, &c. *Cryſtallus* artificialiter ſumtus chymicis dicitur lapillus fragilis per congelationem factus. Congelatio autem ejuſmodi fit humore aqueo ſecedente, & congelabili ſucco conſiſtente in formam lapilli, quod ſine calore evidenti etiam in cella fieri poteſt. Si tamen pars aquoſitatis divaporando diſſipatur, opus procedit citius. Itaque & lixivia glaciei ſolent decoqui ad craſſitiem ſapalem, aut ſedimento facto, quod innatat, depleri; reliquum congelat eo facilius. Hæc Ruland. *Lex.* Huc pertinent *cryſtalli* Nitri, Tartari, Solis, Martis, Mercurii, Veneris, Sulphuris, vegetabilium, de quibus legantur Libav. *in Syntagm. Arc. Chym. l. 8. c. 39. Alchym. Pharmac. c. 22.* Schroder. *in diverſis locis, quæ in indice quæri poſſunt, Diſpenſatoria, aliorumque practicorum ſcripta*, & e noviſſimis Helf. Iunken *Lex. Chym. Ph. P. I. p. 99.* Nos oportet brevitati ſtudere. *Cryſtallus* etiam pro ipſa glacie accipitur, haud dubie ex communi opinione, quamvis falſa ſupra tradita, apud Hippocrat. 5. *aph.* 24. Dieter. *n.* 484. *Cryſtalli* quoque Pathologice vocantur puſtulæ per univerſum corpus diſperſæ, lupini magnitudine, albæ ac inſtar cryſtalli diaphanæ, quas cum phlyctænis coincidere exiſtimat Ingraſſias *comm. in Avic. de Tum. p. n. p. m.* 194. E recentioribus quoque hoc nomine uſus D. Binninger. *Obſerv. Med. cent. 2. Obſ. 94. p.* 336.

Ctedones, κτηδόνες, vocantur *fibræ*. Vide infra *Fibræ*.

Cteis, κτεὶς, *pecten*, *pubes*, pili decoratus dicitur in hypogaſtrio juxta pudenda, ubi pili inorrheſcunt, Hippocr. 7. *aph.* 39. Alias proprie *pecten*, κτεὶς, dicitur inſtrumentum dentatum, quo capilli explicantur. Dieter. *n.* 485. de quorum forma antiqua vide Linden. *Ex. XI.* §. 71. A quibuſdam etiam κτένες dicuntur dentes quatuor primores acuti vel inciſores, qui & διχαστῆρες, τομεῖς, & γελασῖνοι dicti. Sunt etiam, qui κτένας vocant partem manus externam, τῷ θέναρ, ſive volæ oppoſitam, quam propterea alii ὀπισθέναρ, alii προκάρπιον, alii δῶρον appellant. Sunt & κτένες θαλάσσιοι, *pectines marini*. Plinius *pectunculos* vocat, ſuntque conchæ *pectinatim* ſtriatæ bivalves, quarum deſcriptio videatur apud Aldrov. *l.3. de Teſtac.c.69.* Caſtell. Gorr.

Ctenos, κτῆνος, *Jumentum*, *Pecus*. Hinc κτηνιατρική. Vide *Veterinaria*.

Ctiſis, *Ctizo*, κτίσις, κτίζω. Vide *Creatio*.

Cubaris, κυβαρὶς, ſpecies inſecti, quod dicitur *millepeda*. Vide *Aſellus*.

Cubatio, κατάκλισις. Vide *Cataclyſis*.

Cubiformis, κυβοειδὴς, eſt epitheton oſſis, quod

quod & *cubicum* dicitur, eſtque os, quod ab externis oſſis partibus, pedis firmum in terra ſtatuitur, externiſque *tarſi* partibus, eſt loca- tum, & articulatur cavitati calcanei ad finem adjacenti, Galen. *l.3. de V. P. c.7.* Et hoc uni- cum os ex quatuor tarſi oſſibus ſolum nomi- ne donatum eſt, cum reliqua tria careant no- minibus. Eſt autem os hoc, ut reliqua *tarſi* oſſa, intus cavum, foris gibbum, cubo ſimi- le, quod latera ſex habeat cubo communia, admodum inæqualia & fere aſpera. Caſtell. Jung. Barthol, *libell.4. Anat. c.21.* Dicitur & *os teſſeræ*, Arab. *grandinoſum*, item πολύμορφον. Eſt etiam epitheton dorſi *auriculæ* ſeu *conchæ* partis externæ verſus caput, quæ aliis dicitur κυρτοειδής, *gibbiformis*. Lind. *Med. Phyſ. l.2. c.11. §.4.*

Cubil, i.e. terra rubra. Rul. *Lex.*

Cubile, *Cubiculum*, κοίτη, quamvis hoc vo- cabulum & *lectum*, & fulcrum, & omnia ad lectum pertinentia comprehendat, uti patet ex Hippocr. *6. Epid. ſ.4. t.19. & ſ.8. t.27. ſ.2. de R. V. I. A. t.50.* Hinc κοιτωνίτης, *cubicularius*, qui *cubiculo* præeſt, vocatur, Galen. *lib. de præ- cognit. cap. 5.* quem Atticiſſantes σωματοφύλακα vocant. Jung. Foeſ. *Oecon. p.346.*

Cubitus, κύβιτος, πῆχυς, eſt generaliter os, quod inter humerum & carpum, quo *brachia- le* dicitur, ſitum eſt. Specialiter alterum ſal- tem illius partis os grandius, quod alteri ſubeſt *radius* dicto, vocatur, Græc. Focile majus πῆχυς, ἀγκών, vide *Ancon*, ὠλέκρανον. Specia- liſſime proceſſus quoque & articulatio illa ul- næ, cui reclinati inniti ſolemus, *Cubitus* ap- pellatur, Græc. ὠλέκρανον, κορώνη, κορωνόν. Vid. Foeſ. *Oec. p.360. ſeq. & 505. ſeq.* Dieter. *n.3.* Hoffman. *in Galen. de V. P. n.92.* Vocabulo κύβιτος uſus Hippocr. *l. de Loc. in hom. XI. 11.* Jung. Linden. *Med. Phyſiol. l. 2. c. 14. §. 72. ſeqq.* Muſculi quidem *cubitum* flectentes & ex- tendentes vocantur *cubitei*, flexor quidem *in- ternus*; Extenſor *externus*. Bartholin. *l. 4. An. c. 9. p. 575.* Eſt & πῆχυς, *cubitus*, menſuræ nomen, qua verum intervallum dimetimur, eſtque extenſio a cubito uſque ad ſummum medium digitum pedis unius & dimidii, Hip- pocrat. *1. de fract. t. 16.* Ab hoc derivantur πηχυαῖος, *cubitalis*, 2. *de fract. t. 4.* item ἡμιπηχυαῖος, δίπηχυς, τρίπηχυς, ἑξάπηχυς, *ſe- micubitalis*, *duorum*, *trium*, *ſex cubitorum* ſcil. longus, quæ ſæpe apud autores occur- runt. Caſtell.

Cubus, κύβος, ſignificat vel corpus, vel fi- guram hexedram, ſex quadratis lateribus con- ſtantem, qualis eſt teſſeræ, Galen. *l. 8. de Hipp. & Plat. decr. c. 3.* Unde corpora alia ſi- milem *figuram habentia* dicuntur κυβοειδῆ, *cu- biformia*, vel *cubica*: Κύβοι, *cubos*, quoque a quibuſdam dici ſpinæ vertebras, & *præſertim colli*, vult Gorræus *in defin.*

Culculatum majus dicitur *aqua vitæ*, ſive ſpiritus vini. Rul. *Lex.*

Cucullaris dicitur muſculus, qui Galeno *Trapezius*, τραπέζιος, vocatur, ſcapulam mo- vens vario modo, ob formam cucullum Mo- nachorum referentem, Barthol. *l.4. An. c.3. p.564.*

Cucullus, πῖλος, πιλίον, aliquando totam ve- ſtem, uſitatius tamen tegmen ſaltem capitis denotat, Aldr. *Ornith. l. 5. c.17.* Dicitur & *cucullio*.

Cuculus, κόκκυξ, æquivocum eſt, ſignificat enim vel avem notiſſimam, inter rapaces re- ferendam, accipitri ſimilem, cujes deſcriptio- nem & uſum medicum vide apud Aldrov. *d. l.* & Schroder. *l. 5. cl. 2. n. 53.* Avem hanc ſangui- nem vomere, ſi alvi fluxus, vel dyſenteria epidemica homines invaſerit, ſcripſit Paracelſ. *de peſt. Tractat. 1.* Vel piſcem, de quo legatur idem Aldrov. *l.2. de Piſc. c. 4.* Gal. *3. de Al. fac. c. 31.* inter piſces carnis duræ refert. Vel oſſis ſacri extremitatem. Vide *Cauda*.

Cupha, nomen *Pileoli*, qui paratur ex ſindone vel linteo tenuiori, cum pulvere ſpe- cierum cephalicarum cotone vel goſſypio ex- cepto & interpuncto, ſeu interpaſſato, ut vo- cant. Videatur Petr. Morell. *l.2. de meth. præ- ſcr. remed. form. ſect.2. c.3.* Schrod. *l.2. c.78.* qui ſæculis annumeravit.

Cucurbita, σίκυον, σικύα, σίκυς, σίκυος, Cu- cumis. Quid proprie ſit, Botanicis relinqui- mus. A figuræ vel formæ ſimilitudine *Cucur- bitæ* vel *Cucurbitulæ* medicis dicuntur vaſcula illa, quæ cuti cum flamma affigi ſolent, cum vel ſine ſcarificatione. Dicuntur & *ventoſæ*, præſetim Italis. Parantur e materia metal- lica, vel vitrea, vel cornea, Dieter. *n. 772.* Quæ ſine ſcarificatione apponuntur, dicuntur leves, Gal. *l. 3. de L. A. c. 4.* Hippocrates vo- cavit σικύας, *l. de Medico*, VI. *1. l. 4. de morb. VI. 9.* Dividuntur in magnas, & parvas, quæ *Cucurbitulæ* vocantur. Magnæ meminit Hip- poc. *5. aph. 50.* & Gal. *l. 2. ad Glaucon. c. 6. alibique*. Vid. & Rhod. *ad Scrib. Larg. n. 46.* Chymicis *Cucurbita* dicitur vas plerumque tur- binatum, in cucurbitæ vel pyri formam tur- geſcens. Et alia fundo globoſo prædita eſt, alia plano. Alia quoque aperta, cui alembi- cus imponi ſolet: alia cœca, quæ eſt vas, in quo diſſolutiones ſalium aliarumque rerum fiunt, Rul. *Lex.* & Iohnſ.

Cu-

Cucurbitula Vide *Cucurbita*.

Culatum, i. e. *Calcinatum*. Rul. Iohnſ. *in Lex.*

Culbicio, veteribus dictus fuit affectus ſtranguriæ ſimilis, vel potius ardoris urinæ ſpecies, Gallorum *chaude piſſe*, ab inflammatione paraſtatarum mediante acri & putreſcente ſemine producta dependens. G. H. Velſch. *in Sylloges Cur. & Obſ. Medic. Epiſagmatis Obſ.* 67. *p. m.* 42.

Culcitra, ἐφάπλωμα, quid ſignificet ex aliis dictionariis vulgaribus conſtare poteſt ac debet. *Culcitra* perforata, cui femina parturiens in ſella obſtetricali inſidet, duplici modo deſcripta & depicta videatur in Henr. a Deventer *Lum. Nov. Obſtetr. c. XXVI. p.* 91.

Culeus, κυλεός, *ſaccum coriaceum* ſignificat. Eſt & nomen menſuræ liquoris omnium maximæ, qua Romani uſi ſunt. Continebat enim viginti amphoras, autore Plin. *l.* 14. *H. N. c.* Interdum tamen plus minufve continentia vaſa *Culei* quoque vocabantur. Gorræus *p.* 244.

Culex, κώνωψ, dicitur inſectum bipenne, aculeum habens in ore, cujus prolixam deſcriptionem cum ſpeciebus tradidit Aldrov. *l.* 3. *de Inſect. c.* 5. Remedia pro necandis & fugandis *culicibus* vide apud Gal. *l.* 3. *de fac. parab.* 69. & P. Ægin. *l.* 5. *c.* 1. Foreſt. *l.* 30. *O.* 12 *Schol.* Maculæ in febribus malignis epidemicis dicuntur Hippocr. κωνώπων ἀναδήγματα, *culicum* morſus, propter ſimilitudinem, *l.* 2. *Epid. ſect.* 3. *n.* 21. *l.* 7. *XXXIX.* 2. *Coac. t.* 564. Hodieque dicuntur communiter *petechiæ*, febres *petechiales*. Quis ergo dubitaret morbos hoſce Hipp. tempore fuiſſe cognitos?

Culicula, legitur hoc vocab. apud Parac. *de puſtul. Gallic. & claudiçate*, I. 10. *c.* 1. ſed quid proprie intelligat, non certo conſtat.

Culter, *Cultellus*, μάχαιρα, μαχαίριον, μαχαιρὶς, quid in genere ſignificet, notum eſt, nimirum inſtrumentum, quo uti ſolemus ad diſſecandum corpora ſolida, mollia, v. g. carnes, membranas. *Cultri* uſus varius in medicina. In anatomicis *Cultros* exciſorios vocavit Gal. ἐκκοπεῖς, *l.* 7. *Anat. adm. c.* 12. inciſorium vero ἐπικόπιον, *l.* 8. *c.* 6. *Cultrum* falcatum, & raſorium chirurgicum depictum & deſcriptum vide apud Scultet. *Arm. Chirurg. Part.* I. *Tab. fig.* 2. & *Tab. XX. fig.* 2. De *cultro* venatorio vide Rhod. *ad Scrib. n.* 13. *Cultelli* utrinque acuti meminit Rul. *in Lex. Cultellos* quatuor e chalybe, partim inſtar ferræ dentatos una cum aliis rebus, ligno, ferramentis, globis capillorum &c. in ventriculo agricolæ cujuſdam mortui repertos, recenſet Lang. *l.* 1. *Ep.* 38. *fin.* *Culter* in Anatomicis tertius Lobus Hepatis vocatus fuit, ut eſt apud Theop. Protoſpatarium *lib.* 2. *de H. C. F. c.* 11. vide *Focus*.

Cultrivorus, μαχαιροφάγος, qui *cultrum* involuntarie deglutivit, cujus geminum exemplum de ruſtico Boruſſo & Bohemo vide al. legatum apud Dieter. *Iatr. n.* 468. & alia duo de Baſileenſi & Londinenſi apud Bonetum *Medic. Septentrion. l.* 3. *ſ.* 1. *c.* 16. *ſeq. p.* 509. *ſeqq.*

Culus, ἀρχὸς, ἕδρα, idem quod *Anus*, Podex. Vide *Anus*.

Cumanus lapis eſt ſpecies *Cadmiæ foſſilis*, ſeu potius *pſeudo-cadmiæ*, prorſus ineptus. Fallop. *tr. de metall. & foſſil. c.* 12. *Tom.* I. *oper. p.* 367.

Cumulatim, ἀθρόως. Vide *Athroon*. *Cumulans*, *Cumulatum*, vide apud Scribon. *n.* 122. 227. Rhod. *in Lex. Scribon.*

Cuna, *Cunæ*, λίκνον, κοιτὶς, i. e. lectulus parvus pro infantibus, ita fabricatus pedibus & ſpondis ſuis, ut ad utrumque latus facile moveri poſſit. Moſchion. retinuit etiam in Græco κῦναι, & plur. κῦναι, *de morb. mul. c.* 14.

Cunctatio, μέλλημα, μέλλησις, dicitur mora illa noxia & tarditas in applicatione membrorum, quam in acutis ſemper pernicioſam recte dixit P. M. de Calderia *Tom.* I. *Oper. p.* 64. *B.*

Cunealis vocatur ſutura cranii inter ſpurias relata, quæ a lateribus oſſis cuneiformis, ubi oſſi frontis committitur, in anteriori cranii parte tranſverſim ad oſſis ethmoidis angulos fertur, Balſ. *Med. Un. p. m.* 104.

Cuneatio, σφήνωσις, i. e. applicatio in formam *cunei*, κατὰ σφῆν. Legitur apud Scrib. *n.* 47. Vid. Rhod. *ad h. l.* & *in Lex. Scrib.* Proprie vero *cuneatio*, σφήνωσις, eſt *cuneo* adacto facta diviſio & fiſſio. Uſus Hipp. 3. *de fract. t.* 40.

Cuneiformis, σφηνοειδὴς, epitheton oſſis in media baſi capitis, & cerebro inſtar baſis ſubſtrati, ita ut omnia fere capitis & maxillæ ſuperioris oſſa tangat, ὀστοῦν σφηνοειδὲς. Dicitur & *os baſilare*, *os palati*. Gal. *de oſſib. c.* 1. ſcribit apud veteres fuiſſe controverſum, ad quam pertineat partem, quod a nonnullis inter cranii, ab aliis inter genæ ſuperioris oſſa numeretur, quia inter utrumque eſt medium: vicit tamen eorum opinio, qui id cranio tribuunt. Eſt igitur unum ex oſſibus cranii, quod in capitis baſi collocatum inter capitis & genæ ſuperioris oſſa velut σφὴν, i. e. *cuneus* adigitur, atque immittitur. Sic dicitur a *cunei* forma vel potius uſu, quod omnibus ſuis

ſuis partibus *cunei* modo ſe inſinuet inter oſſa capitis omnia, & prope omnia genæ ſupernæ. Nam os occipitis tangit λαμβδοειδες, atque ab eo diſtinguitur futura communi, deinde longo tractu attingit oſſa temporalia, & ſupra hæc angulum bregmatis, &c. Hæc Caſtell. Barth. *libell.* 4. *Anat. c.* 8.

Cuneus, *Cuneolus*, σφὴν, σφηνεὺς, σφηνίσκος, proprie dicitur de inſtrumento, quo ligna & lapides in ſciſſuras indito vi mallei finduntur. Pertinet vero etiam *Cuneus* ad machinas medicas, & paratur præſertim ad humeri caput in alam prolapſum, ac deinceps ad alios quoque uſus, Orib. *de machinam. c.* 4. Linteamentum in *cunei* formam contortum & inditum dicitur *cuneolus*, σφηνίσκος, Æginet. *l.* 6. *c.* 4. Interpres reddidit *obturamentum*.

Cuniculus, κύνικλος, κυνικὸς δασύπους, eſt animalculum lepori ſimile, in Iberia frequens, Gal. *l.* 3. *de al. fac. c.* 2. cujus deſcriptionem & uſum in cibis atque medicina, vide apud Aldrov. *l.* 2. *de quadrup. digit. vivip. c.* 24. 25. Sch. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 19. *Cuniculus* quoque dicitur quilibet meatus ſubterraneus arte factus, v. g. in metallifodinis. Unde ortum proverbium, *cuniculis* bellare i. e. non aperta vi, ſed dolis. Rul. *in Lex.*

Cunnus, i. e. *pudendum muliebre*, τὸ γυναικεῖον. Vide *Vulva*. Rolfinк. *O. ar. Meth. Generat. diſſ. part. Part.* 2. *c.* 32.

Cuogolo vocatur lapis vitrarius materiam vitri prebens in fundo fluviorum & torrentis repertus & collectus, forma lapidis teſtacei, Merettus ad Neri *Art. vitriar. p.* 292. Jungatur Ferrant. Imperat. *l.* 24. *H. N. c.* 16. vocatur & *Quocolos*. Vide *Tarſus*.

Cupedius, λίχνος, *faſtidioſus*, vide *Cnipos*.

Cupella, *Copella*, *Capulla*, eſt catillus cinereus, utpote ex meris cineribus compactus, & lævore offium, aut ex aliis rebus parato, conſperſus, ad aurum & argentum poliendum, & depurandum, dum tenuibus plumbi bracteis involvitur, vaſculo immittitur, & igni imponitur. Hæc depuratio metallorum nobiliorum vocatur *cupellatio*, de qua legi poteſt ſatis perſpicue Jacob. le Mort. *Metallurg. contract. ſect.* 2. *p. m.* 265. 266. Iunken *Lex Ph. Ch. P. I. p.* 99. *ſeqq.* ubi & *Argentum cupellatum* deſcribit; ita etiam dicitur *Aurum di cupella*. Videtur, hoc vaſculum veteribus quoque notum eſſe ex cineritio majore, qui eſt focus argenti & plumbi ſeparandi, expreſſum exemplum parvum. Libav. *Synt. A. Chym. l.* 1. *c.* 22. & *l.* 7. *c.* 24.

Cuperoſa, id eſt, *Æs uſtum*. *Cuperoſum* eſt vena mineralis cupri ſubterranea. Rul. *Lex.* *Cuperoſa* florida eſt dilutum calcanthoſum, cujus deſcriptionem vide apud Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 8. *c.* 41. Fallopius ſcribit, *cuperoſam* eſſe chalcanthum puriſſimum, quod non habet admixtum æs, vel ferrum. *tract. de Tum. p. n. c.* 27. *Tom. II. Op. p.* 303.

Cuphos, κοῦφος, dicitur *levis*, & deſcribitur per ſuapte natura tendens ad ſuperiorem locum. Si de alimentis prædicatur, conſiſtentia debet eſſe rara, & nullo negotio penetrabilis calori, & proinde concoctu facilis, citoque tranſiens. Si de morbis, denotat eorum remiſſionem & cauſſæ motum minorem, uti 6. *aph.* 7. videre eſt. Vid. Dieterich. *Iatr. n.* 474. Lind. *Ex V.* §. 90. Hinc deſcendit verbum κουφίζω, *levo*, *elevo*, proprie de onere. Metaphorice ad animum & corpus & ad morbos transfertur. Hipp. 2. *aph.* 27. Dieter. *n.* 473. Vide *Levis*.

Cupiditas, ἐπιθυμία, dicitur animi paſſio quædam, vel perceptio, affectus aut pathema amoris effectus, vel comes, qua anima diſponitur ad expetendum in futurum res, quas ut ſibi, vel corpori convenientes, voluptatemque parituras repræſentat. Fit hoc, ſpiritus animales, ceu emiſſarios ſuos, diffundendo vel expandendo, ut rei ſenſoriæ expetendæ ſpeciem in ſe admittant. Poteſt hæc *cupiditas* rationalis, & irrationalis dici: Hoc, quia etiam brutis competit, quæ pariter deſiderio ducuntur ad rem aliquam commodi, vel voluptatis gratia, licet non intelligant, quod concupiſcunt; Illud vero, quatenus in homine rationis regimine ducitur, aut duci debet, ut ita nulla contradictio metuenda, uti putavit Gal. *adverſus Chryſippum*, *l.* 4. *de Hipp. & Plat. Decr. c.* 2. & 4. Jungatur Cl. Thom. Willis *de Anim. Brutor. part.* 1. *c.* 9. & Carlton. *Ex. VIII. Pathol.* §. 24. 28.

Cuprum, χαλκός, idem, quod *Æs*. Vide *Æs*.

Cura apud Latinos eſt æquivocum vocabulum. Vel enim ſignificat animi motum mixtum, triſtitiæ, & deſiderio reſpondentem, qua quis de re aliqua ſollicitus eſt. Gr. dicitur ἐπιμέλεια, φροντὶς, μελεδὼν & μελεδώνη, vide *Merimne*, quod ultimum Hippocr. in uſu habuit, v. g. *l.* 1. *de morb. mul. LXI.* 3. 13. *l. de int. aff. VII.* 42. Dicitur & μελεδὼν, *l.* 1. *de morb. mul. XCII.* 15. Hinc animi motus & exercitatio, ſi moderatior fuerit, facit ad ſanitatem, *l.* 5. *Epid. ſ.* 5. *t.* 10. *vel* 11. Quod ſi vero nimia fuerit, magnus morbus eidem dicitur, dum in melancholiam morbum degenerat, *l.* 2. *de morb. LXX.* 1. Vel ſignificat idem, quod *Medela*, *Sanatio*, Gr. θεραπεία, cu-

curatio, ἴασις. Vid. 1. *aph.* 6. Eſtque ea morbi ſublatio, quæ jam facta eſt, non quæ adhuc fit, Galen. *c.* 1. *de R.V.I.A. t.* 3. Duplex habetur: Una a natura, altera ab arte. Linden. *Ex.* VII. §. 17. Morbi *curabilitas* a cognitione recta dependet. *Ex.* VIII. §. 61. *Cura*, medicina *Curator*, medicus, ſcripſit Rob. Keuchen. *ad Seren. not. p.* 94. *Curatio* etiam aliquando ponitur pro purgatione, v.gr. apud Scribon. Larg. *n.* 222. *Curatus* adeps ſuillus, i. e. *purgatus*. Vid. Rhod. *not. ad h. l.* & *Lexic. Scribon. p.* 369.

Cura, *Cure*, κουρὰ, κουρή. Græcum vocab. Latinis ſignificat tonſuram capillorum, quæ vel ſanitatis, vel ornatus gratia inſtitui ſolet. *Detonſi* Gr. κειρόμενοι vocantur. Hipp. 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 9. Gal. *in comm.* 4. *ad h. l.*

Curalium, κουράλιον, κωράλιον, idem, quod *Coralium*, Vide ſupra. Rob. Keunchen. *not. ad Seren. p.* 276.

Curatoria, *Curatrix*, θεραπευτική, medicinæ pars princeps dicitur, quæ tum factum morbum tollit, tum fienti occurrit; minime vero (uti voluit Caſtellus,) imminentem aut futurum præcavet. Hæc enim eſt functio conſervatricis partis, ὑγιεινῆς. Utitur vero *Curatoria* tribus partibus miniſtris, diætetica, farmaceutica, & chirurgica. Videantur paſſim inſtitutioniſtæ.

Curculio, κὶς, τρὼξ, μίδα, eſt nomen inſecti minimi, quod ex frumento naſcitur, & quidem variæ formæ, aliud e tritico, aliud ex hordeo, alia ex leguminibus, de quibus omnibus videatur Ald·ovand. *l.* 2. *de Inſect. c.* 9. Legitur & *Gurgulio.*

Curioſitas ſumitur & in bonam, & in malam partem. Illo reſpectu idem eſt, quod *diligentia*, *cura*, intentio animi ad rem recte perficiendam, Græc. ἐπιμέλεια, σπουδή. Rhod. *in Lex. Scribon.* Ita Hippoc. 2. *prorrhet. XV.* 8. utitur de eo, qui *curioſe* victum obſervat ad præcavendum arthritidem, ἐπιμελὴς τρόπον. Hoc vero reſpectu Græce dicitur περιεργία, περιττὴ ἐπιμέλεια, Galen. *l. de V. S. adv. Eraſiſtrateos*, *c.* 4. Eſtque inutilis & ſupervacanea circa rem aliquam opera & ſollicitudo. Ita Galenus frequentem ſyllogiſmorum conſtructionem peſſimam *curioſitatem* dixit, *l.* 2. *de Hipp.* & *Plat. dec. c.* 3.

Curmi, κοῦρμι, genus eſt potionis, *zytho* vel cereviſiæ noſtræ æmulæ ex hordeo factæ cujus potu ſæpe pro vino veteres uſi ſunt. Verum noxium humorem gignere, dolorem capitis, & nervorum vires reſolvere dicitur, apud Dioſcor. *l.* 2. *c.* 110. Non videtur eſſe nomen Græcum, ſed ejus gentis, in qua parabatur. Gorr. *p.* 244.

Curſus, δρόμος, quid ſignificet, in trivio notum eſt. At in Medicina conſideratur, ut actio crurum. Siquidem eſt ambulatio vehemens, C. Hoffman. *ad Gal. de V. P. p.* 177. Eſtque ſimul motus corporis vehementior; & ita res non naturalis ad ſanitatis conſervationem, vel deſtructionem, pro uſu, vel abuſu, faciens Utilitatem monſtrat Hippocr. *l.* 1. *de Diæt. XXX.* 10. *XXXIV.* 12. Noxam vero docet Gal. *l. de parv. pilæ exercit. cap.* 33. Aliquando ſumitur abuſive pro fluxu: *Curſus urinæ*, Seren. *de remed.* §. *Veſicæ* & *calculo purg.* ✱ euchen. *in not. ad ill. p.* 215. *Curſus* menſtruus *p.* 226. *ſeq.*

Curtum, κολόβωμα. Vide *Coloboma*, & Ægineт. *l.* 6. *c.* 26.

Curvamen, κύρτωμα, ὕβωμα, extuberantiam & gibboſitatem, vel ſecundum, vel præter naturam denotat, Hippoc. 2. *prognoſt. t.* 25. Ita ventris tumor in prægnante dicitur κύρτωμα τῆς γαστρὸς, 2. *Prorrhet. XXXV.* 6. de liene *l.* 1. *Epid. ægrot.* 1. In ſpecie vero ὕβωμα vocari *curvamen* omne vertebrarum, patet ex Galen. *c.* 3. *de artic. t.* 53. Dicitur & *obſtipitas*, σκολίωσις, *d. l. t.* 40.

Curvus, κυρτὸς, ὑβὸς, σκολιὸς, γαυσὸς, quid ſit ex præced. deſcriptione facile patet. Κυρτὸς legitur de ventriculo, apud Hippoc. *l.* 4. *Epid.* VII. 6. de liene *l.* 2. *ſ.* 2. *n.* 65. ὑβὸς proprie de gibboſis in dorſo dicitur, 4. *aph.* 46. Jung. Dieter. *n.* 848. Huic opponitur λορδὸς, Galen. *in com. ad h. l.* σκολιὸς in compoſito uſus ἰθυσκολιος, 3. *de artic. t.* 40. & verbo σκολιαίνεσθαι, ad latus *incurvari*, *t.* 48. γαυσὸς vel γαῦσος legitur 2. *de fract. t.* 69. & 4. *de artic. t.* 61. 64.

Cuſcuta, eſt proprie nomen plantæ herbis adnaſcentis intricatiſſime, quæ ſignificatio non eſt hujus loci. Improprie Paracelſo ſignificat excreſcentias in oſſibus, vulgo *Uberbien*, *l.* 7. *de orig. cauſſ.* & *cur. morb. Gallic. c.* 11. & *l.* 8. *cap.* 3.

Cuſpis, αἰχμὴ, ἄκρον, quid proprie ſignificet, non eſt hujus loci, ceu notiſſimum. Per translationem dicitur extremitas in pene, ſive glans, Rolfink. *O. ac. Meth. part. gener. in ſerv. part.* 1. *c.* 47. & ſpecies quædam deligatioNis, ſive faſciæ, *n.* 91. apud Gal. de faſciis.

Cuſtodia, φυλαξις, διαφυλαξις, προφύλαξις, idem ſignificat, quod *Conſervatio*, *Præſervatio*. *Cuſtodes* pororum, φρουροὶ, dicuntur muſculi, Galen. *l.* 2. *de mot. muſc. c.* 4. & *Cuſtodiam* ſalutis facere, legitur apud Scrib. Larg. *n.* 84. vide Rhod. *Lex. Scribon. p.* 370. Plane ſingulariter *Cuſtos* Helmontio ſignificat muci pre-

ductorem, five poteſtatem muci effectricem. Tr. *Cuſtos errans* 5. n. 27. Quid *Cuſtos membranæ*, Gr. μλυιγγοφύλαξ, dicatur in Chirurgicis, vide infra in voce *Meningophylax*.

Cutaceus, δερμώδης, idem, quod *Coriaceus*, βυρσώδης, epitheton quorundam animalium, contactu difficiliorum, Gal. *l.* 3. *de Al. fac. cap.* 41.

Cutambuli dicuntur vel vermiculi ſub cuticula, aut ſuper eam repentes & titillantes, cum moleſtia; vel dolores vagi ſcorbutici inſtar talium vermiculorum diſcurrentium cum magno cruciatu & moleſtia ægrum infeſtantes, ab ichore tenuiſſimo volatili peculiari maligniitate ſcorbutica inquinato provenientes. Vocantur & Veredarii vermes, vermac. *lauſſen-de Baren*. D. Joh. Nic. Binniger *Obſ. Med. Cent.* 4. *obſ.* 42. *p.* 418. vide & *Varenī*. *Varus*.

Cuteus labor Paracelſo dicitur generatio Tartari quotidiana, id eſt, uſnea ſuper uſneam, vel quaſi Tartarum ſuper Tartarum, *l.* 1. *de Tartar. tr.* 3. *c.* 3. Verum quis intelligit hæc ænigmata Bæotica?

Cuticula, ἐπιδερμίς, δερμίς, cutis ſuprema, & veluti tegumentum cutis aut operculum, eſt pars ſolida magis, ſimiliaris, tenuis, exſanguis, poroſa, tegendæ cuti deſtinata, Barthol. *l.* 1. *Anat. c.* 1. negat, eſſe partem corporis, ſed an rationibus ſufficientibus, dubito, quas ventilare non eſt hujus loci. Valvuloſam quoque eſſe Marcell. Malpighius primus invenit & declaravit *in Exercitatione Epiſtolica de externo tactus organo*. Sub *cuticula* arctiſſime connexum eſſe corpus reticulare & mucoſum tunicæ retiformi in oculo ſimile egregie docuit D. D. Joh. Maurit. Hoffmannus &c. *in Idea Machinæ humanæ Exercit. I. ſect.* 2. §. 7. *p.* 7. Cæterum cuticulam cum foraminulis, ſulcis in manu, protuberantiis veſiculoſis, crinibus, perforantibus aſperitatibus accurate delineavit Gothofr. Bidloo *Anatom. Tab.* II. Meminit ἐπιδερμίδος aliquoties Hipp. v. g. *de nat. pueri* XVII. 3. 7. 14. 18. XVIII. 1. *& alibi ſæpius in eod. libr.*

Cuticularis, δερματώδης, epitheton membranæ exterioris cerebrum inveſtientis, vulgo *Dura mater* dictæ, apud Gal. *l.* 9. *admin. anat. c.* 1. Defectus *cutis* lethalis in fœtibus diverſa exempla recenſet Ruyſch. *in Obſerv. Anatom. Chirurg. Cent. Obſ.* LXXI. *& ſeqq.*

Cutio, a cutis duritie, idem quod *Millepeda*, *Aſellus*, Cubaris. Vide *Aſellus*. Rhod. *ad Scribon. Larg. n.* 31. & Lind. *Ex. XI.* §. 21.

Cutis, δέρμα, eſt pars ſolida exterior, ceu integumentum corporis commune, & tactus inſtrumentum; cujus deſcriptionem videre licet in Anatomicis, in ſpecie apud Barth. *l.* 1. *Anat. c.* 1. Laudatus Joh. Maur. Hoffmann. *d. l.* §. 8. *ſeqq.* Accurate delineavit per microſcopium ſeſe exhibentem Bidloo *d. l.*

Cyamus, κύαμος, proprie *fabam* ſignificat. Galenus *in exeg.* vult idem eſſe, quod Dioſc. θορυκάμον vocat. Ob figuræ vero ſimilitudinem etiam infectum illud *Millepeda*, quando ſeſe contrahit, κύαμος vocatur, teſte Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 39. Vide *Faba*.

Cyanus, κύανος. Vide *Cæruleus*.

Cyar, κύαρ, *foramen in acu* ſignificat apud Hippocr. 4. *de R. V. I. A. t.* 123. & *l.* 2. *de morb.* XXXIII. 15. 17. Apud Pollucem *v. l.* 2. κύαρ dicitur interius auris foramen. Lindenus vertit *Curvedo*, *Med. Phyſiol. l.* 2. *c.* 11. §. 4.

Cyathiſcos, κυάθισκος, dicitur Specilli Chirurgici pars altera concava in parvi *cyathi* modum, qua aliquid vel extrahi, vel infundi poteſt. Gorr. Ægin. *l.* 6. *c.* 11.

Cyathos, κύαθος, ita dicitur liquoris & rei aridæ communis menſura apud Romanos, ligulas ſive chochlearia quatuor continens, eratque Sextarii pars duodecima. Apud Atticos vero etiam communis liquidorum & aridorum menſura erat, ſed capiens conchas duas, ſive myſtra quatuor, ſive chemas quinque, ſive ſeſquiunciam. Rhod. ex Heſychio etiam tribuit uncias duas *ad Scrib. n.* 1. Alibi vero *n.* 127. ſeſcunciam, uti patet ex Gal. *l.* 5. *de C. M. S. L. c.* 7. *l. de pond. & menſ. c.* 4. 5. *ſeq.* Ægin. *l.* 9. *fin.* Apud Rom. *Cyathi* nota erat C. apud Græcos vero X. Gorr. *p.* 251. Rhodius *in Diſſ. de Pond. & Menſ. ferme ſub finem* Cyathum continere ſcribit olei ℥ 12. vi-ni ℥ j. ʒ, ʒ 4. Mellis drachmas 2. ſcrupul. 4. *Cyathorum* cereorum κυάθων κηρίνων quoque meminit Gal. *de R. V. I. A. t.* 42.

Cybitos, κύβιτος. Vide *Cubitus*.

Cybium, κυβίον, dicitur *Pelamys*, ſeu piſcis marinus grandior, qualis *Thunnus* eſt, in fruſta cubica vel quadrata diviſus, ex Plin. *l.* 32. *H. N. c.* 11. Aldrov. *l.* 3. *de piſc. c.* 18. An vero idem, aut quid ſignificet *Cybium* apud Gal. *l.* 5. *de C. M. S. L. in fin.* certo non conſtat.

Cyboides, κυβοειδής. Vide *Cubiformis*.

Cybos, κύβος, vide *Cubus*.

Cyceon, κυκεών, dicitur miſcellanea potio, alimenti & potus rationem ſimul habens. Duplex videtur olim fuiſſe: Vilior cum aqua & farina mixtus, alter generoſior & delicatior cum vino & variis farinis, mella etiam in-

terdum &c. caſeo paratus, uti patet ex Hip-pocr. *l.* 2. *de diet.* IX. 1. 2. quamvis in po-ſteriori ſignificatione frequentius ſumatur. A-liquoties ejus meminit & alibi Hipp. v. g. 2. *R. V. I. A. t.* 40. *l.* 2. *de Morb. XXXIX.* 19. *XLIIX.* 37. *l. de nat. mul. XXXII.* 21. *l.* 1. *de morb. mul. LXXXII.* 7. *l.* 6. *Epid. ſ.* 6. *t.* 5. *& alibi ſepius*. Vide Foeſ. *Oec. p.* 362. Lang. *l.* 1. *ep.* 58. Lind. Ex. X. §. 107. Dicitur & *Cinnus*. Vide ſupra. Deſcendit a verbo κυ-κάω, miſceo, *concinno*, quod legitur apud Hippocr. *in epiſt. ad Damagetum n.* 295. quem-admodum & compoſita, ξυγκυκάω, *commiſceo*, *l. de int. aff. XIII.* 53. κατακυκάω, & προσκατα-κυκάω, *l.* 3. *de morb. XXX.* 12.

Cycima, idem, quod *Lithargyrum*. Rul.

Cycliſcus, κύκλισκ⊗, duplicem habet ſigni-ficationem. Primo ſignificat idem, quod *Tro-chiſcus*, Gal. *l.* 10. *de S. Fac.* §. *Chole*. Deinde denotat ſcalprum exciſorium cavum, ſic di-ctum, quod ima ſui parte ad circuli figuram accedat, cujus uſus fuit præcipue in fracturis capitis, quum illæ uſque ad membranas per-venerunt. Veruntamen non abſque periculo adhiberi potuit, cum quatiat immodice caput. Gal. *l.* 6. *Meth. med. c.* 6. Æginet. *l.* 6. *c.* 90.

Cyclopion, κυκλώπιον, idem, quod *album ocu-li*, ſive totum illud, quod in oculo albicat. Ariſtotel. *l.* 4. *de hiſt. anim. c.* 8. Gorr. *p.* 253.

Cyclops, κύκλωψ, nomen quidem fabuloſum Poetarum de nonnullis hominibus unum fal-tem oculum in vel ſub frontis medio haben-tibus, inter quos Polyphemus apud Homerum & virgilium jure refertur: Obſervationes ta-men teſtantur, talia monſtra aliquando in lu-cem producta fuiſſe, inter quæ notatu digna eſt obſervatio Borrichii de duobus, uno ma-ſculini, altero feminini ſexus Pariſiis a Chi-rurgo Tamponette ex utero extractis, quibus unus erat oculus rite confirmatus grandior cum duplici nervo optico, ſub media fronte ad radicem naſi ſitus, quam legere licet a-pud Bonetum, *Medic. Septentr. l.* 1. *ſect.* 22. *c.* 2. *p.* 221. qui deſumſit *ex Act. Hafn. Vol. I. Obſ.* 93. *p.* 182. *ſeqq.*

Cyclos, κύκλ⊗. Vide *Circulus*. Latine et-iam *Cyclus*, dicitur modus Methodicorum cu-randi per Diatnion, ita ut unus ſit reſumti-vus, alter metaſyncriticus, quemadmodum eos deſcripſit Cœl. Aurelianus Methodicæ ſectæ deditus, *l.* 1. *Tard. Paſſ. c.* 1. *p. m.* 249. 250. 254.

Cycnarion, κυκνάριον, dicitur Collyrium co-lore album, ἄδηκτον, citra morſum, ubi A-mylum, terra Samia & ceruſſa Rhodina præ-valent. Mentio fit hujus medicamenti apud Gal. *l. Introduct. c.* 14. *l.* 4. *C. M. S. L. c.* 1. Æginet. *l.* 7. *c.* 16. ubi & *rubeus Cygnus* deſcribitur. Dicitur enim Cycnus vel Cygnus, κύκνος.

Cycnus, κύκνος, *Cygnus*, *Olor*, eſt proprie nomen avis palmipedis aquaticæ, ad genus anſerinum (cum quibus tamen in odio vi-vit) forma, victu, & ideo fortaſſis etiam fa-cultatibus accedentis, cujus deſcriptionem vi-de apud Aldrov. *l.* 19. *Ornithol. c.* 1. Scroder. *l.* 1. *cl.* 2. *n.* 61. Improprie, quid notet, vide *Cycnarion*.

Cydar, id eſt, *Jupiter*, Rul.

Cydoniatum, *Cydonatum*, κυδώνατον, idem quod *Diacydonites*, compoſitio ex malis Cy-doniis parata, additis aliis ſpeciebus. P. Æ-gin. *l.* 7. *c.* 11.

Cyema, κύημα. Vide *Conceptus*, *Fœtus*.

Cygnus, κύκνος. Vide *Cycnus*.

Cylichnis, *cylichne*, κυλιχνὶς, κυλίχνη, κυλι-χὶς, vitioſe κυγχνὶς, ſignificat parvum cali-cem, aut pyxidem medicamentariam, Galen. *Exeg. Dict. Hipp.* Foeſ. *Oec. p.* 461.

Cylindrus, κύλινδρος. Vide *Magdaleon*.

Cyllo, idem quod κυλλὸς, vide *Cyllos*. i. e. *mutilus*, Lind. Ex XI. §. 39.

Cyllos, κυλλὸς, *Cylloſis*, κύλλωσις, in genere *claudum*, curvum, mancum, *mutilum* ſignifi-cat, Hipp. & Gal. tamen in ſpecie κυλλοὶ di-cuntur, quibus crura extrorſum ſunt diſtorta & intus ſinuata, vel incurvata, *l.* 2. *de artic. t.* 87. *& ſ.* 4. *t.* 3. *& alibi*. De aure quoque le-gitur 2. *de art. t.* 53. Jung. Foeſ. *Oec. p.* 363.

Cyma, κῦμα quaſi κύημα, quo nomine ve-niunt teneriores coliculi ſcaporum, quos vi-demus appetente vere in prima germinatio-ne prorumpere. Latini non tantum *cymata* neutro genere dicunt, ſed etiam feminino *Cy-mas*. Κῦμα alias *fluctum*, *undam* ſignificare, ex Lexicographis conſtat. Hinc deſcendit.

Cymatodes, κυματώδης, *undoſus*, fluctuans, eſt epitheton *pulſus* inæqualis, præſupponen-tis impuritatem flatulentam & ſeroſam in ſan-guine cum debilitata continuatione flammæ vitalis conjunctam. Tribuitur ſenibus a Wa-læo, *Inſtit. Medic. l.* 2. *c.* 5. Lege Galen. *l.* 1. *de diff. pulſ. c.* 26.

Cymbalaris. Vide *Cricoides*.

Cymbiforme, idem, quod *Naviculare*. σκα-φοειδὴς, vide *Naviculare*.

Cynanche, κυνάγχη. Vide *Angina*.

Cynanthropia, κυνανθρωπία, eſt delirium Me-lancholicum, in quo homines exiſtimant ſe mutatos eſſe in canes, eorumque mores æmu-

lantur. Laur. Bellin. *de morb. capitis &c p.m.* 513.

Cynchnis, κυγχνὶς, Hippocrati paneus calix eſt, & uſurpatur pro vaſe, in quo vel medicamenta aſſervantur, vel exhibentur, ἰατρικὴν πιθάκνην, interpretatur Galenus *in exeg.*

Cynicus, κυνικὸς. Vide *Caninus Convulſio*.

Cyniphes, vel culices, vel *muſcas* denotat. Helmont. credit, ea fuiſſe inſecta, quæ Moſes juſſu Dei in Ægypto in plagam produxit, nec Magi poterant imitari, *de Lithiaſ. cap.* 1. *n.* 15. Jung. Aldrov. *l.* 3. 21 *inſect. c.* 1. *&* 5.

Cynnabar, idem quod *Cinnabaris*. Rul.

Cynnia, *Cymia Carora*, ſignificat vas ſimile urinali. Rul.

Cynocephalus, κυνοκέφαλος, eſt nomen animalis ſimiæ quodammodo ſimilis, capite vero canem ræpreſentantis, cujus deſcriptionem vid. apud Aldrov. *l.* 2. *de quadr. dig. vivip. c.* 7. Meminit aliquoties Gal. *l.* 1. *Admin. Anat. c.* 3. *l.* 11. *de V. P. c.* 2.

Cynodectos, κυνόδηκτος, hoc eſt, qui a *cane morſus* eſt. Legitur apud Dioſcorid. *l.* 2. *c.* 99. *edit. Saraceni*.

Cynodes, κυνώδης, *caninus*. Vide *Caninus*.

Cynodeſmion, κυνοδέσμιον, dicitur vinculum, quo membri genitalis cuticula cum glande colligatur, id quod etiam κύνα, *canem*, appellarunt, Gorr. *p.* 254. Dicitur alias *frenum*, χαλινὸν. Vide Linden. *Medic. Phiſiol. l.* 2. *c.* 7. §. 78. Enimvero P. Ammann. aliam ſignificationem vocabulo *Cynodeſmus* tribuit *in Irenic. p.* 149. *ſeqq.* ſcribens denotare colligationem vel cohæſionem canum utriuſque ſexus in congreſſu, cujus cauſam Graf. *de Org. Viror. p.* 95. in defectum veſicularum ſeminalium refert, hinc beneficio alicujus excreſcentiæ ſpongioſæ circa oſſiculum penis canini tempore coitus tumefactæ in coitu detinentur, donec ſufficiens quantitas ſeminis affluxerit, Verum Ammannus exiſtimans canum cohæſionem fieri poſt ſeminis ejaculationem ſtatuit illam fieri ob intumeſcentiam penis, ob quam orificium internum vi aperit uſque in cavitatem uteri, quod poſtea conſtringitur, & ita inter anguſtias hæret non ſecus atque in partu difficili caput fœtus humani in vagina, collum vero in interno orificio clauſo remorari contingit.

Cynodontes, κυνοδόντες, *dentes canini*. Vide *Caninus*. Meminit eorum Hippocr 3. *aph.* 25. Vulgo ab oculis *augenzane*, Dieter. *n.* 488.

Cynolophoi κυνόλοφοι, dicuntur eminentiæ ſive proceſſus extantes in vertebris, quæ arcent occurrentia. Alex. Benedictus *l.* 1. *de hiſt. part. hum. corp. c.* 6. *p. m.* 1185. *& l.* 5. *cap.* 24. *p.* 1265.

Cynolyſſa & *Cynolyſſus*, κυνόλυσσα & κυνόλυσσος, idem ſignificant, & illud quidem, quod *Rabies canina*, hoc vero quod *Rabioſus*: Leguntur apud Martin. Liſterum *Exercit.* 3. *de morb. Chronic. p. m.* 104.

Cynoraiſtæ, κυνοραισταί. Vide *Croton*.

Cynorexia, κυνορεξία. Vide *Appetitus Caninus*.

Cyon, κύων. Vide *Canis*, *Caninus*, *Canicularis*.

Cyophoria, κυοφορία, ſignificat *graviditatem fœminæ*, ſive tempus, quo mulier utero gerit. Uſus eſt hoc nomine Dolæus *Encyclopæd. Pract. l.* 3. *c.* 13. *p. m.* 588. Verbum κυοφορέω, *gravida ſum*, uſurpavit Lucianus, notantibus Lexicographis.

Cyphi, κῦφι, eſt confectio quædam aromatica ad ſuffitum, qua quondam Aegyptii ſacerdotes uſi, Dioſc. *l.* 1. *c.* 24. Concinnabatur olim ex ſexdecim rebus, quas recenſet Linden. *S. M. Ex.* §. 151. Sed poſtea etiam Antidotis addita. Unde tales compoſitiones, *Cyphoideæ*, κυφοειδεῖς, dictæ ſunt Gal. *l.* 8. *de C. M. S. L. c.* 7. P. Aeginet. *l.* 7. *c.* 22. Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 70. Hier. Mercurial. *l.* 3. *Var. Lect. c.* 2. Duæ potiſſimum ſpecies: una Solaris & magna dicta, ex tribus rebus conſtans: altera Lunaris, ex 28. Aegin. *d. l.*

Cyphos, *Cyphoſis*, *Cyphoma*, κῦφος, κύφωσις, κύφωμα, ſignificant *gibboſitatem*, gibberoſitatem, ceu morbum malæ conformationis, conſiſtentem in figura vitiata dorſi ob vertebrarum ſitum verſus exteriora mutatum, & luxationem plerumque a cauſſis externis violentis inductam. Et licet Hipp. *gibboſitatem* quoque ab aſthmate, aut tuſſi, fieri poſſe dixerit, 6. *aph.* 46. rarum tamen hoc eſt, & cauſſæ vehementia nihilominus reſpondet quoque externæ cuidam violentiæ. Leguntur illa vocabula apud Hippocr. 3. *de art. t.* 1. *& ſeq.* & Galen. *in com. ad illos*, *ut & ad cit. aph.* Dicitur & ὀπισθοκύφωσις, item κύρτωσις, & qui hoc affectu laborant, κυφοί, κυρτοί, *gibboſi* vocantur. Huic opponitur λόρδωσις, de qua ſuo loco. Jung. & M. A. Severin. *l. de gibb. valg. & varis part. priori*.

Cyprinum, κύπρινον, eſt nomen olei ſpiſſioris vel unguenti potius a floribus cyperi, qui magna copia ingrediuntur & ita baſin conſtituunt, ita dicti, cujus deſcriptio pompoſa habetur apud Dioſcoridem *l.* 1. *c.* 65. *ed. Sar.* Cerati ex *Cyprino* meminit Celſus *l.* 4. *c.* 23. contra morbum uterinum.

Cyprinus, κυπρῖνος, nomen piſcis ariſtuloſi, Lin-

Lind. Ex. XI. §. 230. Vide *Carpio*. Adde Schrod. *l.* 5. *cl.* 3. *n.* 76. Eſt epitheton Pulveris, qui uſurpatur ad capillos cum naturales, tum artificialiter compactos (qui Calientra apud Dolæum vocantur) a ſordibus mundandos, ſiccandos & exornandos, cujus aliqua etiam deſcriptio extat in Morley *Coll. Chym. Leid. c.* 153.

Cyprium æs, i. e. *Cuprum*. Scribon. Larg. *num.* 16. μέλαν τὸ κύπριον definit Galenus Cyprium cinerem, cujus uſus eſt ad oculos *exeg.*

Cypſele, *Cypſelis*, κυψέλης, κυψελὶς, idem eſt, quod *Cerumen*, ſive Aurium ſordes. Vide *Cerumen*. Unde & κυψελόβυσα nuncupantur, quæ ſordium altitudine adobruta latent. Rob. Keuchen. *ad Q. Seren. p.* 241.

Cyrenia, *Crocomma*, i. e. *fex olei*, & de *Croco*. Rul. Johnſ.

Cyrcanao, κυρκανάω, ſignificat *miſceo*, turbo, confundo. Legitur apud Hippocr. *l.* 1. *de morb. mul. LXXXIII.* 5.

Cyrebia, κυρήβια, idem, quod ἄχυρα. Vide *Achyron*. Legitur hæc vox apud Hipp. *l. de nat. mul. LIV.* 5. *l.* 2. *de morb. mul. XLII.* 5. LXXXI. 5. Vide Foeſ. *Oec. pag.* 365. 366. Scribitur & κυρήβια. Gorræus *p.* 255.

Cyrenaicus, κυρηναϊκὸς, eſt epitheton Succi, *Laſerpitium* veterum dicti. Scrib. Larg. *n.* 167. Rhod. *in not. ad h. l.* Meminit & Aeginet. *lib.* 7. *c.* 3.

Cyreo, κυρέω, ſignificat *contingo*, evenio, incido, Hippocr. 4. *de art. t.* 36. ubi mendoſe in Græc. Galeni edit. Baſil. legitur κνρήσῃ. Dicitur & κύρω. Compoſita ſunt ξυγκυρέω, *Contingo*, quod legitur *l.* 1. *de morb.* XXIII. 5. προσκυρέω, *l. de præcept.* VII. 11.

Cyriacus, κυριακὸς, epitheton eſt paſtilli ad nomas & putredines utilis. Appellatur & alio nomine *Aſclepius*, ἀσκληπιὸς. Gorr. *d. l.*

Cyrios, κύριος, quod in ſubſtantivo *Dominum* ſignificet, notum, ſed non eſt hujus loci. Hippocrati adjective eſt epithetón dierum, qui in morbis certe aliquid judicant & decernunt, & in quibus *Criticis* ſtricte dictis, κρισίμοις ἡμέραις. Occurrit autem *l.* 1. *de morb. X.* 12. XI. 8. XXII. 27. XXIV. 7. & in ſuperlat. κυριώτατα, *l.* 1. *de morb. mul.* XXXIII. 9.

Cyrtoides, κυρτοειδὴς, *gibbiformis*. Vide *Cubiformis*.

Cyrtoma, *Cyrtoſis*, κύρτωμα, κύρτωσις, idem, quod κύφωσις, *gibboſitas*, Latine *Quaſſatio*. Vide *Cypboſis*, *curvus*. Tumores hypochondriorum κυρτώματα vocavit Hip. 2. *progn. t.* 25.

Cyſos, *cyſſaros*, κυσὸς, κύσσαρος, *Anum*, podicem ſignificat, & idem, quod πρωκτός. Vide *Archus*, *Anus*. Occurrit apud Hipp. *l. de nat.* *puer.* IX. 16. Jung. Foeſ. *Oec. p.* 366.

Cyſteolithos, κυστεόλιθος, idem, quod *Lapis Spongiæ*, ab uſu & virtute calculum veſicæ frangendi ita dictus. Schroder. *l.* 3. *c.* 8. *n.* 19. Verum an non majori jure ipſe *Calculus Veſicæ* hoc nomine venire poſſet?

Cyſtepaticus, κυστηπατικὸς, eſt epitheton ductuum biliarium in hepate bovino in veſiculam fellis modo tribus, modo quatuor oſculis hiantium, qui potius ratione inſertionis *Hepaticyſtici* nominandi eſſent. Occurrit *in Actis Eruditor. Lipſ. A.* 1693. *m. Octobr. p.* 434. ex Philippi Verheyen Profeſſ. Lovanienſis *corporis humani Anatomia*.

Cyſticæ Arteriæ & *Venæ* dicuntur Anatomicis, non tam, quæ ad veſicam urinariam, quam quæ ad fellis veſiculam excurrunt. Barthol. *libell.* 2. *Anat. c.* 5. *p.* 655. *Cyſtica* medicamenta dicuntur, quæ veſicæ urinariæ deſtinata ſunt, & cum Nephriticis coincidunt. Morellus *de mater. medic. ed. Balſ. p.* 354.

Cyſticus, κυστικὸς, *Veſicalis*, epitheton venarum gemellarum e trunco venæ portæ ad veſicam felleam occurrentium, de quibus videantur Anatomici. De Hernia *cyſtica* vide *Ecploma*.

Cyſtis, κύστις, *veſicam* ſignificat primario & abſque adjectione illam, quæ urinam excipit, & foras per intervalla excernit, Hippocr. *l.* 4. *aphor.* 77. *ſeqq.* & *alibi*. Hujus deſcriptionem pleniorem vide ſis *in ſcriptis Anatomicis*, in ſpecie Thom. Bartholin. *l.* 1. *Anat. c.* 20. Deinde & ſecundario cum additione folliculus ille bilem flavam ſub hepatis cava parte continens κύστις χοληδόχος, *Veſica fellis*, dicitur, Galen. *l.* 4. *de V. P. c.* 12. & *alibi*. Hujus hiſtoria videatur apud laud. Barthol. *d. l.* 1. *c.* 15. Veſicam felleam oſſeam notavit Rhodius *Cent.* III. *obſ.* 3. Cæterum dantur etiam *Veſicæ* minores in Anatomicis naturales, quales ſunt *Veſiculæ ſeminales* ſive cellulæ, de quibus vide eund. *d. l.* 1. *c.* 23. Et ſi Malpighio credendum, ipſa ſubſtantia pulmonum tota *veſicularis* eſt, pene infinitas *veſiculas* orbiculares & ſinuoſas ex tenuiſſimis & leviſſimis membranis efformatas continens. Id. *l.* 2. *c.* 9. *Veſica parva* Græce dicitur κύστιγξ, juxta Galen. *in expoſ. voc. Hippocr.* Dari quoque *Veſicas præternaturales*, v. g. *Hydatidas*, & alias, ex Practicis obſervationibus conſtare poterit. De hydrope *veſicali* vide Eugalen. *de Scorbut. n.* 32. *p. m.* 153. *ſeqq.*

Cythion, κύθιον, nomen eſt *Collyrii*, quod a cinereo colore etiam τέφριον vocatur, & deſcribitur a Corn. Celſ. *l.* 6. *c.* 6. Gorr.

Cyzicenus, κυζικηνὸς, epitheton emplaſtri facientis ad ulcera chronica & nervos præciſos apud Galen. *l. 4. de C. M. P. G. cap.* 13.

Δ. D.

Δ Hac litera olim Symbolice quartanam febrem fuiſſe ſignatam, quæ litera aliis major eſt, patet ex Gal. 3. *in* 3. *Epid. t.* 71.

* *Dacer*, δάκρ, genus quoddam caſſiæ.

Daceton, δακετὸν, eſt epitheton animalium, quæ morſu lædunt. δακετοθηρία legitur apud Nonum *de Morb. particul. cur. c.* 270.

Dacno, δάκνω, ſignificat *mordeo*. De Aquilone vento uſurpatur, quod oculos *mordeat*, Hippocr. 3. *aph.* 17. Hinc deſcendit δακνώδης, *mordax*, quod uſurpatur de frigido in ulceribus, 5. *aph.* 20. Jung. Dieter. Iatr. *n.* 172. 173. Gorræus *pag.* 68. vertit per *mordacitatem*, & deſcripſit per tangibilem qualitatem, quæ in corpus ſubiens exaſperat, & punctionis ſenſum inducit. Talis qualitas tribus ſaporibus ineſt, acido, amaro, & acri: Acido quidem, ut frigido ſimul & ſubtili: Frigidum namque non niſi in raris corporibus, qualia ſunt vulnerata omnia, oculi, os, nares, & venter *mordicat*. Amaro vero & acri, ut calidis, *mordacitas* ineſt. Frigidum præſtat condenſando; calidum in duriora ſubiens diſſolvendo, fundendo, operatur. Dicitur & febris *mordax*, πυρετὸς δακνώδης, quæ manum Medici perpetim & æqualiter acri calore afficit & *mordet*; quales ſunt bilioſæ, cum omni tempore, tum præcipue in ſtatu. Idem *in def.* De *mordacibus* humoribus agit Gal. *l. de plenit. c.* 8.

Dacrygelos, δακρυγέλως, qui *lachrymatur ridens*. Joſ. Laurent. *Amalth. Onom. p.* 237.

Dacryodes, δακρυώδης, *Lachrymoſus*. Dicitur improprie de ulcere humido & famoſo, apud Hipp. 3. *de fract. t.* 7. Erotianus.

Dacryon, δάκρυον, ſignificat *Lachrymam*, quæ proprie eſt liquor excrementitius, ſeroſus, aut lymphaticus, ex oculorum glandulis prorumpens occaſione magnorum animi pathematum, doloris, triſtitiæ, commiſerationis, gaudii repentini &c. ſpiritus animales & ſanguinem ita agitantium & compellentium, ut portiones ſeroſas & lymphaticas largius ibidem deponant & dimittant. De *lachrymarum* natura, origine, & excretione legantur Warthon. *de Glandul. c.* 26. Th. Barthol. *Anat. l.* 3. *c.* 8. Th. Willis *de Anim. Brut. Part.* 1. *c.* 15. Glandulæ oculorum etiam Anatomicis dicuntur *Lachrymales*, & viæ illæ, ſive vaſcula, *Canaliculi Lachrymales*, *Puncta Lachrymalia*. Dividuntur *Lachrymæ* in Naturales & Præternaturales. Illæ ſunt, quas modo deſcripſimus. Hæ vero, quæ vel invitis nobis effluunt, Involuntariæ dictæ; ἀκούσια δάκρυα, quæ in febribus, malum præbent ſignum, Hipp. 1. *Epid. ſ.* 2. *t.* 80. Jungatur 4. *aphor.* 52. 1. *Prog. t.* 10. *l.* 4. *Epid. XXVII.* 12. & *l.* 6. *ſect. t.* 16. Vel Sanguineæ, cum ſanguineæ guttulæ lachrymarum inſtar ex oculis fluunt, Dieter. *Iatr. n.* 174. Improprie uſurpatur de ſuccis plantarum ſponte promanantibus, & in reſinam vel gummi concreſcentibus. Ita ſuccus papaveris *Opium*, δάκρυον, *Lachryma* dicitur, Rhod. *ad Scribon. num.* 86. *Lachryma Thuris*, Ægin. *l.* 7. *c.* 3. Gummi Oleæ Æthiopicæ, Scribon. *n.* 252. ſuccus lacteus Ficuum, Keuchen. *ad Seren. p.* 200. Vide Schroder. *l.* 1. *c.* 2. *lit. L.* Sordes quoque induratæ in oculorum angulis in cervis repertæ odoris gravis & penetrantis *Lachrymæ* Cervi vocantur, de quarum virtute medicamentoſa vid. Schrod. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 17. Dicitur contra venena & venenatos morbos Antidotum pretioſis regum theſauris anteponendum. Frid. Hoff. *in Clav. Schrod. ad d. l. p.* 659. Vide & C. Reies *camp. El. q.* 67.

Dacryopoeos, δακρυοποιὸς, i. e. *lachrymas ciens*; Dicitur de quibuſdam medicamentis acribus, ut ſunt Cepa, Raphanus marinus &c. Joſ. Laur. *Am. On. p.* 237.

Dactylethra, & *Dactylithra*, δακτυλήθρα & δακτυλίθρα, ſignificat *digitale*, quod ex diverſis rebus paratum digitis applicatur. De *digitalibus* purgantibus ex Oribaſ. *Collect. Med. l.* 8. *c.* 6. legatur Rhod. *ad. Scribon. Comp.* 180.

Dactylios, δακτύλιος, *orbiculum paſtillum*, ſignificat, apud Hipp. *de nat. muliebr. CV.* 24. Vide Foeſ. *Oec. p.* 145.

Dactylodochme, δακτυλοδόχμη, eſt menſura quatuor digitorum tranſverſorum, qua intervalla dimetimur. Dicitur & δοχμὴ, παλαιστὴ, δῶρον, Lat. *palmus*, Gorr. *p.* 99.

Dactylos, δάκτυλος, vel *fructum palmæ* denotat, quæ ſignificatio Botanicis relinquitur: vel ſignificat *digitum*. Horum quinque ſunt ordinarie in omni manu & pede hominum. In manibus peculiaribus nominibus gaudent. Primus & cæteris oppoſitus craſſior, *pollex*, ἀντίχειρ, quaſi *promanus* vocatur. Vide *Antichir.* Secundus, *Index*, λιχανὸς, item *ſalutaris*. Tertius, *medius*, μέσος & longiſſimus. Quartus, παράμεσος, quaſi *medio proximus*, alias *annularis*, dictus: Quintus minimus, *auricularis* μικρὸς. In pedibus carent nominibus propriis. Singuli terna oſſa, internodia, & articulationes habent. Conſulantur anatomicorum ſcripta v. g. Linden. *Med. Phyſiol. l.* 2.

l. 2. *c.* 14. §. 88. *ſeqq.* C. Hoffm. *Inſtit. libr.* 2. *c.* 104. *&* *in comm. ad Gal.* LL. *de Uſ. part.* *n.* 45. *ſeqq.* Barth. & *l.* 4. & *Iſvell.* 4. *Anat.*

Dactyli marini dicuntur Balani oſtreacei inter dura ſaxa in mari prope Anconam geniti, apud Aldrov. *de ſerpent. & dracon. l.* 2. *c.* 5.

Dactylus ſive *digitus* eſt minima quoque menſura; quibus rerum intervalla dimetimur, unde proverbialis locutio: *Digitus dies* eſt, de qua vide Linden. *Ex. XVI.* §. 224. *ſeqq.*

Dactylothece, δακτυλοθήκη vocatur Paræo inſtrumentum Chirurgicum ad erigendum pollicem, vel alium quemvis digitum alias ſemper pendulum ex læſione, *l.* 22. *Chir. c.* 10.

Dædalus, vocatur *Mercurius*, Lang. *Harm. Chym. c.* 1. *Th. Chym. Vol.* IV. *p.* 121.

Dædion, δαΐδιον, diminutivum, *tædulam* ſignificans. Vide *Das*.

Dæmon, δαίμων, eſſe vocabulum μέσον & ambiguæ ſignificationis, in bonam ac malam partem, conſtat ex aliis Lexicographis, præſertim Henr. Stephani *Theſauro Græco*. Significat vero *Deum*, *Numen* vel *Genium* bonum, vel malum, item *Fortunam*. In bona ſignificatione accepit haud dub.e Galen. *l.* 10. *de V. part. c.* 12. Vide Cl. Hoffm. *in comm. n.* 761. In mala vero *comm.* 1. *in Prognoſt. t.* 4. Idem etiam ipſam animam rationalem, *dæmonem* noſtrum vocavit *l. de conſuetud. c.* 4. Verum frequentior hodieque in foro Medico acceptio mala, quando ſumitur pro *Diabolo*, qui & *Cacodæmon* appellatur. In qua ſignificatione legitur apud Foreſt. *l.* 10. *Obſ.* 19. *Schol. l.* 30. *Obſ.* 8. *Schol.* Lang. *in Epiſt.* aliquoties apud Wier. Senn. & alios, ubi ejus præſtigiæ in producendis morbis, in decipiendis melancholicis, epilepticis &c. occurrunt, Rolfink. *Ord. ac Meth. Med. Spec. lib.* 2. *ſect.* 3. *cap.* 29. Tales morbi quoque & ægroti vocantur *Dæmoniaci*. Huc pertinet *Dæmonium Caninum* vel *Lupinum*, quo nomine etiam exprimuntur *Cynanthropia* & *Lycanthropia*. Dolæus *Encyclopæd. l.* 2. *c.* 4. §. 2. *p.* 56. Chymici abuſive accipiunt in bonam partem. Ita Crollius ſingulis elementis *Dæmones* ineſſe dixit, teſte Libav. *in Exam. Philoſ. viv. ſec. deſcr. Hartm. p.* 141.

Dæmonis ſtercus. Aſphaltus. Jo. Tagul. *l.* 2. *c.* 4. *Inſt. Chir.*

Des, δαίς, & per contractionem δᾴς, *tædam* ſignificat, apud Hip. & materiam *tædariam*, *l.* 1. *de morb. mul. X.* 8. *LXIII.* 39. CVIII. 21. *l. de ſteril.* VIII. 26. XIII. 31. XVIII. 18. XXI. 2. Diminutivum quoque δαΐδιον, *tædula*, legitur apud eundem *l.* 1. *de morb. mul.* XXVIII. 3 XXIX. 5. *& alibi.* Vide Foeſ. *Oec. p.* 145.

Datis, δαΐς, *tadam magnam* denotat. Gal. *in Ex.* quamvis Foeſ. potius *parvam* ſignificare velit, quia eſt diminutivum *d. l.*

Dalni, nomen eſſe infectorum, e ſtercoribus oriundorum, incertum, patet ex Parac. *l.* 1. *Philoſ. ad Athen. t.* 20.

Dama. Vide *Rupicapra*.

* *Damaſonium*, δαμασώνιον, ſic dicta, quod domandi vim habeat, venena ſcilicet: dicitur etiam aliſma.

Damnoſus, ἀσύμβορ☉, βλαβερός. Vide *Aſymphoros*.

* *Danace*, δανάκη, nummus quidam barbricus, ſexta pars drachmæ. Ita ſi quis apud vetuſtiores medicos inveniat medicamenta exhibita fuiſſe pondere Danaces, intelligere debet ſextæ partis drachmæ h.e. ſcrup. ſem., ſeu gr. 10.

Damnum, βλάβη, idem, quod *noxa*, læſio, detrimentum. Vide *Blabe*.

Daphnelæon, δαφνέλαιον, i. e. *Oleum Laurinum*, Dioſcor. *l.* 1. *c.* 49.

Daphnia, δαφνία, vocatur Gemma comitiali morbo medens, Plin. *l.* 37. *H. N. c.* 10. Anſh. Boet. *hiſt. gemmar. p.* 555. a Lauri figura ita dicta.

Darato, δάρατ☉, idem, quod ἄζυμος, *qui fermento caret*. Epitheton panis, apud Nicandr. Vide Gorr. *p.* 55. Heſychio dicitur δαρός.

Dariadeſtus, epitheton obſcurum apud Parac. *in Fragm. medic. l. de Epidem. c.* 1.

Darſis, δάρσις, i. e. *excoriatio*, qua cutis a ſubiectis partibus ſcalpello deciditur & ſeparatur. Gal. *l.* 3. *Anat. admin. c.* 2. a verbo δέρω. Aliquoties uſus etiam eſt phraſi hac κατὰ δάρσιν ſeparare partes ab aliis Lyſer. *Cultr. Anat. l.* 1. *c.* 2. *p.* 22. 23. Meminit & Veſal. *l.* 2. *de H. C. F. c.* 6.

Darta, idem, quod *fera Impetigo*. D. Binninger. *Obſ. Med. Cent.* 4. *Obſ.* 89.

Dartus, δάρτος, nomen eſt membranæ, vel involucri, Teſtes inveſtientis, & quidem in viris communis, unde etiam ab aliis ſub ſcroti nomine comprehenditur, & conſtat ex panniculo carnoſo etiam tenuiori, quam alibi, veniſque & arteriis referto. Barthol. *l.* 1. *Anat. c.* 22. In fœminis vero propria eſt teſtium, & quidem unica, quia communibus carent. Gal. *de diſſect. matric. c.* 9. Barthol. *d. l. c.* 26.

Das, δᾴς, idem, quod δαΐς, vide *Des*.

* *Daſcillus*, δάσκιλλος, Piſcis ita dictus, quod umbroſa & obſcura ſectetur: veſcitur, ut ajunt, cœno, & ſtercore: Cujus uſum in medicina tradunt Aldrov., Jonſth. & alii.

Daſymma, δάσυμμα, oculi vitium, vel idem, quod

quod τράχωμα, vel gradu minori differens. Vide *Trachoma*. Aet. *l*. 7. Gorr. *p*. 100.

Daſypus, δασύπυς, h. e. villoſos pedes habens. Stricte *Cuniculum* ſignificat, interdum & *Leporem*, de quibus ſuis locis. Legitur apud Gal. *l*. 5. *de C. M. S. L. c*. 9.

Daſys, δασὺς, ſignificat *denſus*, *aſper*, *piloſus*, *birſutus* vel *birtus*, pro conditione rerum, de quibus prædicatur. Ita Hipp. de lingua uſurpat, δασεῖα γλῶττα, *aſpera*, propter ſiccitatem linguæ. 1. *Prorrbet. ſ*. 1. *t*. 3. *Coac. t*. 234. De capillis uſus 6. *aph*. 34. de palpebris *denſis*, Gal. *comm. ad Prorrbet. text*. ubi & δασύτομος legitur qui *denſam* habet vocem; δασύστερνος, qui *piloſum* habet pectus: de reſpiratione *denſa* Gal. *c*. 3. *de fract. t*. 61. de urina, 1. *Prorrh. ſ*. 3. *t*. 3. *Coac. t*. 176. 583. 593. *Epid*. LIII. 8. *l*. 7. Iung. Dieterich. *n*. 175. Hinc δασύτης, vel δάσος, *aſperitas*, *villoſitas*, *denſitas*. C. Hoffm. *comment. in Gal. de V. part. n*. 724.

* *Datura*; ſeu Stramonium fructu ſpinoſo, de quo Botanici. Hujus ſemen in pulverem redactum, & ad drach. Ss in potu exhibitum mentem turbat ac alienat. V. Boerhaav. de vir. medicam. p. 3. cl. 4. c. 9.

Daura Paracelſo dicitur *Helleborus niger*, teſtimonio D. Ludovici *Pharmac. p*. 139. Dicitur & nonnullis *Dura*.

Deacuminata, ἀποξυ. Vide *Apoxe*.

Dealbatio, λευκασμὸς, vel λεύκωσις, vel pertinet ad Coſmeticam partem; v. g. quando dicitur *dealbatio* dentium, cicatricum, Foreſt. *l*. 31. *Obſ*. 4. 7. vel pertinet ad Spagyricam. Ita *Dealbatio* dicitur tertium opus in regimine Lapidis Philoſophici a Laurent. Ventura *in tr. de lapid. Philoſoph. c*. 27. totiuſque operis initium & firmamentum. *c*. 30. Jungatur *Alchymia* incerti Auctoris *cap*. 36. & 41. in *Theatr. Chym. Vol*. III. *p*. 34. 38. *ſeq*. Adde *Vol. V. pag*. 201. *ſeq*. & 477. *Dealbandi* quoque modos fucatos, quibus metalla tingi poſſunt, tradidit Paracelſ. *in Manual. Cuprum dealbandi* modi duo videantur in Iunkhen. *Lex. Ch. Pb. P*. I. *p*. 100. *ſeqq*.

Deambulatio, περίπατος, proprie denotat motum corporis moderatiorem & exercitationem leviorem: Tropice vero etiam de animo uſurpatur. Ita cura vocatur animæ *deambulatio*, Hippocr. 6. *Epid. ſ*. 5. *t*. 11.

Deargentatio, ἀργύρωσις, dicitur Tinctura Metallorum ignobiliorum v. g. Cupri in colorem argenteum, cujus modum ſat perſpicue tradidit Jacob. le Mort. *Metallurg. contract. ſ*. 2. *p*. *m*. 271.

Dearticulatio, διάρθρωσις, Vide *Abarticulatio*.

Deauratio, χρύσωσι, dicitur Tinctura fucata metallorum, monetarum, &c. in colorem aureum, quales aliquot tradidit Paracelſ. *Manual. primo*. Vide Jacob. le Mort. *d. l*.

Debilis, ἀδύβαιος, βληχρὸς, ἀσθενὴς, vide *Abebæos*, *Blechros*, *Aſthenes*. *Debilitatis* cauſſa in flammæ vitalis ſanguineæ impotentia conſiſtit. Hinc *debiles* dicuntur μικρόσφυκτοι, parvo pulſu præditi, teſte Linden. *Ex. X*. §. 155.

Debilitatis morboſæ univerſalis, vel particularis cauſſas vide apud Helmont. *tr. Ignotus hoſpes morbus*, *n*. 74. dextre veris & perſpicuis principiis applicandas & explicandas.

Debitum cum epitheto *Conjugale* frequenter occurrit apud P. Zacchiam *Quæſt. Med. Leg. l*. 10. *Conſil*. 36. *alibique*, pro cohabitatione & coitu conjugum Venereo.

Debus, terminus Paracelſicus, remedium adverſus iram, cujus meminit *tract. Apocrypha de vulner*. §. *de apogryphis vulner. bilis*.

Decamyron, δεκάμυρον, nomen Malagmatis apud Oribaſium, ſic dicti, quod ex decem aromatum generibus paretur. Refertur ab Aetio & Æginet. *l*. 7. *c*. 18. ubi per Græcum νάρδυ intelligi debet unguentum Nardinum, recte notante Gorræo *pag*. 111. Meminit Keuchen. *ad Seren. not. p*. 181.

Decantatio, καπάχυσις, idem, quod Defuſio, quando liquor aliquis a materia, quæ ſe præcipitavit, lente citra colationem aut filtratio- nem defunditur; & paſſim in autoribus occurrit, ut non opus ſit teſtimonia peculiaria apponere.

Decanus, δεκανὸς, nomen officii & dignitatis diverſæ ſignificationis, pro varietate ſtatus vel eccleſiaſtici, vel ſecularis, uſitatum hodieque etiam in Univerſitatibus; ubi Præſes in aliqua Facultate *Decanus* vocari ſolet, eſtque dignitas ambulatoria. Olim in malam partem quoque fuiſſe uſurpatum pro præſtigiatoribus, conſtat ex Galen. *l*. 6. *de S. Fac. mox a principio*. Mentio fit quoque *Decani* cujuſdam, (hauddubie Eccleſiaſtici) qui centum & octuaginta ſex annos vixit, ejuſque Epitaphium legitur apud Penotum *de Medic. Chym*. in *Vol. I. Th. Chym. p*. 659.

Decatorthoma, δεκατόρθωμα, dici poteſt medicamentum compoſitum, quod ex decem ſimplicibus parari & componi ſolet, Keuchen. *ad Seren. d. l*. Coincidit fere cum δεκάμυρον.

Decens, τὸ δέον. Vide *Deon*.

Decerno, κρίνω, idem, quod *Judico*. Vide *Criſis*.

Decidentia, καταπτωσις. Vide *Cataptoſis*. Dicitur etiam μεταπτωσις, eſtque epitheton quorundam morborum acutorum, qui ultra

qua tuordecim dies uſque ad vigeſimum, imo quandoque ad quadrageſimum protrahuntur, Gal. comm. I. in prognoſt. Hipp. t. 25. & alibi, unde vocantur Acuti per decidentiam vel ex decidentia.

Deciduus dicitur de *Uvula relaxata*, aut *procidente*, quam Joh. Stephan. vocat *Deciduam Uvam. Paraphraſ. in Avicen. l. 3. fen.* I. *cap.* 12. *p.* 232.

Declaratio, ἑρμήνεια, ἐξήγησις, idem, quod *Explicatio*, Interpretatio: Galen. 4. *de diff. pulſ. c.* 2.

Declinatio, παρακμή, dicitur illud morbi tempus, vel univerſale, vel etiam paroxyſmorum particulare, quando cauſſa morbifica victas porrigit manus calori vitali, ſive naturæ victrici, cum ſymptomatum remiſſione. Sequitur ſtatum vel vigorem morbi, & præſente *declinatione* ceſſat periculum mortis. Et ſi quis moritur, non *declinationis* merito; ſed erroris ſuperadditi novique morbi inde dependentis culpa moritur. Vid. *Dogm. noſtr. p.* 424. *Declinatio* quoque dicitur ex Avicenna ſpecies dislocationis oſſium, aut luxationis imperfectæ, quæ & *Contortio*, in qua os non totaliter exit e ſua ſede, vocatur, Foreſt. *l.* 9. *Obſ. Chirurg. Obſ.* I. *in Schol.*

Declivis, *Declivitas*, κατάῤῥοπ@, καταῤῥοπία. Vide *Catarrhopos*.

Decoctio, ἕψησις, ἄφεψις, late idem eſt, quod *Coctio*, de quo *ſupra*. Frequentius tamen Latinum uſurpatur de coctione artificiali, vel culinaria, vel pharmaceutica. Stricte vero *Decoctio*, ἄφεψις, denotat perfectam & plenariam alicujus rei coctionem, ad differentiam coctionis inchoatæ vel imperfectæ, quæ ſimpliciter *Coctio* dici poteſt. Medicorum *Decoctiones* fieri ſolent lento igne, clementer & curtis ignibus. Keuchen. *ad Seren. p.* 88. Jung. Rhod. *in Lexic. Scribon. lit. D.*

Decoctum, ἀπόζεμα, ἕψημα, ἀφέψημα, in genere denotat omnem decoctionis effectum, ſive materiam, quæ cocta eſt. Specialiter vero in Pharmaceuticis eſt forma medicamenti liquida, (barbare etiam *Brodium* dicta) conſtans ex liquore viribus medicamentoſis impregnato, interveniente debita ſecundum artem coctione. Differentias, & modum parandi *Decocta* artificioſum vide apud Weker. *Antidot. gener. l.* I. *cap.* 14. *Special. l.* 2. *ſect.* 7. Morell. *l.* I. *Form. Rem. ſ.* I. *c.* I. Schroder. *l.* I. *c.* 3. *lit. D. l.* 2. *c.* 49. Hoffm. *in Clav. ad h. l.* alioſque plures. Helmont. *Decocta* ſuſpecta reddere auſus eſt, quod non ſint entia, qualia per deſtillationem proliciuntur, ſed translationes entis in medium peregrinum, *tr. Aditus præcluſus ad condum n.* 9. & præſertim febricitantibus non competere, *tr. de febr ib. c.* 8. *n.* 3. Enimvero videtur adverſus ſol em loqui. Quod vero Solenander in imbecillitate ventriculi *Decoctorum* Stomachicorum dictorum uſum improbet *ſ.* 5. *p. m.* 513. ob aqueam humiditatem nimis relaxantem, majorem præ ſe fert veriſimilitudinem. Verum non eſt hujus loci, pluribus hæc ventilare. *Decoctum* gradatum, in quo reſtant vires reſiduæ. Georg. Melich. *in præcept. General. diſpenſatorii*.

Decollatus, ἀτράχηλ@. Vide *Atrachelus*. Jung. Rhod. *ad Scrib. n.* 194.

Decolor, *Decoloratio*, ἄχροος, ἄχροια. Vide *Achroi*.

Decompoſitum, vocabulum augens ſignificationem compoſiti. In Phyſica Triſmegiſti legitur deſcriptio, *Th. Ch. Vol. I. p.* 374. *Compoſita* ſunt ea, quæ patiuntur corruptionem & componuntur. *Decompoſita* vero ſunt, illa, quæ jam in compoſitione per corruptionem & generationem convenerunt.

Decoratio, κόσμος, Fallopio dicitur conſervatio vel reſtitutio pulchritudinis naturalis vel in univerſo corpore, vel in parte per ſe, & ars hoc præſtans eidem etiam vocatur *Decoratoria*, tr. de *Decoratione c.* 2. *Tom.* II. *p.* 327. Vide *Coſmetica*.

Decortico, λέπω. Vide *Lepis*.

Decoſtis, ἄπλευρος. Vide *Apleuros*.

Decrementum, παρακμή, dicitur vel de ætate, quæ ſequitur conſiſtentem, & alias *ætas decreſcens* vocatur; vel de morbo, ubi idem eſt, quod *Declinatio*. Opponitur *Incrementum*, αὔξησις. Legitur apud Paracelſ. *Paramir. l.* I. *c.* 3. *fin.*

Decrepitatio, vel etiam ſimpliciter *Crepitatio*. Gr. ψόφ@; dicitur *Strepitus* ille, quem edunt ſalia vim ignis experta, aut igni injecta, ob portiones nitroſas adhærentes; ita etiam aqueæ portiones oleoſis admixtæ & pinguibus ſuper igne crepitare ſolent. Legitur prius vocabulum apud D. Ludovic. *Diſſert. I. Pharm. p.* 434. Accuratius hanc operationem deſcripſerunt celeberrimi Chymiatri D. D. Wedelius *Ph. I. A. F. R. l.* I. *ſ.* 4. *c.* 3. *p.* 50. & D. D. Bohn. *Diſſ. Ch. Ph.* XII. §. 6. Jung. Morley *Coll. Ch. Leid. c.* 370. Sal *decrepitatus* quid ſit & quomodo fiat, vide apud St. Blancard. *Chym. vernac. c.* 13. §. 2.

Decrepitus, ἐσχατογέρων, πεμήλιξ, dicitur, qui ad ſenium extremum pervenit, & ad octuageſimum annum, vel paulo plus ſeſe extendit. Ætas quoque dicitur *decrepita*, ἔσχατον γῆρας, ὑπέρμετρον, ἀκρότατον. Gal. *c.* 2. *aph.* 28. Jung. Dieter. *Iatr. n.* 375. Dicitur & in ſubſtantivo

Decrepitas, apud P. Zacch. *Q. M. L. l.* 1. *tit.* 1. *q.* 9. *n.* 29. & *alibi*.

Decreſcens, παρακμαστικὸς, dicitur de ætate, vide *Decrementum*, & de morbo, præſertim febre, quæ eſt ſpecies continuæ vel continentis. Vide *Acmaſtica*. Sylv. *lib.* 1. *Prax. c.* 28. §. 4.

Decretorius, κρίσιμος, κριτικὸς, idem, quod *Indicatorius*. Vide *Criſimos*.

Decrus, ἀσκελὴς, Vide *Aſceles*.

Decubitus, vel de corpore dicitur, & idem eſt, quod *Cubatio* Gr. dicitur κατάκλισις. Vide *Cataclifis*. *Decubitus* ægrorum optimi, qui naturalibus ſimiles ſunt, Hip. *in progn.* Rolf. *O. ac M. Com. Spec. l.* 3. *ſect.* 2. *c.* 16. vel de humoribus de parte in aliam fluentibus & vocatur ἀπόσκηψις, ἀπόσκημμα. Vide *Apoſcepſis*.

Decurſus, ἀποδρομὴ Gr. dici poſſet, plerumque durationem alicujus rei, vel temporis, vel morbi denotat. Quamvis & verbum *decurro* aliquando ſignificet properare ad aliquid, v. g. ad medicamenta. Celſ. *l.* 6. *c.* 8. Rhod. *in Lex. Scrib. p.* 371.

Decurtatus, μείουρος, vel μειουρίζων, mendoſe μύουρος, eſt ſpecies debilis pulſus & deficientis, quando perpetuo diminuitur, nec minui deſiſtit, donec prorſus deficiat; quod ſi iterum redeat, & de integro augetur, *decurtatus reciprocus*, μείουρος παλινδρομῶν vocatur, Galen. *l.* 1. *de diff. pulſ. c.* 11. Quod ſi in eo nulla ſervetur æqualitas, motuque ipſo frequenter deficiat, *deficiens inæqualis* appellatur, μείουρος ἀνώμαλος, 2. *de cauſſ. pulſ.* 11. Pulſus omnis *decurtatus* provenit ab imbecillitate facultatis pulſificæ, h. e. flammæ vitalis deficiente continuatione & activitate.

Decuſſatio, *Decuſſatim*, Decuſſata figura; idem eſt, quod Chiaſmos, χιασμός, de quo jam ſupra dictum, vide *Chiaſmos*. Pertinet etiam hoc nomen ad delibationis ſpecies chirurgicas, quando faſciæ *decuſſatim* circumvolvuntur.

Decuſſio, χάσις, *decuſſorium*, χαστηρία. *Decutio*, χάζω, Vide *Schazo*. *Decuſſorium* inſtrumentum peculiare in cranio læſo cum ſuppuratione ad piam matrem vide apud Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. II. fig.* 11. & *Tab. XXIIX. fig.* 1. ut & apud Paræum *l.* 9. *Chir. c.* 21. Jung. Blaſ. *Med. Un. p. m.* 73.

Deduco, Gr. dici poſſet κατάγω, ἐξάγω, ſignificat etiam *evacuo*. v. g. *Deducere per nates*. Scrib. Larg. *n.* 9. Rhod. *in Lex. Scrib. d. l.*

Defectio, vel de viribus corporis dicitur, vel de animo. Vide *Eclyſis*, *Lipothymia*, *Syncope*. Alias & *Defectio* olim dictus fuit *morbus lienis*, quando deficit trahere ab hepate feces ſanguinis, ex hypotheſi hodieque obſoleta & anatomicis principiis plane repugnante. Legitur vero apud Iſaacum *l.* 9. *Theoricæ c.* 35.

Defectus, ἔνδεια, ἐνδεὴς, ἔλλειψις, ἐλλιπὴς, ſignificat abſentiam vel carentiam alicujus, quæ uſu æſtimatur, Galen. *l.* 1. *de cauſſ. pulſ. c.* 11. Opponitur *ſuperfluum*, περίεργον, & utrumque a natura alienum. *l.* 1. *de V. P. c.* 32. Adjective etiam defecta criſis, ἐλλιπὴς κρίσις, Gal. eadem eſt, quæ criſis imperfecta ἀτελὴς, *l.* 3. *de Criſib. c.* 7.

Defenſio, ἀπολογία. Vide *Apologia*.

Defenſivum, eſt vulgare chirurgis epitheton quorundam topicorum, quæ pertinent ad ἀποκρουστικὰ, ſive *repellentia*, verum ſaltem eorum proprie, quæ non ipſi parti affectæ, ſed vicinæ applicatur, pro interceptione: unde & διαληπτικὰ, *intercipientia*, & effectus διάληψις, *interceptio* vocatur, Rolf. *O. ac M. Med. Spec. l.* 4. *ſect.* 1. *c.* 15. Paracelſus etiam ad interna tranſtulit, per *defenſiva* intelligens *confortativa* & quæ ſymptomata graviora prohibent, quo pertinent gemmæ, & Spiritus auri. *libr.* 2. *de peſte c.* 4. & 5. & *in fragm. de Peſte*, quamvis fortaſſis præter meritum.

Deferentia vaſa, vide *Ejaculantia*.

Deferveſco, *Deferveo*, ἀποζέω. Vide *Apozeo*.

Deficio, ἐκλείπω, ἀπαυδάω, ἐλλείπω, & de corpore, & de animo dicitur. Vide *Defectio*. Rhod. *in Lex. Scrib. p.* 371. 372. In ſpecie *pulſus deficiens*, ἐκλείπων, dicitur, qui admoventi digitos videtur exolutus, & paulo poſt prorſus definit, ob defectum ſpirituoſitatis in ſanguine, Gal. *l.* 2. *de cauſſ. pulſ. c.* 3.

Definitio, ὅρος, ὁρισμός, eſt oratio explicans eſſentiam rei, Gal. *l.* 4. *de diff. pulſ. cap.* 2. & *ſeqq. alibique ſæpius*. Debet vero continere genus, differentias, ſubjectum, cauſſam efficientem, ſi perfecta eſſe velit, *d. l.* Quæ talis *definitio* dicitur in acquirenda cognitione morbi, eadem dicitur indicatio in exequenda curatione, verbis elegantiſſimis Lind. *Ex.* IV. §. 19. De *definitionis* in medicina utilitate vide Rolfink. *O. ac M. Med. Sp. l.* 2. *ſect.* 2. *c.* 2. *ſeqq.* Interdum eſſentiales, interdum cauſſales proponi ſolent, C. Hoffm. *Com. de V. P. n.* 409.

Defixus, vide *Devotatus*.

Deflagratio, ἐμφλόγισμα. Vide *Epiphlogiſma*.

Defloror, ἀποπαρθενεύομαι, idem, quod *devirginor*, virginitatem depono. Vide *Apoparthenevomæ*.

De-

Defluvium capillorum, vide *Alopecia*. In genere *defluvium* reſpondet Græco, ἀπορῥοὴ, vide *Aporrhoe*.

Defluxio, *Deflluxus*, κατάῤῥυσις, κάταῤῥ☉, ῥευματισμὸς, dicitur, quando materia peccans, vel una cum ſanguine, vel liquore nervoſo, aut lympha a parte aliqua ſuperiori tranſit ad aliam inferiorem, ſive internam, ſive externam. Vide *Catarrhyſis*, *Catarrhus*, *Fluor*, *Rheumatiſmus*.

Deformitas, *Deformis*, αἶχ☉, ἀειδὴς. Vide *Æſchos*, *Aides*.

Defrens, θερισμὸς, ἄρυρα, quaſi fracta ſeges, vel *defrenſa*. *Frendere* fabam, fruges, ἐρεικεῖν, idem, quod frangere. Inde *nefrendes* pueri, qui per ætatem adhuc dentibus frangere non poſſunt. Rob. Keuchen. *ad Serenum p.* 96.

Defrutum, ἕψημα, σίραιον, dicebatur olim ſpecialiter *muſtum ad dimidias coctum*, quemadmodum *ſapa* muſtum ad tertias coctum. Mediæ eſt facultatis lenis & citra acrimoniam extergentis. Ad condiendos cibos veteribus fuiſſe uſitatiſſimum, demonſtrat Linden. *Ex. X.* §. 19. 29. 36. *ſeqq.* 60. *ſeqq.* Poteſt tamen hoc vocabulum haud inepte aliis ſuccis ad ſpiſſitudinem coctis attribui, qui alias Arabib. & in offic. *Robob* vocari ſolent. Gorr. Dieterich. etiam exiſtimat Græce dici poſſe ἀπόζεμα, *n.* 734. *fin.*

Defunctus, θανὼν, τεθνηκὼς, idem, quod *mortuus*.

Degeneratio, νόθευσις, νοθεία. dicitur, quando res quædam à priſtina ſua indole & natura recedit & mutatur in deteriorem. Ita ſanguis *degenerare* dicitur vel admiſtione rei extraneæ, vel demum errore indignati, vel avocati archei, Helmont. *tr. de febrib. c.* 11. *n.* 6.

Deglutitio, καταπόσις. Vide *Catapoſis*. *Deglutitoris* inſignis, qui fruſta cultrorum, catenarum, araneas, coria, lacertos, bufones, calculos &c. ſine damno *deglutivit* & devoravit, hiſtoriam recenſet D. Binninger. *Obſ. Medic. Cent.* 5. *obſ.* 7. *p.* 492. *ſeqq.*

Degmos, δηγμὸς, in genere *morſum* ſignificat, & in ſpecie oris ventriculi, ab humorum & fermenti acrimonia, & malignitate dependentem, apud Hippocr. *Coac. t.* 636. Quomodo differat a διωγμὸς, vide Lind. *Ex. XIII.* §. 137.

Dei, δεῖ, imperſonale, ſignificans *decet*, *oportet*, & monſtrat neceſſitatem medico in actionibus, præſertim in applicatione remediorum pharmaceuticorum & chirurgicorum, De cujus verbi emphaſi vide Dieter. *n.* 177. Inde τὸ δέον, *decorum*, neceſſarium. Vide & *Oportet*.

Deicticos, δεικτικὸς, *Indicans*, *Index*, vide *Index*.

Deidizomæ, *deidiſſomæ*, δειδίζομαι, δειδίσσομαι, διδίσσομαι, ſignificat, *metuo*, timeo, & uſus eſt Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. XLI.* 17.

Dejectio, ὑποχώρημα, ita ſolet Hipp. vocare in ſpecie excrementa per alvum exeuntia, 7. *aph.* 64. & *alibi*; & quidem non tantum naturalia, verum etiam frequentius præternaturaliter ſe habentia. Sunt vero duplicia: Alia ſincera, quæ unum tantum obtinent colorem: Alia permixta & variegata; unde diverſa quoque *in prænot. Prognoſtic. Coac. textibus* tradidit Hipp. prognoſtica & eventus boni, vel mali præſagia. Legitur & hoc vocab. apud Scrib. Larg. *n.* 90. 92. 142. & in diminutivo *dejectiuncula*, *n.* 52. Vocatur & διαχώρημα τῆς κοιλίης, apud Hipp. *Coac. t.* 601. ubi optimam *dejectionem* deſcripſit. In aliis vero textibus ſeqq. malas addidit. Inquiratur in indice Ionſtoni *ad Coac. Hipp.* De præſagio ex *dejectionibus* legatur quoque Rolfink *O. ac M. Med. Spec. l.* 3. *ſect.* 2. *c.* 19.

Dejectorium, καταποτικὸν, vide *Catoterica*. Linden. *Ex.* XII. §. 47. 53.

Deile, δείλη, in Lexicis exprimitur per *crepuſculum*, quod incertum eſſe an diei, an veſpero noctis intelligendum ſit, ex Lindeno ad vocem *crepuſculum* jam dictum eſt. Etenim conſtat ex aliis Græcis autoribus, δείλην & de matutino & de veſpertino dici. Interpretes tamen Hippocratis, præſertim Foeſius *ad l.* 2. *Epid. ſ.* 1. *p.* 996. *ſeq.* & *l.* 6. *Epid. ſ.* 1. *t.* 14. per veſperam vertunt, quaſi ſignificatio hæc ſit certiſſima, quamvis non videam, quid obſtet, quo minus aſcarides & alii morbi autumnales ſub crepuſculum matutinum vehementiores eſſe queant.

Deilos, δειλὸς, *timidum* ſignificat, velut ad omne opus ob imbecillitatem *tædioſum*, Gal. *c.* 1. *de R. V. I. A. t.* 22. Foeſ. *Oec. p.* 146.

Deima, δεῖμα, notat *terrorem*, *metum*, terriculamentum, qualis eſt, qui a ſpectris incutitur. Hipp. *l. de Virgin. morb. I.* 6.

Deinos, δεινὸς, hoc eſt, *gravis*, terribilis, eſt epitheton exaggerans. Uſurpat Hipp. de febre *l.* 7. *Epid. ſ.* 1. *t.* 17. ubi Gal. & alii interpretes hecticam febrem intelligunt. Verum non video, quomodo hoc quadret cum addito epitheto πεμφιγώδες, h. e. bullam aut *flatum referens*, inflatus. Sane hecticorum corpora potius arida &, exſucca conſpiciuntur. Videtur igitur potius malignæ febris lentæ ex ſumma cacochymia flatulenta obortæ ſpecies intelligen-

genda hic eſſe. Fortaſſis non male dici poſſet *febris cachectica*.

Deinoſis, δείνωσις, denotat *exaggerationem*, amplificationem. Legitur de ſuperciliis diſtentis, & convulſione retractis, apud Hipp. 2. *de R.V.I.A. t.* 44.

Deipnon, δεῖπνον, ſignificat *Cœnam*. Vide *Cœna*. Aliquando tamen & late pro omni cibo, vel cibatione videtur ſumi, v.g. 2. *Prorrh.* VII. 4.

Deire, δειρή, *cervicem* aut *collum* ſignificat. Vide *Cervix*. Legitur apud Hipp. *l.*2. *de mor. mul.* LIV. 15.

Deitas, θειότης, quid proprie ſignificet, ſcil. *naturam divinam*, ad Theologos pertinet. Rebus quoque creatis & naturalibus *deitatem* ineſſe & independentiam voluerunt quondam ethnici. Sed luridas *deitates*, & cœcitates vocavit Helmont. *tr. Promiſſa autoris n.* 15.

Delachrymativus, ἀποδακρυτικός, vide *Apodacrytica*.

Delapſio, ἔκπτωσις, idem, quod *prolapſus*, vide *Ecptoſis*.

Delatio, idem, quod *indicatio*, quatenus medico oſtendit & repræſentat, ſive per ſimile, ſive per contrarium, quod apprehendere & præſtare debet pro fine ſuo obtinendo, Mich. Gavaſſetius *l. de indic. curat. cap.* 4. *p. m.* 50.

Delectatio, ἡδονή, τὸ ἥδεσθαι, idem, quod *oblectatio*, *voluptas*, eſt animæ perceptio & paſſio, vel commotio excitata ab objectis, externis ſub ſpecie bonorum a ſenſibus externis perceptis, conſiſtens in ſpirituum, ceu animæ emiſſariorum, expanſione & diffuſione. Huic opponitur *dolor*, de quo p. infra. De cauſſis *delectationis* & doloris, legi quidem poteſt Gal. *l.* 1. *de ſympt. cauſſ. cap.* 6. Lang. *l.* 1. *ep.* 41. Verum accuratius hanc materiam pertractarunt Charlton. *Ex.* VIII. *Pathol.* §. 21. *ſeq.* & Th. Will. *de anim. Brut. Part.* 1. *c.* 8.

Deleſis, δήλησις, ſignificat *noxam*, detrimentum, idem, quod λώβωσις, φθορά, Hipp. *in Juramento*. II. 3.

Deleterios, δηλητήριος, ſignificat *pernicioſum*, ſumme noxium. Eſtque epitheton venenorum. Galenus deſcribit *deleteria*, quæ nec ægris, nec ſanis proſunt, *lib.* 6. *in* 6. *Epidem. c.* 5. Idem etiam omnium purgantium naturam vocavit *deleteriam* naturæ noſtræ adverſam, *c.* 2. *de R.V.I. A. t.* 12. id quod de fortioribus & electivis dictis intelligendum eſt, Vide *Diſp.* 1. *noſtram de Remoris Purgationis*.

Delictum, ἁμάρτημα, ἁμαρτάς, ἁμαρτία, ἁμαρτωλία, idem, quod *error*, *peccatum*. Qualia ab ægris, adſtantibus, a medico, committi ſolent. Unde & apud Hippoc. & Gal. paſſim eorum fit mentio, v. g. 2. *de R. V. I. A. t.* 40. 48. *l.* 4. *Epid.* XI. 18. Gal. 2. *in* 1. *Prorrh. t.* 14. Vide Foeſ. *Oec. p.* 36. Dieter. *n.* 46.

Deligatio, *Deligatura*, ἐπίδεσις, eſt operatio chirurgica, qua pars læſa & ſoluta continuitate laborans faſciis debitis munitur, aut ad unitionem promovetur. De hac paſſim Hippocr. *in l. quæ ad medic. pertinet*. Item, *de fractur. de vulner. ulcer. de Partit.* Tres ſpecies *deligationis* recenſet ex Avicenn. Aquapend. *l.* 2. *Pentateuch. c.* 5. Foreſt. *l.* 6. *Obſ.* 11. *Schol.* *Glutinatoriam*, ſeu incarnativam, *retentivam* & *expulſivam*. Vide *Epideſis*.

Deliquium, vel ſumitur pro virium animi & corporis jactura, & ita idem eſt, quod *lipothymia*, *defectio*, *ſyncope*, *eclyſis*, de quibus ſuo loco: vel accipitur chymice pro ſpecie quadam διακρίσεως, ſive *diſſolutionis*, eſtque *liquatio* per deſcenſionem facta, quando corpora coagulata cellæ, aeri, puteo, aut alii frigido & humido loco, ſuper marmore, tabula vitrea, vel in manicam Hippoc. ut vocant, expoſita externæ humiditatis hiſce corporibus ſeſe adjungentis adjuvamine in liquorem reſolvuntur, & in ſubjectum vas defluunt atque deſtillant. Reſolvuntur autem in frigido potiſſimum pulveres calcinati, ſalia & ejuſmodi alia corpora ſalium naturam redolentia. Sed omnia, quæ in frigido reſolvuntur, in calido rurſus coagulantur. Et hoc eſt *deliquium* in aere, vel vaporoſum. De hoc deliquio legatur etiam ex noviſſimis D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. l.* 1. *ſ.* 2. *c.* 1. Aliud quoque eſt *deliquium embapticum* cum res in humorem demerſa eouſque continetur, donec deliquerit. Hoc fit dupliciter. Nam res aut vaſculo contenta immergitur, ut ipſa humoris ſubſtantia non accedat, vel ſaltem tenuiſſimus ſudor permeet, veluti cum in vaſe cereo, vel veſica bubula imponitur, & cum deliquit, extrahitur, quæ res, ſi humor eſt calidus (quod fit plerumque) ſimulachrum balnei eſt; aut in ipſum humorem finitur diffundi, ſeu nude, ſeu lintea petia interveniente, qua ſimul ſegregantur ſordes. Et hic quoque vel frigidus liquor eſt, quo pacto gummi, ſucci inſpiſſati, ut ſaccharum &c. ſolvi poſſunt; vel indiget calefactione, ut in manna & ſimilibus pinguedinem ſuccumque tenacem habentibus. Humor autem ille, qui eſt medium ſolutionis, talis eſſe debet, ut, ſi eum ſegregatum cupimus, facile poſſit denuo ſeparari, nec peregrinam qualitatem invehat ſolutio, niſi ſtudio quærimus ſimul alterationem

ejuſ-

ejuſmodi. Hæc Rul. & Johnſ. *in Lex.*Jung. & Rolfink. *Chymic. l.* 2. *c.* 2. Ad priorem modum pertinet liquor, vel oleum myrrhæ apud Schrod. *l.*4. *cl.*2. *n.*392. & oleum tartari p. d. *d. l. n.*408.

Deliramentum, φληδὼν, idem, quod *Nugæ*. Proverb. locutio.

Delirium, παραφροσύνη; παρακοπὴ, eſt generale nomen, denotans alienationem mentis, h. e. depravatam imaginationem & ratiocinationem, uno verbo, inſaniam, dementiam; *deſipientiam*, ſine & cum febre, comprehenditque varias ſpecies, phrenitidem, lethargiam, maniam, melancholiam, ſtupiditatem, quas omnes egregie declaravit & deſcripſit Th. Willis *de Anim. brut. Part.* 2. *c.* 10. *ſeqq.* Generalis vero *delirii* ratio formalis in hoc conſiſtit, quod ſpiritus animales aut nimis irritati, aut in confuſionem acti huc intra globoſam cerebri ſubſtantiam inordinate & tumultuoſe ferantur, & propterea incongrue animæ rationali phantaſmata offerantur, & proinde intellectus & voluntatis actus depravati ſequantur. An interdum in *delirio* ſola phantaſia vel imaginatio depravetur, ſalva ratiocinatione, & viciſſim an ſola ratiocinatio, ſalva phantaſia, lædi poſſit, uti Caſtell. ex Galen. *l. de differ. ſympt. cap.* 3. non eſt hujus loci ventilare. De *delirio* vide Diet. *Iatr. n.* 649. 653. Vide etiam *Inſania*. *Delirare*, eſt de *lira* ſeu recto rationis recedere & aberrare. *Liram* veteres vocabant foſſam rectam, quæ contra agros tuendos ducebatur, & in quam uligo terræ decurrit, Lin. *Ex.* XII. §. 169. Foeſ. *in Oecon. p* 480. & *alibi*. *Deliriorum* initium a ſomno deducere conatur, Helm. *tr. Demens Idea. n.* 30. *ſeqq.* & *tr. Jus Duumviratus*, *n.* 30. & ita animæ ſenſitivæ attribuit, *de Lithiaſ. n.* 38.

Delitiæ, τρυφὴ, idem, quod *gaudium*, *oblectatio*. Illas etiam vires corporis frangere, ſi immodicæ fuerint, teſtatur Gal. *l.* 3. *de V. P. cap.* 10.

Deloo, δηλόω, ſignificat *indico*, manifeſto, teſtor. Uſus Hippocr. 1. *aph.* 12. & 2. *aph.* 17. Vid. Dieteſ. *n.* 182. Hinc δῆλον, manifeſtum, notum ſignificat, & δηλωτικὸς, *indicativus*, quo nomine indigitavit ſigna *diagnoſtica* communiter dicta. Linden. *Ex.* IV. §. 51.

Delphax, δέλφαξ, idem, quod *ſcropha*, ſive ſus fœmina, quod δελφύας, i. e. *matrices*, *porcellorum* conceptacula haberent ita dicta. Unde & *porcelli* δελφάκια vocantur. Lang. *l.* 1. *ep.* 61.

Delphinus, δελφὶν, nomen piſcis eſt ex cetaceorum genere, Galen. *l.* 3. *de Al. fact. cap.* 37. duræ carnis, ob nimiam pinguedinem lardo porcorum non cedentem, *porcus marinus*, dicti, cujus prolixam deſcriptionem, cum uſu in medicina vide apud Ul. Aldrov. *l.* 1. *de Cetis*, *cap.* 7. Anatomen *delphini* ſeptentrionalium, ſive *phocænæ*, lege *in Ephem. Natur. Cur. Ann.* III. *Obſerv.* 20. *Delphines* quoque vocantur machinamenta, quæ prohibent motum, id quod & unci faciunt. Orib. *de machin. cap.* 3.

Delphus, item *Edelphnus*, terminus Parac. quo denotatur ſeparatio aliqua de mineralibus, v. g. de Arſenico, *tr.* 2. *de Peſtilit. Repetit. l.* 2. *Tartar. tract.* 2. *c.* 3.

Delphys, δελφὺς, *uterum* ſignificat Hippocrati *l. de Sterilib.* XII. 8. idem, quod μήτρα, ὑστέρα, h. e. totum genitale mulierum membrum, matrix, naturæ arvum, conceptorium, vulva, & ſi quæ ſint alia ſynonyma, quæ videantur apud Rolfink. *O. ac Meth. part. gener. dic. Part.* 2. *c.* 11. Linden. *Medic. Phyſiol. l.* 2. *c.* 7. §. 94. cujus deſcriptionem organicam & partes deſcriptas habere licet in anatomicis libris, præſertim apud Bartholin. *l.* 1. *Anat. c.* 28.

Delta, δέλτα, vocatur etiam pudendum muliebre, ut eſt apud Suidam, haud dubie, ob figuram triangularem, ſphæricam, notante Lindeno *Ex. Phyſiol. Medic. c.* 7. *artic.* 15. *p.* 318.

Delticus, terminus Paracelſicus impreſſionem vitæ alienæ, ad prolongationem vitæ facientem, denotans. Verum ſunt φληδόνες. Legitur apud Parac. *l.* 1. *de vit. long. c.* 9.

Deltoides, δελτοειδὴς, h. e. figuram literæ Græcæ Δ. triangularem repræſentans, eſtque epitheton muſculi humerum vel ſuperiorem brachii partem occupantis carnoſi & triangularis, quem Nic. Steno in duodecim muſculos diſtinxit, inter ſe unitos. Plura de hoc muſculo videantur apud Barthol. *Anat. l.* 4. *c.* 2.

Delumbatus, *Delumbis*, quid ſignificet in aliis Lexicis quoque exponitur. Quod infans ab obſtetrice imperita in partus negotio *delumbari* queat, notavit D. Henr. a Deventer *Art. Obſtetric. c.* XLIX. *p.* 263.

Demadeſco, καθυγραίνω, βρέχομαι, h. e. probe madeſio. Scribon. *n.* 73.

Demanus, ἄχειρ, qui manibus caret. Galen. *l.* 4. *de Hippocr.* & *Pl. decr. c.* 4.

Demas, δέμας, ſignificat *Corpus*. Quare ita vocetur, videatur apud Macrob. *in Scipion. ſomn. l.* 11. citante Linden. *Ex.* XV. §. 107.

Dementia, ἄνοια, παράνοια, idem, quod *amentia*, *delirium*. Vide *Amentia*, *Delirium*.

Hel-

Helmont. quod ſit vis ſoporifera errans, *tr. de Retentis*.

Demerſio, καταποντισμὸς, ponitur pro *ſubmerſione*, ab Helmont. *de Lithiaſ. cap.* 9. *n.* 46.

Demetrios, δημήτριος, vide *Cerealis*.

Demitto, καταβάλλω, καθίημι, idem, quod *immitto*, *injicio*, unde καταβλημα, vide *Catablema*. Verbum ſæpius occurrit apud Scrib.Larg. *n.* 123. 130. 255. &c. Vide Rhod. *in Lex. Scrib.*

Demiurgia, *Demiurgos*, δημιουργία, δημιουργὸς, *creationem* & *creatorem*, ſignificat, q. d. publicum opus, & publice operans. Imprimis vero generationi hoc competit, in qua ſignificatione frequenter accipitur apud Galen. Latine quoque vocatur *opifex*, *opificium*, vide *Creatio*.

Demonſtratio, ἀπόδειξις, eſt terminus potius philoſophicus, quam medicus, ſignificans probationem ex evidentibus, certis & indubitatis, tum ſenſu, tum intellectu talibus deſumtam, Gal. *l.* 1. *meth. med. c.* 4. & 5. An tales etiam locum habeant in medicina, ventilari ſolet, & ſano quoque ſenſu affirmari poteſt, cum & ars medica ſua habeat propria & conceſſa principia, quibus nititur. Pudeat ergo illos medicos, qui in artis ignominiam illa principia in dubium vocare, imo omni ſtudio annihilare conantur.

Demorſus, idem quod Morſus, δῆξις, Legitur apud Fuchſ. *comm. in Gal. l.* 1. *de Sympt. cauſſ. cap.* 1. *p. m.* 100. *b.* Vide *Dacno*.

Demos, æquivocum eſt vocabulum. Vel enim populum, cœtum multorum hominum ſignificat, & ita in Græco penultima circumflectitur, δῆμος, quæ ſignificatio huc non pertinet. Vel, ſi in Græco ultima gravi accentu exprimitur δημὸς, denotat *pinguedinem*, uti patet *ex Epiſtola* Democriti *de naturâ hominis ad Hippocrat. n.* 63. Vide Foeſ. *Oec. p.* 148.

Demotivus lapſus, id eſt, *repentina mors*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Demulceo, παρηγορέω, h. e. mitigo, *lenio*. Vide *Paregoreo*.

Demuſculatum, ἄμυον. Vide *Amyon*.

Denarius, vel *denarium pondo* in Lat. verſione apud Gal. *l.* 5. *de C. M. P. G. c.* 11. & alibi ſumitur pro *drachma*. Hinc in Græco δραχμα legitur. Idem pondus quoque denotari per *denarium cruciatum* in Scribonio, exiſtimo. Vide *Lexic.* & *Indic.* Rhodii *Scribonian.* Idem *in diſſ. de ponder.* & *menſ.* ſcribit denarium capere ſcrupulos III. & $\frac{3}{7}$. *p.* 41.

Denervatio, ἀπονεύρωσις, idem, quod Tendo. Vide *Aponeuroſis*.

Denigratio, μελασμὸς, μέλασμα, Hippocrati dicitur, quando vel pars a frigore externo nigrorem contrahit, 5. *aph.* 17. & 20. Vide Dieterich. *n.* 529. vel quando ex ſanguine extra venas refuſo per contuſionem, aut aliam cauſſam externam nigreſcit. Dicitur alias *ſugillatio*, ἐκχύμωμα, Hippocr. 2. *de fract. t.* 28. *l. de humid. uſ.* VIII. 4. quæ *denigratio* ſæpe principium putredinis gangrænoſæ aut potius ſphaceloſæ eſt, *ibid. XI.* 25. *c.* 2. *Progn. t.* 9. *l.* 2. *Prorrh. t.* 7. *Coac. t.* 493. Vid. Foeſ. *p.* 404. Dicitur & *denigratio* de artificialibus apud Scrib. *n.* 208. &. *in Theatr. Chym. Vol.* III. *de Alchymia incerti autor.* 32. *ſeqq.* *Denigratio* quoque vocatur ſpagyricis initium operis in magiſterio lapidis philoſ. eſtque materiæ vel elixiris prima diſſolutio, fitque *nigra*, unde & *caput corvi* dicitur, & eſt ſignum ſolutionis. Vocatur etiam acetum Philoſophor. Lagn. *Harmon. Chym. cap.* 1. 6. & 11. *in Vol. IV. p.* 725. 752. 775. item *in Allegoriis ſapientium diſtinct.* 10. *Vol. V. p.* 74. Senior de Chymia *ibid. p.* 207. *ſeq.*

Denodatio, id eſt, *diſſolutio*, Rul.

Dens, ὀδὼν, ὀδὲς, Ion. propria & notiſſima ſignificatione denotat partes oſſeas in utraque maxilla occurrentes, certis alveolis, quæ βόθρια dicuntur, infixas, quæ radices vocantur, & partim ſupra gingivas extantes. Infixio illa dicitur γόμφωσις, clavatio. Non enim aliter hærent, quam clavi in parietibus. *Dentes* ſunt triplicis ordinis. Primores in utraque maxilla quatuor: *inciſores* τομεῖς, & γελασῖνοι vocantur. Proxime iis adſtantes acciti & ſocii, *canini* & *oculares*, κυνοδόντα. Reliqui latiores *molares*, μύλοι, item κραντῆρες appellantur. *Dentium* deſcriptionem vide apud anatomicos, in ſpecie Linden. *Med. Phyſiol. l.* 2. *c.* 12. & 24. *ſeqq.* Dieter. *n.* 600. Bartholin. *Anat. libell.* 4. *c.* 12. 13. *Dentes* arma hominum dicuntur apud Keuchen. *ad Seren. p.* 289. Per metaphoram quoque *dens* vocatur primario proceſſus ſecundæ colli vertebræ, & per conſequens tota illa vertebra ob ſimilitudinem, quam habet proceſſus cum dente Hippoc. *l.* 2. *Epid. ſ.* 2. *n.* 69. Vocatur & ὀδοντοειδὴς, h. e. *Dentiformis*, Gal. *c.* 2. *in* 1. *Prorrh. t.* 55. & *l.* 4. *de* L. *Aff. c.* 3. Vid. Foeſ. *Oecon. p.* 443. Barthol. *libell.* 4. *An. c.* 15. *p.* 735. Dicitur & πυρηνοειδὴς, *nucleiformis*.

Denſitas, *Denſus*, δασὺς, vide *Daſys*, & πυκνότης, πυκνὸς, quæ leguntur apud Hipp. 5. *aph.* 63. 67. quamvis & crebritatem ſignificet, ſi de pulſu vel reſpiratione prædicatur, v. g. *l.* 6.

6. Epid. ſ. 4. t. 4. Vide Creber.

Dentagra, ὀδοντάγρα, *forfex dentaria*, vel forceps *dentes* extrahens, forceps dentium. Dicitur & ϕαλὶς, Lat. *Dentiducum*, *Dentarpaga*, *Odontagogum*, Rhod. *ad Scrib. n.* 53. Harum forficum ſpecies & figuras varias vide apud Paræum *l.* 16. *c.* 27.

Dentalis lapis, dicitur materia illa tartarea, vel tophacea, quæ ex vitioſis portionibus coagulatis adhæret dentibus, & in lapideam fere duritiem conſolidatur, apud Helmont. *tr. Alimenta Tartari inſontia n.* 23.

Dentalium, *Dentale*, eſt ſpecies conchylii, vel conchula parva oblonga, exterius aſperula, intus læviſſima, tubuli modo concava, alteraque parte rimam habens canini dentis inſtar acuminatam, Schroder. *l.* 5. *cl.* 3. *n.* 79. ubi ab dentalio, quod conchula cornu inſtar foris ſtriata, intus lævis deſcribitur, diſtinxit. Verum Aldrovand. haud dubie conjunxit, quinque differentias dentaliorum proponens, ubi ſecunda & tertia dentalia repræſentant. Pertinent vero hæc conchylia ad purpuras & buccina, *l.* 3. *de Teſtac. c.* 5. Ingrediuntur compoſitionem Ung. Citrini Offic. Hodieque vero dentaliorum ſive conchularum ſympathicarum dictarum virtus contra anginam alioſque gutturis affectus inclaruit, notante Boneto *Medic. Septentr. Collatit. l.* 2. *ſect.* 7. *c.* 6. *p.* 340. e Simone Aloyſio Tuſtecio.

Dentarius, ὀδοντικὸς, epitheton medici vel chirurgi, qui ex profeſſo artem dentes evellendi & curandi exercet, Gal. *ad Thraſybul. c.* 24. ubi & *ocularius* & *auricularius*, ὀφθαλμικὸς καὶ ὠτικὸς legitur.

Dentarpaga, vide *Dentagra*.

Dentes, συνόδων vel συνόδους, nomen piſcis ita dicti a dentium & qſ. mutilorum æqualitate inſtar paxillorum, qui citharæ aptantur, Lind. *Ex. XI.* §. 77. Deſcriptionem vero & uſum in cibis laudabilem vide apud Aldrov. *l.* 2. *de piſc. c.* 12.

Dentes Columellares; Varroni, & Plinio, qui alias Varroni, Canini Vritn. *ad c.* 7. *l.* 2. *Varron. de re ruſtica.*

Dentiducum, ὀδονταγωγὸν. Vide *Dentagra*.

Dentifricium, ὀδοντότριμμα, dicitur medicamentum, quo utimur ad dentes confricandos, & a ſordibus purgandos, quin & gingivarum circumſitarum, quando humore fuerint prægnantes, depurationem & abſterſionem. Horum formulas vide apud Gal. *l.* 5. *de C. M. S. L. c. ult.* fere ad finem. Wexer. *l.* 2. *Antidot. Spec. ſect.* 47. Morell. *lib.* 2. *ſect.* 2. *c.* 7. Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 7. *c.* 31. *fin.* Suntque non ſolum ſicca in forma pulveris, ſed & liquida. Schrod. *l.* 2. *c.* 61. Paræus *d. l. c.* 28.

Dentio, ὀδοντοφυΐα, aliis & μυλιάω, (quod in ſpecie de molarium proventu dici poſſet) hoc eſt, dentes accipio, dicitur de pueris, pleriumque ſeptimeſtribus, Hipp. 3. *aph.* 25. Foeſ. *Oec. p.* 443. Jung. Diet. *Iatr. n.* 599. & Keuchen. *ad Seren. p.* 206. Hinc *Dentitio*, ὀδοντίασις, ὀδοντοφυΐα, ſignificans ipſam dentium eruptionem, quæ plerumque cum dolore & pruritu gingivarum fit, qui Græce dicitur ὀδαξισμὸς, & a ſolutione continui violenta & urgente dependet.

Dentiſcalpium, ὀδοντόγλυφον, dicitur inſtrumentum chirurgicum, non ſolum, quo dentes a ſordibus purgantur, vide *Odontoglyphon*; ſed etiam apud Scul. id ſignificat, quo gingivæ a dentibus ſeparantur ad commodiorem evulſionem, *Arm. Chir. Part. I. Tab. X. fig.* 10.

Denudatio, γύμνωσις, dicitur de oſſibus, quæ in fractura eminent, Gal. *c.* 4. *de artic. t.* 16. *oſſa denudata*, γυμνώματα.

Deo, δέω, ſignificat *ligo*, conſtringo, cui opponitur λύω, ſolvo, relaxo. Legitur apud Hipp. 3. *de iis, quæ in medicat. t.* 25.

Deobſtruens, ἀναστομωτικὸς, ἐκφρακτικὸς, idem, quod *aperiens*, epitheton facultatis medicamentoſæ. Vide *Anaſtomoſis*.

Deon, δέον, *decorum*, opportunum, quod decet, officium, a δεῖ, decet, oportet, vide ſupra *Dei* Gal. *cap.* 4. *de artic. t.* 50. τὰ δέοντα urget Hipp. 1. *aph.* 1. non ſolum in medico, ſed & in ægro & adſtantibus, Jung. Dieter. *n.* 179.

Deoppilantia, *Deoppilativa* etiam dicuntur medicamenta *aperientia*, *deobſtruentia*. Helmont. *tr. Aditus praecluſ. ad cond. viſc. n.* 3.

Deorſum, κάτω. Vide *Cato*. *Deorſum* nihil excerni, eſt ſignum pathognomonicum ilei, ſi cum aliis jungatur. Linden. *Ex. IV.* §. 64.

Depaſcens, νομώδες, eſt epitheton ulceris putredinoſi & proſerpendo erodentis vicinas partes, quod proprio nomine *phagedæna* φαγέδαινα, & *herpes exedens* dici ſolet, Gal. 6. *aph.* 45. Hipp. alias vocat hujuſmodi ulcera νομὰς, 2. *Prorrhet. XXI.* 1. *l. de ulcer. XII.* 11. Ægin. *l.* 4. *c.* 44. quamvis alias vocab. Νομὴ, *Nome*, etiam diſtributionem faſciarum, & involutionem pro deligandi ratione commodam ſignificet, teſte Gal. *cap.* 2. *de iis, q. in medic. t.* 7. Vid. Foeſ. *Oec. p.* 432.

Depello, καταναγκάζω, h. e. deorſum pello, deorſum cogo. Vide *Catanancazo*.

Deperditio, ἀποφθορὰ, id eſt, *abortus*. Vide *Abortus*.

De-

Dephlegmatio, idem, quod *rectificatio*, quæ competit chymicis liquidis, præſertim ſpiritibus, quando, vel per cohobationem, vel alia ratione, a phlegmate liberantur. Occurrit hic terminus paſſim in chymicorum ſcriptis.

Depilatio, μάδισις, alii & μάδησις, item ψίλωσις, i. e. *glabrities*, pilorum defluvium, Hippoc. *l.* 2. *Epid. ſ.* 1. *n.* 49. *l.* 3. *ſ.* 3. *t.* 25. *l.* 6. *ſ.* 6. *t.* 22.

* Depilativa ſic luem veneream appellat Thomas Rangonus Patavinus Profeſſor in ſuo tract. de Morbo Gall. Nam præcipua ſymptomata, quæ tunc temporis lue venerea infectos obſidebant, erant pilorum defluvium unguium dentiumque caſus.

Depilatorium, ψίλωθρον, dicitur medicamentum, quod pilos corrumpit, eſtque triplicis generis: Quædam κατ' ἐξοχὴν ψίλωθρα vocantur: quædam craſſiores pilos attenuant, alia vero penitus extirpant, quæ ultima ſunt periculoſi uſus ob vim corroſivam. Galen. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 4.

Depilis, ἄθριξ, μαδαρὸς, περιμάδαρος, h. e. *pilis carens*. Vide *Athrix*. Quamvis & μαδαρὸς & περιμάδαρος prædicetur de ulceribus glabris, h. e. nimio humore diffluentibus, putridis, malignis, 6. *aph.* 4. & *l.* 6. *Epid. ſ.* 8. *t.* 2. & de urinæ ſedimento lævi & raro, *l.* 7. *Epid. XLI.* 6.

Deploratus, ἀνέλπιστος, idem quod *Deſperatus*. Hippocr. deſcribit per victum a morbo κεκρατημένον ὑπὸ νοσημάτων, & talibus ægris vetat adhibere medicinam, *l. de arte XIII.* 1. *XIV.* 4. 5. Vide Foreſt. *l.* 2. *Obſer.* 20. *in Schol. ſub fin.* & *Dogmat. noſtr. in proleg. p.* 12.

Deplumatio, Latine dici poteſt affectus palpebrarum oculi, qui Græce πτίλωσις vocatur, ubi cum tumore calloſo palpebrarum pili quoque earumdem decidunt, eſtque compoſita affectio ex madaroſi & ſclerophthalmiâ ex mente Aetii *l.* 7. *c* 78. nec ſemper conjunctum habere pilorum defluvium, docet Ægineta, notante Ingraſſia *com. in. Avic. de Tum. p. n. p.* 360.

Depono, ἀποτίθημι. Vide *Apotheſis*.

Deporrigo, ἀπορέγω. Vide *Aporego*.

Deprehenſio, κατάληψις, vide *Catalepſis*. Alias *Deprehenſio* quoque pro *dignotione* accipitur, Scrib. *n.* 183. 184. Vid. Rhod. *in Lex.*

Depreſſio, ἔσφλασις, idem ſignificat, quod impreſſio, introceſſio, ſcil. cranii. Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. XXIX.* §. 15. *ſeqq. poſt. fig.* 10.

Depreſſus, σιμαιὸς, *humilis*, epitheton capitis in oſſe, ſive extremitatis in oſſe rotundæ & orbiculatæ, quæ extremitas interdum oblonga & depreſſa eſt, προμήκης καὶ σιμαιὴ, interdum in mucronem definit & *corone* vocatur. Galen. *de oſſib. in proœm.*

Depſo, δέψω, *mollio*, ſubigo, ſignificat, coriariorum more, quando coria macerant & ſubigunt. Hipp. 2. *de artic. t.* 13. Galen. *in comm.* Ita de cera quoque dici teſtatur.

Depuratio, Græc. dici poſſet καθαρισμὸς, *mundatio*, ſumitur a chymicis pro exaltatione alicujus rei. Vid. *Theatr. Chym. Vol.* II. *p.* 95. in Ægidii de Vadis *Dialogo c.* 8. & *Vol.* III. *p.* 56. *Roſar. abbreviati tract.* 3. Lang. *Harm. Chym. c.* 5. *in princ. Vol. IV. p.* 747. *Depuratoria febris* vocatur Th. Sydenham febrium intermittentium epidemicarum quædam ſpecies mitiſſima, in qua natura ita omnia ſymptomata moderatur, ut materiam febrilem coctione præparatam certo ſuo tempore ad exitum diſponat, vel per juſtam διαφόρησιν, vel per διαπνοὴν, ſive tranſpirationem paulo liberaliorem, ita ut recte etiam *primariæ naturæ febris* dici merea- tur, quemadmodum deſcripſit eam *Obſerv. Med. de morb. acut. ſect.* 5. *c.* 6. *p. m.* 400. Jungatur e noviſſimis Joh. Pechet, Medicus Anglus, *in Promptuario Praxeos Medicæ c.* 20. *p. m.* 99. *ed. Amſtelodam.*

Deras, δέρας, *Aureum Vellus* proprie ſignificat, de quo Poetæ finxerunt, Jaſonem a Pelia patruo ex Theſſalia cum argonautis ablegatum in Colchos ad afferendum δέρας ab ignivomis draconibus cuſtoditum navigaſſe, quod etiam Medeæ aſtu acquiſitum in Theſſaliam attulit. Quæ fabula applicari ſolet ad chemiam, præſertim *chryſopœiam*, ut ita δέρις ſignificet librum, in quo ars conficiendi aurum ex metallis inferioribus & crudis conſcripta fuit. Lang. *l.* 1. *ep.* 53. *Theatr. Chym. Vol.* I. *p.* 19. Libav. *T.* III. *p.* 211. 234. An fortaſſis in fabuloſitate quoque conveniunt? Vide *Vellus*.

Derbia vocatur a Chirurgis *Impetigo*, Fallop. *tr. de Ulcer. c.* 23. *Tom. I. p.* 612. 613.

Deris, δέρις, idem, quod δέρμα, *cutis*, *corium*, *aluta*. Hipp. 2. *de art. t.* 8.

Derivatio, παροχέτευσις, ὑποχέτευσις, dicitur in Medicina, quando humor aliquis evacuatione indigens, ſi per convenientem locum fieri nequit, artis auxilio evacuatur per proxima, v. gr. ſi per urinæ vias propter læſam veſicam, aut renes educi nequeat ſeroſus humor, per alvum educendus. De ſanguinis *derivatione* agens ſcripſit Gal. 3. *meth. med. c.* 3. *Derivatio* ad vicina loca fit, cum id, quod per palatum vacuatur, per nares derivatur.

Vid.

Vid. Rolf. *O. ac M. Med. Sp. l.* 4. *ſect.* 1. *c.* 15. *Derivationem* in febribus eſſe impertinentem, non adeo inepte ſcripſit Helmont. *de febr. c.* 5. *n.* 40. In pleuritide etiam non ſemper attendenda, *tr. Pleura furens n.* 8. *Rivare* eſt per rivos ducere. *Derivare* eſt a rivis ad latera divertere. Caſtell. *ex Oribaſio*.

Derma, δέρμα, h. e. *Cutis*, item *Corium*, Vide *ſuo loco*.

Dermatodes, δερματώδης, epitheton craſſioris & exterioris membranæ cerebrum inveſtientis, *Dura Mater* dictæ, quaſi *Cutanea*, vel *Coriacea*. Gorr. *p.* 101.

Derſes, eſt occultus terræ fumus ſeu vapor, ex quo naſcitur omne lignum, & creſcit, h. e. *ſuccus arborum nutritius*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.* ex Paracelſ. *l.* 3. *Philoſ. ad Athenienſ. tent.* 3.

Dertron, δέρτρον, quid ſignificet apud Hippocrat. *l.* 5. *Epid.* XIII. 4. 7. non adeo certum eſt. Foeſ. *in Oec. p.* 147. exiſtimat, vel *Omentum*, vel *Peritoneum* denotare. Sed Linden. vertit ex Cornarii opinione per *inteſtinum* tenue.

Deſcenſio, κατάβασις, *Deſcenſus*, proprie dicitur de motu corporis, vel humoris moderatiori, vel remiſſiori deorſum, cui opponitur ἀνάβασις, *aſcenſus*. Vide *Catabaſis*. Dicitur & de ruptionibus deorſum factis, 6. *aph.* 22. Vel accipitur Chymice pro *deſtillatione per deſcenſum*, eſtque calida vel frigida. Illa eſt liquoris e corporibus eliciti vi caloris inverſo vaſe deſtillatio. Et fit hoc modo: Accipito cucurbitam terream, eique diſſolvendorum fragmenta imponito, eaque, ne inverſa cucurbita decidant, nonnullis majoribus fragmentis vel bacillis tranſverſe juxta ſe poſitis tegito; his peractis aliam cucurbitam, in qua parum aquæ ſit, huic inverſæ applicato, ita ut ſuperior exacte cum inferioris orificio conveniat, ſed inter utramque laminam aliquam ſatis fortem ferream inſtar lancis concavam & perforatam collocari oportet, quæ decidentia fragmenta, ne in ſuppoſitum vas delabantur, detineat. Tandem optimo luto clauſuras obfirmatas arefacito, vaſque in fornacem ſuam ponito, & vas recipiens in arena vel cineribus collocato, ut ab ignis violentia tutum eo facilius humorem *deſcendentem* recipiat. Diſſolvuntur autem hac *deſcenſione* omnis generis ligna, oſſa, & alia, quorum liquor per gravitatem aſcendere nequit. *Deſcenſio* frigida eſt, quando liquor diſſolutus in frigido *deſcendit*: Eſtque *Deliquium*, vel *Filtratio*. Ruland. & Iohnſ. *in Lex.* Rolf. *Chymiæ l.* 1. *c.* 2. Denique *Deſcenſio* ſumitur abuſive pro mutatione alicujus rei in deterius, v.g. quando ex Auro fit Mercurius. Ruland.

Deſcenſorium, dicitur fornax, vel *furnus Chymicus*, in quo fit deſtillatio per deſcenſum. Ruland.

Deſiccatio, *Deſiccans*, ξήρανσις, ξηραντικὸς, idem, quod *Siccatio*, *Siccans*, vide *Siccitas*, *Siccus*. *Deſiccatio oculi* eſt idem, ac ſpaſmus oculi. Galen. *in lib. ſpurio de oculis c.* 13. *Deſiccatio* quoque a Chymicis, licet improprie, ad *Calcinationes* refertur. Iac. le Mort *Chym. Medico-Phyſ.* c. 3.

Deſideo, ἐξανίσταμαι, h. e. *exurgo ad exonerandam alvum*. Occurrit aliquoties apud Hippocr. *l.* 1. *Epid. ægrot.* 4. *l.* 7. *Epid. IX.* 4. & ſubſtantivum ἐξανάστασις conatus ad *deſidendum*, 2. *progn. t.* 14. & Gal. *c.* 1. *in* 1. *Epid. t* 25. dicit: Comes mordacitatis eſt aſſidue *deſidere*. In hac ſignificatione quoque uſus Scrib. Larg. *n.* 227. Jung. Rhod. *in Lex. Scrib.* Dicitur & Latinis *Adſellare*, de quo verbo ſupra *ſuo loco*.

Deſiderium, ὁρμὴ, ὄρεξις, ἐπιθυμία, idem, quod *Appetitus*, *Cupiditas*, de quibus *ſupra*.

Deſidia, ἀργία, *ignavia*. Vide *Argus*. Dicitur & *deſidies*. Rhod. *in Lex. Scrib. pag.* 377.

Deſipientia, παραφροσύνη, idem, quod *Delirium*, cum ægri nihil rationi conſentaneum dicunt, aut agunt. Gal. 7. *aph.* 14. Vide *Delirium*.

Deſme, δέσμη, *faſcem* ſive *faſciculum* ſignificat. Legitur apud Moſchion. *de morb. mul. c.* 155. Vide *Faſciculus*.

Deſmidion, δεσμίδιον, ſignificat *Faſciculum*, ceu diminutivum vocabuli δεσμὸς, vinculum. Sumitur pro *Manipulo*, ut eſt apud Scribon. Larg. in Græco, vel, ut Celſus exponit, quantum manus complexu ſumitur, unde & δεσμίδιον χειροπληθὲς dicitur Gorr. *p.* 102.

Deſmos, δεσμὸς, *vinculum*, ligamentum, *faſcem*, vel faſciam ſignificat. Uſus Hipp. *de fractur. t.* 60.

Deſperatus, ἀνέλπιστος, hoc eſt, de quo non ſpes amplius ſupereſt. Vide *Deploratus*. Dicitur de morbis & ægrotis morbo incurabili correptis, v. gr. hydrope, 7. *aph.* 47. *Deſperata ulcera*, ἀπεγνωσμένα ἕλκεα, quoque dicuntur, quorum curationem plerique aggreſſi non abſolverunt, ſed tanquam ab inſanabilibus deſtiterunt, Gal. *l.* 4. *de C. M. P. G. c.* 5. Alias *Deſperatio* ſignificat ἀπορίαν ſive diffidentiam, & ad Theologos potius pertinet, quamvis & morbi ex *deſperatione* provenire ſoleant, quorum meminit Parac. *in Fragment. Medicis ad*

Tom. I. referendis cap. de deſperatis morbis; & de eorum cura agitur in Vol. I. Theatr. Chymici in tract. Penoti de medicam. Chymicis p. 678.

Deſpumatio, Græce dici poteſt ἀπαφρισμὸς, vel ἐπαφρισμὸς, dicitur ſpumæ detractio, cujus materia non ſolum eſt ſuccus quidam concretus, lentus & includens flatum; ſed & ſimul ſordes omnis levior a calore ignis expurgata, vel etiam gravior albuminibus coacta & colligata. De hac actione Coquinaria & Pharmaceutica vide Weker. Antid. Gen. l. 3. c. 36. & D. Wedelium in Pharmac. Acroam. l. 1. ſect. 2. c. 7. p. 63. ſeq. Deſpumatio etiam per translationem vocatur in febribus intermittentibus materiæ febrilis jam ſubactæ & quaſi devictæ expulſio ſeu ſeparatio. Th. Sydenham. Meth. Cur. febr. p. m. 70.

Deſquamatio, Deſquamatum, ἀπόσυρμα. Vide Apoſyrma.

Deſquamatorium, epitheton Trepani, quod & Exfoliativum dicitur, quo tantum oſſis eximere licet, quantum videbitur. Paræus l. 9. Chirurg. c. 5. & inter novi/ſſinos Cornel. Sollingen in Operationib. Chir. allegantibus Actis Erudit. Lipſienſ. de Anno 1693. m. Auguſt. p. 342.

Deſtillatio, aliis Diſtillatio, Gr. ςάλαξις, κατάσταλαγμὸς, apud Latinos eſt æquivocum vocabulum. Vel enim Pathologice, & idem eſt, quod Catarrhus, Catarrhyſis, & Defluxio, Rheuma; de quibus ſuo loco dictum: Vel accipitur Pharmaceutice, aut Chymice, & eſt artificiosa prolectatio, vel extractio eſſentiæ medicamentoſæ ſub forma vaporis coagulata in formam liquoris, quæ defertur per ſtillicidium, tranſlata a vaſe materiæ in excipulum deorſum locatum. Quod itaque deſtillandum eſt, reſolubile in conſiſtentiam humidam eſſe, neceſſe eſt, aut eum humore eſſe, ſive is connatus ſit, ſive foris adjectus. Sunt autem talia maxime vaporoſa, & quæ ſpiritus oleoſos habent. Unde ſi deſtillanda per naturam non ſunt talia, per artem eo ſunt deducenda. Et eſt inventa Deſtillatio eſſentiæ extrahendæ gratia principaliter, quanquam & famuletur abſtractionibus, depurationibus, & ſimilibus. Deſtillationis tres numerantur ſpecies: Per aſcenſum, cum, antequam deſtillet, eſſentia extracta, ſublimetur ſpecies aerea, debetque ea eſſe continua, ab initio ad finem, cum opere interrupto vix aſcendat id, quod reliquum eſt. Per deſcenſum, vide p. a. Deſcenſio: Per inclinationem, quæ fit vaſe materiam continente inclinatio, roſtro deorſum vergente; cumque illud vas plerumque ſit Retorte dictum, etiam hæc Deſtillationis ſpecies per Retortam opus nominatur. Quamvis & nonnunquam Deſtillatio per deſcenſum dicatur, quod parva fiat elevatio, indeque maxime deorſum reflexio, vel quod ſpiritus maxime deorſum revocentur & ſine alembico in curvatura coagulari deſcendant. Hæc Rul. & Iohnſ. in Lex. Adde Rolfinc. Chym. l. 2. c. 2. (qui etiam Deſtillationis alicujus naturalis mentionem fecit, qualis fit in generatione pluviæ; ſed hæc eſt extra forum Medicum) Junge ex antiquioribus Matthiol. de ratione deſtillandi aquas ex plantis. Weker. Antid. Gen. l. 3. c. 39. ſeq. aliquot. & ex recentioribus D.D. Wedel. Pharmac. Acroamat. l. 1. ſect. 3. c. 3. p. 99. ſeqq. D.D. Joh. Maur. Hoffm. Differt. Chimic. X. h. tit. I. Helfric. Iunken. Corp. Pharmaceut. ſect. 1. c. 3. p. 11. ſeqq. De deſtillatione Spagyrica in ſpecie circa negotium lapidis Philoſophici quære in Theatr. Chymic. Indiculus Vol. II. p. 411. 441. 451. ſeqq. Vol. III. p. 377. 435. 562. 733. Vol. IV. p. 749. Vol. VI. p. 271.

Deſtringo, ἀποψάω, ſignificat ſudorem & ſudorulentas corporis ſordes lacinia aut incurvata fricantis manu aut ſtrigili detergere. Lang. l. 1. epiſt. 51.

Deſtructio, Gr. φθορὰ, διαφθορὰ, idem, quod Corruptio, Chymicis dicitur diſſolutio, vel deperditio priſtinæ & nativæ ſuæ formæ, vel conſiſtentiæ, & mutatio in alienam. Vid. Parac. & Th. Ch. pa/ſſim, v. g. Vol. I. p. 294. Talis Deſtructio Spagyrica difficilior habetur labor, quam conſtructio. Lagneus Harm. Chym. c. 6. & Alan. in Th. Chym. Vol. IV. p. 749. Vide etiam Corruptio.

Deſudatio, ἐφίδρωσις. Vide Ephidroſis. Apud Avicennam Deſudatio notat Sudationem largiorem, quam ſequuntur interdum puſtulæ, tanquam ſudoris feces inobedientes ad exſudandum, unde & Hidroa, ἱδρῶα, Sudamina vocantur, perperam vero ὕδρῶα. Avic. l. 4. fen. 7. tr. 3. c. 8. Ingraſſ. com. in Avic. l. de tum. p. n. p. 172. 182. 191. &c.

Deſurrectio, ἐξανάστασις, deſurgo, idem, quod Deſido vel Deſideo, h. e. ſecedo ad ponendam alvum. Vide p. a. Deſideo. Jung. Scribon. n. 112. 140. 142. Rhod. in not. ad 112. 140.

Detentio, aliquando ſignificat idem, quod Catalepſis, Catoche, de quibus vocabulis jam ſuo loco dictum eſt. Zacchias Quæſt. Medico-Legal. l. 2. Tit. 1. q. 15. n. 9. 10.

Detentus, ἐχόμενος, proprie, qui ab altero habetur, & ita in alterius poteſtate eſt, ſive vi coactus, ſive neceſſitate. Unde & Gal. exponit per κατεχόμενος καὶ βιαζόμενος, 6. aph. 16. Lind. Sel. Med. Ex. XII. §. 17. Detenta quoque di-

dicuntur ea, quæ *Retenta*, quæ noſtro commodo natura ad tempus moratur, *Ex. XV.* §. 71. *Differunt* a *Contentis*, quod hæc in genere dicantur, quod ratione ſuæ liquiditatis, vel fluiditatis contineri habeant neceſſe.

Detergens, ῥύπτον, idem, quod *Abſtergens*. Vide *Abluentia*. Jung. Gal. *l.* 8. *meth. med. c.* 4.

Deterſorius, ῥυπτικὸς, idem, quod *Abſterſorius*, Gal. 1. *de R. V. I. A. t.* 18. *Deterſorium* vocabatur, Locus Balnei, in quo ſudor detergebatur, & ungebantur unctione indigentes Fumanell. *lib. de Balneis mox a principio*.

Detotatio, eſt terminus Chymicus, quo indicatur operatio deflagrationis & calcinatio-nis per Nitrum in præparationibus Antimonialibus, de quibus vide Rolfink. Schroder. & alios, præfertim e recentioribus celeberrimos Chemiatros, D. D. Wedel. *Ph. I. A. F. R. lib.* 1. *ſect.* 4. *cap.* 3. D. D. Bohn. *Diſſ. Chym. Phyſ. XII.* §. 20. *&c.* Prolixum vero *Detonationis* effectum, qui eſt, per fuſum Stibium penetrare, penitus liquare, attenuare, Mercuriale, Arſenicale & Sulphureum recrementum in fumum vertere, purgare, & figere, vide apud Libav. *Defenſ. Synt. Chym. contr. Scheunemann. II. not.* 46.

Detonſus, κεκαρμένος, a κέρω, *tondeo*. Inde κέρα, tonſura. Vide *Cura* Græc.

Detos, δετὸς, *vinctum tecti*, idem, quod ἄεμα, 3. *de artic. t.* 23. Vide *Aetoma*.

Detractio, καθαίρεσις. Vide *Catharefis*.

Detrixio, ῥάκωσις, eſt affectus ſcroti, ſcil. cutis in ſcroto multa & nimia *extenſio*, Gal. *in defin. med.* Æginet. *l.* 6. *c.* 67. In genere etiam *Detritio* ſumitur pro *tritura*. Scrib. Larg. *n.* 130.

Devulgatus, βεβλαισοσκώ͂ν, dicitur quorum oſſa ſunt valga. Opponitur *Demancato*, κεκυλλωμένῳ, Galen. *c.* 4. *de art. t.* 10. 11. Vide *Blæſus*.

Devenio, ἀφικνέομαι. Vide *Aphicneomæ*.

Deventris, ἀκοίλιος, qui carere videtur ventre. Vide *Acœlios*.

Devirgino, ἀποπαρθενεύομαι. Vide *Apoparthe-neuomæ*. *Devirginatio* legitur in Scribon. *n.* 18. Barth. *lib.* 39. *c.* 16. *Adverſar.* putat, eſſe fœmellis proprium. Sed tamen & *Devirginare puerum*, dicit Varro apud Non. Marcell. *de prop. ſerm. in Cornucopia* Nic. Perotti *p. m.* 1473. *lib.* 27.

Devoro, καταπίνω, idem, quod *Deglutio*. Tropice uſurpatur de ſcientiis intra nos recondendis, Gal. *l.* 3. *de Hipp. & Pl. decr. c.* 8. Proprie *devorare* eſt magna aviditate multum cibi ad ſe rapere, non mandere, vix guſtare, adeoque ventriculum implere, ut oneri ſit non tantum, verum etiam revomatur ſæpe, verbis Linden. *Exerc. XIII.* §. 301. 302. *Devorare* medicamentum, paſtillos, mel, legitur apud Scribon. *n.* 87. 94. 116. 135. 155. 165. 198. Celſ. *l.* 4. *c.* 4. In Chymicis *Devoratio* quoque dicitur, quando Aurum depuratur Antimonio in igne fuſionis. B. D. Etmu ler. *ad T. Ludov. Pharmac.*

Devotatus, idem, quod *Defixus*, & utroque nomine appellatur, qui maleficio aut incantamento prohibitus eſt a Venereo congreſſu & ligatus. Apul. *de medic. herb. c.* 7. *n.* 1. Humelberg. *comm. ad h. l. p.* 65.

Deurens, καῦσων, idem, quod *Cauſos*, *Febris ardens*.

Deus, Θεὸς. Neque hujus mentio omittenda in Medicina, cum ille ſit Autor principaliſſimus omnium bonorum, & ita quoque artis Medicæ, cauſſa primaria ſanitatis, & operationum Medicarum ſalutarium. Quod vivis valeſque, hoc ipſius *Dei* eſt. Quod medendi ſcientiam calles, conceſſu & beneficio *Dei* eſt. Quod cura tua feliciter ſub manu ſuccedat, benedicente Deo eſt. Quod uſque & uſque proficis in cognitione Naturæ & Artis, gratia Divina eſt. Imo quod & ægrotes, a Deo juſte nos caſtigante dependet. *Deus* enim eſt, qui vulnus facit, & manus ipſius ſanat. Hinc & Hippolyt. Guarinonius *in ſuo lectu digniſſimo Germanico tractatu de Cauſſis ſanitatem & vitam hominis deſtruentibus*, primam ſtatuere non eſt veritus, & Rolf. fecit *O. ac. M. Med. Sp. l.* 2. *ſ.* 3. *c.* 29. Plura videantur apud Lind. *Ex. III. Selecl. Med.* Abſit vero illa fictitia & ſuperſtitioſa *Dei* cultura, qualem Crollius & quidam ejus ſectatores commenti ſunt, *Deum* in creatione egiſſe Spagyrum, *Deum* & ſpiritum Cabaliſticum in unione eſſe, & quæ ſunt alia blaſphema, aut certe abuſiva, de quibus videatur Libav. *tr. de horribili impietate Magiæ Paracelſicæ*. Et dubito, an etiam Ænigmaticæ illæ alluſiones Fr. Baſilii Valentini *in ſcriptis ſuis Latinis & Germanicis*, ſalva pietate vera, poſſint approbari. Aliter res ſe habet cum tropicis phraſibus, nec S. Scripturæ adverſis, quod homo homini *Deus*; & ita Medici quoque *Dii* & Magiſtratus, Rhod. *ad Scrib. p.* 12. 14. 27. Medicamenta manus *Dei*, vel *Deorum* dicantur. Aliud eſt, rem per tropum explicare: aliud myſtice ſive per myſterium. ἄλις.

Deuſtio, ἔγκαυσις, Vide *Encauſis*. Galen. *de inæq. intemp. c.* 7.

Deuteria, δευτερεῖα, δευτερίας, *Deuterias*, δευτερίας,

πτέρια, *Deuterinar*, δευτερίναρ, Linden. *Ex. X.* §.198. Accipiuntur hæc vocabula pro vino ſecundario, viliori. *Lora* alias dicto, parato ex aqua vinaceis affuſa il.a macerante. Alias etiam Græcos τρύγα, Aſiaticos στεμφυλίτην vocaſſe, autor eſt Galen. *l.* 2. *Al. fac. cap.* 9. Vide *Lora*. Dioſcorid. *l.* 5. *c.* 13. etiam πότιμον appellari ſcripſit. Eſt potionis genus vile & noxium, de cujus viribus Galen. & Dioſcor. *d. l.* Lang. *l.* 1. *ep.* 27. *fin.* ubi & *Thamna* dicuntur.

Deuterion, τὸ δευτέριον, item, τὰ δεύτερα, ſignificat *ſecundinas*, vel *ſecundas*, ita dictas, quod ſecundo poſt fœtum natum loco ordinarie & naturaliter excludantur. Hippocr. vocat τὰ ὕστερα, 5. *aph.* 49. τὸ ὕστερον, 2. *Prorrh.* XXX. 18. & *l.* 1. *Epid. ſ. V.* 42. χόρια, ſuntque nihil aliud, quam membranæ fœtum prius continentes, præſertim exterior *Chorion* dicta cum placenta Uterina. Nam interdum *Amnios* ceu interior cum fœtu ipſo excluditur galeæ inſtar inhærens. De his vide Harveii *Additamenta ad Exercit. de gener. animal.* Barthol. *l.* 1. *Anat. cap.* 36. Dieter. *num.* 876. Quæ p. n. retentæ in affectionem graviſſimam conjiciunt fœminas. Unde remedia fere eadem, ac ad partum neceſſaria, ſunt adhibenda, de quibus apud Hipp. Gal. & Practicos videre eſt.

Deuteropathia, δευτεροπάθεια, idem, quod συμπάθεια, *Conſenſus*. Uſurpatur de morbis per conſenſum, primo, qui per πρωτοπάθειαν obortus eſſe dicitur, ſupervenientibus. Legitur & apud Helmont. *de Lithiaſ. c.* 9. *n.* 54.

Dexamene, δεξαμενή, in genere *receptaculum* ſignificat. Reſtringitur vero ad receptaculum aquarum ſive *labrum*, aut *ſolium aquæ calidæ*, in quo qui lavantur, etiam innatare poſſunt. Dicitur alio nomine κολυμβήθρα, Gal. *l.* 2. *de Tem. c.* 2. & ἔμβασις. Gorr. *p.* 101.

Dexios, δέξιος, h. e. *dexter*, duplicem habet ſignificationem. Primo denotat illam corporis regionem, vel illud latus, in quo hepar ſitum ſuum obtinet. De hoc *dextro* corporis latere recepta eſt opinio veterum, quod *dextra* ſint robuſtiora & calidiora ſiniſtris, & mares etiam magis in *dextro* uteri latere concipiantur & generentur, Hippoc. 5. *aph.* 48. & quod arteriæ ſint majores *dextri* lateris ſiniſtris, & quod morbi *dextri* lateris ſint periculoſiores. Enimvero videtur in pleriſque eſſe mera imaginatio & differentia fictitia. Imo dubitare quis etiam de rationibus Bartholini *l.* 4. *Anat. c.* 1. poſſet, ob quas *dextram* manum agiliorem eſſe docuit ſiniſtra. Enimvero non licet, nec libet hoc loco controverſari. Vide C. Hoffm. *comm. in Galen. V. P. n.* 854. *ſeqq.* Deinde ſignificat idem, quod *felix*, *congruus*, conveniens, v. g. *Dexter* uſus rerum non naturalium dicitur, qui opponitur *ſiniſtro* vel abuſui; quæ ſignificatio eſt per translationem. In utraque ſignificatione *Dextro* opponitur *ſiniſtrum*, τὸ ἀριστερόν. In circulo neque *dextrum*, neque *ſiniſtrum* dari, neque in natura, non male ſcripſit Helmont. *de Lithia. cap.* 9. *n.* 45.

Dexis, δῆξις, *morſus*. Vide *Dacno*.

Dexiumæ, δεξιοῦμαι, ſignificat *comiter excipio aliquem*, ac veluti dextra prehenſum deduco, aut dextram alicui porrigo. Legitur apud Hipp. *l.* 7. *Epid. IX.* 8.

Dextans, in Gr. δεκάμορον, eſt nomen *ponderis unciarum decem*, tota libra diviſa in duodecim uncias. Meminit Scrib. *L. n.* 203.

Dexter, δεξιός. Vide *Dexios*.

Dia, διά, hæc præpoſitio in Medicina frequentiſſimi uſus eſſe ſolet in appellationibus medicamentorum compoſitorum a baſi, vel potiori ſimplici ingrediente deſumptis, & ſignificationem obtinet præpoſitionis *De*. v. g. *Diacodion*, *Diacydonion*, *Diaphœnicon* &c. quorum etiam aliqua ſuo ordine in ſeqq. exponentur.

Diabebos, διαβεβῶς, *diductum*, divaricatum & diſparatum ſignificat. Uſurpavit Hipp. *de malleolis* 4. *de artic. t.* 22.

Diabetes, διαβήτης, eſt *Urinæ profluvium*, *Hydrops ad matulam*, *Hydrops matellæ*, *Dipſacos*, *Diarrhœa in urina*, ὕδερος, εἰς οὖρα διάρροια, διψακός, ſynonyma ſunt, cum continuo & exuberanter per urinam redditur id, quod bibitur, nihil plane immutatum, Gal. *l.* 6. *de L. Aff. c.* 3. & *l. de diff. ſympt. c.* 6. Paſſio hæc talis eſt, qualis circa alvum Lienteria & Bulimos, extinctio, ut diceret quiſpiam, utriuſque virtutis, & retentricis & alteratricis, *l.* 1. *de criſ. c.* 12. Conſentit quidem quodammodo veſica, & copia urinæ premitur, at nec ipſe morbus, nec morbi cauſſa eſt in veſica, ſed in ſolis renibus. Eſt autem attrahendæ urinæ inexplebilis cupiditas, & ejus retinendæ impotentia. Attractionem tantam excitat vel calida & ſicca renum intemperies, vel humor bilioſus acris, ſalſus & renes aſſidue irritans, inque ipſo renum corpore impactus, vel, ut ait Aretæus, morbus aliquis acutus in renes firmatus & per criſin malignitatem ſuam in eos deponens, vel venenum aliquod deleterium, ex eorum genere, quæ veſicam & renes infeſtant, quale id eſt, quod a Dipſade ſerpente funditur. Hæc enim omnia ſitim ingentem movent, ob quam aſſidue æger bibit. Potum autem hunc avide renes attra-

trahunt, antequam etiam in ventriculo conco-quatur; ſed eum propter imbecillitatem non re-tinent; ſed talem effundunt, qualis ſumtus eſt, qua in re *Diabetes* appetentiæ caninæ perſimilis eſt, quam ὀρέξιν κυνώδη vocant. Nec vero id ſo-lum, quod bibitur, protinus crudum mingitur, ſed humor etiam copioſus a renibus colliquato corpore trahitur, in eoque *Diabeten* proprie con-ſiſtere, Aretæus arbitratur, definiens, eſſe σαρκῶν καὶ μελέων ἐς ὄυρον σύντηξιν, hoc eſt carnium & mem-brorum in urinam colliquationem, ob quam & ſumma totius corporis macies eſt, & copioſior multo urina redditur, quam potus eſt. Quod ſi vel modico tempore a meiendo abſtinuerint, tu-ment lumbi, teſtes & ilia. Rarum id proríus mali genus, & a Galeno bis tantum viſum. Eo autem nomine appellatur, quod humor corporis nullo in loco conſiſtat, ſed ſubinde de loco in locum διαβαίνει, h. e. pertranſit, non aliter, quam aqua per ſiphonem, quem διαβήτην vocant Mecha-nici, ut ſcribit Colum. *l.* 3. *c.* 10. Latini nullum illi peculiare nomen dederunt. Hæc Gorræus & Caſtellus. Enimvero cum illud de Attractione vetus figmentum hodieque exoleverit, hujus af-fectus analyſin & expoſitionem per cauſſas verio-rem & certiorem nobis reliquit Cl. Willis *Phar-maceut. Rat. Part. I. ſect.* 4. *cap.* 3. ſtatuens, cauſ-ſam proximam in ſanguinis deliquio, ſive ni-mia feroſitate colliquativa conſiſtere, dum com-pages ſanguinis nimis eſt laxata & diſſoluta. Pa-racelſus cauſſam hujus affectus ponit in ſale re-ſoluto & ſciſſo per ingreſſum acuti ſalis, *l.* 2. *de Tart. tract.* 3. *c.* 2. ubi plura legantur, & *in fragmen. ad Tom. III. referendis*. Lectu etiam digna eſt Mart. Liſteri *Exercitatio II. Medicinalis de hoc affectu* aliquot exemplis illuſtrata. Obſervatio-nes de *Diabete* varias vide *in Ephem. Nat. Cur. Ann. II. Obſ.* 162. 167. 175. 198. & *Ann. III. Obſ.* 183.

Diabibaſco, διαβιβάσκω, pro διαβιβάζω poni-tur, & ſignificat *tranſcendo*, traduco, tranſ-mitto, apud Hipp. *l. de fract. t.* 29.

Diabolus, διάβολος, infenſiſſimus ille ani-marum noſtrarum & corporum hoſtis & ad-verſarius. Dicitur & *Dæmon*, *Cacodæmon*. Vide *Dæmon*. *Diabolus* metallorum etiam appellatur *Jupiter* ſive *Stannum* a Chymicis ideo, quod ſociatum aliis metallis eadem irreducibilia vel admodum difficulter reducibilia faciat. D. Et-muller. *ad Ludo. Pharm.*

Diaborborizo, διαβορβορίζω, ſignificat *mur-muro*. Dicitur de hypochondriis apud Hipp. 5. *aph.* 64. Vid. Dieterich. *n.* 184. Lind. *Ex.* 6. §. 69. Vide *Borboryemos*.

Diabotanum, διαβοτανῶν, dicitur emplaſtrum ex herbis cofectum, cujus deſcriptionem vide in Gal. *l.* 6. *de C. M. P. G. c.* 2.

Diabroſis, διάβρωσις, idem, quod ἀνάβρωσις. Vide *Anabroſis*, eroſio, a re acri & mordaci facta, ſive interna, ſive externis, igne, vel medicamentis, quæ propterea διαβρωτικὰ ap-pellantur, media quodammodo inter ἐκφρακτι-κὰ καὶ καυστικὰ, i. e. extergentia & adurentia; ſunt enim extergentibus valentiora, & uren-tibus debiliora. Vide *Corroſio*.

Diacadmias, διὰ καδμίας, nomen Emplaſtri a Cadmia ceu baſi ita dicti, apud Scribon. Larg. *comp.* 242. cui ſimile legitur apud Galen. *l.* 2. *de C. M. P. G. c.* 14. a Lucio uſurpatum interque Epulotica relatum.

Diacarcinon, διὰ καρκίνων, nomen Antidoti ex Cancris adverſus morſum cani rabidi, quo & Æſchrion optimo cum ſucceſſu uſus legitur apud Gal. *l.* 11. *de S. Fac.* §. *De cancris fluv.* Vid. Foreſt. *l.* 10. *Obſ.* 27. *Schol.*

Diacaryon, διὰ καρύων, i. e. *Rob nucum*, Gal. *l.* 6. *de C. M. S. L. c.* 2. Vide *Diſpenſat. Auguſt.*

Diaceltateſſon, terminus Paracelſicus, ad cu-ram febrium ſpectans, quo uſus *l.* 2. *de vit. long. c.* 5. Videtur autem vomitum per Mer-curium excitatum intelligere. In Ruland. & Iohnſ. legitur *Diateſſadelton*, i. e. *Mercurius præcipitatus*. Alii volunt, *Diaceltateſſon* Para-celſi eſſe medicamentum Chymicum, quod præbet Mercurius vivus a liquore Alcaheſt ſolutus. Aſt quia illo liquore ſeſe carere ho-dieque fatentur Chymici, quare & hoc medi-camentum manet in occulto, fortaſſis citra Artis detrimentum.

Diacenes, διακενῆς, ſignificat, *fruſtra*, in va-num. Aliquoties legitur apud Hipp. *l.* 7. *Epid. V.* 22. *X.* 42. *XLI.* 24.

Diacenos, διάκενος, ſignificat, *cavernoſum*, fiſtuloſum, non vero ſimpliciter vacuum. Di-citur de corporibus poroſis, qualia ſunt Spon-gia & Pumex. Galen. *l.* 4. *de diff. pulſ. c.* 6.

Diachalaſis, διαχάλασις, a verbo διαχαλᾶν, ſignificat in ſpecie *futuræ laxationem* & diſſo-lutionem, apud Hipp. *l. de vuln. capit. XV.* 5. 6. *XVI.* 1. 2. ubi & ῥῆξις κατὰ τὴν ῥαφὴν, *ruptio circa ſuturam* vocatur.

Diacheiriſmos, διαχειρισμὸς, *tractatio manua-ria*, quæ manibus perficitur. Dicitur de medi-camentorum præparatione apud Hippocr. *l.* 2. *Epid. ſ. III.* 41. A verbo διαχειρίζεσθαι & διαχει-ρίζεσθαι, manibus aliquid tractare, quod oc-currit *l.* 2. *de morb. mul. IV.* 11.

Diacheomæ, διαχέομαι, proprie ſignificat *transfundi*, quando liquor de vaſe in aliud dif-

diffunditur vel potius *transfunditur*, ita ſumſit Hipp. *l. de Affect. XLV.* 18. de vino per transfuſionem refrigerato, quam ſignificationem perperam omiſit Foeſ. *in Oeconom.* Tropice vero etiam ſignificat *diſſipari*, diſcuti. Uſurpavit Hipp. de tuberculo, *l.* 4. *Epid. XXVI.* 3. Activum διαχέω, *diſcutere*, legitur apud Dioſcorid. *l.* 3. *c.* 170.

Diachorema, *Diachoreſis*, διαχώρημα, διαχώρησις, a verbo διαχωρέω, generaliter ſignificat omnis generis *Excrementa* & *Excretiones* e corpore factas, Foeſ. *Oec. p.* 162. Gorr. *in def.* In ſpecie vero *Excrementa alvi* & *Excretionem per alvum*, *aph.* 14. 18. *ſ.* 4. *aph.* 47. *ſ.* 5. *aph.* 64. Vide Dieterich. *n.* 204. *ſeqq.* Lind. *Ex.* XIII. §. 253. *ſeq.* Dicitur & Lat. *Diſtributio*.

Diachoriſis, διαχώρισις, διαχωρισμός, ſignificat *ſeparationem* & disjunctionem, a χωρὶς, *ſeorſim*. Legitur apud Moſchion. *de morb. mul. c.* 129.

Diachriſta, διαχριστὰ, dicuntur P. Æginetæ *l.* 1. *c.* 46. medicamenta, quæ faucibus, columellæ, palato, linguæ ad pituitam detergendam applicantur.

Diachriſu, διαχρύσου, nomen emplaſtri ad fracturas, *Aureum* dicendi, apud Galen. *ſpur. l. de Dynamidiis* §. *Ad oſſa fracta*.

Diachylon, διαχυλῶν, Emplaſtrum dicitur ex ſuccis compoſitum, emolliens, concoquens, Galen. *l.* 7. *de C. M. G. c.* 9. Vide & *Diſpenſatoria*. Variæ ejus in illis occurrunt deſcriptiones.

Diachyſis, διάχυσις, dicitur *Liquefactio*, *Fuſio*. Eſtque corporis ſicci ad humidius alteratio & permutatio. Contraria τῇ πήξει, *concretioni* vel *coagulationi*. Humiditas autem corporibus ſiccis inducitur, vel novo humore ſuper inducto, vel reſolutione partium aquearum, quæ antea in corpore latebant compreſſæ & conſtipatæ; vel diſſolutionem partium terreſtrium prius in unum coactarum. Ad primam ſpeciem pertinet *Elixatio*, *Maceratio*. Ad ſecundam *Fuſio*. Ad tertiam *Chyliſicatio* referri poſſet. Pathologice quoque uſurpari poteſt, ut ſit determinatio alicujus modi cauſſandi morbos, & ſignificet *Diffuſionem*, h. e. nimiam fluxionem, quæ opponitur στάσει f. ſtagnationi, quemadmodum egregie expoſuit Bernardinus Ramazzinus Medicus Mutinenſ. *in deſcriptione conſtitutionis Anni* 1690. *in territorio Mutinenſi*, quæ extat *in Ephemerid. Nat. Cu*-*rioſor. Dec.* II. *Ann.* IX. *p.* 53. διαχυτικὰ medicamenta vocantur, quæ diffundendi, & diſſolvendi vim habent apud Dioſcorid. *l.* 1. *c.* 78. & *l.* 3. *c.* 59. *de Terebintho* & *Aniſo*.

Diachytos, διάχυτος, eſt epitheton vini, quod & ὑπόχυτος οἶνος vocatur, quod paratur uvis in ſole ſiccatis loco clauſo per dies ſeptem in cratibus totidem pedes a terra alte, noctibus a rore defenſis, octavo die calcatis. Ita fieri *optimi odoris ſaporiſque vinum*, teſtatur ex Plin. *l.* 14. *c.* 9. Lind. Ex. *X.* §. 118.

Diacinclizo, διακιγκλίζω. Vide *Cincliſmos*.

Diacinema, διακίνημα, dicitur *dimotio*, cum oſſa paulatim exceſſerunt, *prolapſio* parva oſſium, apud Celſ. *l.* 8. *c.* 14. Ὁλίσθημα vero *integra* oſſium *prolapſio*, vocatur. Hippocr. 3. *de fract. t.* 51. A verbo διακινέω, *dimoveo*, 2. *de artic. t.* 13.

Diaclyſma, διάκλυσμα, ſignificat ſpecialiter *collutionem oris*, per liquores, qui in ore detinentur, iterumque expuuntur; & ſub ſe comprehendit *Gargariſmum* & *Apophlegmatiſmum*, Schroder. *l.* 2. *c.* 61.

Diacnao, διακναίω, ſignificat *corrumpo*, *lancino*, *corrodo*. Dicitur & ἀποκναίω. Hippocr. *l.* 1. *de morb.* X. 35. *lib.* 2. *de morb. mul.* XIII. 13. XV. 11. Significat & *defrico*, Rhod. *ad Scrib. n.* 55.

Diacnicon, διακνίκον, medicamentum ex ficis, & cnico compoſitum, quod Galenus de S. T. L. 4. commendat in ea ventris affectione, cum cibus corruptus per alvum non deſcendit. Porro cnicus eſt ſpecies quædam feminis, vel herba croco ſimilis. Hinc κνηκὸς, ἡ, όν, flavus, inclinans in candidum.

Diacoccymelon, διακοκκυμήλων, Vide *Diaprunum*.

Diacochlacon, διακοχλάκων, epitheton *Lactis*, in quo ſilices igniti extincti prius ſunt. Hipp. vocat διαπεπυρωμένον, *l.* 7. *Epid.* III. 4. Lind. *Ex.* XVI. §. 82.

Diacodyon, διακωδύων, eſt *confectio ex capitibus papaveris*, cujus varias formulas veterum tradidit Galen. *l.* 7. *de C. M. S. L. c.* 2.

Diacolocynthis, διὰ κολοκυνθίδων. Vide *Hiera*.

Diacomizo, διακομίζω, idem, quod ἀνακομίζω, *reſtauro*, de quo vide ſupra *Anacomidæ*. Hipp. *l.* 2. *de morb. XLIX.* 23.

Diacomma, διάκομμα, *diſſectum*, *diſciſſum* ſignificat, etiam a διακόπτω, *diſſeco*, Hippocr. 2. *Prorrh. XXV.*

Diacones, διʼ ἀκόνης, nomen Emplaſtri Critonis ex Cote parati, apud Galen. *l.* 6. *de C. M. P. G. c.* 2.

Diacope, διακοπὴ, *diſciſſionem*, præciſionem & *diſſectionem* profundam ſignificat, apud Hipp. 7. *aph.* 24. *l. de cap. vul.* VIII. 6. a verbo διακόπτω, quo frequentius uſus idem 6. *aph.* 18. 19. 50. Coac. *t.* 503. 504. Vid. Dieter. *n.* 18. Foeſ. *Oec. p.* 150. Sumitur pro omni magno & pro-

& profundo vulnere, Gal. *comm.* ad 6. *aph.* 18.

Diacoprægia, διακοπραγία, dicitur medicamentum Topicum, e *ſtercore caprino* factum, teſte Blancardo, quamvis nobis non licuerit in Græco autore Medico invenire hoc vocabulum.

Diacorallium, Alexandri, non a Corallo, ſed ab Anagallide appellatum, quia non adſtringit, ſed penetrat. Heurnius. *Meth. prax. l.* 2. *c.* 15.

Diacorum, διὰ ἀκόρου, confectio ex *Acoro*, ſive *Calamo aromatico*, a Meſue excogitata; cujus deſcriptionem & commendationem Zwolferianam vide in *Diſp. Auguſt. Claſſ.* 14.

Diacriſis, διάκρισις, idem, quod κρίσις, in morbis humorum ſecretionem vel excretionem & *judicationem* denotat, Hipp. *l. de genitur.* V. 8. Verbum; διακρίνω, excerno, *ſecerno*, occurrit *in Coac. t.* 137. & *l.* 2. *de morb.* LXIX. 30. Opponitur τῷ συγκρίνειν, quod ſignificat miſcere, Gal. *l.* 4. *M. M. c.* 4. Denotat etiam Chymicam ſolutionem: Vide *Solutio*.

Diacritice, διακριτικὴ, dicitur a quibuſdam facultas *diſcretrix* vel *ſecretrix*, quæ bonum a malo ſecernat, & dijudicet in morbis, & hanc quintam nonnulli ſtatuunt quatuor miniſtris addendam. Gorræus p. 104. Enimvero exulent in Medicina hæ abſtractivæ ſubtilitates Philoſophicæ.

Diacrocium, electuarium de ovo. Plater. *de Curat. febrium peſtilentialium Tom.* 2. *c.* 2.

Diacrocu, διὰ κρόκου, διάκροκον, nomen Collyrii ſicci, quod *Crocum* recipit, apud P. Æginet. *l.* 7. *c.* 16. Gorr. *in def. p.* 105.

Diacydonium, διὰ κυδωνίων, ſcil. μήλων, confectio Stomachica ex ſucco malorum *Cydoniorum* vel *codoneorum*, hodie adhuc uſitatiſſimum, commendatum vero & olim a Galeno, *l.* 6. *de San. tu. c.* 15. Jung. Diſpenſatoria; ubi & *Diacydoniati laxativi* mentio fit.

Diadaphnidon, διὰ δαφνίδων, nomen Emplaſtri, ad extrahendum & pus movendum, a *baccis lauri* ingredientibus ſic dicti; cujus deſcriptionem vide apud Celſ. *l.* 5. *c.* 19.

Diadema, διάδημα, generaliter quidem omnem *faſciam* denotat. Specialiter vero exprimit *faſciam capitis*, ſive *redimiculum*; qualia commendantur in doloribus capitis, ubi futurarum relaxatio metuitur. Foreſt. *l.* 5. *Obſ.* 53. *Schol.*

Diadexis, *Diadoche*, διάδεξις, διαδοχὴ, dicitur *humorum exceptio*, vel ſucceſſio, vel de parte ad aliam partem tranſitus, Hippoc. 6. *Epid. f.* 2. *cap.* 28. & Aretæus *l.* v. *de cur. morb.* Vide Foeſ. *p.* 149. Vocatur & ἐκδεξις, Gorr. *p.* 103.

Diadoſis, διάδοσις, communiter *diſtributionem* quidem ſignificat, ut ita idem ſit, quod ἀνάδοσις, vide *Anadoſis*, Gal. *l.* 2. *de nat. fac. c.* 6. Verum denotare quoque poteſt *remiſſionem*, aut *ceſſionem morbi*, a verbo διαδιδόναι, quod in hac ſignificatione ſumſit Hipp. 4. *de R. V. I. A. t.* 22.

Diæreſis, διαίρεσις, ſignificat *diviſionem*; A Galeno ſumitur generaliter pro *ſolutione continui*, cujus quatuor conſtituit ſpecies, *vulnerationem*, *contuſionem*, *eroſionem*, *ruptionem l.* 5. *Meth. Med. c.* 2. Jung. Dieterich. *Iatr. n.* 15. *pag.* 118. Notat & *diſtinctionem*, Gal. *l.* 9. *de Hipp. & Plat. dec. c.* 6.

Diæta, δίαιτα, dicitur *victus ratio*, *vivendi modus* ac *lex*, *certa victus inſtitutio* & norma, non in ſolo cibo & potu conſiſtens, verum in omnibus aliis rebus nonnaturalibus quotidianis, Aere, Otio, Exercitatione, Venere, Somno, Vigiliis, Repletione, Inanitione, Animi Affectibus, Gal. *ad Thraſybul. c.* 35. 37. *in* 3. *Epid. t.* 9. In *Diæta* duo hæc potiſſimum ſunt præcepta, in quibus tota fere vertitur: integram ſanitatem ſimilibus conſervandam; inclinatam autem & in vitium ruentem prope modico contrariorum uſu corrigendam eſſe. Diſciplina, quæ hanc inſtituit *Diætetica* διαιτητικὴ, dicta eſt pars artis Medicæ miniſtra, cum quæ ſanis ad imminentes morbos arcendos, tum quæ ægris ad præſentes profligandos debetur, Gal. *l.* 11. *M. Medic. c.* 15. Caſtell. & Gorr. Jung. Dieterich. *n.* 186. Lind. *Ex.* VIII. §. 206. *ſeqq.* Rhod. *ad Scrib. n.* 122. Rolf. O. *ac M. Med. Sp. l.* 14. *ſect.* 1. *c.* 1. *ſeqq. Dogm. poſt. med. gen. Part. IV. c.* 1. *Diæteticam* olim tempore Homeri minus fuiſſe excultam, refert Lang. *lib.* 1. *ep.* 51. Verum ex Iamblicho *in vit. Pythagor.* notavit Rhod. *ad Scribon. in not. pag.* 17. Pythagoreis in pretio fuiſſe maxime *Diæteticam*, Pharmaciam minus probatam. In ſtrictiori ſignificatione pro ſolo victu ſumſit Helmont. *tr. victus ratio*, & ſobrietatem ſtatuit eſſe totius *Diætæ* cardinem, *n.* 16. ubi ſimul Diætæ remedia in curandis morbis infida dixit & languida, *n.* 17. 18. verum ratione frivola. Non enim ideo victus ratio præſcribitur in curatione commoda, ut præſens morbi cauſſa per illam tollatur, ſed & ut cauſſæ futuræ proventus inhibeatur. Hinc rectius ſcripſit Scrib. Larg. *compoſ. num.* 200. Implicitas Medicinæ partes inter ſe & ita connexas eſſe conſtat, ut nullo modo diduci ſine totius profeſſionis detrimento poſſint. Ex eo intelligitur, quod neque Chirurgia ſine *Dietetica*, neque hæc ſine Chirurgia, id eſt, ſine ea parte, quæ medicamentorum uſum *tra-*

habet, perfici poſſint, ſed aliæ ab aliis ad-juventur, & quaſi conſummentur. Iung. Rhod. not. ad h. l. p. 288. Strictiſſime Dicta etiam ſi-gnificat Decoctum Diaphoreticum ex ligno ſan-cto & ſimilibus paratum, vel etiam additur epitheton. Dieta ſudorifica, vel ſi purgantia addantur, Dieta Sudorifico-Cathartica. Blaſ. Med. Univ. p. 79.

Diætema, διαίτημα, idem quod Dieta, quam-vis Gal. præter cibum & potum reliquas res non naturales ita vocaverit, ad Traſyb. c. 28.

Diaginomæ, διαγίνομαι, ſignificat apud Hipp. ſuperſum, vitam retineo, evado. Legitur l. 1. de Morb. XXIV. 10. & l. 1. Epid. ſ. 1. t. 19.

Diaglaucium, Diaglaucia, διὰ γλαυκίω, eſt nomen Collyrii ad incipientes lippitudines & ophthalmias laudati a Scribon. Larg. compoſ. 22. ita dicti a Glaucio ſucco herbæ, in Syria & Parthia pronatæ. Ejus vero uſum recentio-ribus exoleviſſe recte animadvertit Victor Trin-cavell. de cur. part. l. 4. c. 4. notante Rhodio ad d. Scribon. loc. in notis p. 61.

Diagnoſis, διάγνωσις, Dignotio, eſt præſen-tium per ſigna cognitio, Gal. c. 1. in prognoſt. t. 5. Rolf. pro tota Pathologia ſumpſiſſe vide-tur, in Ord. ac Meth. l. 2. ſ. 1. c. 3. & ſ. 2. c. 1. ſeqq. Plerique omnes Inſtitutioniſtæ ad mor-bos ſaltem reſtrinxerunt, ſed perperam, cum & ſanitatis præſentis per ſigna cognitio ſit ſcitu neceſſaria. Vide Dogm. noſtr. P. 3. c. 1. dogm. 2. & c. 2. per totum. Signa, quæ hanc cognitionem promovent, dicuntur Diagnoſtica διαγνωστικὰ, alias & διαγνωμονικὰ. Vide Deloo. Jung. Dieter. n. 1. quamvis Linden. proprio auſu & autoritate vocab. Diagnoſtica aliter acceperit pro Pathognomonicis, ſive propriis & demon-ſtrativis ſignis Ex. IV. §. 51. contra receptam omnium aliorum ſententiam. Medicus quo-que, qui per ſigna rem ſ. vel p. n. dignoſcit, dici poteſt διαγνωστικὸς, vel διαγνώμων, arbiter, vel diſcernendi potens. Dieter. d. l.

Diago, διάγω, vel ſignificat vitam duco, perago, ut Hippocr. 3. aph. 18. vel ad morbos refertur tempora ſua tranſigentes, l. 1. Ep. ſ. 1. t. 20. Jung. Foeſ. p. 148. Dieter. 183.

Diagrydium. Vide Scammonium.

Diaiſſo, διαΐσσω, ſignificat cum impetu tran-ſeo, percurro. Frequenti in uſu apud Hippoc. Coac. t. 139. l. 1. de morb. XXI. 13. l. 1. de morb. mul. LVIII. 8. l. 2. XXIV. 7. Dolor quoque διαΐσ-σων τὸν dicitur, qui a parte primario affe-cta celeriter tranſit cum impetu ad partes vi-cinas. Gal. l. 2. de L. Aff. c. 7.

Dialambano, διαλαμβάνω, ſignificat intermiſ-ſionem fumo, vel intervallum facio, Hippocr. l. 1. de morb. mul. XCIII. 20.

Dialegomæ, διαλέγομαι, Hippocrati ſignificat ſermonem profero articulatum, vel locutionem quæ etiam ſignum præbet notandum in ægris, uti patet l. 3. Epid. ſ. 3. t. 38. & 73. l. de Car-nib. XIX. 1. 9. 12. l. 7. Epid. ſ. 7. t. 2. Coac. t. 228. l. 1. prorrh. ſ. 3. t. 36. ſ. 4. de R. V. I. A. t. 66.

Dialeimma, διάλειμμα, intermiſſio, eſt illud intervallum, quo febris ad infebricitationem, Gr. ἀπυρεξίαν, venit, antequam ſequens an-notatio adveniat, Galen. l. de morb. temp. c. 3. Dicitur quidem in ſpecie in febribus ἀπυρεξία, in aliis vero morbis intermittentibus, ut Ce-phalæa, Epilepſia, Podagra, Calculo, ſim-pliciter διάλειμμα, ἀπὸ τοῦ διαλείπειν, h. e. ab in-termittendo. Significat ergo apud Hipp. εἰλι-κρινῆ ἄνεσιν, ſinceram & puram remiſſionem. Vide Gal 4. aph. 43. Datur enim & in continuis quibuſ-dam febribus quædam mutatio remiſſionem emu-lans; ſed non eſt pura & plenaria intermiſſio. Accipitur & generaliter de intervallis temporis Gal. l. 6. de ſan. tu. c. 7. Vide Intervallum.

Dialeipo, διαλείπω, intermitto. Frequens ver-bum Hipp. de febribus intermittentibus, quæ dicuntur πυρετοὶ διαλείποντες & quibus oppo-nuntur continuæ ſive non intermittentes, μὴ δια-λείποντες. Utrarumque cauſſam veram præ a-liis expoſuit Cl. Th. Willis de fribrib. c. 3. & c. 7. Illarum conſiſtit in ſucco nutritio hete-rogeneo ſanguini permixto, & tandem ad ef-floreſcentiam incitante: Harum ratio funda-tur in intrinſeca ſanguinis ad efferveſcentiam ob copiam ſulphurearum & ſpirituoſarum por-tionum exceſſivam diſpoſitione. Aliquando vero & διαλείπειν dicitur de febribus continuis ſuas mutationes & aliquales remiſsiones parti-culares periodicas habentibus, teſte Gal. c. 2. in Epid. t. 25. Διαλείπειν, etiam accipitur de ligaturæ intermiſſione in fractura cum ulcere vel vulnere, ubi ſpatium relinquitur pro ul-ceris curatione, Hipp. 3. de fract. t. 5. & 6. ubi διάληψις, aliis διάλυψις, legitur, h. e. in-termiſſio deligationis. Vide & Dieter. de hoc verbo num. 188. Vide Intermittens.

Dialepſis, διάληψις. Vide Interceptio & Dialeipo.

Dialoes, δι' ἀλόης, dictur de medicamentis Aloen baſin habentibus. Ita Hiera officin. Picra vocatur Dialoes a Galen. lib. 6. de ſan. tuend. c. 7. Ab Ægineta vero dicitur medicamen-tum in forma ſicca topicum, alias Cataplaſma dictum, ad ulcera curanda faciens, Dialoes, l. 7. c. 13. ut & Collyrium quoddam c. 16.

Dialyſis, διάλυσις, diſſolutionem ſignificat; & qui-

quidem de corpore & ejus membris denotat *languorem* & impotentiam ſuæ functionis pro-priæ, *l.* 4. *Epid.* XXV. 6. cui opponitur σύν-τασις, *contentio corporis*, firmitas, Galen. 1. *in* 6. *Epid. t.* 18. Verbum quoque διαλύω, *diſſol-vo*, h. e. languidum reddo, ita accipitur ab Hippocr. & præſertim de ventis dicitur, v. g. Auſtro, 3. *aph.* 17. unde & νότοι διαλυτικοὶ, auſtri *diſſolventes* corpora vocantur, *d. ſ. aph.* 5. Dieter. *n.* 289.

Diamarenatum, dicitur confectio ex ceraſis acidis in pulpam redactis & per cribrum tra-jectis, cum ſaccharo, ut & aromatibus para-ta, unde dividitur in *Diamarenatum ſimplex*, & *compoſitum*, apud Schrod. *l.* 4. *cl.* 1. *n.* 85. Meminit & hujus medicamenti, contra fe-brem bilioſam commendans, ſed parari ſcripſit ex acidis quibuſdam creſcentibus in Veenlan-dia, *l.* 5. *Obſ.* 7. *in Schol.*

Diamaſtema, διάμασημα. Vide *Maſticatorium*.

Diameno, διαμένω, *permaneo*, duro ſignificat. Uſurpavit Hipp. de morbis fixam ſedem ſibi parantibus, 2. *aph.* 27. 28. Dieter. *n.* 190. Le-gitur & *l.* 6. *Epid. ſ.* 8. *t.* 50.

Diamnes vocatur Barbaris Medicis propria affectio veſicæ, in qua urina egreditur invo-luntarie aut ignoratur ejus exitus, ſicut in ſo-mno. Diſtinguitur igitur a Diabete, expreſſe a Joh. Anglico *Roſ. Angl. Tom. I. p.* 512, 516.

Diamoron, διάμόρων, nomen medicamenti in offic. notiſſimi, ſive *Rob.* ex *Moris* parati, cujus varios parandi modos etiam Galen. tra-didit *l.* 6. *d. C. M. S. L. c.* 1. Videantur *Diſ-penſatoria.*

Diamotoſis, διαμότωσις, idem, quod μότωσις, a μοτὸς, linteamentum, quod vulneri inditur. Significat ergo *inſertionem linteamentorum* in cavitatem ulceris. Gorr. *p.* 106.

Diamperes, διαμπερὲς, διαμπερέως, adverbium uſitatum Hipp. & ſignificat *per totum*, prorſus, 3. *de fract. t.* 76. *l.* 2. *de morb. LX.* 3. *l.* de *intern. aff. IX.* 8. Uſus eſt quoque adjectivo διαμπερὴς, *penitus penetrans* & tranſiens, de dolore, *l.* 2. *de morb. mul. XVII.* 3. Vide Foeſ. *Oecon. p.* 153.

Diamydao, διαμυδάω, ſignificat nimio hu-more *marceſco* & corrumpor. Hippoc. *de cap. vuln.* XXVIII. 2.

Diana, Chymicis ænigmatice dicitur *Ar-gentum Philoſophorum*, *Luna alba*, *Terra vir-go*. Libav. *Alchym. Pharmac. c.* 31. *Dianæ ar-bor* quæ dicatur, vide *Arbor*.

Dianacathizo, διανακαθίζω, h. e. *colloco ad ſedendum*. Hipp. *l.* 2. *de morb.* LXXVIII. 15.

Dianancaſmos, διαναγκασμὸς, *coactionem*, & per vim alicujus membri reſtitutionem ſigni-ficat. Hipp. 3. *de artic. t.* 49. ubi quid a m. δια-ναγκομένω legunt.

Dianapavo, διαναπαύω, ſignificat *interquieſco*, per intervalla poſt motum vehementiorem quiete reficio, Hipp. 2. *aph.* 48. & *de ſal. diæt. t.* 26. Dieter. *n.* 191. idem, quod ἀνάπαυσις. Vide *Anapauſis*.

Dianiſteſmos, διανισμός, *jentaculum*, & quidem frugi, ita dictum, a ſurgendo, idem, quod ἀκράτισμα. Lang. *l.* 1. *ep.* 55.

Dianoea, διάνοια, ſignificat *mentem*, animum, ratiocinandi facultatem. In qua ſignificatione legitur apud Hipp. 2. *aph.* 33. *Coac. t.* 488. & *l.* 7. *Epid. l.* 14. Vide *Animus*. Dieter. *n.* 192. Aliquando & προαίρεσις, *conſilium* denotat *præ-meditatum*. Ita natura dicitur agere ἐκ ἐκ δια-νοίας, *non ex præmeditato*, *l.* 6. *Epid. ſ.* 5. *t.* 2. Foeſ. *Oecon. p.* 153.

Dianoema, διανόημα, *cogitationem* ſignificat, deque ægrorum imaginationibus & præceptioni-bus animi Medico probe conſiderantis ſumitur ab Hipp. *l.* 1. *Epid. ſ.* 3. *t.* 1. Vide *Imaginatio*.

Dianoſeo, διανοσέω, *morbum traho*, cum va-rietate afflictionis, ſignificat, apud Hipp. 1. *Prorrh. ſ.* 3. *t.* 7. 26. 32. Foeſ. *d. l.*

Diantæos, διανταῖος, ſignificat *adverſus*, ex adverſo penetrans per totum, nulſibi conjun-ctus. Dicitur de tendinibus, vel τόνοις nervo-ſis vertebrarum, apud Hipp. 3. *de artic. t.* 31. item de habena cum duobus ſeparatis loris, *t.* 49. de laqueo cum binis appendicibus ad-verſis in inſtrumento, quod dicitur γλωσσό-κομον, Gal. *l.* 7. *de U. P. c.* 14.

Diantlizomæ, διαντλίζομαι, *valde laboro*, *tan-quam in ſentina haurienda*. Uſus Hippoc. *in præcept. VI.* 25.

Diapaſma, διάπασμα, idem, quod κατάπασ-μα. Vide *Catapaſma*.

Diapedeſis, διαπήδησις, Lat. q. d. *Perſudatio*, *Transſudatio*, eſt ſpecies viarum vel meatuum relaxatorum, ceu cauſſa morborum in cavita-tibus apertis, conſiſtens in vaſorum tunicis extenuatis & rarefactis, ut ſeroſæ ſanguinis portiones tranſire poſſint, Gal. *l.* 3. *de cauſſ. ſympt. c.* 2. Fit ergo ex tunica rarefacta, ſan-guine vero tenuato, unde tranſcolatur ſan-guis, & ſudoris, aut roris more tranſmitti-tur, *l.* 5. *meth. med. c.* 2. Differt ab *Anaſto-moſi*, in qua tum majorum vaſorum ora ape-riuntur, tum ſanguis cum impetu & copia prorumpit. Quod ſi contigerit aliquando διαπήδησις apertis etiam vaſorum oſculis, vaſa quidem omnino exigua ſunt, ex quibus ſan-

guis copioſus & cum impetu emanare non poteſt.

Diapegmata, διαπήγματα, διάπηγα, dicuntur in Chirurgicis inſtrumentis veterum majoribus *intercolumnia*, ſive partes tranſverſariæ ad crurum laterumque compaginem firmandam. Gorr. 9. p. 107.

Diapeplegmenos, διαπεπληγμένος, ſignificat *Divaricatus*, Digreſſus. Dicitur de cruribus, Hippocr. *Prognoſt. ſ.* 1. *t.* 18. Gorr. De hujus vocabuli varia lectione vide C. Hoffm. *comm. in Gal. de V. P. n.* 147. à verbo διαπεπλῆσθαι, quod etiam denotat *divaricari*, vel cruribus diductis jacere. Gal. *c.* 1. *de fract. t.* 70.

Diaperæotheis, διαπεραιωθεὶς, *tranſmiſſus*, tranſiens. Dicitur ab Hipp. de marmure flatuoſo, *Coac. t.* 282.

Diaphanes, διαφανὴς, proprie *pellucidus*, lucidus, tranſparens ſignificat. Dicitur de urinis, Hipp. 4. *aph.* 72. *Coac. t.* 579. Dieter. *n.* 199. de venis, *l.* 6. *Epid. ſ.* 3. *t.* 22. de auribus præ ſiccitate pellucentibus, *Coac. t.* 192. Dicitur de auro, quod ex antimonio & δὲ invicem fuſis paratur, apud Ofwald. Croll. *in Chymia autta ab Hartmann. Tom. II. oper. p.* 76. Deinde denotat etiam valde candens & *ignitum*, & uſurpatur de cauteriis ferramentis ignitis, 1. *de artic. t.* 44. *l. de hæmorrhoid.* 23. *V.* 4. unde & ſimpliciter διαφανία dicuntur, *l. de Viſit. l.* 17. Ita de furni teſtis candefactis uſurpatur *l.* 2. *de morb. XLIV.* 17. A priori ſignificatione, *lapis* quoque *Specularis dictus fuit* διαφανὴς, quod vitro ſimilis translucet. Unde & laminæ illius antiquitus vitri loco feneſtris inſertæ fuerunt, teſte Gal. *l.* 9. *de admin. Anat. cap.* 3. Ejus virtutem vero ſine morſu exſiccantem, præſertim ſi uſtus fuerit, laudat *l.* 4. *de C. M. P. G. cap.* 1. Videatur & Chiocc. *Muſ. Calceolar. ſect.* 3. *p.*281. *ſeqq.* *Diaphanitatem* omnibus rebus ineſſe, dixit Parac. *tr. de morb. color.*

Diaphero, διαφέρω, verbum eſt πολύσημον, & varie ſignificationis apud Medicos Græcos. Communiter enim denotat *diſcrepo*, differo, uti paſſim apud Hipp. videre eſt, præſertim *l.* 1. *de morb. XI.* 50. 55. & *alibi*. Porro ſignificat *duro*, *l. de intern. aff. XIII.* 18. item *perfero*, *tolero*, *ibid.* & *XLIII.* 19. *l.* 5. *Epid. VII.* 15. Ulterius ſumitur pro *tranſmittere* ad diverſa loca materiam, delegare, *l.* 4. *de morb. VII.* 13. Tandem etiam pro *confero* ponitur, & idem ſignificat, quod ξυμφέρω, 5. *aph.* 22. Vide Foeſ. *Oec. p.* 160.

Diapheugo, διαφεύγω, ſignificat *effugio*, evado, ſupero, Hipp. 5. *aph.* 6. & 10. 7. *aph.* 50. *Coac. t.* 367. quamvis & in aliis ſimpliciter φεύγω, poſuerit, v. g. *t.* 379. 380. Dieter. *Iatr. n.* 201.

Diaphlyxis, διάφλυξις, notat effuſionem, *perfuſionem*, humectationem, a verbo διαφλύω, perfundo, humecto; Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* Foeſ. *p.* 761. Gorr. *p.* 109.

Diaphœnicon, διὰ φοινίκων, dicitur *medicamentum ex Palmulis* vel dactylis. Eſtque vel internum, *Confectio de Dactylis* apud Meſuen *diſtinct.* 3. de Electuariis *fol. mihi* 114. *b.* vel externum, emplaſtrum ſtomachicum, calidum & frigidum, Meſuæ *in Diſpenſat. Auguſt.* Meminit & emplaſtri διὰ τῶν φοινίκων, Gal. *l.* 1. *ad Glauc. c.* 14.

Diaphoiniſſomæ, διαφοινίσσομαι, ſignificat *ruberio*, aut colore puniceo inficior, Hipp. *Coac. t.* 467. 480.

Diaphonia, διαφωνία, ſignificat *diſſenſionem*, diſcordiam; quam in Medicis abeſſe debere, monet Lang. *ex Galen. l.* 1. *ep.* 26. quia ignorantia ſuſpicionem gignit.

Diaphora, διαφορὰ, *Differentia*, dicitur notio, qua in Medicina ſanitas vel morbus ab alia ſanitate, vel morbo diſcrepat. Dicuntur interdum & *modi*, *ſpecies*. Dividuntur communiter in *Eſſentiales* & *Accidentales*, quamvis perperam a plerìſque Inſtitutioniſtis antiquioribus ad morbum ſaltem relata fuerit hæc diſtinctio, cum & Sanitatis dentur *Differentiæ Eſſentiales* & *Accidentales*. Vide *Dogm. noſtr.* P. 1. *c.* 3. 4. P. II. *c.* 36. Rolfink. etiam excogitavit diviſionem *differentiarum*, deſumtam a ratione cauſſæ formalis, materialis, & efficientis, quam vide *in O. ac Med. Sp. l.* 2. *ſect.* 3. *c.* 113. Generalior acceptio de *differentiis* ætatum, corporum, regionum, cuilibet nota eſt, & patet ex verbo διαφέρω. Vide *Diaphero*.

Diaphoreſis, διαφόρησις, in genere omnem evacuationem, quæ per habitum corporis & poros cutaneos fieri poteſt, ſignificat; non modo *inſenſibilem evaporationem*, quæ ἄδηλος διαφόρησις, ἢ διαπνοὴ, *inſenſibilis tranſpiratio* vocatur, & portiones vitioſas ſub ſpecie halitus evacuat, Gal. *l.* 13. *Meth. med. c.* 16. ſed etiam, quæ fit per *ſudorem*, & ſenſibiliter; unde & medicamenta ſudorem moventia διαφορητικὰ, *Diaphoretica* hodieque appellari ſolent, Rolfink. *O. ac Meth. Med. Sp. l.* 6. *ſect.* 1. *c.* 1. Suntque duplicia: Alia, quæ per rarefactionem & ſpirituaſcentiam adauctam operantur, cum *Attenuantibus* convenientia: alia, quæ fingendo, & nimiam ebullitionem compeſcendo agunt, cum *Præcipitantibus* coincidentia. De his medicamentis legatur Willis *Pharm. Rat. P. I. ſect. V. c.* 1. & 2. Wedel. *Amænit. Mat. Med. l.* 2.

l. 2. ſect. 2. c. 6. p. 643. ſeqq. B. Etmuller. in Schroder. dilucidat. paſſim & prolixe.

Diaphoros, διάφορος, præter communem ſignificationem, qua denotat *Differens*, *Diſcrepans*, a διαφέρω, ab Hipp. quoque accipitur pro eo, quod ad rem facit, quod *multum intereſt*, & magni momenti, 1. *de artic. t.* 70.

Diaphrades, *Diaphradeos*, διαφραδὲς, διαφραδέως, aperte, *liquido*, Hipp. *de Loc. in hom.* IV. 4.

Diaphragma, διάφραγμα, *Septum tranſverſum* dicitur, quod Antiqui φρένες appellarunt, quia, ut putant aliqui, eo inflammato, mens ægrotat, quamvis veritatem hujus aſſerti in dubium vocaverit Willis *tr. An. Brut. Pathol. c.* 10. Dictum vero *Diaphragma*, quod mediam & inſimam corporis regionem, h. e. thoracem & abdomen διαφράττει, h. e. *dividat*, quaſi ſeptum quoddam medium. Eſtque muſculus rotundus, obliquus, in medio mebranoſus vel nervoſus, in circumferentia carnoſus, palmarium reſpirationis organum; cujus prolixiorem deſcriptionem videre licet in ſcriptis Anatomicis, v. g. Barthol. *l.* 2. *Anat. c.* 3. Porro vocabulum hoc *Diaphragma* aliis tribuitur partibus ob aliquam ſimilitudinem, v. g. Interſtitio illi in faucibus ad gurgulionem vel uvulam, Hipp. *l.* 2. *Epid. ſ.* 2. *n.* 86. *Septo* in naribus, Gal. *c.* 1. *in* 6. *Epid. t.* 4. *Septo laxo* & rugoſo, quo ventriculi cerebri diſtinguuntur, Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 6. *Membranæ tympani* in aure. Id *d. l. c.* 9. *mediaſtinum* dicitur διαφράττον ὑμὴν, Gorræus *in def. p.* 109.

Diaphratton, διαφράττων. Vide *Diaphragma*.

Diaphros, διάφρος, idem, quod ἀφρίζων, *ſpumans*, Gal. *in Exeg.*

Diaphthora, διαφθορὰ, generaliter quidem omnem *corruptionem* ſignificare ſolet: Specialiter vero apud Hippocr. notat *Abortum*, ſeu fœtus corruptionem, & coincidit cum φθορὰ vel ἀποφθορὰ. Vide *Abortus*. Occurit hæc vox apud Hippocr. *Coac. t.* 515. 516. & *l.* 1. *de morb. mulier. X.* 17. Ita & verbum διαφθείρω ſignificat *abortio*, vel fœtum corrumpo, Hipp. 5. *aph.* 53. *l.* 1. *de morb. mulier. XXXVII.* 2. *XCIIX.* 9. *l.* 7. *Epid.* XXII. 4. XXXVII. 7. Jung. Dieter. *n.* 202. *Corruptio* quoque *ciborum* in ventriculo dicitur διαφθορὰ, Gal. *l.* 2. *de Loc. aff. c.* 1.

Diaphylacticos, διαφυλακτικὸς, *conſervativus*; idem, quod προφυλακτικὸς. Ita apud Nonum *de M. P. C. c.* 154. leguntur διαφυλακτικὰ τῶν μαζῶν, i. e. mammillas *conſervantia*, & apud Gal. *l.* 5. *de C. M. I. L. c.* 2. de capillis conſervantibus dicitur.

Diaphyſis, διάφυσις, ſignificat *interſtitium*, intervallum, ſeptum, diſcrimen, ſpatiorum intercapedinem, Hippocr. *l. de arte XVII.* 19. 2. *de fract. t.* 37. *in Mochlici principio*, vel juxta Linden. edit. *de Oſſib. III.* 6. 10. *IV.* 10. in quibus tamen locis potius prominentiam aliquam vel partem ſolidam, proceſſus modo prominentem ſignificare arbitramur, cum Fallopio *in Obſerv. Anat. Tom. I. Op. p.* 362. Paræus διάφυσιν dici vult Ligamentum tertium, quo os tibiæ firmatur in articulo cum oſſe femoris, *l.* 5. *Chir. c.* 36. Dicitur & de *pediculo*, ex quo fructus arboris inhæret ſurculo, & dependet, *l. de octim. part. IV.* 12.

Diaplaſis, διάπλασις, vide *Conformatio*. In ſpecie vero ita dicitur a Chirurgis fracti oſſis compoſitio ejuſmodi, uti comminuti oſſis extrema ſe contingant, & omnes ejus partes ſibi ex adverſo collocentur, & in priſtinam unitatem reducantur, Gal. 1. *de fract. t.* 1. Gorræus *p.* 107. Interdum διάπλασις reſtrictum me legiſſe memini *in quodam MS. Chirurgico* ad correctionem curvatorum in tenellis corpuſculis, quæ manuum ope fit ſine inſtrumentis durioribus ad differentiam ἐπιθέσεως, quæ fit ope inſtrumentorum. Vide *Epitheſis*. Verbum διαπλάττω & διαπλάττομαι, *conformare*, & partem in ſuum locum reſtituere ſignificat, Gal. 2. *de artic. t.* 46. Foeſ. *p.* 154.

Diaplaſma, διάπλασμα, Dioſcoridi unctio vel fomentum toti corpori illitum, notante Scapula *in Lex.* quamvis locum Dioſcoridis reperire non potuerimus.

Diapleſſomai, διαπλήσσομαι, i. e. *divaricor*, Vide *Diapeplegmenos*.

Diaploce, διαπλοκὴ, dicitur *implicatio*, & ſumitur pro ſuccorum, qui ad alimentum idonei futuri ſunt, miſcela ac permixtione, Hip. *l. de Aliment. III.* 5.

Diapne, mictio involuntaria. San. Barolitan. *de ardore urinæ*.

Diapnoe, διαπνοὴ, ſignificat *perſpirationem* ſive *tranſpirationem*, quando per corporis habitum & poros cutaneos aer ſubit, & rurſus expiratur una cum effluviis vaporoſis, aut ſuliginoſis. Dicitur & ἄδηλος διαπνοὴ, *inſenſibilis perſpiratio*, quod hi motus obſcuri ſint, & nativi caloris beneficio per occulta cutis ſpiracula tenuentur, cujus meminit Galen. 7. *aph.* 28. & *in l. de ſal. diæt. t.* 2. *fin. Diapnœam* vocat Helmont. & diverſam a ſudore eſſe oſtendit *tr. Tumul. peſtis*, §. *Præparata ſedes*.

Diaporema, διαπόρημα, idem, quod ἀπορία, *anxietatem*, æſtuationem, & corporis jactationem inquietam ſignificat, Hippocr. 2. *de R. V. I. A. t.* 44.

Diapreſſoma, διαπρήσσομαι, Ion. pro διαπράσσομαι,

μαι, ſignificat conficio, perficio, exequor, peragο. Frequenti in uſu apud Hippocr. l. 1. de dieta XXXI. 10. l. 2. VIII. 6. 31. l. de Inſomniis I. 8. 11. l. de fiſtul. II. 15. In ſpecie de actu Venereo ſumitur, l. 2. Prorrhet. VIII. 16.

Diaprunum, vel *Diaprunis*, διακοκκυμήλων, nomen confectionis ex *Prunis*, vel electuarii, & quidem vel ſimplicis alterantis, vel compoſiti laxantis & ſolutivi. Vide *Diſpenſatoria Norimb. & Auguſt. Diapruni ſolutivi* uſum reprobat, ceu deterioris commatis, Linden. *Ex. XII.* 128.

Diapſycho, διαψύχω, ſignificat proprie *refrigerare*. Verum Linden. exiſtimat, etiam aliquando denotare *Exſicco*, *Ex. V.* §. 104. Enimvero mihi non videtur neceſſaria expoſitio coacta & violenta in illo loco Athenæi, cum revera quoque cibi fortiores, quales ſunt calidiores, per frequentiorem coctionem, refrigerentur, diſſipatis portionibus calidis.

Diapternes, medicamentum ex perna, & caſeo. Guil. Bud. *de morb. artic. curandis*.

Diapteroſis, διαπτέρωσις, dicitur Erotiano *in Onomaſt. p.* 37. *F. aurium repurgatio*, quod purgandis auribus interdum pennas adhibeamus, ut tibicines repurgandis tibiis. Alioqui διαπτέρωσις notat alarum expanſionem, & eſt idem, quod διάπτυξις. Verbum διαπτερῶσαι etiam ſignificat *alas expandere*, explicare, Hipp. 3. *de R. V. I. A. t.* 26. Foeſ. *Oec. p.* 155.

Diapyema, *Diapyeſis*, *Diapyon*, διαπύημα, διαπύησις, διάπυον, *ſuppuratum & ſuppurationem* ſignificat, 7. *aph.* 45. *Prognoſt. ſ.* 1. *t.* 31. & 40. Verbum διαπυέω, *ſuppurare* notat, 4. *aph.* 82. & 5. *aph* 47. Vide Dieter. *n.* 193. 194. Unde & medicamenta *ſuppurantia* διαπυητικὰ vocantur, ſuntque moderate calida & humida, alias *Maturantia* dicta, Gorr. *p.* 107. Verbum διαπυίσκω idem quod ἐμπυίσκω, *ſuppuro*. Vide apud Gal. *de tum. p. n. c.* 3.

Diarceo, διαρκέω, idem, quod βοηθέω, *ſuccurro*, auxilium fero, ſuppetias affero ſignificat apud Erotian. *in Onomaſt. p.* 38. *d.*

Diarius, διήμερος. Vide *Ephemerus*.

Diarocha, διάρροχαι, ad officinas chirurgorum pertinens vox eſt, & uſurpatur ab Hippocrate, explicatur ab Erotiano, quod ſint faſciarum ſpiracula, & in illis interſtitia: dicuntur vero παρὰ τὸ ῥόχον, quæ ſpecies ἀναπνοῆς, exhalationis eſt.

Diaromaticum vocari poteſt medicamentum ex aromatibus compoſitum. Legitur apud D. D. Ludovici *diſſ. I. Pharmac. p. m.* 56.

Diarrhage, διαῤῥαγὴ, *diſruptionem* ſignificat, uſurpaturque de oſſibus ad tempora ab Hippocr. *Coac. ſ.* 188.

Diarrhectus, διάῤῥηκτος, i. e. *diſruptus*, a διαῤῥήγνυμι, diſrumpo. Dicitur & Lat. *Directus* de Liene, apud Plaut. *Curcul. a.* 2. *ſ.* 1. de quo verbo vide Linden. *Ex. IX.* §. 71.

Diarrhepo, διαῤῥέπω, ſignificat *divergo*, vel in utramque partem inclino. Dicitur de iis, qui ob cruris brevitatem, dum ambulant, in utramque partem inclinare & propendere coguntur Hipp. 3. *de artic. t.* 94.

Diarrhodon, διάῤῥοδον, medicamentum ex *Roſis* dictum, vel internum, vel externum. Inter notiſſima confectio, vel ſpecies ſunt ſpecies *Diarrhodon* Abbatis, in *Diſp. Nor. & Auguſt.* Inter cætera plura occurrunt hoc nomine *Collyria* apud Galen. *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 7. Gorr. *p* 108.

Diarrhoea, διάῤῥοια, *alvi profluvium* in genere ſignificat præternaturale, Galen. *in defin. &* 1. *Progn. t.* 28. Specialius vero denotat alvi fluxum diſtinctum a Dyſenteria, Fluxu hepatico, Lienteria, & aliis. Et poteſt deſcribi, quod ſit frequens, largior, & diuturna excretio fluidorum feroſorum, & bilioſorum excrementorum, cum utilibus permixtorum, magis vel minus acrium, cum, vel ſine febre, torminibus, proveniens a bile ſalina longius e vaſis ſuis ad inteſtinum duodenum effuſa cum ſucco pancreatico, maſſam chyloſam e ventriculo exeuntem nimis colliquante, & ad excretionem inteſtina ſtimulante. Præter veteres autores Hippocrat. 3. *de diæt. XII.* 248. & Galen. videantur Dieter. *n.* 195. Linden. *Ex. VII.* §. 65. Thom. Willis *de febr. c.* 10. & *Pharmac. Rat. P. I. ſ.* 3. *c.* 3. Fr. de le Boe Sylvius *l.* 1. *Pr. Med. c.* 11. §. 7. *c.* 13. §. 6. *ſeqq. Diarrhœa* in urina, vide *Diabetes*. Διάῤῥοια τῶ σπέρματος vocatur profluvium ſeminis præternaturale, quod alias *Gonorrhœa* dicitur. Moſchion. *de morb. mul. c.* 138.

Diarthroſis, διάρθρωσις, *dearticulatio*, dicitur aliquando generatim omnis oſſium compoſitio ad motum voluntarium comparata. Latine *Junctura*. Sed nonnunquam ſpeciatim ſumitur pro ea oſſium commiſſura, quæ motum inter ſe evidentem habet, Galen. *c.* 2. *de artic. t.* 9. Vide *Abarticulatio*. Jung. Foeſ. *p.* 156. C. Hofmann. *in com. ad Gal. de V. P. n.* 658. Barthol. *libell.* 4. *Anat. c.* 1. ubi tres ſpecies διαρθρώσεως conſtituit: ἐνάρθρωσιν, ἀρθρωδίαν, γίγγλυμον, de quibus *ſuo loco*. Vocatur & προσάρθρωσις.

Diaſchiſis, διάσχισις, *diſciſſionem*, diviſionemve aliquam ſignificat. Dicitur de vena diviſa apud Hipp. 3. *de fract. t.* 63.

Diaſchon, διαχῶν, ἔσα, ὤν, ſignificat pene-

trans,

trans, procedens, perrumpens: Legitur de oſſibus coſtarum fractis, quæ ad thoracis interiorem cavitatem non penetrant, Hippocr. 3. *de artic.* t.55. item de venis *l. de venis*, XXVI. 2.

Diaſcinci, vel *Diaſcincu*, διασκίγκε, epitheton *Antidoti Mithridatis*, Eupatoris, a baſi *Scinco* ita dicti, qua uſus eſſe Rex adverſus venena legitur apud Gal. *l.* 2. *de Antidot. c.*9.

Diaſcordium, eſt uſitatiſſima Antidotus in officinis, cujus Autor primus fuit Hier. Fracaſtorius, & revera ipſis prolixioribus & ſatis inconcinne compoſitis Antidotis aliis longe anteferenda. Deſcriptio occurrit *in Diſpenſatoriis*, neque negligenda in illam animadverſio Zwelf. Sylvius tamen in minori doſi multo efficaciorem deſcriptionem Diaſcordii excogitavit & poſteritati reliquit, quæ extat *l.* 1. *Prax. c.* 58. §. 22. *ſeqq.* ut & in Morlei *Coll. Chym. Leid. c.* 164.

Diaſeſagmenos, διασεσαγμένος, per totum *refertus* ſignificat, a διασάττω, i.e. *confertim impleo*, refercio. Dicitur de arteria valde repleta, ceu cauſſa pulſus pleni, apud Galen. *l.* 4. *de dign. pulſ. c.* 2. Idem, quod ναστός, vel ναστότερος.

Diaſetho, διασήθω, ſignificat *cribro*, incerno. Unde διασῆσαι, *incernere*, quod legitur apud Hippocr. *l.* 2. *de morb. mul. LXV.* 4.

Diaſmyrnon, vel *Diaſmyrnes*, διασμύρνης, διάσμυρνον, epitheton Collyriorum, quæ multum recipiunt σμύρνης, i.e. *myrrhæ*, Gal. *l.* 9. *de S. Fac.* §. *Sang. columbæ*, & *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 7. Scribon. Larg. *n.* 26. ad quem locum vide Rhodii *notas p.* 65.

Diaſoſtica, διασωστική, dicitur I. A. van der Linden pars Medicinæ ὑγιεινή ſive *conſervandi ſanitatem*, in *Introduct. ad Medicinam edita a Schelhammero in part. poſter. Introduct. Conring. p. m.* 89. Dividitur in generalem & ſpecialem.

Diaſpao, διασπάω, ſignificat *divello*, non evello, apud Gal. *l.* 1. *de V. P. c.* 7. notante C. Hoffm. *in comm. n.* 1143. Διάσπασις *diſperſionem* notat, vel diſtractionem, *divulſionem*. *Divulſio* inter cauſſas morbificas relata eſt vera diviſio ſeu diſtractio ac remotio a contactu, cujus ſenſus veluti undas in nervis facit, & flexiones fortiores, dependetque a ſtimulo divellente. Laur. Bellin. *de ſang. miſſ. in Opuſculis, p. m.* 170.

Diaſpermaton, διὰ σπερμάτων, nomen medicamenti Topici, vel *Malagmatis*, ita dicti, quod *ſemina* recipiat, præſertim Fœnugræcum, Galen. *l.* 7. *de C. M. P. G. t.* 7. & aliter apud P. Æginetam *l.* 7. *c.* 18. Meminit tamen idem alterius interni, uti videtur, remedii *Diaſpermaton* dicti, quod vim narcoticam obtinuit, quamvis deſcriptionem non addiderit, *l.* 5. *M. Med. c.* 13. Extat vero apud Æginet. *l.* 7. *c.* 12. ſub titulo *Trochiſcorum* vel *Paſtillorum*.

Diaſphage, *Diaſphaxis*, διασφαγή, διάσφαξις, proprie denotat *hiatum in muro* interrupto, aut diruto. Sumitur & tamen latius pro omni interſtitio, aut *Separatione*. Uſus Hipp. *l. de Loc. in hom. VIII.* 5. & *l.* 2. *Epid. ſect. I.* 69. *Fiſſura* illa *in Hepate*, ubi vena umbilicalis ingreditur, ab Herophilo dicta fuit διασφαγή, teſte Gal. *l.* 6. *Adm. Anatom. c.* 8. Vid. C. Hoffm. *com. in Gal. de V. P. n.* 1077.

Diaſphyxis, διάσφυξις, ſignificat *pulſationem* arteriarum, & ita idem, quod σφυγμός, Hip. *l. de Alim. X.* 15.

Diaſtaſis, διάστασις, in genere *diſtantiam*, dimenſionem, diſparationem ſignificat. Numerantur vero tres *dimenſiones* vel διαστάσεις, in latum, longum, & profundum, Gal. *l. de pulſ. ad tyron. c.* 2. Specialiter vero ſumitur de *oſſium diductione*, quæ vel per ſuturam, vel coalitionem mutuam juncta eſſe debent, Hippocr. 3. *de fract. t.* 63. Galen. *c.* 2. *de artic. t.* 1. & *in defin. Med.* Interdum dicitur διάστημα, *c.* 3. *de iis, quæ in med. t.* 31. Hoc vocab. διάστεμα aliter tamen exponit *in Exeget. dict. Hippocr.* quod notet corporum ipſorum compoſitionem, vel compagem laxam lanis ſimilem. Eadem vox ab Hippocr. ſumi videtur pro intervallo, in quo Medicus ab ægro diſceſſit, *l. de dec. orn. XII.* 7. aut pro intervallo morbi, quo mutari ſolet. Vox vero διάστασις interdum *diſtenſionem* & porrectionem convulſivam ſignificat, Hipp. 4. *de R. V. I. A. t.* 26. Venarum *diſtenſiones* vocat etiam διαστάσιας Aret. *lib.* 2. *acutor. c.* 2. Ventriculi διάστασιν *l. eod. c.* 7. Aliquando idem notat, quod διαστολή, Galen. *l.* 4. *diff. pulſ. c.* 8. 9. & 17. Jung. Foeſ. *Oec.* 157. Vide *Interſtitium*.

Diaſtema, διάστημα. Vide *Diaſtaſis*. *Interſtitium*.

Diaſtole, διαστολή, *dilatationem* & *diſtenſionem* ſignificat, & diverſis rebus tribuitur. Communiter dicitur de motu arteriæ, quando a cordis ſyſtole impulſo ſanguine diſtenditur, qui motus dicitur *Pulſus*. Vide *Contractio*. Deinde de Corde ipſo dicitur. Eſt nihil aliud, quam reditus ad naturalem ſtatum cum dilatatione, poſt præcedentem Syſtolen, ventriculorum quidem cordis, ut ſanguinem iterum ex auriculis expreſſum recipiant; auricularum vero, ut ex principiis Venarum Ca-

væ

væ & Pulmonalis admittant, Waleus *de motu chyl. in Anat. Bartbol. edit. ult. p.* 685. *ſeq.* Hanc *Dilatationem* propterea motum cordis accidentarium vocavit, ejuſque potius paſſionem, quam actionem, Bartholin. *l.* 2. *Anat. c.* 6. *p.* 371. In genere, quoque διαστολὴ dicitur omnis *elevatio & extenſio in longum, latum & altum*, cordis, cerebri, & membranarum in ſenſum tactus cadens, Gal. *in defin.* Διαστολαὶ quoque vocantur Empiricis ſermones, quibus proprium quid a communi diſtinguitur, alias διορισμοὶ dicti; Gal. *c.* 1. *de R. V. I. A. t.* 18. Vide Foeſ. *d. l.*

Diaſtoleus, διαστολεύς, idem, quod διαστομωτρὶς, Foeſ. *Oeconom. p.* 413. *ſeqq.*

Diaſtomotris, διαστομωτρὶς, ſcil. μύλη, in maſculino διαστολεὺς, generaliter omne inſtrumentum dilatatorium ſignificat, qualia, ſunt *Speculum Oris, Ani, Uteri*, quorum effigies vide in Chirurgicis, Aquapendente, Paræo, Sculte.o, & aliis. Specialiter vero de *Specillo*, quo *os* clauſum diducitur, accipi poſſet. Vide Galen. *in Exeg.*

Diaſtremma, διάστρεμμα, διαστροφὴ, ſignificat *perverſionem, diſtortionem* membri, eſtque ſpecies luxationis, qua non ea modo, quæ juxta articulum ſunt, nervoſa, ſed & ipſe articulus leviter depravatur, ſuaque ſede commovetur, vulgo *verrenctung*. Leguntur apud Hip. *l.* 2. *Prorrh. XVI.* 24. *Coac. t.* 22. Eadem notione & tala membra διεστραμμένα, 2. *de diis, quæ in medic. t.* 73. a verbo διαστρέφεσθαι, quod ſignificat diſtorqueri, perverti, apud eund. 4. *aph.* 49. *Progno/t. ſ.* 1. *t.* 10. *Coac. t.* 218. *l.* 2. *Prorrhet. XVI.* 18. Vid. Dieter. *n.* 197. *Diſtorſiones*, in recens natis infantibus refert Fallop. ad luxationes, & prolixius eas exponit *tract. de Luxation. c.* 15. *Tom. II. p.* 87.

Diaſtrephomæ, διαστρέφομαι. Vide *Diaſtremma*.

Diaſulphuris, epitheton Medicamentorum internorum & externorum compoſitorum; a Marl. Rulando præſertim excogitatum; v. g. *Balſamus Diaſulphuris*, ſive oleum, item *emplaſtrum Diaſulphuris* ejuſdem: Utriuſque ſæpiſſime mentio fit in Curationibus illius Empiricis v. g. *Cent. I. Cur.* 83. *ſeqq. & alibi*: Deſcriptiones quoque proponuntur a Morleo *Coll. Chym. Leid. cap.* 445. 446. an vero genuinæ ad mentem primi Autoris, nolumus determinare. Ita *Tincturam Diaſulphuris* Jac. le Mort tradidit, quæ legitur *d. l. cap.* 439.

Diataſis, διάτασις, i. e. *diſtentio*, vel *diſtenſio*. Dicitur de membris in fractura, quando ab inferiore parte intenduntur, & a ſuperiore continentur, Hipp. 3. *de iis, q. in med. t.* 19. 22.

Diatecolithu, διατεκολίθου, nomen medicamenti, vel antidoti, ita dicti a *lapide Judaico*; Græc. τηκόλιθος, qui ingreditur, apud Æginet. *l.* 7. *c.* 11.

Diateſſadelton, dicitur *Mercurius præcipitatus* a Rul. & Iohnſ. Vide *Diaceltateſſon*.

Diateſſaron, διατεσσάρων, epitheton medicamenti compoſiti ex quatuor ſimplicibus. Eſtque vel *Internum*, quod deſcripſit Ægin. *l.* 3. *c.* 77. & in officinis *Theriaca Diateſſaron*, quæ ferme palmam præripit Theriacæ Andromachi ob majorem ſimplicitatem. Vid. Animad. Zwolferi *ad Diſp. Aug.* vel *Externum* Emplaſtrum, quod videre eſt apud Galen. *l.* 5. *de C. M. P. G. cap.* 14.

Diatettigon, διὰ τεττίγων, i. e. medicamentum ex cicadis, epitheton Antidoti nephriticæ, apud Ægin. *l.* 7. *c.* 11.

Diathermæno, διαθερμαίνω, idem, quod θερμαίνω, *Calefacio*. Videtur tamen præpoſitio διὰ augere ſignificationem, & *excalfactionem*, ſive intenſiorem calorem indigitare, Hipp. 7. *aph.* 51.

Diatheſis, διάθεσις, ſignificat *diſpoſitionem* aut conſtitutionem alicujus corporis. Et Græcum & Latinum vocab. uſitatiſſimum eſt in Medicina, ſed ſub diverſa notione. Receptiſſima eſt ſignificatio, quæ denotat *facultatem & affectionem*, vel ſec. vel præter naturam; conſtituitque genus ſanitatis & morbi: de quo vide *Dogm. noſtr. P. I. c.* 2. *dogm.* 2. & *P. II. c.* 2. *d.* 2. Confer ſi placet, ad C. Hofmann. *Apolog. pro Gal. l.* 3. *p.* 1. *ſ.* 1. *c.* 4. *ſeqq.* & *animadv. in Montan. c.* 1. & 2. Interdum late ſumitur, complectens morbum, cauſam & ſymptomata: interdum ſtrictius, pro diſpoſitione, vel conſtitutione morboſa, quæ eſt adhuc in fieri, vel in principio, nondum conſummata, Gal. 5. *in* 6. *Epid. t.* 3. Huic opponitur *diſpoſitio permanens*, *l. de diff. ſympt. c.* 1. Sumitur etiam pro ἕξει, vel habitudine. *l. ad Thraſyb. c.* 12. Complicatos quoque affectus a Græcis vocari διαθέσεις, teſtatur Lang. *l.* 1. *ep.* 4. *Diatheſes* & Symptomata pro uno eodemque habuit Helmont. *tract. ignot. hoſp. morb. n.* 66.

Diathreſmos, idem quod διάρυσις, fiſſura, ruptura, Erotiano.

Diatrecho, διατρέχω, *percurro*, pervenio cum celeriori motu, Hippocrat. *l. de intern. aff. XLII.* 15.

Diatrepomæ, ſignificat *commoveor*, *perturbor*, *deterreor*, Hippocrat. *lib.* 5. *Epid. XXX.* 22.

Diatreſis, διάτρησις, h. e. *perforatio*. Uſurpatur a D. D. Georg. Franck a Frankenau *in*

in Ephem. Nat. Cur. Ann. I. Decad. III. Obſ. 123. *p.* 206. ceu remedium externum contra imperforatum anum, dubiique eventus.

Diatretos, διάτρητος, i. e. *Perforatus*, Gal. de hamo uſurpavit *l.* 8. *Anat. adm. c.* 4.

Diatribo, διατρίβω, tero tempus, cunctor, moror, *protraho* ſignificat, Hipp. *l. de vuln. cap. XXVII.* 2. Subſtantivum διατριβὴ *mora*, notat *converſationem*, vel commorationem cum alio, *l. de Medico. XI.* 8.

Diatrion pipereon, τὸ διὰ τριῶν πιπέρεων, nomen Specierum, vel Confectionis Stomachicæ, quæ recipit *tria Piperis genera*, longum, album, & nigrum, Galen. *l.* 4. *de ſan. tu. c.* 5. Vide *Diſpenſatoria*.

Diatritarius. Vide *Diatrite*.

Diatrite, *Diatritos*, διάτριτος, i.e. *triduana inedia*; unde *Diatritarii* dicebantur, qui eam præceperant, item *Theſſalii*, ab autore Theſſalo, Methodicæ ſectæ chorago. Inventum fuit Empiricorum, conſiſtens totum in victus ratione, quam ita inſtituebant in omnibus ægris, ut primum in quarto die ipſos cibarent, poſt in ſexto, mox in octavo, deinde in decimo. Prima quidem cibatio poſt primam *Diatriton*, deinde alternis diebus. Gal. 4. *meth. med.* 4. Sed nugas eas & deliramenta multis in locis ridet.

Diaulodromos, διαυλοδρόμος. Vide *Diaulus*.

Diaulos, δίαυλος, ſignificat curſum reciprocum, revertentem, ac recurrentem. Dicitur & Circenſis, cum quis ad metam perveniſſet, flectens eo rurſus recurrebat, unde curſum inceperat. Pertinet ad exercitationes corporis & motus concitatiores, & meminit Hipp. *l.* 1. *de diæta XXXIV.* 12. *l.* 2. *XLI.* 12. *l.* 3. *IX.* 9. *XXIII.* 5. Gal. *l.* 7. *de Uſ. Part. c.* 14. & *l.* 16. *c.* 2. Qui tales curſus exercebant, vocabantur διαυλοδρόμοι, aut dicebantur διαυλοδρομεῖν, *diaulon* currere, *curſum Circenſem* peragere, Foeſ. *Oecon. p.* 159. C. Hoffm. *in comm. ad Gal. de V. P. n.* 481.

Diazoma, διάζωμα, idem, quod διάφραγμα, *ſeptum tranſverſum*. Vide *Diaphragma*, C. Hoffm. *d. l. n.* 201. 238.

Diazoſma, διάζωσμα. Interpres Gal. vertit *cingulum*, rectius *munimentum*, *tegumentum*, Eſt alias vocabulum Architectonicum. Occurrit apud Gal. *l.* 8. *de Uſ. P. c.* 12. Vide C. Hoff. *d. l. n.* 1175.

Diazoſter, διαζωστὴρ, ſic a quibuſdam peculiari nomine vocatur duodecima dorſi vertebra, a cinctu ſic dicta, quod per eam partem cingimur, Gorræus *p.* 105.

Dicæos, δίκαιος, variam & multiplicem habet ſignificationem apud Hipp. ut inquit Erotianus *Onom. p.* 35. & *c. ſeqq.* Interdum idem, quod εὔλογον, h. e. rationi conſentaneum, æquum, 1. *de fract. t.* 3. Interdum ſimile & æquale, Hipp. *ſ.* 1. *de artic. t.* 34. 3. *de fract. t.* 31. Interdum *juſtum* & utile 3. 1. *de artic. t.* 21. Vide Foeſ. *Oec. p.* 165.

Dicenteton, δικέντητον, nomen collyrii calidi & acris ex ærugine, miſy, ſucco papaveris & gummi parati, lacrymas moventis, quo Ægineta uſus in ξηροφθαλμία *l.* 3. *c.* 23.

Dichalcon, δίχαλκον, pondus ſignificat *duorum æreolorum*, h. e. tertiam partem oboli; ſiquidem *obolus* ἐξ χαλκοῦς, *ſex æreola* continet. Proinde male apud Ægin. *l.* 3. *c.* 29. *in fin.* ſcriptum eſt Elaterii δίχαλκον ὁ ἐστιν ἡμιωβόλιον, cum ἡμιωβόλιον non duo, ſed tria contineat æreola, uti animadvertit Gorræus *p.* 113.

Dichaſteres, διχαστῆρες, epitheton Dentium *Inciſorum*, Gr. τομεῖς. Vide *Dens*.

Dichophyia, διχοφυΐα, vitium eſt pilorum, quando finduntur & bifurcantur, Gal. *in defin. Med.* Cauſſam vulgus dicit eſſe vermiculos, in pilis natos.

Dichotomos, διχότομος, ſignificat in genere diviſum quid in duas partes æquales. Stricte uſurpat Galen. de Luna, quando eſt quadrangula *l.* 3. *de dieb. Crit. c.* 2.

Dichromos, δίχρωμος, ſignificat *Bicolor*. In ſpecie dicitur de quibuſdam Emplaſtris, quæ & *Gilvæ* dicuntur, coloris ambigui, Gal. *l.* 2. *de C. M. P. G. c.* 1. Æginet. *l.* 7. *c.* 17. Neque enim particularis alicujus medicamenti nomen eſt, ſed multorum, quæ duplici colore prædita ſunt. Horum colorum autem rationem explicat, Gal. *l.* 2. *ad Glauc. cap.* 8. Quidam eadem quoque vocant διπρόσωπα, *Dipro-ſopa*, id eſt, *bifacia*. Caſtell.

Dicleis, δικλεὶς, epitheton *janua bifida*, binas valvas continentis, q. d. *biforis*, Hipp. 1. *de art. t.* 23. Plura vide in Foeſ. *p.* 165.

Dico, λέγω. Vide *Dictio*, *Dictum*.

Dicocta, *Dicocta*, dicebatur aqua calefacta prius, & poſtea nive refrigerata, teſte Gal. *l.* 7. *meth. med. c.* 4.

Dicræos, *Dicrus*, *Dicranos*, δίκραος, δικροῦς, δίκρανος, quaſi δικάρανος, *bifidus*, *biſulus*, veluti duos vertices habens, Hipp. *l. de loc. in hom.* XIII. 4. 5. 6. 7. 8 *l. de Ven.* XXV. 10. (quamvis Lind. διακρανὴν ſcripſerit) *Coac. t.* 230. *l. de dieb. judicat.* II. 7. *l.* 6. *Epid. ſ.* 1. *t.* 12. Vide Foeſ. *p.* 166.

Dicrotus, δίκροτος, i. e. *bis feriens* vel pulſans. Dicitur de ſpecie quadam pulſus, quando diaſtole arteriæ non perfecte abſolvitur, ſed intercipitur, pro ſubductione, aut inhibiti ſpi-

ti ſpiritus vitalis quantitate ; deinde repeti-tur & abſolvitur, Gal. *defin. med.* Non vero propterea duo ſunt pulſus, ut Archigenes vo-luit, ſed eſt unus pulſus, cum arteria non-dum perfecte fuit dilatata, ſed ictus ſaltem interceptus, quemadmodum ex malleis incu-dem percutientibus, & poſtea reſilientibus ap-paret, Gal. *l.* 1. *de diff. pulſ. c.* 17. Cauſſa hu-jus pulſus haud dubie conſiſtit in impedita æ-quali ſpirituaſcentia ſanguinis, cordis ſyſtolen intercipiente, & dependente a portionibus ex-crementitiis, præſertim fuliginoſis & fumoſis admixtis. Jung. *l.* 2. *de præſag. ex pulſ. c.* 8.

Dicrus, δικρὺς. Vide *Dicroos*.

Dictum, εἰρημένον, γνώμη, *Dictio*, λέξις, quid ſignificet, notum eſt. In Medicina non eſſe temere *dictionem* obſcurandam, aut mu-tandam, monuit Gal. 3. *m. m.* 10.

Dictyoides, δικτυοειδὴς, i.e. *Retiformis*, *Re-ticularis*, epitheton implicationis, ſive plexus & contextus ramorum & ſurculorum arteriæ carotidis ad baſin cerebri, *Rete mirabile* alias dicti, cujus deſcriptionem vide ap. Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 6. Will. *Anat. cerebr. c.* 4. *Reti-culare* quoque *corpus* ex obſervatione Malpi-ghii vocatur commune integumentum cuticu-læ ſubjacens, diſtinctum a cuticula, ad quod pupillæ nerveæ proximum tactus organum de-finunt. Hoc eſſe ſubjectum nigredinis, non cu-ticulam, præter Malpighium *Exerc. de Tactus organo* a D. Pechlino confirmatus aſſeruit D. D. Hoffm. *Diſſ. Anatom. ad Horn. Microcoſm. p.* 265. Vide & ſupra *Choroides*, & infra *Rete*.

Didactos, διδακτὸς, a διδάσκω, proprie ſigni-ficat *doctum*. Apud Hippocr. vero, etiam de-notat *exquiſitum*, accuratum, diciturque de ornatu, *l. de dec. ornat. II.* 7.

Didaſcalia, διδασκαλία. Vide *Inſtitutio*.

Diductum Celſo eſt ſeparatio partium, in qua amplius futuræ aut fibulæ non eſt locus, uti interpretatur Rhodius *de acia p.* 109.

Didymæa, διδυμαία, eſt nomen Malagmatis, vel Cataplaſmatis, ad iſchiadicos, & plera-que alia ſimilia mala utilis, cujus deſcriptio habetur apud Gal. *l.* 10. *d. C. M. S. L. c.* 2.

Didymi, δίδυμοι, h. e. *Gemini*, *Gemelli*, proprie dicuntur fratres uno partu editi, Hip-pocr. 5. *aph.* 38. Porro eodem nomine quo-que veniunt *Teſtes*, qua viriles, qua mulie-bres, Galen. *l.* 14. *de U. P. c.* 12. & 14. Rolf. *O. ac Meth. de Part. Gener. inferv. Part.* 1. *c.* 4. & *P.* 2. *c.* 2. Hos non eſſe glandulas, ſed potius con-geriem minutiſſimorum vaſculorum ſeminalem materiam elaborantium, & ſuſcipientium obſer-varunt Graf. Horne, & alii, quibus moderni A-natomici omnes adſtipulantur. Glandulas tamen exiguas intertextas adeſſe & rationibus & autori-tatibus comprobare auſus eſt D. D. Hoffm. Jun. *Diſſ. Anat. ad Micr. Horn. p.* 171. Vide *Orchis*. Pro-pter aliquam ſimilitudinem tandem duæ protu-berantiæ & eminentiæ, in ſubſtantia cerebri oc-currentes, ſupra & ante conarium *Didymia*, διδυ-μία, vocantur, Latine *Teſtes*, quæ alias *Glutia*, γλουτία, *parvæ nates* dictæ ſunt, teſte Gal. *l.* 8. *de U. P. c.* 14. quamvis in recentioribus quatuor protuberantiæ numerentur, quarum duas ma-jores *Nates*, γλουτία, minores vero *Teſtes*, ſive διδύμια appellarunt. Vide Barth. *l.* 3. *Anat. c.* 6.

Diecbolion, διεκβόλιον, idem, quod ἐκβόλιον, medicamentum *fœtum ejiciens*. Legitur in Hip. *l.* 1. *de morb. mul.* CXXVIII. 1.

Diecho, διέχω, quid proprie ſignificet, in Hippocratis loco, *l.* 5. *Epid. XI.* 12. non ad-eo planum eſt. Equidem plerique Interpre-tes per *penetrare* exponunt. Verum non vide-tur congrue dictum de vomitu, quod ægrum per ſex menſes penetraverit; quia mihi vi-detur, convenientius verti per *Diſtinere*, h.e. Vomitus per ſex menſes ægrum diſtinuit.

Dielinnyo, διελιννύω, ſignificat quieſco, a labore ceſſo, *otior*, Hipp. 2. *de R. V. I. A. t.* 50.

Diemæ, eſt vocab. Paracelſ. notans pecu-liares ſpiritus, qui lapidibus inſunt & inha-bitant, Philoſ. *ad Athen. l.* 1. *t.* 13.

Diemi, δίεμι, idem, quod διαίνω, *humecto*, madefacio ſignificat, Hipp. *d. l. t.* 5.

Dierectus, διάῤῥηκτος. Vide *Diarrhectus*.

Dierſæ, διέρσαι, a verbo διέρω, ſignificat *trajicere*, tranſmittere, Hipp. 4. *de artic. t.* 48. 55.

Dies, ἡμέρα, apud Medicos non ſolum *lu-cem*, ſed etiam *noctem* complectitur, non id tempus tantum, quo Sol ſupra terram fer-tur, appellantes diem, ſed etiam tempora noctis illi adjacentia, Galen. *l.* 2. *de criſib. c.* 2. Dicitur alias *Dies naturalis*, qui com-plectitur menſuram temporis 24. horarum. Dividuntur *dies* a Medicis in *fauſtos*, & *in-fauſtos*; item in *dies Criticos*, *Indices* & *In-tercalares*. Diet. *p.* 376. Quando nocti oppo-nitur, vocatur *Dies* civilis, Linden. *Ex. XI.* §. 196. *Dies naturalis* quatuor ſua continet tempora, quæ quodammodo reſpondent qua-tuor anni temporibus. *Aurora* leni tepore ver-nat. *Meridies* Solis æſtu incaleſcit: *Crepuſcu-lum* inſtar autumni qualitates aeris evariat. Deinde *nox* altera hiems frigore torpet, quo pori corporis, ne calor naturalis diffletur, conſtringuntur, Lang. *l.* 1. *ep.* 55. Jung. Hier. Mer-

Mercur. l.3.V.L.c.1. Horum quatuor temporum applicationem ænigmaticam ad Lapidem Philoſophicum vide ap. Lib. *in Apocal. Hermet. part. poſter. p.* 405. *Tom.* II. Quod *Dies* in maſculino genere notet ſpacium duodecim horarum, juxta Grammaticos, uti notavit Rhod. *in Lex. Scrib.* non videtur univerſaliter verum.

Dieſis, δίεσις, *tranſmiſſionem*, diviſionem, item *humectationem*, vel madefactionem notat, a δίημι, de quo p. a. Vide *Diemi*: Eſt alias vox Muſicorum propria & principium Muſices elementorum ſignificat, in quo ſenſu legitur apud Gal. *l.* 2. *de diff. pulſ. c.*8. Jung. C. Hoffm. *l.* 1. *V. L. c.*19.

Dieſtecos, διεστηκὼς, ſignificat *disjunctum*, diſparatum. Dicitur de oſſibus, in Hipp. *Coac. t.* 187. item de urinis divulſis, 7. *aph.* 33. i.e. variantibus in colore & ſubſtantia. Vide Dieter. *n.* 209. Foeſ. *Oec. p.* 164.

Diethicos, διηθικὸς, h. e. *percolatus*, a διηθέω, colo. Dicitur de vino, quod & vinum *ſaccatum* dicitur, Theophraſt. *l.* 6. *de cauſſ. plant. c.* 24. ubi ſaltem ἠθικὸς τῶν οἴνων legitur. Vide Rhod. *ad Scribon. n.* 122. Vide infra *Saccatus*.

Diexodos, διέξοδος, idem, quod ἔξοδος, in genere ſignificat *exitum* & viam, per quam aliquid excernitur, v.g. in ſternutatione, 7. *aph.* 51. in pituitæ collectione, 7. *aph.* 54. Jung. Dieterich. *n.*268. de alvi excrementis, *Prognoſt. ſ.* 2. *t.* 13. 1. *de fractur. t.*46. Unde & nates, vel anus, dicuntur Ariſtoteli τὸ διεξοδικὸν, quod excrementa per illam partem tranſeant, *l.* 1. *hiſt. an. c.* 13. notante Cl. Hoffm. *ad Galen. de V. P. n.*177. quamvis menda ibi ſit in numero, dum c. 16. pro 13. legitur.

Differentia, διαφορὰ. Vide. *Diaphora*.

Difficilis, *Difficultas*, χαλεπὸς, χαλεπότης, vide *Chalepos*. Exprimitur etiam in compoſitis vocabulis *difficultas* per particulam δυς, v.g. δύσκριτος, *difficilis* judicatu: δυσεντερία, *difficultas* inteſtinorum, δυσουρία, urinæ *difficultas*, vel ardor, de quibus vide ſingulis ſuo loco. Jung. *Lexic. Scribon.*Rodii.

Diffidentia, ἀπιστία, dicitur, quando æger nullam fiduciam ponit in Medicum, aut quando Medicus de ſanitate ægri deſperat. Utraque eſt perniciosa. De illa vide Lind. *Ex.*II. §. 30. De hac egimus vocab. *Deſperatio*. *Diffidere* propris donis a natura conceſſis eſt *diffidere* Deo, Parac. *Fragm. Med. ad Tom. I. referendis cap. de Deſperatis morbis.*

Diffinitio, ὁρισμὸς, idem, quod *Definitio*. Occurrit ſæpiſſime in Petri Aponenſis *Conciliatore controverſiarum*, quæ loca videantur in ejus indice. *Tom. I.*

Difflatio, διαπνοὴ, idem, quod *Tranſpiratio*. Vide *Diapnoe*.

Digaſtricus, διγάστρικος, quaſi *Biventer* vocatur Muſculus quidam maxillæ inferioris, ideo, quod in medio tendinoſus factus bis carnoſus conſpiciatur. Dicitur & *Graphioides* a proceſſu ſtyliformi, Bartholin. *l.* 3. *Anatom. c.* 11. *p.* 536. Quamvis Lower. *de corde c.* 1. omnes muſculos *Biventres* eſſe docuerit, notante & approbante D. D. Hoffman. *in Diſſ. An. ad* Horn. *Microc. p.* 252.

Digerens, *Digeſtivus*. Vide *Digeſtio*.

Digeſtio, ἀνάδοσις, διαφόρησις, vide *Anadoſis*, *Diaphoreſis*. Verum Latinum vocabulum varias habet ſignificationes. In genere ſignificat mutationem & maturationem ſimplicem, qua in calore *digeſtorio* res concoquendæ diſponuntur ad vim ſuam exerendam. Eſtque vel *Naturalis*, vel *Artificialis*. *Illa* fit in ventriculo, quando alimenta vi fermenti & caloris vitalis concoquuntur & præparantur, ut in chylum permutentur. Imo Helmontius ſex in corpore *digeſtiones* numeravit, de quibus vide paſſim in ſcriptis ſuis, præſertim *tr. Retenta*: item *Blas Human. n.* 22. & *alibi*. *Hæc* iterum duplex: Alia reſpicit uſum cum naturali quodammodo concurrentem, quatenus nimirum internus calor noſter per medicamenta artificialia diſponitur & excitatur, ut humores *digerat*, & diſponat ad ſegregationem inutilium ab utilibus. Talis *digeſtio* alias dicitur quoque *Præparatio* humorum, v. gr. ante purgantium uſum olim quoque uſitatiſſima, unde & talia medicamenta *Digeſtiva* vel *Præparantia* dici ſolent; quorum Catalogum vide apud Rolf. *O. ac M. Med. Sp. l.* 5. *ſ.* 2. *c.* 1. *ſeqq.* Talis *digeſtio* Chirurgis uſitata, quando Topicis *digeſtivis*, alias *Maturantibus* dictis, materia ſtagnans, collecta vel congeſta diſponitur beneficio caloris noſtri æſtuantis ad ſuppurationem & ſecretionem. Alia eſt mere artificialis & Chymica. Hanc in genere deſcripſit Ruland. *Digeſtio* eſt operatio, vel gradus Chymicus, ſimilis ventriculo, in quo & per quem materia coquitur in melius, ad ſeparationem puri ab impuro. Vel eſt ſubtiliatio μακροχρονικὴ, res crudas in calore *digeſtivo* diſſolvens. Eſtque vel *Putrefactio* vel *Extractio*. Ger. Dornæus *in tr. Artificium ſupernatural. cap.* 5. quod habetur *in Theatr. Chym. Volum. I. p.* 289. *digeſtionem* deſcripſit per conceptionem ſeminis a ſemine fomentum, quo medio quidem oritur medicina perfecta & plus quam perfecta. Eadem verba leguntur in E-

juſd. *tr. de Philoſ. Chymica*, *d. l. p.* 421. Hæc artificialis *digeſtio* vel fit immediate in vitro, nonnunquam alembico cæco ſuperimpoſito, nonnunquam in phiala, cui alia inverſo modo apicetenus intruditur: vel mediate in balneo, arena, cineribus, equino fimo, vinaceis, Rolfink. *Chym. in art. form. red. l.* 2. *c.* 2. Ad mediatam pertinet *digeſtio in Athannore*, quando turri Athannoris ad ſummum uſque impleta ignem in foco accendimus, & ferrea ſpatula, vel regiſtro pro noſtro arbitrio oſtiolum calorem ad Athannor tranſmittens dilatamus, ut intenſior aut remiſſior eſſe queat, Rul. Hinc reſultant *digeſtionis* gradus, mediantibus ignis, vel caloris gradibus producti. De *Digeſtionis Chymicæ* laudibus etiam hyperbolicis vide Libav. *tr. Alchymia Pharmac. c.* 24. *in Tom.* 2. *Oper. p.* 185. & *Epiſtolam* Joel. Langelloti, *ad Naturæ Curioſos*, quæ legitur *Anno* III. *Ephemerid. N. C. obſ.* 59.

Digitale, δακτυλήθρα. Vide *Dactylethra*.

Digitus, δάκτυλος. Vide *Dactylus*.

Diglottos, δίγλωττος, q. d. *bilinguis*. Olim ita dicebatur homo duarum lingarum peritus, quod miraculum habebatur, Gal. *l.* 2. *de diff. pulſ. c.* 5. Vide *Bilinguis*.

Dignotio, διάγνωσις. Vide *Diagnoſis*. Dicitur & τεκμαρσις.

Digreſſio, πληγάς. Vide *Plechas*.

Digæmaton, διὰ τῶν αἱμάτων, nomen Antidoti adverſus lethalia venena, & ſagittæ vulnera, ita dicti, quod inter alia recipiat *ſanguinem* anatis maris & fœminæ, & anſeris. Deſcriptionem vide apud Gal. *l.* 2. *de Antidot. c.* 8. *fin.* Æginet. *l.* 7. *c.* 11.

Dihalon, διὰ ἁλῶν, dicitur Emplaſtrum ex *ſalibus* communi & nitro paratum, Æginet. *l.* 7. *c.* 17. Valet ad ulcera ſordida.

Dii, θεοί. Vide *DEUS*. De *Diis* tribus Hermetis, Deo, Mundo, & Homine, vide Libav. *Tom. IV. Oper. p.* 50. & 129.

Diipetes, διιπετής, id eſt, repente fluens, *diffluens*. Epitheton genituræ vel ſeminis promte defluentis, apud Hipp. *l.* 1. *de morb. mul.* XXXIX. 1. Vide Foeſ. *Oec. p.* 164.

Diiſchyrizo, διισχυρίζω, affirmo, aſſevero. Vide *Iſchyreſis*.

Dilanians, accipitur pro *Corroſivo*, ſive *Catheretico*; & legitur apud Foreſt. *l.* 30. *Obſ.* 11. *in Scholiis*.

Dilatatio, εὐρυσμός, ἀνευρυσμός, διευρυσμός, a verbo εὐρύνω, διευρύνω, idem, quod *Rarefactio*. Vel ſumitur p. n. & dicitur de meatibus & cavitatibus dilatatis; Ita *dilatationes* vaſorum fieri etiam a ſanguine largius ad partes mollio-res promoto, abſque ſtaſi aut turgeſcentia docuit noviſſime D.D.G.E. Stahl *in laudata Diſſert. de Motibus humorum ſpaſmoticis cap.* 9. *p.* 34. *ſeqq.* vel Pharmaceutice de effectu medicamentoſo. Opponitur *Conſtrictioni* πυκνώσει, στεγνώσει, Hipp. 6. *Epid. ſ.* 2. *t.* 1. Porro *Dilatatio* idem eſt, quod *Diaſtole*, de quo ſupra. Verbum *dilatare* etiam aliquando ſumitur pro *extendere*, præſertim manibus emollire & tractare rem medicamentoſam, apud Scrib. Lar. *n.* 50. 205. 210. 212.

Dilatatorium dicitur inſtrumentum Chirurgicum ad ſenſim deducendum os & dentes notiſſimum, hodieque etiam Balneatoribus notiſſimum. Vide Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. XII. fig.* 5. & *Tab. XXXII. fig.* 7. Blaſ. *Med. Un. p.* 73. 341.

Diligentia, σπουδή. Vide *Spude*.

Dilutum, ἀπόβρεγμα, a *Diluo*, quod eſt diſſolvo aliquid liquore. Dicitur de formulis medicamentorum liquidis, v. g. *Diluta* purgantia, Libav. *Alchym. Pharmac. c.* 38. *Tom. II. p.* 220. *Dilutum* a Rulando ſtricte ſumitur pro lixivio per cineres, vel terram facto. Verbum *Diluo* frequenter occurrit in Scribonii compoſitionibus. Vide *in Lex. Scrib.* Rhodii.

Dimenſio, διάστασις, vide *Diaſtaſis*. De Chymicorum *trina dimenſione* vid. Ger. Dorneum *art. Chemic. l.* 1. *c.* 6. & Joh. Aug. Paptheum *Art. & Theor. tranſmut. metallic. Vol. II. Th. Chym. p.* 476.

Dimidium, ἥμισυ, quid ſignificet, notum eſt. Frequenter illis additur in Medicina, quæ non perfectionem debitam acquiſiverant, aut in quibus aliquid deficit, Gal. 3. *in* 1. *Epid. t.* 5. Exprimitur vulgo per particulam *Semis*.

Diminutum, μινύθημα. Vide *Minythema*.

Dimitto, διαλείπω, ἀφίημι, idem, quod *remitto*, *deſino*. Vid. Diet. *n.* 137. 188. Sumitur & pro *Emittere*, v. gr. *Dimittere* ſanguinem, Rhod. *in Lex. Scribon.*

Dimotio, διακίνημα. Vide *Diacinema*.

Dinos, δῖνος, ſignificat *vertiginem*, & ſi tenebre oculis obverſantur, dicitur σκοτοδῖνος, σκοτοδίνη, item ἴλιγγος. Vide *Ilingos*. Gal. *c.* 4. *de R. V. I. A. t.* 42. Legitur vocab. δῖνος apud Hippocr. *l. de cap. vuln.* XX. 4. Deſcribi poteſt vero *Vertigo*, quod ſit imaginatio depravata falſæ circumgyrationis objectorum, ſui ipſius, interdum cum viſus obſcuratione, caſu, palpitatione cordis, aliiſque ſymptomatibus, proveniens a ſpirituum animalium vaporoſorum, aut flatulentorum, tumultuariam ſanguinis agitationem, ſimilemque vitioſitatem præſupponentium, inordinata agitatione & com-

& commotione. Videatur Willis Part. 2. de anima brut. c. 7. Sylv. l. 5. P. M. c. 34. §. 74. aliique Practici. Paracelſ. refert inter morbos caducos, Paragraph. l. 3. c. 1. §. 2. Cauſſam ejus dicit, eſſe virus rotans, Helmont. tr. Ignota actio regim. n. 25. Dinos, δῖνος, quoque eſt Erotiano Saltationis genus, ſic fortaſſe dictum, quod in gyrum agatur, Onomaſt. p. 36. Jung. Foeſ. p. 166.

Dinotatio, διάγνωσις, idem, quod *Dignotio*. Vide *Diagnoſis*.

Diobolon, διώβολον, eſt pondus *duorum obolorum*, ſive ſcrupuli unius. Unde διωβολιαῖος, *diobolaris*. Dicitur de paſtillis talis ponderis apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. Vide Gorræum p. 113. Vocatur & *Gramma*, γράμμα.

Diodos, δίοδος, *tranſitus*, via, idem, quod διέξοδος. Dicitur & διέξοδος, Hipp. *Prorrh.* ſ. 3. t. 35. l. de *flatib.* XIV. 2. l. 5. *Epid.* XXIX. 19. l. 7. XXV. 9. Vide *Diexodos*.

Diæceſis, διοίκησις, *diſpenſationem* ſignificat, Gal. c. 1. de iis. q. in Med. t. 1.

Diogmos, διωγμός, *fugam perſecutoriam* ſignificat. Differt a δυγμός, quod *morſum* notat. Vide *Cardiogmus*, & Lind. *Ex. XIII.* §. 137.

Dioliſtheno, διολισθαίνω, ſignificat *elabor*, dilabor, effugio. Dicitur de rebus lubricis elabentibus, Hipp. 2. *de artic.* t. 56.

Diomedea, *avis*, ita dicta ab inſulis *Diomedeis*, quæ hodie *Dremiti* vocantur, cujus deſcriptionem & uſum in cibo & medicina vide apud Aldrov. l. 19. *Ornithol.* c. 3.

Dion, Δῖον, nomen menſis apud Macedones tantum, in cujus initium incidit æquinoctium autumnale, Galen. c. 1. in 1. *Epid.* t. 1.

Dioncoſis, διόγκωσις, vocabulum eſt Methodicorum, ſignificans διάτασιν, ſive *diſtentionem*, tumefactionem corporis, vel a fuſione humorum & inundatione, vel a collectione excrementorum factam, Gal. *de opt. ſect.* c. 28. Huic opponitur, ἔμπτωσις.

Dionyſia, διονυσία, nomen Emplaſtri Heræ Cappadocis, quod mirabile habetur ad abſceſſus, item ad mammas & inguina, vim habens trahendi, & per latentes meatus diſcutiendi. Deſcriptionem vide apud Ægin. l. 4. c. 18. Aet. l. 15. Gorr. in *def.* p. 111. Meminit & Gal. l. 6. de C. M. P. G. cap. 16. Eſt nomen Hederæ διονυσία, quod non eſt hujus loci.

Dionyſiſci, διονυσίσκοι, dicuntur oſſeæ eminentiæ, quæ prope tempora naſcuntur. Vocantur & κέρατα, *Cornua*, detorto a cornigeris animalibus nomine. Sic dicuntur a Baccho, quem Poetæ Cornutum finxerunt. Hæc

Gorr. d. l. & Caſtellus. Sed mirum, quod alii Anatomici Græci non meminerint; & uror definitionum medicarum inter affectus p.n. numerat.

Dionyſius, διονύσιος, eſt autoris nomen, cujus leguntur Collyria & Emplaſtra apud Celſum, l. 6. c. 6. Scrib. Larg. *cap.* 212. Vel eſt nomen *Lapidis*, ſive gemmæ nigræ, vel fuſcæ, duræ, mixtæ, ſeu ſparſæ rubentibus maculis vel guttulis, quæ trita ex aqua ſaporem vini & odorem facit. Inde reſiſtere fertur ebrietati, quia reſolvit & expellit vapores, unde fit ebrietas. Gemma eſt pretioſa, de qua conſule Plin. l. 37. c. 10. Solin. *in polyhiſtor.* c. 40. Albert. *in ſuo lapidario*, & alios. Hæc Ruland.

Dionyſos, διόνυσος, nomen *Collyrii* apud Aet. l. 7. & referri poteſt inter *Diaſmyrna* & *Chiata*. Nam & Myrrham continet, & vino *Chio* lævigatur. Non diſſimilem ab eo compoſitionem habet Æginet. l. 7. *cap.* 16 titulo Malabathrini collyrii & Iſothei, Gorræus d. l.

Diopos, δίοπος, (vitioſe, notante Foeſ. *pag.* 167. δίοπτος;) a διέπειν, regere, adminiſtrare, ſignificat *rectorem navis*, vel gubernatorem, apud Hippoc. l. 5. *Epid.* XXVIII. 16. & l. 7. XX. 4.

Dioptra, διόπτρα, *ſpeculum*. Ita dicuntur inſtrumenta ad ſinum muliebrem, vel anum, vel alias cavitates dilatandas. Vocatur & κάτοπτρον, κατόπτριον. Quod ad ſedem dilatandam uſurpatur, appellatur διόπτριον, h. e. *ſpecillum*, Æginet. l. 6. c. 78. Alias *Dioptra* ſignificat *perſpicillum*, ad objecta diſtantia accuratius contemplanda. De *Belgicis Dioptris* vide C. Hoffmann. *in Comm. in Gal. de V. P.* n. 719. 727. Vide *Dyoptra*.

Dioptriſmos, διοπτρισμός, vocatur illa operatio Chirurgica, quæ applicat *ſpecilla*, vel *ſpecula* corporis ſinubus dilatandis, ano, utero, ori, &c. Ægin. l. 3. c. 66.

Dioptron, δίοπτρον, idem, quod *lapis Specularis*, alias *Diaphanes* dictus. Vide *Diaphanes*. Keuch. *ad* Q. *Seren.* p. 166.

Dioriſmos, διορισμός. Vide *Diaſtole*, *Limitatio*.

Dioroſis, διόρωσις, apud Hippocratem eſt illa mutatio, qua aliquid in ſeroſum vel aqueum humorem convertitur, uti teſtatur Galenus *in exegeſis Hippocratis*.

Diorrheſis, διόρρησις, *ſereſcentiam* notat, idem, quod διύρησις, vide *Diureſis*; quamvis hoc vocab. potius excretionem ſeri per meatus urinarios ſignificet, notante quoque C. Hoffm. *ad Foeſ. Oec. in M. S.*

Diorthoſis, διόρθωσις, *directionem* & correctionem ſignificat, & quidem chirurgicam membrorum fractorum, luxatorum, & a ſede naturali dimotorum, Hippocr. 4. *de artic. t.* 64. *ſ.* 3. *de iis, q. in medic. t.* 2. a verbo διορθοῦν, *corrigere*, in priſtinum locum redigere, quo uſus idem; 2. *de artic. t.* 46. ubi & διόρθωμα pro διόρθωσις legitur.

Dioryx, διώρυξ, *foſſam*, canalem, & *aquæ-ductum* ſignificat, Hippoc. *l. de A. L. & Aq. XXXVII.* 8.

Dioſcuros, διόσκουρος, idem, quod *Parotis*, juxta nonnullos, Gal. *in def. medic.* Gorr. *p.* 112.

Dioſphyron, διόσφυρον, alias διόσπορον, apud Theophr. *lib.* 3. *H. Pl. cap.* 23. eſt fructus ceraſo ſimilis, relatus inter alimenta pauci nutrimenti, & pravi ſucci, Gal. *l.* 2. *de Al. fac. c.* 38.

Dioſpoliticon, διοσπολιτικὸν, perperam in Caſtello *Diaſpoleticum*, eſt compoſitum medicamentum carminativum, cujus geminam deſcriptionem tradit Gal. 4. *de ſan. tu. cap.* 5. Legatur & P. Ægin. *l.* 7. *c.* 11. ubi refert iner Antidotos, & vocatur *Dioſpolites*, διοσπολίτης.

Diota, (an *Dyota*?) eſt vaſculum vel poculum paratum ex ligno juniperino laricino, betula, & cinamomo, caryophyllis, cum reſina incruſtatum, Rhod. *ad Scrib. n.* 135.

Diphros, δίφρος, *ſellam* ſignificat, & uſus Hippocr. de *ſella* perforata ad excipiendum ſuffitum, vel fomentum in ſinum muliebrem, *l. de Steril. XVI.* 5. δίφρος μαιευτικὸς, i. e. *ſella obſtetricalis*, ad partum neceſſaria & commoda deſcribitur a Moſchione *de morb. mul. c.* 46. 47.

Diphryges, διφρυγὲς, eſt perfecti æris veluti fex ſubſidens, & cohærens imæ fornacum parti, tanquam uſtorum in foco lignorum cinis ablato ære viſitur, Gorr. *d. l.* Schrod. *l.* 3. *c.* 19. *n.* 2. deſcribit, quod fit genus recrementi metallici, quod ſubſidet, dum æs in fornace fuſum aqua frigida perfunditur. Rulandus vero diſtinxit *Diphryges* in *Nativum* & *Factitium*. *Illud* eſt, quod in Cypro gignitur, & extrahitur ſolum lutoſum, ex luto cujuſdam ſpecus, & extractum Sole ſiccatur, mox circumpoſitis ſarmentis uritur. Et ideo *Diphryges* vocatum eſt, quod a Sole, & a ſarmentis uratur, torreatur, & areſcat. Tale etiam Goslariæ in ſpeluncis gignitur, colore flavum, & ſarmentis quoque uritur, unde *Biſcoctum* dicitur. *Factitium* eſt duplex: primum nihil aliud eſt, quam fex æris perfecti: alterum vero eſt, quando Pyrites, ut calx, concrematur in camino, donec rubeſcat, ut Rubricæ. Vid. Dioſcor. *l.* 5. *c.* 120. Plin. *l.* 34. *c.* 13. Gal. *l.* 9. *de S. Fac.* §. *Diaphryges*, ut & *alibi*, vires ejus valde extollit. Verum hodieque rariſſimi eſt uſus, dicente Schrodero. At Rulandus animadvertit hanc negligentiam, dicens: Proh dolor! nulla jam Diphrygis eſt nota Chirurgis, imo neque habetur in Pharmacopoliis, adeo res bonæ contemtæ jacent ſocordia. Utinam talia revocarent ad uſum medicum noſtri Phyſici! ſed ſurdis narro fabulam.

Diphthera, διφθέρα. Vide *Iſale*.

Diplangium, idem, quod *Diploma*, Rhod. *ad Scrib. n.* 73. Vide *Diploma*.

Diplao, διπλάω, h. e. *diffringo*, in fragmenta reſolvo. Legitur ap. Hippoc. *l.* 1. *de morb. mul. CI.* 4.

Diplaſiaſmus, διπλασιασμὸς, id eſt, *Duplicatio*, quæ eſt duorum muſculorum, qui ab ipſa ſcapula excipiuntur, ad exteriora poſterioraque membrum circumagunt, quatenus ambo ſimul agentes brachii circumductionem efficiunt, Gal. *l. de muſc. diſſect. c.* 18.

Diploe, διπλόη, dicitur oſſis calvariæ *duplicata lamina*, & interior ejus pars rara ac laxa, cavernoſa & molliſſima, qua oſſa inter ſe connectuntur. Hippoc. *l. de cap. vuln. II.* 2. 3. *XXIV.* 3. Galen. *l.* 6. *meth. med. cap.* 6. Διπλόη quoque dicitur propria uteri tunica, veluti ex duabus tunicis compacta, pumicis inſtar foraminoſa, de qua vide Rolfink. *O. ac Meth. de Part. gener. dicat. P.* 2. *c.* 23.

Diploma, δίπλωμα, idem, quod διπλοῦν ἀγγεῖον, *duplex vas*. Lat. etiam *Diplangium* dicitur, Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 73. Coquere vero *in diplomate* nihil aliud eſt, quam aquam fervidam in magno quodam lebete continere, ac poſtea vaſculum, quod pharmacum coquendum in ſe habet, imponere, circa lebetem vero præuſtas prunas aut ligna accenſa, fumum non edentia, ſuccendere, & ita coquere, Gal. *l.* 7. *de C. M. S. L. c.* 2. *l.* 4. *de ſan. tu. c.* 8. Nec caret magna ratione ejuſmodi coctio. Impedit enim, ne ignis violentia diſſipentur eorum vires, quæ coquere volunt. Minus enim aqua fervens agit, quam vel ignis, vel calor ſiccus. In arte deſtillatoria *Diplomati* reſpondet *Balneum Maris* vel *Mariæ*. Vide *Balneum*.

Diploos, *Diplus*, διπλόος, διπλοῦς, ſignificat geminatus, *duplicatus*, duplex. Hippocr. *l.* 1. *Epid. XLVI.* 13. & *l. de morb. ſacro VI.* 6.

Dipnoos, δίπνοος, *biſpirus*, dicitur de vulneribus penetrantibus, vel de foramine, duobus

bus veluti oculis prædito, Galen. *in Exeg. dict. Hipp.* Foeſ. *p.* 168.

Diproſopos, διπρόσωπος. Vide *Dichromos*:

Dipſa, δίψα, *ſitim* ſignificat, quæ eſt cupiditas animæ ſenſitivæ excitata in ſiniſtro cum primis orificio ventriculi, tunicaque interna gulæ faucium & ventriculi, confirmataque per motum aliquem ſpirituum & ſanguinis præcipue, ab effluviis & halitibus falſis, muriaticis lixivioſis concurrentibus. Eſtque vel naturalis, quæ omnium prima nuper nati paſſio eſt, Sylvius *l.* 1. *Pr. Med. c.* 1. §. 1. vel Præternaturalis, Aucta, Imminuta, Depravata, Abolita; de quibus omnibus *d. l.* Hippocr. *l.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 23. meminit *Sitis* levioris & ſuperficiariæ. Jung. noſtra diſp. V. *de Remor. Purg. th.* 2. & *ſeqq.* Legatur & Dieter. *n.* 210. quamvis ejus cauſſam, nimirum calorem & ſiccitatem non approbemus. Helmont. ſitim vocat præconem laticis vel deficientis, vel alieno vitio corrupti, *tr. Latex humor.* & *Tuſſis n.* 27. Plura vide *in indice*.

Dipſacos, διψακός, vide *Diabetes*. Eſt alias nomen plantæ, quæ & *Labrum Veneris* & *Carduus fullonum* vocatur.

Dipſas, διψὰς, nomen eſt ſerpentis valde venenati a cujus læſione ægri vehementiſſime æſtuant, & ſitiunt, & utplurimum fatiſcentes intereunt, Gal. *l. de Theriac. ad Piſon. c.* 8. Ejus deſcriptionem vide apud Ul. Aldrov. *l.* 1. *Hiſt. ſerp.* & *drac. c.* 8. Terra quoque arida dicitur διψὰς, *ibid.*

Dipſeticos, διψητικὸς, dicitur de iis, quæ *ſitim excitant*, & opponitur ἄδιψο. Andr. Tiraquell. *de Nobil. cap. XXXI.* §. 275. *fol.* 1296.

Dipſodes, διψώδης, *ſiticuloſus*, a δίψα, *ſitis*. Vide Dieter. *n.* 212. Hipp. mentionem facit 4. *aph.* 54. & 5. *aph.* 64.

Dipyrenon, διπύρηνον, inſtrumentum Chirurgicum, quod *Specillum* vocatur, biceps, duo capita habens, veluti nucleos averſa ſui parte, ſummaque ſui cuſpide, qua aliquando perforata erat, ut linum velut acus traheret. Meminit Gal. *l.* 2. *de ſem. c.* 1. *l.* 9. *de admin. Anat. c.* 1. Hippoc. vocat μήλην κασσιτερίνην ἐπ' ἄκρῳ τετρημένην, *Specillum* ſtanneum in extremo perforatum, *l. de fiſtul. II.* 14. Jung. Foeſ. *Oec. d. l.*

Dipyrites, *Dipyros*, διπυρίτης, δίπυρος, epitheton panis *biſcocti*, ſeu bis ignem experti, qualis panis nauticus eſſe ſolet. Meminit Hippoc. *l. de int. aff. XXVIII.* 16. Jung. Lind. *Ex. XVI.* §. 142.

Diradiatio, ἀκτινοβολισμὸς, apud Helmont. ſignificat actum ſpiritus animalis momentaneum, quo defert animæ, vel voluntatis imperium & nutum ad muſculos, ceu organa motus voluntarii, *tr. de Lithiaſ. c.* 9. *n.* 75. Dicitur & *Irradiatio*. Confirmat hanc ſententiam Charlton. *Oec. An. Ex. XI.* §. 3.

Directorius, idem, quod *Dirigens*. Vide p. p.

Directus, ὀρθὸς, idem, quod *Rectus*, apud Scrib. *n.* 142.

Dirigens, vel *Directorius*, dicitur de medicamentis ſimplicibus, quæ in compoſitione adduntur baſi juvandi gratia, non quidem ad nutum Medici, quod talia ſint, ſed quatenus vel vehiculum præbent, vel quod parti affectæ habeantur veluti appropriata. Scheňk. *Synt. Comp.* & *præſc. med. form. p. m.* 22. *ſeqq.* Jung. *Dogm. Medic. Gen. noſtra. p.* 750. *ſeqq.*

Dis, particula adaugens ſeparationem, v. gr. *Diſcocta*, pro coquendo diſſoluta. De hac particula vide Rhod. *in Lex. Scribon. p.* 375. Italis familiaris particula negationem, vel remotionem aliquam ſignificans in compoſitis vocabulis.

Diſcerptio, τίλμα. Vide *Tilma*.

Diſceſſus, præter communem & omnibus notam ſignificationem Chymicis peculiariter dicitur ſeparatio unitorum, cum penitius unita caloris ſolventis potiſſimum efficacia ſeparantur, diſcenduntque. Hoc perficitur exſpis ratione & reſolutione commiſtorum. *Diſceſſu*-per *expirationem* eſt, cum pars in ſpiritum attenuata diſcedit. Et expiratio tunc nominatur principaliter, cum in aerem liberum elevatur dimittiturque. Quando enim excipitur deſtillatio vel ſublimatio nuncupatur, quæ operationes nonnunquam pro *exſpiratione* ſamulantur. Eſt autem *Expiratio* in humidis vapidiſque, Rul. & Iohnſ. *Lex.*

Diſciſſio, διακοπή. Vide *Diacope*.

Diſcobolos, δισκοβόλος, qui *diſcum* in ſublime jaculatur. Comprehenditur ſub Athletis in lata ſignificatione, Dieter. *n.* 11.

Diſcoides, δισκοειδὴς, epitheton humoris Cryſtallini, q. *diſciformis*, apud Aet. *l.* 7. *c.* 1. quia habet aliquam compreſſam rotunditatem. Gorr. *d. l.*

Diſcoloratio, idem, quod *Decoloratio*, ἄχροια. Vide *Achroi*.

Diſcordantia, *Diſcrepantia*, διαφωνία, opponitur *Concordantiæ*, vel *Concentui*, *Conformitati*, de qua ſupra, vide *Concordia*, ut ex oppoſitione facile innoteſcat.

Diſcrepo, διαφέρω, idem, quod *Differro*.

Diſcreta purgatio Fallopio dicitur ea, quæ certum & determinatum humorem evacuat,

tr.

tr. de purg. ſimpl. c. 1. Tom. I. Op. p. 4.

Diſcretio, διακρισμὸς. Vide *Diaſtole*, Gal. 3. *meth. med. c.* 3.

Diſcretivus, διαγνωστικὸς. Vide *Diagnoſis*.

Diſcretorium, dicitur etiam *ſeptum traſverſum*, Barthol. *l.* 2. *Anat. c.* 3.

Diſcrimen, eſt apud Latinos ambiguæ ſignificationis. Vel enim idem eſt, quod διαφορὰ, differentia, de quo ſupra, vide *Diaphora*; Vel ſignificat periculum, damnum, Scribon. *n.* 70. Vel etiam eſt nomen faſciæ, reſpondentis *Tholo* Glaucii, Gal. *de faſciis n.* 11.

Diſcriminatio, διάφυσις. Vide *Diaphyſis*.

Diſcuneatio, σφήνωσις, eſt cuneo adacto diviſio, vel divulſio. Dicitur & *Cuneatio*. Tale quid fit, quando ligna finduntur, Hippoc. *de fract. t.* 40. Galen. *in Comm.* Jung. Foeſ. *Oecon. p.* 605.

Diſcus, δίσκος, orbis, ex ferro, ære, lapide, ligno, qui exercendi corporis cauſſa in auras projiciebatur. Pertinet igitur ad exercitia corporis, Gal. *l. de parv. pilæ exercit. c.* 5. Vide *Diſcobolos*. Aliter expoſuit Andr. Cæſalpin. dicens, *Diſcum* fuiſſe apud antiquos luſorium inſtrumentum, quod, qui longius projeciſſet, victor erat, hodie *Rullam* vocari, ſive ligneam rotulam, quæ filo circumducta & projecta longius rotundo plana tranſigit *l.* 8. *de Plantis c.* 76. *p. m.* 366. *Diſcus Solis* dicitur Chymicis *Argentum vivum ex auro*, Rul. Sed. ab aliis refertur inter non Entia; a Fallopio inter Chymiſtarum mendacia. *tr. de Metall. ſ. foſſil. c.* 27. *Tom. I. p.* 345.

Diſcuſſio, *Diſcutiens*, *Diſcuſſorius*, διαφόρησις, διαφορητικὸς. Vide *Diaphoreſis*. Verbum *Diſcutio* legitur etiam ap Scrib. *n.* 11. 44. 206. 214. & *alibi*.

Diſephthos, δίσεφθος, *biſcoctus*, idem quod *Dipyros*, Lang. *l.* 1. *Ep.* 66. Proverb. κράμβη δίσεφθος θάνατος. De Braſſica δίσεφθος vide & Gal. *l.* 1. *de Al. Fac. c.* 1.

Diſgregatio, διαχώρησις, & διαχώρισις, Græcis nominibus dici poteſt pro diverſo conſiderandi modo: Vid. *Diachoreſis* & *Diachoriſis*. Proſper Martian. in *Annotationibus ad Hippocrat.* 1. *aph.* 22. *p.* 432. 433. per *Diſgregationem*, non ſemper intelligi debere voluit exactam ſeparationem unius ab alio, ita ut diverſa occupent loca; quæ Græce diceretur διαχώρισις, a διὰ & χῶρα, locus, ſed etiam ſignificare tantum ſeparationem illius mixtionis, quæ eſt in fieri, & diſſolutionem vel deunionem, ita ut unus humor præ altero proprias vires exerat, cui ſignificatui reſponderet Græca vox διαχώρισις, a διὰ & χωρίζω, ſeparo: quam poſteriorem ſignificationem etiam arripuit D. D. Wedelius *Pathol. Dogm. ſect.* 2. *c.* 2. 198. 199. *ſeqq.* Enimvero, quod uterque celeberrimus Autor *diſgregationem* poſteriorem cauſſam cruditatum conſtituat, mihi ſalva eorum autoritate veroſimile non videtur, niſi per abuſivam cruditatis acceptionem evitandam potius quam inducendam, id explicetur. Certe in cruditate proprie tali non eſt *diſgregatio* humorum urgens, & prædominium unius humoris præ altero; ſed ſolum inſufficiens & imperfecta miſtarum portionum concoctio, ulteriori digeſtione, fermentatione & motu progreſſivo cum calore vitali indiga, ut ad maturitatem & perfectionem perveniat.

Disjunctus, Gr. dici poſſet διάζυγος, διάζευκτος, eſt epitheton morborum apud Fernel. *l.* 1. *Patholog. cap.* 10. Suntque *Disjuncti morbi*, qui in diſtantibus ſejunctiſque partibus conſiſtunt, quarum nec functi, nec uſus eſt communis, nec una alteri affectum confert & impertitur. His opponuntur *Conjuncti*, σύζυγοι, & ſubdividuntur in *Connexos* & *Conſequentes*, de quibus vide ſupra ſuis locis. Jung. Linden. *Ex. VI.* §. 19.

Diſlocatio, idem, quod *Luxatio*, ſcil. egreſſus oſſis e ſede ſua naturali, in qua fuit conjunctum, Avic. *l.* 4. *fen.* 5. *tr.* 1. *per totum*. Foreſt. *l.* 9. *Obſ. Chirurg.* 1. *in Schol.*

Diſpenſatio, διοίκησις. Vide *Diœceſis*.

Diſpenſator, διοικητὴς, ἐπίτροπος, proprie dicebatur autore Feſto, qui æs penſans expendebat, non adnumerabat. Urbis Romæ quippe initio veteres gravi ære utebantur, Rhod. *ad Scrib. n.* 231. & *in Lex.* In Medicina vero accipitur pro Pharmacopœo, præſertim quando occupatus eſt in componendis medicamentis, ubi prius ſimplicia colligit, & ordinate collocat, dicitur *diſpenſare* in Officinis. Archeus quoque vocatur naturalis *diſpenſator* mineralium a Ger. Dorneo, *in Genealog. Mineral. c.* 8. *Volum. I. Chym. Theatr. p.* 575.

Diſpenſatorium, terminus eſt technicus, notans vel locum & officinam, vel ſæpius librum, in quo agitur de compoſitionibus medicamentorum. Græcis ἀντιδοτάριον fuiſſe dictum, demonſtrat egregie Schenk. *S. C. & P. M. F. p.* 359. Ita habemus in promptu *Diſpenſatorium* Norimbergenſe, Auguſtanum, Londinenſe, Romanum, &c. Helmontius, eadem perſtringens & examinans, & ita dici vult a *diſpenſatione* ſive ſubſtitutione unius pro altero, *Pharm. & Diſpenſ. modern. n.* 24.

Diſperſio, διάσπασις. Vide *Diſpao*.

Diſperſus, *morbus*, σποράς, vel σποραδικὸς, Vide *Sporadicus*.

Diſ-

Difplicentia, δυσαρέσκησις, a δυσαρεστέω, *difpliceo*, dicitur de hominibus jam ad ſtatum p. n. vergentibus, Melancholicis, Galen. *lib.* 8. *meth. med.* *Difplicens corpus* apud Scribon. *n.* 188. exponit Rhodius per marcidum, vulgo Melancholicum; Cœlius Aurelian. *l. de morb. chron. c.* 4. dicit de Veneris uſu, quod *Difplicere* facit ſibimet corpus cum pallore, & quadam debilitate, vel mœſtitudine.

Difpoſitio, διάθεσις. Vide *Diathefis*. *Difpoſitio* materiæ conſiſtit in particularum minimarum inter ſe ordinatarum figura ex principiis modernæ Philoſophiæ, Linden. *Ex. X.* §. 20. *Difpoſitio* & *Difpoſitum* Paracelſo dicitur ſeparatio per naturam ab Ilech: inde fluit tempus reſolvendi, ſcil. moriendi, rei per rem, materiæ per materiam, naturæ per naturam, corporis per corpus, per ſpecies, per genera, per ſimiles, unum poſt aliud, uſque in conſumationem materiæ primæ in ultimum Ens, *de Tart. l.* 2. *tract.* 2. *c.* 3.

Difruptio dicitur ſpecies puncturæ vehementioris & majoris, quando punctio pervenit ad carnem, & ita indiget regimine vulneris & regimine doloris. Avic. *l.* 4. *fen.* 4. *tr.* 2. *c.* 9.

Diſſectio, διανομή, ἀνατομή. Vide *Anatome*, *Diacope*.

Diſſector, Anatomic. Valeſ. *in Hipp. de alimen.*

Diſſenſio, διαφωνία. Vide *Diaphonia*. *Diſſenſio*, quæ in verbis cernitur, cum eadem ſententia ſervatur, omittenda eſt; cum ſenſum immutat, non eſt plane contemnenda, Gal. *cap.* 3. *de humor. t.* 29.

Diſſeptum, id eſt, *Diaphragma*, *Septum tranſverſum*. Barthol. *l.* 2. *Anatom. c.* 3.

Diſſidentia, διάστασις, διάσταμα. Vid. *Diaſtaſis*, idem quod *Diſparatio*.

Diſſimilaris, ἀνομοιομερής. Vide *Anomœomeres*. Idem eſt, quod *Inſtrumentalis*, ὀργανικός, Galen. *de diff. morb. cap.* 3. quamvis ſi accurate rem conſideres, etiam *ſimilares* corporis partes ſint organicæ, v. gr. Vena, Arteria, Nervus &c.

Diſſimilis, ἀνόμοιος, *Diſſimilitudo*, ἀνομοιότης, quid ſignificet, notum eſt. Ejus vero ratio-nem quoque habendam eſſe in Medicina, præſertim quoad morbos & ſymptomata, teſtatur Hippocr. *l.* 6. *Epid. ſ.* 3. *t.* 20. *ſ.* 1. *de iis, quæ in med. t.* 1. *ſ.* 3. *aph.* 3. & Gal. *in com.* Cauſam *diſſimilitudinis* creaturarum, ita ut nihil in rerum natura poſſit videri in omnibus & per omnia ſimile cuipiam alteri, eſſe Ignem multiplicem, qui pro diverſitate ſubjecti, in quod influit, variatur, vult Gern. Dorneus *de Tranſmut. metall. c.* 3. *in Th. Chym. Vol.* I. *p.* 503.

Diſſipo, σκεδάω, σκεδάννυμι, idem, quod *Diſpergo*. Ita Galen. *l.* 9. *Meth. med. c.* 17. puerorum ſubſtantiam facillime *diſſipari*, propter humiditatem, ſcripſit. Aliquando etiam idem eſt, quod *Diſcutio*, v. g. *Diſſipare* ſuppurationem, vel inflationes. Scribon. *n.* 89. 263.

Diſſologiſtos, δισσολόγιστος, dicitur de eo, quod dupliciter efferri poteſt, vel duplicem admittit ſcripturam, apud Galen. *c.* 1. *de iis, q. in med. in principio.*

Diſſolutio, διάλυσις. Vide *Dialyſis*. Quod ſi animi defectum denotat, Græce etiam dicitur ἔκλυσις. Præter illam Pathologicam ſignificationem uſitata quoque hæc dictio eſt Chymicis, eſtque prima ſpecies ſeparationis ſive διακρίσεως, Rolfink. *Chym. l.* 2. *c.* 2. *Diſſolutio* miſtioni opponitur; Gaſto Claveus *in Apolog. Chryſopœiæ* & *Argyrop. Vol.* II. *Theatr. Chym. pag.* 28. 30. 174. &c. & deſcribitur ibidem, quod ſit miſti corporis partium eſſentialium, quæ unicam formam conſtituebant, ſecretio in alias partes, manentibus in illis quibuſdam ſenſilibus accidentibus prioris materiæ aut ſubjecti. Unamquamque rem *diſſolvi* per rupturam vinculorum, quæ eam ſtringunt, ſcr. pſit Helmont. *tr. Tartarus non in potu n.* 18. Talem *diſſolutionem* mixti, præſertim aquarum Therminalium egregie diviſit Fallop. in *Naturalem*, quando portiones in ipſo fluxu quædam ſegregantur, uti videre licet in Thermis Carolinis, ubi canalibus adhæret tophacea materia: & *Artificialem*, quæ triplex eſt: per *Coctionem*, per *Evaporationem* & per *Elambicationem*, *tr. de Aq. Thermal. cap.* 9. *Tom.* I. *p.* 222. De diviſione *Diſſolutionis* in *majorem* & *minorem*, vide *Theatr. Chymic. Vol.* I. *p.* 296. ubi & myſtica, metaphyſica, ſed fortaſſis etiam ridicula definitio *Diſſolutionis* bis occurrit: *Diſſolutio* dicitur cognitio ſeu coitus maſculi cum fœmina metaphyſicus, & iſtius ab illo concipientis id ipſum, quod concipere debet. In Pharmaceuticis etiam *Diſſolutio* vocatur, quando medicamenta ſimplicia & compoſita diluuntur in humore quopiam idoneo ad conſiſtentiam mediocrem, liquidiorem aut craſſiuſculam, uti deſcripſit Joh. Dan. Horſt. *part.* I. *Diſp. Pharmac. Univ. l.* 2. *c.* 17. *p.* XXX. An vero recte Trituræ ſpeciem dixerit, dubitamus.

Diſſolutus morbus vocatur Dyſenteria apud Walther. *Sylv. Medic. p.* 488.

Diſtantia, dicitur aliquando pro *Dimenſione*. Vide *Dimenſio*. Gr. διάστασις.

De-

Diſtemperantia, δυσκρασία. Vide *Dyſcraſia.*

Diſtemperies idem, quod *Intemperies*. Legitur apud Petr. Mich. de Calderia aliquoties.

Diſtentio, apud Latinos diverſas obtinet ſignificationes. Vel enim accipitur pro *dilatatione* v. g. arteriarum in pulſu, uti Heraclides apud Gal. *l.* 4. *de diff. pulſ. c.* 10. & ita reſpondet Græco διαστολή, διάστασις, vel fortaſſis rectius διάτασις. Vide *Diaſtaſis*, *Diaſtole*, *Diataſis*. Vel dicitur de corporis *diſtenſione* in oſcitatione vel hiatu, Gal. *l.* 3. *de diff. reſpir. c.* 10. ubi in Græco habetur σκορδινώμενοι. Vel notat ſpeciem convulſionis, quæ τέτανος vocatur. Vide *Convulſio*. Hipp. 4. *aph.* 57. Gal. *in com.* & *l.* 3. *de L. Aff. c.* 10.

Diſtichia, *Diſtichiaſis*, διστιχία, διστιχίασις, item διτριχίασις, eſt morbus in numero aucto pilorum palpebræ alterutrius, vel utriuſque, dum alius ſub ordine naturali ordo ſucceſſit, partim a copia ſucci nutritii pilorum proprii, partim a cutis poroſitate pilorum proventui favente dependens, Gal. *in def. med.* Æginet. *l.* 6. *cap.* 8. & 11. in quo ultimo mendoſe legitur δυσυχία.

Diſtillatio, pro *Deſtillatione* ſæpe uſurpatur.

Diſtinctio, διαίρεσις, διορισμὸς, idem, quod *diviſio*, ſcil. totius in partes, generis in ſpecies, univerſalis in particularia. Significatio eſt notiſſima. Res vero ipſa non caret uſu in Medicina.

Diſtortio, *Diſtorſio*, διάστρεμμα, διαστροφή. Vide *Diaſtremma*, Hipp. 2. *de tis*, *q. in medic. t.* 33. Oculi *diſtortio* ſpecialiter dicitur *Strabiſmus*, item ἴλλωσις, de quibus vide *ſuo loco.*

Diſtractio, διάσπασις, deſcribitur a Rul. quando partes *diſtrahuntur*, quamlibet manente in ſua homogenea. Itaque quaſi divulſio quædam hic ſit diverſorum antea cohærentium aut unitorum, circa reſpectum extractionis unius in altero exiſtentis vel comprehenſi. *Diſtractio* autem eſt duplex, *Separatio*, aut *Calcinatio*.

Diſtributio, apud Latinos diverſimode accipitur. Si de humoribus nutritiis, reſpondet Græco ἀνάδοσις. Vide *Anadoſis*. Vel de excrementis, dicitur Græce διαχώρησις. Vide *Diachorema*. Aliquando etiam ſumitur pro *diſtinctione*, vel *diviſione*, apud Libav. *Defenſ.* 2. *Synt. arc. Chym.* contra Henn.Scheunem. *not.* 53.

Ditrichiaſis, διτριχίασις, idem, quod διστιχίασις, eſt oculi morbus, cum pilis naturalibus alii ſubnaſcentes ipſum pungunt, fluxumque concitant. Galen. *introd. c.* 15. Vide *Diſtichia*. Gorr. *p.* 122.

Divaporatio, ἐξάτμισις, dicitur in ſiccis, fumidis, vel halabilibus exalatio. Nam Chymici ſpiritum tam humidum habent, qu am ſiccum. *Divaporatio* inſtituitur in aliquo v aſe, veluti, pro rei conditione, olla, fartagine, cucurbita &c. Fitque gradibus caloris diverſis. Ruland. & Iohnſ. *in Lex. Chym.*

Divergo, διαῤῥέπω. Vide *Diarrhepo*.

Diverſorium, quid proprie ſignificet, aliunde notum eſt. Tropice vero a quibuſdam recentioribus, ni fallor, D. Rivino, dicitur de Glandulis Meſaraicis & Receptaculo lumbari, in quibus chylus e vaſis lacteis affluens moram quandam nectit & affuſione lymphæ diluitur, atque ita ad ulteriorem motum & aſcenſum per ductum Pequetianum diſponitur.

Divertallum, Paracelſo dicitur, quicquid ex elementis generatur, *Philoſ. ad Athen. l.* 2. *text.* 5. eſt generatio elementorum. Rul.

Dives, πλούσιος, quis dicatur, omnibus notum eſt, ſcil. qui bonis fortunæ abundat. Verum Joh. Fr. Picus Mirandula, *l.* 3. *de Auro c.* 4. ita deſcripſit: Is proprie *dives* eſt, qui religione imprimis imbutus Chriſti, deinde ſincera pollet ſanitate mentis & corporis, demum auri & argenti faciendi poteſtate præditus eſt. *In Theatr. Chym. Vol. II. p.* 116. 368. 369. Verum ubinam eſt ille albus corvus?

Divinatio, *Divinatrix*, πρόγνωσις, προγνωστική, vide *Prognoſis*. Rulandus *Divinationem* deſcripſit, quod ſit incertum præſagium, vel prædictio a cogitatione ex propria luce deſumtis, ut cum dicitur: Hoc mihi mens mea, vel cor præſagiit, vel animus meus angelus indicat. De *divinationibus* licitis vide Libav. *Tom. IV. Oper. p.* 33.

Divinum, θεῖον, apud Hippocr. variis gaudet ſignificationibus. Ita dicitur principium illud & primaria cauſſa rerum humanarum, vel in hominibus, in ſpecie ſexus fœminini, *l. de Nat. Muliebr.* I. 2. 11. Vel ſignificat aliquid ita occultum & incomprehenſibile, cujus cauſſam neque ſenſu, neque cogitatione aſſequi poſſis, *l. de morb. ſacr.* I. 4. 6. 9. II. 5. *Prognoſt. ſ.* 1. *t.* 4. Vide Gal. *ad h. l.* In ſpecie a pleriſque Interpretibus accipitur τὸ θεῖον, ſive divinum, pro aeris conſtitutione peculiari, quæ magis proprietate totius ſubſtantiæ quam primis ſuis qualitatibus noſtra corpora offendat. Dicitur alias νοσερὰ ἀπόκρισις, Hippocr. *l.* 2. *de nat. hum. t.* 4. Confirmat Charltonus *Ex. Pathol. X.* §. 22. & nos *in Dogm. Med. Gen. p.* 191. Jung. Foeſ. *Oec. p.* 267. *Divina paſſio* dicitur Arculano Amor inſanus, teſte Foreſto *l.* 10.

l. 10. *Obſ.* 29. *in Schol.* Alias Avicennæ & Iliſcus vocatur. Vide *Iliſcus*. De *Divino* in Chymia vid. Libav. *de igne natur. c.* 25. τὸ Ͽεῖον etiam ſignificat *Sulphur*. Vide infra *Sulphur*. Alias epitheton *Divinus* additur quibuſdam medicamentis ceu hyperbolicum Encomium v. gr. Aqua *Divina* Fernelii, cujus deſcriptio extat etiam in Iunken *Lex. Chym. Pharm. p.* 1. *p.* 31. Ceratum *Divinum* Sculteti *in ſuo Armamentario Chirurgico*, & multa alia ſic etiam ipſi Hippocrati Ͽεῖος, *Divus*, ſive *Divinus*, epitheton attribuitur, quemadmodum olim inter Philoſophos & ſapientes *Divinus* Plato dictus fuit.

Diviſio, διαίρεσις, quotupliciter accipi poſſit, legatur apud Gal. *l.* 9. *de Hipp. & Plat. decr. in fin.* De *diviſione* Medicinæ ſpecialis in Commentatoriam & Conſultatoriam vide Rolfink. *in O. ac M. Med. Sp. t.* 1. *ſ.* 1. *c.* 2. *Diviſio* quoque dicitur de operatione Pharmaceutica, qua: lo artifex v. g. maſſam pilularum *dividit* in globulos, vel alias particulas. Vid. *Lex. Scribon.* Rhodii *p.* 376.

Divitiæ, πλοῦτος, quid ſignificet, in triviis notum eſt. *Divitiarum* finis juxta naturam haud longius profertur, quam, ut ne eſuriamus, ne ſitiamus, ne algeamus, Gal. *l. quod opt. Medicus &c.* Hinc *divitiis* præſtare non virtutis, ſed fortunæ munus dixit, *l. de cogn. & cur. an. morb. c.* 9. Vide *Dives*.

Dium, αἰθὴρ. Vide *Æther*. Sub *Dio* exponere vocat προεξαιθριάζειν, Gal. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 2.

Diureſis, διούρησις, proprie ſignificat *excretionem urinæ*, vel ſeri per meatus urinarios: Unde & virtus διουρητικὴ, medicamentorum & medicamenta *Diuretica*, διουρητικὰ φάρμακα, nomen habent, aut ſalinæ naturæ, aut actualiter humidæ tenuis, ſive feroſæ. Hippocr. *de affect. XLIV.* 37. *l.* 2. *Prorrh. XXXI.* 7. *Gorr. d. l.* Confer ad Gal. *l.* 11. *meth. med. c.* 19. & *l.* 5. *de Sim. Fac. c.* 20. Catalogum horum medicamentorum vide paſſim in Practicis, præſertim Rolfink. *O. ac. M. M. Sp. l.* 9. *ſ.* 4. Egregie etiam de iis ſcripſit Iunken. *Chym. Med. Phyſ. P. II. ſ.* 1. *c.* 4. *p.* 484. *ſeqq.* Foeſius tamen *in Oecon. p.* 167. exiſtimat, vocab. διόρησις, & verbum διορᾶσθαι, aliquando apud Hippocr. ſumi pro διόῤῥωσις & διοῤῥοῦσθαι, mutatione in ſerum ſive fereſcentia, ſeroſum fieri. v. gr. *l. de ſteril. III.* 14. 15. *l.* 1. *de morb. XXVIII.* 5. 8. *L.* 14.

Diuturnus, χρονικὸς, μακροχρόνιος, vide *Chronicus*. Dicitur & *Diutinus*. Jung. *Lex. Scrib.* Rhodii *pag.* 376.

Divulſio, διάσπασις. Vide *Diaſpao*. *Divulſio*

urinæ eſt, cum hypoſtaſis hinc inde eſt divulſa, & quaſi hinc inde nebuloſa. Parac. *l.* 1. *de Urin. judic. c.* 2.

Diurnus, ἡμερινὸς, dicitur de morbis & præſertim de febribus, quarum paroxyſmi accidunt in die & opponuntur nocturnis, νυκτερινοῖς. Petr. Mich. de Calderia *Tom. I. Oper. p.* 305.

Divus, Δῖος, Ͽεῖος, Ͽεσπέσιος, epitheton, quod Viris Claris & Imperatoribus ſolet attribui, ut & Medicis. Ita Gal. *Divum Gaium* vocavit, *l.* 3. *de C. M. S. L. c.* 1. Jung. Rhod. *ad Scribon. p.* 27.

Diydros, δίυδρος, idem, quod δίυγρος, Hipp. *l. de intern. aff.* alii legunt διαυθρος.

Diygros, δίυγρος, *humidum*, perhumectatum ſignificat, vel *dilutum*, Hippocrat. *lib. de intern. aff. XXII.* 8. *XLVI.* 3. & alias *in eodem libro*.

Diyliſmos, διυλισμὸς, *liquationem*, *tranſcolationem*, vel *ſaccationem* ſignificat, a verbo διυλίζω, *liquare*. Dicitur de *vino liquato*, ὄνος διυλισμένος. Plura vide apud Linden. *S. M. Ex. X.* §. 219. *ſeqq.*

Dladus, dicitur *Stella*, quæ habet *Cataractam*, arte ſc. Paracelſ. *fragm. de Anat. Ocul.*

Dnopheron, δνοφερὸν, *caliginem*, tenebroſum, atrum ſignificat. Ita & δνοφερώδες. Hipp. *l. de morb. ſacr. XV.* 6. 16.

Dochme, δοχμὴ, *palmum* ſignificat, ſive menſuram apud Græcos, qua rerum dimetiuntur intervalla, Sic. dicta eſt ἀπὸ τοῦ δέχεσθαι. Conſtat ex quatuor digitis, ſubintellige tranſverſis. Vide *Dactylodochme*, item *Palaſte*.

Dochmos, δοχμὸς, δόχμιος, h. e. *obliquus* recurvus. Uſus Hipp. *lib.* 2. *de morb. mul. XXXVI.* 1. Erotian. *Onomaſt. p.* 37. *d.*

Docimaſtice dicitur ars, quæ modum tradit explorandi corpora præcipue foſſilia, ut cognoſcatur, quantum vel metalli vel mineralis in iiſdem deliteſcat, D. Ol. Borrich. *in tr. h. tit.* §. 1.

Docos, δοκὸς, *trabem*, vel *tignum* ſignificat, quemadmodum & δοκὶς, *trabeculam* vel parvam trabem. Inter inſtrumenta Chirurgica ad curandas fracturas meminit Hippoc. 2. *de fract. t.* 48.

Doctiletus, dicitur Paracelſo quoddam remedium contra cancrum. *tr. Labyrinth. Medic. cap.* 10. In Indice quoque legitur *Dactyletus*.

Doctor, Gr. Διδάσκαλος, eſt notiſſimus honoris titulus, quemadmodum Viris Eruditis, & in aliis ſcientiis atque facultatibus probe peritis & exercitatis, ita & Artem Medicam

çam rite callentibus, publica Superiorum autoritate, præviis examinibus & probationibus probe exantlatis ſolenniter attributus: quamvis non omnibus æquo jure competat, ſed quandoque ſint, qui titulo tali fruantur citra omne eruditionis veræ meritum, quos *Doctorculos ſemicrudos* haud inepte vocavit Lind. *Ex.V.* §. 12. Dicuntur autem Medici *Doctores*, non quod neceſſe ſit, ut doceant alios, ſed quod tantam ſibi Artis Medicæ comparaverint ſcientiam, ut data occaſione alios quoque docere poſſint, Linden. *E. XII.* §. 192. *Doctores*, dicit, h. e. *Imperatores vitæ & necis*, ſatis hercule ambitioſe, cum Hippocrat. vocaverit Miniſtros, ὑπηρέτας. Nec male Libav. ſcripſit contra Scheunemann. *defenſ.* 2. *Tom.* 3. *p.* 42. quod quilibet *Doctor* vi juramenti debeat vera docere, & falſa redarguere in ſua profeſſione.

Doctrina, διδασκαλία, παιδεία, inter Medico neceſſaria refertur ab Hipp. *Lege II.* 8. Jung. Lind. *Ex. I.* §. 17. Dividitur in latam vel *diffuſam*, Gr. διεξοδικὴν, & *compendiariam*, κατ' ἐπιτομήν. Illa quidem reddit perfectos artifices: interim tamen neque hæc tanquam inutilis rejicienda, cum ſummam totius rei brevibus complectatur, Gal. 3. *de ſs, q. in med. t.* 17. Quod vero ſint, qui per compendiariam *doctrinam* non verentur artem noſtram brevem & vitam longam promittere, illi magnopere falluntur, & alios quoque fallunt, cum ad artificem peritum minime ſufficiat methodus, aut doctrina compendiaria, ſed requiratur longa circa particularia exercitatio, uti rectiſſime hoc paſſim inculcavit Galenus.

Dodecadactylon, δωδεκαδάκτυλον, nomen *Inteſtini*, inter tenuia primi, a longitudine *duodecim* digitorum tranſverſorum ſic appellati, Latine *duodenum* dicti, Helmont. *tr. Septuplex digeſtio n.* 2. Cohæret mediante pyloro, ſive orificio dextro ipſi ventriculo. Vid. Gal. *l.* 6. *de Admin. Anat. c.* 9. Olim quidam non dignati ſunt vocare inteſtinum, priuſquam in anfractus orbeſque convolvatur, ſed ipſum ἔκφυσιν, *productionem*, *appendicem*, appellarunt, *cap.* 12. Hodieque clarum inſertione duorum ductuum Biliarii & Pancreatici. Junge Bartholin. *Anat. l.* 1. *c.* 10. qui longitudinem 12. digitorum in dubium vocavit.

Dodecatheon, δωδεκάθεον, epitheton Antidoti cujuſdam ex duodecim ſimplicibus conſtantis, cujus deſcriptio habetur apud Ægin. *l.* 7. *c.* 11.

Dodra, antiquis potionis genus ex novem ſpeciebus confectum. Raymundus Mindererus, *Aloedarii c.* 12.

Dodrans, σπιθαμή, nomen ponderis & menſuræ in quantitate continua & diſcreta uſitatum, ſignificans tres quartas partes totius, v. g. novem uncias, aut duodecim digitorum. Occurrit apud Scribon. Larg. *n.* 42.

Doedyx, δοίδυξ, ſignificat *Cochleare*. Significat & *Radium* ſive *Piſtillum*, cum quo aliquid in mortario tunditur. Gorr. *p.* 114.

Dogga, proprie nomine Arabico vocatur *Panaritium* ſive *Reduvia* apud Avenzoar *l.* 8. *Theor. c.* 18. & *l.* 4. *Pract. c.* 17. allegante Ingraſſia, *com. in Avic. lib. de Tum. p. n. p.* 289.

Dogma, δόγμα, in genere *ſententiam* vel opinionem de aliqua re vel materia ſignificat, C. Hoffm. *in com. ad Gal. de V. P. n.* 53. Unde quædam *dogmata* ſunt incerta, quædam probabilia, quædam abſurda &c. Gal. *l.* 8. *de Hipp. & Plat. decret. c.* 9. & *alibi*. Enimvero aliquando ſpecialiter & accurate *Dogma* Medicum dicitur, quod nititur vera ratione & experientia. Hinc & *Medicina Dogmatica* & *Medici Dogmatici*, δογματικοὶ, item λογικοὶ, contradiſtinguuntur ab aliis ſectis, Methodica & Empirica, earundemque ſectatoribus. Galen. *de ſubfig. Empir. c.* 7. 8. & 9. & *alibi*; *l. de ſecta*, *de opt. ſect.* &c. Jung. Gorræum *d. l.* & alios.

Dolicholithos, δολιχόλιθος, hoc nomine appellavit D. Georg. Hier. Velſchius lapidum genus ex Comitatu Tyrolenſi ad ſe allatum, nigricans, Phaſeolos magnitudine & figura accurate repræſentans, attritione nonnihil odoratum. *Ephem. Nat. Cur. Ann. I. Obſ.* 157.

Dolichos, δολιχὸς, interdum & δόλιχος, triplicem habet ſignificationem. I. notat legumen oblongis ſiliquis conſtans, quod aliis *Phaſeolus*, aut *Lobus* dicitur Gal. *l.* 1. *de Al. Fac. c.* 28. Deinde ſignificat *Curſum*, aut certum curriculi ſpatium, duodecim, aut ſecundum alios, viginti quatuor ſtadiorum, & ita curſum diu continuatum, Gal. *l.* 2. *de ſan. tu. c.* 10. *fin.* Junge C. Hoffm. *comm. ad Gal. de V. P. n.* 481. ubi & δολιχεύειν, i. e. *dolichum currere*, & δολιχόδρομοι legitur. Denique adjectivum eſt, & ſignificat *longum*, prolixum. Vide Lexicographos.

Dolium, πίθος, quid ſignificet, & pueri norunt. Varium quoque uſum habent *dolia* in arte Medica & Pharmaceutica. Præſertim vaporarii hydropicorum per *dolium* meminit Gal. *l. de util. reſp. c.* 4. *Dolia*, quæ muſto vel vino replentur, collocanda eſſe cum interſtitio, ne inter ſeſe vitio ſerpant, ex Plinio *l.* 14. *c.* 21. notavit Lind. *Ex. X.* §. 184. *Doliolum* diminutivum eſt. Græc. πιθάριον. *Doliola* ex Tamarice parata ſpleneticis proficua laudat

Rhod.

Rhod. *ad Scribon.* c. 128. Parantur etiam ex larice, junipero, betula &c.

Dolor, ἄλγος, ἄλγημα, ὀδύνη, πόνος, &c. in genere triſtis eſt ſenſus, ut *Voluptas* blandus, vel ſuavis: Gal. *l.* 2. *de L. A. c.* 2. Unanimi quoque Medicorum conſenſu certum eſt, *Dolorem* non eſſe morbum, ſed ſymptoma; & quidem Actionem læſam. Qualis vero actionis læſæ ſpecies ſit, nondum expeditum eſt. Plerique veteres & recentiores ſtatuunt, actionem eſſe *Depravatam* & quidem actionem *Tactus*; Nobis vero veriſimilius videtur, eſſe *p. n. Auctam*, uti demonſtravimus *in Dogm. N. Med. Gen. n.* 273. *ſeqq.* Alii referunt ad Animi paſſiones ſive Affectus, v. g. Willis *de An. Brut. Part.* I. *c.* 9. & Charlton. *Ex. Barthol.* 8. Differentiæ *doloris* ſunt multifariæ, v. g. *Dolor* Gravativus, Tenſivus, Acutus, Punctorius, Rarus, Levis, vel cum ſtupore quodam Pulſativus, Ulceroſus, Pruriginoſus, Criticus, &c. Inter recentiores videatur & Laur. Bellin. *in ejus opuſc. Medic. tr. de morb. cap. p.* 568. *ſeqq.* Cauſſa *doloris* proxima conſiſtit in ſolutione continui partium nervoſarum repente & cum vehementia, ſed diverſimode fiente, unde anima mediantibus ſpiritibus animalibus perſentiſcit. Cæterum quod vocab. *Dolor* etiam ſumatur pro ipſo morbo & parte affecta, patet ex Rhod. *ad Scrib. in Not. p.* 16. & Rob. Keuch. *ad Q. Seren. in not. p.* 116.

Dolus, δόλος, δολοφροσύνη, ſignificat *deceptionem*, fallaciam, aut circumventionem. Hunc Medico quandoque eſſe licitum, teſtatur Rol. fink. *O. ac. M. M. Sp. l.* 14. *ſ.* 3. *c.* 17. & aliæ Obſervationes. Omnis vero *dolus malus* abſit a Medico, ceu viro probo, cui ſuprema lex eſt: Salus Ægri. *Fallacias* etiam Chirurgicas quære apud Scultet. *Arm. Chirurg. in Indice primo lit.* F.

Domeſticus, οἰκεῖος, quid proprie ſignificet, huc non pertinet, & cuilibet notum eſt. Per translationem in Medicina notat id, quod naturæ eſt familiare, conveniens, accommodum. Unde & morbi quidam dicuntur *domeſtici*, h. e. οἰκεῖοι, Hipp. 2. *aph.* 34. Vide Dieter. *n.* 605. Ita & de muliere quadam ſibi familiari, vel *domeſtica* uſurpat Hipp. *de nat. puer.* IV. 9. Hoc quoque epitheto exornatur *Syrupus de Spina Cervina* in Diſpenſatoriis, quando *Domeſticus* vocatur, haud dubie ad commendationem pro uſu frequentiori; quamvis non ubique ſit in uſu ob nauſeam & ſegnitiem, ob quas etiam exulare juſſit Ludovic. *in Pharmac. Diſſert.* I. *p.* 152. Alii vero ejus uſum in infantibus valde commendare non verentur.

Domina, δεσπότις, quid ſignificet, ex aliis Lexicis jam conſtare debet. In Medicina vero præbet epitheton aquæ ad partum & menſes promovendos pretioſioris Mynſichto, ut Aquam *Dominarum* vocaverit *Arm. ſect.* XIX.

Dominatus, δυναστεία, a δυναστεύω, *dominor*, dominatum teneo, predominor. Dicitur vel de tempeſtate, quæ vel in toto anno, vel in certa ejus parte prævalet & *dominium* obtinet, Hipp. 3. *aph.* 5. Gal. vocavit κρατῆσαι, *c.* 3. *in* 3. *Epid. t.* 8. vel de humoribus prærogativam præ aliis & ſuper alios habentibus, 6. *Epid. ſ.* 5, *t.* 18. ubi προστασις legitur, quod vocab. Galen. *per. dominatum* expoſuit, a verbo προστατεῖν, præeſſe. Vid. Dieter. *n.* 214. Ita Aer dicitur δυνάστης, *dominus*, dominans prædominans in omnibus ſymptomatibus, Hippocr. *l. de ſtatib.* IV. 9.

Domitus, ſupin. verbi *Domare*, accipitur pro *valde cocto* a Q. Sereno in hoc verſu. *Ovum valde teres domitum ferventibus undis*, Gr. κάθεφθον. Vide Keuch. *in not. ad illum p.* 153.

Domus, *Domicilium* (veteribus *Domicolium*, teſte Keuchen. *d. l. p.* 128.) Gr. οἶκος, quid ſignificet, nemini non notiſſimum eſt. *Domorum* vero quoque rationem eſſe habendam Medico, exemplo reconvaleſcentium demonſtrat Gal. *l.* 7. *Meth. med. c.* 6. Jung. *l.* 10. *c.* 8. & *alibi*. Ita inter cauſſas morbificas refertur *domus* recenter calce illita a Gal. *l.* 7. *de V. P. c.* 7. (ad quem locum adde G. Hofman. *comment. n.* 465.) *comm.* 1. *in* 1. *Prorrh. t.* 8. *l. de Uſ. reſpir. cap.* 4. &c. Quomodo *domus* elotæ, vel clauſæ virus peſtilens infrigant, ſcripſit Helmont. *in Tumul. peſtis.* §. *Præſervatio*. Cæterum vox *Domus* per metaphoram cochlearum quoque teſtis & ſpeluncis ferarum tribuitur, docente Keuchen. *ad Seren. p.* 185.

Dono, ἐπιδίδωμι, ſumitur interdum pro *Exhibeo*, Do, Scribon. *n.* 13. quamvis Barthius parum Latine dictum judicaverit, *lib.* 49. *ad. verſ. c.* 16.

Donum δῶρον, vide *Doron*. *Donum Veneris* quid dicatur Chymicis, vide apud Libav. *deſenſ.* I. *contra Scheunemann. Tom.* III. *Oper. p.* 20.

Dorcadizon, δορκαδίζων. Vide *Caprizans*.

Dorcas, δορκάς. Vide *Capreolus*.

Dorea, qui interdiu, non noctu videt, Rhaſ. & Mer. *de affect. ocular. c.* 1.

Doris, *Doridos humor*, ſignificat *Aquam marinam*, præſertim apud Poetas. Uſus Q. Serenus *in Medicina metrica*. Vide Keuchen *in not. ad illum. p.* 159. 271.

Dormio, vide *Somnus*. *Dormire* an aperto ore

ore conducat; vide C. Hoffmann. *in comm. ad Gal. de V. P. n.* 402. 813.

Dormitatio uſurpatur pro ſomnolentia ab Hartmanno in *Prax. Chymiatr. T. I. p.*97. *edit. Cardeluc.* de oleis Chymice deſtillatis, in ſpecie de uſu olei Croci.

Doron, δῶρον, ſignificat *donum*, rem aliquam gratis ab altero acceptam. Ita ipſa quoque Medicina *Donum Dei* jure dicitur, & Medicus a Siracide *cap.*38. Ita ſanitas inter bona temporalia præſtantiſſimum *Dei donum* laudatur. porro Græc. δῶρον idem ſignificat, quod δοχμὴ, *palmus*; unde δίδωρον, τετράδωρον, πεντάδωρον, &c.

Dorpeſtos, δόρπηστος, aut δορπηστὸς, ſignificat *cœnam*, aut cœnæ tempus, apud Hipp. *l.* 5. *Epid. XI.* 17. Jung. Foeſ. *p.* 169.

Dorpos, δόρπος, idem, quod δορπηστὸς, *cœna*, Gorr. *p.*114. quamvis Lang. *l.*1. *ep.*55. per *prandium* verterit, quod & cœnam ἐπιδορπίδα dici ſtatuerit.

Dorſalis, νωταῖος, dicitur de *Medulla ſpinali* a Gal. 5. *aph.* 65. Eſt etiam epitheton certæ ſpeciei Atrophiæ, quæ dicitur *Tabes Dorſalis*, quæ libidinoſis & Veneri nimis deditis familiaris; in qua febris expertes bene quidem comedunt, nihilo tamen minus colliquantur & marceſcunt, conquerentes ſibi videri ex ſuperioribus partibus a capite veluti formicas in ſpinam prorepere, & una cum urinæ alvique excretione ſemen quoque liquidum copioſe effluit, unde ad generationem poſtea fiunt inepti. Cujus cauſſa ſine dubio in ſucci nutritii ſanguiniſque tenuioris vitio colliquativo ſpiritus quoque animales irritante conſiſtere videtur.

Dorſum, νῶτον, in plur. νῶτα, dicitur poſterior pars Thoracis, ſive medii ventris a cervice uſque ad ſeptum tranſverſum. Celſus vocab. νῶτον plerumque reddidit per ſcapulas, *in text. Hipp.* 2. *Prorrh. XXXVI.*14.15. *XLIV.*3. 6. *aph.* 22. Verum ſtrictius, quam par eſt, recte animadvertente Foeſ. *Oec. p.*436. Alii latius acceperunt *Dorſum*, dicentes totam poſteriorem corporis partem ab occipite uſque ad extremum Coccygem, triginta quatuor vertebris compactam, uti Ariſt. *l.*1. *Hiſt. An. c.* 15. Verum accuratius Anatomici lumbos & os ſacrum cum coccyge ad continentes imi Ventris ſive abdominis referunt; *Dorſum* vero poſteriorem Thoracis partem conſtituunt. Bartholin. *l.* 2. *Anat. in proœm.* Gr. dicitur μετάφρενον, Gal. *Introd. c.* 10. Pars naſi ſuperior oſſea & immobilis dicitur Dorſum, cujus pars acuminata *Spina* vocatur. Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 10. Bidloo *Anat. Tab. XIII. fig.* 1.

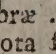
Doſis, δόσις, uſitatiſſimum Medicis vocabulum, quo innuitur *quantitas* medicamenti, vel ſimplicis, vel compoſiti, quæ una vice homini præſertim ægro exhibetur. Ejus inventio determinata adeo eſt difficilis, ut nihil ſit, quod in praxi Medica artem magis reddat conjecturalem, quam ſingulorum præſidiorum quantitas, Gal. *de cur. rat. p. S. M. c.*12. Nihilominus omnem operam impendat Medicus, præſertim in purgantibus, ne vel ægrum in diſcrimen vitæ conjiciat, vel Medicus ſeſe ludibrio exponat, Paracelſ. *defenſ.* 3. *&* *Paragr. l.*3. *c.*4. §.1. Vid. *Dogm. noſtr. Med. Gen. P. VI. c.* 5. *p.* 755. *ſeqq.* & *not. ad Jeſſen. de Sang. V. S. miſſ. p.* 131. De *Doſibus* plerorumque medicamentorum vide præter alios, apud Schroder. *l.*1. *c.* 33. & Excell. D. D. Georg. Franci, Prof. Heidelberg. *Appendicem Synopſeos Inſtit. Medic. continentem Delineationem Doſium Medicamentorum.*

Dothien, δοθιὴν, id eſt, *Furunculus*, Gal. *l.* 2. *meth. med. c.* 2. de quo nomine notavit Galenus, quod nec locum affectum repræſentet, nec cauſſam, quæ ipſum efficit. Significat autem tumorem ἀποστηματώδη, ex craſſis humoribus in carnoſis plerumque partibus conſiſtentem, mitem quidem, cum ſolam cutem occupat, ſed pervicacem & malignum, ubi ſubter actis radicibus erumpit, *l. de tum. p. n. c.* 15. Jung. *l.* 5. *de C. M. S. L. c.* 7. Eſt ex genere inflammationum in abſceſſus degenerantium, & reſpondent *Varis*. Meminit quoque Hippocr. *l. Affect. XXXV.* 12. *&* *l.* 6. *Epid. ſ.* 3. *t.* 28. Vid. & Ægin. *l.* 4. *c.* 23 Junge Sennert. *l.* 5. *Med. Pr. p.* 1. *c.* 9. Cauſſa ejus conſiſtit in ſanguinis craſſioris & fœculenti extravaſati collectione.

Doxa, δόξα, duplicem habet ſignificationem: (1) notat *opinionem* incertam de aliqua re. Unde, qui tales fovent opiniones, dicuntur δοξαστικοὶ. (2) ſignificat famam, *gloriam*, & honorem, cujus etiam rationem probe habere debet Medicus, monente Hippocrat. *l. dec. orn. V.* 8. ad quem locum vide egregiam Exercitationem Lin. *S. M. Ex. II.* §. 23. Vide & *Gloria*.

Dracatium, id eſt, *Saturnus*. Ruland. & Iohnſ.

Drachma, δραχμὴ, nomen eſt ponderis & menſuræ. Duplex fuit olim, *Ægyptia*, & *Attica*. Illa pendet obolum, ſcribente Cleopatra; hæc vero ſcrupulos tres, vel obolos ſex, qualis etiam hodieque uſitata eſt in officinis. Harum octo faciunt unciam. Signum eſt ʒ. Olim fuit, ꝟ Gal. *de ponder. &* *menſ. cap.* 2. Menſuralis *drachma* etiam octava pars unciæ eſt, & nonageſi-

geſima ſexta libræ. Dicebatur & olim ὁλκὴ, *Holca*, cujus nota fuit Gal. *d. l.* Vide Gorr. *p.* 115.

Drachum, eſt terminus Paracelſicus obſcurus, cujus meminit *in Philoſophia l.* 4. *tract.* 1. *cap.* 3. *in fin.* Videtur denotare ultimam diſſolutionem elementi aquæ, vel ejus conſumptionem.

Draco, δράκων, eſt vocabulum multæ ſignificationis. (1.) nomen eſt *piſcis marini*, qui & *Araneus* a quibuſdam vocatur, cujus pleniorem deſcriptionem legeſis apud Aldr. *l.* 2. *de piſc. c.* 50. De hujus ictu venenato & remediis adverſus illum egit quoque Gal. *l.* 9. *de S. Fac.* §. *Sulphur*, & *l.* 11. §. *Draco marinus &c.* Alias caro ejus inter alimenta nihilominus refertur, & quidem duræ carnis, *l.* 2. *de Al. fac. c.* 31. (2.) ſignificat *Serpentem* variæ formæ & magnitudinis monſtruoſæ, de quo legatur d. Aldrov. *l.* 2. *de Serpent. & Dracon. c.* 12. ubi ſtatim ab initio homonymiam hujus vocabuli prolixe declarat. Huc referri debent obſervationes de *Draconibus Carpathicis*, & eorum ſpeluncis; quæ extant *in Ephem. Nat. Cur. An. III. Obſ.* 139. & 194. Præter has proprias ſignificationes (3.) a Spagyricis frequentiſſime tribuitur hoc nomen *Mercurio*, ſive *Argento vivo*, non ſolum in operationibus Lapidis Philoſophici, uti videre eſt *in ſcriptis* Baſilii Valentini, & paſſim *in Theatr. Chym.* Rul. *in Lex.* Libav. aliquoties; ſed & in operationibus medicamentoſis e Mercurio paratis. Ita Mercurius dulcis ſublimatus ſive meteorizatus dicitur *Draco mitigatus*, Scrod. *l.* 3. *c.* 15. *p.* 406. Duo *Dracones* Quercetani ſunt Argentum vivum ſublimatum & Regulus Antimonii, Libav. *Apoc. Hermet. Part. prior. c.* 9. *Draco* etiam dicitur *Sulphur*, quod extrahitur e corporibus per magiſterium, Luc. Rodargirus *de ſolut. Philoſ. c.* 6. *in Th. Chym. Vol. V. p.* 735. Reliquas ſignificationes ceu huc non pertinentes omittimus.

Draconites, *Dracontias*, ſive *Drachates*, δρακοντίας λίθος, nomen Gemmæ lapideæ, de qua Plinius pluribus *l.* 37. *c.* 19. quod fiat e cerebro draconum. Sed niſi viventi abſcindatur, nunquam gemmeſcit, invidia animalis mori ſe ſentientis. Igitur dormientibus draconibus caput amputari debet, & ita auferri. Rul. Ei tribuunt virtutem, omnia venena fugandi, & venenoſos morſus curandi. Tales etiam *Draconites* ex noſtris Hydris & Chelydris colligi ferunt nonnunquam, de quibus idem Rul. opinatur, vel ex cerebro hydriorum colligi, vel ex ſpuma per attritionem mutuam excitata generari. Enimvero Fr. Hoffm. detexit hanc fraudem dicens, concurrere circumforaneorum

impoſturam, plebeiis obtruſam, dum nihil aliud ſunt, quam Chelæ vel Squillæ marinæ, quæ dentatæ ab uno latere interiore ſemifalcatæ, ebore quovis nitidiores, quas affabre ea parte, qua dearticulatæ fuerunt, committunt, capſuliſque oſſeis & ligneis decenter inferunt, vulgo *Schlangen*, *Ardulein*. *In Clav. ad Schrod. l.* 3. *c.* 8.

Dracontion, δρακόντιον, Latine *Dracunculus*, duplicem potiſſimum habet ſignificationem: *Botanicam*, quæ non eſt hujus loci, dum plantam Aro ſimilem acrioris facultatis denotat. Ruland. vult, etiam hoc nomen competere Craſſatellæ vel Ophiogloſſo *in Lex.* Et *Pathologicam*, quando ſignificat ulcus, quod latiorem habet nervi a proxima parte. Dicitur vero *Dracunculus*, quod nervus in motibus membri recedat in ulcus, & ſeſe in illo occultet, Galen. *in def. Medic.* Vel ſunt corpuſcula nervoſa, frequentius in tibiis genita, calore, craſſitudineque lumbricis ſimilia, in Arabiæ locis familiaria. Galen. *l.* 6. *de loc. Aff. cap.* 3. quem tamen affectum ipſe nunquam vidit. Aetius ex Leonida *Dracunculum* lumbrico ſimilem eſſe dixit, interdum magnum, alias parvum reperiri, & frequentius quidem in cruribus, aliquando vero & in brachiorum muſculis oriri & conſiſtere; naſci autem in Æthiopia atque india maxime pueris, lumbricis latis non abſimilem, moverique ſub cute ſine moleſtia; verum temporis progreſſu circa *Dracunculi* extremitatem ſuppurationem fieri, cuteque aperta *Dracunculum* caput exerere, quem ſi quis tentet attrahere, dolorem ingentem moveri, præſertim ſi eum abrumpi contigerit. Quod enim intus relinquitur, acerbiſſimos dolores excitare, proinde ut ne intro animal recurrat, valido filo brachium conſtringi oportere, idque quotidie agendum eſſe, ut *Dracunculus* progrediens paulatim integer excludatur. Verum Soranus, ut refert ex eo P. Ægineta, *l.* 4. *c.* 59. non exiſtimat animal eſſe, ſed nervoſam quandam ſubſtantiam, quæ opinionem motus ſolum præbeat. Sed quid revera ſit, nemo Medicorum explicare poteſt, qui Europam incolunt; poſſe tamen animal eſſe, ratio nobis dictitat, cum non modo in ventriculo atque inteſtinis creari, verum etiam ex cute erumpere tum pediculos, tum majora quandoque animalia compertiſſimum habeamus ex hiſtoriis. Incertitudinem quoque hanc, quid de veterum *Dracunculis* ſtatuendum ſit, non diffitetur Horſt. *l.* 8. *Conſult. & Epiſt. Medicin. Obſ.* 8. *Tom. II. oper. p.* 409. Meminit & eorundem *in Inſtit.*

Med,

Med. Diſp. XI. in additam. Tom. I. oper. pag. 299. Item Caſp. Reies Camp. Elyſ. quæſt. 36. n. 7. Jungatur D. Etmulleri Obſervatio de Crinonibus, quæ extat in Actis Eruditor. Lipſienſ. An. 1682.

Dracunculus, δρακόντιον. Vide *Dracontium*.

Dragantum, vel idem, quod *Tragacanthum*, ſpecies Gummi cujuſdam, vel eſt idem, quod *Vitriolum*, vulgo *Zegi*, præſertim *Hiſpanicum*. Rul. *in Lex.*

Drageta, idem quod *Tragea*, apud Foreſt. *l. 3. Obſ. Chirurg. O. 3. in Schol.*

Dragmis, δραγμὶς, dicitur *Pugillus*, quantum tribus digitis comprehenditur, Hipp. *l. 2. de morb. LIII. 26. l. 1. de morb. mul. CI. 58. l. de nat. mul. XXIX. 11. XC. 4. l. de int. aff. LIIX. 6.* Interdum ſcribitur per χ δραχμὶς, quam ſcriptionem etiam Linden. retinuit. Verum videtur accuratior eſſe per γ δραγμὶς, quia deſcendit a verbo δράττω, prehendo: unde & δράγμα, *manipulus*.

Draptos, δραπτὸς, *dilaniatum*, divulſum, dilaceratum ſignificat. Galen. *in Exeg. dict. Hipp.*

Draſticos, δραστικὸς, i. e. *Activus*. Uſurpatur de Medicamentis præſentis efficaciæ & multarum virium; in ſpecie de purgantibus fortioribus uſurpari quoque ſolet.

Driff, *Drif*, Helmontio dicitur *Lapis Burlevi*, vel ejuſmodi poteſtativum fermentativumque remedium, tr. *Butler*. Paratur ex uſnea, ſale marino, & ente veneris, cum Ichthyocolla ſoluta, habeturque *Periapton ſalutis Magneticum*, quo ſolo attactu extremo linguæ apicè ſalutem afferri creditur. *Ephem. Nat. Cur. Ann. II. Obſ. 53. Schol.* Plura de *Drif* vide apud Joh. Marcum Marci *in Philoſ. veter. reſtit. P. IV. ſect. 1. ſubſect. 9.* Ejus efficaciam ſuſpectam reddere auſus eſt D. Ludov. *in Pharmac. Diſſert. I. p. 125.* Alii ex modernis docent parari *Driff* ex capite mortuo Vitrioli Veneris beneficio ſalis volatilis urinæ a fœtore liberati: differt hoc Driff a Mercurio Diaphoretico ut & Oleo Vitrioli Veneris. D. Etmull.

Drimyleon, δριμυλέων, i. e. *acris leo*. Ita impudentiſſime appellaſſe Menodotum Empiricum omnes Medicos & Philoſophos, qui ratione niterentur δριμυλέοντας & δριμυμώρους, id *eſt acres fatuos*, ſive ſtultos, teſtatur Galen. *l. de ſubfig. empir. c. 13.*

Drimymoros, δριμύμωρος, *acris ſtultus*. Vide *Drimyleon*.

Drimyphagia, δριμυφαγία, ſignificat *eſum acrium*. Uſus aliquoties hac voce Dioſcorides: uſi & alii Medici. Gorræus *in defin. p. 116.*

Drimys, *Drimytes*, δριμὺς, δριμύτης Vide *Acre*. Confundi interdum cum *Acido*, τῷ ὀξεῖ, docet Gal. 1. *in 6. Epid. t. 29.*

Drogiſta, μυρεψὸς, μυροπώλης, idem, quod *Pigmentarius*, Pigmentorum inſtitor. Rhod. *ad Scribon. in not. p. 62.*

Dromedarius, vel *Dromeda*, eſt genus *Camelorum*, cujus deſcriptionem pleniorem vide apud Aldrovand. *l. de quadrup. biſulc. c. 34.* & circa ſtructuram Anatomicas obſervationes in Oldenburg. *Actis Philoſoph. Ann. 1669. in Julio.*

Dromos, δρόμος. Vide *curſus*.

Dropaciſmus. δρωπακισμὸς, vide *Dropax*.

Dropaciſtos, δρωπακιστὸς, dicitur vel de *Dropacibus*, vel de ſimilibus topicis medicamentis, quæ *dropacum* modo illinuntur, quæ alias a Gal. appellantur πιττωτὰ, *Picata* medicamenta. *c. 3. de tis, q. in med. t. 32.*

Dropax, δρωπαξ, eſt medicamenti Rubificantis forma quædam, interdum liquidioris, in modum malagmatis, interdum ſiccioris, emplaſtri modo, prout uſus exigit, parata, vel ad alimoniam & vitam partibus conciliandam, vel etiam ad vitia inveterata & contumaciora educenda inventa. Dividitur in ſimpliciorem, & compoſitum: in *Dropacem* veterum & recentiorum. Vid. Morell. *Form. rem. l. 2. ſ. 1. c. 14.* Schroder. *l. 2. c. 53.* Fr. Hofm. *in Clav. ad b. l.* Dicitur & *Picatio*, πίττωσις, item, δρωπακισμὸς. Rolf. *O. ac. M. Med. Sp. l. 4. ſ. 9. p. 2.* Vocatur& ψιλωθρον, *depilatorium*, ab effectu, quod pilos evellat. Keuchen. *ad Q. Seren. p. 196.*

Droſatum, δρόσατον, idem, quod *Roſatum*. Keuchen. *d. l. p. 226.*

Droſomeli, δροσόμελι, *mel roſcidum*, quod & ἀερόμελι vocatur. q. d. *mel aerium*. Hodieque dicitur *Manna*. Junge Gal. *l. 3. de Al. fac. c. 39.* Vide *Mel*: *Manna*.

Droſos, δρόσος. Vide *Ros*.

Drupa, δρυπεπὴς, epitheton *Olivæ*, q. d. *decidua*, *caduca*, Æginet. *l. 1. c. 81.* De hoc vocab. vide Hier. Mercurial. *Var. Lect. l. 1. c. 3.* & C. Hoffm. *l. 5. V. L. cap. 1.*

Dryinus, δρύϊνος, q. d. *Querculus*, nomen ſerpentis venenoſiſſimi, & fœtentis, cujus meminit Galen. *l. de Theriac. ad Piſon. c. 8.* Æginet. *l. 5. c. 15.* Ita dicitur, quia ad quercuum radices degit. Delineationem & deſcriptionem ulteriorem vide apud Aldrov. *l. 1. Hiſt. ſerpent. & drac. c. 14.* Dicitur & *Chelydros*, χέλυδρος.

Dryopetis, etiam ſignificat *Ranunculum viridem*, ſive *Calamiten*, a calamis, in quibus degit, ita dictum. Schroder. *l. 5. cl. 1. n. 31.*

Drypetes, δρυπετὴς. Vide *Drupa*. Dicitur etiam *Drupus* de aliis fructibus maturis & deciduis. Gorræus. *d. l.*

Dua, pro *Duo*, antique dici, patet ex Scribon. *n.* 45. 81. 82. 156. *&c.* pondo *dua*. Vide Rhod. *in Indice Scrib. p.* 376.

Dualitas, δυὰς, i. e. numerus binarius, quam nonnulli materiam infinitam eſſe dixerunt, ſed ſtulte, judicio Galen. *l.* 3. *de dieb. Crit. c.* 11. *Dualitatem* morbum dixit, quemadmodum *Unitatem* ſanitatem, Ger. Dorneus *in tract. de Vita brevi*, *Tom. I. Theatr. Chym.* imo mortem per diſſectionem ab unitate receſſum & corruptionem. Idem *tr. Phyſica Geneſis. p.* 357.

Duamir, ſpecies Serpentum ingredientium compoſitionem Theriacæ. Ruland. Sunt ergo Viperæ.

Dubel colepb, eſt compoſitio e Corallio & Carabe. Rul. *in Lex.*

Dubelech, dicitur apoſtematum cavitas in genere manifeſta cum ſolutione continui. Rul. & Iohnſ.

Dubletus, idem, quod *Nodus*, eſtque Tumor pituitoſus ad abſceſſus cum folliculo pertinens. Amat. Luſit. *cent.* 3. *cur.* 100. *in Schol.* Foreſt. *Chirurg. Obſ. l.* 3. *O.* 7. *Schol.* Habetur alias pro vocabulo generali apud Arabes, quod æquipollet Græco ἀπόστημα & Latino *Abſceſſus*, ſive *Vomica*, I. H. Velſch. *ad Marcell. Cuman. Obſ.* 8. *Cent. I. p. m.* 38. Legitur & *Dablet* ibidem. Item *Dubelet* & *Dubeletti* in operibus Meſuæ *fol.* 362. *b.*

Ducia a Barbaris dicta fuit *Gutita*, vel *Cura per Stillicidium*, Fallop. *tr. de aq. therm. & met. c.* 10. *&* 13. *Tom. I. p.* 229. 249. Apud Andr. Baccium legitur *Duccia*, cujus duplicem modum tradidit *de Therm. l.* 2. *c.* 14. *p.* 112. *ſeqq.* Inter Balnea etiam Lucenſia quartum vocatur de *Ducciis l.* 3. *p.* 313.

Duco, ἄγω, i. e. *Educo*. Vide *Ago*. Aliquando *ducere* etiam idem eſſe, quod *Bibere*, monſtrat Keuchen. *ad Q. Seren. pag.* 193. 194. Alias *Duco* ſumitur pro *Traho*, ἕλκω. Unde.

Ductilis, *Ductibilis*, ἑλκιμος, εὐέλκιμος, dicitur de eo, quod diſtractum propter viſciditatem non divellitur, ſed continuum manet. Uſurpatur de farina triticea, Hippocr. 2. *de artic. t.* 44. *vel* 45. Per metaphoram etiam Galen. attribuit dolori hepatis continuato & qſ. viſcido, *l.* 2. *de L. Aff. cap.* 8. Ita & Metalla *Ductibilia* vocantur omnia, quæ ſunt liquabilia, quæ originem ducunt ex Mercurio. Nam materia eorum eſt ſubſtantia aquea, miſta cum ſubſtantia terræ, commiſtione forti, & non poteſt unum ab altero ſeparari. Richard. Anglicus *in Correctorio c.* 5. *Theatr. Chym. Vol. II. pag.* 288.

Ductus, ab Anatomicis ſæpe ſumitur pro *Canalis*, σωλὴν. Vide *Canalis*. Ita apud Bartholin. leguntur *Ductus* Chyliferus *libell.* 1. *c.* 3. *appendic.* 2. *Ductus* Lactei, Roriferi, Biliarii, Pancreaticus, Lymphatici, &c. Quære *in Indice* dict. Autoris. Ductus Muci excretorios invenit Nic. Steno Peier. *Exerc. XXII.* & *Ductum* Proſtatæ Joh. Dan. Major cum Caſp. Manhio Barthol. *l.* 1. *Anat. c.* 23.

Dudaim, Hebr. *Mandragoram* denotare dicit Schroder. *l.* 4. *cl.* 1. *n.* 201. quod ventilare non eſt hujus loci.

Duelech. Vide *Dulech*.

Duella, dicitur tertia unciæ pars, octonis ſcrupulis terminata. Rhod. *ad Scrib. n.* 145.

Duellum, μονομαχία, in genere ſignificat pugnam & concertationem inter duo. Sumitur autem vel in bonam, vel in malam partem. In bonam, quando dicitur *Duellum* Animi cum Corpore, a Ger. Dorn. *tr. Vita Brevis*. *Theatr. Chym. Vol. I. pag.* 234. 472. *ſeqq.* In malam, quando cauſſa morbifica pugnat cum calore & flamma vitali, & ita coincidit cum *Dualitate*.

Ducnec, eſt *Mercurius Philoſophorum*, qui & *Leo viridis*. *Dux* ſolutivus auri, Libav. *Apoc. Hermet. part. poſter. in prooem.*

Duenech, eſt *Antimonium*. Rul. & Iohnſ.

Duenez, *limatura ferri*. Idem.

Dulcacidum, ὀξύγλυκυ, (an non & γλυκόξυ) quando miſtura eſt facta dulcis & acidi. Robert. Keuchen. *ad Q. Seren. p.* 126. 127. 243.

Dulcedo, *Dulcor*, γλυκύτης, *Dulcis*, γλυκὺς, dicitur vel de qualitate guſtatili, ſive ſapore; vel materia ſuavem ſaporem habente; & moderato ſuo calore cognata & familiari. Hinc & Hippocr. κατ' ἐξοχὴν per γλυκὺ intellexit ſanguinem in oppoſitione ad τὸ πικρὸν, amarum, id eſt, bilem flavam, *l. de nat. hum. t.* 4. Dulcia proprie dicta ex acido conſtare, probare conatus eſt diverſis phænomenis & experimentis Iunken *Chym. Med. Phyſ. P. I. ſ.* 2. *cap.* 8. *p.* 133. *ſeq.* Interdum *dulce*, γλυκὺ, pro vino *dulci* poſuit *lib.* 2. *de morb. mul. LXXXVIII.* 1. Dicitur Latinis *paſſum*. Accipitur aliquando latius pro omni ſapore ſuavi, quatenus opponitur ſalſo, acri, amaro. Ita quicquid ἄποιον eſt, *dulce* vocatur, v. g. aqua *dulcis*, licet ſit inſipida. Præter has proprias ſignificationes accipitur *Dulcedo* & *Dulcis* pro Voluptate & Grato. Ita ab Anatomicis v g. Columbo *Clitoris* dicta fuit *Dulcedo Amoris*, Bartholin. *lib.* 1. *Anat. c.* 34. A Chymicis ceruſſa vocatur *Dulcedo Saturni*, Rul.

De

De *Dulcedine* Saturni vide quoque Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 7. *c.* 36. *De dulcedine* Vitrioli & Mercurii, *l.* 8. *c.* 14. *&c.*

Dulciarius, σιτοποιὸς, vocatur piſtor, qui panes mellitos conficit ſive bellaria & placentas ex melle. Gal. *l.* 1. *de ſem. c.* 4.

Dulcichinum, Bulbocaſtanum. Doronicum Calamus & Juncus odoratus Moly. *Epiſt.* 4.

Dulech, *Duelech* terminus eſt Paracelſicus & Helmontianus. Rul. ita deſcripſit: *Dulech* eſt Tartari ſpecies, in humano corpore, lapis ſpongioſus, periculum & dolorem maximum creans. Verum Paracelſus contradiſtinguit a Tartaro, dicens, eſſe medium quod inter Tartara & calculos, *l. de morb. Tartareis c.* 11. *& alibi*. Quid Helmontius de *Duelech* ſtatuat vide *in tract. de Lithiaſ. c.* 3. 4. *ſeqq.*

Duo, δύο, quid ſignificet, notum. *Duo* diſſimilia non poſſe conjungi ſine medio, legitur in M. Joh. Iſaaci *oper. mineral. cap.* 141. *Theatr. Chym. Vol. III. p.* 508. Ita & Lapidem Philoſ. vocari *Opus ex Duobus*, vide in Lagn. *Harmon. Chy. c.* 2. *Vol. IV. p.* 744. *ſeq.*

Duodenus. Vide *Dodecadactylos*.

Duplex, διπλοῦς. Vide *Diploos*.

Duplicatio, διπλασιασμὸς, Vide *Diplaſiaſmos*.

Dupondium, διπόνδιον, nomen ponderis, pendetque drachmas quatuor, Gal. *libr. de pond. & menſ.* ex Cleopatra.

Duracena, epitheton malorum *Perſicorum*, ceu peculiaris ſpecies, a quorum nucleis cultro, aut dentibus caro ægre avellitur. Lang. *l.* 1. *ep.* 67.

Duratio, διάρκεια, ſignificat rei alicujus permanentiam abſque omni viciſſitudine, uniformem conſtantiam, Helmont. *tr. de Tempore n.* 45. De ficta illa & impia *duratione* hominis Aſtralis Crolliani vide Libav. *Exam Philoſ. vivent. ſec. Harm. ſect.* 13. *Tom. IV. Oper. p.* 120. *ſin.*

Duratus, σκληρυνθεὶς, pro *Induratus*, a verbo *Duro*, i. e. ſolidius aliquid reddo. Ita & Rhodius expoſuit verbum activum, & paſſivum, Durare corpus, id eſt firmare, & Durari, id eſt firmari, atque opponit verbo mollire, molliri, *de Acia p.* 208. *Durata* ova, caſeus &c. *Duratum* etiam pro *Macerato* accepit Scrib. *n.* 23. Vid. Rhod. *in Lex. Scrib. p.* 377.

Durdales, dicuntur Paracelſo Spiritus corporei, inhabitatores arborum. *Philoſoph. ad Athen. l.* 1. *text.* 13. Rul. & Johnſ. *in Lex.*

Duritia, *Durities*, σκληρότης, σκληρυσμὸς, *Durus*, σκληρὸς, dicitur de qualitate tactili corporum ſolidorum, quando tactui renituntur, nec ſponte cedunt. Græc. ἀντίτυπα. Gorræus dividit *Durum* in tres ſpecies: in ſumme, vel abſolute *durum*, ut terra: in exceſſive *durum*, ut os, cornu, unguis &c. & in comparative *durum*; quod reſpectu alterius mollioris ita dicitur, licet abſolute non ſit *durum*. Ita Pulſus *durus* Gal. Dicitur σκληρὸς σφυγμὸς, ubi arteria ſiccior rigidiorque in modum corii apparet, *l. de pulſ. ad Tyron. c.* 3. Ita *Dura* mater vocatur membrana ſive meninx *Craſſa* exterior, cerebrum inveſtiens, ſaltem comparative ad interiorem Tenuiorem quæ *Pia* mater vocatur. Omnem *Duritiem* eſſe ex Sale, vult Parac. *Paramir. l.* 2. *c.* 1. Ita *durities* Tartari ex ſale miner. *l.* 1. *de Tart. tr.* 4. *c.* 2. *in not.* *Duritia* alia eſt naturalis, alia præter naturalis. Inter has pertinet *durities* mammarum, Scrib. *num.* 220. Hepatis, Lienis, quæ *Scirrhus* dicuntur. *Dura ulcera* Gr. ὀχθώδη, i. e. verrucoſa vocant, quæ callum contraxerunt, & prætumidas ac duras oras habent, Galen. *l.* 4. *de C. M. P. G. c.* 12. Cur *dura* corpora non ſentiant, vide C. Hoffm. *comm. ad Gal. de V. P. n.* 160. Accipitur etiam pro *ſiccitate* & *aſperitate*. Ita cutis *durities* apud Hippocr. *l.* 4. *Epid. XXVII.* 11. Aliquando pro *obſtructione*: Ita Alvus *dura* legitur 3. *aphoriſmo* 5. Interdum tropice *Durus* ſumitur pro gravi, moleſto. Ita Anginæ & Paraplegiæ Hippocr. dictæ ſunt *duræ*, *libr.* 6. *Epid. ſ.* 7. *t.* 1. Ita Acetum *durum* apud Q. Seren. *in libr. metrico* §. *Porrigini depellendæ*. Vide Ceuchen. *in not. p.* 98.

Duum, ſæpe occurrit apud Scribon. Pondo *duum*, pro *Duo*, vel *Duorum n.* 15. 56. 63. 65. 66. *&c.* Vide *in Lex. Scrib.* Rhod. *d. l.*

Duumviratus, terminus Helmontianus, quo indicare voluit poteſtatem peculiarem in totum corpus, quam conjunctive habent Lien & Ventriculus, *tract. Septuplex Digeſtio*, *n.* 11. Vide & integrum ejus tractatum *de Jure Duumviratus*.

Dux, ἡγεμὼν, Chymicis vocatur *Mercurius Philoſophorum*. Vide *Duenec*.

Dynamis, δύναμις, ſignificat *facultatem*, *potentiam*, a qua actio procedit. Terminus in medicina uſitatiſſimus. Vel ita deſcribitur, quod ſit proprietas totius ſubſtantiæ vel eſſentiæ, Galenus 4. *in 6. Epid.* 5. *tex. & alibi*, Uſurpatur vel de corpore humano, ejuſque partibus, & ita plane coincidit cum *Diſpoſitione*. Vide *Diatheſis*. Non ſolum de membris ſolidis, ſed & humoribus Hipp. *l. de vet. medic. XXXIX.* 5. 6. ita de ſemine dicitur, quod inſit δύναμις πλαστικὴ, *vis* plaſtica ſive *facultas* formatrix, quæ eadem eſt cum Ani-

ma

ma vegetativa. Vid. C. Hofman. *de gener. hom. l.* 2. *cap.* 1. *ſeqq.* Imo ſunt ex recentioribus Phyſiologis nonnulli, qui vocabulum hoc ad omnia corpora naturalia mixta extendunt, ſtatuentes δύναμιν æquipollere *Naturæ*, & ſignificare ejus vim ab Autore Deo primum inditam agendi, & movendi materiam, atque ita ſpecifice formandi, ut forma uniuſcujuſque corporis mixti ſubſtantialis ſit & dici poſſit δύναμις, h. e. virtus vel vis propria, ab omnibus aliis diſtinguens. De qua ſignificatione videatur celeb. Gotofr. Guil. Leibnizii *ſpecimen Dynamicum in Act. Erudit. Lipſ. Anni* 1695. *M. April. p.* 145. *ſeqq.* ejuſdemque ulterior declaratio *in dictis A.* 1698. *M. Septembr. p.* 427. *ſeqq.* vel de remediis, imprimis, medicamentis, quæ etiam nihil aliud ſunt quam proprietates & diſpoſitiones ſecundum totam eſſentiam, a quibus operatio procedit. De his vide *Dogm. Noſtr. Med. Gen. P. VI. c.* 2. Dicuntur autem δυνάμεις, five *facultates*, ad oppoſitionem eorum), quæ actu ſunt. Nam *facultates* indigent alio principio, quod prius in actum deducat, five actuet, nimirum calore noſtro, vel flamma vitali. Ignis vero operatur actu ſecundo, citra noſtram actuationem, & aqua refrigerat immediate &c. δυνάμεις quoque haud raro vocantur ipſæ medicamentorum *compoſitiones* apud Gal. *l.* 3. *de C. M. S. L. c.* 1. ὀπτικαὶ δυνάμεις, *l.* 4. *c.* 1. ὀξυδερκεῖς δυνάμεις, i. e. aciem exacuentes compoſitiones, *l. adverſ. Lyc. c.* 7. τετραφάρμακος δύναμις, Tetrapharmacum medicamentum. Δύναμις ſumitur quoque a Philoſophis technice pro arte ϛοχαϛικῇ, *conjecturali*, qualis ipſa quoque eſt *Medicina*. C. Hofmann. *inſtit. l.* 1. *c.* 1. §. 2. Lind. *Ex. V.* § 12. Dogm. noſtr. *in proœm.* Jung. Fœſ. *p.* 170. Gorræum *p.* 117. Vide *Vires.*

Dynaſtevo, δυναϛεύω, ſignificat principatum obtineo, prævaleo, *prædominor*. Uſus Hipp. 3. *aph.* 5. Jung. Dieterich. *n.* 214. Unde δυνάϛης, *dominator*. Vide *Dominatus*.

Dyoptra, (rectius *Dioptra*) Rulando dicitur aſſerculus perforatus, ſeu tabula lignea manubriata circa medium, in latum fiſſa, ut perſeam faciei prætenta abſque oculorum injuria ignis atque operis modum contemplari poſſimus.

Dyota, eſt vas Circulatorium a duabus auribus, vel una utrumque brachium lateribus applicatum habente dictum. Hujus inferior pars eſt in modum cucurbitæ, cui impoſitus eſt Alembicus, in ſummo canalem, qui liquori infundendo inſerviat, habens, in loco autem conveniente duobus roſtris incurvato & in cucurbitam a Capitello humorem condenſatum devehentibus præditum. Rulandus & Johnſ. *in Lexicis*.

Dys, δυς, particula aliis vocabulis præfigi ſolita, notat imperfectionem, *difficultatem*, malignitatem, vel tale quid. In genere nihil boni, ſed potius malum quid ſignificat, verbi gratia, *Dyſenteria*, *Dyſthymia*, *Dyſuria*, &c. Vide Diet. *n.* 215.

Dyſalthes, δυσαλθὴς, *curatu difficilis*, apud Hipp. 3. *de artic. t.* 10.

Dyſanagogos, δυσανάγωγος, eſt epitheton materiæ, quæ per excreationem difficulter ſurſum movetur ob lentorem & viſcoſitatem, Dioſcorid. *l.* 1. *c.* 1.

Dyſanios, *dyſenios*, δυσάνιος, δυσήνιος, ſignificat *anxium*, moroſum, *triſtem*, qui non eſt animo ſecuro, ſed fere ſemper angitur. Hippocr. *l.* 3. *Epid. ægrot.* 2. *poſt ſtat. peſtil.* Gal. *in Comm.* 3. *in l.* 3. *t.* 82. Junge Fœſ. *dicto loco*. Gorræus δυσήνιος plane contrario modo interpretatur, quod ſit is, qui non facile triſtatur, *p.* 119.

Dyſæſtheſia, δυσαισθησία, in genere *ſenſus difficultatem*, ſive defectum ſenſuum, h. e. abolitam ſenſationem, vel imminutam ſignificat. Galen. *de diff. ſympt. c.* 2.

Dyſcheres), δυσχερὴς, ſignificat *difficilis* tractatu, a δυς & χεὶρ, quaſi d. *manibus non facile tractabilis*. Unde adverbium δυσχερῶς, *difficulter*), cum moleſtia. Legitur apud Hippocrat. 1. *aphor.* 25. Idem quod δυσφόρως. Dietr. *n.* 224.

Dyſchreſtos, δύσχρηϛος, ſignificat *diſcommodus*, incommodus; inutilis, quo difficulter uti poſſumus. Contrarium eſt εὔχρηϛος, *commodus*, utilis. Occurrit apud Hipp. 2. *aph.* 54. Dieter. *n.* 225.

Dyſchros, *Dyſchrus*, δύσχροος, δύσχρους, *male coloratus*, fere coincidit cum ἀχρόοις, de quibus ſupra. Vide *Achroi*. Opponitur huic εὔχρους, *bene coloratus*. Utrumque legitur in Hippocr. 5. *aph.* 41. Jung. Dieter. *n.* 226.

Dyſcineſia, δυσκινησία, ſignificat *impotentiam movendi*, h. e. vel abolitum, vel imminutum motum, localem, Gal. *de ſympt. diff. c.* 2. Huic opponitur εὐκινησία, *facilitas ad motum*, mobilitas. Illud legitur apud Hippocr. 3. *aph.* 17. Jung. Dieterich. *n.* 218.

Dyſcoeteo, δυσκοιτέω, ſignificat *moleſte cubare*, aut decumbere. Occurrit apud Hippocr. 2. *de R. V. I. A. t.* 25.

Dyſcolos, δύσκολος, ſignificat *difficilis*, moleſtus. Dicitur de morbis non facilibus ſolutu, gravioribus, cum periculo conjunctis, interdum & ſine periculo. Frequenter legitur apud

apud Hippocr. 1. *Prorrh. ſ.* 3. *t.* 25. 28. 49. *Coac. t.* 11. 13. 37. 309. item de ſignis malis & moleſtis, *Coac. t.* 160. 276. Hinc & verbum δυσκολαίνω, *moleſtiam facio*, exhibeo, quod legitur 1. *Prorrh.* ſ. 3. *t.* 16. Vide Foeſ. *p.* 172.

Dyſcophos, δύσκωφος, vocatur, qui *graviter ſurdus* eſt, aurium gravitate laborans Hipp. *Coac.* t. 197.

Dyſcraſia, δυσκρασία, ſignificat *Intemperiem*; & opponitur Temperamento, ſive κρᾶσις. Vide *Craſis*. Eſt autem *Intemperies* duplex. Alia Sanitatis: alia Morborum. Illa eſt abſque manifeſta læſione actionum conjuncta. De utraque vide Inſtitutiones, & præſertim *Dogmata noſtra*, *P.* 1. *cap.* 3. & *Part.* 2. *c.* 3. Dicitur etiam ſæpe de ipſis humoribus, v. gr. *Dyſcraſia* ſanguinis, id eſt, ſanguinis *intemperies*, h. e. in qualitate quadam exceſſus, aut defectus.

Dyſcritos, δύσκριτος, *judicatu*, vel *ſolutu difficilis*. Uſurpatur de morbis ad criſin difficulter pervenientibus, ſive qui difficulter judicantur, Hippocr. 3. *aphor.* 8. ubi opponuntur εὐκρινέες, *judicatu faciles*, 4. *aph.* 19. 30. *Coac.* text. 15. Alias vocantur & ἄκριτοι. Vide *Acritos*, & δύσλυτοι, *difficulter ſolubiles*. Galen. *comm. ad d. aphor.* 30. Jung. Foeſ. *p.* 173. & Dieter. *n.* 219.

Dyſecoia, δυσηκοΐα, idem, quod βαρυηκοΐα, *auditus difficultas*, Foreſt. *l.* 12. *Obſ.* 12. *Schol.*

Dyſegertos, δυσέγερτος, h. e. *qui difficulter e ſomno excitatur*. Legitur apud Nonum *de M. P. C. c.* 29.

Dyſelcia, δυσελκία, ſignificat *difficilem ulcerum curationem*, qualis eſt in corporibus mollibus & multo humore præditis, v. g. in hydropicis. Legitur apud Hippocr. *l.* 2. *Epid. ſ.* 1. *n.* 75. Hujuſmodi humor vocatur δυσελκής, in quo ulcera ægre ſaneſcunt, cui opponitur εὐελκής. Utrumque legitur 2. *de R. V. I. A. tit.* 15. Prius etiam *l.* 2. *de morb. l.* 5. Vide Foeſ. *p.* 261.

Dyſenios. δυσήνιος, idem quod δυσάνιος. Vide *Dyſanios*.

Dyſenteria, δυσεντερία, *difficultas inteſtinorum* cum exulceratione. Unde & Galen. l. 6. *de L. A.* ἕλκωσις ἐντέρων, exulceratio inteſtinorum vocatur. Celſus Latine expreſſit per vocab. *Tormina*, *l.* 2. *c.* 8. Ita & Scribon. *n.* 85. *Dyſentericos*, id eſt *torminoſos*, ſcripſit. Deſcribitur *in defin. medic. Galeno adſcriptis*, quod ſit exulceratio inteſtinorum; cum inflammatione, & cruentarum, aut etiam ſtrigmentoſarum, ſordium excretione, morſum & alvi dolorem, ac inteſtinorum afferens. Vide & Dieter. *n.* 216. Confer *ad Hippocr. l. de Aff. ſect.* XXV. & *lib.* 1. *de Diæta* XIX. 14. 5. *ſeqq.* Junge Linden. *Ex.* XVI. §. 34. 35. Accuratior definitio hæc fieri poſſet: *Dyſenteria* eſt excretio alvi p. n. frequens, cruenta, ſtrigmentoſa, aut purulenta, interdum & aquea, vel lymphatica, cum dolore ventris, ſuperveniente teneſmo, virium proſtratione, aliiſque ſymptomatibus, proveniens ab interna inteſtinorum exulceratione & vaſculorum corroſione, per & propter acrimoniam humoris ſanguinis, bilis, ſucci pancreatici, liquoris lymphatici oborta, febrem magis vel minus malignam conjunctam habente. Videatur Willis *Pharmac. Rat. Part.* 1. *ſect.* 3. *c.* 3. *de febrib. c.* 10. *n.* 4. Sylv. *l.* 1. *c.* 11. §. 12. *ſeqq.* P. Barbette *l.* 4. *c.* 5. & *alii*. Obſervationem de Dyſenteria ἀκόπῳ, ſive indolente vide *Ephem. N. Cur. Ann.* II. *c.* 43.

Dyſepulotus, δυσεπούλωτος, dicitur de ulcere, quod *cicatrice difficulter obducitur*. Interdum coincidit cum ulcere κακοήθει, ſive *maligno*, interdum differt, quatenus citra diſpoſitionem malignam partis affectæ ab humorum acrium affluxu ulcus oritur, Gal. *l.* 1. *de C. M. P. G. c.* 18. Dicuntur & Philopono δυσαπουλα. Gorr. Vide Foreſt. *l.* 7. *Chirurg. Obſ.* 12. *Schol.*

Dyſexanalotos, δυσεξανάλωτος, ſignificat id, *quod difficulter conſumitur*, Hipp. de alimento. uſurpavit *l. de Alimento* XI. 4. ubi & oppoſitum ejus legitur εὐεξανάλωτον, *quod facile conſumitur*, Lindenus ita deſcripſit, Proprie δυσεξανάλωτον illud eſt, quod ſemel appoſitum membris perquam difficulter a calore atteritur, & cum inſenſibili tranſpiratione digeritur, *Ex* XIII. §. 61.

Dyſexodos, δυσέξοδος, ον. dicitur de eo, quod *difficilem habet exitum*, aut minatur, Hipp. *l.* 4. *Epid.* XIX. 13.

Dyſiatos, δυσίατος, Ion δυσίητος, h. e. *curatu difficilis*. In Comparativo δυσιητότερος occurrit apud Hippocrat. *l.* 11. *Prorrhet. t.* 96. quemadmodum & δυσίητος aliquoties apud illum reperitur, ut mirum ſit, quod Foeſius *in Oecon.* id omiſerit.

Dyſis, δύσις, *Occaſus*. Uſurpatur de Aſtris, Sole, Luna, & reliquis, eſtque vel *verus*, vel *apparens*, qui & *Heliacus* dicitur, Lind. *Ex.* XI. §. 178. Vide *Occaſus*.

Dyſodes, δυσώδες, ſignificat *graveolens*, fœtidus. Occurrit frequenter apud Hippocr. v. g. 4. *aph.* 47. 7. *a* 44. 69. *l.* 1. *Prorrhet. ſ.* 3. *t.* 66. *Coac. t.* 292. Hinc & ſubſtantivum δυσωδία, *fœtor*, quod etiam legitur *Coac. t.* 406. Contrarium eſt εὐώδης & εὐωδία. Dieter. *Iatr.* 227.

Dyſoneiros, δυσόνειρος, eſt epitheton, quod ſignificat *inſomnia perturbans*, ſomnum per inſomnia moleſta inquietum reddens. Legitur apud Dioſcor. *l.* 5. *c.* 7. de vino novo. Jung. Linden. *Ex. X.* §. 28.

Dyſorexia, δυσορεξία, dici poteſt juxta Blancardum *appetitus imminutus*, ad differentiam anorexiæ, ſive appetitus aboliti; verum in nullo autore alio, neque etiam in Lexico Stephani vel Scapulæ Græco reperire licuit.

Dyſorgia, δυσοργία, ſignificat *iram gravem*, vehementem Hippocr. *l. de vet. medic. XIX.* 28. *l. de Humor. IV.* 3. ubi δυσοργησίαι legitur. *Dyſpathia*, δυσπάθεια, h. e. *ad patiendum difficultas*. Gal. *libr.* 1. *de V. P. c.* 15. *l.* 2. *c.* 7. & 8. Adjectiv. δυσπαθής, cui opponitur εὐπάθεια, i. e. diſpoſitio facilis ad paſſionem, vel affectum, *ibid.* & 4. *de V. P. c.* 14.

Dyſpepſia, δυσπεψία, juxta Etymologiam ſignificat *difficultatem concoctionis*, ſcilicet in ventriculo. At Gal. vult, rectius tribui hoc vocabulum *depravatæ* alimenti *concoctioni*, ſive alimentorum in ventriculo corruptelæ, *de ſympt. diff. c.* 4. Eſtque ſymptoma actionis naturalis depravatæ. Depravatur autem, cum alimenta in qualitatem a natura alienam permutantur. Ea gemina ſtatuitur, κνισσώδης καὶ ὀξώδης, h. e. nidoroſa & acida. Hæc e frigidis, illa ex calidis provenit, ſcil. fermentum ventriculi depravantibus Caſtell.

Dyſphonia, δυσφωνία, id eſt, *vocis difficultas*, quemadmodum *Aphonia*, ἀφωνία, ejuſdem abolitio, Gal. *de dif. ſympt. c.* 3. Oritur vel a vitio ſpirituum animalium & intemperie organorum voci inſervientium, vel a læſa eorundem ſtructura organica.

Dyſphoria, δυσφορία, *Dyſphoros*, δύσφορος, ſignificat *difficultatem*, moleſtiam, difficile, *moleſtum*. Utrumque frequenter legitur apud Hippocratem 1. *Prorrh. ſ.* 2. *t.* 54. *Coac. t.* 2. 265. 479. *libr.* 5. *Epid. XXIV.* 18. *lib.* 7. *Epid. LVII.* 20. *lib.* 2. *aph.* 13. 54. *l.* 1. *Prorrh. ſ.* 2. *t.* 43. *Coac. t.* 8. 11. &c. Contrarium eſt εὐφορία, εὔφορος, *tolerantia* & tolerabilis. Dieter. *n.* 223.

Dyſpnoea, δύσπνοια, id eſt, *difficilis reſpiratio*, difficultas ſpirandi, Gal. *l.* 1. *de diff. ſpir. c.* 1. Eſtque ſymptoma læſæ reſpirationis, commune aſthmaticis, orthopnoicis, peripneumonicis, ſynanchicis, phthiſicis, hydropicis, ſcorbuticis, & aliis ſimiliter male affectis, a quo ægri δυσπνοϊκοὶ appellantur, Gal. *in defin.* & *alibi*. Cauſſæ igitur variant, quamvis proxima & conjuncta non variet, quæ eſt impedita aeris per aſperam arteriam reciprocatio, ſive ea ab obſtructione, ſive a diaphragmatis per flatus tenſione aut compreſſione, ſive ab aliis cauſſis provenerit, Jung. Dieteric. *n.* 221. Peculiarem cauſſam mediatam *diſpnoeæ* diuturnæ connexionem pulmonum ad latera cum pleura per fibroſos nexus ſtatuit Bartholin. *Anat. l.* 2. *c.* 9. Plura de variis reſpirationis læſæ ſpeciebus vide apud Will. *Pharm. Rat. P.* 2. *ſect.* 1. *c.* 2. & *ſeqq.*

Dyſpnoon, δύσπνοον, δύσπνουν, idem, quod δύσπνοια, *difficultas reſpirandi*. Legitur apud Hippocratem *Coac. t.* 17.

Dyſrachitis, δυσραχίτις, eſt nomen Emplaſtri apud Gal. *l.* 5. *de C. M. P. G. c.* 3. Valet ad fiſtulas, calloſos ſinus &c.

Dyſthanatos, δυσθάνατος, vel active, vel paſſive ſumi poteſt, tum de eo, quod difficilem & moleſtam mortem infert, tum de hominibus hujuſmodi mortem laborioſam oppetentibus, Hippocr. *libr.* 1. *Prorrh. ſ.* 2. *t.* 20. Gal. *in comment. ad h. l.* Repetitur *Coac. t.* 249.

Dyſtheneo, δυσθενέω, ſignificat *viribus deficio*, infirmis ſum viribus. Hippocr. *libr.* 2. *de Morb. LII.* 24. *LVI.* 8. ubi tamen in ed. Linden. legitur δυσθυμέει & *LXV.* 7. ubi δυσθενέει occurrit.

Dyſtherapeutos, δυσθεράπευτος, id eſt, *difficulter curabilis*, vel curatu difficilis. Dicitur de ulceribus apud Gal. *l.* 6. *de C. M. P. G. c.* 1.

Dyſtheſia, δυσθεσίη, ſignificat *diſplicentiam*, moroſitatem. Erotian. *Onomaſt. p.* 37. *b.*

Dyſthrayſtos, δύσθραυστος, i. e. ægre fragilis, Dioſcorid. *l.* 1. *c.* 4. & *paſſim alibi*.

Dyſthymia, δυσθυμία, id eſt, *animi mœror*, abjectio & deſponſio, & verbum δυσθυμεῖν, animum deſpondere, triſtari, Hippocr. 6. *aph.* 23. *l.* 1. *Epid. ſ.* 2. *t.* 75. *l.* 3. *Epid. ægr.* 2. *poſt. ſtat. peſtil.* Foeſ. *Oec.* 172. Dieter. *n.* 217. Opponitur εὐθυμία, animi tranquillitas, præſentia.

Dyſtocia, δυστοκία, *partum difficilem* ſignificat, a δυστοκέω, difficulter pario, quod legitur apud Hipp. 5. *aph.* 35. Partus vero difficultas a variis cauſſis dependet, quarum aliæ fœtum, aliæ uterum concernunt. Vid. Diet. *n.* 12. Conſulantur Autores *de morb. mulier.* Mercatus, Rod. a Caſtro, & alii. Jungatur & *Epiſtola* D. Joh. Lud. Hannemanni *in Act. Hafn. Vol. III. Obſ.* 14.

Dyſtoechiaſis, δυστοιχίασις, dicitur a Medicis ordinis pravitas pilorum in palpebris. Vide Foreſt. *l.* 11. *Obſ.* 46. *ſchol.* Lat. *Hiſpiditas*.

Dyſuria, δυσουρία, in genere eſt *urinæ difficilis excretio*. Quatenus vero diſtinguitur a

Stranguria & Iſchuria, ſignificat doloroſam urinæ excretionem, ſive Ardorem Urinæ, Hipp. 3. aph. 31. & 7. aph. 48. Eſt igitur Dyſuria ſive ardor urinæ mictio cum dolore intenſiori & ardore proveniens a ſolutione continui in orificio veſicæ, aut meatu urinario per cauſſas varias inducta, Sylv. libr. 1. P. M. c. 57. §. 11. In generali ſignificatione videtur accepiſſe Linden. Exerc. IV. §. 98. & VI. §. 13. Obſervationem ſingularem mulieris *dyſuriæ* extinctæ, cujus corde duo calculi reperti ſunt, vide apud Helmontium, *tr. Retenta in edit. fol. p. m.* 381.

E.

E Et H. Græcum merito conjunguntur, quia veteres hæc duo elementa uno eodemque charactere notarunt, teſte Galen. 3. *in* 6. *Epid. t.* 40.

Eaō, ἐάω, ſignificat *ſino*, miſſum, facio, ceſſo. Uſus Hippocr. 1. *aph.* 20. Vide Diet. *Iatr. n.* 229.

Ear, ἔαρ, contracte ἦρ, ſignificat *Ver*, inter quatuor anni tempora primum, & ſaluberrimum, ex Hipp. 3. *aph.* 9. Accipitur vero diverſimode *Ver*: vel Aſtronomice, quando Sol ingreditur ſignum Arietis in Zodiaco: vel ſaltem vulgariter, quando remittente frigore blandior incipit tempeſtas, quod in diverſis regionibus quoque variat. Conſtitutio ejus eſt calida & humida, temperatiſſimaque, unde & corpora ſana, Gal. *l.* 3. *de cauſſ. pulſ. c.* 6. Huic reſpondet pueritia & juventus inter ætates, ex 3. *aphor.* 18. Jung. Dieter. *n.* 228.

Ebenum, dicitur & *Ebenus*, ἔβενος, *Hebenus* & *Hebenum*, lignum eſt exoticum, cujus arborem depictam habet Dominic. Chabræus. Schroder. *l.* 4. *cl.* 1. *n.* 129. quidem nullius uſus eſſe, ſcripſit, in medicina, præterquam quod Paracelſ. oleum ac ſal ejus maxime commendet. Enimvero Fr. Hoffmann. *in clav. ad h. l.* non dubitat afferere, magnam habere cum ligno Guajaco affinitatem, & eſſe inſignis efficaciæ contra luem Gallicam. Ejus virtutem eſſe calefacientem, deterſoriam & ſubtilem, & inter ocularia medicamenta propterea commendari, teſtatur Gal. *l.* 6. *de S. F.* & *P.* Æginet. *l.* 7. De *Ebeno* factitio ex aliis lignis parando, vide Libavium, *Synt. Arc. Chymic. l.* 6. *c.* 3.

Ebet vocatur infirmitas dentium, quando quis habet dentes frigoris, caloris, duritieique impatientes. Joh. Stephanus *Paraphraſ. in Avic. l.* 3. *fen.* 7. *cap.* 25. *p.* 222.

Ebriecatum, eſt terminus Paracelſicus, ſignificans alienam ſapientiam hominis, qua recedit & deflectit ab humana ſapientia, quale quid fieri videmus in ebriis. Plura de hoc vide *Piloſoph. ſagac. l.* 1. *cap.* 5. Eſt & *Ebriecatum cœleſte*, quando ex peculiari afflatu Divino homo loquitur, aut agit, qualis homo dicitur *Ebriecator*, vel *Inebriecarius Cœleſtis, lib.* 2. *c.* 5.

Ebrietas, μέθη, quid ſignificet, notum eſt, quando nimirum plus bibitur, quam ut vinci poſſit a natura. Ridiculam Jacobi Forolivienſis Etymologiam vide apud Dieter. *n.* 524. Pertinet inter cauſſas morborum externas, Galen. *l. de cauſſ. morb. c.* 3. & plerumque excitat febrem Diariam. Linden. *Ex. X.* §. 240. *ſeqq.* ubi plura de hoc malo reperies. In ſpecie prolificationi obeſſe teſtatur Lang. *l.* 2. *ep.* 9. C. Hoffm. *in Galen. de V. P. num.* 806. De aliis malis effectibus, vide plura in Autoribus. Jung. Helm. *tr. Spiritus vitæ n.* 13. Dicitur & οἰνοφλυγία. Vide *Oenophlygie*.

Ebron, id eſt, *Paradiſus*, locus ille purus & amœnus, in quo fuerunt Adam & Eva Protoplaſtæ, ante lapſum. Paracelſ. *lib. de generat. Stult. l.* 1. *tr.* 2.

Ebſemech, nomen eſt *Argenti vivi* ex Cambar ſublimati, Lagn. *Harm. Chym. c.* 1. *in Th. Chym. Vol. I. p.* 728.

Ebullitio, ἀνάζεσις, dicitur ſpecies *Efferveſcentiæ*, vel *Elixationis* fortioris materiæ liquidæ cum generatione bullarum, a calore fortiori. Sumitur & pro Fermentationis gradu majori. Vide *Fermentatio*. Placet etiam nobis Diviſio *Ebullitionis* (quæ ad Fermentationem quoque commode applicari poteſt) in *Perfectivam* & *Corruptivam*. Illa eſt in exemplo Muſti, quum reſidentia liquidat, ac vinum puriſſimum reſultat. Hæc vero contingit ex humorum a vitioſis cibis genitorum prava qualitate ac per hoc naturam ſtimulante, ita quidem, ut, ſi valida virtus, ſit nihilominus perfectiva evadere poſſit; ſi vero natura ſuccumbere cogitur, ad mortem permutatur, eſtque fervor vini ſimilis, quum corrumpitur, aut in acetum permutatur. Ingraſſ. *comm. ad Avic. de Tum. p. n. pag.* 204. Quid magis concinne ad hodierna principia dici potuiſſet?

Ebur, Gr. ἐλέφας, vide *Elephas*.

Ecbœnon, ἐκβαῖνον, vel ἐκβησόμενον. Vide *Eventus*.

Ecballo, ἐκβάλλω, duplicem habet apud Hipp. ſignificationem. Vel enim denotat *abortio*, vel fœtum ejicio abortivum, *l.* 1. *de morb. mul. LXXXVI.* 4. *CX.* 8, 9. 12. *l.* 4. *Epid. XV.* 7.

Hinc

Hinc talia remedia eidem dicuntur ἐκβόλια dict. loc. de morb. mul. & l. de nat. mul. XC. 1. Vide Abortus. Vel ſignificat Os aliquod exarticulatione dimoveo, vel ſede ſua ejicio, 4. de artic. t. 32. quamvis in Græco legatur ἐμβάλλειν, injicere, quod potius contrarium eſt verbo ἐκβάλλω. Sed hoc potius approbant Cornarius & Foeſ. in Oec. p. 185. nec improbat C. Hoffm. in not. MMSS. ad ill. loc.

Ecbolios, ἐκβόλιος. Vide *Ecballo*; *Abortus*.

Ecbraſſo, ἐκβράσσω, ſignificat *cum impetu ejicio*, velut ebulliendo expello. Unde ἐκβρασμα, *rejectamentum*, quod de maris ſordibus uſurpatur. Verbum legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. VI. 2. de int. aff. I. 19. l. de glandul. II. 16. Jung. Foeſ. p. 185. ἐκβράσματα quoque vocantur papulæ ardentes & fervidæ, quæ alias ἐκζέματα dicuntur, Gorr. p. 126.

Ecbyrſoma, ἐκβύρσωμα, dicitur Articulus, vel os cute extans, foras eminens, veluti extra corium eminentia & ejectio, q. d. *Excutatio*, Gal. 4. de artic. t. 34. Aliquando & ἐκβύρσωσις l. *Medicus vel Iſagog.* c. 17.

Eccathartiċos, ἐκκαθαρτικός, h. e. *purgans per exteriora*, ſcil. per poros cutis, competitque nitroſis & amaris, Gal. l. 5. de S. F. c. 12. Synonymon eſt ἐκφρακτικὸς τῶν πόρων. Pertinet ad *Diaphoretica*, & opponitur τοῖς ἐμπλαστικοῖς, Obturantibus. Deſcendit a verbo ἐκκαθαίρω, vel ἐκκαθαίρομαι, *expurgo* & *expurgor*, quod uſurpavit Hipp. de iis, quæ e thorace rejiciuntur 2. de R. V. I. A. t. 27. Hinc ἐκκάθαρσις, *expurgatio* idem, quod *Purgatio*.

Ecchaunoo, ἐκχαυνόω, ſignificat *tumidum reddo*, & inflatum inani aliqua concepta opinione & aura populari, Hipp. 3. de art. t. 20. Junge Linden. S. M. Ex. XIII. §. 10.

Ecchloumæ, ἐκχλοιοῦμαι vel ἐκχλοῦμαι, ſignificat apud Hipp. *vireo*, aut ex *virore palleſco*, qualis color in cachecticis & ictericis, hepaticis & ſanguine defectis apparet. Coac. t. 490. 621. l. 2. Epid. ſ. 2. n. 31. Jung. Foeſ. p. 195.

Ecchyloma, *Ecchyloſis*, ἐκχύλωμα, ἐκχύλωσις. Vide *Extractio*, *Extractum*.

Ecchyma, ἔκχυμα, idem, quod ἔκζεμα, Erotian. Onom. p. 41. *fervida eruptio*, Puſtula, quamvis Barthol. Euſtach. ad h. l. notaverit, vocab. hoc non reperire in Hipp. Poteſt & uſurpari fœm. ἐκχυσίς, *effuſio*; Verbum ἐκχύω, *effundo*, legitur 6. aph. 20. de ſanguine extravaſato.

Ecchymoma, *Ecchymoſis*, ἐκχύμωμα, ἐκχύμωσις, i. e. effuſio, *Sugillatio*, & eſt affectio circa cutem, cum tenuibus in ipſa venis contuſis ſanguis per fiſſuras effunditur, nondum in grumos coactus, ſed poſtquam per διαπήδησιν effuſio ipſa facta eſt. Contingit ſane aliquando, ubi ita coierit, temporis progreſſu eundem liveſcere, & denigrari, parvis nimirum grumulis ex diſperſo in multas cutis partes ſanguine coactis, Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & l. 4. meth. med. c. 1. Eandem vocat ἐκχύμωσιν ſolutionem continuitatis, cum contuſione & ruptione conjunctam. Generatim vero Hipp. ſolitus eſt vocare *Ecchymoſes*, ex vaſculis ſanguinis effuſiones & inanitiones, & alio nomine γαυσίωσιν, l. 6. Epid. ſ. II. t. 9. quæ effuſio in phlegmone quoque fit a cauſſa interna, ubi ſanguis e vaſor effunditur, & tumor excitatur, tactu mollis & cedens. Diſtinguit tamen Galen. 6. aph. 20. Phlegmonem ab Ecchymoſi, quod in Phlegmone ſanguis per muſculorum cavitates ſola ratione contemplabiles ſecundum minimas ſui partes effunditur: In *Ecchymoſi* vero in ſpatia effluit, quæ venis adjacent. Species *Ecchymomatis* ſunt *Hypopion* & *Hypoſphagma*, ὑπώπιν καὶ ὑπόσφαγμα, & ſanguinis ad ungues concurſus ex plaga. Atque id quidem proprie ſignificat *Ecchymoſis*. Hæc Caſtell. Jung. Foeſ. 1. p. 196.

Eccliſis, ἔκκλισις, ſignificat *declinationem*, oſſis a ſede ſua emotionem & exceſſum, *luxationem* ad exteriora, Hipp. 4. de art. t. 4. Verbum ἐκκλίνεσθαι, *luxari*, foras prorumpere, occurrit d. t. 61. quamvis in Græco textu, ut & apud Foeſ. Oecon. p. 186. legatur τὰ ἔξω ἐγκλινόμενα, quod fortaſſis mendoſum eſt, pro ἐκκεκλιμένα, ſenſu verborum ſuadente.

Eccope, ἐκκοπή, *Exciſio*, diviſio eſt Calvariæ, qua os offenſum refractum eſt, Gal. in def. med. Ægin. l. 6. c. 90. Verum poteſt etiam accipi de operatione Chirurgica, qua aliquid e corpore exciditur, ab ἐκκόπτω, *excindo*. Dicitur & ἐκτομή.

Eccopeus, ἐκκοπεύς, idem, quod ἐκτομεύς, dicitur culter, vel *Scalper exciſorius*, quo utebantur antiqui in oſſium ſectionibus, ac præcique capitis, Gal. l. 4. adm. Anat, c. 4. & l. 7. c. 2. Horum ſcalprorum tres ſpecies ponit Gal. l. 6. M. M. c. 6. cavos, anguſtos, & planos. Primi vocantur κυκλίσκοι ἢ κυκλισκωτοὶ καὶ φακωτοὶ lenticulares: ſecundi στενοὶ, anguſti, ξυστῆρες, tertii, μηλωτοὶ, ſpecilli formam habentes. Jung. Ægin. dicto loco. Foeſ. p. 186.

Eccoprizo, ἐκκοπρίζω, ſignificat *alvi fœces depono*, Hipp. l. 1. Epid. ægr. 4. poſt. ſtat. peſtil. Hinc & medicamenta promoventia excretionem alvi mitiora dicuntur ἐκκοπρωτικά, quæ movendi tantum ſtercoris, & ea, quæ in ſpatiis inteſtinorum primæque regionis viis continentur, dejiciendi vim habent. Lind. Ex. XII. §. 50.

Eccrinologica, ἐκκρινολογική, dicitur pars quædam Diætologiæ & quidem quinta, docens excernendorum in corpore ejuſque particibus neceſſariorum ſalubrem-uſum, notante Joh. Ant. von der Linden *Manuduct. ad Medicinam* à D. Schelhammero addita D. D. Conringii *Introductioni ad Medicinam p.* 92.

Eccriſis, ἔκκρισις, ſignificat *excretionem*, expulſionem, ſive materiæ excrementitiæ, aut morbificæ e corpore remotionem, ſive per alvum, ſive per alias vias convenientes. Dicitur de perfecta Criſi. Accipitur etiam pro ipſa materia, quæ excernitur, 2. *aph.* 15. V. Dieter. *n.* 250.

Ecdexis, ἔκδεξις, idem quod διαδοχὴ, *ſucceſſio*. Vide *Diadexis*.

Ecdora, ἐκδορὰ, ſignificat *excoriationem*, Dioſcor. *l.* 5. *c.* 129. in ſpecie de *excoriatione* urethræ ſumſit P. Ammann. *Irenic. p.* 141.

Ecdorios, ἐκδόριος, dicitur de medicamentis urendi vim habentibus, ſive cauſticis, quæ cutem abradunt & exulcerant, quaſi *Excorantia*, ἀπὸ τοῦ ἐκδέρεσθαι, Dioſc. *l.* 3. *c.* 70.

Echecollon, ἐχέκολλον, dicitur medicamentum *glutinoſum*, & tenax, quod affectæ parti appoſitum extrinſecus firmiter adhæret, ut ipſum vinculo contineri non neceſſe ſit. Idem diſtrahendo plurimum extendi poteſt. Gorr. *in defin. p.* 162. Meminit Galen. *c.* 2. *de iis, q. in medic. t.* 23.

Echeion, ἠχεῖον, uſurpatur de vaſis in theatris collocatis. Occurrit apud Gal. *l.* 7. *de V. P. c.* 5. Vide C. Hoffm. *in comm. n.* 445. & *l.* 1. *V. L. c.* 19.

Echel, id eſt, *Sol*, Laur. Ventura *de Lap. Philoſ. c.* 30. in *Theatr. Chym. T. II.*

Echeneis, dicitur Piſcis ænigmaticus & parabolicus in mari philoſophico Lapidis, de quo Libav. *T. II. Oper. p.* 3. 27. 28. Vide *Remora*.

Echidna, ἔχιδνα, *Vipera*, dicitur & ἔχις. Sumitur vel generaliter pro omni ſerpente, vel ſpecialiter pro ſpecie ſerpentis viviparæ, quæ ſerpentibus communibus habetur venenoſior, hieme in ſcopulis ſopita delitеſcens & terra obtecta, Schroder. *l.* 5. *cl.* 1. *num.* 37. Plura vide de ejus venenoſitate, in quo conſiſtat, apud Fr. Hoffmann. *in Clav. ad h. l.* Dicitur quaſi *Vivipara*, quod tamen aliis quoque ſerpentibus commune. De virtute carnis *Viperarum* diaphoretica & alexipharmaca vide Gal. *in lib. de Antid. de Theriaca ad Piſon. ad Pamphilian.* & *l.* 11. *de S. Fac.* Ægin. *l.* 7. *c.* 3. *lit.* E. Jung. Aldrovand. *Hiſtor. Serp.* & *Drac. l.* 1. *c.* 2. Bald. Angel. Abbatium *tr. de admir. Viperar. nat.* & *facultas*. *Echis* Vipera maſculus, *Echidna* Vipera fœmina. Rul.

Echies, dicuntur catuli, ſeu filii *Echidis*. Idem & Iohnſ.

Echinophthalmia, ἐχινοφθαλμία, dicitur *Inflammatio palpebrarum*. Foreſt. *l.* 7. *Obſer.* 20. *Schol.*

Echinus, ἐχῖνος, eſt vocabulum multæ ſignificationis, cujus homonymiam vide ſis apud Aldrovand. *l.* 2. *de Quadrup. digit. vivipar. c.* 37. & *l.* 3. *de Teſtac. c.* 40. Latinis dicitur etiam *Erinaceus*. Denotat vero duo præſertim animalium genera, unum *terreſtre*, aculeatum, cujus deſcriptionem vid. apud Aldrov. *l. priori citato*; de cujus viribus præter illum ſcripſit quoque Gal. *l.* 11. *Simpl.* Jung. Schrod. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 22. Item *Act. Hafn. Vol. I. Obſ.* 20. *p.* 49. *Erinacei* terreſtris anatomia legitur *d. l. Obſ.* 90. *p.* 173. Alterum marinum, teſtaceum, de quo vide Aldrov. *in loco poſteriori allegato*. De uſu ejus in cibis legatur Gal. *l.* 2. *de Al. fac. c.* 38. Jul. Alex. *l.* 14. *Sal. cap.* 14. Bruyer. *de re cib. l.* 21. *c.* 10. Porro vocab. ἐχῖνος quoque notat *ſinum ventris interiorem* in animalibus, qui aſper, cancellatus, cruſtatus, & magnitudine reticuli, Lat. *Omaſum*. Gorr. *p.* 162. *Omaſum* nihil aliud eſſe, quam inteſtinum rectum, διαῤῥήδην ſcripſit C. Hoffm. *l.* 3. *Inſt. Med. c.* 31. §. 8. In ſpacie Gallinarum *tunica ſtomachi interior Echinus* quoque vocatur, Aldrov. *l.* 9. *Ornithol. c.* 2. Significat quoque vas vel *ollam* apud Hipp. *l. de nat. mul. CIII.* 4. & *alibi*, notante Erotiano *p.* 50. *b.* Reliquæ ſignificationes Botanicæ non ſunt hujus loci.

Echis, ἔχις. Vide *Echidna*.

Echo, ἔχω, verbum notiſſimum, ſed diverſæ ſignificationis apud Hippoc. notante Foeſ. *Oec. p.* 256. Notiſſima eſt ſignificatio, quando notat *Habere*. Interdum vero ponitur pro *ſignifico*, 3. *de R. V. I. A. t.* 14. Gal. *in comm.* Interdum pro *utero gerere* accipitur, *l.* 4. *Epid. XII.* 19. Aliquando pro *Sum*, ut *l.* 2. *Epid. VI.* 37. Interdum ſumitur pro *Præbeo*, παρέχω, *l. de Medico IV.* 23. Aliquando *Detineo* ſignificat, & ita dicitur de morbis, qui ægrum detinent, vel infeſtant, *Prognoſt. ſ.* 2. *t.* 65. Et ita paſſiv. ἔχομαι, *detineor*, de homine morbo detento & correpto ſæpe accipitur, 4. *aph.* 34. 35. Jung. Dieter. *n.* 367. Lind. *Ex. XII.* §. 122. 123. *XIII.* §. 21. 25.

Echo, ἠχὼ, eſt Sonus reciprocus, qui ab imitatione vocis humanæ imago quoque dicitur, eſtque reſonantia ex repercuſſione ſimplici, vel multiplici ejus ſoni, a quo eſt emiſſus, quem etiam obiter audiunt alii præſentes. Libav. *Defenſ. Syntagm. contra Scheunem. II. not.* 57. *Tom. III. Oper. p.* 111.

Echos,

Echos, ἦχος, ſignificat *ſonum*, ſonitum, & pertinet inter ſymptomata qualitatum audibilium mutatarum. Legitur apud Hipp. 1. *Prorrhet. ſ.* 1. *t.* 18. *Coac. t.* 131. 161. 193. 194. Foeſ. *p.* 165.

Eclactizo, ἐκλακτίζω, ſignificat *calcitro*, calces jacto, excalcitro. Legitur apud Hippocr. *Coac. t.* 109. *ſ.* 4. *de artic. t.* 64.

Eclampſis, ἔκλαμψις, item ἔπιλαμψις, ſignificat ſplendorem, fulgorem, *effulgeſcentiam* & emicationem, quales ex oculis aliquando prodeunt, Hipp. *Coac. t.* 218. ubi λαμπηδών vocatur. Metaphorice ſumitur de emicatione flammæ vitalis in pubertate & ætatis vigore, *l.* 6. *Epid. ſ.* 1. *t.* 5. quam ab aere deducere non veritus eſt Charlton. *Pathol.* §. 2. Deſcendit a verbo ἐκλάμπω, *effulgeo*, emico, quod legitur in propria & metaphorica ſignificatione v. gr. 1. *Prorrh. ſ.* 3. *t.* 32. *Coac. t.* 351. *l. de vet. medic. XXIX.* 26. *l.* 1. *Epid. ſ.* 3. *t.* 10. Foeſ. *p.* 187.

Ecleanomæ, ἐκλεαίνομαι, ſignificat *exteri*, levigari, leniri, explanari, & ſumitur de cicatricibus, quæ delentur. 2. *Prorrh. XXIIX.* 33.

Eclectica, dici poterit quoque Medicina illa, quæ hodieque ex veris fundamentis Phyſiologicis, Anatomicis, & Chemicis proponitur, ad differentiam ſectarum aliarum, quales fuerunt olim Methodica, Empirica, Galenica, & hodieque Paracelſica, Helmontiana, quemadmodum & hunc terminum Philoſophi applicare ſolent ad ſuas diſciplinas & ſcientias.

Eclectos, ἐκλεκτὸς, dicitur de forma medicamenti *Arteriaci*, Lat. *Linctus*, & Offic. *Looh.* Vocatur & *Eclegma*, in affectibus arteriæ aſperæ frequens, Galen. *l.* 7. *de C. M. S. L. c.* 2. ἐκλειγμα ἀρτηριακὸν. Ote aſſumtum ſenſim liqueſcit & deglutitur. Vid. Wveker. *Ant. gen. l.* 1. *c.* 33. *Spec. lib.* 2. *ſect.* 24. Schrod. *l.* 2. *c.* 50. Morell. *de formul. remed. l.* 1. *ſ.* 2. *c.* 3. & alii. Significare poteſt & in genere *Electuarium*.

Ecleipo, ἐκλείπω, ſignificat *deficio*, item animi deliqium patior. Hippoc. 6. *aph.* 29. & 1. *Prorrh. ſ.* 2. *t.* 38. Dieter. *n.* 251.

Ecleucos, ἔκλευκος, *valde albicans*, aut candidus. Dicitur de habitu corporis, *Coac. t.* 614. *l.* 2. *Epid.* 2. 76. Dicuntur alias tales ὑπόλευκοι, aut κάχροοι, de excrementis, 1. *Prorrh. c.* 2. *t.* 18. & *Coac. t.* 615.

Eclipſis, ἔκλειψις, eſt terminus Aſtronomicus, denotans obſcurationem luminis Solaris, vel Lunaris reſpectu viſus noſtri. Hinc duplex *Eclipſis*, Solis & Lunæ, Gal. *l. de dignot.* & *cur.* *cujuſque animi peccat. c.* 3. *Eclipſis Solis* fit interveniente Lunæ diſco inter corpus ſolis & oculum noſtrum, quod contingit in Novilunio. *Eclipſis Lunæ* fit interveniente umbra terræ ſe porrigente ad diſcum Lunæ e directo Soli oppoſitæ, & impediente, ne ſol Lunam illuminare queat. Utraque eſt vel totalis, vel partialis. Plura vide in Scientia Coſmica Clariſſ. Dn. Joh. Sturmii *Part. Spec. Tab. V* ubi & mentio fit *Eclipſeos Terræ*. De *Eclipſibus* plurium dierum miraculoſis vide C. Hofmann. *Comm. in Galen. de V. P. n.* 720. *ſeqq.* Omnem *Eclipſin* Solis & Lunæ fieri, quoties eſt Luna concentrica mundo, dixit Helm. *tr. Form. ortus Num.* 47. Num *Eclipſes* ratione ſanitatis in homine malum portendant, aut cauſſas morbificas internas diſponant; hodieque a non nullis Aſtronomis in dubium vocatur. Noſtrum non eſt, dijudicare. Spagyricis *Eclipſis* dicitur ænigmatici *Caput Corvi*. Rul Iohnſ. quando Aqua Mercurialis, cui Sol & Luna inerant, in ſuperficie omnino nigra apparet in operatione Lapidis Philoſophici, uti colligere eſt ex M. Joh, Iſaaci *lib.* 2. *Oper. Miner. c.* 25. *fin. Theatr. Chymic. Vol. III. p.* 434. Paracelſ. quoque *tr. de Peſtilentia Eclipſes* vocat *irregularitates pulſuum* in homine. Metaphorice *Eclipſin* quoque dici poſſe de artium & ſcientiarum per tempus aliquod obſcuratione, quando non floruerunt. Ita in ſpecie in Indice Etmulleri *ad Medicum Theoria & Praxi generali inſtructum Part. prior.* legitur, ſub ſeculo VI. ad XIV. Eclipſin paſſam fuiſſe Medicinam, nec incrementum cepiſſe ob ignoratam accuratiorem Anatomiam & Chemiam, quemadmodum in ipſo textu *capitis* 1. §. 11. *ſeqq.* explicatur.

Ecloge, ἐκλογὴ, idem; quod ὑπόμνημα, *Excerptum*, Explicatio hiſtorica. Ita dicuntur ἐκλογαὶ τῶν ἀνατομῶν, *Hiſtoriæ Anatomicæ*, C. Hofmann. *com. in Gal. de V. P. n.* 2. & 899.

Eclyſis, ἔκλυσις, ſignificat *exſolutionem*, virium proſtrationem, deliquium facultatum animalium, & vitalium languorem, provenientem ab impedita flammæ vitalis ſanguineæ continuatione, vel propter oppreſſionem & ſuffocationem, vel propter diſſipationem ſpirituum, & ita idem eſſe vult, quod *Lipothymia*, Dieter, *n.* 252. Vide Sylv. *Pr. Med. l.* 1. *c.* 34. Wvill. *Pharm. Rat. Part.* 1. *ſ.* 6. *c.* 1. Meminit hujus vocabuli Hippoc. 7. *aph.* 8. 1. *Prorrh. ſ.* 1. *t.* 24. *Coac. t.* 245. 249. 256. Vid. Linden. *Ex. XIII.* §. 474. Verbum eſt ἐκλύομαι, *viribus deficio.* 2. *aph.* 41. *l.* 1. *Prorrh. ſ.* 3. *tit.* 28 *Coac. t.* 158. 588. Ἔκλυσις etiam aliquando, ſigni-

gnificat alvi ſolutionem, *Coac. t.* 634. Confer ad Lin. *Ex. VI.* §. 71. Jung. Foeſ. *p.* 188.

Ecmæno, ἐκμαίνω, h. e. *vehementer inſanio*. vel deliro, Hippocrat. *l.* 3. *Epid. ægr.* 4. & 13. *poſt. ſtat. peſt. l.* 1. *Prorrh. ſ.* 1. *t.* 10. 17. *ſ.* 2. *t.* 41.

Ecmageion, ἐκμαγεῖον, *Expurgatorium*, abſterſorium, vertit C. Hofmann. *in comm. ad Gal. de V. P. n.* 202. 1060. Verum in Lexicis redditur per expreſſum alicujus rei ſimulacrum. Eſt epitheton Lienis apud Gal. *l.* 3. *de V. P. c.* 7. quia νόθον ἧπαρ, ſpurium hepar, & ita veluti *ſimulacrum*. Prior vero ſignificatio non quadrat ad principia hodierna; cum lien non ab hepate ſanguinem accipiat, ſed hepati tradat.

Ecmaſſo, vel *Ecmatto*, ἐκμάσσω, ἢ ἐκμάττω, ſignificat *efformo*, & fingo. Hippocrat. aliquoties uſurpavit, *l. de nat. mul. CV.* 24. *l. de Steril. XVII.* 8. *l.* 2. *de morb. XIV.* 28. Significat quoque ἐκμάττω, *abſtergeo*, *l. de. int. aff. XLIII.* 31. Galen. *l.* 6. *de C. M. S. L. c.* 4.

Ecmiænome, ἐκμιαίνομαι, ſignificat *polluor*, contaminor; præſertim effluvio feminis, & ita idem eſt Hippocrat. quod ὀνειρώττω, *l. de ſuperfœtat. XVIII.* 9. quamvis in ed. Linden. legatur ἐκμαίνηται, deſæviat. Hier. vero Mercurialis vult, legendum eſſe ἐκμιαίνηται, *l.* 2. *V. L. c.* 11.

Ecnephias, ἐκνεφίας, *nube proveniens*. Dicitur de imbre, de vento, de febre, apud Hippocrat. teſte Galeno *in Exeg. Gorr. pag.* 127. reddidit cum Sole factus; cum tamen & de Sole dicatur ἐκνεφίας, i. e. *æſtuoſus*, *nubium expers*, aut e nubibus prorumpens, Foeſ. *p.* 189.

Ecneſteuo, ἐκνηστεύω, *jejunium longius perfero*. Hippocr. *l.* 2. *de morb. LIII.* 32.

Ecpaglos, ἐκπάγλως, adverb. ſignificat *vehementer*, ſtupendum in modum. Frequens Hippocr. *l.* 1. *de morb. mul. X.* 3. *t.* 2. *LVI.* 3. & *in epiſt. ad Philopœmenem n.* 4.

Ecpaleo, ἐκπαλέω, & ἐκπαλαίω, *eluctor*, ſignificat, evibro, vi quadam emoveor. Uſus Hipp. de articulorum emotione violenta e ſua ſede. Unde ἐκπάλησις, *emotio*, ἐκπαλὴς, *emotus*, 3. *de fract. t.* 63. 3. *ad art. t.* 88. 93. Gal. *comm. ad d. l. t.* 98.

Ecpepieſmenos, ἐκπεπιεσμένος, everſus, expreſſus, *protuberans* dicitur de ulcere labra protuberantia habente, Hippocr. 3. *de fract. r.* 7. alii legant ἐκπεπλησμένον, de quo poſtea.

Ecpeplegmenos, ἐκπεπληγμένος. Vide *Ecplexis*.

Ecpeptamenos, ἐκπεπταμένος, *expanſus*, hians, apertus. Dicitur de vulneribus hiantibus, 2. *de iis q. in medic. tex.* 25. 31. de figuris membrorum, *l. de vit. medic. XXXIX.* 10.

Ecphero, ἐκφέρω, ſignificat *perfero* ad debitum tempus, & uſurpatur de gravidis fœtum ad maturitatem geſtantibus, Hippocr. *lib. de nat. mul. XIX.* 1. *lib.* 1. *de morb. mul. XXXVII.* 1. & 13. *l. de Sterilib. XXIII.* 3. Alias, proprie ſignificat *effero*, exporto, unde ἐκφερόμενα dicuntur, quæ cum urina excernuntur, *lib.* 7. *Epidem. XXI.* 28.

Ecphraxis, ἔκφραξις, id eſt, *pororum apertio* & recluſio, Galen. *l.* 11. *M. M. c.* 13. ubi opponitur τῇ ἐμφράξει. Inde ἐκφρακτικὰ medicamenta oppoſita Emplaſticis. Vide *Deobſtruens*. Dicuntur & ἐκκαθαρτικά. Vide *Eccatharcticus*.

Ecphyas, ἐκφυάς, idem, quod ἔκφυσις, *appendix*. Epitheton inteſtini cœci, C. Hofm. *Comm. in Gal. de V. P. n.* 258. Vide *Ecphyſis*.

Ecphyſeſis, ἐκφύσησις, *Efflatio*, ſive *Exſufflatio*, eſt expiratio aeris copioſiſſimi confertim facta, Gal. *l.* 2. *de mot. muſcul. c.* 9. *l.* 2. *de Hipp. & Plat. decr. c.* 4. Ejus opifices ſunt muſculi omnes intus inter coſtas ſiti, adjuti etiam iis, qui ad thoracem perveniunt ex ſcapulis & dorſo, atque aliis etiam magnis, qui in Epigaſtrio habentur, Galen. *lib.* 8. *de V. P. c.* 7. *l.* 2. *de diff. reſp. cap.* 13. Oritur a ſanguinis ſpirituoſi, vel vaporoſi nimia efferveſcentia. Eſtque duplex, ψοφώδης, καὶ ἄψοφος, cum ſono, & ſine ſtrepitu, *l. de uſ. reſpir. c.* 2. & *l.* 4. *de L. Aff. c.* 2. Vide C. Hofm. *d. l. n.* 606. Utraque eſt ſpecies ἐκπνοῆς, *expirationis*, ſed violentæ, *l. de uſ. pulſ. c.* 7.

Ecphyſis, ἔκφυσις, in genere *proceſſum*, appendicem in aliqua parte naturalem ſignificat, Gal. *l.* 2. *adm. Anat. c.* 5. In ſpecie ita dicitur *Inteſtinum duodenum*, Galen. *l.* 5. *de V. P. cap.* 3. In oſſe dicitur alio nomine ἀπόφυσις. Vide *Apophyſis*.

Ecpicrumenos, ἐκπικρούμενος, *amareſcens*, dicitur de ore, Hippocr. 4. *aph.* 18. Jung. Dieter *n.* 255. ob portiones bilioſas regurgitantes per pylorum in ventriculum, effluvia verſus ſtomachum & gulam emittentes Gal. *l. de plenit. c.* 11.

Ecpieſma, ἐκπίεσμα, 1. generaliter dicitur oſſis in multas partes diffractio, in qua intruſæ oſſis partes deorſum; vel introrſum ſeparantur, & membranam ſubjacentem innixu ſuo premunt, Gal. *in deff. Med.* 2. ſpecialiter ἐκπίεσμα vocatur talis fractura cranii, ubi fracturæ oſſicula deſcendunt, & meningem cerebri-

bri comprimunt, Æginet. *lib.* 6. *cap.* 90. Significat & ἐκπίεσμα, apud Medicos rei cujuſque detrimentum, quod expreſſo ab ea ſucco ſupereſt, nec id tantum, ſed etiam ſæpenumero ſuccum ipſum, ut cum dicitur μυροβαλάνε ἐκπίεσμα, vel quod idem eſt, μυροβαλάνε πίεσμα, quod & ἀπόθλιμμα & μάγμα appellatur. Sumitur in ea ſignificatione apud Dioſcor. *l.* 4. *c.* 160.

Ecpieſmos, ἐκπιεσμὸς, in genere *Expreſſionem* notat. Specialiter inter affectus oculi refertur, diciturque prolapſus totius oculi extra ſuam cavitatem, ut prominens appareat. Differt tamen a *Procidentia*, πρόπτωσις dicta, quod in ac uvea tantum tunica, in illa totus oculus fere erumpat. Hoc malum intellexit Celſus, cum ait, nonnunquam ingentem inflammationem tanto impetu erumpere, ut oculos ſua ſede propellat, *l.* 6. *c.* 6.

Ecplageomæ, ἐκπλαγέομαι, *percellor*, perterreſio, Hipp. *Prognoſt. ſ.* 3. *t.* 34.

Ecplageomæ, ἐκπλήρωμα, *Supplementum* vocatur, quod a Chirurgis intruditur, ad complendum ſinum, vel cavitatem aliquam, pro meliori deligatione, veluti ſunt pilæ parvæ, duræ, coriaceæ, & ſimilia, Hippocr. *Mochl. c. VIII.* 17.

Ecplethrizo, ἐκπλεθρίζω, pertinet ad motus corporis celeres, quando quis in ſexta parte ſtadii, quæ πλέθρον dicitur, pſorſum retrorſumque viciſſim, idque ſæpe in utramque partem ſine flexu curſitat, unoquoque curſu breve quiddam de ſpatio demit, quoad denique in uno greſſu conſtiterit. Gal. *l.* 2. *de ſan. tu. c.* 9.

Ecplexis, ἔκπληξις, *Stupor*, obſtupeſcentia dicitur, cum ægri apertis oculis quieti manent attonitis ſimiles, neque aliquid agunt, aut dicunt, Gal. *com. ad* 7. *aph.* 14. vel eſt mentis conſternatio & *ecſtaſis*, ex aliqua repentina perturbatione proveniens, *Def. med.* Jung. Dieter. *numer.* 256. Huic opponitur χάρμα, *exceſſus gaudii*, & ſcimus amborum occaſione plures interiiſſe ſubito, Gal. *l.* 12. *meth. med. cap.* 5. Charlton. expoſuit per *Animæ contractionem* & ſubſequentem *Exanimationem*, *Ex. VIII. Pathol.* §. 24. Deſcendit a verbo ἐκπλήσσομαι, percutior, conſternor. Quod vero idem verbum etiam ſignificet *hiare*, aût diductis eſſe labris & oris, unde ἐκπεπλεγμένον, vel ἐκπεπληγμένον ἕλκος ulcus diſtans, hians, diductnm, ex Galeno & Homero conatur probare quidem Foeſ. *p.* 190. mihi non videtur cum Lexicographi reſpondere, ſed mendam ſubeſſe & ſubſtituendum verbum, ἐκπλίσσομαι per, & præterit. ἐκπεπλιγμένον, egredior, dehiſco &c.

Ecpnoe, ἐκπνοὴ, ſignificat, *Exſpirationem*, ceu motum thoracis, quo aer, vel ſpiritus foras fertur, & fit, ut docet Galen. *l.* 2. *de muſc.* tantum confidentibus in ſe muſculis, qui inſpirationem fecerunt, eſtque actio valde remiſſa, quæque etiam eſt in non valentibus loqui, C. Hoffmann. *Com. in Galen. de V. P. n.* 474. Huic opponitur εἴσπνοη, *Iſpiratio*, de qua paulo inferius. Vide *Eiſpnoe*. Jung. Sylv. *lib.* 1. *Pr. med. c.* 23. Vvillis *Pharm. Rat. P. II. ſect.* 1. *c.* 4.

Ecpſycheo, ἐκψυχέω, ſignificat *exanimor*, animo deficio, idem, quod λειποψυχέω, Hippocr. *l.* 1. *de morb. IV.* 2. *XIII.* 15. 16. quamvis in primo loco legat Foeſ. ἐκψύχει, præter neceſſitatem.

Ecpterumæ, ἐκπτερῦμαι, *alatus fio*, quaſi alis ſuaditis in altum vehor. Legitur apud Hipp. *l.* 1. *de diæt. XIIX.* 8.

Ecptoma, *Ecptoſis*, ἔκπτωμα, ἔκπτωσις, dicitur Hippocr. oſſium, vel articulorum e ſede ſua prolapſio vel emotio, citra fracturam. *Excidentia*, *Luxatio*. Idem, quod ἐξάρθρωσις, ἐξάρθρωμα, 1. *de fract. t.* 1. §. 3. *de iis, q. in med. t.* 31. (vide Gal. *in comm.*) *l.* 1. *de morb. IV.* 15. At vero *l.* 3. *Epidem. in ſtat. peſtil.* ἐκπτώσιες ſignificant partium corruptarum decidentias & mutilationes. Cum additione ὑστέρων etiam de ſecundinis excidentibus legitur 5. *aph.* 49. Vid. Dieter. *n.* 257. & de utero *prolapſo*, *l. de Natur. muliebri*. Verbum quoque ἐκπίπτω de omenti prolapſu uſurpatur 6. *aph.* 58. Dieter. *n.* 254. Cæterum de *Luxatione* ejuſque differentiis, vide Chirurgiæ ſcriptores veteres & recentiores. Ita inter hos inveni apud Ruyſchium *in Obſerv. Anat. Chir. Cent.* I. *O.* 98. prolapſum veſicæ urinariæ in ſcrotum, ita ut propterea non dubitaverit titulo *Herniæ cyſticæ* inſignire.

Ecpyema, ἐκπύημα, ἐκπύησις, dicitur ab Hippocr. copioſa puris collectio, tumor aliquo, præſertim phlegmone, ſuppurato, *vomica*, *abſceſſus cum ſuppuratione*, *Coac. t.* 630. 7. *aph.* 20. 22. Verbum eſt ἐκπυίσκω, in pus vertor, 6. *aph.* 20. vel ἐκπυέω, 7. *aphor.* 38. *ſ.* 2. *prognoſt. t.* 52. Vid. Dieter. *Iatr. n.* 257. 259. Hinc & medicamenta *virtute ſuppuratoria pollentia*, ἐκπυητικὰ vel ἐκπυίσκοντα vocari, conſtat e Gal. *l.* 5. *S. F. c.* 2. 6. & 8.

Ecpyriaomæ, ἐκπυριάομαι, ſignificat *ineſco*, incendor. Hippocr. 5. *aphor.* 63. Dieter. vero ἐκπυρόω, vel ἐκπυρῦμαι, expoſuit, *n.* 260.

Ecregma, ἔκρηγμα, primo notat abſceſſus *ſegmentum*, fruſtum abruptum. Ita Gal. legit 4. *de artic. t.* 63. quamvis in omnibus Exemplaribus

bus occurrat, ἐῤῥήγνυμι, Foef. p. 192. Deinde ſignificat eruptionem, vel puſtulam, 7. Epid. VII. 5. Verbum ἐκρήγνυμι, errumpo, effringo, legitur 4. aph. 82. & 7. aph. 57. Dieter. n. 262.

Ecrexis, ἔκρηξις, rupturam ſignificat, & uſus eſt Hippocr. de vulva vel matrice l. de Sterilib. III. 1.

Ecrhythmos, ἔκρυθμος, nullum ſervans rhythmum, eſt ſpecies Pulſus Arrhythmi, Gal. l. 1. de diff. pulſ. c. 9. Vide Arhythmus.

Ecroe, ἐκροὴ, effluxum, aut effluvium ſignificat, & curſum, per quem humor expurgandus elabitur & effluit. Hippocr. l. 2. Epid. I. 52. Deſcendit a verbo, ἐκρέω, effluo, vel ἐκρύω, 6. aph. 27. Dieter. n. 261. Hinc provenit & ἔκρυς, vel ἔκροος, effluxus, l. de virg. morb. II. 7. Foeſ. d. l. Item ἔκρυσις. idem, quod ἐκροή.

Ecrytizo, ἐκρυτίζω, ſignificat, erugo, h. e. rugas tollo. Jul. Alex. Ann. in l. 1. Galen. de C. M. S. L. c. 3. Tom. II. Oper. p. 790.

Ecſarcoma, ἐκσάρκωμα, Excreſcentia carnea. Vocatur alias ὑπερσάρκωσις, Gorr. p. 128.

Ecſtaſis, ἔκστασις, Hippocrati vehementem mentis emotionem & delirium ſignificat. Confer ad Coac. t. 486. l. 2. Prorrhet. XVI. 12. 13. 14. Adde Gal. com. 2. in 1. Prorr. t. 19. Alia eſt cum ſilentio, κατὰ σιγῆς, d. l. Alia ἔκστασις μελαγχολικὴ, quæ furioſa dicitur, μανικὴ, mentis emotio, qualis eſt atra bile percitis, & plerumque in furorem erumpit, 7. aph. 5. Dieter. num. 263. c. 3. in 1. Prorrh. t. 14. Vigilias habet conjunctas, & ita Comati contraria. Ita & verbum ἐξίσημι ſignificat graviter delirare, Coac. t. 437. 1. Prorrh. ſ. 1. t. 19. ſ. 2. t. 3.-48. ſ. 3. t. 5. 6. & alibi ſæpius. Vide Foeſ. p. 218. ſeqq. Vide Delirium. Aliis tamen ſignificat abſtractionem mentis a corpore ad contemplanda cœleſtia, quam alio nomine ἀναγωγὴν appellant. Vide Catalepſis. Enthuſiaſmus. Senn. Medic. Pr. lib. 1. p. 2. cap. 30. Ἐκστατικὴ δύναμις dicitur facultas alienandi animum, qualis eſt in Hyoſciamo, Coriandro viridi, & Ephemero. Caſtell.

Ecſtrophios, ἐκστρόφιος, Extractorius, epitheton remediorum hæmorrhoidibus cœcis extrahendis, aperiendiſque co nvenientium, quo poſtea facilius medicamenta adhiberi poſſint, Tid. Gal. lib. 9. de C. M. S. L. c. 7. Unde & effectus ibid. dicitur ἐκστροφὴ, extractio.

Ecſyringumæ, ἐκσυριγγοῦμαι, in fiſtulam abeo, fiſtuloſus fio. Dicitur de abſceſſibus, vel ulceribus, quando in fiſtulas degenerant, Hippocrat. Coac. t. 395. In Prognoſt. vero ſ. 2. t. 64. ſimpliciter effertur per συριγγοῦμαι, Foeſ. pag. 193.

Ectanyo, ἐκτανύω, idem, quod ἐκτείνω, extendo, Hipp. de fract. p. 63.

Ectarattomæ, ἐκταράττομαι, commoveor, perturbor. Hipp. 4. aph. 60.

Ectaſis, ἔκτασις, extenſio, eſt cutis affectus, cum in longitudinem & latitudinem extenditur. Opponitur huic ῥίκνωσις, corrugatio, l. 6. Epid. ſ. 3. t. 21. item σύγκαμψις, inflexio, 3. de iis, q. in medic. t. 20. * Triplicem Ecſtaſim noſcit Duretus ad c. 24. Coacar. Prima eſt ſtuporis, qua attoniti ſtupent, ἔκστασις ἁπλῶς dicta, altera ſilentii, cujus & ſ exico- graphus meminit, nempe σιγῶσα: tertia terroris, & rabiei φρενιτικὴ. Sed ſibi minime conſtans ad Coac. 93. inſaniam vehementem, & immanitatis plenam, quæ eo teſte, Græcis θηριώδης μελαγχολικὴ dicitur, ἔκστασιν μελαγχολικὴν vocat. Hic maniam, chronicam nempe, eandemque ferocem inſaniam fortaſſe intellexit, in primo vero caſu phrenitidem, quæ morbis acutus eſt aut acutis aliquando ſupervenit, quæque & ipſa quandoque eſt immanitatis, irarum, & rabiei plena.

Ectelynſis, ἐκθήλυνσις, effœminatio, mollities. Dicitur metaphorice de cutis & carnis laxitate & mollitie, 5. aph. 16. de humid. uſ. III. 2. (ἄτονίαν vocat Gal. in comm.) Uſurpatur etiam de cruribus, l. 6. Epid. ſ. 2. t. 12. de vinculi laxitate in deligationibus, 3. de iis, q. in med. t. 6. Unde & ἐκτεθηλυσμένον legitur, 3. de fract. t. 81. & lib. 1. de morb. XXIX. 12. a verbo ἐκθηλύνω, effœmino.

Ethexis, ἔκθεξις, colliquationem ſignificat, Vide Colliquatio, Hippocr. 2. Prorrhet. XV. 5. & ἐκτηκόμενον αἷμα, ſanguis colliquatus, fuſus, Coac. t. 939. Et quia colliquationem illam ſanguinis ſequitur macies, poteſt ἔκτηξις hanc quoque denotare. Ita ἐκτεθηκὼς dicitur de abdomine tabefacto, 2. aph. 35. Vide Dieter. n. 265.

Ecthlimma, ἔκθλιμμα, vocat Hippocrat, exulcerationem, quæ fit in ſumma cute, ex compreſſione violenta, Gal. comm. 2. de fract. t. 65.

Ecthlipſis, ἔκθλιψις, eliſionem, expreſſionem denotat, v. gr. oculorum, Coac. t. 218. Foeſ. p. 186.

Ecthyma, ἔκθυμα, ab ἐκθύειν, quod ſignificat cum impetu ferri, erumpere, denotat papulam ſuper cutem erumpentem, efflorescentiam cutaneam ab humoribus ſuperfluis ſalſis & tenuibus ſub cuticula coagulatis Dicitur & alio nomine ἐξάνθημα, quo pertinent Variolæ, Morbilli, Petechiæ, &c. Vid. Linden. S. M. Ex. XI. §. 189. Hujuſmodi Ecthymata, ſtribligines nigras, vibices, pellis vo-

cat tincturas ſuperficiales, quæ Archeum denotant affectum, Helmont. *Tumul. Peſtis* §. *Præparata ſedes*.

Ectome, ἐκτομὴ, idem, quod ἐκκοπὴ, *exciſio*, exſectio. Vide *Eccope*.

Ectomias, ἐκτομίας, ἔκτομος, i. e. *Caſtratus*, *Eunuchus*, Exſectus. Vide *Caſtratus*.

Ectomon, ἔκτομον, præter vulgares ſignificationes notat etiam helleborum nigrum vel veretrum, ab effectu forte, quo ejus uſus nimius virilitatem adimit. Galenus *in Lexico Hipp.* ἐλλέβορον μέλαν interpretatur.

Ectrapelogaſtros, ἐκτραπελόγαστρος, ἢ ἐκτραπελογάστωρ, *monſtroſum habens ventrem*.

Ectrapelos, ἐκτράπελος, dicitur de omni eo, quod a communi ſeu ordinaria natura degenerat, Liden. *Ex.* XI. §. 142. 143.

Ectrepſis, ἔκτρεψις. Hoc vocabulum pro ἔκτριψις ſubſtituendum eſſe Hippocr. 1. *de iis*, *quæ in medic. t.* 19. volunt Foeſ. *in Oec. p.* 194. & C. Hoffmann. *in not. MMSS. ad Gal. comm. in h. l.* quia ex connexione textus colligere licet, denotare hic corporis tractandi mutationem & perverſionem ad latera commodam, a verbo ἐκτρέπω, *perverto*. Ἔκτριψις vero *deletionem* ſignificat, quamvis non ſit diſſimulandum, nomen ἔκτρεψις in aliis Lexicis non occurrere, & optimus forte interpres τῆς ἐκτρέψιος eſt Galenus *in exegeſi Hipp.* ὡς τὰ σπλάγχνα ἔσω παράλλαξις.

Ectrimma, ἔκτριμμα, *intertriginem* attritum, h. e. cuticulæ, vel cutis extremæ exulcerationem ſignificat, quales fieri ſolent circa os ſacrum femore fracto, & longo tempore eodem habitu collocato, Hippocr. 3. *de fract. t.* 26.

Ectripſis, ἔκτριψις. Vide *Ectripſis*.

Ectrope, ἐκτροπὴ, ſignificat *diverticulum*, per quod materia peccans abſcedit, & veluti cuniculis actis in ſinum recipit, Hippoc. *l.* 2. *Epid. ſ.* I. 45. Sunt ergo ἐκτροπαὶ veluti divortia & ſubterfugia, & a populari via deflexiones, digreſſiones, commutationes, quæ in humorum tranſpoſitu fiunt, Foeſ. *p.* 194.

Ectropion, ἐκτρόπιον, eſt ſuborta caro in palpebra, quæ ſua gravitate palpebram foras evertit, Gal. *in defin.* Ægin. *lib.* 3. *cap.* 22. vocat ἐκτροπὴν τῶ βλεφάρυ, *everſionem palpebræ*, ubi etiam cauſſam dicit eſſe cicatricem.

Ectroſis, *Ectroſmos*, ἔκτρωσις, ἐκτρωσμὸς, a verbo ἐκτιτρώσκω, abortio. Vide *Abortus*.

Ectylotica, ἐκτυλωτικὰ, vitioſe ἐκπιλωτικὰ, vel ἐκπιλωτικὰ, ſignificare medicamenta *Callum abſumentia* vult I. D. Horſt. *Part.* I. *Diſpenſ. Pharmac. Univ. lib.* 2. *cap.* 14. *p.* XIII. ſed qua autoritate nitatur, non conſtat. Nos in nullo Græco Autore reperire potuimus. Si vero licitum eſt fingere, poſſent etiam dici ἐκπωρωτικὰ. Sunt autem nihil aliud, quam καθαιρετικὰ. Vide *Cathæreticos*.

Eczema, ἔκζεμα, *puſtula ardens* & fervida dicitur, dolorem ciens citra ſaniem. Ingens enim fervor omnem materiam abſumit, Gorr. *pag.* 126. Caſt. Vel potius cauſſa in fuliginoſis ſiccioribus effluviis cum pauca humiditate junctis conſiſtit. Apud Dioſcorid. legitur ἐκζέσμα, & quidem rectius, quam ἔκζεμα, ita etiam ἔκζεσις, efferveſcentiam ſignificat.

Edaphos, ἔδαφος, folium, *pavimentum domus* ſignificat, Moſchion. *de morb. mul.* C. 163.

Edax, βορρὸς. Vide *Borros* *Edaces* dicuntur multi cibi: *Voraces*, qui præ aviditate turburcinantur, & raptim manducant, Lind. *Ex.* XIII. §. 159. *Edacitas* refertur inter cupiditates nimias nocivas, eſtque deſiderium alimenti ſolidioris, quemadmodum *Bibacitas* liquidioris, Jul. Alex. *lib.* 22. *Salubr. c.* 6.

Edelphiſmenos, ἠδελφισμένος. Vide *Adelphixia*.

Edelphus dicitur Paracelſo, qui ex elementorum natura prognoſticat, Rul. & Iohnſ. Vide Paracelſ. *l.* 2. *de Tartar. tr.* 2. *c.* 3. *in Scholiis ad h. l.*

Edentulus, ἀνόδυς, νωδὸς, i. e. dentes non habens, *carens dentibus*. Hunc ſemper man- cum pronunciavit Fallopius, ideo, quod omnes literas exprimere non poſſit. *Tract. expoſit. de Oſſib. c.* 16. *Tom.* I. *p.* 503. Obſervationem infantis bimuli dentibus adhuc carentis vide apud Bonet. *Med. Septentr. Collat. l.* 18. *ſect.* IV. *c.* 5. *p.* 327.

Edes, *Edez*, id eſt, *Aurum Elempius*, *Electrum*. Rul.

Edeſma, ἔδεσμα, *edulium*, idem, quod βρῶμα. Vide *Broma*.

Edic, *Edich*, *Edir*, i. e. Mars, ferrum, chalybs. Rul.

Educatio, apud Latinos duplicem habet ſignificationem. Vel enim accipitur de victus ratione pueris competente, & ita Gr. dicitur τροφὴ, uti patet ex Galen. *l. quod. an mores ſeqq. temp. corp. cap.* 10. item κομιδὴ Ægi-net. *l.* 1. *c.* 5. Vel ſumitur pro *Inſtitutione puerorum*, & ita vocatur παιδεία, διδασκαλία, παιδομαθία, παίδων διαγωγὴ, Gal. *de cogn. & cur. an. morb. cap.* 7. cujus neceſſitatem in Republ. egregie inculcat Lang. *l.* 3. *ep.* 6. De *educatione* pro futuro Medico vide Linden. *Ex.* I. §. 21. *ſeqq.*

Eductio, ἀναγωγή, Dieter. *n.* 54. Vide *Anagoge*. *Educere* aliquando accipit pro *Bibere*. Rhod. *ad Scribon. n.* 122.

Edulcoratio, γλύκανσις Græce dici poſſet, duo ſignificat: 1. modum medicamentum, vel alimentum liquidum, vel ſiccum ſaccharo vel melle dulce reddendi ad gratiorem ſaporem; 2. modum medicamenta Chymica a ſalina acrimonia liberandi affuſione aquæ frequenti, quæ Ablutio, vel etiam Lotio vocatur. Hujuſmodi *Edulcorationis* aliquoties meminit etiam Schroder. v. g. in præcipitationibus & ſublimationibus Vitrioli, alibique. Deſcripſit & Jacob. le Mort. *Chym. Medico-Phyſ. c.*18. Duplici modo *edulcorationem* perfici, uno, qui fit mediante Sale Alcali, & locum habet in pulveribus corroſivis, v. gr. Mercurio præcipitato rubro, dulci &c. altero, qui fit aqua vel frigida, vel calida: Legitur in Morlei *Coll. Chimyc. Leid. c.* 266.

Edulium, ἔδεσμα. Vide *Broma*. *Cibus*.

Effectivum, ποιητικὸς, eſt proprium Artium, unde & Medicina dicitur ἐπιστήμη ποιητική, Galen. *art. medic. c.* 3.

Effectus, ἔργον, dicitur omne id, quod ab alio, tanquam a cauſſa ſua, producitur, & dependet. Dicitur & *Effectum*. *Effectuum* varietas ab una cauſa dependet, a materiæ diſpoſitione. Ita Sol terram adurit & indurat, ceram liquefacit, Lang. *l.*2. *ep.*17. Alias qualis cauſſa, talis effectus. Si cauſſa per ſe agit, ſequitur effectus per ſe. Si cauſſa per accidens operatur, *effectus* quoque per accidens ſtatuendus. Unius *effectus* poſſunt etiam plures eſſe cauſſæ, ſed ſubordinatæ: & vice verſa unius cauſæ plures *effectus*, Libav. *de Philoſ. Harmon. Mag. T. IV. Oper. p.* 283. Sæpe etiam *Effectus* accipitur pro Medicamentorum utilitate, quam actu præſtiterunt in corpore humano Scribon. *n.* 19. 97. 75. 106. &c. Vid. *Lexic.* Rhodii.

Efferveſcentia, ζέσις, ἔκζεσις, terminus hodieque in Medicina receptiſſimus, denotatque interdum idem, quod *Fermentatio*, de quo vocab. infra: interdum vero & frequentius exceſſivam fermentationem, ſive motum intrinſecum vehementiorem, aut nimiam agitationem alicujus liquoris mixti, ex activis & paſſivis portionibus conſtantis, obortam vel a calore quodam extraneo, vel interno quodam fomite heterogeneo ad luctam illam irritante. Videatur ex recentioribus Cl. Willis *de efferveſcentia vini, de ferment. c.* 7. & *de febr. c.* 1. ubi & ſanguinis *efferveſcentia* deſcribitur, quemadmodum & *c.*2. *ſeqq.* In artificialibus quoque alia calida, alia frigida, Sylv. *l.* 11. *Pr. Med. c.*14. §.8.16. *c.*19. §.71. Inter naturales etiam referenda *Inteſtinalis* ex confluxu bilis & ſucci pancreatici, *c.*11. item *Vitalis*, quæ excitatur ex portionibus ſalinis, oleoſis, volatilibus ſanguinis permiſtis, cum portionibus acidis Lymphæ, *c.*19. §. 23 *ſeqq.* Quamvis utraque ab aliis recentioribus Phyſiologis in dubium vocetur, imo negetur, v. gr. prior ad D. D. Bohn. *Circ. An. Prog. X.* poſterior ab eodem *d. l. Prog. IV.* verum non eſt noſtri inſtituti arbitrium facere, quænam opinio ſit amplectenda. Medicamenta quoque compoſita *efferveſcere* dicuntur ob contrarietatem ſimplicium ingredientium, Scribon. *n.*45. 207. 250. *Efferveſcentia* Chymica eſt, quando cum evidenti motu perficitur mediante furni igne, ubi ſpiritus ſubtiliores avolant, ut, niſi vas alicubi rima fit præditum, diſſiliat. Iunken *Chym. Med. Phyſ. p.*1. *ſ.*1. *cap.*4. *p.*62.

Efficacia, δύναμις, idem, quod *Virtus*, Potentia agendi in aliud. Hinc & *Efficax* dicitur medicamentum aliquoties apud Scrib. L. Vide Rhodii *Lex. Efficacia* per experientiam nota dicitur rerum virtus, Ger. Dorn. *Specul. Philoſoph. P.*2. *c.*3.

Efficiens, δραστὸς, ποιητικὸς, eſt nomen notiſſimum *cauſſæ*, qua aliud producitur, aut fit. Hæc in Medicina vel ſola, vel potiſſimum intelligitur, quando cauſſæ fit mentio. Vide *Cauſſa*. Jung. Lind. *Ex. XII.* §. 100.

Effides, id eſt, cinis Plumbi, vel Ceruſſa, Rul. Johnſ.

Effila, maculæ, vel tinctura a Sole facta in facie, vel alia parte in cute, Ruland. & Iohnſon.

Efflatio, ἐκφύσησις. Vide *Ecphyſeſis*.

Effloratio, ἐξάνθημα, ἐξάνθισμα. Vide *Exanthema*.

Effloreſcentia, idem. Vide *Exanthema*.

Effluvium, ἀπόῤῥοια. Vide *Aporrhœa*. Cæterum, cum *Effluviorum*, conſideratio hodieque in Philoſophia & Medicina inſignem fœneretur lucem & utilitatem, eorum miram ſubtilitatem, determinatam naturam, & inſignem efficaciam tribus per hos titulos diſtinctis Exercitationibus egregie pro ingenii ſui ſagacitate Robert. Boyle deſcripſit.

Effluxus, ἐκροή. Vide *Echroe*, *Exerrheſis*.

Effœminatio, ἐκθήλυνσις. Vide *Ecthelynſis*. Vide & *Androgyni*.

Effractura, Paræo dicitur tertia fracturæ cranii ſpecies, ſeu oſſis depreſſio, quando vehementiſſimo ictu labat os, & intro effringitur. Differt a Contuſione, in qua os non labat. *l.* 9. *Chir. c.* 6.

Effrenis, idem, quod immoderatus, exceſ-

ſivus

ſivus cum aliquo impetu. Ita *effrenes* humores dicti ſunt *Turgentes*. Fallop. *tr. de purg. ſimpl. c.* 16. *Tom. I. p.* 67. *Effrenis* purgatio eſt nihil aliud, quam ὑπερκάθαρσις, quam Barbari *Effrenitationem* vocaverunt. Id. *l. c.* 7. *p.* 35.

Effugio, διαφεύγω. Vide *Diapheugo*.

Effulgeſcentia, ἔκλαμψις. Vide *Eclampſis*.

Effuſio, ἐκχύμωμα, ἐκχύμωσις. Vide *Ecchymoma*.

Egelidum, medium inter calidum & frigidum. Ref. *med. Epiſt.* 63.

Egeſtio, ἔκκρισις, idem, quod *Excretio*. Vide *Eccriſis*. Plerumque de alvi excretione ſumitur. Verbum *Egeſturire* legitur inter ſigna calculi veſicæ apud Ionſton. *Syntagm. Medicinæ Univerſ. p.* 1001. quo nihil aliud innuitur, quam quod alvus etiam irritetur ad excretionem, quando calculus ſtimulat ad meiendum, hinc ægros ſæpe teneſmo laborare ſcripſit Sennert. *Pr. Med. l.* 3. *Part.* 8. *ſect.* 1. *c.* 2.

Egoitas, terminus Helmontianus barbarus, quo indicatur Intellectus noſtri lumen, veluti intrinſecum contemplans, deliberans, *tr. Confeſſio Autoris*, *n.* 7.

Egregorſis, ἐγρήγορσις, *Vigilia*, vigliantia, expergefactio, cujus aſſentia & ratio formalis conſiſtit in libertate & expanſione ſpirituum animalium, in cerebro & toto nervoſo genere, Galen. *def. Med.* Vvillis *de An. brut. part.* 1. *c.* 16. *ſub fin.* Jung. Chariton. *Ex. VII.* §. 4. ubi *Vigilias* vocat *Exercitium ſenſuum internorum & externorum*. Jungatur Bohn. *Circ. Anat. Phyſiol. Progymn.* XXX. *in principio*. De pulſibus *expergiſcentium* vid. Galen. *l.* 3. *de cauſſ. pulſ. c.* 10.

Ejaculantia, vel *Ejaculatoria* vaſa dicuntur, quæ & *Deferentia* appellantur, quæ ſemen in teſtibus elaboratum excipiunt, deferunt & in congreſſu ejiciunt in colem; quorum deſcriptionem vide in Anatomicis, ſpeciatim in Bartholin. *l.* 1. *Anat. c.* 21. *ſeqq.* Pertinent huc veluti partes, Corpus variciforme, Paraſtatæ, Proſtatæ, Veſiculæ ſeminales &c.

Ejce, εἰκῇ, adverbium uſitatum Hippocrati, ſignificans *temere*, abſque conſilio; negligenter, in elegantiſſima gnome: μηδὲν εἰκῇ, μηδὲν ὑπεροπᾶν, *nihil temere, nihil inconſiderate*, 6. *Epid. ſ.* 2. *t.* 25. Legitur & *l.* 6. *Epid. ſ.* 8. *t.* 49.

Eidechtes dicitur, quod vel aſpectu, vel fœtore eſt abominandum & exoſum, Hipp. *l.* 2. *de morb. mul.* VIII. *t.* XVII. 9.

Eideſis, εἴδησις, ſignificat *ſcientiam*, vel *conſcientiam*, uti vult Lind. *Ex. III.* §. 3. Occurrit apud Hipp. *de dec. orn. VI.* 2.

Eidos, εἶδος, in genere *ſpeciem*, quæ generi ſubjicitur, ſignificat, quæ & aliis nominibus διαφορά, τρόπος, *differentia*, *modus* a Medicis dicitur, teſte Gal. *c.* 1. *de iis, q. in medic. t.* 8. & *c.* 2. *t.* 3. Specialiter vero apud Hippocr. denotat corporis *naturam* & *temperamentum*, & differentiam ab aliis corporum naturis, Galen. *c.* 2. *de nat. hum. t.* 14. *l. de ſal. diæt. t.* 5. *l.* 2. *Prorrh.* XVII. 2. 8. 12. & *c.* Jung. Foeſ. *p.* 181.

Ejectio, ἐκβολή, idem quod *Excretio*. Dicitur & *Dejectio*. Vide ſupra.

Eilamides, εἰλαμίδες, dicuntur Polluci *membranæ cerebrum inveſtientes* binæ, ideo, quod cerebri medullam involvant, a εἰλέω. Vocantur alias *Meninges*, Gorr. *p.* 125.

Eilema, εἴλημα, εἴλυμα, ſignificat apud Hippocr. *convolutionem* inteſtinorum doloroſam, aut tormina, & refertur inter morbos a flatibus, *l. de flatib.* XIV. 1. Linden. deſcripſit, quod εἰλήματα, ſint dolores fixi, & veluti clavi muro pacti, quorum cauſſa eſt flatus intra tunicas inteſtini incluſus, *Sel. M. Ex. IV.* §. 14. Significat & *Involucrum*. Vide *in lit. I.*

Eileon, *Ileum* Lat. eſt nomen inteſtini tenuis ordine tertii, quod incipit, ubi jejunum definit, omnium longiſſimum, a frequentibus circumvolutionibus ita dictum, cujus deſcriptionem vide apud Anatomicos, & in ſpecie Bart. *l.* 1. *Anat. c.* 10.

Eileos, εἰλεός, & cum aſpir. εἰλεός, *Ileus*, eſt affectus inteſtini *Ilei* vehementiſſimus. Dicitur & *Volvulus*, cujus prolixam deſcriptionem & expoſitionem egregie tradidit, Linden. *Ex. IV. per totum*, & *ſeqq.* Jung. Dieter. *num.* 240. Sunt & qui ſcribunt, ἴλεος, Heſych. Vocatur & *Miſerere mei*, *Chordapſus*. Meminit Hipp. 3. *aph.* 22. Interdum ſub *Colica* comprehenditur a Veteribus. Apud Scribon. *n.* 116. deſcribitur, quod fit inflatio inteſtinorum; ſed monet recte Rhodius *in Not.* verius dici inflammationem. Ex recentioribus vid. Sylv. *l.* 1. *Pr. Med. c.* 15. P. Barbette *l.* 4. *c.* 7. & ex noviſſimis Angelis Joh. Pechey *in promptuario Praxeos Medicæ c.* 31. & Joſeph. Iakſon *in Enchiridio Medico c.* 23. Ex his ſeq. deſcriptio dari poteſt: *Ileus*, vel *Paſſio Iliaca* eſt dolor acerbiſſimus inteſtini Ilei, vel etiam (ſec. nonnullos) cœci, cum conſtipatione alvi, tumore ventris chordæ inſtar tenſivo, ſubſequente etiam rejectione fecum per os, aliiſque graviſſimis ſymptomatibus, proveniens ab inflammatione quandoque gangrænoſa, aut alia graviori ſolutione continui dictæ partis, per ſanguinis motum impeditum oborta, inteſtinorum motum periſtalticum invertente. * Item ſignificat ſepimentum, obſignationem oc-

clu-

cluſionem. Proſtat Hipp. aph. 44. 6. in Coac. quoque relatus, qui ſic habet. *Quibus ex ſtil-licidio urine eileos ſupervenit in ſeptem diebus pereunt, niſi Febre ſuperveniente, ſatis urina fluxerit*. Non minus Celſus, quam Galenus, quos ſecuti ſunt recentiores interpretes de paſſione iliaca locutum ſuiſſe Hippocratem arbitrantur. Cum vero hoc ſenſu aphoriſmus abnormis Galeno Com. 6. aph. 44. viſus ſit, ita prope finem Commentarii ſe explicuit: Melius eſt itaque, ſi fateamur nos ignorare, quæ in hoc aphoriſmo Hippocrates dixerit: neque enim ratio eorum indicat veritatem, neque experientia docet. Suſpicatur quoque ibidem num aphoriſmus legitimus ſit. Omnino res adhuc lateret, niſi Clariſſ. Zanini in Epiſtol. ad Moor rem acu ut dicitur, tetigiſſet. Pro ileo, omnimodam veſicæ occluſionem, Iſchuriam nempe intelligendam eſſe contendit. Ita & ſenſus aphoriſmi apertiſſimus eſt, & Praxi ad amuſſim reſpondet.

Eiletheres, εἰληθερὲς, aliis εἰλαθερὲς, εἰλαθερὲς, ſignificat *in vel a Sole calefactum*. Legitur apud Hipp. *l*. 2. *de Morb*. *XXX*. 7. *LXVI*. 17. *LXVIII*. 20. Et εἰληθερέων, dicitur *inſolatus*, qui in ſolis radiis exponit corpus, Gal. *l*. 8. *meth. med*. *c*. 2.

Eilicrines, εἰλικρινὴς, *ſincerus*, purus, merus impermixtus, dicitur de ſubſidentia in urina, *Coac*. *t*. 586. εἰλικρινέως adverb. *pure*, *ſincere*, legitur de criſi, *l*. 4. *Epid*. *III*. 9.

Eilumenos, εἰλύμενος, *contortus*, convolutus, ab εἰλέομαι, vel εἰλέω, *contorqueo*, coarcto, Gal. *c*. 3. *in Epid* *t*. 32.

Eiothos, εἰωθὼς, *conſuetus*, perennis, ſolitus. Ita ἀρθρῶν κίνησις, motus *conſuetus*, perennis. Legitur apud Hippocr. *l*. 1. *de morb*. XXX. 18. Jung. Lind. *Ex*. XIII. §. 230. *ſeqq*.

Eirion, ἔριον, ἔρος, *lanam*, & quidem, ῥυπαρὸν, *ſuccidam* ſignificat, quæ vim mitigandi & digerendi habet, præcipue ubi bene carminatæ ſunt. Legitur & ἔρια οἰσυπηρὰ ob *œſypum* & *ſuccum ſordium*, quo imbute ſunt Hippocr. 2. *de fract*. *t*. 72. *l*. 3. *t*. 24. *l*. 4. *de art*. 1. 24. *l*. *de ulcer*. XV. 6. *l*. 2. *de morb*, *mul*. LXV. 6. 7. I. XVI. 7. *& alibi*. Videatur Foeſ. *p*. 183. 184.

Eiryoma, ἐρύομαι, idem, quod ἕλκομαι, *trahor*. Frequens Hippocr. 1. *Prorrh*. *ſ*. 2. *t*. 10. *Coac*. *t*. 51. *l*. 2. *de morb*. *mul*. XXII. 6. Foeſ. *d*. *l*.

Eiſagoge, εἰσαγωγὴ. Vide *Tyrocinium*.

Eisbole, εἰσβολὴ, proprie *injectionem* ſignificat. Medicis vero denotat *inſultum*, & *aggreſſionem primam* morbi, vel paroxyſmi, quæ alias & ἐπισημασία dicitur, Galen. *l*. *de temp*. *morb*. *c*. 6. Item *irruptionem*.

Eiſpnoe, εἴσπνοὴ, *Inſpiratio*. Eſtque pars reſpirationis, qua aer intra pulmonem per os & nares trahitur ad cordis & ſanguinis ventilationem, Gorr. Jung. C. Hoffmann. *comm*. *in Galen*. *de Uſ*. *P*. *n*. 316. vel potius (juxta modernorum Phyſiologorum ſententiam) ad ſanguinis refactionem & elaſticitatem continuandam. Vid. infra *Reſpiratio*. De *Inſpiratione* integra & læſa vide apud Vvill. *Part*. 2. *Pharm*. *Rat*. *ſect*. 1. *c*. 1. 2. 3.

Elaboratio, Gr. dici poſſet ἐξεργασία, φιλοπονία, eſt operatio manuaria, qua res in ſubſtantia, eaque potiſſimum materiali, mutata *elaboratur*. Id enim nunc *elaborare* appellamus, cum remotis ignobilioribus materiæ partibus, quæ ſeu obiter adhærent, ſeu quovis modo adminiculum præbent eſſentiæ, præſtantiſſimam elicimus. Itaque & maxime viget hic impuri a puro ſegregatio. *Elaboratio* aut eſt ſolutio, aut coadunatio. Hæc Ruland. & Iohnſ. *Elaborationis* Chymicæ, vel Philoſophicæ modos ſex vide apud Libav. *Tract*. *de Igne naturæ c*. 37. *Tom*. *II*. *Oper*. *p*. 79. *Elaborare*, i. e. *multum laborare*, anniti, valde laborare, Scrib. *n*. 38. Rhod. *in Lexic*.

Elæomeli, ἐλαιόμελι, genus quoddam Reſinæ Palmyris Syriæ familiare. Id ex vetuſtis arborum caudicibus manat pingue, unguinoſum, craſſius melle, reſina tenuius, perinde de quaſi nunc e lapidibus quibuſdam, quod πετρέλαιον nominant. Iis, quibus inſederit, hæret admodum pertinaciter, atque ſi edatur, marcore conſumit, & viribus deſtituit, veternumque inducit, Gorr. *in def*. *p*. 131. Junge P. A. Matthiol. *in Apolog*. *adv*. *Amat*. *Luſitan*. §. *h*. *t*. Legitur & apud Dioſcor. ipſum *l*. 1. *c*. 37.

Elæon, ἔλαιον, id eſt, *Oleum*, ab ἐλαία, *Olea*. Nam *Oleum* ſimpliciter dictum denotat *Oleum olivarum*, h. e. ſuccum pinguem ex olivis maturis expreſſum. Trium enim generum *Olea* occurrunt in Medicina uſitata: *Olea expreſſa*, de quibus vide Schroder. *l*. 2. *t*. 71. *Cocta per infuſionem* & *coctionem*, *d*. *l*. *c*. 72. & *deſtillata*, *d*. *l*. *c* 70. Jung. Fr. Hoffm. *in clav*. De *Oleis Expreſſis* & *Coctis* non inepte quoque ſcripſit Jac. le Mort. *Pharm*. *Med*. *Phyſ*. *c*. 28. *p*. 204. *ſeqq*. *Olea* in genere, præfertim communi, mediæ eſſe naturæ inter humectantia & ſiccantia, docet Galen. *lib*. 2. *de S*. *Fac*. *c*. 25. *Olea* in genere omnia ſalinæ eſſe naturæ, & a ſalibus perfectione ſaltem differre, ita ut *Olea* ex ſalibus & hæc viceverſa ex illis confici queant, expreſſe ſcripſit Iunken. *Chym*. *Exp*. *Cur*. *P*. I. *ſ*. 2. *c*. 1. *p*. 78. A-

liquan-

liquando vocab. ἔλαιον etiam accipitur apud Hippocr. pro pinguedine, vel adipe, v. g. Vituli marini, ſeu Phocæ, l. de nat. mul. XXII. 13. XXIX. 167. 181. lib. de exſectione fœtus, IV. 5. Anſeris, l. de nat. mul. XXIX. 124. 135. 140. LXV. 3. LXIIX. 2. LXXX. 2. Suis, l. 1. de morb. mul. XC. 11. Vide Foeſ. p. 197. Butyrum quoque vocari ἔλαιον ἀπὸ γάλακτος, oleum de lacte, teſtatur. Lind. Ex. XVI. §. 119. Derivativum eſt ἐλαιώδης, Oleoſus. Ita nuces, amygdalas, & ſemina alia habent ἐλαιώδες, oleoſam ſubſtantiam, C. Hoffmann. l. 3. V. L. c. 21. Vide *Oleum*.

Elæopines, ἐλαιοπίνης, oleo infectus, imbutus. Uſurpatur de veſtibus ſordidis, quibus opponuntur puræ, Hipp. de ſal. diæt. t. 11.

Elæoſaccharum, Gr. dici poteſt ἐλαιοσάκχαρον, eſt terminus Pharmaceuticus, denotans mixturam Olei deſtillati cum Saccharo, v. g. olei ℈j, ſacchari ʒj, vel circiter, Schrod. l. 1. c. 3. Ejus encomium & formulas vide apud Rolfink. Chymiæ l. 4. ſect. 6. c. 1. ſeqq.

Elaguir, Vitriolum viride. Rul.

Elambicatio dicitur modus Diſſolutionis aquarum Thermalium ad inveſtigandam virtutem mineralem, fitque duplici modo, uno in balneo Mariæ, qui difficilior, altero igne in vitris, quem prolixius deſcribit Fallop. tr. de Aq. Therm. c. 9. Tom. I. p. 224. Andr. Bacc. de Therm. l. 2. c. 3. p. m. 87.

Elanula, Alumen duriſſimum inſtar ferri. Id.

Elaphocamelos, ἐλαφοκάμηλος, i. e. Cervicamelus, vocatur animal quadrupes, partim cervum, partim camelum referens, ex Peru Indiæ Occidentalis regione Antuerpiam delatum, cujus deſcriptio prolixior extat in Matthiol. l. 5. Epiſtolar. p. m. 211.

Elaphos, ἔλαφος. Hinc *Elaphographia*, i. e. *Cervi deſcriptio*. Vide *Cervus*.

Elapſ, *Elops*. ἔλαψ, ἔλωψ, nomen ſerpentis, cujus meminit ex Aetio Foreſt. l. 30. O. 18, in Schol. De hoc videatur Aldrov. Hiſt. Serpent. & Drac. l. 1. c. 15. ubi & alias hujus vocis ſignificationes huc non pertinentes invenies.

Elapſus, ἔκπτωσις. Legitur apud Augen. Tom. III. p. 115. vide *Ecptoſis*.

Elaſis, ἔλασις, *Elater*, ἐλατήρ, hodieque etiam a recentioribus ſunt introducti termini, quibus expulſionem impetuoſam & agitationem ſpirituum, præſertim animalium, nec non cauſſam & principium, unde illa expulſio dependet, explicare. Coincidit cum *Exploſione*, de quo vocab. paulo inferius. Imprimis vero Aeri inſignis *Elater* tribui ſolet, ſeu ſpontanea vis dilatandi ſeſe, num vero in omnibus ita ſeſe habeat, fortaſſis alia occaſio ventilandi ſe offeret. Meminit etiam hujus ex Pecqueto Barthol. l. 2. Anat. c. 9. p. 427. Vide *Elaſticus*.

* *Elaſticitas*, ἔλασις ab ἐλαύνειν impellere, Ital. Molla. Eſt vis quædam in corporibus, qua preſſa, aut tracta, aut circumvoluta, aut inflexa, ſe ſe ad naturalem ſtatum reſtituere conantur. Quatenus ad partes ſolidas noſtri corporis refertur, ſignificat, fibras cum diſtentæ ſunt, ſe ſe contrahere niti; quatenus, ad fluida transfertur, ſignificat, ea cum compreſſa ſunt, ſeſe dilatare conari. Conſulantur præſertim Alphonſ. Borel. Laur. Bellin. aliique. Huc referri poteſt ſententia Methodicorum, qui morbos omnes ad tres communitates retulerunt, ſtrictum, laxum, & mixtum.

Elaſma, ἔλασμα, in genere denotat *Laminam*. Vide infra *Lamina*. In ſpecie vero ſignificat fiſtulam Clyſteris, quæ ano immittitur, demonſtrante Linden. Ex. IV. §. 101. Deſcendit a verbo ἐλαύνω, vel ἐλάω, quod varias obtinet ſignificationes, v. g. ſignificat *diduco*, extendo, quando de materia dura diducta uſurpatur. Item agito, *moveo*, ſtimulo, unde ἐλατήρ, ἐλαστικός, *Elater*, *Elaſticus*, qui termini latinitati quoque donati hodieque frequentiſſimo ſunt in uſu apud Wilſium, & alios, dum ſpiritui animali & liquori nervoſo attribuitur qua ſec. qua p. nat. virtus *Elaſtica*, & impetum faciens. Vide *Tract. Anat. Cerebr. de An. Brutor. de Morbis Convulſivis*. Ita & Aeri tribuitur *vis elaſtica* nitroſa, & penetrabilis. Malach. Truſton: *de reſpir. pag.* 33. Vide & Cl. Sturmii *Collegium Curioſum*, & p. a. *Elaſis*.

Elaſſon, *Elatton*, ἐλάσσων, ἐλάττων, *minor*. In ſpecie Hippoc. uſurpavit de *minoribus* ſtatura corporis, 2. aph. 54. Dieter. n. 270. De Vino tenuiori, vel *minori* legitur in Sacris, Job. 2. v. 10. Vide Rhodii *Lex. Scribon. Exiguum* vinum.

Elaterium, ἐλατήριον, ſumitur ſtricte & late. *Stricte* pro medicamento purgante valido, quod fit ex Cucumere agreſti, ſuccus ſcil. inſpiſſatus ex fructu Cucumeris per expreſſionem, de quo Schrod. l. 4. cl. 3. n. 443. Rolfink. O. ac M. M. Sp. l. 5. ſ. 6. c. 5. & tr. de Purg. ſect. 3. Art. 5. Libav. Synt. Arc. Chym. lib. 8. c. 7. Late pro omni valido purgante per alvum, notante Galen. c. 5. in 6. Epid. t. 35. & plurimis locis ex Hippocr. Hoc confirmat Foeſ. d. l. Jungatur & Joh. Nic. Pechlin. de Purgant. c. 21. Derivatur ab ἐλαύνω, *agito*, commoveo.

Elaton, ἐλατόν, Ariſt. 3. *Meteorol.* c. ult. i. e. *Mal-*

Malleo ductile; proprietas metallorum. Vide *Malleabile*.

Electio, ἐκλογὴ, αἵρεσις, quid ſignificet, notum eſt. Eſt vero præſertim circa uſum & præparationem remediorum Diætæ, Pharmaciæ, & Chirurgiæ maxime neceſſaria *electio*; uti patet & Methodo medendi. Ita aliquando propter conſuetudinem eligendus cibus & potus paulo deterior, Hippocr. 2. *aph.* 38. De *Electione* ſimplicium medicamentorum vide Weckeri *Antidotar. General.* *l.* 1. *c.* 1. *ſeqq.*

* *Electrica*, vis ab Electro, ſeu Succino dicta, quod ſi ſuper pannum aliudve corpus aſperum, & ſiccum, donec caleat, fricetur, paleas, papyri fruſtula, auri folia, cæteraque levia corpora, attrahit, repellitque. Multis aliis corporibus, gemmiſque communis eſt; in Cryſtallo, & Vitro eminere dicitur. Veteribus Philoſophis haud prorſus ignota fuit. Etenim nihil aliud eſſe videtur, quam vivificus ignis, ſeu lumen Caldæorum per omnes cœlos, terramque diffuſum, ſeu ignis omnia gignens, omniaque complectens, & movent Stoicorum, Anima mundi Platonis, calor intelligens Hippocratis, Subtilis materia Carteſii, Archæus Helmontii. Multis machinis utuntur recentiores ad electrizationem efficiendam, multaque commenti ſunt de admiranda ejus vi. V. præſertim Robertus Boyles, Academ. Florent., F. Hauksbee, Graveſand., Muskembroek, Guerikius, Joann. Jacob. Theiliny, Th. Fayn Acad. reg. ſcienr. Abb. Nolet. Anonymus, & alii. Certe Patavii conſtat Paralyticos, hoc eſt eos, quibus aliqua pars corporis reſoluta fuit ab Electrizatione magnum emolumentum percepiſſe, plures autem convulſionibus obnoxios hoc remedio ad ſanitatem perductos.

Electrodes, ἠλεκτρώδης, *Succino ſimilis*. Uſurpavit Hipp. de alvo dejiciente ſuccino ſimilia, hoc eſt, excretione alvi ſplendicante & recente, *l.* 4. *Epid.* XXII. 16. Vide Foeſ. p. 261.

Electrum, ἤλεκτρον, *Succinum*, nihil aliud eſt, quam ſuccus bituminoſus, ſeu reſina terræ & arborum vetuſtarum optime digeſta, exinde in mare traducta, atque ibidem præcipue concreta, Schroder. *l.* 3. *c.* 30. Fr. Hoffm. *in Clavi ad h. l.* eſtque duplex: Album, & Citrinum, in Officinis uſitatum. Plures alias ſpecies propoſuit Andr. Chioccus *Muſ. Calceolar. ſect.* 2. *p.* 180. *ſeqq.* Eleganter quoque *ſuccini* hiſtoriam tradidit Junken *Chym. Exp. Cur. Par. I. ſect.* 4. *c.* 7. *p.* 302. *ſeqq.* Sunt tamen alii, qui *ſuccinum* ſpeciem piſcis foſſilis ſeu bituminis eſſe ſibi perſuaſum habeant, propterea quod & in locis longe a mari diſtantibus & e montibus terræ firmæ effodiatur. Vide *Act. Philoſoph.* Oldenburg. *Ann.* 1666. *menſ. Novembr.* Jungatur & *Acta Haſn. Vol. I. Obſ.* 57. *p.* 110. *ſeqq.* Dicitur & *Carabe*, *Gleſſum*. A *Succino* paleas & feſtucas attrahi, quemadmodum a Magnete ferrum, vulgatiſſima eſt opinio, cujus etiam meminit Gal. *l.* 1. *de nat. fac. c.* 14. quam tamen nihili æſtimare conatus eſt Pechlin. *de purgant. c.* 2. Medicamenta ex *Succino* vide paſſim in Pharmaciæ Scriptoribus, præſertim ſupra alleg. Schroder. & Hoffmanno. De *Succino artificiali* idque parandi modo legatur Jac. le Mort. *Ch. Med. Phyſ. cap.* 10. *p.* 110. *ſeq.* *Electrum* quoque Populi albæ lachrymam dicunt, quæ juxta amnem Eridanum deſtillat, & in ſpiſſitudinem coit, aureo colore, quod ſi levigatum bibatur, ſtomachi & alvi fluxiones & ſanguinem compeſcit, Ægin. *l.* 3. *c.* 3. Apud Chymicos etiam diverſas & ex parte quoque ſatis obſcuras obtinet ſignificationes. Vel enim denotat *Aurum* quoddam imperfectius, ſive nativum, ſive factitium; cujus portio quinta eſt Argentum, ita dictum, quod Soli oppoſitum magis ſplendeat, quam Aurum & Argentum. Rul. Vid. Libav. *Synt. A. Chym. l.* 4. *c.* 9. & *l.* 7. *c.* 24. Vel Theophraſto eſt mixtura compoſiti metalli, ex omnibus ſeptem Planetis in unum corpus colliquatis, Parac. *de nat. rer. l.* 8. *de ſeparat. rer. natur. in princ.* Rul. Ex ſimili conſtabat Virgilii Campanula, tempore regis Artus, quæ adulterio contaminatos tam viros, quam fœminas de ponte in aquam præcipitavit, ſolo ſonitus clangore. Fertur etiam e ſimili rite conflato metallo Scyphus guſtatorius fabrefactus, toxicum nullum admittere; quod ſi forte injiciat, ebullire, quicquid in eo liquoris continetur, edito ſtrepitu maxime perceptibili, ac ſi nitrum in prunas conjiceretur. Aliud narrat Paracelſ. de ſimilis *Electri* compoſitione, ſe vidiſſe quendam Hiſpanum habentem ejuſmodi Campanulam, pondere vix ſeſquilibræ, per quam inſcriptis aliquot characteribus & verbis, tot ſpectra prodigiaque, quot vellet, convocabat, edebat & abigebat pro ſuo arbitrio. Voluit is perſuadere Paracelſo, vim iſtius Campanulæ in verbis ac characteribus magis, quam in ſonitu, vel metallo conſiſtere. Verum Paracelſ. rem non ita ſe habere, ut aſſerebat, etſi pro variatione ſcripturæ varia etiam ederentur prodigia, maximam potentiam in metallo ſitam eſſe deprehendit. Hæc Rul. & Iohnſ. Enimvero quid ſi quis plane de veritate hujus effectus dubitaret? Videntur ſane ſatis fabuloſe hæc ſcripta. *Electrum* eſt metallum, ex alio

fa-

factum per artem, ſed illi, ex quo factum eſt, non amplius ſimile, v. g. ſi æs, vel cuprum arte paratur candidum, aut ſi ex cupro fit orichalcum, vocatur *Electrum* &c. Paracelſ. *de reb. nat. c. 9. de Arſenico*, Ger. Dornæus *de genealog. mineral. cap.* 18. *Th. Chym. Vol. I. p.* 586. Ad præparationem Lapidis Philoſophici baſeos loco recipi juſſit *Electrum minerale immaturum*. Idem *in Manuali de Lapid. Philoſoph.* cui incredibiles attribuit vires. Videatur etiam Nota Etmulleri ad Ludovici *Diſſert.* 1. *Pharmaceut. p.* 121. ubi varias opiniones de Electro immaturo recenſuit, tandem ſuam annectit, exiſtimans eſſe metallorum rudes ſpecies, prout in radice ſua adhuc quaſi concluſæ hærent, & alias *Saturnus Philoſophicus* vocatur. *Electri* annulos ait ex Paracelſo Iohnſonius, digitis geſtari ſolitos, præcavere, ut nunquam aliquis ſpaſmo, vel odontalgia, vel epilepſia corriperetur, adeo, ut ſimul atque Epileptici digito, quem annularem vocant, annulus talis applicatus eſt in paroxyſmo, ſubito de illo depulſus, & quaſi digitis abſterſus evanuerit, & æger a lapſu confeſtim reſurrexerit. Imo ſi quis annulorum iſtorum in digito annulari geſtetur, & abditus quidam morbus foras erupturus eſt, annulum iſtum exſudare videas jugiter, & ab inſigni quadam ſympathia decolorari cernas ad oculum. Obſervatu porro dignum eſt, *Electrum* hoc noſtrum adverſus infeſtos ſpiritus, vel genios noxios eſſe amuletum præſtantiſſimum. Cœlica enim *Electro* ineſt operatio quædam, omniumque planetarum agit in illo influentia, cum harmonia quadam ſuperiorum & inferiorum omnium. Sed *Electrum*, quod in venis metallicis ex Auro & Argento natura concretum eſt, uti Matheſius ſcribit, non tam numeroſa pollet virtute, ac illud, quod artificum induſtria ex ſeptem metallis in igne fabrefactum eſt, uti Geber, Lullius, Paracelſus, & alii hujus rei artifices teſtantur. Et tam magno in pretio habuerunt veteres iſtiuſmodi Metallum, quod varia ſibi ex iſto fictitia conflabant, in uſum domeſticum, & vaſa ex *Electro* inter ſupellectilem aſſervabant rariorem præ aureis & ſmaragdinis. Hæc Iohnſon. Nugarum ſatis. De *Electri* variis ſignificationibus & præparationibus lege Rolfin. *Chym. l.* 5. *ſect.* 11. *c.* 2. *ſeqq. Electrum minerale*, vel metallicum duorum, vel plurium ejuſmodi corporum mixtura deſcribitur a Dorneo *de tranſm. met. c.* 11. *Th. Ch. Vol. I. p.* 529. imo in omnium ſex Voluminum Indicibus ſat multa de *Electro* reperies. *Electra* quoque vocantur compoſitiones metallicæ, quarum una ex antimonio cum Sole & Luna facta vocatur *Electrum Majus*: altera ex Jove & Marte dicitur *Electrum Minus*. Utriuſque meminit D. Ludov. *Pharmac. Diſſert.* 1. *p.* 329. Jungatur *Nota* Etmulleri *ad h. locum*.

Electuarium, *Electarium* etiam dicitur, & eſt medicamentum Syrupo & Eclegmate craſſius, conſtans ex medicamentis durioribus pulveriſatis, melle, ſyrupo, ſaccharo ſyrupiſato, vel alii alicui convenienti liquori melligineo, id eſt, mellis conſiſtentiæ accurate mixtis, Schroder. *l.* 1. *c.* 3. Weker. *Antid. gen. l.* 1. *c.* 28. Dividuntur in *Alterantia* & *Purgantia*. Utrorumque Catalogum vid. apud Weker. *Ant. Spec. l.* 2. *ſect.* 21. Schrod. *l.* 2. *c.* 15. & prolixiſſime Iunken *Artis Pharmaceut. ſect.* 3. *c.* 8. *p.* 459. *ſeqq.*

Elementatus, a, um, Paracelſo ſignificat exceſſum aliquem caloris, vel frigoris. Ita Pulſus *elementatus*, calidus, vel igneus, & Pulſus *elementatus* frigidus dicitur, *in Scholiis ad libros de Urinis.*

Elementum, στοιχεῖον, vocatur corpus ſimplex, ex quo quidque primum conſtituitur, & in quod ultima reſolutio fit, cujus partes non ſunt diverſi generis, ſed homogeneæ. Refertur autem *Elementum* ad aliquid, ſicut & Pars, Gorr. *p.* 432. *Elementum* appellatur minima pars ejus rei, cujus eſt *elementum*. Omnium autem corporum, quæ gignuntur & corrumpuntur, quatuor ſunt *Elementa*: Ignis, Aer, Aqua, Terra. Ut minimum intelligatur id, quod minime diviſionem ſuſcipere poteſt, Gal. *l.* 8. *de Hipp. & Plat. decr. c.* 2. Enimvero fuerunt, & ſunt, qui numerum illum quaternarium impugnant, non ſolum ex Philoſophis recentioribus Gaſſendicis, ſeu Democriteis, ſed etiam ex Medicis, præſertim Chymicis. Libav. *Synt. A. Chym. l.* 7. *c.* 34. Zacharias *in Theatr. Chym. Vol. I. p.* 739. Ita & Cl. Willis *de ferment. c.* 1. in dubium vocavit. Noſtri nunc non eſt inſtituti, hæc prolixius ventilare, præſertim cum Medici facile acquieſcere poſſint in *Elementorum* ſenſibilium hypotheſi, qualia etiam dici poſſunt partes ſimilares, reſpectu diſſimilarium, & magis compoſitarum. *Elementum primum* & *ſecundum*, quid Carteſio & ejus ſectatoribus dicatur, in illius ſcriptis inquiratur. Prius deſcripſit ſuccincte D. Joh. Schreyer Medicus quondam Cizenſis, quod ſint ſubtiliſſimæ, mobiliſſimæ, velociſſimæ ac penetrantiſſimæ particulæ ignem conſtituentes, ſolaris corporis hoſpes ac productum, *tract. Fluidum magnum Membr. V. §.* 4. *p.* 1. Illius *Elementi* primi & ſecundi aliquoties meminit Theodor. Craanen

in Lumin. ſuo Rationali ad Henr. Regii Praxin Medicam, & noviſſime Frid. Hoffmann. *in Fundament. Medicinæ c.* 2. §. 28. Verum an non hiſce terminis obſcura per æque obſcurá declarentur, alii judicent. *Elementa* porro matrices rerum dicuntur, in & ex quibus generantur omnia. Rul. De *Elementis Chymicis* vide Libav. *Alchym. Pharmaceut. c.* 8. *Elementum* Parac. eſt corruptibilis ac tranſitura mundi eſſentia, & omnium, quæ patiuntur mutationem, anxietatem, atque neceſſitatem, in diem uſque ad extremum conſumtionis hujus mundi. Item: Eſt eſſentia ſpirituum in *elementis* deliteſcentium & degentium: item Aſtrum eorum, Rul. *Elementorum* diviſionem in Simplicia, Compoſita, & Decompoſita vide apud Ger. Dorneum *art. Alchym. pl.* 1. *c.* 4. *in Th. Chym. Vol. II. p.* 524. Interdum & *Elementum* dicitur de primis principiis artium & diſciplinarum; de literis, ceu principiis vocum; de cauſis rerum &c. Unde Libav. *d. l.* Et quis omnes acceptiones hujus vocabuli hunc vellet compilare?

Elenchus, ἔλεγχος, ſignificat communiter abſtractive vel *argumentum*, probationem; vel *criminationem*, accuſationem; vel *dedecus*, opprobrium. Hipp. vero in concreto ſumſit de Medicis indoctis, *l. Præcept. VI.* 3. Vocatur & redargutio eorum, quæ non ſe recte habent. Opponiturque τῇ δοκιμασίᾳ, approbationi, Gal. 3. *in Epid. t.* 20. *fin.*

Eleoſceinum apium, quod ſoli in montibus expoſitum naſcitur.

Elephantinus, ἐλεφάντινος, nomen eſt *Emplaſtri*, quod habet ceruſſæ partes 30. ceræ partes 45. olei heminam, aquæ ſextarium. Eſt autem compoſitio percandida; ideoque *Elephantina* nominatur. Habetur apud Aetium gemina. Gorr. *p.* 133.

Elephas, *Elephantus*, ἐλέφας, vocabulum diverſarum ſignificationum, (1) notat animal quadrupes vaſtiſſimum, cujus prolixam deſcriptionem & uſum in Medicina vide ap. Ul. Aldrov. *l.* 1. *de quadrup. c.* 9. C. Hoffm. vocat ſapientiſſimum, & proboſcidem habet loco manus, *comm. in Gal. de V. P. n.* 27. 28. Hujus animalis Anatomicam hiſtoriam noviſſima tradidit A. Moulins Medicus Collegii Trinitatis prope Doublinum, uti patet *ex Act. Erud. Lipſ.* 1684. (2) *Ebur* ſeu dentes *Elephanti*, decantatiſſimi etiam in Medicina uſus, de quo etiam vid. Aldrov. *d. l. c.* 14. Schrod. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* 20. *Eboris* vires vermes necandi & ictorum curandi extulit Jac. le Mort. *Pharmac. Chym.* unde deſumſit Morley *Coll. Chym. Leid. c.* 155. Hoc uſtum, vel calcinatum vocatur *Spodium*, cum additione *ex Ebore*. (3) ſignificat *Morbum*, & quidem malignum duum generum: aut *Lepram Arabum*, quæ *Græcorum Elephantiaſis* vocatur, ἐλεφαντίασις, ἐλεφαντία, quam & Medici cancrum totius corporis definiunt. Apud Ruland. hæc leguntur quoque epitheta. *Heracleus morbus*, *Leo*, *Satyriaſis*. *Leontiaſis*. Vid. & Keuch. *ad Seren. p.* 124. Caſtellus ſeqq. de hoc morbo notavit: *Elephas* (qui & *Elephantiaſis* dicitur) morbus eſt, in quo natura-lis faciei figura mutatur, reſimatur naſus, labra craſſa fiunt, extenuantur aures ad Satyrorum effigiem, Gal. *l. de cauſſ. morb. c.* 7. ex ſanguine melancholico primam generationem habens, quam affectionem, cum incipit, σατυριασιν nominant, tum a genarum rubore & facie Satyris perſimili, tum propter inexplicabilem & impudentē coeundi libidinem. Aliqui vero oſſeas eminentias, quæ in temporibus fiunt, ſic vocant. In aliis autem partibus quoque fiunt tales oſſium eminentiæ, quas *Exoſtoſes* vocant, *l. de tum p. n. c.* 14. ἐλέφας καὶ ἐλεφαντίασις univerſi corporis cancer eſt, qui nullam omnino admittit curationem. Id nominis nactum eſt hoc malum, quod in eo cutis corio *Elephanti* ſimilis videatur. Nam maculis quibuſdam atrum colorem vergentibus inficitur, atque inæqualiter aſpera, craſſa, ac velu-ti ſquamis fœda, livens, ferinaque redditur. Nec *Elephas* quicquam) apud aliquos) a Lepra Arabum differt. Sunt vero alii, qui differentiam inter *Lepram* & *Elephantiaſin* conſtituunt, præſertim hanc, quod *Lepra* cutem occupet, *Elephantiaſis* carnem. Vid. Rhod. *ad Scribon. n.* 250. Vocarunt & veteres morbum hunc ἡράκλειον, h. e. *Herculeum*, quod nullus eo major ſit & violentior. Nam morbo ingraveſcente primum quidem ſtupet cutis, deinde ſenſum prorſus amittit, ut ne acu quidem compuncti dolorem ſentiant, aut fervente aqua affuſa urantur. Hæc Caſtell. Videatur & Ionſton. *Synt. med. Pr. Part. III. L.* 1. *tit.* 1. *c.* 11. Nobis ita definire placet: *Elephantiaſis* eſt ſcabies, vel totius corporis vel etiam certi membri, cancroſa, maligna, ſicca, & furfuracea, vel ſquamoſa, cum tumore cancroſo, & aliis plurimis ſymptomatibus gravioribus ſtipata, proveniens a maſſæ ſanguineæ ſalina maligna coagulatione & lenta putredine, ſuccum nervoſum & nutritium ad νέκρωσιν diſponente, & graviſſime corrumpente. Vide & D. D. Maur. Hoff. *Sciagr. Morb. Contag. Diſp. ult.* 40. Signa *Elephantiaſis* videantur apud Hildan. *in Epiſt.* 24. Cur vero hujuſmodi homines adeo ſalacitate nimia afficiantur, non adeo planum eſt determinare.

Aut

Aut *Elephantiaſis* ſignificat *Arabibus* tumorem pedum ulceroſum malignum a ſanguinis atra-biliarii putredine corroſiva & corruptione ſuccum nutritium quoque perdente obortum. Vide Ionſton *d, l. c.* 10. Hanc quoque intellexit Lang. *l.* 1. *ep.* 12. & 17. (4) *Elephas* quoque notat Chymice *Aquam fortem* Ruland. *in Lex. Elephantias* quoque ſignificat *ſerpentem*. Aldrov. *Hiſt. Serp. ac Drac. l.* 1. *c.* 1. §. *Epitheta*, & *c.* 15.

Elepodatum, id eſt, *limatum*, Ruland. & Iohnſ.

Elerſna, idem, quod *Molybdæna*, Rul. & Iohnſ.

Eleſmatis, id eſt, *Plumbum uſtum*. Ruland. & Iohnſ.

Elevatio eſt vocabulum diverſæ ſignificationis. Dicitur de Pulſu, vel potius arteriæ diſtenſione, & ita reſpondet Græco διαστολή: vel de tumore, ſeu intumeſcentia membri. Ita *Elevatio* ſtomachi Foreſt. *l.* 18. *Obſ.* 30. *in Schol.* Gr. dicitur ἔπαρσις, ἔπαρμα. *Elevationes* jecoris, lienis, hypocondriorum leguntur aliquoties apud P. M. de Calderia *Tom. II. Oper. p.* 14. Vel dicitur Chymicis artificioſa *ſubtiliatio* & *ſublimatio* (Gr. μετεωρισμὸς) quando partes ſpirituales a corporeis, ſubtiles a craſſis, non fixa a fixis, inſtar fumi, vi ignis *elevantur*, & a ſummitate capitelli condenſantur. Eſt & vel ſicca, vel humida. Sicca, vulgo *Sublimatio*, eſt, qua partes ſiccæ ſubtiliores elevantur, cum adhærentia ſui vaſis. Hæc ſequenti modo peragitur. Accipio materiam aliquam ſublimandam, eamque vel ſolam vel aliis admixtam materiebus, vaſi alicui vitreo aut terreo inferius lato, vel rotundo includo, ita ut duabus partibus vacuis tertia impleta ſit. Vaſi huic, ſive cucurbitæ, alembicum cæcum in vertice parvo foramine perforatum impono, luto obduco, &, ne ſpiritus aut partes ſublimatæ exhalare poſſint, obſirmo. Deinde in catinum arenarium, tribus digitis a fundo & parietibus, interceden-te arena, vel in ignem liberum pono, calo-remque per gradus augeo. Primo autem gradu omnis humiditas abeat, neceſſe eſt, quod impoſita vitro lamina aliqua ferrea lævigata facile exploro. Cum enim humiditas aliqua adhuc reſidua eſt, laminæ illa adhæret, ſed quando omnis humiditas diſceſſit, ſpiritus ſicci aſcendunt, & hinc alembici foramen ſuperſtrato aliquo vitro adæquato, luto bono, ne ſpiritus exſpirent, claudo. Tandem ignem tantiſper foveo, donec omnis materia *ſublimanda* elevata eſt. Nonnulli loco cucurbitæ ſcutella, vel concha aliqua terrea materiam continente, cum vitreo cono parietibus vaſis inferioris rite accommodato utuntur. Ruland. Ita Flores Sulphuris & alii parantur per ſublimationem. Vide de hac Rolfinκ *Chym. l.* 2. *c.* 2. nec non D. Vvedel. *Pharmac. Acroamat. l.* 1. *ſect.* 3. *c.* 4. *p.* 111. *ſeqq.* Humida dicitur alias *Deſtillatio*, de qua vide ſupra ſuo loco.

Elevativus, eſt epitheton Aquæ, quæ *Elevativa* dicitur D. Joh. Schteyero Medico Cizenſi *in tract. Fluidum Magnum Membr. X.* §. 1. & 2. *p.* 37. 38. & eſt ſupracœleſtis ad primordia aquæ chaoticæ pertinentis, ex qua ſidera prodiiſſe ſcribit Becherus. Diſtinguitur a Congelativa, quæ eſt in globo terraqueo.

Elevatorium, (perperam *Elevaterium*) eſt nomen iſtrumentorum Chirurgicorum diverſorum, quale etiam Paræus invenit, de quo vide Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. III. fig.* 4. *Elevatorium* linguæ *Tab. XI. fig.* 7. Blaſ. *Med. Un. p.* 73.

Elidrium, *Elidrion*, vel eſt gummi *Maſtix*, vel notat *Mercurium*, ſive *Rhaponticum*: Vel eſt maſſa metallica parata ex duabus partibus argenti, una auri, & una æris inter ſe miſtis. Rul.

Eligii morbus dicitur Joh. Anglico *fiſtula* propter curationem, quia patiens fiſtulam habens ex itinere ad locum illum calefit, & ita materia conſumitur atque curatur. *Roſ. Angl. p.* 1029.

Elinnyo, ἐλιννύω, ſignificat otior, *ferior*, quieſco, immoror. Verbum frequens Hippoc. 2. *de R. V. I. A. t.* 53. *l.* 6. *Epid. ſ.* 1. *t.* 5. *ſ.* 4. *t.* 13. *l.* 1. *de fract. t.* 9. 45. *l.* 3. *de iis, q. in med. t.* 20.

Eliotropia, (rectius *Heliotropia*,) eſt nomen Gemmæ, vel lapidis pretioſi, cujus mentio fit in Ger. Dornei *tr. de gemmar. ſtruct. Th. Ch. Vol. I. p.* 487. ubi dicitur, quod gignatur ex cœlo Veneris & ex cœlo & terra Martis cum terra Lunæ. Aliter paulo ejus compoſitio traditur a Lullio *in Tract. Animæ tranſmutatio. Vol. IV. p.* 190.

Eliquatio, idem quod *Colliquatio*, vide ſupra *ſuo loco*.

Elixatio, ἕψησις, eſt ſpecies coctionis notiſſimæ in re culinaria, qua maſſa quædam ſolida per liquidum affuſum vi caloris externi fervefactum diſſolvitur, coquitur & emollitur, aut liqueſcit; quemadmodum fit quotidie in culina; ubi videre eſt, panem aquæ aut lacti incoctum, motu igniculorum (qui per ollæ corpus penetrant in liquorem primum, & hinc in panem) diſſolvi panem & attenuari, & liquefactum permiſceri cum aqua, aut lacte, atque ita redigi in unum copus quaſi homo-

geneum, quod pultem nominamus. Linden. Ex. XIII. §. 166. ubi etiam *Elixationem* in ventriculo fieri ſtatuit, pro chyli elaboratione, quamvis alii ſint, qui negent, & fermentationem urgeant, cum tamen fermentatio *Elixationi* minime opponatur, quemadmodum colligere licet ex Vvill. *de ferm. c. 7. ſub fin. & c. 9.*

Elixir, terminus Pharmaceuticus & Chymicus, de cujus origine & etymologia legi poterit Rolf. *Chym. l. 4. ſect. 2. c. 1.* ubi & variæ ejus ſignificationes occurrunt. Apud Rulandum ſeqq. leguntur. *Elixir*, *Elei*, id eſt, Medicina. *Elixir* medicina eſt incomparabilis conſervandæ vitæ & pellendis morbis dicata. Vel *Elixir* eſt fermentum, cujus minima quantitas ſui generis ingentem molem in paſtam ſibi ſimilem penetrando conglutinat. *Paſta* h. l. eſt ſpiritus vitæ hominum, internuſque vitæ balſamus. Eſt interna corporis conſervatrix in eo ſtatu, in quo illud reperit. *Elixir* autem externus arte balſamus ab externis conquiſitus ac præparatus in ſpagyricum fermentum. Vel *Elixir* etiam eſt medicina fermentata, vel ex auro ſolo, vel ex ſeptem metallis. Vel *Elixir* eſt ſpecies ex pluribus diverſi generis ſimplicium ſpeciebus compoſita. Itaque cum Oleum Terebinthi componitur cum floribus Sulphuris, & oleo Myrrhæ; quando quintæ vini eſſentiæ miſcetur tinctura Croci: magiſteria vegetabilium magiſteriis mineralium, ſeu eſſentiis, ſeu extractis aliis, & ſimilia coadunantur in medicinam compoſitam, *Elixir* vocantur. Potiſſimum tamen excellunt *Elixiria* liquida, quæ forma ſua repræſentant aquas bezoardicas, aliaſque ſtillatitias compoſitas, quibus ob cognationem nomen communicatur. Aliis *Elixir* diſtat ab omnibus aliis eſſentiis, quod fiat ex pluribus, & detur vel ad ſanitatem in eodem ſtatu detinendam, vel ad imminentes morbos arcendos, præſervandumque a putredine. Hodieque communiter accipitur pro liquore ſpirituoſo, facultatibus præcellentibus, mediante infuſione impregnato. Hinc convenit utplurimum cum *Tincturis liquidis*, Schrod. *l. 2. c. 52.* Rolfink. *d. l. & ſeqq. capp.* Jung. Libav. *Synt. Arc. Chym. l. 8. c. 43.* & D. Vvedel. *Pharm. Acroam. l. 2. ſect. 2. c. 7. p. 302. ſeqq.* & prolixius D. Iunken *Corp. Pharmac. ſect. 3. c. 9. p. 565. ſeqq.* *Elixir* etiam dicitur Lapis Philoſophicus, Robert. Vallenſis *de verit. & antiquit. Chym. c. 1.* eſtque vel perfectum, vel imperfectum. Vide plura in *Theatr. Chym. Vol. I. II. III. & V.* Lacinius dicit: *Elixir* paratur ex tribus, Sole, Luna, & Mercurio, conſiſtentiæ mediæ inter molle & durum, mollius ac ſubtilius, quam Mercurius. Secus enim aurum exinde paratum fit intractabile. Ex *Elixir* fit Azoth, & eſt prima pars laboris circa lapidem Philoſophicum. *Elixir* duplex eſt: album, & rubeum &c. Rul. In *Elixir Paracelſi* animadvertit Helmont. *tract. Arcana Paracelſ.* Hodieque etiam commendatur a Chymiatris. *Elixir proprietatis Paracelſi* duplici modo paratum, vel cum acido ſive ſpiritu Sulphuris, vel ſine acido cum alcali paratum. Plures, formulas Elixir Paracelſici videbis in laud. Iunk. *loc. cit. p. 568. ſeq.* Quid Frundekio *Elixir arboris vitæ* dicatur *in Tractatu h. tit.* nimirum præparatio lapidis Hæmatitis cum Sale Ammoniaco, videatur in *Collect. Leidenſ. c. 213. & 332.*

Elixis, ἔλιξις, ſignificat, *Linctum*, idem, quod ἔκλειγμα, Hipp. *lib. 7. Epid. VI. 10. VIII. 12.* Vid. *Ecleigma.*

Elixiviatio vocatur operatio, quando poſt calcinationem alicujus materiæ affuſa aqua ſal aliquod extrahitur fixum. D. Vvedel. *Ph. Acroam. l. 1. ſ. 1. c. 4. p. 21.*

Elleborus, *Elleboriſmus*, pro *Helleborus*, *Helleboriſmus*, ponitur. Vide infra *Helleborus*.

Ellobos, ἔλλοβος, dicitur de ſeminibus, quæ in ſiliquis continentur, ut fabæ, phaſeoli &c. Gorr. *ex Theophraſt. p. 134.*

Ellychniotos, ἐλλυχνιωτὸς, *linimenti* genus apud Chirurgos, Galen. *Introduct. c. 19.* ſic dictum, vel quod in *Ellychnii* formam componeretur; vel, quod verius eſt, ex eadem materia conſtaret, ex qua *Ellychnia* fiebant, quibus vis erat ad ſupercreſcentia ulcera non mediocris, Gorræus *p. 135.*

Ellychnium, ἐλλύχνιον, ſignificat *funiculum* in candelis, ſive *lucernarium*, ut flamma continuetur. Extinctus vero ab Hippocr. ad ſuffocationem uteri in ſuffitu commendatur, *l. de Nat. mulier. XXII. 12. l. 2. de morb. mul. LXXXI. 6.*

Eloanx, dicitur *Auripigmentum*. *Elome* idem, Rul.

Elogium ſignificat apud Paræum *Renunciationem*, ſive Judicium Medici de ægri ſtatu. Vide *Renunciatio*. Alias notum eſt, quod *Elogium* idem ſit, quod Commendatio, Laus.

Elongatio, eſt ſpecies luxationis imperfectæ, Græce παράρθρημα, ad differentiam *Luxationis*, vel *Exarticulationis* perfectæ, quæ ἐξάρθρημα vocatur. Illa fit, quando ligamentum ſaltem articuli elongatur, ita tamen, ut os non penitus exeat e junctura. Foreſt. *l. 9. Chirurg. Obſ. 1. Schol.* *Elongatio* etiam accipitur pro remedio Chirurgico, & quidem primo in curatione Luxationis, Fallop. *tr. de lu-*

xat. c. 3. *Tom. II. p.* 65. Idem quod *Extenſio.*

Elopitinium, *Dragantum*, *Vitriolum*. Rul.

Elos maris, *plumbum uſtum*. Idem.

Elpis, ἐλπὶς, *Spes*, eſt inter affectus animi, cujus ſignificatio notiſſima de hujus natura vide Vvillis *P.* 1. *An. brut. c.* 9. Charlton. *Ex.* 8. *Pathol.* Hæc cupiditas futuri cum opinione fovet ægrum, etiam dum mors fere in labris eſt. Ægroto enim dum anima eſt, ſpes eſſe dicitur. Uſus Hippocr. hoc vocabulo 4. *aph.* 74. Jung. Dieter. *n.* 276. Spem aliquando fruſtrari, ut moriatur aliquis, de quo Medicus fuit ſecurus, teſtatur Linden. *Ex. III.* §. 10.

Elutriatio, μεταγγισμὸς, dicitur materiæ liquidæ ex uno vaſe in aliud transfuſio, ut vel ſordes craſſiores, vel etiam materia exſiccanda per affuſum liquorem vel macerata, vel lævigata prius a liquore illo iterum liberetur. Vide paſſim in libris Pharmaceuticis.

Eluvies, vel *Eluvio*, ſignificat in genere Effluvium materiæ fluidæ, aquæ vel alius, quemadmodum ex aliis Lexicis conſtat. In foro Medico denotare excrementum quoddam uteri vitioſum & humoris lymphatici ceu materiæ fluoris albi, teſtatur Pechlin. *Obſ. Ph. Med. l.* 1. *O.* 36. *fin.*

Eluxatio, ἐξάρθρωσις, idem, quod *Luxatio*, *Exarticulatio*.

Elytron, ἔλυτρον, ſignificat *tegumentum*, involucrum, vaginam, putamen. Ita tunicas ſpinalem medullam involventes Hipp. vocavit ἔλυτρα, Gal. 3. *de art. t.* 33. Ita quoque ſeminum folliculi vocantur apud Dioſc. *l.* 2. *c.* 111. & *l.* 4. *c.* 167. Unde & ἐλυτροειδὴς dicitur tunica teſtium propria, quaſi *Vaginalis*, eſtque proceſſus peritonæi, & in ea fieri hernias, vult Rolf. *O. ac M. gen. dic. part.* 1. *c.* 16. qui ab ἐρυθροειδῆ diſtinguit. Alii tamen eandem eſſe arbitrantur. Vid. Barthol. *l.* 1. *An. c.* 7. Hac fœminas carere, dixit Gal. *l. de diſſect. vulv. c.* 9. Vide *Vagina*.

Elz, *Elzimar*, id eſt, *flos æris*. Rulandus.

Emaciatus, λεπτυνόμενος, idem, quod *Extenuatus*. Vide *Leptyſmos*.

Emanſio commodius vocabulum videtur Ettmullero ad exprimendum menſium defectum, quam Suppreſſio, quia hoc nomen rectius de actu fluentibus cohibitis uſurpatur.

Emballo, ἐμβάλλω, *Embole*, ἐμβολὴ, & verbum & nomen hoc accipitur chirurgice de repoſitione oſſis articulatione ſua elapſi, apud Hippocr. 1. *de fract. t.* 9. *ſ.* 2. *t.* 40. 51. 52. Per metaphoram etiam ſignificat *hoſtiliter* vel *violenter invadere*, aggredi, *l.* 5. *Ep. XIII.* 7. Jung. Foeſ. *p.* 202.

Embamma, ἔμβαμμα, hoc eſt, *Intinctus*, eſt ſpecies condimenti liquidi, in quod intingimus cibum ad ſaporis commendationem, appetitum excitandum, aut cruditates p. n. digerendas; quale fuit olim acetum conditum, vinum ſaccharo edulcoratum: item Moſtarda e ſinapi. Gorr. *p.* 135. & Rolf. *O. ac M. M. Sp. l.* 14. *ſ.* 1. *c.* 24.

Embaphion, ἐμβάφιον, acetabulum, ſive vaſculum, quo medicamenta vel alimenta induntur, aut menſurantur. Legitur apud Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. Cl.* 1. *l.* 2. *LXXIV.* 21. *LXXXVII.* 14. *LXXXIX.* 8. *Atramentarium* quoque dici ἐμβάφιον, alias μελανδοχεῖον, monſtrat Linden. *Ex. V.* §. 26.

Embaſis, ἔμβασις, inſeſſus, *labrum*, ſolium aquæ calidæ, in quo quis lavatur. Dicitur & κολυμβήθρα, Gorr. δεξαμένη. *d. l.*

Embate, ἐμβάτη, ſignificat *pelliceum indumentum*, vel tegumentum, Hipp. *l. de int. aff. LIX.* 15. Quidam volunt etiam, aliquando idem eſſe, quod ἔμβασις, labrum, aut pelvim ad lavandum. Foeſ. *d. l.*

Embole, ἐμβολή. Vide *Emballo*. *Repoſitio*.

Emboriſma, Emboriſmum, corrupto vocabulo Latino, legitur pro Anevryſma: quemadmodum & *Hyporyſma*. Ingraſſ. *comm. ad Avic. de Tum. p. n. p.* 112. *fin.*

Embothrume, ἐμβοθρῦμαι, *foveam recipio*, incavor in foveam, vel ſcrobem, Hipp. *l. de Cord. IV.* 17.

Embotum, notat Corniculum auriculare, altero extremo latiore, altero anguſtiore, teſte Foreſt. *l.* 12. *Obſ.* 9. *Schol. in fin.* Meminit & P. Morellus *l.* 2. *de formul. remed. l.* 2. *ſect.* 2. *c.* 9. *circa finem*, quamvis talis tubulus vel ſyphunculus aliis quoque corporis partibus adhiberi poſſit v. g. utero, peni, quemadmodum videre licet apud Claudin. *l.* 2. *de Ingreſſ. ad infirmos ſect.* 2. *c.* 29. *p. m.* 315. & in *Obſervationibus* Marcelli Cumani *a Vvelſchio collectis obſ.* 21. quamvis hic non probet hoc nomen, exiſtimans ἔμβολον, embolum eſſe dicendum, h. e. *Injectorium*. Infundibulum, *in Not. ad h. l.*

Embregma, *Embroche*, ἔμβρεγμα, ἡ ἐμβροχή, medicamenti, vel auxilii genus eſt, cum locis affectis liquore aliquo humectatis perfuſiſque lanam deinceps, aut linteum eodem liquore imbutum imponimus, imbecillius Cataplaſmate. Sed tamen ubi commode aptari id non poteſt, ut in capite, ubi ἡ ἐμβροχὴ apte adhibetur, & illis ſimiliter, qui propter imbecillitatem ferre non poſſunt Cataplaſmatum gravitatem: item præcordiis inflammatis per initia morborum, quo tempore intempeſtivus eſt uſus Cataplaſ-

taplaſ-

taplaſmatum, præterea fracturis & contuſioni-bus, cum Emplaſticis uti non licet, Caſtell. Meminit & C. Hoffm. *com. ad Gal. de V. P. n.* 366. 574. Schroder. ita deſcripſit: *Embrocha*, irrigatio, inſtillatio, ſtillicidium, eſt fomentatio-nis genus, cum liquor fomentans ſtillatim ſeu guttatim in partem fomentandam funditur, *l.* 1. *c.* 3. Dicitur & *Embrochatio*, *Impluvium*. Vide P. Morell. *Meth. præſcr. form. l.* 2. *ſ.* 1. *c.* 7. Vocatur & ἐπιβροχὴ, Cal. *l.* 13. *Meth. M. c.* 22.

Embrithes, ἐμβριθὴς, *gravis*, ponderoſus, per metaphoram de morbis dicitur. Hippocr. *in Epiſt. ad Sen. Abderit. fin.*

Embrocatio, *Embroche*, vide *Embregma*.

Embrontetos, ἐμβρόντητος, *attonitus*, proprie a tonitru, conſequenter & de apoplexia correptis dici poteſt, Foreſt. *l.* 10. *Obſ.* 69. *Schol.*

Embryo, *Embryon*, ἔμβρυον, *fœtum in utero*, & quidem jam membris ſuis delineatum ſignificat. Differt ergo a vocab. κύημα, conceptus, de quo ſupra; item a γονὴ, de quo infra, Gal. *l.* 1. *de ſem. c.* 9. Diet. *n.* 277. Hipp. meminit 5. *aph.* 31. 48. 60. Per metapho-ram etiam uſurpavit vocab. de aliis involutis & incluſis, *tr. de Caducis*, §. 2.

Embryonatum, de Sulphure interno, quod præcellit, Spagyrice dicitur, ab origine ſpecifica, ut Sulphur embryonis, auri, lapidis &c. *Embryonati* ſulphuris duæ notandæ conditiones. Una ex fixa volatilis fit: altera purus & vivus eſt ignis invifibilis & viſibilis. Utraque in ſimilem conſummationem tranſit, ligni videlicet ac morbi. *Embryonati ſulphuris* extractio fit, vel per ſublimationem, vel per deſcenſum. Videatur Ger. Dornæus *de genealog. miner. c.* 17. in *Theatr. Chym. Vol. I. p.* 584. Illius *Sulphuris Embryonati* acidum eſt *Univerſale Eſurinum*, omnium metallorum & mineralium principium activum, quod, dum adhuc in forma nativa exit, rodendo mineras coit cum his in Vitriolum. Hoc Baſilium ſub *Spiritus Vitrioli albi* nomine olim quæſiviſſe autor eſt D. Ettmuller. *in notis ad Ludovici Pharmac.* Alias & *Sal acidum Embryonatum* dici tur, quod in terræ viſceribus deliteſcit, nulli alii corpori junctum.

Embryothlaſtes, ἐμβρυοθλάστης, inſtrumentum dicitur chirurgicum, ad contundenda oſſa in extrahendo fœtu accommodatum, quod & πίεστρον dicitur, Hipp. *l. de morb.* XCVI. 4. Gal. etiam exponit per θλάσις, vel θλάσης, Foeſ. *p.* 507.

Embryotomia, ἐμβρυοτομία, idem, quod ἐγχατατομὴ τῷ ἐμβρύε, i. e. *exſectio fœtus in utero mortui*. Foeſ. *in not. ad lib. Hipp. h. tit.* Differt ab Hyſterotomia vel Hyſterotomotocia, quæ eſt fœtus vivi per ſectionem uteri exemtio, ſive Partus Cæſareus. Cæterum *Embryotomia* etiam embryonis diſſectionem Anatomicam notat juxta Blancard.

Embriulcos, ἐμβρυουλκὸς, idem, quod ἐλκυστὴρ, ὄνξ, uncus ferreus ad extrahendum fœtum. Ἐλκυστὴρ legitur apud Hipp. *d. l.* Deſcriptionem & delineationem vide apud Chirurg. Scriptores, præſertim Aquapendent. *oper. Chirurg.* Operatio quoque dicitur ἐμβρυουλκία, ἡ ἐμβρυουλκίη, Ægin. *l.* 3. *c.* 76. *fin.* quam Rolfink. ἐμβρυοσπαλκίαν vocavit, *O. ac M. M. Spec. l.* 4. *ſ.* 1. *c.* 35. deſcribens, quod fit portentoſum artis Medicæ opus terribile intuentibus, puerperis deſperabundis exoptabile. De hac vid. Aquapend. *l. cit.* Paræus *l.* 23. *Chir. cap.* 26. Hildan. *cent.* 6. *Obſ.* 64. & *in epiſt. ad P. Croquerum*. P. Barbett. *Chir. P.* 1. *c.* 23. & e noviſſimis Cornelius Sollingen Med. D. & Chirurgus Hagenſis *in peculiari tractatu Chirurgiæ ſuæ annexo*.

Embula, id eſt, Canna, vel *fiſtula*. Rul.

Emedullo, ἐξεντερίζω, id eſt, cortice libero. *exentero*, λεπίζω. Rhod. *ad Scrib. n.* 74. 95.

Emericus, nomen lapidis pretioſi adeo duri, ut ab artificibus adhibeatur ad ferrum, chalybem & alias gemmas cryſtallo aut chalybe duriores ſecandas. Rob. Boyle *tr. de corp. ſolid. poroſit. c.* 2. & 6.

Emeſia, ἐμεσία, *Emeſis*, ἔμεσις, *Emeſma*, ἔμεσμα, idem, quod ἔμετος, *vomitus*. Vide *Emetos*. Hipp. *l.* 2. *de Morb.* XXXVI. 9. XXXIX. 25. LXXII. 8. *l.* 1. *Prorrh. ſ.* 2. *t.* 28.

Emeticum, ἐμετικὸν, i. e. *Vomitorium*. Vide *Emetos*. *Vomitoria*.

Emetocathartícum, ἐμετοκαθαρτικὸν, dicitur hodiernis quibuſdam Medicis, præſertim Chymicis, medicamentum ſurſum deorſumque purgans, in quibus fingendis & excogitandis ſicut curioſi eſſe ſolent præter neceſſitatem & utilitatem, ita nec intermittunt nova quoque comminiſci, & attribuere nomina, ut eo facilius applauſum inveniant.

Emetos, ἔμετος, *Vomitum* ſignificat, qui nihil aliud eſt, quam excretio violenta per os, proveniens a ventriculi motu convulſive, per ſpirituum animalium in fibris tunicarum præſentium irritatorum exploſionem, quemadmodum egregie hoc demonſtravit Willis *Phar. Rat. P. I. ſ.* 2. *cap.* 1. Cauſæ externæ *Vomitionis* ſunt omnia illa irritamenta improportionata, tunicam interiorem ventriculi nerveam vellicantia, ſive ori ingeſta, ut Alimenta, Medicamenta, quæ propterea dicuntur ἐμετικὰ, vomi-

vomitaria, Venena; vel in ventriculo genita, h. e. materies quædam, & ſaburra corrupta &c. *Vomitus* alius eſt ſpontaneus, 1. *aph.* 2. 6. *aphor.* 15. alius arte factus, de quo vide Willis *d. l. ſ.* 2. *c.* 2. Verbum eſt ἐμέω, *vomo*, Dieter. *n.* 278. 279.

Eminentia, ἐξοχή, ἐξάνθημα, ſignificat omnem protuberantiam, vel tumorem etiam exiguum, præternaturalem. Eſtque vel ulceroſa, Foreſt. *l.* 8. *O.* 17. *Schol.* vel non ulceroſa, ut callus, verrucæ. Scribon. *n.* 227. de quibus omnibus ſuo loco. Vide *Protuberantia*.

Emiſſarius, dicitur in Medicina de ſpiritibus animalibus, qui ſunt animæ rationalis *Emiſſarii*, Charlton. *Ex. VIII. Pathol.* & alii. *Emiſſarium* puris, i.e. ulcus, Scribon. *n.* 206. 229. Ita *Emiſſarium* idem eſt, quod Excerniculum, de quo vide infra *ſuo loco*. D. Wedel. *Pathol. ſect. II. c.* 3. *p.* 206. 207.

Emmenagoga, ἐμμηναγωγά, ſunt medicamenta ſanguinem menſtruum fœminarum ſubſiſtentem promoventia, caute a Medicis præſcribenda, fœmellis præſertim cœlibibus ſuſpectis. De horum natura, uſu & efficacia legatur Cl. Wedelius *in Amœnit. Med. l.* 2. *ſect.* 2. *c.* 11. *p. m.* 394. *ſeqq.*

Emmenia, ἐμμήνια, idem, quod καταμήνια, ſanguis menſtruus fœminarum. Vide *Menſtruum*.

Emmotos, ἔμμοτος, *Linamentarius*, dicitur de eo, qui, vel quod curatione indiget per *linamenta*, διὰ μοτῶν θεραπείας. Ita de hominibus uſurpatur, 3. *de artic. t.* 55. 59. de utero *l. de nat. mul. VI.* 5. *l.* 2. *de morb. mul. XXIX.* 4. & 5. *aph.* 47. Vid. Dieterich. *n.* 280. de ulceribus, 3. *de artic. t.* 93. *l. de intern. aff. XVI.* 11. Jung. Foeſ. *p.* 203.

Emogia, vitioſe ob ignorantiam vel negligentiam Græcæ Linguæ pro *Hæmodia* legitur, id eſt Stupor dentium. Joh. Stephan. *Paraphraſ. ad. Avic. l.* 3. *fen.* 7. *c.* 23. *p.* 222. Vide *Hæmodia*.

Emolliens, μαλθακτικὸς, μαλακτικὸς, dicitur de remediis, quæ temperata humiditate & calore blando vim habent ſolidiora & duriora reſolvendi. Vide *Dogm. Med. Gen. P. VI. c.* 2. *dogm.* 9. Coincidit cum χαλαστικοῖς, *Laxantibus*, de quibus ſupra. Vide *Chalaſticos*. Jungatur & D. Wedelius *Amœn. Med. l.* 1. *Sect.* 2. *c.* 1. *p.* 42. *ſeqq.* ubi prolixius expoſita reperies. *Emollitio* dicitur μάλθαξις, 3. *de R. V. I. A. t.* 13. *Emollitio* oſſium quæ fiat, vide *Os*.

Emotio, ἔκστασις, vel de mente dicitur, & ita pertinet ad *Delirium*. Vide *ſuo loco*; vel de parte corporis: & ita coincidit cum *Luxatione*, aut morbo in ſitu mutato.

Empaſma, ἔμπασμα, idem, quod κατάπασμα, inſperſio. Vide *Catapaſma*.

Empeiria, ἐμπειρία, *Experientia*. Dicitur & πεῖρα, 1. *aph.* 1. Eſtque nihil aliud, quam ejus, quod frequenter & eodem modo viſum eſt, comprehenſio & memoria, Galen. *ad Thraſyb. c.* 11. Eſt ſumme neceſſaria in arte Medica, ceu ſubſidium, criterium & fulcrum artis, ſed non ſolum, quin etiam ratio conjungenda. Qui vero ſoli *Experientiæ* confidunt, dicuntur *Empirici*, cujus ſectæ primus autor extitit Heraclion, qui naturæ cognitionem, rationalemque diſciplinam nihil ad Medicinam pertinere profeſſus, in uſu & experimentis eam poſuit. Vide Gal. paſſim *in ſcriptis* potiſſimum in *Theatr. Mundellæ*, voc. *Experientia*. *Experientia* eſt vel univerſalis, vel particularis, vel ſingularis. Iſta eſt conſenſio omnium exemplorum: Illa conſenſio multorum exemplorum: Hæc, cum in uno aliquid obſervatum eſt, Dieter. *Iatr. n.* 665. ubi plura de hoc argumento reperies. Dicitur alias proverbialiter ſtultorum magiſtra *Experientia*, Linden. *Ex. XII.* §. 119. 182. *Experientiam* deſcripſit Ger. Dorn. quod ſit veritatis manifeſta demonſtratio, *Spec. Philoſ. cap.* 3. *Th. Chym. Vol. I. p.* 243. Ita etiam laudavit Meneus *in Aur. Vell. l.* 2. *Vol. V. p.* 404. At Hippocr. *d. l.* fallacem eam dixit, σφαλερὴν, ſi ſcilicet ratione deſtituatur. Ἔμπειρος vocatur, qui gnarus eſt alicujus rei, Linden. *Exerc. XIII.* §. 150.

Empephlaſmenos, ἐμπεφλασμένος, infarctus, *intro cedens*, depreſſus. Dicitur de oſſe, *l.* 2. *Prorrhet. XXII.* 2.

Emperos, ἔμπηρος, idem, quod πηρὸς, *mutilus*, membris non abſolutus. Hipp. *l.* 1. *de morb. l.* 8. *III.* 12. conf. Erotianus.

Emphaſis, ἔμφασις, *repræſentationem*, ſive ſpecularem oſtenſionem ſignificat in definitione Indicationis apud Gal. *l.* 2. *M. M. c.* 7. prolixius genus hoc exponente Mich. Gavaſſetio *de Indic. cur. c.* 2. *p. m.* 48. *ſeqq.*

Empheres, ἐμφερὴς, *ſimilis*, affinis, Hippocrat. 3. *de R. V. I. A. t.* 7. Linden. *Ex. XI.* §. 148. 150.

Empheromenos, ἐμφερόμενος, dicitur de contentis in urinis, nebula, ſedimento, ſublimamento, Hippoc. *l.* 7. *Ep. XXI.* 28. quamvis Linden. legerit ἐκφερόμενα. Vide Foeſ. *p.* 206.

Emphracticos, ἐμφρακτικὸς, *obſtruens*, infarciens, idem, quod ἐμπλαστικὸς, Galen. *l.* 5. *de Simpl. Fac. c.* 11. eſt viſcoſæ, vel terrenæ naturæ, mordacitatis expers, & corpori applicatum

câtum tenaciter adhæret, ibid. Opponitur τῷ ἐκφρακτικῷ. Vide ſupra *Ecphraxis*.

Emphragma, ἔμφραγμα, *obturamentum*, impedimentum. Legitur apud Hippocr. *l. de part. oſtimeſtr. II.* 8.

Emphraxis, ἔμφραξις, *Obſtructio*, eſt meatuum, aut cavitatum naturalium ſtipatio, ex copia, vel vitioſa qualitate, puta lentore & craſſitie humorum proveniens. Et ita pertinet ad morbos organicos, ceu modus certus, per quem meatus anguſtantur. Vid. *Dogm. noſtr. p.* 254. 255. An plenaria detur vaſorum ſanguineorum in vivo homine *obſtructio*, in dubium noviſſime vocavit D. Gaetke *in Diſſert. Inaug. de Vena Portæ*, *ſect.* 3. *p.* 35. at mihi nullum videtur dubium: verum quod abſque mox ſubſequente ſanguinis corruptione diu durare poſſit, de hoc merito dubitatur.

Emphron, ἔμφρων, id eſt, *mentis compos*, Hippocrat. *Coac. t.* 139. *modeſtus*, *l.* 7. *Epid. VII.* 10.

Emphyſema, ἐμφύσημα, *inflationem* ſignificat ex flatuoſi ſpiritus copia in corporis cavitatibus collecta, tumorem flatulentum, Hip. *l.* 3. *Epid. ægr.* 13. *poſt ſtat. peſtil. l.* 4. *de R.V. I. A. t.* 115. (ad quem locum vide Noſtr. Diſp. V. *de Remor. purg.* §. 17.) *l.* 2. *Epid. ſ.* 3. *n.* 122. 123. Reſtrinxit Blaſius hoc vocabulum ad humorem flatulentum palpebrarum, *Med. Univ. p.* 194. Significat & Inſufflationem, Vide *Flatus*, *Inſufflatio*.

Emphytos, ἔμφυτος, *Innatus*, Nativus, connatus. Dicitur de calore noſtro vitali apud Hippocr. I. *aph.* 14. quod tamen non ita intelligendum eſt, quod idem numero calor maneat, qui ab initio conceptionis fuit, ſed ſaltem idem ſpecie. Continuatur enim, inſtar flammæ, per multiplicationem. Vide *Calidum*. *Ingenitus*.

Empiplao, *Empimplemi*, ἐμπιπλάω, ἐμπίμπλημι, h. e. *impleo*, repleo, apud Hippocr. *l. de R. V. I. A. t.* 44. & 7. *aph.* 55.

Empipto, ἐμπίπτω, *incido*, vel *intervenio*. *invado*. Vel dicitur de morbis & ſymptomatibus intervenientibus, Hipp. 4. *aph.* 40. Junge Dieter. *n.* 282. vel dicitur de diebus quaſi Criticis *intercidentibus*, παρεμπίπτουσι, in quibus Criſes fiunt, ſed ſecundariæ & imperfectæ, Gal. *c.* 3. *progn. t.* 1. Vid. *Invado*.

Empirica, ἐμπειρική. Vide *Empeiria*. De triplici genere *Empiricæ* vide Keuchen. *in prolegom. ad Q. Seren. p.* 50.

Emplaſſoma, ἐμπλάσσομαι, i. e. *intus formor*, imprimor, obſtruor. Aliquoties uſus hoc verbo Hipp. *l.* 2. *de morb. mul. IX.* 11. *X.* 6. *XIII.* 11. & *l.* 2. *de morb. XIII.* 3.

Emplaſticos, ἐμπλαστικός, idem, quod ἐμφρακτικός, *obſtruens*. Vide *Emphracticus*.

Emplaſtrum, ἔμπλαστρον, nomen medicamenti externi ſolidioris, quam Geratum & Unguentum viſcidum, quod linteo, vel alutæ inductum corpori & cuti applicatur, & adhæreſcit, P. Morell. *Meth. Form. remed. l.* 2. *ſect.* 1. *c.* 11. Vveker *Antid. gen. l.* 1. *c.* 37. *Emplaſtrorum* vero hiſtoriam & catalogum vide apud eundem Aut. *ſpec. l.* 2. *ſect.* 29. Schrod. *l.* 2. *c.* 53. & alios præſertim D. Junken. *in Corp. Pharmaceut. ſect.* 3. *c.* 10. prolixiſſime Emplaſtrorum materiam pertractantem. Quod dentibus imponitur, vocavit Scrib. *quaſi Emplaſtrum*, *n.* 56. *Emplaſtrum* animatum tradit Libav. *Synt. A. Ch. l.* 1. *c.* 18. *Emplaſtris* nihil eſſe admiſcendum, quod non poſſit per totum generaliter diſſolvi, vult, & fortaſſis non abſque ratione, Helmont. *Pharmac. ac Diſp. Modern. n.* 57. Ars conficiendi *Emplaſtra* dicitur *Emplaſtropæia*, ἐμπλαστροποιΐα, Gal. l. 6. *de C. M. P. G.*

Emplattomena medicamenta, ἐμπλαττόμενα, dicuntur eadem, quæ ἐμπλαστικά, quæ exiguis totius corporis meatibus adhærent, & prohibent, ne quid per urinas, aut cutim effluat, aut difflet ur, Gal. *l.* 8. *M. M. c.* 2.

Empneumatoſis, ἐμπνευμάτωσις, *inflatio*, idem, quod ἐμφύσημα. Vide *Emphyſema*, Gal. *in deſin. Medic.* Uteri ἐμπνευμάτωσις, Æginet. *l.* 3. *c.* 70. Nominatur & πρῆσις vel πρῆσμα. Foeſ. *p.* 204.

Empoleo, ἐμπολέω, i. e. *dego*, vivo, verſor, Hipp. *l.* 4. *de morb. XXIII.* 20.

Emporevomæ, ἐμπορεύομαι, ſignificat *invado*, infector. Dicitur de iis, qui temere in artem Medicam inſultant, & nundinantur quæſtus gratia, Hipp. *l. de arte l.* 13.

Emprion, ἔμπριον, *ferratus*, eſt epitheton pulſus inæqualis, in quo pars arteriæ alia magis diſtenta videtur, alia minus, & prius habetur omnis magnæ inflammationis, Galen. *l. de pulſ. ad tyr. c.* 11.

Eproſthotonos, ἐμπροσθότονος, eſt ſpecies convulſionis. Vide *Convulſio*.

Empſychoſis, ἐμψύχωσις, ſignificat *animæ in corpus migrationem*, ſive animæ cum corpore conjunctionem. Dicitur & μετεμψύχωσις, Gal. *fragm. de ſubſt. fac. natur.* Meminit & Helmont. hujus vocabuli *tr. Jus duumviratus*, §. 9. Latine dici poſſet *Animatio*.

Empyema, ἐμπύημα, item ἐμπύησις, ἐμπύη, Aretæo triplicem habet ſignificationem. (1) Significat omnem ſuppurationem in genere, ſive mutationem in abſceſſum purulentum, & ita coincidit cum vocab. διαπύημα, *Diapyema*,

ma, Galen. *com. ad.* 5. *aph.* 8. *ad* 7. *aph.* 44. *l. de Tum. p. n. c.* 3. *com.* 1. *in prognoſt. t.* 40. (2) ſignificat *collectionem puris in pulmonibus*, qui affectus & *Vomica pulmonis* dicitur, & coincidit cum Phthiſi; quo pertinet 5. *aph.* 10. (3) & quidem uſitatiſſime ſignificat puris collectionem in cavitate Thoracis extra pulmonum ſubſtantiam. Huc ſpectant 5. *aph.* 8. 7. *aph.* 38. Comm. Galen. *in* 6. *aphor.* 27. & 7. *aphor.* 44. Ægroti, in quibus ſuppuratio fit, dicuntur ἔμπυοι, vel ἐμπυικοὶ, Gal. *l.* 4. *de cauſſ. pulſ. c.* 2. & alibi. Jung. Foeſ. *Oec. p.* 205. Diet. *n.* 284. 285.

Empyos, ἔμπυος, *ſuppuratione affectus*. Vide *Empyema*. Dicitur etiam de *linamentis* ad ſordes purulentas abſtergendas, ἔμπυοι μοτοὶ, Hipp. *l.* 2. *de morb. mul. XLVI.* 12.

Empyreuma, ἐμπύρευμα, ſignificat *ignitionem* quandam, ſive calorem ſiccum adventitium, veluti combuſta accipiunt, Galen. *l.* 9. *de S. Fac. in princ.* ex Ariſtot. *l.* 2. *de part. anim. c.* 2. *in fin.* Tale *empyreuma* etiam aquis deſtillatis ineſſe, teſtatur Lang. *l.* 1. *ep.* 53. & C. Hoffm. *in præfat. ſuper Officinalia*. *Empyreuma* quoque notat reliquias caloris febrilis poſt paroxyſmum. Diſpoſitio quædam eſt neutra, mediaque inter febrem & febris intermiſſionem, intermittentium & putridarum febrium propria, ut ſoluta acceſſione ſuperſit nonnihil caloris, vel in ipſis humoribus relicti, vel adhuc ſolidis etiam partibus impreſſi, quem aliqui febris fomitem appellant. Huic contraria eſt ἀπυρεξία, ſive *Infebricitatio*. Hæc Caſtell. & Gorr. *p.* 138.

Empyros, ἔμπορος, Hipp. dicitur *febricitans*, qui febre detinetur, *l.* 2. *de morb.* XXXVI. 23.

Emulgentes Arteriæ & Venæ dicuntur rami ab Arteriæ Aortæ & Venæ Cavæ trunco deſcendente excurrentes ad Renes inſignes, quorum illa ſanguinem adferunt, ut ſuperfluum & inutile ſerum cum ſalinis portionibus effœtis deponant; hi vero ſanguinem ab illis recrementis liberatum revehunt ad truncum Venæ Cavæ. Barthol. *libell.* 1. *c.* 88. & *libell.* 2. *c.* 5.

Emulſio, eſt nomen medicamenti liquidi a junioribus inventi, quod lac colore æmulatur, ex medulla fructuum, ſeminumve lacteſcentium contuſorum & tritorum paratum, interveniente liquore appropriato. Pertinet formula inter medicamenta Magiſtralia, quæ ex tempore præſcribuntur & parantur, non Officinalia, quia mox mucum contrahit & corrumpitur. Hujus hiſtoriam & deſcriptionem vide apud Weker. *Antid. ſpec. ſect.* 5. P. Morell. *Form. Rem. l.* 1. *ſ.* 7. *c.* 7. Schroder. *l.* 2. *c.* 14. Schenk. *de med. comp. p.* 150. *Emulſo-*

rium legitur pro *Emulſione* apud Foreſt. *l.* 26. *O.* 6.

Emunctorium dicitur locus, per quem fit expurgatio vitioſi aut inutilis, Rul. & Iohnſ. Ita Glandulæ dicuntur *Emunctoria*. Ita Cutis eſt corporis *emunctorium*, Paracelſ. *Paramir. tract.* 2. *c.* 9. *ſeqq. l.* 3. *Tract.* 4. &c. Ita Naſus cerebri dicitur *Emunctorium* &c.

Enæ Chartarum apud Marc. Empir. pro imæ, id eſt, filamenta Chartæ tenuia, quæ ipſam reddunt horridam, Salmaſ. *in Solinum*.

Enæmos, ἔναιμος, & ἐναίμων, (1) dicitur de medicamento topico, quod glutinat, Galen. *l.* 4. *M. Med. c.* 5. imponiturque maxime cruentis vulneribus ſiſtendo ſanguini, *l.* 2. *de C. M. P. G. c.* 21. cum cruor, qui αἷμα, dicitur, ex cute ipſa vulnerata, vel etiam ex carne in roris ſpeciem diſtillant, atque ideo & *ſanguinarium*, & *cruentis opitulans*, & *glutinatorium* dicitur, *l.* 3. *d. tit. t.* 2. Meminit aliquoties Hipp. 3. *de fract. t.* 3. *l.* 4. *de artic. t.* 26. *l.* 5. *Epid.* XXXIV. 12. *l. de ulcer. II.* 13. Conſtat ex medicamentis non pinguibus, ideoque ἀλίπαινα (vide ſupra *Alipœna*) nominantur; cum debeant ſiccare, & citra abſterſionem leniter adſtringere. Maxime ex bitumine componuntur, cumque varii ſint generis, duo tamen habentur præſtantiſſima: unum βάρβαρον, *Barbarum*: alterum *Cyzicenum*, κυζικηνὸν, appellatum (de quibus ſupra ſuis locis) Celſus *l.* 5. *c.* 19. (2) dicitur de corpore, & ejus partibus *l.* 2. *ſect.* 3. *n.* 110. *l.* 6. *Epid. ſ.* 6. *t.* 27. de venis, *l. de venis* XXVII. 7. ubi opponitur ὀλίγαιμος, *pauci ſanguinis* vena, de nervo, *l. de Humid. Uſ. V.* 6. ad quem locum Interpretes non conveniunt, quid per Nervum ſanguineum intelligendum ſit. Foeſ. exiſtimat, panniculum carnoſum, qui ſub cute occurrit, denotari. Erotian. vero per venam exponit. Jung. Linden. *Ex. XIII.* §. 449. *ſeqq.*

Enæorema, ἐναιώρημα, ſignificat Hippocrati & aliis ſublime quiddam in urina *innatans*, & per mediam urinam pendulum, Lang. *l.* 2. *ep.* 41. *Sublimamentum* Latine dici poſſet. Dicitur & νεφέλη, *Nubes* vel *Nubecula*, Galen. *com.* 2. *in Progn. t.* 29. & Erotianus, qui ex Hippocrate ἐπαναιώρημα dicit forte rectius. Variant vero ἐναιωρήματα in ægris. Interdum eſt tenuius, & nubeculæ ſimile, quod vocat Hippocr. ἐναιώρημα ἐπινέφελον, *l.* 3. *Epid. ægr.* 1 3. & 5. interdum genituræ vel maſſæ ſeminali ſimile, & vocatur γονοειδὲς, *l.* 1. *Epid. ægr.* 1. & *l.* 3. *Epid. ægr.* 3. interdum rotundum, diſperſum, non reſidens, ϛρογγύλον, διεσπαρμένον, ὅτι ὀχ ὕδρυτον, *l.* 1. *Epid. ægr.* 1.

& l. 3. ægr. 11. poſt ſtat. peſt. Idem dicitur & μετέωρον, i. e. ſublime, ſuperficiem ſuperiorem occupans, l. 3. Epid. ægr. 3. 9. 12. poſt ſtat. peſt. Urina cum ſublimamentis dicitur οὖρον ἐναιωρεύμενον, ἢ ἐναιωρεύμενον, 1. Prorrh. ſ. 1. t. 4. & 31. Coac. t. 198. Sed aliquando oculi dicuntur ἐναιωρεύμενοι, ſublimes, ſuſpenſi, quales cernuntur in moribundis. 1. Prognoſt. t. 10. Vide Foeſ. p. 208.

Enanteſis, ἐνάντησις, dicitur Galeno *occurſus vaſorum* ſanguiferorum, quando vaſis deſcendentibus alia aſcendentia obviam veluti veniunt, notante Boneto *Anat. Pract. l. 1. Part. 1. Obſ.* 8. p. 11. Qualem *occurſum* aliquando obſervari inter venam mammariam & epigaſtricam in recto abdominis muſculo, teſtatur Barthol. *lib.* 1. *An. c.* 6. *p.* 55.

Enantios, ἐναντίος. Vide *Contrarius*.

Enarges, ἐναργὴς, *manifeſtus*. Uſurpavit Hipp. de inſomniis 1. *Prorrh. ſ.* 1. *t.* 5. & *Coac. t.* 90. Dicitur & liquidus, Galen. *l.* 2. *de ſan. tu. cap.* 4.

Enaricymon, ἐναρικύμων, idem, quod ἀρικύμων, *fœcundus*, *da*. Vide *Aricymon*.

Enarthroſis, ἐνάρθρωσις, eſt ſpecies διαρθρώσεως, cum cavum excipientis oſſis altum admodum eſt, caputque, quod in id inferitur, oblongum, Galen. *l. de oſſib. in proœm.* Ejus pauca ſunt exempla, ut cruris cum iſchio, & forte tali cum oſſe navis ſpeciem referente. Latine dici poteſt *Inarticulatio*. Barthol. *libell.* 4. *Anat. c.* 1.

Enaulia, ἐναυλία, proprie dicitur via interior, vel trames, aut fiſtularis via aut interior habitatio, ac domicilium. Sed Hippocr. metaphorice uſurpavit de vulvæ interiori cavitate, ſive vagina, vel collo, *l.* 2. *de morb. mul.* XIIX. 13. Verbum ἐναυλίζομαι ſignificat *immorari*, *permanere*, 2. *de nat. hum. t.* 10.

Encanthis, ἐγκανθὶς, duplicem habet ſignificationem. Vel enim accipitur pro immoderato augumento angulorum oculi, cui opponitur ῥοιὰς, *Rhœas*, immoderata eorundem diminutio, Galen. *l. de diff. morb. c.* 9. Vel ſumitur pro exceſſu & carnis excreſcentia in oculi angulo majore, *l. defin. medic.* nec eſt tumor toto genere *p. n. l. de tum. p. n. cap.* 17. Pterygio oculorum plerumque ſuccedere ſolet. Alias malum hoc canibus frequens minus homines corripit, & eos magis, qui in mari verſantur. Cujus duæ differentiæ obſervantur: ſiquidem aliquando hoc carnis incrementum benignum eſt, & tenerum, laxum, & ſine dolore, quod medicamentis ſiccis conſumendum eſt: aliquando vero malignum, durum, inæquale, & cum dolore punctorio, quod manu curare, & ſcalpro evellere oportet, Caſtel. De medicamentis πρὸς ἐγκανθίδας vide Galen. *l.* 4. *de C. M. S. c.* 7. De hoc affectu legatur & Aquapendens *tr. Operat. Chir. h. tit.* Quod & Caruncula in angulo majori naturaliter ſe habens dicatur ἐγκανθὶς, vult C. Hof. *comm. ad Galen. l. de V. P n.* 750.

Encardion, ἐγκάρδιον, late ſignificat medium uniuſcujuſque rei, *meditullium*. Stricte vero dicitur medulla caudicis, ἐγκάρδιον, quæ & ἐντεριώνη apud Dioſcor. *l.* 1. *c.* 12. Strictiſſime quoque locum ſignificat, ubi cor ſitum obtinet. Gorr. *p.* 122.

Encarpos, ἔγκαρπος, *fructuoſus*, in ſe fructum habens. Unde ἐγκάρπια dicuntur fructus, vel poma, quæ multum ſeminis iu ſe habent, & hæc ſunt διαχωρητικὰ, alvum ſubducentia, Hipp. *l.* 2. *de diet.* XXIIX. 2.

Encarſios, ἐγκάρσιος, *tranſverſus*. Refertur ad modos frictionis a Gal. *l.* 2. *de ſan. tu. c.* 3. *prin.*

Encatacecleiſmenos, ἐγκατακεκλεισμένος, *interclufus*, interceptus. Uſurpat Hipp. de excrementis, quæ longo tempore non dejecit alvus, 1. *de R. V. I. A. t.* 32.

Encatadamaſthen, ἐγκαταδαμασθὲν, dicitur corpus *afflictum*, *perdomitum*, Hippocr. *l.* 7. *Epid.* XXXIX. 3.

Encataleipomæ, ἐγκαταλείπομαι, ἢ ἐγκαταλιμπάνομαι, ſignificat *relinquor*, & dicitur apud Hipp. de iis relictis, vel morborum reliquiis, quæ poſt morbi judicationem aut ſolutionem adhuc in corpore humano de materia peccante, vel ejus effectu reſidua ſunt ex 1. *aph.* 12. *l.* 2. *Epid. ſect.* 3. *n.* 72. *l.* 6. *ſect.* 2. *t.* 12. *vel* 32. Juxta Linden. in qua ſectione aliquoties hoc verbum legitur. Vid. Dieter. *n.* 233.

Encatalepſis, ἐγκατάληψις, idem, quod ἀπόληψις, vel κατάληψις. Vide *Apolepſis*, *Catalepſis*. Legitur apud Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ.* 2. *t.* 12.

Encatantleſis, ἐγκαταντλησις, ſignificat apud Hippocr. perfuſionem aqua factam, atque coincidit cum ἐπαντλήσει. Vide *Epantleſis*. Legitur *l. de decent. ornat.* VII, 17.

Encathiſma, ἐγκάθισμα, eſt *ſeſſio in aqua medicata* ab imis pedibus, vel feminibus, uſque ad umbilicum, ita ut ſupernæ partes non madeſcant, Galen. *l.* 5. *de C. M. P. G. c.* 13. Hodieque vocatur *Semicupium*. In quibus affectibus hoc remedii externi genus conveniat, non eſt hujus loci determinare. Alias vocatur & *Inſeſſio*. Vide *Inſeſſio*. Meminit For. *l.* 27. *Obſ.* 24. *Schol.* Hild. *de dyſent. c.* 19. & *de lithotom. c.* 9. Habet & Pathologicam ſignificationem, qua denotat corporis abſceſſus, tumores, excreſcentias, corpori velut inſiden-

tes

tes & balneis fomentiſque indigentes, Apul. *l. de medic. herb. c.* 38. *n.* 3. Humelberg. *comm. ad h. l. pag.* 143. Legitur & *Encatheſma*. Diminutivum ἐγκαθισμάτιον legitur apud Moſchion. *de morb. mul. c.* 35.

Encauma, ἔγκαυμα, in genere ſignificat *Inuſtionem*, puſtulam ex uſtione contractam. Deinde ita dicitur ulcus in oculo, quod a febre utplurimum cum cruſta impura in nigro, aut albo oritur. Ac in nigro quidem dum fit; ſæpe profundum eſt, ac fere ſemper in ipſa expurgatione major tunicarum eroſio contingit, adeo, ut humores paulatim diffluant, & totus oculus effundatur. Hæc ex Aetio *l.* 7. *c.* 26. Gorræus *p.* 122. Cauſa eſt eadem, quæ aliorum ulcerum, materia nimirum ichoroſa ſalinis, lixivioſis, corroſiviſque particulis ſcatens. Ægineta ἐπίκαυμα appellavit, *lib.* 3. *c.* 22.

Encauſis, ἔγκαυσις, vocatur *Æſtus*, ardor, *incenſio*, *inuſtio*. Dicitur vero ita a Galen. *l.* 1. *de diff. febr. c.* 3. illa caloris actio in corpus, quam inducunt cauſæ externæ, ſive ſolis operatio; ſive ignis; ſive affectus vehementiores &c. *Encauſis* quoque dicitur pictura, vel cælatura per cauteria potentialia peracta, de qua Libav. *Synt. Arch. Ch. l.* 1. *c.* 23. & *l.* 6. *c.* 6. Vocatur & Pictura *Encauſtica*, & Artifex *Encauſtes*.

Encauſtum, ἔγκαυστον, materia illa, qua perficitur cœlatura, vel pictura *Encauſtica*, cujus tres numerantur ſpecies: *Cerographia*, κηρογραφία, *Ceſtrographia*, κεστρογραφία, & *tertia*, quæ *penicillo* peragitur, Libav. *d. l.* Hinc & cœlati, ſculpti, dicuntur ἐγκαυστοί, teſte Rhod. *ad Scribon. n.* 231. In Officinis quoque quibuſdam materia Atramenti ſcriptorii dici ſolet *Encauſtum*. Quod nomen etiam in re vitraria idem ſignificat, quod Amauſum vel Smaltum, Merett. in *Neri Art. vitraria l.* 6. *c.* 93. *p. m.* 165. De *Encauſto* Hermetico a Chr. ad. Balduino invento videatur in Ejuſdem *Hermete Curioſo Inventum VI.*

Enceimæ, ἔγκειμαι, i. e. *incumbo*. Uſurpatur de utero, quando iſchio incumbit, Hippoc. 5. *aph.* 47. Diet. *n.* 234.

Encephalos, ἐγκέφαλος, *Cerebrum*. Vid. ſupra *ſuo loco*.

Enceris, ἐγκηρίς, *grumus ceræ*, vel maſſa informis, quando liquata infunduntur mortario in frigore, Galen. *l.* 2. *de C. M. P. G. c.* 2. *l.* 3. *c.* 4. *l.* 4. *c.* 5.

Enceroſis, ἐγκήρωσις. Vide *Inceratio*.

Enchalinomæ, ἐγχαλινῶμαι, ſignificat *frenor*, vel frenis cingor; Hippocrat. *lib. de venis XXVII.* 8.

Encharaxis, ἐγχάραξις, Medicis dicitur *Scarificatio*, quæ eſt cutis & ſubjectæ carnis per ſcalpellum ſectio, non punctim, ſed cæſim facta. Differt a Phlebotomia, quod hæc uno vulnere venam adaperiat; illa multis vulnuſculis & ſectionibus cutem dividat. Differentiæ potiſſimum tres conſtitui poſſunt. Aut enim tenus & ſuperficiaria eſt *ſcarificatio*, aut magna & profundior, aut intermedia, Galen. *l.* 2. *ad Glauc. c.* 7. Plura de *ſcarificatione* vide apud eundem integro libell. *de cucurbitul. ſcarificat.* &c. Imprimis vero ad renutritionem facere, teſtatur Oribaſ. *lib. de ſcarific. cap.* 20. citante Rhodio *ad Scrib. n.* 55. Jung. & Petri Pauli Magni Romani Chirurgi libellus Italicus inſcriptus: *Diſcorſo ſopra le ventoſe*.

Encheireſis, ἐγχείρησις, proprie ſignificat generationem, vel *tractationem manibus factam*; vel ſi quis negotium aliquod propria manu aggreditur; Exercitium. Ita Galen. libros ſcripſit ἐγχειρήσεων ἀνατομικῶν, de cujus tituli Latina verſione vid. C. Hoffm. *Var. Lect. l.* 2. *c.* 13.

Encheiria, ἐγχειρία, idem quod ἐγχείρησις, manus aggreſſio, *adminiſtratio manuaria*. Legitur apud Hippoc. 2. *de artic. t.* 40. Libavius partem Chymiæ, quæ agit de inſtrumentis & operationibus, vocavit *Encherian*, tract. *de Igne naturæ cap.* 36.

Enchondros, ἔγχονδρος, duplicem habet ſignificationem, a primitivo χόνδρος, quod & *granum*, & *cartilaginem* notat. Itaque & derivativum hoc 1. ſignificat *granuloſum*, grumoſum, in qua ſignificatione uſus eſt Dioſcorid. *lib.* 1. *c.* 83. deinde *Cartilagineum*, teſte Gorræo, *pag.* 123.

Enchorios, ἐγχώριος, idem quod ἐνδήμιος, vernaculus, vide *Endemius*, *Epichorius*.

Enchrimpto, *Enchripto*, ἐγχρίμπτω, ἐγχρίπτω, idem, quod χρίμπτω, ſignificat *applico*, admoveo, *implico*, appropinquo. Uſus Hippocr. de oſſibus, quæ in fracturis inter ſe *implicantur*, & mutuo attactu ſe offendunt, *de artic. t.* 35. de compoſ. προσεγχρίμπτω, *l.* 3. *t.* 112. de utero ad inguina, pectinem & veſicam procumbente, *l.* 2. *de morb. mul. XXXIII.* 15. Junge Foeſ. *pag.* 179.

Enchriſta, ἔγχριστα, vocantur medicamenta liquida, quæ *illinuntur* Celſ. *l.* 5. *c.* 24.

Enchylos, ἔγχυλος, quaſi dicas, *Infuccatus*, udus, madidus. Idem, quod νεαρός, Galen. *l.* 4. *de diff. pulſ. c.* 2.

Enchyma, ἔγχυμα, idem, quod ἔγχυσις, *infuſionem* ſignificat. Ita plenitudo quoad vaſa vocatur πλῆθος κατὰ τὸ ὄγχυμα, non ſolum ſan-

 gui-

guinis, verum etiam ad omnem vaſorum arte factorum repletionem applicari poteſt. Gorræus p. 124. Vide *infuſio*.

Enchymoma, *Enchymoſis*, ἐγχύμωμα, ἐγχύμωσις, *humorum vitalium* in partes ſolidas *infuſionem* ſignificat ap. Hippocr. *l.* 2. *Epid. ſ.* 4. *n.* 26. quale quid fieri videmus in ira, verecundia, aut gaudio, quod ſanguis in venulas cutaneas rapiatur, ut color vividus, floriduſque appareat. Huic opponitur *Ecchymoma* & *Ecchymoſis*, de quo ſuperius.

Enchytos, ἔγχυτος, dicitur de eo, *quod infunditur* & inſtillatur. In ſpecie ἔγχυτα vocantur medicamenta, quæ oculis inſtillantur, ut Fœnugræci decoctum, Lac muliebre, & alia Collyria liquida, Gal. *lib. de rem.fac.parab. c.* 20.

Enciſſevoma, ἐγκισσῶμα, ſignificat *implicor*, inſtar hederæ. Legitur apud Hippoc. de venis XX. 7. Poſſet etiam uſurpari de venis ſpermaticis pampiniformibus.

Enclydaſticos, ἐγκλυδαστικὸς, h. e. *intus fluctuans*, aut fluctus faciens. Dicitur de aqua apud Hippoc. 3. *de R. V. I. A. t.* 40. De pure *l.* 1. *de morb. XI.* 4.

Enclyſma, ἔγκλυσμα, idem, quod *Clyſma*, vel *Enema*, ſignificat. Vide *Enema*. *Clyſter*. Legitur apud Dioſcorid.

Encœlion, ἐγκοίλιον, ſignificat *Abdomen*, *Hiæ*, videlicet omnia viſcera ſub coſtis recondita, ἐγκοίλια vocantur. Linden. *Ex. IX.* §. 57. 58.

Encolpiſmus, ἐγκολπισμὸς, proprie *infinuationem* ſignificat. Uſurpatur vero de applicatione remediorum uterinorum in ſinum muliebrem a Moſchione *de morb. mul. c.* 132.

Encope, ἐγκοπὴ, ſignificat proprie *inciſionem*, qualis aliquando contingit in capitis oſſibus, eſtque ſoluta continuitas ab aliquo acuto diſſecante facta. Coincidit cum vocibus διακοπὴ & ἕδρα. Caſtell. Gorr. p. 123. Improprie etiam ſignificare poteſt *impedimentum*, interceptionem. Derivatur a verbo ἐγκόπτω, *incido*, impedio; in qua poſteriori ſignificatione legitur apud Hipp. *in præcept. XI.* 3.

Encranis, *Encranion*, ἐγκρανὶς, ἐγκράνιον. Vide *Cerebellum*.

Encraſicholus, ἐγκρασίχολος, nomen *piſciculi littoralis*, ad *Sardas* vel Sardonos Italorum pertinentis. Sale conditus uſurpatur ad cibum. Cujus deſcriptionem vide apud Aldrov. *l.* 2. *de piſc. c.* 3.

Encrates, ἐγκρατὴς, id eſt, *validus*, firmus, robuſtus. Hippocrat. *lib.* 7. *Epid. VII.* 14. *IIX.* 14.

Encris, ἐγκρὶς, *placentæ*, genus, dum farina bene ſubacta in oleo primum coquitur, mox mel adjicitur. Ταγηνίαν Pollux vocavit, quod patinis fere frigatur. Gorr. *d. l.* C. Hoffmann. *l.* 3. *V. L. c.* 13. *fin.*

Encryphias, ἐγκρυφίας, epitheton *panis*, qui & ἀγοραῖος, i. e. *forenſis* aut *venalis* dicitur, quod in foro vendendus exponatur Gorr. *d. l.*

Encylindotos, ἐγκυλίνδωτος, *in orbem* vel *cylindri* formam *convolutus*. Dicitur de lana utero applicanda, *l.* 1. *de morb. mul. CII.* 57. Foeſ. *p.* 178.

Encymon, ἐγκύμων, dicitur *prægnans*, *gravida*, ab ἐγκύω, concipio. Gal. *cap.* 3. *in progn. t.* 30.

Encyro, ἐγκύρω, ἢ ἐγκυρέω, ſignificat *incido*, irruo. Hippocr. uſurpat de flatibus *l. de vet. med. XLI.* 1. Jung. 1. *de artic. t.* 45. At vero ἐγκυρέσαι definit Erotianus, quod ἐπελωτικὸν vel κατελωτικὸν eſt: ſed mendum ſubeſſe auguratur in Hippocratis libris Foeſius, quod anne forte in voce ἐγκυρέσαι potius quærendum, & ἀγκυρῶσαι legendum eſt metaphorica ſignificatione

Endedinemenos, ἐνδεδινημένος, *intro convolutus*, introrſum converſus. Eſt epitheton oculorum vitioſe ſe habentium, aut etiam inſtabilium, & δινήσει quadam affectorum, apud Hippocr. *l.* 4. *Epid. ſ.* 1. *t.* 27. Linden. reddidit per tremulos oculos a tremore, vel motu convulſivo muſculorum ocularium mira celeritate atque inceſſanter oculi orbitam in omnem partem raptantium, *Ex. IV.* §. 93.

Endeia, ἔνδεια, *indigentia*, defectus, *penuria* dicitur, quæ opponitur *Plenitudini*, *Abundantiæ*, Huc pertinet κενεαγγεία, vaſorum inanitio, 1. *aph.* 2.

Endeixis, *Indicatio*, communitas, ſcopus. Terminus frequentiſſimus in arte Medica, & præſertim in Methodo Medicinali. Eſtque nihil aliud, quam monſtratio, vel determinatio juvantis, vel indicati ex indicante, h. e. curata determinatio agendorum in Medicina ex cauſis modoque generationis cum ſanitatis, tum morbi. Hinc duplicis generis ſunt *Indicationes*. Aliæ ſunt *Conſervatoriæ*, ad methodum ὑγιεινὴν ſpectantes: aliæ *Curatoriæ*, ad methodum θεραπευτικὴν pertinentes. Quamvis plerique confundant, & in genere tres conſtituant etiam medendi methodum concernentes *indicationes*, *Præſervatoriam*, quam ad cauſſam, Gr. προφυλακτικὴν: *Curatoriam*, quam ad morbum: & *Vitalem*, quam ad vires corporis referunt. De quibus vide paſſim in Autoribus, præſertim apud Rolfinck. *Or. ac M. Med. Sp. l.* 4. *ſect.* 1. *cap.* 11. *ſeqq.* Noſtram vero

ſen-

ſententiam invenies *in Dogm. Med. Gen. Part. IV. c.* 1. 2. 3. & 4. Egregie quoque de *Indicationibus*, *Indicantibus*, & *Indicatis* diſſeruit Linden. *Ex. VIII.* §. 63. *ſeqq.* & *alibi*, quorum loca vide *in Indice* illius Autoris.

Endemos, *Endemios*, ἔνδημος, ἐνδήμιος, *Vernaculus*, alicui populo familiaris, quaſi *Patrium* dixeris, eſt epitheton morborum communium, multis in una regione viventibus ob cauſſam communem illi regioni familiarem, Galen. *c.* 1. *in* 1. *Epid. in proœm.* & *in defin.* Vernaculi morbi ſunt, qui in quibuſdam locis abundare ſolent. Differunt ab *Epidemicis*, quod hi certis ſaltem temporibus infeſtare ſoleant, propter cauſſam vitio aeris infecti aut intemperatioris conſtantis prægreſſi contractam. Illi vero nullo non tempore ſolent eſſe familiares, v. g. Scorbutus maritimorum & paluſtrium locorum incolis. Vid. *Dogm. noſtr. P. II. c.* 6. *Dogm.* 11. *Vernaculo* morbo revera *vernuculum* remedium extare aſſeruit Hartmann. *in Diſp. Chymico. Medic.* 1. *Auctar.* 7.

Endeſis, ἔνδεσις, *colligationem*, *connexionem* per vinculum ſignificat, & ea pedis pars apud Hippoc. hoc vocabulo intelligitur, in quam tibiæ oſſa definunt, & ad talos ligamentis connectitur, *l. de venis XXIV.* 2.

Endica, ſignificat *feces in fundo*. Morienes vero ita ſcripſit: *Endicam* quære in vitreis vaſis & repone tantiſper, donec aceſcat. Nam in dulci materia nihil præſtare poteris. Hæc corporibus addita & in terram ſic mutatis, conſervat illa, ne comburantur. Quando enim corpora amittunt animam, tunc facile comburuntur. *Endica* omnibus corporibus utilis, idonea reddens & vitalia, præſervat a putredine & ignis conſumtione. Dicitur & *Moſe bazuania*. Hæc Ruland.

Endœaſtos, ἐνδοιαστὸς, ſignificat *dubius*, anceps. Frequens vocab. Hippocr. *l.* 2. *Prorrhet. XXIV.* 2. *Coac. t.* 121. *l. de Criſib. IV.* 11. *l.* 1. *de morb. I.* 9. *III.* 10. *l.* 2. *Epid. ſ.* 4. *n.* 20.

Endon, ἔνδον, *Interne*. Vide *Exo*.

Endoſis, ἔνδοσις, *remiſſio*, intermiſſio, dicitur de febribus, præfertim continuatis, quando ſuis particularibus acceſſionibus inſignes habent ad remiſſionem, aut declinationem mutationes, Galen. *c.* 3. *in* 1. *Epid. t.* 2. Differt ab ἀπυρεξία, quod hæc de febrium intermittentium totali remiſſione dicatur. Verbum ἐνδίδωμι ſignificat *remitto*, & non modo de febribus, ſed & de aliis morbis & ſymptomatibus ceſſant bus & remittentibus accipitur, *com.* 3. *in progn. t.* 73. De corpore quoque ſumitur, quando a morbo non minuitur, nec decrementum capit, 2. *aph.* 28. Dieter. *n.* 289.

Endromis, veſtis dicitur balnearia, hirſuta villi longioris, quæ ex Gallia mittebatur, cujus uſus in balneis & gymnaſiis præcipuus erat. Ant. Fumanell. *de Baln. in princ.*

Enedre, ἐνέδρη, ſignificat proprie *inſeſſionem*. Hinc & ἔνεδροι dicuntur Hippocrati, qui equis firmiter infident. *l. de A. L.* & *Aq. XLVII.* 7. Verum vocab. ἐνέδρη ſtrictius uſurpavit de applicatione & impoſitione ferularum Chirurgica, *de fract. t.* 65. *ſ.* 3. *t.* 13. 40. Alias vocab. ἐνέδρα etiam *cavillationem* denotare monſtravit Linden. *Ex. X.* §. 266.

Enellagmenos, ἐνηλλαγμένος, i. e. inter ſe *alternatus*, alius alium recipiens. Uſurpatur de vertebris, quarum proceſſus ita committuntur, ut vertebra vertebram alteram viciſſim excipere videatur, 3. *de artic. t.* 45. *vel* 46.

Enema, ἔνεμα. Vide *Clyſter*, *Infuſum*.

Eneos, ἐνεὸς, idem, quod κενεὸς, *vanus*, inutilis, & per tropum *ſtolidus*, qui nec audit, nec videt. Hippocr. 2. *de iis*, *q. in med. t.* 9.

Enereiſis, ἐνέρεισις, compreſſionem, *illiſionem* ſignificat. Hippocr. *d. tit. l.* 3. *t.* 6. Unde & ἐνερεισθεὶς, *impactus*, *infixus*, denotat, *l.* 6. *Epid. ſ.* 6. *t.* 26.

Energema, ἐνέργημα, proprie *Opus* ſignificat, quod ſequitur actionem tanquam effectus. Ita Excernenda & Retinenda ſunt *opus* functionum naturalium. Chylus eſt ἐνέργημα chylificantis ventriculi &c. Interdum tamen pro ἐνέργεια ſumitur. Ita Cruciatus ἐνέργημα ὀδύνης, *opus* doloris vocatur. Lind. *Ex. XIII.* §. 309.

Energia, ἐνέργεια, Vide *Actio*, *Operatio*.

Energos, ἐνεργὸς, ſignificat non ſolum actuoſum, alacrem ad functiones, ſed & moribus cultis præditum, humanum apud Hippocr. *l. de A. L.* & *Aq.* notante Joh. Bapt. Perſona *comm. in Gal. l. quod an. mor. ſeq.* & *c. p. m.* 289.

Energumeni, ἐνεργούμενοι, in malam partem ſumto vocabulo dicuntur, *Obſeſſi* a *Dæmonio*, ſive vere tales, ſive falſo & ex mentis errore. Qua ſignificatione accepit D. Binninger *Obſerv. Medic. Cent.* 5. *Obſ.* 32. *p.* 523. *ſeqq.* Singularem etiam & plane admirandam *Energumenæ* hiſtoriam refert Joh. Matth. Neſter. *Obſerv.* 2. *Promtuario Macaſii annexa*.

Enervatio, æquivocum eſt. Vel enim idem ſignificat, quod ἀπονεύρωσις, id eſt, *tendo*, Gal. *l.* 1. *de L. Aff. cap.* 6. de quo ſupra: vel proprie notat *repurgationem* a fibris & membranulis, quæ etiam Curatio dici ſolet, teſte Rhod. *ad Scribon. n.* 212, vel tropice accipitur

tur pro *debilitatione*, Gr. ἔκλυσις. Vide *Eclyſis.* Dieter. *n.* 253.

Engaſtrimythos, ἐγγαστρίμυθος, dicitur proprie, *qui concluſo ore loquitur*; quod ventre vocem edere videbatur. Tranlsatum vero ad mulierem fatidicam *Pythiam*, quæ divaricatis cruribus ex ventre inferiore & partibus genitalibus vaticinium protulit. Hippocr. *l.* 5. *Epid. XXV.* 8. *l.* 7. *XVII.* 7. Jung. Jac. Rolandi de Belebad. *Agloſſoſtomographiam c.* 6. in *Anno III. Ephemer. Nat. Cur. p.* 588. Latine dici poteſt *Ventriloquus*, de quo vocab. etiam infra *ſuo loco*.

Engenes, ἐγγενής, *ingenitus*, congenitus, idem etiam, quod οἰκεῖος, *domeſticus*, familiaris. Gal. *in Exeg. dict. Hipp.*

Engeraſco, ἐγγηράσκω, *ſeneſco*, infeneſco, Hipp. 2. *aph.* 54. idem, quod ἀπογηράσκω, *d. l. aph.* 53. Dieter. *n.* 231.

Engignoma, ἐγγίγνομαι vel ἐγγίνομαι ſignificat infum, *innaſcor*, invado. Uſus Hippocrat. 4. *Aph. XLIV.* de tuberculis aut doloribus poſt febres longas ſeſe in articulos infinuantibus. Et mirum, quod neque Foeſius neque Dieterich. verbi hujus emphaſin expoſuerint.

Engiſoma, ἐγγείσωμα, ἐγγίσωμα, inſtrumentum dicitur, quod in calvariæ fracturis fuit adhibitum, vel etiam juxta alios eſt oſſis pertuſio, cum pars affecta in profundum deſcendit, ac ſuper illæſum os corruit. Galen. *l.* 6. *M. M. cap.* 6. & *def. Med.*

Englottogaſtor, ἐγγλωττογάστωρ, i. e. *linguam in ventre habens*, dicitur, cui in ſolius ventris commodum cura eſt intenta. Linden. *Exerc. XI.* §. 131.

Engomphoſis, ἐγγόμφωσις, idem, quod γόμφωσις. Vide *Gomphoſis*.

Engonios, ἐγγώνιος, *Angularis*, quando duo membra connectuntur ad angulum ſive rectum, ſive obliquum. Hippocr. 1. *de iis, quæ in medic. t.* 17. *ſ.* 3. *t.* 20. *Mochlic. IX.* 14. *XXII.* 5. Gal. *l.* 6. *M. M. c.* 5. Vide Foeſ. *Oec. p.* 176.

Eniavtos, ἐνιαυτός. Vide *Annus*. Hinc ἐνιαύσιος, *annuus*, dicitur de morbis & ulceribus, 6. *aph.* 45. & *l.* 1. *de nat. hum. t.* 42.

Eniſchomenos, ἐνισχόμενος. Vide *Contentus*.

Eniſtemi, ἐνίστημι, *inſiſto*, inhæreo, urgeo. Hippoc. *l.* 5. *Epid. XXXI.* 7. Unde ἔνστασις, *inſtantia*, dictio Democriti ſectatoribus familiaris, cum morbos atomorum in vacuos meatus ingreſſu & obſtructione oriri docuit, hujuſmodi ingreſſionem infixionem ſignificans. Hier. Mercur. *lib.* 4. *Var. Lect. cap.* 13. Foeſ. *p.* 211.

Enixa, idem, quod Puerpera, & aliquoties legi in ſcriptis P. M. de Calderia, *Tom. II. Oper. p.* 74. 77. &c. Alias apud Chymicos *Enixum* eſt epitheton Salium tertii generis exacido & alcali geniti, quod alias *Neutrum*, *Tertium*; juxta Glauber. *Mirabile*, juxta alios *Anomalum* dicitur, & utriuſque vires, ſed refractas, poſſidet. Vide David. von der Beke, qui Barnerum caſtigat. Holdiernis etiam *Sal ſalſum* appellari ſolet, quod ex acido & alcali junctis reſultat, v. g. Tartarus Vitriolatus, & alia. Hæc Enixa vel Media ſalia rurſus dividit Iunken in *Acida*, *Salſa*, *Armonicalia*, *Vitriolica*, *Nitroſa* & *Aluminoſa*, quemadmodum eorum deſcriptiones videri poſſunt *in Corpore ejus Pharmaceutico ſect. III. c.* 23. *p.* 297.

Enneapharmacos, ἐννεαφάρμακος, medicamentum ex novem ſimplicibus conſtans. Ita dicitur Peſſus quidam, qui ad uteri & ſedis inflammationes confert. Galen. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 6. Æginet. *l.* 7. *c.* 24. *fin.* Antidotus Heraclidis apud Hal. *l.* 2. *de antidot. c.* 14. Ita & Emplaſtra quædam apud Aet. & Celſ. *eneapharmaca* dicuntur, teſte Gorræo *p.* 142.

Enneazo, ἐνεάζω, ſignificat *adoleſco*, juvenor. Hipp. 2. *aph.* 54. Dieter. *n.* 293.

Enoch creditur *Hermes Triſmegiſtus* fuiſſe, juxta pleroſque Spagyricos. Zacharias in opuſculo *Th. Chym. Vol. I. p.* 723. Menens *Aurei Veller. l.* 1. *c.* 4. *in Vol. V. p.* 256.

Enochdianus Paracelſo dicitur, qui longævitate æmulatur *Enochum* Prophetam. Hinc *Enochdiana vita* eidem eſt vita admirabiliter longæva. Vid. *l.* 4. *de vita long. c.* 6. *l.* 5. *c.* 2. & 5.

Enochleo, ἐνοχλέω, *infeſto*, *perturbo*, moleſtia afficio ſignificat. *Coac. t.* 195. & 2. *aph.* 50. 4. *aph.* 57. Vid. Dieter. *n.* 294. Vide *Infeſto*.

Enodios, ἐνόδιος, in via poſitus, *in via habitans*. Apud Hippocr. vero eſt nomen proprium *lib. de morb. ſacr. IV.* 40. Junge Foeſ. *pag.* 211. 212.

Enœceſis, ἐνοίκησις, vide *Inhabitatio*.

Enomos, ἔνωμος, *crudus*. Vide *Cruditas*. Hippoc. 5. *aph.* 67. Vid. Dieter. *n.* 296.

Enormon, ἐνορμῶν, *impetum faciens*. Dicitur & ſimpliciter ὁρμῶν, epitheton Spirituum aptiſſimum, & rei naturam exprimens, videlicet ſummam levitatem, tenuitatem, & activitatem. Vide *Pneuma*. Hippocr. *lib.* 6. *Epid. ſ.* 8. *t.* 19. ubi tamen ſimplex verbum legitur ὁρμῶντα, quod idem eſt, Gal. *l. de rigor. c.* 5.

Enphlebotomeo, ἐμφλεβοτομέω, ſignificat Hippoc.

poc. *diſtribuo venas in multas partes*, vel ramos, vel propagines, *l. de ven. XXVI. 6.* Conf. Erotianus.

Enrhytmos, ἔνρυθμος, epitheton pulſus alicujus, qui ordinis rationem obſervat aliquam. Differt ab ἄρρυθμῳ, ſaltem gradu, cum hic ita dicatur, quando exactus ordo inter pulſus invicem ſubſequentes obſervatur, reſpectu celeritatis, vehementiæ & æqualitatis; Nihilominus adhuc ἔνρυθμος dici poteſt, licet unum attributum non plenarie adſit. Junge Gal. *lib. 1. de diff. pulſ. c. 9.*

Ens, τὸ ὄν, vel Metaphyſicæ, vel Medice exponi poteſt. Illa ſignificatio non eſt hujus loci, ſed petenda a Philoſophis. Secundum hanc coincidit cum *Exiſtente*, *Subſtantia*, ὑπάρχον, ὑφεσός; Gr. dictis. Gal. *l. 2. Meth. med. c. 7. fin.* A Paracelſicis & Chymicis aliter deſcribitur *Ens*, quod fit extractum minerarum primum, quæ nondum attigerunt perfectionem, ſuntque ſeminales potentiæ fœcundiores. Hinc nominari ſolet & materia prima, quæ eſt cujuſque generis, & vim ad id proximam habet, ex qua primum motus naturalis ad ſubſtantiam exiſtit. Petitur primum Ens e Mineralibus potiſſimum. Hinc enim metallorum & gemmarum actu quidem illis vacuæ, at potentia fœcundæ inveniuntur. Ita Illuſtr. Boyleus *Ens* ſuum *Veneris* e Colcothar Vitrioli prius edulcorato aqua pluviali ſublimando cum duplici quantitate Salis Ammoniaci conficit, notante Joh. Franc. Vigani, *Medull. Chym. p. 5.* Paulo aliter a Marggravio paratum legitur in Morley *Coll. Chym. I. Leid. c. 530.* Deſcriptio *Entis Veneris* ſimilis legitur in Roſ. Lentilii *Miſcell. Medico-Curioſ. P. II. p. 577.* Iunken. *Lex. Ch. Ph. P. I. p. 108.* & Joſeph. Iankſon in curatione Maniæ aliquoties loco Vomitorii commendavit *Enchirid. c. 7. & 8.* *Ens Horizontis* dicitur Electrum minerale immaturum, uti patet ex Iunken *Chym. Exp. Cur. P. II. ſect. 1. c. 7. p. 549.* In Vegetabilibus quæritur ex plantis, cum adhuc ſunt in herba, vel immaturis fructibus. Animalium claſſis non multa præbet, niſi e ſanguine conficere velis, & ovis. Ita & Ranarum ſimiliumque ſpermata ad hunc vocantur uſum. Hæc Ruland. & Iohnſ. Ita & Paracelſus *Ens* dixit eſſe originem, vel ſcaturiginem, quæ potentiam habet corpus regendi, *Paramir. de quinque entib. morb. l. prolog. 2. num. 7. prologo 3.* Hinc varia paſſim occurrunt *Entia*: *Ens* Dei, creatum aſtrorum, humorum, feminis. *Ens* Naturæ Longum & Breve: *Ens* virtutis, morborum, veneni &c. de quibus omnibus in Indice Operum ſuorum quærere licet, quæ tamen pleraque, ceu figmenta exoterica & inepta, partim etiam magica rejicit Libav. *in ſcriptis ſuis* aliquoties. In Lapidis Philoſophici magiſterio *Ens primum* dicitur illa Tinctura, cujus beneficio metalla tranſmutantur, Ger. Dornæus *de tranſ. metall. cap. 14. Th. Chym. Vol. I. p. 534.* *Ens primum Auri* abuſive Chymicis audit *Pulvis* quidam *Antimonialis*, cujus deſcriptio quædam extat (ſi fides tribuenda) in Morley. *Coll. Chym. Leid. c. 49. proc. 8.* Helmontius rurſus *Ens* aliter expoſuit, tria conſtituens *Entia*: *Ens* reale, quod eſt veritas: *Ens* mentale, quod eſt Ratio: & *Ens* Rationis, quod eſt Non *Ens*, putatione matre oriundum, *tr. Venatio ſcientiarum, n. 27.* *Ens veneni* vocatur impuritas mucilaginoſa, & tartarea, quæ non habet in ſe virtutem expulſivam, ſed ſtypticam, aluminoſam & aſtringentem, & omnibus alimentis ineſt, *Introductione ad vitalem Philoſophiam Tract. altero. Part. priori c. 14. 15.* imo etiam Aſtris viſibilibus Ens veneni ſpirituale attribuitur *c. 5. p. 19. Tom. VII. Operum Hartmanni in fol.*

Enſiformis, *Enſiculatus*, ξιφοειδής, eſt epitheton Cartilaginis parti infimæ Sterni adnatæ, gladii vel enſis effigie, figura triangula; interdum penitus oſſeæ. Dicitur & *Mucronata*, cujus deſcriptionem vide apud Anatomicos, præſertim Bartholin. *libell. 4. de Anat. c. 18.* Vocatur alias & *Furcella*, vel *Furcula*, quod in fine nonnunquam bifida obſervetur.

Enſtacton, ἔνστακτον, q. d. *Inſtillatitium*, nomen Collyrii ita dicti, quod oculis inſtillaretur liquidum. Gal. *l. 4. de C. M. S. L. c. 7.* Ægineta vero vocavit σακτικὸν, *l. 7. c. 16.* Rhod. *ad Scrib. num. 34.*

Enſtalaxis, ἐνστάλαξις. Vide *Inſtillatio*.

Enſtaſis, ἔνστασις, *Inſtantia*. Vide *Eniſtemi*.

Entalium, *Entali*, *Entale*. Vide *Dentalium*. *Entali* quoque idem, quod *Alumen ſciſſum*, quod aliquando generatur ex Sale gemmæ, Paracelſ. *tr. 2. Chirurg. magnæ cap. 8.* Rul. Unde & in genere Sal *Entalicum* dicitur acidum aluminoſum, quæ omnia ex frigido coagulantur. Parac. *Paramir. l. 2. c. 6.* Tale Sal *Entalicum* ſtatuit idem cauſſam icteritiæ, *l. de Ictericit. c. 1.* Sal *Entalicum* Microcoſmi rejicitur per alvum, *Paragraphor. l. 1. c. 2. §. 2.*

Entaſis, ἔντασις, *intenſionem*, aut internam tenſionem ſignificat, quæ & ſimpliciter τάσις, aut ξύντασις vocatur. Legitur in Hippocr. *4. de R. V. I. A. t. 17. 21. lib. 4. Epid. XIII. 19.* Galen. *Com. in 3. Epid. t. 5. & comm. 3. d. l. t. 17.*

Entaticos, ἐντατικὸς, *intenſivus*, tribuitur medi-

dicamentis internis & externis Venerem ſtimulantibus; alias *Incentiva*, dictis; item *Satyrica*. Dieter. *n.* 206. *in fin.* Tale Emplaſtrum legitur apud Ægin. *l.* 7. *c.* 17.

Enteradenes, ἐντεραδένες, h. e. Glandulæ inteſtinales, quas D. Joh. Conr. Pejerus egregie deſcripſit *peculiaribus Exercitationibus*, & hoc nomen Græcum ipſis attribuit *in ep. ad D. Joh. Jac. Harder.* quæ occurrit in Pœonis & Pythagoræ *Exercitationibus Epiſtolicis Anatomico-Medicis Ex.* 32. vocavit & illius ſcriptum hic *Enderadenographiam*.

Enterenchytæ, ἐντερεγχύται, vocantur inſtrumenta Chirurgica ad Clyſteres inteſtinis injiciendum deſtinata. Scult. *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XIII. fig.* 4. 5.

Enterione, ἐντεριώνη, idem, quod ἐγκάρδιον. Vide *Encardion*.

Enterocele, ἐντεροκήλη, eſt *Hernia inteſtinalis*, quando inteſtina prolabuntur vel ad inguina, vel ad ſcrotum, ob rupturam peritonæi, & tumorem gignunt, Galen. *l. de differ. morb. cap.* 10. Hujus obſervationes & curationes vide apud Hildan. *Cent.* 2. *obſerv.* 81. *ſeqq. cent.* 6. *obſerv.* 73. & *alias*. Tales ægri vocantur *Enterocelici*, *d. l.*

Enteromphalos, ἐντερόμφαλος, dicitur *Hernia umbilicalis*, quando inteſtina umbilicum protuberare faciunt. Dicitur & ἐξόμφαλος, quamvis hoc vocab. omnem umbilici protuberantiam denotet, ab aliis quoque cauſſis obortam. Hildan. *epiſtol. ad Mich. Doring. in oper. p.* 900. Affectus hic mulieribus præſertim tempore partus haud raro contingere ſolet.

Enteron, ἔντερον, *Inteſtinum*, & pluraliter ἔντερα, *Inteſtina*, dicuntur corpora oblonga, cava, rotunda, membranoſa, a ventriculi orificio dextro ad extremum anum protenſa, diſtribuendi ad vaſa lactea chyli & continendi, expellendarumque fœcum inſtrumenta, fibris circularibus aliiſque prædita, & varie circumgyrata, quorum prolixiorem deſcriptionem reperies in Anatomicis, ſpecialiter Bartholin. *lib.* 1. *Anat. c.* 10. 11. & D. Bidloo *Anat. Tab.* 39. & 40. Etſi vero revera unum & continuum ſit *Inteſtinorum* corpus, loco tamen, magnitudine, numero orbium & anfractuum variare & diſtingui, hincque ſenarium reſultaſſe numerum, ita ut tria priora dicantur *Tenuia*: *Duodenum*, *Jejunum* & *Ileum*; tria reliqua *Craſſa*: *Cœcum*, *Colon*, & *Rectum*, notum eſt, de quibus omnibus ſuo loco. Gal. *l.* 5. *de U. P. c.* 3. *l.* 6. *Anat. admin. cap.* 6. Jung. Diet. *n.* 295. Ob hanc diviſionem dixit Linden. *Inteſtinum* re unum, appellatione geminum. *Ex. VIII. §.* 2. Aliquando & ἔντερον in ſingulari κατ' ἐξοχὴν denotat *Colon*, apud Hippoc. *l.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 3. notante Gal. *in comm.* Jung. *l. de humor. XI.* 16. Ἔντερα quoque ſignificant ſacculum, vel folliculum, in quem medicamenta ad fotum immittuntur, forte quia ut veſica, ſic & *Inteſtina* ad eum uſum accommodari poſſunt. Hippoc. *l.* 3. *de morb. I.* 20. Foeſ. *p.* 212. Per metaphoram etiam Lumbrici terreſtres dicuntur ἔντερα γῆς, *inteſtina* terræ, notante Foreſt. *l.* 21. *obſ.* 29. *Schol.*

Enteropiplocele, ἐντεροεπιπλοκήλη, eſt nomen Herniæ in ſcroto potiſſimum, quando omentum & inteſtina ſimul devolvuntur & prolabuntur. Hinc Gal. ad tumores compoſitos refert. *l. de tum. p. n. c.* 15.

Enteroſcheocele, ἐντεροσχεοκήλη, dicitur nonnullis ex licentia Græcis familiari componendi voces, *Hernia ſcrotalis Inteſtinalis*, quando inteſtina in ſcrotum prolabuntur: vide *Oſcheocele*.

Entheaſticos, ἐνθεαστικός, epitheton Melancholici, qui putat, a majori quadam vi ſe defendi & exornari, vaticinaturque futura Videatur Æginet. *l.* 3. *c.* 4. Latine *Divinaculus*, *Vaticinator*.

Enthemata, ἐνθέματα, vocari, quæ cruentis vulneribus confeſtim injiciuntur, ad reprimendas inflammationes & inhibendum ſanguinem ſcripſit Andr. Tiraquell. *de Nobil. c.* XXXI. §. 275. *fol.* 130. *b.* ſed nullum autorem, ubi occurrat, addidit, quamvis ipſius autoritas omni exceptione major ſufficere poſſit.

Enthermos, ἔνθερμος, idem, quod πολύθερμος, *impenſe calidus*. Hippoc. *l.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 13. 19. Gal. *in comm.*

Enthetos, ἔνθετος, in genere dicitur *Impoſitus*, *Inditus*. Specialiter vero ſumitur de medicamentis, quæ naribus imponuntur, ad ſiſtendam hæmorrhagiam. Hippoc. vocat ἔνθετα, *lib.* 4. *Epid.* XXII. 2. & *l.* 6. *ſ.* 6. *t.* 25. A verbo ἐντίθημι, *impono*, ingero, *l.* 6. *ſ.* 2. *t.* 2.

Enthlaſis, ἔνθλασις, internam colliſionem & contuſionem, *Illiſionem* ſignificat, a verbo ἐνθλάζω, *imprimo*, introrſum cogo, quod uſurpavit Hippocr. *lib. de int. aff.* XLVII. 11. 13. Jung. Foeſ. *pag.* 211. Gal. *lib. de de diff. morb. c.* 11. Vide *Illiſio*. Sennert. *Inſtit. Med. l.* 2 *part.* 1. *c.* 10.

Enthraſſo, ἐνθράσσω, idem, quod θράσσω, *perturbo*, moleſtiam affero, *pungo*. Hipp. 3. *de artic. t.* 47.

Enthuſiaſmus, ἐνθουσιασμός, id eſt, *fanatica perculſio*, ſeu numinis afflatio eſt, veluti cum quidam in ſacris faciendis mente capiuntur, ſi quæ viderint, aut ſi tympana, vel tibias, vel

vel ſigna audierint. Gal. *in def. Med.* Pertinet ad deliria Melancholica. *Enthuſiaſmum* Paracelſicum pro ſingulari artis Medicæ notitia acquirenda vocat *Diabolicum* Libav. *Tom. IV. oper. p.* 79. Vocatur & *Raptus*. Vide infra.

Enthymematicos, ἐνθυμηματικὸς, epitheton & proprietas boni Medici, quod debeat eſſe *argutus*, *præmeditatus*, & acris in reſpondendo, Hippocr. *de dec. orn. II.* 26.

Entomon, ἔντομον, Vide *Inſectum*.

Entrichoma, ἐντρίχωμα dicitur a quibuſdam extremus palpebrarum ambitus, ſive extrema ora, in qua excreſcunt cilia. Gorr. *p.* 144.

Entrimma, ἔντριμμα. Vide *Intritum*.

Entrope, *Entropia*, ἐντροπὴ, ἐντροπίη, ſignificat *pudorem*, verecundiam, Hipp. *l. de dec. orn. l.* 16. *V.* 5. Linden. reddidit, *Modeſta correctio*. *Ex II.* §. 20.

Entypoſis, ἐντύπωσις, dicitur Humeri acetabulum, alias ὠμοκοτύλη. Eſtque articulatio humeri cum brachio. Gorr. *p.* 144.

Enulon, ἔνουλον, caro dicitur *gingivarum interna*; quemadmodum externa dicitur οὖλον, & media inter dentes ὀρμὸς, Gorr. *ex Polluce*, *p.* 143.

Enur, eſt occultus vapor aquæ, ex quo lapides generantur. Rul. & Iohnſ.

Enureo, ἐνουρέω, idem, quod οὐρέω, *mingo*, mejo, immingo. Hippocr. *l.* 7. *Epid. XV.* 43. ubi tamen Linden. cum Cornario exponit per *mingere in ſtratum*, in qua ſignificatione etiam uſus Nic. Piſo *d. M. C. & C. l.* 3. *c.* 41. & antiquior Nonus *de M. P. C. c.* 180. Hinc etiam nomen ἐνούρησις, *immictio*, h. e. Urinæ incontinentia, quod una cum verbo legitur apud Solenandr. *Conſil. XI. p. m.* 345.

Enydreoma, ἐνυδρέομαι, id eſt, *madeſio*, humector. Erotian. *Onom. p.* 41. *c.* 1.

Enypnion, ἐνύπνιον, *Inſomnium*, idem, quod ὄναρ, ὄνειρος, ὄνειρον, quid ſignificet, notum eſt. Referuntur *Inſomnia* a Medicis inter ſigna ſanitatis & morborum, quamvis valde dubia & incerta. Hinc Hippocr. integrum ſcripſit libellum de *inſomniis*, & Gal. tractatum de preſagio ex *inſomniis*. Ex recentioribus vero egregie de *inſomniis*, quid ſint, & eorum generationis modo egit Th. Vvillis *Anim. Brutor. Part. I. t.* 16. *Inſomnia* vel ſunt Divina, vel Naturalia, (ſub quibus tamen & ægrotorum comprehenduntur) vel Diabolica. Dicitur & *Somnium*. Videatur & de *Inſomniis* Caſp. Rejes *C. El. q.* 37. Jungatur deſcriptio *Somnii* apud Linden. *Ex. XV.* §. 37.

Enypoſapros, ἐνυπόσαπρος, *intus ſubputridus* ſignificat, & uſurpavit Hippoc. de ſputo in hepaticis, *Coac. t.* 446.

Enyſtron, ἤνυστρον, eſt venter ſinus in quadrupedibus, dictus *Abomaſum*. Hic ventri eſt magnitudine amplior *Omaſo*, quod ἐχῖνον vocant, forma oblongior, cancellis intus & cruſtis multis, magnis & levibus inornatus. Ab eo proxime inteſtinum ſequitur. Gorr. *pag.* 178. Jung. Ariſt. *lib.* 3. *de part. an. cap.* 14. Bart. *lib.* 1. *An. c.* 9. *Abomaſum* prorſus eſſe fictitium contra Gazam ſcripſit C. Hoffm. *l.* 2. *Inſt. Med. c.* 31. §. 8.

Eon, ἠὼν, dicitur totus oculorum ambitus. Gorr. *p.* 175.

Epacmaſticos, ἐπακμαστικὸς, *acereſcens*. Vide *Acme*. Dicitur & ἀναβατικὸς. Vide *Anabaſis*.

Epacros, ἔπακρος, dicitur de eo, quod in ſummitate acutum eſt, vel in anguſtum tendit. Hippocr. *lib.* 2. *de morb. LIX.* 25. Foeſ. *p.* 221.

Epaeiroma, ἐπαείρομαι, *attollor* inſurgo, ſignificat. Uſurpatur de humoribus inordinate commotis. Hipp. *l. de humid. uſu*.

Epagogion, ἐπαγώγιον, dicitur genitalis membri *Præputium*, apud Dioſcor. *l.* 3. *c.* 25. quam-vis dubiter, apud quem eſt caput 23. Verum approbat C. Hoffmann. *l.* 4. *Var. Lect. c.* 33. Quod vero Gorræus *p.* 146. ſcripſerit ἐπαγώγια ſignificare *præputia* tantum male affecta, nullam prorſus video rationem.

Epaio, ἐπαΐω, ſentio, *percipio*. Frequens verbum Hippocr. 1. *Prorrh. XXVI.* 2. 4. *l.* 2. *de morb. XXI.* 9. *l.* 1. *de morb. mul. XLII.* 5. *l.* 2. LIIX. 15.

Epaiſſo, ἐπαΐσσω, & med. ἐπαΐσσομαι, ſignificat *cum impetu irruo*, irrumpo. Legitur in Hippocr. *lib. de nat. puer.* IX. 7. Linden. vertit per *Exſilio*.

Epaleipho, ἐπαλείφω, proprie ſignificat *ſuperlino*, translatitie exacuo, *irrito*, in qua ſignificatione legitur de cancro exaſperato, Hippoc. *l.* 5. *Epid. X.* 21.

Epanacleſis, ἐπανάκλησις, *revocatio* Dicitur de calore Hipp. *l.* 5. *aph.* 21. & *l. de humid. uſ.* XI. 16. Diet. *n.* 307. Junge *Dogmata noſtra Med. Gen. P. IV.* 2. *pag.* 480. 481.

Epanadidomi, ἐπαναδίδωμι, ſignificat *increſco*, ingraveſco. Uſurpatur de morbis ab initio minus vehementibus, progreſſu vero temporis in gravius tendentibus, *l.* 6. *Epid. ſ.* 1. *t.* 29. & *l.* 1. *de morb. mul.* XLI. 5.

Epanadiploſis, ἐπαναδίπλωσις, *reduplicatio*. Vide *Anadiploſis*. Vocatur & ἐπανάληψις, *repetitio*. Gal. *l. de morb. tempor. c.* 8.

Epanalepſis, ἐπανάληψις, *repetitio*, Vide *Epanadiploſis*.

Epanaphero, ἐπαναφέρω, *reaſſumo*, repeto, ſigni-

gnificat, & quidem apud Hippoc. de viribus reſumptis uſurpatur; *Coac. t.* 1. ubi ἐπανανέγκαντες, ſeſe *recolligentes*, occurrit.

Epanapneo, ἐπαναπνέω, ſubinde & crebro *reſpiro*, Hippoc. *l.* 7. *Epid.* XLVI. 13.

Epanaſtaſis, ἐπανάστασις, *prorumpens eminentia*, *eruptio*, puſtula, Legitur in Hipp. *Coac. t.* 220.

Epancylotos, ἐπαγκυλωτὸς, dicitur Laquei ſpecies apud Oribaſium. quo ſinus ſuper ſinum injicitur, faciens ad corpora figuranda. Gorr. *p.* 146.

Epanemeo, ἐπανεμέω, ſignificat *vomitum ſubinde repeto*, revomo. Hipp. *Coac. t.* 568.

Epanereugomæ, ἐπανερεύγομαι, *crebro eructo*. Hippocr. 3. *de R. V. I. A. t.* 59.

Epanorthumæ, ἐπανορθοῦμαι, idem, quod διορθοῦμαι. Vide *Diorthoſis*.

Epanthiſma ἐπάνθισμα, ſignificat *Efflorescentiam*, idem, quod ἐπάνθεμα. Occurrit apud Hipp. 1. *Prorrh. ſ.* 1. *t.* 21. *ſ.* 2. *t.* 25. *Coac. t.* 579. a verbo ἐπανθέω, *effloreſco*, quod legitur *l.* 7. *Epid.* XXIII. 19.

Epantleſis, ἐπάντλησις, *perfuſionem aquæ*, aut infuſionem ſignificat, qualis fieri ſolet in balneis, Hipp. 3. *de R. V. I. A. t.* 50.

Epaphæreſis, ἐπαφαίρεσις, in genere dicitur *repetita ſublatio*, vel evacuatio. In ſpecie vero vocatur in ſanguinis miſſio repetita, apud Galen. *l. de cur. rat. per ſang. c.* 1.

Epaphros, ἔπαφρος, *ſpumans* ſignificat, idem, quod ἀφρώδης. Occurrit in Hippocr. *ſ.* 1. *Prorrh. ſ.* 2. *t.* 60. & *ſ.* 3. *t.* 1. ubi mendoſe legitur ἐπάφων, notante C. Hoffm. *in Notis* ἀνεκδότοις *ad Gal. opera*, *h. l.* Foeſ. *p.* 223.

Epargemos, ἐπάργεμος, dicitur, qui in ulcuſculo oculi, quod ἄργεμα dicitur, laborat. Vide *Argemon*.

Eparita dicitur Paracelſo lutum quoddam argillaceum, haud dubie a calore atroruben-te. Unde & *Tartarus Eparitinus*, *l. de morb. Tartareis c.* 4.

Eparma, *Eparſis*, ἔπαρμα, ἔπαρσις, in genere *omnem tumorem*, vel *intumeſcentiam* in parte aliqua obortam ſignificat. Neque ullam video ſufficientem rationem, quam ob Interpretes ſtatuerint, ſtricte & ſpecialiter denotare tumorem ad aures obortum, cum Hipp. ſemper exprimat addendo παρ᾽ ὦς, *ad aures*, v. g. *Coac. t.* 626. *l.* 1. *Epid. ſ.* 1. *t.* 10. *Lib.* vero 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 1. vocab. ἔπαρμα plane omiſerit, notante Gal. *in comm.* Uſurpatur vero etiam de præcordiorum tumore, *l.* 3. *Epid. egr.* 3. *poſt ſt. peſt.* item de ventris tumore, *Coac. t.* 86. 142.

Epauriſcomæ, ἐπαυρίσκομαι, ſignificat *haurio*, *fruor*, fructum capio. Frequens Hipp. *l.* 4. *de morb.* II. 2. 4. XI. 12. 18. XVI. 38. 39. XIIX. 2.

Epauxes, ἐπαυξὴς, *increſcens*, incrementum capiens ſignificat, diciturque de morbis. Fere idem, quod ἀναβατικὸς, vel ἐπακμαστικὸς. Legitur apud Hippocr. *l.* 6. *Epid. ſ.* 5. *t.* 26. Aet. *l.* 3. *c.* 8. notante Foeſ. *p.* 222.

Epedanos, ἠπεδανὸς, ſignificat *Debilis*, infirmus, quaſi ἀπεδανὸς. Cui opponitur ἔμπεδος. Legitur illud apud Hipp. *l.* 1. *de morb. mul.* XII. 9. XLIV. 3. CVI. 3.

Epencranis, ἐπεγκρανὶς, vide *Cerebellum*. Sic vocat Eraſiſtratus apud Galen. *lib.* 8. *de V. P. cap.* 13.

Ephebœon, ἐφήβαιον, *Pubes*, *Pecten*, item *Aqualiculus*, id totum dicitur, quod eſt ab Hypogaſtrio, ſeu imo ventre, (quem & *Sumen* vocant) uſque ad pudenda. Gorr. Caſtell. ex Galen. *Introd. c.* 10. ubi & ἐπίσιον & ἥβη vocatur. Unde & *Ephebia*, ἐφηβία, *Pubertas*, & *Ephebi*, ἔφηβοι, *Puberes*, denominantur. Gal. *l.* 2. *de temper. c.* 5. & *comm. de ſal. diet. t.* 7. ubi puberum deſcribitur ætas, quod ſit media inter pueros & adultos. Alias *Ephebæum* quoque vocabatur apud Romanos & Græcos locus peculiaris in paleſtris & medius, & erat exhedra ampliſſima, in qua Rhetores, Philoſophi & alii liberalibus ſtudiis addicti ſedentes diſputabant. Lang. *l.* 1. *ep.* 51.

Ephedra, ἐφέδρα, eſt nomen herbæ arboribus inſidentis, quæ Polygonum bacciferum ſcandens Bauhino dicitur in Pinace. Alias hoc nomine quoque venire inſtrumentum quoddam Chirurgicum reponendis membris luxatis idoneum, ſcribit Joh. Laurent. *Amalth. Onom. p.* 309.

Ephedrana. ἐφέδρανα, idem, quod γλουτοὶ, *nates*, vel natium prominentiæ, Gorræus *Def. p.* 161. ex Polluce, Cœl. Rhodig.

Ephedria, ἐφεδρία, apud Gal. ſignificat obſervationem, dijudicationem, & correctionem, *l. de cogn. cur. animi morb. c.* 1.

Ephedron, ἔφεδρον, eſt *ſella* firmior, & ſedile ſtabile, in quo æger, vel etiam Chirurgus, aut Medicus, firmiter deſidere poſſit. Hippocrat. *l.* 2. *de morb.* XLV. 9. & 2. *de fract. t.* 3.

Ephelcis, ἐφελκὶς, dicitur *ramentum*, ſeu cruoris exigua guttula, quæ interdum tuſſi in hæmoptica paſſione rejicitur, Galen. *l.* 4. *de L. Aff. c.* 5. item ulcerum cruſtula, *l.* 3. *de Symptom. cauſſ. c.* 2.

Ephelis, ἐφηλὶς, eſt *aſpredo* & *nigrities in facie* ex ardore ſolis progenita, aut etiam ab inflammatione ortum ducens. Quæcumque enim cauſſa ſimilem aſperitatem & colorem exci-

excitarit, perinde eſt. Legitur apud Hippocr. *l.* 2. *Prorrh. XXXI.* 9. *l. de Aliment. IV.* 18. *l. de ſteril. VI.* 8. *l.* 2. *de morb. mul. LXVIII.* 1. Plinius aliquando *diſcolorem a Sole cutem*, aliquando a Sole uſta, vel a Sole aduſta interpretatur, eoque vitio deformes *Solatos* appellat. *Alii vitia cutis* ſimpliciter Latine reddunt. Linden. vertit *Maculas Solares*, *Ex. XI.* §. 189.

Ephemerides, ἐφημερίδες, vocantur proprie conſignationes, & calendaria, quæ ſiderum ortus & occaſus ac tempeſtates dieſque faſtos indicant. Lang. *l.* 1. *ep.* 36. Per traslationem vero apud Helmont. *Morbi concentrici*, qui aſtra reſpiciunt, & præſertim ad Lunæ ſyzygiam moventur, vocantur *Ephemerides* ægrorum, v. g. Epilepſia, *tr. de Morb. Archeal. n.* 18. Vulgus etiam vernacule dicere ſolet: Perpetuum habet calendarium hic, vel ille æger.

Ephemerus, ἐφήμερος, eſt epitheton quarumdam febrium intermittentium, quarum tota conſtitutio unica acceſſione horarum viginti quatuor circumſcribitur, Gal. 4. *aph.* 55. Jung. Dieter. *n.* 565. Latine *Diaria*, unicum durans diem, ſcil. ut plurimum. Nam *Synochus ſimplex* non putris dicitur etiam Medicis *Ephemera plurium dierum*. *Ephemeræ* meminit Hipp. 4. *aph.* 55. *l.* 2. *Epid. ſ. III. n.* 60. Cauſam veram harum febrium vide apud Willis *l. de febr. c.* 8. quæ eſt ſubtilium & ſpirituoſarum ſanguinis portionum accenſio, vel eſtervefcentia. Jung Sylv. *l.* 1. *P. M. c.* 28. Fr. Piens *de febr. part. ſpec. c.* 1. Quod vero Helmont. ſcripſit, *Ephemeram* ſedere in ſtomachi cavo, & plerumque ex vitiato cibo oriri, propterea etiam a vomitu, vel peracta digeſtione ſponte ceſſare, particulariter ſaltem verum eſt. *Tr. de febrib. c.* 9. §. 23. Richart. Morton. *in Pyretologia Exercit. I. c.* 2. cauſſam conſtituit harum febrium ſpiritus animales agitatos & nimium motos, qui tamen potius videntur eſſe productum accenſi vel effervefcentis ſpirituoſi, qui ſpiritus animales in cerebro commovet & exagitat.

Ephesis, ἔφεσις, ſignificat *provocationem in jus*, vel ad litem. Applicatur vero non inepte deſiderio laſcivo fœminarum, dum viri congreſſum anxie deſiderant & ad Venerem quaſi provocant. Moſchion *de morb. mul. c.* 128. 138.

Ephestias, ἐφεστιάς, nomen *Emplaſtri* egregie *reſiccantis*, quod & μέγα alio nomine dicitur. Ejus deſcriptio habetur apud Aet. *l.* 10. inter remedia Hydropicorum. Gorr. *p.* 161.

Ephialtes, ἐφιάλτης, Latine *Incubus*, vel *Incubo*, Gr. etiam ἐπιβολὴ καὶ πνιγαλίων, eſt nocturna corporis oppreſſio, & quædam quaſi ſuffocatio, cum quis ab initio ſomni ſupinus jacens, grandi ſe mole opprimi, atque ab alio invadi imaginatur, cum difficili reſpiratione, immobilitate ac voce præpedita prope ſuffocari æger videatur. Forte ex veteribus quidam Dæmonem, alii Cupidinem, alii incubantem vetulam, aut externam quandam vim, quæ quieſcentes invaderet, & pondere oppreſſos gravaret, eſſe voluerunt, quamvis tota mali cauſa intra corpus eſſet. Vide Rhod. *ad Scrib. n.* 100. Ea autem cauſſa nulla eſt alia, quam materies quædam vaporoſa incongrua ſpiritibus animalibus, præſertim in cerebello, ſtuporem aliquem inducens, ut mox a functionum ſuarum ſenſitivarum & locomotivæ muniis paululum ceſſent. Hinc una cum Corde Pulmones, Diaphragma, & Thoracis muſculi impediuntur & quaſi conſtringuntur, quemadmodum egregie modum generationis *Incubi* deſcripſit Th. Willis *An. Brut. P.* 2. *c.* 6. Hinc noſtro judicio *Incubus* potius ad morbos pectoris vel medii ventris, quam ad capitis morbos referendus eſſet.

Ephidroſis, ἐφίδρωσις, ambiguæ ſignificationis eſt vocabulum apud Hipp. monente Galeno aliquoties *in comm. ad Prorrh.* v. g. *com.* 1. *t.* 7. *c.* 2. *t.* 7. & 60. *c.* 3. *t.* 33. Plerumque tamen *Sudatiunculam* tenuem ſignificat inutilem & malæ notæ. Nihilominus aliquando etiam uſurpatur de ſudore bono & Critico, *c.* 3. *in* 1. *Prorrh. t.* 17. *Coac. t.* 36. & 136. A Th. Williſio accipitur generaliter pro omni *Sudatione* vel *Sudore*, *Pharm. Rat. Part. I. ſ.* 5. *c.* 1. *ſeqq.* Vide *Hidros*.

Ephippium, ἐφίππιον, hujus vocabuli propria ſignificatio non eſt hujus loci, ex aliis Lexicis jam nota. Per comparationem tributum hoc nomen oſſi *ſphenoideo*, five *cuneiformi*, ob quatuor parvos proceſſus formam *ephippii*, ſive ſellæ, quæ equo imponitur, repræſentantes; Sinus glandulam pituitariam excipit. Barthol. *Anat. libell. IV. c.* 8. *p. m.* 718.

Ephiſtama, ἐφίσταμα, ſignificat *innato*, & dicitur de materia urinæ innatante, Hippoc. 7. *aph.* 34. Diet. *n.* 366.

Ephodos, ἔφοδος, triplicem habet ſignificationem apud Hippocr. (1) ſignificat vias & meatus, per quos corporis recrementa deponuntur, *l.* 6. *Epid. ſ.* 2. *t.* 34. & *ſ.* 5. *t.* 2. (quamvis alii textum hunc aliter explicent per aggreſſiones naturæ. Verum ex ſubſeqq. verbis patet, de *viis* & meatibus *excretoriis* ſermonem eſſe) (2) *invaſionem* notat *hoſtilem* incurſum, vel inſultum, 3. *Progn. t.* 3. (3)

ἐφοδοι Hipp. ſæpe dicuntur rerum ſimilium, vel diſſimilium *acceſſiones*, quæ corporis temperaturam juvant, vel lædunt, 1. *de diet. XXIV.* 11. *XXV.* 5. 7. Foeſ. *p.* 256.

Epialos, ἠπίαλ@, eſt epitheton febris cujuſdam, in qua ſimul ægri febricitant, & rigore corripiuntur, uti deſcribit Gal. *l.* 2. *de diff. febr. c.* 6. Dici poſſet *febris algida*, aut *cum tremore*, ab antiquis Latinis *Quercera* dicta. Eſt vero lenta & mitis febris, cujus meminit Hipp. *l. de A. L. & Aq. IV.* 7. *l. de ſuperfœt. XXIX.* 3. *l.* 4. *Epid.* X. 9. De genere Quotidianarum eſſe videtur, unde veteres a pituita vitrea & acida deduxerunt. Verum cauſſa ejus vera ex cauſſa febris *Quotidianæ* potius deducenda, de qua vide Vvillis *de feb. c.* 5. & Piens *part. ſpec. de febr. c.* 10. Vide *Quotidiana*. Ab hoc eſt ἠπιαλώδης πυρετὸς febris, in qua rigor & tremor concurrunt juxta Erotianum in Ἠπιαλώδης πυρετός.

Epialtes, ἐπιάλτης, idem, quod *Ephialtes*, i. e. *Incubus*. Vide *Ephialtes*.

Epibeblemenos, ἐπιβεβλημέν@, dicitur Hipp. veſtimentis, vel ſtragulis tectus, aut *amiculo opertus*, *l.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 14.

Epibroche, ἐπιβροχή. Vide *Embregma*.

Epicæros, ἐπίκαιρ@, vel ſignificat *opportunus*, tempeſtivus, Hipp. *l.* 1. *Epid. ſ.* 3. *t.* 12. *l.* 3. *ſ.* 3. *t.* 29. & *l.* 1. *de R. V. I. A. t.* 2. & 24. Vel idem eſt, quod *inſignis*, magnus, notabilis, & uſurpatur de morbis & membris corporis, Hipp. 2. *de R. V. I. A. t.* 51. *l.* 2. *de fract. t.* 17. 22. & *ſ.* 3. *t.* 47. 63. *l.* 3. *de artic. t.* 59. 108. Vel etiam notat *periculoſum* valde & inſignem habens malignitatem, *l. de virgin. morb. II.* 18. & *l.* 1. *Epid. ægr.* 8. Vide Foeſ. *p.* 227.

Epicanthides, ἐπικανθίδες, dicuntur *ambo oculorum anguli*, alias κανθοὶ dicti. Gorr. *p.* 149.

Epicar, ἐπίκαρ, i. e. *ad partem inferiorem*. Opponitur τῷ ἀνάκαρ. Vide ſupra *Anacar*.

Epicarpium, ἐπικάρπιον, dicitur medicamentum regioni pulſus in carpis manuum applicandum, qualia ſunt Emplaſtra, vel Unguenta antifebrilia, item Confortativa, ut Sacculi pro pulſibus &c. Aliis *Pericarpia* dicuntur. Vide *ſuo loco*.

Epicauma, ἐπίκαυμα, eſt velut ex igne facta cruſtoſa *exulceratio*, quæ oculi nigro accidit. *Inuſtio* Lat. dici poſſet Gal. *defin. Med.* Vide *Encauma*. Jung. Foreſt. *l.* XI. *obſ.* 17. *Schol.*

Epiceraſticos, ἐπικεραστικὸς, dicitur & κατακεραστικὸς epitheton medicamentorum, quæ vim habent temperandi & obtundendi malignitatem vel morſum, i. e. ichoreſcentiam ſalinam corroſivam & ulceroſam humorum in aliqua parte contentorum; veluti uva paſſa mordentes in ventriculo humores obtundit. Gal. *l.* 1. *de Al. fac. c.* 2. vide & *l.* 2. *de Simpl. fac. c.* 12. ubi & ἐπικεράννυντα dicuntur. Videatur & Pet. Morell. *de Materia medica p. m.* 342. *edit. Ger. Blaſii*.

Epiceros, ἐπίκηρος. Vide *Hypoceros*.

Epichærecacia, ἐπιχαιρεκακία, *malevolentia*, quando quis alterius malis oblectatur. Refertur inter cauſſas morbificas a Rolf. *O. ac M. M. Sp. l.* 2. *ſ.* 3. *c.* 107.

Epicheiron, *Epicheirion*, ἐπίχειρον, ἐπίχειρον, idem, quod σῶστρον, ſive præmium, quod Medico, vel Chirurgo ſolvitur pro opera & ſtudio Hipp. *in precept. II.* 9. a verbo ἐπιχειρίζω & ἐπιχειρίζομαι, manum admoveo alicui negotio. Hipp. *l.* 5. *Epid.* X. 18.

Epichliænome, ἐπιχλιαίνομαι, ſubinde caleſco, *intepeſco*, ſignificat, & quidem plerumque præternaturaliter ap. Hippocr. *Coac. t.* 621. *l.* 4. *Ep.* XIX. 6. *l.* 2. *ſ.* 2. *n.* 19. *l.* 6. *ſ.* 7. *t.* 2.

Epichnus, ἐπίχνυς, ſignificat ſordes, vel *lanuginoſam concretionem*, & metaphorice aliquoties tribuitur oculis ſqualidis, & obtenebratis, Hippocr. 1. *Prorrh. ſ.* 1. *t.* 17. *Coac. t.* 561.

Epicholos, ἐπίχολος, i. e. *bilioſus*, dicitur de corpore, Hipp. *l.* 5. *Epid.* IX. 14. XIII- 6. Idem quod *Cholericus*.

Epichordis, ἐπιχορδὶς, dicitur *Meſenterium* Aretæo *l.* 2. *de cauſſ. & ſin. ac. morb. c.* 6. citante Foeſ. *p.* 235. Ita vero vocatur, quia ſupra chordas, i. e. inteſtina ſitum eſt.

Epichorios, ἐπιχώριος, idem ſignificat, quod ἐπιδήμιος. Vide *Epidemius*, quamvis etiam ſumatur pro ἐγχώριο ſive *Endemio* de Scorbuto apud Suidam *l.* 6. *Geograph.* Vid. *Ephemerid. Nat. Curioſ. Dec. I. Ann.* II. *Obſ.* 284.

Epicindynos, ἐπικίνδυνος, *valde periculoſus*. Hippocr. 4. *aph.* 43. Vid. Dieter. *n.* 317. Opponitur τῷ ἀσφαλὴς, ſecurus, item ἀκίνδυνος. *Ibid.*

Epicœlis, ἐπικοιλὶς, *Cilium* ſignificat, uti interpretatur Gaza, quo nomine veteres extremum ambitum genæ ſuperioris deſignarunt. Gorr. *p.* 140.

Epicœmaſis, ἐπικοίμασις, *decubitum ad dormiendum*, & ipſam dormitionem ſignificat, a verbo ἐπικοιμάομαι, 5. *aph.* 27. Jung. Dieter. *n.* 316. Legitur & hoc vocab. 2. *de artic. t.* 50. Sed quomodo verſio Latina quadret, *vellicationem* aut ſcalpturam reddens, non video. An cum Cornario legendum ἐπίκνησις?

Epicolica dicitur Gliſſonico ea corporis pars, quæ

quæ colo inteſtino accumbit, notante Blancardo *in Lexic.*

Epicophoſis, ἐπικώφωσις, idem, quod κώφωσις, *ſurditas*. Vide *Cophoſis*; quamvis ſtricte *ſurditatem* potius alii morbo ſupervenientem ſignificare videatur. Legitur apud Hippocr. *1. Prorrh. ſect.* 3. *t.* 49.

Epicraſis, ἐπίκρασις, proprie *contemperationem* ſignificat. In Medicina vero ita dicitur *curationis ratio per vices* inſtituta, quæ opponitur ei, qua confertim & in totum cauſſa morbifica removetur. Galen. *l.* 9. *meth. med. c.* 10. Neque vero neceſſe eſt ſemper evacuationem intelligi: ſed & per ἐπίκρασιν curatio perfici poteſt ſucceſſive & per vices alterando, mitigando, ad excretionem diſponendo vitioſos humores, permiſſa ſoli naturæ evacuatione, quæ eorum partem vel convertat in alimentum ſanguinis, vel per alvum, urinas, ſudorem, aut aliter expurget. Caſtell.

Epicrateia, ἐπικράτεια, ſignificat *exſuperantiam*, quæ duplex eſt: alia materialis, alia virtualis; vel qualitativa. Galen. *l.* 3. *de S. Fac. c.* 16.

Epicrateticus, ἐπικρατητικὸς, apud Gal. ſtricte dicitur de facultate coercendi, aut retinendi alvum, quæ tribuitur juri gallinarum, & opponitur τῷ ὑπακτικῷ, ſubducendi virtuti, *l.* 11. *de S. Fac.*

Epicratis, ἐπικρατὶς, apud Hippocr. ſignificat *ſudarium*, ſive linteum ad detergendos ſudores, item ex tenui ſtamine paratum capitis tegumentum & involucrum, Hippocr. *in Prœcept. IX.* 14.

Epicriſis, ἐπίκρισις, id eſt, *Adjudicatio*, Gal. *ad Thraſyb. c.* 6. Quæ mutua inter ſe dependentia connectuntur, per appellatam ἐπίκρισιν, a Græcis, id eſt, *adjudicationem*, judicanda ſunt.

Epicruſis, ἐπίκρουσις, certa quædam dicitur *percuſſio*, qua mangones puerorum tanquam præſidio ſuccurrunt iis, quibus a natali die graciſia ſunt membra. Galen. *l.* 14. *Meth. med. c.* 16.

Epictenion, ἐπικτένιον, locus eſt imi ventris ſupra pectinem, unde & ἐπίσειον, & *Pubes* alias dicitur, Hippocrat. *l.* 1. *de morb. mul. LXXXVI.* 3. Significat & *lanuginem* in lanificio pectini inſidentem, & Galenus notat *exegeſi Hipp.* quam inſubditio medicamento exhibet, Hippocrat. *ibid. C.* 10. *CXX.* 8. Jung. Foeſ. *p.* 228.

Epicyema, *Epicyeſis*, ἐπικύημα, ἐπικύησις, *Superfœtatio*, *Superimprægnatio*, eſtque fecundus fœtus conceptus gravida jam exiſtente muliere, id quod fit, cum fœtu jam concepto non clauditur exacte uterus, ſed ſemen aliud, vel potius ovulum, etiam poſtea intro admittit, *lib. de ſuperfœtat.* Tempore partus rem non carere periculo, experientia nos quoque docuit. Aliquando & mola carnea cum fœtu conjuncta ἐπικύημα vocatur. *lib.* 5. *Epid. V.* 14. Jung. Diet. *Iat. p.* 875. *ſeqq.*

Epideipnon, ἐπίδειπνον, Vide *Poſtcœnium*.

Epidelos, ἐπίδηλος, ſignificat *conſpicuus*, evidens, & dicitur vel de homine, qui ſenſu increſcere deprehenditur, ut primo, ſecundo, tertio & quarto ſeptenario &c. Hippocr. *l. de Carnibus XIII.* 13. Vel uſurpatur de diebus futuram criſin manifeſtantibus, qui latine *Indices*, vel *indicativi* vocantur, 2. *aph.* 24. Vid. Diet. *n.* 314.

Epidemios, *Epidemos*, ἐπιδήμιος, ἐπίδημος, eſt epitheton morborum ex genere communium, id eſt *populariter graſſans*, a communi, ſed tamen inſolita & minus familiari, cauſſa ortus. Cauſſa vero illorum non ſemper eſt aeris vitium malignum & venenatum, ſive peſtilens, ſed interdum etiam ſaltem conſtans & diu perdurans anni temporum intemperies & dyſcraſia, humores & ſpiritus ad commu-nem vitioſitatem diſponens; quemadmodum patet ex hiſtoriis febrium *Epidemicarum* apud Vvillis *cap.* 17. Qui ab illa cauſa proveniunt, ſunt vere *Contagioſi*, *Peſtilentes*, hi non item, quamvis recte dicantur *Maligni*. Epitheton hoc poſtea ipſis remediis contra peſtem & morbos peſtilentes addi cepit; hinc legitur Aqua *Epidemia* Londinenſis in D. David. de Spina *Manuali Pharm. Chym. p.* 59. quamvis *in ipſo Diſpenſatorio Londinenſi* 1680. *edito* non extet.

Epideris, ἐπιδερίς, ſic dicitur aliquibus in pudendo muliebri adnata caruncula, quæ aliis *Nympha*, aut *Clitoris* vocatur. Gorr. *ex Pollu-ce p.* 145. Rolf. *de Part. generat. Part.* 2. *c.* 42.

Epidermis, ἐπιδερμὶς. Vide *Cuticula*.

Epideſis, ἐπίδεσις, genus ligationis eſt ad ſanguinis profluvium fluentibus vaſis injectæ; quanquam ipſum vas circulo non complectatur, ſicut vinculum; Verum cum ex parte ſuo complexu committat quodammodo vulnerati membri labra diffidentia, &, quæ ſuperimpoſita ſunt, contineat, merito inter claudentia remedia numeratur, ex Galen. *l.* 5. *meth. med. cap.* 3. Verum non video, quid obſtet, quo minus omnis *deligatio* in genere ἐπίδεσις vocari poſſit. Vide *Deligatio*.

Epideſmos, ἐπίδεσμος, dicitur faſcia, quæ plagulis aut ſpleniis ſuperinducitur & ſuperligatur. Latine *ſuperfaſciatio*, *ſuperligamen*, Hip-

Hippocr. 3. *de iis, quæ in med. t.* 6. Huic opponitur ὑποδεσμίς, de quo *ſuo loco*.

Epididymis, ἐπιδιδυμίς, ita dicitur appendix & parvus quidam veluti teſticulus, teſtis capiti ſuperimpoſitus, cujus hiſtoriam & uſum vide apud Anatomicos, præſertim Bartol. *l.* 1. *Anat. c.* 22. 23. Inepte vertitur *Supergeminalis*, C. Hoffmann. *in Comm. ad Gal. de V. P. n.* 1016.

Epidorpion, ἐπιδόρπιον, dicitur *menſa ſecunda*, ubi bellaria, quæ etiam hoc nomine venire ſolent, apponuntur. Lang. *l.* 2. *ep.* 51.

Epidoſis, ἐπίδοσις, *Additamentum*, vel incrementum ſignificat, a verbo ἐπιδίδωμι, *augeor*, increſco. Utrumque & de corporis naturali incremento, & de morborum augmento ſumi poteſt. Idem ergo eſt, quod *augmentum*, vel *augmentatio*. Hipp. *l.* 2. *aph.* 31. 32. *l.* 5. *Epid. XIII.* 8. *l.* 6. *ſ.* 4. *t.* 26. Gal. *l.* 1. *de criſ. c.* 3. & *l. de Morb. tempor. c.* 2. Jung. Foeſ. *p.* 225. Dieter. *n.* 315. Lind. *Ex. XV.* §. 91. Eſt ſpecies ſecunda temporum morbi particularium, ſecundum Gal. *de opt. ſect. c.* 37.

Epidrome, ἐπιδρομή, *accurſionem*, affluxumve humorum ſignificat. Gal. exponit per ἐπιῤῥοήν, 3. *de iis, quæ in med. t.* 31.

Epieices, ἐπιεικής, ſignificat *æquus*, modera[illegible] [illegible]*nis*. Frequenti in uſu apud Hippocr. [illegible] etiam adverbium ἐπιεικέως. Tribuun[illegible] [illegible] hominibus, Gal. *c.* 2. *in Prorrh.* [illegible] morbis & ſymptomatibus morbos comitantibus, & leniter ſeſe habentibus. 1. *Prorrh. ſ.* 1. *t.* 12. *Coac. t.* 143. 209. 255. 374. *l.* 5. *Epid. XV.* 2. *XXIIX.* 3. & alibi ſæpius. Lind. *Ex. VII.* §. 5. Vide Foeſ. *p.* 226. Subſtantivum quoque ἐπιείκεια, *æquitatem*, moderationem & lenitatem ſignificat, 3. *de fract. t.* 34. Tropice notat probabilitatem, veroſimilitudinem.

Epigaſtrion, ἐπιγάστριον. Vide *Abdomen*. Barthol. *l.* 1. *Anat. in princ. Epigaſtricam Venam* & *Arteriam* deſcriptas vide in Anatomicorum monumentis.

Epigeios, ἐπίγειος, *terreſtris*, terræ propior, humilis. De plantis dicitur *humilibus*, Gal. *l.* 4. *de S. F. c.* 15.

Epigennema, *Epigeneſis*, ἐπιγέννημα, ἐπιγένεσις, *Superveniens*, accidens priori accedens, ab ἐπιγίνομαι, *ſupervenio*, accedo. Dicitur de omni re præternaturali, quæ manente priori ſupervenit, ſive morbus novus fuerit, ſive ſymptoma. Cauſa quoque morbifica progagata dicitur κατ' ἐπιγένεσιν. Differt a μεταπτώσει, quod in hac prior focus morbidus ceſſet & alius fiat. Legitur ſubſtantivum apud Hipp. *Coac. t.* 230. Verbum vero ἐπιγίνομαι frequentius occurrit. Unde & ſymptomata, ceu ſigna, quæ non ſtatim a principio morbi adſunt, dicuntur ἐπιγινόμενα, accedentia, *ſupervenientia*, 6. *aph.* 35. & *alibi*. Vide Galen, *in comm.* Foeſ. *p.* 224. Dieter. *n.* 312. Rolf. *O. ac M. M. Sp. lib.* 2. *ſ.* 3. *c.* 5. & *l.* 3. *ſ.* 2. *c.* 48. Linden. *Ex. VI.* §. 22. *ſeqq. VII.* §. 12. 14. *XII.* §. 125. Ἐπιγένεσις etiam Latinitati donatum uſurpatur de modo formationis fœtus & animalium qui fit per additionem partis poſt partem, quemadmodum patet ex Harveji *de gener. animal. Exerc.* 45.

Epiglottis, ἐπιγλωττίς, id eſt *Superlingula*, eſt membrana cartilaginoſa, rotunditatis oblongæ, in interiori gutturis parte collocata, Gal. *l.* 1. *de Loc. aff. cap.* 1. vel eſt laryngis quinta cartilago, quæ rimam *Glottis* dictam ex junctura duarum Arytænoidearum obortam tegit & claudit, ne ex cibo & potu aliquid in aſperam arteriam decidat, ſed clauſa in gulam abeat; quamvis Bartholinus exiſtimet, aliquid de liquidis in tracheam tranſire, l. 2. *Anat. c.* 11. Legitur apud Hipp. *lib. de Corde*, *II.* 1. Vide & Lang. *l.* 2. *ep.* 44.

Epiglottum, Paracelſo dicitur inſtrumentum argenteum ſimile ferreo inſtrumento, quo utuntur calcearii, & adhibetur ad palpebras ſurſum tollendas, poniturque ſubtus ſupercilia, & pili diriguntur. *Scholio in libr.* 6. *Paragraphor. de Lepra*.

Epiglutis, ἐπιγλουτίς, dicitur *femoris & natis pars exterior*, quemadmodum pars ſub natibus ad femur depreſſa ὑπογλουτίς vocatur. Gorr. *ex Ariſt. lib.* 1. *Hiſt. an. cap.* 14. vid. *p.* 145.

Epigonatis, *Epigonis*, ἐπιγονατίς, ἐπιγονίς, & ἐπιγονίς, dicitur μύλη, *Mola*, ſive *Patella genu*, eſtque os cartilaginoſum, latum, rotundum, intus læve, & cavum, toti genu ſuprapoſitum. Duabus conſtat ſubſtantiis, oſſea interiori, altera cartilaginea exteriori. Ad latera aſperum eſt, quo commodius tendinis tibiam extendentes aptarentur. De hac vide Anatomicos, & in ſpecie Barthol. *libell.* 4. *Anat. c.* 21. Legitur apud Hippocr. *l. de ven. XXIV.* 3. *XXV.* 2. An *Patella* frangi poſſit, fruſtra in dubium vocatur, ſiquidem D. Fr. Ruyſchius *in Centur. Obſervat. Anatomico-Chirurgic. Obſ. III.* exemplum notatu dignum propoſuit, ſimul docens, patellam aliter eſſe conſtitutam in corporibus vivis, aliter in ſceletis, nimirum in his per exſiccationem ita indurantur, ut difficile ſit eas frangere; in illis ſunt extrinſece duriori lamina ſolum obductæ, intus vero ſubſtantia oſſeoſpongioſa præditæ.

Epigonon, ἐπίγονον, Hipp. idem eſt, quod ἐπι-

ἐπικύημα *ſuperfœtatio*, *l.* 1. *de diet.* XXIV. 1. Gorr. *d. l.*

Epilabe, ἐπιλαβὴ, ita dicitur *apprebenſio*, anſa, & locus, qui prehendi poſſit, quique injectum vinculum firmat & retinet, eminentiam aliquam habet, quæ injectis laqueis moræ ſit, ut inhæreant, nec elabantur. Hipp. 3. *de artic. t.* 50. Jung. Foeſ. *p.* 228. a verbo ἐπιλαμβάνω, *apprehendo*.

Epilampſis, ἐπίλαμψις. *Effulgeſcentia*. Vide *Eclampſis*.

Epilathera, eſt particularis Anatomia. *Epilathera* ad hunc modum debet conſiderari, quod in omnium minutiſſima gutta quoque Anatomia Microcoſmi conſtet. Quilibet enim Spagyricus gradus virtutis ſuæ tinctura eſt. Et cuilibet Medico intelligendum venit, in unaquaque gutta, quotquot etiam ſunt, tot etiam integras eſſe Anatomias, ut in Microcoſmis & in Elementatis. Ita Iohnſonus explicavit hunc terminum. Unde vero excerpſerit has ſubtilitates, reperire non potui. Rul. plane non habet.

Epilempſis, ἐπίληψις, idem quod *Epilepſia*. Legitur apud Hippocr. *Coac. t.* 599. ex mente Foeſ. p. 228. quamvis Lind. ἐπίληψιν legerit, quod etiam veroſimilius, & magis congruum. Vide *Epilepſia*.

Epilentia, Paracelſo dicitur quoque *Epilepſia*, *Def.* 2.

Epilepſia, ἐπιληψία, ἐπίληψις, *Morbus Comitialis*, (vide *Comitia*,) *Caducus*, *Herculeus*, *Sacer*, *Puerilis*. Vide Dieter. *n.* 319. Lang. *l.* 1. *Epiſt.* 25. Late etiam *Convulſionis*, σπασμοῦ, nomine venit, (vide *Convulſio*.) eſt primaria ſpecies morborum convulſivorum, poteſtque ex principiis recentiorum veris commode ita deſcribi, quod ſit varia & mixta actionum animalium læſio, imprimis vero motus animalis depravatus, interdum & abolitus, convulſivus, clonicus, vel totius corporis, vel quarundam ejus partium, cum aliis pluribus ſymptomatibus, ſtridore, ſpuma oris, clamore, compreſſione dentium, præſertim vero contractione pollicis, proveniens a ſpirituum animalium, ſive nervoſi liquoris, per auram malignam nitroſam, vel vitriolaceam exploſivam, vel congelativam irregulari commotione, expanſione, agitatione, præſertim in appendice cerebri medullari & nervorum principio facta, ex hypotheſibus Th. Vvillis, *de morb. convulſ. c.* 2. & 3. Paracelſus refert inter morbos *Caducos*, quorum ſex numerat, Theriacæ morbor. *Tab. V.* cujus cauſſam ſtatuit Mercurium, vel potius fumum Mercurii, *Scholion ad l.* 3. *Paragraphor. c.* 2. §. 3. Helmontius ab Archeo furioſo deducit, *tr. de Ideis morboſ. n.* 34. & virus vocat inebrians, ſoporiferum, & quodammodo furioſum, quod primitus circa ventriculum eluceſcit, *tr. de morb. Archeal. n.* 17. *Epilepſiæ* per conſenſum ab aura adſcendente exemplum evidens vide *in Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Obſerv.* 336. ut & in tract. Galeni *de puero Epileptico*. De *Epilepſiæ* cauſſa fuiſſe votum Cratonis: Utinam ante finem vitæ ſuæ exitum aliquis oſtendat? teſtatur D. Hoffm. *Com. ad Gal. de V.P. n.* 597. Qui hoc morbo laborant, vocantur ἐπιληπτικοὶ, Hipp. v. *aph.* 45. & ſymptomata convulſiva τὰ ἐπικάληπτι, 5. *aph.* 7. *Coac. t.* 522.

Epileſmon, ἐπιλήσμων, *oblivioſum* ſignificat, cui memoria debilitata eſt ex ſpirituum animalium impedita actuatione. Legitur apud Hipp. *Coac. t.* 161.

Epilogiſmus, ἐπιλογισμὸς, communis eſt quædam ratio, & omnium aſſenſu comprobata. Vide *Analogiſmus*.

Epimeles, ἐπιμελὴς, *ſollicitus*, *curioſus*. In ſpecie uſurpatur de eo, cui victus ratio curæ eſt, 2. *Prorr. XV.* 8.

Epimorios, ἐπιμόριος, *ſuperpartialis*, epitheton differentiæ pulſuum, reſpectu numeri ad numerum, cum, quot eſt diſtentio ſive diaſtole temporum, totidem eſt ſyſtole, ſive concidentia, Gal. *l.* 1. *de diff. pulſ. c.* 9.

Epimylis, ἐπιμυλὶς, idem, quod μύλη, ἐπιγονατὶς, *Mola*, *Patella genu*. Vide *Epigonatis*. Junge Foeſ. *p.* 229.

Epinemeſis, ἐπινέμησις, ἡ ἐπινέμωσις, *adminiſtrationem*, aut diſtributionem ſignificat; qualis Medico neceſſaria propter ſubjectorum varietatem, ut ſciat addere, vel adimere, prout circumſtantiæ exigunt Hippocrat. *in precept. VI.* 29.

Epineneucos, ἐπινενευκὼς, id eſt, *annuens*, vel innuens. Eſt epitheton pulſus inæqualis in una pulſatione & diverſis arteriæ partibus, quoties pulſus magnus circa duos Medici digitos medios ſentitur, minor autem ſub extremis, Gorr. *p.* 151. Galen. *in Iſag. pulſ.* Dicitur & περινενευκὼς, *circumnuens*, Galen. *l.* 1. *de diff. pulſ. c.* 20. Hecticis familiaris, *l.* 14. *de cauſſ. pulſ. c.* 10.

Epinephelos, ἐπινέφελος, nubeculam offerens, *nubiloſus*. Dicitur de urinæ ſedimento nubeculam repræſentante, Hippocrat. 4. *aph.* 71. *Coac. t.* 575. *l.* 3. *Epid. ægr.* 1. & 3. Uſurpatur etiam de Autumno *nubiloſo*, *l.* 3. *Epid. ſ.* 3. *t.* 3.

Epinoema, ἐπινόημα, *commentum*, inventum ſignificat, hoc ſeculo in Medicina frequens. Legitur vero apud Hippoc. de ſcala quadam, in

in qua perverſa ſpina reducebatur ; 3. de ar*tic. t.* 20.

Epinotion, ἐπινώτιον, idem, quod ἐμοπλάτη, *Scapula*, Gorr. *p.* 152.

Epinyctis, ἐπινυκτὶς, *puſtulam noctarnam* ſignificat. Eſt ſpecies exanthematis, ἐξανθήματος. Vide *Exanthema*. Plinio dicitur *Puſtula livens & noctibus inquietans*. Hinc enim nomen ſumit ; vel quod noctu oriatur, vel quod infeſtet, magnumque dolorem moveat. Cauſſa eadem, quæ aliarum ſolutionum continui ſuperficialium, ſive exulcerationum cutanearum, ſcil. portiones ſubtiliores ſalinæ, vel ſeri ſanguinei, vel ſucci nutritii lymphatici.

Epios, ἤπιος, id eſt, *mitis*, lenis. Uſurpatur de febribus benignioribus, ab Hipp. *l.* 5. *Epid. XXIIX.* 7. *l.* 7. *Ep. I.* 6. 14.

Epiparoxyneſthæ, ἐπιπαροξύνεσθαι, i. e. *ſupervexacerbari*, acceſſionem morbi repetere, ingreveſcere, veluti reduplicare. Dicitur de febribus, quarum paroxyſmi plures habent inſultus ac veluti reduplicationes, uti in Semitertiana, quæ tertio die duplicatam habet acceſſionem cum quotidiana continua & ἀναδιπλώσεις quaſdam. Provenit hoc a materiæ febrilis heterogeneá turgeſcentia, Hippocr. *l.* 1. *Epid. ſ.* 1. *t.* 23. Eſt & ἐπιπαροξύνεσθαι, *irritari*, & de abſceſſibus ſub aure abortis dicitur, 1. *Prorrhet.* ſ. 3. *t.* 70. Finxiſſe hinc videtur propria autoritate Blancard. nomen *Epiparoxyſmus*, in alio enim ſcriptore Medico vix occurret.

Epipaſtos, ἐπιπαστὸς, idem, quod καταπαστὸς. Vide *Catapaſma*. Gorr. ἐπίπασα quoque olim vocabantur medicamenta, quæ vulneribus ſanandis apponuntur, Lind. *Ex. XIII.* §. 323.

Epipechy, ἐπίπηχυ, dicitur *pars cubiti ſuperior*, ſicut ἀγοστὸς, inferior, de quo vide ſupra. Vide *Agoſtus*. Gorr. *p.* 152.

Epipephycos, ἐπιπεφυκὼς, *Adnatus*. Vide *Adnata tunica*.

Epiphænomenos, ἐπιφαινόμενος, dicitur de iis ſymptomatibus ; quæ poſt morbum præſentem apparent ; nec una cum morbo ſtatim ſunt præſentia. Hipp. 1. *aph.* 12. An aliqua differentia ſit τῶν ἐπιφαινομένων, ab ἐπιγενομένοις, uti vult Lind. *Ex. XII.* §. 125. Valde dubito. C. Hoffm. vocat νεωτερισμὸν, novationem variam, *Inſtit. lib.* 4. *c.* 28. §. 18. Vide *Epigenneſma*, Dieter. *n.* 312. 331.

Epiphania, ἐπιφάνεια, ſignificat habitum corporis exteriorem, ſummam corporis. Uſus eſt Theon Medicus *l.* 4. *de particul. exercitiis*, teſte Galen. *l.* 3. *de tuend. ſan. c.* 8. Vide *Superficies*.

Epiphlebos, ἐπίφλεβος, dicitur, cui venæ ſunt amplæ & prominentes, quales ſunt gracilioris & calidioris temperamenti, Hippocr. *l.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 25. Aretæus *l.* 2. *de cur. morb, ac. c.* 2.

Epiphlegiſma, ἐπιφλόγισμα, *Deflagratio*, incendium ſuperveniens, ſive ardor, vel fervor alicujus partis, veluti a flamma obortus, propter exuberantem humorum, præſertim ſanguinis, caliditatem. Hippocr. 5. *aph.* 2. Jung. Dieter. *n.* 332.

Epiphoiteos, ἐπιφοιτέος, *accedens*, ſuperveniens. De dolore legitur *Coac. t.* 332.

Epiphora, ἐπιφορὰ, generaliter omnem *impetum humorum*, imprimis ſanguinis, inflammatorium in totum corpus, vel aliquam partem ſignificat, ab ἐπιφέρεσθαι, cum impetu ferri, Scrib. Larg. *n.* 243. Vide Rhod. *in Lex. Scribon.* Specialiter vero influxum humoris in oculos inflammatorium denotat ; Galen. *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 7. & *l. Introduct. c.* 15. Dieter. *n.* 891.

Epiphoros, ἐπίφορος, dicitur fœmina *Gravida*, ſive utero gerens, aut vicina partui ; aut juxta alios ſumitur de illa, quæ facile concipit. Legitur apud Hipp. 1. *Prorrhet. ſ.* 3. *t.* 11. (vide Gal. *in comm.*) *Coac. t.* 514. 517. 519. 523. 537. Jung. Holler. 2. *in comm. ad hæc loca p.* 1010. & 1017. Ionſton. *in Not. ad d. l.*

Epiphyſis, ἐπίφυσις, i. e. *Appendix*, eſt oſſi quid adnatum, non continuum, ſed contiguum, veluti accretio ab ἀποφύσει, quæ proceſſus eſt oſſis continuus, ſeu ejus continua portio, Hippocr. 2. *de fract. t.* 35. Vide Gorr. *p.* 153. & Foeſ. Barthol. *libell.* 4. *c.* 1. *fin.* Ἐπιφύσεις quoque dicuntur prominentiæ palpebris adnatæ ex craſſioribus quibuſdam humoribus excrementitiis obortæ, *l.* 3. *Epid. ſ.* 3. *t.* 48.

Epipiema, quod & *Epipoma*, ἐπίπωμα, dicitur, eſt inſtrumentum ligneum, figuram habens literæ Π. & inverſi Ц. uſurpatum ad prolapſum humeri caput reponendum, Oribaſ. *de machinam. c.* 4.

Epiplaſma, ἐπίπλασμα, in genere idem eſt, quod *Cataplaſma*. Specialiter dicitur de farina triticea in hydrelæo decocta, & vulneribus impoſita apud Galen. *l.* 3. *de C. M. S. L. c.* 2. *in princ.*

Epiplerofis, ἐπιπλήρωσις, *ſuperimpletio* ex opinione Eraſiſtrati dicebatur, quando arteriæ in dilatatione replebantur ſpiritu a corde immiſſo ; Gal. *l.* 4. *de diff. pul. c.* 6. & 17.

Epiplexis, ἐπίπληξις, *increpatio*, objurgatio Medico quandoque neceſſaria, Hipp. *l. de dec. orn. IX.* 16. & verbum ἐπιπλήσσω, *increpo*. XI. 18.

Epi-

Epiploce, ἐπιπλοκὴ, idem, quod συμπλοκή. Vide *Complexio*.

Epiplocele, ἐπιπλοκήλη, eſt ſpecies *Herniæ*, quando *Omentum* prolabitur in tunicas & cavitatem ſcroti. Gal. *de diff. morb. cap.* 10. Eſtque morbus in ſitu.

Epiploocomiſtes, ἐπιπλοοκομιστὴς, epitheton hominis, qui præ brutis maximum habet omentum. Quamvis hoc impugnaverit Veſalius, ſcribens, quod omnia fere quadrupeda majori omento ſupra inteſtina explicato undique donata ſint, quam homines, & ita de hominibus extraordinario & quodammodo præternaturali omenti augmento præditis expoſuerit. Lat. *Omenti geſtatores* reddens, *l.* 5. *de H. C. F. c.* 4. Vel etiam ita dicitur, qui hernia laborat *Epiplocele* dicta, Gal. *l.*6. *Adm. Anat. c.* 5.

Epiploomphalon, ἐπιπλοόμφαλον, eſt *Hernia umbilicalis*, orta a prolapſu omenti in umbilicum per violentiam continuum ſolventem excitata, Gal. *in defin.*

Epiploon, *Epiplun*, ἐπίπλοον, ἐπίπλουν, *Omentum*, quaſi Operimentum, aliis *Rete*, *Reticulum*, *Zirbus*, eſt pars membranoſa duplicata, veluti ex duplici peritonæo & adipoſa ſubſtantia conſtans, arteriis venisque & paucis nervulis intertexta, inteſtinis veluti innatando incumbens. Ejus hiſtoriam vide in Anatomicis, præſertim Barthol. *l.* 1. *c.* 8. Vocab. Græcum occurrit apud Hippocr. 5. *aph.* 46. 6. *aph.* 58. *lib.* 1. *de morb. III.* 36. *Coac. t.* 502. *l. de nat. mul. XIX.* 5. & *alibi ſæpius*. Adde Diet. *n.* 322.

Epiploſcheocele, ἐπιπλοσχεοκήλη, herniam omentalem in ſcroto ſignificat, quo vocabulo uſus eſt D. D. Chriſtoph. Maur. Hoffmannus *in Diſſertatione ſua Inaugurali hoc titulo.*

Epipolæos, ἐπιπόλαιος, levis, perfunctorius, *ſuperficiarius*, mitis. Dicitur de ſiti parva, Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 23. Vide *Exercit. de Remor. purg. Diſp. V.* §. 2. de oſſe, quod minus profundum eſt, ſed in ſuperficie extat, *l. de cap. vuln. XXV.* 4. *XXIX.* 2. de febre miti, 2. *aph.* 28. Vide Dieter. *n.* 323.

Epipolaſis, ἐπιπόλασις, *redundantiam* humorum & fluctuationem ſignificat, Hippocr. *l. de hum. II.* 51 ubi opponitur καταβασις, deſcenſus humorum. Deſcendit a verbo ἐπιπολάζω, *redundo*, fluctuo. Hippocr. 1. *de Nat. hum. t.* 22. *l.* 1. *Epid. ſ.* 2. *t.* 67. *l.* 2. *de diæt. XXV.* 3. Apud Chymicos *Epipolaſis* eſt, cum ſublimatum ad ſuperficiem duntaxat aſcendit, eique inſidet. Et quidem primum e centro ad ſuperficiem eſſentiæ extrahuntur, ſed nonnunquam eadem operatio inſervit repurgationi. Duplex eſt: *Humida* & *Sicca*. Illa dicitur cum e re in humore excedente collocata ſublimatum enatat, emergitque uſque ad ſummum, ubi ſubſiſtens apparet. Itaque & *Sublimatio per Enatationem* ſeu *Emerſionem* appellari poteſt. Adjuvatur autem hæc levitatis naturalis inclinatione & diffidio diverſarum, & procuratur non modo per calorem actualem, ſed & potentialem. *Epipolaſis ſicca* eſt, cum immediate ex reipſa ſublimatum effloreſcit, eique cohæret proxime in ſicco. Et peragitur modis variis, opera caloris elevantis, & clauſuris apertis viam egreſſui laxantis. Hæc Rul. *in Lex.*

Epipoma, ἐπίπωμα. Vide *Epipigma*.

Epiponos, ἐπίπονος, ſignificat *laborioſus*, moleſtus, difficilis. Uſurpatur de excrementis difficulter prodeuntibus, Hipp. 1. *Epid. ſ.* 1. *t.* 15. *lib.* 2. *Epid. ſ.* 3. *n.* 51. *l.* 1. *Prorrh. ſ.* 2. *t.* 24.

Epiporoma, ἐπιπώρωμα, dicitur *Callus*, vel tophus *in articulis* enatus & induratus, apud Hipp. *lib.* 2. *Prorrhet. XV.* 2. 7.

Epiptyxis, ἐπίπτυξις, *complicatio*, occluſio *labiorum*, C. Hoffmann. *comm. in Gal. de V. P. n.* 1169.

Epipyretto, ἐπιπυρέττω, ſignificat *inſuper febricito*, diciturque de ægro, in quo febris & repetit, & ingraveſcit, 1. *Prorrhet. ſect.* 1. *t.* 15. *Coac. t.* 95.

Epirigeo, ἐπιῤῥιγέω, ſignificat *inſuper*, vel ſubinde *rigeo*, quando rigores frequentiores & repetiti urgent. Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ.* 2. *t.* 7.

Epirrhoe, ἐπιῤῥοὴ, *influxum* ſignificat, vel affluxum humorum in partem, a verbo ἐπιῤῥέω, *influo*, Hippocr. 5. *aph.* 23. Vide *Influentia*, *Influxus*.

Epiſarcidium, ἐπισαρκίδιον, idem, quod *Hypoſarcidium*. Vide *Anaſarca*.

Epiſcheſis, ἐπίσχεσις, inhibitionem, *ſuppreſſionem*, retentionem excernendorum denotat. Gal. *c.* 2. *in* 3. *Epid. t.* 4. ab ἐπίσχω, *cohibeo*, ſupprimo, ſiſti, 5. *aph.* 50.

Epiſchion, ἐπισχίον, dicitur *Os pubis*, *Pecten*, quod eſt os tranſverſum & latum in imo ventre, quod pubi ſubjacet & munit inteſtina. Gorræus *p.* 153.

Epiſchon, ἐπισχών, dicitur de ægro, in quo morboſa acceſſio ceſſat, inhibetur, aut differtur. Hippoc. *Coac. t.* 79. *l.* 5. *Epid.* XXXI. 7. *l.* 7. IX. 5. 15. XLIV. 5.

Epiſcleros, ἐπίσκληρος, *induratus*. Legitur de ventre, Hipp. 1. *Prorrhet. ſ.* 3. *t.* 46.

Epiſeion, ἐπίσειον, ἐπίσιον, idem, quod ἐφήβαιον. Vide *Ephebæum*, id eſt, *Pubes*, *Aqualiculus*. Occurrit apud Hipp. *l.* 1. *de morb. mul.* LXXXIX.

LXXXIX. 5. l. 2. VI. 5. & alibi ſæpius. Piccolm. Prxl. Anat. p. 72.

Epiſemaſia, ἐπισημασία, in genere *ſignificationem*, vel *Conſignificationem* & *Annotationem* ſignificat, a verbo ἐπισημαίνω, indicium vel ſignum aliquod præbeo, quod in hac ſignificatione legitur apud Hipp. *l. de nat. puer. V. 5.* & *4. de R. V. I. A. t. 89.* Aſtrologorum judicia de tempeſtatibus ex ſiderum phaſibus dicuntur ἐπισημασίαι, Linden. *x. XI. §. 191.* In ſpecie vero ſignificat primum inſultum febrilem, in quo ægri ſolent horrere, refrigerari, oſcitare, pandiculari, dormitare, aut aliud quid ſimile pati. Vide *Annotatio.* Denique & ſpecialiſſime verbum ἐπισημαίνεσθαι, ſignificat *ſuſcipere aliquam notam*, aut characterem, *ex epilepſiæ paroxyſmo.* Unde & pueri tales dicuntur ἐπίσημα παιδία, & qui carent, ἄσημα. Hipp. *l. de morb ſacro IX. 5. 9. X. 1.*

Epiſpaden, ἐπισπάδην, *afflatim*, unico hauſtu, avide. Inter Compotatores vulgo effertur: *hauſticos*. Occurrit apud Hippocr. *l. de int. aff. XXIX. 4.*

Epiſpaſmos, ἐπισπασμὸς, vel idem eſt, quod εἰσπνοὴ, *Inſpiratio*, uti vult Galen. *c. 5. in 5. Epid. t. 32.* vel juxta alios celeriorem & præternaturaliter crebram inſpirationem notat. Poſſet etiam exponi de *Attractione* in genere. Unde ἐπισπαστικὰ φάρμακα, idem quod ἑλκτικὰ, *Attrahentia*, *Attractiva* dicta, de quibus vide in genere ſupra *Attractio*. Quibus Hippocrates intellexerit *ſorbitiones* per ἐπισπαστικὰ ῥοφήματα in febribus ardentibus, *4. de R. V. I. A. l. 18.* Gal. *in comm.* conſtare poſſe negat; At Hor. Augen. exponendum eſſe textum per alimenta ſorbilia purgantibus mixta, *Tom. II. Epiſt. & Conſil. Medic. p. m. 344.* Specialiter *Epiſpaſticum* dicitur medicamentum aridum inſperſile ad malignorum ulcerum curationem non inefficax. Galen. *l. 4. de C. M. S. L. cap 5.* ἐπισπαστικὸν Emplaſtrum, quod aperit & educit pus vel ſi quid aliud ſubeſt, Scribon. *L. n. 216.*

Epiſphacelizo, ἐπισφακελίζω, ſignificat prorſus *ſphacelo*, h. e. totali mortificatione & νεκρώσει corrumpor. Hipp. *1. de artic. t. 63.* unde & ἐπισφακέλισις *totalis mortificatio*, *3. de art. t. 55.* Jung. *t. 59.*

Epiſphæria, ἐπισφαίρια, dicuntur anfractus cerebri & gyri exteriores, ut vaſa ſanguinea per cerebri ſubſtantiam melius diſtribuantur, adnotavit Blancard. *in Lex.*

Epiſphales, ἐπισφαλὴς, valde *periculoſus*, Hipp. *2. aph. 35.* & *l. de vet. med. XVII. 13.* Jung. Dieterich. *n. 327.*

Epiſphragizoma, ἐπισφραγίζομαι, ſignificat *obſigno*, inſigno. Ita Chymici *obſignant* vaſa ſigillo Hermetico. Vide *Sigillum* Rhod. *in Lex. Scribon.* Signare vas, ne vires evaneſcant.

Epiſphyrion, ἐπισφύριον, dicitur fibulæ ſpecies, qua antiqui ocreas ſupra malleolum conſtrinxiſſe ex Homeri *Iliad. V.* ſcribit Rhod. *de Acia p. 19.*

Epiſplenos, ἐπίσπληνος, *lienoſum*, lienis tumore vexatum ſignificat, Hippocr. *l. 2. Epid. LII. 7.*

Epiſtagmos, ἐπισταγμὸς, inſtillationem in genere ſignificat. Quod vero apud Dioſcorid. *l. 3. c. 23.* catarrhum denotet, exiſtimat C. V. Schneider. *de Catarrho, l. 1. ſect. 1. c. 4.*

Epiſtaſis, ἐπίστασις, vel ſignificat apud Hippocratem idem, quod ἐπίσχεσις, *Suppreſſio*, retentio excernendorum, *l. 1. Prorrh. ſ. 3. t. 46. 62. Coac. t. 233. 244. 487. &c.* vel ſignificat *ſuperficiem* urinæ, inſidentiam, & opponitur ὑπόστασει, *ſubſidentiæ* in urina. In hac ſignificatione ſumitur, *7. aph. 35.* & verbum ἐπίστασθαι, *aph. 34.* Vide Foeſ. *p. 232.* Dieteric. *n. 325.*

Epiſtateo, ἐπιστατέω, ſignificat Hippoc. *morbis præſum* & ægrorum curam habeo, *l. Præcept. V. 13. X. 12.* Dicitur & προστατέω, *præficior*, dicto loco, *X. 8.*

Epiſtaxis, ἐπίσταξις, ſignificat στάξιν, i. eſt *ſanguinis e naribus ſtillationem repetitam*, a verbo ἐπιστάζω, ſæpius *ſanguinem e naribus ſtillo*, *1. Prorrh. ſ. 3. t. 56. Coac. t. 87. 237.*

Epiſteme, ἐπιστήμη. Vide *Scientia.*

Epiſtomion, ἐπιστόμιον, in genere ſignificat *Operimentum*, vel Obturamentum. Chymicis vero *epiſtomia* dicuntur ſpiracula in furnis, ſive *Ventilia*, quæ & *Regiſtra* vocantur. Morley *in Collect. Chym. Leidenſ. Prolegom.*

Epiſtoreo, ἐπιστορέω, ſignificat *inſterno*, videlicet corpus durum re molli, uti fit in Chirurgicis operationibus, quando inſtrumenta dura involvuntur & ſuperſternuntur ſtragulis, aut linteis mollibus, ne lædant, Hipp. *3. de artic. t. 49.* & *ſ. 4. t. 59.*

Epiſtrophe, ἐπιστροφὴ, in genere *inverſionem* ſignificat. Specialiter vero ſumitur pro *Recidiva* morbi, quando morbus, qui ceſſavit, revertitur, Hippocr. *Coac. t. 256.* Dicitur alias ὑποστροφὴ, aut ὑποτροπὴ. Verbum quoque ἐπιστρέφω ſumitur de vertebrarum perverſione, quando collum intorquetur, *4. aph. 35.* Vide Dieter. *n. 326.*

Epiſtropheus, ἐπιστροφεὺς, nomen primæ colli vertebræ apud Medicos antiquos. Nam ea ſuper ſecundam vertitur, veluti ſuper axem, quam ob cauſſam etiam ſecunda hæc ἄξων vete-

veteribus dicta fuit. Gorræus *d. l.*

Epiſynanche, ἐπισυνάγχη, occurrit nomen hoc in Epiſtola quadam Mich. Pizcarti ad Caſp. Hoffmannum, in qua deſcripſit ſuam adverſam valetudinem, quando poſt febrem catarrhalem curatam Noribergam profectus & per octiduum ibidem commoratus morbo alio infeſtatus fuit, quem Medicos *Epiſynanchen* appellare ſcribit, in quo collum ita afficieba-tur, ut cibum reſpueret & potus per nares rediret, a quo tamen etiam feliciter liberatus fuit. Extat Epiſtola *in Mantiſſa II. Epiſtola-rum ad C. Hoffmannum annexa G. Richteri Epi-ſtolis ſelectioribus p. m.* 587. Verum in nullo Græco autore Medico, neque etiam in aliis Lexicis reperire potui. Legitur quidem in ve-teri quodam Lexico ἐπισυνάγχη ex Teophraſt. *l.* 4. *de cauſſ. plantar. c.* 12. ſed ſignificat lo-cum in Aſia; quamvis & alia lectio annotata ſit, nempe ἀπυσυνάγχη. An fortaſſis Epiſy-nanche idem erit affectus cum Paraſynanche?

Epiſyntheticæ, ἐπισυνθετική. Vide *Supercom-poſitiva.*

Epitaſis, ἐπίτασις, Hippocr. dicitur morbo-rum, præſertim febrium, *intentio* & acceſſio-nis initium, 4. *de R. V. A. t.* 114. Verbum quoque ἐπιτείνομαι ſignificat *augeſco*, gliſco, *Coac. t.* 116. *& libr.* 5. *Epid. XXI.* 18. Vide Lind. *Exerc. XV.* §. 94. Interdum vero ἐπίτασις quoque idem ſignificare videtur, quod ἐπίστασις, *ſup-preſſio*, retentio, 2. *in Prorrh. t.* 46. *&* 48. quamvis alii legant ἐπίστασις. Foeſ. *p.* 233.

Epitecnos, ἐπίτεκνος, *fœcundus*, h. e. diſpo-ſitus ad generationem liberorum. Dicitur de utroque ſexu. Hipp. 5. *aph.* 62. *Fœcunditatis* cauſſa potiſſimum in bona temperie maris & fœminæ conſiſtit. Dieter. *n.* 4-6. Imprimis vero ſobria victus ratio exigitur. Lang. *l.* 2. *ep.* 9. *Fœcunditatem* feminis oriri potiſſimum ex motu in actu amoris minimis particulis impreſſo, probabiliter hodierni docent Docto-res, inter quos celeb. D. Bohn. *Circul. Phyſio-log. progymn.* 1. *p.* 17. 18. & Joh. Ba-Lamzvveer-de *de Hiſtor. molar. uter. c.* 22. *p.* 246.

Epitedeuma, ἐπιτήδευμα, vocatur *vitæ inſti-tutum* vel genus, quod homo obit, aut uti-litate, aut neceſſitate adductus, Gal. *com.* 2. *in* 1. *Epid. t.* 1. Legitur & apud Hippocr. 2. *Prorrhet. XI.* 23. *XV.* 9.

Epitex, ἐπίτεξ, Ionice, ſignificat *partui vi-cinam*, Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. LI.* 9.

Epithema, ἐπίθημα, ἐπίθεμα, varias habet ſignificationes, (1) notat *Operculum*, Hipp. *l.* 2. *de morb. XXV.* 15. *l.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 8. Gal. *l.* 2. *de V. P. c.* 9. (2) eſt nomen medica-menti externi, ſive topici generale, ſive li-quidum ſit, ſive ſolidum. Specialiter tamen in Praxi denotat recentioribus medicamentum liquidum, quod panno, ſpongia, linteo, ſtup-pa exceptum parti alicui imponitur, quorum deſcriptionem & exempla vide apud Schrod. *l.* 2. *c.* 56. Weker. *Antid. gen. l.* 1. *c.* 19. *& Spec. l.* 2. *ſect.* 13. P. Morell. *Form. remed. l.* 2. *ſect.* 1. *c.* 3. (3) apud Veteres *Epithema* no-tabat medicamentum externum Ceratis valen-tius, ex unguentis & ſimilem vim habentibus compoſitum, Galen. *l.* 7. *Meth. Med. c.* 4.

Epitheſis, ἐπίθεσις, varias in Lexicis obtinet ſignificationes. In genere ſignificat *impoſitio-nem*, item invaſionem, porro etiam defen-ſionem. In Chirurgicis vero ſignificare corre-ctionem membrorum curvatorum, quæ fit me-diantibus inſtrumentis, ad differentiam διαπλάσεως, quæ correctio fit manibus, in tenel-lis corporibus, me legiſſe memini in Colle-gio quodam manuſcripto Chirurgico.

Epithreptos, ἐπίθρεπτος, bene habitus, *bene nutritus*. Legitur in Hippocr. *l.* 2. *Prorrhet. XXXIII.* 4.

Epithymia, ἐπιθυμία. Vide *Cupiditas.*

Epitocos, ἐπίτοκος, *fœcundus*, de Fœminis legitur, Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ.* 8. *t.* 55. Alias di-cuntur ἐπίτεκνοι, 5. *aph.* 92. de quo p. a.

Epithome, ἐπιτομή, idem quod *Synopſis*. Vi-de *Compendium.*

Epitrope, ἐπιτροπή, *cura*, procuratio. Vide *Curæ*. Hipp. *l. dec. orn. XII.* 8.

Epoche, ἐποχή, primum dicitur *ſuſpenſa ſen-tentia*, nihilque certi definiens; quod eſt de nulla re pronunciare, nec affeverare certo, Gal. *de opt. doc. gen. in princ.* Deinde aliquan-do idem ac ἐπίσχεσις, *ſuppreſſio*, retentio, *c.* 2. *in* 3. *Epid. t.* 4. Vide *Epiſcheſis.*

Epocheteuſis, ἐποχέτευσις, *Derivatio*, idem, quod παροχέτευσις, vide *Derivatio*; a verbo ἐποχετεύομαι, *derivor*, quod legitur apud Hip. *l. de venis XXI.* 9. quamvis Lind. ἐποχετεύομαι poſue-rit: quam ſcriptionem reprobavit Foeſ. *p.* 236.

Epode, ἐπῳδή, ἐπῳδός, id genere *Incantatio-nem* ſignificat. Vide *Incantatio*. In ſpecie vero notat curandi rationem præſtigioſam per certa carmina & cantilenas, de qua vide Lang. *l.* 1. *ep.* 33. *& l.* 2. *ep.* 46. Rob. Keuchen. *in proleg. ad Serenum*. Qui tales cantiones acci-nit; dicitur ἐπῳδός. Jung. Gal. *l.* 17. *de V. P. in fin.* C. Hoffm. *comm. ad l. n.* 1140.

Epodynos, ἐπώδυνος, valde *dolens*, ſignificat. Hipp. *c.* 2. *in l.* 1. *Prorrhet. t.* 18.

Epoedeon, ἐποιδέων, *intumeſcens*, tumidus. Idem, quod ὠιδαλέος, *d. l. t.* 18.

Epombros, ἔπομβρος, ſignificat *pluvioſus*, valde pluvius, de tempeſtate dicitur apud Hipp. 3. *aph.* 11. 12. 13. Unde ἐπομβρία, *tempeſtas pluvioſa*, 3. *aph.* 15. Dieter. *n.* 335.

Epomis, ἐπωμὶς, dicitur ſuperior humeri pars, quæ ſuperjecta eſt humeri articulo cum brachio, *Superhumerale*. Occurrit apud Hipp. 1. *de art. t.* 4. & *l.* 3. *t.* 44. Gal. *l.* 1. *Admin. Anat. c.* 11. Vide C. Hoffm. *ad Gal. de V. P. n.* 105.

Epomphalion, ἐπομφάλιον, ἐπομφαλικόν, dicitur medicamentum, quod umbilico impoſitum alvum movet. Talia vide apud Ægin. *l.* 7. *c.* 9.

Epops, ἔποψ. Vide *Upupa*.

Eporediana balneæ, vulgo Porretana. Joan. Pet. Arlunus *de Balneis*.

Epoſilinga, id eſt, *Squama ferri*, Rul. Iohnſ.

Epſilomenos, ἐψιλωμένος, *denudatus*, carne exutus. Dicitur de Oſſibus 5. *aph.* 22.

Epulis, ἐπουλὶς, dicitur *Tuberculum* & carnis excreſcentia *in Gingivis* proveniens, & ad intimos molares dentes ſeſe extendens, ita ut æger aliquando os aperire nequeat, Gal. *l.* 5. *de C. M. S. L. c.* 9. Cauſſa eſt ſolutio continui, facta per inflammationem, & ſuccum nutritium ſanguinis dimittens. Vid. Scribon. *n.* 61. & Rhod. *in not. Ephem. Nat. C. An. II. Obſ.* 255.

Epuloticus, ἐπουλωτικὸς, epitheton medicamentorum, quæ non liquare, ſed indurare carnem, deſiccare, & cicatricem inducere apta ſunt. Suntque omnia terreſtri ſiccitate prædita, & adſtringentia. Vide Gal. *l.* 5. *de S. Fac. c.* 16. Dicitur & συνουλωτικὸν, Gal. *l.* 13. *M. M. c.* 5.

Epureo, ἐπουρέω, *urinam facio*, idem, quod ſimplex οὐρέω. Lind. *Ex. V.* §. 71.

Equicervus. Vide *Alce*, cujus deſcriptionem vide etiam apud Aldrov. *lib.* 1. *de quadruped. biſulc. c.* 32.

Equi Clibanus, fimus equinus Chymic. Alb. Magnus *de mineralibus l.* 3. *t.* 1. *c.* 10.

Equitatio, ἱππεία, ἱππασία, ἵππευσις, eſt motus corporis quandoque fortior, quando equo inſidens curſum abſolvit. *Equitatio* continuata ſolet etiam ſterilitati anſam dare, teſte Hipp. *de A. L. & A.* & Lang. *l.* 2. *ep.* 9. Quod Th. Sydenham equitationem in phthiſi tanquam certiſſimum remedium commendaverit & D. D. Stahlius illud ſpecioſe propugnare non dubitaverit *in quodam Provempti-co ad Diſp. Inaugur. de Fundamentis pathologiæ practicis Dn. Joh. Sam. Carl. Oering.* ulteriori adhuc diſquiſitione & confirmatione indigere omnino arbitror, de qua phthiſi, de quo morbi tempore particulari, an in principio, vel augmento &c. intelligendum ſit; & quænam alia circa uſum illius remedii adhuc obſervanda ſint? quandoquidem phthiſin adeo eſſe intricatum & difficilem morbum nemo inficiabitur, atque ideo præter equitationem recte adhibendam etiam aliis adminiculis & remediis congruis opus eſſe nullum mihi eſt dubium. Interea nihil de autoritate & fide laudatiſſimorum illorum autorum volo derogatum.

Equus, ἵππος, homonymon eſt vocabulum. Proprie notat animal quadrupes notiſſimum, ſolidipes, utriuſque ſexus, cujus prolixam deſcriptionem reperies in Aldrovand. *l.* 1. *de quadruped. ſolidip. c.* 1. & uſum medicum apud Schroder. *l.* 5. *cl.* 1. *n.* XXI. *Equi* Anatome deſcripta legitur *in Act. Hafnienſ. Vol. I. Obſ. XI. p.* 36. *ſeqq.* De *Equis* praſinis lege Lang. *l.* 1. *ep.* 78. & Fr. Hoffmann. *in clavi ad Schrod. l.* De *Equis* Magicis & Diabolicis præſtat tacere, quam ſcribere. Improprie vero ἵππος. *Equus*, dicitur oculorum quidam affectus, quibuſdam inſitus, quibus oculi nullo tempore manere poſſunt quieti, ſed ſubinde nictant inſtabiles, Gal. *l. def. med.* & *c.* 1. *prognoſt. t.* 21. & *c.* 2. *in* 1. *prorrhet. t.* 11. Cauſſa ſine dubio in inveterata ſpirituum animalium agitatione in muſculis palpebras moventibus conſiſtet. An vero propterea non ſit morbus dicendus, quia Medicorum nemo meminit, non eſt nunc mearum partium ventilare. Sane in ipſa actione viſus aliquod impedimentum præbere mihi non videtur dubium.

Eradicativus dictum olim fuit de purgatione fortiori & de purgantibus violentioribus, ad oppoſitionem *Minorativæ* purgationis. Fallop. *de purg. ſimpl. c.* 16. *Tom. I. p.* 61.

Erectimancus, ὀρθόκωλος, ὀρθόκωλος. Vide *Orthocolos*.

Erectus, ὀρθὸς, idem, quod *Rectus*, dicitur de corpore vivo & plerumque ſano. Unde & Galen. egregie hoc demonſtravit, *Erectum* eſſe, provenire & ab animo & ſpirituum præſertim animalium vigore. Nam illis abſentibus corpus deorſum fertur & in terram declinat, *l. de palpit. trem. rigor. c.* 4.

Eregmos, ἐρεγμὸς, in ſpecie *Fabam freſam* fractamque ſignificat, ut ita ſit idem in faba, quod ptiſana in hordeo, aut χόνδρος in alica. Late tamen aliquando de omni legumine freſo accipitur, notante Gal. *com.* 4. *aph.* 46. Foeſ. etiam vult, interdum pro *lomen-*

mento; aut farina fabarum ſumi, quod negat Gorræus p. 254. Dicitur & ἔρεγμα, ἔρειγμα, ab ἐρέικω, frango, quod aliquoties occurrit in Hip. v. g. l. 2. de morb. LXV. 14. l. 1. de morb. mul. CIV. 5. l. 2. VI. 28. Subſtantivum ἔρειγμα legitur Coac. t. 631. l. 2. de morb. mul. LXXIV. 13.

Ereiſma, ἔρεισμα, ſignificat *fulcimentum*, vel ſtabilimentum. Idem quod ἔρμασμα, σύρειγμα, v. g. in Chirurgicis, per faſciam & vinculum, Gal. c. 3. de iis, q. in med. t. 36. & 2. de fractur. t. 77. Deinde ſignificat illiſionem cum impreſſione, aut impetu. Hippocr. 2. de fract. t. 24. Deſcendit ab ἐρείδω, innitor, adurgeo. Unde ἀντερείδω, renitor.

Eremæos, ἠρεμαῖος, quietus, lenis. Dicitur de igne apud Hippocrat. l. 1. de morb. mul. LXIV. 11.

Eremos, ἔρημος, defertus, derelictus, deſtitutus: Uſurpat Hipp. de offe curatione deſtituto, l. 7. ep. in fin.

Erethiſmos, ἐρεθισμός, generaliter in Medicina ſignificat omne *irritamentum* comprehendens cuncta, quæ quovis modo vires vitales reddunt infirmiores, & ita flammam ſive calorem vitalem labefactant, aut criticos conatus impediunt, ſive ſint acres & vitioſi humores in corpore, & alia præternaturalia, lumbrici, calculi &c. ſive res externæ, vigiliæ, ira, mœror, quemadmodum ita expoſuit Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 54. Unde & hujuſmodi res dicuntur σημεῖα ἐρεθιστικά, ſigna *irritantia*. Legitur in hac ſignificatione vocab. ἐρεθισμός, 1. aph. 20. In ſpecie aliquando ſumitur pro *irritatione* facta per alvum, l. 1. Epid. ægr. 2. & 12. Vid. Foeſ. Oec. p. 237.

Eretria, *Eretrias*, ἐρετρία, ἡ ἐρετριάς, ſc. γῆ, terra. Eſt ſpecies terræ, quæ nomen habet ab urbe Eubœæ *Eretria*, ſita prope Chalcidem. Arab. dicitur *Canabil*. Sunt duæ ipſi colorum differentiæ, Alba & Cinerea. Modice pinguis. Vim habet extergendi validam; ſi lavetur, aut uratur & poſtea lavetur, magis adhuc ſiccat. Vide Dioſcor. l. 5. c. 171. Gal. l. 9. de S. Fac. Quod vero Foreſt. terram rubram minutam, ut arenam, ſcripſit l. 7. Chirurg. Obſ. XI. in Schol. non quadrat cum Dioſcoridis deſcriptione. Meminit & Hipp. libr. 3. de Morb. XXVII. 7. & 11. *Terræ Eretriadis*, quæ rubram tincturam præbet; ſed an cum illa coincidat, quæ a Dioſcoride deſcribitur, certo non conſtat.

Ereuthos, ἔρευθος, ſignificat *Ruborem*, v. g. faciei, ſignum plenitudinis ſanguinis, ſed etiam aliquando lixivioſitatis nimiæ & ichoroſitatis ſalinæ, præſertim in ſcorbuticis. Vocabulum legitur apud Hipp. l. 3. Epid. ægr. 12. poſt flat. poſt. a verbo ἐρεύθω, rubeo, l. 2. Epid. ſ. 1. n. 36.

Ereuxis, *Eryge*, *Ereugmos*, ἔρευξις, ἐρυγή, ἐρευγμός, dicitur Latine *Ructus*, eſtque proprie nihil aliud, quam excretio flatuum per os. Dicitur & *Eructatio*, cujus cauſſa nulla alia eſt, quam inordinata fermentatio & diſſolutio alimentorum facta a fermento quodam heterogeneo & improportionato ad materiam diſſolvendam, unde effluvia vaporoſa & halitus excitantur, qui coagmentati prius, poſtmodo furſum tendentes, cum impetu exitum per ſtomachum & gulam ſibi parant, & hinc ſonora flatus excretio, quæ *Ructus* nomine venit. Vid. Sylv. l. 1. Pr. Med. c. 9. In hypochondriacis haud dubie ab aciditate ſucci pancreatici & fermenti chylificantis *acidi ructus* ſunt frequentes, unde ὀξυρεγμία dicitur. Vide *Oxyregmia*. Vocab. ἔρευξις legitur apud Hipp. l. 6. Epid. ſ. 2. t. 32. vel 33. & l. de Humor. II. 17. Foeſ. etiam ſcripſit, quibuſdam ἔρευξιν omnem tranſpirationem & emiſſionem ſpirituum per corpus denotare. Sed nullo probavit exemplo. Legitur & aliquando ἔρευξις, l. 6. Epid. ſ. 8. t. 22.

Ergalia Andr. Libavio dicitur pars miniſtra *Encheriæ*, explicans inſtrumenta alchemica. *Alchymiæ* l. 1. c. 2. & 3.

Ergaſterium, ἐργαστήριον, idem, quod *Laboratorium*. In ſpecie *ergaſterion* quoque dicitur pars furni, in qua materia medica mediante capella, alembico, retorta, &c. reponitur, & Chymice alteratur. Morley in Collect. Leid. proleg. c. 2.

Ergata, nomen *machinamenti*, vel inſtrumenti *attractorii*, quod ad cochleæ fœminæ περιοχόχλιον dictæ, conſtitutionem concurrit. Oribaſ. de machinam.

Ergma, ἔργμα, *impedimentum* ſignificat, vel *ſeptum*, Hipp. l. de Steril. III. 2.

Ergon, ἔργον, *Opus*, omnem partium corporis actionem & functionem indicare, præcipue tamen ad ſenſiles animi facultates referri vult Foeſ. Oec. p. 263. & quidem ex Hipp. l. 6. Ep. ſ. 8. t. 35. In ſpecie ἔργα τῆς φύσεως, *opera naturæ* dicuntur, quando irritata agit in alienum ſubjectum cum vi quadam, ſed felici ſucceſſu, v. g. in ſternutatione, tuſſi, ex Gal. l. 6. Epid. ſ. 5. t. 3. C. Hoffmann. l. 3. Inſtit. c. 9. §. 2. Linden. Ex. XV. §. 142. Imprimis vero ἔργον tale notat actum, vel *opus*, quod cum moleſtia quadam conjunctum eſt, aut difficultatem quandam præ ſe fert: Hinc ἐργώδης idem, quod χαλεπός, *difficilis*, *moleſtus*, Hipp. 2. aph. 37. & 4. aph. 15. Vid. Diet. n. 337. Nec moleſtia carent ἔργα κύπριδος, munia

munia Veneris, de quibus vide Rob. Keuch. ad Q. Seren. not. p. 217. Vide Opus.

Ericeron, ἐρικηρὸν, eſt ſpecies Collyriorum τῶν ϛακτῶν, cujus aliquot differentiæ ab Aetio recenſentur. Non dubium eſt, ſic vocari a fructu Erices, quem recipiunt, quem Gal. l. 4. de C. M. S. L. inter mediocriter adſtringentia enumerat. Gorr. p. 155.

Ericis, ἐρικὶς, Hordeum craſſius diviſum etiam ſignificat, teſte Galen. in Exeg. dict. Hippocr.

Erictos, ἐρικτὸς, freſus, fractus. Vide Ereigma.

Erigma, ἔριγμα. Vide Eregmos.

Erimoides, legitur apud Parac. l. 2. de Tartar. tr. 3. c. 3. in comm. & videtur ex contextu innoteſcere, quod denotet ſabulum, vel ſubſidentiam in urina arenoſam.

Erinaceus, ἐχῖνος. Vide Echinus.

Erion, ἔριον, Lanam ſignificat, magni in Medicina uſus. Ejus duæ ſunt differentiæ, pura & ſordida: Pura dicitur, quæ lota eſt, ſordida vero illota, quam Græci ἔριον ῥυπαρὸν καὶ οἰσυπηρὸν, Hippoc. vero πίνοον. & πινώδες appellant. Eſt autem πίνος idem, quod ῥύπος, ſordes. Vide Eurion. Lana.

Eriphos, ἔριφος, i. e. Hœdus, pullus caprinus tenellus, ſeu caper tenellus, ea propter uti natura cum capris convenit, ita & viribus, quas tamen ratione juventutis teneriores & imbecilliores obtinet. Schroder. lib. 5. cl. 1. n. 9.

Ermeſia, ἑρμεσία, compoſitionis cujuſdam nomen eſt qua Magos quondam uſos eſſe perhibent ad liberos generandos pulchros bonoſque. Conſtabat nucleis pineæ nucis tritis cum melle, myrrha, croco & palmeo vino, atque ita admixto lacte bibere jubebant. Similiter & à conceptu puerperas partum enutrientes ſic fieri conſtantes animo & forma excellentes, atque bonos alumnos pollicebantur. Hæc Gorræus pag. 156.

Erodinium, eſt indicium alicujus rei, vel futuræ hiſtoriæ, quæ tantiſper adhuc latet homines, donec adveniat; tum demum vocatur ex incerto notum, & certius præſagium. Hinc dicitur Erodenium corpus, quod indicat diſpoſitionem ſingularem. Item Hiſtoria Erodenia, Paracel. de Pedagricis lib. 2. §. Necromantia. Rul. in Lex.

Eros, ἔρως. Vide Amor.

Eroſio, διάβρωσις, idem, quod Corroſio, vide ſupra.

Erotoleptos, ἐρωτόληπτος, dicitur proprie is, qui ardet amore mulieris honeſto. Linden. Ex. XV. §. 46.

Erotomanes, ἐρωτομανὴς, vocatur, qui furore quodam ſectatur vagas & illicitas libidines, Linden. d. l. Erotomaniam etiam aliquando in canibus venaticis fuiſſe veram obſervatam, ita, ut libidinarentur, non tamen coiverint vel ſe commiſcuerint, notavit Lentilius Miſcell. Medico-Pract. Part. II. p. 530.

Erraticus, ἄτακτος, ἄτυπος, vide Atactos, Atypos. Erraticæ Luis Venereæ meminit Parac. l. 8. de Gallicis pupulis & aliis ſymptom. cap. 9. & Locorum erraticorum in morbo Gallico, lib. 3. Chirurg. magn. de morb. Gall. cap. 5.

Erratum, Error, ἁμαρτία, διαμαρτία, σφάλμα, πλάνη, quid ſignificet, notum eſt. Erroribus quoque expoſitam eſſe artem Medicam, & eos, qui eam exercent, fatetur Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. ubi cauſſas, quoque errorum adduxit, ignorantiam, malam judicationem, negligentiam in conſcribendo. Errores hujuſmodi notari intereſt & artis & poſteritatis. Lind. Ex. XII. §. 160. ſeqq.

Errhinon, ἔῤῥινον, Latine, Naſale, epitheton medicamentorum, quæ naribus, quæ Græci ῥῖνας vocant, capitis purgandi gratia indun- tur. Gal. l. 5. Sympl. Fac. c. 20. Materiæ & formulæ variæ ſunt, de quibus vide Weker. Antidot. Gen. lib. 1. c. 18. & 47. Spec. lib. 2. ſect. 11. P. Morell. Form. Rem. l. 2. ſ. 2. c. 8. Schroder. l. 2. c. 55. Rolfink. O. ac M. M. Sp. lib. 6. ſ. 4. c. 1. Errhinorum ſpecies ſunt Ptarmica, πταρμικὰ, Sternutatoria, quæ Sternutationem movent.

Errhipſis, ἔῤῥιψις, projectio, proſtratio & dejectio dicitur apud Hippocr. cum corpus velut mortuum ac inanime omni robore perfecte exoluto & remiſſo proſtratum eſt, quod extremum virium lapſum denotat. l. de humor. III. 15. Junge Gal. com. 1. ad hunc lib. t. 24. ἔῤῥιψις ὀμμάτων, oculorum projectio, cum oculi præ imbecillitate amplius aperti eſſe nequeunt, ſed eorum vis omnino languida eſt & proſtrata, oculoque ferocienti opponitur, qui delirium portendit, l. 6. Epid. ſ. 1. ſub. fin. Vide Foeſ. p. 242.

Errhomenos, ἐῤῥωμένος, valens, validus, ſanitatem præ ſe ferens. Uſurpatur de diverſis rebus naturalibus & non naturalibus apud Hippocr. v. gr. de vultu, Coac. t. 296. l. 2. Epid. ſ. VI. 12. de vigiliis l. de Criſib. IX. 1. de animo vel mente, 2. aph. 33. Vid. Linden. Ex. XIII. §. 298. 491.

Error externus, ἀποτυχία τῆς ἐνεργείας, dicitur quando natura in agendo excidere cogitur ab intentione operis deſtinati, ob non bene ſe habentes cauſas externas. Ex. XV. §. 147. Vid. Senn. Inſt. l. 2. P. 3. ſ. 1. c. 2. & C. Hoffm.

lib. 3. *Inſt. cap.* 9. §. 7. & 9. Errores hujuſmodi externi fiunt poſtea cauſſæ morborum. Rolfink. *O. ac. Med. Sp. libr.* 2. *ſ.* 2. *cap.* 25. Error *lymphaticus* vocatur Hydropis ſpecies *Anaſarca* a Q. Seren. notante Kuchen. *in not. p.* 193.

Eruca, vocabulum eſt homonymon, & plantam & animal infectum ſignificans. Priorem Botanicis relinquimus. Juxta poſteriorem Gr. dicitur κάμπη, Latine etiam *Bruchus*. Eſtque infectum vulgaris notitiæ, originem trahens, vel ex ſtirpium excrementis vel ex ovis papilionis. Species totidem ſunt, quot plantarum, inquit Schroder. *l.* 4. *cl.* 4. *n.* 102. *Erucarum* vero deſcriptionem prolixiorem pete ex Aldrov. *libris de inſectis*, præſertim *l.* 2. *c.* 1. *ſeqq. Erucas* ex opere pueri prodiiſſe una cum aliis mirandis notavit Lentil. *d. l. Part. I. p.* 90. In ſpecie *Erucas*, quæ in piceis naſcuntur, & proterea πιτυοκάμπαι appellantur, facultate eſſe Cantharidum, teſtatur Gal. *l.* 11. *de S. F.* tit. *Pilyocampe*, Jung. Lang. *l.* 1. *ep.* 81.

Eructatio, ἐρυγὴ. Vide *Ereuxis*.

Erugo, ἐκρυτ'ζω. Vide *Ecrypizo*.

Eruptio, ἔκρηξις, ἔκρηγμα, καταῤῥηξις, vel ſignificat excretionem alicujus materiæ conferſim & largiter factam, verbi gratia, *Eruptio* ſanguinis, puris, in qua ſignificatione aliquoties legitur apud Scribon. Larg. *n.* 46 66. 84. 206. 240. Vide *Lexic. Scribon.* Rhodii. Vel notat affectiones ulceroſas cutaneas, & ita idem eſt, quod *Exanthema*, ἐξάνθημα, Gal. *lib.* 5. *de C. M. S. L. c.* 6. Æginet. *l.* 4. *c.* 9. Vide *Ecregma*.

Eryge, ἐρυγὴ, ἔρυγμα. *Ructus*. Vide *Ereuxis*.

Erygmatodes, ἐρυγματώδης, epitheton *morbi flatulenti* & ructuum effectivi, qualis eſt hypochondriaca affectio. Gorr. *ex Hippoc. pag.* 157. Conſ. Galen. *exegeſi*.

Eryma, ἔρυμα, ſignificat *munimentum*, vallum, *propugnaculum*, & tribuitur Deo apud Hippoc. *de morb. ſacr. IV.* 56. Viris bonis *in epiſt. ad S. P. Q. Abder. in princ.*

* *Eryngium*, celebre diureticum. Eſt autem Planta Italis notiſſima, quæ primo vere turiones emittit, quibus ſimili modo, ac ſummitates aſparagi conditis veſcuntur.

Eryſibe, ἐρυσίβη, vocatur *Rubigo*, morbus frugum & fructuum. Vide *Rubigo*.

Eryſipelas, ἐρυσίπελας, eſt tumor præter naturam, non alte deſcendens, ſed in cute conſiſtens, a bilioſo ſanguine obortus, colore pallido rubente, Galen. *l.* 14. *meth. med c.* 1. & *l.* 2. *ad Glauc. c.* 1. vel ex veri principiis ita deſcribi poteſt: *Eryſipelas* eſt intemperies calida & ſicca cum materia, plerunque particularis certi membri, rariſſime totius habitus externi corporis, cum tumore leviori, rubedine diluta, dolore acerrimo, proveniens ab effervescentis ſanguinis bilioſi portionibus ichoroſis tenuioribus ſubſiſtentibus & efflorescentibus. Dividitur in *Purum* & *Spurium*, quod poſterius participat vel cum inflammatione, vel alterius Tumoris p. n. genere, Galen. *dicto loco*. *Eryſipelas* vero vocatur, quaſi *Viciniatraha* aut *Viciniirubra*, ab ἐρύω, & πέλας, vel ἐρυθρὸς, *c.* 3. *de iis, quæ in med. t.* 30. Habet & alia nomina, ut *Ignis Sacer S. Antonii*. Vide Dieter. *n.* 343. Helmont. appellavit *Apoſtema maxime igneum*, in quo excandeſcit ſpiritus vitalis a cauſſa morbifica laceſſitus, & veluti ad iram provocatus, *tr. Natura Contr. neſcia n.* 30. & *Blas humanum*. 28. Species *Eryſipelatis* eſt *Zona*, vel ζωστὴρ, de quo infra. Jung. *Eph. N. C. Ann. III. Obſ.* 4. Iunken. etiam meminit alius *Eryſipelatis*, quod *Puerile* vocat, inter morbos infantiles referens; quodque ſæpe purpuræ miliaris ſpecie efflorescit, alias internis torminibus infantes affligit, quiete privat, & excrementa alvi ex flavo viride ſcentia ſecedere facit, hujus cauſſam refert in matrum diſpoſitionem bilioſam texturamque rariorem & externas ſubitam ſanguini phlogoſim inducentes, *Chym. Med. Phyſ. Part. II. Sect.* 2. *c.* 2. *ſeq. Eryſipelatodes*, ἐρυσιπελατώδης, dicitur, quod indolem *eryſipelatis* præ ſe fert, quamvis non ſit ex aſſe.

Erythacos, ἐρυθακὸς, Vide *Rubecula*.

Erythema, ἐρύθημα, *ruborem*, vel rubedinem ſignificat, idem, quod ἐρύθος. Vide *Eruthos*. Uſurpatur ſæpe ab Hippoc. 7. *aphoriſmo* 49. *ſ.* 4. *ae R. V. I. A. t.* 26. *l.* 1. *Epid. ægr.* 14. & *in Coacis textibus* aliquoties. Vide Foeſ. *p.* 242.

Erythrinus, ἐρυθρῖνος, al. ἐρυθῖνος. Lat. Plinio *Rubellio* (quamvis hoc nomine aliud piſcis genus veniat) eſt piſcis marinus, ita dictus a colore rubro, cujus deſcriptionem & uſum in cibis vide apud Aldrovand. *l.* 2. *de Piſcib. c.* 9.

Erythrion, ἐρύθριον, nomen eſt Malagmatis, cujus deſcriptio habetur apud Æginet. *l.* 7. *cap.* 18.

Erythroeides, ἐρυθροειδὴς, epitheton tunicæ teſtium intimæ. Vide *Elytron*.

Erythros, ἐρυθρὸς, *Ruber*, rubens dicitur. Hippoc. 4. *aph.* 71. 5. *aph.* 65. & alibi ſæpius. Vide *Ereuthos*.

Eſaphe, ἐσαφὴ, contrectationem *digitis immiſſis factam* ſignificat, a verbo ἐσαφάω vel ἐσαφάσσω, *digitis contrecto*, quo aliquoties uſus Hip-

Hipp. *lib. de nat. mul. XI.* 12. *XXXI.* 14. *XXXIII.* 3. & alibi ſæpius. Vide *Eſmaſamenos*.

Eſca, *eſculentum*, βρῶμα, σῖτος, idem, quod *Cibus*. Vide *Broma*. *Cibus*.

Eſchara, ἐσχάρα, *cruſtam* ſignificat, vide *Cruſta*. Alias proprie ſignificat locum, ubi focus ſtruitur. Rhod. *ad Scribon. n.* 25. *Eſcharas* fieri miniſterio ſalium acutorum, docet Helmont. *tr. poteſtas medicam. n.* 4. Hinc *Eſcharoticus*, ἐσχαρωτικὸς, *cruſtam inducens*, de quo etiam ſupra in voc. *Cruſta*.

Eſcharopepa, ἐσχαρόπεπα, epitheton τῶν κριμνῶν farinarum craſſiorum apud Hipp. *l. IV. Epidem.* XXIII. Foeſ. *Oeconom. pag.* 245.

Eſchatiæ, ἐσχατιαὶ, dicuntur Hippocrati *membrorum extremitates*, aut extremæ partes, 1. *de fract. t.* 40.

Eſchatos, ἔσχατος, *extremus*, ſummus, ultimus. Quando tribuitur morbis, ſignificat *extreme* periculoſus, quibus nulli alii ſunt acutiores, 1. *aph.* 6. quando doloribus, exprimit *acutiſſimam* etiam & maximam moleſtiam 1. *aphor.* 7. quando diætæ, vel victui tenui, *ſummam* tenuitatem denotat *ibid.* Jung. Diet. *n.* 345.

Eſciamenos, ἐσκιασμένος, dicitur de membris corporis velatis & tectis, velnti umbraculo. Hippocr. *l.* 2. *de morb. XXXV.* 3.

Eſcura, idem, quod *Eſchara*, caro nigra emortua, quæ per cauterium, vel medicamentum corroſivum a bona vivaque carne ſeparatur ac deciditur, Rul. *Lex.*

Eſdra, ἔσδρα, eſt nomen *Antidoti* cujuſdam prolixæ ex valde contrariis compoſitæ, & quidem ex 50. circiter ſimplicibus apud Ægin. *l.* 7. *c.* 11. qui πολύχρηστον vocat, & vehementer deſiccandi vim tribuit.

Eſebon, vel *Alſebon*, id eſt, *Sal commune*. Rul. & Iohnſ.

Eſmaſamenos, ἐσμασάμενος, *manum immittens*, ad contrectandum, vel implorandum. Verbum ἐσμάσσω vel ἐσμάττω, *imprimo*, legitur apud Hippocratem *l.* 1. *de morb. mul. XCVI.* 20. & 3. *de art. tex.* 47. Coincidit cum ἐσαφάω. Vide *Eſaphe*.

Eſmyrniſmenos, ἐσμυρνισμενὸς, *Myrrhatus*. Epitheton vini myrrha conditi; quale Chriſto Servatori Judæos crucifigendo dediſſe exiſtimat Lind. *Ex.* X. §. 141.

Eſoche, ἐσοχὴ, dicitur *eminentia* & excreſcentia, aut turbeculum intus latens in ano, quemadmodnm ἐξοχὴ tale ſignificat in dicta parte foris eminens. Apud Gal. utrumque legitur cum remediis, *de fac. parabil. l.* 1. *c.* 6. 7. & 51.

Eſphlaſis, ἔσφλασις, Intropulſio, ſignificat *ceſſionem partis introrſum factam* a re externa violenter imprimente. Legitur de oſſe Cranii apud Hippocr. *l. dec. vuln. VII.* 5. ubi & verbum ἐσφλάσθαι & ἐσφλώμενον, *imprimi*, *impreſſum*, occurrit. De hac legitur obſervatio ſingularis apud Bonet. *Med. Septent. l.* 1. *ſect.* 3. *c.* 17. *p.* 54. & *Act. Hafn. Vol. III. Obſ.* 69.

Eſſatum potentiale eſt virtus, potentia & vis medicamentoſa, quæ ineſt vegetabilibus & mineralibus. Quam virtutem ſi beneficio extractionis ſibi junxerit Spritus vini, vocatur *Vinum Eſſatum*, quando vino deſtillato rectificatoque adduntur herbæ, ut earum extrahat eſſentias, ut Vinum de Meliſſa, Pulmonaria &c. Rul. & Iohnſ. *in Lex.* ex Parac. *l.* 8. *Paragraph. c.* 2. §. 2. item *in Schol. ad b. l.* & in Theſſallo II. *de gradibus & compoſ. c.* 2. Quin & alia medicamenta inſigni virtute medicamentoſa imprægnata *Eſſata* vocari patet ex eodem *l.* 2. *de Tartaro Tract.* 1. *c.* 6. Ita quondam D. Michael Rupertus Beslerus, Medicus Norimbergenſis, juncta duorum Pharmacopœorum, Joh. Schmidii & Martini Brentelii opera *Anatomiam Eſſatam* inſtituit, in qua, mediante Vulcano, & omnibus & ſingulis corporis humani partibus, membris & excrementis medicamenta ſine ulla alia additione confici poſſe demonſtratum fuit. Verum an non potius ad oſtentationem, quam utilitatem, hic labor fuerit, alii judicent.

Eſſentia, ἐσία, dupliciter accipitur: Phyſice & Medice, vel Chymice. Juxta illam ſignificat rerum naturalium qualitatem, ſive internum principium ſubſtantiale, aut formam, quæ dat eſſe rei: Vocatur & *Natura*, de quo infra. Chymice accipitur generaliter & ſpecialiter. Generaliter *Eſſentia* eſt extractum ſimplex e rebus tota ſua natura perfectis productum. Et nominatur *Eſſentia* ideo, quod in elementariis loculamentis nata & comprehenſa totius ſubſtantiæ miſturæ pars ſit perfecta, natura & eſſentiali ratione virtuteque inſtructa. Talis poteſt fieri ex omni miſtorum genere, Minerali, Vegetabili & Animali, magno cum proventu, quemadmodum hoc plurimis exemplis monſtravit Rolfink. *Chymiæ l.* 4. *ſect.* 1. *per totum* Junge Libav. *Synt. Arc. Ch. l.* 8. *c.* 1. 2. 3. D. D. Wvedel. *Pharmac. in A. F. R. lib.* 2. *cap.* 7. & 8. Plures etiam extant in Morley *Coll. Chymic. Leid.* quæ loca videantur in Indice. Specialiter *Eſſentia* eſt duplex. *Succus* & *Myſterium*. Rul. Ad *Myſterium* pertinet *Eſſentia quinta*, ſive *Quinta Eſſentia*, quæ eſt materia corporalis ex omnibus, quibus vita ineſt, ſeparata ab omnibus, impuri-

ta-

tatibus ac corruptibilitatibus ſubtiliſſime purga-ta, in qua omnis rerum potentia eſt & medi-cina. Vel eſt aliquid præter elementa, nec ex craſi hortum, divinum auctore & effectis, Rul. & Iohnſ. *in Lexic.* vide *Quinta*. Quod *in Eſſen-tiarum Chymicarum* præſertim ex Antimonio & ſimilibus mineralibus venenoſis elaboratione va-næ occurrant ſæpe jactationes teſtatur Libav. *Tract. de Igne Nat. c.* 35. De differentia inter *Eſſentiam* Philoſophice & Chymice acceptam non inepte ſcripſit Helmont. *tract. Tria prima Chy-mic. princip. &c. n.* 76. 77. Abuſive quoque vo-cab. *Eſſentiæ* ſumi, quando *Eloſaccharis* tribui-tur, notavit Schrod. *l.* 1. *c.* 3. *lit.* E.

Eſſentiale, ὑσιώδες, in genere dicitur, quod participat de eſſentia alicujus rei, ſive ad eſ-ſentiam pertinet. In ſpecie vero Chymicis *Salia Eſſentialia* vocantur, quæ parantur ex Decoctis vegetabilium, & modus deſcribitur ab Ang. Sala, ut & Rolf. *Chym. l.* 5. *ſ.* 1. *art.* 1. *c.* 5. *ſeqq. p. m.* 286. *ſeqq.* quamvis juxta alio-rum ſententiam, non ſint vera Salia, ſed ſal-tem ſaliniformia. Hæc ſalia *Eſſentialia* ſunt nihil aliud quam Tartarus plantarum conſla-tus ex acido & alcali: Morley *Collect. Chym. Leid. cap.* 11. In ſpecie *Eſſentiale* ſuum *prin-cipale* vocavit Kreuchnerum Nitrum Vitriola-tum *d. l. c.* 300.

Eſſentificatum, dicitur de Mercurio, vel ar-gento vivo ſublimato puro, quando inſtar cry-ſtalli pellucet. Hinc *Eſſentificatum Cryſtalli-num* Libav. *Apocal. Hermet. part.* 1. *c.* 8. *Tom. II. Oper. p.* 452. Vel dicitur de Spiritibus Al-calicis deſtillatis, addito Sale proprio v. gr. Spiritus C. C. eſſentificatus.

Eſſera, *Eſſeræ*, *Saire*, vocantur puſtulæ par-ve ſcabiei, bullarum inſtar, vel ſquamarum, niſi quod carnem habeant exuberantem. Rul. Paracelſus vocat *ſquamulas pediculares*, & dedu-cit ex vaporibus Talci, vel Cachimiæ, hinc morbum familiariſſimum metallifoſſoribus di-xit, *tr. de ulcerib. & apoſtemat. c.* 47. Foreſtus ad *Epinyctidas*, retulit *Obſ. Chirurg. l.* 1. *Obſ.* 15. *Schol.* Jungatur quoque de hoc affectu legen-dus Ingraſſias *comm. ad Avic. de tum. p. n. p.* 186. *ſeq.*

Eſſodinum, eſt *certum* rei futuræ *præſagium* ex indicio. Rul. Opponitur igitur *Erodinio*, de quo *p. ſupr.*

Eſthiomenos, ἐσθιόμενος, dicitur depaſcens, *exedens*, corroſivus, de morbis, quorum cauſſa conſiſtens in ſalinis corroſivis & acerrimis por-tionibus depaſcitur & corrumpit ſolidam quo-que carnoſarum & aliarum partium mollium, quin & aliquando durarum ſubſtantiam. Ita dicitur *Herpes* ἐσθιόμενος, ſive *exedens*, Ulcus, *depaſcens*, Lupus, Zona ſerpens, vel Zoſter, Ga-len. *l. de tum. p. n. c.* 9. Rul. *in Lex.* Paracelſ. *in fragm. Med. ad Tom. II. pertinentibus* omne *Eſt-hiomenon* a ſale Arſenicali deducit: item, ex ſale Mercuriali Herpetem ſive Lupum: *l. de ulcerib. c.* 7. *& alibi.* Excrementa quoque alvi quædã dicun-tur ἐσθιόμενα, *corrodentia*, Hip. *l.* 4. *Epid. XII.* 7.

* *Eſula*, planta quædam eſt de genere tithima-lorum lacte quodam acerrimo ſcatens, ut etiam externis corporis partibus admota acriter pun-gat, ac fere corrodat. V. Mattiol. Turnef. Ex eſu hujuſce Plantæ, quam pro oxalide habuerunt, binos pueros enormibus vomitionibus, & alvi dejectionibus correptos fuiſſe, Jo: Franciſcus Scardona Rhodig. in ſuo lib. 3. de cogn. & cur. morbis c. 2. Patavii ſe vidiſſe teſtatur.

Eſuries, & *Eſuritio*, idem, quod *Fames*, Gr. λιμός. Vide *Fames*.

Eſurinum, Paracelſo dicitur, *Acetoſum me-dicamentum*, quod ſua natura famem tantam excitare valet, ut etiam appetat non eſculen-ta, & eadem concoquat, *l. de Tartareis morb. cap.* 16. Non inepte quoque Charltonus Fer-mentum ventriculi Chylificans vocavit *Aci-dum Eſurinum*, *Oecon. An. Ex. II.* §. 6. Ita & *Spi-ritus Veneris* nonnullis vocatur *Acetoſa Eſuri-na*, Morley *Collect. Chym. Leid. c.* 497. Aceti *eſurini* deſcriptio videatur Poterium *Pharmac. Spag. l.* 2. *c.* 10.

Eteſiæ, ἐτησίαι, dicuntur quidam *Venti anni-verſarii*, qui poſt exortum caniculæ ſpirant Boreales, vel *Aquilonares*, temperantque æſtum ſolarem per 40. circiter dies. Unde ſi defe-cerint, non temere ſuſpectum reddunt aëris ſtatum, teſte Hippoc. *in* 1. *Epid. t.* 7. *& c.* 3. *in* 3. *Epid. t.* 8. & *lib.* 2. *ſ. III.* 5.

Ethas, ἔθας & ἤθας dicitur, qui alicujus rei aſſuetus eſt. Ita uterus vocatur *aſſuetus* ge-nituræ & conceptui, *l.* 1. *de morb. mul. lib.* 121 XXVIII. 5. Homines morbi *aſſueti*, ἐθάδες τῆ νόσῳ, *lib. de morb. ſacr.* XIV. 1. Morbi *conſueti* vel familiares etiam ita appellantur, *l.* 2. *de morb. mul.* XVII. 12.

Ethees, dicitur *Aurum Rhenanum*, pretioſum, Rul. *Lex.*

Ethel, & *ignem* & *nigredinem* denotat. Tur-ba *ſol.* 16. *Ethelia* eſt corpus aduſtum ſiccum, rubrum & album, *Auri cella*. *Ethelia* Tinctura rubra. Eſt & flos albus auri. Hæc Ruland. Idem quod Terra alba, Sulphur album, Magneſia, Langn. *Harm. Chym. cap.* 1. *Vol.* IV. *p.* 729.

Ethefius, dicitur *Chryſolithus* lapis. Rul. &

Iohnſ.

Iohnſ. Vide *Chryſolithus*.

Ethica, idem, quod *Hectica*. Vide *Hectica*.

Ethmoides, *Ethmos*, ἠθμοειδὴς, ἠθμός. Vide *Cribratorium*.

Ethos, ἔθος, ἐθισμὸς. Vide *Conſuetudo*.

Ethos, ἦθος. Vide *Mos*.

Etnos, ἔτνος, ſignificat edulium ex omnis generis leguminibus confractis & elixis. Legitur apud Hipp. *l.* 4. *de R. V. I. A. t.* 112. *l.* 2. *de morb. LII.* 14. *l.* 2. *de Morb. mul. XXIIX.* 33. *l.* 7. *Epid. XXXIII.* 11.

Etos, ἔτος, idem, quod ἐνιαυτὸς. Vide *Annus*.

Etron, ἦτρον, pars infima ventris, *Hypogaſtrium*. Vide *Abdomen*.

Etymologia, ἐτυμολογία, i. e. explicatio nominis, ratione ſuæ originis. Ea licet ſcitu neceſſaria Medico ſit, fallax tamen, & incertum præbet argumentum, teſte Galen. *l.* 2. *de. Hippocr. & Plat. decr. c.* 2.

Evacuatio, κένωσις. Vide *Cenoſis*. Duplex eſt, alia naturalis, artificialis alia. Id quod ſupra omiſſum eſt.

Euæmia, εὐαιμία, i. e. bonitas ſanguinis. Legitur apud Fernel. *l.* 2. *Pathol. c.* 14.

Evalthes, εὐαλθὴς, qui *facile ſanatur*, Hippoc. 2. *de artic. t.* 47. & *c.* 435. inde Erotianus εὐαλθέα εὐθεράπευτα.

Euanaleptos, εὐανάληπτος, qui *facile ex morbo vires recolligit*; fere idem qui cum priori, Hippoc. *l.* 6. *ſ.* 4. *Epid. t.* 8.

Euanaſphaltos, ἐυανάσφαλτος, idem, quod εὐαλθὴς, cui opponitur δυσανάσφαλτος, *qui difficulter curatur*, Hippocrat. *lib. de Alim. VI.* 5. 7.

Evaneſco, ἀφανίζομαι. Vide *Aphaniſmos*.

Euanthes, εὐανθὴς, *floribus*. Pro diverſa tamen ſubjectorum, de quibus dicitur, natura, diverſimode quoque exponi debet, v. g. quandoque ſanguine; ſignificat *rutilantem*, Hippocrat. *Coac. t.* 631. Si de urina, *rubicundam* & pellucidam notat, *ibid. t.* 586. Deſcendit a verbo εὐανθέω, *bene floreo*, *l. de nat. mul. VIII.* 1. quamvis ſuſpecta lectio videatur pro ἐκθέω, *excurro*.

Euaphion, εὐάφιον, nomen medicamenti ad hæmorrhoidas, ſic dicti a lenitudine, cujus meminit Gal. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 7.

Euapolytos, εὐαπόλυτος, dicitur de eo, quod *facile abſolvitur*, recedit, aut abſcedit, Hipp. 1. *de artic. t.* 69. & *in Mochlic.*

Evaporatio, *Evaporans*, διαφόρησις, διαφορητικὸς. Vide *Diaphoreſis*. *Evaporatio* quoque Chymicis dicitur ſublimatio liquidæ materiæ, & reſolutio in halitus. Eſt & ſecundus modus Diſſolutionis artificialis aquarum Thermalium ad inveſtigandas particulas minerales. Vide *Diſſolutio*. De *Evaporatione* aquæ, quæ ſit, cum Aqua paradiſi adſcendit in cœlum, ac guttatim in terram decidit, vide M. Joh. Iſaaci *oper. miner. c.* 24. *in Th. Chymic. Tom. III. p.* 430.

Eubaſtactos, εὐβάστακτος, i. e. *qui probe ſuſtentatur*. Uſurpatur de vulnere in deligatione re aliqua molli ſuppoſita probe ſuſtento, Hippoc. 3. *de fract. t.* 31.

Eucardios, εὐκάρδιος, idem, quod εὐστόμαχος, *ventriculo gratus*, Galen. *in Exeg. Dict. Hippocr.*

Eucataſceptos, εὐκατάσκεπτος, *bene deorſum vergens*. Junctum legitur cum p. a. dicto εὐβάστακτος, de vulnere. Hippoc. *d. l.*

Eucheres, εὐχερὴς, *facilis*, periculo vacans. Dicitur de convulſionibus, Hippoc. 1. *Prorrhet. ſ.* 3. *t.* 27. *Coac. t.* 349. Opponitur δυσχερὴς, *difficilis*. vide ſupra *Dyſcheres*.

Euchroea, εὐχροία, *bonitas coloris*, v. gr. Faciei, Hippoc. *Coac. t.* 67. & 213. Dicitur alias ſaturus rubor, qui fixus & ſtabilis, non refluus, ut in verecundiam datis, Linden. *Ex. IV.* §. 60. Index eſt ſanguinis-boni, & ſanitatis documentum. Tales homines dicuntur εὔχροοι, Hippoc. 5. *aph.* 42. cui opponuntur δύσχροοι. Jung. Diet. *n.* 364. Εὔχροον quoque nomen eſt Emplaſtri ap. Scribon. Larg. *comp.* 203. & meminit quoque Gal. *lib.* 4. *de C. M. S. L. cap.* 7. Junge Rhod. *in not. ad Scribon. loc.*

Euchylos, εὔχυλος, *ſucci bonitate præditus*. Adv. εὐχύλως legitur apud Hipp. *l.* 1. *de morb. mulier. XXXIII.* 2. Dicitur & εὔχυμος.

Euchymia, εὐχυμία, i. e. *ſuccorum in corpore bonitas* Gal. *l.* 2. *S. Fac. c.* 13. Imprimis dicitur de alimentis bonum ſuccum nutricium præbentibus. Unde Gal. integrum libellum conſcripſit de boni & mali ſucci cibis, περὶ εὐχυμίας καὶ κακοχυμίας. Εὔχυμος quoque dicitur τροφὴ, nutrimentum *boni ſucci*, *l.* 6. *de ſan. tu. c.* 7.

Eucinetos, εὐκίνητος, *motu facilis*, expeditus ad motum; mobilis, Hippoc. 3. *aph.* 17. Vid. Diet. *n.* 353.

Eucœlios, εὐκοίλιος, dicitur de ceraſis recentibus, quod *alvum leniter ſubducant*, plus tamen, quam natura per ſe facere, apud Dioſcorid *lib.* 1. *cap.* 134. vel juxta *Saraceu.* 157.

Eucraſia, εὐκρασία, *temperamentum bonum* ſignificat, id eſt, conveniens uniuſcujuſque naturæ, ætati, ſexui, & vitæ conditioni. Hinc magna eſt ejus latitudo, Galen. *l.* 1. *de ſan-*

tu.cap.5. Et qui tales adeptus eſt, dicitur εὔκρατος, *bene temperatus*; qui caret, δύσκρατος, Galen. 2. *de Temper. cap.* 1. In quo vero conſiſtat temperamentum, de eo vide ſupra *Craſis*.

Eucrines, εὐκρινής, duplicem habet ſignificationem. Vel enim notat *diſtinctum*, explicatum, *diſcretum*, Galen *c.* 2. *de iis, q. in med. t.* 2. & 22. vel ſignificat *judicatu facilis*, & dicitur de morbis, Hippoc. 3. *aph.* 8. ubi opponitur etiam δύσκριτοι, *judicatu difficiles*. Idem *l.* 2. *Epid. ſ.* 1. 20. 21. Idem de ſignis *boni judicii*, v. gr. de excrementis alvi, *Coac. t.* 615. Dicitur & εὔκριτος 1. *aph.* 12. Jung. Diet. *n.* 354. 354.

Eucyclos, εὔκυκλος, *orbicularis*, circularis. Dicitur de deligatione partem affectam circumcirca complectente, Hippoc. 2. *de iis, q. in med. t.* 2. quamvis alii ἔγκυκλος legant.

Eudepſetos, *bene mollitus*, ſubactus. Legitur de Corio, Hippoc. 2. *de artic. t.* 13.

Eudia, εὐδία, ſignificat *ſerenitatem*, & tranquillitatem aeris, maris, cœli, regionis, Occurrit aliquoties, ut & adjectivum εὔδιος, *ſerenus*, apud Hipp. v. gr. 3. *aph.* 12. *l. de A. L.* & *A.* XXV. 4. XXVI. 4. XXXII. 2. *l. de Inſomn.* XI. 1. *l.* 7. *Epid.* LI. 13. Vide Foeſ. *Oecon. p.* 247. Diet. *n.* 349.

Eudiapneuſtos, εὐδιάπνευστος, dicitur, *cui libera eſt corporis tranſpiratio*, quod hominum genus nec aſſidue ægrotat, nec longo tempore, ideo quod excrementa fuliginoſa & vaporoſa facile per halitum digerantur, Gorr. *p.* 159.

Euecoos, εὐήκοος, dicitur, *qui auditu pollet*, Hipp. 3. *aph.* 17. Jun. Diet. *n.* 351.

Euceplytos, εὐκέπλυτος, dicitur de eo *quod vim habet detergendi*, abluendi. Epitheton Ptiſanæ apud Hippoc. 1. *de R. V. I. A. t.* 18.

Eueclicus, εὐεκτικός. Vide *Euexia*.

Eueides, εὐειδής. Vide *Pulchritudo*.

Euelces, εὐελκής, *cui ulcera facile ſanantur*. Vide *Dyſelcia*.

Euelpidium, εὐελπίδιον, epitheton *Collyrii* liquidi *Diarrhodon* dicti, quod & *Diaſmyrnum* vocatur Gal. *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 7.

Euembolos, εὐέμβολος, dicitur Chirurgus *luxata inſtaurandi & reſtituendi probe peritus*, teſte Lang. *l.* 1. *ep.* 82.

Euemes, εὐεμής, *facilis ad vomendum*, propenſus ad vomitum, cui opponitur, δυσεμής, Hippocr. 4. *aph.* 6. 7. Dieter. *n.* 352.

Euenios, εὔενος dicitur, *qui facile cedit*, & compeſcitur, v. gr. Torpor, ap. Hipp. *l. de Virgin. morb.* II. 16.

Eventatorius, hoc epitheton legitur apud I- C. Claudinum *de ingreſſu ad infirmos lib.* 2. *c.* 2. & uſurpatur de Venæ ſectione, quæ ſolum refrigerationis, non evacuationis, gratia inſtituitur. Fortaſſis rectius diceretur. *Eventilatoria*.

Eventilatio, proprie dicitur, quando aliquid jactatur in aere, v. gr. linteamina, Roland. Verbum *eventillo* Gr. dicitur λικμάω, vel ἐγλικμάω.

Eventus, ἀποβαῖνον, ἀποβησόμενον, ἐκβησόμενον, Hippocr. dictus, 2. *Prorrh.* XVII. 6. *de dec. orn.* IX. 3. *ſ.* 4. *de R. V. I. A. t.* 66. terminus eſt notiſſimus, denotans *exitum* morborum ſive ad ſalutem, ſive ad mortem. Dicitur & *Terminatio morbi*. Dieter. *num.* 823. De *eventus* diviſione. Vid. *Dogm. Med. G. P.* III. *c.* 6. *Dogm.* 3.

Euepaſthetos, εὐεπαίσθητος, *ſenſu acri* & exquiſito *præditus*, Hippocr. *l.* 1. *de morb. mul.* LXV. 4.

Euepia, εὐεπίη, *facundia*, verborum elegantia etiam Medico conveniens ad perſuadendum ægris, Hippoc. *l. de dec. orn.* II. 33.

Eueres, εὐήρης, ſignificat proprie *remigationi aptum*. Late tamen tribuitur omni inſtrumento etiam Medico & Chirurgico, idoneo, & *ad uſum expedito*, & Hippocr. *l. de Medico*, III. 8.

Everticulum dicitur Paræo *Specillum*, quo poſt extractum calculum veſica expurgari poteſt a ſabulo, ſanguinis grumis aliiſque præter naturam corpuſculis, *l.* 16. *Chir. c.* 42.

Everſio, ἐκτροπή, ἐκτρόπιον, ſtricte dicitur de *affectu palpebrarum*. Vide ſupra *Ectropion*. Jung. Foreſt. *l.* 15. *Obſ.* 41.

Eveſtrum, dicitur *Firmamenti perpetuum* in quator elementorum mundi. Idem *Spiritus Propheticus*, qui per præcedens figrium præſagit, & aliud certo prædicit. Idem *Corpus ſidereum hominis*, quod nobis aut mortem futuram, aut aliquid malum indicat, Rul. & Iohnſ. *in Lexicis*. Confer. ad Paracelſ. *Tract.* 2. *de peſtilitat.* item *l.* 9. *de Nat. rer. ſer. ad fin. l.* 2. *Philoſ. ad Athenienſ. t.* 18. *ſeqq.*

Euethes, εὐήθης, i. e. *boni moris*. Vide *Benignus*.

Euexia, εὐεξία, eſt *bona corporis habitudo*, vel *bonus corporis habitus*, Gal. *l. de ſan. tu. c.* 8. uti huic oppoſita *Cachexia*, i. e. *pravus corporis habitus*, εὐεξία καὶ καχεξία. De hac ſuperius dictum in *Cachexia*. Illam complent bona omnium partium temperies, actionum robur, euchymia, ſanguinis, carnis, totiuſque corporis ſymmetria, quemadmodum hoc patet ex eleganti deſcriptione apud Hipp. *in præcept.* IX. 1. *ſeqq.* Eſt autem duplex ἡ εὐεξίας,

una eſt, ἁπλῶς, quæ in optima corporis conſtitutione deprehenditur: altera vero μετὰ προσθήκης εὐεξία, quam habent ſingulæ corporum naturæ propriam, & in comparatione dictam. Itaque ἡ ἁπλῶς εὐξία ἕξις, nihil aliud eſt, quam perfecta & abſoluta ſanitas, quæque non facile a cauſſis inſalubribus offenditur, ſed quia ἕξις, i.e. habitus eſt, firma conſtanſque perſeverat. Quæ autem ab hac deficit, modo non dum vitioſa ſit, non jam εὐεξία, ſed ab omnibus ὑγίεια, ſanitas, nuncupatur, ſcil. in latitudine, quæ eadem eſt cum μετὰ τῆς προσθήκης εὐεξία. Tunc enim non ſimpliciter, ſed hujus vel illius εὐεξία dicitur. Sic ἡ τῶν ἀθλητῶν εὐεξία, *bonus athletarum habitus*, non ſimpliciter talis dicitur, quoniam optima non eſt, quam periculo proximam eſſe Hippocr. pronunciavit, & negavit, naturæ eſſe comparatam. Nam ut reliqua habuerit optima, attamen ſanguis, & præcipue carnoſum genus in ea ſupra modum excrevit, *ex* 1. *aph.* 3. Hæc Caſtell. Derivatur ab *Euexia Euecticus*, εὐεκτικὸς, & non modo dicitur de hominibus, qui tali gaudent εὐεξίᾳ, Dieter. *n.* 350. ex Plutarcho; ſed etiam ars, & pars Medicinæ, quam alii *Gymnaſticam* vocant, *Euectica* appellatur, quæ optimum corpori habitum inducere ſtudet, Gal. *ad Thraſybul. c.* 30. & *de ſubfig. emp. c.* 4. Jungatur Lang. *l.* 1. *ep.* 51.

Eviſtiola, denotat affectum externum in nucha excreſcentem, a cerebri impuritate inveterata, quam Lepram vocat abuſive Paracelſ. *Schol. in lib.* 6. *Paragraphor.*

Eule, εὐλή, *vermis*. Et quidem εὐλαὶ dicuntur peculiariter illi, qui in corpore ex vulnere, vel ulcere naſcuntur. Occurrit hoc vocabulum apud Hippocr. *l.* 1. *de morb. mul.* Cl. 43. 47.

Eulogium, dicuntur Rhaſi *Exanthemata*, *Variolæ*, & *Morbilli*, teſte Foreſt. *l.* 6. *Obſ.* 41. *in Schol.*

Eulytos, εὔλυτος, *ſolutu facilis*. De excrementis uſurpatur apud Hipp. 2. *Prognoſt. t.* 65. *Coac. t.* 135. 455. 644. De orificio uteri, *l.* 2. *de morb. mul.* IIX. 19.

Eumenes, εὐμενὴς, *benevolus*, amicus, Hippocr. 3. *de R. V. I. A. t.* 30. *lib.* 1. *de morb. mul. LXIII.* 23. Aliquando & firmum, ſcil. abſque violentia notat, 2. *de artic. t.* 28. 32.

Eune, εὐνὴ, *cubile*, cubatio, Hippocr. 2. *de R. V. I. A. t.* 50. ubi jungitur cum κοίτῃ. Vide *Cubile*. Interdum vero etiam *coitum* ſignificat, *l.* 2. *de morb. mul. LXI.* 6.

Eunoſos, εὔνοσος, dicitur, qui proclivis eſt ad morbum ſive labilis in paſſionem, uti ſcripſit Cœl. Aurel. *l.* 1. *Act. morb. c.* 1. *p. m.* 10.

Eunuchion, lactuca, ab effectu, quia venerem comprimit, Rod. a Caſtro *lib.* 1. *cap.* 15. *de morb. mul.*

Eunuchus, εὐνοῦχος. Vide *Caſtratus*. Meminit Hipp. 6. *aph.* 28. Jung. Dieter. *n.* 387. Dicitur & Latinis *Spado*.

Euochia, εὐωχία, *Convivium*, epulæ lautæ, opiparæ. Hinc verbum εὐωχέομαι, *epulor lar-ge*, quo uſus Hippocr. *l.* 1. *de morb. mul. XIV.* 4. 7.

Euochos, εὔοχος, *validus*, firmus, firmiter tenens. De vinculo uſurpatur, Hippocr. 3. *de artic. t.* 22. & de figura corporis, ſive poſitu ad membrum læſum citra moleſtiam tenendum, 3. *de fractur. t.* 63.

Euodes, εὐώδης, *ſuaveolens*, contra δυσώδης. Vide *Dyſodes*. Εὐώδης legitur *l.* 5. *Epid. XXVII.* 7. eſt & nomen Collyrii εὐῶδες, apud Scrib. L. *n.* 26. Vid. Rhod. *in not. ad h. l.*

Euodia Euodos εὐοδία, εὔοδος, εὐοδής, *facilis via*. Vide *Anodia*.

Evomitio, idem, quod Vomitus. Vide *Emetos*.

Euoncos, εὔογκος, *juſta mole præditus*, mediocriter tumidus. De ventre Hippocr. 2. *prognoſt. t.* 19.

Euparagogos, εὐπαράγωγος, *agilis*, diſpoſitus. De oſſibus apud Hipp. 1. *de fract. t.* 41.

Eupathia, εὐπάθεια. Vide *Dyſpathia*.

Eupeges, εὐπηγὴς, *ſolidus*, compactus, denſus. Tribuitur utero, Hipp. *l.* 1. *de morb. mul. LXXVII.* 3.

Eupetes, εὐπετὴς, *promtus*, facilis, proclivis. Uſurpatur de excretionibus & fluxionibus, *l.* 1. *de morb. mul. XCI.* 9. *l.* 2. *de morb. XXVII.* 13. de geſtatione in utero, *t. de Septim. partu III.* 15. & alibi ſæpius. Εὐπέτεια quoque ſignificat *otium*, ignaviam, 2. *de Nat. hum. t.* 14. Jung. Foeſ. *Oec. p.* 251.

Euphlectos, εὔφλεκτος, dicitur de eo, *quod facile flammam concipit*, Lind. Ex. IX. §. 61.

Euphorbium, εὐφόρβιον, eſt ſuccus concretus alicujus Plantæ arboreſcentis, quæ & *Euphorbia* dicitur Plinio & Sereno (vide Keuchen. *in not. ad Seren. p.* 284.) acerrimæ & cauſticæ facultatis. Unde correctione opus eſt. Vide Schroder *l.* 4. *cl.* 4. *n.* 444.

Euphoria, *Euphoros*, εὐφορία, εὔφορος, *tolerantia*, *toleratu facilis*. Pertinet inter Criteria dextri uſus remediorum, una cum altero ξυμφορίη, Hipp. 1. *aph.* 2. & 23. *c.* 3. *in* 1. *Prorrh. t.* 22. *Coac. t.* 257. *l.* 6. *Epid. ſ.* 3. *t.* 12. & *ſ.* 7. *t.* 6. Jung. Dieter. *n.* 363.

Euphrone, εὐφρόνη, idem, quod νὺξ, *Nox* Non ſo-

ſolum vocab. Poetis uſitatum, ſed & Hippocr. l. de nat. mul. CVII. 4. l. 1. de morb. mul. L.XII. 17. 20. 21. & alibi. Foeſ. p. 254.

Euphyia, εὐφία, bonitatem naturæ ſignificat, Hippocrat. 4. de artic. t. 64. Gal. l. de V. P. c. 9. E'υφυία, i. e. partium naturalis conſtitutio, & bona diſpoſitio. C. Hoffm. com. ad d. Gal. l. n. 37.

Eupnœa, εὔπνοια, reſpirationis facilitas, vel Reſpiratio ſec. naturam, cui opponitur δύσπνοια, Difficultas Reſpirandi, de qua ſupra in Dyſpnœa. Indicat vero εὔπνοια, neque thoracem, neque cor, neque pulmonem, neque ſeptum tranſverſum, neque ullas partes adjacentes affectu aliquo detineri, Gal. c. 1. Progn. t. 25. Balneum quoque, quod levem reſpirationem facit, dicitur εὔπνοον, 3. de R. V. I. A. t. 58.

Euporia, εὐπορία, promtitudo, expeditio, facilitas operandi, Hippocrat. 2. de iis q. in med. t. 1. Hinc εὐπόριστα, dicuntur Medicis remedia, vel facile parabilia, quæ apud ſingulos copioſe in promtu ſunt, Galen. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. vel promtæ activitatis. Ita Galen. & Dioſcor. integros libellos περὶ εὐπορίστων ſcripſerunt, quos & alii recentiores ſunt imitati.

Eurhythmia, εὐρυθμία, vel dicitur de pulſus concinnitate, quando ſuum rhythmum & ordinem ætati, naturæ, & temperamento proprium ſervat, & talis pulſus dicitur εὔρυθμος, a ſanguinis homogenea fermentatione & diſtributione æquabili dependens, Gal. l. 1. differ. pulſ. cap. 9. Alias & εὐρυθμία in genere dicitur de chirurgica curandi ratione jucunda, cum Chirurgus compoſite & expedite inſtrumentis utitur ad artem accommodatis, Hippocr. l. de dec. VII. 20. & 2. de iis, q. in medic. t. 1. Jung. Lind. Ex. XVI. §. 2.

Euroos, εὔροος, a quibuſdam ita dictus lapis Judaicus, quaſi facile fluens, quod urinam movere, & calculos frangere dicatur. Gorr. p. 160.

Euros, εὐρώς, ſignificat ſitum, mucorem, humorem corruptum & putrefactum. Legitur ap. Vvillis de ferm. c. 8. ubi rationem illius corruptionis tradidit. Unde εὐρώδης, vel εὐρώεις, de eo dicitur, quod mucoris particeps, eſt, ibid.

Eurrhus, εὔῤῥοος, εὔρους, fluidus, facile fluens. Dicitur de corporibus diſpoſitis ad excretionem, Hipp. 2. aph. 9. Vide Dieter. n. 358.

Eurus εὖρος, ventus ab Oriente ſpirans, Gal. 5. M. M. 7. ſalutaris præ aliis. Dicitur & Subſolanus. Vide Dieter. n. 578. Commentum Paracelſicum de Euro Microcoſmico hominis in Pyſoro vide Parac. de Colica Euronotus eſt ventus participans de plaga cœli Septentriouali & Orientali.

Eurychoria εὐρυχωρία, ſinus, ſpatium, cavitas, interna, Gorr. Capacitatem reddidit, Caſp. Hoffm. com. ad Gal. de V. P. n. 1167.

Euſarcos, εὔσαρκος, bene carnoſum, quadratum ſignificat, ſed tamen σύμμετρον, cujus carnoſa moles non eſt impedimento in actionibus obeundis. Tale corpus, nec gracile, nec minus craſſum, ſed medium inter hæc conſtituitur, Galen. l. 1. de Temper. c. 9. & l. 3. de cauſſ. pulſ. c. 11. Galen. com. de ſal. diæt. t. 5. Egregiam εὐσαρκίας deſcriptionem reperias apud Linden. Ex. XV. §. 109. Jung. Diet. n. 359. Legitur vocab. apud Hippocrat. 4. aph. 7. 5. aph. 21.

Euſchemoſyne, εὐσχημοσύνη, ſignificat decentem habitum Medici, ſive ornatum, cum artis ſuæ, quam ſibi longo præceptionum uſu confirmavit, dignitatem & autoritatem morum honeſtate & probitate, omniſque Philoſophiæ & melioris literaturæ utilis & neceſſariæ cognitione veluti conditam exornat, atque inde ſibi gratiam, exiſtimationem, & celebritatem apud alios conciliat, de hac integrum libellum ſcripſit Hippocr. περὶ εὐσχημοσύνης. Jungatur Linden. Exerc. II. §. 15. ſeqq.

Euſchetos, εὔσχετος, ſignificat bene retentum, apud Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 21.

Euſemia, εὐσημία, bonam ſignificationem, ſive bonorum ſignorum præſentiam ſignificat. Legitur apud Hipp. l. 6. Epid. ſ. 2. t. 34. Hinc εὔσημος κρίσις dicitur, quæ cum bonis ſignis a ſua indicatoria die fuit indicata, ut quum undecimo die coctionem in urina, noctem gravem, quæ acceſſionem præcedit, inſultus cum concuſſione pulſuum, criticam commotionem & ſudores bonos citra horrenda pericula habuit, Gal. l. 1. de dieb. Critic. c. 7.

Euſitiam εὐσιτίη, bonum appetitum ad cibos & bonam cibationem denotat. Inde εὔσιτοι dicuntur, qui cibi deſiderio tenentur, & bono ſunt ventriculo. Verbum eſt εὐσιτέω, cibum appetentia capio, cui opponitur ἀσιτέω, averſor cibos. Utrumque legitur in Hippocr. 2. aph. 31. 32. Vid. Dieter. n. 360. εὔσιτος vero in Coac. t. 127.

Euſplanchnos, εὔσπλαγχνος, dicitur is, qui robuſtis eſt viſceribus, Hipp. l. 2. Prorrh. XI. 6. XVII. 8.

Euſtalia, εὐσταλίη, decens ac ſuccincta diſpoſitio ac conſtitutio alicujus rei, vel partis dicitur. Ita de genu legitur apud Hipp. 4. de artic. t. 64. & Adjectivum εὐσταλὴς de membris corporis, 3. de fractur. t. 52. l. de ſuperfœt. V. 5. Ad-

5. Adverb. εὐσαλέως quoque non infrequens Hippoc. notat, decenter, ſuccinctè, *compoſite*, *l. de dec. orn. XI. 13. l. de iis, q. in med. t. 16. l. 2. t. 14.*

Euſtathes, εὐσαθὴς, *ſtabilis*, conſtans, firmus. Tribuitur ab Hipp. anni temporibus, *l. 3. Epid.* ſub finem ſtatus peſtilentis; & morbis, *3. aph. 8.* ubi & ἀκατάστατοι opponuntur, i. e. *inconſtantes*. Item *l. 2. Epid. ſ. 1. 20. 21.* Uſurpari etiam poteſt de firma corporis conſtitutione ſana, & de nutritione firma, uti oſtendit Dieterich. *n. 361.*

Euſtomachus, εὐστόμαχος, i. e. ſtomacho vel *ventriculo conveniens* & utilis. Epitheton cibi ventriculo grati, apud Galen. *l. 6. de Tu ſan. c. 9. fin.*

Eutamieutos, εὐταμίευτος, *facile parabilis*. Dicitur de extenſione, quæ facile promitur, & reconditur, Hipp. 2. *de articl. t. 32.*

Eutaxia, εὐταξία, h. e. *ordinata corporis conſtitutio*, & legitur apud G. Thomſon. *in Acu Magnetic. Latine reddita per Gothofred. Heniken. c. 10. p. 65.*

Euthanaſia, εὐθανασία, uti Theologis notat beatam & placidam mortem fidelium: ita in Medicina ſignificat mortem facilem abſque gravioribus ſymptomatibus, v. g. convulſionibus. In qua ſignificatione Octavium Cæſarem Auguſtum accepiſſe autor eſt Sueton. *in vit. Octav. cap. 99.*

Euthenia, εὐθηνία, *vigor*, *exuberantia*, proſpera valetudo, a verbo θηνέω, profpere habeo, *bene valeo*, *exubero*, quo uſus Hippocr. *l. de A. L. & Aq. XXXII. 9. l. 6. Epid. ſ. 4. t. 26.*

Euthaſia, εὐθεσίη, exponitur a Galeno per *ingenitum corporis habitum*, quemadmodum & & annus εὐθετέων vocatur, h. e. fertilis & fœcundus, *in Exeg. dict. Hipp.* Proprie tamen & ſtricte potius videtur ſignificare partium corporis bonam collocationem & *ſitum optimum*. Hinc εὔθετα Hippocrati dicuntur ; *quæ bene ſunt collocata* & diſpoſita, *3. de iis, q. in med. t. 21.* & verbum εὐθετίζω, de oſſibus *bene collocatis*, 2. *de fract. t. 65. & l. 1. de artic. t. 73.* Transfertur etiam ad firmam & bonam deligationem, & ſpleniorum collocationem, 1. *de fract. t. 32.* Metaphorice vero εὔθετοι Hipp. dicuntur accommodati, opportuni, *l. de dec. orn. II. 21. 27.*

Euthymia, εὐθυμία, dicitur *animi tranquillitas*, bonitas, lætitia, ſecuritas, quæ in ægris etiam utilis ad excitandam ſpirituaſcentiam. Meminit Hipp. *l. 5. Epid. XXVI. 15. & l. 7. XLV. 1.* ubi ſimul ἀθυμίη, *animi abjectio*, opponitur. Qui lætum hujuſmodi animum habet, dicitur εὔθυμος.

Euthyntos, εὔθυντος, dicitur de eo, *quod è curvo in rectum reduci poteſt*. Huic opponitur τὸ καμπτόν. Vide *Camptos*. Gorr. *p. 160.*

Euthyoria, εὐθυωρία, *Rectitudo*, rectus trames, recta via. Non eſt aliud, quam directio quædam meatuum, per quos humorum deductiones fieri commode poſſunt. Hipp. alias peculiari nomine ἴξιν vocavit, *de R. V. I. R. t. 29.* (vide comm. *ad h. l.*) *l. 1. de morb. mul. XXXXIII. 12.* & aliquoties *in L. de fract. Oecon. p. 284.* Etiam ἰθυωρίη legitur *3. de fract. t. 31.* Quamvis vero hæc *rectitudo* & conſenſus partium κατ᾽ ἴξιν quotidiana experientia confirmata ſit, ejus tamen rationem reddere valde difficile, ſi non impoſſibile, fatente Lind. *Med. Phyſ. l. 2. c. 15. §. 12. ſeqq. & §. 63.* quamvis a vero minime aberraſſe nobis videatur Anton. Alvarez, *Rectitudinem* & directionem, dicens, in locorum communione & fibrarum ratione conſiſtere. *Part. I. Conſ. & epiſtol. Medicin. depulſ. 11. contra Salvium Sclanum p. m. 64.*

Euthyporos, εὐθύπορος, *directus*, in rectum procedens. Epitheton tenſionis, quando membrum fractum tenditur in directum, Gal. *l. 6. Meth. Med. c. 5.*

Euthys, εὐθύς, *Rectus*. Dicitur & ἰθύς. Unde κατ᾽ ἰθὺ, *e directo*, legitur apud Hipp. 1. *de iis, q. in med. t. 15.*

Eutocos, εὔτοκος, idem, quod ἐπίτεκνος, *fœcundus*. Vide *Epitecnos*.

Eutolmia, εὐτολμία, eſt affectus animi ſanitatem conſervando aut recuperando adjuvans, qui dicitur *Confidentia*, ſive animi concitatio, cum ad adipiſcendum magnum aliquod bonum, aut depellendum malum animus movetur. Martin. Akakia *in Gal. art. parv. p. 113. & 124.* Opponitur huic ἀτολμία, *diffidentia*, *animi dejectio*.

Eutonos, εὔτονος, *valens*, firmus, robuſtus. Præſertim dicitur de corpore, ejuſque membris ſolidis debitum tonum, vel tenorem obtinentibus, Hipp. *3. aph. 17.* Uſurpavit etiam de exercitio valido abſque celeritate, Gal. *l. 2. de ſan. tuend. c. 9.* Lind. *Ex. X. §. 110.* ita ſcripſit. Græci εὐτονίαν vocant, cui unus velut & perpetuus tenor atque cõſtantia virtutis ac mollitudinis eſt.

Eutrapelia, εὐτραπελία, ſignificat *comitatem*, affabilitatem, & debitam facilitatem, quam requirit in Medico Hipp. *de dec. orn. VII. 2.* αὐστηρόν, *auſteritas*, *n. 3.* opponitur.

Eutrophia, εὐτροφία, id eſt, *bona & uberior nutritio*, Gal. *l. 3. de ſan. tu. c. 8.* Opponitur huic ὀλιγοτροφία, *parcior nutritio*. Ibid.

Eutropos, εὔτροπος, *variabilis*, facile mutabilis.

bilis. Hoc vocabulo veteres ambigua ſignificatione uſos eſſe; partim in bona, partim in mala, teſtatur Gal. c. 3. in 1. *Prorrhet.* t. 6.

Eutychia, εὐτυχία, *felicitatem*, fortunam bonam ſignificat, qua quandoque gaudent imperitiores Medici, Hipp. *de arte* V. 8. Opponitur ἡ ἀτυχία, *fortuna adverſa*.

Evulſio, ἀποτιλμὸς, ἐκτιλμὸς, τιλμὸς, a verbo ἀποτίλλω, *evello*, cujus meminit Hipp. 1. *Prognoſt.* t. 23. *Dentium evulſionem* inveniſſe Æſculapium tertium, e Ciceron. *l.* 3. *de Nat. Deor.* c. 22. notavit Th. Janſ. ab Almelov. R. I. *On.* p. 20.

Exacerbatio, παροξυσμὸς. Vide *Paroxyſmus*.

Exactus, ἀκριβὴς, idem, quod ἀκριβὴς, *accuratus*, Hipp. *l.* 3. *de artic.* t. 60. Vide Gal. *com. ad h. l.* & c. 1. *de fractur.* t. 45. *Exactior* uſus legitur apud Scribon. Larg. *n.* 97. ubi tamen Rhodius *in Lexic.* notat, cultioribus Latinis non eſſe vocem adeo puram; Martiali vero & Plinio Juniori non diſplicuiſſe.

Exaireumenos, ἐξαιρεύμενος, *elevatus*, aſſurgens. Dicitur de tumoribus p. n. apud Hippocr. 2. *de fract.* t. 72. & verbum ἐξαείρομαι, *attollor* t. 64.

Exæmos, ἔξαιμος, *exſanguis*, idem, quod λίφαιμος, defectus ſanguine ob multam profuſionem. Unde verbum ἐξαιμάσσομαι, ſanguinor. Lind. *Ex. XIII.* §. 462. *ſeq.*

Exærumæ, ἐξαρύμαι, ſignificat *preſtari*, ab aere perſpirari. Legitur in Hippocr. *de nat. puer.* XXXI. 5. quod male Scapula reddidit *evaneſco* contra ſenſum.

Exæſios, ἐξαίσιος, ſignificat *immoderatum*, ingens, excedens, Hippocrat. *lib.* 7. *Epid.* XLVII. 19.

Exathriazomenos, ἐξαιθριαζόμενος, *aeri libero*, vel ſub dio *expoſitus*. Hippocr. *l.* 2. *Epid.* *ſ.* III, 9.

Exaliptes, ἐξαλείπτης, ἐξαλίπτης, idem, quod *Alipta*, unctor. Vide *Alipta*.

Exallage, ἐξαλλαγὴ, cum additamento τῆ χροὸς, dicitur immutatio coloris, & refertur inter vitia oculorum, quando humores in oculis calore peccaverint, unde παρόραμα five depravatum de coloribus judicium ſequitur; ut ictero laborantibus, qui quicquid viderint, flavere arbitrantur. Theophraſt. *l.* 4. *de cauſſ. plantar.* Nonus & alii.

Exalma, *Exalſis*, ἔξαλμα, ἔξαλσις, i. e. ſaltus, *exultus*, in ſpecie de vertebrarum e ſuo loco eruptione, aut expulſione dicitur, Hipp. 3. *de artic.* t. 45. 46. a verbo ἐξάλλομαι, *exilio*. *Ibid.*

Exaltatio, Gr. dici poteſt μετεωρισμὸς, terminus eſt Spagyricus, denotatque *Sublimationem*. Vel eſt operatio, qua res affectionibus mutata ad altiorem ſubſtantiæ & virtutis dignitatem perducitur. Eſtque duplex: *Maturatio*, quæ nihil aliud eſt, quam exaltatio e rudi cruditate ad maturum & perfectum, cujus ſpecies quatuor ſunt: *Digeſtio*, *Circulatio*, *Fermentatio* & *Projectio*, de quibus ſuis vide locis. De *Gradatione* vide etiam ſuo loco. Vel *Exaltatio* ita deſcribitur, quod ſit ſubtiliatio, μικροχρονικὴ, res ſenſim diſſolvendo in puriorem ac majorem virtutis ſuæ gradum tranſponens; & fit *Circulatione*, aut *Ablutione*. Hæc Rul. & Johnſon. Vide & Georg. Riplei *Axiomata Philoſophica XII. Portarum in Th. Chym. Vol. II.* & Joſ. Quercetani ad Jac. Aubertum, *Ibid.* nec non Libav. *Apocal. Hermetic. part. poſter.* Notabilia & *Porta X.* de Exaltatione *in Tom. II. p.* 433. *ſeq.* *Exaltatio Aquæ* dicitur ipſe Lapis Philoſoph. apud Lagn. *Harm. Chym. Vol. IV. p.* 719.

Exambloſis, *Exambloma*, ἐξάμβλωσις, ἐξάμβλωμα, i. e. *Abortus*. Vide *Abortus*.

Examen, ἐξέτασις, ἐξετασμὸς, ſignificat *accuratam perveſtigationem alicujus rei*. Ita dicitur *Examen*, *Examinatio* alimentorum, medicamentorum, ægrorum, membrorum &c. *Examen* Vitrioli legitur in Ger. Dorneo *Genealog. miner.* c. 15.

Exanaſtomoſis, ἐξαναστόμωσις, idem, quod ἀναστόμωσις, *obſculorum in vaſis apertio*. Vide *Anaſtomoſis*.

Exanaſtrophe, ἐξαναστροφὴ, *Reconvaleſcentia*, & verbum ἐξαναστρέφω, *reconvaleſco*, ſignificat, Dieter. *n.* 298.

Exanemume, ἐξανεμοῦμαι, flatu, vel *vento diſtendor*, elevor. Hipp. *l.* 1. *de morb. mul.* LII. 1. & *de nat. mul.* LXIV. 1.

Exangizo, ἐξαγγίζω, *exhaurio*, evacuo. Hipp. *l. de vet. med.* XL. 9.

Exanguis, ἔξαιμος, vide *Exemos*. *Exangues* quoque corporis partes dicuntur oſſa, cartilagines, quæ humore naturæ ſuæ analogo alluntur lentore & albedine prædito, Gal. c. 3. *de artic.* t. 65.

Exanimatio, duplicem admittit ſignificationem: (1) denotat veram *mortem*, & ita idem eſt, quod θάνατος. Quo ſenſu legitur apud Scrib. *n.* 196. (2) apparentem ſaltem mortem, & ita coincidit cum *animi deliquio*, Græce Dicitur ἀψυχία, ἐκψυχία, ἔκλυσις. Vide *Apſychia*, *Eclyſis*, *Ecpſychia*.

Exantes, ἐξάντης, id eſt, *ſanus*, incolumis, q. d. ἔξω τῆς ἄντης, *extra noxam*. Legitur in Hipp. *l.* 1. *de morb.* X. 56. *l.* 3. III. 11. *l.* 5. *Epid.* XIX. 1. *lib.* 1. *de morb. mul.* LXIX. 4.

Exanthema, ἐξάνθημα, item ἐξάνθισμα, in gene-

genere denotat omnem efflorefcentiam, aut eruptionem præternaturalem in cute, ſive cum aliqua ſolutione continui fuerit, ut ſunt Puſtulæ, Papulæ, Variolæ, quo etiam pertinent alia nomina, *Echraſmata*, *Eczeſmata* &c. Sive abſque ſoluta continuitate colorem ſaltem cutis mutatum, ſive maculas cutaneas: Quo pertinent *Morbilli*, *Petechiæ*, *Maculæ*, *Scorbuticæ*, *Hepaticæ*, *Lentigines*, &c. Vide Gal. *com. ad l.6. aph. 9.* Hipp. Dieter. *n.* 299. Foeſ. *Oec. p.* 213. *ſeq.* Verbum eſt ἐξανθέω, *effloreſco*, erumpo. Quod etiam Hipp. de ulceribus uſurpavit, *l. de morb. ſacr. VII. 8.*

Exanthropia, ἐξανθρωπία, idem eſt, quod ἀπανθρωπία, tertius gradus Melancholiæ juxta Vvedel. *Patholog. Dogmat. ſect. II. c. 9. p. 597.* Vide *Apanthropia*.

Exaploſis, ἐξάπλωσις. Vide *Synneuſis*.

Exapſis, ἔξαψις, *accenſionem*, inflammationem ſignificat. Uſurpatur de alimentorum corruptione, quando in ventriculo ſuccenduntur & æſtuoſi fiunt, quem effectum caſeo tribuit Hipp. 4. *de R. V. I. A. t.* 91. Provenit vero hoc a fermenti chylificantis nidoroſa & ſalina ſulphurea qualitate vitioſa.

Exaragma, ἐξάραγμα, idem, quod σύντριμμα, ſignificare vult Gal. *colliſionem*, *confractionem*, *in Exeg. dict. Hipp.*

Exarchiatros, ἐξαρχίατρος, dubium eſt; quid proprie ſignificet. C. Hoffm. inclinat in hanc ſignificationem, quod *Exarchiatri* ſint Comites Archiatrorum, qui præſunt Collegio Medico, *l.* 5. *Var. Lect. c.* 28. Quemadmodum & ἐξίατρος denotat talem Medicum, qui præ aliis artis ſibi inſignem peritiam paravit, *d. l. c.* 26.

Exarma, ἔξαρμα, idem, quod ἔπαρμα, *tumor elatus*. Hipp. *l.* 4. *Epid.* XX. 14.

Exarſis ſignificat intemperiem valde calidam abſque tumore a ſanguinis exæſtuatione & nimia effervefcentia inductam, & quidem cum ſiccitate, qualis in febribus hecticis reperitur, Fallop. *de Tom. p. n. cap.* 3. *Tom. I. p.* 621.

Exartema, ἐξάρτημα, idem, quod *amuletum*, *periaptum*, ligatura, ubi plerumque ſuperſtitioſa, aut vana, aut magica coincidunt. Robert. Keuchen. *in proleg. ad Q. Seren. p.* 54.

Exarthrema, ἐξάρθρημα, ἐξάρθρωμα, ἐξάρθρωσις, *Luxatio* dicitur, & quidem totalis, quando totus articulus a ſua ſede naturali excidit, Galen. *l.* 2. *M. M. c.* 2. Dicitur & ἔκπτωσις, & ἔκπτωμα. Vide *Ecptoma*. *Luxatio* vero parva vocatur παράρθρημα. Vide *Luxatio*.

Exarthros, ἔξαρθρος, Hippocr. dicitur quaſi *exarticulatus*, cui articuli natura prominent & exerti ſunt, *v. de art. t.* 35. Gal. *in comm. ad h. l.* quamvis & æger, cui membrum luxatum eſt, ἔξαρθρος dici poſſit.

Exarticulatio, ἐξάρθρωσις. Vide *Exarthrema*.

Exaryſis, ἐξάρυσις, *exhauſtionem* ſignificat, idem, quod ἀπάντλησις, vel ἐξάντλησις, Gorr. *p.* 144. Derivatur a verbo ἐξαρύω, quo ſæpe uſus Hipp. *l. de Loc. in hom.* XI. 3. 12.

Exaſperatio, ἀπαγρίωσις, ἐξαγρίωσις, τραχύτης, idem, quod *Aſperitas*. Vide *Aſperitas*. Dicitur vel de morbo in ſuperficie, quando partis alicujus ſuperficies præternaturaliter inæqualis fit, quæ lævis eſſe debeat, *Dogm. Med. Gen. l. 2. c. 4. Dogm.* 5. Et in hac ſignificatione legitur apud Scribon. *L. num.* 72. & 222. Ita fauces *exaſperata* &c. vel de remedio, quo nimium lævigata exaſperantur, Hipp. 6. *Epid. ſ.* 2. *t.* 4. & Galen. *in comm.* Talia medicamenta dicuntur τραχύνοντα, *Exaſperantia*, qualia ſunt acria, acida, & adſtringentia, Galen. *cap.* 1. *de R. V. I. A. t.* 18. *Exaſperare* etiam ſæpe a Medicis uſurpatur pro *exacerbare*, quando v. g. Dolor dicitur *exaſperari*, h. e. augeri exacerbari.

Excaleſactio, idem, quod *Caleſactio*, θερμότης, vel θέρμανσις.

Excandeſcentia, ὀξυθυμίη, dicitur ſpecies *Iræ* celerioris, quando quis levi etiam de cauſſa ad iracundiam commovetur. *Præceps ira* quoque vocatur, & conſiſtit in ſpirituum vitalium & animalium præpropera accenſione & agitatione, ſanguiniſque præſertim circa præcordia æſtu & ebullitione ad habitum corporis quoque diffuſa. Pertinet igitur inter affectus & pathemata animi, quæ medio modo ſeſe habent, ita ut quandoque cauſſa morbifica eſſe poſſit, Gal. *l.* 3. *de diffic. reſpir. c.* 10. quandoque vero remedium præbeat pro calore excitando, Hipp. *l.* 2. *Epid. ſ. IV.* 26. Qui ad hujuſmodi iram proclives ſunt, appellantur ὀξύθυμοι, Galen. *c.* 2. *in* 1. *Epid. t.* 78. Vide Foeſ. *Oec. p.* 457.

Excantatoria, eſt ſpecies *Magiæ præſtigioſæ* & diabolicæ, quæ & *Incantatoria* vocatur de qua vide Libav. *Tom. IV. Oper. p.* 29.

Excaſtratus, idem, quod *Caſtratus*. Vide ſupra. Scrib. L. *n.* 9. Rhod. *in Lexic. Scrib.*

Excavatio, κοίλωσις, vide *Lordoſis*. Alias in genere *Excavatum*, idem, quod *Cavatum*, Vide *Cavatus*.

Exceptio dicitur de medicamentis ſiccis, quando incorporantur liquore quodam. Ita pulveres & ſpecies Theriacam ingredientes dicuntur *excipi* melle, & ſimile quid etiam fieri ſolet in ſyrupis compoſitis, ubi ſicca ſaccharo *excipiuntur*.

Ex-

Excerebratus, ἀνεγκέφαλος, tropice dicitur inſipiens, *amens*, Galen. *l.* 3. *de Hipp. & Pl. decr. c.* 4.

Excerniculum vocant haud raro recentiores Medici partes excretioni alicujus humoris dicatas. Ita capſulas renales atrabiliares Petruccius vocavit *excerniculum*, & receptaculum atræbilis; *Spicil. Anat. p.* 72. & DD. Vedel. *Pathol. ſect. II. c.* 3. culum & cuticulam, uterum, penem, inter flatuum *excernicula* & emiſſaria recenſet.

Excerptum, ἐκλογή. Vide *Ecloge*.

Exceſtrenſe vocatur oleum quoddam e multis ingredientibus vegetabilibus, oleo maceratis & coctis; cujus deſcriptio extat *in Pharmacopœa Coll. Lond. p.* 325. ſeqq.

Excidentia, ἐκπτώσεις. Vide *Ecptoſis*.

Excipulum dicitur Vaſculum vitreum, quo excipitur liquor e retorta vel alembici roſtro deſtillans. Occurrit apud Paræum *Chirurg. l.* 26. *c.* 5. & 9. Legitur & in Petri Guiſſonii *Diſſertat. Epiſtolica de tribus Chymicorum principiis*.

Exciſio, ἐκκοπή, ἐκτομή. Vide *Eccope*.

Excitatio refertur inter ſpecies motuum naturalium, quæ comprehendit ſub ſe fermentationem, digeſtionem, maturationem, volatiliſationem, putrefactionem &c. quando videlicet a cauſſa vel interna ſubſtantia ſpirituoſa a tenuiori vel externa agente particulæ miſti ſe moventur, ut varias novas determinationes ſuſcipiant a textura, poris, & diſpoſitione corporis, quemadmodum terminum hunc ita accepiſſe P. Franciſcum Tertium de Lanis S. I. Brixienſem *Tom. III. Magiſterii Artis & Naturæ Libr. XV.* legitur *in Actis Erudítor. Lipſ. de Anno* 1693. *m. April. p.* 146.

Exclamatio, βοή, idem, quod *Clamor*. Vide ſupra ſuo loco.

Excluſorium idem ſignificat, quod Fœtum pellens vel abortum promovens medicamentum. Uſurpatur a Theodoro Priſciano *in Phænomen. Euporiſtor. l.* 3. *Gynæcia dicto c.* 6. *p. m.* 147.

Excoctio, ἑψῆσις, eſt ſpecies *Elixationis*, vel *Colliquationis*; quæ fit ob nimiam humiditatem, non autem ſiccitatem, uti fit in carnibus elixis, quæ nimia redundante humiditate *excoctæ*, & exactæ ſunt. Et tribuitur metaphorice corpori, quod per nimium ſonum, veluti per quandam elixationem, diſſolvitur. Hipp. 4. *de R. V. I. A. t.* 55. Galen. *in comm.* Excoctio, & *Excoctor* dicitur de liquatione metallorum crudorum, vulgo *Schmelben*. Rul.

Excæcatio, idem, quod *Cæcitas*.

Excoriatio, δάρσις. Vide *Darſis*: *Excoriatio*vius, vel *Excorians*. Vide *Ecdorius*.

Excors, ἀκάρδιος, idem, quod *Secors*, quaſi ſine corde. Epitheton tropicum meticuloſi. Gal. *l.* 3. *de Hipp. & Pl. Decr. c.* 4.

Excorticatio, λέπισμα, idem, quod *Decorticatio*, id eſt, *Corticis* exterioris detractio, uſitata v. g. in 4. feminibus frigidis majoribus, Schroder. *l.* 1. *c.* 14. Fr. Hoffm. *in Clav. p.* 28.

Excrementum, *Excretum*, *Excernendum*, item haud raro abſtractive *Excretio*, Gr. περίττωμα, διαχώρημα, (vide *Diachorema*) in genere notat omne id, quod in corpore alendo nec confici, nec aſſimilari potuit. Cumque corpori non adnaſcatur, nec adcreſcat, propterea per ipſius laxiora intus ſpatia ſupervacaneum errat, Gal. *l.* 1. *de fan. tu. c.* 3. Vel *Excrementum* generaliter eſt omne ſuperfluum per naturam ejectum. Rul. Accuratius vero ita deſcribi poſſunt *Excrementa*, quod ſint ea, quæ vel ex opificis inſtituto vel propter copiam, vel propter degenerem conditionem ex corpore ſecerni & ejici poſtulant. Unde fluit quoque diviſio in *Excrementa Naturalia* ſive ſec. naturam, & *Præternaturalia*. Utrorumque Catalogum vide *in noſtris Dogm. Med. Gen. P. I. c.* 9. & *P. II. c.* 11. Jung. Dietr. *n.* 205. 206. Notanda quoque diſtinctio in *liquida* & *ſolida*, Linden. *Ex. XI.* §. 108. Dividuntur & in *Excrementa* primæ, ſecundæ & tertiæ coctionis. Dieter. & plerique inſtitutioniſtæ. Maculas in Aſtris, ut & Ignes cadentes & ſimilia Meteora ignita *Excrementa* vocaſſe Parac. patet *ex tract.* 1. *de peſtilitate*, & confirmat Libav. *T. IV. Oper. p.* 147.

Excreſcentia, ὑπερσάρκωσις, σαρκωσία, *caro excreſcens*, luxurians, eſt ſpecies morbi in numero excedente, quando maſſa quædam carnoſa p. naturaliter parti alicui accreſcit, ex luxuriante ſucco nutritio, aut per ſolutionem continui aberrante; quo pertinent σύκωσις, *ficus*, *polypus*, *unguis in oculo* &c. Σαρκοφυΐας meminit Hipp. 3. *de fract. t.* 45. quamvis mihi videatur potius ſignificare regenerationem carnis deperditæ neceſſariam non ſuperfluam; ὑπερσάρκωσις vocatur a Galen. *l.* 3. *meth. med. c.* 6. & ulcus, cum excreſcentia carnis dicitur ὑπέρσαρκον, *l.* 2. *M. M. c.* 2. Vid. & Scribon. *n.* 37. & 228. Verrucas ſimileſque *excreſcentias* collecto in conum lumine Lunæ per vitrum ſuperradiatas, donec frigus intro ſenſerint, ſponte deinceps evaneſcere, ſcripſit Helmont. *tr. Formar. Ort, n.* 55.

Excretio, διαχώρησις, vel ſumitur proprie pro ipſa actione excernenda rejiciendi, eſt-

que Naturæ munus. Lind. Ex. XIII. §. 258. vel, quod frequentius, pro *Excremento* ipſo actionem excretoriam præſupponente. Vide *Excrementum*.

Excuſſio quibuſdam recentioribus ſignificat exiſtentiam cauſſæ morbificæ extra partem affectam, v. g. in palpitatione cordis cauſſa morbifica vel ab intra & circa cor, & dicitur ab *Oppreſſione*, vel aliunde eſt, & dicitur ab *Excuſſione*. Bonet. *Anat. Pract. l. 2. ſect. 8. Obſ. 31. in not. p. 655.*

Excuſſus, Ital. *ſcrollato*, dicitur, quando quid madefactum iterum in aere agitatur, ut ſuperflua humiditas adhærens ſeparetur, ne medicamentum, cui intingitur, nimis adhæreat. Scrib. L. *num.* 10. Vide Rhod. *in not.*

Excutatio, ἐκβύρσωμα. Vide *Ecbyrſoma*.

Exechebronchos, ἐξεχέβροχος, *gutturoſus* dicitur, qui guttur in anteriorem partem prominens habet. Hipp. 3. *de artic. t.* 8.

Execheglutos, ἐξεχόγλουτος, vocatur, qui prominentes habet nates, q. d. *Cluneminulus*; quales ſunt, quibus utrumque femur in exteriorem partem luxatum eſt. Hipp. *d. l. t.* 95.

Exedens, ἐσθιόμενος. Vide *Eſthiomenos*.

Exegeſis, ἐξήγησις, eſt obſcura orationis *explicatio*. Gal. *l.* 2. *de diff. reſp. c.* 1. *& com.* 2. *in* 1. *Epid. t.* 56. Medico quoque neceſſaria & utilis. Dicitur & *Explanatio*.

Exelaſis, ἐξέλασις, vide *Exploſio*.

Exelcoſis, ἐξέλκωσις, i. e. *Exulceratio*. Legitur apud Moſch. *de morb. mul. c.* 135.

Exelcyſmus, ἐξελκυσμὸς, oſſis, vel oſſium deductio a ſuperficie in profundum. Galen. *in def. med. fin.*

Exemplum, παράδειγμα, quid ſignificet, notum. Horum obſervationes Medico maxime neceſſarias eſſe, docet Gal. *l.* 9. *Meth. med. c.* 4. *in princ. & l.* 2. *de cauſſ. pulſ. c.* 13.

Exenterizo, ἐξεντερίζω. Vide *Emedullo*.

Exenthropiſmenos, ἐξενθρωπισμένος, ab ἐξανθρωπίζω, id eſt, *ad hominis uſum & naturam accommodatus*. Legitur apud Hipp. *l. de octimeſtr. partu. III.* 26.

Exerama, ἐξέραμα, *vomitum*, vel materiam vomitu rejectam ſignificat, a verbo ἐξεράω, *vomitu rejicio*, quo uſus Hipp. *l.* 4. *de morb.* XXIII. 16. Significat etiam *exhaurio l.* 2. *de morb.* LIX. 28.

Exercitatio, ἄσκησις, *Exercitium*, ἄσκημα, γυμνάσιον. Dicitur de corpore & animo. Utraque neceſſaria ſcitu in Medicina, & utilis. Interdum etiam per abuſum noxia. *Exercitatio* corporis conſiſtit in motu locali corporis, & membrorum validiori. Cujus varias eſſe differentias docuit Fr. Valleriola *libr.* 2. *LL.* CC. *cap.* 10. Vide *Dogm. Noſtra Med. Gen. P. V. c.* 5. *dogm.* 2. & dividi poſſunt in Serias & Ludicras. Illæ *Laborum*, hæ *Ludorum* nomine venire ſolent. Quid ſit *Exercitatio* ſanitatis, ἄσκεσις ὑγιης, docet Hippocr. *l.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 22. Quando *exercitatio* ſalubris, vel inſalubris ſit, monſtrat Gal. *Art. med. c.* 85. *Exercitatio* acuta, cujus celeres ſunt motus, γυμνάσιον ὀξὺ, corpus extenuat; contraria craſſum reddit. Multa corpus ſiccat, mediocris obeſum præſtat, *lib.* 5. *de ſan. tu. cap.* 3. *Mentis exercitatio* dicitur, quando animus exercetur in artis alicujus ſtudio cum aſſiduitate, & cura. Hippocr. etiam vocat τριβὴν, item χιροτριβίην, uſum artis præceptorum, *l. Præcept.* X. 16. 18. Hanc quoque inculcavit, ceu neceſſariam Gal. *l.* 2. *de loc. aff. c.* 1. ubi tres modos propoſuit; quorum primus verſatur circa corporis partes & membra; ſecundus circa cauſſas & diſpoſitiones; tertius circa accidentia & ſymptomata. Videantur plura loca, ſi placet *in Theatro*, Mundello aliiſque Autoribus.

Exerchomæ, ἐξέρχομαι, *abeo*, recedo, & uſurpatur aliquoties de morbo apud Hipp. *l.* 2. *de morb.* XIII. 25. LXVII. 22. *l. de int. aff.* XLIX. 17. LI. 50. LIII. 17.

Exerrhoſis, ἐυέῤῥωσις, ἐξεῤῥύσις, ἢ ἐξέῤῥευσις, idem, quod ἐκροὴ, *Effluxus*, *effluvium*. Legitur in Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ.* 6. *t.* 27.

Exerythros, ἐξερυθρὸς, ſignificat *prærubrum*, ſive valde rubrum. Alii de rubore extrinſeco exponunt. Utrumque verum eſſe poteſt, pro diverſitate ſubjecti, de quo dicitur, licet prior ſignificatio ſit uſitatior. Uſurpatur vero apud Hipp. de oculis *c.* 3. *l.* 1. *Prorrh. t.* 45. de excrementis & urinis *d. l. t.* 35. *& ſ.* 1. 31. *Coac. t.* 569. Vide Foeſ. *p.* 217.

Eexeſtiæ, ἐξεστίαι, dicuntur eminentiæ & *extantia fila in linteis*, quæ interdum dedita opera, interdum etiam temere fiunt. Et meminit hujus vocabuli Hipp. 2. *de iis*, *q. in medic. t.* 26. Mendoſe legitur a Gal. & Erotiano ἐξάσις vel ἐξασίας.

Exeſus, διαβεβρωσμένος, idem, quod *Corroſus*, corruptus, σηπτὸς. Dicitur de dentibus apud Scrib. L. *n.* 53. 95.

Exetriaſmenos, ἐξητριασμένος, id eſt, *colatus*, percolatus, Gal. *in Exeg. dict. Hipp.*

Exeucrineo, ἐξευκρινέω, ſignificat Hipp. *coapto*, diſtincte & convenienter compono, diciturque de oſſibus rite in naturalem ſedem reſtitutis, 2. *de fract. t.* 62.

Exeunuchizo, ἐξευνουχίζω, ſignificat caſtro. Vide *Caſtratus*.

Exſoliativum, vide *Deſquamatorium*.

Ex-

Exhalatio, ἀναθυμίασις, dicitur & *Evapora-tio*. Græce etiam πνεῦμα vocatur, uti patet ex Dieter. *n.* 697. quia nihil aliud eſt, quam aër, vel ſpiritus per calorem in aerem e cor-poribus mixtis elevatus & diſcedens. Tres *ex-halationum* ſpecies conſtituit Gal. *l. de cauſſ. morb. c.* 3. *fuliginoſam*, *vaporoſam*, & *fumo-ſam*, quamvis alibi etiam *flatuoſæ* meminerit, *com.* 5. *in* 6. *Epid. t.* 15. Verum nimis ſtricte uſurpavit vocabulum *exhalationis* de excre-mentitiis & præternaturalibus; cum tamen re-vera etiam ipſe calor noſter vitalis & Flam-mula, ſive Biolychnium nihil aliud ſit, quam *exhalatio ſpirituoſa*, ignea, quemadmodum hoc jam olim in publica quadam Diſput. *de Fer-mentat. ſanguinis* defendere non dubitavit, & ſuo calculo Charlton. *in Oecon. Anim. Ex.* I. aliique comprobarunt, *exhalatio* quoque *Arti-ficialis*, vel Chymica datur cum ſpiritus ſicci per calorem in aerem elevati diſcedunt. Et fit potiſſimum in ſiccis tritis, poſitiſque ſuper tabulis ferreis, vel catinis plani fundi, vel etiam clibanorum pavimentis; Igni ſuccenſo, vel circum ſuprave adhibito torrentur, donec halitus ſint abſumpti, ut in venis metallicis evenit. Rul. & Johnſ. *exhalata* naturalia in univerſum fæcem poſt ſe relinquere tam in vivis, quam in animatis, excepto ſanguine, vult; Helmont. *tr. Plas human. n.* 34. Verum adhuc dubitatur de aſſertionis hujus veritate.

Exhauſtio, ἐξάρυσις. Vide *Exaryſis*.

Exhibitio, πάρεξις, dicitur Hippocrati, quan-do æger ſe Medico exhibet & ſiſtit, ad digno-ſcendum & curandum, 3. *de diæt*, 9. *in med. t.* 19. (vide Gal. *in comm. ad h. l.*) Ita & verbum παρέχω, *exhibeo*, hac ſignificatione ſumitur *l. de ant. aff.* XXXVII. 13. Sed & de Medici officio dicitur, quod & reciproce ſeſe ægro *exhibere* debeat expeditum, 1. *aph. t.* 1. Dieter. *n.* 654.

Exiatros, ἐξίατρος. Vide *Exarchiatros*.

Exinanitio, κένωσις. Vide *Cenoſis*.

Exipoticos, ἐξιπωτικὸς, epitheton aliquod medicamentorum *digerentium* aut præparan-tium, quod Gal. coincidere exiſtimat cum ἐπισπαστικοῖς, vel attrahentibus, *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 9. Enimvero major emphaſis latet in vocabulo ἐξιπωτικὸν, ad hodierna principia fa-ciens; quatenus modum tacite exprimit, per quem operantur: Nimirum ſegregando excre-mentitias portiones ab utilibus & in organis viſceribus colatoriis veluti exprimendo, & ad excretionem ita diſponendo, de quo modo plura legantur *in Diſp. noſtr. de Purgat. modo ad alvum*, annexa *Remoris Purgationis*, §. 43. *ſeqq.*

Exiſchios, ἐξίσχιος, dicitur ſpecialiter *Os femo-ris luxatum* ex acetabulo *Iſchii*, vel coxæ, item *Coxa luxata*. Unde & illi homines, quibus nates rotundæ extant & coxa eminet, ἐξίσχιοι vocantur, quos paulo ſuperius ἐξεχεγλούτους diximus. Vid. Hipp. *Mochlic.* XI. 10. XXV. 10. & 3. *de art. t.* 103.

Exiſchon, ἐξίσχον, id eſt, *prominens*, tumi-dus, extans, cui opponitur ἔγκοιλος, *incava-tus*. Dicitur utrumque de oculis, 1. *Prognoſt. t.* 10.

Exiſtimativa Virtus vocatur ſpecies animæ ſenſitivæ exaltata, ultra *Imaginativam*, qua animal judicat, quod lupus eſt inimicus, & proles dilecta. Accedit proxime ad Rationa-lem, Avic. *l.* 1. *fen.* 2. *doctr.* 1. *c.* 5.

Exitelos, ἐξίτηλος, ſignificat evanidum, exo-leſcens, *exile*, diciturque de alimentis nullum incrementum conferentibus. Hipp. *de Alim. I.* 7. Prædicatur etiam de defectu aliquo naturæ minori, *Præcept.* IX. 10. inde Erotianus idem dicit ἀσθενῆς, ac infirmus.

Exitialis, *Exitium*, ὀλέθριος, ὄλεθρος, idem, quod *Perniciosus*, *Pernicies*. Dicitur de eventu morbi funeſto, & ſignis eundem indicantibus.

Exiturna generaliter eſt omne *Apoſtema*, quod ſaniem ejicit. Rul. Walther. *in Sylv. Med. p.* 10. Latine etiam *Aſceſſus* *ſuppuratus* dici poteſt. Sæpe legitur hoc vocab. in Avi-cenna, idem ſignificans, quod *Abſceſſus*, quando materia colligitur in tumorem cali-dum, *l.* 4. *fen.* 3. *tr.* 1. *c.* 2. *ſeqq.* Jung. Foreſt. *l.* 1. *Obſ. Chirurg.* 1. *Schol.* Paracelſus vero la-tius extendit, *Exituram* dicens, quod omne excrementum alias naturale quidem, ſed cor-ruptum fit *Exitura*, v. g. mucus purulentus, urina putreſcens, ſudor & ſtercus putreſcens. Pus in auribus ipſi dicuntur *Exituræ*, *l. de Ul-ceribus* &. *Apoſtem. ſuppur. c.* 59.

Exitus, ἔξοδος, διέξοδος. Vide *Diexodos*. Scribon. L. *n.* 192. Sumitur etiam aliquando pro *Eventu* morbi.

Exmiraldus vocatur *lapis* quidam *factitius*, aut *nativus*, cujus compoſitio, vel generatio ſatis obſcure deſcribitur a Lullio *Tract. Ani-mæ transſmutat.* T *h.* Ch. *Vol.* IV. *p.* 190.

Exo, *Exothen*, ἔξω, ἔξωθεν, particula ſigni-ficans *Externe*. Juncta vero cum articulo τὰ, vel ſignificat *partes corporis externas*, & remotiores a corde, ceu fonte caloris, ut ſunt, manus, pedes, naſus, aures, labia, & aliquando tota cutis, uti patet *ex* 4. *aph.* 48. collato *cum* 2. *Prognoſt. t.* 4. Videatur Lind. *Med. Phyſiol. lib.* 2. *cap.* 15. §. 11. vel denotat *cauſſas externas* remo-tiores concurrentes in ſanitatis, vel morbo-

rum generatione. Quo pertinet 1. *aph.* 1. Jungatur Dieter. *n.* 306. Aliquando ſimpliciter poſitum ἔξω, *foras*, notat *locum exteriorem*, quo vergit materia morbifica ſalutariter, 6. *aph.* 37. & 1. *Prognoſt.* t. 40. Huic opponitur ἔσω, *intus*.

Exochas, *Exoche*, ἐξοχὰς, ἐξοχή, dicitur in ano genitum *tuberculum*, quod callum nondum contraxit. Si namque jam contraxit, κονδύλωμα vocatur. *p.* 146.

Exoculatio, ἐξομμάτωσις, dicitur vel *totalis oculi ablatio*, vel *virtualis ejuſdem privatio*. *C.* Hoffm. *V. L. l.* 4. *c.* 39.

Exoculatus legitur apud D. Henr. à Deventer *in Arte obſtetricandi Cap. XIV. p.* 200. pro orbo oculis, aut cujus oculi, lumen non capiunt.

Exodos, ἔξοδος, *Exitus*. Vide *Diexodos*.

Exolcyſmos, ἐξολκυσμός, idem, quod *Exelcyſmos*. Vide p. ſuperius.

Exomphalos, ἐξόμφαλος, ſubſtantive & adjective accipitur. Subſtantive ſignificat *Umbilici prominentiam*, quæ variis de cauſſis fit, *Gal. defin. med.* Hinc *Herniæ umbilicalis* ſpecies complectitur. Adjective notat *homines tali umbilici prominentia laborantes*, ſive rupto omento, aut peritonæo, aut procidente inteſtino, vel laxatis muſculis tranſverſis, ſive carne ſubnata, ſive ſanguine, aut alio humore ibidem collecto. Galen. *l. de tum. p. n. c.* 16.

Exoncoma, ἐξόγκωμα, vocatur magnus & valde prominens tumor, Latin. *Protuberantia*, & uſurpatur a Galeno de protuberante vertebra poſt luxationem, *l.* 4. *de L. A. c.* 3. Legitur apud Hipp. *l. II. Epid. ſect.* 2. *edit. Foeſ. p.* 1017. & mirum, quod Foeſ. neque *in Oeconomia ſua*, neque *in Annotationibus ad illum locum* vocem hanc expoſuerit.

Exoneirofis, ἐξονείρωσις, *pollutio nocturna*, ſive ſeminis in ſomno excretio. Eſt ſpecies *Gonorrhœæ*. De hac voce & verbo ἐξονειρώσσω lege Lind. Ex. XV. §. 35. *ſeqq. ſere per totum.* Vide infra *Gonorrhœa*.

Exophthalmia, ἐξοφθαλμία, dicitur *Oculi totius prominentia* extra ſuam orbitam, qualem ex hypochondriaca obſtructione cum inſigni tumore conjuncta obortam notavit Bonetus *Med. Septentr. l.* 1. *ſ.* 22. *c.* 64. *p.* 260.

Exoptos, ἐξοπτος, percoctus, *excoctus*. Hipp. *l.* 7. *Epid. LV.* 15. Vide *Biſcoctus*.

Exorciſmus, ἐξορκισμός, *Adjurationem* ſignificat, & quidem magicam, qua dæmonia, quæ homines obſidebant, & morbis affligebant, profligantur. Cujus inventio Salomoni accepta refertur, teſte Langio *l.* 1. *Ep.* 34. *Exorciſta* eſt ſuperſtitioſus artifex, qui manes ac ſpiritus adjurationibus evocat, ac apparere facit. Rul. Cur vero *Exorciſtarum* verba non ſemper o- perentur, vide apud Helmont. *tr. de magnet. vuln. cur. n.* 172.

Exorcſcentia febr. exacerbatio. Petrus Merenda *de rat. evacuationis l.* 2.

Exornatorius, κοσμητικός, κομμωτικός. Vide *Commoticus*, *Coſmetica*.

Exoſis, ἔξωσις, *expulſionem* ſignificat, Hipp. 3. *de artic. t.* 45. a verbo ἐξωθεῖν, *expellere*, quod legitur *l.* 9. *Epid. ſ.* 2. *t.* 2. quod idem eſt, quod ἐκκενοῦν, *evacuare*, Gal. *in comm.*

Exoſſis, *Exos*, epitheton piſcis *Huſonis Ichthyocollæ*, ita dicti; quod oſſibus & ſpinis careat. Vide Schrod. *l.* 5. *cl.* 3. *n.* 81. Aldrov. *l.* 4. *de piſc. c.* 11. & *l.* 5. *c.* 4. Hirudo quoque *Exos* dicitur, teſte R. Keuchen. *ad Seren. p.* 233.

Exoſtoſis, ἐξόστωσις, Lat. *Exoſſatio*, *oſſis eminentia*. & extuberatio, quacunque corporis parte præter naturam contigerit. Peculiari tamen nomine oſſium tubera, quæ in genis contingunt, σαρκώματα dicuntur. Non dubium eſt, hujus tumoris, qui præter naturam eſt, materiam craſſam eſſe & melancholicam. Sunt autem hujuſmodi tumores Gallico morbo laborantibus familiares. Hæc Gorr. *p.* 145. & Caſtell. ex *Gal. l. de Tum. p. n. c.* 14. Meminit *c. l.* 14. *M. M. c.* 7.

Exothen, ἔξωθεν. Vide *Exo*.

Exoticomania, ἐξωτικομανία, nomine hoc a Rof. Lentilio efficto indicatur amor remediorum peregrinorum, qua ſimplicium, qua compoſitorum, quam etiam rectiſſime improbavit *in Miſcell. Medico-Practicis Part. II. p.* 548. cui opponitur *Exoticadenia*, ἐξωδενία, h. e. odium ergo medicamenta peregrina, quæ etiam nulla digna laude eſt, *d. l.*

Exoticus, ἐξωτικός, *extraneus*, *peregrinus*. Remedia *exotica* dicuntur, quæ aliunde e peregrinis terris transferuntur; & horum uſum non ſemper præferendum eſſe domeſticis, judicat Schroder. *l.* 1. *c.* 13. & Fr. Hoffm. *in clav. ad h. l. p.* 26.

Expanſus, ἐκπεπταμένος. Vide *Ecpeptamenos*.

Expeditio, εὐπορία, idem, quod *promtitudo*, facilitas in operationibus Medicis & Chirurgicis. Hipp. 2. *de tis*, *q. in medic. t.* 1. Vide *Euporia*. *Expeditus* pro *Liberatus*, curatus, legitur apud Scrib. L. *n.* 171.

Expellens, ὠστικός, ἐκκριτικός, epitheton eſt medicamentorum virtutem expellendi habentium, præſertim virus peſtilens ad exteriora. Ita Decoctum *expellens* ejuſmodi legitur apud Iunk. *in Corpor. Pharmaceut. Sect. III. c.* 7. *p.* 401.

Ex-

Expergefactio, ἐγρήγορσις. Vide *Egregorſis*.

Experientia, πεῖρα, ἐμπειρία. Vide *Empeiria*.

Experientiæ varias ſpecies propoſuit Cornel. Bontekoe *in opuſculo de experientia*.

Experimentator, dicitur Paracelſo, qui utitur remediis ſine ſcientia ad ſortem. *Parag. tr. 1. de Epilepſia*, *l. 1. de morb. Podagric.*

Experimentum, vocatur remedium, quod per experientiam innotuit; quamvis ratio virtutis nondum ſatis perſpecta. Paracelſ. vocat *Experimentum ad ſortem*, & ſine ſcientia. *Labyrinth. Medicor. c. 6.* Alias etiam ſæpe ſumitur pro ipſa *Experientia*. Vide Dieter. *n.* 665. Quod ſæpe etiam *Experimenta* fallant, teſtis eſt magiſtra ſtultorum *Experientia*.

Explanatio, ἐξήγησις, idem, quod *Explicatio*. Vide *Exegeſis*.

Explantatio, ἀπόφυσις, vide *Apophyſis*. Legitur apud Ingraſſ. *comm. in Galen. l. de Oſſib. p.* 22.

Expletio, πλήρωσις, πλησμονή, idem, quod *Repletio. Impletio*.

Exploratio quid ſignificet, ex aliis Lexicis jam notum eſſe debet. Refertur autem in foro Medico inter Chirurgicas operationes, denotans modum per inſtrumenta inquirendi in affectus attributa, v. g. profunditatem, cuniculos &c. Blaſ. *Medic. Un. p.* 38. *Exploratoria* inſtrumenta lege apud eund. *d. l. pag.* 71.

Exploſio, ἔξελασις, ἐξέλευσις, ἐκκροτισμός, hodieque terminus eſt receptiſſimus, quo exprimitur impetus ille, quem præſtat pulvis pyrius, aurum fulminans & ſimiles mixturæ nitro-ſulphureæ, dum igni admoventur. Poſtea tropice applicatur ad ſpiritus animales, dum motum, anima em ſive localem efficiunt in ſtatu ſec. & propter nat. ex hypotheſi Vvilliſii *de ferment. c.* 10. & *Patholog. cerebr. c.* 1. 2. *alibique*.

Expoſitio, ἔκθεσις, idem, quod ἐξήγησις, explicatio.

Expreſſio, ἐκπιεσμός, ἔκθλιψις, eſt humidæ & tenuis ſubſtantiæ ſeparatio a ſicca, & craſſa per violentam & validam compreſſionem facta. Fit autem vel torculari, vel prælo, vel manu, vel aliis inſtrumentis, prout neceſſitas, aut vis major exigit. *Expreſſionis* uſus latiſſime patet in infuſis, decoctis, ſyrupis, oleis, & id genus aliis. Vveker. *Ant. Gen. l.* 3. *c.* 31. Rulandus paulo aliter deſcripſit *Expreſſio* eſt extractio per prælum, quo coacta res ſubſtantiam forma liquida effundit. Ejus uſus excellit in ſuccis, & aliis quibuſdam extrahendis.

Expulſio, ὦσις, ἀπόκρισις, ἔκκρισις, vide *Apocriſis*, *Eccriſis*. Adde & Rolf. *O. ac M. M. Sp. l.* 2. *ſ.* 3. *c.* 28. *Expulſoria ligatura* dicitur, quæ in antiquis ulceribus & ſinubus locum habet, ut collectam e fundo materiam & colluviem extrudat, &, ne quid amplius in locum affectum confluat, valide prohibeat. Foreſt. *l.* 6. *Obſ. Chirurg.* 11. *Schol.*

Expultrix facultas, ἀποκριτικὴ δύναμις. Vide *Apocriſis*. Gal. *l.* 5. *de Loc. Aff. c.* 7.

Expurgatio, ἐκκάθαρσις, idem, quod *Purgatio*. Vide inf. *in Pur.*

Exquiſitus, ἀκριβής, γνήσιος. Vide *Acribes*.

Exſiccatio, *Exiccatio*, ξήρανσις, ἀποξήρανσις, *Exſiccans*, ξηραντικός. Vide *Siccatio*, *Siccans*, *Siccus*.

Exſolutio, *Exolutio*, ἔκλυσις. Vide *Eclyſis*.

Exſpiratio, *Expiratio*, ἐκπνοή. Vide *Espnoe*. De *Exſpirationis* ſpecie convulſiva vide Gal. *l.* 2. *de ſympt. cauſſ. c.* 2. & 4. *aph.* 68.

Exſputio, πτύσμα, πτύσις. Vide *Ptyſis*. Hujus organon linguam eſſe vult Jacob. Rolandus de Belebad *in tr. Gloſſoſtomograph. c.* 3. Vid. *Ephem. N. C. Ann. III. in fin.*

Exſuccatio, ἐκχύμωμα, idem, quod *Sugillatio*. Vide *Ecchymoma*. Hipp. 3. *de iis, q. in med. t.* 30.

Exſuctio, ἐκμύζησις, idem, quod *ſuctio*, h. e. violentia attractio liquoris, quemadmodum infantes lac e papilla eliciunt ore.

Exſudatio, ἐφίδρωσις. Vide *Ephidroſis*.

Exſufflatio, ἐκφύσησις. Vide *Ecphyſeſis*.

Exſuperantia, ἐπικράτεια. Vide *Epicrateia*.

Exſurrectio, ἀνάστασις. Vide *Anaſtaſis*.

Exta, σπλάγχνα, ἱερά, idem, quod *viſcera*, præſertim abdominis. In ſpecie etiam ſolum de Hepate uſurpatur a Poetis, teſte Aldrov. *l.* 19. *Ornith. c.* 17. Coincidit cum vocabulis ἐγκοίλιον, & *Hira*. Vide *Encœlion*. Unde & olim Sacrifici gentilium vaticinantes ex inſpectione viſcerum *Extiſpices* vocabantur, teſte Hoffm. *C. ad Gal. de V. P. n.* 189.

Extenſio, τάσις, ἔκτασις, κατάτασις, ἀνάτασις, vide *Anataſis*, *Ectaſis*, *Catataſis*, *Taſis*. *Extenſio qualitatum* in ſubjecto aliquo eſt acquiſitio formæ accidentariæ, *Th. Chym. Vol. IV. p.* 277.

Extenuatio, λεπτυσμός, λέπτυσις, dicitur totius mollis corporis detractio, imminutio & collapſio, aut ſubſidentia, aut utcumque appellare libet: cui opponitur παχυσμός, *Incraſſatio*, Gal. *c.* 3. *in* 6. *Epid. t.* 29. Duplex vero eſſe poteſt *Extenuatio*: alia, quæ fit ab evacuatione ſenſibili, aut inſenſibili portionum utilium & nutritiarum excedente: altera, quæ oritur a cacochymia, ſive collectione & præſentia portionum vitioſarum & inutilium. Dieter. *n.* 499.

Ex-

Extergens, *Exterſorius*, ῥυπτικὸς, idem, quod *Abſtergens*, *Detergens*. Vide *Abluentia*.

Exterior, *Externus*, *Extimus*, ἔξω, ἔξωθεν. Vide *Exo*.

Extinctio, σβέσις, communiter dicitur de flamma ignis vi quadam oppreſſa & e medio ſublata. In foro Medico vero a nonnullis accipitur de ſpecie quadam mortis, quando flamma vitalis ſuffocatur & ſupprimitur. Id quod etiam in iis, qui naturali morte intereunt, fieri circa dextrum ventriculum ſolet. Verbum *extinguo* etiam Gr. dicitur, ἀποσβέννυμι. Hippocrat. 1. *aph.* 14. Jun. Dieter. *num.* 88. Verbum σβε, σθῆναι etiam uſurpatur de tuberculis præter rationem evaneſcentibus, Hippocr. 4. *de R. V. I. A. t.* 63. Gal. *com. ad h. l.* Vide Foeſ. *p.* 560.

Extra, ἔξω. Vide *Exo*.

Extractio, ἐξαγωγὴ, ἐξολκὴ, ἐξελκυσμὸς, ἐκχύλωσις, accipitur dupliciter: 1. & proprie, chirurgice & corporaliter, quando opera manuaria & inſtrumentorum congruorum aliquid extrahitur. Quo pertinet *Extractio* fœtus, calculi, globorum e vulnere; de quibus vide in Chirurgicis: 2. Pharmaceutice & improprie, & ita *Extractio* eſt digeſtio e corporea concretione partes ſubtiliores ac puriores ab affuſo aliquo menſtruo apprehenſas, relictis fœcibus, diſſolvens. V. gr. ſumo Rheubarbari q. v. illique pulveriſato tantum ſpiritus infundo, ut quatuor digitis illi ſupernatet, clauſoque vaſe per quatriduum ad digeſtionem in balneum colloco. Poſtea aperto vaſe per inclinationem ſpiritum coloratum a radice ſeparo, affuſoque alio ſpiritu vas clauſum rurſus ad digeſtionem pono, idque tantiſper, donec ſpiritus non amplius coloratur. Tunc enim omnis Tinctura & Eſſentia e Rheubarbaro *extracta* eſt. Porro confuſis omnibus *Extractionibus* ſpiritum in B. M. abſtraho, reſiduamque eſſentiam in vitreo vaſe ad uſum reſervo, diciturque *Extractum Rhabarbari*. Vel *Extractio* eſt ſegregatio eſſentiæ, quæ e corpore ſuo extrahitur. Fit hic una etiam diſtractio, & potiſſimum ei famulatur reſolutio commiſtorum, nonnunquam etiam calcinatio, coactio & ſimiles, & intelligitur *extrahi* eſſentia in unum collecta, & veluti prolici, quanquam id non fiat ſine ſolutione continui & divulſione. Et ſic nobiliores eſſe diſtractionibus *Extractiones* manifeſtum eſt, quanquam interdum vel famulentur aliis vel eorum locum cedant. Hæc Ruland. Adde Weker. *Antidot. Gen. l.* 3. *c.* 35. Rolf. *Chym. l.* 4. *ſ.* 3. *c.* 1. *ſeqq.* Jacob. le Mort. *Chym. Medico-Phyſ. cap.* 15. Interdum etiam *Extractio* ſumitur pro *Evacuatione*, & coincidit cum *Eductione*. Vid. Dieter. *n.* 6. & 54.

Extractum, Gr. dici poſſet ἀπὸς vel ἐκχύλωμα, eſt, quod e corporea concretione, relicta craſſitie elementari, extrahitur. Eſtque hoc quaſi medulla & pars nobiliſſima ſubſtantiæ totius in elementis producta, & quaſi ſeminata, in quorum quoque ſinu conſervata eſt, & ad nobilitatis ſuæ perfectionem innutrita. Habet quidem radicem quadantenus ab elementis, unde etiam exiſtit familiaritas congenerationis & ſuſtentationis, ſed principaliter a vi creantis Dei, & per cœli occultos influxus, porro etiam in natura conſervantis dependet, Hinc *Extracta* præſertim nobiliora æthereæ & cœleſtis naturæ dicuntur æmula, beneque præparata & dextre ad ſalutem humanam adhibita, Deo ſimul benedicente, multum in re medica poſſunt. Cum vero etiam ab elementis ſeu matricibus ſuis pleraque quam exactiſſime liberentur, (nam inæqualis eſt in his quoque elaboratio) conſtat inde, quomodo a magiſteriis differant, cum quibus elementa potius conjuncta manent, (niſi interdum negligatur quiddam, aut inter depurandum ſecedat) veruntamen exaltantur ad æmulationem *Extractorum*. Deinde etiam, quantas habeant in celeriter juvando, ob ſubtilitatem eſſe,ntiæ penetrantem corpora tota, prærogativas, patet. Iſtis autem appellatur nominibus non quod plane ad elementa non pertineant *Extracta*, ſed quod in collatione cum parte craſſa, nobilis altera videatur Anima, Balſamus vitæ, Eſſentia puriſſima, & cœleſtis naturæ eſſe (quanquam nonnihil etiam a cœlo habeat) vel ſecundum materiam, ſi his aliqua fides eſt, qui in ſegregatione cœleſtis lucis a terra obſcura non omne abſceſſiſſe æthereum ex Platone putant, aut ſaltem poſtea in ortu miſtorum aliquid inde repetitum, idque comprobat ratio agentium e cœlo corporum in hæc inferiora. Hæc Ruland. & Iohnſon. Confer. etiam ad Lib. *Synt. Arc. Ch. l.* 1. *c.* 5. & *l.* 8. *c.* 9. *ſeqq.* Liquor ille pro diverſitate materiæ varius, quo fit *Extractio*, dicitur a Medicis & Chymicis *Menſtruum*. Plura circa *Extractorum* Hiſtoriam vide apud Weker. *Antidot. gen. l.* 1. *c.* 34. & *Spec. l.* 2. *ſ.* 26. Schroder. *l.* 2. *c.* 57. cum *Clavi* Frid. Hoffmann. Rolf. *d. l.* Wedel. *Pharmac. Acroam. l.* 2. *ſect.* 2. *c.* 8. Junken. *Corp. Pharmaceut. ſect. III. c.* 12. *p.* 677. *ſeqq. plur.* ubi etiam Eſſentias liquidas ad Extract. refert. Alias idem Autor notanter *in Lex. Ch. Ph. P. I. p.* 113. ſcripſit; Prout diverſa ſunt vegetabilium & animalium

lium conſtitutivâ, pro eo & diverſa requiruntur menſtrua, gummoſa aquoſis reſinoſa ſpirituoſis extrahi amant generaliter. *Diſpenſatoria Norimberg. & Auguſtan.* cum Zwolferi *Animadverſ.* & alios Autores, imprimis & D.D. Vvedel. *Ph. I. A. F. l. 2. ſ. 2. c. 7. & 8.* Impugnavit earum virtutem & Magiſteria prætulit Helmont. *tract. Pharmac. ac Diſpenſat. modern. n. 21. 22.*

Extraneus, ἐξωτικός. Vide *Exoticos*.

Extravaſatus, *Extravenatus*, dicitur de ſanguine, qui e vaſis effluxit, ſive adhuc hæreat intra partes corporis molliores, ſuggillationem, vel ecchymoma conſtituens; ſive penitus e corpore ſeparatus fuerit. Illud vocabulum frequentius in uſu eſt. Hoc legitur apud Joh. Bapt. Carcan. *ſerm. 2. lect. 5. fol. m. 84. b. Extravenari* vel etiam *Extravaſari* etiam dicitur de ſanguine propter læſam arteriam rei coaleſcentem in aneuriſmate ſtagnante & ſacculum efformante apud Hildan. *de gangr. & ſphacelo, c. 4.*

Extraverſio, *Extravertens*, *Extraverſum* hodieque a Chymicis uſurpari ſolet pro oppoſito *Concentrationis*, quando vis quædam ſalina, alcalica, vel acida, prius intus deliteſcens evocatur, ut eo citius vires ſuas exerat, v. gr. in Mercurio vivo Sulphur peregrinum in mineris aſſociatum operibus artis ſolet *extraverti*, unde vomitus, ſeceſſus, ſalivationes &c.

Extremus, ἔχατος. Vide *Eſchatos*. Omnium metallorum *extrema* vocantur Sulphur & Argentum vivum a Nicol. Flamello *in Annotation. additis Th. Chym. Vol. I. p. 733.*

Extuberatio, idem, quod *protuberantia*. Dicitur etiam de ἐξάρθρησις vertebræ, vel luxatione. Gal. *lib. 9. de Hippocr. & Plat. decr. cap. 4.*

Extuſſio, ἀναβήττω, ἐκβήττω, ſignificat materiam per *tuſſim* excerno. Occurrit apud Gal. 7. *aphor.* 37. *l. 7. de Simpl. Fac. §. Conus. Extuſſitum* dicitur ἀναβηχθέν. *l. de conſt. art. med. c. 16.*

Exuberatio, dicitur de Labore Spagyrico, quando tanquam ex uberibus emulgetur & extrahitur labore, v. gr. cum Argento vivo minerali fit aqua prima. Libav. *Apoc. Hermet. Part. poſter.* Vid. *Tom. II. Oper. p. 421.* Aliter Lull. *in Practica cap. 27.* quod *Exuberatio* humidi nutritivi & nutrientis fit appropriate nutrimentale ad temperamentum proportionatum qualitatibus nutriti, ut non ſit nimis frigidum, aut calidum, &c. *Vol. IV. Th. Ch. p. 164.*

Exuberes, alias Græce ἀπογάλακτοι, dicuntur pueri qui uberum ſuctum jam deſueverunt, quemadmodum *Sububeres*, ὑπομάζιοι, qui adhuc ſugunt, & ſunt ſub ubere. Keuchen. *ad Seren. p. 206.*

Exulceratio, ἕλκωσις, ἕλκωμα, ἕλκος, vide *Helcoma*, *Helcos*.

Exumbilicatio, ἐξόμφαλος, ὀμφαλοκήλη, dicitur alias *Hernia umbilicalis*, *Umbilici procidentia*, πρόπτωσις τοῦ ὀμφαλοῦ, Ægin. *lib. 3. cap. 51.* Ægri quoque vocantur *Exumbilicati*, ab Ingraſſia *comm. ad Avic. de tum. p. 2. p. 249.*

Exungulare, roſarum folia liberare a foliis, i. e. partibus albis, quæ capiti proximæ. Nic. Menander *de Roſ.*

Exuros, ἔξουρος, ſignificat *in anguſtum tendens*, coarctatum. Uſus Hippocrat. de pudendis *lib. 2. de morb. mulier. XLI. 6.* & de peſſariis *d. l. XXV. 13.*

Exuſtio, idem, quo *Deuſtio*, ἔγκαυσις. Vide *Encauſis*.

Exuviæ, ἔνερα, λάφυρα, λεβηρὶς, vocantur cuticulæ, quas ſerpentes præſertim tempore verno exuunt & deponunt. Appellatur etiam ab aliis *Senecta*, *Syphar*, *Spolium*, *Vernatio*, *Exuvium*, Foeſ. *p. 376.* Vide Aldrov. *lib. 1. Hiſt. Serp. & drac. cap. 1.* Harum *Exuviarum* vero virtutem medicam lege apud Schroder. *lib. 5. cl. 1. c. 33.* Alias & in latiori ſignificatione *Exuviæ* quoque ſignificant omnia tegmina, veſtes, lectos, indumenta, & ipſam quoque corporis cutem; teſte Keuchen. *ad Q. Seren. p. 214.* Vid. *Leberis*. *Geras*.

Exydatoo, ἐξυδατόω, i. e. *in aquam reſolvo*, diluo, in aqueam naturam converto. Legitur apud Hippoc. *l. de fiſtul. III. 2. & l. 4. Epid. XXVII. 21.* Hinc ἐξυδάτωσις, idem, quod ἀποτυχία τῆς αἱματώσεως, *fruſtrata ſanguificatio*, quando loco ſanguinis humor aquoſus generatur & colligitur, unde promte aqua inter cutem emergit. Gor. *pag. 146.*

Exygiano, ἐξυγιάνω, ſignificat *convaleſco*. Hippoc. *2. de fract. t. 12.*

Exygros, *Exygranomenos*, ἔξυγρος, ἐξυγραινόμενος, i. e. *perhumidus*, valde humidus, perliquidus. Dicitur de excrementis. Hippocr. *4. de R. V. I. A. t. 4. Coac. t. 613. c. 1. de morb. mulier. XXII. 4.*

Exezich, id eſt, *Sal*. Ruland. & Iohnſon. *in Lex.*

F.

FAba, κύαμος, eſt vocabulum æquivocum. Proprie notat *legumen* & fructum *ſiliquoſum*, de quo vide Botanicos, & Schroder. *lib.*

lib. 4. *cl.* 1. *n.* 140. & paſſim apud Gal. Dioſcor. Mercur. *V. L. l.* 2. *c.* 6. & alios. Ob cujus aliqualem ſimilitudinem, præſertim reſpectu hili, glans penis *Faba* a quibuſdam nationibus dicta fuit, teſte Rolf. *O. ac Meth. part. gener. dicat. Part.* I. *c.* 52. Deinde & improprie *Faba* eſt nomen ponderis, nimirum tertia pars ſcrupuli. Rul. & Iohnſ. quamvis & circa hujus determinationem res valde ſit incerta propter varietatem *fabarum*. Siquidem *Faba Ægyptia* multo major, quam vulgaris, vel noſtra, teſte Galen. *lib.* 1. *de Al. Fac. c.* 10. Apud Scribon. aliquoties occurrit doſis medicamenti determinata per magnitudinem *fabæ*, ubi tamen interdum intelligenda eſt *faba* major drachmæ ponderi reſpondens, interdum Lupini granum quatuor granis pondere reſpondens. Vide Rhod. *in Not. ad Compoſ.* 13. 74. 75. 95. Pythagoram quoque Ovum Philoſophorum, h. e. Lapidem vegetabilem, animalem & metallicum *Fabam* appellaſſe, vult Marcellus, docente Joh. Chryſippo Faniano *tr. de Artis metallicæ metamorphoſi*, *in tr. Chymic. Vol.* I. *p.* 41. Vide *Cyamos*.

Fabacium olim dicebatur *edulium* ex *fabis paratum*. C. Hoffm. *l.* 4. *L. c.* 38. Legitur etiam in fœmin. *Fabacia*, genus libi e fabis confecti. Apitius *in Culinaribus*. Ital. Torta di fave, Favanella. Joh. Laurent. *Amalth. Onom. pag.* 34.

Faber, *Fabricator*, τέκτων, δημιουργὸς, quid proprie ſignificet, pueris quoque notum eſt, videlicet *opificem*, qui e materia ſolida & dura opus aliquod perficit. In foro Medico ſumitur tropice. Ita natura, anima, flamma vitalis, imo & Deus ipſe dicuntur *Fabri* naturales. Vide *Demiurgos*. Quam comparationem etiam Ger. Dorneus ita profecutus eſt ad Phyſicam Triſmegiſti *Vol. I. Th. Chym. pag.* 372. Uti lignum & ipſa dolabra nihil efficiunt, niſi *faber* illa moverit ad actum; ita cœlum & elementa nihil generare poterunt, niſi *faber*, aut *fabri* cœleſtes in inſtrumento cœlo motum, animam, excitent, medium inſtrumentum inter *fabrum* & materiam Elementorum. Fatetur hoc & Paracelſ. *Paramir. l.* 2. *c.* 6. Quo ſenſu etiam Helmont. Archeum ſuum *Fabri* titulo exornavit, *tr. Archeus faber*. Vide *Archeus*. *Faber* quoque nomen Piſcis, cujus deſcriptionem & uſum vide apud Aldrov. *l.* 1. *de Piſcib. c.* 25. Athenæo χαλκεὺς dicitur. Inſtrumentum etiam aliquod operoſum & magnum *faber* vocatur apud Oribaſ. *de machinam. c.* 25. *in claſſ.* 7. *oper. Gal. edit. Baſil. Latina.*

Facetiæ, κόμψευμα. Vide *Compſeuomenos*.

Facb eſt Medicina Turcica, conferens omnibus venenis, Santes Ardoyn *l.* 1. *de venen. p. m.* 63.

Facies, πρόσωπον, *vultus*, dicitur pars capitis anterior in homine non capillata, comprehendens quicquid tota fronte, auribus, oculis, naſo, & ore ad mentum uſque circumſcribitur, Gal. *l. Introduct. c.* 10. Dividitur in ſuperiorem, quæ *frons* dicitur, vel inferiorem, in qua organa ſenſuum externorum ſunt, ut oculi, nares, aures, & os, in quo lingua aliæque partes latitant. Barth. *l.* 3. *Anat. in prœm.* Vide & C. Hoffm. C. *in Gal. de V. P. n.* 763. In brutis vocari *faciem* προσωπεῖον, & in avibus ῥάμφον, notarunt ex Polluce Gorr. & Caſtell. *Faciei* conſideratio ad prognoſin utilis eſt, vel in ſtatu ſec. vel. p. n. De illa egit Hippoc. *Coac. t.* 128. 296. de bono colore, *ibid. t.* 213. 214. 1. *Prorrh. ſ.* 2. *t.* 14. *l.* 6. *Epid. ſ.* 2. *t.* 34. Ad hanc vero pertinet, *facies cadaveroſa*, ſive *Hippocratica* dicta προσώπου διαθέσις, quæ deſcripta legitur *Coac. t.* 212. Vide *Dogm. noſtra P.* III. *c.* 6. *d.* 4. Sylv. *Prax. Med. l.* 1. *c.* 37. §. 17. Utramque conſideratione conjunxit Rolf. *Ord. ac M. Med. Sp. l.* 3. *ſ.* 2. *c.* 25. De *faciei* confenſu cum aliis corporis partibus vide *Ephem. Nat. Cur. Ann.* I. *ob.* 20. Per metaphoram aliarum quoque rerum eminentiæ πρόσωπα, ſive *facies* dicuntur, uti patet ex Hippocr. *l.* 2. *de morb.* XII. 9.

Facilitas, *Facilis*, ῥᾳστώνη, ῥᾴδιος, ῥᾷος, εὔφορία. Vide *Euphoria*, *Rhadios*, vel *Rhaſtone*.

Facinum dicitur *metallum*, vel minera metalli. Rul.

Facio, ποιέω, eſt proprietas quoque artis Medicæ, & pertinet ad Medici, ægri, adſtantium officia, ex Hippocr. 1. *aph.* 1. Vid. Diet. *n.* 702. Alias verbum *Facio* varias habet ſignificationes, omnes tamen ex Lexicis Latinis communibus notas. Confer, ſi placet etiam ad I. Rhodii *Lex. Scrib. p.* 383.

Facultas, δύναμις, vide *Dynamis*. Confer etiam *ad Dogm. Noſtr. pag.* 20. 85. 706. *ſeqq.*

Facula, *Fax*. Vide *Fecula*, *Fex*.

Falcanos, alio nomine eſt *Arſenicum*, vulgariter *Auripigmentum*. Rul.

Falciformis, δρεπανοειδὴς, vocatur ſinus ille, quem efformat membrana cerebri exterior, ſive *Dura Mater* reduplicatione in capitis vertice, & cerebrum dividit in dextram & ſiniſtram partem, quia parte poſteriore latior, anguſtiore arctatur, ut falcis mefforiæ figuram repræſentet, *Falx* etiam ab anatomicis vocatur, Barth. *l.* 3. *Anat. c.* 2.

Falco, φάλκων, eſt nomen avis rapacis ad

Accipitres pertinentis, cujus prolixam deſcriptionem, differentias, uſum, & morbos, ei familiares vide apud Aldrov. *l.* 6. *Ornitholog. per totum.* Meminit & Helmontius *Falconis* peſte correpti, qui per plateam delatus infecerit alios omnes *falcones*, qui triduo abinde iſthac delati ſunt. *Tumul. Peſtis* §. *proprietas peſtis.*

Faldella vocatur ſplenium ſive lineamentum tortile, τρεπτὸς μοτὸς, ad uſum Chirurgicum. Legitur in Jeremiæ Martii *Obſervationibus* apud Velſchium in *Sylloge Obſerv.* 54.

Falernum, φάλερνος, epitheton *vini generoſi* à loco, monte Campaniæ *Falerno*, ita dicti, craſſioris & fulvi coloris, cujus meminit Gal. *l.* 2. *de C. M. P. G. c.* 10. Dicitur & *Amineum*, ab oppido hujus nominis in Campania. Hinc & vitis, & uva *Aminea*. Rhod. *ad Scribon. n.* 64. Adde *n.* 30. Confer. & ad Jul. Alex. *Annotat. ad Gal. l.* 1. *de Antid. c.* 1.

Fallacia, ἀπάτη. Vide *Apateo Dolus.*

Falſitas, *Falſum*, τὸ ψεῦδος, quid ſignificet, notum, nimirum quicquid vero contrarium eſt, & eſſe non debet, Dorneus *in Philoſ. ſpeculat. c.* 2. *Th. Ch. Vol. p.* 240. Non admittit excuſationem, vel conſolationem, Gal. *c.* 3. *in* 1. *Prorrh. t.* 13. quamvis non omne *falſum* ſtatim ſit deridendum, *l.* 8. *Hippocr. & Plat. decr. c.* 9.

Falx, δρεπάνη, δρέπανον. Vide *Falciformis*.

Fama, φήμη, δόξα. Vide *Doxa*. *Fama* deſcribitur, quod ſit *Nomen bonum* Lind. *Ex. X.* §. 90. Qui *famam* proſequuntur, ſæpe famem aſſequuntur. *Ex. XI.* §. 42.

Famelicus, λιμώδης, λιμῷ ἐχόμενος, λιμοκρατούμενος, fame correptus, vel detentus. Vide *Fames*. *Febres* quoque *Famelicas* vocavit Sylvius, quibus conjuncta eſt *Fames* inexplebilis & rabida, *l.* 1. *Prax. cap.* 30. §. 27. 147.

Fames, λιμὸς, πεῖνα, in genere ſignificat omnem ciborum defectum & inediam, Galen. 2. *aph.* 16. Accuratius tamen exponitur per αἴσθησιν ἐνδείας, per *ſenſum indigentiæ*, qui fit in orificio ventriculi ſiniſtro & nervis ad illud excurrentibus, *l.* 4. *de V. P. c.* 7. Et hæc dicitur *Fames Animalis*; quemadmodum defectus alimenti in toto corpore *Fames Naturalis*, C. Hoffmann. C. *ad Gal. L. L. de V. P. n.* 198. *Fames* conſiderari poteſt dupliciter, in ſtatu ſecundum, & in ſtatu præter naturam. Illo modo conſiderata eſt cupiditas, vel deſiderium eſculentorum, proveniens ab effluviis & halitibus acidis, ſpiritus animales in orificio ventriculi ſiniſtro & ejuſdem nervis & per continuitatis conſenſum ipſius ventriculi gulæque tunica interna moleſtiæ quodam ſenſu afficientibus, & contrahentibus, quorum impreſſio cerebro communicatur, in quo itidem ſpiritus animales cerebri afficiuntur, & per hos profecutio rei deſideratæ exſuſcitatur; quemadmodum hoc nervoſe deſcripſit Th. Vvill. *de An. Brut. P. I. c.* 9. Jungatur Bohn. *Circul. Anat. Progymn. VIII.* ubi recte negare videtur famam naturalem qua talem, vulgo deſcriptam, quia in ſanis oritur deſiderium ad alimenta, antequam defectus alimenti in corpore animadverti poſſit. Cauſſam vero illorum halituum blande acidorum recte cenſet Sylvius Alimentorum prius aſſumtorum reliquias reſtitantes, atque a deglutitæ continuo ſalivæ parte ipſis adhærente magis magiſque fermentatas, *lib.* 1. *Prax. Med. c.* 2. §. 3. Commenta vero ſunt, quæ veteres de ſuctione venarum, primum extremarum, deinde majorum ramorum, deinceps trunci, & per hunc denique venarum ſtomachi & meſenterii, propoſuerunt; quemadmodum nec Helmontii opinio cum rei veritate quadrare videtur, qui *famem* a ſplene inſpirari in ſtomachum docuit, *tr. Pylorus Rector. n.* 20. *Fames præternaturalis* quadruplex eſt: *Aucta*, *Abolita*, *Imminuta*, *depravata*, de quibus videatur Sylv. *d. l.* Ad nimiam etiam pertinet βούλιμος, vide ſupra *Bulimos*, λιμαγχία, λιμοκτονία, de quibus infra lit. L. Ad abolitam. ἀνορεξία, ἀσιτία, ἀποσιτία. Vide *Anorexia*. Ad depravatam pertinet vocab. *Pica*, *Citta*, *Malacia*, de quibus etiam ſuis in locis. A vocabulo *Fames* deſcendunt *Famelicus*, λιμώδης, *Fameſco*, vel *Fameo*, λιμώττω. Dieter. *n.* 504. Linden. *Ex. XIII.* §. 146.

Familiaris, οἰκεῖος. Vide *Domeſticus*.

Famula, οἰκέτις, vide Hippocr. *l. de A. L. & Aq. XLIX.* 1.

Far, χόνδρος, vide *Alica*. *Far* eſt nomen commune; Hinc *Far* adoreum, triticeum, hordeaceum, zeæum, Jul. Alex. *Not. in l.* 8. *Meth. med.* Gal. *c.* 2. & *in l.* 4. *de ſan. tu. c.* 4. Ad hordeum inciſum reſtrinxit Mercurial. *lib.* 4. *V. L. c.* 18.

Farciminalis, ἀλλαντοειδής. Vide *Allantoides*.

Farctura, *Fartura* dicitur in Pharmaceuticis, quando exenterata animalia, aut excavati fructus medicamentoſis, vel alimentoſis rebus, ſive ad jucunditatem ſive ad peculiarem utilitatem replentur. Joh. Dan. Horſt. *Part. I. Diſpenſ. Pharm. Univ. l.* 2. *c.* 30. *p. XXXVI.*

Farctus, *Infarctus*, ἔμφραξις, idem, quod *Obſtructio*. Vide *Emphraxis*.

Farina, ἄλφιτον, κρίμνον. Vide *Alphiton*, *Crimnon*. *Farinarum* officinalium Catalogum vide

vide apud Schrod. *l.* 2. *c.* 58. Jungatur & D.D. Wedel. *Pharm. l. A. F. R. l.* 2. *ſ.* 3. *c.* 1.

Farrea nubes, dicitur Sereno Sammonico *Furfurratio*, ſive *Pityriaſis*, c. 3. Iunge Heurn. *de morb. c.* 5.

Faſcia, σπάργανον, ἐπίδεσμος. Vide *Epideſmus*, *Faſciola*, σπαργάνιον. Unde & *Faſciatio*, ἐπίδεσμος, ἢ σπαργάνωσις dicitur. Varium *faſciarum* apparatum, delineationem & uſum quære in Scultet. *Armam. Chirurg. & Indice*. De verbo *faſciare*, vide Keuchen. *ad Seren. p.* 90. Per metaphoram *Faſcia* quoque tribuitur quibuſdam corporis partibus. Ita membrana exterior renum a Peritonæo laxe adhærens *Faſcia renum* vocatur, Barthol. *l.* 1. *Anat. c.* 17. Et muſculus tibiæ, Abductor dictus, *Faſcia lata* appellatur; Id. *l.* 4. *c.* 12. Vocatur & *Inſlita*, *Tænia*. *Faſcialis* Muſculus vocatur inter flexoris Tibiæ, qui & *Sartorius* dicitur omniumque fere muſculorum longiſſimus. Barthol. *d. l. pag.* 581. *Faſcialis* eſt quoque epitheton lumbricorum latorum inteſtinalium, qui æqualiter ſunt extenti, ad differentiam cucurbitinorum, qui inſtar feminum cucurbitæ cohærentium exhibent ſuas connexiones. Blaſ. *Med. Un. p.* 336.

Faſciculus, δεσμίδιον, χειροπληθὲς, in foro Medico idem eſt, quod *Manipulus*, ſive quantum manu comprehendi poteſt. Rhob. *in Lex. Scribon.* Ant. vero Muſa Braſſavolus *In Indice Galenico* vult eſſe, quantum duobus digitis comprehendi poteſt. Φάκελλος etiam Græce dicitur Hippoc. *l.* 1. *de morb. mul. XCIII.* 11. Vide Foeſ. *p.* 649. Quid per *faſciculos* in ſubſtantia renum intelligat D. Gothofr. Bidloo, unum eorum delineatum exhibens, videatur *in Anatomic. Tabul. XLIII. fig.* 4. & 5.

Faſcinum, βάσκανον, *Faſcinatio*, βασκανία, habetur pro genere quodam incantationis, quando ſeu intuitu, ſeu laudatione, non ſolum infantes & homines, ſed & agni, pulli gallinæ, equi &c. inficiuntur, ut marceſcant, & emoriantur. Refertur inter cauſſas morborum occultas. De hoc argumento vide I. Lang. *l.* 2. *ep.* 36. Sennert. *Med. Pr. l.* 6. *part.* 9. *c.* 1. Inter noviſſimos prolixiſſime hoc argumentum pertractavit D. D. Formmannus, *integro libro h. tit. Faſcinum* quoque olim vocatum fuiſſe *Membrum virile*, teſtis eſt Rolfink. *de partibus generationis, p. I. c.* 43.

Faſtidium eſt cibi & potus, vel alterutrius averſatio, Gr. ἀνορεξία, ἀποσιτία, de quibus omnibus ſupra lit. A. dictum. Junge, ſi placet, Sylvium *l.* 1. *P. M. c.* 3.

Faſtigiati Furni vocantur, qui pluribus aludel ſive ſublimatoriis impoſitis ſunt exornati, D. Ludovic. *Pharmac. p.* 203. Videatur etiam de his Glauber. *in Furn. Philoſ.*

Fatalis Linea quæ dicatur, vide *Linea*.

Fatigatio, κόπος, πόν☉. Vide *Copos*.

Fatuitas, μώρωσις νοθρότης, coincidit cum *Amentia*, de qua ſupra. Eſt enim mentis læſio, qua una cum memoria ratio etiam perit, Foeſ. *Oec. p.* 423. Williſius expreſſit per *Stupiditatem*, qui hoc argumentum egregie explicavit, *de An. Brut. Part.* 2. *c.* 13.

Fatum, εἱμαρμένη, ſignificat aliquam neceſſitatem inevitabilem a cauſſa quadam ſuperiori dependentem. Quo etiam pertinet *Adraſtea*, de qua ſupra. Duplex *Fatum* conſtituit Lang. *l.* 1. *ep.* 78. Aliud *Divinum* & *naturale*, quod ex indiſſolubili cauſſarum cohærentia dependet: aliud *conditionale*, ſive neceſſaria ex hypoteſi ſcil. veritatis, aut quæſiti confecutio. Paraceſſ. per *Fatum* ſigna quædam ex homine, vel re mortua deſumpta intelligit, item Manes, *l.* 1. *de vit. long. c.* 7. *l.* 2. *Philoſoph. c.* 1. & de modo pharmacandi, *tr.* 4. Rulandus ita deſcripſit: *Fatum* eſt perpetuum quiddam & inſenſile aſtrorum cœli, ſolis, & lunæ. Prædictionem ex *fato*, vel hujuſmodi ſignis Paracelſus vocavit d. l. *Fatomanciam*. Eidem quoque *Prædeſtinatio* paſſim in ſcriptis appellatur.

Fauces, φάρυγξ, dicuntur ſpatium internum, ſive interior oris locus, ubi ſimul conveniunt & gulæ & gutturis partes extremæ, Gal. *l.* 4. *de L. Aff. c.* 3. *in fin.* & *c.* 4. *prognoſt. t.* 16. Jungatur Dieter. *Iatr. num.* 889. Appellantur & Græce ἰσθμὸς, *Iſthmus*, vel ἰσθμιον, Galen. 3. *aph.* 26. Vocab. vero φάρυγξ aliquando & ipſam Gulam denotat, teſte Lang. *l.* 2. *ep.* 43. & confirmatur ex epiſt. Democriti ad Hippocr. in hujus operibus occurrente, *de Natura hominis n.* 40. Videatur Foeſ. *Oecon. p.* 651. in plurali φάρυγγες, affectus, ſive morbos *faucium* ſignificare conſtat ex Hippocr. 3. *aph.* 5. *lib.* 6. *Epid. ſ. VII.* 11. 12. Adde Galen. *com.* 3. *in* 3. *Epid. t.* 66.

Faviformis, Græce dici poſſet, φρεώδης, eſt epitheton abſceſſuum vel ulcerum putridorum & cæcorum, quæ circum adductis digitis primoribus expreſſa ſanioſum mucorem ſorulatim reddunt, ad eum fere modum, quo favus mel. Legitur apud M. Aur. Severinum *de noviſſime obſervatis abſceſſib. c.* 20.

Favilla, αἰθάλη, idem, quod *fuligo*, eſtque nihil aliud, quam ἔκκαυμα τῆ λιγνυώδεος, h. e. *fuligo* uſta. Applicatur commode portionibus ſanguinis aduſtis. Vide Lind. *Ex. XV.* §. 126. 127.

Faulex, id eſt, *Chalybs*. Rul.

Favonius, ζέφυρος, nomen venti ab occiden-

dente ſpirantis, ſive occidentalis. Ruland. Eſtque humidus & lenis, Gal. *comm.* 3. *de hum. t.* 13. *Faunorum* ludibria, Plin. *Natur. hiſt. lib.* 25. *c.* 4. Incubus. Idem *lib. eodem c.* 7. morbus ſonticus, idem Comitialis.

Faunus, φαῦνος, nomen Deaſtri, vel Dæmonis gentilium fictitii, ſive Satyri laſcivi, cujus ideo mentio fit in foro Medico, quod olim Ethnici ſuperſtitioſi perſuadere voluerint, Incubum ab hujuſmodi dæmonibus inſultantibus oriri, quod ceu fabuloſum merito repudiandum. Foreſt. *l.* 10. *Obſ.* 50. 51. *in Schol.* Rhod. *ad Scrib.* Helmont. *tr. Venatio ſcientiar. n.* 35. vocat Ens rationis.

Favus, κηρίον. Vide *Cerion*. *Favi* ſingularem deſtillationem pro ſolutione auri vide apud Libav. *Synt. Arc. Chym. lib.* 3. *cap.* 5. Dicitur & ab Ingraſſia *Favoſa tinea*, item *Favoſitas*, *comm. ad Avic. de Tom. p. n. pag.* 172. 175.

Febris, πυρετὸς, & frequentiſſime quoque apud Hippocr. *in Epidemiis* πῦρ, teſte Foeſ. *Oec. p.* 545. Secundum communem omnium hominum conſenſum eſt caliditas præter naturam, maxime quidem in totum animal effuſa; ſin minus, at omnino vel in plurimis partibus, vel in nobiliſſimis accenſa, Galen. *com.* 1. *in* 6. *Epid. t.* 29. cum is calor adeo auctus eſt, ut hominem offendat, & actionem cordis lædat, *lib.* 8. *meth. med. c.* 1. Accuratius tamen, & ex hodiernis artis principiis *Febris* generaliter deſcribi poteſt ſeq. in modum, quod ſit intemperies cordis & totius corporis p. n. calida, ſed diverſi generis, cum variis ſymptomatibus, mitioribus, vel vehementioribus, proveniens a ſanguinis diverſimode ſeſe habentis varia præternaturali fermentatione, benigna vel maligna, cum vel ſine corruptione aut congelatione, aut coagulatione putrefactiva. Vel cauſſaliter ex Willis *de febr. c.* 3. quod ſit motus inordinatus ſanguinis, ejuſque nimia efferveſcentia, cum calore, ſiti, aliiſque præterea ſymptomatis, quibus œconomia naturalis varie perturbatur. Qui plura circa *Febrium* etymologiam, deſcriptionem differentias deſiderat, ille quærat, & inveniet paſſim in vet. & rec. ſcriptis, præſertim Galen. *de diff. & cauſſ. febr.* & ex recentioribus C. Hoffman. *de febr.* Sennert. *b. t.* Dieterich. *n.* 78. Sylv. *lib.* 1. *Pr. Med. c.* 27. *ſeqq.* Franc. Piens *de febb.* Th. Sydenham *tit. eod.* & quamplures alios. Potiores quoque differentias deſcriptas vide in *hoc Lexic.* ſuis locis, v. g. *Ephemera*, *Quotidiana*, *Tertiana* &c. Deſcriptio *Febris* apud Lind. *Ex. XV.* §. 34. ſtrictior eſſe videtur, competens ſaltem benignioribus, ſalutaribus, & intermittentibus, quando ſcripſit: *Febris* eſt fervor toties repetitus & a Natura excitatus in ſpiritu, ut ſe impedientem materiam ſubigat & diſponat ad excretionem, & excernat, quam primum poſſit, eaque excreta viribuſque receptis, quarum in laborioſo hoc opere fecit jacturam, deinceps pergat libere & inculpare fungi officio ſuo. Helmontii hypotheſin de *febrium* natura vide ſis *in pec tr. de inaud. febrium doctrina.* Quæ adverſus Williſium ſcribere abſque applauſu auſus eſt Edmund. Demeara, lege *in examine Diatribes Vvilliſianæ*. Cornel. quoque Bontekoe non veritus eſt ad unum omnes de *febribus* autores veteres ac recentiores incuſare errorum cum circa theoriam, tum circa praxin *in quadam Diatriba*, ſed qualem ille ſententiam defenderit, hactenus nobis nondum innotuit. Noviſſime etiam de *Febribus* D. Laur. Bellini labor in publicum prodiit in operis ſui argumenta varia continentis *Membro IV. b. tit. a. p.* 247. *ad* 437. quamvis, pace illius Viri laudatiſſimi, ejuſdem deſcriptio juſto latior videatur, quæ ita ſe habet: *Febris* eſt vitium ſanguinis aut in motu, aut in quantitate, aut in qualitate, aut in horum aliquibus, aut in omnibus, cum hæc definitio ſalva veritate pluribus aliis morbis humoralibus, præſertim a ſanguine dependentibus, facile poſſit applicari. Rich. Morton, Collega Londin. Regius & Cenſor *in ſua Pyretologia* ſtatuit de omnibus febribus etiam leviſſimis, fomitem febriferum eſſe deleterium ſive venenum, uti patet *ex Act. Eruditor. Lipſ. A.* 1693. *m. April. p.* 150. *ſeqq.* Non inepte quoque febrium generationis modum ſuccincte licet & generaliter propoſuit Joh. de Muralto *in Vade mecum Anatomico Exerc. III.* §. 6. *p. m.* 85. 86. Qui febre laborat, dicitur *Febricitans*, *Febriens*, paſſim in Autoribus.

Febrifuga, λυζιπύρετα, dicuntur medicamenta febrem ſedentia, vel tollentia, vel *Antifebrilia*, Galen. 2. *de Antidot. c.* 6. Tale A-copon deſcribit *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 12. Dieter. *n.* 745. etiam vocari dicit τὰ τῦ πυρετῦ σβεςήρια, *febrem extinguentia*. Alii ſcribunt ἀλεξιπύρετα, ſed melius λυξιπύρετα, Rhod. *ad Scrib. n.* 95. *Febrifugi*-admirabilis præparationem ex Stanno & Mercurio tradit Libav. *Synt. A. Chym. l.* 7. *c.* 35. Centaurium minus κατ' ἐξοχὴν *Febrifuga* vocatur teſtimonio Botanicorum & Schrod. *l.* 4. *cl.* 1. *num.* 83. *Antifebrile* Crollii vide *in Diſpenſatoriis*, & d. Schroder. *lib.* 5. *cl.* 3. *n.* 78.

Fecla, φέκλη, Gal. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 8. & σφέκλη, Æginet. *l.* 7. *c.* 3. in τρὺξ, Rhod. *in Lex. Scrib.* id eſt, *fex vini*, vel *aceti*. Rul. & Iohnſ. Idem quod *Fecula*.

Fecoſitas, idem, quod *Feculentia*, refertur inter ſpecies luti, & exponitur per quandam *ſpurcitiem*. Fallop. *tr. de Therm. aq. & metal. cap.* 16. *Tom.* I. *Oper. p. m.* 252.

Fecula, *Fæcula*, τρὺξ, generaliter idem ſignificat, quod *Fex*, de quo paulo inferius. Scrib. *n.* 226. 228. 230. Specialiter eſt terminus Pharmaceuticus, vel Chymicus, (quam-vis modus præparandi non adeo ſit artificioſus, ut inter Chymicos labores relatus fuerit) & notat *Extractum farinaceum*, ſive Amylum ex radicibus quibuſdam viridibus paratum per ſubſidentiam ad inſtar fecum, Libav. *Alchym. Pharmaceut. c.* 1. & 21. qui etiam exiſtimat, in deſpectum artis hoc nomen eſſe impoſitum, cum hujuſmodi farina ſit potius medulla, cremor, & flos quidam ſeſſilis talium radicum. At Zwolferus contrarium ſtatuit, dicens, *Feculas* eſſe pulveres farinaceos ſucco ſuo nativo orbatos, conſequenter etiam omnis virtutis & efficaciæ expertes. *Animadv. in Pharmac. Auguſtan. in Mantiſſ. Hermetic. h. tit.* Vocantur & *Gerſæ*, *Ceruſſæ*, ibid. *Fecularum* Catalogum lege apud Schrod. *l.* 2. *c.* 59. Confirmat judicium Zwolferi F. Hoffm. *in Clav. ad Schrod. d. l.* At Cl. D. D. Vvedelius duriorem ſententiam Zwolferi ſtatuens laudem debitam *feculis* conceſſit, *Ph. I. A. F. R. l.* 2. *ſ.* 3. *c.* 3. *Fecula* vocatur etiam condimentum ex fece vini factum acidum, Turneb. *Adverſar.* Item Uva pinguis decocta uſque ad craſſitudinem mellis, Joh. Laurent. *Am. On. p.* 349. *Fecula*, φέλη, σφέκλη, notat etiam lixivium, vel condimentum lixivii ad inſtar farmentorum acrimoniam habens, quo mulieres capillum ungere ſolent, ut rutilus eſſet crinis. Keuchen. *ad Q. Seren. p.* 103. Paracelſo *Fecula Urina* vocatur, cum urina vernacule frangi dicitur, ſeu corrumpitur, ſignum nutrimenti, *lib.* 1. *de Urin. Judic. tract.* 2. *c.* 1. Eſt ſpecies Rubini in urina, *in Scholis ad d. l.*

Feculentus, τρυγώδης. Vide *Fex*.

Fedum, id eſt, *Crocus*. Rul. & Iohnſ.

Fel, χολὴ, idem, quod *Bilis*. Vide *Bilis*. Helmontii de *felle* opinionem lege *in Scholar. Humoriſt. paſſiv. decept. c.* 2. §. 24. *Fellis* genera in officinis uſitata tradit Schroder. *l.* 2. *c.* 30. quamvis omiſerit piſcium *fel*, quod tamen non minus laudatur in medicamentis ophthalmicis, teſte Galeno & aliis. *Fel vitri* vocatur ſpuma vitri, Ruland. Libav. *Apoc. Herm. part. prior. c.* 17. Dicitur alias *Aphronitrum*. Fel *Draconis* eſt Argentum vivum ex Stanno, Rul. & Iohnſon. Centaurium minus quoque appellatur *Fel terræ*. Scribon. *n.* 227. Rhod. *in not. ad h. l.* Fel etiam refertur inter nomina Lapidis Philoſ. *in Theatr. Chym. Vol.* IV. *p.* 727.

Felebris, *Fellebris*, θηλάσμος, θηλαστὸς, dicitur, *qui lac ſugit*, vel qui adhuc lacte vivit. Keuchen. *ad Seren. p.* 290.

Felicitas, ἀτυχία. Vide *Eutychia*.

Felilech, *Faules*, eſt *Ferrum*. Rul. Iohnſ.

Felis, αἴλουρος, vide *Catus*. De *fele* per os parien-te ex Bartholino vid. *Ann.* I. *Ephemer. Nat. Cur. Obſerv.* 109. *Schol.* & Rolfink. *de part. gen. inſerv. Part.* 2. *c.* 45. *Felis* ex ore mulieris & viri rejectæ geminam hiſtoriam vid. *d. l. Ephemerid.*

Fella, id eſt, Aqua Sulphurea, vel ſulphurata. Rul.

Felliflua paſſio dicitur *Cholera* apud Cœl. Aurelianum, notante Dolæo *Encyclopæd. l.* 3. *c.* 4. §. 1. *p.* 415.

Femen, περίνεον. Vide *Interfeminium*.

Femina. Vide *Fœmina*.

Femur, μηρὸς, an Latinum a *ferendo* deſcendat, quod totius corporis reliquum ferat & ſuſtineat, veluti onus, in medio relinquimus. Idem fere, quod *Crus*. Os magnitudine cunctis animantis oſſibus præſtat, ſupra coxendici, infra tibiæ oſſi alligatur, cujus cervicis duo ſunt exigui proceſſus, quos *Trochanteres*, τροχαντῆρας, vocant, quorum exteriorem, qui longe major eſt, *Gluton*, γλουτὸν, appellant. Galen. *de oſſib. c.* 21. Barthol. *libell.* 4. *Anat. c.* 21.

Feneſtra, θυρὶς, ὀπὴ, quid proprie ſignificet, notum eſt, nec hujus loci exponere. Per metaphoram *Feneſtra* quoque ab Anatomicis vocatur meatus auditorius interior, nec non duo foramina in cavitate conchæ ſtatim poſt tympanum occurrentia, unum ovale, alterum rotundum, Barthol. *libell.* 4. *Anat. c.* 6. & Lind. *Medic. Phyſiolog. l.* 2. *c.* 11. §. 15. 16.

Fera, θὴρ, θηρίον, ſignificat animal infenſum, quod difficillime, aut plane non cicurari poteſt. Qualia dantur in ſolo ſaloque, Linden. *Ex.* XI. §. 91. Leonem & alia ſimilia grandiora & ferociora animalia κατ' ἐξοχὴν *feras* appellari, teſtatur Galen. *l. quod anim. mor. ſeq. temp. c.* 2.

Fera regia, βασιλικὸν θηρίον, idem eſt, quod *Baſilicus*, de quo adhuc dubitatur, an fuerit in rerum natura, Galen. *l.* 10. *de Si. Sac. in proœm.* Per translationem θηρίον etiam non ſolum de hominibus dici, patet ex Linden. *d. l.* §. 115. 119. ſed etiam ex Hippocr. conſtat,

ſtat, quoſdam morbos θηεία, feras, appellari, v. g. ulcera maligna, Coac. t. 467. 468. uti quidem vult Foeſ. Oec. p. 270. quamvis Linden. & alii animalcula in interaneis genita, v. g. lumbricos ſive vermes intellexerint: Utramque opinionem admiſit Ionſton. in Notis ad hos textus. Jung. lib. 6. Epid. ſ. 7. t. 7. cum comm. Galen.

Ferculum, idem, quod *Cibus Cibarium*, βρῶμα,

Ferinus, θηριώδης, ſignificat naturam, vel indolem fere nocivam & malignam obtinens. Transfertur ad morbos malignos inſignem humorum pravitatem præſupponentes, Galen. c. 1. in 6. Epid. t. 14. Ita lumbrici non ſolum hoc nomine veniunt, ſed & Tuſſis, 6. Epid. ſect. 2. t. 17. Deſipientia ſive mentis emotio, c. 1. in 1. Prorrh. t. 25. & c. 3. t. 31. Coac. t. 85. & 155. de ulceribus mali moris theriomata dicta præcipue ab aliquibus dici monet Erotianus, qui addit & vermes, quia in illis gignantur, ita dici, & ipſam phthiſin, forte quoniam pulmonum ulcus. Ægri quoque vocantur θηριώδεις, *ferini*, hujuſmodi morbis malignis correpti, l. 4. Epid. VIII. 7. Jung. Foeſ. Oec. d. l. Victus quoque *ferinus*, θηριώδης, vocabatur brutis communis, quo priſcis ſeculis homines utebantur. Hipp. *de veter. medic.* VII. 4. XIII. 22. Ad animum etjam referri poſſe *feritatem*, τὸ ἄγριον, ἀγριότητα, quod idem eſt, ac τὸ θηριῶδες, vide *Agrion*.

Ferion, terminus fictitius Spagyricus, qui legitur in *Th. Chym. Vol. V. pag.* 159. Quid vero ſignificet, ex deſcriptione ibidem data nemo percipiet.

Fermentatio, ζύμωσις, quid proprie ſignificaverit olim, minus fuit perſpectum. Hinc ſaltem apud Hipp. mentio *Fermentationis*, ζυμώσεως, & verbi ζυμοῦσθαι, *fermentari*, facta in ſtatu p. n. quibus nihil aliud indicavit, quam elevationem aliquam in tumorem; diſtentionem & inflationem, v. g., Hepatis *fermentatio*, i. e. intumeſcentia, *l.* 5. *Epid. III.* 24. Venter *fermentatus* *l. de vet. med. XX.* 8. Et quamvis hoc in loco non ſit ſermo de ſtatu p. n. tamen minus perſpicua eſt *Fermentationis* ſignificatio. Urinæ *fermentatio*, c. 2. *in* 1. *Prorrhet. t.* 40. Alvi fecum *fermentatio*, *Coac. t.* 604. Ita nec apud Galen. alio ſenſu occurrit. Recentiores vero Medici ex Philoſophia Platonica in uſum revocarunt, generaliter *per fermentationem* intelligentes terreni cujuſdam & ſolidi motionem & ab aere intus concepto diſtentionem, inflationem; & in tumorem levem elevationem. Quam Platonicam deſcriptionem integro libello *Anatomia Fermentationis Platonicæ* dicto declaravit

Ant. Gunth. Billichius, & hunc viciſſim *Exercitationibus* illuſtravit Conringius. Hos poſtmodo alii ſecuti ſunt viri doctiſſimi, applicantes ad humores, præſertim ſanguinem & chylum, v. gr. Th. Willis *Exerc. de ferment. & de febrib.* Jung. Mart. Kerger. *tract. de fermento*: Mart. Schook *h. t.* Ex quibus hæc deſcriptio ſufficere poteſt. *Fermentatio* eſt motus quidam intrinſecus & varia agitatio particularum alicujus corporis mixti activarum & paſſivarum cum tendentia ad perfectionem, vel propter mutationem ad aliud. Et ita duplicis generis eſt: Naturalis una, alia præternaturalis. *De fermentatione* in ventriculo, vide voc. *Chylificatio*. Adde Barthol. *lib.* 1. *Anat. c.* 9. & alios. A Chymicis quoque *fermentatio* in uſum translata. Hinc Rul. & Iohnſ. deſcripſerunt, quod ſit rei in ſubſtantia per admiſtionem fermenti, quod virtute per ſpiritum diſtributa totam penetrat maſſam, & in ſuam materiam immutat, exaltatio. Ideo enim inventa eſt, ut ex ſymbolico ignobiliore, efficacia medicinæ *fermentantis*, nobiliſſima fiat ſubſtantia, ad quam pervenire natura finit. Potiſſimum autem in metallis, quorum natura ad mutua eſt proclivis, locum habet, & ab imitatione maſſæ *fermentatæ* nomen invenit. Vel *Fermentatio* eſt *fermenti* cum *re fermentanda* incorporatio. Rolfink. *Fermentationem* cum Putrefactione conjunxit, ceu gradu ſaltem differentes, *Chymiæ lib.* 2. *c.* 2. Jung. Jac. le Mort. *Chym. Medico Phyſ. cap.* 4. Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. I. ſ.* 1. *c.* 4. *p.* 60. *ſeqq.* Imprimis vero & ſingulariter *fermentatio* ad negotium lapidis Philoſophici applicata legitur in ſcriptis Spagyricorum, præſertim Gerard. Dornæi *Theatr. Chym. Vol. I. Tit. Artificium ſupernaturale*, *p.* 292. 313. Jung. Libav. *Apoc. Hermetic. Part. poſter. de porta Fermentationis Ripleï*, *Tom. II. Oper. p.* 406. & 434. *ſeq.*

Fermentum, ζύμη, quid ſit, obſcurum. Communiter, ſed ſtrictus juſto tribuitur in panificio maſſæ farinaceæ, quæ acorem contraxit, Gal. *l.* 6. *de S. F.* §. *Zyme*. Sed revera etiam aliis rebus ſimilem affectum præſtantibus attribui poteſt, & in genere deſcribi, quod ſit materia firma, tanquam fixa, quæ ſuæ naturæ materiam ad ſuam firmatam conditionem præparat, quæ etiam ante præparationem non magis, quam illa habebat, ut, *fermentum* panis eſt farina firmata in paſtam, quæ farinam ſimilem, raram & diſcontinuam in aliam paſtam fermentatam adducit, Rul. De varie-

varietate *fermentatorum* pro diverſo uſu & materiæ fermentandæ conditione. vid. Vvillis *d. l. ejusq; ſeqq.* Kerger. *ſect.* 2. *c.* 1. *de fermento*. De *fermento* chylificante vide *Chylificatio*. An particularia dentur *fermenta* naturalia in diverſis corporis partibus, non concedit loci anguſtia hic ventilare. A Spagyricis *fermenti* vox ſæpe abuſive ſumitur pro anima, ſole, luna. Vide *Theatr. Chym. Vol. III.* Libav. *dicto loco*. Ita Dorneus *in Philoſ. Chym.* ſcripſit: Minus perfectum in majus poſſe progredi in infinitum, mediante forma & cœlo, tanquam *fermentis*, quod paucilſimis etiam artificibus hactenus cognitum fuit. Vid. *Vol. I. Theatr. Chym.* & quære *in Indice*. Imo ipſum Lapidem Philoſophicum, metalla ipſa nomine *fermentorum* complectuntur. Unde Rul. ita deſcripſit: Quale *fermentum*, tale, & fermentatum. Et ſicuti parum *fermenti* paſtæ multam farinam in ſuam naturam & paſtam convertere poteſt: ita etiam *fermentum Chymicum* fermentandum, cujus adjunctum eſt, ſibi aſſimilat. Intelligunt autem Philoſophi, i. e. Spagyrici, per *fermentum* verum corpus & veram materiam, quæ proprio ſuo Mercurio conjuncta illam in ſuam naturam convertit. Deinde etiam lapidem ipſum volunt eſſe *fermentum* corporis perfecti. Cum enim lapis adeo ſubtilis ſit (ut Philoſophi afferunt) ut ſuper corpus imperfectum projectum in modum olei ſupernatet, neque cum illo permiſceatur, opus eſt corpore aliquo priman illius affinitatem redolente, quod illum recipiat, atque in alia corpora introducat. Nam quamprimum corpus illud lapide infectum & fermentatum eſt, ſtatim in tincturam abit. Hæc Rul. & Iohnſ. De *fermentatione & fermentis* Lapidis Phyſici, vel Philoſophici vide plura *in Th. Chym. Vol. IV. p.* 607. *Vol. VI. p.* 110. *ſeqq.* *Fermentum album*, id eſt, argentum. Felda idem. *Fermentum*, id eſt, Elixir, idem.

Ferox, ϑρασύς. Vide *Thraſos*.

Ferramentum, σιδήριον, *inſtrumentum ferreum* Chirurgis neceſſarium significat. Hippoc. *l.* 3. *de fract. t.* 39. & *l.* 1. *de artic. t.* 43. Vocatur & σιδήριον, 6. *Epid. ſ.* 6. *t.* 5. Ita & apud Ruland. Inſtrumenta metallifoſſoribus uſitata vocantur *Ferramenta*.

Ferratus, σιδηρόεις, vel dicitur de re aliqua ferro munita, vel etiam a Medicis ſumitur de liquore ſpiritu ferri imprægnato, v. g. Aquæ *ferratæ*. Acidulæ *ferratæ*. Rolfinx. *O. ac Meth. M. Sp. l.* 9. *ſ.* 3. *c.* 1. Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 1. *c.* 10.

Ferretum vocatur *Æs nigrum*, vel *Cyprium*, vel ex *ferro factum*, quod officinæ plus nimio utendo efficiunt. Libav. *Synt. Chym. l.* 6. *c.* 4. *Ferretum* Hiſpanicum eſt optimum æs uſtum. Fallop. *de Metall. ſ. foſſil. c.* 14. *Tom. I. p.* 311. C. Merrettus *Not. in Anton. Neri artem vitrar. l.* 1. *c.* 14. & 15. *p.* 332.

Ferrugo, ἰὸς σιδήρου, id eſt, *rubigo ferri*. De hujus virtute Medica vide Dioſcor. *l.* 5. *c.* 93. *Ferrugo* vel ſumitur pro ferri vitio & ſitu, & ita idem eſt, quod *Rubigo*; vel etiam pro *ſcoria ferri*, vel caca, Græc. σκωρία dicta, quæ & *Stercus* dicitur, Scribon. *n.* 188. Rhod. *in an-not.* Ruland. & Fr. Hoffmann. *in Clav. ad Schroder. l.* 1. *c.* 2. *Ferruginis* & ulcerum eandem eſſe generationem, vult Paracelſ. *Paragran. tract.* 1.

Ferrum, σίδηρος, dicitur metallum ignobilius conſtans ex Mercurio & Sulphure minus liquabili, crudiori, ſeu ſi mavis, ex Sale, quæ partibus terreis crudioribus immixta ſunt, Schrod. *l.* 3. *c.* 11. Fr. Hoffmann. vero *in Clavi* negat, de Sale nobis aliquid conſtare. *Ferrum* invenit Celmes & Damanæus in Cypro: item Idæus Dactylus, ſicut e Clemente Alexandr. *Strom.* notavit Th. Janſ. ab Almelov. *R. I. On. p.* 26. ubi plura ad ferrum pertinentia. occurrunt. Purgatum *ferrum* per ignem in furno Anemio fortiſſimum fit *Chalybs*. Unde etiam *Medulla ferri* dicitur Libavio *Apocal. Herm. Part. prior. c.* 20. Modus conficiendi chalybem e ferro juxta le Mort legatur in Iunken. *Lex. Ch. Ph. P.* 1. *p.* 82. *Ferrum potabile* Vvillis apud eundem *d. l. p.* 116. Et in uſu interno loco *ferri* ſemper *Chalybem* recipere præſtat; monente Schrodero: De *Chalybis* & ferri depurati virtutibus variis, præparationibus & medicamentorum formulis, conſulantur veteres & recentiores Practici, & inter hos Libav. *d. l.* & *Synt. Arc. Chym. l.* 2. *c.* 21. Schroder. & F. Hoffm. *d. l.* Vvillis *Pathol. Cerebris c.* 11. & alii. Ruland. ita deſcripſit: *Ferrum* eſt metallum lividum, multum, parum, rubrum, albedine non pura participans, durum. Nam ſi ſulphur fixum, terreum argento vivo fixo terreo commixtum fuerit, & hæc ambo non pure, ſed livide albedinis fuerint, ſi ſuperat ſulphur, fit ferrum. In ſumma, ſi argentum vivum fuerit poroſum, terreum & immundum, fœtidum & terreum, & fixæ ſubſtantiæ (tanquam ſi pene morbidus cum muliere menſtruoſa coit) *ferrum* generatur. Tribuitur autem iſtud metallum a Chymiſtis *Marti*, & *Mars* dicitur, utpote cujus uſus plurimum ſit in bello. Porro *Ferrum* eſt duplex: *Nativum* & *Factitium*. Nativum eſt purum, & reperitur in fodinis, gra-

grana veluti, ſeu maſſa. Alterum autem conflatum, ſeu excoctum eſt id, quod excoquitur in officinis ferreis, & quidem vel ex lapidibus ferreis, vel ex terra rubra ferrugine quaſi læſa, ut in Sileſia, Marchia. Species ſingulas enumerare huc non pertinet. Sufficiant hæc ex Rulando & Iohnſon. Aliquando & *Ferrum*, σίδηρος, accipitur pro *Ferramentis* ſive inſtrumentis ferreis, ad ſectionem, vel uſtionem neceſſariis. Hipp. 8. *eph.* 6. Add. Dieter. *Iatr. n.* 771. Rhod. *ad Scribon. in. proœm. p.* 19. *Ferrum* quoque vocatur Lapis Phil. *Theatr. Chym. Vol. IV. p.* 727.

Ferſæ vulgo dicuntur *Morbilli*, a fervore fortaſſis, juxta Foreſt. *l.* 6. *Obſ.* 32. *in Schol.* *Feru*, *Zegi*, id eſt, *Stannum*, *Metallum*. Rul. & Iohnſ.

Ferula, νάρθηξ, æquivocum eſt, 1. notat plantam, de qua vide Botanicos, 2. in Chirurgicis ſignificat ad deligationem fracturarum uſitatiſſimum inſtrumentum, videl. *Aſſulas* leves ad firmandum oſſa repoſita neceſſarias, Hipp. 1. *de fract. t.* 41. *l.* 3. *t.* 12. & 3. *de his, quæ in med. t.* 11. Harum apparatum cum uſu monſtravit etiam Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. LII. fig. X.* & explicavit *ad Tab. LVI. p.* 145.

Fervor, idem, quod *Æſtus*, *Effervefcentia*, Græc. καῦμα, ζέσις, φλόγωσις. Vide *Æſtus*, *Cauma*, *Effervefcentia*.

* *Feſtuca*, κάρφος, idem ac palea. Feſtucas colligere apud medicos ſign. Ægros mortì proximos quælibet minima, ceu paleas, plumas, & aliarum rerum fragmenta colligere, quod eſt lethale ſignum.

Feſtinatio, *Feſtinantia*, quid ſignificet, notum eſt. Ejus detrimentum in opere lapidis Phil. inculcatur *in Th. Chym. Vol. IV. p.* 771. *ſeq.*

' *Fex*, *Fæx*, Græce, τρύξ. proprie dicitur de recremento inutili vini, quod Gr. σφέκλη dicitur. Rhod. *in Lexic. Scribon. p.* 384. quemadmodum Olei recrementum *Amurca* vocatur. Gal. *l.* 1. *de S. Fac. c.* 17. Dioſcor. *l.* 5. *c.* 132. Vocatur alias exſiccata *fex Vini Tartarum* vel *Tartarus*. De *fece uſta*, quod acre eſt medicamentum, Galen. *libr.* 1. *de C. M. S. L. c.* 7. & alibi, Dioſc. *d. l.* Latius vero denotat omne excrementum. Hinc & frequentiſſime *Feces* pro excremento alvi ponuntur. Sedimentum quoque in urina hoc nomine venit; unde *Urina feculenta*. Chymicis in genere *Fex* inter adjectanea eſt, quæ a puris eſſentiis ſeparata ſeponuntur & ſubſidunt. *Fex vitri*; id eſt, *Sal vitri*. Rul. De *fecibus* Lapidis Philoſophici videantur *Oper. Mineral.* M. Iſaaci *l.* 1. *c.* 113. & *l.* 2. *c.* 33. 34. Quid per *Fecem* Cœli intellexerit Libavius, legatur *Tom. II. Oper. p.* 43. ſcil. *in Tract. de Igne naturæ c.* 23.

Fiber, κάστωρ, vide *Caſtor*.

Fibra, ἴς, *Villus*. Plur. ἶνες, *fibræ*, dicuntur fila quædam oblonga, gracilia, alba, ſolida, valida, omnis generis corporis partibus inſerta, uti recte deſcribit Gorræus *p.* 195. Vel ex Galeno: *Fibræ* ſunt tenues quædam, & ſubtiliores nervorum, & ligamentorum propagines, aponeuroſes & derivationes, quibus opitulantibus (perinde ut manus digitis) nervi & muſculi actiones ſuas obeunt, *l.* 5. *de V. P. c.* 11. & *l.* 1. *de Hipp.* & *Plat. decr. c.* 10. Accuratiorem vero Fibrarum conſideratio nem tradunt Wvillis *Anat. Cerebr. c.* 19. Bartholin. *Anat. l.* 1. *c.* 5. Dividuntur in *Nervoſas* & *Sanguineas*. Illarum potiſſimum tres ſunt: Rectæ, obliquæ, & orbiculares, vel circulares. Harum vero meminit Hippocr. *l. de Caru.* vel *Principiis IX.* 16. & *l.* 2. *de Morb. XLV.* 34. *Fibræ* vocantur & κωλύσεις, *l. de Cord. XII.* 10. Vide Foeſ. *p.* 282. *Fibra jecoris* pro jecinore: Keuchen. *ad Q. Seren. p.* 171. Alias Lobi hepatis *Fibrarum* nomine veneruntut eſt apud Theoph. Protoſpatarium *l.* 2. *de H. C. F. c.* 11. Dicitur & in diminutivo *Fibrilla*, pro *fibra*, a Carteſio Barthol. *d. loc. c.* 2. A Botanicis per tranſlationem *Fibræ* ſumuntur vel pro filamentis & ſtaminibus plantarum, arborum, intextis vel capillamentis extrinſecus adnaſcentibus, e. g. radicibus & ſimilibus; Schroder. *l.* 1. *c.* 2. *Lit.* F. Priores etiam κτηδόνες vocantur a Theophraſto *l.* 5. *Hiſt. pl. cap.* 2.

Fibula, περόνη, ſtricte ſignificat os tibiæ exterius & tenuius, quod & *Sura*, *Canna minor*, *Focile minus* appellatur, cujus deſcriptionem vide apud Batholin. *Anat. libell.* 4. *c.* 21. Tibiæ extrinſecus attenſum, ut radius cubito: Late vero varias obtinet ſignificationes: v. g. ſumitur pro Radio, qui cubito in brachio jungitur, Hipp. *l. de Loc. in hom. XI.* 7. 8. *ſeqq.* Etiam pro appendice oſſis, *d. l. XI.* 5. 6. *ſeqq.* Plura loca vide apud Foeſ. *p.* 503. *Fibula* quoque ad inſtrumenta Chirurgica & machinas refertur ab Oribaſ. *de Machin. c.* 4. Rul. Unde actio illa *fibulatio* vel *infibulatio* dicitur, & pars *fibulis* arctata legitur apud Scrib. *n.* 206. Cæterum doctiſſimus Rhodius magnam operam impendit proponendi Fibulæ notationem, deſcriptionem, & differentiam in ſua *Exercit. de Acia cap.* 4. *ſeqq.* verum cum ipſe fateatur, quasdam fibulas non eſſe Medicas, non operæ pretium mihi videtur, prolixiorem hic proponere ſingularum expoſitionem,

mein, præſertim quod *cap.* 2. *p.* 6. ſcripſerit de Fibula præter raritatem parum conſtare, ac fere voce tenus. Hinc etiam alia nomina *in dicta diſſertatione* occurrentia, ut *Fibularium, Fibulatio. Fibularum*, & fortaſſis compoſita ſuo loco relinquere placet. Fibularum Chirurgicarum obſcuritatem laudatus autor aliquoties agnoſcit *c.* 7. ut non niſi conjecturis earum notitia nitatur. Interim, cui placet, autorem ſibi comparet, & ſi quæ ſibi commoda viſa fuerint, ad vocem Fibulæ in hoc Lexico pro lubitu adjungat; *Fibula; Fixula, Fiſula*, quia non ſunt amplius in uſu, prætermittuntur.

Ficatio, σύκωσις. Vide *Ficus*.

Ficatus, συκωτὸς, dicitur, cum de viſceribus animalium ficuum ſiccarum eſu ſaginatis, tum de eduliis ex hujuſmodi viſceribus paratis, præſertim vero de jecinore, Galen. *l.* 3. *de Alim. Fac. c.* 12. *com.* 3. *de R. V. I. A. t.* 11. Jul. Alex. *not. ad loc. prior.* Foeſ. *Oec. pag.* 594.

Ficedula, συκαλὶς, a ficuum eſu ſic dicta, nomen avis æquivocum eſt. Primo enim notat aviculam parvam, quæ & *Paſſer gramineus. Atra-capilla* vocatur, cujus deſcriptionem, uſumque in cibo & Medicina pete ex Aldrov. *l.* 11. *Ornithol. c.* 36. deinde avem majorem, alias *Gallinago* dictam, de qua inferius *Gallinago*. Ita ex Alberto vocavit Schroder. *l.* 5. *cl.* 2. *n.* 54.

Fictile, ſcilicet vas, κεράμιον, ὀστράκιον, ἀγγεῖον, e. i. vas figulinum, teſtaceum, Hippoc. *l. de nat. mul.* CI. 12. *l.* 2. *de morb. mul.* LXXII. 14. Scribon. Larg. *n.* 65. 269.

Ficus, σῦκον, primo ſignificat fructum arboris, quæ *Ficus* dicitur; Gr. συκῆ, quæ ſignificatio non eſt hujus loci. Hinc συκίτης οἶνος, *vinum ex ficubus*, ſive *Caricis* maceratis paratum, quod & καρπεχίτης οἶνος dicitur, Dioſc. *lib.* 5. *c.* 41. Et συκιὸν, *decoctum ficuum ſive caricarum* appellatur, Hippoc. *l.* 2. *de morb. mul.* XXVIII. 8. XXXI. 7. Deinde denotat affectum p. n. nimirum excreſcentiam aliquam carneam, & quidem vel in oculo, ejuſque palpebris, Hipp. & Gal. 3. *in* 3. *Epid. t.* 48. vel in mento, & eſt tumor natus ex craſſiori humore, & ſeroſiori tenuitate, quam Varus, Gal. *l.* 5. *de C. M. S. L. c.* 4. & 7. *in fin.* vel in ano, a thymo ſola magnitudine differens. Vel in digitorum extremis, Jul. Cæſ. Arantius *l. de Tum. p. n. c.* 72. *p. m.* 299. Synonyma horum affectuum ſunt σύκωσις, σύκωμα, *Ficatio, Ficoſus tumor*, vel *Ficoſa eminentia; Mariſca*. Cauſſa vero in ſucco nutritio corrupta, & propter ſolutionem continui aberrante & collecto conſiſtit. *Ficus cutis, Lichen* Plinii & Dioſcor. dicitur verruca innaſcens cuti ad crura equorum, quæ medicamentum aptum ad matricem præbent. Rul. *Ficus* etiam ſumitur pro *Tinea*, & ulcerum capitis manantium ſpecie, teſte Heurn. *de morb. capitis c.* 7. Capivacc. *Med. Pr. l.* 1. *c.* 5.

Fida, i. e. *Aurum*, *argentum*, Rul.

Fidda, *Fidde*, id eſt, *Luna*. Idem legitur *in Theatr. Vol. IV. p.* 957.

Fides, πίστις. Non intelligitur hic Theologica vel Chriſtiana, quamvis & hanc neceſſariam eſſe Medico pio proboque nemo dubitabit. E contrario valde dubito, an venia, vel excuſatione digni ſint illi inter Chriſtianos, qui Medici *fide* Chriſtiana prorſus carentis, v. gr. Judæi, opera utuntur. Sed *Fides* hoc loco notat aſſenſum, quem Medicus præbet ad ea, quæ audivit, aut legit. Hanc non debere eſſe temerariam, ſed perſpectam & cautam, aliquoties inculcavit Galen. v. g. *l.* 1. *de ſem. c.* 2. & *l. de peccator. animi propr. cognit.* & *medela c.* 6. &c. *Fidem Hippocratis* ſcriptis habendam eſſe, demonſtravit Lind. *Ex. IV.* §. 7. *Fides naturalis Magica*, ſive miraculoſa Paracelſicorum merito reprobatur a Libav. *Tom. IV. Oper. p.* 70. *ſeq.*

Fidicinalis, epitheton eſt muſculorum in digitis, qui alias lumbricales Anatomicis vocantur, ab uſu dictorum *Fidicinales*, quem præſtant iis, qui Muſicâ inſtrumentalem fidibus exercent, Guil. Kouper. *in Myologia Reformata c.* 28. vid. *Supplementa Actor. Lipſienſ. Tom. II. ſect. XI. p.* 509.

Fiducia, πεποίθησις, *Confidentia*, eſt *fides* ægrorum in Medicos firma. Hæc quantum valeat ad curationem felicem reddendam, docet Hippocrates *in Prognoſt. proœm.* & ex hoc Lin. *Ex. XV.* §. 4. Et Avic. dixit: *Confidentia*, quam habet infirmus de Medico, plus facit ad ſanitatem, quam Medicus cum omnibus ſuis inſtrumentis.

Fiens, γινόμενος. Quænam ſit differentiæ ratio inter *Fientem* & *Factum* morbum, explicare quoque non infeliciter auſus mihi videtur Ingraſſias *comm. ad Avic. de Tum. p. n. pag.* 49. comparatione inſtituta ab Homine *Fiente* & *Facto*. Homo *fiens* dicitur & dici poteſt non ſolum ille, qui eſſe ſuum adhuc in generatione habet & formatione, in utero perficienda, poſtquam vero perfectus in lucem egreditur, homo procul dubio factus eſt; ſed etiam ille quoque, qui *factus* licet, toto tamen adoleſcentiæ tempore, dum adhuc increſcit & augetur, propter illam futuram quantitatem *fiens dicendus*; poſtquam vero jam adultus, *factus* dici meretur. Ita & morbus *fiens* dicendus, cum ille, qui gigni incipit, eſtque in principio; tum hic, qui nondum ad vigo-

vigorem ſuum pervenit, vel ſtatum, partibus aliis denuo adductis continuo increſcit. Imo illi quoque *fientes* dici ſolent & poſſunt, qui etiam in ſtatu ſuo opus habent portionibus cauſſæ morbificæ continuo ſuccedentibus, ut eſſe ſuum retineant, quales ſunt Caſus, Tertiana, & alii ſimiles. Vide plura *d. l.*

Figens, vide *Fixatio*.

Figulinus, vide *Fictile*.

Figu, σχῆμα, *Figuratio*, varias habet ſignificationes: 1. dicitur illa diſpoſitio & conſtitutio, extremitatis corporis, ſive ſpecies corporis externa, quæ in oculum incurrit, Jul. Alex. *ann. in Gal. 7. de Hipp. & Plat. decr. c. 7.* ubi quidem in genere *Figura Sphærica*, ſive circularis, prærogativam obtinet ante reliquas omnes, teſte Gal. *l. 1. de V. P. c. 11. l. 4. c. 7. l. 7. c. 6. l. 8. c. 11. l. 10. c. 15.* Jung. C. Hoffm. *comment. ad dict. loc.* præſertim *n. 641. 642.* Schroder. in genere figuram latius deſcripſit, quod ſit, quæ reſultat ex conformatione & configuratione, quæ res ſcil. vel bene habita, pinguis, carnoſa, ſucculenta, vel e contra male habita, macilenta, ſtrigoſa, gracilis: vel ampla, magna, extenſa, vel e contra, *l. 1. c. 38.* In ſpecie vero membrorum corporis *figura media* optima dicitur, ubi nulla exceſſiva tenſio aut flexio nimia occurrit, quæ ſunt extremæ, Gal. *l. 2. de mot. muſcul. c. 1.* Hinc & *recta* membri *figura* ſervanda, & obſervanda in Chirurgicis, & ea vocatur, quæ eſt maxime accommodata ad functionem illius membri propriam, Hippoc. *1. de artic. t. 49.* Gal. *in comm. in* Foreſt. *l. 8. Obſ. Chirurg. 2. Schol.* Qualis *figura* corporis naturalis ſi fuerit vitiata, conſtituit *morbos figuræ*, vel adventitios, vel nativos, Galen. *de diff. morb. c. 7.* In hac ſignificatione quoque tribuitur medicamentis, v. gr. *Figura Emplaſtri*, Scribon. Larg. *n. 157.* Vide Rhod. *in Lex. 2. Figura* etiam de morbis ipſis dicitur, Hipp. *6. Epid. l. 8. n. 44. 3. Figura* idem ſignificat, quod *Character*. Vide ſupra *Character*. Rhod. *ad Scribon. n. 199.* Dieter. *n. 683. Figurata medicamenta* dicuntur Fallopio, quæ certam obtinent formam vel *figuram* externam, ut ſunt: Rotulæ, Trochiſci, Pipulæ, &c.

Filamentum tropice dicitur de materia illa viſcida concreta pilorum inſtar in urinis quorundam ægrorum occurrente, quam a ſale volatili & oleoſo gigni exiſtimat Sylv. *l. 1. Pr. Med. c. 55. §. 48.* Vide *Trichiaſis*.

Filetum, vide *Canis*.

Filetum dicitur vinculum illud nervoſum ſub lingua, quod obſtetrices ſolent ungue, aut nuſuli acie reſecare ſtatim poſt partum: ſæpe etiam a Chirurgaſtris forfice, aut phlebotomo diſſecatur non ſine vitæ & ſermonis periculo, teſte etiam nuperrima experientia, cum tamen rariſſime illam neceſſariam obſervaverimus operationem. Occurrit vocabulum illud apud Omnibon. Ferrar. *lib. 3. de morb. infant. c. 44. p. m. 130.*

* *Filicula*, δρυοπτέρις, de qua Botanici. Gal. S. M. F. L. 6. ait; *hanc guſtu miſtam qualitatem præferre; in radice verò item acerbam*. Facultatem habet ſepticam, ſeu putrefacientem: proinde etiam pilis glabram cutem efficit.

Filius, υἱός, quid proprie ſignificet, & pueris in trivio notum eſt; ita & quid *Filia*, θυγάτηρ, ſit. Tropice tamen & ænigmatice a Spagyricis applicatur variis operibus, v. g. in negotio Lapidis Philoſophici. Poſt albedinem emergens Rubedo, quæ dicitur *Rex diademátus*, vel coronatus, vocatur etiam *Filius nigri & albi*, non quod albedo & nigredo efficiendi vim habeant, ſed quod talis facta ſit ſucceſſio colorum, Libav. *Apocal. Hermet. Part. poſter. Tom. II. Op. p. 395.* Jung. & *T. IV. p. 736. 758.* Imo non verentur ipſum *Filium* in Sacro-Sancta Divina Trinitate illis figmantis applicare, uti patet ex Fr. Baſilii Valentini concluſionibus. *Filius* quoque *unius* eſt *Vitriolum* vel *Auripigmentum*. *Filius unius diei* dicitur *Ovum*, item *Lapis Philoſophicus*, *Filius Veneris*, *Aurichalcum*. Rul. & Iohnſ.

Filletin, i. e. *Lamina ferri*. Rul.

Filones dicuntur *fibræ lapidum*. Fallop. *tr. de Metall. ſ. foſſil. c. 8.* Tom. *l.* 287.

Filtratio, eſt ſubductio per *filtrum*. Id autem colum Chymicum eſt. Itaque & *colatura*, ſeu *percolatio* appellari poteſt. Fit potiſſimum in humidis, e quibus aquoſitas tenuis tranſit, reſiſtentibus ſpiſſis, & oleoſis. Praxis ejus principaliter ſic habet: Charta emporetica convolvitur, aut complicatur, vel loco ejus pannus villoſus conſuitur in ſacci formam, aut vaſi applicatur, veluti infundibulo &c. Liquor infuſus ſinitur paulatim in excipulum deſtillari, unde hæc operatio *deſtillatio per filtrum* dicitur. Vel *Filtratio* eſt deſcenſio frigida, humores aquoſum per *filtrum*, ſeu chartam bibulam convolutam, vel complicatam, in modum infundibuli, relictis in *filtro* fecibus, dimittens. Sed pro *filtro* etiam alia adhibentur, utpote Manica Hipp. Pannus laneus, lineus, ſetaceus &c. Hæc Rul. & Iohnſ. Vide ſupra *Colatio*. Jung. Rolf. *Chym. l. 2. c. 2.* Wedel. *Pharm. Acroam. l. 1. ſect. 2. c. 4.* *Filtratura* quoque apud quoſdam recentiores legitur pro *Colatura*, h. e. maſſa illa, quæ per filtrum aut colum jam tranſiit. *Filtratio* quo-

que Phyſiologice dicitur peculiaris cujuſdam fluidi a ſanguine per glandulas quaſi per cribra ſecretio a D. Bernardo Conor *in epiſtola de ſecretione animali p.* 5. quæ extat *in ſuo Evangelio Medici*, cujus mentio ſupra facta in voce *Evangelium*.

Filtrum, quod in genere ſignificet in foro Medico Chymico; ex præcedentibus, jam conſtat. Noviſſime autem nomen hoc tributum legitur cuidam lapidi exotico Mexicano rariori & pretioſiſſimo, qui ſub profundo aquarum in quibuſdam ſinus Mexicani locis inſtar fungi ad centrum circiter ulnarum ſuccreſcit altitudinem & in aperto aere lapideſcit, cujus fruſta majora magno in pretio habita, vel in formam ollæ aut mortarii redacta, ut aquam recipere poſſint, ſingulari virtute pollent aquam purificandi, ut certam etiam ſecum inſenſibilium quantitatem deponat, quo purior & levior retenta etiam frigiditate reddatur. Prolixior ejus hiſtoria Gallice & latine annexa eſt Diſſertationi Phyſico-Medicæ D. D. Mich. Bernardi Valentini Profeſſoris Gieſſenſis, Naturæ Scrutatoris celeberrimi, *de Filtro Lapide*, Reſpondente Joh. Georgio Freudenbergio Argent. editæ A. 1702.

Filum, νῆμα, quid ſignificet, notiſſimum eſt. Uſus ejus quoque eſt in operationibus Chirurgicis, varius, ad futuras & deligationes. *Filum ſericum*, νῆμα σηρικὸν, nectendis arteriis & venis commodiſſimum eſſe ſcripſit Gal. *l.* 13. *meth. med. c.* 22. *in fin.* De variis *fili* ſpeciebus videatur Rhodius *de Acia p.* 194. ubi definitio *Fili* ex Non. Marcell. ſumta, quod ſit ducta res quæque ad tenuitatem habetur, quam ventilare non eſt mei inſtituti Tropice *Filum Arſenicale* dicitur arſenicum ſublimatum, & *Filum* ex alumine plumoſo. Ruland.

Fimbria, πάρυφα, vocatur *reſegmentum indumentorum*, aut, quod ab indumentis detrahitur; qualia ab mollitiem continendis, aut conſtringendis deligationibus ſuperponuntur, unde & καταβλήματα vocantur, Hippocr. 2. *de iis, q. in med. t.* 8. Galen. *in com. ad h. l.* & *c.* 2. *de Art. t.* 31.

Fimus, κόπρος. Vide *Copros*. *Fimi* cur quidam incaleſcant, quidam non, vide Helmont. *de febrib. c.* 2. *n.* 11. *ſeqq.* *Fimus* quoque vocatur ænigmatice *Mercurius*, *Th. Chym. Vol. IV. p.* 722.

Finis, τέλος, dicitur id in genere, in quo artifex, cum fecerit, acquieſcit, Galen. *l. ad Thraſybul. cap.* 16. Eſt igitur perfectio quædam, & bonum, *cap.* 13. Artis Medicæ *finis* omnium conſenſu eſt *Sanitas*, iſque eſt ultimus. Verum intermedius eſt *Medici* officium, hoc eſt, facere & proſpicere omnia, quæ ad illum obtinendum ſunt neceſſaria. Eſtque geminum: Conſervare omnia, quæ ſunt ſecundum naturam; & Removere omnia, quæ ſunt præter naturam. Vid. *Dogm. noſtr. in proleg. dogm.* 4. An vero in Natura omnia fiant propter finem, recte negavit C. Hofm. *com. ad Galen. l. de V. P. n.* 666. *ſeq.* Interdum coincidit cum *Termino*, Gr. πέρας, d. l. o.

Firex, i. e. *Oleum*. Rul. Iohnſ.

Firfir, id eſt, *color rubeus*. Iidem.

Firmamentum, eſt vox æquivoca. Vel enim ſumitur pro cœlo naturali toto, a lunæ ſitu elementis proximo, uſque ad extremam univerſi creati naturalem concavitatem, Ger. Dom. *in tr. Phyſica genefis, in Th. Chym. Vol. I. p.* 345. Hocque dicitur *Macrocoſmicum*. Vel huic Analogice æquiparatur *Firmamentum* hominis, ſeu *Microcoſmi*; de quo Parac. paſſim in ſcriptis ſuis, præſertim vero *Paramiri*, *tr.* 3. *c.* 1. 2. 3. &c. Crollius *Firmamentum* vocat Lumen naturæ, quod homini omnia naturaliter influit. Hoc egregie, ſeu commentitium, perſtrinxit Libav. *tr. de princip. ſcient. Paraceſſicæ Magiæ ſec. Croll. ſect.* 11. *T. IV. Oper. p.* 21. Vel ſignificat idem quod *fulcimentum*. Gr. ἔρεισμα, στήριγμα; Galen. *l.* 3. *de iis, q. in med. t.* 36. Vide *Ereiſma*. Hinc & *Firmamentum* dicitur ἐστηριγμένον, 4. *aph.* 30. Vel *Firmamentum* notat *Lazurium*. Rul. Johnſ.

Firmitas, *Firmus*, ἀσφάλεια, ἀσφαλὴς, βεβαιότης, βέβαιος. Vide *Aſphalia*, *Bebæos*, *Conſtans*. *Firmitas* particularum eſt illarum quies. Jac. le Mort *Chym. Medico-Phyſ. cap.* 10. Opponitur *Fluiditati*.

Firniſium mineralium vocat *Antimonium* Parac. *de morb. metalliſſorum, l.* 1. *c.* 7.

Fiſarum, id eſt, *Confectio Salis Ammoniaci*. Rul. Iohnſ.

Fiſſiculatio & verbum *Fiſſiculo* ſumitur pro Anatomicis diſſectionibus in corpore humano ejuſque partibus inſtitutis, a D. Jacobo Menſelio Medico Pariſienſi *in epiſt. ad Joh. Pecquetum Meſſi Aureæ Anatomicæ Sibold. Hemſterruſii annexa p.* 346. & 353.

Fiſſura, ῥαγὴ, eſt ſpecies ſolutionis continui potiſſimum in oſſibus, quando ſecundum longitudinem franguntur; quamvis & de naturalibus rimis & poris uſurpetur ab Hippoc. *l. de nat. puer. lib.* 18. De *Fiſſura* in hepate vide ſupra *Diaſphage*. Vide *Rhagas*.

Fiſtula, σύριγξ, proprie notat inſtrumentum aliquod concavum, oblongum, inſtar arundinis excavatum, qualia ſunt Tibiæ Muſicæ, Gal.

Gal. c. 2. *in progn. Hipp.* t. 64. Ita Siphunculus, quo aliquid loco cuidam infunditur, & in ſpecie, per quem clyſteres injiciuntur, *Fiſtula* dicitur, Rhod. *ad Scrib.* n. 39. Linden. *Ex. IV.* §. 101. & noviſſime Henr. a Deventer D. *in Lum. Nov. obſtetricant.* c. 26. Ita & *Fiſtula Cochleariformis* pro uvula relaxata deſcripta apud Scultet. conſpicitur *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. IX. fig.* 7. Dicitur Latine etiam *Syringa*, qualem *tentativam* exhibet idem *Tab. XVII. fig.* 7. Translatum vero vocabulum etiam (1) ad partes quaſdam naturales, v. g. Penis, aut potius meatus in pene intermedius vocatur *Fiſtula urinaria*: uno verbo, *Urethra*; & penis ipſe nervus *fiſtuloſus*, *l.* 6. *de L. Aff. cap.* 6. Aſpera arteria dicitur *fiſtula* pulmonis, Hippocr. 2. *de morb. XLVIII.* 2. & Vena portæ in hepate, *lib. de nat. mul. XLVI.* 2. Foramen, perquod medulla ſpinalis per vertebras omnes tranſit, nonnullis vocatur *Fiſtula ſacra*, teſte Barthol. *libell.* 4. *Anat. c.* 14. *p.* 733. (2) ad morboſam conſtitutionem, & ſignificat ſinum anguſtum, oblongum, & calloſum, Galen. *l. de tum. p. n. c.* 5. pertinet ad abſceſſus, quorum materia, ſive ſanies, ſibi ſinum parat in partibus mollioribus, unde Hipp. dicitur συριγγοῦσθαι, ἐκσυριγγοῦσθαι, ἀποσυριγγοῦσθαι, Hipp. 2. *progn. I.* 64. *Coac. t.* 395. Junge totum libell. de *Fiſtulis*. Plura de his in Chirurgiæ Scriptoribus, Paræo, Aquapendente, Hildano, Barbette, & aliis. Species ſunt *Fiſtula lachrymalis*, *Fiſtula ani*. *Fiſtularum* conformationis cauſſam in ſalem referre conatur Paracelſ. *Paramir. l.* 2; *c.* 5. Deſcriptio generalis hæc dari poteſt: *Fiſtula* eſt ulcus cum uno, vel pluribus cuniculis callo magis, vel minus obductis, ſine inſigni dolore, proveniens a materiæ putridæ portionibus retentis, ſalinis, coagulativis, & carnoſas partes indurantibus.

Fixatio, *Fixio*, Græce dici poſſet πῆξις, παγίωσις, terminus eſt technicus Chymicorum, denotans ſpeciem *Coagulationis*. Eſtque rei volatilis & fugacis ad permanendum in igne firmatio, & aſſuefactio, ut non amplius fugiat. Comparatur imprimis rei fixæ additione, Rolfinx. *Chymic. l.* 2. *c.* 4. Rulandus ita deſcripſit: *Fixatio* eſt rei ignem fugientis, ut, eum non amplius fugiat, ſed in eo *fixa* permaneat, per ignem aſſuefactio, ſive ea fiat per calcinationem, ſive per decoctionem lentam & diuturnam, ſive per crebram ſublimationem, ſive per crebro iteratam ſolutionem & coagulationem, ſive tandem per rei fixæ additionem perficiatur. Adde Libav. *Synt. Arch. Ch. l.* 6. *c.* 11. & *Alchym. Pharmac. c.* 15. Jac. le Mort. *Chym. Medico-Phyſ. cap.* 5. Morb. *Coll. Chym. Leid. c.* 369. Wedel *Pharmac. Acroam. lib.* 1. *ſ.* 4. *cap.* 7. Quæ ita figuntur, dicuntur *Fixa*. Per quæ vero fit *fixatio*, vocantur *Fixatoria*. Item *Figentia*. *Fixa* cum cibis aſſumta fieri volatilia, vult Helmont. *de Lithiaſ. c.* 3. *n.* 24. De *fixatione* vide plura *in Th. Chym. Vol. IV.* quæ loca quæras in Indice.

Flabellum, ῥιπίδιον, inſtrumentum ad refrigerandam faciem uſitatum. Unde & ῥιπίζω, *ventilo*, ſignificat. Utrumque legitur apud Moſchion. *de morb. mul. c.* 136. Gallicum *Eventail*.

Flagæ, ſunt ſpiritus, qui norunt ſecreta hominum, vel ſpiritus a rebus in ſpeculo apparentibus. Rul. & Johnſ. ex Paracelſo *Tract.* 2. *de Peſtilitate*, & *l.* 1. *Philoſoph. ſagac. tit. de Nectromantia*.

Flagellatio, *Flagellum*, μαστίγιον, quid proprie ſignificet, notum eſt. Tropice dicitur quoque de morbis, Parac. *Paramir. Tract. V. c.* 2. & *c.* Ita Lues Gallica vocatur *flagellum* ſcortatorum, Foreſt. *lib.* 32. *Obſerv.* 2. *in Schol.* Quod *flagellatione* languens Venus excitari poſſit, vide Dietef. *num.* 100. Veteres quoque uſos *flagellis* ad curandam maciem corporis, & id operis feciſſe ferulis parvis levibus modice illitis, quæ gracilibus partibus incuteren- tur, donec modice intumeſcerent, e Gal. *l.* 14. *M. M. c.* 16. notavit Laur. Bellin. *tr. de ſang. miſſ. inter Opuſcula p.* 183.

Flamma, *Flammula*, φλόξ, φλογίον, φλογμὸς, proprie de igne dicitur. Eſt enim ignis genus, Gal. *l.* 4. *de C. M. S. L. c.* 2. *fin.* & fit aere, vel aereo in ignem mutato, *l.* 3. *de Temp. c.* 1. *Flamme* acidum quoddam ineſſe demonſtravit Fr. Hoffmannus *Clav. ad Schroder. p.* 226. 232. 244. Helmont. deſcripſit per accenſam fuliginem, *tr. Complexion. atque miſtion. Elemental. figment. n.* 7. & per exalationem pinguem, *tr. Formar. Ortus n.* 28. Hujuſmodi *flammæ* generationem, e puteo, item e ventriculo & inteſtinis, qua vivorum, qua mortuorum, per obſervationes confirmatam, vid. *in Ephemerid. Nat. Curioſ. Ann. I. Obſ.* 33. & 77. translatione vero vocabulum *Flamma* a Medicis accipitur vel de calore nativo vitali, qui propterea βιολύχνιον dicitur. Vide *Biolychnion*, *Calidum* & Jung. Willis. *part. I. de An. brutor. c.* 2. *ſeqq.* Bartol. *l.* 2. *Anat. c.* 6. Vel de calore præternaturali corporis & partium ejus, Hippocr. *l. de veter. med. XXXII.* 9. *l. de capit. vuln. XXII.* 1. *l.* 1. *de morm. mul. IX.* 2.

Flammabilitas, idem ſignificat, quod *in-*

Flammabilitas. Illud legitur apud D. Joh. de Muralto in *ſuo Vade mecum Anatomico Exerc. l. in annexo* 10. *p.* 28.

Flatuarii (qui nobis Chymici) Conſtantino Imperatori. Marcellus Donat. *Dilucidar. in Flav. Vopiſcum*.

Flatus, φῦσα, φῦσι, item πνεῦμα, *flatuoſus ſpiritus*, in genere ſignificat congeriem hali-tuum, vel vaporum, veluti quadam membra-na incluſorum. Specialiter vero a Medicis ac-cipitur de hujuſmodi congerie halituum in cor-pore humano genita, præſertim in ventriculo, inteſtinis, hypochondriis, utero, veſica, &c. Horum generationem quamvis plurimi veterum & recentiorum deducere auſi ſint, v. gr. Hipp. integro *l.* de *flatib.* Gal. *l.* 3. *de ſympt. cauſſ. c.* 2. Jung. ex recentioribus Helmont. de *flatibus*, Dieter. *Iatr. n.* 912. & alii plures. Videantur & Notæ noſtræ ad Ieſſen. *judic. de ſang. V. S. miſſo*, *p.* 193. *ſeqq.* tamen vix clarius hæc do-ctrina apud ullum alium reperietur, quam apud Vvillis *Pharm. Ration. P.* 1. *ſect.* 3. *c.* 1. Lin-denus non male cruditatis ſobolem dixit, *Ex. VII.* §. 45. De *flatibus* e pene erumpentibus vid. *Ann. II. Ephemer. Nat. Cur. Obſ.* 46. Vide etiam ſupra *Crepitus*. *Flatulentus* Gr. dicitur φυσώδης. *Flatulenta* affectio dicitur *morbus Hypochondri-cus*. *Flatus furioſus* qui dicatur, vid. ſupra *Ambulo*.

Flavus, ξανθὸς, *Luteus*, nomen coloris a rubore igneo ad albedinem declinantis. Ga-len. *cap.* 2. *de R. V. I. A. t.* 22. intenſioris ta-men, quam ὠχρὸς, pallidus color. *Flavedinem* excrementorum non ex bilis tinctura, ſed ex propriæ putrefactionis vitio oboriri, vult Hel-mont. *tr. Scholar. Humi paſſ. decept. c.* 5. *n.* 15. ſed videtur committere fallaciam oppoſitorum; ſiquidem bilis excrementitiæ admiſtio, ut & ſucci pancreatici promovet illam putrefactio-nem portionum ab aſſumtis chylificatis fæcu-lentarum & terreſtrium. Vide *Xanthos*.

Flemen, quaſi *Flegmen*, Gr. κέδμα dici poſ-ſet ὁ ποδός, ſignificat tumorem pedis circa talos. *Flemina* dicuntur, quum labore viæ ſanguis defluit circa talos & tumorem facit. Aliter Flavius Caper: *Flemina* ſunt, ubi abun-dant crura ſanguine: *Flemina*, cum in mani-bus vel pedibus calloſi ſulci ſunt, Dieter. *n.* 465. Keuchen. *ad Q. Seren. p.* 280.

Flerefin, *Flerecin*, idem eſt, quod Arthri-tis, ſicut legitur apud Stephan. Blancardum *de ſcorbuto c.* 26.

Fletus, κλαυθμὸς, lamentatio, pertinet in-ter cauſſas ſanitatis, & morborum procatar-cticas. Vide *Dacryon*, *Clauthmerizo*.

Flexio, κάμψη. Vide *Campe*. Unde & καμπύλος, & καμπυλόω ap. Hippoc. legitur. *Incurvatum*, ſeu flexum & *Incurvatio*. Vide *Campylon*.

Floccus, κρόκις. Vide *Crocidizo*. *Floccus* no-tat lanuginem, aut teneros fructus, Rhod. *ad Scribon. n.* 154. Non eſt ſemper ſignum letha-le, in febribus acutis *floccus* evellere, *Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Obſ.* 269.

Floridus, ἀνθηρὸς. Vide *Anthera*. Hipp. 6. *Epid. ſ.* 3. *t.* 7.

Flos, ἄνθος. Vide *Anthos*. Quibus addi poſ-ſunt quoad chymicam ſignificationem deſcri-ptiones. *Flos* eſt bolus per ſublimationem ex-tractus. Ex centro & imis partibus elevandus & producendus eſt, ut in ſummitate forma ſic-ca coagulet. *Flos* ſpirituoſa rei ſubſtantia eſt. *Turbith* vero magis terrea. Omnis *Flos* per ſe volatilis eſt ſpirituoſus, quanquam ingenio ma-giſtrali poſſit figi, & ad naturam Turbith ali-quando adduci, Rul. & Ioh. *Flores* in Chymia ſunt ſubtiliores partes corporis per ſublimatione a craſſioribus particulis ſub forma ſicca ſeparate, Schrod. *l.* 2. *c.* 60. ubi ſimul Catalogum *Florum* Chymicorum inveniens. Deſcriptiones quoque eorum leguntur in Iunken *Lex. Ch. Ph. P.* I. *p.* 116. *ſeqq.* De vocab. *Flos* homonymia & Chymica acceptione legito etiam Rolfink. *Chy n. l.* 5. *ſect.* 4. *c.* 1. *ſeqq.* *Flos* etiam voca-tur farina illa tenuiſſima, quæ lapidibus in-naſcitur, v. g. *Flos Aſſii lapidis*, Rhod. Scri-bon. *n.* 72. *Flos* capillorum vocatur color na-turalis in ætate vegeta, & opponitur canitiei, Keuch. *ad Seren. p.* 101. *Flos æris*, i. e. *Viride æris*, *Flos Cheiri*, id eſt, *Auri eſſentia*. An *Flores Auri* dentur revera tales, quorum me-minit Rolfink. *Diſſert. Chymic. IV.* & Blan-card. *in Chymia vernac. c.* 5. §. 16. Chemicis ventilandum relinquitur, quamvis placeat mi-hi candor Blancardi dicentis, nihil ſingulare in illis *Floribus* ſolis contineri, quia ſunt *Flores Salis* Ammoniaci. *Flos* Cœli, vide *Ca-liſolium*. *Flos* ſalis, Gr. ἁλὸς ἄνθος. *Flos* fe-ctorem Croe alii volunt eſſe Croci *flores*, ob additionem croe, putantes errorum illorum, qui ſcripta Paracelſi manu non exacte legunt *e* pro *ci*. Rulandus vero per tranſpoſitionem deprehendit eſſe florem nucis moſchatæ, ut *ſonath anthos* denotat: alii *florem* Chelidoniæ extractum. *Flos* quoque vocatur ipſe *Lapis Philoſ. Th. Chym. Vol. IV. p.* 727. *Flos vini*, vide *Anthoſmias*. Jung. Linden. *Ex.* 10. §. 131. *ſeqq.* *Flos virginitatis* vocatur ille ſanguis, qui in primo coitu a mulieribus poſt defloratio-nem funditur: vel ipſa membrana, *Hymen* dicta.

dicta. Barthol. l. 1. An. c. 31.

Fluctuatio, κλύδων. Vide *Clydon*. Meminit & Foreſt. l. 20. Obſ. 4. in *Schol*. *Fluctuatio* corporis navigantium promovet digeſtionem. Helmont. tr. *Blas human*. n. 36.

Fluiditas, *Fluidus*, quid ſignificet, ex aliis Lexicis notum. Scilicet dicitur de omni eo, quod mobilitate facili præditum eſt. Refertur autem hodieque inter differentias eſſentiales primigenias corporum compoſitorum. Dividitur *Fluidum* ſimilare in Æthereum ſive ſpirituoſum, quod in continuo motu conſiſtit, eſtque ſubtiliſſimum; & in Aqueum, craſſiorem conſiſtentiam habens. *Fluidum* Diſſimilare & compoſitum etiam duplex ſtatuitur: aliud Ramoſum, cujus textura libere a ſe moveri poteſt vehiculo ſpirituoſo interno adjuta. Tenui enim materiæ innatantes globulos ſuper & juxta ſe invicem poſitos microſcopio conſpicuos ramoſorum figura exhibet. Aliud *Fluidum* viſcoſum, in quo præpollet materia aquea, aerea craſſior, ut & ſalina, quemadmodum prolixius de his diſſeruit Jacobus le Mort *in Pharmac. Medico-Phyſica*. Nimirum eo hodieque perventum eſt, ut quilibet ſibi licentiam ſuma fingendi nova Artis principia Phyſica e ſuo cerebro, ut non male quis cerebrina principia dicere poſſet.

Fluor, *Fluxio*, *Fluxus*, ῥεῦμα, ῥόος, ῥεῖς, ῥύσις, varias habet apud Medicos ſignificationes. Accipitur enim aliquando late pro omni defluxione, & ita convenit cum vocibus *Catarrhyſis*, *Catarrhus*, de quibus *ſupra*. Hippocr. ſpecies varias recenſet *l. de Glandulis fere toto*. Aliquando ſtricte & cum additione, v. gr. *Fluxus* ventris, cum ſemper & aſſidue humida dejiciuntur excrementa ſine teneſmo & lienteria, Gal. *c. 2. in 1. Epid. t. 27.* Jung. Keuchen. *ad Q. Seren. p. 202.* *Fluxus hepaticus* ἡπατικός, in quo ob imbecillitatem hepatis ab intemperie frigida inductam alvi ſedimenta, aquæ, in qua nuper macta caro abluta eſt, redduntur ſimillima, Gal. *l. 5. de Loc. Aff. c. 7.* Sylvius negat, ſe unquam hunc affectum vidiſſe, exiſtimat vero cauſam ejus in copioſo ſero ſanguini admiſto, & vaſa ſimul relaxante conſiſtere, *l. 1. Prax. Med. c. 13. §. 24.* P. Barbette putat, eſſe ſpeciem *fluxus* hæmorrhoidalis, *Pr. l. 4. cap. 6.* Aliquando ſtrictiſſime cum & ſine additione de *Fluxu muliebri*, Hippoc. *l. de nat. mulieri. XV. 11. XLV. 1. LXXXIV. ſeqq.* Cujus variæ ſunt ratione coloris excrementum ſpecies: *Fluor albus*, cujus deſcriptionem & cauſam vide infra in *Gonorrhœa*: *Ruber*, ſive *Cruentus*, & hic vel coincidit cum menſtruo, καταμηνίοις, *l. 2. de morb. mul. LIX. 5.* (eſt alias *in fin. l. de loc. in homine*) *LXI. 6. LXIII. ſeqq.* vel diverſus, & ita cauſſa eadem cum aliis ſanguinis profuſionibus, ſolutio continui venarum uteri ob copiam, vel acrimoniam ſanguinis. *Crocei fluoris* hiſtoriam vide *Ephem. Nat. Cur. A. III. Obſerv. 115.* Aliquando accipitur pro *Defluvio capillorum*, Keuchen. *ad Q. Seren. p. 117.* ἀῤῥυσις τῶν τριχῶν. Trallian. *l. 1. c. 2.* Denique *Fluores* dicuntur lapides ex fodinis, ſimiles gemmis ipſis, ſed minus duri. Metallici vocant *fluores*. Siquidem ignis calore, ut glacies ſole, liqueſcunt & fluunt. *Flores* ſunt quaſi contrarii metallis iſtis mediis, ſeu remotis, qua in ſpiritus & aerem reſolvuntur. Theophraſtus ipſos ſi noviſſet, ἐκ συῤῥοῆς vocaſſet, quod fluxu in terra fierent. Sed videtur, ignotos omnino fuiſſe veteribus. Sunt variæ ſpecies a colorum & formæ, vel figuræ differentia deſumtæ, quas prolixe collegit Ruland. *in Lexic. p. 217. ſeqq.* Sed omnia compilare non eſt hujus loci.

Fluta, idem quod *Muræna*. Vide infra ſuo loco *lit. M.*

Focale, σφαραγεῖον, ἀσφαραγεῖον, σκεπαστήριον λάρυγγος, dicebatur veteribus faſcia, vel ligaculum, quo adverſus aeris injurias fauces muniebant, ex Quinctiliano *Inſtit. Or. l. 5. c. 3.* Rhod. *ad Scribon. n. 80.* Hodie Germanis receptiſſimum eſt.

Focha, quid proprie ſit, non licet certo determinare. Interpretes Avicennæ Coſtæus & Magius expoſuerunt, quod ſit potus factus ex hordeo, idem ex paſſulis. Avic. *de removend. nocum. in uſu rerum non natur. tr. 5. c. 18.* alibi tamen *Focham* etiam tribuit potui aromatico, qui facit ad coitum, *l. 1. ſum. 1. tr. 6.*

Focile majus & *minus*, dicuntur duo oſſa cubiti, quorum alterum majus; alias *Radius*, alterum minus *Cercis* vocatur. Vide *Brachium*, *Cubitus*. Barthol. etiam Tibiæ geminis oſſibus attribuit. Vide *Libell. 4. Anat. c. 20. 21.*

Focus, ἑστία, proprie dicitur arte factus locus planus, aut concavus, ex fictilibus, aut ferro, in quo ignis ſtruitur, & vel coctio, vel liquatio perficitur. Ita in metallurgia *Focus*, *excoctorum*, in quo plumbum purgatur, aut in quo maſſæ plumacæ liquantur, Ruland. & Iohnſ. Per tranſlationem vero etiam *Focus morbi*, v. gr. *febris*, dicitur ea corporis pars, quæ prima ſolida in ſubſtantia immodice fuerit calefacta, quæ Cor, vel Jecur, vel Ventriculus ſtatuitur, Galen. *l. de maraſmo cap. 7.* Aut aliter: *Focus febris* dicitur particula, quam vel obſtructio, vel putredo, vel inflammatio obſederit, *l. 11. meth. med. cap. 10.* Jung. Petr.

Mich.

Mich. de Calderia *Tom. I. Oper. p.* 118. *ſeqq.* In Anatomicis quoque metaphorica occurrit ſignificatio, quando Lobus hepatis primus dicebatur olim *Focus*, ex vana perſuaſione, illam partem facere ad coctionem, quemadmodum ſecundus *Menſa* dictus fuit, quod alimenta membrorum in ipſum apponi credebantur, tertius, *Culter*, quartus *Auriga*, ceu ad diſtributionem alimentorum facientes, de quibus nominibus legi poterit Theoph. Protoſpatarius *lib.* 2. *de H. C. F. cap.* 11. Vocabulum Græcum ἑστία etiam eſt nomen Emplaſtri alicujus nobilis apud veteres, quod ſic dictum eſt, quia ex Græci nominis literarum calculo, quæ in ἑστία continentur, indicatur, ipſum Drachmis DXVI. conſtare. Refertur ad Necepſonem Regem. Conducit omni vulnerum generi. Deſcriptio ejus habetur apud Aet. *l.* 15. Hæc Gorræus *in defin.*

Fodina, μέταλλον, in genere idem ſignificat, quod *fovea*, vel cuniculus ſubterraneus. Specialiter vero notat ea loca ſubterranea, e quibus metalla eruuntur. Hinc *Aurifodina* &c. Tropice in aure cavitas illa anfractuoſa Labyrinthus dicta vocatur etiam *Fodina*. Barthol. *libell.* 4. *c.* 6.

Fœcundus, *Fœcunditas*, ἐπίτεκνος. Vide *Epitecnos*.

Fœmina, *Fœmella*, γυνή, γύναξ, θῆλυ, nomen ſexus muliebris proprium. Lind. per ſimplex e *fœmina*, ſcribit, *Ex. X.* §. 200. 164. *XIII.* §. 542. &c. Sumitur late & ſtricte. Late complectitur puellas, virgines, viduas & conjuges, & ſaltem differentiam ſexus indicat. Stricte ſignificat mulierem, quæ vel in conjugio vixit, vel adhuc vivit. Ejus officia vide ap. Galen. *l.* 3. *de cauſ. pulſ. c.* 2. Eſt imperfectior mare, C. Hoffm. *ad Gal. de V. P. n.* 980. *ſeqq.* Fœminam in marem mutatam refert Rodius *cent. III. Obſ.* 4. Quid *fœmina* Spagyricis dicatur in lapidis Philoſophici magiſterio, vide apud Libav. *Alchym. Pharmac. c.* 7. Baſil. Valentin. *tr. de Lapide Philoſoph.* & ſimiles Autores &c. *Th. Chym. Vol. IV. p.* 724. 736. & alibi.

Fœminitas, *Fœminans*. Vide *Maſculinitas*.

Fœtabulum idem ſignificat, quod *Abſceſſus cum folliculo*. Quod nomen excogitavit M. Aurel. Severin. *l. de Abſceſſibus anomalis*, commodius illud ſtatuens, quam germen, ſiquidem in animante tales abſceſſus gignuntur, Germinis autem vox ad Vegetabilia potius ſpectat. *d. l. c.* 3. *fin.* & *ſeqq.*

Fœtatio, *Fœtificatio*, idem, quod *Impregnatio*, γονοποιΐα, κύησις, Galen. *l. de ſeptimeſtri part. in princ.* & *l. an omnes particulæ animalis, quod fœtatur, fiant ſimul*: quamvis neutrum in Græco habeatur Codice.

Fœtidus, *Fœtor*, δυσώδης, δυσωδία. Vide *Dyſodes*. Exempla graviſſimi *fœtoris* in hominibus vivis vide *Ann. II. Ephem. N. Cur. Obſ.* 191. *Fœtens* quoque habetur Lapis Philoſ. *in Th. Chym. Vol. IV. p.* 745.

Fœtiſare, barbarum verbum, id eſt, *gignere*, producere. Legitur *in Th. Chym. Vol. V. p.* 454.

Fœtus, κύημα, proprie vocatur *conceptus* in utero, ex ſemine factus, quando viſcerum, cordis, jecoris, cerebri indiſtincta adhuc & informia adſunt rudimenta, & ita carnea apparet ſubſtantia, non vero amplius ſeminalis, quam alias Hippocr. genituram, γόνον, appellat, Gal. *l.* 1. *de ſem. c.* 9. *Fœtus* duplex: Maſculus & Fœmininus. Varias *fœtus* humani figuras ratione magnitudinis & temporis a conceptione diverſi delineatas videre licet in D. Gothofr. Bidloo *Tabb. Anatom. LVII.* & *LXII.* & ſelectorum e diverſæ magnitudinis *fœtibus* paratorum Icones *Tabb. C. CI.* & *CII.* De nutritione *fœtus* in utero elegantem tractatum ſcripſit Claudius de Courvee. Vide *Conceptus*. Junge Barthol. *l.* 1. *An. cap.* 28. *Fœtus* a Ger. Dorne deſcribitur, quod ſit mixtum ex utriuſque parentis ſubſtantia productum ad ſui perfectionem. *Art. Alchymiſt. l.* 3. *c.* 15. *fin.* *Fœtus* Spagyricus vocatur illa medicina catholica Spagyricorum. Id. *in Philoſ. Chemica Th. Chym. Vol. I.*

Foliata terra vocatur *Sulphur* perfecte mundatum, purificatum, & dealbatum. *Th. Ch. Vol. IV. p.* 720. Hodieque etiam *Sal Tartari Eſſentiale* & Chymicorum *Arcanum Terræ foliatæ Tartari* titulo inſignitur, magnopere laudibus extollitur, eſtque nihil aliud, quam Tartarus regeneratus, cujus deſcriptionem vide apud Rolfin. *Chymic. l.* 5. *ſ.* 1. *art.* 1. *c.* 14. D. Ludovic. *Pharmac. Diſſ. I. p.* 392. ad quem locum junge Etmulleri *Annotationes in ſuis operibus*. Morley *Collect. Chym. cap.* 467. Junken *Corp. Pharmac. ſect. III. c.* 18. *p.* 82. aliiſque in Chymicorum monumentis præſertim MSS.

Foliatum, φυλλάτον, nomen unguenti pretioſi, quo divites ſolum utebantur Romæ ad ſtomachum & caput. Dictum etiam *Spicatum*, σπίκατον, Galen. *l.* 2. *de C. M. S. L. c.* 1. *l.* 8. *c.* 1. & *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 12. nec non alibi.

Folium, φύλλον, hujus ſignificatio propria & nota pertinet ad Botanicos, qua lata, qua ſtricta pro *Malabathro*. Rhod. *ad Scribon. n.* 170. Improprie *Folia daturæ* dicuntur, quaſi

folia aurea. *Folia* notant pura & a ſordibus ſeparata. Hinc quando Spagyrici dicunt: *Vertite aurum in folia*, volunt indicare: Solvite in liquorem, ut anima parce extrahatur, quæ Sulphur tingens eſt, Rul. Johnſ. In Mineralogia *Folia* Auri & Argenti ſunt tenuiſſimæ laminæ dictorum metallorum. Schrod. *l.* 1. *c.* 2. *Folium* quoque vocatur ipſe Lapis Philoſ. *in Theatr. Vol. IV. p.* 727. In Anatomicis quoque lacunam illam triangularem, ubi concurſus eſt futuræ ſagittalis & coronalis in infantibus, membranaceum *folium* vocari, ſcribit Blaſ. *Med. Un. p. m.* 106. Anatomico-Pathologice *folium* quoque dicitur Columella laxata apud Arnoldum de Villanova *Breviarii l.* 2. *c.* 2. allegante Vvalthero *in Sylva Medica p. m.* 372.

Follis, *Folliculus*, φυσητὴρ, eſt inſtrumentum, quo non modo aurifabri, ſed & alii artifices utuntur ad inflandum aerem, Galen. *l.* 9. *Anat. admin. c.* 2. *fin.* qua ratione corium ad *folles* conficiendos debeat præparari, vide apud Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 6. *c.* 14. Ab Anatomicis ſumitur pro Veſicula, κύστιξ dicta, ut *Folliculus* fellis. Vide *Ciſtis*. Barthol. *l.* 1. *Anat. c.* 15. Botanicis & Pharmaceuticis *folliculus* dicitur theca tenuis, quæ granum vel ſemen continet involutum. Schr. *d. l.* Ita in Chirurgico-Pathologicis *folliculus* vocatur exterior ſuperficies membranam mentiens, quæ continet materiam abſceſſuum anomalorum, ſive cum *folliculo* dictorum, quales ſunt Steatoma, Atheroma, Meliceris. De quibus ſuo loco.

Fom, i. e. *ſonus*, vel *vox*. Rul.

Fomentum, πυρία, θέρμασμα, dicitur omne id, quod quovis modo foris applicatum corpus calefacit actu, ut ſpongia aqua calida imbuta, & ſimilia, Gal. *l.* 2. *de R. V. I. A. t.* 1. 2. *ſeqq. Fomenta* pertinent ad *Epithemata*. Vide *Antid.* Vveker. *Gen. l.* 1. *c.* 20. P. Morell. *l.* 2. *ſect.* 1. *c.* 3. Dicitur & *Fotus*, *Fomentatio*. Harum noxam attingit Sylv. *l.* 1. *Pr. M. c.* 15. §. 23. Vide *Pyria*. Alias egregie *fomentorum* differentias & ſpecies enumeravit Celſus *l.* 2. *c.* 17. & in certas claſſes redegit Vvilh. Pantinus *in annot. ad h. l. p.* 271.

Fomes, ἔναυσμα, ζώπυρον, quid proprie ſignificet, notum. Nimirum ignis ſuſcitabulum. *Fomites* præſentaneos parandi modum docet Libav. *S. A. Chym. l.* 6. *c.* 1. *l.* 1. Per metaphoram ita dicitur cauſſa interna, vel antecedens, qua morbus fovetur & continuatur. Jul. Alex. *Annot. in Gal. l.* 1. *Art. Cur. ad Glauc. c.* 4. *p.* 601.

Fons, πηγὴ, quid proprie ſignificet, non eſt hujus loci, niſi quatenus aqua fontana inter res non naturales quoque refertur. De *fontium* varietate differuit Helmont. *tr. Supplem. de Spadanis fontibus*, *n.* 1. *ſeqq.* Impropria & tropica ſignificatio frequentior eſt in foro Medico. Hipp. vocavit ſanguinem, bilem, pituitam, & aquam quatuor *fontes* corporis, *l.* 4. *de morb. X.* 17. *XI.* 1. Ita *Fontes Signorum* appellantur ex res, vel circumſtantiæ, e quibus ſigna ſanitatis & morborum deſumuntur, *Dogm. noſt. Part.* 3. *c.* 1. *dogm.* 7. Materia quoque præſidiorum Medicorum triplex *Fontium* nomine venit ap. Inſtitutioniſtas: *Fons Diæteticus*, *Pharmaceuticus*, *Chirurgicus*, Rolf. *O. ac M. Med. Spec. l.* 4. *ſect.* 1. *c.* 3. Anatomicis pars illa, quæ in infantibus recens natis membranoſa reperitur ad commiſſuram coronalem & ſagittalem, quæque progreſſu temporis in os, ſed tenuius induratur, *Fons pulſans* vel pulſatilis, aliis *Fontana* & *Fontanella* dicitur. C. Hoffm. *ad Gal. de V. P. n.* 574. Barthol. *libell.* 4. *de oſſib. c.* 6. Joh. van Horne *Microc.* §. 42. D. D. Hoffmann. *in Diff. ad h. l. p.* 177. quamvis & in adulto obſervatas fuiſſe *Fontanellas* ex Friderico Lachmund notaverit Bonet. *Med. Septentr. l.* 1. *ſect. III. c.* 5. & 6. *p.* 35. Chymicis Mercurius *fons* Chymiæ indigitatur. Nic. Flamellus *annot. in Dionyſ. Zachariæ opuſcul. Theatr. Chymic. Vol. I. & IV. p.* 721. 725. Libav. *Apoc. Hermet. Part. prior. c.* 5. *Fons Philoſophorum* eſt Balneum Maris, vel Mariæ. Ruland. & Iohnſ.

Fontale acetoſum, idem, quod *Acidulæ*. Parac. *l. de Tartar. morb. C.* 16.

Fonticulus, *Fontanella*, eſt nomen remedii Chirurgici, nihilque aliud ſignificat, quam ulcuſculum in aliqua corporis parte, plerunque vero in brachio ad muſculum deltoidem, in pede vel ſupra, vel infra genu, ſive ferro ignito, ſive cauterio potentiali paratum, ad blande & leniter educendos vitioſos humores ſuperfluos. Eſt vero *Fonticulorum* uſus in variis morbis, imo in omnibus ferme corporis noſtri affectionibus, a defluxione dependentibus, in quacunque intemperie *Fontanellæ* conveniunt, teſte Dieter. *n.* 744. Jung. *Eph. N. C. A. III. Obſ.* 156. & 214. Pluræ apud Bartholin. *Syntagm. de Cauteriis*, Glandorpium *in Gazophylacio Fonticul.* & *Setom.* D. Schorerum *tract. German. de fonticul.* & ex noviſſimis Reimund. Reſtaurant. tractatum, dictum Hippocr. de *Inuſtionibus* ſive *Fonticulis*, cujus etiam mentio fit *in Act. Erud. Lipſ.* 1683. Jungatur *Epiſtola* D. Joh. Lud. Hannemanni *ad G. Barthol. in Act. Hafn. Vol. III. Obſ.* 12. *p.* 21. *ſeq.*

ſeq. Quinam impugnaverit Autores, lege apud Rolfink. *O. ac. M. Med. Sp. l. 4. part. 2. c.* 5. *ſeqq.* Vide ſupra *Cauterium*, *Fonticulorum* naturalium hiſtoriam vide *in Ephem. N. Cur. Ann. II. Obſ.* 157. Alteram *Fontanellæ* ſignificationem vide p. a. in *Fons*.

Foramen, τρῆμα, dicitur locus quidam apertus, *forando* veluti factus, Galen. *l. de cauſſ. morb. c.* 11. Lind. *Ex. V.* §. 37. *Foratio*, τρῆσμα, dicitur Gal. *ibid. Foramen cæcum* quid ſit in Anatomicis, vide ſupra *Cæcus*. *Foratio* idem eſt, ac *Perforatio*, ſive *Trepanatio*, qua utimur in fracturis capitis, cum uſque ad cerebri membranas calvariam dividimus, Gal. *l. 6. de C. M. S. L. c.* 2. ubi Gr. ἀνάτρησιν vocavit. *Foraminulentum* os dicitur quoque *Cribriforme*, ſive *Ethmoides*.

Forbicina (rectius fortaſſis *Forficina*, aut *Forcipina*) eſt nomen inſecti ſive vermis auricularis vulgo dicti, quia Germani & Belgæ credunt? quod iu aures irrepat, ut cerebrum offendat. Ita vocatur a cauda bifurcata ad inſtar forficis, vel forcipis. Deſcribitur ab Ul. Aldrovando *de inſectis l. 5. c. 8. p.* 570. *ed Bon.*

Forceps, πυράγρα, (ita dicta, quod ignita teneri poſſint) καρκῖνος, eſt nomen inſtrumenti Chirurgici ferrei, variæ formæ, quo aliquid apprehenditur, eximitur, aut effringitur. Ita *forceps* dentium, ὀδοντάγρα. Vide *Dentiducum*. Dicitur & *Dentarpaga*. *Forcipes* pro valculo eximendo, Paræus *l. 16. Chirurg. c.* 42. *Forceps ocularis*, Hildan. *cent.* 1. *Obſerv.* 2. *Forceps* pro extrahenda mola, *Cent.* 2. *Obſerv.* 52. pro abſciſſione mammarum, *Obſ.* 79. pro apprehendendo vaſe ſanguineo ad conſtringendum laqueo, *l. de gangr. & ſphacelo cap.* 19. *Forceps* parva *in Ciſta milit. cl.* 19. Confunditur cum *Forfice* & *Forpice*, Vid. Rhod. *ad Scribon. n.* 43. Vide *Forfex*. *Forcipum* delineationem quære in Aquapendent. Paræi, Hildani *Operibus* & in Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I. Tabulis*, quæ loca monſtrabit Index primus.

Forfex, ψαλὶς, τομεὺς, eſt inſtrumentum Chirurgicum ferreum, vel ex chalybe paratum, bifidum, vel biſulcum, quo aliquid reſecatur, Rhod. *d. l.* quamvis ibidem confundatur cum *forcipe*, quod & Rul. fecit, deſcribens: *Forfex* eſt inſtrumentum oblongum & biceps, quod manibus facile comprimi & dilatari poteſt, igni imponendis dirigentiſque prunis atque vaſis aptum. Eſt & alia *forficum* ſpecies, qua vaſa tantum ex igne ſuſtolimus, quæ inſtar *forcipis* complicatur. Mentio fit *forficum* apud Oribaſ. *de machinam. c.* 5. *Forfices* etiam dicuntur, quibus pili reſecantur, diverſæ tamen a naturalis, quia bifidæ, Hildan. *Ciſt. mil. cl.* 19. Junge Sculteti *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XII. fig.* 4. *Tab. XVII. f.* 4. & *Tab. XX. fig.* 1.

Foris, *foras*, ἔξω. Vide *Exo*.

Forma, εἶδος, ἰδέα, μορφὴ, eſt æquivocæ ſignificationi. Vel enim ſignificat internam & ſubſtantialem naturam & principium activum corporis naturalis, qualis eſt anima in homine, animalibus, & vegetabilibus, Gal. *quod anim. mor. temper. corp. ſeq. c. 3. l. 2 de ſem. c.* 1. vel denotat externā ſpeciem & pulcritudinem, *Orat. ſuaſ. ad artes c.* 5. *ſeq.* Unde ἀειδὴς, *deformis*, & εὐειδὴς, *formoſus*, Dict. *n.* 9. Juxta priorem ſignificationem opponitur *materiæ*, & ſpeciem conſtituit, unde & ſubſtantiæ modus vocatur, Linden. *Exerc. X.* §. 19. quamvis Carteſianam ſapiant Philoſophiam, quæ ibi tradunt, qui negat *formam* ſubſtantialem ſpecificam, Verius mihi videtur ſcripſiſſe Fr. Hoffmann. *in Clav. ad Schroder. lib.* 1. *cap.* 11. *pag.* 16. A *formarum* ſpecificarum in feminibus, aut his analogis deliteſcentium diverſitate ex aqua producuntur diverſa vegetabilium, terrarum, mineralium, ſalium, liquorum, lapidum, animalium genera, & per ſpecies exſurgunt. Ab his *formis* ſpecificis dependent virtutes medicamentoſæ, quæ ſunt veluti *formæ* ſubordinatæ, uti vocat Idem *ad l.* 3. *c.* 36. *p.* 38. Helmont. rurſus aliter de *formarum* eſſentialis ratione docuit, uti videre eſt *in tr. formarum ortus*. Egregie quoque de *forma* rerum naturalium intrinſeca ſcripſit Iunken. *Chym. Exp. Cur. P. I. ſ.* 1. *p.* 3. *ſeq.* Chymici per *formam* intelligunt vel ſpiritum mundi, a quo corpora naturalia producuntur: vel deſcribunt, quod *forma* rerum ſit virtus generativa, quæ ſibi ſimile quodque producere poteſt, ut, hominis *forma* latet in homine, & non in alio; arboris in arbore, nec non in metallo metalli, Ger. Dorneus *tr. Artific. ſupernatur. c.* 5. *in Th. Chym. Vol. I.* Vel *Formæ* rerum ſunt influxus cœleſtium, quos a ſuperioribus habent inferiora: occultata potentia, vis & virtus cujuſque rei, Rul. & Iohnſ. Vel *Forma* ipſis idem eſt, quod *Quinta Eſſentia*, Libav. paſſim in ſcriptis. Vel etiam de externa alicujus rei figura. Hinc *formas* plantarum reſuſcitare, *formas* fundere apud eundem legitur *in Syntagm. Art. Chym.* & alibi.

Formatio, σχηματισμὸς, plerumque ponitur pro externa *figuratione*, v. gr. *formare* pilulas, globulos, paſtillos, apud Scribon. Vide *in Lex. Rhod.* Sumitur tamen & pro *generatione*; v. g. *Formatio* fœtus paſſim legitur.

For-

Formatrix virtus, δύναμις πλαστική. Vide Dynamis. A Galeno deſcribitur, quod ſit ea, quæ jacto in uterum ſemine, ſive in terram, ſtatis temporibus univerſas & ſingulas conſtat partes ejus, quod gignitur, quæ eſt optima & ſumma ars, quæ omnia alicujus gratia molitur, ſic, ut nihil otioſum ſit, aut ſupervacaneum, *lib. de nat. fac. cap.* 6. Vocatur ibidem δύναμις γεννητική, *facultas generatrix*. Eſt ipſa anima vegetativa, Lang. *lib.* 1. *ep.* 14.

Formatus, epitheton eſt Muſculorum proprie dictorum, ad differentiam Non-formatorum ſive informium, non inepte excogitatam a D. D. Bohnio *Circul. Anat. Phyſ. Prog. XXIX. p.* 452. per illos intelligens partes carneo-tendineas omnes, quas dudum Anatomici uno ore Muſculorum nomine dignas judicarunt; per hos vero carneo-fibroſas congeries, v. g. tunicas præſertim medias, ventriculi, inteſtinorum &c.

Formica, μύρμηξ, eſt nomen inſecti mira providentia dotati, ita ut inter rationalia Cicero & Celſus referre non fuerint veriti, cujus deſcriptionem prolixam & uſum in Medicina vide ap. Aldrov. *l. 5. de inſect. cap.* 1. Schroder. *l. 5. cl. 4. n.* 103. Fr. Hoffmann. *in clav. ad h. l.* Jungantur obſervationes communicatæ a D. Edmundo King, Societatis Regiæ Anglicanæ Socio apud Henric. Oldenburg. *in Act. Philoſoph. Ann.* 1666. *Formicas* ex melle & pane fecalitio generari, docet Helmont. *tr. poteſtas medic. n.* 37. *Formica* quoque dicitur *Verrucæ* ſpecies, quæ Gr. μυρμηκία, verruca formicaria vocatur, tumens & calloſa, colore nigricans, baſi lata, & cute ſeſſili, in exciſione dolores afferens, morſiunculis *formicæ* ſimillimos, a quo etiam nomen accepit, Foreſt. *l.* 23. *obſ.* 9. Meminit illarum Hippocr. *lib. de humid. uſu VIII.* 11. Dolor ille etiam μυρμηκιασμὸς, μυρμήκιασις, *fornicatio* vocatur, Galen. *l. 3. de fac. parab.* Foeſ. *Oec. p.* 420. Dieter. *n.* 38. *Formicæ*, verrucalia apoſtemata vel porralia, ſeſſiles verrucæ *formicantes*, *formicationes*, *myrmeciæ*. Ruland. & Iohn. *Lex.* vel clarius: Formicæ quoque vocantur exiliſſimorum vaſculorum ſanguineorum varicoſæ intumeſcentiæ ſubtiliſſimæ cum in ano, tum in glande penis, quæ vix abſque venereo inquinamento naſcuntur, notante DD. Stalio *in Diſſert. de motu hæmorrhoidali c. 4. p.* 13. *Formica* etiam non ſolum de *Verrucis*, quæ *Myrmeciæ* dicuntur, accipitur; verum & notat *Herpetem Miliarem*, docente Ingraff. *comm. ad Avic. de tum. pr. n. p.* 181. *ſeqq.*

Formicans, μυρμηκίζων, eſt epitheton *pulſus* inæqualis, & omnium minimi, apud Gal. *formicarum* motui ſimilis, eſtque nullus alius, quam vermiculans imminutus, a ſumma paupertate flammæ vitalis & cordis ſyſtole imbecilla dependens, *l. de Pulſ. ad Tyron. c.* 8. & *l. 1. de diff. pulſ. c.* 26. 27.

Formix, idem, quod *Noli me tangere*, ſive *Herpes eſthiomenos*, alias *Lupus* dictus. Walther. *Sylv. Med. p.* 654.

Formula, eſt terminus technicus, diciturque de medicamentorum, qua ſimplicium, qua compoſitorum, conſtitutione, cum quoad conſiſtentiam, tum quoad deſcriptionem. *Formularum* differentias vide apud Schrod. *l. 1. c.* 32. *Formulæ urina* Paracelſo dicitur urina rubra, clara, de qua, *in lib. de Urinis & Scholiis* paſſim legere eſt.

Fornax, κάμινος, quid ſignificet, omnibus notum eſt. Dicitur & *Furnus*. *Fornacum* & *Furnorum* Medicorum hiſtoriam & differentias vide apud Schrod. *l. 1. c.* 20. Fr. Hoffmann. *in Clav. ad h. l. p.* 29. Theodor. ab Hoghelande, *l. de Alchem. diffic.* ſeptem *furnorum* genera numerat: Calcinatorium, Sublimatorium, Deſtillatorium, Deſcenſorium, Fuſorium, Solutorium, & Fixatorium, ex Gebro. His addit *Furnum ſecretum*. Ger. Dorn. *Art. Chemiſtic. l. 2. c. 2. ſeqq.* tres peculiares formas *fornacum* exhibet, ſecundum tres motus perpendiculares extructas, furſum, deorſum, & lateraliter latum. Plura de hac re vide apud Dan. Milium *l. 2. Baſil. Philoſ. de furnis & vaſis Philoſ. c.* 3. Rolf. *Chym. l. 2. c.* 17. Rul. potiſſimum *fornacum* meminit, quarum uſus eſt circa metallifodinas, v. gr. *Fornax* prima vitriorum, & etiam ea, in qua excoquuntur venæ. *Fornax*, in qua plumbum ab argento ſeparatur. *Fornax*, in qua plumbum & argentum ab ære ſeparantur. *Fornax*, in qua ferrum excoquitur. *Fornax*, in qua panes ærei coquuntur torrefacti. *Fornax*, in qua calefiunt panes ærei. *Fornax*, quæ foraminibus vento inſpiratur. *Fornax* furno ſimilis. *Fornacem anemiam* porro ſic deſcripſit, quod fiat e ferro inſtar tripodis, cum coniſterio & foco, quæ duæ regiones per craticulam diſcernuntur. Coniſterium clauditur janua ferrea, per quam aer ſubintrat. Focus autem eſt apertus, & intus luto craſſo obductus. Ergaſtulum eſt liberum ſpatium. Plerumque enim accommodantur res per ſartaginem, ollam, catinum triangularem, & ſimilia, ita ut inſiſtant prunis, vel parumper demittantur. Quanquam autem ignis nonnunquam flabello vel follibus intendatur, tamen ſubintrantis aeris, ſeu venti vis maxima eſt. Itaque & eo in loco col-

locari debet, ut janua coniſteri vento, vel aeris motui exponatur, ſitque nullus alius exitus undequaque feneſtris & aliis clauſis, præter ſurſum tendens fumarium, ut ita aer cogatur per prunas elabi. Id autem tunc maxime fit, cum liquare aliquid magno igni, aut calcinare volumus. Vide infra *Furnus*. De *Fornace* balneariorum vide Rhod. *ad Scrib. Larg. n.* 60. *Fornacula* eſt diminutivum.

Fornix, καμάρα, item, ψαλίς. Vide *Cameræ*. Quid ſit *fornix cerebri*, vide apud Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 6.

Forpex, vide *Forfex*.

Fortificans, idem, quod *Confortans*, *Corroborans*, Helmont. *de febrib. c.* 8. *n.* 14.

Fortuitus, τυχαῖος, dicitur de iis, quæ ſine humano conſilio, vel caſu, vel natura eveniunt, Galen. *l. de ſubfig. Empir. c.* 2. *Fortuitam* curationem merito improbat Libav. *tract. Artis Med. Hippocr. & Herm. typus Tom. III. Oper. p.* 119. Vide *Fortuna*.

Fortuna, τύχη, opponitur Arti & Naturæ, Gal. *lib.* 11. *de V. P. c.* 7. Veriſſime exiſtimavit Helmontius, omnes omnium *fortunas*, tam proſperas, quam adverſas, concernere diſpoſitionem divinam, non autem inclinationem, multoque minus ab aſtris dependere, licet in firmamento ſint præſignatæ, *tr. Aſtra neceſſitant, non inclin. n.* 41. An *fortuna* aliquid poſſit, in arte Medica & Medico diſceptatur. Negare videtur Hippoc. *l. de loc. in hom. LVIII.* & ex eo Mercurial. *l.* 2. *Var. L. c.* 12. Enimvero diſtinguendum eſt inter *fortunam* temerariam, ſive paganam, & chriſtianam, cumque ſcientia, prudentia, & vera pietate conjunctam. Hæc omnino requiritur in Medico. Vide de hac re plura ap. Rolf. *Chymiæ l.* 1. *c.* 4.

Fortunatus, εὐτυχὴς, idem quod *Felix*. Vide *Eutychia*.

Foſſa, σκάμμα, præter vulgarem ſignificationem Anatomicis dicitur interior cavitas, & *rima magna* pudendi muliebris, quæ apparet diductis labiis; quæ & *Foſſa navicularis* dicitur. Barthol. *l.* 1. *Anat. c.* 32.

Foſſicius, idem, quod *Foſſilis*, ὀρυκτός. Dicitur de eo, quod e terra effodi ſolet, eſtque epithet. *Salis* ap. Scribon. *L. n.* 59. 60. Dioſc. *l.* 5. *c.* 126. Vocatur alias *Montanus*, Rhod. *in not. ad h. l.* Offic. *Sal gemmæ*, Schrod. *l.* 2. *c.* 22.

Foſſio, σκαφὴ, σκαπάνη, refertur a Gal. inter exercitia corporis validiora *l.* 2. *de ſan. tuend.* 8. *c.* & 9. a verbo σκάπτω, *fodio*. Hinc *foſſores* dicuntur, qui mineram metallorum e terris eruunt. Gr. σκαπτῆρες.

Foſſula, βόθριον, ita vocatur affectus oculi apud Capivaccium, *Pract. l.* 1. *t.* 33. vide *Bothrion*.

Fotus. Vide *Fomentum*.

Fovea, βόθρος, præter receptam ſignificationem etiam ab Anatomicis accipitur pro *pudendo* & *ſinu muliebri*. Rolf. *de part. genit. part.* 2. *c.* 32. Vide *Foſſa*. *Foveola*, βόθριον. Vide *Bothrion*. In ſpecie *Foveola*, βόθριον, eſt parvum ulcus & cavum in nigro oculi, Gal. *def. med.* In Therapeuticis *Fovea* J. C. Claudino dicitur Vaporarium vel ſudatorium particulare minus, in quod unum vel duo tantum crura inferi poſſunt ad ſudandum, & hac ratione differt a Stupha, quæ totum corpus vel plura hominum corpora recipere poteſt. *Appendic. ad libros de Ingreſſu ad infirmos ſect. I. p. m.* 391.

Fraces, στέμφυλα τῶν ἐλαιῶν, dicuntur carnes olivarum expreſſæ, unde *Amurca*, ſive feces in oleo, Plin. *l.* 15. *c.* 16. Lind. *Ex. X.* §. 199. Hinc *Fracedo* deſcendunt & *Fracidus* odor, de quibus vide Helmont. *tr. Blas meteoron. n.* 12. & *tr. Tumulus Peſtis*, §. *Fermentum peſtis*, ubi fermentationem & exhalationem putidam & fœtidam ſignificat.

Fractura, κλάσις, κλάσμα, item ἄγμα, κάταγμα, paſſim apud Hippocratem lib. περὶ ἀγμῶν, & Galen. *in comm.* eſt ſpecies ſolutæ unitatis in partibus duris, oſſibus & cartilaginibus durioribus, proveniens ab externo violenter continuitatem diſſolvente. Ejus differentias vide in Chirurgiæ Scriptoribus, præſertim Hieron. Fabr. ab Aquapend. *Pentateuchi l.* 4. *c.* 1. Sennert. *M. Pr. lib.* 5. *part.* 5. *per totum*. P. Barbette *Chirurgiæ part.* 1. *c.* 3. & alios. Dicitur & *Fractio*, Dieter. *num.* 437. De *fracturis* gravidarum curatu difficilibus vide *Ephem. N. Cur. Ann. I. Obſ.* 25.

Frenator eſt epitheton muſculorum quorundam diverſis motibus capitis ſuper primam & ſecundam cervicis vertebram inſervientium, noviſſime inventorum, a Dn. Duprè, Chirurgo Pariſienſi in Xenodochio Hotel-Dieu, quemadmodum legere eſt *in Act. Erudit. Lipſ. de A.* 1699. *in Septembr. p.* 397. *ſeqq.* Gal. vocantur *Rengorgeurs*, cui Græcum reſponderet χαλινωτῆρες.

Frænum, vide *Frenum*.

Fragiformis eſt epitheton trium nævorum, in capite Helvvigii occurrentium, de qua obſervatione legatur Bonet. *Medic. Septentr. l.* 1. *ſect.* 1. *c.* 8. *p.* 11.

Fragilis, κραυρὸς, dicitur de ſicco, quod facile in minores particulas diſſolvi poteſt; Gal. *l. de Simpl. Fac. c.* 11. & *lib. de bon. & mal.*

ſucc.

ſucc. c. 10. Hinc *fragilitas*, κραυρότης. *Ibid.* De *Fragilitate*, vel *Friabilitate* metallorum lege Jacobum le Mort *Metallurg. contract. p. m.* 271. eſtque nihil aliud, quam ineptitudo ad ſuſtinendum malleum. Opponitur *Malleabilitati*, de quo *infra*.

Fragmen, *Fragmentum*, ἄγμα, κάταγμα, vel idem eſt, quod Fractura: Vel particulas quaſdam a toto ſolido corpore ſeparatas ſignificat. Ita *fragmina* calculi dicuntur ſabulum & ranula. Scrib. Larg. *n.* 152. vid. *Lex.* Rhodii.

Fraternitas, ἀδελφιξία, item *Fratratio*. Vide *Adelphixia*. Peculiaris quoque eſt Spagyricorum quorundam *Fraternitas de Roſea Cruce*, de qua vide judicium Libavii *integro tract.* de *Philoſophia Harmonica Magica Fratrum Roſeæ Crucis*, *Operum Tom. IV.* & Dieter. *Iatr.* p. 1208. *Fratres Lombardorum*, vel *Salernitanorum* dicuntur partus monſtroſi, verminoſi. *Ephem. N. Cur. An. I. Obſerv.* 1. Frater quoque vocatur & *fratris uterini* lapis Philoſoph. *Th. Chym. Vol. IV. pag.* 727. & *Frater Mercurii* dicitur *Sol*, vel Aurum, *p.* 725.

Fraus, ἀπάτη, idem quod dolus, impoſtura deceptio. De *fraudibus* Pharmacopæorum nonnullorum legatur elegans libellus inſcriptus: *Declaratio Fraudum & Errorum apud Pharmacopœos commiſſorum* Liſſeti Benancii *cum Dialogo* Joh. Anton. Lodeti ejuſdem argumenti a celeberrimo quondam Bartholino Latinitate donatus. Optandum vero eſſet, ut in gratiam boni publici potius vernacula lingua divulgaretur, ut & Magiſtratui & ſubditis fraudes illæ melius innoteſcerent, & communi opera adverſus illas competentia inveſtigarentur & excogitarentur.

Frena, dentium alveoli apud Atium Cletum *de morbis ſtrangulator. c.* 3.

Frenans medicamentum, χαλιναγωγόν, dicitur Fernelio, quod ferocientes humores, turgentes & quoquoverſum impulſos coercet atque compeſcit, *Therap. lib.* 5. *c.* 2. Idem, quod *Domans*.

Frengo, σαρκάζω, ſignificat proprie ſupremis labris, vel etiam dentibus aliquid evellere, uti faciunt bruta ἀμφόδοντα, utrinque dentata. Hipp. *l. de artic. t.* 28. Gal. *in comm.* Adde Foeſ. *Oec. p.* 558. Improprie ſignificat *ſubſannare* morſis labris & irridere. Unde *ſarcaſmus* ſive *ſubſannatio* vocatur, in Rhetoricis.

Frenum, *Frænum*, κυνοδέσμιον, dicitur vinculum illud, quo præputium glandi penis adhæret. Alii *Canem* vocant. Rolf. *de part. P.* 1. *c.* 3. Barthol. *l.* 1. An. *c.* 24. *Frenum* etiam vocatur in fœminis anguſtia tenuis ſinus pudoris externi, labia arctius jungens uteri ſinus colli ex parte obtendens, quæ aliquam notam virginitatis præbet in virum nondum expertis. Linden. *Phyſiol. Med. l.* 2. *c.* 7. *art.* 15. *p.* 318. Vide etiam *Calinos*.

* *Fraga*, κόμαρα, herba notiſſima, quæ fructum gignit guſtu gratiſſimum. Medici vocant fraga etiam excreſcentias quaſdam dentiores, ſphæricas, globoſas, capitatas, granoſas, tenui pediculo cuti podicis adhæreſcentes. Hæc fraga a cauſa venerea frequentiſſime obſervata fuerunt, & præſertim in iis, qui præpoſteram venerem paſſi ſunt.

Frequens, πυκνός, idem, quod *Creber*. Vide *Creber*. *Frequentia* ſpecialiter dicitur Ger. Dorneo *in Philoſ. Speculativa capitul.* 5. conceptio circa veritatis amorem perſeverantia.

Freſum, ἔρεγμα, a *frendo*. Vide *Eregmos*.

Friabilis, ψαθυρὸς, *Friabilitas*, ψαθυρότης, dicitur de eo corpore, quod eſt inter humidum & ſiccum medium, & facile in minimas particulas poteſt diſſolvi, Galen. *de bon. & mal. ſucc. cap.* 10. Ita caro *friabilis* mulli legitur *lib.* 3. *de Al. Fac. cap.* 27. Dicitur & ψαφαρὸς, vide *Pſapheros*, item θρυπτὸς, vide *Thrauſtos*.

Fricatio, *Frictio*, τρίψις, ἀνάτριψις, vide *Anatripſis*. Duplex eſt: *ſicca* & *humida*. Illa eſt, quando corpus univerſum, vel membrum ejus ſolis manibus, vel linteo, nullo admiſto humido, aut pingui corpore *fricatur*. Eadem & chirothecis aliquando perficitur, λεπτὰ χειρίδων, Rhod. *ad Scribon. n.* 180. Hæc vero dicitur, quæ fit per aquæ & olei admiſtionem. Alias *frictio* in genere duobus modis uſurpatur: uno quidem, pro omni motu, qui extrinſecus tam ſanis, quam ægris adhibetur ad cutem, quovis tempore: altero vero, vel eſt pars exercitationis, vel potius, ut ait Gal. exercitationi ſubſervit. Differentiæ ſex *frictionum* numerantur. *Mollis*, *Dura*, & inter eas *media*, *Multa*, *Pauca*, & in eo genere *mediocris*. *Dura* ligandi, *mollis* ſolvendi, *multa* minuendi, *mediocris* carnem generandi vim habet, Gal. *l.* 2. *de ſan. tuend. c.* 3. & in ſpecie de *frictione* cum oleo, *l.* 2. *de Sim. Fac. c.* 18. & alibi Vide Rolfink. *O. & M. Med. l.* 4. *ſ.* 10. *part.* 1 *c.* 1.

Frigefactio, *Frigefaciens*: *Frigiditas*, *Frigus*. *Frigidus*, ψυχρότης, ψυχρὸς, ψῦξις, ψύγμα. Terminorum ſignificatio nota eſt. Opus eſt diſtinctione. Vide infra *Frigefaciens*.

Frigidarium, vocabatur ahenum in balneis veterum, frigidam continens aquam, quemadmodum reliqua duo, *Caldarium*, calidam,

& *Tepidarium* tepida continentia, Fumanell. *de Baln. mox a princ.*

Frigidum etiam accipi poteſt, prout ſupra de *Calido* diximus, ſubſtantialiter, & accidentaliter. Subſtantialiter dicitur de aqua, nive, glacie, aut aliis, quæ deſtituuntur principio calido ſubſtantiali. Hinc Helmontius recte dixit, *Frigus* non eſt principium vitale, ſed extinctionis, *tr. Progymnaſm. Metcor. n.* 25. Imo etiam homines, quibus calor, vel flamma vitalis eſt imbecillior ſecundum vel p. n. dicuntur *frigidi*. Ita Fœminæ reſpectu virorum dicuntur *frigidæ*. Impotentes quoque ad Venerem vocantur *frigidi*. C. Hoffmann. *V. L. l.* 4. *c.* 43. Accidentaliter, vel qualitative iterum dupliciter ſumitur: efficienter, & effective, ſive ut efficiens, & effectus. Ad illum reſpectum pertinent.

Frigefaciens, *Refrigerans*, *Frigefactio*, & conſiſtit in actuali, vel potentiali ſufflaminatione, oppreſſione, vel extinctione caloris & flammæ vitalis. Remedia *refrigerantia* Hippoc. dicuntur ψύγματα, *l.* 2. *de morb. XVI.* 15. 18. *XIX.* 9. *l. de nat. mul. XII.* 19. *l.* 2. *de morb. mul. XXXIIX.* 8. Hæc virtus conſiſtere hodieque creditur in particulis acidis nitro-tartareis, rigidis, quæ coagulum inducere poſſunt aliis corporibus, illaque a motu nimio cohibere, ita ut in ſtatum aliqualem quietis reducantur, verbis Jac. le Mort *Pharm. Medic. Phyſ. c.* 8. Effectus reſpectu *frigidum* dicitur, & quidem in ſtatu ſec. naturam, quando caloris vitalis exceſſus eſt correctus. Uſitatius vero in ſtatu præter n. & frequentius occurrit. Ita extrema membra *frigida* ψύξις ἀκρωτηρίων, 7. *aph.* 26. *frigiditas* pedum, 4. *de R. V. I. A. t.* 39.

Frigus paroxyſmos febriles quoſdam præcedens, præſertim in intermittentibus, dependens a portionum ſucci nutritii aceſcentia, ſuccum quoque nervoſum corrumpente. Vvill. *de febr. c.* 3. *ſeqq.* Sylvius ex acido ſucco pancreatico lympha & pituita deducit, *Pr. M. l.* 1. *c.* 27. §. 33. Dicitur hoc etiam Græc. χειμὼν. Vide *Cheimon*. Alias quidam volunt, quod *frigor* dicatur *frigus* febrile, *frigus* vero illud, quod hyemis proprium eſt. Illud vocatur & frigidor, ut eſt apud Schneider. *de Catarrho l.* 1. *ſect.* 1. *c.* 2. *circa finem*. *Frigus* etiam aliquando ſumi pro catarrho & affectu capitis a vitioſis humoribus dependente, monſtrat Keuchen. *ad Seren. p.* 122.

Fringilla, nomen aviculæ notiſſimæ, quæ etiam vulgo *Vinco rubeus* dicitur. Uſus ejus eſt in cibis. Alias deſcriptionem vide in Aldrov. *l.* 18. *Ornith. c.* 6.

Fritta eſt nomen ſpeciale ad artem vitrariam pertinens, deſumtum a verbo *Frittare*, quod eſt frigere. Significat vero materiam illam, quæ nihil aliud eſt, quam Sal cinereſve in arena frigendo concreti. Antiquis dicta fuit Hammonitrum, ab aliis & quidem rectius Ammonitrum, ab ἄμμος, arena. Plin. *l.* 36. *H. N. c.* 26. Videantur Notæ Chriſtoph. Meretti *in Ant. Neri Artem Vitrar. l.* 1. *c.* 8. *p.* 308. *ſeqq.* Italis dicitur *Bolitto*.

Frixus, *Frictus*, φρυκτὸς, φρυγόμενος, πνιγόμενος, πεπνιγμένος, πνιγιστὸς, dicitur de iis, quæ in ſartagine, torrentur vel *friguntur*. Unde & panis πνιγίτης, in ſartagine *frixus*. Omnia *frixa* ſiccius dare alimentum & flatulentia carere, docet Gal. 1. *de Al. Fac. cap.* 22. & *lib.* 3. *cap.* 2. Confirmat Linden. *Exerc. V.* §. 105. *Fricta reſina*, vel *frixa*, quæ κατ' ἐξοχὴν Græc. φρυκτὴ dicitur, notat *Colophoniam*, ad differentiam liquidæ, ſive humidæ. Ita vero vocatur, quia torretur, aut uritur, uti docet Dioſcor. *l.* 1. *c.* 93. Subſtitui poteſt Terebinthina, teſte Galen. *l.* 6. *meth. med.* & *alibi*. Vid. Foeſ. *Oec. p.* 668. Scribon. aliquoties meminit *n.* 203. *ſeq.* Vid. Rhod. *in not. ad primum n.* 203.

Frondis, φύλλας, θαλλὸς, item *Frundis*, pro *Frons*, notat ramuſculum arboris, vel fruticis folioſum, ut *Delphica*, vel *Perſica frondis*. Keuch. *ad Seren. p.* 134. 210.

Frons, *Frondis*, idem, quod *Frondis*, *Frons*, *frontis* vero Gr. μέτωπον; dicitur pars capitis anterior depilis, ſupra oculos ſita, & ad tempora uſque protenſa. *Frons* corrugata, contracta, dicitur Hippoc. μετώπε συναγωγὴ, *Coac. t.* 213. Sudor *frontis* μετωπίδιος ἱδρὼς, *l.* 2. *de morb. mul. LVI.* 6. Vena in *fronte*, 5. *aph.* 68. vide Dieter. *n.* 546. *Frontis* deſcriptionem vide apud Barthol. *lib.* 3. *Anat. c.* 7.

Frontale, προμετωπίδιον, nomen medicamenti externi, vel topici, quod *fronti* applicatur. In ſpecie vero ſignificat topicum refrigerans & hypnoticum ex cephalicis frigidis contuſis ſacculo lineo quatuor, vel quinque digitos lato exceptis, vel etiam idem, quod ἀνακόλλημα. Vide *Anacollema*. Deſcriptionem lege apud Morell. *de form. remed. l.* 2. *ſ.* 2. *c.* 1. Meminit & Foreſt. *l.* 7. *Obſerv.* 23. *in Schol.*

Fronto, μετωπίας, Polluci dicitur, cui frons ampla & lata. Differt a *Cilone*, cui frons prominens. Lind. *Ex. IX.* §. 38.

Fructus, καρπὸς, in genere ſignificat omne id, quod plantæ ultimo proferunt, adeoque & ſemina, vel grana complectitur. Gal. *c.* 1. *de nat. hum. t.* 15. In ſpecie tamen id nominis ſibi reſervant *fructus* majores, pyra, poma, pru-

pruna, nuces, & his ſimilia, Schröder. *l.* 2. *c.* 12. ubi catalogum officinalium *fructuum* invenies. Dividuntur in fugaces & ſolidiores, qui reponi poſſunt. De utrorumque facultatibus, vide paſſim apud Galen. præſertim *l. de atten. vict. rat. c.* 10. Dividuntur & in maturos, vel immaturos. Tropice *fructus* terræ etiam vocantur metalla, quatenus ex ſua matre, aqua, in aliam matrem ſubintrant, nempe terram, in qua perficitur arborum ſuarum operatio, radicibus in aqua defixis. Ger. Dorneus *de geneal. mineral. c.* 3. & 4. *Fructus* etiam metaphorice omne commodum ſignificat.

Frugalitas, εὐτέλεια, σωφροσύνη, notat mediocritatem in aſſumendis cibis, & *temperantiam*. Hæc eſt noverca Medicorum, & apud priſcos tanta fuit, ut ad victum nihil opſonii deeſſe exiſtimaverint, modo ne deeſſet olus, verbis Scaligeri apud Lind. *Ex. XVI.* §. 160.

Fruges, in genere idem, quod *Fructus*. In ſpecie tamen denotat duo genera: *Frumenta* & *Legumina*. Claud. Deodat. *l.* 1. *Panth. Hyg. c.* 27. Jul. Alex. *l.* 8. *Sal. c.* 8. C. Hoffm. *Inſtit. l.* 5. *c.* 4.

Fruitio, ἀπόλαυσις. Vide *Apolauſis*.

Frumentum, Gr. σῖτος, ſignificat omnia granorum genera, ex quibus panis conficitur. Idem quod *Fruges*. Hinc *Frumentacea* guſtamenta, σιτηρὰ γεύματα, Hippocr. *l. de R. V. I. A. t.* 18. Jung. Gal. *in comm.* De *frumentorum* conſervatione, morbis &c. vide *Ephem. N. Cur. An. II. Obſerv.* 112. Quod puellæ cuidam in Norwegia *frumentum* ex oculis & alia ſtillaverint, quemadmodum e Thoma Barthol. notavit Bonet. *Med. Septentr. l.* 1. *ſect.* 22. *c.* 53. *p.* 254. fides ſit penes Autores.

Fuca, φυκίς, *Phycis* etiam Lat. eſt nomen piſcis ſaxatilis bonæ carnis, & grati ſaporis, cujus meminit Galen. *l.* 3. *Alim. Fac. c.* 30. & *l. de atten. vict. rat. c.* 8. Ejus vero deſcriptionem uſumque in cibis & medicina pete ex Aldrov. *l.* 1. *de piſc. c.* 8.

Fucatus, idem tropice, quod Palliativus. Ita *fucata* ex elephantiaſis curatio eorum ægrorum, qui nullo remedio in integrum reſtitui poſſunt, traditur & legitur apud Julian. Palmarium *de morbis contagioſ. l. de Elephantiaſ. c.* 7.

Fucus, φῦκος, eſt homonymum. Vel enim ſignificat *Inſectum* quoddam veſpis, vel apibus ſimile, cujus deſcriptionem vide apud Aldrov. *l.* 1. *de Inſect. c.* 5. Vel ſignificat colorem, vel *pigmentum* & ornatum peregrinum, quo *fucamus* aut faciem, quod pertinet ad *Coſmeticam*; quorum *fucorum* exempla vide apud Foreſt. *l.* 31. *per totum*; aut capillos, Keuchen. *ad Q. Seren. p.* 100. Græc. χρῶμα. Hinc & herba marina, ſpecies *Algæ*, unde tinctura quædam deſumitur, φῦκος, *fucus*, dicitur, C. Hoffm. *l.* 2. *V. L. c.* 28. 29.

Fuga, φυγή, refertur inter affectus animi, & opponitur cupiditati, eſtque paſſio animi conſiſtens in depreſſione ſpirituum, & malum abſens e longinquo adſpiciens, de quo affectu vid. Willis *An. Brut. Part. II. c.* 9.

Fugax, ὡραῖος, idem, quod *Horarius*, eſt epitheton fructuum quorundam, qui naſcuntur eo tempore, quod Horam vocant. Eſt autem *Hora* Græcis id anni tempus, in cujus medio caniculam exoriri contingit. Dicuntur vero *fugaces*, quod recentes ad reponendum ſint inepti, v. gr. Cucurbitæ, Mora, Pepones, Melopepones, &c. de his vid. plura apud Galen. *l.* 2. *de Al. Fac. c.* 2. Abſceſſus *fugaces* dicuntur M. A. Severino, qui de loco uno leviter in alium traſferuntur. *l. de Abſceſſ. Critic. c.* 14. *p. m.* 25.

Fugile, vel excrementum auris denotat, & ita cum *Cerumine* coincidit. Ad cujus ſimilitudinem etiam ſordes flavæ in urina apparentes *Fugilis* nomine veniunt apud Paracelſum, cerebrique & aurium dolores ſignificant, *in Schol. ad Lib.* 2. *de Urin. cap.* 1. Vel Apoſtema circa aures notat, quod *Parotis* vocatur. Rul. & Iohnſ. Walth. *Sylv. Med. p.* 1210. Paracelſ. & *Fugilativum* vocat *l.* 2. *de Tartar. tr.* 2. *c.* 5. Apud Foreſtum dicitur *Fugilla*, & in genere idem eſt, quod Bubo, i. e. Apoſtema glandulofum. In ſpecie vero *Parotis* ſive tumor glandularum ſub ipſis auribus: ita vocatur. *Obſ. Chirurg. l.* 3. *Obſ.* 7. *Schol.*

Fugitivus, addito, *Servus*, vocatur Chymicis Mercurius, ideo, quod, etſi putent ſe probe eum ligaſſe, nihilominus effugiat. Vide *Servus*.

Fulcimen, *Fulcimentum*, ἔρεισμα, στήριγμα. Vide *Ereiſma*. D. Henr. a Deventer *fulcimenti* κατ' ἐξοχὴν nomine inſignivit in ſella parturientium perforata afferis poſterioris partem ſuperiorem, cui parturiens dorſo lumbiſque incumbit & acclinata quieſcit. *Lum. Nov. pro obſtetr. c.* 26. *p.* 90.

Fulica, λάρος, ἐρωδιός, juxta Ciceron. eſt nomen avis aquaticæ, cujus deſcriptionem & uſum in cibis ac medicina vide apud Aldrov. *l.* 19. *Ornith. c.* 13. Meminit & Jul. Alex. *Salubr. l.* 13. *c.* 4.

Fuligo, λιγνύς, eſt terreæ materiæ ad plenum peruſtæ exhalatio, & differt a *fumo*, qui eſt

eſt exhalatio, a ſemiuſta, & humida materia proveniens, Galen. *adverſ. Lyc. c. 2. fin. Fuligo* vapor terreſtris, *Fumus* miſtio quædam ex terreſtri & aquea ſubſtantia, *lib. 8. meth. med. c. 5. fin.* De ejus natura & facultatibus medicamentoſis vide Gal. *l. 7. de Sim. Fac. h. t.* Schrod. *lib. 4. cl. 2. n. 384.* Fr. Hoffm. *in Clav. p. 584. ſeq. Fuliginem* e fumo provenire vult Junken *Chym. Exp. Cur. P. I. ſect. 3. c. 11. p. m. 242. Foligo* quoque eſt, qua pictores utuntur, & fit variis modis, & multis ex rebus. Apud nos fit ex tæda. Dioſcor. *fuliginem* prædicat e vitrariis officinis, cujus vis medica eſt, adſtringere & erodere, *l. 5. c. 182.* (de *fuligine thuris* & alia ex myrrha, reſina & ſtyrace, *vid. eund. l. 1. c. 84. 85.*) Rul. & Iohnſ. *in Lexic.* Per ſimilitudinem *fuligo* quoque vocatur excrementum terreum oleoſi ſanguinis, quod illi in flammulam vitalem, quem Spiritum vocamus, accenſo & deflagrato ſupereſt, Linden. *Ex. XV. §. 125.* D. D. Hoffmann. *in Diſſert. Anat. ad Horne Microc. p. 152. fuliginem* excrementum aqueum vapidum, ſalis & ſulphuris ſpirituoſi parte maxima orbatum pronunciavit. Eſtque vel naturalis, vel præternaturalis, quando excedit. Hæc evacuari debet per poros cutis, Lind. *Ex. XIII. 400. ſeqq.* A purgantibus vero augetur, §. 374. Retentæ, vero *fuligines*, valde nocent, *Ex. XV. 132.* Inde oritur magna λιγνυώδης, *fuliginoſa*, nigra, Hippocr. *lib. 3. Epid. ægr. 12. poſt. ſtat. peſtil. & l. 6. Epid. ſ. 5. t. 14.* Saliva *fuliginoſa* & ſputum, *l. 2. de Morb. L. 2. Coac. t. 390.* Jung. Foeſ. *pag. 284. 385.* Hanc de *Fuliginibus* ſententiam præfert m per exſpirationem a natura propellendis adeo abſurdam, dixit Charltonus, ut Heraclito riſum excutere poſſet, *Oecon. Ann. Ex. VII. §. 14.* an vero ſatis probaverit, merito adhuc dubitatur. *Fuligo metallorum* proprie dicitur *Arſenicum*, ſæpe etiam *Mercurius*, Rul. Iohnſ. Helmont. paulo aliter de *fuliginis* natura docuit, ſtatuens, omnem *fuliginem* partim eſſe ſal volatile concreti præſervatum ab inflammatione propter aquæ evolantis commiſtionem, partim eſſe oleum, quod evolandi celeritate combuſtionem præterfugit, *tr. Complex. atque Miſt. Element. figm. n. 33. Fuligines ſanguinis* non eſſe cauſſam Aſthmatis, aut Tuſſis, vult Idem *tr. Aſthma & Tuſſis n. 54. ſeqq.* De ſpiritu *fuliginis* vid. Schrod. *d. l.* & Hoffmann. Willis *Pharm. Rat. Part. I. ſect. 5. c. 2.* Spagyricis *fuligo* duplex eſt: Humida & ſicca. Humida eſt collectis vapor per deſtillationem, prolectus; Sicca per ollam & cooperculum æreum, ut, a Cinnabari vapor albus. Nicol. Flammellus *Annot. Theatr. Chym. Tom. I. pag. 778.*

Fulmen, κεραυνὸς, quid proprie ſignificet, Phyſicorum eſt, docere: Nimirum ignis in nubibus accenſus, & cum fragore, quem *To-nitru* vocant, disjectus, in nitroſis, ſulphureis & aliis particulis, quales ad pulveris pyrii conſtitutionem concurrere ſolent, conſiſtens. Vide plura apud Joh. Marc. Marci *Philoſ. vet. reſt. Part. II. ſect. 5. ſubſ. 1.* & *Ephem. N. Cur. Ann. II. Obſ. 27. Fulmen* Chymicis dicuntur flores cupellati argenti in ipſius cum plumbo repurgatione. Unde *Fulminare* metalla idem eſt, ac repurgare, potiſſimum quæ perfecta dicuntur. Vide *Tonitru*.

Fulminatio, (an non Gr? κεραύνωσις dici poſſet?) eſt gradatio metallica cum excoctione, ad purum in cineritio, cujus perfectio veluti effulgente indicatur ſplendore. Inde etiam nomen operi eſt, quod *Coruſcatio* veluti in fulmine apparente, fulgure fiat. Nam poſtquam aſſumtæ ſegregatæque ſunt alienitates (veluti fluores adjecti, plumbum mineralia conjuncta) nubecula quædam ſulphurea obequitat per ſuperficiem, unde poſtea purpureus elucet ſplendor, quem *fulgur*, vel *fulmen*, aut etiam florem nuncupare ſolent, qui cum diſpareret, relictus Regulus refrigeratur. Ruland. & Iohnſ. De *lapide fulminari*, Auro *fulminante*, vide *Ceraunios*, *Ceraunochryſos*. De muſco clavellato & ſimilibus herbis *fulminantibus Ephem. N. Cur. A. I. Obſ. 97. in Schol.*

Fulvus, κιῤῥὸς. Vide *Cirrhos*.

Fumans eſt apud Chymicos epitheton cujuſdam Spiritus, cujus duo habentur proceſſus; Unus quidem eſt, Mercurialis & Jovialis, qui & *Fumitorium* perpetuum vocatur, organis reſpirationis valde noxius, nihilominus Steph. Blancardus uſu aliquem externum aſſignat, nimirum fi tophis gallicis illinitur, *in ſuo vernaculo tractatu de Venere obſeſſa & examinata, p. 192.*

Fumaria, corporis majora; Arteria & ſtomachus, Cælius Aurel. *Chronic. l. 1. c. 1.*

Fumigatio, Gr. καπνισμὸς, ἀποκαπνισμὸς, ὑποκαπνισμὸς, Chymicis eſt per fumum acrem corrodentemque calcinatio. Et fit diverſo modo: Metalla nobiliora afflatu plumbi fuſi, vel hydrargyri fragilia redduntur & poſtea comminuuntur terendo cum ſale. Rul. & Iohnſ. Vel *Fumigatio* dicitur ſpecies ſolutionis Chymicæ & ad calcinationes pertinet, quando metallum, vel materia ſolvenda, per vaporem, vel fumum adſcendentem e particulis ſalinis cujuſcumque notæ ſuperficie tenus corroditur, & temporis tractu in pulverem redigitur. Jac. le Mort *Chymic. Medico-Phyſ. c. 3. p. 20.*

p. 20. Ita & Calcinatio philoſophica vulgo dicta Cornu Cervi eſt nihil aliud, quam *Fumigatio*. Morley *Coll. Chym. Leid. c.* 141. Alias *fumigata* dicuntur καπνιστά, ſunt ut carnes, piſces &c. Parac. *l.* 2. *Tartar. tract.* 1. *c.* 1. Apud Medicos vero *fumigatio*, ὑποκαπνισμός, dicitur, quando rei alicujus nidor ſuffitæ per infundibulum imbibitur, vel per arundinem fumus hauſtus excipitur, uti fit cum Nicotiana, vel Tabaco, Dioſcor. *l.* 3. *c.* 126. Plin. *l.* 26. *H. N. c.* 6. Vocatur & *Fumigium* Foreſt.

Fumitorium, cum epitheto, *perpetuum*, vocatur Spiritus Fumans prior. Vide *Fumans s.*

Fumus, καπνός, quid ſi, & qualis exhalatio, vide *Fuligo*. *Fumus* proprie eſt id, quod ex rebus, cum cremantur, exhalat, Lind. *Exerc. XV.* §. 124. 128. In nobis eſt idem, quod fuligo. Paracelſ. omnem *fumum* exiſtimat eſſe de narcotico anodyno cum ſtupefactione innata, *l.* 10. *Paragr.* §. 2. Spagyricis & Metalligis *Fumus albus* eſt Mercurius. *Fumus citrinus* eſt Sulphur. *Rubeus* eſt Auripigmentum. *Fumus viroſus*, vel virus eſt aura illa, vel vapor veneno ſus, qui aliquando oritur cum periculo vitæ in metallifodinis, vulgo *Schmaden*. Sunt & *Fumi* Alchemici venenoſi, v. g. in operationibus Mercurialibus & Antimonialibus, contra quorum virus opus eſt remediis de quibus vide Magiſtri Odomari *Practicam ad diſcipulum in Tom. III. Theatr. Chym. Fumus duplex* eſt materia lapidis Philoſophorum, i. e. Sulphur & Argentum vivum. Efferarius Monachus *de lap. Philoſoph. ibidem.*

Funambulo, σχοινοβάτης, vocatur hiſtrio quidam, qui agilitate membrorum mira prædi tus graditur, ſaltat ſuper funem, ſuſpendens ſe variis modis. Exempla rariora vide apud 2. Alex. *l.* 6. *Salubr. c.* 4. & Lang. *l.* 1. *ep.* 10. σχοινοβατεῖν, *funambulatio*, Foeſ. *n.* 609.

Functio, ἐνέργεια, idem, quod *Actio*, de quo ſupra *ſuo loco*. Adde Barthol. *in proœm. Anat.* & Wvillis *An. Brut. P.* 1. *c.* 4.

Funda, σφενδόνη, Medicis eſt nomen *faſciæ*, vel *Mitellæ*, vel deligationis certæ, naſo, jugulo, labio inferiori applicandæ, Gal. *de faſciis*. Hipp. 1. *de art. t.* 74. Foeſ. *p.* 604.

Fundalia, vocavit Lullius *Feculas*, ſive *Gerſas*, teſte Libav. *Alchym. Pharmac. c.* 21. Vide *Fecula*.

Fundamentum, βάσις. Vide *Baſis*.

Fundo. Vide *Fuſio*.

Fundulus, κωβιός. Vide *Cobites*. *Fundula* etiam dicitur alia piſciculi ſpecies, quæ alias *Capito* dicitur, aut *Gobio Capitatus*. Aldrov. *libr.* 5. *c.* 27.

Fundus, πυθμήν, dicitur de inferiore parte ventriculi, Galen. *l.* 5. *de L. A. c.* 6. Item de inferiore parte teſtium, uti ex Polluce notavit Fallop. *in Obſ. Anat. T.* 1. *p.* 418. De *Fundorum* terræ varietate vide Helmont. *paradox.* 1. *n.* 3. 16. πυθμένοθεν, *funditus*, pro omnino, prorſus, legitur apud Hipp. 2. *de R. V. I. A. t.* 42. Adde Foeſ. *p.* 543. *Fundus urinæ*, idem, quod *ſedimentum*, Parac. *de Urin. judic. l.* 1. *Tr.* 1. *c.* 3. & *alibi*.

Funeſtus, θανάσιμος, θανατώδης, idem, quod *Lethalis*, dicitur de eventu morbi ad mortem terminante, & quidem dupliciter, vel ſimpliciter & neceſſario, vel magna ex parte, Gal. 5. *aph.* 2. & 3. Vide Dieter. *Iatr. n.* 385. Lind. *Ex. XII.* §. 27.

Fungus, μύκης, diverſimode accipitur. Aut enim notat excreſcentiam terræ, vel excrementum terræ quoddam variæ formæ & figuræ, ſuntque hujuſmodi *Fungi* rudimenta plantarum: *Eph. N. C. A. II. O.* 54. quorum tres ſpecies recenſentur: Eſculenti, Officinales, & Venenoſi *fungi*, de quibus vide Botanicos, præſertim Cluſium de *fungis*. Officinalium Catalogum lege apud Schroder. *l.* 2. *c.* 13. Tales *fungos* terreſtres dicit Helmont. eſſe *Leſſas terræ* pelle obductas, ſive fumum tranſcorticem, *tr. Imago ferm. impregn. n.* 31. *Fungus* minimus dicitur *Fungillus Mithridaticus*, *Eph. N. Cur. A. III. Obſ.* 24. Inter omnia eſculenta *fungi* peſſimi ſunt cibi, Galen. *l. de bon. & mal. ſucc. c.* 4. & *de puer. epil.* Aut ſignificat *Fungus* excreſcentiam quandam in partibus ulceratis ex humore nutritio corrupto natam, veluti tuberoſam eminentiam, cujus meminit Hippocr. *lib.* 2. *de morb. XLIIX.* 10. Clarius vero apud Galen. *l.* 1. *de L. Aff. c.* 1. & *c.* 3. *in* 3. *Epid. t.* 49. Horum plures obſervationes quære in Hildan. *Cent.* 1. *Obſ.* 15. *Cent.* 2. *O* 35. 36. *Cent.* 3. *O.* 1. *F. de Ich.* & Melicer. *c.* 23.

Funiculus, cum epitheto *umbilicalis* dicitur congeries vaſorum umbilicalium fœtus cum ſuo involucro, cujus miram contorſionem obſervavit & delineavit D. Ruyſchius *in Centur. obſerv. Anat. Chirurg. Obſ. XI.* Ejus naturalis deſcriptio videatur apud Anatomicos, & inter noviſſimos apud D. D. M. Hoffmann. *Id. Marchin. hum. ſect.* 13. §. 11. *Conſ.* Barthol. *lib.* 1. *Anat. c.* 37.

Funis, σχοῖνος, σχοινίον, quid ſit, non indiget declaratione. Pertinet inter inſtrumenta Chirurgis neceſſaria, uti patet ex Hipp. 4. *de artic. t.* 63. ex quo loco ſimul patet, *navium funes* vocari ὅπλα, *armamenta*, teſte Gal. *in comm. ad h. l.* Arabes venam Medianam vocaſſe

caſſe *Funem brathis*, teſtatur Joh. Zecchius *lect.* 11. *in ſect.* 1. *Aph. Hipp. p. m.* 109.

Furcula, idem, quod *Clavicula*. Avic. *l.* 4. *fen.* 5. *tr.* 1. *c.* 8. Vide ſupra, *Clavicula Furcilla* etiam idem eſt, quod *Bulimus*, quæ ſignificatio, uti minus eſt obvia, ita paſſim ignorata. Lind. *Ex. XIII.* §. 58.

Furfur, πίτυρον, proprie ſignificat pelliculam ſive corticem, quæ a frumento inter molendum abſcedit. In qua ſignificatione apud Hipp. & Gal. aliquoties occurrit, v. g. Hipp. *l.* 7. *Epid. XXXIII.* 8. *l.* 2. *de diæta XI.* 19. Gal. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 8. & *alibi*, ubi *furfurum* facultatem detergentem ad gargaliſmata laudat. Qua fini & frequenter Clyſterum decoctis addere ſolent Galli, uti ex Philiberti Huybert. *Medecin Charitable idiomate Gallico expreſſa, in principio*. Ab hujuſmodi *furfuricus* panis dicitur πιτυρίας, *furfuraceus*, ubi *furfur* a farina non eſt ſeparatus, qui & αὐτόπυρος συγκομιστὸς, vocatur Gal. 1. *c.* 2. & omne *furfurem* πιτυρῶδες habere vim deterſoriam dicitur *c.* 12. ab eorum ſimilitudinem etiam πίτυρα, *furfures*, dicuntur particulæ excrementorum cum urina prodeuntes, Hipp. 2. *de Nat. hum. t.* 21. unde & πιτυρώδης ὑπόστασις, *furfureum* ſedimentum, & urina *furfurea* vocatur, *Coac. t.* 581. *com.* 2. *Progn. tex.* 28. *libr.* 7. *aph.* 44. Vide Diet. *n.* 684. *Furfuroſi* quoque vocantur, quibus aſſidue ſquamulæ, veluti *furfures* in ſcabie gignuntur, quæ & pectendo, aut ſcalpendo decidunt. Unde & affectus πίτυρα, *furfures*, aut πιτυρίασις, *furfuratio* vacatur, quæ *Porrigo* dicitur, Gal. *l.* 1. *de C. M. S. L. c.* 6. Seren. *de re medica c.* 3. ubi & *Farrea nubes* appellatur, Keuchen. *in not. p.* 94. Cauſſa ejus conſiſtit in portionibus ſiccioribus ſalinis & ad ſcabiem ſiccam referri poteſt. *Furfuriſca* etiam vocatur ille morbus. Vitalis *de Furno Medicin. c.* 69. *p. m.* 74.

Furioſus, μανιακὸς, vide p. p. *Furor*. Porro eſt etiam epitheton *Flatus*, de quo vide ſupra *Ambulo*.

Furnus idem, quod *Fornax*, vide ſupra. Rolfink. expreſſe ſcripſit, pari paſſu ambulare, *Chym. l.* 2. *c.* 17. *Furnus* eſt locus, capſa, & velut officina Vulcania ignis coercendi, regendi, recteque adminiſtrandi gratia excogitata. Vocatur ibidem Domicilium & Clauſtrum Vulcanium. Ruland. ita deſcripſit: *Furnus* eſt locus, in quo ignis ad materiam Chymice tractandam dextre & convenienter accomodatur. Eſtque *Apertus* vel *Tectus*. *Apertus* eſt, cujus pars ſuperior eſt aperta. Eſtque tum *Probatorius*, tum *Ventoſus*. Probatorius vel docimaſticus dicitur, in quo metalla perfectiora purgantur, examinantur, vel, ut uſitatiori rem vocabulo delineem, fulminantur. *Furnus* ventoſus ſeu *Aaemia* dicitur, in quo beneficio venti ignis vim augentis mineralia liquantur & fundunt. *Furnus tectus* eſt, cujus ſuperficies tecta eſt. Eſtque vel *ſimplex*, vel *compoſitus*. Ille, qui ſimpliciter & abſolute alterius adminiculo conſtat, eſtque vel *Calcinatorius*, vel *Diſſolutorius*. Ad calcinatorium pertinet *Cœmentatorius*, & *Reverberatorius*. *Diſſolutorius* eſt vel *Aſcenſorius*, vel *Deſcenſorius*, Ille eſt vel ſiccus, & quidem aut in *veſica*, aut in *catino* arenario; vel *Humidus*, ſive *Balnei*. *Furni compoſiti* dicuntur ii, ubi uno igne plures *furni* foventur, ut ſunt *Athanor* & *Acediæ furnus*, de quibus ſupra Rul. Plura legantur apud D. D. Vvedel. *Pharm. in A. F. R. l.* 1. *ſ.* 5. *c.* 2. Joh. Franc. Vigani *Medull. Chymiæ circa fin. de Furnis & Vaſis*. Morley *Coll. Chym. Leid. c.* 196. *ſeqq.* Iunken *Chym. Exp. Cur P. I. ſ.* 1. *c.* 2. *p.* 36. *ſeqq.*

Furo, ἰκτίς, idem, quod *Viverra*, ſive *Muſtela Sylveſtris*. Vide *Ictis*.

Furor, μανία, eſt ſpecies vehementioris delirii abſque febre. cujus accuratam deſcriptionem invenire licet in Vvillis *An. Brut. part. II. c.* 12. Vide ſupra *Delirium*. Junge Dieter. *n.* 512. 518. Ejus ſpecies eſt *Furor* ἐρωτικὸς, *amatorius*. Helmont. negat *furorem* eſſe mentis affectum, aut animam rationalem lædi, *tr. Formar. ortus n.* 79. & *tr. Imago mentis n.* 6. Qui tali affectu laborant, vocantur *furioſi*, μανιακοὶ, μαινόμενοι. Vide *Mania*.

Furunculus, δοθιὴν. Vide *Dothien*.

Fuſaneus, χυτὸς, ῥυάς, dicitur de piſcibus, qui gregatim ſimul natant, & fuſim retibus capiuntur. Aldrov. ex Ariſtotele *l.* 2. *de piſc. c.* 18. & *l.* 3. *c.* 18. Quando vero de morbis dicitur, eſt Gr. σποραδικὸς, vide *Sporadicus*, & opponitur Endemiis, vel Epidemiis. Gal. *in def. Med.*

Fuſcus, φαιὸς, πελὸς, eſt nomen coloris inter nigrum & candidum medii, magis tamen ad nigrum vergentis, Gal. *c.* 3. *in* 3. *Epid. t.* 3. Dicitur *umbroſus*, σκιερὸς, σκιώδης. Hinc quædam medicamenta Galen. dicuntur φαιὰ, *fuſca*, Gal. *l.* 6. *de C. M. S. G. c.* 8. 10. *Fuſcedo faciei* legitur apud Foreſt. *l.* 31. *Obſ.* 3. *in Schol.* *Fuſcedo linguæ* vulgo dicitur *Angina*, teſte Lang. *l.* 1. *ep.* 4.

Fuſio, χύσις, terminus eſt Chymicus, exprimens in genere liquationis ſpeciem per ignem. Unde & *fuſio* & ſolutio per ignem pari paſſu ambulant. *Tract. de Alchemia* incerti Autoris *c.* 32. *in Volum. Chym. III.* Uſitatius,

tatius vero *Fuſio* de metallorum & minera-lium liquatione dicitur, *Liquefactio* de pinguibus & concretis, notante Iunken *Corp. Pharmaceut. ſect.* 1. *c.* 2. *n.* 4. *p.* 9. & *c.* 4. *n.* 2. *p.* 18. Jungatur & Wedel. *Pharmac. Acroam. l.* 1. *ſect.* 4. *c.* 2. *p.* 145. *ſeqq.* Specialiter *Fuſio per Antimonium* dicitur, qua verum aurum non modo a metallis imperfectis, ſed etiam ab ipſo argento ſeparamus, & fit hoc modo: Accipio aurum aliis metallis mixtum, ipſique tres partes Antimonii pulveriſati commiſceo, & in crucibulo igni contumaci in furnum ventoſum pono. Poſtea juvante, ſi placet, folle probe liquefactum in pyramidem calefactam ſevoque illitam transfundo, ubi labris malleo concuſſis regulus aurum continens in apice reſidebit, quem malleo detrunco. Antimonium porro reſiduum rurſus in tigillo igni ad tertiam etiam vicem impono, & prædicto modo procedo, ut omne aurum ex antimonio protrudatur. Tandem regulos hoſce ſingulos in catillo terreo prope follem pono, carbonibuſque ſuperpoſitis in modum fornicis ignem accendo, tam diuque flammam ſuperinduco, quouſque omni antimonio evaporato aurum purum putumque reſideat, quod ſtatim coagulatur. Hæc Rul. & Iohnſ. Vide & Rolfink. *Chym. l.* 2. *c.* 2. *Fuſorum*, quæ Gr. χυτὰ vel χωνευτὰ dicuntur, Catalogum lege apud Libav. *Synt. A. ch. l.* 2. *c.* 4. *ſeqq.*

Fuſor proprie dicitur in Arte vitraria, qui debitum ſali, cineribus & arenæ pondus aſſignans vehementi igne efficit, ut in maſſam coeant & albedinem cum diaphaneitate acquirant, quod ſi metallum juſto durius atque adeo fragile fit, ſal vel cineres, ſi tenerius vel mollius, arenam addit miſcendo, uſque dum illud temperamentum aſſequatur, quod non aliter, quam operando dignoſcitur. Chriſt. Meretti *ad Ant. Neri Art. Vitr. p.* 269.

Fuſtigatio quid ſignificet, ex aliis Lexicis peti & haberi poteſt, nimirum plagas baculo vel fuſte inflictas. An vero fuſtigatio, nec non tortura, remedii loco eſſe poſſit podagricis; quæſtionem movet P. Ammann. *Irenic. p.* 174. reſpondens eſſe quidem liberrimæ voluntatis, ſed remedium ignominioſum.

Fuſtis piſtillaris, ξύλον ὑπερῶδες, inter inſtrumenta refertur ad articulos reponendos ab Hippocr. 4. *de artic. t.* 57.

Fyada, id eſt, *Mercurius*, *Fumus albus*. Rul. & Iohnſ.

G.

GRæcum Γ apud Medicos Græcos *unciam* notat Roh. *ad Scribon. num.* 71. Vide textum Græcum Galen. *in libris de compoſ. Medic. & facile parabilibus*, item *de pond. & menſ.*

Gabal, vide *Cabales*.

Gaballa, *Gaballia*. Vide *Cabala*.

Gabanula, nomen dicit fuiſſe primævum artis Cabaliſticæ ab Autore, Paracelſus *Philoſ. ſagac. l.* 1. §. *Probatio in Necromantiam*.

Gabirea, γαβιρέα, ſpecies eſt Myrrhæ pinguiſſima læto & pingui ſolo naſcens, quæ copioſam ſudat Stacten, teſte Dioſc. *l.* 1. *c.* 77. Gorr.

Gabricus, terminus eſt Spagyricus, denotans *Maritum Philoſophicum*, i. e. *Sulphur Philoſophorum*, cujus fœmina dicitur *Beya*, i. e. Aqua Mercurialis, *Th. Chym. Vol. III. p.* 675. & *Vol. IV. p.* 736.

Gados, γάδος, idem, quod *Galeus*; de quo infra *ſuo loco*. Vide Lind. *Ex. XI.* §. 24. *ſeqq.*

Gæa, γαῖα, *Terra*. Vide *Ge*.

Gæodes, γαιώδης, vel appellative, vel proprie accipitur. In illa ſignificatione idem eſt quod *Terreſtris*, *Terrenus*, a γαῖα, *terra*. Vide *Ge*. Hac vero ſignificatione notat lapidem de genere *Aetitarum*, etiamſi Dioſcorid. ſeparatim de utroque differat *l.* 5. *c.* 161. 169. Terram in ſe complectitur, utplurimum quidem candidam, ſed aliquando pallidam, aliquando luteam, ſolaque figura a *Belenite* differt. Hic enim inſtar ſagittæ oblongus eſt, *Gæodes* vero rotundus. Muſcus, qui ei adhæreſcit, olet violam. Hic lapis adſtringit, ſiccat, caligines oculorum diſcutit, & illitus ex aqua teſtium mammarumque inflammationes ſedat Hæc ex Dioſcor. *d. l.* Gorræus.

Gagates, ὁ γαγάτης, eſt ſpecies lapidis minus pretioſi, ita dicta a fluvio *Gagas* in Lycia, vel ſecundum alios in Cilicia, ex liquido bitumine, vel ex ſucco pingui & bituminoſo concreti, qui igni admotus ardet & bituminis odorem reddit. Perperam a nonnullis confunditur cum Succino. De hujus differentiis & uſu Medico vide Galen. *l.* 9. *de S. Fac. l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 2. Scribon. *n.* 225. Rhod. *in Not. ad h. l.* Dioſcor. *lib.* 5. *c.* 146. Lang. *l.* 1. *ep.* 75. Chioccum *Muſ. Calceol. ſect.* 3. *p.* 355. *ſeq.* Schroder. *l.* 3. *c.* 33. Hoffm. *in cav. ad h. l.* Rulandus cum ſuccino confudiſſe videtur.

Gaietanus, γαϊτανός, eſt epitheton vinculorum

rum ex materia ægre putreſcibili factorum, cujus meminit Galen. *lib.* 13. *Meth. med. cap.* 22. *ad fin.* Jul. vero Alexandrinus opinatur, ſignificari hoc nomine fides chordaſque ex animalium nervis eductas concinnataſque; quæ vulgo *Gavetæ* dicuntur, & materia eſt corrumpi aut putreſcere non admodum facilis, *in notis ad h. l.*

Gala, γάλα, *Lac* ſignificat. Eſt vocabulum valde æquivocum. Proprie & uſitatiſſime ita dicitur liquor ille candicans, calidus, dulcis, tenuis ad mammas & ubera collectus, & ſuctione, vel preſſione externa papillarum infantibus & brutis noviter excluſis pro nutrimento elicitus & excretus. De hujus materia ingens eſt Medicorum veterum & recentiorum diſſenſus, dum alii ſanguinem & quidem menſtruum *Lactis* materiam ſtatuerunt, inter quos eſt ipſe Hippoc. quamvis non penitus expreſſe ſcriptum reliquerit; tamen facile colligi poſſe videtur *ex* 5. *aphor.* 39. Gal. vero γεταῤῥυδην aſſeruit *l. de V. S. adv. Eraſiſtratum c.*5. unam eſſe ὀσίαν vel eſſentiam *lactis* & menſtruorum & amborum communes fontes, nempe venas. Quos principes ſecutus fuit poſtmodo totus pene Doctorum Medicorum chorus. Alii tamen pauciores receſſerunt ab illa recepta ſententia, & Chylum pro *Lactis* materia ſubſtituerunt, inter quos primus nobis videtur Proſper Martianus *in præfat. ad Hipp. librum de Nat. Pueri p.*42. 43. quamvis ſanguinem ex parte adhuc admiſerit. Hunc ſecuti & alii ex recentioribus, ſolum chylum urgentes, de quibus videatur Bartholin. *Anat. libr.* 2. *c.*1. Proſtant & noviſſime habitæ *Exercitationes Academicæ* de hoc argumento in hoc Lyceo Altdorffino, & alibi habitæ. Egregie etiam ventilavit opiniones de materia ſanguinis ſecundum recentiorum phænomena Iunken. *Chym. Exp. Cur. P.I. ſ.*2. *c.* 2. *p.* 93. *ſeqq.* Solus Hier. Barbatus ſerum *lactis* materiam pronunciavit, illud a ſanguine ſeparari & in *lac* aſſimilari judicans. Verum rectiſſime Barthol. *d. l.* de hac hypotheſi ſcripſit: *Recte, ſed non ſolum.* Pinguius enim *lac* chylum requirit. q. d. ſi ſolum ſerum *lactis* eſſet materia, unde proveniret butyroſæ & pingues ejus portiones quandoque ſat copioſæ. Inter Alimenta vero optimi ſucci & laudabilis cum coctionis, tum diſtributionis, principatum obtinere, veriſſime docuit Gal. *l.* 3. *de Al. fac. c.*15. & cum eo plures alii. Jungatur Dieter. *n.* 165. Quo alimenti reſpectu triplex potiſſimum præter humanum nobis in uſu eſſe *Bubulum*, *Caprillum*, *Ovillum*, novimus ex C. Hoffmann. *Inſtit. Med. l.* 5. *c.*19. §. 1. & aliis. Verum quoad uſum medicamentoſum addi debent *equinum* & *aſininum*. *Lac* virtutibus medicamentoſis egregiis humectandi, refrigerandi, mitigandi pollere, etiam ex Galen. & aliis conſtat. Vid. Linden. *Ex. XVI.* §. 78. Hinc uſus & internus & externus eſſe ſolet. Ad artificioſas lactis præparationes pertinet *lac* πεπυρωμένον, quod & διακοχλίκιον vocatum fuit, quando igniti ſilices in illo fuerunt extincti. Idem *d. l.* §. 82. γάλα σεσεισμένον, *lac* quaſſum nihil aliud eſt, quam *lac* ebutyratum, & portione ſua butyroſa per agitationem & conquaſſationem privatum, Id. §. 108. *ſeqq.* Improprie & tropice *lac* quoque terminus eſt Pharmaceuticus, & tribuitur diverſis medicamentorum ſimplicium & compoſitorum formulis, *v. g.* Emulſionibus: Schroder. *l.* 2. *c.* 14. ſuccis herbarum expreſſis, Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 8. *c.* 6. *v. g.* Papaveris, Scribon. *n.*22. Peucedani, *n.* 166. 170. (vid. Rhod. *in not. ad hæc loca*) Lac Papaveris, i. e. *Opium*, Ruland. Ita & aliæ præparationes hoc nomine veniunt. *Lac* Sulphuris, perlarum: *Lac Virginis*. De quibus videantur Diſpenſatoria, Schroderus, Libav. & alii. Cæterum *Lac Virginis* quoque vocatur mixtura e lixivio acri ſmegmatopœorum & olei viridis ſambuci, Chr. Meretti *ad Neri A. Vitr. p.* 327. e noviſſimis Iunk. *Lex. Ch. Ph. P. I. p.* 125. 126. Denique in lapidis Philoſophici labore Mercurius, ſive materia ad album redacta, *Lac Philoſophorum*, Item *Lac virginis* vocatur, quæ & ſuccus Lunariæ dicitur. Ruland. Ger. Dorneus *in Philoſ. Chemica*. Item *de tranſmut. metall.* Dionyſ. Zacharius *in opuſc. Theatr. Chym. Vol. I. III. & alibi*, de quibus in Indice, Libav. *Apoc. Hermet. Part. poſterior. Heptad. Hermet. monad.* 6. *in Tom. II. Oper. p.* 403. *ſeqq.* Imo & ipſe *Lapis* Phil. vocatur etiam *Lac*, *Th. Chym. Vol. IV. p.* 727. *Lacte*, pro *Lac* veteres quoque poſuiſſe, teſtatur Rhod. *ad Scribon. n.* 22. *Lactes* quid ſint, vide infra *Lactes*.

Galactina, γαλάκτινα, vide *Lacticina*.

Galactites, γαλακτίτης, dicitur lapis ex ſaxo calcario naſcens, ſicut & *Melitites*, μελιτίτης, cui & in reliquis notis valde ſimilis eſt, cinereo colore, qui cum coti atteritur, ſuccum reddit lacteum & dulcem; ex quo nomen ſuum accepit. Singulis fere annis capit incrementum, quo fit, ut aliquando magnitudine pueri caput exæquet. Caloris aliquid habet atque abſtergit, ad oculorum fluxiones & ulcera inungitur. Oportet autem in aqua tritum pyxide plumbea recondere, propter vim glutini, quod obhæret. Idem mulieres lacte copioſo implet, ſi tritus poſt balneum cum

aqua aut vino dulci bibatur. Hæc Gorræus. De hoc lapide legatur Gal. *l*. 9. *de Sim. Fac.* §. *Hæmatites*. Dioſcor. *l*. 5. *cap*. 150. Ægin. *l*. 7. *c*. 3. *liteL*. Chioccus *Muſ. Calceol. ſect*. 3. *p*. 277. 399.

Galactodes, γαλακτώδης, duplicem habet ſignificationem (1) notat *tepidum* in modum lactis recentis, quod neque calidum, neque frigidum eſt. Dicitur & *Egelidum*. Ita dicitur de vino Hipp. *l*. 7. *Epid. L*. 7. de aqua Aet. *l*. 3. *Tetrabil*. 1. *c*. 170. ubi frigidæ opponitur. Et apud Gal. *l*. 7. *meth. med*. ἐδέσματα γαλακτώδη vocantur edulia *tepida*. (2) ſignificat colorem *lacteum*, & ita dicitur de excrementis *lacteum* colorem obtinentibus. Hipp. *l*. 3. *Epid. ægr*. 13. *poſt. ſtat. peſt. de urina*. Gorræus.

Galactophoros, γαλακτοφόρος, i. e. *Lactiferus*. Epitheton canalium, vel vaſorum, aut chyſum ad mammas recta pro materia Lactis deferentium, quos omnino adeſſe nonnulli ſibi perſuaſum habent; vel potius ductus illi & tubuli, qui e glanduloſa mammarum ſubſtantia ad papillam, veluti ad centrum colligunt, de quibus tubulis legi poterit Bartholin. *l*. 2. *Anat. cap*. 1. *p*. 332. Dicitur & communiter *Lacteus*, de quo vocabulo paulo inferius.

Galactopoetica, γαλακτοποιὴ τέχνη, ſcil. facultas, dicitur aptitudo illa in mammis, lac, vel e chylo, vel ex ſanguinea maſſa, conficiendi.

Galactopoſia, γαλακτοποσία, dicitur curatio morborum quorundam v. g. arthritidis, phthiſeos, per potum lactis. Chr. Benettus *in Theatr. Tabid. Exerc*. 26. Th. Bonet. *Anat. Pract. l*. 14. *ſect*. 1. *Obſ*. 32. §. 5. *p*. 1440.

Galactopotes, γαλακτοπότης, i. e. *Lactipotor*, Pollux.

Galarias, γαλαρίας, idem, quod *Callarias*, nomen piſcis, qui & *Aſellus* dicitur. Lind. *Ex. XI*. §. 28.

Galaricides, vel *Galaractes* lapis, idem, qui Galactiles. Albert. & Anshelm. Boetius de Boot. *hiſtor. gemm*. & *lapid. p*. 559. *ſeqq*.

Galaturæ, dicuntur mucilagines ſemin. cydoniorum aut pſyllii factæ per aquas v. g. cancrorum, aut ſpermat. ranar. in affectibus oculorum efficaces. Meminit. hujus vocabuli D. Ludovit. *Pharmac. diſſ*. 1. *p*. 415.

Galax, γάλαξ, idem, quod γλαῦξ. Vide *Glaux*.

Galaxa, *Galacia*, terminus Paracelſicus. Dicitur eſſe ſpina ignis, *lib*. 2. *de Gallicis puſtulis, ulceribus* &c. *cap*. 5. Alias communiter notat lineam illam albam in cœlo, quam Cic. *Circulum lacteum* quoque vocavit, Gr. γαλαξίας κύκλος, eſtque nihil aliud, quam congeries minutiſſimarum ſtellarum fixarum, ſive nebuloſarum ſtellarum. Vid. Dn. Sturm. *in Scientiæ Coſmicæ Part. Gen. Tab*. 3. Hujus principium eſſe ſulphur ſubtiliſſimum, eſſe cauſſam hyemis, nebulas producere, docet Paraceſſ. *Fragment. de Anat. oculor*. item *l*. 1. *de morbis metalliſoſſor. tr*. 2. *c*. 1. & *in fragmentis huc pertinentibus*. Idem etiam analogice *Calaxam* in homine ſtatuit *Paragran. tr*. 2. *de Aſtronomia*, ſpecialiter in cranio poroſitates hoc nomine inſignivit, *l*. 1. *de Podagricis*, Charlton. quoque vias & diſtributionem chyli *Galaxiæ* nomine exornavit, *Exerc*. 3. *Oec. Animal*.

Galaxias, γαλαξίας, eſt etiam nomen lapidis, qui alias μόρχθος, vel μόροξος, item λευκογραφὶς vocatur, quem Gal. cum Galactite confundit, *lib*. 9. *de Si. Fac*. §. *Schiſtus*. Dioſcorides vero ſeparavit, *l*. 5. *c*. 150. & 152.

Galbanetum Paracelſo dicitur balſamus, qui penetrat venas & ligamenta, cujus deſcriptiones vide *l*. 2. *de Tartaro tr*. 1. *c*. 6. & *in explicatione*. Iohnſonus vero *Galbanetum* deſcribit, quod fit liquor ex *Galbano* de Terebinthina dilutus. *Lexic. Chym. lib*. 2. Ejus deſcriptio habetur apud Schrod. *l*. 4. *claſſ*. 2. *p*. 196. quam etiam C. Etmullerus ſuo calculo comprobavit. Junge Jac. le Mort *Pharm. Chym. Phyſ*. & ex hoc Morley *Coll. Chym. Leid*. *c*. 200. Significat & *felem*, de quo animali vide ſupra *Felis*.

* *Galbanetum Hartmani*, medicamentum ex Galb. p. 1. Sp. Tereb. p. 11. ab Hartmano inventum Sennertus addit Ol. It. Lavend. ℥. 1. Eſt autem ad membra paralytica inſigne remedium. V. Pharmac. Batean.

Galbanum, γάλβανον, χαλβάνη, vocatur gummi quoddam plantæ ferulaceæ Syriacæ, quæ *Metopium* dicitur, intenſe flavum, inflammabile, vim habens calefaciendi, reſolvendi, Gal. *l*. 8. *de Sim. Fac*. Dioſcorid. *l*. 3. *c*. 97. Schroder. *lib*. 4. *cl*. 2. *n*. 385. Fr. Hoffm. *in Clav. ad h. l*. Rhod. *ad Scribon. n*. 81. In ſpecie quomodo ſignum præbeat fœcunditatis, lege apud Lang. *l*. 1. *ep*. 49. Galbani Crocati deſcriptio & uſus videatur apud Mynſicht. *in armamentar. Chymic*.

Galbeum, & in plur. *Galbei*, vel *Calbei*, κόσμια, κόσμοι, dicuntur *Armillæ*, quæ & ornatus & juvandæ valetudinis cauſſa uſurpantur; uti demonſtravit ex Sueton. *in vita Galbæ c*. 3. Heuch. *in not. ad Seren. p*. 272.

Galbula, num. plur. nuces Cupreſſi. Fal. *c*. 1.

Galbulus, *Galgulus*, *Galbula*, *Galgula*, eſt no-

nomen avis, quæ alias *Picus viridum ſuſpendens*, item, *Chlorion*, Gr. χλωρίων, κελεὸς, κολεὸς dicitur, cujus deſcriptionem & uſum in Medicina vide apud Aldrov. *l.* 12. *Ornithol. c.* 39. Alia quoque avicula lutea *Galgulæ* nomine venit, quæ alias *Girlus mas* appellatur, apud eundem *lib.* 18. *Ornithol. c.* 21. cujus hodieque uſus in cibo notiſſimus. Keuchen. vocat *Galgalum Hianticillum*, *proleg. ad Q. Seren. p.* 53. Dicitur & *Charadrius*, de cujus vi adverſus icterum occulta vide Lang. *l.* 2. *ep.* 36.

Gale, γαλῆ, γαλεή, *Muſtela*, eſt nomen animalculi, quadrupedis, vivipari, digitati, cujus ſpecies, differentias, deſcriptionem, uſumque in cibis & medicina vid. apud Aldrov. *l.* 2. *de quadr. digit. vivip. cap.* 15. 16. Anatomiam Muſtelæ ſuccincte propoſuit Joh. de Muralto *in vade mecum Anatomico Exerc. III. ſub finem p.* 108. Sed & piſcis notiſſimus *Muſtela* vocatur, qui Gr. γαῦρος, Lat. *Gobius fluviatilis* dicitur, Schroder. *l.* 5. *cl.* 3. *n.* 84. Deſcriptionem & uſum lege in Aldrov. *l.* 5. *de piſc. c.* 7. de uſu cineris *muſtelæ* combuſtæ quadrupedis vide apud Gal. *l.* 11. *de S. Fac.* & Ægin. *l.* 7.

Galea, κράνος, γαλέα, quid proprie ſignificet, non ſpectat ad Medicum. Improprie & per metaphoram ita dicitur *Amnios* membrana. Vide *Amnios*. Barthol. *lib.* 1. *Anat.c.*36. Eſt & nomen faſciæ, ſive deligationis in capite factæ apud Gal. *de faſciis*, *n.* 29. piſcis etiam, qui & *Aſellus* vocatur, *Galea* & *Galeus* vocatur, Lind. *Ex. XI.* §. 54. *Falea*, dicitur quoque *Capitis Dolor*. Valeſc. *de Tarant. Phil. Pharm. l.* 1. *c.* 7.

Galeanthropia, γαλεα ἀνθρωπία, dicitur ſpecies delirii melancholici ſimilis lycanthropiæ, aut cynanthropiæ, cum homines arbitrantur, ſe factos eſſe feles, eorumque mores æmulantur, à γαλῆ vel γαλέη, felis, Laur. Bellin. *de Urin. &* *Pulſib. in Opuſcul. ſuis Medicis p.* 513.

Galena, *Galene*, γαλήνη, æquivocum eſt. Vel enim idem ſignificat, quod *Molybdæna*, μολυβδαίνα, quæ eſt vel nativa, vel factitia. Illa eſt minera plumbi, vel potius plumbi & argenti ſimul. Plin. *l.* 34. *c.* 8. Rhod. *ad Scrib. n.* 220. Latine *Plumbago* dicitur. Ruland. & Johnſon. *in Lex. Chym. l.* 2. Hæc eſt ſpecies *lithargyrii*, videlicet recrementum illud, quod in purificatione argenti, vel auri per plumbum fornacis folio concretum adhæret & parum ſtum. Schrod. *l.* 3. *c.* 19. Chiocc. *in Muſ. Calceol. ſect.* 3. *p.* 397. Ejus virtus ſimilis eſt lithargyrii, videlicet ſiccare & refrigerare, Gal. *l.* 9. *de Sim. Fac.* Deinde γαλήνη, fuit olim primum nomen Theriacæ, ſic ab Andromacho & aliis qui antéibant, appellabatur, ſi videlicet viperæ carnes nondum admiſtas haberet. Eſt autem ita dicta γαλήνη, quia corporibus tanquam aliqua morborum tempeſtate vexatis tranquillitatẽ & veluti ſerenitatem inducit, Gal. *l. de Theriaca ad Pamphilian.* Gorr. Libav. *Alchym. Pharmac. c.* 14.

Galenion, γαλήνιον, nomen eſt Malagmatis anodyni, cujus compoſitionem habet P. Ægineт. *l.* 7. *c.* 18.

Galenus. Nomen alterius Artis Medicæ poſt Hippocratem Principis, prænomine *Claudius* & a patria cognomine *Pergamenus* dicti. Cujus ſingularem induſtriam in amplificanda arte Hippocratica ſcriptis quidem quampluribus & prolixioribus per omnes Medicinæ partes, licet Helmontius & multi ex Neotericis hodieque adhuc vel ſubſannare vel aſperioribus verbis perſtringere non erubeſcant, rectius tamen illi nobis facere videntur, qui gloriam illius fartam tectamque cupiunt. Quamvis enim prolixitate nimia moleſtus eſſe videatur, neque ad vera hodierna principia ipſi tum temporis ignota non quadrent hujus ſcripta, multa tamen in illis continentur lectu pariter & notatu utilia. Quid? quod ſine dubio haud pauci temere de illo judicent, veluti cæcus de coloribus, cum vel ob ignorantiam Græcæ linguæ, vel ob pretii, quo opera Autoris illius veniunt, magnitudinem nunquam viderint, aut legerint, ſaltem aliorum judicio ſeſe mancipantes. Qui vero nimium *Galeni* ſcriptis tribuunt, & omnia pro oraculo habent, illi jure merito *Galenici*, vel *Galeniſtæ*, & eorum Medicina *Galenica* appellatur,

Galeonymos, γαλεώνυμος, idem, quod *Galenus*, Gal. *l.* 3. *de Al. fac. c.* 31.

Galeria, vide *Alauda*.

Galeus, γαλεός, Lat. *Muſtelus*, dicitur genus quoddam piſcium carne dura præditorum Gal. *l.* 3. *de Al. Fac. c.* 31. Suntque ejus variæ rurſus ſpecies, de quibus erudite diſſerit Linden. *Ex. XI.* §. 56. *ſeqq.* Dorioni idem eſſe *Galeum*, cum *Aſino* & *Gado* piſce, teſtatur Idem §. 26. Prolixiorem deſcriptionem *Galeorum*, vel *Muſtelorum* & uſum vide apud Aldrov. *lib.* 3. *de piſc. c.* 31. 32. 33.

Galexias, γαλεξίας, etiam γαλαξίας, dicitur piſcis e Muſtelorum genere, ſed delicatior, & molliori carne præditus, propterea apud Romanos magni æſtimatus, Gal. *l.* 3. *de Al. Fac. c.* 31.

Galealus, *Galgula*, *Galgulus*, vide *Galbulus*.

Galiancones, γαλιάγκωνες, dicuntur Hippocrati, qui ob capitis humeri in alam prolapſum

pſum brachium juſto brevius & gracilius ha- bent, partes vero circa cubitum tumentiores, muſtelæque cubito præditi ſunt, quos ideo *Muſtelaneos* quidam vocant, alii ſimpliciter *Ancos*. Hujus mali vero duplex a Galen. aſſignatur cauſſa: vel quando adhuc in utero humeri luxantur, vel quando poſt ortum adhuc tenera ætate juxta humeri caput in intimis partibus alteque ſuppurationes oriuntur, ſive ſecentur, ſive urantur, ſive per ſe pus aperiatur, ut ab eo ſcriptum. Meminit aliquoties eorum Hipp. 1. *de artic. t.* 59. 60. & *l.* 3. *t.* 88. *l.* 6. *Epid. ſ.* 1. *t.* 18. Vid. Gal. *comment. ad illa loca*. Adde Foeſ. *Oecon. p.* 132. Foreſt. *l.* 9. *Chirurg. Obſ.* 4. *in Schol.*

Galiopoſis, γαλίοψις, frutex urticæ ſimilis, urtica mortua etiam dicta, de qua Botan.

Galias, γαλίας, nomen piſcis minoris, quam *Galeus*. Dicitur & *Aſellus*, *Catellus*. Linden. *Ex. XI.* §. 28. Vide Aldrov. *d. l. c.* 34.

Galla, κηκὶς, dupliceṁ habet ſignificationem, unam ad Botanicos pertinentem, quando notat excrementum quercuum globoſum, interdum ſolidum, interdum perforatum: alteram, quando ſumitur pro atro & aſpero vino, docente Keuchen. *ad Seren. p.* 98.

Gallatura, vocatur portio illa albuminis in ovo paulo denſior & craſſior, quam vernacule *den hogel* appellant, & creditur eſſe ſignum fæcunditatis ad pulli generationem. Legitur apud Euſtach. Rudium *Pract. lib.* 1. *c.* 20. citante Sennerto *Med. Pract. l.* 5. *P.* 3. *ſ.* 2. *cap.* 23.

Galleridas, γαλλερίδας, idem, quod *Aſinus piſcis*. Linden. *Exerc. XI.* §. 24. 28. 34. 41. Jul. Alex. *l.* 14. *ſalubr. c.* 9.

Gallia, & Algalia odoramentum unde Gal. in Alephagina, Moſchata. Pet. Caſtellus, de Hyæna odorifera.

Gallicula, γαλλίσκιον, eſt ſpecies calceamenti, de quo egregie differit Rhod. *ad Scribon. n.* 161.

Gallicus, epitheton vel venti intermedii inter Eurum & Boream, magis tamen ad Septentrionem accedentis, vulgo *Nord Nord Eſt*. Rul. *in Lex.* vel morbi graviſſimi, ita ut mirum ſit, Italos & Gallos hodieque pene pudorem omnem exuiſſe, ut morbum hunc vilependant, ceu minime ſordidum & obſcœnum, cum ſit totius corporis virulenta & contagioſa cachexia, uti recte vocavit Ionſton. *Syntagm. Noſocomic. ſpec. l.* 6. *Tit.* 1. Dicitur alias *Lues Venerea*, *Morbus Gallicus*, *Hiſpanicus*, *Italicus*, *Neapolitanus*, *Syphilis*, *Pudenдagra*, *Variola magna*, Senn. *Med. Pr. l.* 6. *P.* 4. *c.* 11. Fernelio dignum ſcortatorum flagellum. Quamvis vero de hoc affectu, ejus natura, cauſſis, & curatione integra in publicum prodierint Volumina, inter quæ ſub titulo *Aphrodiſiaci* ingens proſtat Volumen compilatum, & ab Aloyſio Luiſino Utinenſi collectum & editum, præter Practicorum aliorum ſcripta, a quibus hoc argumentum pertractatum eſt; vix tamen ac ne vix quidem adhuc de vera & accurata hujus morbi indole cauſſis, & generatione certos nos eſſe licet, ob indeterminabilem ſymptomatum in diverſis individuis varietatem. Nihilominus hanc addere libet deſcriptionem ex hodiernis Artis principiis erutam: *Morbus Gallicus* eſt intemperies cum materia univerſalis, ſive totius corporis maligna, lenta, per varios affectus particulares & ſymptomaca, tumores, ulcera, exanthemata, nodos, gummata, atrophiam, dolorem nocturnum in ſcapulis & artubus, virium proſtrationem, gonorrhœam & alia ſeſe exerens, ortaque ab intricata heterogenea ſanguinis, ſucci nutritii, & nervoſi corruptione, congelatione coagulatione, lentâ putredine, per fermentationem inordinatam ſeſe multiplicante & continuante. Junge, ſi placet, Iunken *Chym. Exp. Cur. P. II. ſ.* 1. *c.* 22. *p.* 739. *ſeqq.*

Gallina, vide *Gallus*.

Gallinago, σκολόπαξ, *ruſtica perdix*, *Scolopax*, *Ruſticula*, dicitur avis longiori roſtro prædita, vulgo *Ineppa* dicta, inter delicias & dapes nobiliores pertinens, cujus deſcriptionem & diverſas ſpecies cum uſu in cibis & Medicina vide apud Aldrov. *l.* 20. *c.* 51. *ſeq.* Claud. Deodat. *Panthei Hygiaſt. l.* 1. *c.* 37. *p. m.* 368.

Gallinula, nomen eſt generale avis aquaticæ, varias ſpecies ſub ſe comprehendens, quarum deſcriptionem & uſum alimentarium vide apud Aldrov. *d. l. c.* 32. *ſeqq.*

Gallopavo, (an *Meleagris*?) *Gallus Indicus*, *Pavo Indicus*, item *Calecutenſi*, cum Gallina ſunt volatilia hodieque notiſſima, quorum deſcriptionem & uſum in cibis vide apud Aldrovand. *l.* 13. *Ornithol. cap.* 4. Cl. Deodat. *l. d. p.* 359.

Gallos, γάλλος, idem, quod *Eunuchus* ἀπόκοπος, *Caſtratus*, cui execta ſunt virilia, *Spado*. Foeſ. *Oecon. p.* 132. Eſt & nomen *Dropacis* apud P. Ægin. *l.* 7. *c.* 19. & Aetium *l.* 3. *c.* 180. citante Gorræo.

Gallus, ἀλέκτωρ, ἀλεκτρυὼν, Gallina, ἀλεκτορὶς, ἀλεκτορίαινα, ſignificat animal pennatum domeſticum, biceps, notiſſimum, criſtatum, utriuſque ſexus. Prima eſt inter aves pulveratrices dictas. Mas vocatur cum additione

Gallus gallinaceus. *Caſtratus* vero *Capo* vel *Capus* appellatur. Horum omnium prolixam deſcriptionem & uſum in cibis ac medicina ampliſſimum invenies præter Galen. *l.* 3. *de Al. fac. c.* 31. 33. in Aldrov. *l.* 14. *Ornith. c.* 1. *ſeqq.* Jung. Schroder. *l.* 5. *cl.* 2. *n.* 55. Frid. Hoffmann. *in clav. ad h. l.* Deodat. *d. l.* De *Gallis gallinaceis cornutis* vid. *Ephem. Nat. Cur. An.* I. *Obſerv.* 30. *Gallus & Gallina* refertur inter nomina Lapidis Phil. *Theatr. Chym. Vol. IV. p.* 727.

Galreda, eſt ſpecies *Gelatinæ*, nimirum ſuccus inſpiſſatus, viſcoſus, lucidus, ſitque plerunque ex Decoctis partibus animalium cartilaginoſis, v. g. ex pedibus vituli, porcellorum &c. Schroder. *lib.* 1. *cap.* 3. *lit. G. Galredam* quoque pro mucagine accipi excrementitia, patet ex Paracelſ. *lib.* 2. *de morb. metallifoſſor. tract.* 2. *c.* 3.

Galtibenum, *Galithenum* terminus Paracelſicus ſatis obſcurus, quo tamen indicare videtur virtutem illam occultā curæ Caduci, quæ debet induci in eſſentiam Mumiæ, *tr. Berthonea l.* 1. *c.* 15.

Gamaheu, *Gamahei*, *Gamathei*, ſunt lapides, quibus cœleſtes vires & ſupernæ conſtellationes imprimuntur, mirandis characteribus, imaginibus & figuris inſigniti, quales aliquando nenura fabrefactos videre contingit e montibus erutos, quandoque ſecundum ripas aquarum. Ruland. & Iohnſon. *in Lexic. Gamahe* vim obtinet aſtralem in commovendis ſpiritibus & principiis Microcoſmi. Paracelſus quoque plurimum attribuit hujuſmodi *Gamaheis* imaginibus & characteriſmis; quod a cœli influentia proveniant, uti paſſim in ſcriptis ſuis videre eſt. Unde quartam ſpeciem Magicæ artis *Gamaheos* quoque vocavit, *Philoſ. ſagac. l.* 1. *c.* 4. Dicitur alias *Taliſmanica*. Verum Helmon. inter ſcurrilia dæmonia refert, *tr. Poteſtas medicaminum n.* 62. Damnavit quoque Libavius *in Paracelſica ſentent. Biblicar. depravatione* ex Crollio *To. IV. oper. p.* 53. *ſeqq. Gamaheum conjugium* dictum fuit a Magis virium & proprietatum cœleſtiū cum elementaribus conjunctio. Dorneus *tr. congeries tranſm. metallor. c.* 19.

Gamandra. Vide *Gamboidea*.

Gamboidea ſcil. *Gutta*, Epitheton Gummi, quod alias communiter dicitur *Gummi Gotte*, item *Gummi ad Podagram*, de cujus hiſtoria & viribus vide Rolfink. *tr. de Purgant. ſect.* 13. *art.* 8. *p.* 417. *ſeqq.* Vocatur & *Succus Indicus Purgans*. Item *Gummi Gamandræ*, de quo etiam integrum ſcripſit libellum Mich. Reudenius Medicus quondam Nariſcorum Curienſis. Jung. Scroder. ſub tit. *Ghitta Iemau l.* 4. *cl.* 4. *p.* 255. Fr. Hoffm. *in Clav. ad h. l.* D. Ludov. *Pharm. Diſſ. I. p.* 144. Vide infra *Ghitta Iemau*.

Gammaros, vide *Cancer*.

Gammaut, Italis dicitur *ſcalpellus falcatus*, quo apoſtemata commode aperiuntur, in parte gibba retuſus, in cava acutus. Sculr. *Arm. Chir. Part.* I. *Tab. IV. fig.* 5.

Gamphele, γαμφηλή, idem, quod γένυς, *Maxilla*. Vide *Genys*. Gorr.

Gampſonyx, vel *Gampſonychos*, γαμψῶνυξ, γαμψώνυχος, i. e. *aduncos ungues habens*. Epitheton animalium rapacium, ut ſunt leones, lupi &c. C. Hoffmann. *ad Gal. Libb. de V. P. num.* 138. * Porro unguium curvatio eſt etiam morbus quidam, ſeu ſymptoma non raro ſiphiliticis accidens, ut & olim leproſos ſequens.

Gampſos, γαμψὸς, *incurvum*, inflexum, aduncum ſignificat. Gal. *in exegeſ. voc. Hipp.* Foeſ. *Oec. p.* 133. *Ex. XI.* §. 68.

Gangamon, γάγγαμον, ſic a pleriſque appellatum eſt *Omentum*, quia propter varium venarum & arteriarum contextum reti piſcatorio, quod Græce γάγγαμον dicitur, ſimile videatur. Aliis autem, qui circa umbilicum cernitur, quaſi nervorum quidam contextus γάγγαμον, vocatur. Gorr.

Gangitis, γαγγίτης, idem quod *Gagates*, de quo ſuperius. Gorr.

Ganglion, γάγγλιον, dicitur nervi nodoſa & retinens contractio, nullo præter naturam colore, doloris expers, proveniens a ſucci nervoſi propter ordinem fibrarum per cauſſam externam, plagam videlicet, vel nimiam compreſſionem nervorum turbatum concretione & nervi conſequente induratione, Galen. *in def. med. & com.* 2. *de artic. t.* 56. ubi quidem Hipp. ipſe in contextu vocat γαγγλιώδεα. His fere notis deprehenditur. Tumor eſt pravus, non in profundo, ſed ſub cute ſaltem deliteſcens, inæqualis in compreſſione ad latera recedens. In multis corporis partibus occurrere poteſt; ſed in manibus & pedibus frequenter, rarius in cubito & capite oritur. Gorr. Foreſt. *l.* 26. *obſ.* 8. penis *Ganglion* notavit. De *Gangilis* in artubus vid. *Ephem. N. Cur. Ann. III. O.* 326. *Ganglii* in Carpo paulo ante partum plane evaneſcentis & poſt partum in priſtinum locum redeuntis obſervationem vide *in Act. Hafn. Vol. I. Obſ.* 56. *p.* 110. *Ganglia* quoque vocari corpora olivaria vel potius oliviformia, Gallice *les corps olivaires*, legitur in Anonymi libello Gallico: *Eſſais d'Anatomie*, *Diſcours* 4. *des nerfs*.

Gan-

Gangrena, γάγγραινα, Medicis vocatur partis alicujus ob inflammationem, qua conflictatur, magnitudinem, incipiens, mortificatio & corruptio, Gal. *l.2. ad Glauc. cap. 9.* Cum enim pars omnino emortua eſt, σφάκελος, *Sphacelus*, h.e. *Sideratio*, nominatur, quæ eſt *Gangrænæ* terminus. *Gangræna* vero eſt ad Sphacelum via. Foeſ. *Oec. p.130.* Dieter. *n.807.* Dicitur & *Ignis S. Marcelli*, *Antonii*, &c. Gal. *in def. med.* paulo aliter deſcripſit: *Gangrena* eſt mutatio coloris a ſtatu naturali in alienum, & mortificatio membri cum vel ſine ulcere. Cauſſa eſt ſanguinis & ſucci nutritii νέκρωσις, ſive corruptio totalis cum flammæ vitalis extinctione & continuatione abolita conjuncta. Plura de *Gangræna* vide apud Practicos, præſertim Hildan. *integro tractatu: de Gangræna & Sphacelo*. *Gangræna* quoque quibuſdam vocatur avis quædam, quæ *Merops* alias dicitur, teſte Aldrov. *l. 12. Ornitholog. c. 4.*

Ganymedes, Chymicis dicitur *Sulphur album* & verus *Ganymedes p. 203.* Fabri Panchymici, quia in cœlum rapitur & extollitur, ſeu ſublimatur, Iohnſ. *in Lex. l. 2.*

Gargale, *Gargalos*, *Gargaliſmos*, γαργάλη, γάργαλος, γαργαλισμός, *titillationem*, *irritationem*, *pruritum* quoque ſignificat. Erotianus *in Onomaſtic. Hipp.*

Gargara, proprie *ſummitatem Idæ montis* notare, docent Hiſtorici. Late etiam pro omni *ſummitate montium* accipi poſſe, vult Keuchen. *in proleg. ad Seren. p. 73.*

Gargareon, γαργαρεών, *Gurgulio*. Vide *Columella*. Et præter ea notandum, gargareonem dici a gargaliſmo ſive titillatione, quæ in trachea arteria fit, teſte Erotiano.

Gargariſma, *Gargariſmus*, γαργάρισμα, γαργαρισμός, accipitur quandoque late pro omni *Collutione oris*, quæ alias διάκλυσμα dicitur, de quo ſupra. Proprie vero eſt hujus ſaltem ſpecies, diciturque ita medicamentum liquidum, affectibus oris, gingivarum, faucium, laryngis, aliquando & capitis dicatum, *gargariſando*, ut vocant, fauces colluens, ſine deglutitione. P. Morell. *de remed. formul. l.2. ſect. 2. c.5.* Weker. *Antidotar. gen. l. 1. c. 17. Special. l. 2. ſect. 10.* Schr. *lib. 2. c. 61.*

Gargathum vocabatur lectus, in quo mente devii & ſpiritibus afflati immundis detinebantur, Joh. Laurent. *Amalth. Onom. p. 377.*

Garip, id eſt, aliquid aliud, *Th. Chym. Vol. IV. p. 370.*

Garon, γάρον, etiam maſcul. γάρος, *Garum* dicitur liquamen ex piſcibus ſale conditis, aut maceratis paratum, ita dictum a *Garo* piſce, quem tamen ſe ignorare fatetur Aldrov. *l.2. de piſc. c.39.* Qualis veterum ratio componendi & parandi *Garum* fuerit, etiam incertum eſt. Vide Jul. Alexandr. *l.15. Salubr. c.9. & l.18. c.16.* Aldrov. *l.2. de piſc. c.53.* Linden. *Ex IX. §. 69.* *Garo* tribuitur vis alvum laxandi, Gal. *l.2. de Al. fac. c.22.* ſi ante alios cibos ſumatur. Alias facultas ejus eſt calida & ſicca, unde ulcera putreſcentia quidam uſi ſunt. Nonnulli & dyſentericis injecerunt, *l.11. de Sim. Fac. in fin.* Species *Gari* ſunt ἰσπάνιον γάρος, *Hiſpanum*, ὀξύπορον, *oxyporum*, *nigrum*, & *Sociorum* dictum Gal. *l. 3. de C. M. S. L. c. 1.* αἱμάτιον, *cruentum*, Lind. *d. l.* Foeſ. *Oec. p. 133.*

Garrulus, nomen eſt avis ad picas pertinentis, unde & *Pica marina* dicitur, circa Argentoratum urbem abundantis, cujus deſcriptionem & uſum in cibo vide apud Aldr. *Ornithol. l. 12. c. 15.* Quid *Garruli* ſint Bohemici, vide ſupra in *Ampelis*. Alias *Garrulus* & *garrulitas*, ἀδόλεσχος, ἀδολεσχία, quale notet vitium in Medico quoque improbandum, non eſt hujus loci. De hoc Galen. *l. 3. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.*

Garſella, animal moſchum producens, Mercur. *de comp. med. l. 1. c. 15.*

Garum ex inteſtinis, & oxelo, Senert. *pract. l. 3. prax. 1. n. 2. c. 1.*

Gas, nomen eſt Helmontianum, in genere denotans *ſpiritum non coagulabilem*, qualis e fermentante vino, itemque ruber ille, qui Chryſulca operante eructatur. Specialiter vero de variis ſubjectis prædicatum diverſas quoque obtinet ſignificationes, v.g. *Gas vitale* eſt ſpiritus vitæ noſtræ, lumen & balſamus, præfervans a corruptione &c. *tr. Complex. atque Miſtion. figm. n. 42.* *Gas pingue ſulphureum*, quod enecat homines, præſertim in cryptis & fodinis: *Gas ſylveſtre*: Ad quam ſignificationem quoque reſpexit G. Thomſon *in Explicatione Terminor. Artis præmiſſa Acui Magneticæ*, dicens, quod *Gas* ſit ſylveſtris & inviſibilis ſpiritus, qui coerceri & concludi non poteſt ſine noxa ejus, in quo continetur, exurgens ex fermentatione concurrentium quorundam corporum, quæ quaſi eructant aut expellunt inimicam hanc materiam. *Gas ventoſum*, quod eſt Aer: *Gas ſiccum*, quod eſt ſublimatum: *Gas cerevisiæ*, i.e. exhalans ſpiritus e doliis, vel lacubus, quando fermentatur, *tr. de flatib. 3. 4. ſeqq.* *Gas ſalium* eſt aqua, item uvæ &c. *d. l. Complex. & c. n.37.38.*

Gaſar, i.e. *domus*. Ruland.

Gaſſela, vel *Gazella*, idem quod *Capra Sylveſtris Africana*, vel *Dorcas*. Vide *Rupicapra*.

Ga-

Gaſter, γαστὴρ, *Venter*, accipitur late & ſtricte. Late ſignificat totum abdomen, ſive eam corporis regionem, quæ ſepto transverſo, hypochondriis & pube circumſcribitur. Gal. *l.* 4. *de Uſ. part. c.* 9. *princ.* Jung. C. Hoffm. *comm. in h. l. n.* 210. Specialiter vero & communiori uſu γαστὴρ notet *ventriculum*, cibi ſcil. & potus receptaculum, officinam illam chylificantem, cujus deſcriptionem vide apud Anatomicos, Barthol. *l.* 1. *Anat. cap.* 9. Willis *Pharmac. rat. Part.* 1. *ſect.* 1. *c.* 2. Ita ſumitur apud Hipp. *lib.* 6. *Epid. ſ.* 4. *t.* 7. Hinc γαστρὸς ἔκφυσις, i. e. *ventriculi* appendix, vocatur *inteſtinum duodenum*, Galen. *l.* 2. *de temper. c.* 6. Aliquando totam alvum inferiorem, id eſt, *ventriculum cum inteſtinis* notat, *lib.* 4. *Epid. l.* 19. Sæpe vero accipitur pro *utero*, Hipp. 5. *aph.* 30. 31. 34. 37. 38. 51. 52. 55. 60. 61. & 7. *aph.* 27. Junge Dieter. *n.* 157. Adde Lind. *Ex. XI.* §. 109. 110. 122. *ſeqq. Ex. XIII.* §. 94. γαστὴρ quoque dicta fuit Rapa apud Lacedæmonios, ut ſcribit Athenæus, *Gorraeus*.

Gaſteranax, eſt vocabulum noviſſime effictum a Dolæo, quo exprimere voluit facultatem veterum nutritivam, ſive animæ vegetativam ſpecialem, in ventriculo & inteſtinis ſedem habentem, præſidem chylificationis, diſtributionis, & excrementorum ſecretionis, & ſi quæ ſunt aliæ ſubordinatæ functiones. Vocatur eidem etiam *Brithnimalia* (de quo vocab. ſupra *ſuo loco*.) De utroque videatur D. Autor *Encyclopæd. l.* 3. & loca ſpecialia quærantur in Indice. Qua neceſſitate & utilitate talia fingantur nomina, judicare nolumus.

Gaſtrica vaſa, Vena & Arteria, nec non *Gaſtroepiploica*, quæ in Anatomicis dicantur, quære in Bartholin. *Anatom. libell.* 1. & 2. & *loca in Indice*.

Gaſtrimargos, γαστρίμαργος, *intemperantem*, qui ventre infanit, *comedonem*, ſignificat, apud Heſychium. Lind. *Ex. XI.* §. 126.

Gaſtrinum, id eſt, *cinis clavellatus*. Rul. & Iohnſ.

Gaſtrocnemia & *Gaſtrocnemion*, γαστροκνημία, γαστροκνήμιον, ſignificat *Suram*, eſtque poſterior carnoſæ tibiæ pars, ſeu tibiæ venter, ſiquidem extuberat, propter muſculorum eam tibiæ ſedem occupantium craſſitiem, ut anterior pars tibiæ carnis expers dicitur *Anticnemium*, ἀντικνήμιον, Hipp. 4. *de art. t.* 10. *l.* 2. *de iis, q. in med. t.* 16. Galen. *l.* 1. *de muſculor. anatom. c.* 32. *l.* 2. *Anat. adminiſtr. cap.* 4. *l.* 3. *de V. P. c.* 10. & *l.* 16. *c.* 8. Hinc & *Muſculi Gaſtrocnemii* vocantur, quia ſuram conſtituunt. Barthol. *l.* 4. *Anat. c.* 13.

Gaſtroraphia, γαστρορραφία, ſignificat, *Abdominis ſuturam*, cujus operationis Cirurgicæ meminit Gal. *lib.* 5. *Anat. admin. c.* 6. & Scribon. *n.* 206. Jung. Rhod. *in not. ad h. l.* Hanc deſcripſit ex Petro Pigræo Chirurgo Regio Iobus a Meekren *in Obſerv. Medico-Chirurg. c.* 48. *p.* 212. *ſeq.*

Gaudium, χαρὰ, εὐθυμία, εὐφροσύνη, eſt inter affectus animi etiam quandoque vehementiores, eſtque jucunda commotio animæ de fruitione boni, quod impreſſiones cerebri ei repræſentarunt, ut ſuum, ſibi impenſe gratulantis, dum ſpiritus e cerebro in cor & ſanguinem copioſe, motu interdum placido, interdum vehementiori effuſi efficiunt, ut hic celeriori motu circuletur. Charlton. *Exerc. VIII. Pathol.* §. 29. *Gaudium nimium* aliquando morborum & mortis cauſſa exiſtit. Gal. *l.* 2. *de cauſſ. Symptom. c.* 5. Foreſt. *l.* 17. *obſ.* 8. *Schol.* Rolf. *O. ac M. Med. Sp. l.* 2. *ſ.* 3. *c.* 106. Differentiam inter Gaudium & Iram docuit Jul. Alex. *l.* 22. *Salubr. c.* 4. Diſcrimen inter *Lætitiam* & *Gaudium* a Rolfink, propoſitum non obſervatur. De pulſu *lætitia* & *lætorum* vide Gal. *l.* 4. *de cauſſ. pulſ. c.* 3.

Gaveta, vide *Gajetanus*.

Gauſos, γαῦσος, & γαυσὸς, *gibboſum*, obſtipum incurvum, ſignificat. Dicitur de femore apud Hipp. 2. *de fractur. t.* 69. & 4. *de art. t.* 61.

Gazel, *Gazella*, idem, quod *Capra*. Indica Cazella eſt capra moſchi, vide *Moſchus*.

Ge, γῆ, γαῖα, i. e. *Terra*. Significatio ejus triplex: Phyſica, Medica, Spagyrica. Phyſice accipitur, vel ſimilariter pro Elemento ſicciſſimo & frigido, vel diſſimilariter & mixte pro globo *terræ* ſive *Telluræ* alia corpora naturalia comprehendente, quæ conſideratio e Phyſicis petenda, cum non ſit hujus loci. Medice ſignificat glebam & portionem *Terræ* virtute medicamentoſa varia pro diverſitate regionum, mineralium, aliarumque circumſtantiarum a ſpiritu Macrocoſmico, vel univerſali imbutam, cujus varias ſpecies earumque hiſtoriam & catalogum, uſum & præparationis modos vide apud Schroder. *l.* 3. *c.* 2. Frider. Hoffm. *in Clav. ad h. l.* Legi quoque poterit, cui ad manus fuerit Rul. *in Lex.* Quid? quod ſpecies *terrarum*, vel omnes, vel præcipuas ſigillatim & unamquamque in litera ſua initiali explicatam *in hoc Lexico* reperturus ſis. Apud Hipp. mentio fit γῆς κεραμικῆς, i. e. *argillæ*, σμηκτίδος, vel σμηκτικῆς, *detergendi vim habentis*, χαλκιτίδος, ἐρετριάδος, *Eretriæ*, quarum expoſitio etiam haberi poteſt in propriis ſuis literis initialibus. Ad Spagyricam vel Chy-

Chymicam ſignificationem pertinet, 1. quatenus conſtituit corporum ſubſtantiam & reliquarum fluidarum & mobilium retardat motum. Sunt enim particulæ terreſtres fluidarum & mobilium ſolida & quieta receptacula, in quibus medium quendam adſciſcunt ſtatum fixo-volatilem. 2. quatenus a nonnullis *Terra* inter cauſſas efficientes principales operationum Chymicarum refertur, v. g. quando in deſtillatione Salis, Nitris additur argilla, bolus, Rolf. *Chym. l.* 2. *c.* 13. Item, quando proponunt *Terram Elementatam*, quæ nihil aliud eſt, quam *Sal Paracelſi*, in quo quatuor elementa, velut in proprio ſuo domicilio, ſedem habent atque manſionem. Ger. Dornæus *tr. Phyſica Geneſ. die tertio*. Vel *Terra* a corporibus metallicis in Sulphur elevata *Naturæ Sal* dicitur *Philoſophorum*, vel *Mercurius vegetabilis*, vel medium extrema conjungens omnia ad unum finem, id eſt: cœlum, cum forma, vel Clavem Philoſophicam cum perfectis corporibus, & *hæc terra* etiam dicitur *Elementata Mecuriata*. Idem *in Philoſoph. Chemica*. Lapis Spagyricus etiam dicitur *Terra foliata*, in quam oleum fixum ſata, germen eſt. Id. *ibid. Terra damnata mortua* vocatur in Argyro & Chryſopœia portio illa impura in ſuperficie Lapidis coquendi ſupernatans & abjicienda. Gaſto Claveus *in Apologia & Chryſop. Theatr. Chym. Vol. II. & tr. de Alchemia incerti Autoris c.* 33. *in Theatr. Chym. Vol. III.* Alias *Terra Mortua* damnata in genere eſt omnis materia terreſtris ab elixivatione reſidua & ita omnibus facultatibus efficacibus deſtituta. Medicamenta quoque Chym. quædam *Terræ* nomine veniunt, ut *Terra Tartari foliata ſecretiſſima*, Rolf. *Chym. l.* 5. *ſ.* 1. *artic.* 1. *c.* 14. *Terra ſancta Rulandina*, Id. *l.* 5. *ſ.* 7. *c.* 1. *Terra Salomonis* vocatur Hartmanno materia quædam & paſſa, e qua vaſa formari queunt, & deſcribitur *in Miſcellaneis Medico-Chymicis p.* 58. *Operum in folio.*

Gebulum, i. e. *reparandium*. Coagulare idem. Rul. *in Lex.*

Gechyton, γήχυτον, ſignificat externam terræ partem, mollem ac minime lapidoſam, apud Gal. *in Exeg. voc. Hipp.* Gorr.

Gegoneo, *Gegoniſco*, γεγωνέω, γεγωνίσκω, ſignificat *vociferor*, alta voce, & muſculorum omnium expirationi inſervientium contentione exclamo. Jul. Alexandr. *annot. in Gal. l.* 2. *de motu muſcul. c.* 9.

Gegyiomenos, γεγυιωμένος, ſignificat *enervatum*, & viribus exſolutum, a γυιόω, *membra frango*, enervo. Deſcendit a nomine γυῖον, *membrum*. Hippocr. 3. *V. R. I. Ac. t.* 59. Galen. *in comm. ad h. l.*

Geiſon, γεῖσον, & γεῖσσον, item, γεισσωμα, per metaphoram dicitur pars, quæ in ſuperciliis prominet, veluti imbricamentum quoddam aliorſum humeres derivans. Proprie *grundam* vel *ſuggrundium* notat, h. e. tecti partem prominentem, qua ſtillicidia arceantur a parietibus. Gorr.

Gelaſinos, γελασῖνος, epitheton dentium quatuor mediorum & anteriorum, qui per riſum patent. Vocantur alias *Inciſores*, τομεῖς. An & cavum illud, quod in media bucca per riſum apparet, *Gelaſinus* Martiali dicitur? Gorræus.

Gelatina, Gr. γαλακτωνή, teſte Jul. Alexand. *V.* 19. *Salubr. c.* 16. eſt terminus Pharmaceuticus (Rolf. inter Chymicas operationes refert *Chym. l.* 4. *ſ.* 4. *c.* 1. ſed non video, quid labor hic ſubtilitatis Chymicæ contineat) denotatque ſuccum inſpiſſatum puriorem, cum ſaccharo in ſcatulas effuſum & congelatum. Harum hiſtoriam vide apud Schrod. *l.* 2. *c.* 62. & Rolf. *d. l.* Parari ſolet quoque a cequis e decoctis pedum vitulinorum, ſuillorum, vervecinorum, cujus modum tradit J. Alex. *d. l.*

Gelatio, πῆξις, *Gelatum*, idem, quod *Congelatio*, *Congelatum*. Legitur apud Scrib. *n.* 179. 180. Vide *Congelatio*. *Gelatus* quoque dicitur Anton. Benivenio æger Catoche vel Catalepſi laborans, quando in paroxyſmo memoria amiſſa eodem habitu corporis, quo deprehenſus, permanet, patentibus oculis & inconnivis nil loquens, nil cognoſcens, nil audiens, donec remittente paroxyſmo ad ſe redeat. *In Obſervat. rarior. medicin.* apud Rembert. Dodonæum *c.* 102. *p. m.* 194.

Gelbum, *Gelſum*, nomen *Marchaſitæ* in Ungaria, vel potius *Pyritis* ſæpe argento prægnantis, Lib. *S. A. Ch. l.* 2. *c.* 24. *Gelbum* vel *Geldum* quoque dicitur Lapis Phil. *Th. Ch. Volum. IV. p.* 727.

Gelidus, ψυχρὸς, idem, quod *Frigidus*. Et *Gelu*, idem quod *Frigus*.

Gelion, idem, quod *Folium*, γύλιον, Rul. *in Lex.*

Gelos, γέλως, *Riſus*, eſt motus ex contractione labiorum & expiratione interciſa ſonora hilaritatem declarans, Gorr. Pertinet ad affectus animi, qui cum voluptate conjuncti ſunt, & quidem vehementiori, Charlton. *Exerc. VIII. Pathol.* §. 24. In ſtat. p. n. *Riſus* eſt ſpecies convulſionis, vel ſpaſmi convulſivi, qualis oritur ex uſu herbæ Sardoniæ, ſive *Alpii riſus* dicti, item ex abuſu Croci, aut a præ-

a præcordiorum inflammatione. Vide Senn. *M. Pr. l.* 6. *p.* 7. *c.* 11. De vocab. γέλως vide quoque Dieterich. *n.* 158. Talia pharmaca riſum p. n. moventia vocari poſſunt γελωτοποιά, Libav. *Syn. A. Ch. l.* 8. *c.* 7. *Riſus* etiam vehementior referri poteſt inter remedia potentiora, uti patet ex ridicula illa hiſtoria curati apoſtematis ex ſpina retenta in gutture Marchionis de Ferraria, qui a muliere quadam per verba quædam in aurem Marchionis dicta: Si anum meum invenies, anum meum verberabis. Si anum meum invenies, anum meum punges; terque repetita addendo ſignum Crucis; ita ad riſum commotus fuit, ut apoſtema ruptum fuerit cum profuſione puris albi & ſpinæ, ita Marchio liberatus, uti notavit Galeacius de *ſancta Sophia in l.* 9. *Rhaſ. c.* 49. *fin. fol. m.* 38. *b. ſeq.*

Gemelli, δίδυμοι, idem, quod *Gemini*. Vide *Didymi*. *Gemellos* quoque oculos vocavit Paracelſus *in Fragm. Anatomiæ Oculor.*

Gemini, δίδυμοι, idem, quod *Gemelli*. Apud Mathematicos eſt nomen aſteriſmi certi in Zodiaco, quæ ſignificatio non eſt hujus loci.

Gemma, λίθος, diverſimode accipitur 1. Generaliter pro omni lapide pretioſo, quorum ſingulorum mentio fit in ſuis locis & literis initialibus. In hac ſignificatione occurrit apud Schroder. *l.* 3. *c.* 5. Chiocc. *in Muſ. Calceolar. ſect.* 3. & alios. De *Gemmarum* ſive lapidum pretioſorum generationis modo vide *Th. Chym. p.* 427. 2. Specialiter pro *unione*, ſive *margarita*, quales reperiuntur in certis concharum, quæ propterea margaritiferæ vocantur, generibus: De quibus vide Aldrovand. *l.* 3. *de Teſtac. c.* 41. *ſeq.* De utriſque valde adhuc controvertitur, an recte in uſum Medicum veniant, an ſecus. De qua controverſia vide Fr. Hoffm. *in Clav. ad d. Schroder. loc.* Paracelſus paſſim in ſcriptis ſuis videtur fortaſſis nimium extollere earum utilitatem. An quoque diſtinguendum inter *Gemmas* in ſpeciali ſignificatione, quibus propter vim vegetativam major efficacia concedi poteſt, quam mineralibus inanimatis, *Gemmarum* nomine venientibus. Noſtrarum jam non eſt partium, litem hanc exacte dirimere. Helmontius *Gemmarum* in genere originem tribuit aquæ, quæ continet Ideam ſeminalem & mineralem, *tr. de Lithias. c.* 1. *n.* 7. 8. Idem negare quoque videtur, *Gemmas*, quæ lapideam habent duritiem, quicquam agere, aut pati in nos, aut a nobis, *de febrib. cap.* 15. *n.* 153. Abuſive, quando Paracelſus *Tartarum* quoque in genere *Gemmam* vocat *l.* 1. *de Tart. tr.* 1. *c.* 1. & *tract.* 2. *c.* 2. & 3. & *in fragm. ad h. l.* Gemmæ quoque artificiales, ſive factitiæ ita dicuntur καταχρηστικῶς, de quibus vide Libav. *Synt. A. Ch. l.* 3. *c.* 8. *l.* 7. *c.* 21. *Tr. Chymic. de Igne natur. c.* 42. &c. De variis tincturis *Gemmarum* artificialium vide Morley *Coll. Chym. Leid. c.* 202. An & *Sal Gemmæ*, nec non Pulvis Mynſichti ex illo paratus & *Gemma vitæ* ab eodem appellatus, *Armam. Medico-Chym. ſect.* 1. *p. m.* 28. abuſiva ſaltem hujus vocabuli fruuntur ſignificatione?

Gemonis, γεμωνίς, idem, quod *Aetites*, lapidis nomen, ſic dictum quoniam quaſi prægnans ſit, id, quod etiam *Aetitæ* proprium eſt, Gorr. a γέμω, plenus ſum.

Gemurſa, nomen morbi apud priſcos inter digitos pedum naſcentis, hodieque penitus obliteratum, teſte Plinio *l.* 26. *cap.* 1. & ex hoc Lang. *l.* 2. *ep.* 12.

Gena, γενύς, dicitur ea faciei pars, quæ inter naſum & aures ſita eſt, quæ bene coloratis & ingenuis pudore ſuffuſis rubet. Vocatur & *Mala*, Gal. *Introduct. c.* 10. Ima γενύς, *Genæ*, ſignificat *Maxillam* tam ſuperiorem, quam inferiorem. Additur autem ad diſtinctionem ἡ ἄνω καὶ ἡ κάτω. Dicitur & alio nomine γνάθος, ſed ambigua pariter ſignificatione. Vocatur ἡ ἄνω γένυς *Maxilla ſuperior*, pars faciei fronti proxime ſubjecta, auris utrinque ab imo & gingivis terminata. Non unico oſſe, ſed pluribus ſolidis, duris, & levibus conſtat, ἡ κάτω γένυς, *Maxilla inferior*, dicitur faciei pars infima & mobilis, dentes inferiores continens. Conſtat oſſe non ſimplici, ut plerique putant, ſed gemino, ſicuti Hippoc. & Galeno viſum eſt, quorum diſtinctio medio in mento eſt, ubi ſutura apparet, in pueris quidem evidenter, in adultioribus autem paulo obſcurius, quæ etiam in provectis tamen coctura fatiſcit. Aliter namque ea duo oſſa ſeparari vix poſſunt, adeo inter ſe τῇ συμφύσει coaluerunt. Hæc Caſtell. Gorræus. Accuratam *Genæ* utriuſque deſcriptionem vide *in ſcriptis Anatomicis*, præſertim Bartholin. *libell.* 4. *Anatom. c.* 9.

Geneas, γενειάς, *lanugo prima*, qua genæ inveſtiuntur. Sic dicitur & faſciæ genus, ſive circuitus, qui ſub mento circumagitur, ut habetur apud Gal. *de faſciis*. Gorr.

Geneion, γένειον, i. e. *Mentum*, dicitur pars genæ, vel maxillæ inferioris in acumen tendens. Ruffo quoque dicitur ἀνθερεών, de quo ſupra, vide *Anterion*. Ab aliis ἐξύγειος vocatur, teſte Polluce. Hac in parte duo oſſa genæ inferioris συμφύσει conjunguntur, de qua junctura p. a. dictum. Vocab. γενέων legitur apud

apud Hippocr. *in Epiſt.* vel potius *in Epiſt. Democriti ad Hippocr. de nat. hum. n.* 31.

Gener, vocatur Lapis Phil. *in Th. Ch. Vol. IV. p.* 727.

Generalis, γενικὸς, κοινὸς, idem, quod *Univerſalis*, ὁ καθόλȣ Gal. *l.* 1. *de C. M. P. G. c.* 6. dicitur de præceptionibus Medicis præmittendis, antequam ad exercitium artis circa particularia, vel ſingularia deveniamus, paſſim apud Gal.

Generatio, γένεσις, in genere dicitur via ex imperfecto ad actum perfectum; Gal. *lib. an omnes particulæ fiant ſimul*, *in princ.* Proprie *Generatio* eſt ortus rerum naturalium ex ſemine, i.e. quo principia rerum, quæ proxime in ſemine exiſtunt, ex præexiſtente materia parantur, ac ſubinde fotu matricis in actum ſecundum, ſpeciem ſuam, emergunt. Partes itaque *generationis* ſunt tum ſeminis præparatio, tum ejuſdem emerſio. Et hic modus oriendi proprius eſt nativis primariis, videlicet vegetabilibus & animalibus, horumque membris genuinis. Schroder. *l.* 1. *cap.* 4. Quo & collimat Helmont. ita deſcribens; quod *Generatio* nihil dicat aliud, quam fluxum ſeminis ad perfectionem, maturitatem, proprietatem, explicationem occultorum, & conſummationem ordinum ad ſuos fines, *tr. Ignotus Hoſpes morbus n.* 38. Dividi ſolet in *Univocam* & *Æquivocam*. Verum hanc diviſionem non ſolum improbavit C. Hoffmann. *l.* 1. *de gen. hom. c* 1. *lit. D.* ſed & Fr. Hoffm. *in Glav. ad d. Schrod. loc.* In ſpecie de *Generatione* animalium & hominis plurima vide in libris Phyſiologicis & Anatomicis præſertim recentioribus; Siquidem nobis nec licet, nec libet, omnia huc referre. Improprie etiam dicitur *Generatio* productio Excrementorum aut vitioſarum portionum, v. gr. Puris, Hippoc. 2. *aph.* 47. Accommodatum quoque *Generationis* nomen chymicis operationibus, & in genere deſcribitur, quod fit ex occultatione manifeſti mox occulti manifeſtatio, quod qua ratione intelligendum fit, vide apud Rolf. *Chymiæ l.* 2. *c.* 5.

Generoſus, idem quod *vehemens*, *potens*, *efficax*. Dici ſolet, vel de vino, quod Gr. πολυφόρον, item καρωτικὸν vocatur, Linden. *Ex. X.* § 111. *ſeqq.* vel de remediis, præſertim univerſalibus, venæ ſectione & purgatione. De V. S. vide *Not. noſtras ad Ieſſen. tr. de Iud. Sang. V. S. omiſſo p.* 31. *ſeqq.*

Geneſis, γένεσις. Vide *Generatio*.

Genethliacus, γενεθλιακὸς, jam olim dicebatur de quibuſdam μάντεσι, ſive vatibus, uti patet ex Gal. *c.* 1. *de R. V. I. A. t.* 16. Hodieque tribuitur aſtrologis ex figura cœli tempore nativitatis thema quoddam vel computum aliquod inſtituentibus, & de natura hominis non ſolum, verum etiam de mere contingentibus & fortuitis vaticinantibus, quorum vanitatem tamen egregie hactenus & cordate detexit Clariſſimus & Excell. Dn. Sturmius, paſſim in ſcriptis.

Genioglaſſi, vocantur muſculi linguæ proprii, quos Riolanus *Myloglaſſos* appellat, apud Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 12. *p.* 546. & 549. Alii vero qui ad os hyoides pertinere exiſtimant, vocant *Geniohyoideos*.

Genitalis, γεννητικὸς, dicitur cum de membris & partibus organicis utriuſque ſexus generationi inſervientibus, quæ alias αἰδοῖα, *Pudenda* vocantur, Rolf. *hoc tit. part.* 1. *c.* 2. tum de meatu, quem paraſtatam varicoſum vocant, qui maxima via eſt, quod geniturama teſtibus hauſtam ad colis radicem defert, Galen. *l.* 1. *de ſem. c.* 15. tum etiam de ſemine ipſo, qui *Genitale* humor appellari ſolet a Medicis. Vide *Genitura*. Mediante humore dicitur etiam de *ſpiritu*, qui cauſſa generationis exiſtit & ex animali vitalique ſpiritu compoſitûs eſſe videtur; ſeminalis craſſioris materiæ veluti amiculo incluſus, de quo etiam erudite diſſeruit D. D. Hoffmann. Iun. *in Diſſ. Anat. ad Joh. van. Horne Microc. p.* 176. 179.

Genitura, γονὴ, γόνος, duplicem habet ſignificationem. Vel enim plerumque notat *ſemen*, & quidem genitale, ſive fœcundum, aut utero jam injectum, Gal. *l.* 1. *de ſem. c.* 9. quamvis hæc differentia inter γονῆς καὶ σπέρμα non ſemper obſervetur, imo rariſſime, cum & ipſe Hippoc. pro ſemine poſuerit, uti patet ex 6. *aph.* 2. Vel ſignificat ipſas *partes genitales* utriuſque ſexus, ex Hippocr. *l. de Humid. uſu VI.* 2. 3. Jun. Proſp. Martian. *in Annot. ad h. l. pag.* 129. Dieter. *n.* 167. Foeſ. *Oec. pag.* 140. *ſeqq.*

Genius, δαίμων, Vide *Dæmon*. Deum ſingulis hominibus *Genium* dediſſe, qui in ſuprema corporis parte habitat, & nos a terra ad cœleſtem cognitionem extollit, docet Gal. *l.* 6. *de Hippoc. & Pl. decr.* 2. Plura circa vocis *Genius* variam ſignificationem vide apud Caſp. Reies p. 89.

Genos, γένος, *genus*, proprie, non eſt terminus Medicus, ſed Logicus. Hinc etiam in foro Medico varia; obtinet ſignificationes. Interdum indifferenter *genus* pro ſpecie, differentia, formaque dicitur, Gorræus, Rhod. *in Lex.* Interdum contradiſtinguitur ab illis. Interdum etiam notat ſtirpem vel familiam

 ali-

aliquam certam, Gal. 5. *aph.* 59. Tria *genera generaliſſima* vocat Triſmegiſtus Mineralia, Vegetabilia & Animalia, in Phyſica, *Vol. I. Theatr. Chymici.*

* *Gentiana*, Italis herba notiſſima, qua olim adverſus tertianas, quartanaſque veteres uſi ſunt feliciori ſucceſſu, quam noſtri ejus vice China Chinarum utentes. Cum enim hæ febres plerumque a mucagine ſpiſſa ventriculi parietibus adhærente proveniant, præſtantius remedium inveniri non poteſt, quam ex planta, quæ ſubtili quodam, ac volatili oleo abundat, ut in Gentiana obſervarunt Chymici.

Gentilitius, Epitheton morborum a parentibus in liberos propagatorum, & ita idem ſignificans, quod *Hæreditarius*. Dicitur & *Parentalis*. Rolfink. *Ord. & M. M. Sp. l. 3. ſ. 2. c.* 28. 35. & ex hoc D. D. Joh. Zeller. Medicus Charitopolitanus. *Diſp. Inaug. de Affect. Hæreditar. theor.* 1. §. 2.

Genu, γόνυ, eſt femoris & tibiæ dearticulatio & artificioſiſſima connexio, in qua ſinus eſt quidam prominens, alterius caput excipiens, quod anteriori parte, quo firmius ſiſet, *rotula*, ſive *patella* munivit, quam μύλω & ἐπιγονατίδα vocant, quæ prohibet, ne femur curvatis, aut per declivia currentibus loco excidat & dilabatur, *Gal. *l. de oſſib. c. 21. ſeqq. & l. Introd. c.* 10. Eſt autem ea dearticulatio omnium expeditiſſima, juſtiſſimaque, ut ſcripſit Hippoc. 4. *de artic. t.* 66. præterea firmiſſima magnoque naturæ artificio comparata, ut quæ in ea epiphyſes & cavitates ita conſtruxit & fabricata eſt, ut neque laxior ſit Epiphyſeon in cavitates ingreſſus, neque etiam adſtrictior. Continentur autem & firmantur extrinſecus ſuperciliis quibuſdam ipſorum oſſium & lineamentis, aliis quidem in profundo poſitis, aliis autem in circuitu totam dearticulationem comprehendentibus. Hæc Gorr. & Caſtell. Jungatur & Dieter. *n.* 168.

Genugra, terminus Paracelſicus pro *Gonagra*, denotans ſpeciem Arthritidis in Genu.

Genuinus, ὀψίγονος. Vide *Opſigonos*.

Genys, γένυς. Vide *Gena*.

Geodes, γεώδης, nomen lapidis a terra, quam intra ſe comprehendit, ita dicti, ejuſdem cum *oſtracite* virtutis, ſiccatoriæ, & adſtrictoriæ. Galen. *l. 9. de S. Fac. §. de Oſtracite*, & P. Ægin. *l. 7. c. 3. §. Lithi.* Affinis habetur Aetiti, eſtque fortaſſis hic immaturus adhuc.

Geographia, γεωγραφία, proprie dicitur ſcientia Mathematica quædam, quæ docet deſcriptionem mundi ſive globi terreſtris, & diſtinctionem in ſuas regiones, regna & urbes. Paracelſus vero more ſolito etiam finxit *Geographiam Microcoſmicam*, *tr. Labyrinth. Medicor. c. 4. fin.* Imo nec veritus eſt comminiſci Geographiam cœleſtem, ceu partem Mathematicæ adeptæ, *tr. Philoſoph. ſagacis lib. 2. c. 4.*

Geomantia, γεωμαντεία, proprie eſt ars & ſcientia terrarum notiſſima. Sed *h. l.* juxta Paracelſum dicitur, cum aſtra terræ ſe patefaciunt hominibus, ut inde prophetiam, aut præſagium ſumant, quod fortitur effectum. Dicitur etiam *Aſtronomia terræ*, quæ duplici ter operatur, aut per Aſtronomicas calculationes, aut per puncta. Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Meminit aliquoties Paracelſ. in ſcriptis ſuis *v. gr. de Caducis tract. 2. & in fragment. Medic.*

Geometria, γεωμετρία, proprie etiam dicitur pars ſcientiæ Mathematicæ, docentis agros & partes terræ metiri; unde & Rulandus deſcripſit, *Geometria*, finitura, decempedatura, agri menſura. Paracelſus tamen etiam commentus eſt *Geometriam Medicam*, quæ docet metiri altitudinem cœli & terræ, & eorum, quæ in ſe continent, *tr. Alia declaratio totius Aſtronomiæ.*

Geonomus, γεωνόμος, legitur apud Paracelſ. *lib. 3. de Tartar. tr. 2. cap. 3.* & videtur idem eſſe, quod *Geomantes*, i. e. vates ex aſtris terræ.

Geopilyſia, γεωπιλυσία, eſt ſeparatio per dilutionem. Rulandus quidem *in ſuo Lexico* nominis hujus Græci meminit in deſcriptione *Separationis per dilutionem**, verum in nullo Græco Autore invenire potui, neque in Lexico Græco Latino. Vide *Sparatio*.

Geraiteros, γεραίτερος, natu major, *ſenior*. Uſurpatur ab Hippocr. de iis, non qui ſimpliciter ſenes ſunt, ſed in collatione & comparatione ad eos, qui trigeſimum annum exceſſerunt. Qui enim ab ea ætate ad ſenectam uſque annis excedunt, hi per comparationem *ſeniores* ab eo appellantur, Gorr. & Foeſ. Occurrit apud Hippocr. 2. *prognoſt. t.* 69. ubi opponitur τοῖς νεωτέροις, junioribus. Vide *Comm.* Gal. *ad h. l.*

Gerandryon, γεράνδρυον, dicitur vetus quæcunque arbor. Gorr.

Geranion, γεράνιον, 1. nomen eſt herbæ, cujus variæ ſunt ſpecies, quæ ſpectant ad Botanicos. 2. eſt nomen emplaſtri, ſic dicti, quod præter cætera gruis pennas uſtas recipiat. Tributur Polleti. Deſcriptio ejus habe-

betur apud Aetium. Hæc Gorræus. Γεράνη, ἡ γεράνια, quoque notat inſtrumentum quoddam, de quo ſupra. Vide *Ciconia*. Latine etiam *Grus* vocatur.

Geranis, γερανὶς, nomen faſciæ vel vinculi ad humerum excidentem, vel jugulum fractum ab Hippocrate, vel, ut aliis placet, a Perigene inventi, Gal. *lib. de faſciis n.* 74. Meminit & Æginet. *l.* 6. *c.* 99.

Geraraï, dicuntur animalcula venenata, ſicut ſcorpiones, habentia corpus gibboſum & caudas acutas, de quorum veneno calido, ejus læſione & cura vide Avic. *l.* 4. *fen.* 6. *tr.* 5. *c.* 4.

Geras, γῆρας, *ſenectus*, *ſenium*, vocatur illa ætas, quæ habetur utplurimum frigida & ſicca, quando homo jam eſt in deſcenſu, hoc eſt, quando humores vitales, præſertim ſanguis & ſpiritus animalis, defectionem naturalem patiuntur ſpirituaſcentiæ & activitatis, unde corpus ejuſque membra organica, digeſtio, motus fluidorum progreſſivus & reliqua corporis animique munia paulatim elanguescunt, donec ſanguis neque laudabili chylo reparatus, neque debita filtratione depuratus, in dies magis magiſque vappeſcit, & tandem mors naturalis ſponte ſua furtim obrepit. Cumque certe ætatum cum anni temporibus ſit correſpondio, *ſenectus* reſpondet hyemi, quia ſicut ſol tempore hyemis, velut alto axe deſcendit, & ſaltem oblique radiis ſuis terram petit; ita quoque calor vitalis refractis plane viribus partes ſolidas afficit. Dividi quoque ſolet *Senectus* in tres claſſes, *crudam*, *mediam*, & *decrepitam*. Plura vide apud Dieter. *n.* 161. Qui in *ſenectute* ſunt conſtituti, dicuntur Græcis γέροντες, item πρεσβῦται, *ſenes*, de quibus legendum *n.* 160. De proverbio: Γέροντες δὶς παῖδες, *Senes* bis pueri, vide Lan. *l.* 1. *ep.* 55. & *Chiliad.* Eraſmi. Γῆρας ἐκτόου, *ſenectus* ex morbo dicitur marcoris ſpecies, vel febris μαρασμώδους, *tabida*. Galen. *l.* 2. *de præfag. ex pulſ. c.* 4. & *l. de marcore c.* 5. Vid. Foeſ. *Oecon. p.* 135. & C. Hoffm. *comm. in Gal. de V. P. n.* 697. Sumitur etiam pro *Exuvio ſerpentum*, Gr. alias λεβηρὶς dicto. Galen. *in Exeg.* & *l.* 3. *de C. M. S. L. c.* 1. Erot. *in Onom.* De *Senecta ſerpentum* vide Lib. *Tom. II. Op. p.* 152. *ſeqq.*

Germanus, æquivocum eſt vocabulum. Vel enim appellativam habet ſignificationem, & reſpondet Græco ἀδελφὸς, aut ἠδελφισμένος, ſi quidem omnia, quæ ſimilia conſentientiaque exiſtunt, atque ut quiſpiam dixerit, genere juncta cognataque ſunt, conſuevit Hippocr. vocare ἠδελφισμένα, h. e. *germana*, teſte Galen. 2. *de R. V. I. A. t.* 33. Vide *Adelphixia*. Vel eſt nomen proprium certorum Europæ populorum, de quibus Geographi conſulantur. De *Germanulis* ſive cadaveribus exſiccatis fere tripedalibus in Inſulis *Canariis* & Fortunatis repertis lege Gelmont. *tr. Demonſtratur Theſi. n.* 82.

Germen, βλαστὸς, βλάστημα, proprie arborum κυήματα vel κύματα, primas eruptiones denotat, de quibus Galen. *l.* 2. *de Al. fac. c.* 60. Transfertur etiam ad alia, de quibus ſupra in *Blaſtema*. Quæ dicatur Spagyrica *germinis* pullulatio & argumentatio, legatur in Jodoci Greveri Presbyteri *Secreto*, ſi poteris intelligere & hariolari ex obſcuris illis ænigmatibus, *Vol. III. Theatr. Chymici*.

Germinatio, præter propriam ſignificationem Phyſicis & Botanicis relictam, qua notat additionem novellarum partium in plantis, teſte Andr. Cæſalpino *l.* 1. *de Plant. c.* 3. & 4. Spagyricis quoque dicitur quædam peculiaris tranſmutatio metallorum, præſertim argenti, quando mediante aqua forti, Mercurio, parvaque quantitate argenti ſuper prunarum igne mediocriter valido in vitro progerminat rami argentei, de qua germinatione videantur ex relatione Olai Borrichii *Acta Philoſoph.* Oldenburg. *Ann.* 1668. *m. Septembr.* & *Novembr.*

Gerocomice, γηροκομικὴ, dicitur ea medicinæ pars, quæ ſenum regimen tradit, iiſdemque convenientem vitæ ac victus rationem præſcribit, Gal. *l.* 5. *de ſan. tu. c.* 4. & *de ſubfig. empir. c.* 4. Lang. *l.* 1. *ep.* 79. Incertum vero videtur, an ad ὑγιεινὴν, an ad θεραπευτικὴν pertineat, cum ſenum corpus neutrum eſſe videatur, & ſenectus non exacta plane ſanitas, ſed vel morbi & ſanitatis affectio quædam media, vel omnino ejus generis non eſt, quæ firma conſtanſque ſit, quam ἕξιν appellant, ſed potius fallax & incerta, quæ κατὰ σχέσιν dicitur. Plures tamen eam ſalubris Medicinæ partem eſſe ſtatuunt. Hæc Gorr. & Caſtell. & quidem recte. Nam & ſenum ſanitas eſt ſanitas, licet infirmior, & inconſtantior, quam aliarum ætatum. Hinc & nos inter methodos ſanitatis tuendæ particulares referre non dubitavimus, *Dogmat. Med. Gen. P. IV. c.* 2. *d.* 5. *p.* 475.

Geron, γέρων. Vide *Presbyter*.

Gerſa, id eſt, *Ceruſſa*. Rul. *in Lex.* Sumitur & pro *Fecula*. Vide ſupra *Fecula*.

Gerula, Paracelſo dicitur monſtroſa planta, vel degeneratio ex tranſplantata Paſtinaca, *lib.* 3. *de puſtulis Gallicis, ulceribus &c. c.* 4.

Geryon, γηρύων, nomen monſtri vel Centauri tricorporis, quem Hercules dicitur confe-

cif-

ciſſe. Tribuitur per metaphoram *Mercurio* a Libav. *Synt. A. Ch. l. 7. c. 15.*

Geſor, id eſt, *Galbanum*, Rul. *in Lex.*

Geſtatio, φορὰ, quid, in genere ſignificet, notum eſt, nimirum oneris alicujus portatio-nem. Unde Gal. dixit *l. 12. de V. P. cap. 13.* quod *geſtatum*, βασταζόμενον, minus eſſe opor-teat *geſtante*, βαστάζοντα. Stricte vero *Geſtatio* Medicis dicitur nihil aliud, quam geniti in utero infantis ad partum uſque permanſio at-que mora, totum id complectens tempus, quod a genito intus infante ad ejus excluſio-nem intereſt. Dietherich. *num. 486. pag. 661.*

Geſtatio, vox latina, quam Græci αἰώραν vocant, vectationem etiam ſignificat, eſtque exercitamenti genus, quo non ſolum ſani, & valetudinarii, ſed etiam morbo detenti olim utebantur. Multa autem erant inſtrumen-ta ad geſtationem, ſeu vectationem accom-modata. *Vehicula*, quorum multa genera apud majores noſtros erant, Lectica, *ſella*, ſeu ſca-mnum, Lectus penſilis, cuna, ſive navis. De uti-litate Geſtationis in quamplurimis morbis Galenus, Celſus, Trallianus, Aetius, Antyl-lus; Cœl. Aurel., Avicenna, Priſcianus, Theo-dorus, Plutharch., Aretæ. Diffident autem au-ctores inter ſe, quænam geſtationis ſpecies in aliquo morbo magis conveniat. Qua de re conſulatur Hyer. Mercurial. in lib. de *Art. Gymnaſt. cap. 9. 10. 11.*, qui unus inſtar omnium loco opportune legi poteſt. Silendum non eſt, nonnullos equitationem etiam inter geſtatio-nis ſpecies repoſuiſſe, ut Aetius, Amidenus, & alii, verum quia Celſus l. 2. c. 15. ubi geſta-tionis ſpecies numeravit, ne verbum quidem de equitatione facere voluit, quaſi alienam a geſtatione judicaverit, tum quia Galenus l. 2. de tu. val. expreſſe declaravit geſtationem, & equitationem diverſas eſſe; idcirco nos equi-tationem aliud exercitationis genus naturæ, & effectus valde diſſimilis judicabimus.

Geuma, γεῦμα, Hippocrati dicitur id, quod guſtatur, h. e. cibus; *edulium*, *lib. 1. Epid. ſ. 1. t. 59. l. 2. ſ. 3. n. 31. l. 3. ægr. 6.* Foeſ. *Oec. p. 135.*

Geuſis, γεῦσις, *guſtus*. Vide infra *Guſtus*.

Ghitta lemou, nomen exoticum purgantis ſimplicis vehementioris, & haud dubie vene-noſi, quod alias *Gummi Gotte*, *Gummi ad po-dagram*, *Gutta Cambodiæ*, aliiſque nominibus appellari ſolet. Plura de hoc purgante vide apud Schrod. *l. 4. cl. 4. n. 445.* Fr. Hoffmann. *in clav. ad h. l.* Rolfink. *tr. de purgant. ſect. 13. art. 8.* Nos experientia docuit, ejus uſum non adeo ſecurum eſſe, uti quidem Autores eundem commendant.

Gialappa, *Gialapium*, item *Jalappa*, & hoc nomen eſt purgantis electivi vulgo dicti, mi-tioris tamen & propter majorem ſecuritatem hodieque frequentiſſimi uſus, cujus deſcriptionem prolixam pete ſis e Schroder. *l. 4. cl. 13. n. 427.* Fr. Hoffmann. *in clav. ad loc.* Rolfinck. *d. l. ſ. 2. art. 3.*

Gibar, id eſt, *medicina metallica*. Rul. & Iohnſ.

Gibberoſitas, *Gibboſitas*, *Gibber*, *Gibbus*, κύφωσις, κυφὸς. Vide *Cyphoſis*.

Gibum, id eſt, *Caſeus*, Rul. & Iohnſ.

Gich, *Gepſin*, i. e. *Gypſum*. Rul. & Iohnſ.

Giffe, idem ſunt, quod *Fugillæ*, h. e. hu-mores pone aures. Bayrus *in Enchirid. Pra-ctic. l. 4. c. 10. p. 118.* Vide *Fugilæ*.

Gigarthon, γίγαρτον, ſignificat nucleum vel granum acinorum uvæ, virtutis ſiccantis in ſecundo, & refrigerantis in primo. Æginet. *l. 7. c. 3.* Meminit & Linden. *Ex. X. §. 192.* ubi docet, Latinis *vinacium* quoque vocari. Vo-cantur illi nuclei etiam Latine *Arillæ*, quam-vis nomen hoc non in omnibus Lexicis oc-currat. Ex *arillis* paſſularum induſtria Chy-micorum elicere audet Spiritum acidulum, item oleum Empyreumaticum, imo ſunt, qui Sal volatile ex iis paraſſe jactitant. Ve-rum cui bono hæc ſuperflua curioſitas.

Gigas, γίγας, dicitur de hominibus præter leges naturæ proceris & elatis. Rul. & Johſ. cujus cauſſam peculiarem inveſtigare quidem conatus eſt Parac. ſed magis obſcuravit, quam declaravit. Nobis videtur acquieſcendum eſſe in liberrima & imperſcrutabili voluntate ſum-mi & maximi Creatoris. De vocab. *Gigas* vid. etiam Gaſp. a Rejes *q. 25. n. 8.*

Gigeria, ſignificat τὰ ἔντερα, σπλάγχνα ἢ ἄκρεα (vel ἀκραῖα) inteſtina, viſcera, & ex-tremas partes gallinarum, uti exponit Heſy-chius, teſte Keuchen. *not. ad Q. Seren. p. 261.* Non. Marcell. & Nic. Perottus expoſuerunt per inteſtina gallinarum, & quæ cum iis co-quuntur.

Gilla, vel *Grillus*, eſt vitriolum ſua ſpon-te reſolutum in aquam. Nonnulli putant, a natura talem exhiberi liquorem. Sunt, qui hoc nomine Salis Armoniaci aquam appel-lant. Purgat ventriculum, Rul. & Iohnſ. Me-minit Parac. *de viribus membror. l. 2. c. 4.* *Gilla* eſt *Sal Vitrioli* ſolutum emeticum, inquit Frid. Hoffm. *in clav. ad Schr. l. 1. c. 3. p. 4.* *Gilla Theo-phraſti* eſt Vitriolum album, aqua ſolutum, filtratum, iterum inſpiſſatum & ſiccatum. Junken. *Lex. Ch. Ph. P. 1. p. 125.* ubi merito ejus uſum improbavit, quod & nos experti ſu-

fumus in defectu commodioris Emetici ſemel jam olim præſcribentes; non tamen in tantum doſi, quam dictus Autor poſuit, ubi quidem affectum præſtitit aliquoties, verum poſtea per aliquot dies ſaporem induxit ſtomacho & ori cuperoſum, ut perſona quæ aſſumſerat, omnes cibos faſtidiverit, & difficulter ab eo faſtidio liberata fuerit.

Gilvus, *Helvus*, κιῤῥὸς, medium inter album & rufum ſignificat colorem. Dicitur & *Melinus*. *Citrinus*. Rul. & Johnſ. Jul. Alex. *not. ad Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 4.* Vide *Cirrhos*. *Dichromos*.

Gingiber, pro *Zingiber*, nomen aromatis notiſſimi, de quo in Botanicis. Vid. Rhod. *in not. ad Scribon. n. 165.*

Gingibrachium & *Gingipedium*, idem, quod *Scorbutus*, qui ita dictus a quodam Regenero Snoy, multæ eruditionis & exercitatæ praxis Medico, a gingivis, brachiis & pedibus corrupto ſanguine infeſtis. Foreſt. *l. 20. Obſ. 11. in Schol.* Denominatio quidem craſſa & pingui Minerva facta, judicio Sal. Alberti apud Senn. *de Scorbut. cap. 1.* Vide infra *Scorbutus*.

Gingivæ τὰ οὖλα, carnes ſunt, quæ ſunt circa dentes, Gal. *l. 9. de V. P. c. 15.* ubi primum e locellis ſuis vel alveolis emergunt, *l. 5. de C. M. S. L. c. 8.* quarum connexio χαλινὸς dicitur. In iis dentes nuper natorum, latent, & veluti in præſepiolis conditi ſunt, & ut ſiccioribus adſtrictioribuſque continentur, ita redundante humiditate laxioribus decidunt. Nervos habent a tertio pari, ut & dentes, per quos ſentiunt & dolent, ſæpeque in iis dolor eſt, qui in dente putatur eſſe. Hæc Caſtell. Vid. *Ulon.* Jung. Dieter. *n. 632.* Barthol. *l. 3. Anat. c. 12.*

Ginglymos, γίγγλυμος, proprie *cardinem* ſignificat, qui cum porta vertitur, aut potius ferramenta illa duo pectinatim invicem ſe ſubeuntia, clavo transfixa, quorum alterum oſtio, alterum parieti inferitur, in quibus oſtium ipſum ceu cardinibus vertitur. *Cardo maſculus* dicitur *Clavus ferreus*, qui ingreditur in cavitatem, quæ *Cavitas* vocatur *Cardo fœmina*. Fallop. *Expoſ. de Oſſib. c. 12. Tom. I. p. 482.* Hinc vocab. translatum ad ſpeciem *Diarthroſeos*, ſive *Dearticulationis*, qua oſſa ſeſe invicem ingredientia conjunguntur, ut vertebræ inter ſe, ac cubitus humeruſque colligantur, Galen. *de oſſib. in proœm.* ita, ut unius caput in alterius cavitatem condatur, & viciſſim hujus caput in illius ſinum excipiatur; qui tamen *in exegeſi Hippoc.* videtur γίγγλυμον, qui cardo januæ eſt, & γίγγλυμα, quod huc pertinet, diſtinguere. Ab hac articulationis ſpecie *Humeri orbita* γιγγλυμοειδὴς dicitur Veſal. *lib. 1. de H. C. F. cap. 23.* Eſt enim hæc διάρθρωσις pleriſque oſtiorum cardinibus ſimilis, in quibus ferramenti utriuſque (quod proprie a Græcis γίγγλυμος appellatur) tum ejus, quod parieti infixum eſt, tum alterius, quod oſtio adhæret, pectines mutuo implexu ſeſe ſubeunt. Quæ quidem compoſitionis ratio non videtur ἀπὸ τῆς μηροῦ, a *ſutura*, valde differre. In quibus vero oſtiis clavus craſſior parieti affixus oſtii verticillum ſubit, non γίγγλυμος, ſed verius γόμφωσις dicitur. Hæc Gor. & Caſtellus. Adde Bartholin. *libello IV. Anat. c. 1. p. 693. edit. ult.*

Ginſeng, nomen Sinicæ radicis; Japonibus *Niſi* dictæ, hominis divaricatis cruribus prædit figuram referentes, cui hodieque majus encomium tribuitur, quam Thee, quippe virtute ſpiritus vitales excitandi & calorem corporis ſuavem largiendi pollenti, tametſi in duodecima unciæ vix parte ſumptæ & in B. M. coctæ; de qua plura legantur apud P. Ammann. *Irenic. p. 268. ſeqq.* ubi oſtendit non eſſe Mandragoræ, ſed potius Dauci Iavanici ſpeciem.

Gir, *Gith*, i. e. *Calx viva*. Rul.

Girgies, i. e. *albi lapides fluminis*. Idem.

Girmer, i. e. *Tartarum*; Id. & Iohnſ.

Giſiſim, i. e. *Gummi*. Iidem.

Git, *Gith*, diverſimode ſumitur. Vel enim idem eſt, quod *Gir*, Rul. vel ſignificat herbam *Nigella*, ſive *Melanthium*, dictam; vel *Piper*, teſte Rhod. *ad Scribon. n. 69.*

Gitenon, i. e. *ſatum commune*. Rul.

Glabrities, *Glaber*, μαδαρότης, μαδαρός. Vide *Calvities*. *Madaros*.

Glacies, *Glacialis*, κρύσταλλος, κρυσταλλικος. Vide *Cryſtallus*, *Cryſtallinus*. *Glaciem* in Helvetiæ montibus inveteratam, duobus tribuſve annorum millibus communem exuere & cryſtallinam duritiem perennitatemque acquirere, ſcripſit Joh. Jaco. Wagnerus *in Hiſtor. Helvetiæ curioſa ſect. II. art. V. p. 24.* De Glacie Mercuriali vide Libav. *Apocal. Herm. R. I. c. 9.* Glaciale lepræ venenum deſcribit Helmont. *de Lithiaſ. c. 0. n. 22.* De *Glacie* & *Coagulatione* ſcripſiſſe tractatum Dan. Bartoli; patet ex *Act. Lipſ. A. 1682.*

* *Glactophagus*, γλακτόφαγος, lacte victitans ut infantes. Dicuntur etiam glactophagi ii, quibus medici ob aliquem morbum diætam lacteam, victum ſcilicet ex ſolo lacte paratum, præcipiunt.

Gladialis, eſt ars, qua juxta firmamenti curſum aſtrorum gladii cuduntur & enſes. qui-

quibus & incudes reſiſtere nequeunt. Inde vocatur & *Incuſida*. Parac. dicit eſſe ſpeciem Philoſophiæ adeptæ, *l.* 1. *Philoſ. ſagacis*.

Gladiator, μονομάχος, qui cum altero certamen ſubit gladio. Horum vulneratorum curam olim Galeno fuiſſe demandatam ob periciam Anatomicam ſcripſit *l.* 3. *de C. M. P. G. c.* 2. Cibus illorum frequens fuerunt fabæ, *l.* 1. *de Al. Fac. c.* 19. De hoc vocabulo vide & Rhod. Scrib. *n.* 101.

Gladius, μάχαιρα, ξίφος, σπάθη, quid ſignificet, notum eſt. Optimus qualis eſſe debeat, docet Galen. *l.* 1. *de V. P. c.* 11. *Gladiolus*, μαχαίριον, refertur inter inſtrumenta Chirurgica, quo in excidendo utuntur Medici. Dicitur & *Cultellus*. Legitur apud Hipp. *lib.* 1. *de morb. mul.* XCVI. *t.* 22. *l. de Medico V.* 2. Alibi uſurpat vocabul. μαχαιρὶς, *l.* 2. *de Morb.* XLV. 21. *Gladiolus* cum addito ὀξυμελὴς, quod Galenus interpretatur φλεβότομον, venæ ſectorium; alibi autem cum epitheto στηθοειδὴς uſurpatur de ſcalpello utrinque acuto ad perforandum pectus vel locum intercoſtalem, in abſceſſu pulmonum vel empyemate, uti deſcripſit Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. II. fig.* 1. dicens ab Hipp. etiam *Spatham* vocari, de quo tamen dubitamus, cum nec Foeſius notaverit *in Oecon.* neque nos locum invenire potuerimus. De *Gladio Delphico* vide C. Hoffm. *com. ad Galen. V. P. n.* 248. *Gladius* ξιφίας, eſt nomen piſcis marini, de quo videatur Ald. *l.* 3. *de piſc. cap.* 21. Chiocc. *Muſ. Calc. ſ.* 1. *p.* 81.

Glagos, γλάγος, idem, quod γάλα, *Lac.* Hinc γλαγόεις, *lacteus*. Lind. *Ex. XI.* §. 43.

Glama, *Gleme*, γλάμα, γλήμη, ſordes oculorum, lippitudo, pro λήμη. Unde γλαμυροὶ ὀφθαλμοὶ, *glamioſi* aut *gramioſi* oculi dicuntur, ſordidi ac humidi, pituita laborantes, Hippocr. *l.* 2. *de Morb. mul.* IX. 6. XII. 5. Vide Foeſ. *Oec. p.* 136. Keuchen. *Not. ad Seren. p.* 241.

Glandium, vide *Thymus*.

Glandoſum corpus Veſalio dicuntur *Proſtata*, *l.* 5. *de H. C. F. c.* 13. *p.* 645. *ſeqq.* Fallopius vero vocavit *glandoſum adſiſtens* in *Inſtit. Anat.* Vide *Proſtatæ*.

Glandula, ἀδὴν, corpus quoddam carni forme eſt, laxum & fungoſum, quod utique velut cunei quidam vaſorum, diviſionibus incubantes, fulcimentum ipſis ſuggerunt, ut a nullo violento caſu afficiantur, Galen. *l.* 4. *de V. P. c.* 20. Sunt autem proprie ſic dictæ *Glandulæ*, quas Græci ἀδένες vocant, imbecilliores corporis partes, ad quas valentiores corporis partes ſupervacua ſibi tum quantitate, tum qualitate, & præſertim ad eas, quæ rariores natura ſunt, tranſmittunt, quippe valentius eſt arteriarum, venarum nervorum, muſculorum robur, imbecillius autem, aut prorſus nullum corporum, quæ *Glandularum* ſunt naturæ, *l.* 13. *Meth. Med. c.* 5. *in princ.* Hæc Caſtellus de *Glandulis*, in genere. Videatur & Hip. *lib. de Glandulis*, & Galen. *l.* 3. *de Al. fac. c.* 6. Verum earum deſcriptio, differentia & uſus hodieque accuratior habetur ap. Th. Vvarthon *integro Adenographiæ libello*. Nic. Stenon. *de Muſculis & Glandulis*. Quibus jungatur Illuſtris & Excellentiſſimi Dn. Frid. Ferdin. Illumeri a Vvrtenberg. Phil. & Med. D. S. Cæſ. Majeſt. Archiatri, & in inclito Viennenſi Athenæo Profeſſ. Pub. *Adenographiæ Exercitatio*, ſuccincte eſſentiam & naturam *Glandularum* in genere & ſpecie comprehendens. Ex his libet hanc adjicere deſcriptionem: *Glandula* eſt parenchyma ſpermaticum, molle, friabile, & ſpongioſum, una communi membrana univerſim & frequenter pluribus privatis fruſtulatim coagmentatis incluſum, ex materia ſpermatica fabricatum, vaſis omnis generis ſtipatum, partim depurationi, partim ſecretioni, partim etiam elaborationi inſerviens. E recentioribus D. Bernardus Conor Medicus Regius Anglus *in Epiſtol. de Secretione animali p.* 7. rejiciens illorum deſcriptionem, qui crediderunt, Glandulas nihil aliud eſſe, quam venas, arterias, nervos & alia vaſcula in nodum complicata aliam ſuſtituit, quod *Glandula* ſit membranula cava foraminulis pertuſa, arteria, vena, nervo & excretorio vaſculo ſtipata. Dividuntur trifariam *Glandulæ*: 1. in *Conglobatas* & *Conglomeratas*: 2. in perpetuas & adventitias: 3. in exteriores & interiores. De uſu *glandularum* alimentario vide Gal. *l.* 3. *de Al. Fac. c.* 6. *Glandularum* potiorum deſcriptiones repeties quoque ſub propriis nominibus, ſub literis eorum initialibus. *Glanduloſa corpora*, τὰ ἀδενώδη σώματα, olim diſtinxerunt a *Glandulis*, teſte Gal. *l.* 14. *Meth. Med. cap.* 11. laxitate & raritate majori. Verum hodieque illa diſtinctio non amplius obſervatur, teſte laudatiſſ. D. Ilmero *d. l. th.* 3. *Glandula* quoque Arabib. dicitur apoſtema ſcirrhoſum, ſicut Nux avellana, aut etiam paulo minus, multoties ſuper volam manus, interdum ſuper frontem, in principio dum comprimitur, diſſolvitur, aliquando vero redit in priſtinam formam. Avicen. *l.* 4. *fen.* 3. *tr.* 2. *c.* 6. & 7. Videtur autem *Ganglion* intelligere. Ita & *Glandula Guidonis* eſt Tumor glandi ſimilis, mollis, ſolus mobilis, ſine radicibus a circumjectis par-

partibus ſeparatus, maxime in emunctoriis & juncturis proveniens. Blancard. *in Lex.*

Glanduloſocarneus, Græce dici poſſet, ἀδενοσαρκώδης, vel ἀδενόσαρκος, quamvis fortaſſis in nullo Græco autore vetere reperiatur, eſt epitheton excreſcentiarum quarundam, quas in veſica obſervavit D. Ruyſchius *in Cent. I. Obſerv. LXXVII. p. m.* 99.

Glanis, γλάνις, nomen eſt piſcis marini & fluviatilis, cujus deſcriptionem & uſum inci-bis vide apud Aldrovand. *l.* 5. *de piſc. c.* 5. Habetur a nonnullis ſimilis *Siluro*: Idem.

Glans, βάλανος, æquivocum eſt vocabulum. 1. notat fructum arboris, *Quercus* dictæ. 2. cum additione *Myrepſica* ſive *Unguentaria* eſt fructus arboris exoticæ Myricæ, de quo Gal. *l.* 6. *de Simpl. Fac.* quæ duæ ſignificationes ad Botanicos pertinent, Lang. *l.* 1. *ep.* 66. 3. *Glans* dicitur extrema totius colis, ſive membri virilis pars, cujus cutis, quæ eam veſtit, *Præputium*, πόσθη, dicitur, Gal. *l.* 5. *Meth. M. c.* 15. Rolfink. *de part. genit. Part.* I. *c.* 51. Barthol. *l.* 4. *Anat. c.* 24. Porro 4. *Glans* idem eſt, quod *Suppoſitorium*, ceu medicamentum topicum anodicatum, oblongum duos, tres, quatuorve digitos tranſverſos, figura tereti & rotunda, candelæ inſtar, olim glandis forma ad alvum ſolicitandam maxime, & ad alios ani affectus comparatum, P. Morell. *l.* 2. *ſ.* 2. *c.* 13. *de form. remed.* Weker. *Antidot. Gener. lib.* 1. *c.* 49. *Spec. ſ.* 44. Schroder. *l.* 2. *c.* 83. In hac ſignificatione *Glans*, βάλανος, occurrit apud Hipp. 4. *de R. V. I. A. t.* 83. & *l.* 3. *de Morb. XV.* 20. Gal. *l.* 6. *de C. M. S. L. c.* 3. Aliquando & pro Peſſo ſumitur, Hipp. *l.* 1. *de Morb. mul. CXVIII.* 2. 5. 14. *CXIX.*13. *CXX.* 9. *Peſſaria* minora βαλανίδες, ſive *glandes* parvæ eidem dicuntur, *lib.* 2. *de morb. mul. XLV.* 6. Tandem 5. accipi pro ſtrumis & ſcrophulis, quas Græci *Naphthas* vocant, patet ex Lang. *lib.* 3. *ep.* 4. *in fin.*

Glarealis, idem, quod *ſabuloſus*, Gr. ψαμμώδης, a *glarea*, ſive arena. *Aquæ glarealis*, in vulnere meminit Helmont. *de Lithiaſ. c.*6. *n.*20.

Glaſſa, eſt genus *vernicis* ficcioris. Rul. & Iohnſ.

Glaucos, γλαυκὸς, *glaucus*, eſt nomen coloris miſti ex viridi & albo. Dicitur *Cæſius*. Differt omnino a fuſco, uti recte demonſtrat Libav. *Defenſ. Syntagm. contra Scheunemann. not.* 48. *Tom.* 3. *p.* 95. 96. γλαυκὸς quoque Hippocrati vocatur, qui cæſiis eſt oculis, *l.* 2. *Epid. ſ.* 6. *n.* 7. Uſurpatur & de urina, οὖρον, γλαυκὸν, quæ eſt cornu pellucido ſimilis, media inter lacteam & charopam, apud Actuar. *l.* 1. *c.* 8. teſte Gorræo *in definit.* *Glaucus* quoque veteribus fuit nomen piſcis majoris pelagii, ſive marini, cujus deſcriptionem uſumque in cibis & Medicina tradidit Aldrov. *l.* 3. *de piſc. c.* 16.

Glaucoſis, *Glaucoma*, γλαύκωσις, γλαύκωμα, accipitur late & ſtricte. Late, pro omni coloris naturalis in oculo mutatione in præternaturalem & glaucum. Stricte, pro humoris cryſtallini colore in *glaucum* mutato, proveniens ab illius humoris nimia ſiccitate & concretione. Differt a *ſuffuſione*, ἀπὸ τοῦ ὑποχύματος, quod in hoc affectu peccet extranei humoris, & aliunde affluenti concretio: in illo ipſius humoris cryſtallini condenſatio & reſiccatio. Vid. Dieter. *n.* 163. Foeſ. *Oecon. d. l.* G. Hoffm. *Comm. in Galen. de V. P. n.*731. Aliquando tamen color ille eſt abſque manifeſta læſione viſus, & tales homines dicuntur γλαυκῶπες, unde & Minerva γλαυκῶπις dicta, cæſios oculos habens.

Glaura, *Glaure*, eſt nomen Paracelſicum mineralis, cum epitheto *Augurelli*, quod & *Electrum minerale immaturum*, item *Nymphæ* vocatur, *Th. Chym. Vol. VI. p.* 649. Mem nit & Helmont. *tr. Pharm. ac Diſp. modern. n.* 50. & Frid. Hoffm. *in Clav. Schroder. l.* 3. *cap.* 15. *in fine.* Legitur & hoc vocabulum apud Ludov. *Pharm. Diſſert. I, p.* 121.

Glaux, γλαὺξ. Vide *Noctua*.

Gleba, βῶλος. Vide *Bolus*.

Glechonites, γληχωνίτης, ſcil. οἶνος, nomen vini medicati ex *Pulegio*, quod Græc. γλήχων dicitur, parati. Dioſcor. *l.* 5. *c.* 62.

Glene, γλήνη, proprie & primario *oculi* cavitatem & *pupillam* ſignificat. Per tranſlationem quoque ita dicitur oſſium cavitas, & ſinus leviter depreſſus, ac obſcurus, ac leviter ſinuoſa cavitas, & obſcure deſidens, in quam os inferitur, quemadmodum contra profundior cavitas, & altius deſcendens κοτύλη, h. e. *Acetabulum*, vocatur, Gal. *l. de oſſib. proœm.* & *c.* 2. *de fract. t.* 52. Hippocr. vero γλήνην vocat χώραν γληνοειδῆ, i. e. *ſinum pupillæ oculi adinſtar leviter depreſſum*, 4. *de artic. t.* 64. Jung. Foeſ. *p.* 136. Hinc primæ cervis vertebræ ſinus in inferioi regione leviter tantum cavi γληνοειδεῖς appellati ſunt. Valleſ. *l.* 1. *de H. C. F. c.* 15.

Glenoides, γληνοειδής. Vide *Glene*.

Gleucinon, γλεύκινον, epitheton Unguenti cujuſdam, Lat. *Muſteum*, a γλεῦκος, *muſtum*. Meminit illius Gal. *l.* 7. *de C. M. P. G. c.* 14. ubi varias compoſitiones tradit Simpliciorem compoſitionem proponit Dioſc. *l.* 1. *c.*67. Inter acopa refertur & relaxantia a Gal. Emollit, ca-

calefacit, horroribus & nervorum, vulvæque vitiis auxiliatur. Dioſc. Gorr.

Gleucos, γλεῦκος, *Muſtum* ſignificat. Eſtque ſuccus uvarum recens expreſſus, crudus, flatuoſus, unum hoc in ſe boni continens, quod alvum laxet; quod niſi contingat, tanto magis noxium corpori evadit, Hippocr. *l.* 2. *de diæt. XXIII.* 1. *Muſtum* duplex habetur: *Lixivium*, Gr. πρόχυμα, item οἶνος πρότροπος, πρόδρομος, h. e. ſponte defluens, antequam calcentur uvæ; alterum *vulgare*, quod vi expreſſum eſt, quam vim vel pes, vel prælum præſtet, Græce τρωπητὸς οἶνος, Linden. *Ex. X.* §. 174. *ſeqq.* ubi plura de *muſto* reperies. Idem Autor etiam erudite demonſtrat τὸ γλεῦκος aliquando ſignificare vinum dulce, generoſum, valde inebrians, & caput aggravans, quod de *muſto* alias dici nequit. Unde & γλευκίζειν olim dictus fuit; qui tali vino dulci nimium utebatur, §. 252.

Gleuxis, γλεῦξις, vel γλῦξις, dicitur vinum, quod multum *hepſematis*, i. e. ſapæ, aut defruti admixtum ſibi habet. Lind. *d. l.* §. 62.

Glis, ἔλειος, γέλειος, μυοξός, vel μυοξίας, dicitur muris ſpecies, eſtque animal quadrupes ſomnolentum, ita, ut dormiendo pingueſcat. Cujus deſcriptionem, uſumque in cibis & Medicina prolixe tradidit Ul. Aldr. *l.* 2. *de quadr. dig. vivipar. c.* 29. De ſymptomatibus ex eſu pulveris *glirium* edulcorato obortis videantur *Ephem. N. Cur. An. III. Obſ.* 40. *Glis montanus* idem eſt, quod *Mus Alpinus*, ſive *Marmota*, aut *Murmentum*.

Gliſchraſma, γλισχρασμα, idem, quod γλισχρότης, *lentor*, viſcoſitas. Hipp. 1. *de R. V. I. A. t.* 18.

Gliſchrocholos, γλισχρόχολος, dicitur de excrementis glutinoſis, & ſimul bilioſis. Hipp. *l.* 4. *Epid. XXVIII.* 4. quamvis γλισχρόχροα alii legerint, verum inepte, ſiquidem glutinoſitas non de colore dici poterit. Vide Erot. *p.* 23.

Gliſchrodes, γλισχρώδης, idem, quod γλισχρὸς.

Gliſchros, γλισχρὸς, *lentum*, viſcoſum, glutinoſum ſignificat. Per metaphoram uſurpavit Hippocr. de febribus *l.* 4. *Epid. XXII.* 15. Hinc verbum γλισχραίνειν, *viſcoſum reddere* ſignificat, & προσγλισχραίνειν *magis viſcoſum* reddere, quod legitur apud eundem 3. *de R. V. I. A. t.* 26. Ita & καταγλισχραίνειν, *d. l. t.* 10. Diet. *n.* 671.

Gliſco, αὔξω, ἐπιτείνομαι, idem eſt, quod *augeſco*, paulatim vires ſumendo & intendendo. Proprie de incremento ignis dici videtur. Per translationem vero eleganter etiam de flamma vitali, de calore febrili, aliiſque vomitibus morboſis accipi poteſt & aſſolet. Febris dicitur *gliſcere*, quæ de paroxyſmo in paroxyſmum ingraveſcit. Linden. *Ex. XV.* §. 94. 95.

Gliſomarco, eſt *Creta candida*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Globus, *Globulus*, σφαῖρα, σφαίριον, quid ſignificet, notum eſt, & partim hujus non eſt loci. Reliqua vide infra voc. *Pila*, *Pilula*, & ſupra voc. *Catapoſis*. Referuntur & *Globi* ad inſtrumenta Chirurgica; Ita *Globi* & *Globuli* uterini adverſus procidentiam deſcribuntur apud Scultet. *Arm. Chir. Part. I. Tab. XXII. fig.* 8. In Anatomicis *Globulus Naſi* vel *Orbiculus* dicitur pars naſi inferior cartilaginea & mobilis. Barthol. *l.* 3. *Anat. c.* 11. *p.* 527. *Globulos* etiam vocavit prominentias illas rotundas & veſiculares, quæ inter alias cuſpidatas ungues & ungulæ dictas, aliquando etiam bicipites conſpiciuntur in peculiari linguæ involucro, & delineatas exhibet Gothofr. Bidloo *Tab. Anat. XIII. fig.* 2. 3. 4. Alias *Globoſæ particulæ* hodieque etiam referuntur inter principia materiæ corporum naturalium præſertim liquidorum, de quibus videantur *Obſervationes Microſcopicæ* An. Lewenhoek, quarum mentio fit *in Act. Erud. Lipſ.* 1682. Ita Caſp. Bartholinus Th. filius gloriatur ſe vidiſſe beneficio microſcopii globulos in ſanguine exiſtentes, de quo legatur *in Act. Hafn. Vol. III. Obſ.* 3. * Hermannus Boerhaav. omnia noſtri corporis fluida ex globulis conſtare docet, ac ſanguinis quidem globulum unum rubrum occupare centeſimam partem centeſimæ partis pollicis geometrici, hoc eſt ſi 10000 talæ globuli juxta ſe invicem ponerentur, unum pollicem geometricum æquare: Unius autem globuli feri pellucidi, ſive lymphæ primi generis diametrum ſextuplo minorem eſſe diametro globuli rubri ſanguinei: ut Leewenhœkius etiam demonſtravit.

Glœos, γλοιὸς, *ſtrigmentum*; ita dicuntur ſordes, quæ in balneis, aut palæſtra ab hominum cute deradebantur, multi quondam in Medicina uſus. Calefaciunt enim modice, emolliunt, & diſcutiunt, Dioſcor. *l.* 1. *c.* 34. *ſeqq.* ubi ῥύποι dicuntur, Ægin. *lib.* 7. *c.* 3. *t.* Glœos. Inde deſcendit γλοιώδης, *ſtrigmentoſus*, h. e. ſtrigmenti modo craſſus & viſcidus. Dicitur de excrementis apud Hippocr. *l.* 7. *Epid.* II. 27. quamvis in Edit. noviſſ. Linden. legatur ἰλυώδεες, *viſcoſæ*. Alia exemplaria habent γλυώδεες. Foeſ. *Oecon. p.* 127. Et verbum γλοιάζειν, quod ſignificat conniventes oculos verſare, exponente Gal. *in Exeg. dict. Hippocr.*

Glomer, id eſt, *rotundum*, Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Inde *Glomeratus*, & verbum *Glomerari*,

bari, quod de nubibus uſurpat Q. Seren. c. 3. Vid. not. Keuchen. *pag.* 99. Subſtantivum quoque habetur *Glomus*, Gr. σφαῖρα. Scrib. *n.* 142. Adde Rhod. *in not.*

Glomus, σφόμβος, quid ſignificet, p. a. dictum. In foro Medico *Glomus piloſus* deſcriptus & depictus legitur in D. Ruyichii *Obſervat. Anatom. Chirurg. Obſ. XVIII.*

Gloria, δόξα. Vide *Doxa*. *Gloria* Medicorum Deus ſit, & huic cedant, Lind. *Ex. IH.* §. 16. Horridum eſt, *Gloriam* Deo debitam ratione aliqua frivola ſibi ex parte attribuiſſe, vere ſcripſit Helmont. *tr. Confeſſio Autoris n.* 114. Qui vero magis *gloriæ* ſtudioſus eſt, quam veritatis, ſuccumbit, ut amator puellarum, Gal. 2. *de tis*, *q. in med. t.* 1. Sophiſtis ſolius *gloriæ*, nullam veritatis eſſe curam, dixit Idem *l.* 10. *de V. P. c.* 9. Ignis *gloria* vocatur id, in quo velut gloriatur & exultat ignis, quod eſt omnis materia facilis ad exardeſcendum, & in qua, ut citiſſime conci-pitur, ita & ardet ſingulari cum vigore tumoreque, h. e. vivida & fugax flamma e virgultis ad repentinos uſus excitata, aliiſque id genus cremiis, ἐυφλεκτα vocant Gr. Gloriam vero καύχημα. Lind. *Ex. IX.* §. 6.

Gloſſa, *Glotta*, γλῶσσα, γλῶττα. *Lingua*, dicitur pars illa carnoſa, laxa & fungoſa, præcipuam ſermonis & guſtus inſtrumentum; cujus Anatomicam deſcriptionem vide apud Bartholi. *l.* 3. *Anat. c.* 13. & alios Anatomicos, præſertim Malpighium & Fracaſſatum *hoc tit.* Gothofr. Bidloo *Tab. Anat. XIII.* linguæ ſpecificum involucrum egregie delineatum exhibet. Haud raro etiam accipitur tropice de voce & ſermone, v. g. γλῶσσα ἀσαφὴς, *lingua* obſcura. Hipp. *lib.* 7. *Epid. XII.* 13. *XIII.* 19. ἀκρατὴς, incontinens, 7. *aphoriſm.* 40. &c. Vid. Foeſ. *Oec. pag.* 138. Dieter. *n.* 164. Γλῶττα ἄκρη *lingua* ſumma vocatur ſummum *linguæ* cacumen, *Coac. t.* 230. Vide *Lingua*.

* *Gloſſalgia*, γλωσσαλγία, linguæ dolor: etiam ejuſdem inflammatio, quia inflammata dolet.

Gloſſocatochos, γλωσσοκάτοχος, dicitur inſtrumentum illud Chirurgicum, quo lingua deprimitur, P. Ægin. *l.* 6. *c.* 30.

Gloſſocomon, *Gloſſocomion*, γλωσσόκομον, γλωσσοκόμιον, vel κομεῖον; nomen eſt Atticum, ut ſcribit Galenus, & proprie ſignificat arculam, in qua homines recondunt res pretioſas, & quam multi iter facientes portant. Eſt autem oblonga & anguſta. Ab ejus ſimilitudine Medici Hippocrate poſteriores (nam Hippocratem id genus inſtrumenti non noviſſe, Gale-

nus autor eſt) machinam quandam chirurgicam fracto femori, vel cruri, ubi callus circumdatur, accommodatam γλωσσοκόμον appellarunt. Eſt autem machina cava, oblonga, & ad femoris proportionem arcta, ſuperna parte trochleas utrinque ſingulas habens ad latera ſitas, & inferna parte tranſverſum axem, ad quem alligati laquei contrarium nixum toti membro gemina tenſione efficiunt, uti depictam exhibet Gorr. *in defin.* quamvis hodieque non amplius ſit in uſu, ſed minori apparatu arcula, aut theca cruribus reponendis idonea adhibeatur, quæ etiam hoc nomine jure venire poteſt. Meminit hujus Inſtrumenti Galen. *l.* 7. *de V. P. c.* 14. & 2. *de fract. t.* 64. Jung. C. Hoffm. *comm. ad LL. de V. P. n.* 479. Foeſ. *pag.* 137. De hoc inſtrumento vide & Fabr. Hildan. *cent.* 5. *Obſerv.* 86. quamvis nomen hoc non uſurparit, necnon Scultet. *Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIV. fig.* 4. & *T. XLIX. fig.* 4.

Gloſſomanes, γλωσσομανὴς, dicitur is, qui materno linguæ amore veſano captus mavult non intelligi in converſatione civili, quam peregrinis in ſermone vocibus uti, quantumvis receptis. Lind. *Ex. X.* §. 208.

Gloſſopetræ dicuntur linguæ ſerpentum in inſula Melitéa ſive Maltha repertæ, quarum quemadmodum & oculorum luteorum, ſingularem vim alexipharmacam intus & foris applicatam nonnulli indubitatæ veritatis exiſtimant. Vide Frid. Hoffm. *in Glav. ad Schrod. l.* 3. *c.* 2. *p.* 130. *ſeq.* Plura de *Gloſſopetris* vide apud Chiocc. *Muſ. Calceol. ſ.* 3. *p.* 417. 418. Annumerat quoque Idem lapidibus fulmineis *d. l. p.* 310. *ſeq.* Sunt vero corpora triangularia, quorum alia foſſilia, alia marina ſtatuuntur. D. Etmullerus de his credidiſſe videtur, quod ſint dentes ex piſce Carcharia mortuo excidentes, in mari mediterraneo ad inſulam Malthæ appellentes ſpeluncis inſinuando, in-duratione lapidis ſpeciem acquirentes; *in annotat. ad D. D. Ludovic. Giſſ. I. Pharmaceutic.*

Glottis, γλωττὶς, Anatomicis proprie dicitur illa rimula modulandæ voci accommoda, quam efformant cartilagines duæ arytænoides cum muſculis ad anguſtationem & dilatationem illius rimulæ deſtinatis. Videantur Anatomici, præſertim Bauhin. *lib.* 3. *cap.* 94. *ſeq.* C. Hoffm. *in Gal. de V. P. n.* 473. Aquapend. *de Larynge vocis Organ. c.* 2.

Gluta, dicitur vis tenacis picis & efficaciæ, Rul. & Iohnſ.

Gluteus, γλουτός, epitheton muſculorum nates conſtituentium, & femur extendentium, quo-

quorum deſcriptionem vide in Anatomicis, præſertim Barthol. *Anat. l.* 4. *c.* 11. *p.* 579.

Gluten, κόλλα, *Glutinum*, in genere omne id ſignificat, quo duo corpora ficta firmiter uniuntur. Variat vero pro corporum uniendorum diverſitate. Vulgare gluten dicitur ξυλοκόλλα, ταυροκόλλα, item κόλλα τεκτονική, *gluten fabrile*, Gal. *l.* 5. *de C. M. S. L. c.* 7. Præſtantiſſimum fit ex auribus taurorum & genitalibus. Fit & ex quibusvis pellibus inveteratis & decoctis, Rhodiacum cæteris præſtantius. De hujus virtute Medica legatur Dioſcor. *l.* 3. *c.* 101. Scrib. *n.* 254. Rhod. *in not.* Qui Autor etiam plura de *Glutino* tradit *in Diſſert. de Acia*, quæ loca in indice quærantur, cum nec liceat nec libeat omnia huc afferre, ſiquidem quæ ad nominis ſignificationem pro inſtituti ratione jam adducta ſunt, ſufficere quoque poſſunt. Metallis alia ſunt *glutina*: v. g. auro eſt ſanterna, aut borax; ferro argilla, maſſis æris cadmia; laminis alumen, æramentis ſtannum, ſtanno argentum, marmori & plumbo reſina, vitro maſtiche &c. Gorr. *Gluten librarium* ex ſimila & polline (aliis garo) paratum, vim habet emplaſticam & concoquendi, Galen. *l.* 7. *de S. Fac. t. Colla*. De *glutine Chondrillæ* Lemniæ vide Libav. *Syntagm. A. Ch. l.* 8. *c.* 6. *Gluten* quoque eſt *ſel tauri*. Item *Gluten* vel *Synovia* eſt pars corporis nobiliſſima, ſubtilis, pura, perſpicua, ſal reſolutum dulce & humor naturalis, ſeu liquor in omnibus juncturis membrorum inſtar albuminis ovorum, in qua perſpicua materia ſi generetur Tartarus ob ſal reſolutum, quod habet in ſe quandoque coagulatum, oritur inde podagra, cujus etiam locum & verum domicilium eſſe aſſerit Rul. Iohnſ. *in Lex*. De hoc legi etiam poteſt Paracelſ. paſſim in ſcriptis, præſertim *l.* 1. *de Tartaro tract.* 4. *cap.* 2. Spiritus quoque vocatur *Gluten* animæ & corporis ab Hartmann. *Diſp. Chymico-Medica IV. Gluten de aquatico* vocatur prima ranarum materia ſive cryſtallina ranarum mucilago, vulgo Sperma ranarum dicta, Helmont. *tr. Formarum ortus n.* 57. Fr. Hoffmann. *in Clav. l.* 1. *c.* 2. *p.* 3. *Gluten Spagyricum Aquilæ* eſt vera Aqua Mercurialis, Libav. *Apoc. Hermet. part. poſt. Tom. II. Oper. p.* 351.

Glutia, γλουτία, i. e. parvæ *nates Cerebri*, dicuntur duæ eminentiæ Cerebri oblongo-rotundæ, quarum concurſum hominum conjunctis inter ſe femoribus & natibus rectiſſime comparaveris, quibus & aliæ duæ minores conjunguntur, *Dydimia* ſive *Teſtes* cerebri dictæ. Quarum omnium veram deſcriptionem & uſum reperire licet in Anatomicis, præſertim Bartholin. *l.* 3. *Anat. c.* 6. & Th. Willis *Anat. Cerebr. c.* 14.

Glutinatio, κόλλησις. Vide *Conglutinatio*.

Glutinatorius, κολλητικός. Vide *Colleticus*.

Glutinoſus, κολλώδης, vide *Colla*.

Glutos, γλουτός, *Nates*, i. e. muſculoſa illa caro in ſumma femoris parte prominens, quæ ſedentibus pulvini vicem præbet. Hippocr. 2. *de fract. t.* 44. γλουτός quoque dicitur proceſſus alter cervicis oſſis femoris gibboſus & exterior, quem & τροχαντῆρα μέγαν appellant, dictus vel a ſimilitudine, quam habet cum natibus, vel quod muſculi, quibus *nates* conſtant, ei præcipue inferantur. Gal. *l. de Oſſib. c.* 21. Gorr. & Caſtellus. Muſculi *nates* conſtituentes vocantur *Glutæi*. Barthol. *l.* 4. *Anat. c.* 11. *p.* 579. Vide *Nates*.

Gluttupatens, epitheton Ventriculi, vel ſtomachi apud Q. Serenum; quod Keuchen. ita declaravit: id eſt, in quam crebris *glutis* ſaliva, ſive decocta degluttiuntur & abſorbentur. *Gluttire* proprie eſt ſalivam ſorbere, quod fit per intervalla in gargarizantibus, *in not. p.* 149.

Glycaſma, γλύκασμα, γλυκασμός, ſignificare conjectatur Linden. vinum dulce ex muſto paratum. *Exerc. X.* § 15.

Glycea, potio dulcis. Janus Cornarius *cap.* 22.

Glycychymos, γλυκύχυμος, dicitur de iis, quæ dulcem habent ſuccum, Galen. *l.* 2. *de Sim. Fac.*

Clycypicros, γλυκύπικρος, *dulcamarus*, præter ſignificationem Botanicam, qua ſpeciem Solani notat, ſignificat ſaporis genus ex melle & abſinthio mixtis oriundum, de quo Gal. *l.* 3. *de S. Fac. c.* 16. ubi etiam occurrit, quod Poetæ amorem γλυκύπικρον vocarint, ob effectum, quem producit, diverſum.

Glycys, *Clycytes*, γλυκύς, γλυκύτης. Vide *Dulcis*, *Dulcedo*, *Paſſum*. Γλυκεῖα quoque vocari fella κατ' ἀντίφρασιν h. e. dulcia; cum ſint amariſſima, ſcripſit Cœl. Aurel. *Tard. paſſ. l.* 3. *c.* 1. *p. m.* 394.

Clypho, γλύφω, *ſcalpere*, ſculpere ſignificat. Dicitur de phreniticis pilos evellentibus, vel *ſcalpentibus*. Hippocr. *l.* 3. *Epid. ægr.* 15. *poſt. ſtat. peſtil.*

Glyxis, γλύξις. Vide *Gleuxis*.

Gnathos, γνάθος, ambigue accipitur. Interdum idem eſt, ac *Gena*, γένυς, & patet ex *l.* 5. *Epid. XXVI.* 10. notante Galen. *l.* 2. *de art. t.* 19. Interdum ſtrictius ſignificat Maxillam & *Buccam*, ſeu eam partem, quæ ſub mala eſt, vel gena, totumque illud ſpatium, quod

quod ab aure ad aurem porrigitur. Hip. 4. *aph.* 31. & 6. *aph.* 19. Dieter. *n.* 165. Interdum ſumitur pro ea tantum maxillæ parte, qua lateſcit & articulatur. Hipp. 2. *de artic. t.* 19. Interdum pro integris oſſibus maxillæ, quibus dentes infiguntur, *l.* 5. *Epid. VII.* 7. *XII. t.* 3. *XXXV.* 14. Adde Foeſ. *p.* 138. *ſeq.* Vide *Maxilla*.

Gneſios, γνήσιος, idem, quod *Legitimus*, genuinus. Dicitur frequenter de morbis, qui præſtitutam ibi formam & ideam non excedunt. Hipp. etiam de ſudoribus uſus eſt 4. *de R.V.I.A. t.* 10.

Gnidius, κνίδιος, ab inſula *Gnido*, κνίδος, ſub Zona temperata, ſit in mari Ægeo, Gal. 4. *aph.* 14. Epitheton ſententiarum Medicarum ibidem conſcriptarum de victu acutorum, quarum meminit Hipp. ſtatim in princ. *de R.V.I.A.d.* Jung. Gal. *in comm. ad priores textus illos*. Eſt & Epitheton grani alicujus purgantis, quod *Coccum gnidium* vocatur, Gal. *l.* 7. *de S.F.* eſtque fructus *Laureolæ*, de quo vide Botanicos, & Schrod. *l.* 4. *cl.* 3. *n.* 429. cum Rolfinh. *tr. de purg. ſect.* 9. *art.* 2. qui ſaltem ſub *Mezerei* nomine expoſuit.

Gnieſt eſt ſaxi ſpecies. Ruland. & Iohnſ. *in Lex.*

Gnome, γνώμη, eſt æquivocum. Interdum apud Hippocratem notat *mentem*, & eſt idem, quod διάνοια, νοῦς, *animus*, v. g. 2. *aphor.* 6. 5. *aphoriſm.* 16. & 1. *de iis, q. in med. t.* 3. *lib.* 6. *Epid. ſect.* 8. *n.* 5. 41. 74. & paſſim alibi. Vid. Dieter. *n.* 166. Lind. *Ex. XV.* §. 40. Deinde etiam ſignificat *ſententiam* aliquam determinatam & ab opinione diſtinctam. Vide Galen. *in comm. ad d. l. de iis, q. in medic.*

Gnomi dicuntur homunciones, vel ſpiritus corporei ſub terra viventes, alias *Pygmæi*, cubitali vix altitudine. Ruland. & Iohnſ. Meminit & Paracelſus, v. g. *Tract.* 2. *de peſtilit. cap.* 1. *in fragment. ad T. IV.* & *alibi*.

Gnomologia, γνωμολογία, dicitur ſententiarum elocutio, cum quis ſententias loquitur & oracula, aut *ſententioſus ſermo*, qualis à Medico elegante requiritur. Hippocr. *l. de dec. ornat. V.* 13. Jung. Lind. *Ex. II.* §. 28.

Gnorimos, γνώριμος, communiter ſignificat *cognitum*, *notum*. Hippocr. vero ſpecialiter uſurpavit de infantibus, qui communi & uſitato tempore partus excluduntur, h. e. nonimeſtribus, *l. de Septimeſt. part. V.* 15.

Gnyx, γνύξ, i. e. *genu flexo*, aut in genua, ἐπὶ τὸ γόνυ. Cui etiam reſpondet ὀκλάξ. *geniculatim*, Galen. *l.* 3. *de V. P. c.* 15. Adde C. Hoffm. *in comm. ad h. l. n.* 166.

Gobeira, *Meſpila*, *Agabor*, i. e. *Pulvis*. Rul. & Iohnſ. *Lex.*

Gobio, *Gobius*, κωβιός, item, χλωρός. Rondel. *l.* 6. *de piſcib. c.* 16. eſt nomen piſcis, cujus multæ ſunt differentiæ, quocirca nihil mirum, ſi diverſi autores diverſa de his ſcripſerint, & rerum ipſarum diſtinctio difficilior inde facta fuerit. Videatur Rondelet. *d. l.* & *cap. ſeqq.* & Aldrovand. *l.* 1. *de piſc. c.* 20. Apud Galenum aliquoties *Gobiorum* mentio fit. Semper vero inter cibos meliores & boni ſucci referuntur, *lib.* 3. *de bon.* & *mal. ſucc. cibis cap.* 9. Schrod. *Muſtelam* quoque *fluviatilem* appellat *Gobium fluviatilem*, Gr. *c. por.*, *l.* 5. *cl.* 3. *n.* 48. An *Gobii ſaxatilis* ſpecies muretur brevi tempore in vitro Hermetice clauſo aſſervata in apum regem, fides ſit penes Autorem Paracelſ. *de Peſtilit. Tract.* 1.

Goetia, γοητεία, eſt ſpecies magiæ diabolicæ, id eſt, invocatio dæmonum maleficorum juxta ſepulchra facta, quæ ob id aſpergine luſtralis aquæ & tædarum igne expiabantur, ne vel dæmones ea obſiderent, vel obeſſent, quem ritum ad Pontificios emanaſſe quiſpiam ſuſpicari poſſet. Lang. *l.* 1. *ep.* 33. Eſt ſoror *Necromantiæ*, *ibid.* & *l.* 2. *ep.* 46. Differre volunt a *Magia* in hoc, quod hæc ſit imploratio dæmonum bonorum ad boni alicujus affecutionem, Suidas & Libav. *Tom. IV. Oper. p.* 23.

Gomorrinus epitheton fæminis & conjunctionis impuræ generativæ apud Paracelſicum, quando fœtus producitur partim brutalis, partim humano ſimilis. Cum vero ipſe Autor fateatur eſſe turpiſſimum de hac re ſcribere *tract. de Vermibus*, igitur & nos tacere præſtat.

Gomphiaſis, γομφίασις, γομφιασμός, vocabulum Dioſcoridi, uti videtur, proprium, *l.* 2. *c.* 63. denotans morbum dentium, & quidem molarium; in ſpecie vero eorundem mobilitatem. Hinc non abſque ratione C. Hoffm. manu ſua addidit loco illi Dioſcoridis potius ἀγομφίασιν dici debere, aut ἀγόμφωσιν, quia γόμφωσις dentibus fere molaribus propria conjunctio, vel inſertio eſt. Vid. & Annot. Joh. Anton. Serraceni *ad d. Dioſcor. loc. Vacillatio* vero dentium illorum, ſive mobilitas oritur a ſuperfluo ſeroſi humoris corrupti per ductus ſalivales affluxu & collectione, gingivarumque relaxatione & corruptione, quale quid ſcorbuticis familiare eſſe, patet ex Willis *de ſcorbut. c.* 3. §. 9.

Gomphios, γόμφιος, & in plurali γόμφιοι dicuntur *dentes molares*, ſive *clavales*, quod clavorum modo genis infigantur. Unde & γόμφωσις dentium fere propria. Sunt vero dentes aſperi, ampli, lati, molendis atterendiſque

cibis

cibis deſtinati, a caninis ad extremam uſque mandibulam pluribus radicibus infixi. Dicuntur alias & μύλαι, vel μύλοι, h. e. *Molares*, quia molis uſu & aſperitate quodammodo ſimiles ſunt. Ultimi ſive extremi eorum vocantur σωφρονιστῆρες, qui omnium noviſſimi oriuntur quaſi *dentes ſapientiæ*, item *Genuini*. Gorræus.

Gomphos, γόμφος, vide *Clavus*.

Gomphoſis, γόμφωσις, ſpecies συναρθρώσεως, ſive *Coarticulationis*, cum ad inſtar clavi os oſſi infigitur, vel cum os unum alteri penitus eſt infixum, ita ut ne tantillum quidem (veluti dentes ſuis alveolis) moveantur. Galen. *l. de oſſibus proœm.* Per γόμφωσιν quoque juncta quædam oſſa dici poſſunt in Carpo, Metacarpo, Tarſo, Pedio, & aliis quibuſdam partibus. Synarthroſes enarthroſi & arthrodiæ ſimiles, ſola motuum magnitudine ab ea differentes. Gorr. & Caſtell. Barthol. *libell.* 4. *Anat.* c. 1. Latine *Clavatio* dicitur D. D. Hofmanno Jun. *ad Microcoſm.* Horne *Diſſert. An.* p. 27.

Gonagra, γονάγρα, eſt ſpecies arthritidis, quando cauſſa ſolutionis continui dolorifica genua occupat. Vide *Arthritis*. Paracelſo paſſim dicitur *Genugra*.

Gonchotos, γογχωτὸς, idem, quod γλωχινωτὸς, *ſulcatus*. Uſurpatur de telis ab Æginet. *l.* 6. *c.* 88.

Gone, γονὴ, vide *Genitura*. Aliquando etiam pro matre poni, ex Heſychio demonſtravit Linden. *Ex.* VIII. §. 26.

Gongrona, γογγρώνη, in genere notat omnem tumorem nervoſorum corporum cum duritie rotundiorem, a rotundis in arborum truncis tuberculis fungoſis, & eminentiis (quas γόγγρους Græci vocant) nominatum; uti ita ſumitur in Hippocr. *l.* 6. *Epid. ſ.* 3. *t.* 14. Gal. *in comm.* Cauſſa in ſucco nutritio aut nervoſo congelativo conſiſtit. Specialiter vero tumorem in collo, qui βρογχοκήλη, *Bronchocele* dicitur, ſignificat. Vide *Bronchocele*. *Gongrona*, γογγρώνη, dicitur tumor quidam, eſtque Bronchoceles ſpecies ſive Strumæ, rotundior gutturis eminentia, cum duritie, quales in quibuſdam arboribus appendices ſunt, quas *Gongros* vocat Ingraſſ. *ad Avicen. de Tum.* p. *n.* p. 371.

Gongylion, vel *Gongylidion*, γογγύλιον, γογγυλίδιον, ſignificat *pilulam parvam*, idem, quod καταπότιον. Erotian. *Onomaſt.* p. 33. *f.* Galen. *in Exeg.* a γογγύλις, quod *rapam* ſignificat, Hipp. *l. de intern. affect.* XLIII. 33.

Gongyzo, γογγύζω, ſignificat *murmuro*. Quod ipſum verbum fictum eſt ad imitationem ſoni, quem murmurantes ita proferunt, ut loqui audias; verum quod dicant, non intelligas. Lind. *Ex.* X. §. 37.

Gonimos, γόνιμος, eſt πολύσημον in Medicina, proprie & primo ſignificat *fœcundum*, ad generationem idoneum. Ita uſurpatur de ætate ab Hippocr. *lib.* 1. *de diæt.* XVIII. 14. Deinde idem eſt, quod *vitalis*, βιώσιμος alias dictum, & dicitur de fœtu, vel infante in utero. Hippocr. *d. l.* XIX. 9. *l. de ſuperfœtat.* II. 20. III. 1. VIII. 3. Vel etiam accipitur pro *genuino* & germano fœtu, non adoptivo, ὁ ἐκ σπέρματος. Foeſ. *Oec.* p. 140. Denique cum de tempore, die, menſe, vel anno prædicatur, ſignificat *impar*, criticum, quia tempus impar fere criticum exiſtit, & aliquid commodi gignit. Hipp. *l.* 2. *Epid. ſ.* V. 27. 30. *ſect.* VI. 8. 11. 18. 20. Huic opponitur ἄγονος, dies vel menſis *par*, *ibid.* 19. 24. Erotian. p. 32. *A. B.*

Gonioſis, γωνίωσις, dicitur ab Archigene ſpecies pulſus decurtati, ſive flexus in pulſu decurtato, quem in alto repræſentat, non autem circuli figuram. Fit hujuſmodi pulſus ob imbecillitatem flammæ vitalis, quæ attollere onus nequeant. Galen. *l.* 2. *de praſag. ex pulſ. c.* 11. Gorr.

Gonoides, γονοειδὴς, *geniture ſimilis*, dicitur de recrementis alvi & urinæ albis, viſcidis, craſſis. Hipp. *l.* 1. *Prorrhet. ſ.* 2. *t.* 60. *Coac. t.* 186. 233. 362. 580. *l.* 1. *Epid. ægr.* 1. *lib.* 2. *Epid. ſ.* III. 95. *l.* 3. *Epid. ægr.* 3. & 4. *l.* 6. *Epid. ſect.* 2. *t.* 28. *l.* 7. *Epid.* XV. 44. Vide & Erotian. *d. l.* C. Foeſ. *Oecon.* p. 141.

Gonorrhœa, γονόῤῥοια, generali quidem ſignificatione dicitur omnis involuntaria ſeminis excretio, ſive intento pudendo, ſive citra hujus tenſionem. Sed quæ proprie *Gonorrhœa* dicitur, eſt, autore Galen. 6. *de L. Aff. c.* 6. perpetua ſeminis excretio ſine pudendi tenſione. Quæ vero intento pudendo fit, propter convulſionem accidit, inque ea duo morbi conjunguntur, videlicet Priapiſmus & *Gonorrhœa*. Gorr. & Caſtell. De triplici *Gonorrhœæ* differentia vide & Lang. *l.* 2. *ep.* 5. Eſt utrique ſexui communis, & cum noctu plerumque contingat, ὀνειρωγμὸς, vel ἐξονειρωγμὸς, *Pollutio nocturna* vocatur, de quo affectu vide Linden. *Ex.* XV. per totum. Nobis libet hanc annectere deſcriptionem: *Gonorrhœa* eſt præternaturalis, involuntaria & intempeſtiva materiæ ſeminalis, vel veræ, vel vitioſæ, vel materiæ cujuſdam excrementitiæ & corruptæ excretio e genitalibus, cum corporis macie, oculis concavis, interdum & magna virium proſtratione, proveniens & partium ſeminis

afſer-

aſſervationi dicatarum intemperie, laxitate aut ſoluta continuitate, per varias cauſſas externas oborta & excitata.

Gonos, γόνος, idem, quod γονὴ. Vide *Genitura*.

Goni, γόνυ. Vide *Genu*.

Gonyalgia, γονυαλγία, i. e. *Dolor genu occupans*, & idem fere, quod *Gonagra*, legiturque apud Joh. Stephan. *Conſil. Med. Dec.* 4. *conſ*. 9. *pag*. 336. *operum ed. Venet.*

Gorgonei fontes dicuntur illi, in quibus inest vis lapidifica, ita ut corpora indurentur in ſoliditatem lapideam, quorum meminit Libav. *Synt. Arc. Ch. l.* 6. *c.* 14. Hinc & *Spiritus lapidificus* a quibuſdam effictus vocatur *Gorgonicus*, verum præter neceſſitatem videtur introductus, cum particularum diverſarum excrementitiarum concurſus in loco quieto, præſertim terreſtrium & ſalinarum ſufficere poſſit ad calculi generationem.

Gorgonias, γοργονίας, dicitur a quibuſdam *Coralliùm*, propterea, quod quamprimum, ubi ex alto in aerem profertur, ſolet lapideſcere, a Corgonibus filiabus Phorci, præſertim Meduſa, cujus crines in ſerpentes mutatos qui aſpexit, in ſaxum converſus eſt, imo & virgulæ in littore lectæ, quas Perſeus in littore ſubjecerat, induruerunt, nomenque *Corallium* adeptæ ſunt, uti fabulantur Poetæ, præſertim Ovid. *l.* 4. *Metamorph. fab.* 16. 17. *ſeqq.*

Goſel, id eſt; *animal cornutum*. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Goſſipium, γοσσίπιον, idem, quod *Bombax*; Cotonum. Vide *Bombax*.

Goſſum, idem, quod *Botium Gulæ*. Vide *Bronchocele*, For. *l.* 3. *Chir. Obſ.* 13. *in Schol.*

Gotte, vide *Gamboidea*. *Gbitta Jemou*.

Gracilis, ἰσχνὸς, *Gracilitas*, ἰσχνότης, item ἰσχνασμὸς, idem fere eſt, quod λεπτὸς, *tenuis*, & λεπτότης, *tenuitas*, niſi, quod hæc differentia intercedere videatur, quod *Gracilitas* plus ſapiat aliquid præternaturale, & maciem includat, quam tenuitas; quamvis nec hoc diſſimulandum, quod utrumque indifferenter & de ſtatu naturali & præternaturali aliquando accipiatur ab autoribus. Cl. Roſ. Lentilius *Graciles* deſcripſit, qui non habent carnes multas, ſed ſufficientes tamen ob conſtitutionem calidam & ſiccam. *Miſcell. Medico-Pract. P. III. p.* 191. Prædicatur vero de variis rebus: v. g. de toto corpore ejuſque partibus. Hipocr. 4. *aph.* 6. 2. *de fract. t.* 57. de faucibus, 2. *f.* 1. *prorrh. tex.* 54. & *ſect.* 3. *tex.* 12. *Coac. t.* 262. 265. de mammis 5. *aph.* 37. 38. 53. de muſculis. In ſpecie *Gracilis Muſculus* dicitur quartus tibiam flectens apud Bartholin. *l.* 4. *Anat. c.* 11. *p.* 582. de reſpiratione *l.* 4. *Epid. XVIII.* 10. de pulſu Gal. *l.* 1. *de diff. pulſ. c.* 5. de linteis & faſciis 2. *de fract. t.* 72. de tumoribus ſubſidentibus & detumeſcentibus *d. l. t.* 73. de doloribus *Coac. t.* 491. Verbum quoque ἰσχναίνειν, *gracileſcere*, legitur 5. *aph.* 25. 55. & *humid. uſu X.* 14. & 2. *de fract. t.* 72. Plura vide apud Foeſ. *Oec. p.* 289. Dieter. *n.* 411. 412. Linden. *Ex. XV.* §. 7. 22. 23. *ſeqq.*

Graculus, *Gracculus*, κολοιὸς, κορακίας, primario nomen avis eſt, cujus variæ dantur ſpecies, de quibus earumque uſu in cibis & medicina vide Aldrov. *l.* 12. *Ornithol. c.* 6. *ſeqq.* Deinde *Graculus* piſcis marinus eſt, qui Græc. κορακῖνος vocatur. Vide *Coracinas*.

Gradatio, Gr. dici poſſet κλίμαξ, dicitur metallorum in gradu affectionum exaltatio, qua pondus, color & conſtantia potiſſimum ad gradum excellentem perducitur. Neque enim in ſubſtantiam per ſe transfigurandam vim habet, ſed duntaxat qualitates, vel quantitates in gradu ex occulto in manifeſtum producit, nihil mutata ſpecie priori, veluti ſi natura dedit Aurum album, *Gradatio* id rubificat: ſi volatile, figit, ſi impurum, purificat &c. Rul. & Iognſ. *in Lexico*. Gerard Dorneus *tr. de tranſmut.* quatuordecim *gradationes* recenſet *c.* 21. quæ tamen omnes vel per aquas fortes, vel per olea, vel per liquores fiunt. Paracelſ. *de tranſmut. metall. in princip.*

Gradus, Galeno Gr. dicitur τάξις; in Medicina denotat determinationem ordinatam excesſus alicujus in qualitatibus medicamentorum in comparatione & reſpectu, ad temperatiſſimum, ſive ad τὸ σύμμετρον. Galen. *l.* 3. *de ſim. fac. c.* 13. & *l.* 1. *de C. M. P. G. cap.* 2. De *graduum* vero inventione quæ noſtra ſit ſententia, vide *in Dogm. Med. Gen. P. VI. c.* 2. *dogm.* 7. *p.* 703. *ſeqq.* Chymici alios *gradus* rerum tradunt, & quidem quatuor, juxta ordines matricum. Nam quæ ex terra proveniunt, primi dicuntur *gradus*: Quæ ex aere, ſecundi *gradus*: Quæ ex aqua, tertii, & quæ ex igne, quarti vocantur *gradus*. Porro, qua virtute ſingulo *gradu* ſeorſim aliud ab alio vincitur, punctorum eſt, non *graduum*. Iohnſ. *in Lex.* ex Paracelſ. *l.* 2. *Paramir. c.* 6. Helmontius partim alios commentus eſt, & quidem Chymicos reſpectu ignis quindecim; *tr. Calor efficienter non digerit. num.* 33. *ſeqq.* *Gradus* quoque applicantur in Phyſiologicis & Pathologicis caloris in ſanguine diverſæ virtuti exceſſivæ vel deficienti. Hinc recte ſcripſit P. M. de Calderia, *gradum* non poſſe

ſe ſimul eſſe naturalem & violentum. *Tom. I. Oper. p.* 24. Hecticæ: *gradus* communiter numerari ſolent tres. In *ſcala tranſmutationis* metallorum ſeptem *gradus* recenſentur principales, calcinatio, ſublimatio, ſolutio, putrefactio, deſtillatio, coagulatio & tinctura. Ger. Dorn. *de Tranſmut. metall. c.* 1.

Græa, γρᾶα, γραῦς, Moſchion. *de morb. mul. c.* 19. ſignificat 1. anum ſive *vetulam*. 2. *pelliculam* illam, quæ lacti, aut *pulticulæ* refrigeratæ inducitur concreſcens. 3. *cutem rugoſam* circa umbilicum, ſenectutis indicium, qualem vetulæ habent. Dicitur & γραῦς. Gorræus.

Græcus, ἕλλην, eſt denominativum a *Græcia* regione Europæ. *Græca Magia* eſt ars ſuperſtitioſa a *Græcis* inventa, vel ſaltem culta, viſiones vanas tractans, qua efficiebant, ut apparerent ea, quæ vere non erant; indeque magnam apud ignarum vulgus ſapientiæ captarent exiſtimationem, cum nihil aliud eſſet, quam oculorum aciei per obfuſcationem tranſmutatio, ex imaginationibus hominum ſumens exordium, quorum aſſenſus cum infideli conatu per omnis mendacii imaginationem conjungebatur in ſimilitudinem. Rul. & Iohnſ. *in Lex.* qui merito addidit *ſeqq.* Quid non molitur in vanis hominibus nequam artifex?

Grallæ ſunt inſtrumenta lignea ambulatoria, quibus utuntur claudicantes, aut plane pedum uſu deſtituti ad ambulandum, vulgo *Stelzen*. Ita ſæpius loco trophæorum relinqui ſolent in thermis aliiſque aquis ſalutiferis dictis, quamvis interdum fraus & dolus malus ex conventione deliteſcere ſoleat, teſte experientia. Meminit harum in paralyſi Willis *Anat. Brut. Part. II. c.* 9.

Gramia, idem, quod *Glama*, λήμη, *ſordes oculorum*. Paſſim legitur in Practicis, præſertim apud Plemp. *Ophthalmogr. l.* 5. *c.* 3. vide *Glama*.

Graminulæ vocantur ranunculi, nondum omnibus pedibus inſtructi, uti refert ex Athanaſio Kirchero Oligerus Jacobæus *de Ranis & Lacertis cap.* 1. *p.* 15.

Gramma, γράμμα, primo ſignificat *Literam*, *Scriptum*. Vide *Litera*. Deinde notat *Scrupulum*, ſcripulum, vel *ſcriptulum*, quod eſt viceſima quarta pars unciæ, Gal. *lib. de pond. & menſ. c.* 2. Ita vero dicebatur ponderis id genus, quod uncia in tot partes divideretur, quot eſſent apud Græcos literæ, quæ illi γράμματα vocant. Ejus nota apud latinos fuit inverſum. Ↄ. Hodieque ſignanter ℈.

Gramme, γραμμὴ, *Lineam* ſignificat. In Anatomicis circulus pupillam ambiens, *Iris* vocatus, dicitur quoque γραμμὴ κυκλοτερὴς, *Linea circularis*. Gorr. Vide *Linea*.

Granz. Vide *Migrana*.

Granagranum. Paracelſo dicitur Arcanum aliquod in morbo caduco matricis ob ſimilitudinem formæ, quamvis incertum ſit, quid per *Granagranum* velit intellectum, *tr. de Caduco Matricis* §. 9.

Granatriſtum Paracelſo idem eſt, quod *Anthrax* ſive *Carbunculus*. *Chirurgiæ l.* 5. *tr.* 1. *c.* 5.

Granatus inter lapides pretioſos refertur, eſtque gemma pellucida ex flavedine rubens, ignis inſtar, miniique nativi, vel factitii colorem fere referens. Eſt ſpecies *Carbunculi*. Nomen obtinet a *pomo Granato*, cujus granorum colorem æmulatur. Dividuntur *Granati* in Orientales & Occidentales. Inter hos Bohemici reliquos antecellunt. De virtutibus harum gemmarum vid. Schroder. *l.* 3. *c.* 5. *n.* 2. Rul. & Iohnſ. *in Lex.* Fr. Hoffmann. *in Clav. ad Schroder. d. l.* De monte *Granatorum* in Bohemia lege *Ann. II. Ephem. Nat. Cur. Obſ.* 78. Paracelſus abuſive quoque accepit vocab. *Granatus*, omnibus Elementis attribuens, & ſcribens: *Granatus* aqueus coagulatur: igneus carbonizatur: terreus herbatur: aereus nubeſcatur. Sic hominis ſanguiſatur, *in Fragm. Medic. ad Tom. I. referendis*. Tartari quoque ſpeciem quandam eſſe formam *Granatam* ſtatuit, *fragm. ad Tom. III. referendis*. *Granatum pomum* a Barbaris appellari cartilaginem mucronatam ſcribit Fallop. *in Expoſ. de Oſſib. Tom. I. Oper. p. m.* 518. *ſeqq.*

Granda eſt nomen Lapidis Philoſ. *in Th. Ch. Vol. IV. p.* 727.

Grandebalæ vocantur Hadr. Junio *pili ſubalares*, quorum uſus eſt, ne partes illæ, quæ citiſſime & maxime ſudant, a frequentioribus & valentioribus brachii motibus atterantur, Caſp. Bauhin. *Anat. l.* 2. *cap.* 2.

Grando, χάλαζα, vide *Calaza*. Paracelſ. quoque abuſive potiones calculoſas & tartareas congelatas in ventriculo, renibus, aut veſica, hoc nomine indigitat, dicens: *Grando* eſt granum generatum a liquida per ſalem. Ita *grandines Tartari*, *l.* 1. *Tract.* 1. *cap.* 1. *in explicat. & fragm. Grandinoſumos* idem eſt, quod *os Cubiforme* ſive *Teſſeræ*, Bartholin. *libell.* 4. *Anat. cap.* 21. *p.* 753.

Granula dicitur Chymicis *puſula*, ſive pulvis puſillus *granulando* concinnatus. Libav. *Synt. Arc. Chym. l.* 4. *c.* 3. *ſeqq.* ubi *granula* metallorum iu ſpecie quoque exponit.

Granulatio, eſt in *granula* comminutio. Ei ſer-

ſervit fuſio. Eſt enim propria metallorum, & perficitur variis modis. Fuſa metalla in aquam effunduntur, cujus vi diverberata diſſiliunt. Fundi vero in catino, vel trulla cochleari ferreo debent. Nonnunquam aquæ imponuntur ſcopæ e viminibus exilibus, ut eo melius diſſiliant. Loco ſcoparum tabella, vel colatorium anguſtiſſime pertuſum, vel crates ad uſum venit. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Granum, κόκκος, χόνδρος, vide *Coccos*, *Chondros*. *Granum illi* eſt ſemen Indici. Eſt & nomen ponderis, quorum 20. vel 24. ſcrupulum, vel ſcripulum conſtituunt: Gr. σιτάριον, Gal. *de ponder. & menſur. c.* 3. Intelligi autem debent *grana* hordei, vel piperis integra & perfecta. *Granum noſtrum* Spagyricis quid ſignificet, Bœoticum ænigma eſt, de quo Libav. *in Apoc. Hermet. Part. poſter. Tom. II. Oper. p.* 443. & 448. *Granum* frumenti dicitur Lapis Philoſ. *in Th. Chym. Volum. IV. p.* 719. *Granum incombuſtibile metallorum* eſt radicale eorum humidum, & quaſi ſemen quoddam ſolis & lunæ, quod natura iis inſervit, ut data occaſione in ſolem & lunam excoquerentur per naturam longo tempore, & per artem brevi, *p.* 729.

Graphicon, γραφικὸν, κατ' ἐξοχὴν dicitur *atramentum ſcriptorium*, Galen. 4. *de C. M. S.* L. *c.* 8. Adde Lind. *Ex. V.* §. 26.

Graphioides, γραφιοειδὴς, idem, quod βελονοειδὴς, ἢ ϛυλοειδὴς, id eſt, acui vel ſtylo ſimilis. Eſtque epitheton proceſſus tenuis oblongi in oſſe petroſo. Bartholin. *libell.* 4. *Anatom. cap.* 6. Vide *Acus*. Eodem quoque nomine venit *cubiti proceſſus*, quem e directo parvi digiti porrectum a *Graphii*, ſeu ſtyli modo Græci Anatomici ſic vocant. Galen. *l.* 1. *de admin. Anat. cap.* 10.

Graphiſcos, γραφίσκος, nomen ferramenti chirurgici cum epitheto διοκλέος, *Dioclis*, ab autore, qui inter priſcos Medicos maximus habitus eſt. Fuit vero inſtrumentum telis e corpore extrahentis accommodatum, conſtans ex lamina ferrea, vel ænea ab altero capite duos utrinque deorſum converſos uncos habente, ab altero duplicata lateribus leniterque extrema in eam partem inclinata, quæ ſinuata eſt, inſuper ibi etiam parte, quæ perforata eſt. Hæc juxta telum tranſverſa demittitur, deinde ubi ad imum mucronem ventum eſt, paulum torquetur, ut telum foramine ſuo excipiat. Cum in cavo mucro eſt, illico duo digiti ſubjecti partis alterius uncis ſimul & ferramentum illud extrahunt & telum. Celſus *l.* 7. *c.* 5.

Grappa, morbus apud Solen. *ſ.* 5. *Con.* 15.

Graſſa, i. e. *Atticar*, vel *Borax*. Ruland. & Iohnſ.

Graſtis, γράϛις, dicitur a quibuſdam *hordeacea farrago*, quanquam & multi non indocte *ſemiaridum fœnum* interpretentur. Reperitur & κράϛις. Gorr.

Gratia, χάρις, vide *Charis*. Peſtem quoque vocari *Gratiam Dei*, eo quod hoc malum *Flagellum Dei* ſit, quo nos caſtigat & in gratiam revocat, teſtatur Foreſt. *l.* 6. *Obſ.* 21. *Schol.*

Gravativus, βαρὺς, idem quod *Gravis*. Vide *Baros*, *Dolor*. Epitheton doloris, quando cauſſa pondere, vel mole ſaltem moleſta in partibus nervoſis ſolutionem continui tentat.

Gravedo, idem, quod *Gravitas*, βάρος, vide *Baros*, *Carebaria*. Deinde ſignificat ſpeciem Catarrhi, quæ dicitur *Coryza*. Vide *Coryza*, *Catarrhus*. Rhod. *in Lex. Scribon.*

Graveolens, *Graveolentia*, δυσώδης, δυσωδία. Vide *Dyſodes*. Galen. *l.* 4. *de Sim. Fac. c.* 22. *Graveolentia* in Ileo mortis ſignum. Lind. *Ex. IV.* §. 86.

Gravida, ἡ κύουσα, Heſch. κυλάς, ἡ ἐν γαςρὶ ἔχουσα, Hipp. *ſect.* 5. *aphoriſm.* 29. *ſeqq. plur.* dicitur fœmina, quæ concepit & in utero gerit. Vide *Cyeſis*, *Conceptio* &c.

Gravis, *Gravitas*, βαρὺς, βαρύτης. Vide *Baros*. Quibus addi poteſt, quod etiam morbus *magnus* vocetur *gravis*, vel propter excellentiam partis, vel propter vehementiam ſymptomatum, vel propter malignitatem. Alias *gravitas* in genere notat moleſtiam inſignem ex præſentia rei obortam. Ita *gravitas* ventris, corporis, apud Scrib. *n.* 50. 183. 188 *&c.* Vide Lex. *Scribon.* Rhodii. Huc pertinet & verbum *Gravari*, id eſt, premi. Keuch. *in not. ad Seren.*

Graus, γραῦς. Vide *Græa*. Gal. *l.* 4. *de ſan. tu. c.* 4. Legitur & apud Hippocr. *l. de Steril. lib. XXII.* 2. & apud Gal. *com.* 2. *in prognoſt. Hipp. t.* 35.

Gravus, *Marmor*, *Porphyrites*, marmor porphyreticus, rubeus, ad modum Purpuræ, cujus uſus eſt in ſpontaneis rerum ſolutionibus. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Greſſura, πληχὰς, πλιχὰς vocatur locus inter duo crura medius, quo videlicet in diductione feminum, greſſuum viciſſitudines deambulando efficiuntur. Locus eſt medius inter anum & pudenda, cujus media pars περίναιον, *Interfemineum* vocatur, eo quod duobus feminibus interjacet. Legitur apud Hipp. 2. *de fract. t.* 70. 3. *de artic. t.* 90. Adde Gal. *com. ad hæc loca & in* 4. *de art. t.* 45. Jung. Foeſ. *in Oecon. p.* 515,

Greſſus, βάδισις, idem, quod Ambulatio. Gal. l. 3. de V. P. c. 2. Eſt igitur Greſſus motionis ſpecies, quando animal transferendo univerſam ſuam molem pedibus ab uno ad alium locum tranſit, Joh. Alphonſus Borellus *de motu animal. Part. I. c. 1. in princip.*

Griphomenos, γριφώμενος, implicatus, revolutus, *irretitus*, a *rete* piſcatorio γρῖφος, aliis γρῖπος dicto. Uſurpatur de doloribus circa præcordia implicatis. Hipp. 1. *Prorrh. c. 3. t. 8.* Vide Galen. *comm. ad h. l.* C. Hoffmann. *in Notis* ἀνεκδότοις notavit, alios γραπτόμενα, quoſdam γριπώμενα, alios γραφόμενα, legere. Vide Foeſ. *p.* 142. & Gorr. *in def.* γρῖφος etiam quæſtionem ænigmaticam tropice ſignificat. Lang. *l. 1. ep. 27. & l. 3. ep. 6.*

Groſſus, a, um, terminus barbarus, ſed tamen in Pharmaceuticis & Chymicis uſitatus, ſignificans *Craſſum*. Legitur & *in Th. Chym. Vol. IV. p.* 770. Apud Avicenn. diſcrimen habetur inter *Groſſum* & *Viſcoſum*, quod illud indigeat diſſolutione, hoc inciſione & attenuatione, & ita differant, ut lutum a glutino. *l. 1. fen. 4. doctr. 5. c. 24.*

Gruma eſt *Tartarus vini*. Rul. *in Lex.*

Grumus, θρόμβος, eſt liquidæ rei in unam maſſam concretæ & coagulatæ fruſtum. Ad lac & ſanguinem tranſlata vox eſt medicis, imprimis Hipp. frequenter de ſanguine uſus eſt concreto, 4. *aph. 80. Coac. t. 123. l. 5. Epid. V. 5.* Idem tamen etiam de excrementis uſurpavit, v. g. bilis *grumo l. 2. de morb. LXXIII. 2.* de urinis *grumoſis 4. aph. 69. & Coac. t. 597.* de vomitu *grumoſo t. 636.* Hujuſmodi concretio dicitur Latin. *Grumeſcentia*, Gr. θρόμβωσις, Gal. *c. 2. de fract. t. 16.* Jung. Dieter. *Iatr. n. 395.* Hæc *Grumeſcentia* in ſanguine eſt indicium & effectus acidi peccantis. Chymicis *Grumus* dicitur ſpecies puſulæ, ſive pulveris craſſioris ex ſuccorum conſiſtentium congerie coacervatus, qualis fit in dilutis & lixiviis, in quibus cryſtallinorum granorum minuta congeries coagulando exiſtit. Ita cum muria coquitur, fit *grumus* ſalis. Libav. *Synt. A. Ch. l. 4. c. 3.*

Grus, γέρανος, æquivocum eſt. Proprie notat animal volucre magnum, cujus deſcriptionem prolixam uſumque in cibis & medicina vide apud Aldrovand. *l. 20. Ornitholog. c. 5.* Adde Schroder. *lib. 5. cl. 2. n. 56.* Deinde ſignificat piſcis marini ſpeciem *Gladio* piſci congenerem, uti patet ex Æliano *l. 15. H. An. c. 9.* Tertio Lapidem quoque quendam Chymicis notare teſtatur Aldrov. *d. l. §. Æquivoca*, quamvis in nullo ſcripto Chymico reperire licuerit. Tandem & machinam ſive inſtrumentum quoddam notat, quod & *Ciconia*, *Geranium* vocatur. Vide *Ciconia*, *Geranium*.

Grygallus, γρυκόκαυξ, major & minor, vocantur aves montanæ in Helvetiæ montibus repertæ, ſummæ bonitatis carnem habentes, notante J. J. Wagnero *Hiſtor. Helvet. Curioſ. Sect. IV. Artic. 2. p. 199.* Jung. Aldrovand. *Ornitholog. l. 13. c. 8. & 9. ed. Bon. p. 69. ſeqq.*

Gryllus, γρύλλος, proprie dicitur Inſectum alatum vaginipenne, ſcarabæis potius, quam cicadis ſimile, focorum terrarumque acidarum incola, ſtridulo ſuo cantu ſedulum, cujus deſcriptionem ulteriorem cum uſu in Medicina vide in Aldrovand. *l. 4. de Inſect. c. 2.* Schroder. *l. 5. cl. 4. n. 104.* Muſtelam marinam Italis quoque *Gryllum* dici, autor eſt idem Aldrov. *d. l.* *Gryllus* vel *Grylla* vocatur quoque *Vitriolum*, teſte Ger. Dornæo *de Genealog. minerali c. 16.* Rul. *in Lex.* vocab. *Gilla*.

Grypalopex, γρυπαλώπηξ, cognomen quidem Satyri cujuſdam apud Hipp. *l. 6. Epid. ſ. 8. t. 52.* qui ex nimio ſeminis profluvio, vel gonorrhœa diurna & nocturna in tabem lethalem incidit. Potuit tamen fortaſſis ita fuiſſe appellatus, quod lumbis fuerit incurvis, & dorſo inflexo, ex tabe dorſali. Ἀλώπεκες enim dicuntur muſculi dorſi inferiores ad lumbos ſiti. Foeſ. *Oec. p. 143.*

Gryphius. Vide *Pes*.

Gryphus vocatur *Lapis Philoſophicus in Th. Chym. Vol. IV. p. 727.*

Grypoſis, γρύπωσις, generaliter dicitur *incurvatio*, aut inflexio, & reſtringitur ad *unguium aduncationem* e Cœl. Aurelian. *l. 2. acut. cap. 32.* quemadmodum & verbum γρυποῦσθαι de unguibus uſurpatur apud Hippocr. 2. *progn. t. 60. Coac. t. 402.* Foeſ. *p. 112.*

Gryps, γρυπὶς, γρύψ, nomen avis peregrinæ, unde adhuc dubitatur, an in rerum natura detur? Legi poterit Aldrov. *l. 10. Ornithol. c. 1.*

Guaiacum, *Guajacan*, *Lignum ſanctum*, Gr. ἁγιόξυλον, eſt Lignum arboris cujuſdam exoticæ ex India allatum, cujus virtutes in lue Venerea curanda omnia reliqua ſimplicia alias commendata antecellunt. Fertur, Reges Caſtiliæ & Portugalliæ Fernandum, Johannem Henricum, & Emanuelem primum ex Auſtralis Oceani inſulis ad nos attuliſſe. Lang. *lib. 1. ep. 63.* Lignum & Cortex ſolent in uſum vocari. Plura vide apud Schroder. *l. 4. cl. 1. n. 161.* Fr. Hoffm. *in clav. ad h. l.* Claudin. *append. lib. de ingreſſ. ad infirm. tit. de remediis generoſioribus ſect. 3.* De extractione *gummi Guajacini*, Libav. *Alchym. Pharmaceut. c. 20.*

Gua-

Guarini ſunt homines ex influentia cœli viventes. Rul. & Iohnſ. Meminit eorum Paracelſ. *l. 5. de vit. long. c. 2.*

Guaſſem vocantur *Stigmata*, ſive Maculæ nigricantes, de quarum cura vide Avic. *l. 4. fen. 7. tr. 2. c. 7.*

Guavil, id eſt, *Stellio*, ſpecies Lacertæ marinæ. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Gula, οἰσόφαγος, λαιμὸς, vide *Læmos*, olim & στόμαχος dicta. Veteres ita nominabant eam partem, quæ inter fauces & os ventriculi ſuperius intermedia eſt: Ariſtoteles vero & qui poſt ejus ſeculum ſcripſerunt, *ſtomachum*, quod nos *gulam* appellamus, vocarunt. Via eſt eorum, quæ cum devorantur, tum vomitione rejiciuntur. Gal. *l. 5. de l. Aff. c. 5.* Hippocr. meminit & deſcripſit *libell. de Anatomia*, *vel Roſectione II. 13.* Pleniorem juxta partes deſcriptionem vide apud Anatomicos & inter hos Bartholin. *lib. 2. Anat. c. 12.* Vvillis *Pharm. Rat. P. 1. ſ. 1. c. 2.* Lang. exiſtimat, *Gulam* quoque vocari φάρυγγα, quæ tamen vox in genere *fauces*, & principium *œſophagi* & laryngis potius ſignificat, *l. 2. ep. 43.*

Gulo, *Guloſus*, γαστρίμαργος, dicitur, qui *gulæ* nimium indulget. Vide *Gaſtrimargos*. *Gulo* eſt quoque nomen animalis voraciſſimi, in Suecia notiſſimi. Helmont. *tr. de magnetic. vuln. cur. n. 165.* Aldr. *l. 1. de quadr. digit. vivip. c. 11.* Hiſtoriam quoque illius animalis *Gulo* vernacule *Vielfras* dicti breviter ſcripſit Apollon. Menabenus Medicus Inſubris *in tractatu de Alce.*

Guma, *Gumma*, eſt vocab. æquivocum. Vel enim eſt idem, quod *Mercurius*, *Argentum vivum*. *Guma gumi* oleum, ſulphuris coagulum. *Guma* paradiſi, Auripigmentum. *Guma* cupri eſt ſtillicidum Veneris. Ruland. & Iohnſ. *in Lex.* *Gumma Philoſophicum* vocatur fermentum illud compoſitum ex Mercurio & materia prima metallorum oleo facta inceratione conjunctis. Dorn. *tr. de Artificio ſupernatur. c. 14. in Th. Ch. Vol. I.* & plura *Tom. IV. p. 77. 719. ſeqq. 987.* Quære *in Indice* plura. *Vol. V. p. 15.* *Gumma* quoque notat tumorem, vel tuberculum durius, plerumque indoles, in lue Venerea perioſtio adhærens, a materia viſcida congelata & corrupta ſucci nervoſi, aut potius lymphæ obortum, de quo affectu vide Aquapend. *tr. de operat. Chirurgic. tit. de Gummatibus.* Meminit & Helmont. *tr. Tumulus peſtis §. Præparata ſedes.*

Gummi, κόμμι, dicitur & *Gummis*, *Commis* in foemin. Rod. *in Lex. Scrib.* & *in not. ad Scribon. n. 72.* in genere ita dicitur lachryma congelata concretaque, ſive liquor concretus in truncis arborum ipſam producentium, velut reſina quoque in multis viſitur, quæ reſinam proferre poſſunt. Cæterum quod Emplaſticæ ſit potentiæ, conſtat, Gal. *l. 7. de S. Fac. §. Gommi.* *Gummi* ſimpliciter dictum ſignificat *Arabicum*, Rhod. *ad Scrib. n. 21.* *Gummata* vel ſunt *Naturalia*, vel *Artificialia*. De utriſque vide Schrod. *l. 2. c. 21.* Naturalium reſolutionem ſuccincte tradidit Iunken *Chym. Exp. Cur. P. 1. ſ. 3. c. 7. p. 206.* Artificialium extractio proponitur & a Libav. *Alchym. Pharmaceut. cap. 20.* Nec Chymici deſtituuntur *Gummatibus*. Ita *Gummi* legitur Joviale apud Schrod. *l. 3. c. 14.* *Gummi* cryſtallinum Mercurii *tr. Ignis naturæ c. 35.* *Gummi* Benedictum in Magiſterio Lapidis Philoſophorum. Idem *Tom. II. Oper. p. 351.* *Gummi ad Podagram*, *Gummi Gumandræ* &c. Vide ſupra *Gamboidea*. *Ghitta Jemou.*

Gummi Reſinæ, vocantur concretæ arborum lachrymæ in oleo promtius, attamen & in aqua, licet difficulter ſolubiles. Schrod. *l. 2. c. 20.*

Gummoſitas, idem, quod *Guma*, vel *Gumma* Foreſt. *lib. 32. Obſ. 19. in Schol.*

Gunalges, γυναλγὴς, dicitur Hipp. qui genuum dolore conflictatur, *l. 6. Epid. ſ. 4. t. 13.*

Gur, terminus Spagyricus, cujus ſignificatio ignota. Legitur *Th. Ch. T. VI. p. 322.*

Gurgulio, γαργαρεών. Vide *Columella*. *Gurguliones* quoque vocantur infecta ſive vermiculi in farina, uvis Corinthiacis atque paſſis geniti. Legitur hæc vox *in Act. Philoſoph.* Oldenburg. *Ann. 1668. m. Jun.* quamvis alias *Curculiones* dicantur. Vide *Curculio*.

Guſtabilis, γευστὸς, dicitur de qualitatibus ad guſtum pertinentibus. Gal. *l. 2. de L. Aff. c. 8.*

Guſtus, γεῦσις, item *Guſtatus*. Hujus vocabuli homonymiam jam olim indicavit Gal. *l. de odor. inſtrum. c. 1. in princ.* Non ſolum earum rerum ſenſum, quæ in *guſtatum* cadunt, ſed etiam vim guſtandi *guſtum* appellant. Nimirum *guſtus*, γεῦσις, active ſumto vocabulo denotat ſpeciem ſenſuum externorum quandam tactui plane ſimilem: cujus organum ſenſorium omnium Doctorum conſenſu *Lingua* habetur, cui aliquatenus ſubobſcure tamen palatum & ſuperior gulæ pars ſubſerviunt. Quænam vero proprie pars linguæ primarium ſit inſtrumentum, in eo nondum conveniunt. Varias ſententias colligit Barthol. *l. 3. Anat. c. 13.* e quibus veroſimillima videtur Malpighii & Fracaſſati ſententia, papillas nerveas linguæ ſtatuentium, *in Exercitat. h. t.* quam

& confirmavit. D. Car. Reygerus *in not. ad Jac. Rul. de Bellebad Gloſſoſtomographiam*, *Ann. III. Ephemer. N. Cur. p.* 569. Alias de hujus ſenſus naturâ egregie quoque & accurate ſcripſit Th. Vvillis *An. Brut. P. I. c.* 12. Helmontius alium *guſtum* linguæ & alium ſtomachi eſſe ſcripſit *tr. Poteſtas medicam* §. 27. Paſſiva ſignificatione *Guſtus* idem eſt quod *Sapor*, de quo ſuo loco. Ita ſumſerunt vocab. Scrib. Larg. *n.* 190. *ſeq.* Adde Rhod. *in Lex. Scrib.* Paracelſ. *in Fragm. Med. & alibi.*

Gutta, σαγὰν, σάγμα, æquivocum eſt. Proprie notat particulam minimam, ſive ſtillam materiæ liquidæ, & ita refertur inter minimas menſuras Pharmaceuticas; qua ratione ingredi ſolent liquores Chymici nonnulli efficaciſſimi, v. g. olea quædam & ſpiritus, aut Sales liquidi. *Gutta* quoque vocatur *Ros*, *Th. Chym. Vol. VI. p.* 753. *Gutta* etiam ſumitur pro Embrocha ſive *Stillicidio* Fallop. *de Therm. aq. & met. c.* 13. *Tom. I. p. m.* 279. Tropice vocab. *Gutta* de quibuſdam morbis dici ſolet, v. g. *Apoplexia* ita dicta fuit, quia creditum a nonnullis ſanguinis *guttam* e capite ad cor delabi, idque ſuffocare. Dieter. *num.* 85. Parac. *Paragr. l.* 1. §. 7. *Gutta ſerena* vocatur affectus quidam oculorum, ubi viſus eſt aboliſus propter nervorum opticorum anguſtiam, nihilque vitii in oculis animadvertitur; niſi quod pupilla nigrior & amplior apparet. *Gutta roſacea* dicitur quoque rubedo in facie, ſimilis illi, quæ tinctura eſt lepræ incipientis. Rul. & Iohnſ. cujus cauſſa ſunt portiones lixivioſæ ſanguinis coagulatæ & ſtagnantes ſub cute. Foreſt. *l.* 2. *Chirurg. Obſ.* 9. *in Schol.* & alii Practici.

* *Gutta Anglicana*, eſt ſpiritus quidam ex ſerico diſtillatus, cujus mira vis cernitur in ſideratis, ſeu attonitis. V. Pharmac. Capelli.

Guttalis, rectius *Gutturniformis*, ἀρυταινοειδὴς, dicitur Cartilago apud Barthol. *l.* 2. *Anat. l.* 31. *p.* 443.

Guttatim contabeſcere ſignificat lente conſumi, Lind. *Ex. IX.* §. 52. Sudor σάγδην, fluens, i. e. *guttatim*, eſt modulus exercitationum. Hipp. 6. *Epid. ſ.* 3. *t.* 8.

Gutteo, id eſt, *gumma*, quæ eſt marinum. Rul. & Iohnſ. *in Lex.*

Gutteta eſt epitheton Pulveris de Gutteta dicti, cujus ex officinis Monſpelienſibus deſcriptionem exhibet *L.* Riverius *Prax. Med. l.* 1. *c.* 8. & noviſſime laudibus extollit. Georg. Baglivus *Med. Rom. L.* 1. *Prax. Med. c.* 9. *tit. de Dolore in genere, convulſione & motibus convulſivis p. m.* 78. contra dolores capitis perti-

naciſſimos & fere ad maniam accedentes; An fortaſſis a voce Gallica *Goutte*, quæ inter alias ſignificationes etiam convulſionem ſive ſpaſmum denotat.

Guttur, λάρυγξ. Vide *Arteria aſpera*, *Larynx.*

Gutturnium, ἀρυταίνα. *Gutturniformis*. Vide *Arytænoides.*

Gutturoſus, ἐξεχέβρογχος, vide *Exechebronchos.*

Guttus dicebatur vas guttatim oleum fundens, quo poſt lavationem in balneo utebantur. Fumanell. *de baln. mox a princ.*

* *Gyalon*, γύαλον, caritas, vola; V. Thenar.

Gyion, γυῖον, Hipp. ſignificat vel *totum corpus*, uti patet ex *l. de intern. affect. XI.* 13. *XXXV.* 6. *XXXVI. l.* 7. vel *membra majora*, juxta Erotianum. Junge Foeſ. *Oec. p.* 143. Scribitur & abſque ι. ſolo *υ.*

Gyioo, γυιόω, ſignificat membra ſrango, *enervo*, dicitur de corporis & membrorum imbecillitate. Frequenti in uſu apud Hippocr. 3. *de R. V. I. A. t.* 33. *&c.* Vide *Gegyiomenus.*

Gymnaſion, γυμνάσιον, non ſolum locum ſignificat *Paleſtra* quoque dictum, ubi ſe exercebant athletæ & alii, uti vult Dieterich. *n.* 169. ſed & ipſum *Exercitium* vel *Exercitatio-nem*, uti patet ex Hipp. *l.* 6. *Epid. ſ.* 1. *t.* 6. & *ſ.* 3. *t.* 8. *ſec.* Galen. Foeſ. *d. l.* Jul. Alex. *l.* 6. *Salubr. c.* 1. Vide *Exercitatio.*

Gymnaſtes, γυμναστής, dicebatur olim is, qui exercitationibus publicis, & loco, ubi fiebant, præerat. Callebat enim omnia exercitationum genera, & earum uſum & modum noverat. Gorr. *in def.* Lang. 1. *ep.* 51.

Gymnaſtica, γυμναστικὴ, dicitur pars Methodi ὑγιεινῆς, ſanitatem exercitatione conſervans de qua paſſim videatur Gal. *in libris de ſan. tuend.* Sed eſt & alia ars athletis propria, ſed magis vitioſa, quia plerunque extra naturæ limites progreditur, & quia eam callent, vocantur γυμναστικοὶ, *athletæ*, quorum corporis habitus videtur quidem ſumme bonus, ſed revera periculoſiſſimus ex Hipp. 1. *aph.* 3.

Gymnocrithon, γυμνόκριθον, quaſi *Hordeum nudum*. Latine *Scandella*, Cereale ſemen in Cappadocia proveniens, ut ſcribit Oribaſ. *l.* 1. *Collect. Med. c.* 1. forte id hordeum, quod decorticatum naſcitur, & quod vulgo hordeum mundatum appellatur. Gorr. Meminit Galen. *l.* 1. *de Al. fac. c.* 13. & Jul. Alex. *l.* 8. *Salubr. c.* 6. ut & *in not. ad Gal. d. l.* item *in not. ad l.* 6. *de Sim. Fac. c. de Ægilope*, ubi γυμνόκριθον legitur.

Gymnos, γυμνὸς. Vide *Nudus.*

Gymnoſpermos, γυμνόσπερμ@. Vide *Angioſpermos*.

Gynaceia, γυναικεῖα, *muliebres purgationes* ſanguinis ſignificat, cum menſtruas, Hippoc. *l.* 6. *Epid. ſ.* 1. *t.* 7. *ſec.* Gal. & *ſ.* 8. *t.* 55. 56. Dicitur etiam καταμήνια, ἐμμήνια. Vide *Menſtruum*; tum partus purgationes 5. *aph.* 28. (ubi utræque intelligi poſſunt) *Coac. t.* 513. 518. 522. 548. Junge Foeſ. *d. l.* Diet. *n.* 170. Vide *Lochia*.

Gynæceum, γυναικεῖον, interdum idem eſt, quod γυναικωνῖτις, *mulierum conclave*, cujus meminit Galen. *l.* 1. *meth. med. c.* 2. Unde & olim Gynæceorum præfectas obſtetrices plerumque fuiſſe, demonſtrare conatur Rhodius *ad Scribon. n.* 122. Interdum vero γυναικεῖον a quibuſdam dicitur *Stibium* ſive *Antimonium*, quod eo mulieres decoris cauſſa cilia illinerent. Gorræus.

Gynecomanes, γυναικομανής, dicitur nimio & inſano fœminarum amore captus. Linden. *Ex. X.* §. 208.

Gynæcomaſton, γυναικομαστὸν, muliebris mammæ & ſubjectæ additæque mammis pinguedinis auctio eſt præter naturam. Galen. *in def.* muliebrium *mammarum nimium incrementum*. Caſtell. & Gorr. Cauſſa haud dubie in copia ſucci nutritii chyloſi exceſſiva conſiſtit.

Gynecomaſtos, γυναικόμαστος, dicitur tumor mamillarum in viris p. n. adeo ut mammis mulierum ſimiles fiant. Eſt morbus auctæ magnitudinis. Gal. *in defin.* Ingraff. *com. ad Avic. de Tum. p. n. p.* 375.

Gynecomyſtax, γυναικομύσταξ, i. e. *Barba muliebris*, & ita dicitur pubes ſupra pudenda muliebria erumpens, quando pubeſcunt. Rolfinк. *de part. genital. Part. II. c.* 34.

Gynanthropos, γυνάνθρωπ@, dicitur homo ex hermaphroditorum genere, qui fœminini ſexus genitale recte conformatum habet, virile non item, quemadmodum Androgynus vocatur maſculinum ſexum recte conformatum habens, uti e Domino de Val Riolanum notaſſe *de Hermaphroditis c.* 12. refert P. Zacchias *Quæſt. Medico-Legal. l.* 7. *Tit. I. quæſt.* 8. *n.* 6.

Gyne, γυνὴ, *mulierem* ſignificat, eſtque nomen, quod ambitu ſuo tam conjugem fœminam, quam ſejugem complectitur, quamvis rarius de virgine uſurpetur. Dieter. *n.* 171. Lind. *Ex. VIII.* §. 25. *ſeq.*

Gyps, γὺψ. Vide *Vultur*.

Gypſos, γύψος, *Gypſum*, ita dicitur, quod ex lapidibus toſtis & ambuſtis exprimitur. Cognata calci res eſt, ſed non eſt ita calidum. Differunt, quod calx reſtincta humore aliquo acquirit calorem; *Gypſum* non accenditur. Duo ſunt potiſſimum ejus genera: Unum *nativum*, ſeu foſſile e terra, ſummitate potiſſimum illius, eſtque ſimile fere nitro, latis venis: Alterum *factitium* ex lapide albo, ſimile alabaſtro, cujus tamen varia ſunt genera pro diverſitate locorum. Rul. & Iohnſ. De virtute Medica *Gypſi* lege Gal. *l.* 9. *de S. Fac. b. t.* Dioſcor. *l.* 4. *c.* 134. Ægin. *l.* 7. *c.* 3. In ſpecie vinum conſervare, teſtatur I. Alex. *l.* 17. *c.* 6. *Salubr.* Hinc *Gypſata vina* accepta venenis omnibus contraria eſſe ſcripſit Ardoyn. *l. de venen. p.* 34. Nocet vero intus ſumptum Senn. *Med. Pr. l.* 6. *part.* 6. *c.* 2.

Gyrinus dicitur apud Plin. rana recens nata adhuc quoad formam imperfecta, nigra, oculo ſaltem & cauda inſignis *l.* 9. *H. N. c.* 51. teſte Aldrov. *l.* 3. *de Piſc. c.* 61. Verum contra Plinium animadvertit Oliger. Jacobæus *de Ran. & Lacert. c.* 7. *pag.* 5. *ſeqq.* per autopſiam perſuaſus, quod macula ſaltem nigra in ovulis racematim cohærentibus conſpiciatur a ranis fœminis excretis, quæ macula progreſſu temporis in *gyrinum* permutetur; & fortaſſis ſi Etymologiæ aliquid tribuendum, nomen γύρινος a γῦρος orbis deſcendens, competeret ipſi maculæ vel globulo nigro cum primo ranarum rudimento in ovulis obſervato.

Gyris, γῦρις, id eſt, *pollen* ex farina, qui amylo virtute ſua reſpondet. Ægin. *l.* 7. *c.* 3. *b. t.* Gal. *l.* 9. *de C. M. S. L. c.* 3. Moſchion. *de morb. mul. c.* 136. Gorr.

Gyrofalco, *Girfalco*, nomen avis rapacis ad *falcones* pertinentis, cujus deſcriptionem & uſum vide ap. Aldrov. *l.* 7. *Ornithol. c.* 3.

FINIS TOMI PRIMI.